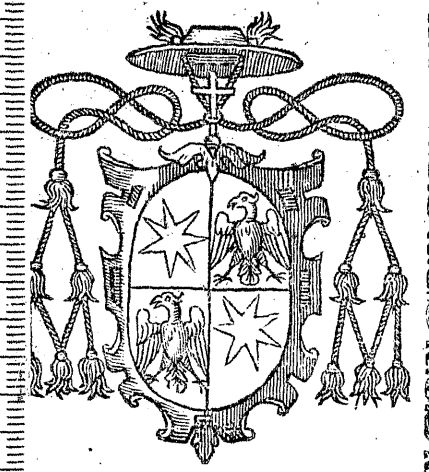

M-107112

ANT. AVGVSTINI
ARCHIEP. TARRACONENSIS
PONTIFICII VETERIS
EPITOME

PRIMA

TARRACONE

Ad Philippum Mey

∞ D. XXCVII.

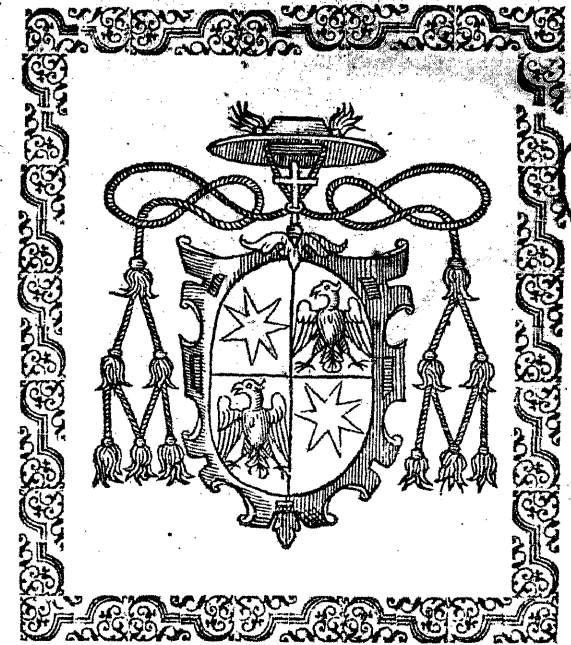

2 400 40 *Gallica* MADE IN SPAIN

ANT. AVGVSTINI
ARCHIEP. TARRACONENSIS
IVRIS PONTIFICII VETERIS
EPITOME

P A R S P R I M A

TARRACONE
Apud Philippum Mey
∞ D. XXCVII.

RATIO CONSILII AVCTORIS

DE EDITIONE HVIVS COLLECTIONIS

DE VETERIS PONTIFICII IVRIS

ex eisdem fere scriptis.

VETIN iure civili, sub titulo de veteri iure enucleando, Iustiniani constitutiones exstant, quibus Triboniano, et aliis iuriconsultis committitur Pandectar. siue Digestorum ex veterum iuris civilis scriptorum collectio: sic nostrum opus, quod ex conciliorum veterum, et Pontificiarum epistularum libris collegimus, quae generalis concilii Lateranensis Innocentii III. temporibus circumseribuatur: nihil enim posterius inuenies. Vetus ius Pontificium appellauimus: Quanta autem sit iurisprudentiae veteris dignitas, nostrum non est pluribus ostendere, cum sit omnium hominum iudicio perspicua. Epitomen autem appello, propterea quod non omnia verba refero, sed quae praecipua mihi visa sunt. Ac saepe ex magna concilii alicuius mole, praeter canones pauca sumpsi: item ex longis epistulis quorundam Pontificum aliquot tantum sententias. Graeca etiam non semper totidem verbis sum interpretatus, sed tantum sententiis colligendis contentus, cetera reliqui, vt ex fontibus hauriantur. Nos vero, quod maxime secuti sumus, hoc est, vt iuris artem traderemus, et ordine, et ratione vti possemus in his, quae temporis solum ordine collocata fuerant. Locos vero quosdam communes nobis parauimus, quibus, cum commodum esset, vteremur. In his quaedam repetita sunt, vt facilius inueniantur: et vt veteres dixerunt, quae pulchra sunt, saepe dici possunt. Hanc autem Epitomen in tres partes distribuimus: Prima est de personis, Secunda de rebus, Tertia de iudiciis. Sic etiam Caius, et Iustinianus initio institutionum: Omne ius, quo vtimur, vel ad personas pertinet, vel ad res, vel ad actiones. Nos iudicia pro actionibus posuimus; quia veteres actionum formulae etiam apud iuris civilis peritos obsoleuerunt: et vox iudicia melius ad civilia, et criminalia transfertur, quae iure Pontificio comprehenduntur. In prima itaq. parte agitur de personis: cum enim hominum causa omne ius constitutum sit, oportet primo de personar. statu, ac post de ceteris, vt res patitur, verba facere. Diuisio autem, qua vtimur in hac pri

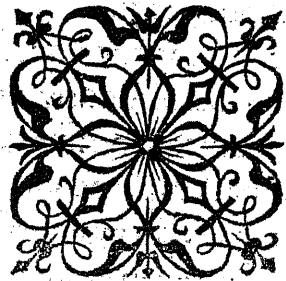
ma parte, huiusmodi est. Homines aut Christiani sunt, aut non Christiani, vt Iudaei, et Pagani. Christiani, aut catholici sunt, aut haeretici, aut schismatici. Catholici, aut clerici, aut laici: clerici, aut saeculares, vt vocant, aut regulares, siue monachi. Rursus clericos in Pontifices, et non Pontifices diuido. Pontifices, in Maximum, siue Romanum; Maiores, vt Patriarchas, Primates, et Archiepiscopos, siue Metropolitanos: Minores, vt Episcopos. Clerici non Pontifices diuiduntur in Chorepiscopos, Presbyteros, Diaconos, et Hypodiaconos, et alios clericos siue minorum ordinum, siue sola tonsura initiatos. De conciliis agimus post Episcopos, de sanctimonialibus virginibus post monachos: sic etiam de aliis personis, quae his locis adnectuntur. Initium a Pontifice Maximo fecimus, vt a capite, quod potissimum est nostri corporis membrum, ad inferiora descenderemus. Sequuntur Patriarchae, et Primates, post Archiepiscopos, et deinceps reliqui, quos antea commemorauimus: quorum electionem, munera, priuilegia, et reliqua omnia, quae potissima videntur, ita collegimus, vt singula personarum genera singulis libris complecteremur. In primo autem libro concilia prouincialia, et quorundam Patrum sententias ante Pontificis Maximi epistulas posuimus, licet constet has illis praeferi oportere, et in aliis libris praeferantur. Cum enim in eo de priuilegiis Pontificis Maximi, et Ecclesiae Romanae agatur, maluimus ex inferiorum testimoniis ea elicere, quam ex ipsis Pontificum verbis. Illud vero in primis curauimus, vt ea omnia in singulis libris in medium proferrentur, quae praecipua sunt, et praecipue ab omnibus in illo hominum, aut rerum genere quaeri solent. Itaq. cum de Pontifice Maximo loquimur, quidquid de eius primatu, de electione, et consecratione, de maioribus negotiis ad eum referendis, de fide Ecclesiae Romanae, et de aliis rebus eius generis in iure Pontificio veteri cautum est; et in variis conciliis, et Pontificum Romanorum epistulis longe, lateq. dispersum circumfertur; id omne coniunctum, et in titulos coniectum, ordineq. et methodo collocatum in hac epitome continetur. Idem videre licet in aliis libris, vt si secundam partem euoluas, et de baptismo quaeras, ea omnia, quae multor. dier. spatio etiam hi, qui diu in conciliis versati sunt, vix inuenire queunt, de materia, de forma, de ministro, de caerimoniis, de diebus olim ad suscipiendum baptismum destinatis, et deniq. cetera omnia, quae de baptismo antiqui Patres decreuerunt, coniuncta, et momento quodam, atque iudicio disposita, quibus sine vlllo labore puncto temporis intueri potest. Possem de Eucharistia, et de aliis sacra-

men-

mentis; possem de accusationibus, et de toto iudiciorum ordine; item de criminibus, et poenis exempla percensere: sed quia cuius ex lectione horum librorum in promptu sunt, illorum commemorationem consulto modo praetermittimus. Quomodo igitur, vt ille ait; si quis in aliquam locupletem, ac refertam domum veniret, non explicata veste, neq. proposito argento, neq. tabulis, et signis pro palam collocatis; sed his omnibus, multis, magnificisque rebus constructis, ac reconditis: huic certe, si spectandi cupidus esset, gratissimum faceret, qui eam ornamentorum copiam in lucem proferret, et suo quodq. loco collocaret: similiter nunc non iniucundum, aut inutilem hunc laborum a nobis susceptum illis futurum puto, qui ius Pontificium amplectuntur, quae enim in ipsis conciliorum, et epistularum libris quasi per quaedam inuolucra, et integumenta cernunt, in hac collectione studiose contemplari, eaq. distincta, et partibus distributa perspicere possunt. Neq. vero quisquam eam superuacaneam existimet, quia iam alii antiquos canones collegerunt. quamuis enim in hoc scribendi genere versati sint Burchardus, et Iuo, et Anselmus, et alii, quos, quia paucis noti sunt, silentio praetereo; et praeter ceteros Gratianus, qui multo iudicio tantum excellit, vt reliquis omnibus tenebras offudit, videatur: nullus tamen hac de causa, quantum coniectura consequi possum, si res non populari trutina examinatur, sed diligenter, vt par est, perpenditur, me operam perdidisse iudicabit. Primum haec nostra collectio multo est vberior, et copiosior; per multa enim sanctorum Patrum decreta in ea inuenies, quae apud Gratianum desiderantur. Deinde, cum methodus, et dispositio eorum, quae colliguntur, sit in hoc scribendi genere maxime necessaria; complura, quibus nec modum, nec ordinem adhibuit Gratianus, in hac collectione ita disposita inuenies, vt facile quidquid quaeras reperire valeas. Praeterea, cum oporteat res certas proponi, sane in hac parte magnopere elaborauimus; nam et capita omnia ex ipsis fontibus, quod per saepe viri docti in Gratiano desiderant, haurire conati sumus; et auctores omnes, qui ipsa decreta eisdem conciliis, aut epistulis tribuunt, in medium adduximus. His adiungere historiam in animo semper habuimus tum ob alias causas, tum quia ex ea perspicue apparebit, decreta, quae afferuntur, ex illis conciliis, quibus tribui solent, sine dubio emanasse. Haec igitur sunt, quae mihi de hac epitome modo in mentem veniunt, quam si videro hominibus eruditis probari, fructum me percepisse maximum putabo: sin autem, numquam me in Ecclesiae catholicae vtilitatem, cui me totum, omniaq. mea studia perpetuo dicaui, operam contulisse paenitebit.

CVM PIAE MEMORIAE VIR ERUDITISSIMVS

Ant. Augustinus Tarraconensium Pontifex magno labore, singulariq. diligentia ex variis antiquorum libris hanc Epitomen iuris Pontificii colligeret: ante quam illam perficere, notisq. illustrare posset, alienissimo Reipub. tempore e viuis excessit. Quoniam autem contextui primae partis ex trib. nihil deesse perspicitur, placuit pulcherrimum clarissimi, atq. insignis pietatis viri monumentum, ex quo fructum maximum multi percipere possunt, in lucem proferri. Reliquae vero partes, quae supersunt, quia imperfectae sunt adhuc, et multis difficultatibus implicatae, in aliud tempus commodius reseruantur.

EDITIONIS AVCTORITAS.

BGO Bartholomaeus Roca Doctor Theologus, et Metropolitanae ecclesiae Tarracon. Canonicus Paenitentarius, attestor, et fidem facio, me vidisse, ac legisse, qua potui diligentia, hanc doctissimi, et clarissimi viri piae memoriae Ant. Augustini Antistitis nostri nuper defuncti Epitomes iuris Pontificii veteris primam partem, ex commissione illustrissimi, ac Reuerentiss. D. Ioannis Teresii electi Archiepiscopi eiusdem ecclesiae, illius successoris: in qua nihil inueni, quod aut catholicae fidei, et bonis moribus repugnet; sed omnia vel ex diuina scriptura, vel ex sacris conciliis, vel ex Summorum Pontificum decretis, sanctorumq. Patrum libris esse collecta, ac tam pio, et tam catholico viro digna: qui nisi diuina prouidentia ita disponente, ex hac vita tam cito fuisset sublatus, reliquas duas partes de rebus, et iudiciis, ac notis, et historiam, quae circa eandem parabat, perfecisset, et opus praecclare distributum, totiq. Reipub. Christianae vtilissimum numeris omnibus absolutum reliquisset. Sed quia plura non licet, vt tanti viri laboribus aliqua ex parte fruamur, vtile fore omnino iudico, vt typis haec prima pars exprimatur.

IDEM QVE sentio de duobus libris dialogorum de emendatione Gratiani eiusdem auctoris, DE q. dialogis xi. nomismatum, inscriptionum, et antiquitatum Hispano sermone conscriptis ex eiusdem bibliotheca. Tarracone Kal. Iunii M D XXCVII.

B. Rocha.

VISA praecedenti approbatione concedimus facultatem excudendi typis in nostra dioecesi omnia opera in ea proposita, et approbata.

Io. electus Archieps Tarracon.

IVRIS PONTIFICII VETERIS

EPITOME.

Eius partes tres.

De personis.

De rebus.

De iudiciis.

PRIMAE PARTIS DE PERSONIS LIBRI DVODECIM.

- I. DE Pontifice Maximo.
- II. De Patriarchis, et Primatibus.
- III. De Archiepiscopis, et Metropolitanis.
- IV. De Episcopis, siue Pontificibus, vel Sacerdotibus.
- V. De Conciliis, et Synodis, siue Conuentibus.
- VI. De Chorepiscopis, et Presbyteris, siue Sacerdotibus.
- VII. De Diaconis, et Hypodiaconis, et Diaconis.
- III. De Acolythis, et aliis Clericis inferioribus.
- IX. De Monachis, et Canonicis regularibus, et de sacris virginibus.
- X. De Laicis catholicis.
- XI. De Haereticis, et Apostatis, et Schismaticis.
- XII. De Iudaeis, et Paganis.

Libri primi de Pontifice Maximo Tituli xxi.

I	DE Petri Apostoli, et successorum Romanorum Pontificum Primatu. pagina I.	VI	Præesse Legatos Pont. Max. in conciliis. 32. et 280.
II	De fide catholica Ecclesiae Romanae. p. 9.	III	De confirmatione conciliorum a Pontifice Maximo. 34. et 283.
III	Pontifex Maximus est Pastor vniuersalis. 13.	IX	De restitutione damnatorum, et eictorum a synodis, et de damnandis a Pont. Max. sine synodis. 37.
IV	Romana Ecclesia mater est, et caput aliarum. 20.	X	De maioribus negotiis ad Pont. Max. referendis. Pars prior. 39.
V	De electione, et consecratione Pont. Max. 25.		De variis negotiis ad Pont. Max. referendis. Pars posterior. 42.
VI	De Conciliorum generalium conuocatione ad Pont. Max. pertinente. 29. et 280.	XI	Episcopos, et Metropolitanos, et Primates constituere, Pontificis Maximi est. 44.

xii	Episcoporum mutatio ad Pontificem Maximum pertinet.	45.
xiii	Pontifex Max. omnes iudicat, et iudicatur a nemine.	46.
xiv	Solus Pont. Max. iudicat Episcopos.	50.
xv	Ad Pontificem Maximum appellatur ab omnibus.	57.
xvi	Pontifex Max. Imperatores, et Reges potest excommunicare, et priuare ditione, illorumq. subditos fidelitatis sacramento soluere.	60.
xvii	De decretis, et decretalib. Pontificum Maximorum.	62.
xviii	De poenis, quib. afficiuntur ii, qui Pont. Max. iniuriam faciunt, aut eius praecepta contemnunt, aut facultates eius, aut Ecclesiae Romanae surripiunt.	65.
xix	Varia priuilegia, et decreta Pontificis Maximi.	67.

	Pontifex Max. multas confirmat Episcoporum electiones. Pars prima.	67.
	Proferatur nomen Pont. Max. in Missae celebratione. Pars secunda.	67.
	De sanctitate, qua multi Pontifices Max. praediti fuerunt. Pars tertia.	67.
	De sacramento, quo se obligauit Bonifacius Episcopus Gregorio II. Pars quarta.	68.
	Alia priuilegia, quae ad certum caput redigi non possunt. Pars quinta.	68.
	Varia decreta, quae summam Pontificis Max. potestatem indicare videntur. Pars sexta.	70.
xx	Communia de Pontifice Max.	71.
	De accusatione, et purgatione Pontificis Maximi. Pars prior.	71.
	Varia. Pars posterior.	72.
xxi	De Legatis, et delegatis Pont. Max.	73.

Libri II. de Patriarchis, et Primatibus. Tituli xxviii.

i	De institutione, et electione Patriarcharum, et Primatum.	pag. 77.
ii	De numero, loco, et dignitate Patriarcharum.	78.
iii	De Patriarcha Alexandrino.	81.
iv	De Patriarcha Antiocheno.	82.
v	De Patriarcha Hierosolymitano.	83.
vi	De Patriarcha CP.	84.
vii	De prouinciis, quae ad singulos Patriarchas pertinent.	87.
viii	Patriarcha electus synodicam ad alios Patriarchas mittit.	88.
ix	De variis Primatibus Orientis.	88.
x	De Primatibus Africae.	89.
xi	De Galliae Primatibus.	89.
xii	De priuilegiis Primatum.	90.
xiii	De reuerentia, quae debetur Patriarchis, et Primatibus.	91.
xiv	Ad Patriarchas, et Primates pertinent maiores causae, et grauiora negotia.	91.
xv	Patriarchae, et Primates dant iudices.	92.
xvi	Patriarchae, et Primates iudicant de Metropolitanis.	92.
xvii	Patriarchae, et Primates iudicant Episcopos.	93.
xviii	De appellatione ad Patriarchas, et Primates.	94.
xix	Patriarchae, et Primates possunt Episcopos, et Metropolitanos excommunicare, et deponere.	95.
xx	Patriarchae, et Primatis est congregare concilia prouincialia.	95.
xxi	Patriarchae, et Primatis est Episcopos suspensos absolueret, spoliatos restituere, innocentesq. defendere.	96.
xxii	De modo, quo Ignatius Patriarcha CP. reconciliauit Episcopos, presbyteros, et alios clericos.	97.
xxiii	Ne quisquam laicus subito ascendat ad Patriarchatus dignitatem.	97.
xxiv	De his, quae Patriarchae, vel Primati facere prohibentur.	98.
xxv	Patriarchae, et Primates a Pont. Max. vel a synodo generali iudicantur.	98.
xxvi	Quibus de causis possunt Patriarchae excommunicari, et deponi.	100.
xxvii	Communia de Patriarchis, et Primatibus.	101.

Libri

Libri tertii de Archiepiscopis, et Metropolitanis

Tituli xix.

i	De institutione Archiepiscoporum.	103.
ii	De consecratione, et electione, et confirmatione Archiepiscoporum.	104.
iii	De reuerentia, quae debetur Archiepiscopis.	105.
iv	De pallio Archiepiscoporum.	106.
v	Ne vnus Metropolitanus duas prouincias obtineat, neq. vnam prouinciam in duas diuidat.	107.
vi	Archiepiscopi est Episcopos ordinare, aut illorum ordinationi consensum praebere.	108.
vii	In administratione sacramentorum, et celebratione Diuinorum officiorum sequantur Episcopi Prouinciales ordinem praescriptum a Metropolitano.	110.
viii	Varia negotia ad Archiepiscopum pertinentia.	111.
ix	De cura Metropolitanis erga ecclesiam suam, et dioeceses, et personas subditorum Episcoporum; et de sede vacante.	112.
x	Archiepiscopi est vocare Episcopos ad concilium.	113. et 128.
xi	De iudiciis Metropolitanorum.	115.
xii	Archiepiscopus audit appellationes, et querellas, quae de Episcopis deferuntur.	115.
xiii	Archiepiscopus circumueat dioecesim, cum opus fuerit.	118.
xiv	Ne Archiepiscopus auaritia causa suffraganeorum dioeceses circumueat.	118.
xv	Archiepiscopi a Pont. Max. a Patriarcha, et a synodo iudicantur.	118.
xvi	Nihil Metropolitanus sine Episcopis, nihil Episcopi sine Metropolitano agere debent; exceptis iis, quae ad singulorum parochias pertinent.	120.
xvii	De iis, quae Archiepiscopi facere prohibentur.	121.
xviii	De variis quibusdam Metropolitanis ecclesiis, quarum mentio fit in conciliis, et Pontificum epistolis.	122.
xix	Communia de Archiepiscopis.	123.

Libri quarti de Episcopis, siue Pontificibus,

vel Sacerdotibus.

Tituli xc.

i	De potestate, et dignitate Episcopi.	125.
ii	De institutione Episcoporum, et de officio ipsorum.	127.
iii	Quibus gradibus debeat Episcopus ascendere ad Episcopatum.	130.
iv	Populus, et clerus olim solebant in electione ostendere, quem vellent sibi praeesse Episcopum, et non populus solus.	133.
v	Qualis debeat eligi Episcopus.	135.
vi	Neophyti non possunt eligi Episcopi, neque laici.	140. et 619.
vii	Digami non possunt eligi Episcopi.	144.
viii	Ne homines improbi, aut alias indigni eligantur Episcopi.	146.
ix	Ne indocti eligantur Episcopi.	147.
x	Nullus ordinetur Episcopus, qui non sit natus annos triginta.	149.
xi	Quorum membrorum defectus vetet aliquem esse Episcopum.	149.
xii	Potestas saecularis ne in electione auctoritatem suam tyrannice interponat.	150.
xiii	Ne quisquam per simoniam eligatur, aut consecretur Episcopus.	151.
xiv	Communia de electione Episcopi.	154.
xv	Qui dignus est Episcopatu, non debet illum recusare.	156.
xvi	De confirmatione electionis Episcopi.	156.

¶ ij

xvii De nu-

xvi	De numero Episcoporum, qui interesse debent consecrationi Episcopi.	157.	xlvi	Episcopi munus est, consecrare ecclesias, et altaria.	191.
xvii	Episcopus non ordinetur sine consensu Metropolitanus.	160.	xlvii	Ne Episcopus pretium vllum accipiat causa consecrandi ecclesias.	191.
xviii	De caerimoniis, quae seruari debent in consecratione Episcopi.	162.	xlviii	Ne Episcopus in aliena dioecesi ecclesias consecret.	192.
xix	Communia de consecratione Episcopi.	162.	xlix	Solus Episcopus confert sacros ordines, et virgines consecrat.	192.
xx	Quae debeant obseruari in constitendis nouis Episcopatibus.	163.	l	Ne Episcopus clericum alienum ordinet, aut suscipiat.	193.
xxi	Episcopi non constituentur in oppidis, neq. in paruis ciuitatibus.	164.	li	Episcopus seruet canonum statuta in conferendis ordinibus, et beneficiis; aut det poenas.	195.
xxii	Ne duo sint Episcopi vnius ciuitatis.	165.	lii	Ne Episcopus causa administrandi sacramenta, munera accipiat.	198.
xxiii	Ne viuente Episcopo alius Episcopus constituatur.	166.	liiii	Ne Episcopus in conferendis ecclesiis parochialib. aut aliis beneficiis, vllam simoniae suspicionem det.	203.
xxiv	De Episcopo, qui non vult suscipere curam sui Episcopatus; et de eo, quem populus suscipere non vult.	167.	liii	Ne Episcopus in aliena dioecesi Episcopalia munera exsequatur.	204.
xxv	De vita, et honestate Episcoporum.	167.	lv	Episcopi contineant se suis finib. abstineantq. alienis.	206.
xxvi	De vestibus, et insignibus Episcoporum.	171.	lvii	Episcopus nihil faciat sine consensu Archiepiscopi, praeter ea, quae pertinent ad suam dioecesim; et obtemperet illi.	208.
xxvii	De tonsura Episcopi.	172.	lviii	De vigilantia Episcopi in pascendo grege.	208.
xxviii	De domo, vestitu, et supellectile Episcopi.	172.	lix	Episcopi adhibeant diligentiam in oppugnandis haereticis.	213. et 655.
xxix	De temperantia Episcopi in victu.	174.	lxx	Munus Episcopi est docere clericos, et reliquum populum.	215.
xxx	Episcopus pauperes alat.	175.	lxxi	De iudicio Episcopi.	220.
xxxi	Episcopi quos libros legere debeant.	177.	lxxii	De immunitate Episcoporum.	225.
xxxii	Ne Episcopus venationi, aut aucupii operam det.	178.	lxxiii	Episcopus corrigat subditos.	226.
xxxiii	Ne Episcopus ludos saeculares spectet.	179.	lxxiiii	Episcopi visitent dioeceses.	230.
xxxiiii	De castitate Episcopi.	180.	lxxv	De sumptib. qui decernuntur Episcopis, cum visitant dioeceses.	231. et 282.
xxxv	Ne Episcopus vxorem ducere audeat.	181.	lxxvi	Episcopi veniant ad synodum.	232. et 334.
xxxvi	Episcopus, qui habet vxorem, abstineat ab illa.	181.	lxxvii	Qui prius ordinati sunt Episcopi, priorem locum obtinere debent.	235.
xxxvii	Ne apud Episcopum habitent feminae, praeter matrem, et sororem, et c.	183.			
xxxviii	Ne femina vlla apud Episcopum habitet.	185.			
xxxix	Ne Episcopi soli cum feminis loquantur.	186.			
xl	De Episcopo lapsa a castitate.	187.			
xli	Ne quisquam audiat Missam Episcopi,				

lxvii Episcopi

lxvii	Episcopi habeant honorem presbyteris.	235.	xxc	Episcopus res ecclesiae curet, illasq. secundum canonum statuta dispenset.	252.
lxviii	Ne Episcopi sint superbi.	236.	xxci	De parte, quae ex bonis ecclesiasticis ad Episcopum pertinet.	258.
lxix	Ne Episcopus sit iracundus.	237.	xxcii	Omnia ecclesiastica grauiora ad Episcopum deferantur; nihilq. agant presbyteri sine ipsius consensu.	259.
lxx	Ne Episcopus tributa clericis imponat, neve ipsorum, aut Ecclesiae res iniuste eripiat.	238.	xxciii	Ne quisquam bona Episcopi defuncti surripere audeat.	261.
lxxi	Ne Episcopus in vlla re auaritia, aut simoniae suspicionem praebet.	240.	xxciv	Cum Episcopus non potest, curet Archiepiscopus res ecclesiae.	264.
lxxii	Ne Episcopi Principibus laicis honorem nimium tribuant.	241.	xxcv	Episcopus cum discedit longius ex dioecesi, deferat litteras commendaticias.	264.
lxxiii	Ne Episcopi negotiis saecularib. operam dent.	242.	xxcvi	Peregrino Episcopo locus sacrificandi detur.	264.
lxxiiii	Ne Episcopus armis vtatur.	243.	xxcvii	Reuereantur omnes Episcopum, nullusq. illi iniuriam facere audeat.	265.
lxxv	Ne Episcopi constituent sibi successores.	244.	xxcix	Ne presbyteri, aut Abbates Episcoporum munera attingant.	273.
lxxvi	De adiutoribus Episcoporum.	244.	xxxix	Presbyter non potest reconciliare paenitentem sine iussu Episcopi.	273. et 410.
lxxvii	Ne Episcopus relicta sua ecclesia ad aliam se transferat, nisi magna ex causa.	245.	xc	Communia de Episcopis.	274.
lxxviii	De residentia Episcoporum, et ne sine graui causa Imperatorem adeant.	249.			
lxxix	Ne Episcopus dimittat Episcopatum.	250.			

Libri quinti de conciliis, et synodis, siue

conuentib.

Tituli XLV.

i	De auctoritate conciliorum.	277.	xi	De quattuor conciliis generalib. Nicaeno, Constantinopolitano, Ephesino, et Chalcedonensi.	289.
ii	Quibus de causis concilia congregari oporteat, et in primis maiora.	278.	xii	De synodo Nicaena.	295.
iii	Conciliorum generalium conuocatio ad Pont. Max. pertinet.	280. et 29.	xiii	De numero canonum concilii Nicaeni.	297.
iiii	Legatos Pontificis Maximi praesse in conciliis.	280. et 32.	xiiii	Canones quidam concilii Nicaeni, praeter viginti notos.	298.
v	Quo pacto concilium habeatur, et de modestia, quam omnes in eo seruare debent.	281.	xv	De symbolo Nicaeno, et CP.	299.
vi	Vt prius ordinati Episcopi priorem locum in conciliis obtineant.	282. et 231.	xvi	De CP. secunda synodo generali.	300.
vii	Concilium generale singulis annis habeatur.	282.	xvii	De Ephesina tertia synodo generali.	301.
viii	Concilium generale non iudicat de Pontifice Maximo.	283.	xviii	De Chalcedonensi quarta generali synodo.	302.
ix	Pontifex Maximus confirmat generale concilium.	283. et 34.	xix	De quinta synodo generali, Constantinopolitana secunda.	304.
x	Canones conciliorum, et Pontificum decreta seruentur ab omnibus.	283.	xx	De tertia Constantinopolitana, et sexta generali synodo.	308.
			xxi	De repetita synodo sexta Constantinopolitana in Trullo.	311.

¶ iij xxii De Ni-

xxi	De Nicaeno secundo, siue vii. generali concilio; et de octauo, CP. quarto. 313.	xxxv	Res omnes magnae, et arduae ad synodum deferantur. 335.
xxiii	De eisdem octo conciliis generalibus varia. 314.	xxxvi	Iudicia de rebus grauioribus ad synodum deferuntur. 337.
xxv	De variis conciliis, in quibus interfuerunt Romani Pontifices, praeter ea, quorum exstant acta, et canones. 315.	xxxvii	Synodus iudicat inter Episcopos, et clericos. 342.
xxvii	De constitutis Romanorum Pontificum, praeter supra scripta. 323.	xxxviii	Synodi est punire Episcopos, presbyteros, et reliquos clericos. 343.
xxviii	De falsis conciliis, aut veris corruptis, item de falsis, aut corruptis decretis Pontificum Romanorum, et de falsis Episcopis, aut Legatis, et subscriptionibus conciliorum. 324.	xxxix	De appellatione ad synodum. 346.
xxviii	Patriarchae est conuocare Metropolitanos omnes sibi subiectos ad synodum. 327.	xl	Reconcilientur in synodo Episcopi, vel clerici dissidentes. 347.
xxix	Ne Archiepiscopus conuocet aliena concilia. 328.	xli	De poena, qua afficitur, qui synodo non obtemperat. 347.
xxx	Synodus prouincialis singulis annis saltem semel cogatur. 329.	xlii	A synodis damnatos, et eieptos Pont. Max. restituit, et alia acta rescindit. 347.
xxxi	Quo pacto concilium prouinciale publicetur extra locum concilii debeat. 333.	xliii	De synodis damnatis. 348.
xxxii	Episcopi veniant ad synodum prouincialem. 334. et 232.		De synodo Ariminensi Arianor. Pars prima. 348.
xxxiii	Qui presbyteri, et Abbates interfunt in synodis. 334.		De synodo Ephesina secunda Dioscori. Pars secunda. 348.
xxxiv	Laici non interfunt in conciliis non generalibus. 334.		De pseudosynodo CP. Iconomachorum sub Constantino Copronymo Imper. Pars tertia. 349.
			De pseudosynodis CP. Photii. Pars iv. 350.
			De synodo quadam Romana, in qua danatus est Formosus Papa. Pars v. 352.
			De aliis conciliis inutilibus, et damnatis. Pars sexta. 352.
		xliii	Communia de conciliis. 354.
		xlv	De synodis Episcopalibus. 355.

Libri sexti de Chorepiscopis, et Presbyteris, siue Sacerdotib.

i	De institutione Chorepiscoporum, et ne Chorepiscopi Episcoporum munera attingere audeant. pag. 357.	lxx	De aetate presbyterorum. 371.
ii	De rebus, quas Chorepiscopi facere possunt. 361.	lxxi	Presbyteri sint docti, et sciant administrare sacramenta. 371.
iii	De institutione presbyterorum. 362.	lxxii	Munus presbyteri est docere, et corrigere plebem. 373.
iiii	De potestate, et dignitate presbyteri, siue sacerdotis. 364.	lxxiii	Ne presbyteri ecclesias accipiant a laicis, sed ab Episcopis. 377.
v	De ordinatione presbyterorum. 366.	lxxiiii	De parte, quae ex redditibus ecclesiasticis ad presbyterum pertinet. 379.
vi	Ne laicus statim presbyter fiat. 366. et 619.	lxxv	Quo modo presbyteri bona ecclesiae dispensare debeant. 379.
vii	Qui prohibeantur esse presbyteri. 369.	lxxvi	Presbyter pauperes alat. 380.

xv De be-

xv	De benedictione presbyteri. 380.	xlvi	Presbyter petat chrisma a suo Episcopo, et non ab alieno. 410.
xvi	De variis muneribus presbyteri. 381.	xlvii	Presbyter non potest reconciliare penitentem iniussu Episcopi. 410. et 273.
xvii	Presbyteri constituantur in vicis, et in paruis ciuitatibus. 382.	xlviii	Ne presbyter duas ecclesias obtineat. 411.
xviii	De residentia, et ministerio presbyterorum in suis ecclesiis, et ut presbyteri, qui in vicis degunt, diebus sollempnioribus ad ciuitatem veniant. 382.	xlix	Ne presbyter res sua ecclesia ad aliam se transferat. 412.
xix	Ecclesiis presbyteri proprii praeficiantur, et non conductici. 383.	l	De presbyteris, qui ante ordinationem, vel postea crimen capitale commiserunt. 413.
xx	De modo eligendi parochum, et ut electus curam populi suscipiat. 383.	li	Presbyter, qui paenitentiam suscipit, ea peracta potest sacra facere. 414.
xxi	De presbyteris peregrinis. 383.	lii	Nullam presbyteri in ordinum susceptione, aut reliquorum sacramentorum administratione simoniam committant. 414.
xxii	Ne presbyteri parochianos alienos apud se recipiant: ne illis sacramenta conferant. 384.	liii	Ne presbyteri pretio sacerdotia consequantur. 418.
xxiii	Varia de parochis, et ecclesiis parochialibus. 384.	liiii	Ne presbyteri auaritiae studeant. 419.
xxiiii	Habeatur honor presbyteris. 385.	lv	Ne presbyteri negotiis saecularibus dent operam. 420.
xxv	De ordine antiquorum presbyterorum, et aliorum clericorum seruando. 387.	lvi	Ne presbyter ludos saeculares spectet. 421.
xxvi	De vita, et honestate presbyterorum. 388.	lvii	Ne presbyteri vagentur per plateas, aut alibi. 422.
xxvii	De castitate presbyteri. 390.	lviii	Ne presbyter venationi, aut aucupio operam det. 423.
xxviii	Ne presbyter vxorem ducere audeat, aut concubinam. 392.	lix	Ne presbyter arma portet. 423.
xxix	Presbyter, qui habet vxorem, abstineat ab illa. 393.	lx	De variis rebus, quas presbyteri facere prohibentur. 423.
xxx	Ne apud presbyterum habitent feminae praeter matrem, et sororem, et quaedam alias personas. 397.	lxi	De presbyteris, qui prohibentur offerre sacrificium. 425.
xxxi	Ne femina vlla apud presbyterum habitet. 400.	lxii	Presbyter excommunicatus a suo Episcopo, non suscipiatur ab alio. 426.
xxxii	Ne presbyter solus sermones conferat cum feminis. 401.	lxiii	Ne presbyter sine formata suscipiatur. 426.
xxxiii	De presbyteris, qui in fornicationem inciderunt. 402.	lxiiii	De feminis, quae presbyterae appellantur. 427.
xxxiiii	Ne quisquam audiat Missam presbyteri, quem certo scit concubinam habere. 404.	lxv	De filiis presbyterorum. 427. et 574.
xxxv	Presbyter habeat semper secum testes suae vitae. 404.	lxvi	De Archipresbyteris, et de eorum officio. 428.
xxxvi	De temperantia presbyteri in victu. 405.	lxvii	De Decanis. 429.
xxxvii	De vestibus sacerdotum. 407.	lxviii	De Capitulis, et Collegiis, et Canonicis ecclesiarum cathedralium. 429.
xxxviii	De tonsura presbyteri. 407.	lxix	De presbyteris Cardinalibus, et de titulis presbyterorum vrbis Romae. 431.
xxxix	Presbyteri obediant Episcopo. 407.		
xl	Presbyteri nihil agant sine consensu Episcopi. 409.		

¶ iiii Libri

Libri septimi de Diaconis, et Hypodiaconis, et Diaconissis Tituli XLII.

I	DE institutione diaconorum, et de variis eorum munerib. pag. 435.	XXIX	Ne diaconus solus sermones conferat cum feminis. 454.
II	Diaconi ministri sunt presbyterorum in sacrificio missae, possuntq. eucharistiam tribuere laicis. 437.	XXX	De diaconis, et hypodiaconis, qui in fornicationem inciderunt. 455.
III	A quo ordinetur diaconus, et ne quisquam praeter Episcopum manus illi imponat. 438.	XXXI	De filiis diaconorum, et aliorum clericorum. 456.
IV	Ne quis diaconus, aut hypodiaconus ordinetur, qui non prius ordines inferiores suscipiat. 438. et 472. et 619.	XXXII	Diaconus, et hypodiaconus habeant semper secum testes suae vitae. 456.
V	De aetate, et qualitate ordinandorum diaconorum. 439.	XXXIII	Ne diaconi, aut hypodiaconi viuras exigant. 456.
VI	De vestibus, et insignibus diaconorum. 440.	XXXIV	De diaconis, qui pretio ordines obtinent, aut res alias spirituales vendunt. 457.
VII	De alimentis diaconorum. 441.	XXXV	Ne diaconi, aut hypodiaconi negotiis saecularibus operam dent. 458.
VIII	Diaconi habeant honorem Episcopis, et presbyteris, et antiquioribus diaconis, et clerici inferiores diaconis. 442.	XXXVI	Ne diaconus vestitu saeculari utatur. 458.
IX	Diaconi nihil agant sine consensu Episcopi, et reuerentur illum. 443.	XXXVII	Ne diaconus venationi, aut aucupii operam det. 459.
X	Diaconi, et alii clerici, qui in vicis degunt, diebus sollemnioribus ad ciuitatem veniant. 444.	XXXVIII	Diaconus non potest offerre sacrificium. 459.
XI	Ne diaconus in aliena ciuitate commoretur, neve suam ecclesiam relinquat. 444.	XXXIX	Diaconus non baptizet iniussu Episcopi, aut presbyteri, nisi cum necessitas compellit. 459.
XII	Ne diaconus sine litteris sui Episcopi suscipiatur. 445.	XL	De diacono, vel hypodiacono, qui crimen capitale ante ordinationem, vel postea commisit. 459.
XIII	De vita, et honestate diaconorum, et hypodiaconorum. 445.	XXI	Communia de diaconis. 460.
XIV	De temperantia diaconi, et hypodiaconi in victu. 446.	XXII	De diaconis Cardinalibus. 460.
XV	De castitate diaconi, et hypodiaconi. 446.	XXIII	De Archidiacono, et de officio, et potestate eius. 462.
XVI	Ne diaconus, vel hypodiaconus uxorem ducere audeat, aut concubinam habere. 447.	XXIV	De hypodiaconis, et de muneribus, quae ad eos pertinent. 465.
XVII	Diaconus, et hypodiaconus, qui habet uxorem, abstineat, ab ea. 448.	XXV	Hypodiaconus non ordinetur ante vigesimum annum. 466.
XVIII	Ne apud diaconum, vel hypodiaconum habitent feminae, praeter matrem, et sororem, et c. 452.	XXVI	De caerimoniis in ordinatione hypodiaconi. 466.
		XXVII	De his, quae hypodiaconi facere prohibentur. 466.
		XXVIII	Diaconissae non ordinentur ante quadragesimum annum. 466.
		XXIX	Diaconissae non nubant. 467.
		XL	De diaconissis non ordinandis. 468.
		XLI	Communia de diaconissis. 468.

Libri

Libri octauis de Acolythis, et aliis clericis inferioribus Tituli XLIII.

I	DE acolythis, et eorum officio. 469.	XXV	De ordine clericorum seruando. 488.
II	De exorcistis, et de eorum officio. 469.	XXVI	Ne cum clericis habitent feminae, praeter matrem, et c. 488.
III	De lectoribus, et eorum officio, et de his, quae facere prohibentur. 470.	XXVII	Ne clericus feminis valde familiariter utatur, neque solus cum illis sermones conferat. 491.
IV	De ostiariis, et de eorum officio. 471.	XXVIII	Communia de continetia clericorum. 492.
V	De psalmistis, siue cantoribus, et de custodiis martyrum, et de eorum officiis. 472.	XXIX	Clerici reuerentur Episcopum, et nihil agant sine eius consensu. 493.
VI	De minoribus ordinibus ante sacros ordines suscipiendis. 472. et 438.	XXX	Ne clericus sine litteris sui Episcopi discedat, neve ab illo suscipiatur. 494.
VII	Clerici inferioris ordinis habeant clericis ordinis superioris, et laici clericis honorem. 472.	XXXI	Ne clericus in aliena ciuitate commoretur, neque suam ecclesiam relinquat. 496.
VIII	Clerici, qui non sunt sacris ordinibus initiati, uxores ducere possunt. 473.	XXXII	Ne quisquam clericum alienum a suo Episcopo auocet. 498.
IX	De oeconomis, defensoribus, executoribus, et paramonariis, et de eorum officio. 473.	XXXIII	Nullus clericus censeatur in duabus ecclesiis, aut in vna duo obtineat beneficia. 498.
X	De clericorum nomine, et munere. 474.	XXXIV	Ne clericus a laicis ecclesias accipiant, neve laici illas conferant. 499.
XI	De tonsura clericorum. 475.	XXXV	De immunitate clericorum. 500.
XII	Quales debeant esse clerici. 476.	XXXVI	De clericis, qui in ordinum susceptione, aut in aliorum sacramentorum administratione simoniam committunt. 501.
XIII	Clerici meliores collocentur in altiori dignitatis gradu. 478.	XXXVII	Ne clericus beneficia ecclesiastica, aut res alias spirituales emant, aut vendant. 506.
XIV	Clerici ordinantur ab Episcopo, vel Chorepiscopo, cum consensu clericorum. 479.	XXXVIII	Ne clericus exigant viuras. 507.
XV	Ne clericus alienus ordinetur sine licentia sui Episcopi. 479.	XXXIX	Ne clericus negotiis saecularibus operam det. 509.
XVI	De his, qui clerici ordinari non prohibentur. 480.	XL	Ne clericus alea ludant. 511.
XVII	De vita communi clericorum. 481.	XLI	Ne clericus vagentur, aut otiosi in foro sedeant. 511.
XVIII	Quo pacto sint educandi clerici a pueritia. 482.	XLII	Ne clericus venationi, aut aucupio operam det. 512.
XIX	De alimentis clericorum. 483.	XLIII	Ne clericus armis utatur. 512.
XX	Ne plures clerici in ecclesiis constituantur, quam earum facultates ferre possunt. 485.	XLIV	Ne clericus gulae, aut ebrietati dediti sint. 513.
XXI	Clerici victum sibi quaerant aliquo officio, vel opere. 486.	XLV	Clerici ne ingrediantur tabernas. 514.
XXII	De exercitationibus clericorum. 486.	XLVI	De poena, qua afficitur clericus, qui munus suum negligit. 514.
XXIII	De vestibus clericorum. 486.	XLVII	De clericis apostatis. 515.
XXIV	Clerici seruent grauitatem, et ludos saeculares non spectent. 488.	XLVIII	Communia de clericis. 515.

Libri

Libri

Libri ix. de monachis, et Canonicis regularib. et de sacris virginib.

Tituli LXXVII.

I	NE religiones nouae instituantur; ne ve monasteria sine iussu Episcopi aedificentur. pag. 517.	sacra apud sanctimoniales, statim dis- cedant. 531.
II	De voto. 517.	XXII Ne monachi, vel Canonici feminis, ne ve sanctimoniales viris valde familia- riter vtantur. 532.
III	Ne quisquam ante legitimam aeta- tem monachus fiat. 518.	XXIII De sanctimonialib. lapsis, et de eorum corruptoribus. 533.
IV	Ne quis inuitus efficiatur monachus. 518.	XXIV De virginibus sacris, quae per vim fue- runt stupratae. 540.
V	Ne quisquam fiat monachus cum spe ascendendi ad altioris dignitatis gra- dum. 519.	XXV Ne sanctimonialis habitet cum Epi- scopo, aut presbytero, aut quocumq. alio viro. 540.
VI	In monasteriis tantum hae personae sint, quae ali possint. 519.	XXVI Ne quisquam praeficiatur monasteriis sanctimonialium iniussu Episcopi: ne ve ipse praefectus familiariter versetur cum eis. 541.
VII	De probatione regularium persona- rum. 519.	XXVII Monachi, et sanctimoniales horas ca- nonicas cantent. 541.
VIII	De professione monachorum. 520.	XXVIII Monachi ascendere possunt ad sacros ordines, si Episcopus, et Abbas assen- sum praebant. 542.
IX	Monachi seruent regulam, quam pro- fitentur. 520.	XXIX Monachi, qui ad Episcopatum ascen- dunt, vti debent vestitu monachali. 543.
X	Filii a parentibus monasterio traditi, si postea consenserint, non possunt inde discedere. 522.	XXX Etiam clerici possunt monachi fieri, exceptis Episcopis. 544.
XI	De coniugibus, qui ad religionem te- conferunt. 522.	XXXI De monachis, et sanctimonialibus ab instituto vitae cursu discedentibus. 544.
XII	Quo pacto serui possint fieri mona- chi. 523.	XXXII De variis rebus, quas monachi facere prohibentur. 547.
XIII	Quibus de causis aliquae personae monasteriis includantur. 524.	XXXIII Ne monachi negotiis saecularib. dent operam. 548.
XIV	De paupertate, et obedientia mona- chorum. 525.	XXXIV Ne simoniae locus vllus sit apud mo- nachos, et sanctimoniales. 550.
XV	De ieiuniis monachorum. 527.	XXXV Ne monachi fenerentur. 552.
XVI	De virginitatis laudibus. 527.	XXXVI Ne monachi introeant in tabernas, aut ebrietati sint dediti. 552.
XVII	De castitate monachorum, et Cano- nicorum. 528.	XXXVII Ne monachi intersint nuptiis, aut ludis publicis, aut turpibus. 553.
XVIII	Ne monachi cum feminis sint in bal- neis. 530.	XXXVIII De monachor. vel sanctimonialium vestitu. 553.
XIX	Ne feminae habitent in monasteriis monachor. aut ea ingrediantur; neque viri introeant in monasteria sanctimo- nialium. 530.	XXXIX Ne monachi laicis sacramenta tri- buant. 553.
XX	Ne monasteria monachorum, et san- ctimonialium sint duplicia, vel vicina: neve in eodem choro sint. 531.	XL Quonam modo possint monachi, vel Cano-
XXI	Presbyteri, aut monachi, qui faciunt	

Canonici ex vna religione ad aliam se conferre. 554.	LIX De Canonicis feminis. 575.
XLI De monachis, qui vagantur, aut ignoti sunt, aut fingunt se monachos esse. 554.	LX Ad Episcopum pertinet cura mona- chorum, et sacrarum virginum, et mo- nasteriorum. 576.
XLII De monachis solitariis, et eremitis. 556.	LXI Monachi, et Canonici, et sanctimonia- les sint in potestate Episcopi, illumque reuerentur; et sic iniussu ipsius disce- dant. 578.
XLIII De Abbate, siue Praeposito monacho- rum, et de electione eius, et munere. 557.	LXII Ne Episcopi potestate sibi in mona- chos concessa abutantur. 579.
XLIV De Prioribus monachorum. 560.	LXIII Ne Abbas iniussu Episcopi res mona- sterii alienet. 579.
XLV Abbates monachor. et Canonicor. et Abbatissae dent operam, vt suppetant monachis, quae necessaria sunt. 560.	LXIV Monachi decimas praedior. dent ec- clesiis. 580.
XLVI Ne vnus Abbas praesit duobus mona- steriis, aut duo Abbates vni monaste- rio. 561.	LXV Qualis debeat esse Abbatissa, et de eius munere. 581.
XLVII De capitulo Abbatum. 562.	LXVI Qua aetate, et qua die oporteat virgi- nes consecrari. 582.
XLVIII Ne laici monachis praesint, aut apud illos habitent, aut Abbatias conferant; neve monachi eas ab ipsis accipere au- deant. 562.	LXVII Ne quisquam praeter Episcopum vir- gines consecret. 583.
XLIX De Abbatibus, et aliis Praelatis Cano- nicorum, et de eorum munere. 564.	LXVIII De consecratione viduarum. 583.
L De vita, et honestate Canonicor. 567.	LXIX Virgines aliquae, et viduae non conse- cratae nubere prohibentur. 584.
LI De victu, et vestitu Canonicor. 570.	LXX Ne virgines nuptias execrentur. 585.
LII De Canonicis beati Augustini, quibus nihil erat proprium. 572.	LXXI Sanctimoniales ne egrediatur ex mona- sterio; et de portaria, siue ianitrice. 586.
LIII De capitulis Canonicorum, et de visi- tandis eorum monasteriis. 572.	LXXII Virgines, et viduae, quae se Deo con- secrant, vitent corporis nimium orna- tum. 587.
LIV De claustris Canonicorum, et de offi- cio ianitoris. 573.	LXXIII Ne sanctimoniales vasa sacra, aut pal- las contingant. 588.
LV De caellario, et pistrino praefectis, et de aliis famulis Canonicorum. 573.	LXXIV Communia de sanctimonialib. 588.
LVI De nosocomio Canonicorum. 574.	LXXV De priuilegiis concessis aliquibus reli- giosis, et ne eis abutantur. 588.
LVII Filii presbyterorum, vel Canonicor. et alii illegitimi Canonici sacris possunt initiari. 574. et 427.	LXXVI De quibusdam Pontificibus Maximis, qui monasteria aedificauerunt. 590.
LVIII Communia de Canonicis regulari- bus. 574.	LXXVII Communia de monachis. 590.

Libri decimi de Laicis catholicis Tituli XXIIX.

I QVales debeant esse Christiani. 595.	rebus ecclesiasticis afferunt. 603.
II Qualis debeat esse Rex, et quod sit eius munus. 597.	V Quales iudices, et ministros a Rege constitui oporteat. 604.
III De Regis potestate, et de dignitate po- testatis sacerdotalis, quae maior est Regia. 602.	VI Ne Rex sit superbus, aut crudelis. 605.
IV De vtilitate, quam optimi Principes	VII Subditi Regibus obediant, et opem fe- rant. 605.
	VIII Communia de Regibus. 606.
	IX Laici

- xx** Laici primitias, decimas, et oblationes clericis persoluant: et ne suas, aut alienas sibi retinere audeant. 607.
- x** Ne laici beneficia iniussu Episcopi tribuere, aut clerici ab ipsis accipere audeant. 610.
- xi** Ne laici rebus ecclesiasticis se immisceant, aut eas sibi vindicent, aut tributa clericis imponant. 614.
- xi i** Ne laici Gentilium, aut Iudaeorum, aut haereticorum dies festos colant, aut illor. superstitionib. faueant. 618.
- xi i i** Ne laici fiant Episcopi, presbyteri, vel diaconi, aut inferioris ordinis clerici: sed per gradus, et tempora ascendant. 619. et 140. et 366. et 438. et 472.
- xiv** Ne laici dominicis, et festis diebus absint ab ecclesia sua. 620.
- xv** Fideles erudiantur a sacerdotib. 621.
- xvi** De honore a laicis, et aliis deferendo his, qui digni sunt. 621.

- xvi i** De energumenis, et amentibus. 622.
- xi i x** Patres filios nutriant, et erudiant. 623.
- xi x** Filii obediant parentib. et serui dominis suis. 623.
- xx** De seruis, et libertis non ordinandis. 624. et alibi.
- xx i** Quo pacto serui possint effici monachi. 624.
- xx i i** Quo modo manumitti possint serui ecclesiae. 625.
- xx i i i** Liberti ecclesiae semper sunt addicti ipsi ecclesiae, cuius fuerunt serui, et omnes eorum posterii. 626.
- xx i v** Quibus de causis liberti ecclesiae in seruitutem reuocentur. 627.
- xx v** De coniugio seruorum, et libertorum. 628.
- xxvi** De manumissis in ecclesia. 629.
- xxvii** Communia de seruis, et libertis ecclesiae, et aliorum. 629.
- xxix** Communia de laicis. 631.

Libri vndecimi de Haereticis, et Apostatis, et Schismaticis

- i** NE quisquam de fide catholica disputet in turba; neve symbolum fidei componat. 633.
- i i** Fide recta, et operib. bonis consequimur Christiani aeternam felicitatem. 635.
- i i i** Communia de fide. 638.
- i v** De apostatis, et de paenitentia illis imponenda. 638.
- v** De paenitentia imponenda haereticis respicientibus. 644.
- vi** De recipiendis haereticis, cum respiscunt. 645.
- vi i** Haeretici, cum recipiuntur ab Ecclesia, detestentur haeresim, in qua fuerunt. 648.
- xi x** Haeretici sine forma Ecclesiae baptizati, si ad Ecclesiam veniunt, iterum baptizentur. 650.
- ix** Haeretici rite baptizati per manus impositionem, aut per fidei professionem suscipiuntur ab Ecclesia. 652.
- x** Baptizati apud haereticos, qui for-

- Tituli LVI.**
- mam Ecclesiae seruant, non rebaptizentur. 654.
- xi** Num haeretici post mortem possint damnari, aut absolui. 655.
- xi i** Episcopi adhibeant diligentiam in oppugnandis haereticis. 655. et 213.
- xi i i** Principum est, opem ferre Ecclesiae contra haereticos. 655.
- xi v** De libris haereticorum reiiciendis, et comburendis. 656.
- xv** Haereticis mos est, catholicor. libros deprauare. 658.
- xvi** Ne catholici communicent cum haereticis, neve illor. dona accipiant. 659.
- xvi i** Ne catholici matrimonia cum haereticis contrahant. 661.
- xi i x** Haereticus non potest accusare, neque esse testis. 662.
- xi x** Ne clerici donent, aut relinquunt bona sua haereticis. 665.
- xx** De ordinatis ab haereticis, et schismaticis. 665.

xxi Ne

- xx i** Ne haeretici, aut baptizati ab haereticis sacris initientur, exceptis Nouatianis, et aliis quibusdam. 669.
- xx i i** De poenis, quae propositae sunt fautoribus haereticorum. 670.
- xx i i i** De basilicis haereticorum. 672.
- xx i v** De Nouatianis, sive Catharis, et de paenitentia lapsis non deneganda. 672.
- xx v** De Origenis, et sociorum damnatione. 673.
- xxvi** Contra Paulum Samosatenum, et Photinum, et alios, qui Christum tantum esse hominem dicebant. 675.
- xxvii** Contra Sabellianos, et Patripassianos: personas Diuinas reuera distinctas esse. 676.
- xxix** De Manichaeis, et de variis eorum erroribus. 677.
- xxix** Contra Manichaeos, Priscillianistas, Eustathianos, et alios, qui cibos carniuum detestabantur. 679.
- xxx** Contra Catharos, Manichaeos, Eustathianos, Priscillianistas, et alios, qui primas, vel secundas nuptias damnabant. 680.
- xxxi** De aequalitate trium Diuinarum personar. contra Arianos. 681.
- xxxi i** Varia de Arianis. 684.
- xxxi i i i** Contra Macedonium, qui Spiritum sanctum creaturam esse dicebat. 684.
- xxxi v** Contra Eustathium, et socios, qui varias haereses amplectebantur. 685.
- xxxi v** Contra Apollinarem, qui Christum animam rationis participem habere negabat. 686.
- xxxi vi** De Priscillianistis, variisq. eorum erroribus. 687.
- xxxi vi i** Contra Priscillianistas, qui dicebant, non omnia a Deo fuisse creata. 689.
- xxxi i x** De anima, et corpore humano, et de resurrectione mortuor. decreta catholica contra Manichaeos, Priscillianistas, et alios haereticos. 690.
- xxxi x** Contra Pelagianos, qui gratiam Diuinam non esse necessariam, sed liberum arbitrium homini sufficere dicebant. 691.
- x l** De baptismo pueris necessario, et de

- peccato originali: contra Pelagianos, et alios haereticos. 691.
- x i i** Contra Pelagianos, qui dicebant, nullum numquam peccare. 700.
- x i i i** De Donatistis, qui baptismum haereticor. nullo modo admittiebant. 700.
- x i i i i** Contra Nestorianos, et eos, qui in Christo duas personas constituebant. 701.
- x i i v** Contra Eurychem, Dioscorum, Acaphalos, et alios haereticos, qui in Christo duas naturas negabant. 703.
- x i v** Ne quisquam addat Trisagio: Qui crucifixus est, et c. contra Petrum Fullo-nem Antiochenum. 706.
- x lvi** Contra Monothelitas, qui tantum vnam voluntatem, et vnam operationem Christo tribuebant. 706.
- x lvi i** De Iconomachis, et de veneratione imaginum. 708.
- i i i** Contra Beregarium, et reliquos Sacramentarios, qui corpus Christi vere esse in sacramento Eucharistiae negant. 709.
- i i** Contra Gilbertum Porretanum Pictauiensem Episcopum. 713.
- l** Contra aliquos haereticos, qui liberum arbitrium negant. 713.
- l i** Contra Graecos, qui dicunt, Spiritum sanctum procedere tantum a Patre, et non a Filio. Pars prior. 714.
- Varia decreta, in quib. Spiritus sanctus dicitur procedere a Patre, non facta mentione Filii: in quibus tamen non excluditur Filius. Pars posterior. 716.
- l i i** Contra varios haereticos, quor. haereses ad certa capita redigi vix possunt. 717.
- l i i i** De poenis, quae sunt haereticis constitutae. 721.
- Anathemata contra haereticos. Pars prior. 721.
- De aliis poenis haereticor. Pars posterior. 721.
- l i v** De schismaticis. 722.
- l v** Varia decreta, in quibus simonia dicitur haeresis simoniaca. 724.
- lvi** Communia de haereticis, et schismaticis. 726.

Libri

Libri xii. de Iudaeis, et Paganis Tituli xxv.

I NE Iudaei inuiti cogantur suscipere Christianam religionem. 729. II De priuilegiis Iudaeorum, qui ad Christianam fidem se conferunt. 729. III De Iudaeis, qui a religione Christiana defecerunt. 730. IV Iudaeorum filii fideles apud Christianos educantur; et non priuentur hereditate paterna. 731. V De Iudaeorum seruis, praesertim Christianis. 731. VI Nulli Iudaeis magistratus, aut honores mandentur. 733. VII Ne Iudaei Christianas, neue Christiani Iudaeas vxores ducant, aut illis copulentur. 734. IX Ne Iudaei clericos accusent, neue Christianor. testimonia recusent. 735. IX Ne Christiani cum Iudaeis cibum sumant, neue eis valde familiariter vrantur. 735. X Ne Iudaei in feriis Passionis, et Resurrectionis Christi in publicum prodeant. 736. XI Ne Christiani Iudaeorum ferias agant, neue alio modo eorum ritibus faueant. 736.	XII Ne Iudaei Christianos vsuris vexent. 737. XIII Principes Christiani propulsent ab Ecclesia iniurias Iudaeorum. 738. XIV Communia de Iudaeis. 738. XV De Paganis: et quod Ecclesia cupit omnes infideles ad fidei cognitionem peruenire. 740. XVI Dent operam Christiani, vt aboleatur cultus idolorum. 740. XVII Ne Pagani cogantur suscipere fidem Christi. 742. XVIII Ne Christiani communicent cum Paganis, neq. eorum libros legant. 742. XIX Ne fideles coniungantur cum Paganis. 743. XX Ne Christiani Paganorum superstitioni faueant. 744. XXI Ne Christiani deferant ad Paganos arma, et alia, quibus ipsi nocere possint reipub. Christianae. 745. XXII Pagani non gerant magistratus, neque habeant mancipia Christiana. 746. XXIII Infidelis non potest accusare Christianum. 746. XXIV De iis, qui credunt, et nondum sunt baptizati. 747. XXV Communia de Paganis. 747.

ANT. AVGVSTINI
ARCHIEP. TARRACON.
IVRIS PONTIFICII VETERIS
EPITOME.

Eius Partes sunt Tres.
In prima agitur de Personis:
In secunda de Rebus:
In tertia de Iudiciis.

LIBER PRIMVS
DE PONTIFICE MAXIMO.
De Petri Apostoli, et successorum Roma-
norum Pontificum Primatu. TIT. I.

CAPVT I.

EGO dico tibi; quia
tu es Petrus, et super
hanc petram aedifica-
bo Ecclesiam meam; et
portae inferi non prae-
ualebunt aduersus eam:
Et tibi dabo claves re-
gni caelorum: Et quodcumq;
ligaueris super terram,
erit ligatum et in caelis:
et quodcumq; solueris
super terram, erit solu-
tum et in caelis. *Christ. apud Matt. c. 16.*

CAP. II.

CVM prandissent, dicit Simoni Petro
Iesus: Simon Ioannis, diligis me plus his?
dicit ei: Etiam Domine, tu scis, quia amo
te. Dicit ei: Pasce agnos meos. Dicit ei ite-
rum: Simon Ioannis, diligis me? Ait illi:
Etiam Domine, tu scis, quia amo te. Dicit
ei: Pasce agnos meos. Dicit ei tertio: Si-
mon Ioannis, amas me? Contristatus est
Petrus, quia dixit ei tertio: Amas me? et
dixit ei: Domine, tu omnia scis; tu scis, quia
amo te. Dicit ei: Pasce oues meas. *Ioan.
c. 21.*

CAP. III.

SANCTISSIMVS, ac beatissimus Pa-

pa, caput vniuersalis Ecclesiae Leo, per
nos, vt Legatos suos, sancta Synodo con-
sentiente, Petri Apostoli praedicti digni-
tate, qui Ecclesiae fundamentum, et petra
fidei, et caelestis regni ianitor nuncupa-
tur, Episcopali (*Dioscorum*) dignitate nu-
dauit. *Paschasius, et alii in Chal. Syn. act.
16. post epist. Mariani Imper.*

CAP. IV.

SVMMS nobiscum concertabat A-
postolor. Princeps. illius enim imitato-
rem, et sedis successorem habuimus fauto-
rem, et diuini sacramenti mysterium illu-
strantem per litteras, et c. Per Agatho-
nem Petrus loquebatur et c. *VI. Syn. act.
18. in fi.*

CAP. V.

AIT Dominus ad Petrum Apostolo-
rum principalissimam summitatem: Tu
es Petrus, et super hanc petram aedificabo
Ecclesiam meam. *Epistola encyclia Synodi
VIII. CP. sub Hadriano II. post princip.
act. 10.*

CAP. VI.

NOS omnipotentis Dei misericordia,
et beator. Apostolor. Petri, et Pauli au-
thoritate confisi, ex illa, quam nobis licet
indigne Deus ligandi, atque soluendi con-
tulit

DE PONTIF. MAXIM. LIB. I.

tulit potestatem, omnibus, qui laborem propriis personis subierint, et expensis, plenam suor. peccaminum, de quib. liberaliter fuerint corde contriti, et confessi, veniam indulgemus. Inno. III. in concil. gen. Later. c. vlt.

CAP. VII.

Distin. 21. c. 3.

QVAMVIS vniuersae per orbem catholicae Ecclesiae vnus thalamus Christi fit: sancta tamen Romana catholica, et Apostolica Ecclesia, nullis synodicis constitutis, ceteris ecclesiis praelata est; sed euangetica voce Domini, et Saluatoris nostri primatum obtinuit. Tu es Petrus et c. et portae et c. et tibi dabo et c. et quaecumque et c. Cui data est etiam societas beatissimi Pauli Apostoli vasis electionis, qui non diuerso, sicut haeretici garriunt, sed vno tempore, vno, eodemq. die gloriosa morte cum Petro, in vrbe Roma, sub Caesare Nerone agonizans coronatus est: et pariter supradictam sanctam Romanam Ecclesiam Christo Domino consecrauerunt, talesq. omnib. vrbib. in vniuerso mundo sua praesentia, atq. venerando triumpho praetulerunt. Est ergo prima Petri Apostoli sedes Romana Ecclesia; non habens maculam, neque rugam, nec aliquid huiusmodi. Gelas. & LXX. in Synodo Rom. in prin. Burchardus Vormacien. Episcopus lib. 3. c. 220. Iuo Carnoten. Episcopus lib. 4. tit. 1. c. 3. Panor. Ansel. Lucen. Episcopus lib. 1. c. 63. & 69. decreti. siue authen. canon. Tarracon. lib. 1. c. 295.

CAP. IIX.

INTE RDICIMVS in nomine Domini Iesu Christi, et ex auctoritate beati Petri Principis Apostolor. prohibemus, cuius vice huic sanctae Romanae Ecclesiae praesidemus, auctore Deo; vt nullus Episcopos. dolos, vel immisiones aliquas facere praesumat et c. Gregor. in syn. Lat. de monachis nigris in prin.

CAP. IX.

POSVIT Photius in caelum os suum, et lingua eius exiit super terram; dum videlicet contra diuinam ordinationem relictus, in beati Petri Principis Apostolorum primatu dispositam putridi gurgitis guttur aperuit; et aduersus eiusdem regni caelestis clauigeri Apostolicam sedem, et praecipuam, ac summam dignitatem, et potestatem, linguam suam serpentis ex-

cuit; vitam scilicet decessoris mei, beatae recordationis Papae Nicolai laceffere nullo modo metuens, nec nobis, qui eius vix digni famuli, vt non dicam sequaces extitimus, parcere vtcumq. consentiens; videlicet vtrosque maledictis impetere, quantum in se fuit, et blasphemis inficere verbis existimans. Hadria. II. in Synod. Roma. in prin. apud Syno. VIII. C. P. Act. 7.

CAP. X.

IPSA (sedes Romana) firmamentum a Deo fixum, et immobile percepit: quoniam ipsam, formam vniuersorum titulorum lucidissimam, Dominus Iesus Christus vestram Apostolicam constituit sedem. Ipsa est enim sacer vertex, in quo omnes ecclesiae vertuntur, sustentantur, releuantur, et c. Tu es enim, sicut diuinum veraciter testatur eloquium, Petrus; et super fundamentum tuum, Ecclesiae columnae, id est, Episcopi, qui Ecclesiam sustinere, et propriis humeris portare debent, tibi sunt confirmatae, tibiq. clauis regni caelorum commisit, atq. ligare, et soluere potestatiue, quae in terra, et quae in caelis sunt, promulgauit. Tu profanarum haeresum, et impetitorum, atq. omnium infestantium depositor, vt Princeps, et doctor, caputq. omnium orthodoxae doctrinae, et immaculatae fidei existis. Athanasius, & alii Episcopi Aegypt. ad Felic. II. ante med.

CAP. XI.

NON nos beatum Petrum, sicut dicitis, a Domino cum sedis priuilegiis, vel successoribus eius, peccandi iudicamus licentiam suscepisse. ille perennem meritor. dotem cum hereditate innocentiae misit ad posteros. et c. Quis enim sanctum esse dubitet, quem apex tantae dignitatis attollit? In quo si desunt bona acquisita per meritum, sufficiunt, quae a loci decessore praestantur. Aut enim claros ad haec fastigia erigit, aut qui eriguntur, illustrat: praenoscit enim, quid ecclesiar. fundamento sit habile, super quod ipsa moles innititur. Ennod. pro Symma. post prin. Gregor. VII. lib. 8. ep. 21. reg. Tarrac. li. 1. c. 75.

CAP. XII.

IN nouo testamento post Christum sacerdotalis ordo a Petro Apostolo coepit. Ipsi enim primum datus est Pontificatus in Eccle-

TIT. I. DE PETRI ET SVCCES. et c. Primatu.

Matth. 16.

in Ecclesia Christi. sic enim loquitur ad eum Dominus: Tu es Petrus, et super hanc petram, et c. Hic ergo ligandi, soluendi. potestatem primus accepit, primusque ad fidem populum virtute suae praedicationis adduxit. Siquidem et ceteri Apostolici Petro par consortium honoris, et potestatis acceperunt, et c. Isido. lib. 2. c. 6. de eccl. off. apud Aquisgr. c. 9. Anacle. epist. 2. in medio. Burch. lib. 1. c. 1. Iuo lib. 3. tit. 7. c. 7. Panor. & par. 5. c. 1. decr. Ansel. lib. 1. c. 1. Caesar. aug. lib. 2. c. 59.

CAP. XIII.

24. q. 1. c.

18.

Matth. 16. c.

LOQVITVR Dominus ad Petrum. Ego dico tibi, quia tu es Petrus et c. super vnum aedificat Ecclesiam et c. Hoc erant vtiq. ceteri Apostoli, quod fuit Petrus, pari consortio praediti et honoris, et potestatis: sed exordium ab vnitae proficiscitur, vt Ecclesia Christi vna monstratur et c. Cypria. de vnitae Eccles. in prin. Ansel. lib. 1. c. 10. Tarr. lib. 1. c. 291.

CAP. XIV.

EO RVM morborum, quae in membris sunt Christi, et Dei Saluatoris omnium nostrorum capitis, et sponsae catholicae, et Apostolicae Ecclesiae vnum, et singularem, praecellentem, atq. catholicissimum Medicum, ipse Princeps summus, et fortissimus ordinator, et curator, et solus ex toto magister Deus omnium produxit; videlicet tuam fraternam sanctitatem, et paternam almitatem. propter quae dixit Petro magno, et summo Apostolorum: Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, et portae inferi non praevalebunt aduersus eam. et iterum: Tibi dabo clauis regni caelorum, et quodcumque ligaueris super terram, erit ligatum et in caelo, et quodcumque solueris super terram, erit solutum et in caelis. Tales enim beatas voces, non secundum quandam vtiq. fortem, Apostolorum Principi solum circumscripsit, et definiuit; sed per eum ad omnes, qui post illum secundum ipsum efficiendi erant summi pastores, et diuini sacri Pontifices senioris Romae transmisit. Ignatius Patriarcha CP. ad Hadria. II. in prin. apud VIII. Syno. CP. Act. 3.

CAP. XV.

SIMON Petrus, qui verae fidei meri-

to, et integrae praedicationis obtentu fundamentum esse Ecclesiae definitus est: quae de causa etiam Domini ore diuino cognominatus est Petrus; qui fuit primitiae electionis Domini, Apostolorum primus; cui et primo Deus Pater filium reuelavit; cui et Christus competenter beatitudinem contulit; qui et vocatus est, et electus, et coniuua Domini, et comes effectus, tamquam bonus, et probatissimus discipulus; qui obscuriorem mundi plagam Occidentis, velut omnium potentior, illuminare praecipus est. Clemens ep. 1. in prin.

CAP. XVI.

IPSI trado a Domino mihi traditam potestatem ligandi, et soluendi: vt de omnib. quibuscumq. decreuerit in terris, hoc decretum sit et in caelis et c. Haec cathedra eum, qui cupit eam, et audacter expe- tit, non requirit; sed ornatum morib. et in verbis eruditum et c. si periculum times et c. amplius peccas et c. Omnes vitae huius occupationes abiicias; ne fidei ussor existas, ne aduocatus litium fias, et c. nec mundialis negotii occasione perplexus et c. ne possis verbo Dei vacare et c. Ex eo fiet, vt tu, tamquam qui non docueris, quae ad salutem hominum pertinent, deponaris; et discipuli per ignorantiam pereant et c. Clem. ep. 1. in prin. Ansel. lib. 1. c. 3.

CAP. XVII.

IN nouo testamento post Christum Dominum a Petro sacerdotalis coepit ordo: quia ipsi primo Pontificatus in ecclesia Christi datus est, dicente Domino ad eum. Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, et portae inferi non praevalebunt aduersus eam. et iterum: Tibi dabo clauis regni caelorum, atq. soluendi potestatem primus accepit a Domino, primusq. ad fidem populum virtute suae praedicationis adduxit. ceteri vero Apostoli cum eodem pari consortio honorem, et potestatem acceperunt, ipsumque Principem eor. esse voluerunt et c. Anacle. ep. 2. in medio. Isidor. lib. 2. c. 6. de eccl. offic. apud Aquisgr. c. 9. Burch. et Ansel. lib. 1. c. 1. Iuo par. 5. c. 1. decr. & lib. 3. tit. 7. c. 7. pan. Caesar. aug. lib. 2. c. 59.

CAP. XIX.

HAEC sacrosancta Romana, et Apostolica Ecclesia non ab Apostolis, sed ab ipso Domino Salvatore nostro primatum obtinuit

hancq.

Matth. 16.

Distin. 40.

c. 1.

Matth. 16.

caelis. f.

eligun-

tur. f.

Distin. 21.

c. 2.

104. r. f.

11. q. 1. te

quidem. c.

30.

Distin. 21.

c. 2.

Mat. 16. c.

Mat. 16. c.

Distin. 22.

c. 2.

4 DE PONTIF. MAXIM. LIB. I.

obtinuit, et eminentiam potestatis super vniuersas ecclesias, ac totum Christiani populi gregem affecta est. sicut ipse beato Petro Apostolo dixit: Tu es Petr. et c. et portae et c. et tibi dabo et c. et quaecumq. et c. Adhibita est etiam societas in eadem Romana vrbe beatissimi Apostoli Pauli valis electionis et c. et licet pro omnib. assidua apud Deum omnium sanctorum effundatur oratio: et c. Paulus Romanis id pollicetur; et c. quod sine intermissione memoriam vestri facio semper in orationibus meis. Prima ergo sedes est caelesti beneficio Romanae Ecclesiae, qua beatissimi Petrus, et Paulus suo martyrio consecrarunt. *Anacle. ep. 3. post prin. Iuo lib. 4. tit. 1. c. 2. et. 4. panor. & parte 5. c. 2. et 26. decr. Anselm. lib. 1. c. 2. et c. 66. Tarrac. lib. 1. c. 275. & 294. Caesaraug. lib. 2. c. 60.*

to Petro Apostolo, et a reliquis Apostolis, et Patrib. accepistis. ab illo enim primo instructi estis; ideo non oportet vos proprium derelinquere patrem, et alios sequi. Ipse enim caput est totius Ecclesiae, cui ait Dominus: Tu es Petrus et c. *Marcellus ep. 1. in prin. Ansel. lib. 1. cap. 15. Mat. 16. c.*

CAP. XXIII.

IPSI primae sedis Ecclesiae conuocandar. generalium synodor. iura, et iudicia Episcoporum. singulari priuilegio Euangelicis, et Apostolicis, atq. canonicis concessa sunt institutis. quia semper maiores causae ad sedem Apostolicam multis auctoritatibus referri praeceptae sunt. Nec villo modo potest maior a minori iudicari. Ipsa namq. omnib. maior, et praelata est ecclesiis, quae non solummodo canonum sanctorum Patrum decretis, sed Domini Saluatoris nostri voce singularem obtinuit principatum. Tu es, inquit, Petrus et c. et quodcumq. ligaueris. Porro dudum a sanctis Apostolis, successoribusq. eorum in praefatis antiquis decretum fuerat statutis, quae haecenus sancta, et vniuersalis Apostolica tenet Ecclesia: Non oportere praeter sententiam Romani Pontificis concilia celebrari, nec Episcopum damnari. quoniam sanctam Rom. Ecclesiam Primatem omnium ecclesiar. esse voluerunt. et sicut B. Petrus Apostolus primus fuit omnium Apostolorum; ita et haec Ecclesia ipsius nomine consecrata, Domino instituyente, prima, et caput sit ceterar. et ad eam quasi ad matrem, atq. apicem omnes maiores Ecclesiae causae, et iudicia Episcoporum. recurrant, (eiusq. iusta sententia terminum sumant. Nec extra Romanum quidquam ex his debere decerni Pontificem: et c. nec liceat Metropolitanis, inconsulto Romano Pontifice, aut maiores Ecclesiae causas deturbare, aut Episcopos damnare: sed communi sanctae Romanae sedis Episcopi concilio, et concordia actione, quaeq. sunt Christi zelo agenda, disponent vnanimiter, recteq. sentiant, et ea, quae sentierint, non libimet discrepando, sed Deo placita perficiant. *Iulius ep. 1. in medio. Hadr. c. 3. ad Episcopum Mediomat. Capitulare lib. 6. c. 287. & lib. 7. c. 150. in additis. Ansel. lib. 2. c. 42.*

CAP. XIX.

INTER beatos Apostolos quaedam fuit discretio; et licet omnes essent Apostoli, Petro tamen a Domino est concessum, et ipsi inter se id ipsum voluerunt: ut reliquis omnib. praecisset Apostolis, et Cephas id est caput, et principium teneret Apostolatus: qui et eandem formam suis successorib. et reliqui Apostoli Episcopis tenendam tradiderunt et c. et in veteri testamento scriptum est: Moyses, et Aaron in sacerdotib. eius. id est, primi inter eos fuerunt. *Idem Anacle. in ead. epist. 3. post prin. Burch. lib. 1. c. 159. Iuo par. 5. c. 269. decr. Ansel. lib. 1. c. 7. Caesar. lib. 2. c. 60.*

INTER beatos Apostolos quaedam fuit discretio; et licet omnes essent Apostoli, Petro tamen a Domino est concessum, et ipsi inter se id ipsum voluerunt: ut reliquis omnib. praecisset Apostolis, et Cephas id est caput, et principium teneret Apostolatus: qui et eandem formam suis successorib. et reliqui Apostoli Episcopis tenendam tradiderunt et c. et in veteri testamento scriptum est: Moyses, et Aaron in sacerdotib. eius. id est, primi inter eos fuerunt. *Idem Anacle. in ead. epist. 3. post prin. Burch. lib. 1. c. 159. Iuo par. 5. c. 269. decr. Ansel. lib. 1. c. 7. Caesar. lib. 2. c. 60.*

CAP. XX.

PETRVS sanctus magister noster, et Princeps Apostolor. de Antiochia vilitatis causa translatus est Romam; ut ibidem potius proficere posset. Eusebius quoque de parua quadam ciuitate Apostolica auctoritate mutatus est Alexandriam. *Anter. ep. sing. in prin. Burch. lib. 1. c. 77. Iuo li. 3. tit. 6. c. 1. panor. & par. 5. c. 183. decr. Ansel. lib. 6. c. 94.*

PETRVS sanctus magister noster, et Princeps Apostolor. de Antiochia vilitatis causa translatus est Romam; ut ibidem potius proficere posset. Eusebius quoque de parua quadam ciuitate Apostolica auctoritate mutatus est Alexandriam. *Anter. ep. sing. in prin. Burch. lib. 1. c. 77. Iuo li. 3. tit. 6. c. 1. panor. & par. 5. c. 183. decr. Ansel. lib. 6. c. 94.*

CAP. XXI.

BEATVS Apostolor. Princeps Petrus in ordinatione Clementis alloquens populum inter cetera ait. Si inimicus et c. *Fabia. ep. 1. post medium.*

BEATVS Apostolor. Princeps Petrus in ordinatione Clementis alloquens populum inter cetera ait. Si inimicus et c. *Fabia. ep. 1. post medium.*

CAP. XXII.

ROGAMVS vos fratres; ut non aliud doceatis, neq. sentiat; quam quod a bea-

ROGAMVS vos fratres; ut non aliud doceatis, neq. sentiat; quam quod a bea-

CAP.

TIT. I. DE PETRI ET SVCCES. et c. Primatu. §

CAP. XXIV.

INTER beatissimos Apostolos in similitudine honoris fuit quaedam discretio potestatis; et cum omnium par esset electio, vni tamen datum est, ut ceteris praeminaret. de qua forma Episcoporum. quaedam orta est distinctio et c. per quos ad vnam B. Petri sedem vniuersalis Ecclesiae cura conflueret, et nihil vsquam a suo capite disideret et c. Satis enim indignum est, quemquam vel Pontificum, vel ordinum subsequendum hanc regulam refundere, quam beati Petri sedem, et sequi videat, et docere etc. *Iulius ep. 1. in fine. Leo ep. 82. in fine. Gelas. ep. 1. c. 11. Ansel. lib. 5. c. 4.*

CAP. XXV.

IVLIVS sanctae Romanae, et Apostolicae Ecclesiae Episcopus Eusebio, Theodoro, Theodoro, Berintho, et ceteris Orientalibus Episcopis. Decuerat vos aduersus sanctam Rom. Ecclesiam, et Apostolicam, limare, et non ironice loqui. quoniam et ipse Dominus noster Iesus Christus eam decenter allocutus ait: Tu es Petrus et c. Habet enim potestatem singulari priuilegio sibi concessam, aperire, et claudere ianuas regni caelestis, quib. voluerit. Nam si ei detrahere, quae Domini ore sacrata, atq. desuper exaltata est, non renuistis; nec mirum, si fratrib. iniurias irrogare non cesseris. *Iulius ep. 2. in prin. Greg. VII. lib. 8. reg. ep. 2. Iuo lib. 4. tit. 1. c. 11. panor.*

CAP. XXVI.

INCIPIAMVS ergo adiuuante Deo, et sancto Petro Apostolo, per quem Apostolatus, et Episcopatus in Christo coepit exordium et c. *Felix II. epist. 1. post prin. Innoc. ep. 2. in prin.*

CAP. XXVII.

PRIMATE illi, et non alii sint, quam in Nicaena synodo sunt constituti. Reliqui vero, qui metropoles tenent sedes, Archiepiscopi vocantur, et non Primates, saua in omnib. Apostolicae sedis dignitate, quae ei ab ipso Domino est concessa, et postea a sanctis Patrib. roborata. *Felix II. ep. 1. c. 12. Burchar. lib. 1. c. 163. Iuo par. 5. c. 273. decr.*

CAP. XXVIII.

MONET ergo Apostolus, non amplius nos inuicem temere iudicare. temere enim iudicat, si quis Episcopum absque

sedis Apostolicae auctoritate condemnat: cum ei hoc specialiter priuilegium reseruatum sit. sed hoc iudicate magis, inquit, ne ponatis offendiculum fratri, vel scandalum. Patenter enim his, et aliis innumerabilibus decretis, testimoniis, omnibus manifestum est, non debere Episcopum damnari, licet eius perscrutetur opinio, donec iudicium de ore nostrae Apostolicae auctoritatis, hoc est Principis Apostolorum cognoscatur. utpote quoniam solus, et prae omnibus creditus est, atq. percipere meruit a Rege Regum Christo Deo clauis regni caelorum. ad aperiendum fidelibus et beniuolis hominibus, in eadem Dominum nostrum, et claudendum infidelibus, et maliuolis, atq. suis sacerdotibus, et sanctae Ecclesiae suo pretioso sanguine redemptae impugnatoribus, siue nocentibus, et c. *Dama. ep. 3. ad Stephan. & concilia Africae ante finem.*

CAP. XXIX.

CVM in vnum plurimi fratres conuenissemus ad sancti Apostoli Petri reliquias, per quem et Apostolatus, et Episcopatus in Christo coepit exordium, et c. *Syrici ep. 4. in prin. Innoc. ep. 2. in prin.*

CAP. XXX.

QUIS nesciat, aut non aduertat id, quod a Principe Apostolorum Petro Romanae Ecclesiae traditum est, ac nunc vsque custoditur, ab omnibus debere seruari? nec superduci, aut introduci aliquid, quod auctoritatem non habeat, aut aliunde accipere videatur exemplum? Praesertim cum sit manifestum in omnem Italiam, Gallias, Hispanias, Africam, atq. Siciliam, insulasq. interiacentes, nullum instituisse ecclesias, nisi eos, quos venerabilis Apostolus Petrus, aut eius successores constituerunt sacerdotes. Aut legant, si in his prouincis alius Apostolor. inuenitur, aut legitur docuisse. Quod si non legunt, quia nusquam inuenitur; oportet eos hoc sequi, quod Ecclesia Romana custodit, a qua eos principium accepisse non dubium est: ne dum peregrinis assertionibus student, caput institutionum videantur omittere et c. *Inno. ep. 1. in prin. Decentio Episcopo Eugubino. Burchar. lib. 3. c. 125. decreti. Iuo part. 4. c. 67. decr. Anselm. lib. 1. c. 41.*

CAP. XXXI.

INCIPIAMVS adiuvante Deo, et sancto Dei Apostolo Petro, per quem et Apostolatus, et Episcopatus in Christo coepit exordium. Inno. epist. 2. in prin. ad Viatorum Rotomag. Syrii. epist. 4. in prin. Felix II. ep. 1.

CAP. XXXII.

ECCLESIA Antiochena, quam prius quam ad urbem perveniret Romanam, beatus Apostolus Petrus sua praesentia illustravit, velut germana ecclesiae Romanae, diu se ab eadem alienam esse non passa est et c. Inno. ep. 14.

CAP. XXXIII.

ANTIOCHENA prima primi Apostoli sedes esse monstratur et c. quaeque urbis Romae sedi non cederet, nisi quod illa in transitu meruit, ista susceptum apud se, consummatumque gaudet. Inno. ep. 18. c. 1.

CAP. XXXIV.

RELIGIOSA clementissimi Principis fides, sciens ad suam gloriam maxime pertinere, si intra Ecclesiam catholicam nullius erroris germen exurgeret; hanc reverentiam diuinis detulit institutis, ut ad sanctae dispositionis effectum, auctoritatem Apostolicae sedis adhiberet, tamquam ab ipso beatissimo Petro cuperet declarari, quod in eius confessione laudatum sit; quando dicente Domino: Quem me esse dicunt homines filium hominis, varias quidem diuersorum opiniones discipuli memorarunt: sed cum ab eis, quid ipsi crederent, quaereretur; Princeps Apostolorum plenitudinem fidei breui sermone complexus, Tu es, inquit, Christus filius Dei viui. Leo ep. 14. in prin. ad Ephes. Syn. secundam.

CAP. XXXV.

CVM vniuersalis Ecclesiae per illius principalis terrae aedificationem facta sit petra, et primus Apostolorum, beatissimus Petrus, voce Domini dicentis audierit; Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam: Quis est, nisi aut Antichristus, aut diabolus, qui pulsare audeat inexpugnabilem veritatem? Leo ep. 73. ad Leon. August. post prin.

CAP. XXXVI.

CVM beatissimus Petrus Apostolicum a Domino acceperit principatum, et Romana Ecclesia in eius permaneat institu-

tis; nefas est credere, quod sanctus discipulus eius Marcus, qui Alexandrinam primus ecclesiam gubernavit, aliis regulis traditionum suarum decreta formauerit. Leo epist. 79. vel 81. ad Dioscorum Alexan. in prin. Ansel. Lucen. lib. 1. cap. 30.

CAP. XXXVII.

DIVINAE cultum religionis, quem in omnes gentes, omnesque nationes Dei voluit gratia coruscare, [ita Dominus noster Iesus Christus humani generis Saluator instituit; ut veritas, quae antea legis, et Prophetarum praeconio continebatur, per Apostolicam tubam in salutem vniuersitatis exiret, sicut scriptum est: In omnem terram exiit sonus eorum, et in fines orbis terrae verba eorum. Sed huius muneris sacramentum, ita Dominus ad omnium Apostolorum officium pertinere voluit; ut in beatissimo Petro Apostolorum omnium summo, principaliter collocaret; ut ab ipso, quasi quodam capite, dona sua velut in corpus omne diffunderet: ut exortem se mysterii intelligeret esse diuini, qui ausus fuisset a Petri soliditate recedere.

Distin. 19.

c. 7.

psal. 18.

et c. Hilarius ecclesiarum statum, et concordiam sacerdotum nouis praesumptionibus turbaturus, excessit ita suae uoluptatis subdere potestati; ut se beato Apostolo Petro non patiatum esse subiectum, ordinationes sibi omnium per Gallias ecclesiarum vindicans, ipsius quoque beatissimi Petri reuerentiam verbis arrogantioribus minuendo; cui cum prae ceteris soluendi, et ligandi tradita sit potestas, pascendarum tamen ouium cura specialius mandata est; cui quisquis principatum aestimat denegandum, illius quidem nullo modo potest minuere dignitatem; sed inflatus sibi uoluptatis suae semetipsum in inferna demergit. Leo ep. 87. ad Episcopos Viennen. prouin. in prin. luo par. 5. c. 6. decret.

CAP. XXXVIII.

SI cunctis generaliter sacerdotibus recte diuina tractantibus, fidelium conuenit corda submitti; quanto potius sedis illius Praefuli consensus est adhibendus, quem cunctis sacerdotibus et Diuinitas summa voluit praeminere, et subsequens Ecclesiae generalis iugiter pietas celebravit et c. quem Christi vox praetulit vniuersis: quem

quem Ecclesia veneranda confessam semper est, et habet deuota Primatem. et c. Gelas. ep. 5. ad Anastas. Aug. in prin. Gregor. VII. lib. 8. registri ep. 21. post prin.

CAP. XXXIX.

NUNC incepti sententiae contra te; immo ille, qui vertex est omnium pastoralium sedium, in sanctis laudibus florens Apostolorum vere optimus Petrus, cuius tu nomine aequalis es, sed non opinione, neque fide; quoniam ab istius recta intentione, et immaculata fide valde declinasti. Felix III. ad Petrum Antiochen. post prin. ante v. syno.

CAP. XL.

MEMOR sum, me sub illius nomine Ecclesiae praesidere, cuius a Domino Iesu Christo est glorificata confessio, et cuius fides omnes quidem haereses destruit, sed maxime impietatem praesentis erroris expugnat, et intelligo aliter mihi non licere, quam ut omnes conatus meos ei causae, in qua vniuersalis Ecclesiae salus infestatur, impendam. Pelag. ep. vii. in fine. Callist. ep. 1. in fine. Xyst. II. ep. 1. in prin. Ansel. li. 1. c. 36.

CAP. XLI.

CHRISTI oues, qui Christum amat, diligenter, et cum magna cura pascat: quoniam ipsius sanctae sedis, cui per abundantiam diuinae gratiae praesumus, ipsius amore, et reuerentia cohortamur, et c. ne beati magistri nostri Petri summi Apostoli dilectio, qua se amatorem Dei esse testatus est, vana inueniatur in nobis et c. tantusque nos beati Petri Apostolorum Principis amor accendat, ut in ouili ipsius, cui omnes creaturae sunt traditae, omnes taliter errantes redintegrare festinetis. Ioan. III. ep. vii. post med. Ansel. lib. 1. c. 55.

CAP. XLII.

SI cum a fidelibus (Petrus) culparetur, auctoritatem, quam in sancta Ecclesia acceperat, attendisset; respondere poterat, ut pastorem suum oues, quae ei commissae fuerant, reprehendere non auderent, sed si in querella fidelium aliquid de tua potestate diceret; profecto doctor mansuetudinis non fuisset, et c. Si ergo pastor Ecclesiae, Apostolorum Princeps, signa, et miracula singulariter faciens, non dedignatus est in causa reprehensionis suae rationem humiliter reddere; quanto magis nospec-

catores, cum de re aliqua reprehendimur, reprehenses nostros ratione humili placare debemus? Greg. ep. 7. lib. 9. ep. 39. regist. ad Theodist. in medio.

CAP. XLIII.

NOS licet humillimi summis viribus enititur; ut Christiani vestri imperii reipublicae in qua beati Petri Apostolorum Principis sedes fundata est, cuius auctoritatem omnes Christianae nobiscum nationes venerantur, et colunt, per ipsius beati Petri Apostoli reuerentiam, omnium gentium sublimior esse monstratur. Ag. tho, et alii in ep. ad Constantinum IV. Imper. post med. VI. syn. act. 4.

CAP. XLIV.

ET quia definitionem rectae fidei plenissime (sexta synodus) praedicauit, quam et Apostolica sedes beati Petri Apostoli, cuius licet impares ministerio fungimur, veneranter suscipit: idcirco et nos, et per nostrum officium haec veneranda sedes Apostolica concorditer, ac vniuersimodum his, quae definita sunt ab ea, consentit, et beati Petri auctoritate confirmat: sicut supra solidatam petram, qui Christus est, ab ipso Domino adeptus firmitatem. Leo II. ad Constantinum IV. Augustum in medio post VI. syno.

CAP. XLV.

BENE nosti satis, quia beatus Apostolus Petrus, et Episcopatus principium existit, et consulenti tibi de statu Ecclesiae, non ex nobis, quasi ex nobis, sed eius gratia, qui aperit os mutorum, et linguas infantium facit disertas; qualiter tenere debeas, Apostolici vigoris doctrinam, dicimus. Greg. III. ep. 4. in prin.

CAP. XLVI.

DESIDERATIS nosse, quot sint veraciter Patriarchae. Versciter illi habendi sunt Patriarchae, qui sedes Apostolicas per successiones Pontificum obtinent, id est, qui illis praesunt ecclesiis, quas Apostoli instituisse probantur. Romanam videlicet, et Alexandrinam, et Antiochenam. Romanam, quam sanctorum Principes Apostolorum Petrus, ac Paulus, et praedicatione sua instituerunt, et pro Christi amore, fuso proprio sanguine sacrauerunt. Nicolaus ad consulti Bulgavor. c. 52.

CAP. XLVII.

ETSI cunctis generaliter sacerdotibus a iiii diuina

Mat. 16. b.

Mat. 16. c.

24. q. 1. c. 16.

Mat. 16.

Sap. 10. d.

diuina tractantibus. fidelium conuenit corda submitti; quanto potius sedis illius Pontifici consensus est adhibendus, quem cunctae Ecclesiae generalis iugiter pietas celebrat. Vbi clementia vestra euidenter aduertit, numquam quouis penitus humano consilio eleuare se quemquam posse contra illius priuilegium, vel confessionem, quem Christi vox praetulit uniuersis; quem Ecclesia veneranda confessam semper est, et habet deuota Primatem. Impelli non valent humanis praesumptionibus, quae diuino sunt iudicio constituta. *Nicol. ep. ad Mich. Imper. prope finem.*

CAP. XLVIII.

QUEM habeatis praeceptorem, operaepretium est cognoscere, Coryphaeum Apostolorum Petrum, quem caput omnium ecclesiarum posuit Christus dicens:

Ioan. 21. d. Pasce agnos meos. CP. VIII. d. IX. sub Ioanne VIII. Act. 2. in ep. eiusdem Papae ad Basil. Imperat.

CAP. XLIX.

QUOD Romana Ecclesia a solo Deo sit fundata. *Grego. VII. lib. 2. Registr. in dictato.*

CAP. L.

IN Domino Iesu Christo confidimus, quia beatus Petrus Apostolus, quem Dominus Iesus Christus Rex gloriae Principem super regna mundi constituit, cui te fidelem exhibes, te ad honorem desiderii tui adducet. *Gregor. VII. lib. 1. Registr. ep. 66.*

CAP. LI.

HILARIUS fecit decretalem, et per uniuersum Orientem sparfit, et epistolas de Fide catholica, confirmans tres synodos Nicaenam, Ephesinam, et Chalcedonensem, et tomum sancti Archiepiscopi Leonis, et damnauit Eutychem, et Nestorium, et omnes eorum sequaces, et omnes haereses, confirmans dominationem, et principatum sanctae sedis catholicae, et Apostolicae. *Ex Pontif.*

CAP. LII.

DEBEVS cum omni competenti deuotione (Fidem) defendere, et dignitatem propriae uenerationis beato Apostolo Petro intemeratam, et in nostris temporibus conseruare; quatenus beatissimus Romanae ciuitatis Episcopus, cui principatum sacerdotii super omnes antiquitas contulit, locum habeat, ac facultatem de fide, et sacerdotibus iudicare, *Valentini-*

anus ad Theodosium Patrem ante Chalced. syn.

CAP. LIII.

TUAM Sanctitatem principatum in Episcopatu diuinae fidei possidentem sacris litteris in principio iustum credimus alloquendam et c. *Valentinianus, & Marcianus ad Leonem ante Chalced. syn.*

CAP. LIV.

HAEC Petrus, qui est petra fidei, et Princeps Apostolorum, intemerata seruauit. *Constantinus IV. Imperat. in edicto ad populum Occident. in fine. VI. syno. act. 18.*

CAP. LV.

PETRVS Apostolicae sedis primus Dux seruilem, et temerariam insaniam verberans Iudaici auditus instrumentum gladio amputauit. *Constantin. et Irene in epist. ad synod. Nicaen. ante finem. VII. syn. act. 1.*

CAP. LVI.

IMPETENS CP. ciuitatis Episcopum Flavianum; eo quod libellum ad Apostolicam sedem miserit, et ad omnes Episcopos harum partium, per eos, qui directi fuerunt in concilio a Reuerentissimo Episcopo Romae, qui secundum definitiones Nicaeni concilii consueti sunt interesse et c. ad concilii, et Apostolicae sedis iudicium transmittatur, in qua primus ille, qui caelestes clauas dignus fuit accipere, principatum Episcopatus ordinauit: quando scilicet decet nos huic maximae ciuitati, quae domina omnium est ciuitatum tuarum, in omnibus reuerentiam conseruare. *Galla Placidia Theodosio filio ante Chalced. syn.*

CAP. LVII.

TVA clementia secundum catholicam fidem, quod semper nobiscum fecit, et nunc similiter conspirare dignetur: ut quidquid in illo tumultuoso, miserrimoque concilio constitutum est, omni uirtute remoueatur: ut omnibus integris permanentibus, ad Apostolicae sedis, in qua primus Apostolorum beatus Petrus, qui etiam clauas regni caelestis suscipiens, sacerdotii principatum tenuit, Episcopatus causa mittatur. Debeamus enim primatum in omnibus immortalis conuersationi tribuere, quae totum mundum propriae uirtutis dominatione compleuit, et nostro imperio orbem gubernandum, seruandumque commisit. *Galla Placidia Pulcheriae Augustae ante Chalced. synod.*

De

De fide catholica Ecclesiae Romanae.

TIT. II.

CAP. I.

AIT Dominus: Simon, Simon, ecce Satanas expetiuit vos, ut cribraret, sicut triticum: ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua; et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos. *Christ. apud Lucan c. 22.*

CAP. II.

PRIMUM quidem gratias ago Deo meo per Iesum Christum pro omnibus uobis, quia fides uestra annuntiat in uniuerso mundo. *Paul. ad Roman. c. 1.*

CAP. III.

CVI Christi lumen circumfulsit, qui nos per Euangelium generauit, Paulus uere diuinus Apostolus Romanis scribens, et studium sincerae fidei eorum erga uerum Deum nostrum exosculatus, sic ait: Fides uestra praedicatur in uniuerso orbe. Hoc testimonium et nos insequi par est, temerariumque repugnare arbitramur. quamobrem Hadrianus ueteris Romae Primas, et testatorum Principum successor clare, et uere scripsit et c. *Thar. act. 2. VII. syno. post ep. Hadria. ad Thar. act.*

CAP. IV.

SANCTA synodus dixit. Uniuersa sancta synodus sic credit, et sic docet. (Haec uerba proferunt Patres assentientes Hadriano Pontifici Max. & Tharasio CP. de ueneratione imaginum.) *VII. syn. act. 2. ibid.*

CAP. V.

APOSTOLICA sedes, quod rectum est, consuevit attenta consideratione defendere, et quod deuium esse inuenerit, euitare. *Eugen. III. in syn. Remen. c. 17.*

CAP. VI.

NOS Deum in uobis primitus adorantes, cui sine querella seruitis, ad fidem recurrimus Apostolico ore laudatam, inde responsa quaerentes, unde nihil errore, nihil praesumptione, sed pontificali totum deliberatione praecipitur. *Ascanius, et alii Episcopi Tarrac. prouinciae in ep. ad Hilarium Papam in prin.*

CAP. VII.

OMNES generaliter alloquamur, qui iuste, et pie uolunt uiuere in communi-

ne sanctae Ecclesiae catholicae, quae est unum corpus Christi, cui unus est Dominus, una fides, unum baptisma; quae cum generaliter ab uno capite Christo super petram, id est super confessionem Petri, sit aedificata; manifestum tamen est in omnem Italiam, Gallias, et Hispaniam nullum instituisse ecclesiam, nisi eos, quos uenerabilis Petrus, aut eius successores constituerunt sacerdotes. Et quoniam Ecclesia in nostris quoque partibus, ut dictum est, super hanc petrae soliditatem non tantum fundata, sed ab eo, eiusque successoribus etiam edocta; cum Dei gratia ipsius beati Petri suffragantibus meritis, firmitatem fidei, quam primo percepit, haecenus inconcussam seruare studuit, nullaque perfidorum consortia recepit. *Trosleia. c. 15. Vid. Innoc. ep. 1. in prin.*

CAP. IIX.

NAVIGARE audent, (loquitur de quibusdam haereticis Nouatianis) et ad Petri cathedram, atque Ecclesiam principalem, unde unitas sacerdotalis exorta est; a schismaticis, et profanis litteras ferre? nec cogitare eos esse Romanos, quorum fides, Apostolo praedicante, laudata est: ad quos perfidia habere non possit accessum. *Cypr. ep. 3. ad Corncl. post medium.*

CAP. IX.

PRIMA salus est rectae fidei regulam custodire, et a constitutis Patrum nullatenus deuiare. et quia non potest Domini nostri Iesu Christi praetermitti sententia dicentis: Tu es Petrus et c. et haec, quae dicta sunt, rerum probantur esse et ibi, quia in sede Apostolica extra maculam semper est catholica seruata religio, de qua spe, et fide minime separari cupientes, et Patrum sequentes constituta; anathematizamus omnes, qui contra sanctam Romanam, et Apostolicam Ecclesiam superbiendo, suas erigunt ceruices; sequentes in omnibus Apostolicam sedem, et praedicantes eius omnia constituta; et per omnia spero, ut in uera communionem uobiscum, quam sedes Apostolica praedicat, esse merear. in qua est integra, et uera Christianae religionis,

et per-

et perfecta soliditas, promittens sequestra-
tos a communione Ecclesiae catholicae, id
est, non consentientes sedi Apostolicae, eor-
um nomina inter sacra non recitanda esse
mysteria. quod si in aliquo a professione
mea deuiare temptauero; his, quos dam-
naui, complicem mea sententia, me esse
profiteor. Hanc autem professionem meam
manu mea subscripsi, et Bonifacio sancto,
et venerabili Papae urbis Romae direxi,
damnans et antecessores, et successores
meos, et omnes, qui sanctae Romanae, et
Apostolicae Ecclesiae priuilegia cassare
nituntur. *Verba haec Eulalii Carthag. Epi-
scopi apud Bonif. II. ep. vni. in medio. Similis
professio Io. CP. ad Hormisdam post prin. &
alia missa in Hispaniam ab Hormisda ep. 5. in
medio.*

CAP. X.

24. q. 1. c. 11. IN sede Apostolica inuiolabilis sem-
per catholica custoditur religio. et c. *Ioan. CP. ad Hormisdam ante medium. Euseb. ep. 3. post prin.*

CAP. XI.

IN omnibus hortamur te frater hono-
rabilis; ut his, quae a beatusissimo Papa Ro-
manae ciuitatis scripta sunt, obedienter
attendas; quoniam beatus Petrus, qui in
propria sede et uiuit, et praesidet, praestat
quaerentibus fidei veritatem. Nos enim
pro studio pacis, et fidei, extra consensum
Romanae ciuitatis Episcopi causas audire
non possumus. *Petrus R. auct. Episcopus ad
Eutychem in fine ante Chalce. syn.*

CAP. XII.

24. q. 1. c. 10. MEMOR sum, me sub illius nomine
Ecclesiae praesidere, cuius a Domino Iesu
Christo est glorificata confessio; et cuius
fides omnes semper destruit errores. et in-
telligo aliter mihi non licere, quam ut om-
nes conatus meos ei causae, in qua uniuersalis
Ecclesiae salus infestatur, impendam. *Callist. ep. 1. in fine. Xyst. II. ep. 1. in prin. Pelag. ep. vn. in fine. Ansel. li. 1. c. 36.*

CAP. XIII.

24. q. 1. d. 10. recta. c. 9. HAEC sancta, et Apostolica mater om-
nium ecclesiarum. Christi Ecclesia, quae per
Dei omnipotentis gratiam a tramite Apo-
stolicae traditionis numquam errasse proba-
batur, nec haereticis nouitatibus deprauata
succubuit; sed ut in exordio normam fidei
Apostolicae percepit ab auctoribus suis Apo-
stolorum. Christi Principibus, illibata fi-

ne tenus manet, secundum ipsius Domini
Saluatoris diuinam pollicitationem, qui
discipulorum suorum Principi in suis fa-
tus est Euangelis. Petre, inquiens, ecce Sa-
tanans expetiuit, ut cribraret vos, sicut qui
cribrat triticum; ego autem pro te roga-
ui, ut non deficiat fides tua. et tu aliquan-
do conuersus, confirma fratres tuos. et c. *Luc. 22. c.*
*Lucius epistola vnica in fine. Felix epif. 3. in
fine. Marcus in ep. ad Athan. in prin. Agatho
epist. ad Constan. Imper. post prin. lecta in
VI. syn. act. 4. Ansel. li. 1. c. 13. & 35.*

CAP. XIV.

24. q. 1. c. 10. MEMOR sum, me sub illius nomine
Ecclesiae praesidere, cuius a Domino Iesu
Christo est glorificata confessio; et cuius
fides nullum unquam fallit, sed omnes
quidem haereticos destruit. Intelligo autem
mihi aliter non licere, quam ut omnes co-
natus meos ei causae, in qua uniuersalis
Ecclesiae salus infestatur, impendam. *Xy-
stus II. ep. 1. in prin. Callist. epist. 1. in fine.
Pelag. ep. vn. in fine. Ansel. li. 1. c. 36.*

CAP. XV.

24. q. 1. d. 10. recta. c. 9. HAEC Apostolorum est uiua tradi-
tio: haec vera caritas, quae praedicanda
est, et veraciter diligenda, ac fouenda, atque
fiducialiter ab omnibus tenenda. Haec san-
cta, et Apostolica mater omnium ecclesia-
rum Christi Ecclesia, quae per Dei omni-
potentis gratiam, a tramite Apostolicae
traditionis numquam errasse probatur,
nec ab haereticis nouitatibus deprauanda
succubuit. sed ut in exordio normam fidei
Christianae percepit ab auctoribus suis Apo-
stolorum. Christi Principibus, illibata fi-
ne tenus manet, secundum ipsius Domini
Saluatoris diuinam pollicitationem, qui
suorum discipulorum Principi in suis fa-
tus est Euangelis: Petre, ecce Satanans ex-
petiuit te, ut cribraret vos, sicut qui cri-
brat triticum. ego autem pro te rogavi, ut
non deficiat fides tua: et tu aliquando con-
uersus confirma fratres tuos et c. qui fi-
dem B. Petri non defecturam promisit, et
confirmare eum fratres suos admonuit,
quod Apostolicos Pontifices, meae exi-
guitatis praedecessores, confidenter fecisse
semper cunctis est cognitum: quor. et
pusillitas mea, licet impar, et minima, pro
suscepto tamen diuina dignatione mini-
sterio

sterio, pedisse qua cupit existere. *Felix ep.
3. in fine. Lucius epist. vnica in fine, Marcus
ep. vn. in prin. et Agath. ep. ad Constant. IV.
Imper. post prin. apud syn. VI. act. 4. Ansel.
li. 1. c. 13. & 35. & 60.*

CAP. XVI.

Matt. 16. c. VNUM hoc immobile fundamentum,
vna haec felix fidei petra Petri ore con-
fessa. Tu es, inquit, Christus filius Dei vi-
ui, tanta in se argumenta sustinens verita-
tis, quanta per uersitatis quaestionis, et in-
fidelitatis calumniae mouebuntur. *Eutyc.
in epist. 1. in prin.*

CAP. XVII.

REGVLAM catholicae fidei iisdem
studet tenere vestigiis, quibus eam in Apo-
stolica sede cognoscis esse fundatam et c. *Caius epist. 1. in prin.*

CAP. XVIII.

25. q. 1. c. 9. PRIMA salus est, rectae fidei regulas
custodire, et a constitutis Patrum nullatenus
deuiare. Nec potest Domini nostri Ie-
su Christi praetermitti sententia dicentis:

Matt. 16. c. 24. q. 1. c. 11. Tu es Petrus et c. et haec, quae dicta sunt,
rerum probantur effectibus. quia in sede
Apostolica extra maculam semper est ca-
tholica seruata religio. *Euseb. epif. 3. post
prin. Vide Hormisd. ep. 5. Ioan. CP. ad Hor-
misda. Hadria. II. in libello in prin. lecto act. 1. i.
syn. 8. CP.*

CAP. XIX.

DOMINIS venerabilibus fratribus
Athanasio, et uniuersis Aegyptiorum. Epi-
scopis, Marcus sanctae Romanae, Apostoli-
caeq. sedis, et uniuersalis Ecclesiae Episco-
pus et c. Sed nos, et vos, illosque absque
in posterum titubatione, unum sentire op-
tarem, et sancta Romana Ecclesia, quae
semper immaculata mansit, et Domino
praeuidente, et beato Petro Apostolo o-
pem ferente in futuro manebit, sine ulla
haereticorum. insultatione, firma, et immo-
bilis omni tempore persisteret et c. Haec
Apostolorum. uiua traditio: haec est vera ca-
ritas, quae praedicanda est, et praecipue
diligenda, ac fouenda, atque fiducialiter
ab omnibus tenenda. Haec sancta, et Apo-
stolica mater omnium ecclesiarum. Christi
Ecclesia, quae per omnipotentis Dei gra-
tiam, a tramite Apostolicae traditionis
numquam errasse probatur; nec haereti-
corum. nouitatibus. deprauanda succubuit. sed
ut in exordio normam fidei Christianae

percepit ab auctoribus suis Apostolorum
Christi Principibus. illibata sine tenus ma-
net, secundum ipsius Domini Saluatoris
diuinam pollicitationem, qui discipulorum
suorum Principi in suis factus est Euange-
liis: Petre, inquiens, ecce Satan et c. qui fi-
dem B. Petri non defecturam promisit, et
confirmare eum fratres suos admonuit;
quod Apostolicos Pontifices, meae exigui-
tatis praedecessores, confidenter fecisse
semper, cunctis est cognitum. *Marcus ep.
vnica in prin. Felix ep. 3. in fin. Lucius epist.
vn. in fine. Ansel. lib. 1. c. 13. & 35. et 60.*

Luc. 22. c.

CAP. XX.

DILECTISSIMO filio Athana-
sio, et omnibus in unum congregatis, et de
Trinitatis fide recte sentientibus Aegy-
ptiorum Episcopis Liberius Papa. Olim,
et ab initio tantam percepimus a beato
Petro Apostolorum. Principe fiduciam, ut
habeamus auctoritatem pro uniuersali Ec-
clesia ad rectam defendendam fidem; qua-
tenus nulli liceat statum sanctae Ecclesiae
commouere ad laesionem recte creden-
tium, absque sui periculo honoris. *Liberius
ep. 1. in prin. Vid. Dionys. ep. 2. in prin.*

CAP. XXI.

AD confitendum gratiam Dei, cuius o-
peri, ac dignationi nihil penitus subtra-
hendum est; satis sufficere credimus, quid-
quid Apostolicae sedis nos scripta docue-
runt: ut prorsus non opinemur catholi-
cum, quod apparuit praefixis sententiis
esse contrarium. *Caelest. ep. 1. c. 13.*

CAP. XXII.

QUOTIENS fidei ratio ventilatur,
arbitror omnes fratres, et coepiscopos no-
stros, non nisi ad Petrum, id est, sui nomi-
nis, et honoris auctorem, referre debere;
velut nunc retulit uestra dilectio: quod
per totum mundum possit ecclesiis omni-
bus in commune prodesse. *Innocen. in ep.
26. ad concil. Mileuit. ante med. Ansel. lib. 1. c. 27. et li. 2. c. 54.*

CAP. XXIII.

MEMOR sum, me sub illius nomine
Ecclesiae praesidere, cuius a Domino Iesu
Christo est glorificata confessio, et cuius
fides omnes quidem haereticos destruit, sed
maxime impietatem praesentis erroris ex-
pugnat. *Leo ep. 30. ad Marcianum, & Fau-
stum, in fine.*

CAP.

CAP. XXIV.

(Ecclesia dicit) Dei vnigenitus filius in confessione primi Apostolorum fundauit me. Felix IV. in ep. ad Zenonem Imper. ante finem, ante V. synod.

CAP. XXV.

HAE C est Apostolica, atq. Euangelica traditio, quam tenet spiritalis vestri felicissimi imperii mater Apostolica Christi Ecclesia et c. Petri vera confessio, a Patre de caelis est reuelata, pro qua a Domino omnium beatus esse pronuntiatus est Petrus, qui et spiritales oues Ecclesiae ab ipso Redemptore omnium terna commendatione pascendas suscepit. Cuius adnitate praesidio, haec Apostolica eius Ecclesia numquam a via veritatis in qualibet erroris parte deflecta est. Cuius auctoritatem, utpote Apostolorum omnium Principis, semper omnis catholica Christi Ecclesia, et vniuersales synodi fideliter amplectentes in cunctis seculis sunt, omnesq. venerabiles Patres Apostolicam eius doctrinam amplexi et c. Agatho in ep. ad imperatores post prin. lecta in VI. syn. act. 4.

CAP. XXVI.

VOS maxime in traditione orthodoxae fidei Ecclesiae beati Petri, et Pauli Principum Apostolorum acquiescitis; eamq. amplectemini, quemadmodum a superioribus Imperatoribus factum est, qui Vicarium eius ex toto corde dilexerunt. Quapropter vestra quoq. a Deo data maiestas sanctissimam Romanam Ecclesiam Principum Apostolorum, quibus a Deo ipso data est potestas soluendi, et ligandi peccata, cum in caelo, tum in terra, honorabit. Ipsi scilicet vestri regni propugnatores erunt, cunctasque barbaras nationes pedibus vestris subiicient; ut quocumque ire perrexeritis, victores vos declarent. Hi liquidem Principes Apostolorum sunt, qui catholicam, et orthodoxam fidem auspicati, per scripta quidem, veluti legib. latis, fidem suam seruandam praeceperunt, omnibus scilicet, qui in sedes illorum successuri erant, et in fide eorum vsque ad consummationem saeculi permansuri; atque ita nostra seruat Ecclesia, et sanctas eorum figuras veneratur. Vnde in hunc vsque diem veneran-

Matt. 16. c.

Ioan. vlt. d.

Matt. 16. c.

dis horum imaginibus ecclesiae nostrae ornatae, ac conspicuae sunt, quemadmodum sanctissimus, et beatissimus Papa Siluester in principio Christianorum nostrorum orthodoxa fide testatur et c. Hadrian. ad Constantinum, et Irenem, post prin. VII. syno. act. 2.

CAP. XXVII.

BEATVS Petrus, qui in sede sua viuuit, et praesidet, dat quaerentibus fidei veritatem. Nam et sancta Romana Ecclesia semper sine macula fuit, et ruga; nimirum, quia ille hanc instituit, cuius fidei confessio diuinitus exstitit approbata: ad quam videlicet Christianitatis fidem, licet eius mysteria consummate nullus intelligere valeat, vobis insinuandam, inspirante Deo, ecce scripta nostra, et missos, ac diuersos codices, in patriam vestram destinauimus. Nicol. ad consul. Bulgarorum c. 106.

CAP. XXVIII.

QVIA non potest Domini nostri Iesu Christi praetermitti sententia dicentis: Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam. haec, quae dicta sunt, rerum probantur effectibus. quia in sede Apostolica immaculata est semper catholica reseruata religio, et sancta celebrata doctrina. Ab huius ergo fide, atq. doctrina separari minime cupientes, et Patrum, et praecipue sanctorum sedis Apostolicae Praesulum sequentes in omnibus constituta, anathematizamus Photium, qui contra sacras regulas, et sanctorum Pontificum Romanorum veneranda decreta repente de curiali administratione, saeculari militia sublati superstiti Ignatio Patriarcha in Constantinopolitana est peruasorie, immo tyrannice a quibusdam schismaticis, vel anathematizatis, atq. depositis institutus. Hadria. II. apud synod. CP. VIII. act. 1. in libell. dato ab Hadr. II. legatis, in prin. Vide Euseb. ep. 3. post prin.

CAP. XXIX.

QVOD Romana Ecclesia numquam errauit, nec in perpetuum, Scriptura testante, errabit. Gregor. VII. lib. 2. registri in dictato.

CAP. XXX.

QVOD catholicus non habeatur, qui non concordat Romanae Ecclesiae. Gregor. VII. lib. 2. registri in dictato.

Pont.

Pontifex Max. est pastor vniuersalis.

TIT. III.

CAP. I.

EGO dico tibi; quia tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, et portae inferi non praeualebunt aduersus eam: Et tibi dabo clauis regni caelorum: Et quodcumq. ligaueris super terram, erit ligatum et in caelis; et quodcumq. solueris super terram, erit solutum et in caelis. Christ. apud Matth. c. 16.

CAP. II.

CVM prandissent, dicit Simoni Petro Iesus: Simon Ioannis, diligis me plus his? dicit ei: Etiam Domine, tu scis, quia amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos. Dicit ei iterum: Simon Ioannis, diligis me? ait illi: Etiam Domine, tu scis, quia amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos. Dicit ei tertio: Simon Ioannis, amas me? Contristatus est Petrus, quia dixit ei tertio, Amas me? Et dixit ei: Domine, tu omnia nosti; tu scis, quia amo te. Dicit ei: Pasce oues meas. Ioan. c. vlt.

CAP. III.

MORES antiqui seruentur; vt in Aegypto, Libya, et Pentapoli Alexandrinus Episcopus habeat omnem potestatem: quoniam Romano quoq. Episcopo haec consuetudo est. Nicaen. 6. Vide c. 17. synodi IIX. sub Hadr. II. Ansel. lib. 4. c. 44. Caes. lib. 2. c. 65.

Distin. 65. mos. c. 6.

CAP. IV.

PASCHASINVS vir reuer. Episcopus vicarius sedis Apostolicae recitauit. CCCXVIII. sanctor. Patrum canon sextus. Quod Ecclesia Romana semper habuit primatum. Teneat autem et Aegyptus, vt Episcopus Alexandriae omnium habeat potestatem: quoniam et Romano Episcopo haec est consuetudo, et c. Chalced. act. 16. post prin. Ansel. li. 4. c. 44. Caes. li. 2. c. 65.

Dist. 65. c. 6. mos.

CAP. V.

SANCTISSIMO, et beatissimo vniuersali Archiepiscopo, et Patriarchae magnae Romae Leoni et c. Ischirion in libello lecto in synod. Chalced. act. 1. Athanasius presbyter Alex. ibid. Sophronius ibid.

CAP. VI.

SANCTISSIMO, et Deo aman-

tissimo, et vniuersali Archiepiscopo, et Patriarchae magnae Romae Leoni, et sanctae, et vniuersali Chalcedonen. synodo, quae voluntate diuina Dei praeceptione congregata est. Libellus Theodori ecclesiae Alexandrinae diaconi lectus act. 1. Chalced. synod. CAP. VII.

TERTIO beatissimi, et Apostolici viri vniuersalis Ecclesiae Papae Leonis, Nestorii, et Eutychetis haeresim damnantis, directa scripta, quid vera fides habeat, exposuerunt. Paschasinus Legatus Apost. in Chalced. synod. act. 4. CAP. IIX.

DOMINO sanctissimo, et coangelico, maximo, et summo sacerdote, et vniuersali Papae Hadriano, sancta haec vniuersalis synodus CP. congregata salutem. Synod. IIX. CP. in epist. ad Hadrian. II. act. vltima. CAP. IX.

ANNO ab incarnatione sempiterni Principii millesimo septuagesimo nono, mense Februarii indictione secunda, Pontificatus vero domini Gregorii vniuersalis Pontificis septimi anno sexto, ex praeecepto sedis Apostolicae conuenerunt finitimi, et diuersarum prouinciarum Archiepiscopi, Episcopi, religiosaeq. personae, vt sanctam synodum celebrarent. Grego. VII. in conc. anni VII. lib. 6. Registri.

CAP. X.

ECCLESIA RVM Praelati hoc saeculo statutum ad quaestum pecuniae, vel lutare ad quae statum pecuniae, vel grauamen aliquod non conuertant et c. quoniam super his Apostolica sedes auctore Domino attentissime vigilabit. Innoc. III. in conc. gene. Lat. c. 7.

CAP. XI.

XYSTVS vniuersalis, Apostolicae Ecclesiae Episcopus, omnibus Episcopis (Hispaniae) in Domino salutem. Cognoscat vestra sapientia, carissimi fratres, quia in hac sancta sede Apostolica a nobis, et reliquis Episcopis statutum est et c. Xyst. ep. 2. in prin. Burch. lib. 3. c. 214. Iuo li. 2. c. 70. & lib. 3. c. 264. decr.

CAP. XII.

ISTA praecautes, et stultor. animos praecui-

b

De consec. d. 1. c. 40.

praeuidentes, cura pastoralis, cum omnibus Episcopis, et sanctae Romanae, atque vniuersalis Ecclesiae vtriusque ordinis fidelibus statuimus, non ita in ecclesiasticis agendum esse negotiis, sicut in saecularibus. *Eutyhia. ep. 2. post prin.*

CAP. XIII.

VISVM est nobis, ac vniuerso concilio, ut nos diuinis praeceptis, et Apostolicis monitis informati, qui pro omnium ecclesiarum statu, impigro vigilare debemus affectu: si quidquam reprehensioni usquam inuenitur obnoxium, celeri sollicitudine ab ignorantiae imperitia, aut a praesumptionis usurpatione reuocemus. His taliter consideratis, atque discretis, tamquam omnium curam gerentes propter sedis propriae dignitatem, suscepimus eos in communionem et c. quoniam huic sanctae sedi, propter prauorum hominum infidias, ipso Domino instituyente, et sanctis Apostolis, eorumque successoribus, per singula concilia roborantibus, hoc semper licuit, licebitque Domino auxiliante in perpetuum et c. *Iul. ep. 2. ante canones, et cap. 1.*

CAP. XIV.

FELIX almae Romanae urbis, et vniuersalis Ecclesiae Episcopus, et sancta synodus, quae in urbem Romam conuenit. *Felix II. ep. 1. in prin.*

CAP. XV.

FELIX sanctae vniuersalis Ecclesiae Papa, atque per gratiam Dei catholicae, et Apostolicae Ecclesiae urbis Romae Episcopus, vna cum sancto concilio nostro reuerentissimus, sacerdotum huc nobiscum conuenientium et c. *Felix II. ep. 2. in prin.*

CAP. XVI.

DOMINO sancto, et Apostolici culminis venerando Marco sanctae Romanae, et Apostolicae sedis, atque vniuersalis Ecclesiae Papae. *Athanasius, & vniuersi Aegyptior. Episcopi & c.*

CAP. XVII.

DOMINO beatissimo, et honorabili sancto Patri Liberio Papae, Athanasius, et vniuersi Aegyptior. Episcopi in vnum synodice apud Alexandriam congregati. Vestrae beatissimae Paternitatis iura penes Deum sunt manifesta, dum praedicationibus, scilicet Apostolicis, et doctrinis ve-

rae fidei cultura vniuersa repleta sit terra; per diuinorum tamen eruditionem eloquiorum, vestra instruente admonitione exhortatoria, supraaedificatur orthodoxa Christi Ecclesia, Apostolica institutione fundata, et a fidelibus Patribus firmissime roborata, ad quam omnes beatissimi Apostoli pari honoris, et potestatis consortio praediti, populorum agmina conuertentes, pie, sancteque, de tenebris ad lumen, de lapsu ad veram fidem, de morte ad vitam homines diuinae praedestinationis gratia praescitos, salutaribus praeceptis, ac monitis perduxerunt, quorum sanctorum Apostolorum vestra fraternitas honoranda sequens merita, et perfectius implens exempla, Ecclesiam Dei morum probitate, et actuum sanctitate condecorat, et fide sacra, Christianisque moribus vigens, quae fieri Deo placita praecipit, studiis Pontificalibus indefinenter operatur, et perficit, seruans legis diuinae mandata et c. Ea, quae a sancta sede vestra, Apostolorum eorumque successorum praedicatione suscepimus, praedicamus et c. *Athan. & alii ad Liberium in prin.*

CAP. XVIII.

VNIVERSALIS vobis a Christo Iesu commissa est Ecclesia, ut pro omnibus laboretis, et cunctis opem ferre non negligatis et c. Aeterna te seruet Diuinitas per multos annos sanctissime Patrum Pater. *Athan. & alii ad Liberium in fine.*

CAP. XIX.

SCIMVS, ut semper vestrae sedis Praefules, primo Apostoli, deinde successores eorum fecerunt; vos vniuersalis Ecclesiae, et maxime Episcoporum, qui oculi, propter contemplationem, et speculationem vocantur Domini, curam gerere. *Athanasius, & alii ad Felic. II. post med. Vid. Felix Episcopus ad Gregor.*

CAP. XX.

DOMINO beatissimo, et Apostolica reuerentia a nobis in Christo colendo Papae Hilario, Ascanius Episcopus, et vniuersi Episcopi Tarraconensis prouinciae. Etsi nulla dictaret necessitas ecclesiasticae disciplinae, expectandum reuera nobis fuerat illud priuilegium sedis vestrae, quo susceptis regni clauibus, post resurrectionem Saluatoris per totum orbem beatissimi Petri singularis praedicationi vniuersorum

forum illuminatione prospexit. Cuius Vicarii principatus, sicut eminent, ita metuentus est ab omnibus, et amandus. Proinde nos Deum in vobis primitus adorantes, cui sine querella seruitis, ad fidem recurrimus, Apostolico ore laudatam, inde responsa quaerentes, vnde nihil errore, nihil praesumptione, sed pontificali totum deliberatione percipitur. *Ascanius, & alii Tarracon. prouinciae Episcopi ad Hilar. ep. 2. in prin.*

CAP. XXI.

DOMINO, et sanctissimo fratri Siluestro Episcopo et c. [De obseruatione Paschae Domini, ut vno die, et tempore per omnem orbem obseruetur, et iuxta consuetudinem litteras ad omnes tu dirigas. *Arel. I. c. 1. Iuo parte 4. c. 19. decreti.*

CAP. XXII.

SI quid illud est magnum, vel paruum, quo variari videmur, ad vnam formulam praefixis rationabiliter capitulis reuocetur. Praecipue cum et de certis quibusdam causis instructionem apud nos sedis Apostolicae habeamus, quae ad interrogationes suas quondam venerandae memoriae praedecessoris tui Profuturi prudentia ab ipsa beatissimi Petri accepit cathedra et c. Relecta est auctoritas sedis Apostolicae ad quondam Profuturum directa Episcopum et c. *Brac. I. c. 18.*

CAP. XXIII.

PLACVIT, ut eodem ordine missae celebrarentur ab omnibus, quo Profuturus quondam huius metropolitanae ecclesiae Episcopus ab ipsa Apostolicae sedis auctoritate suscepit scriptum. *Brac. I. c. 22.*

CAP. XXIV.

PLACVIT, ut nullus eum baptizandi ordinem praetermittat, quem et antea tenuit metropolitana Bracarensis Ecclesia, et pro amputanda aliquorum dubietate, praedictus Profuturus Episcopus scriptum, et sibi directum a sede beatissimi Petri Apostoli suscepit. *Brac. I. c. 23.*

CAP. XXV.

DILECTISSIMO domino fratri Syricio, Ambrosius, Sabinus, Balsianus, et ceteri. Recognouimus, litteris sanctitatis tuae, boni pastoris excubias, qui diligenter commissam tibi ianuam serues, et pia sollicitudine Christi ouile custodias, di-

gnus, quem oues Domini audiant, et sequantur et c. *Ambrosius, & alii ad Syric. in prin.*

CAP. XXVI.

NEQUE aliunde haereses obortae sunt, aut natae sunt schismata; quam inde, quod sacerdoti Dei non obtemperatur, nec vnus in Ecclesia ad tempus sacerdos, et ad tempus iudex vice Christi cogitatur et c. *Cypria. lib. 1. ep. 3. et ep. 3. ad Cornelium post prin.*

CAP. XXVII.

NOS, inquiunt, Cornelium Episcopum sanctissimae catholicae Ecclesiae, erectum a Deo omnipotente, et Christo domino nostro scimus et c. Nec ignoramus, vnum Deum esse, et vnum Christum esse Dominum, quem confessi sumus, vnum Spiritum sanctum, vnum Episcopum in catholica Ecclesia esse debere. *Apud Cypria. ad Corn. ep. 12. in fine.*

CAP. XXVIII.

BEATISSIMAE vestrae salutis, ac sanctitatis iura penes Deum sunt manifesta, dum praedicationibus, scilicet Apostolicis, et doctrinae verae fidei cultura, vniuersa repleta sit terra: per diuinorum tamen eruditionem eloquiorum, vestra instruente admonitione exhortatoria, supraaedificatur orthodoxa Christi Ecclesia Apostolica institutione fundata, et a fidelibus Patribus firmissime roborata et c. Scimus enim, ut semper sanctae sedis Praefules, primo Apostoli, deinde successores eorum fecerunt, vos vniuersalis Ecclesiae, et maxime Episcoporum, qui oculi propter contemplationem, et speculationem vocantur, Domini curam gerere, ac de religione, et lege vestra assidue cogitare, sicut scriptum est: Beatus vir, qui meditatur in lege Domini die, ac nocte. *Felix Siciliae Episc. ad Gregor. in prin. & ante finem. Vid. Athan. ad Felicem II.*

CAP. XXIX.

DOMINO nostro sanctissimo, et beatissimo Archiepiscopo antiquae Romanae, et oecumenico Patriarchae Agapeto Marianus presbyter. *in V. syn. act. 1.*

CAP. XXX.

ALEXANDER Episcopus omnibus orthodoxis et c. Cogitantibus nobis metum diuini iudicii, et post vitam hanc vnumquemque prout gesserit recepturum, quid veniat in querellam, tacere non libet

b ij cuit

Isai. 38. a. cuit; sed nobis, vobis loqui necessitas imperavit, dicente Propheta: Exalta ut tuba vocem tuam. Et cui omnium ecclesiarum commissa est cura, si dissimulem, audiam
Mat. 15. 4. Domino dicente: Reiecitis mandatum Dei, ut statuatis traditiones vestras. *Alexan. ep. 1. in prin. Syric. ep. 3. in prin.*

De conf. d. 3. celebrata tem. 22. VICTOR Romanae, ac vniuersalis Ecclesiae Archiepiscopus Theophilo Episcopo, et cunctis fratribus in Alexandria et c. Celebritatem sancti Paschae die Dominica agi debere, et praedecessores nostri iam statuerunt, et nos illud vobis eadem die celebrari sollempniter mandamus: quia non decet, ut membra a capite discrepent, nec contraria gerant. *Victor ep. 1. in prin. Iuo parte 4. c. 4. decret. Ansel. li. 9. c. 60.*

TANTAM a Domino huius sanctae sedis, et Apostolicae Ecclesiae fundatore, et B. Petro Principe Apostolorum accepimus fiduciam: ut pro Christi vniuersali sanguine redempta Ecclesia, impigro labore affectu, et omnibus Domino famulantibus succurramus, et cunctis pie uiuentibus Apostolica auctoritate opem feramus. *Zephyr. ep. 2. in prin.*

PONTIANVS sanctae, et vniuersalis Ecclesiae Episcopus, omnibus recte Dominum colentibus salutem et c. *Pontia. ep. 2. in prin.*

DILECTISSIMIS vbiq. catholicae Ecclesiae comministris, Fabianus salutem in Domino. Diuinis praeceptis, et Apostolicis monemur institutis, ut pro cunctarum ecclesiarum statu impigro vigilemus affectu. Vnde consequens est, debere vos scire, quae apud Romanam in sacro aguntur ritu Ecclesiam; ut eius sequentes exempla, eius veri filii inueniamini, quae vestra est mater vocata. *Fabian. epist. 1. in prin. Leo ep. 4. in prin. Ansel. lib. 1. c. 34.*

HAE C ipse Dominus prohibet, id est, non debere iurare. haec Apostoli maxime omnes; haec sancti viri praedecessores nostri, qui huic sanctae vniuersali Apostolicae Ecclesiae praefuerunt et c. Hortamur frater, et monemus tuam dilectionem; ut

omnes semper prout melius potueris, adiuues, confortes, et consoleris: et sacramenta, super quibus hanc sanctam Romanam, ac vniuersalem Ecclesiam consulere voluisti, fieri prohibeas. *Cornel. ep. 2. in prin. & in fine.*

IS, qui Euangelium vindicabat, nesciebat in Ecclesia catholica vnum Episcopum esse debere, vbi videbat esse presbyteros XLVI. diacones VII. subdiacones VII. acolytos XLII. exorcistas, lectores, ostiarios LII. viduas cum indigentibus mille quingentas, quos omnes Deus alit in Ecclesia sua. *Cornel. apud Euseb. lib. 6. c. 33.*

HAE C illis partibus, quibus moraris, et in omnibus, quibus potueris, cunctis nota facito, et obseruari Apostolica mandato auctoritate, quia et nostri, nobisq. commisi in sancta, Apostolica, et vniuersali Ecclesia, omnes haec obseruare nunc, et futuris temporibus professi sunt. *Stephan. ep. 1. in fine.*

STEPHANVS sanctae, Apostolicae, et vniuersalis Romanae Ecclesiae Episcopus, omnibus per diuersas prouincias constitutis Episcopis, in Domino salutem. *Stepha. ep. 2. in prin.*

FLAGITATE, ut Deus, et Dominus noster, qui est refugium pauperum, et spes humilium, sanctam suam Ecclesiam, pretioso videlicet sanguine suo redemptam, et nos, qui eandem sanctam Ecclesiam docere, regere, portare, et tueri debemus, de praedictis oppressionibus, et temptationibus huius saeculi nequam, atq. de omnibus necessitatibus nostris misericorditer eruat et c. *Stepha. ep. 2. in fine.*

OLIM, et ab initio tantam percepiamus a beato Petro Apostolorum Principe fiduciam; ut habeamus auctoritatem vniuersali Ecclesiae, auxiliante Domino subuenire, et quidquid noxium est, auctoritate Apostolica corrigere, et emendare. Ad hoc enim diuinae dispensationis prouisio, gradus, et diuersos constituit ordines esse distinctos; ut dum reuerentiam minoribus potioribus exhiberent, et potiores minoribus dilectionem impenderent; vna

concord.

concordiae fieret ex diuersitate contextio, et recte officiorum generetur administratio singulorum. *Dionys. ep. 2. in prin. Vid. Liber. ep. 1. in prin. et Bonif. 11. ep. 1. Ansel. lib. 1. c. 39.*

DILECTISSIMIS fratribus vniuersis Episcopis per Antiochenam prouinciam constitutis, Marcellus. Sollicitudinem omnium ecclesiarum iuxta Apostolum, circumferentes, diuinae circa nos gratiae memores esse debemus, qui nos per dignationis suae misericordiam, ob hoc ad fastidium sacerdotale prouexit, ut mandatis ipsius inhaerentes, in quadam sacerdotum eius specula constituti, prohibeamus illicita, et sequenda doceamus. *Marcellus ep. 1. in prin.*

BENEDICTVS Dominus Deus noster, qui per misericordiam suam, Romanam Ecclesiam B. Petri Apostolorum Principis sacerdotio ditauit, nobisq. viam monstrandam circa nos, propter vniuersalem curam, quam nobis propter priuilegium eiusdem Ecclesiae, caritas indullit et c. *Euseb. ep. 3. in prin.*

DOMINIS venerabilibus fratribus Athanasio, et vniuersis Aegyptiorum Episcopis, Marcus sanctae, Romanae, Apostolicae sedis, et vniuersalis Ecclesiae Episcopus. *Marc. ep. 1. in prin.*

OFFICII nostri consideratione non est nobis dissimulare, non est tacere libertas, quibus maior cunctis Christianae religionis zelus incumbit; ne per taciturnitatem aut fauere, aut consentire videamur fratrum nocentis. *Iulius ep. 1. in fine. Ansel. lib. 1. c. 33.*

DE qua forma Episcoporum quaedam est orta distinctio et c. per quos ad vnam B. Petri sedem vniuersalis Ecclesiae cura conflueret, et nihil vsquam a suo capite distideret. *Iul. ep. 1. in fine. Leo ep. 8. 2. in fine.*

PORTEMVS onera omnium, qui grauantur; quinimmo haec portat in nobis beatus Apostolus Petrus, cuius vice fungimur legatione, et cuius regula informamur; quatenus eius sulti auxilio, ab omnibus, nunc, et in perpetuum tueamur ad-

uersis. *Iulius ep. 2. in fine post canones. CAP. XLVII.*

OPORTET nos, qui supra domum eius, hoc est, vniuersalem Ecclesiam catholicam, episcopale susceptimus ministerium, sollicite vigilare; ne de sacris eius muneribus, id est, Apostolicis viris, Apostolorumq. successoribus, atq. ministris quicumque, nobis dormitantibus, valeat supprimi, atq. iniuste, nobisq. inconsultis, damnari. *Damas. ep. 3. ad Stephanum, & alios Episcopos. in prin.*

TANTVS vos beati Petri Apostolorum Principis amor incendat; ut in oculis ipsius, cui omnes creaturae sunt traditae, omnes taliter errantes, sanctis vestris studiis summo redintegrare cum desiderio festinetis. *Damas. ep. 4. ante fin. Io. III. epist. sing. ante fin.*

SI beatus Propheta ad lugenda populi peccata, non sibi ait lacrymas posse sufficere; quanto nos possumus dolore percellere, cum eorum, qui in nostro sunt corpore, compellimur facinorosa deplorare: quibus praecipue, secundum beatum Paulum, instantia cotidiana, et sollicitudo omnium ecclesiarum indefinenter incumbit? quis infirmatur, et ego non infirmor? quis scandalizatur, et ego non vror? *Syriaci. ep. 1. c. 7.*

DILIGENTER, et congrue Apostolici consulitis honoris arcana; honoris inquam, illius, quem praeter illa, quae sunt extrinsecus, sollicitudo manet omnium ecclesiarum super anxius rebus, quae sit tenenda sententia: antiquae scilicet regulae formam secuti, quam toto semper ab orbe mecum nostris esse seruata et c. Neque enim haec vestram credo latere prudentiam, qui id etiam actione firmatis: scientes, quod per omnes prouincias de Apostolico fonte perentibus, responsa semper emanent. Praesertim quotiens fidei ratio ventiletur: arbitror omnes fratres, et coepiscopos nostros, non nisi ad Petrum, id est, sui nominis, et honoris auctorem, referre debere; velut nunc retulit vestra dilectio: quod per totum mundum possit ecclesiis omnibus in commune prodesse. *Innocent. ep. 2. 5. vel 2. 6. ad Milcuit. concil. post prin. Ansel. lib. 1. c. 27. et li. 2. c. 54.*

b iij CAP.

CAP. LI.

25. q. 1. c. 2. DIVINIS praeceptis, et Apostolicis monitis incitatur, ut pro omnium ecclesiarum statu impigro vigilemus affectu; ac si quid vsquam reprehensioni inueniatur obnoxium, celeri sollicitudine, aut ab ignorantiae imperitia, aut a praesumptionis vsurpatione reuocemus. Monete enim Dominicae vocis imperio, quo beatissimus Apostolus Petrus trina repetitione mysticae sanctionis imbuitur, ut Christi oues, qui Christum diligit, pascat: ipsius sedis, cui per abundantiam diuinæ gratiae praesumus, reuerentia cohortamur; ut periculum desidia, quantum possumus declinemus: ne professio summi Apostoli, qua se amatorem Domini esse testatus est, vana inueniatur in nobis. *Leo epist. 4. in prin. Fabia. ep. 1. in prin. Greg. IV. in ep. inc. Diuinis. Ansel. lib. 1. c. 34. et 43. & lib. 2. c. 22. Caes. lib. 5. c. 6. Tarrac. li. 1. c. 286.*

CAP. LII.

7. q. 1. remo to. c. 30. TALIS protinus de clero proprio Barcinonensib. Episcopus ordinetur, qualem te praecipue frater Afcani oporteat eligere, et deceat consecrare: ne si aliter forte factum fuerit, non sine obiurgatione tui maxime nominis retundat nostra praecipio, quod in iniuriam Dei, a quo specialiter sacerdotalium est gratia dignitatum, didicerimus admissum. *Hilar. epist. 1. ad Afcanium Episcop. c. 3. Ansel. li. 6. c. 101.*

CAP. LIII.

DIVINAE circa nos gratiae memores esse debemus, qui nos per dignationis suae misericordiam, ob hoc ad fastigium sacerdotale prouexit, ut mandatis ipsius inhaerentes, et in quadam sacerdotii eius specula constituti, prohibeamus illicita, et sequenda doceamus. *Hilar. ep. 3. in prin.*

CAP. LIV.

OLIM, et ab initio tantam percepiamus a beato Petro Apostolorum Principe fiduciam; ut habeamus auctoritatem, vniuersali Ecclesiae auxiliante Domino subuenire; et quidquid nocuum est, auctoritate Apostolica corrigere, et emendare.

Dist. 39. c. vlt. [Ad hoc enim diuinæ dispositionis prouitio gradus diuersos, et ordines constituit esse distinctos; ut dum reuerentiam minores potioribus exhiberent, et potiores mi-

norib. dilectionem impenderent; vna cordiae fieret ex diuersitate contextio, et recte officiorum gereretur administratio singulorum. Neque enim vniuersitas alia poterit ratione subsistere, nisi huiusmodi magnus eam differentiae ordo seruaret et c. Caelestium militiar. exempla nos instruunt et c. vnumquodq. salubriter tunc completur officium, cum fuerit vnus, ad quem possit recurri praepositus. *Bonifa. II. epist. 1. in prin. Gregor. lib. 4. epist. 52. Vide Dionys. ep. 2. in prin. Gregor. VII. lib. 6. ep. 35. ad Rothomagen. et alios Episcop.*

CAP. LV.

CERTE pro beati Petri Apostolor. Principis honore, per venerandam Chalcedonensem synodum Romano Pontifici oblatum est. Sed nullus eorum vnquam hoc singularitatis nomen assumpsit, nec uti consensit, Ne dum priuatū aliquid daretur vni, honore debito sacerdotes priuarentur vniuersi. Quid est ergo, quod nos huius vocabuli gloriam, et oblatam non quaerimus; et alter sibi hanc eripere etiam non oblatam praesumit? *Greg. li. 4. epist. 32. ad Mauricium Augustum.*

CAP. LVI.

SICVT veneranda mihi sanctitas nouit, per sanctam Chalcedonensem synodum Pontifici sedis Apostolicae, cui Deo disponente deservio, hoc vniuersitatis nomen oblatum est. Sed nullus vnquam decessorum meorum hoc tam profano vocabulo uti consensit; quia videlicet, etsi vnus Patriarcha vniuersalis dicitur; Patriarcharum nomen ceteris derogatur. Sed absit hoc, absit a Christiani mente id sibi velle quempiam arripere, vnde fratrum honorem suorum imminuere ex quantulacumq. parte videatur. Cum ergo nos hunc honorem nolumus oblatum suscipere: pensate, quam ignominiosum sit hunc sibi quempiam violenter vsurpare voluisse. Propterea sanctitas vestra in suis epistolis neminem vnquam vniuersalem nominet; ne sibi debitum detrahat, cum alteri honorem offert indebitum. *Greg. lib. 4. epist. 36. ad Eulog. Episc. Alex. et Anast. Episc. Antioch.*

CAP. LVII.

NVM QUID nam non, sicut vestra sanctitas nouit, per venerandum Chalcedon-

donense concilium huius Apostolicae sedis Antistites, cui Deo disponente deservio, vniuersales oblati honore vocati sunt? sed tamen nullus vnquam tali vocabulo appellari voluit. Nullus sibi hoc temerarium nomen arripuit; ne si sibi in Pontificatus gradu gloriam singularitatis arriperet, hanc omnibus fratrib. denegasse videretur. *Greg. lib. 4. ep. 38. ad Ioan. Episc. Constantinop.*

CAP. LIX.

Distin. 99. E C C E in praefatione epistolae, quam ad me ipsum, qui prohibui direxistis, superbae appellationis verbum, vniuersalem Papam me dicentes, imprimere curastis. Quod peto dulcissima mihi sanctitas vestra ultra non faciat; quia vobis subtrahitur, quod alteri plus quam ratio exigit praebetur: ego enim non verbis quacero prosperari, sed moribus: nec honorem esse deputo, in quo fratres meos honorem suū perdere cognosco. meus namq. honor est, honor vniuersalis Ecclesiae, meus honor est fratrum meorum solidus vigor. Tunc ego vere honoratus sum, cum singulis quibusq. honor debitus non negatur. Si enim vniuersalem me Papam vestra sanctitas dicit; negat hoc se esse, quod me fatetur vniuersum. Sed absit hoc. Recedant verba, quae vanitatem inflant, caritatem vulnerant. Et quidem in sancta Chalcedonensi synodo, atq. post a subsequentibus Patrib. hoc decessorib. meis oblatum, vestra sanctitas nouit. Sed tamen nullus eorum uti hoc vnquam vocabulo voluit; ut dum in hoc mundo honorem sacerdotum diligerent omnium, apud omnipotentem Deum custodirent suum. *Greg. lib. 7. epist. 30. ad Eulog. Episc. Alex. Ansel. lib. 6. c. 124. Tarrac. lib. 3. c. 66.*

CAP. LIX.

LUC. 22. c. EGO autem pro te rogavi, ut non deficiat fides tua: et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos. Confirmare cum fratres suos admonuit, quod Apostolicos Pontifices meae exiguitatis praedecessores confidenter fecisse semper, cunctis est cognitum, et c. *Agatho in epist. ad Constantinum Imp. post prin. lecta in VI. syn. act. 4.*

CAP. LX.

25. q. 1. c. 2. DIVINIS praeceptis, et Apostolicis saluberrimis incitatur monitis; ut pro

omnium ecclesiarum statu impigro vigilemus affectu, et c. et quia cunctar. dispositione diuina ecclesiarum curam gerimus et c. Nihil prius de eo, quod ad finem san. 2. q. 6. c. 11. etae Romanae confugit Ecclesiae, eiusque decreto. implorat auxilium, deceatur: quam ab eiusdem Ecclesiae fuerit praecceptum auctoritate; quae vices suas ita aliis impertit ecclesiis, ut in partem sint vocatae sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis. si secus fiat, ab officio cleri submotus, Apostolicae auctoritatis reus ab omnibus iudicetur et c. *Greg. IV. in epist. incip. diuinis. Leo ep. 4. in prin. Iuo par. 5. c. 349. decr. & in epist. 1. ad Richerium Archiepiscopum Senonen. Ansel. lib. 2. c. 17. Tarrac. lib. 1. c. 286. Caes. lib. 5. c. 6.*

CAP. LXI.

QVONIAM cunctarum Christi ouium cura constringimur, cum vices ipsius gerimus, cui specialiter diuinitus dicitur: *Iod. 21. c. Pasce oues meas: et iterum: Tu aliquando conuersus confirma fratres tuos: non potuimus negligere, quo minus visitarem oues dispersas, et dissipatas; vel quo minus confirmarem in fide, et bonis moribus fratres nostros, et proximos. Nicol. epist. ad Episcopos Asiae, & Africae.*

CAP. LXII.

PRIVILEGIA huic sanctae Ecclesiae a Christo donata et c. nos cogunt, nosq. compellunt, omnium habere sollicitudinem ecclesiarum Dei. *Nicol. ep. ad Mich. Imp. post med.*

CAP. LXIII.

PER has tres praecipuas ecclesias (loquitur de Romana, Alexandrina, & Antiochena) omnium ecclesiar. sollicitudo beatorum Apostolorum Principum Petri, ac Pauli proculdubio moderamen expectat. pro quibus Patrib. nos, diuinitus incremento gratiae ministrato, nati sumus filii, et constituti licet indigni, licet eis longe meritis impares, Principes super omnem terram, id est, super vniuersam Ecclesiam. Terra enim Ecclesia dicitur, sicut scriptū est: Non sic impii, non sic, sed tamquam puluis, quem prouicit ventus a facie terrae. Quae, sicut sanctus Augustinus exponit, Ecclesia intelligitur. *Nicol. ad Mich. Imp. post med.*

CAP. LXIV.

1. q. 1. c. 123. PER principalem beator. Apostolor.
9. q. 3. c. Petri, ac Pauli, de qua supra partim expo-
21. suimus potestatem, ius habemus, non solum monachos, verum etiam quoslibet clericos de quacumque dioecesi, cum necesse fuerit ad nos conuocare, atq. ecclesiasticis exigentibus oportunitatib. inuitare. *Nicol. ad Mich. Imp. ante fin. Ansel. li. 1. c. 72.*

CAP. LXV.

HANC professionem meam ego ille Episcopus manu propria scripsi, et tibi sanctissimo, ac ter beato, et coangelico Domino summo Pontifici, et vniuersali Papae Hadriano per legatos tuos, Donatum videlicet, Stephanum, sanctissimos Episcopos, atq. Marinum sanctae catholicae Romanae Ecclesiae Diaconum obtuli, mense illo, die illo. *Syno. CP. VIII. act. 1. sub Hadr. II. in libello dato ab ipso Hadr. legatis.*

CAP. LXVI.

QVOD solus Romanus Pontifex iure dicatur vniuersalis. *Gregor. VII. lib. 2. regist. in dictato.*

CAP. LXVII.

Romana Ecclesia mater est, et caput

aliarum.

CAP. I.

11. Att. 18. c. SI vbi sunt duo, aut tres congregati in nomine (Christi) ibi se in medio eorum fore perhibuit: quantam circa sacerdotes peculiaritatem potuit demonstrare, qui et patriae, et liberis suae confessionis notitiam praetulerunt? Quibus tu quidem sicut membris caput praereras. *Chalc. ep. ad Leon. post prin. act. 3.*

CAP. II.

VT priuilegium sanctae Romanae Ecclesiae, quod a prisca temporib. per piissimos Imperatores stabilitum est, atq. firmatum, ita nunc a nobis firmetur, et diebus nostris, sicut concedet, immutatum seruetur, et sancta Romana Ecclesia mater vestra exaltetur, protegatur, ac defendatur; quae caput imperii vestri est. *Raunen. conc. sub Ioanne IX. parte 3. c. 2.*

CAP. III.

De summa Trin. c. 2. SI quis sententiam, siue doctrinam (Ab-
in fin. Gre batis) Ioachim in hac parte defendere, vel

INTERFVISTIS et vos cum vniuersali Principe pastor. simul cum ipso diuinitus loquentes, tam in spiritu, quamq. littera et c. tamquam ipsius diuini Petri vocem Agathonis relationem supermirati sumus. *Constantinus Imp. ad synodum Romanam. VI. syno. CP. act. 18. post medium, & ante finem.*

CAP. LXIIX.

IMPERATOR Flavius Constantinus fidelis magnus Imperator, sacra Domino sanctissimo, ac beatissimo Archiepiscopo antiquae nostrae Romae, et vniuersali Papae. *Constantinus (IV.) ante VI. syn.*

CAP. LXIX.

IVSTINIANVS (II.) Imperat. Ioanni (V.) sanctissimo, ac beatissimo Archiepiscopo antiquae almae vrbs, atque vniuersali Papae. *In fine VI. synod.*

CAP. LXX.

ECCLESIAM in Christo vnam, et ouile vni obsecundans pastori, cuius tu minister, ac immolator existis verissimus. *Basilii Imp. in ep. ad Nicolaum Papam in fine apud syno. IIX. CP. sub Hadr. II. act. 3.*

TIT. IV.

approbare praesumpserit; tamquam haereticus ab omnib. confutetur. In nullo tamen per hoc Florentino monasterio, cuius ipse Ioachim existit institutor, volumus derogari; maxime cum idem Ioachim omnia scripta sua nobis assignari mandauerit, Apostolicae sedis iudicio approbanda, seu etiam corrigenda, distans epistolam, cui propria manu subscripsit, in qua firmiter confitetur, se illam fidem tenere, quam Romana tenet Ecclesia, quae cunctorum fidelium, disponente Domino, mater est, et magistra. *Inno. III. in conc. gen. Lat. c. 2. in fine.*

CAP. IV.

BAPTIZATOS a Latinis, ipsi Graeci De Baptis. rebaptizare ausu temerario praesumebant, c. vlt. apud Greg. IX. hoc non verentur. Volentes ergo tantum et c. 1. eod. tit. in 4. col. suadente concilio districte praecipimus, ut lect. talia de cetero non praesumant, conformantes se tamquam obedientiae filii, sacrosan-

cro sanctae Romanae Ecclesiae matri suae, vt sit vnum ouile, et vnus pastor. *Inno. III. in conc. gen. Lat. c. 4.*

CAP. V.

De priuil. ANTIQVA Patriarchalium sedium
23. Grego. priuilegia renouantes, sacra vniuersali synodo approbante sancimus; vt post Romanam Ecclesiam, quae, disponente Domino, super omnes alias ordinariae potestatis obtinet principatum; vt pote mater vniuersor. Christi fidelium, et magistra, Constantinopolitana primum, Alexandrina secundum, Antiochena tertium, Hierosolymitana quartum locum obtineant, seruata cuilibet propria dignitate; ita quod postquam eorum Antistites a Romano Pontifice receperint pallium, quod est plenitudinis Pontificalis insignis, praestito sibi fidelitatis, et obedientiae iuramento, licenter et ipsi suis suffraganeis pallium largiantur, recipientes pro se professionem canonicam, et pro Romana Ecclesia sponsonem obedientiae ab eisdem. Dominicae vero crucis vexillum ante se faciant vbiq. deferri, nisi in vrbe Romana, et vbiq. Summus Pontifex praesens extiterit, vel eius Legatus vtens insignis Apostolicae dignitatis. In omnibus autem prouinciis eorum iurisdictioni subiectis, ad eos, cum necesse fuerit, pronocetur: saluis appellationibus ad sedem Apostolicam interpositis, quibus est ab omnibus humiliter deferendum. *Inno. III. in conc. gen. Lat. c. 5.*

CAP. VI.

OPTAMVS, vt a vestrae sanctae sedis auctoritate, quae est mater, et caput omnium ecclesiarum, ea ad correctionem, et recreationem fidelium orthodoxorum (septuaginta capitula Niceni concilii) percipere per praesentes legatos mereamur, et c. Vere nouimus, Apostolatus vestri cor gratia sancti spiritus in tantum esse accensum; vt omnib. oppressis succurratis: quanto magis nobis, qui, licet exigui ordinis, tamen vestri sumus, vobisq. obedientes, cum omnibus nobis commissis, et sumus, et semper esse volumus. *Athanasius, & alii ad Marcum Papam, post med.*

CAP. VII.

9. q. 3. c. 14. SANCTORVM voce patet, Pontificaliorum. in sicum dignitatem sedis eius (Romanae) factam toto orbe venerabilem, dum illi,

quidquid fidelium est, vbiq. submittitur, dum totius corporis caput esse designatur. *Ennod. pro Symm. post med. Ansel. li. 1. c. 24. Caesar. lib. 5. c. 2.*

CAP. IIX.

HIS, et aliis fulti quamplurimis, Dominicis praeceptis, cum omnibus huius sanctae sedis, quam Dominus caput totius Ecclesiae constituit, membris, talia fieri prohibemus. Nam et a praedecessoribus nostris inhibatum legimus, vt nemo contrister doctores. Ipse namque Apostolorum Princeps in ordinatione beati Clementis populum instruens ait: Quicumq. contristerit doctorem veritatis, peccat in Christum, et patrem omnium exacerbat Deum. *Alex. ep. 1. ante medium.*

CAP. IX.

OSTENDIT Hincmarus ipsi Christianissimo Principi (Carolo) coram sancta synodo diploma sacrum, ipsius venerandi Principis manibus insignitum, et sigillo subterfirmatum, ex approbatione suae ordinationis ad eandem sanctam, et Apostolicam, omnium scilicet ecclesiarum matrem Romanam Ecclesiam. *Synod. apud D. Medardum in causa Hincmari, post med.*

CAP. X.

IN memoriam beati Petri Apostoli, honoremus sanctam, Romanam, et Apostolicam sedem; vt quae nobis sacerdotialis mater est dignitatis, esse debeat magistra ecclesiasticae rationis. Quare seruanda est cum mansuetudine humilitas; vt licet vix ferendum, ab illa sancta sede imponatur iugum, conferamus, et pia deuotione transferamus. *Tribur. c. 30.*

CAP. XI.

SI quae causae difficiliore inter vos ortae fuerint, ad huius sanctae sedis apicem eas, quasi ad caput, referte; vt Apostolico terminentur iudicio, quia sic Dominum velle, ab eoq. ita constitutum esse, antedictis testimoniis declaratur. [Haec Dist. 22. sacrosancta. vero Apostolica sedes cardo, et caput omnium ecclesiarum, a Domino, et non ab alio est constituta; et sicut cardine ostium regitur, sic huius sanctae sedis auctoritate omnes ecclesiae, Domino disponente, reguntur. *Anacle. epi. 3. post prin. Burchard. li. 1. c. 178. Iuo lib. 4. tit. 1. c. 2. panor. & par.*

par. 5. c. 294. decr. Ansel. lib. 1. c. 2. in fine.
CAP. XII.

De consec. VOS Apostolica auctoritate instrui-
d. 3. uosse. mus, omnes eadem seruare debere, quia et
21. nos eadem seruamus: nec debetis a capite
quoquo modo disfidere et c. Pius ep. 1. in
prin. luo parte 4. c. 3. decret.

CAP. XIII.

Matt. 16. c. HANC sanctam sedem Apostolicam
omnium ecclesiarum caput esse (Christus)
praecepit, ipso dicente Principi Aposto-
lorum Petro: Tu es Petrus et c. et portae
et c. et tibi dabo et c. et quodcumq. liga-
ueris et c. Pius ep. 1. in prin.

CAP. XIV.

De cons. d. CELEBRITATEM sancti Paschae
3. c. 22. die Dominica agi debere, et praedecesso-
res nostri iam statuerunt, et nos illud vos
eodem die celebrari sollempniter man-
damus; quia non decet, ut membra a capi-
te discrepent, nec contraria gerant. Victor
ep. 1. in prin. luo par. 4. c. 4. decr. Ansel. li.
9. c. 60.

CAP. XV.

2. q. 6. c. 8. AD sedem Apostolicam ab omnib. ma-
ad Romam. xime tamen ab oppressis appellandum est,
nam. et concurrendum, quasi ad matrem, ut eius
vberibus nutriantur, auctoritate defendan-
tur, et a suis oppressionibus releuentur:
quia non potest, nec debet mater obliuisci
suum. Zephyr. ep. 1. in med. Ansel.
lib. 2. c. 6. Tarrac. lib. 1. c. 276.

CAP. XVI.

dist. 11. c. 1. NON decet a capite membra disside-
† debent re: † sed iuxta sacrae Scripturae testimo-
† discede- nium, omnia membra caput sequantur.
re Nulli vero dubium est, quod Apostolica
1. Cori. 12. d. Ecclesia mater sit omnium ecclesiarum; a
cuius vos regulis nullatenus conuenit de-
uiare. Et sicut Dei filius venit facere vo-
luntatem Patris; sic et vos voluntatem ve-
strae impleatis matris, quae est Ecclesia, cu-
ius caput, ut praedictum est, Romana exi-
stet Ecclesia. Quidquid ergo sine discretio-
ne iustitiae contra huius disciplinam actum
fuerit, ratum haberi, ratio nulla permit-
tit. Callist. epist. 1. in prin. Anselm. lib. 1. c.
12. Tarrac. lib. 1. c. 277.

CAP. XVII.

DIVINIS praeceptis, et Apostoli-
cis monemur institutis; ut pro cunctarum
ecclesiarum statu impigro vigilemus atten-

tu. Vnde consequens est, debere vos scire,
quae apud Romanam in sacro aguntur ri-
tu Ecclesiam; ut eius sequentes exempla,
eius veri filii inueniamini, quae vestra est
mater vocata. Fabian. epist. 1. in prin. Leo
ep. 4. in prin. Greg. IV. in ep. incip. Diuinis.
Ansel. lib. 1. c. 34.

CAP. XVIII.

SINGVLI prouideant, ne talia au-
deant perpetrare, [amputato totius vsur-
pationis excessu; quia nullus debet praesu-
mere, quae sibi non videntur esse concessa:
quam culpam nullo modo potuissetis
incidere; si vnde consecrationem honoris
accipitis, inde legem totius obseruantiae
sumeretis: et beati Apostoli Petri sedes,
quae vobis sacerdotalis mater est dignita-
tis, esset ecclesiasticae magistra rationis.
Iulius ep. 1. in fine. Ansel. li. 2. c. 61. & lib.
6. c. 127.

CAP. XIX.

QVI metropoles tenent sedes, Archie-
piscopi vocantur, et non Primates, salua
in omnibus Apostolicae sedis dignitate,
quae ei ab ipso Domino est concessa, et
postea a sanctis Patrib. roborata. Felix II.
ep. 1. c. 12. Burch. lib. 1. c. 163. luo par. 5.
c. 273. decr.

CAP. XX.

DVM praedictam Romanam matrem
appellauerint Ecclesiam, aut ab ea se audi-
ri exposcerint; nullus eos aut excommu-
nicare, aut eorum sedes subripere et c.
praesumat et c. sed et ipsum in Nicaena
synodo constitutum est, et c. Quando tu
Athanasii, et Paulus CP. Aselepius Gazae,
et Lucianus Hadrianopolites ab Orienta-
lib. Episcopis, inconsulto sanctae memo-
riae Iulio praedecessore nostro, damnati
estis, ad eum, quasi ad totius orbis caput, ut
semper huic sanctae sedi licitum fuit, con-
fugistis. Felix II. ep. 1. c. 19. Ansel. lib. 2.
c. 59. Tarrac. lib. 2. c. 43.

CAP. XXI.

ADVERTI, sedi Apostolicae, ad quam
relatio quasi ad caput ecclesiar. missa cur-
rebat, fieri iniuriam, cuius adhuc in ambi-
guum sententia duceretur. Inno. ep. 2. 2. in
prin. ad Episcopos Macedoniae.

CAP. XXII.

INQUIRENDO de his reb. quas
omni cum sollicitudine decet a sacerdoti-
bus, maxime a vero, iustoque, et catholi-
co tractari concilio, antiquae traditionis
exem-

exempla seruantes et c. Ad nostrum refe-
rendum approbatis esse iudicium, scien-
tes, quid Apostolicae sedi, cum omnes hoc
loco positi ipsum sequi desideremus Apo-
stolum, debeat, a quo ipse Episcopatus,
et tota auctoritas huius nominis emerfit.
Quem sequentes, tam mala iam damnare
nouimus, quam probare laudanda: vel id
vero, quod Patrum instituta sacerdotali
officio custodientes, non censetis esse cal-
canda: quod illi non humana, sed diuina
decreuere sententia: ut quidquid, quamuis
de disunctis, remotisq. prouinciis agere-
tur, non prius ducerent finiendum, nisi ad
huius sedis notitiam perueniret; ut tota hu-
ius auctoritate iusta pronuntiatione firmare-
tur: indeq. sumerent ceterae ecclesiae quid
praecipere, quos abluere, quos veluti in
coeno memundabili sordidatos, mundi di-
gna corporibus vnda vitaret. Innocent. ep.
25. ad concil. Carthag. in prin.

CAP. XXIII.

Distin. 97. BONIFACIUS Episcopus Hono-
c. 1. rio Augusto. [Ecclesiae meae, cui Deus
noster meum sacerdotium vobis res huma-
nas regentibus deputauit, cura constringit;
ne causis eius, quamuis adhuc corporis in-
commoditate detinear, propter conuen-
tus, qui a sacerdotibus vniuersis, et clericis,
et Christianae plebis perturbationibus agi-
tantur, apud aures Christianissimi Princi-
pis desim et c. Ipsa ergo, quae vni despon-
sata est, vestra tamen mater est, Ecclesia,
hac pietatem vestram legatione, quam suis
sacerdotibus commisit, appellat, et c. teste,
apud quem, et de cuius sede agitur, sancto
Petro, sollicitis pro religionis obseruan-
tia vocibus clamat. Bonif. ep. 1. ad Honor.
Imp. r. in prin.

CAP. XXIV.

HANC culpam nullo modo potuisse
tis incidere; si vnde consecrationem hono-
ris accepistis, inde legem totius obseruan-
tiae sumeretis: et beati Petri Apostoli se-
des, quae vobis sacerdotalis mater est di-
gnitatis, esset ecclesiasticae magistra ratio-
nis. Leo ep. 4. ad Episcopos Sicil. c. 1. Ansel.
lib. 9. c. 15.

CAP. XXV.

REMEANTI B. ad nos fratribus, et
consacerdotibus nostris, quos ad sanctum
concilium sedes beati Petri direxit; agno-
uimus, dilectionem tuam superno adiuto-

rio, nobiscum, tam Nestorianae impieta-
tis, quam Eutychianae vesaniae, existisse
victicem. Vnde gloriamur in Domino,
qui nullum nos in nostris fratribus detri-
mentum sustinere permisit; sed quae nos-
tro prius ministerio denierat, vniuersae
fraternitatis irretractabili firmavit assen-
su. ut vere a se prodiisse ostenderit, quod
prius a prima omnium sede formatum, to-
tius Christiani orbis iudicium recepisset:
ut in hoc quoque capiti membra concor-
dent, in quo nobis amplius accrescit gau-
dendi materia; dum et tanto magis se per-
culit inimicus, quanto contra Christi mi-
nistros sacuius insurrexit. Nam ne aliar.
sedium, ad eam, quam ceteris omnium Do-
minus statuit praesidere, consensus assen-
tatio videretur, aut alia quaelibet subre-
re posset aduersa suspicio; inuenti prius
sunt, qui de iudiciis nostris ambigerent.
Leo ep. 61. ad Theodoretum Cyri Episcop.
in prin.

CAP. XXVI.

SATIS indignum est, quemquam vel
Pontificum, vel ordinum subsequendum
hanc obseruationem refutare, quam beati
Petri sedem et sequi videat, et docere. Sa-
tisq. conueniens sit, ut totum corpus Ec-
clesiae in hac sibi met obseruatione concor-
det, quam illic vigere conspiciat, vbi Do-
minus Ecclesiae totius posuit principatum,
et c. Gelas. epist. 1. c. 1. Vide Vormd. 48.
Ansel. lib. 5. c. 4.

CAP. XXVII.

APOSTOLICAE sedis auctoritas,
quod cunctis saeculis Christianis, et Eccle-
siae praelata sit vniuersae, et canonum se-
rie paternorum, et multiplici traditione
firmatur. Gelas. epist. 5. ad Anast. Aug. in
fine.

CAP. XXVIII.

AD sedem Apostolicam missis super
quibusdam consultis quasi ad caput: ut in-
de acciperetis responsa, vnde omnis Eccle-
sia totius religionis sumpsit exordium. Fe-
lix IV. ep. 1. in prin.

CAP. XXIX.

NVLLI vel tenuiter sentienti, vel ple-
niter sapienti dubium est, quod Ecclesia
Romana fundamentum, et forma sit eccle-
siarum. A qua omnes ecclesias principium
sumpsisse, nemo recte credentium igno-
rat. Quoniam licet omnium Apostolor.
par esset electio, beato tamen Petro con-
cessum

cessum est, vt ceteris praemineret, vnde et Cephas vocatur, quia caput est, et primus omnium Apostolorum; et quod in capite praecessit, in membris sequi necesse est. Quam ob rem sancta Romana Ecclesia, eius merito, Domini voce consecrata, et sanctorum Patrum auctoritate roborata, primatum tenet omnium ecclesiarum. Ad quam tam summa Episcoporum iudicia, et negotia, atque querellae, quam et maiores ecclesiarum quaestiones, quasi ad caput semper referenda sunt. Nam et [qui se scit aliis esse praepositum, non moleste ferat, aliquem esse sibi praelatum. Ipsa namque Ecclesia, quae prima est, ita reliquis ecclesiis vices suas credidit largiendas; vt in partem sint vocatae sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis. Vnde omnium appellantium Apostolicam sedem Episcoporum iudicia, et cunctarum maiorum negotia causarum eidem sanctae sedi reseruata esse liquet. praesertim cum in his omnibus eius semper sit expectandum consultum, cuius tramiti si quis obuiare temptauerit, sacerdotum causas se, non sine honoris sui periculo, apud eandem sanctam sedem nouerit redditurum. *Vigil. ep. vn. c. 7. Iulius ep. 1. in fine. Leo ep. 8 2. in fine. Tolet. XI. c. 10. Greg. IV. ad omnes Episcopos Germa. et Galiae in epist. incip. Diuinis. Ansel. lib. 1. c. 9. & lib. 2. c. 1 8.*

CAP. XXX.

ORATE fratres, vt honor ecclesiasticus nostris diebus non euacuetur; nec vquam Romana sedes, quae instituente Domino caput est omnium ecclesiarum, priuilegiis suis vsquam carcat, aut spoliatur. *PeLAG. II. ep. 1. ante medium.*

CAP. XXXI.

HIS portitoribus et testimonia aliquorum sanctorum Patrum, quos haec Apostolica Christi Ecclesia suscipit, cum eorum libris tradidimus; vt facultatem suggerendi a benignissimo vestrae Christianitatis imperio consecuti, ex his dumtaxat satisfacere studeant, dum Imperialis mansuetudo praeceperit, quid haec spiritalis mater eorum, ac a Deo propagati imperii Apostolica Christi Ecclesia credat, et praedicet, non per eloquentiam saecularem, quae nec supererit idiotis hominibus, sed per litterarum Apostolicae fidei, in qua et ab

incunabilis edocti vsque in finem propagatori vestri imperii caeli Domino omnes nobiscum deprecamur seruire, atque obedire. *Agatho ep. ad Constan. IV. Imp. post prin. apud syn. VI. act. 4.*

CAP. XXXII.

NVLLI dubium sit, quod non solum Pontificalis accusatio, sed omnis sanctae religionis relatio ad sedem Apostolicam quasi ad caput ecclesiarum debeat referri et c. *Gregor. IV. Episcopis per Galliam, & German. Ansel. lib. 1. c. 20.*

CAP. XXXIII.

VESTRA sanctitas piissimis, et triumphantibus nostris Imperatoribus inducat in animum, vt falsam congregationem illam sine consensu, ac praesentia Apostolicae sedis, contra omnem Patrum venerabilium traditionem, contra venerandas imagines, sine ordine, et debita conuocatione factam exsecratur. quo omne zizanium ab Ecclesia eradicetur, et Iesu Christi Domini nostri verbum impleatur. *Et portae inferor. et c. et Tu es Petrus et c. cuius etiam sedes per totum terrarum orbem primatum obtinens lucet, omniumque ecclesiarum Dei caput existit. Vnde et ipse beatus Petrus Apostolus Dei iussu Ecclesiam pascens, nihil omnino praetermisit; sed vbique principatum obtinuit, et obtinet. Cui etiam, et nostrae beatae, et Apostolicae sedi, quae est omnium ecclesiarum Dei caput, velim beata vestra sanctitas ex sincera mente, et toto corde agglutinetur, utpote quae reuera sit recte sentiens, et pietatis incorruptae conseruatrice. *Hadria. ad Thar. CP. post med. VII. syno. act. 2.**

CAP. XXXIV.

DICENDVM est omnibus Gallis, et per veram obedientiam praecipendum, vt vnaquaeque domus saltem vnum denarium annuatim soluant beato Petro, si eum recognoscunt Patrem, et pastorem suum more antiquo. nam Carolus Imperator, sicut legitur in tomo eius, qui in archiuo ecclesiae beati Petri habetur, in tribus locis annuatim colligebat mille, et ducentas libras ad seruitium Apostolicae sedis, excepto hoc, quod vnusquisque propria deuotione offerebat. *Grego. VII. lib. 8. regist. epist. 2 3.*

CAP.

CAP. XXXV.

CONSTANTINVS, et Helena adeo sanctam matrem vestram, catholicam, et spiritualem Romanam Ecclesiam exaltarunt; vt plane spes sit, eorum appellationem in vestra cognomena transiuram et c. *Hadrian. ad Constantin. & Irenem, in prin. VII. syn. act. 2.*

CAP. XXXVI.

ANIMADVERTENDVM est, quia non Nicaena, non denique vlla synodus quidquam Romanae contulit Ecclesiae priuilegii, quae in Petro nouerat eam totius iura potestatis pleniter meruisse, et cunctarum Christi ouium regimen accepisse, sicut beatus Praeful Bonifacius attestatur, vniuersis Episcopis per Thessaliam constitutis scribens: Institutio vniuersalis nascens Ecclesiae de beati Petri sumpsit honore principium, in quo regimen eius, et summa consistit. Ex eius enim ecclesiastica disciplina per omnes ecclesias, religionis iam crescente cultura, fons emanauit. Nicaenae synodi non aliud praecepta testantur, adeo vt non aliquid super eam ausa sit constituere; cum videret nihil supra meritum suum posse conferri. Omnia denique huic nouerat Domini sermone concessa. Si omnia, ergo nihil defuit, quod illi non cesserit. Denique si instituta Nicaenae synodi diligenter inspiciantur; inueniuntur profecto, quia Romanae Ecclesiae nullum eadem synodus contulit incrementum; sed potius ex eius forma, quod Alexandrinae ecclesiae tribueret particulariter, sumpsit exemplum. Haec igitur, et his similia, nos pro cunctis ecclesiis sollicitos reddunt. Haec etiam de Constantinopolitana Ecclesia impigram curam arripere vehementer hortantur. Haec inquam Ignatium Patriarcham, nulla regula, nulloque ordine ecclesiastico distante, deiecitum,

tamquam fratrem adiuuare compellunt. Nam et inter cetera is, per quem nobis praecipue ista sunt priuilegia collata, Tu aliquando conuersus, audiuit a Domino, *LUC. 22.* confirma fratres tuos, siquidem et ideo in culpam cecidit, vt sciret, qualiter eorum infirmitatis misereri debuisset. Haec priuilegia Photium, viuentem Ignatio, in caulas Dominicas non per ostium, sed aliunde ascendentem, et pastorem impellentem, et oues dispergentem, nobis et ab honore, quem irregulariter vsurpauit, et a communi Christianorum amouere, diuinitus inspirata iusserunt. *Nicol. ad Micha. Imp. post med.*

CAP. XXXVII.

QVOD audiens sancta Romana Ecclesia mater vestra, et totius Christianitatis, sicut scitis, magistra, congregato et diuersis partibus concilio multorum sacerdotum, et c. Gotefredum excommunicauit, et anathematis iaculo, vna cum omnibus sibi consentientibus transiit. *Greg. VII. lib. 1. regist. ep. 1 5. in medio.*

CAP. XXXVIII.

VT filios carissimos vos adhortor, et moneo; vt vos sicut bonae soboles, etsi post diuturnas scissuras, demum tamen, vt matrem reuera vestram Romanam Ecclesiam recognoscatis; et vos fratres Episcopi Romanae Ecclesiae ordinem, et officium recipiatis, non Toletanae, vel cuiuslibet aliae, sed istius, quae a Petro, et Paulo supra firmam petram per Christum fundata est, et sanguine consecrata; cui portae inferi, id est, linguae haereticorum, numquam praeualere potuerunt, sicut cetera regna Occidentis, et Septentrionis, teneatis. Vnde enim non dubitatis vos suscepisse religionis exordium, restat etiam, vt inde recipiatis in ecclesiastico ordine diuinum officium. *Greg. VII. lib. 1. regist. ep. 6 7. ante medium.*

De electione, et consecratione Pont. Max.

TIT. V.

CAP. I.

De elect. c. 6. Greg. IX. c. 15. eo li. in collect. i Romani

LICET de evitanda discordia in electione Summi Pontificis, manifesta satis a nostris praedeceffo-

ribus constituta manuerint et c. Nos de consilio fratrum nostrorum, et sacri approbatione concilii, aliquid decreuimus adiungendum. Statuimus igitur, vt si inter

Cardi-

Cardinales de substituendo Pontifice non potuerit plena esse concordia, et duabus partibus concordantibus. tertia pars noluerit concordare, aut sibi alium praesumpserit ordinare: ille Romanus Pontifex habeatur, qui a duabus partibus fuerit electus, et receptus. Si quis autem de tertiae partis nominatione confusus, quia rem non potest, sibi nomen Episcopi usurpauerit: tam ipse, quam qui eum receperint, excommunicationi subiaceant, et totius sacri ordinis priuatione multentur: ita ut viatici eis etiam, nisi tantum in ultimis, communio denegetur. Et nisi respuerint; cum Dathan, et Abiron, quos terra uiuos absorbit, accipiant portionem. Praeterea si a paucioribus aliquis, quam a duabus partibus fuerit electus ad Apostolatus officium; nisi maior concordia intercesserit, nullatenus assumatur, et praedictae poenae subiaceat, si humiliter noluerit abstinere. Ex hoc tamen nullum aliis ecclesiis praedictum generetur et c. quia quod in eis dubium venerit, superioris poterit iudicio desiniri. In Romana vero Ecclesia aliquid speciale constituitur, quia non potest recursus ad superiorem haberi. *Alex. III. in conc. Later. c. 1.*

CAP. II.

Dist. 79. c. 2. **S**I quis presbyter, aut diaconus, aut clericus, Papa incolumi, et eo inconsulto, aut subscriptionem pro Romano Pontificatu, commodare, aut pitatiam promittere, aut sacramentum praebere temptauerit, aut aliquod certe suffragium polliceri, vel de hac causa priuatis conuenticulis factis deliberare, atque decernere; loci sui dignitate, atque communionem priuetur. *Symma. syno. Rom. I. c. 3. & 4. Burch. lib. I. c. 223. Iuo par. 5. c. 336. decr. Ansel. lib. 6. c. 1. Caesar. lib. 3. c. 4. Tarrac. lib. 3. c. 56.*

CAP. III.

Dist. 79. c. 10. et 8. q. 1. in prin. **S**I, quod absit, transitus Papae inopinitus euenierit; ut de sui electione successoris non possit ante decernere: si quidem in unum totius inclinauerit ecclesiastici ordinis electio; consecratur electus Episcopus. si enim, ut fieri solet, studia coeperint esse diuersa eorum, de quibus certamen emerit; vincat sententia plurimorum. *Symma. in syno. Ro. I. c. 4. Iuo lib. 3. tit. 1. c. 2. pauc. Ansel. lib. 6. c. 1. Deus dedit cap. 1. Caesar.*

lib. 3. c. 4. Tarrac. lib. 3. c. 57.

CAP. IV.

Dist. 79. c. 2. in fi. **S**I quis ad ecclesiasticam pertulerit notitiam contilia eorum, qui contra hanc synodum de Pontificatus egerint ambitu, et rationabili probatione conuicerit; particeps actionis huiusmodi, non solum purgatus ab omni culpa sit; sed etiam remuneratione, quae non indigna sit, subleuetur. *Symma. in syno. Rom. I. c. 5. Ansel. lib. 6. c. 1.*

CAP. V.

QUIA necessitatis causa de Portuensi ecclesia Formosus pro vitae merito ad Apostolicam sedem prouectus est, statuimus, et omnino decernimus, ut id in exemplum nullus adsumat. *Raunen. conc. sub 10. IX. c. 3.*

CAP. VI.

QUIA sancta Romana Ecclesia, cui Deo auctore praesidemus, plurimas patitur violentias Pontifice obeunte, quae ob hoc inferuntur, quia absque Imperatoris notitia, et suorum Legatorum praesentia Pontificis fit consecratio; nec canonico ritu, et consuetudine, ab Imperatore directi intersint nuntii, qui violentiam, et scandalum in eius consecratione non permittant fieri: volumus, id ut deinceps abdicatur, et instituendus Pontifex conuenientibus Episcopis, et uniuerso clero eligatur, expetente senatu, et populo: qui ordinandus est, sit in conspectu omnium celeberrime electus, ab omnibus, praesentibus Legatis Imperialibus consecratur; nullusque sine periculo iuramenta, vel promissiones aliquas noua adinventionem ab eo audeat extorquere, nisi quae antiqua exigit consuetudo, ne Ecclesia scandalizetur, vel Imperatoris honorificentia minuat. *Raunen. concil. sub Ioan. IX. c. 10.*

CAP. VII.

NICOLAVS Episcopus seruus seruorum Dei, omnibus Episcopis catholicis, cunctoque clero, et populo et c. Vigilantia uniuersalis regiminis assiduam sollicitudinem omnibus debentes, salutem quoque vestrae prouidentes, quae in Romana synodo coram c. xiiii. Episcopis, nobis praesidentibus, sunt constituta et c. executores eorum vos esse optamus, et Apostolica auctoritate iubendo mandamus, et c. Primo est statutum, ut electio Romani Pontificis in potestate Cardinalium Episcoporum sit

Dist. 79. c. 1. & 9. si quis. sit ita, ut si quis sine praemissa concordia, ac canonica electione eorum, ac deinde sequentium ordinum, religiosorum, clericorum, et laicorum consensu inthronizatur; non Papa, vel Apostolicus, sed Apostolicus habeatur. *Nicol. II. in conc. Rom. c. xiiii. Episcoporum. c. 1. Iuo par. 5. c. 80. decr. Ansel. lib. 6. c. 13. et in addit. c. 12. Caesar. lib. 3. c. 9.*

CAP. VIII.

Dist. 79. c. 1. & 9. si quis. **A**UCTORITATE Apostolica decernimus, quod in aliis conuentibus nostris decreuimus; ut si quis pecunia, vel gratia humana, vel populari, seu militari tumultu, sine concordia, et canonica electione, ac benedictione Cardinalium Episcoporum, ac deinde sequentium ordinum; religiosorum, clericorum, fuerit Apostolicae sedis inthronizatus, non Papa, vel Apostolicus, sed Apostolicus habeatur. Liceatque Cardinalibus, Episcopis, eum religiosis, et Deum timentibus clericis, et laicis, inuasorem etiam cum anathemate, et humano auxilio, et studio a sede Apostolica repellere, et quem dignum iudicauerint, praepone. Quod si hoc intra urbem perficere nequierint; nostra auctoritate Apostolica extra urbem congregati in loco, qui eis placuerit, eligant quem digniorem, et utiliorem Apostolicae sedis perspexerint, concessa ei auctoritate regendi; et disponendi res, et utilitatem sanctae Romanae Ecclesiae, secundum quod ei melius videbitur, iuxta qualitatem temporis, quasi iam omnino inthronizatus sit. *Nicol. II. in conc. Rom. c. xiiii. Episcoporum. in fine. Iuo part. 5. c. 80. decr. Ansel. lib. 6. c. 13. et 12. in addit. Caesar. lib. 3. c. 9. & 10.*

CAP. IX.

HIC ipse Petrus in auribus totius Ecclesiae haec protulit verba: Clementem hunc Episcopum vobis ordino, quem praeceteris expertus sum Deum colentem, homines diligentem, castum, discendi studiis deditum, sobrium, benignum, iustum, patientem et c. *Clem. ep. 1. in prin.*

CAP. X.

TV ad hoc solum vacato, ut oportune, et sine intermissione doceas verbum Dei, per quod salutem consequi possint. Illi vero cum tanta reuerentia tua verba suscipiant, tamquam, qui sciant legatum te, et praeconeum esse veritatis. *Petrus apud Cle-*

men. ep. 1. post prin.

CAP. XI.

PETRVS Princeps Apostolorum adiutores sibi adscruit Linum, et Cletum; non tamen potestatem Pontificis, aut ligandi, aut solvendi eis normam tradidit, sed successori suo sancto Clementi, qui sedem Apostolicam post eum, et potestatem Pontificalem, tradente sibi B. Petro, tenere promeruit: Linus vero, et Cletus ministrabant exteriora. Princeps autem Apostolorum Petrus verbo, et orationi insistebat, quae non incongrue ad traditionem Spiritus sancti per manus impositionem pertinent, et c. Linum namque, et Cletum nihil legitur unquam ex Pontificali ministerio egisse potestatiue, sed quantum eis a beato Petro praecipiebatur, solummodo agebant et c. *Ioan. III. ep. uni. post prin. Ansel. lib. 1. c. 55.*

CAP. XII.

MORTVO Alexandro (II.) post triduanum ieiunium, post litanias, et multorum orationem elemosynis conditam, electio facta est. *Greg. VII. lib. 1. regist. ep. 1.*

CAP. XIII.

BEATVS Petrus Apostolus, et Princeps Apostolorum et primo sedit in cathedra Episcopatus Antiochiae an. vii. et c. Romae an. xxv. m. ii. dieb. iii. et c. scripsit duas epistolas catholicas, et canonicas, et Euangelium Marci et c. Ordinavit duos Episcopos Linum, et Cletum, qui praesentialiter omne ministerium sacerdotale in vrbe Roma populo exhiberent, ipse vero oratione, et praedicatione populum erudiens vacabat et c. Clementem Episcopum consecrauit, cui cathedram, et Ecclesiam omnem disponendam commisit dicens: Sicut mihi gubernandi tradita est a Domino meo Iesu Christo potestas ligandi, solvendi, ita et ego tibi committo, ut ordines dispositores diuersarum causarum, per quos actus non ecclesiastici profligentur, et tu minime curis saeculi deditus reperiaris, sed solum orationi, et praedicationi ad populum vacare stude. *Damas. in Petri.*

CAP. XIV.

MARCVS constituit, ut Episcopus Ostiensis, qui consecrat Episcopos Urbis, tunc pallio vteretur, et ab eodem Episcopus Urbis Romae consecraretur. *Damas. in Marci.*

CAP. XV.

BONIFACIUS II. congregauit synodum in basilica B. Petri Apostoli, et fecit constitutum; vt sibi successorem ordinarer. quo constituto cum chirographis sacerdotum, et iureiurando ante confessionem B. Apostoli Petri diaconem Vigilium constituit. sed facta iterum synodo, hoc censuerunt sacerdotes omnes, propter reuerentiam sanctae sedis; et quia contra canones fuerat hoc factum; et quia culpa eum respiciebat, vt successorem sibi constitueret, ipse Bonifacius reum se confessus est: maiestatis, quod diaconem Vigilium sua subscriptione chirographi ante confessionem B. Apostoli Petri constituisset, ac ipsum constitutum in praesentia omnium sacerdotum, et clerici, et senatus incendio consumpsit. Ex Pontif.

CAP. XVI.

PELAGIUS II. ordinatur absque iussione Principis, eo quod Longobardi obsiderent ciuitatem Romanam, et multa vastatio ab eis in Italia fieret. Inuestiuit corpus B. Petri Apostoli tabulis argenteis deauratis. Ex Pontif.

CAP. XVII.

AGATHO. suscepit diualem iussione secundum suam postulationem, vt suggestit, per quam releuata est quantitas, quae solita erat dari pro ordinatione Pontificis faciendi. sic tamen, vt si contingerit post eius transitum electionem fieri, non debeat ordinari, qui electus fuerit, nisi prius decretus generalis introducat in regiam urbem, secundum antiquam consuetudinem, et cum eorum scientia, et iussione debet ordinatio prouenire. Ex Pontif.

CAP. XVIII.

LEO II. sanctissimus vir ordinatus est a trib. Episcopis, id est, Andrea Ostiensis, Ioanne Portuensi, et Placentino Veliternensi: pro eo quod Ecclesia Albanensis Episcopum minime habuit. Ex Pontif.

CAP. XIX.

CONVOCATIS ad se Episcopis, et Cardinalibus. (Victor III. Romanus Pontifex) monuit, ac iussit, vt iuxta Gregorii

Papae statutum, Othonem Ostiensem Episcopum quamprimum eligerent, Pontificemque constituerent. Quem, quia praesens aderat, manu apprehensum ceteris Episcopis tradidit dicens: Accipite eum, et in Romana sede locate, meamque vicem, quousque id facere possitis, habetote. Ex lib. 3. chron. Casinen. Leonis Ostien. Episcopi cap. 72.

CAP. XX.

NE sedes Apostolica diu luceat proprio destituta pastore; congregari in basilica beati Petri ad vincula, nos sanctae Romanae Ecclesiae catholicae, et Apostolicae Cardinales, clerici, acolythi, subdiaconi, diaconi, presbyteri, praesentibus venerabilibus Episcopis, Abbatibus, clericis, et monachis, consentientibus plurimisque vtriusque sexus, diuersique ordinis acclamantibus. eligimus nobis in pastorem, et summum Pontificem virum religiosum, geminae scientiae, prudentia pollentem, ac quietatis, et iustitiae praestantissimum amatorem et c. Hildebrandum venerabilem Archidiaconum, quemadmodum et usque in sempiternum et esse, et dici Gregorium Papam volumus, et approbamus. Placet vobis? Placet. Vultis eum? Volumus. Laudatis eum? Laudamus. Gregorii VII. registrum ante epist. 1.

CAP. XXI.

VICTOR Honorius inclutus, trium Distin. 97. phator, semper Augustus sancto, ac venerabili Bonifacio Papae urbis Romae Aeternae. Scripta beatitudinis tuae debita reuerentiae gratulatione suscepimus et c. Denique beatitudine tua praedicante id ad cunctorum clericorum notitiam volumus peruenire: vt si quid forte religioni tuae, quod non optamus, humana sorte contigerit; sciant omnes, ab ambitionibus esse cessandum. At si duo contra fas temeritate certantes fuerint ordinati; nullum ex his futurum penitus sacerdotem, sed illum solum in sede Apostolica permansurum, quem ex numero clericorum noua ordinatione diuinum iudicium, et vniuersitatis consensus elegerit et c. Honor. August. ad Bonifacium Papam. Ansel. li. 6. c. 14.

De Con-

De Conciliorum generalium conuocatione ad Pont. Max. pertinente. TIT. VI.

CAP. I.

PASCHASINVS, et Lucentius, et Iulianus reuerend. Episcopi, et Bonifacius reuerendus presbyter, Vicarii sedis Apostolicae per Paschasinum dixerunt: Synodus (Ephesina) proferri non potest, in qua illa nefaria delicta relecta sunt; et ob hoc ad lectionem videntur esse superflua, quae ibi sunt acta: si ergo et a beatissimo, et Apostolico Romanae urbis Episcopo omnia, quae ibi gesta sunt, vana sunt habita; claret, quia et sanctissimus Episcopus Antiochenae ciuitatis extra haec est et c. et Principem adeamus, quatenus illud concilium sacra, et pia lege neq. nominari praecipiat et c. Cecropius Episcopus Sebastopolitanus dixit: Illud concilium dicere non debemus; quia nec Apostolica auctoritate coactum est, neque rite peractum. Episcopi clamauerunt: Omnes haec dicimus. Chal. act. 10. in fine.

CAP. II.

QUOMODO magna est, et vniuersalis (loquitur de quadam pseudosynodo) inquam neque omnes consenserunt, et reliquarum ecclesiarum praefecti non admitterunt; sed anathemate eam deuouerunt? Non habuit cooperarium, vt haec, quae nunc celebratur; Romanum Papam, neque illius sacerdotes, neque per vicarios, neque per prouinciales litteras, quemadmodum fieri in synodis debet. Quin etiam neque concordantes sibi habuit Orientis Patriarchas, Alexandrinum inquam, Antiochenum, et urbis sanctae Summos Pontifices, neque cum illis etiam mystras, et sacerdotes. VII. syn. act. 6. tomo primo post prin. in refutatione pseudosynod. CP.

CAP. III.

SANCTA, et vniuersalis Nicaena prima synodus antiquam consuetudinem iubet seruari per Aegyptum, et prouincias, quae sub ipsa sunt, ita vt horum omnium Alexandrinus Episcopus habeat potestatem, dicens: quia in Romanor. ciuitate huiusmodi mos praeualuit; qua de causa et haec magna, et sancta synodus

tam in feniori, et noua Roma, quam in sede Antiochiae, et Hierosolymor. priscam consuetudinem decernit in omnibus conseruare: ita vt earum Praesules vniuersor. Metropolitanor. qui ab ipsis promouentur, et siue per manus impositionem, siue per palliationem Episcopalis dignitatis firmitatem accipiant, habeant potestatem videlicet ad conuocandum eos vrgente necessitate ad synodalem conuentum, vel etiam ad coercendum illos, et corrigendum, cum fama eos super quibusdam delictis forsitan accusauerit. sed quoniam sunt quidam Metropolitanorum, qui ne secundum vocationem Apostolici Praesulis occurrant, a mundi Principibus se detineri sine ratione caussantur; placuit talem excusationem omnimodis esse inualidam. Synod. II. c. 17. sub Hadr. II. Nicae. c. 6. Ansel. lib. 4. c. 44. Caesar aug. lib. 2. c. 65.

CAP. IV.

DAMASVS, et ceteri Episcopi Romae congregati, dilectissimis fratrib. in Illyrico constitutis Episcopis, in Domino salutem et c. Neq. praedictum aliquod fieri potuit per numerum Arimini congregatum: quando constat, neque Romanum Episcopum, cuius ante omnia decebat eos expectare decretum, neque Vincentium, neq. alios praebuisse consensum, et c. Damas. epist. 5. Illyrici Episcopis in medio. Theodor. lib. 2. c. 22.

CAP. V.

MEMORATI Pontifices (iussu Theodorici Regis congregati) suggesterunt ipsum (Symmachum) qui dicebatur impetitus, de buisse synodum conuocare, scientes, quia eius sedis primum Petri Apostoli meritum, vel principatus, deinde secuta iussione Domini, conciliorum venerandorum auctoritas singularem in ecclesiis tradidit potestatem: nec ante dictae sedis Antistitem minorum subiacuisse iudicio, et c. Symma. synod. Rom. IV. in prin. Nicol. ep. ad Mich. imp. ante med.

CAP. VI.

REGÉ quodam Italiae Theodorico Papam Symmachum usque ad damnationem impetere volente, et ideo quotquot potuit

† paludationem

† decretū generale f.

ex Liguria, Aemilia, Valeria, et ex diuersis regionibus, et ex Sicilia insula huius rei gratia Episcopos Romam occurrere praecipiente, et his ad se venientibus dicente, plura ad se de Papae Symmachi artibus, horrenda fuisse perlata; et in synodi, si vera esset inimicorum eius obiectio, iudicatione constare. Venerabiles Antistites, ipsum qui dicebatur impetratus, debuisse synodum conuocare, perhibuerunt ferentes: quia eius sedi primum Petri Apostoli meritum, vel principatus, deinde secuta iussione Domini conciliorum, venerandorum auctoritas, et singularem in ecclesiis tradidit potestatem. *Hadr. II. in syno. Rom. in princ. allocutionis tertiae, lecta apud syn. CP. VIII. act. 7.*

CAP. VII.
SCIMVS, in Nicaena magna synodo **CCCXXIX.** Episcoporum ab omnibus concorditer esse roboratum: non debere absque Romani Pontificis sententia concilia celebrare, nec Episcopos damnare: licet haec, et alia quamplura necessaria ab haereticis, qui nos cotidie infestant, et perdere nuntur, ut facilius nos capere possint, sint synodica capitula incensa, nobisque sublata et c. *Atha. & alii ad Felicem II. post princ. Ansel. lib. 2. c. 50.*

CAP. IIX.
NOVAM deinde culpam, et quam inuestigatio nostra transierat, reclusistis. Quare Papa sine exempli instituto praecedentis, synodum conuocauit, ut de criminum eius obiectio cognoscere, et c. Hocine ergo nullo constabat exemplo, ut sacerdotum Papa concilium conuocaret, cuius arbitrium est collectio synodalis? *Ennod. pro Sym. ante med.*

CAP. IX.

MISSIS cum auctoritate Apostolica Vicariis, et epistolis decretalibus iussisti fieri Constantinopoli synodum, pro multis quidem necessitatibus Ecclesiae, sed praecipue pro restitutione Ignatii, et damnatione Photii. *Anast. bibliothecarius in proemio IIX. syn. CP. ad Hadr. II. in medio.*

CAP. X.

(Apostoli, eorumque successores) constituerunt; ut nulla synodus fieret, praeter sedis (Apostolicae) auctoritatem: nec ullus Episcopus nisi in legitima synodo suo tempore Apostolica auctoritate conuocata super

quibuslibet criminibus pulsatus audiatur, vel iudicetur et c. *Marcellus ep. 1. in princ. Ansel. lib. 2. c. 7.*

CAP. XI.

SYNODV absque huius sanctae sedis auctoritate Episcoporum, quamquam quosdam Episcopos possitis congregare, non potestis regulariter facere, neque vllum Episcopum, qui hanc appellauerit Apostolicam sedem, damnare, antequam hinc sententia finitiua procedat et c. Nullus Episcopus nisi in legitima synodo suo tempore Apostolica, aut regulari auctoritate conuocata, super quibuslibet pulsatus criminibus audiatur, vel iudicetur: ne innocens damnetur, aut perdat communionem. *Marcellus ep. 2. post princ. Ansel. lib. 2. c. 62. Iuo par. 4. c. 240. decr.*

CAP. XII.

IPSI primae sedis Ecclesiae conuocandarum generalium synodorum iura, et iudicia Episcoporum singulari privilegio Evangelicis, et Apostolicis, atque canonicis concessa sunt instituta; quia semper maiores causae ad sedem Apostolicam multis auctoritatibus referri praecipuae sunt. Et postea. Porro [dudum a sanctis Apostolis, successoribusque eorum in praefatis antiquis decretum fuerat statutis, quae hactenus sancta, et vniuersalis Apostolica tenet Ecclesia, non oportere praeter sententiam Romani Pontificis concilia celebrari, nec Episcopum damnari: quoniam sanctam Romanam Ecclesiam Primatem omnium ecclesiarum esse voluerunt et c. *Ex Nicae. syn. apud Iul. in ep. 1. in med. contra Orientales. Capitul. lib. 6. c. 287. Ansel. lib. 2. c. 42.*

CAP. XIII.

VELLEM vos magis ad iam dictam canonicam conuenire vocationem, ut coram vniuersali concilio redderetis rationem, cur synodum ad statum ecclesiarum, et fratrum in Antiochiam subuertendum, et Nicaeni magni concilii destructionem fecistis; aut cur nobis inconsultis Episcopos in eam conuocastis: ad quam nec Maximus Hierosolymitanus venit, nec nostra interfuit legatio. Canonibus quippe in Nicaena synodo iubentibus non debere praeter sententiam Romani Pontificis vllomodo concilia celebrari, nec Episcopos damnari. aut cur in praedictor. loco fra-

trum

trum alios adulteros posuistis? antequam penes nos, aut apocryphos nostros eorum causa canonice esset examinata, sine meque perciperet rectum et c. Scripsi vobis, et omnibus, qui in Antiochiam fueratis congregati, arguens vos et c. cur Athanasium, suosque confectatores ad vestrum concilium conuocassetis, canonibus scilicet praecipientibus, nihil extra Romanum decerni Pontificem, cui haec, et maiora ecclesiarum negotia, tam ab ipso Domino, quam ab omnibus vniuersorum conciliorum fratribus; speciali, ut iam dictum est, privilegio contradita sunt. *Iul. ep. 2. in princ.*

CAP. XIV.

MIROR vos tam audaces esse, et tam impudenter egisse, et terminos, ac iura beati Petri Apostolorum Principis intiafisse. sui enim iuris erat, ut absque eius sanctae sedis auctoritate nullus deberet aut concilia celebrare, aut Episcopos ad synodum conuocare, vel damnare, et c. quae omnia vos temerare non timuistis. Quid ergo est aliud talis praesumptio, nisi Apostolorum, eorumque successorum decreta transgredi? *Iul. ep. 2. c. 1.*

CAP. XV.

QVOD scripistis, non posse Athanasium a pauciore numero Episcoporum restitui, quam depositus fuerat et c. Odio praedicti Athanasii hanc regulam protulistis, quae nullas habet vires, nec habere poterit: quoniam nec ab orthodoxis Episcopis hoc concilium actum est, nec Romanae Ecclesiae legatio interfuit: canonibus praecipientibus, sine eius auctoritate concilia fieri non debere; nec vllum ratum est, aut erit vnumquam concilium, quod non fultum fuerit eius auctoritate. Nec recte egistis, quod nobis inconsultis concilium celebrastis, eosque ad concilium vocastis, et damnare praesumpistis, canonibus iubentibus, nihil ex his, absque huius sanctae sedis auctoritate, fieri debere, et c. *Iulius epist. 2. c. 29. & 30. Ansel. lib. 2. c. 47.*

CAP. XVI.

SYNODV sine (sedis Apostolicae) auctoritate fieri non est catholicum et c. neque vlla vnumquam concilia rata leguntur, quae non sunt fulta Apostolica auctoritate. *Damas. ep. 3. c. 2. Burch. lib. 1. c. 179.*

Iuo par. 5. c. 295. decr. Ansel. lib. 2. c. 60. Tarrac. lib. 2. c. 45.

CAP. XVII.

SCITOTE, me criminari a quodam Basso, et iniuste persequi: quod audiens Valentinianus Augustus nostra auctoritate synodum congregari iussit, et facto concilio cum magna examinatione satisfaciens omnibus, et c. *Xyst. III. ep. vii. in princ.*

CAP. XIX.

HABEATVR inter vos Episcopale concilium, et ad eum locum, qui omnibus opportunus sit, vicinarum prouinciarum conueniant sacerdotes; ut secundum ea, quae ad tua consulta respondimus, plenissimo disquiratur examine, an sint aliqui inter Episcopos, qui huius haereseos contagio polluantur, a communione sine dubio separandi, si nefandissimam sectam per omnium sententiam prauitates damnare noluerint et c. Dedimus itaque litteras ad fratres et coepiscopos nostros, Tarracenses, Carthagenenses, Lusitanos, atque Gallicos eiusque concilium synodi generalis indiximus.

Ad tuae dilectionis sollicitudinem pertinebit, ut nostrae ordinationis auctoritas ad praedictas prouincias Episcopos deferatur. *Leo ep. 91. ad Turibium Astoricen. Episcopum c. 17.*

CAP. XIX.

SEDES Apostolica Dioscorum secundae sedis Praefulem tua auctoritate damnauit et c. et ut synodus Chalcedonensis fieret, sola decreuit. *Gelas. ep. 6. ad Episcopos Dardan. post princ.*

CAP. XX.

DILECTISSIMIS fratribus vniuersis Episcopis, qui illicita vocatione Ioannis Constantinopolitani Episcopi ad synodum Constantinopolim conuenerunt, Pelagius et c. Relatum est ad Apostolicam sedem, Ioannem Constantinopolitanum Episcopum vniuersalem se subscribere, vosque ex hac sua praesumptione ad synodum conuocare generalem. Cum generalium synodorum conuocandi auctoritas Apostolicae sedi beati Petri singulari privilegio sit tradita, et nulla vnumquam synodus rata legatur, quae Apostolica auctoritate non fuerit fulta. Quapropter quidquid in praedicto vestro conuenticulo, quia synodus taliter praesumpta esse non potuit, statuistis et c. praecipio omnia

Distin. 17. c. 5. yana, et cassata esse et c. [Multis denuo Apostolicis, et canonicis, atque ecclesiasticis instrumunt regulis, non debere absque sententia Rom. Pontificis concilia celebrari. Quapropter, ut iam dictum est, recte non concilium, sed vestrum conuenticulum, vel conciliabulum cassatur, et quidquid in eo actum est, irritum habetur, et vacuum. Vos quoque deinceps videte, ut nullius hortatu talia praesumatis, si Apostolicae sedis, communionem carere non vultis et c. Vniuersalitatibus quoque nomen, quod sibi illicite usurpauit, nolite attendere: nec uocatione eius ad synodum absque auctoritate sedis Apostolicae unquam venire; si Apostolicae sedis, et ceterorum Episcoporum, communionem vultis frui. *Pelag. II. ep. 1. in prin. Ancl. li. 2. c. 34.*

CAP. XXI.

QVOD nulla synodus absque praeepto

Praeesse Legatos Pont. Max. in conciliis.

TIT. VII. CAP. I.

PASCHASINVS Episcopus, ecclesiae Lilybitanae vice beatissimi, atque Apostolici vniuersalis Ecclesiae Papae vrbis Romae Leonis, sanctae synodo praesidens, in Dioscori damnatione consensu vniuersalis concilii subscripsi. Lucentius Episcopus Efeulanae ecclesiae similiter. Caelius Bonifacius presbyter sanctae Ecclesiae Rom. similiter et c. Iulianus Episcopus Coos, et Legatus Ecclesiae Rom. subscripsi. *Chalc. act. 3. ante finem.*

CAP. II.

PASCHASINVS Episcopus vice domini mei beatissimi, atque Apostolici vniuersalis Ecclesiae Papae vrbis Romae Leonis synodo praesidens statui, consensu, et subscripsi. Lucentius Episcopus ecclesiae ciuitatis Efeulanae, Vicarius domini mei beatissimi, atque Apostolici viri vniuersalis Ecclesiae Papae vrbis Romae Leonis in synodo Graece relecta subscripsi. Bonifacius presbyter vrbis Romae Vicarius domini mei beatissimi, et Apostolici viri vniuersalis Ecclesiae Papae vrbis Romae Leonis cum vniuersa synodo consen-

Romani Pontificis debeat generalis vocari. *Grego. VII. lib. 2. registri in dictato.*

CAP. XXII.

TIVAM sanctitatem principatum in episcopatu diuinae fidei possidentem, sacris litteris in principio iustum credimus alloquendam, etc. quatenus omni impio errore sublato, per celebrandam synodum, te auctore, maxima pax circa omnes Episcopos fidei catholicae fiat. *Valentinianus, et Marcianus ad Leonem ante Chalc. syn.*

CAP. XXIII.

MAXIMVS Hierosolymitanus non adfuit, sed neque Iulius interfuit maximae Romae Praeful, neque in locum suum aliquem destinauit; cum ecclesiastica regula iubeat, non oportere praeter sententiam Romani Pontificis concilia celebrari. *Socrus lib. 4. c. 9. et 19. tripar. Vid. Marcellini historiam.*

TIT. VII. CAP. III.

PASCHASINVS, et Lucentius reuerendiss. Episcopi, et Bonifacius reuerendiss. presbyter, insuper et Iulianus reuerendiss. Episcopus Coensis habentes locum Apostolicae sedis dixerunt. Sanctissimum, et venerandum Episcopum Theodoretum, et sanctissimum, et beatissimum vniuersae Ecclesiae Episcopum vrbis Romae Leo, dudum in communionem suscepit et c. *Chalc. act. 8. post med.*

CAP. IV.

PASCHASINVS, et Lucentius Episcopi, et Bonifacius presbyter tenentes locum sedis Apostolicae, quia missi Apostolici semper in synodis prius loqui, et confirmare soliti sunt, per Paschasinum dixerunt et c. *Chalc. act. 10. ante finem.*

CAP. V.

VNDE sanctissimus, ac beatissimus Papa, caput vniuersalis Ecclesiae, Leo per nos, ut Legatos suos, sancta synodo consentiente, Petri Apostoli praeditus dignitate, qui Ecclesiae fundamentum, et petra fidei, et caelestis regni ianitor nuncupa-

tur, Episcopali eum dignitate nudauit et c. *Paschasinus, et alii in fine ep. de damnatione Dioscori, post ep. Marciani Imper. apud Chalced. syn. act. 16.*

CAP. VI.

CONVENIENTIB; Donato, et Stephano Episcopis, et Marino diacono, et Iocum tenentibus Hadriani II. sanctissimi Archiepiscopi senioris Romae, et Ignatio Archiepiscopo CP. nouae Romae. Hic primo synodus exegit a Legatis Romaniae sedis litteras, quibus notam facerent potestatem suam, ut praesiderent in synodo. at illi prodixerunt epistolam Hadriani Papae ad Basilium Imperat. cuius titulus est. Hadrianus Episcopus seruus seruorum Dei, piissimo Imp. Basilio Aug. Christianissimo, et desiderabilissimo filio. Legationis excellentiae tuae et c. Volumus per vestrae pietatis industriam CP. numerosum celebrari concilium, cui nostri quoque missi praesidentes, et culpar. personarumque differentias liquido cognoscentes, iuxta quod in mandatis acceperunt, singulorum libere discretionem exerceant; in quo sacro coetu, execrandi vanitatis concilii, quod aduersum hanc sedem actum est, cuncta decernimus exemplaria a possessoribus suis ablata, contemplantibus cunctis igne cremari. Nec superesse apud quemlibet vnum his omnibus saltem vnum iora, vel vnum apicem, nisi quis totius clericatus, et immo totius nominis Christiani anathemate percussus, carere voluerit et c. et dilectos fratres meos Donatum scilicet ecclesiae Ostiensis, et Stephanum ecclesiae Nepeinae reuerendiss. Episcopos, atque filium meum Marinum Apostolicae sedis diaconum, consiliarios nostros, tuae commendamus pietati. Precamur, ut eos ob amorem praecipuorum Apostolorum Petri, et Pauli, a quorum sede mittuntur, benigne suscipias, et tamquam nobismetipsis aures credulitatis accommodes. *Syno. II. X. gen. sub Hadr. II. act. 1. in prin.*

CAP. VII.

POST lectionem canonum, iterum stans in medio Bahanes magnificentissimus Patricius, et Praepositus per iussione Christi amicorum Imperatorum dixit ad sanctissimos loci seruatores: Post lectionem diuinorum, et sacrorum canonum, quid deliberat sanctitas vestra adhuc fieri? Sanctissimi Vicarii senioris Romae, ac Orientalium sedium dixerunt: Subsequatur expositus terminus, in quo cursim omnia continentur, quae acta sunt in hac sancta synodo, et legatur in audientia omnium, si placet huic sanctae synodo. Sancta synodus dixit: Placet. Iustum enim, et bonum est. *syn. II. X. gen. sub Hadr. II. act. 10. post canones.*

CAP. VIII.

SANCTORVM Patrum constitutionem prolatam nulla patiamini temeritate violari, seruantes omnimodis personae nostrae in vobis, quos vice nostra transmissimus, dignitatem. ac si qui forte ciuitatum suar. splendore confisi, aliquid sibi temptauerint usurpare; hoc qua dignum est constantia, retundatis. *Leo ad Vicarios suos. Chalc. act. 16. post prin.*

CAP. IX.

QVONIAM pietas vestra apud Ephesum constituit synodale concilium; fratres meos Iulianum Episcopum, et Renatum presbyterum, et filium meum Hilarium diaconum missi, qui ad vicem praesentiae meae pro negotii qualitate sufficerent. *Leo ep. 12. ad Theodos. Vid. ep. 13. ad Pulcheriam in fi.*

CAP. X.

QVAMVIS ad diem concilii Episcopalis, quem pietas vestra constituit, loquitur cum Theodosio imperatore) occurrere me ratio nulla permittat, cum nec aliqua ex hoc exempla praecesserint, et temporalis necessitas me non patiatur deserere ciuitatem, praesertim cum tam euidentis fidei causa sit, ut rationabilibus causis ab indicenda synodo fuisset abstinendum: tamen in quantum Dominus iuuare dignatur, meum studium commodauit, ut clementiae vestrae statutis aliquatenus pareatur, ordinatis hinc fratrib. meis, qui amputandis scandalis pro causae aequitate sufficiant, quique praesentiae meae impleant vicem. *Leo ep. 15. ad Theodos.*

CAP. XI.

AMPLECTENDVM est clementissimi Principis (loquitur de Marciano Imperatore) plenum religione consilium, quo sanctam fraternitatem vestram ad destruendas insidias diaboli, et ad reformandam ecclesiasticam pacem voluit conuenire, beatissimi Petri iure, atque honore seruato,

adeo

adeo

adeo, vt nos quoq. suis litteris inuitaret, vt venerabili synodo nostram praesentiam praerberemus: quod quidem nec necessitas temporis, nec vlla consuetudo poterat permittere. Tamen in his fratribus Paschasino, et Lucentio Episcopis; Bonifacio, et Basilio presbyteris, qui ab Apostolica sede directi sunt, me synodo vestra fraternitas existimet praesidere, non abiuncta a vobis praesentia mea, qui nunc in Vicariis meis adsum, et iam dudum in fidei catholicae praedicatione non desum. *Leo ep. 45. ad syn. Chalced. in prin.*

CAP. XII.

QUIA quidam de fratrib. quod sine dolore non dicimus, contra turbines falsitatis non valere catholicam tenere constantiam, praedictum fratrem, et coepiscopum meum (*loquitur de Paschasino Lilybitano Episcopo*) vice mea synodo conuenit praesidere. *Leo ep. 47. ad Marcianum Imperat. prope fin.*

CAP. XIII.

FRATRES mei, qui vice mea Orientali synodo praesederunt (*loquitur de synodo Chalcedonensi*) quae vota retulere, significo, confirmata catholica fide, et gloria Apostolicae praedicationis triumpho; quod etiam hi, qui ad deuiandum seducti fuerant, vel impulsi, recepta veritatis luce laetantur. *Leo ep. 92. ad Rusticum, et alios Galliar. Episcopos in fine.*

CAP. XIV.

IPSI secundo in Nicaea collectae synodo Apostolica nostra sedes praesedit, et prima contra male sentientes spiritalem sagittam emisit. *Nicol. ep. ad Mich. Imper. post med.*

CAP. XV.

MIRAMVR, et multum anxii sumus, quod vt semper consuetum est, valde necessarium fuit, vt si quando Legatus

Apostolicae sedis concilium in remotis partibus celebrauerit, sine mora ad annuntiandum omnia, quae egisset, reuertetur: tua fraternitas post peractam synodum, in qua tot negotia emerferunt, nec ad nos rediit, nec eum, qui secum est, remisit. *Greg. VII li. 1. regist. ep. 16. in prin.*

CAP. XVI.

NOTIS Osium Episcopum in Nicaeno, et Cyrillum in Ephesino concilio Romanorum vice eisdem concedentibus sanctos fuisse Pontificum. Syagrio quoq. Augustudunensi Episcopo Lugdunensis Antistitis suffraganeo sanctu Papam Gregorium celebrandi generalis in Gallia concilii vicem sua legitis indulisse. Sed quid haec de Episcopis loquimur? cum idem sanctus Papa monachum quendam Hilaram nomine, in Africae partibus, litterarum suarum auctoritate fultum, vsq. adeo suum fecerit esse Vicarium, vt per eum ibidem concilium generale celebraretur; et quidquid synodus sancta decerneret, ad finem, eo exeunte perduceretur. *Greg. VII. lib. 6. regist. ep. 2. ante medium.*

CAP. XVII.

QVOD Legatus Romani Pontificis omnib. Episcopis praesit in concilio, etiam inferioris gradus, et aduersus eos sententiam deponitionis dare possit. *Grego. VII. lib. 2. registri in dictato.*

CAP. XVIII.

VOLUMVS, atq. Apostolica auctoritate praecipimus; vt Legatum nostrum, Amatam videlicet Olorensem Episcopu, cui vicem nostram in partibus vestris (*in Britannia*) commisimus, studeat vestra fraternitas reuerenter conuocare, et vt illo agente concilium congregetur. *Gregor. VII. lib. 7. ep. 10. in prin.*

De confirmatione Conciliorum a Pontifice Maximo.

CAP. I.

BEATISSIMO Papae vrbis Romae cum omni reuerentia colendo Siluestro, Osium Episcopus prouinciae Hispaniae ciuitatis Cordubens. (*et Macarius Episcopus ec-*

TIT. IIX.

clesiae CP.) et Victor, et Vincentius presbyteri vrbis Romae ordinati ex directione tua et c. Quidquid constituimus in concilio Nicaeno, precamur vestri oris consortio confirmetur. *Nicae. concil. ad Siluestrum in fine. Ansel. li. 1. c. 58.*

CAP.

CAP. II.

SILVESTER Episcopus sedis Apostolicae, et sanctae Ecclesiae catholicae reuerendae religionis vrbis Romae fratribus, et coepiscopis, qui in Nicaenum concilium conuenerunt, in Domino salutem. Gaudeo promptam vos benignitatem seruare, nam et confirmo, figoq. ad doctrinae vestrae reclamantes de mysterio, vel vnitrate Trinitatis, chrismatis vos secundum dicta, et doctrinam Euangelicam, sanctam accepisse gratiam. de quo examinationis proba veritate fuisse, et esse mansura, quae in vestrum, nostrumq. manauere mysterium; meum chirographum, et discipulorum meorum offero in vestro sancto concilio, quidquid constituitis vna parem dare consensum et c. *Siluester in ep. ad synod. Nicaen.*

CAP. III.

SILVESTER Episcopus sanctae, et Apostolicae sedis Praesul vrbis Romae dixit: Quidquid in Nicaea Bithyniae constitutum est, et c. confirmamus. Omnes, qui ausi fuerint dissoluere definitionem eius concilii, anathematizamus. *Siluester in conc. cc. LXXV. Episcopos. c. 1.*

CAP. IV.

DAMASVS, et ceteri Episcopi Romae congregati dilectissimis fratribus in Illyrico constitutis Episcopis, in Domino salutem et c. Neque praedictum aliquid fieri potuit per numerum Arimini congregatum; quando constat, neq. Rom. Episcopum, cuius ante omnia decebat eos expectare decretum, neque Vincentium, qui tantis annis episcopatum inuolabiliter custodiuit, neque alios talibus praebuisse consensum. maxime dum, qui per circumconventionem declinasse videbantur, ipsi denuo vtentes meliori consilio, haec sibi displicere testati sunt. *Dam. ep. 5. in prin. et in med.*

CAP. V.

HOC itaque gestum (*in concilio Carthagin.*) domine frater, sanctae caritatis tuae intinandum duximus; vt statutis nostrae mediocritatis etiam Apostolicae sedis adhibeatur auctoritas et c. *Aurelius, et alii in conc. Carthag. ad Innocen. in prin.*

CAP. VI.

PRIORIS Ephesinae synodi, cui sanctae memoriae Cyrillus Episcopus tunc

praesedit, in Nestorium specialiter statuta permaneant. *Leo ep. 45. ad syn. Chalced. in fi.*

CAP. VII.

CVM vestro praecipue opere sit effectum, vt per synodale concilium damnatis impii dogmatis defensoribus, omnes vires sacrilegus error amitteret: (*loquitur de haeresi Eutychniana*) ad eiusdem deuotionis pertinet palmam, si malum, quod in suis ducibus est oppressum, etiam in quibuscumq. reliquis deleatur. Quod facilius clementia vestra arbitretur implendum, si per vniuersas ecclesias definitiones sanctae synodi Chalcedonensis Apostolicae sedi placuisse doceantur. De quo quidem ratio non fuit ambigendi, cum ei fidei omnium subscribendo consensus accesserit; quae a me secundum formam Apostolicae doctrinae, et paternae traditionis emissa est; et per fratrem meum Lucianum Episcopum talia, et ad gloriam vestram, et ad Constantinopolitanum Antistitem scripta direxi, quae euidenter ostenderent, me, ea, quae de fide catholica in praedicta synodo definita fuerant, approbare; sed quia in eisdem litteris ea, quae per occasionem synodi male sunt attentata reprehederam, maluit praedictus Antistes meam gratulationem tacere, quam suum ambitum publicare et c. Quia vero omnib. modis obediendum est pietati vestrae, religiosissimaeq. voluntati, constitutionib. synodalibus. quae mihi de confirmatione fidei catholicae, et haereticorum damnatione placuerunt, libens adieci sententiam meam. *Leo ep. 57. ad Marcianum August.*

CAP. IIX.

QVOD piissimus Imperator ad omnes Episcopos, qui Chalcedonensi synodo interfuere, voluit me scripta dirigere, quibus, quae illic de fidei sunt regula definita firmarem; libeter impleui, ne fallax cuiusquam simulatio sententiam meam haberi vellet incertam, cum per CP. Episcopum, cui laeticiam meam largiter indicaui, in omnium potuerit notitiam peruenire, quod scripseram, nisi maluisset meum gaudium tacere, quam repulsam sui ambitus publicare. *Leo ep. 58. ad Pulcheriam Augustam, in fin.*

CAP. IX.

OMNEM fraternitatem vestram nosse non ambigo, definitiones sanctae synodi, quae

di, quae ob confirmationem fidei in Chalcedonensi ciuitate celebrata est, toto corde me fuisse complexum et c. Hoc autem non solum ex ipso beatissimae consensionis affectu, sed etiam et ex epistolis, quas post reditum meorum ad Constantinopolitanam urbem Episcopum dedi, potuisset agnoscere, si vobis responsionem sedis Apostolicae manifestare voluisset. Ne ergo per malignos interpretes dubitabile videatur, utrum, quae in synodo Chalcedonensi per vnanimitatem vestram de fide statuta sunt, approbem: haec ad omnes fratres, et coepiscopos nostros, qui praedicto concilio interfuerunt, scripta direxi; quae gloriosissimus, et clementissimus Princeps in notitiam vestram mittere, pro catholicae fidei amore dignabitur, ut et fraterna vniuersitas, et omnium fidelium corda cognoscant, me non solum per fratres, qui vicem meam exsecuti sunt, sed etiam per approbationem gestor. synodalium propriam vobiscum iniisse sententiam, in sola videlicet fidei causa, quod saepe dicendum est, propter quam generale concilium, et ex praecepto Christianorum. Principum, et ex consensu Apostolicae sedis placuit congregari, damnatis haereticis, qui si corrigi voluissent, nulla penitus resideret de vera Domini nostri Iesu Christi incarnatione dubitatio. Vnde si quis ausus fuerit, vel Nestorii perfidiam tueri, vel Eutychetis, ac Dioscori impium dogma defendere, a catholicorum communione rescetur. Leo ep. 59. ad syn. Chalced.

CAP. X.

EPISTOLAM meam ad Chalcedonensem synodum datam, praesentibus Episcopis, et clericis lectam fuisse, tuis epistolis retulisti: sed usque ad illud capitulum, quo ea, quae de fide acta sunt, meus videtur firmasse consensus. vnde miratus sum, quod reliqua, quae secuta sunt, non pariter in notitiam eorum, quibus sunt lecta, prolata sint; cum maxime omnibus innotescere debuisset, improbum a nobis ambitum notatum fuisse; ut a nouis usurpationibus constituta inuiolata seruentur. Leo ep. 66. ad Iulian. Episc.

CAP. XI.

CONFIDIMVS, quod nullus iam veraciter Christianus ignoret, vniuersalium synodi constitutum, quod vniuersa-

lis Ecclesiae probavit assensus, nullam magis exsequi sedem praeceteris oportere, quam primam, quae et vnamquamque synodum sua auctoritate confirmat, et continuata moderatione custodit, pro suo scilicet Principatu, quem beatus Petrus Apostolus Domini voce perceptum, Ecclesia nihilominus subsequente, et tenuit semper, et tenebit. *Gelas. epist. 6. ad Episcopos Dardaniae in priu. Ansel. lib. 1. c. 49. & lib. 1. 2. c. 69. Turr. lib. 1. c. 233.*

CAP. XII.

SANCTAM, vniuersalem, et magnam sextam synodum Apostolica sedes beati Petri Apostoli veneranter suscipit; idcirco et nos, et per nostrum officium haec veneranda sedes Apostolica concorditer, ac vnanimitate his, quae definita sunt ab ea, consentit, et beati Petri auctoritate confirmat, sicut supra solidatam petram, qui *Matt. 16.* Christus est, ab ipso Domino adeptus firmitatem et c. *Leo 11. epist. ad Constant. 14. Imper. in med. post VI. synod. gen.*

CAP. XIII.

OMNIVM nostrorum conuentum, et vniuersalem huius, atque catholicae synodi consensum, et consonantiam et c. confirmata coangelicis praeceptionibus, et admonitionibus vestris, ut per sapientissimum magisterium vestrum etiam aliis vniuersalis ecclesiae personet, et suscipiatur veritatis verbum, et iustitiae decretum. *Syn. 11X. gen. CP. sub Hadr. 11. in ep. ad eundem Hadr.*

CAP. XIV.

NON dicatis, non eguisse vos in causa pietatis Romanae Ecclesiae, quae collecta concilia sua auctoritate firmat, sua moderatione custodit. vnde quaedam eorum, quia consensum Romani Pontificis non habuerunt, validitatem perdiderunt. Quomodo non egeat quaelibet synodus Romanae sedis, quando in Ephesino latrocinio, cunctis Praefulibus, et ipsis quoque Patriarchis prolabantibus, nisi magnus Leo, imitator scilicet illius Leonis, de quo scriptum est: Vicit Leo de tribu Iuda; diuinitus excitatus, os aperiens, totum orbem, et ipsos quoque Augustos concuteret, et ad pietatem commoneret, religio catholica penitus corruiisset? *Nicol. ad Michael. Imperat. post med.*

CAP.

CAP. XV.

VOLVMVS caritatem tuam litteris suis significare, utrum vestra recipiat quod Ecclesia vniuersalis amplectitur, fidem scilicet quattuor conciliorum, quae a sanctis Patribus comprobata, a Romanis Pontificibus. Siluestro, Leone, aliisque Apostolica sunt auctoritate firmata; inter quos nihilominus beatissimus Gregorius Papa Doctor egregius maioribus ecclesiae Alexandrinae, Antiochenae, aliisque in epistola sua sese eam tenere his verbis testatus est: Quia corde creditur ad salutem; sicut sancti Euangelii quattuor libros, sic quattuor concilia suscipere, et venerari me fateor, et c. Quintum quoque concilium pariter veneror. *Gregor. VII. lib. 8. regist. epist. 1. post princip.*

CAP. XVI.

BEATVS Leo direxit fidei catholicae tomum, et exposuit damnans omnes haereses. Idem beatus Leo Archiepiscopus multas epistolas fidei misit, quae hodie archiuo Ecclesiae Romanae reconditae tenentur. Hic firmavit frequenter suis epistolis synodum Chalcedonensem. Ad Marcianum Aug. misit epistolas XII. ad Leonem Aug. epist. XIII. ad Flavianum Episcopum epistolas IX. ad Episcopos per Orientem epist. XIII. per quas fidem synodi confirmavit. *Ex Pontif.*

CAP. XVII.

HILARIVS fecit decretalem, et per vniuersum Orientem sparfit, et epistolas de fide catholica confirmans tres synodos, Nicaenam, Ephesinam, et Chalcedonensem. *Ex Pontif.*

De restitutione damnatorum, et eiectorum a synodis, et de damnandis a Pont. Max. sine synodis. TIT. IX.

CAP. I.

V T provincialis synodus retractetur per Vicarios urbis Romae Episcopi, si ipse decreuerit. *Nicae. LIX. apud Iulium ep. 2. c. 21.*

CAP. II.

DEINDE lecta est definitio Episcoporum Orientis super depositione Ignatii, quae facta fuerat prius, quam Vicarii senioris Romae venissent; quae conueniebat cum ea, quae facta fuerat a synodo Romana praesente Nicolao Papa. *VIII. syn. act. 1. sub Hadr. 11. in fine.*

CAP. III.

AFFERVNTVR exempla restitutorum a Romana Ecclesia, qui ab aliis fuerant depositi. *CP. 11X. al. IX. sub Io. 11X. act. 2. in epist. eiusdem Papae. Iuo in prologo panor. & decr.*

CAP. IV.

PETRVS Cardinalis Legatus affert exempla restitutorum ab Ecclesia Romana, Flavianum CP. Ioannem Chrysoft. Cyrillum Hierosol. et Polychronium, et alios: *apud Syn. CP. 11X. al. IX. act. 2.*

CAP. V.

DEFINIVIT sancta synodus, ut si qui ex Italia clerici, vel laici, vel Episcopi

in Asia, vel Europa, vel Libya commorantur Africa, a sanctissimo Papa Ioanne sub vinculo, aut depositione, aut anathemate positi sint; hi etiam sint apud sanctis. Patriarcham CP. Photium in eodem genere poenae, hoc est, vel depositi, vel anathemate vinciti. Quos vero Photius sanctis. noster Patriarcha clericos, vel laicos, vel ex maioribus, vel minoribus Pontificibus, in quacumque paroecia sub excommunicatione, vel depositione, vel anathemate posuerit: etiam sanctis. Papa Ioannes, et quae sub eo est, sancta Dei Romanorum Ecclesia habeat eos in eodem genere poenae; nullum tamen privilegium sedis sanctissimae Romanorum Ecclesiae, et eius Antistitis praeiudicium, aut nunc, aut futuris temporibus oriatur. *Synodus VIII. vel IX. CP. sub Ioan. VIII. cap. 1.*

CAP. VI.

PIETATIS affectu hic sanctis. Papa sub gesta synodica reuocavit Apostolica auctoritate, multos ab aliis Episcopis excommunicationem, et restituit eos in ecclesiis, quibus fuerant olim instituti, sub satisfactione, atque purgatos eos recepit, dans exempla futuris, eruendi sacerdotes de

d perse-

persequentium manib. Ex decrptis ex decrctis Siluestri, in epilogo in fin.

CAP. VII.

EBBO Archiepiscopus Remensis ab Archiepiscopatu deiectus fuit; insuper et ab Apostolica sede, sicuti in gestis Pontificum coram Principe, synodo relectum est, a Sergio Papa confirmante deiectionem illius damnatus existit, ut in laica tantummodo communione permaneret. Suesion. apud D. Medard. in caussa Hincmari.

CAP. IIX.

9. q. 3. c. 19.

FRATRES, quos timore terreno iniuste damnatis, scitote a nobis iuste esse restitutos. Quibus ex sancti Petri, et Apostolica auctoritate, omnia, quae eis ablata sunt, integerrime reddi praecipimus, si non vultis vos, et Principes vestri, a collegio nostro, et membris Ecclesiae separari. Xyst. II. ep. 2. in med. Burch. lib. 1. c. 192. Iuo par. 5. c. 247. decr. Ansel. lib. 2. c. 23. Caesar. lib. 5. c. 7.

CAP. IX.

2. q. 6. c. 10. & 17.

IDEO summopere a me, cui vice Apostolorum Principis vniuersalis Ecclesiae cura commissa est, prouidendum est, auxiliante ipso summo Apostolo, ne deinceps talia fiant. Quoniam [ideo huic sanctae fedi praefata priuilegia specialiter sunt concessa, tam de congregandis conciliis, et iudiciis, ac restitutionibus Episcoporum, quam et de summis ecclesiarum negotiis; ut ab ea omnes oppressi auxilium, et iniuste damnati restitutionem sumant, et talia ab improbis ne praesumantur, absque violatione; nec exercentur, absque damnatione et c. Nec recte egistis, quod nobis inconsultis concilium celebrastis, eosque ad concilium vocastis, et damnare praesumpstis, canonibus iubentibus. nihil ex his, absque huius sanctae sedis auctoritate fieri debere et c. Iulius epist. 2. c. 30.

CAP. X.

OLIM, et ab initio in conciliis celebratis tantam nos percepimus a beato Petro Apostolorum Principe fiduciam, ut auctoritatem habeamus, ad veritatem pro nostra pace defendendam; quatenus nulli liceat, sic eam munitam in aliquo commouere, dum repente laesio remouetur. Leo ad Theodos. in princip. ante Chalcedonens. synod.

CAP. XI.

REVOCARÉ se a sua opinione debuerat (Eutyches) nec ita Ecclesiae Praefules commouere, ut [damnationis sententiam mereretur accipere; quam utique, si in sua sententia voluerit permanere, nullus poterit relaxare: sedis enim Apostolicae moderatio hanc temperantiam obseruat, ut et seuerius agat cum obduratis, et veniam cupiat praestare correctis. Leo epist. 13. ad Pulcheriam, post medium.

CAP. XII.

NEC illa praeterimus, quod Apostolica sedes frequenter, ut dictum est, more maiorum, etiam sine vlla synodo praecedente, et soluendi, quos synodus inique damnauerat, et damnandi, nulla existente synodo, quos oportuit, habuerit potestatem, Athanasium, Ioannem Constantinopolitanum, Flavianum et c. Gelas. epist. 6. ad Episcopos Dardaniae ante medium. Ansel. lib. 1. c. 48. et lib. 2. c. 16. & lib. 12. c. 69.

CAP. XIII.

THEODORVS Caesareae Cappadociae Episcopus multorum criminum reus a Vigilio Romano Pontifice excommunicatur, et deponitur: et Menas CP. Episcopus, reliquique omnes Archiepiscopi, et Episcopi ad eius dioecesim pertinentes, eorundem fere criminum participes, ab eodem Vigilio excommunicantur. Vigilius post epist. primam.

CAP. XIV.

VITALIANVS Ioannem Episcopum Lampeon a Paulo Archiepiscopo, et synodo Cretensi iniuste damnatum, in pristinum dignitatis gradum restituit. Vital. ep. 1. ad Paulum Archiepiscopum Cretensem, & ep. 2. ad Vaanum, & ep. 4. ad Georgium Episc. Syracusanum.

CAP. XV.

QVOD absentes Papa possit deponere. Greg. VII. lib. 2. regist. in dictato.

CAP. XVI.

QVOD absque synodali conuentu possit Romanus Pontifex Episcopus deponere, et reconciliare. Greg. VII. lib. 2. regist. in dictato.

CAP. XVII.

ERGO [concilia sacerdotum ecclesiasticis legibus, quotannis decreta per prouincias, quia praesentiam Papae non habent, valitudinem perdiderunt? legite insanissimi, aliquando in illis, praeter Apostolici apicis sanctionem, aliquid constitutum, et non

non

CAP. XIIIX.

non de maioribus negotiis, ad collationem, si quid occurrerit, praefatae sedis arbitrio fuisse seruatum. sic enim habes, [si quis Episcoporum iudicio prouinciali depositus fuerit, Romanum Papam, si placet, rursus appellet; et ipse, si videretur, reparat iudicia in opitulatione damnati. Ennod. pro Symna. post med. Sardin. c. 5. Iuo par. 4. c. 242. & par. 5. c. 27. decr. Ansel. lib. 2. c. 57.

SEDES Apostolica discens tantam iniustitiam (loquitur de depositione Ignatii Patriarchae) impune deseri minime passa est; sed scribit, a tali praesumptione cessandum, suoque decreto Phorium non obediens cum complicibus sacra dignitate nudat, et cum fautoribus anathema esse decernit. Anastasius Bibliothec. in praefatione conc. CP. IIIX. sub Hadriano II.

De maioribus negotiis ad Pontif. Max.

referendis.

TIT. X.

PARS PRIOR.

CAP. I.

APOSTOLICAE sedis dispositioni omnes maiores ecclesiasticas causas, et Episcoporum iudicia antiqua Apostolorum, eorumque successorum, atque canonum auctoritas referuant. Nicaen. XIIIX. apud Iul. c. 2. Capitul. lib. 7. c. 156. in add. Burch. lib. 1. c. 144. Iuo par. 5. c. 257. decr.

CAP. II.

De appell. c. 19. apud Greg. IX. c. 3. eod. tit. in 4. collec. CVM quis ex rationabili causa putauerit appellandum, iudex superior de appellatione cognoscat: et si, minus eum rationabiliter appellasse cognouerit, illum ad inferiorem remittat, et in expensis alteri parti condemnet. Alioquin ipse procedat, saluis constitutionibus de maioribus causis ad sedem Apostolicam perferendis. Innoc. III. in conc. gener. Later. c. 35.

CAP. III.

NOS inimici nostri implicauerunt afflictionibus, et cotidie facere moliuntur, et apprehendere, aut ferris nos constringi minantur, nisi eorum consentiamus erroribus: quod nequaquam vobis inconsultis agere praesumimus, canonibus quippe iubentibus, absque Romano nos de maioribus causis nihil debere decernere Pontifice. Athan. et alii ep. ad Felicem II. in prin.

CAP. IV.

VESTRAE fedi Episcoporum iudicia, et summorum finem ecclesiasticorum negotiorum in honore beatissimi Petri, Patris decreta omnium cunctam reseruauere sententiam. Steph. Archiep. & alii ad Damas.

CAP. V.

VNAQVAEQVE prouincia suos debet iustos, et non iniquos habere iudices, et non extraneos, nisi Apostolicae sedis ius decreuerit auctoritas et c. Quod si difficultiores ortae fuerint quaestiones, aut Episcoporum, vel maiorum iudicia, aut maiores causae fuerint, ad sedem Apostolicam, si appellatum fuerit, referantur. Quoniam Apostoli hoc statuerunt iussione Saluatoris; ut maiores, et difficiles quaestiones semper ad sedem deferantur Apostolicam, super quam Christus vniuersam construxit Ecclesiam, dicente ipso ad beatum Principem Apostolorum Petrum: Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, et reliqua. Anacle. ep. 1. in fine. Ansel. lib. 3. c. 80.

CAP. VI.

AD Primates post sedem Apostolicam summa negotia conueniant, et c. Episcoporumque causae, et summorum negotiorum iudicia, salua Apostolicae sedis auctoritate, iustissime terminentur. Anacle. epist. 2. c. 4. Vid. Gregor. VII. lib. 6. regist. ep. 35. ad Rothomag. Episcopum, et alios. Iuo lib. 4. tit. 3. c. 1. panor. & par. 5. c. 53. decr. Caesar. lib. 2. c. 73.

CAP. VII.

SI quae causae difficultiores inter vos ortae fuerint, ad huius sanctae sedis apicem eas, quasi ad caput referte. Anacle. ep. 3. in med. Burch. lib. 1. c. 178. Iuo lib. 4. tit. 1. c. 2. panor. & par. 5. c. 294. decr.

CAP. IIX.

DILECTISSIMIS fratribus vniuersis Africae regionis Episcopis, Euarius d ij stus

stus, Dilectio vestra normam secuta prudentium, ad sedem Apostolicam referre maluit, quasi ad caput, quid deberet de rebus dubiis custodire potius, quam usurpatione praesumere. *Euarist. ep. 1. in prin. Vide Innocen. ep. 3. in prin.*

CAP. IX.

ii. q. 1. c. 15. RELATIVM est ad huius sanctae, et Apostolicae sedis apicem, cui summarum dispositiones causarum, et omnia negotia ecclesiarum ab ipso Domino tradita sunt quasi ad caput, ipsoque dicente Principi Apostolor. Petro: Tu es Petrus et c. quod quidam aemuli Christi, sacerdotes Dei ad iudices publicos accusare praesumant et c. *Alex. ep. 1. in prin. Ansel. lib. 2. c. 35.*

CAP. X.

IVDICIA Episcoporum, maioresq. Ecclesiae causae, a sede Apostolica, et non ab alia, sicut Apostoli, et sancti successores eorum statuerunt, cum aliis Episcopis sunt terminandae. Quia licet in alios transferatur Episcopos, beato tamen Apostolo Petro dictum est: Quaecumq. ligaveris et c. et quaecumq. solveris et c. et reliqua privilegia, quae soli huic sanctae sedi concessa sunt, et in constitutis Apostolorum, eorumq. successorum, aliisque quamplurimis cum eis concinentibus habentur inserta.

Matt. 16. c. Septuaginta et enim Apostoli sententias praefixerunt cum aliis quamplurimis Episcopis, et servandas censuerunt. *Zephy. ep. 1. in prin. Burch. lib. 1. c. 154. et 157. Ivo lib. 4. tit. 1. c. 11. et lib. 2. tit. 1. c. 17. panor. et par. 5. c. 245. et 267. et par. 4. c. 107. in fine, decr. Ansel. li. 2. c. 6. et lib. 3. c. 65. et 66. et 41. Caesar. lib. 1. c. 29.*

CAP. XI.

Distin. 80. AD Primates Episcoporum, negotia, salva in omnibus Apostolica auctoritate, et maiores causae post Apostolicam sedem sunt referendae. *Stepha. ep. 2. c. 5. Ansel. lib. 6. c. 109.*

CAP. XII.

SEMPER dubia, et maiora negotia terminum ab hac sancta sede a tempore Apostolor. qui eam suis documentis instruxerunt, accipere consueverunt; et ideo tu recte fecisti, quod huius sanctae sedis consultis te, ceterosque firmari, et instrui voluisti. *Felix ep. 3. in prin.*

CAP. XIII.

QVAECVMQVE difficiles quaestiones per singulas prouincias exortae fuerint, semper ad sedem Apostolicam referantur. *Calus ep. vni. in fine. Ansel. lib. 2. c. 39.*

CAP. XIV.

SEDES Apostolica primitus apud vos fuit, quae postea, iubente Domino, Romanam translata est, cui adminiculante gratia Diuina, hodierna praesidemus die. Nec ab eius dispositione vos deuiare oportet, ad quam cuncta maiora ecclesiastica negotia, Diuina disponente gratia, iussa sunt referri, ut ab ea regulariter disponantur, a qua sumpserunt principia. Si vestra vero Antiochena, quae olim prima erat, Romanae cessit sedi: nulla est, quae eius non subiecta sit ditioni. *Marcellus ep. 1. in prin. Ansel. lib. 1. c. 15. et lib. 2. c. 7.*

CAP. XV.

DEI ordinatione taliter ordinatum esse credimus; ne omnes posteriorum cuncta sibi vindicarent, sed semper maiores causae, sicut sunt Episcoporum, et potiorum curae negotiorum, ad vnam beati Petri Principis Apostolorum sedem confluerent, ut inde suscipiant finem iudiciorum, unde acceperunt initium institutionum, ne quandoq. a suo discreparent capite. *Miltiad. ep. sing. post prin. Burch. li. 1. c. 2. Ivo par. 5. c. 46. decr.*

CAP. XVI.

AD sedem Apostolicam, quasi ad matrem, atq. apicem omnes maiores Ecclesiae causae, et iudicia Episcoporum, recurrunt. *Iul. ep. 1. in med.*

CAP. XVII.

SCITOTE, hunc typhum deinceps non esse passuros, ut ea, quae ad hanc specialiter sanctam pertinent sedem, sicut iudicia Episcoporum, et maiores Ecclesiae causae, vos patiamur nobis inconsultis inuadere, absq. vestri status periculo. *Iul. ep. 1. ad Oriental. ante finem.*

CAP. XVIII.

SCRIPSI vobis, et omnibus, qui in Antiochiam fueratis congregati, arguens vos primum de iniuriis litterarum; deinde, cur Athanasium, suosq. confestatores ad vestrum concilium conuocassetis, canonicis scilicet praecipientibus, nihil extra Romanum decerni Pontificem, cui haec, et ma-

et maiora ecclesiarum negotia, tam ab ipso Domino, quam ab omnibus vniuersor. concilior. fratrib. speciali, ut iam dictum est, privilegio contradita sunt. *Iulius ep. 2. post prin.*

CAP. XIX.

SEDI Apostolicae maiores causae reseruatae sunt, atq. solidatae. *Damas. ep. 3. in med.*

CAP. XX.

LICET vobis sint nota Patrum decreta, mirari tamen non possumus vestram solertiam circa instituta maior. ut cuncta, quae possunt aliquam recipere dubitationem, ad nos quali ad caput, ut semper fuit consuetudo, deferre non desinat: ut inde capiatis responsa, unde accepistis institutionem, et normam recte viuendi. Unde et vos non in memores canonum esse recordamur, qui et id ipsum fieri praecipunt: non ut vobis scientiae ecclesiasticae regulae aliquid desit; sed ut auctoritate sedis Apostolicae fulsi, in nullo ab eius deuictis regulis. *Damas. ep. 4. in prin.*

CAP. XXI.

3. q. 6. non licet. 4. t. debet f. NEC alicui liceat, sine praecudio tam men Romanae Ecclesiae, cui in omnibus causis debetur reuerentia custodiri, relictis his sacerdotibus, qui in eadem prouincia Dei ecclesias nutu diuino gubernant, ad alias conuolare prouincias et c. Si autem maiores causae in medium fuerint deuolutae, ad sedem Apostolicam, sicut synodus statuit, et vetus consuetudo exigit, post iudicium Episcopale referantur. *Inno. ad Victor. ep. 2. c. 3. Vide Nicaen. XVIII. apud Iul. Capitul. lib. 6. c. 287. the. 8. et lib. 7. c. 109. Ansel. lib. 2. c. 53. et lib. 3. c. 75. Tarrac. lib. 2. c. 20.*

CAP. XXII.

DILECTIO tua institutum secuta prudentium, ad sedem Apostolicam referre maluit, quid de rebus dubiis custodire deberet potius, quam usurpatione praesumpta, quae sibi viderentur, de singulis obtinere. *Inno. ep. 3. in prin.*

CAP. XXIII.

MIRARI non possumus, dilectionem tuam sequi instituta maior. omniaq. quae possunt aliquam recipere dubitationem, ad nos quali ad caput, atq. ad apicem Episcopatus referre: ut consulta videlicet sedes Apostolica ex ipsis rebus dubiis certum aliquid faciendum pronuntiet. *Quod*

et nos libenter accipimus, et dilectionem tuam memorem canonum approbanus. *Inno. ep. 4. in prin.*

CAP. XXIV.

CVM maiora negotia, et difficiliore causarum exitus liberum tibi esset sub nostrae sententiae expectatione suspedere; nec ratio tibi, nec necessitas fuit, in id, quod mensuram tuam excederet, deuiandi. *Leo ep. 8. 2. in prin. ad Anastasium Thessalonien. Legatum sedis Apostolicae.*

CAP. XXV.

SI forte inter ipsos, qui praesunt, de Distin. 18. maioribus peccatis, causa nascatur, quae prouinciali nequeat examine definiri; fraternitatem tuam de totius negotii qualitate Metropolitanos curabit instruere: et si coram positis partibus, nec tuo fuerit res sopita iudicio; ad nostram cognitionem, quidquid illud est, transferatur. *Leo ep. 8. 2. c. 7. ad Anastasium Episc. Thessalo. Legatum sedis Apostolicae. Eurch. lib. 1. c. 43. Ivo lib. 4. tit. 2. c. 1. panor. et par. 4. c. 241. decret.*

CAP. XXVI.

SI in eo, quod cum fratribus tractandum, definiendumve, credideris, diuersa eorum fuerit a tua voluntate sententia, ad nos omnia sub gestorum testificatione referantur; ut remotis ambiguitatibus, quod Deo placeat, decernatur. *Leo ep. 8. 2. c. 11. ad Anastasium Thessalonien. Legatum sedis Apostolicae.*

CAP. XXVII.

SI en-erterint causae, quae ad statum ecclesiarum, et ad concordiam pertinent sacerdotum; illic sub timore Domini volumus ventilentur, et de componendis, atque compositis omnibus ad nos relatio plena mittatur; ut ea, quae iuxta ecclesiasticum morem iuste, et rationabiliter fuerint definita, mea quoq. sententia roborentur. *Leo ep. 8. 5. ad Episcopos Mauritaniae c. 5. in fi.*

CAP. XXVIII.

AD sanctam Romanam Ecclesiam tam summa Episcoporum iudicia, et negotia, atq. querellae, quam et maiores ecclesiar. quaestiones, quali ad caput semper referenda sunt. *Vigil. ep. vn. c. 7.*

CAP. XXIX.

MAIORES, et difficiles quaestiones, vt sancta synodus statuit, et beata consuetudo exigit, ad sedem Apostolicam semper referantur. *Pelag. 11. epist. 1. in fine. I. vetus f. d. iij. Ansel.*

Ansel. lib. 2. c. 13. 4. CAP. XXX.

NON aliud nobis conuenit praedicare, praeter quod a sanctis Patribus sumus edocti. si vero et noui aliquid, inimici astutia agente, acciderit, quod tua sancta fraternitas minime per canonum instituta discernere possit, hoc nobis non pigeat insinuare, quatenus Deo iuuante, quaeque ad emendationem nouae plebis esse possunt; tibi absque tarditate respondere maturemus. Zachar. ep. 6. in fin. ad Bonif. Episcop.

CAP. XXXI.

IN his omnibus adierit misericordia Dei

missis nostris, et futuro Episcopo vestro, qui vos instruat, et quid agere debeatis, abundanter erudiat. Sed et illi siue nunc, siue post haec semper in rebus dubiis, et negotiis maioribus sedem, totius Ecclesiae more, consulent Apostolicam, et ab illa instructi, in quibus oportet, instituent, et quae Dei sunt, sedula praedicatione docebunt. Nicol. ad consul. Bulgaror. c. 106.

CAP. XXXII.

QUOD maiores causae cuiuscumque ecclesiae ad Apostolicam sedem referri debeant. Greg. VII. lib. 2. regist. in dictato.

De variis negotiis ad Pont. Max. referendis.

TIT. X. PARS POSTERIOR.

CAP. I.

DE presbyteris, diaconibus, seu clericis, qui inter se causam habuerint, nullo modo praesumant publicis actoribus interpellationem facere, nisi suo Episcopo, et si forsitan Episcopus contra eum habuerit, ad vicinum Episcopum confugium faciat, iuxta canonum statuta, et si minime conuenerit, ut decidatur inter eos contentio, apud Apostolicam veniat sedem. Zachar. in syn. Rom. c. 12.

CAP. II.

QUOTIENS defuncto Pastore alicuius ecclesiae, alius ei canonice subrogandus, instantia uisitatoris Episcopi, qui ei ab Apostolica, vel Metropolitana sede directus est, clerus, et populus, remota omni saeculari ambitione, timore, atque gratia, Apostolicae sedis, vel Metropolitanis sui consensu, Pastorem sibi secundum Deum eligant; qui si correptus aliquo vitio aliter agere praesumpserit, electionis perpetram factae omni fructu carebit, et de cetero nullam electionis potestatem habebit: electionis vero potestas omnis in deliberatione sedis Apostolicae, siue Metropolitanis sui consistat. Grego. VII. in concil. Rom. anni VII. sui Pontificatus. c. 6.

CAP. III.

NULLVS laicus decimas suas, aut ecclesiam, aut quidquid ecclesiastici iuris est, sine consensu Episcopi, vel Romani concessione Pontificis, monasteriis, aut Canonice offerre praesumat: quod si quis Epi-

scopus, improbitatis, et auaritiae causa, consentire noluerit; Romano Pontifici nuntietur, et cum eius licentia, quod offerendum est, offerat. Vrba. II. in concil. apud Melphiam, c. 5.

CAP. IV.

INVENTAS reliquias de nouo nemo publice venerari praesumat, nisi prius auctoritate Romani Pontificis fuerint approbatae. Inno. III. in conc. Lat. gen. c. 62.

CAP. V.

ELEEMOSYNARVM quoque, quae-stores et c. admitti, nisi Apostolici, vel dioecesanis Episcopi litteras veras exhibeant, prohibemus. Et tunc praeter id, quod in ipsis continebitur litteris, nihil populo proponere permittantur. Formam vero, quam communiter talibus Apostolica sedes indulget, duximus exprimentam, ut secundum eam dioecesanis Episcopi suas litteras moderentur et c. Infra hunc quoque dierum numerum indulgentiarum litteras praecipimus moderari, quae pro quibuslibet causis aliquotiens conceduntur; cum Romanus Pontifex, qui plenitudinem obtinet potestatis, hoc in talibus moderamen consueuerit obseruare. Inno. III. in conc. gen. Lat. c. 62.

CAP. VI.

LAVRENTIVS Episcopus Mediolanensis ecclesiae dixit: Ista scriptura nullum Romanae ciuitatis potuit obligare Pontificem: quia non licuit laico statueri in Ecclesia, praeter Papam Romanum habere aliquam potestatem, cui obsequen-

Distin. 96. c. 10. p. c. 11. q. 7. non placuit. 23.

TIT. X. DE VARIIS NEGOT. AD P. M. refer. 43

di manet necessitas et c. Synod. Roma. III. Symma. c. 3. Deusd. c. 1. & 4. Ansel. lib. 5. c. 8. & c. 9. Caesar. lib. 7. c. 113.

CAP. VII.

SILVANVS Episcopus Calaguriae postponens Patrum regulas, et vestra instituta despiciens, nullis petentibus populis, Episcopum ordinauit, alterum fratrem nostrum presbyterum, cui inuito, et repugnanti imposuerat manus, Episcopum fecit et c. Proinde quia his praesumptionibus, quae unitatem diuidunt, quae schisma faciunt, velociter debet occurrere; quae sumus sedem vestram, ut quod super hac parte obseruare velitis, Apostolicis affatibus instruamur: quatenus fraternitate collecta, prolatis in medium venerandae synodi constitutis, contra rebellionis spiritum vestra auctoritate subnixi, quid oporteat et de ordinatore, et de ordinato fieri, intelligere Deo iuuante possumus. Ascanius, & alii ep. 11. ad Hilar. in med. & fin.

CAP. VIII.

HAEC ad sanctitatem tuam de concilio Numidia scripta direximus, imitantes Carthaginensem ecclesiam, et Carthaginensis prouinciae coepiscopos nostros, quos ad sedem Apostolicam, quam beatus illustras, de hac causa scripsisse comperimus. Ep. Mileuit. conc. ad Innoc. in fine, post ep. 25.

CAP. IX.

PETITVR confirmatio canonis a Papa Bonifacio, et Episcopis illarum partium de sacris libris. Carth. 24. G. Carth. III. c. 47. L.

CAP. X.

QUOTIENS dubitatur de Pascha; per Metropolitanos, a sede Apostolica sacra constitutio teneatur. Aurel. IV. c. 1.

CAP. XI.

SI quilibet, siue sit presbyter, siue diaconus, aliquam perturbationem machinando, et nostro ministerio insidiando redarguatur falsam ab Apostolico detulisse epistolam, vel aliud quid, quod inde non conuenerit, salua fide, et integra circa Apostolicum humilitate; penes Episcopum sit potestas, utrum eum in carcerem, aut in aliam detrudat custodiam, usquequo per epistolam, aut per idoneos suae partis Legatos, Apostolicam interpellat sublimitatem, ut potissimum sua sancta legatione dignetur

decernere, quid de talibus iusto ordine lex Romana statuatur, definire; ut et is corrigatur, et ceteris modis imponatur. Tribur. c. 30.

CAP. XII.

FABIANVS Episcopus urbis Romanae omnibus Orientalibus Episcopis, et cunctis fidelibus in Domino salutem. Exigit dilectio vestra sedis Apostolicae consulta, quae vobis denegare non possumus, nec debemus. Hoc autem et praedecessores nostros multarum regionum Episcopis egisse liquet; et nos, qui in eadem sede Domino largiente collocati sumus, agere debere, fraterna caritas, et obedientiae debitum compellit. Fabia. ep. 2. in prin.

CAP. XIII.

SCITOTE, omnes suggestiones vestras fidei catholicae profuturas, me dignanter suscepisse; ut ipsarum quoque opera, et pax Christiana reparari, et error impius possit aboleri. et si amplius de talibus, aut de his similibus aliquid fuerit deliberandum, celeriter ad nos relatio dirigatur; ut pertractata qualitate horum, nostra, quid obseruari debeat, sollicitudo constituat. Euseb. ep. 1. in fin.

CAP. XIV.

CVM omni festinatione vos omnes ad huius sanctae sedis reuerentiam volo concurrere: quatenus gestorum apud vos integritatem, per vos ipsos positis ostendere. Iulius ep. 2. in prin.

CAP. XV.

INTER ceteras Ecclesiae Romanae curas, et Apostolicae sedis occupationes, quibus diuersorum consulta fidei, ac medica disceptatione tractamus et c. frater, et coepiscopus noster Iulius dilectionis vestrae litteras, quas ex Mileitano concilio cura fidei propensiore misistis, mihi inopinanter ingessit, Carthaginensis etiam synodi querellae parilis scripta subiungens. Inno. ep. 26. ad Mileuit. concil. in prin. ip.

CAP. XVI.

QUOTIENS fidei ratio ventilatur, arbitror omnes fratres, et coepiscopos nostros, non nisi ad Petrum, id est, sui nominis, et honoris auctorem, referre debere, velut nunc retulit vestra dilectio; quod per totum mundum possit ecclesiis omnibus in commune prodesse. Innocen. in ep. 26. ad concil. Mileuit. ante med. Ansel. lib. 1. c. 27. & lib. 2. c. 54.

d iij CAP.

CAP. XVII.

NE pro suo libitu (Episcopi) iura studeant aliena peruadere, absq. sedis Apostolicae iusta dispositione mandante. Gelas. ep. 1. c. 5.

CAP. XIX.

NE absq. praecepto sedis Apostolicae ecclesiae, vel oratoria consecrentur. Gelas. ep. 1. c. 27.

CAP. XIX.

QUANTVM ad religionem pertinet, non nisi Apostolicae sedi, iuxta canones, debetur summa iudicii totius. Gelas. ep. 4. ad Faustum in fi.

CAP. XX.

PETISTIS per Hilarium Chartularium nostrum a beatae memoriae praede-

cessore nostro, vt omnes vobis retro temporum consuetudines seruentur, quae a beati Petri Apostolorum Principis ordinationum initiis haecenus vetustas longa seruaui. Et [nos quidem iuxta seriem re- lationis vestrae, [consuetudinem, quae ta- men contra fidem catholicam nihil vsur- pare dignoscitur, immotam permanere concedimus. Grego. li. 1. ep. 75. post prin. et ep. 54. ad Lugdun. Archiepisc. et ep. 179. tam ad Gualterium Beluacen. Burch. li. 3. c. 124. Iuo lib. 2. titu. 12. c. 21. panor. et part. 4. c. 66. et c. 204. decr. Caesar August. lib. 1. c. 26.

Episcopus, et Metropolitanos, et Primate constituere, Pontificis Max. est. TIT. XI.

CAP. I.

QVOD non aliae Metropolitanae ecclesiae, vel Primate sint, nisi illae, quae prius Primate erant, et post Christi aduentum auctoritate Apostolica, et synodali Primatum habere meruerunt. Nicae. XLVII. apud Iul. ep. 2. c. 12.

CAP. II.

OMNES generaliter alloquamur, qui iuste, et pie volunt viuere in communione sanctae Ecclesiae catholicae, quae est vnum corpus Christi, cui vnus est Dominus, vna fides, vnum baptisma; quae cum generaliter ab vno capite Christo super petram, id est, super confessionem Petri, sit aedificata; manifestum tamen est, in omnem Italiam, Gallias, et Hispaniam nullum instituisse ecclesias, nisi eos, quos venerabilis Petrus, aut eius successores constituerunt sacerdotes. et quoniam Ecclesia in nostris quoq. partib. vt dictum est, super hanc petrae soliditatem non tantum fundata, sed ab eo, eiusq. successorib. etiam edocta; cum Dei gratia ipsius beati Petri suffragantib. meritis, firmitatem fidei, quam primo perceperit, haecenus inconfiditum consortia recepit. Trosleia c. 15. Vid. Innocen. epist. 1.

CAP. III.

EPISCOPOS per singulas ciuitates, quibus ille (hoc est Petrus) non mis-

erat, nobis mittere praecepit et c. Vos autem per vestras dioeceses Episcopos facite, et mittite: quia nos ad alias partes agere curabimus. Aliquos ad Gallias, Hispaniasq. mittemus, et quosdam ad Germaniam, et Italiam, et ad reliquas gentes et c. Clem. ep. 1. in med. Vid. Anacl. ep. 2. c. 4.

CAP. IV.

ILLI, qui in Metropoli a beato Petro Apostolo, ordinante Domino, et a praedecessore nostro sancto Clemente, seu a nobis constituti sunt, non omnes Primate, vel Patriarchae esse possunt. Sed illae vrbes, quae praefatis, et prius temporibus primatum tenuere, Episcoporum, Patriarcharum, aut Primatum nomine fruuntur. Anacl. ep. 3. c. 3.

CAP. V.

FLAGITAVIT a nobis pro suis syllabis praedictus sanctissimus vir (Bonifacius) per Apostolicam auctoritatem vestras confirmari sedes (loquitur de trib. sedibus Episcopalibus, quae a Bonifacio Legato sedis Apostolicae fuerant constitutae) Pro quo nos ardenti animo, et diuino iuuamine, ac auctoritate beati Petri Apostolorum Principis, cui data est a Deo, et Salvatore nostro Iesu Christo ligandi, soluendique potestas peccata hominum in caelo, et in terra, confirmamus, atq. solidas permanere vestras Episcopales sedes sancimus, intercedentes ipsius Principis Apostolorum auctoritate et c. vt nullus audeat contra eandem

Distin. 12.

c. 8.

Distin. 11.

c. 6.

† inuola-

tam

et c.

et c.

et c.

et c.

et c.

et c.

et c.

et c.

et c.

et c.

et c.

et c.

et c.

et c.

et c.

et c.

et c.

et c.

et c.

et c.

et c.

et c.

et c.

et c.

et c.

et c.

et c.

eandem vestram venire ordinationem. Zachar. ep. 1. in prin.

CAP. VI.

DE ciuitate illa, quae nuper Agrippina vocabatur, nunc vero Colonia, iuxta petitionem Francor. nostraeq. auctoritatis praeceptum, homini tuo Metropolim confirmauimus, et tuae Sanctitati direximus, pro futuris temporibus ad eiusdem Metropolitanae ecclesiae stabilitatem. Zachar. epist. 4. in fine.

CAP. VII.

STATVIMVS per Apostolicam auctoritatem Episcopales illic (in Germania) esse sedes, quae per successorem Episcopos mercantur, et populis praesint, atque in quibus verbum praedicationis subiectis infinetur, id est, in castello, quod dicitur Vvartzburg; et alterum in oppido, quod nominatur Buraburg; tertium in loco, qui dicitur Erphesfurt, ita vt nulli post haec liceat cuiquam haec, quae a nobis sancita sunt, quoquo modo violare, quae auctoritate beati Petri Apostoli firma esse decreuimus. Zach. ep. 6. ad Bonif. in prin.

CAP. XIX.

SEGvNDVM tuae Sanctitatis petitionem tribus Episcopis tuis singulas confirmationis epistolas misimus, quas per tuae Sanctitatis manus eis largiri volumus. Zachar. ep. 6. in fi.

CAP. IX.

VOS siue Patriarcham, siue Archiepiscopum, siue Episcopum vobis ordinari postuletis, a nemine nunc velle congruentius, quam a Pontifice sedis beati Petri, a quo et Episcopatus, et Apostolatus sumpsit initium, hunc ordinare valetis. In quo hic est ordo seruandus, vt videlicet a sedis Apostolicae Praefule sit nunc vobis Episcopus consecrandus; qui, si Christi plebs, ipso praestante crescit, Archiepiscopatus priuilegia per nos accipiat. Nicol. ad consulta Bulgar. c. 73.

CAP. X.

QVOD soli Romano Pontifici licet, pro temporis necessitate, nouas leges condere, nouas plebes congregare, de Canonica Abbatiam facere, et e contra; diuitem Episcopatum diuidere, et inopes vnire. Greg. VII. lib. 2. regist. in dictato.

Episcoporum mutatio ad Pontificem Max. pertinet.

CAP. I.

7. q. 1. sic ut. c. 11.

EPISCOPVS non dimittat ecclesiam, ad qua sacraus est, absq. inuitabili necessitate, aut Apostolica, vel regulari mutatione; nec alteri se ambitus causa coniungat. Euarist. epist. 2. in prin. Burch. lib. 1. c. 76. Iuo par. 5. c. 182. decret. Ansel. lib. 6. c. 102. Tarrac. lib. 3. c. 67.

CAP. II.

7. q. 1. c. 39. sicut. in fi.

SI vtilitatis causa fuerit mutandus (Episcopus) non per se hoc agat, sed fratribus inuitantibus, et auctoritate huius sanctae sedis faciat, non ambitus causa, sed vtilitatis. Callist. ep. 2. ante medium. Burch. lib. 1. c. 80. Iuo lib. 3. tit. 5. c. 27. panor. et par. 5. c. 186. decr.

CAP. III.

SIGNIFICASTI etiam litteris tuis, quendam fratrem, nomine, et aetate Dei seruum, causa vtilitatis te velle mu-

TIT. XII.

tare in locum, et ciuitatem defuncti, licet quidam dicant, hoc fieri non licere, nisi consensum Apostolicae sedis habuisses. Quapropter scias frater dilectissime, aliud esse causam necessitatis, et vtilitatis, et aliud causam praesumptionis, et propriae voluntatis. Non ergo mutat sedem, qui non mutat mentem. Quis enim vquam audet dicere, sanctum Petrum Apostolorum Principem non bene egisse, quando mutauit sedem de Antiochia in Romam? aut quis eum negat ob id, sanctum non esse, aut dignitatem, aut meritum vquam Apostolatus, tam in caelis, quam in terris perdidisse? Pelag. II. ep. 2. in prin.

CAP. IV.

QVOD Romano Pontifici liceat de sede ad sedem, necessitate cogente, Episcopos transmutare. Greg. VII. li. 2. regist. in dicta.

Pont.

Pontifex Max. omnes iudicat, et iudicatur

a nemine.

CAP. I.

PRAESUMPSIT Dioscorus et excommunicationem dicere aduersus sanctissimum, et beatissimum Archiepiscopum magnae Romae Leonem et c. Vnde (idem) Leo per nos, et per praesentem sanctam synodum, vna cum ter beatissimo, et omni laude digno beato Petro Apostolo, qui est petra, et crepido catholicae Ecclesiae; et ille, qui est rectae fidei fundamentum, nudauit eum tam Episcopatus dignitate, quam etiam et ab omni sacerdotali alienauit ministerio. *Chalc. act. 3. in damnatione Dioscori. Nicol. ep. ad Mich. Imper. ante med.*

CAP. II.

QVONIAM super alias suas nequitas aduersus ipsam Apostolicam sedem (Dioscorus) latrauit, et excommunicationis litteras aduersus sanctissimum, et beatissimum Papam Leonem facere conatus est, et c. decenter ab vniuersali concilio sacerdotio est nudatus; et ab episcopali dignitate pronuntiatus est alienus. *Chalc. in medio ep. ad Valentina. et Marcian. Imp. act. 3. Nicol. ep. ad Mich. Imper. ante med.*

CAP. III.

CONTRA ipsum, cui vineae custodia a Salvatore commissa est, extendit (Dioscorus) insaniam, id est, contra tuam quoque Apostolicam Sanctitatem: et excommunicationem meditatus est contra te, qui corpus Ecclesiae vnire festinas, et c. *Chalc. in syno. in ep. ad Leonem in med. act. 3.*

CAP. IV.

QVONIAM quidem apparuit Photium post prolatam contra se iustissimam sententiam, et damnationem a sanctissimo Papa Nicolao et c. concilium vanitatis colligentem depositorias accusationes, et crimina contra beatissimum Papam Nicolaum commouisse, et anathema procaciter, et audacter contra eum, et cunctos communicantes ei saepe promulgasse et c. Anathematizamus Photium et c. Quemadmodum et fortissimus pietatis athleta Martinus sanctissimus Papa Romanus tales sy-

TIT. XIII.

nodice pepulit. *IX. syn. c. 6. sub Hadr. II. CAP. V.*

DOMINICVM sermonem, quem Christus sanctis Apostolis, et discipulis suis dixit: Quia qui vos recipit, me recipit, et qui vos spernit, me spernit; ad omnes etiam, qui post eos secundum ipsos facti sunt Summi Pontifices, et pastorem Principes, in Ecclesia catholica, dictum esse credentes; [definimus, neminem prorsus mundi potentium; quemquam eorum, qui Patriarchalib; sedib; praesunt, inhonore, aut mouere a proprio throno temptare: sed omni reuerentia, et honore dignos iudicare; praecipue quidem sanctissimum Papam senioris Romae, deinceps autem Constantinopoleos Patriarcham, deinde vero Alexandriae, ac Antiochiae, atq; Hierosolymor. sed nec alium quemquam] con-

scriptiones contra sanctissimum Papam senioris Romae, ac verba complicare, vel componere sub occasione quasi diffamatorum quorundam criminum, quod et nuper Photius fecit, et multo ante Dioscorus. Quisquis autem tanta instantia, et audacia vsum fuerit, ut secundum Photium et Dioscorum, in scriptis, vel sine scriptis, iniurias quasdam contra sedem Petri Principis Apostolor. moueat; aequali, et eandem, quam illi condemnationem accipiat. Si vero quis aliqua potestate fruens, vel potens pellere temptauerit praefatum Apostolicae cathedrae Papam, aut alior, Patriarchar. quemquam, anathema sit. Porro si synodus vniuersalis fuerit congregata; et facta fuerit etiam de sancta Romanor. Ecclesia quaeuis ambiguitas, et controuersia; oportet venerabiliter, et cum conuenienti reuerentia, de opposita quae-

stione sciscitari, et solutionem accipere, et tamen audacter sententiam dicere contra senioris Romae Summos Pontifices. *IX. synod. sub Hadr. 2. c. 21. Ansel. li. 2. c. 72. Deus dedit. c. 3.*

CAP. VI.

SALVA in omnib; Apostolica auctoritate, nullus Episcopus alterius parochiam

TIT. XIII. P. M. OMNES iudicat, ET iudic. a nemine. 47

num ordinet, vel iudicet. *Nic. xxvi. apud Iulium ep. 2. c. 6. Xyst. II. ep. 2.*

CAP. VII.

SYNODVS vniuersa hoc dixit cunctorum iudicio: Tu eris iudex, ex te enim damnaberis, et ex te iustificaberis; tamen in nostra praesentia. Illuc vero dum veneris ad iudicium tuum, ex te tunc damnaberis, et ex te iustificaberis. Tu enim iudex, tu reus et c. Respondit Petrus, et dixit ad Marcellinum Episcopum: Iam audi Pontifex, et iudica causam tuam; quoniam ex ore tuo iustificaberis, et ex ore tuo condemnaberis: quoniam nulla membra sana esse possunt, si caput maestum fuerit et c. Iuste ore suo condemnatus est, et ore suo anathema suscepit Maranatha, quoniam ore suo condemnatus est; nemo enim vquam iudicauit Pontificem, nec Praesul sacerdotem suum, quoniam prima sedes non iudicabitur a quoquam et c. *Acta concil. Sinuesse. sub Marcellin. Nicol. in ep. ad Michael. Imper. ante medium.*

CAP. VIII.

NON damnabitur Praesul, nisi in LXXII. testib; Neque Praesul summus a quoquam iudicabitur, quoniam scriptum est: Non est discipulus supra magistrum. Presbyter autem Cardinalis, nisi XLIV. testib; Diaconus Cardinarius constitutus vrbis Rom. nisi in XXVI. Subdiaconus, acolythus, exorcista, lector, ostiarius, nisi in VII. testib; non damnabitur. *Synod. Rom. cc. LXXIX. Episcopos. sub Siluest. in epilogo, et c. 3. Vid. Nicol. ep. ad Mich. Imp. ante medium. Hadr. c. 52. & 68. ad Episc. Mediom. et Mag. syn. sub Arnul. c. 12. Capitul. lib. 1. c. 139. Burch. lib. 1. c. 151. Iuo lib. 4. tit. 8. c. 7. panor. & par. 5. c. 264. & par. 6. c. 334. decr. Deus dedit. c. 3.*

CAP. IX.

NEMO diiudicet primam sedem, quoniam omnes sedes a prima sede iustitiam desiderant temperari. Neq; ab Augusto, neq; ab omni clero, neq; a Regibus, neq; a populo iudex iudicabitur. *Siluest. in synodo Rom. cc. LXXXIV. Episcopos. c. 20. Iuo lib. 4. tit. 1. c. 5. panor. Deus dedit. c. 3. Ansel. li. 1. c. 19. et lib. 4. c. 39. Caesar aug. lib. 5. c. 1. Tarrac. lib. 1. c. 281.*

CAP. X.

DE damnatione Acacii CP. Episcopi

vide Felicem in episto. ad pudentem, quae cum LXVII. Episcopis scripta est.

CAP. XI.

CVM ex diuersis prouinciis ad urbem Romam conuenire sacerdotes regia praecipisset auctoritas; vt de iis quae venerabili Papae Symmacho Apostolicae sedis Praesuli, ab aduersariis ipsius dicebantur impingi, sanctum concilium iudicaret legitime et c. Memorati Pontifices, quibus alligandi imminerebat occasio, suggererunt ipsum, qui dicebatur impetrus, debuisse synodum conuocare, scientes, quia eius sedis primum Petri Apostoli meritum, vel principatus, deinde secuta iussione Domini conciliorum venerandorum auctoritas, singularem in Ecclesiis tradidit potestatem; nec antedictae sedis Antistitem minorum subiactuisse iudicio, in propositione simili, facile forma aliqua testaretur, et c. Cui Dei nostri obtestatione decernimus, vt Symmachus Papa sedis Apostolicae Praesul, quantum ad homines respicit, quia totum, causis obstitentibus superius designatis constat arbitrio Diuino fuisse dimissum; sit immunis, et liber, et Christianae plebi sine aliqua de obiectis oblatione, in omnibus ecclesiis suis, ad ius sedis suae pertinentibus, tradat Diuina mysteria: quia cum ob impugnationum suorum impetitionem, propter superius designatas causas obligari non potuisse cognouimus, et c. Laurentius Episcopus ecclesiae Mediolanensis, huic statuto nostro, in quo totam causam Dei iudicio commisimus, subscripsi. Petrus Episcopus ecclesiae Rauennatis, huic statuto nostro; in quo totam causam Dei iudicio commisimus, subscripsi et c. *Synod. Rom. IV. sub Symmacho in prin. et in fine. Nicol. ep. ad Mich. Imp. ante med.*

CAP. XII.

CONCILIABVLVM vanitatis a Photio, et huius fautore Michaeli, videlicet tyrannice imperante CP. nuper aduersus Apostolicam sedis reuerentiam, et priuilegium congregatum, vt pote veritatis inimicum, et omni falsitate repletum, cum et sibi consentientium animas interficiens Ephefino latrocinio comparandum fore statuimus, et ipsius execranda gesta quibuscumq; habeantur monumentis in-

ferta

serta, summi iudicis Domini nostri Iesu Christi, sanctorum Apostolorum Principum Petri, et Pauli, nostraeque mediocritatis auctoritate penitus abolenda decernimus: ita ut igni tradantur, et anathemate perpetuo percellantur. Similiter et de ceteris scripturis, quae viris iam nominatis auctoribus contra eandem sedem tempore diuerso sunt editae, gerendum definimus. *Hadrian. II. in syn. Rom. can. 1. apud syn. IIX. generalem, act. 7. ante finem.*

CAP. XIII.

ROMANVM Pontificem de omnium ecclesiarum Praesulibus iudicasse legimus; de eo vero quemquam iudicasse non legimus. licet enim Honorio ab Orientalibus post mortem anathema sit dictum, sciendum tamen est, quia fuerat super haeresi accusatus, propter quod solum licitum est minoribus maiorum suorum motibus resistit, vel prauos sensus libere respiciat; quamuis et ibi nec Patriarcharum, nec ceterorum Antistitem quisquam de eo fas fuerit proferendi sententiam, nisi eiusdem primae sedis Pontificis consensus praecessisset auctoritas. *Hadria. II. in syn. Rom. apud syno. CP. VIII. act. 7. in prin. allocutionis tertiae.*

CAP. XIV.

EPISCOPI iussu Theodorici Regis congregati, negarunt Romanae sedis Antistitem minorum subiacuisse iudicio. Ad postremum vero isti ipsi venerabiles Praesules, cum vidissent, quod non sine sui discrimine potuissent contra caput se erigere; quidquid de saepe fati Symmachi Papae actibus delatum fuerat, totum Dei iudicio reseruarunt: ita ut singulariter quique in subscriptione sua, hoc patenter iudicent, perhibentes: Laurentius Episcopus ecclesiae Mediolanensis huic statuto nostro, in quo totam causam Dei iudicio commisimus, subscripsit; similiter Petro Episcopo Rauennatis, et ceteris Episcopis subscribentibus. *Hadria. II. in syn. Rom. allocutione tertia post prin. apud syn. CP. IIX. act. 7.*

CAP. XV.

OSTENDAM Dioscorum contra gestum in metropoli Nicaena concilium temerarium extitisse et c. excommunicationem namque faciens contra sanctissimum, et beatissimum Apostolicae sedis

magnae Romae Episcopum suasit subscribere et c. *Chalc. syn. act. 3. in libello Theodori diaconi ad Leonem Pap. et Chalced. conc. in med.*

CAP. XVI.

ANATOLIVS Archiepisc. CP. dixit: Propter fidem non est damnatus Dioscorus, sed quia excommunicationem fecit domino Archiepiscopo Leoni, et tertio vocatus est, et non venit, et ideo damnatus est. *Chalc. act. 5. post med.*

CAP. XVII.

MAXIMVS Exconsul dixit: Non licet aduersus Pontificem dare sententiam et c. *Syno. Rom. sub Xysto III. in caussa eiusdem Xysti. Nicol. in ep. ad Mich. Imp. ante med.*

CAP. XIX.

ALIOR. hominum causas Deus voluit per homines terminare, sed sedis istius Praesulis suo sine quaestione referuauit arbitrio. Voluit B. Petri Apostoli successores caelo tantum debere innocentiam et c. *Enno. pro Symma. Iuo li. 4. tit. 1. c. 7. panor. et par. 5. c. 10. decr. Ansel. lib. 1. c. 24. Casar. lib. 5. c. 2. Tarrac. lib. 1. c. 284.*

CAP. XIX.

AVDIVIMVS, vos a sede sancti Petri iniuste pulsum, exilio destinatum et c. Quid putas de nobis fieri, Pater summe, cum de Summo Pastore, et Vicario sancti Petri talia fiunt? *Amator Episc. ad Siluerium.*

CAP. XX.

FACTA subditorum iudicantur a nobis, nostra vero iudicat Deus. *Anter. ep. singul. post med. Ansel. li. 1. c. 53.*

CAP. XXI.

IVDICES alii esse non debent, nisi quos ipse, qui impetitur, elegerit; aut quos suo cum consensu haec sancta sedes, aut eius Primates auctoritate huius sanctae sedis delegauerint. *Iulius ep. 2. c. 34. ex concil. Nicae. Iuo lib. 4. tit. 1. c. 2. panor. Ansel. lib. 3. c. 21.*

CAP. XXII.

NEC extra propriam fiat prouinciam primo discussionis accusatio, sine Apostolica praeceptione; cui in omnibus causis debet reuerentia custodiri. quoniam et antiqua docet hoc Patrum regula, in qua et Imperialia pariter statuta concinunt et c. et reliqua talia, et his similia, salua tamen in omnibus. Apostolica auctoritate, ut nihil in his definitur prius, quam ei placere cognosca-

gnoscatur, qua omnes fultos esse oportet; et si quid eis graue, intolerandumque acciderit, eius semper est expectanda censura. *Damas. ep. 3. c. 8. Interpres Cod. Theod. lib. 9. tit. 1. const. 10. Iuo par. 6. c. 347. decr.*

CAP. XXIII.

DAMNATVS a Rom. Pont. non potest ab aliis absolui. *Gelas. ep. 3. in tomo de anathematis vinculo, cuius initium est; Ne forte, ante si.*

CAP. XXIV.

NOBIS opponunt canones, dum nesciunt, quid loquantur. Contra quos hoc ipso venire se produnt, quod primae sedis sana, rectaque suadenti parere fugiunt. [Ipsi sunt canones, qui appellationes totius Ecclesiae ad huius sedis examen voluere deferri. Ab ipsa nusquam prorsus appellari debere sanxerunt; ac per hoc illam de tota Ecclesia iudicare, ipsam ad nullius commeari iudicium; nec de eius vniquam praeceperunt iudicio iudicari, sententiamque illius constituerunt non oportere dissolui, cuius potius decreta sequenda mandarunt. *Gelas. ep. 4. ad Faustum ante medium. Nicol. ad Mich. Imp. ante fin. Iuo lib. 4. tit. 1. c. 10. panor. et par. 5. c. 9. etc. 19. decr. et ep. 1. ad Richerium Archiep. Senon. Ansel. lib. 1. c. 72. et lib. 2. c. 56.*

CAP. XXV.

QVA traditione maior. Apostolicam sedem in iudicium vocant? an secundae sedis Antistites, et tertiae, ceterique bene sibi conscii sacerdotes depelli debuerunt? et qui religionis existit inimicus, depelli non debuit? Viderit ergo, si alios habent canones, quibus suas ineptias exequantur. Ceterum isti, qui sacri, qui ecclesiastici, qui legitimi celebrantur, sedem Apostolicam ad iudicium vocare non possunt. *Gelas. ep. 4. ad Faustum in medio. Iuo par. 5. c. 9. decr. et ep. 1. ad Richerium Senonen.*

CAP. XXVI.

NEC plane tacemus, quod cuncta per mundum nouit Ecclesia, quoniam quorumlibet sententiis ligata Pontificum sedes beati Petri Apostoli ius habeat resoluedi, utpote quae de omni Ecclesia fas ha beat iudicandi, neque cuiquam de eius liceat iudicare iudicio. Siquidem ad illam de qualibet mundi parte canones appellare voluerunt; ab illa autem nemo sit appellare permissus. *Gelas. ep. 6. ad Episcopos Dar-*

dan. ante medi. *Vid. Nicol. ad Episcopos Gallicae in ep. inc. quamuis. Iuo lib. 4. tit. 1. c. 8. panor. Ansel. lib. 1. c. 47. et lib. 2. c. 16. et c. 24. et lib. 12. c. 69. Tarrac. lib. 1. c. 283.*

CAP. XXVII.

NEQVE Praesul summus a quoquam iudicabitur, quia dicere Domino: Non est discipulus supra magistrum. *Hadr. ad Episcopos. Mediomatr. c. 52. et 68. Magun. sub Arnul. c. 12.*

CAP. XXVIII.

NE sine auctoritate canonica quidquam profectui videamur, sancti Chalcedonensis concilii sanctiones ad memoriam reducamus, quae ita decernunt: et c. Si aduersus prouinciae Metropolitanum Episcopus, vel clericus, habet querellam petat Primatem dioeceseos, aut sedem Regiae urbis Constantinopolitanae et c. Cum dixisset, Petat Primatem dioeceseos, praereceptum posuit eadem sancta synodus, regulamque constituit. Cum vero disunctiua coniunctione addidisset; aut sedem Regiae urbis Constantinopolitanae; liquet profecto, quia hoc secundum permissionem indulget, etc. Quanto magis ad potioris auctoritatis iudicium tenditur querimonia; tanto adhuc amplius, maius culmen petendum est, quousque gradatim perueniatur ad eam sedem, cuius causa aut a se negotiorum meritis exigentibus in melius commutatur, aut solius Dei sine quaestione referuatur arbitrio. Quem autem Primatem dioeceseos sancta synodus dixerit, praeter Apostoli primi Vicarium nullus penitus intelligitur. Ipse est enim Primas, qui et primus habetur, et summus. Quae viritim, si locus exegerit, in subditis demonstrabimus. Ne vero moueat, quia singulari numero dioeceseos dictum est, sciendum est, quia tantundem valet dixisse, Primatem dioeceseos, quantum si perhibuisset dioeceseon. *Nicol. ep. ad Mich. Imper. post med. Chalced. c. 9. Capitul. li. 7. c. 151. in adiuris. Iuo par. 6. c. 360. decr.*

CAP. XXIX.

PATET sedis Apostolicae, cuius auctoritate maior non est, iudicium a nemine fore retractandum, neque cuiquam de eius liceat iudicare iudicio. Siquidem ad illam de qualibet mundi parte canones appellari voluerunt; ab illa autem nemo sit appellare

resistere f. respuere f. cuipiam f.

Dist. 21. c. 1. in fine.

9. q. 3. c. 14.

9. q. 3. c. 15.

11. q. 1. c. 4.

3. q. 9. c. 7.

9. q. 3. c. 16. c. 10. in fine.

Distin. 22. c. 5.

9. q. 3. c. 17. c. 18.

Luc. c. 6.

11. q. 1. c. 47. si clericus. in fine.

9. q. 3. c. 10.

lare permissus. Iuxta quod et Bonifacius, atque Gelasius sanctissimi Praefules, non suis adinventionibus, sed Ecclesiae Romanae consuetudinem non ignorantes dicunt: Bonifacius quidem Rufo, et ceteris Episcopis per Thessaliam, et alias prouincias constitutis scribens: Nemo, ait, vniquam Apostolico culmini, de cuius iudicio non licet retractare, manus obuias audacter intulit; nemo in hoc rebellis existit, nisi, qui de se voluit iudicari. *Nicol. ad Michael. imp. post med. luo li. 4. tit. 1. c. 10. pan. et par. 5. c. 19. decr. Ansel. li. 1. c. 72.*

NVLLA regula, nullaque consuetudo demonstrat, sedis Apostolicae semel prolatam sententiam, ipsa non annuente, vltra posse mutari. *Nicol. ep. ad Mich. imp. ante fi.*

CAP. XXXI.

NEMO fidelium iniuriam beati Petri intulit. Principatui impune corruptit, in cuius uellicet contumeliam, ut sanctus Bonifacius Papa scribit, quisquis surgit, habitator caelestium non potest esse regnorum: Tibi inquit dabo clauas regni caelorum, in quod nullus absque gratia genitoris intrabit, et rursus. Nemo unquam Apostoli-

Solut Pontifex Max. iudicat Episcopos.

TIT. XIV.

CAP. I.

APOSTOLICAE sedis dispositioni omnes maiores ecclesiasticas causas, et Episcoporum iudicia antiqua Apostolorum, eorumque successorum, atque canonum auctoritas reseruaui. *Nicae. 1. 8. apud Iul. ep. 2. c. 2. Capital. lib. 7. c. 15. 6. in add. Burch. lib. 1. c. 144. luo par. 5. c. 257. decr.*

CAP. II.

SALVO in omnibus Romanae Ecclesiae privilegio, nullus Metropolitanus, absque ceterorum omnium comprouincialium Episcoporum instantia, aliquor. audiat causas eorum, quia irritae erunt, immo et causam in synodo pro facto dabit. *Nicae. 1. 1. apud Iulium ep. 2. c. 14.*

CAP. III.

SALVA Apostolicae Ecclesiae aucto-

co culmini, de cuius iudicio non licet retractari, manus obuias audacter intulit, nemo in hoc rebellis existit, nisi qui de se voluit iudicari. *Hadria. 11. in synod. Rom. allocut. 111. post medium apud synod. CP. VIII. act. 7. Viden. Nicolaus ad Mich. imp. prope finem.*

CAP. XXXII.

PETRVS, et sui successores liberum de omni Ecclesia habent iudicium, cum nemo debeat eorum dimouere statum, quia summa sedes a nemine iudicatur. *Leo IX. ep. ad Mich. c. 32.*

CAP. XXXIII.

QUOD a nemine Romanus Pontifex iudicari debeat. *Greg. VII. lib. 2. regist. in dictato.*

CAP. XXXIV.

QUOD sententia Romani Pontificis a nullo debeat retractari, et ipse omnium solus retractare possit. *Idem ibidem.*

CAP. XXXV.

SILVERIO veniente Pataram venerabilis Episcopus ciuitatis ipsius venit ad Imperatorem, et iudicium Dei contestatus est de tantae sedis Episcopi expulsione: multos esse dicens in hoc mundo Reges, et non esse vnum, sicut ille Papa est super Ecclesiam mundi totius, a sua sede expulsus. *Liberat. c. 22. in medio.*

ritate, nullus Episcopus extra suam prouinciam ad iudicium deuocetur. sed euocatus ipse canonice in loco omnibus congruo, tempore synodali, ab omnibus comprouincialibus Episcopis audiatur, qui concordem super eum, canonicamque proferre debent sententiam; cum idem clericis, et laicis concedatur. si ipse Metropolitanus, aut iudices suspectos habuerit, aut inuenios senserit; apud Primates dioeceseos, aut apud Romanae sedis Pontifices iudicetur. *Nicae. 1111. apud Iulium ep. 2. c. 17. Burch. lib. 1. c. 170. luo par. 5. c. 280. decr.*

CAP. IV.

PRI-MATES accusatum discutientes Episcopum, non ante sententiam proferant damnationis, quam Apostolica freti auctoritate, aut reum se ipse confiteatur, aut per innocentes, et canonice examinatos re-

TIT. XIV. SOLVS P.M. IVDICAT EPISC. 51

tos regulariter testes conuincatur. *Nicae. LXVI. apud Iul. ep. 2. c. 26.*

CAP. V.

SANCIMVS, omnia, quae (a Nicolo Pent. Rom. et Hadriano 11.) synodice per diuersa tempora exposita sunt, et promulgata, tam pro defensione, ac statu CP. ecclesiae, et summi sacerdotis eius, Ignatii videlicet Patriarchae, quam etiam pro Photii neophyti, et inuasoris expulsionem, ac condemnationem seruari semper, ac custodiri immutata pariter, et illaesa. *Syn. 11X. gen. sub Hadr. 11. c. 2.*

CAP. VI.

ASCENDENTIBVS ad nos de diuersis mundi partibus Episcoporum. querellis, intelleximus graues, et grandes Abbatum excessus. *Immo. 111. in conc. gen. Lat. Grego. IX. c. 60.*

CAP. VII.

SI quis Episcopus in aliquo negotio condemnatus sit, et putet se bonam causam habere, si rursus iudicium innouetur; Petri Apostoli memoria honoretur, et scribatur a iudicantibus. Iulio Episcopo Romae, ut per vicinos Episcopos: (scribatur Episcopo Romae, vel a iudicantibus, vel a vicinis Episcopis: L.) ut si videatur oportere, iudicium renouetur, et cognitores ipse praebat. si non videatur renouari, oportet, ut firma maneat, quae iudicata sunt. *Sard. 3. G. 4. L.*

CAP. VIII.

SI quis Episcopus depositus sit iudicio Episcoporum vicinorum, et velit se defendere (in vrbe Ro. L.) non prius in eius sede alius substituatur, quam Romanus Episcopus cognoscat, et definiat. *Sard. 4. G. 5. L.*

CAP. IX.

ANTIQUIS regulis sancitum est, ut quidquid, quamuis in remotis, aut longinquis partibus prouinciis, super Episcoporum querellis, aut accusationibus ageretur, non prius tractandum, vel accipiendum esset, quam ad notitiam almae sedis vestrae fuisset deductum; ut huius auctoritate iusta, quae fuisset, pronuntiatio infirmaretur, aut firmaretur. Indeque sumerent normam, vnde ecclesiae sumpserunt praedicationis exordium: ne passim ab infidioribus, columnae euerterentur Ecclesiae. Certum est enim, eidem sanctae sedi vestrae, in honorem beatissimi Petri, Pa-

trum decreta peculiarem decreuisse reuerentiam Dei, pro rebus inquirendis, atque determinandis, quas sollicite decet, iusteq. ab ipso Praesulum examinari vertice Apostolico, cuius sollicitudo semper fuit, et est, tam mala damnare, quam probare damanda. *Atha. & alii epist. ad Felicem 11. in medio. Iuo par. 5. c. 15. decr. Anselm. lib. 2. c. 52.*

CAP. X.

BEATISSIMO domino, et Apostolico culmine sublimato, sancto Patrum Damaso Papae, et summo omnium Praesulum Pontifici, Stephanus Archiepiscopus concilii Mauritaniae, et vniuersi Episcopi de tribus conciliis Africanae prouinciae. Notum vestrae facimus Beatitudini, quod quidam fratres in confinio nobis positi, quosdam fratres nostros, venerabiles videlicet Episcopos, vobis inconsultis a proprio deiciunt gradu, vel deicere moluntur; cum vestrae sedi Episcoporum iudicia, et summorum finem ecclesiasticorum negotiorum, in honore beatissimi Petri, Patrum decreta cunctam reseruare sententiam, inquirendi reuerentia de Dei rebus, quas omni cura, et sollicitudine obseruare debemus. Maxime vero iuste debent ab ipso Praesulum examinari vertice Apostolico, cuius vetusta sollicitudo est, tam mala damnare, quam releuare laudanda. [Antiquis enim regulis sancitum est, ut quidquid horum, quamuis in remotis, vel in longinquo politis ageretur prouinciis, non prius tractandum, vel accipiendum sit, nisi ad notitiam almae sedis vestrae fuisset deductum; ut eius auctoritate, iuxta quod fuisset pronuntiatum, firmaretur et c. Deus ergo creator omnium, conferuet longaeuum Apostolorum vestrum ad stabilitatem ecclesiarum sanctarum, et orthodoxae fidei; vosque Pastorem bonum et c. Stephanus, & alii ad Damasum, in prin. Athan. & alii ad Felicem 11. in medio. Iuo par. 5. c. 15. decr. Anselm. lib. 2. c. 52.]

CAP. XI.

CESSA ab huiusmodi tua impia praecipitatione, non addas scandalum scandalo, et non eris causa perditionis magis simplicium hominum, ne praesidens noster Felix secundum canones sententiam dicat contra te et c. *Iustinian. Episcopus Siciliae*

ad Petrum Antiochen. Episcop. post medium, ante V. synod.

CAP. XII.

3. q. 2. audi-
umus. c. 4. S I N autem aduersus Episcopos aliqua querellam habueritis, et c. inquirendum erit, et auctoritate huius sanctae sedis terminandum. *Euar. ep. 2. in prin. Vid. Clem. ep. 1. Burch. lib. 1. c. 140. Iuo par. 5. c. 254. decr. Ansel. lib. 3. c. 82. Caesar. lib. 5. c. 53. Tarrac. lib. 2. c. 38.*

CAP. XIII.

A B hac sancta sede, a sanctis Apostolis tueri, defendi, et liberari Episcopi iussi sunt, vt sicut eorum dispositione, ordinante Domino, primitus sunt constituti; sic huius sanctae sedis, cuius dispositioni eor. causas, et iudicia seruauerunt, protectione, futuris temporib. sint ab omnibus peruersitatibus semper liberi. vnde culpantur hi, qui aliter circa fratres egerint, quam huius sedis rectorib. placere cognouerint. *Xyst. ep. 2. in medio.*

CAP. XIV.

9. q. 3. si au-
tem. c. 6. S I Metropolitanus incorrigibilis, et comprouincialib. inobediens apparuerit; ad hanc Apostolicam sedem, cui omnia Episcoporum iudicia terminare praecepta sunt, eius contumacia referatur, vt vindicta de eo fiat, et ceteri timorem habeant. Si autem propter nimiam longinquitatem, aut temporis incommoditatem, vel itineris asperitatem, graue ad hanc sedem eius causam deferre fuerit; tunc ad eius Primatem causa deferatur, et penes ipsum huius sanctae sedis auctoritate iudicetur. similiter si aliquis Episcoporum suum Metropolitanum suspectum habuerit, apud Primatem dioeceseos, aut apud hanc Apostolicam sedem audiaur. *Anicet. ep. 1. in prin. Burch. lib. 1. c. 63. Iuo lib. 4. tit. 4. c. 1. panor. et par. 5. c. 54. decr. Ansel. lib. 2. c. 21. in Rom.*

CAP. XV.

† finitima 3. q. 6. c. 7. D E accusationibus clericor. quia omnes eorum accusationes difficile est ad sedem Apostolicam deferre, finitimat Episcoporum. tantum iudicia huc deferantur, vt huius sanctae sedis auctoritate finiantur; sicut ab Apostolis, eorumq. successoribus multor. consensu Episcoporum. iam definitum est. nec in eor. ecclesiis, alii aut praeposantur, aut ordinantur ante, quam hic eorum iuste terminentur negotia. Quoniam [quantumvis liceat apud prouinciales, et Metropolitanos, atq. Primates eorum

ventilare accusationes, vel criminationes: non tamen licet definire secus, quam praedictum est. et c. *Eleuth. ep. 1. in prin. Vide Nic. ac. 19. apud Iulium. Iuo. lib. 4. tit. 12. c. 12. panor. et par. 6. c. 316. decr.*

CAP. XVI.

D E C V E R A T, vt si aliquid egissent contra suum ordinem (liquitur de quibusdam Episcopis, qui damnati fuerant) mandare nobis, et expectare, quid ad vestra consulta rescriberemus, in tantum, vt si etiam quidquam graue, intolerandumque committerent, nostra praestolaretur censura; vt nihil prius, aut aliquid aliud decerneretis, quam quod nobis placere cognoueritis. *Xyst. II. ep. 2. ante fin. ad Episcopos Hispan.*

CAP. XVII.

E A vos iudicare ad Apostolicam delatum est sedem, quae praeter nostram vobis definire non licet auctoritatem, Episcoporum causas. Vnde ita constitutum liquet a tempore Apostolorum, et deinceps placuit, vt [accusatus, vel iudicatus a comprouincialib. in aliqua causa Episcopos licenter appeller, et adeat Apostolicae sedis Pontificem, et c. *Victor ep. 1. in prin. Xyst. II. epist. 1. post med. Capitul. lib. 7. c. 155. in addit. Bur. h. lib. 1. c. 144. et 176. Iuo lib. 4. tit. 12. c. 2. panor. et par. 5. c. 257. decr. Ansel. lib. 2. c. 9. et 11. Caesar. lib. 5. c. 60.*

CAP. XVIII.

I N institutis legitur Apostolicis: [Si quis putauerit se a proprio Metropolitanano grauari; apud Patriarcham, vel Primatem dioeceseos, aut penes vniuersalis Apostolicae Ecclesiae iudicetur sedem. Nihil aliud est fratres talis praesumptio, nisi Apostolorum, suorumq. successorum terminos transgredi eorumq. decreta violare. Culpantur enim, vt scriptum est, fratres, qui aliter circa Episcopos iudicare praesumant, quam Apostolicae sedis Papae fieri placuerit. et quis est, qui iudicat eum, quem Dominus tibi, et huic sanctae sedi reseruari voluit iudicandum? et c. *Victor ep. 1. in medio. Vid. Nic. 19. et 21. apud Iulium epist. 2. c. 4. et Xyst. II. ep. 1. post med. Hadr. c. 6. ad Episcopum Meiom. Capitul. lib. 7. c. 151. in addit. Burch. lib. 1. c. 144. Iuo lib. 4. tit. 12. c. 2. panor. et par. 5. c. 257. decr. Ansel. lib. 2. c. 9. et 11.*

CAP.

CAP. XIX.

2. q. 1. c. 5. P A T R I A R C H A E, vel [Primates accusatum discutientes Episcopum, non ante sententiam proferant finitimat, quam Apostolica fulti auctoritate, aut reum ipsum confiteatur, aut per et c. *LXXII. testes conuincatur, et c. finis vero eius. causae ad sedem Apostolicam deferatur, vt ibidem terminetur; nec antea finiatum, sicut ab Apostolis, vel successoribus eorum olim statutum est, quam eius auctoritate fulciatur. Ad eam quoq. ab omnib. maxime tamen ab oppressis appellandum est, et concurrendum quasi ad matrem, vt eius vberib. nutriantur, auctoritate defendantur, et a suis oppressionibus releuentur; quia non potest, nec debet mater obliuisci filium suum. Iudicia enim Episcoporum a sede Apostolica sunt terminanda. *Zephy. ep. 1. post prin. Burch. lib. 1. c. 154. et 157. Iuo lib. 4. tit. 12. c. 11. panor. et par. 5. c. 245. et 267. decr. Ansel. lib. 2. c. 6. et lib. 3. c. 65. et 66. Caesar. lib. 5. c. 41. Tarrac. lib. 1. c. 276. et lib. 2. c. 52.**

CAP. XX.

S I a fide deuiauerit Episcopus, erit corrigendus prius secrete a subditis suis. quod si incorrigibilis, quod absit, apparuerit; tunc erit accusandus ad Primates suos, aut ad sedem Apostolicam. *Fabia. ep. 2. in fin.*

CAP. XXI.

N V L L V S Episcopus, nisi in legitima synodo suo tempore Apostolica auctoritate conuocata, super quibuslibet criminibus pulsatus audiatur, vel iudicetur. quia, vt dictum est, Episcoporum iudicia, et summarum causarum negotia, siue cuncta dubia Apostolicae sedis auctoritate sunt agenda, et finienda; et omnia comprouincialia negotia huius sanctae vniuersalis, et Apostolicae Ecclesiae sunt retractanda iudicio, si huius Ecclesiae Pontifex praeceperit. Nec cui liceat, sine praedictio Romanae Ecclesiae, cui in omnib. causis debetur reuerentia custodiri, relictis his sacerdotibus, qui in eadem prouincia Dei ecclesias nutu diuino gubernant, ad alias conuolare prouincias, vel aliar. prouinciarum Episcoporum iudicium experiri, vel pati: sed omnibus eiusdem prouinciae Episcopis congregatis, iudicium auctorita-

te huius sedis terminetur. Quod tamen, vt praefatum est, per eius Vicarios, si libuerit, erit tractandum, et quidquid iniuste actum est, reformandum. Pastoralis ergo cura officii nos admonet, destitutis succurrere et c. *Marcellus ep. 1. in prin. et ep. 2. in med. Ansel. lib. 1. c. 15. et lib. 2. c. 7.*

CAP. XXII.

E P I S C O P O S nolite iudicare, nolite condemnare absq. sedis huius auctoritate: quod si feceritis, irrita erunt vestra iudicia, et vos condemnabimini. Hoc enim priuilegium huic sanctae sedi a temporib. Apostolorum statutum est seruare, quod illaefum manet vsq. in hodiernum diem. Episcopos ergo, quos sibi Dominus tamquam oculos elegit, et columnas Ecclesiae esse voluit, quibus etiam ligandi, et soluedi dedit potestatem, suo iudicio reseruauit, hocq. priuilegium beato clauigero Petro sua vice solummodo commisit. Quod eius iuste praerogatiuum succreuit sedi futuris hereditandum, atq. tenendum temporib. quoniam et inter beatos Apostolos fuit quaedam discretio potestatis: et licet cunctorum par electio foret, beato tamen Petro concessum est, vt aliis praecederet, eorūq. quae ad querellam venirent, causas, et interrogationes prudenter disponeret. Quod, Dei ordinatione, taliter ordinatum esse credimus, ne omnes in posterum cuncta sibi vindicarent, sed semper maiores causae, sicut sunt Episcoporum, et potiorum curae negotior. ad vnam beati Principis Apostolor. Petri sedem confluerent; vt inde suscipiant finem iudiciorum, vnde acceperunt initium institutionum; ne quandoq. a suo discreparent capite. *Miltiad. ep. 1. in prin. Burch. lib. 1. c. 2. Iuo par. 5. c. 46. decr.*

CAP. XXIII.

E T nos scitote hunc typhum [deinceps [typum non esse passuros, vt ea, quae ad hanc specialiter sanctam pertinent sedem, sicut iudicia Episcoporum, et maiores Ecclesiae causas vos patiamur nobis inconsultis inuadere, absq. vestri status periculo. sed si quis ab hodierna die, et deinceps Episcopum, praeter huius sanctae sedis sententiam damnare, aut propria pellere sede praesumpserit; sciat se irreuerenter esse e iij damna-

damnatum, et proprio carere perpetim honore: eosque, qui absque huius sedis sunt eiectione, vel damnati, huius sanctae sedis auctoritate scitote pristinam recipere communionem, et in propriis restitui sedibus. quoniam et prius, a tempore scilicet Apostolorum, haec huic sedi sanctae concessa sunt, et postea in memorata Nicaena synodo propter prauorum hominum infestationes, atque haereticorum persecutiones, et insidiazum molimina fratrum, sunt concorditer ab omnibus corroborata; ut magis singuli prouideant, ne talia audeant perpetrare, et caueant, si non propter Deum, et amorem fratrum, tamen propter opprobrium hominum et c. Quam culpam nullo modo potuissetis incidere, si unde consecrationem honoris accipitis, inde legem totius obseruantiae sumeretis, et beati Apostoli Petri sedes, quae vobis sacerdotalis mater est dignitatis, esset ecclesiasticae magistraturationis. *Iul. ep. 1. ante si. Ansel. li. 2. c. 43.*

CAP. XXIV.

ECCLESIASTICAM sequentes regulam, vos (loquitur cum Episcopis Orientalibus Arianis) et illos (Athanasium, et alios) Romae regulariter ad iudicium die statuta, non sub angusto temporis spatio, ut excusatio locum non inueniat, litteris, et apocrisariis euocauimus. Illique, vocatione suscepta ad diem praestitutum venire; sed vos, ne vestris mendaciis capere mini, vestraque calumpnia enudaretur; venire distulistis. *Iul. ep. 2. in prin.*

CAP. XXV.

MIROR vos tam audaces esse, et tam impudenter egisse, et terminos, ac iura Beati Petri Apostolorum Principis inualisse. Sui enim iuris erat, ut absque eius sanctae sedis auctoritate, nullus deberet, aut concilia celebrare, aut Episcopos ad synodum conuocare, vel damnare et c. Quae omnia vos temerare non timuistis. Quid ergo est aliud talis praesumptio, nisi quod Apostolorum eorumque, successorum decreta transgredi non timuistis? et c. *Iulius ep. 2. c. 1. Ansel. lib. 2. c. 46.*

CAP. XXVI.

QVAM QVAM comprouincialibus Episcopis vna cum eorum Metropolitanorum huius prouinciae, causas Episcoporum liceat concorditer agitare: non tamen, sicut in

praedicta (Nicaena) te praesente (Athanasium) constitutum est synodo, licet definire absque Romani Pontificis auctoritate. Quod si secus a quibusdam praesumptum fuerit; ipsi, qui hoc egerint, suae praesumptionis suscipiant dampnum: et illi, qui ab eis perperam excommunicati, aut damnati fuerint, auctoritate huius sanctae sedis, et beati praepositoris nostri clauigeri Petri potestate soluantur, atque restituantur: ipse enim ait Dominus: Quaecumque solueris super terram, erunt soluta et in caelis. [Quotiens Episcopi se a suis comprouincialibus, vel a Metropolitano putauerint praegravari, aut eos suspectos habuerint; mox Romanam appellent sedem, ad quam eos absque vlla detentione, aut suarum rerum ablatione libere ire liceat: et dum praedictam Romanam matrem appellauerint Ecclesiam, aut ab ea se audiri exposcerint; nullus eos aut excommunicare, aut eorum sedes subripere, aut eorum res auferre, aut aliquam eis vim inferre praesumat, antequam eorum causa Romani Pontificis auctoritate finiatur. Quod si aliter a quoquam praesumptum fuerit, nihil erit, sed viribus carebit. Nam nec hoc perperam praesumimus, sed et ipsum in Nicaena synodo constitutum, et antecessores nostros egisse, bene Athanasium nostrum, et c. His, et aliis quam plurimis documentis manifestum est, nullum damnari, aut suis spoliari rebus debere Episcopum, qui hanc sanctam sedem interpellauerit, aut sibi defensoratricem adsciuerit, donec iudicium de eo nostrae Apostolicae auctoritatis, hoc est, Principis Apostolorum Petri agnoscat. Quia solummodo Christus Iesus huic sanctae sedi, id est Apostolicae, hoc facere commisit, utpote quoniam solus, atque praes omnibus praefatus Princeps Apostolorum creditus est, atque percipere meruit a Rege Regum Christo Deo claves regni caelorum. *Felix II. ep. 1. c. 18. et 19. Ansel. lib. 2. c. 59. Tarrac. lib. 2. c. 43.*

CAP. XXVII.

DAMASVS seruus seruorum Dei, atque per gratiam eius Episcopus sanctae catholicae Ecclesiae urbis Romae, Stephano Archiepiscopo concilii Mauritaniae, et vniuersis Episcopis Africanae prouinciae et c.

Pro

Pro qua re oportet iuxta vestram prudentem commonitionem, magis autem secundum Domini diuinam praedictionem, nos qui supra domum eius, hoc est, vniuersalem Ecclesiam catholicam Episcopale suscepimus ministerium, sollicitè vigilare; ut ne quid de sacris eius muneribus, id est, Apostolicis viris, Apostolorumque successoribus, atque ministris quisquam et c. nobis inconsultis dampnari valeat. Scitis firmamentum adeo fixum, et immobile, atque titulum lucidissimum suorum sacerdotum, id est, omnium Episcoporum. Apostolicam sedem esse constitutam, et verticem ecclesiarum. Tu es Petrus, ait Dominus, et super firmamentum tuum Ecclesiae columnae, qui Episcopi intelliguntur, confirmatae sunt; et tibi claves regni caelorum commisit, atque ligare, et soluere potestatem, quae in caelis sunt; et quae in terris, promulgauit et c. [Discutere namque Episcopos, et summas ecclesiasticorum negotiorum causas, Metropolitanorum vna cum omnibus suis comprouincialibus, ita ut nemo ex eis desit, et omnes in singulorum concordent negotiis, licet: sed definire eorum, atque ecclesiasticarum summas querellas causarum, vel damnare Episcopos, absque huius sanctae sedis auctoritate, minime licet: quam omnes appellare, si necesse fuerit, et eius fulciri auxilio oportet. *Dan. ep. 3. in prin. Burch. lib. 1. c. 179. Iuo par. 5. c. 295. de cr. Ansel. lib. 2. c. 60. Tarrac. lib. 2. c. 45.*

CAP. XXVIII.

QVAE illicite contra praefixos fratres (loquitur de quibusdam Episcopis) egerunt, cito corrigant; et quos nobis inconsultis laeserunt, nobis inconsultis plena satisfactione sanent, et cito sibi eos reconcilient, si noluerint Apostolicae sedis suscipere censuram. Nam si quid fortasse in eis, aut contra eos emerferat, nostrum fuerat expectandum examen; ut nostra, ut semper huic fuit sedi concessum priuilegium, aut condemnarentur auctoritate, aut falcirentur auxilio. Neque enim suo pro libitu, nostra debuerant iura peruadere, absque Apostolicae sedis dispositione mandante. A talibus deinceps omnes se abtineant sacerdotes, qui noluerint ab Apostolicae petrae, super quam Christus, ut

praedictum est, vniuersalem construxit Ecclesiam, cui Episcopos summa iudicia, atque maior causae reseruatae sunt, atque solidatae, censura, ac sacerdotali honore secludi. *Dan. ep. 3. c. 7. themase vltimo.*

CAP. XXIX.

QVID QVID vestra caritas de causa (Maximi Episcopi) duxerit decernendum, cum ad nos relatum fuerit, nostra, ut concedet, necesse est, auctoritate firmetur: *Bonif. ep. 2. in fin. Burch. lib. 1. c. 161. Iuo par. 5. c. 271. de cr.*

CAP. XXX.

AD Ecclesiam Romanam summa Episcoporum negotia, et iudicia, quasi ad caput semper referenda sunt. *Vigil. ep. vii. c. 7. Ansel. lib. 2. c. 18.*

CAP. XXXI.

OPORTEBAT tuam fraternitatem (loquitur cum Paulo Archiepiscopo Cretenis) secundum canonum vigorem, tempore, quo se petiit (Ioannes Episcopus Lampeon) ad nos venire, eum absolueret tuis litteris; quem non solum noluit canonice absolueret ad Principis Apostolorum limina, sed magis respondisti ei indecenter, iniquis; Quia non competenter quaeris. Quae ergo sancti sanxerunt Patres, indecentia sunt? an placencia tibi decentia sunt? *Vitalian. ep. 1. in med.*

CAP. XXXII.

SI aduersus prouinciae Metropolitanum Episcopus, vel clericus habuerit querellam, petat Primatem dioeceseos, et apud ipsum iudicetur, aut apud sedem Apostolicam. *Hair. ad Episc. Mediom. c. 26. Capitul. lib. 7. c. 321.*

CAP. XXXIII.

NVLLI dubium sit, quod non solum Pontificalis accusatio, sed omnis sanctae religionis relatio ad sedem Apostolicam, quali ad caput ecclesiarum debeat referri. *Dist. 12. c. 2. praeceptis. Greg. IV. Episcopis per Galliam, et Germaniam. Ansel. lib. 1. c. 25.*

CAP. XXXIV.

SI is, quem damnandum esse dixerint homines, fuerit Episcopus, qui suam causam in praesentia Romanae sedis Episcopi petierit; nullus super illum finitiuam dare sententiam praesumat. *Leo IV. ep. ad Episcopos Britan.*

CAP. XXXV.

CETERVM, ut calamum ad Constantinopolitanos Praesules specialiter ostendamus, aut numquam omnino, aut cer-

e iij te vix

te vix eorum aliquis, sine consensu Rom. Pont. reperitur eiectus, qui tamen hactenus inter depositos annumeretur, et non ab haereticis, vel tyrannis pulsus, aut interemptus commemoretur. Deniq. vt ex his paucos commemoremus, nonne Maximus, postquam multum a Damaso Papa laboratum est, Constantinopoli pulsus est? Nonne Nestorius? Nonne Acacius? Nonne Anthemius, Sergius, Pyrrhus, Paulus, Petrus, sedis Apostolicae discurrentib. consultationib: ac decretis eiectioni sunt? Nicol. ep. ad Mich. Imp. paulo ante med.

CAP. XXXVI.

QVONIAM de persona Ignatii, atq. Photii nihil discretius, atque mitius, nec non et salubrius arbitramur; vt vterq. Romam ad renouandum examen veniat, hoc magnopere volumus, et vt vos annuatis, salubriter admonemus et c. Porro ne dicaris, praeter Ecclesiae legem, Ignatium, vel Photium Romam venire sanxisse; scitote, nos antiqui Patris, et praedecessoris nostri Iulii in hoc secutos esse exemplum. Qui iuxta quod in epistola sua reperitur, his, qui conuenerant Antiochiae, hoc praecipuisse dinoscitur; et Theodoritus historiographus in his hoc ipsum verbis ostendit: Verum, inquiens, Eusebius, eiusq. confortes, calumnias in Athanasium factas Iulio Rom. Pont. destinauerunt, qui ecclesiasticam sequens regulam, etiam ipsos Romam venire praecipit, et venerabilem Athanasium ad iudicium regulariter euocauit. Ille continuo euocatione suscepta venit. Quod si ad hoc dicitis, Ille quidem vocauit, sed ipsi venire contempserunt: audite sequentia, et videbitis, vtrum in laudem, an in vitium erium, ista sit illis putata contemptio. Subiunxit enim idem historiographus, dicens: Calumniar. vero sarcinatos Romam quidem profecti non sunt, scientes, facile suum posse capi mendacium. Nicol. ep. ad Mich. Imp. ante fi.

CAP. XXXVII.

PHOTIVM, qui licet sit a decessore meo, et a nobis pro criminibus ante patris iure damnatus, et anathematizatus, nunc tamen, quia recentioribus excessib. priores iniquitates transcendit, et ponens

in caelum os suum, aduersus venerandam sedis Apostolicae privilegia noua temeritate prorupit, cui resistere minime formidauit, Apostolicae auctoritatis censura iterato damnamus, et anathematis nexib. innotuimus. Si tamen viua voce, ac propria Apostolicae sedi in omnib. obedire sponderit, et profanum conciliabulum a se CP. celebratum damnauerit, laicae communio nis gratiam non negamus. Hadrian. II. relatus in VIII. syn. CP. act. 7. ante finem.

CAP. XXXVIII.

QVOD solus Romanus Pontifex possit deponere Episcopos, vel reconciliare. Gregor. VII. lib. 2. registr. in dictato.

CAP. XXXIX.

QVOD Romani Pontificis praeccepto, et licentia, subiectos liceat accusare. Idem subiectis. CAP. XL.

SVB Simplicii Episcopatu venit relatio de Graecia ab Acacio CP. Episcopo, et affirmavit Petrum Alexandriae vrbis Eutychianistam haeticum: facta petitione ab Acacio Episcopo chirographo constructa. Eodem tempore fuit Ecclesia, hoc est, prima sedes Apostolica executrix. Tunc Simplicius damnauit Petrum Alexandrinum et c. Ex Pontif.

CAP. XLI.

GELASIVS fecit synodum, et misit per tractum Orientis, et iterum damnauit in perpetuum Acacium, et Petrum, si non paenitentes sub satisfactione libelli postulerent paenitentiam, secundum humanitatem primae sedis Ecclesiae. Ex Pontif.

CAP. XLII.

NON modicum detrimentum est ex his, quae gesta sunt, vt fides et c. perturbata sit ad arbitrium vnus hominus, qui in synodo Ephesinae ciuitatis odium, et contentiones potius exercuit. Te narratur, militum praesentia, et metu impetens CP. ciuitatis Episcopum Flavianum, eo quod libellum ad Apostolicam sedem miserit, et ad omnes Episcopos harum partium, per eos, qui directi fuerunt in concilio a Reuerentissimo Episcopo Romae, qui secundum definitiones Nicaeni concilii consueti sunt interesse. Galla Placidia ad Theodos. filium ante Chalced. concil. post prin.

Ad Pon-

Ad Pont. Max. appellatur ab omnibus.

TIT. XV.

2. q. 6. c. 5.

VT omnes Episcopi, qui in quibusdam grauioribus pulsantur, vel criminantur causis, quotiens necesse fuerit, libere Apostolicam appellent sedem, atq. ad eam quasi ad matrem confugiant; vt ab ea, sicut semper fuit, pie fulciantur, defendantur, et liberentur. cuius dispositioni omnes maiores ecclesiasticas causas, et Episcoporum iudicia antiqua Apostolorum, eorumque successorum, atq. canonum auctoritas reseruauit et c. Nicae. xviii. apud Iulium in epistol. 2. contra Orient. c. 2. Capitul. lib. 7. c. 156. in addit. Burch. lib. 1. c. 144. Iuo par. 5. c. 257. decr. Et lib. 4. tit. 12. c. 2. panor. CAP. II.

2. q. 6. c. 5.

QVONIAM culpantur Episcopi, qui aliter erga fratres egerint, quam eiusdem sedis Papae fieri placuerit: placuit, vt accusatus, vel iudicatus a comprouincialibus in aliqua causa Episcopus, licenter appellet, et adeat Apostolicae sedis Pontificem, qui aut per se, aut per Vicarios suos eius retractari negotium procuret; et dum iterato iudicio Pontifex causam suam agit, nullus alius in eius loco ponatur, aut ordinetur Episcopus. Quoniam, quamquam a comprouincialibus Episcopis accusati, causam Pontificis scrutari liceat; non tamen definiri inconsulto Romano Pontifice permittitur, cum B. Petro Apostolo, et non ab alio, quam ab ipso dictum sit Domino: Quaecumque ligaueris et c. Nicaen. xix. apud Iulium ep. 2. c. 3. Capitul. lib. 7. c. 155. Et 156. in addit. Burch. lib. 1. c. 144. Et 176. Iuo lib. 4. tit. 12. c. 2. panor. Et par. 5. c. 257. decr. Ansel. lib. 2. c. 11. et 75. et 81. Caesar. lib. 5. c. 60. CAP. III.

2. q. 5. c. 7. et 15.

SI quis putauerit, se a proprio Metropolitanano grauari, apud Primatem dioeceseos, aut penes vniuersalis Apostolicae Ecclesiae Papam iudicetur. Nicae. xxi. apud Iulium, ep. 2. c. 4. Victor epist. 1. in medio. Xyst. II. ep. 1. ante fin. Hadr. c. 6. ad Episcopum Mediom. Capit. lib. 7. c. 151. in addit. Burch. lib. 1. c. 144. Iuo par. 5. c. 257. decr.

Et lib. 4. tit. 12. c. 2. in fine panor. Ansel. li. 2. c. 9. Et 11. CAP. IV.

PLACVIT, vt si accusatus, vel damnatus Episcopus appellauerit Romanum Pontificem, id statuendum est, quod ipse iuste censuerit. Nicae. xlii. apud Iul. ep. 2. c. 10. Fabia. ep. 3. post prin. Burch. lib. 1. c. 144. Iuo par. 5. c. 257. decr. CAP. V.

PLACVIT, vt si Episcopus accusatus fuerit, et iudicauerint congregati Episcopi prouinciae illius, et de gradu suo deiecerint eum, et appellare Episcopo placuerit, et confugere ad beatiss. Episcopum Romanum, et voluerit audiri, et iustum putauerit, vt renouetur examen; scribere his Episcopis dignetur, qui in finitima prouincia sunt, vt ipsi diligenter omnia requirant, et iuxta fidem veritatis definiant. Quod si is, qui rogat causam suam iterum audiri, deprecatione sua mouerit Episcopum Ro. vt e latere suo presbyterum mittat; erit in potestate Episcopi Ro. quid velit, et quid existimet suscipiendum. et si decreuerit mittendos esse, qui praesentes cum Episcopis iudicent, habentes auctoritatem eius, a quo destinati sunt; erit in suo arbitrio. Si vero crediderit suscipere Episcopos, vt negotio terminum imponant; faciat, quod sapientissimo consilio suo iudicauerit. Nic. synodus apud Zosimum in comitorio. refertur in concilio Carthag. VI. cap. 3. L. et ante canones Carthag. Graecos; et in epistula Carth. c. 135. G. concilii Carth. VI. ad Bonifacium. L. VI. de eadem verba Sard. c. 5. G. 7. L. Ennod. pro Symma. Nic. cl. ep. 2. non edita ad Episcopos apud Conuicium. Iuo par. 5. c. 257. decr. Ansel. lib. 2. c. 57. CAP. VI.

SI quis Episcopus deponatur iudicio Episcoporum comprouincialium, et dicat rursus sibi defensionem competere (in vrbe Roma. L.) non ante (post appellationem L.) in sedem eius alter constituatur, quam Romanus Episcopus cognoscens definierit. Sard. IV. G. 5. L. CAP. VII. SIMILITER a supradictis Patrib. est definitum consonanter; vt si quisquam Episco-

Episcoporum, aut Metropolitanum, aut com-
prouinciales, vel iudices suspectos habue-
rit; vel vestram sanctam Romanam inter-
pelleret sedem, cui ab ipso Domino pote-
stas ligandi, ac soluendi, speciali est priui-
legio super alios concessa. Ipsa enim fir-
mamentum a Deo fixum, et immobile
percepit, quoniam ipsam formam vniuersi
forum titulorum lucidissimam, Dominus
Iesus Christus vestram Apostolicam con-
stituit sedem; ipsa est enim sacer vertex,
in quo omnes vertuntur, sustentantur, re-
leuantur et c. *Athan. & alii ad Felicem II. ante medium.*

CAP. XIX.

SI quis Episcoporum iudicio prouincia
li depositus fuerit, Romanum Papam, si
placet, rursus appellet; et ipse, si videtur,
reparet iudicia in opitulatione damnati.
Ennod. pro Symma. post. med. ex can. 5. conc. Sardiæ.

CAP. IX.

OMNIS oppressus libere sacerdotum,
si voluerit, appellet iudicium, et a nul-
lo prohibeatur; sed ab his fulciatur, et li-
beretur, et c. Quod si difficiliore ortae
fuerint quaestiones, aut Episcoporum, vel
maiorum iudicia, aut maiores causae fue-
rint; ad sedem Apostolicam, si appellatum
fuerit, referantur. *Anaclet. ep. 1. ante fi.*

CAP. X.

SI quis vestram (Episcopi) pulsatus fue-
rit in aliqua aduersitate, licenter hanc san-
ctam, et Apostolicam appellet sedem, et
ad eam quasi ad caput suffugium habeat;
ne innocens damnetur, aut ecclesia sua de-
trimentum patiatur. Si autem ei necesse
fuerit, eamque appellare minime ausus fuerit,
et vocatus tamen ab hac sancta sede fuerit,
non renuat venire, sed confestim, ut ei nu-
tium fuerit, venire festinet, et causas,
pro quibus vocatus est, prudenter disponat,
atque si necesse sit aliquid corrigere fuerit,
cum his, quos hic primos inuenerit, corri-
gat. Ad ecclesiam tamen suam non prius
reuertatur, quam litteris Apostolicis, vel
formatis pleniter instructus, atque purga-
tus sit, si fuerit vnde, ut postquam domum
reuerfus fuerit, cognoscant vicini sui, qua-
liter hic sua, aliorumque, causa discussa fue-
rit, quatenus ea absque aliqua ambiguitate
nuntiare, et praedicare omnibus possit.
Xystus. ep. 2. in med. Iuo par. 5. c. 3. decr. An-

sel. lib. 2. c. 8. Caesar. lib. 5. c. 4. Tarrac. lib. 1. c. 280.

CAP. XI.

ITA constitutum liquet a tempore A-
postolorum, et deinceps. Placuit ut [accu-
satus, vel iudicatus et c. (vt XIX. Nicae. apud Iul.) Et alibi in institutis legitur A-
postolicis. [Si quis putauerit se a proprio
Metropolitano grauari, apud Patriar-
cham, vel Primatem dioeceseos, aut penes
vniuersalis Apostolicae Ecclesiae iudice-
tur sedem, et c. *Victor ep. 1. Nicae. XXI. apud Iul. Chalced. c. 9. Aquisgr. c. 86. Hadr. c. 6. ad Episcopum Mediom. Xystus II. ep. 1. Capitul. lib. 7. c. 151. in addit. Iuo lib. 4. tit. 12. c. 2. panor. Ansel. lib. 2. c. 9. et 11. Caesar. lib. 9. c. 60.*

CAP. XII.

AD sedem Apostolicam ab omnibus ma-
xime tamen ab oppressis appellandum est,
et concurrendum, quasi ad matrem, ut eius
vberibus nutriantur, auctoritate defendan-
tur, et a suis oppressionibus releuantur.
Zephy. ep. 1. in med. Ansel. lib. 2. c. 6. Tarrac. lib. 1. c. 276.

CAP. XIII.

PLACUIT, ut si Episcopus accusa-
tus appellauerit Apostolicam sedem, id
statuendum, quod eiusdem sedis Pontifex
censuerit. *Fabian. ep. 3. post prin. Xystus III. ep. vni. c. 5. Hadr. ad Episcop. Mediom. c. 21. Capitul. lib. 7. c. 315. & in additis c. 153.*

CAP. XIV.

NVLVS sacerdotum causam suam
alieno committat iudicio, nisi ad sedem
Apostolicam fuerit appellatum. *Cornel. ep. 2. ante fin. Iuo lib. 4. tit. 5. c. 3. panor.*

CAP. XV.

OMNIS accusatio intra prouinciam
audiatur, et a comprouincialibus termine-
tur, nisi ad Apostolicam sedem fuerit tan-
tum appellatum. *Stepha. ep. 2. ante med. Vid. eladr. c. 10. in ep. ad Episcop. Mediom. Cod. Theod. lib. 9. tit. 1. const. 5. Capitul. lib. 7. c. 143. in add. & lib. 6. c. 287. Iuo lib. 4. tit. 5. c. 4. panor. et epist. 29. ad Richerium Senonen. Ansel. lib. 3. c. 74. Tarrac. lib. 2. c. 19.*

CAP. XVI.

IN hac sancta sede dudum a multis E-
piscopis constitutum erat, et modo ad ve-
strum, et ceterorum fratrum auxilium est
denuo roboratum: ut omnes Episcopi,
qui in quibusdam et c. (vt Nicaen. XVIII. XIX. XXI. apud Iulium) Xyst. II. ep. 1. in med.

CAP.

CAP. XVII.

AD sedem Apostolicam omnes, quasi
ad caput, iuxta Apostolorum eorumque suc-
cessor. sanctiones, Episcopi, qui voluerint,
vel quibus necesse fuerit, suffugere, eamque
appellare debent, ut inde accipiant tuitio-
nem, et liberationem, vnde acceperunt in-
formationem, atque consecrationem. Quod
omnibus minime conuenit denegare Epi-
scopis, sed absque vlla custodia, aut excom-
municatione, vel damnatione, vel spolia-
tione, libere ire concedatur. *Marcellus ep. 1. in prin. Ansel. lib. 2. c. 7.*

CAP. XIX.

NVLVM Episcopum, qui hanc ap-
pellauerit Apostolicam sedem damnare
potestis, antequam hinc sententia finitiua
procedat. Nam si saeculares in publicis
iudiciis, libellis vtuntur appellatoriis, quan-
to magis sacerdotibus haec eadem agere li-
cet, qui super illos sunt? *Marcellus ep. 2. in med. Iuo par. 4. c. 240. decr. Ansel. lib. 2. c. 62.*

CAP. XIX.

SI se viderit quisquam vestrum prae-
gruari, hanc sedem appellet, huc recur-
rat; ut semper instituta fuit consuetudo:
quia et voluntarie eis compatiemur, et li-
benter, prout Dominus dederit, adminicu-
lum feremus. Neca quoquam, fratres, inhi-
beatur, aut obiurgetur, qui nostrae con-
sors communionis esse voluerit, sed magis
ei veniendi auxilium praestetur, quia suf-
ficat vnicuique oburgatio, quae sit a pluri-
mis. *Miltiad. ep. 1. in prin.*

CAP. XX.

SIMILITER in iam facta synodo (Nicae
na) statutum est, ut [vltra prouinciae ter-
minos accusandi licentia non progredia-
tur, nisi ad hanc Apostolicam sedem fue-
rit prouocatum, ad quam omnes, qui vo-
luerint, libere, et absque villo impedimento a
quibusdam agendo confluere debent et c.
Iulius ep. 2. c. 32. Hadr. c. 10. ad Episcopum Mediom. Cod. Theod. lib. 9. tit. 1. const. 5. Capitul. lib. 6. c. 287. the. 7. Iuo lib. 4. tit. 5. c. 4. panor. et ep. 29. ad Richerium Senonen. Ansel. lib. 3. c. 74. Tarrac. lib. 2. c. 19.

CAP. XXI.

QVOTIENS Episcopi se a suis com-
prouincialibus, vel a Metropolitano putave-
rint praegruari, aut eos suspectos habue-

rint; mox Romanam appellent sedem, ad
quam eos absque vlla detentione, aut suar.
rerum ablatione libere ire liceat: et dum
praedictam Romanam matrem appellaue-
rint Ecclesiam, aut ab ea se audiri exposce-
rint; nullus eos aut excommunicare, aut
eorum sedes subripere, aut eorum res au-
ferre, aut aliquam eis vim inferre praesu-
mat, antequam eorum causa Romani Pon-
tificis auctoritate finiatur. Quod si aliter
a quoquam praesumptum fuerit, nihil e-
rit, sed viribus carebit. Nam nec hoc per-
peram praesumimus, sed et ipsum in Ni-
caena synodo constitutum est, et c. *Felix II. ep. 1. c. 19. Ansel. lib. 2. c. 59. Tarrac. lib. 2. c. 43.*

CAP. XXII.

HIS, et aliis quamplurimis documentis
manifestum est, nullum damnari, aut suis
spoliari reb. debere Episcopum, qui hanc
sanctam sedem interpellauerit, aut sibi de-
fensatricem adiciuerit, donec iudicium de
eo nostrae Apostolicae auctoritatis, hoc
est, Principis Apostolorum Petri agnoscat,
et c. *Ibidem.*

CAP. XXIII.

DAMNARE Episcopos, absque huius san-
ctae sedis auctoritate, minime licet: quam
omnes appellare, si necesse fuerit, et eius
fulciri auxilio oportet. *Dam. ep. 3. in prin. Euseb. lib. 1. c. 179. Iuo par. 5. c. 295. decr. Ansel. lib. 2. c. 64. Tarrac. lib. 2. c. 45.*

CAP. XXIV.

OMNES partium nostrarum eccle-
siae, omnes mansuetudini vestrae cum gem-
itibus, et lacrymis supplicant sacerdotes;
ut quia et nostri legati fideliter reclama-
runt, (loquitur de pseudosynodo Ephesina)
et eisdem libellum appellationis Flavianus
Episcopus dedit, generalem synodum
iubeatis intra Italiam celebrari, quae om-
nes offensiones ita aut repellat, aut nati-
get, ne aliquid vltra sit vel in fide dubium,
vel in caritate diuisum, et c. Quam autem
post appellationem interpositam hoc ne-
cessarie postuletur, canonum Nicaeae ha-
bitorum decreta testantur, quae a totius
mundi sunt sacerdotibus constituta. *Leo ep. 23. ad Theodos. imperat. circa finem.*

CAP. XXV.

CAVSSAM Lupicini Episcopi illic
iubemus audiri: cui multum, et saepius po-
stulanti communionem hac ratione red-
didimus

didimus; quoniam cum ad nostrum iudicium prouocasset, immerito eum pendente negotio a communione videbamus fuisse suspensum. Adiectum etiam illud est, quod huic temere superordinatus esse cognoscitur, qui non debuit ordinari, ante quam Lupicinus in praesenti positus, aut confutatus, aut certe confessus iustae posset subiacere sententiae: ut vacantem locum, quemadmodum disciplina ecclesiastica exigit, is, qui consecratur, exciperet. *Leo epist. 85. ad Episcopos Afric. c. 2. Capitul. lib. 7. c. 157. in additis.*

CAP. XXVI.

NOBIS CVM vestra fraternitas recognoscat, Apostolicam sedem, pro sui reuerentia, a vestrae etiam prouinciae sacerdotibus, innumeris relationibus esse consultam, et pro diuersarum, quemadmodum vetus consuetudo poscebat, appellatione caussarum, aut retractata, aut confirmata fuisse iudicia. *Leo ep. 87. ad Episcopos Viennen. prouin. post prin.*

CAP. XXVII.

9.7.3.6.16. IPSI sunt canones, qui appellationes

totius Ecclesiae ad huius sedis examen uoluerit deferri. Ab ipsa vero nusquam prorsus appellari debere sanxerunt, ac per hoc illam de tota Ecclesia iudicare, ipsam ad nullius commere iudicium et c. *Gelasius epist. 4. ad Faust. ante med. Nicol. in epist. ad Michaelm Imperat. Iuo part. 5. c. 9. decret. & in episto. 1. ad Richerium Senonen. Archiepisc. Anselm. lib. 2. c. 56.*

CAP. XXVIII.

AD sedem B. Petri de qualibet mundi parte canones appellare voluerunt, ab illa autem nemo sit appellare permissus. *Ge- las. ep. 6. ad Episc. Dard. ante med.*

CAP. XXIX.

OMNIVM appellantium Apostolicam sedem, Episcoporum iudicia, et cunctarum maiorum negotia caussarum, eisdem sanctae sedi (Rom.) reseruata esse liquet. *Vigilius episto. vnic. cap. 7. Anselm. Lucen. lib. 2. cap. 18.*

CAP. XXX.

NVL LVS audeat condemnare Apostolicam sedem appellantem. *Grego. VII. lib. 2. registr.*

Pontifex Max. Imperatores, et Reges potest excommunicare, et priuare ditione, illorumque subditos fidelitatis sacramento soluere. TIT. XVI.

CAP. I.

QVOD Romano Pontifici liceat Imperatores deponere. *Gregorius VII. lib. 2. registr. in dictato.*

CAP. II.

QVOD a fidelitate iniquorum possit Romanus Pontifex subiectos absoluere. *Grego. VII. lib. 2. registr. in dictato.*

CAP. III.

EX parte omnipotentis Dei Patris, et Filii, et Spiritus sancti, per tuam potestatem, et auctoritatem (cum Petro Apostolo loquitur) Henrico Regi filio Henrici Imperatoris, qui contra tuam Ecclesiam, inaudita superbia insurrexit, totius regni gubernacula Teutonicorum, et Italiae contradico, et omnes Christianos a vinculo iuramenti, quod sibi fecerunt, vel facient,

absoluo; et ut nullus ei, sicut Regi seruiat, interdico: dignum est enim, ut qui studet honorem Ecclesiae tuae imminuere, ipsum honorem amittat, quem videtur habere; et quia sicut Christianus contempnit obedire, nec ad Deum rediit, quem dimisit, participando excommunicatis, et multas iniquitates faciendo, meaq. monita, quae pro sua salute sibi mihi, te teste spernendo, seq. ab Ecclesia tua, temptans eam scindere, separando, vinculo anathematis eum vice tua alligo. *Greg. VII. lib. 3. registr. post epist. 5.*

CAP. IV.

ZACHARIAS Papa Regem Francorum deposuit, et Francigenas a vinculo iuramenti, quod sibi fecerant, absoluit. *Greg. VII. lib. 4. registr. ep. 2. post prin.*

CAP. V.

AD oppidum Canusii, in quo morati sumus

TIT. XVI. P. M. IMPER. ET REG. potest excom. et c. 61

mus cum paucis, aduenit (Rex Henricus) ibiq. per triduum ante portam castrum depolito omni regio cultu, miserabiliter, utpote discalciatus, et lanceis indutus persistens, non prius cum multo fletu Apostolicae miserationis auxilium, et consolationem implorare destitit; quam omnes, qui ibi aderant, ad pietatem, et compassionis misericordiam mouit. denique instantia compunctionis eius, et tanta hominum, qui aderant supplicatione deuicti, tandem eum relaxato anathematis vinculo, in communionis gratiam, et sinum sanctae matris Ecclesiae accepimus. *Grego. VII. lib. 4. registr. epist. 12. in medio.*

CAP. VI.

CONFIDENS de iudicio, et misericordia Dei, eiusq. piissimae matris semper virginis Mariae, fultus vestra auctoritate (cum Petro, et Paulo Apostolis loquitur) Henricum, quem Regem dicunt, omnesq. fautores eius, excommunicationi subicio, et anathematis vinculis alligo, et iterum regnum Teutonicorum, et Italiae ex parte omnipotentis Dei, et vestra interdicens ei omnem potestatem, et dignitatem illi regiam tollo, et ut nullus Christianus ei sicut Regi obediat, interdico; omnesq. qui iurauerunt, vel iurabunt, de regni dominatione, et iuramenti promissione absoluo. Ut Rodolphus regnum Teutonicorum regat, et defendat, quem Teutonici elegerunt sibi in Regem, ad vestram fidelitatem, ex parte vestra dono, largior, et concedo omnibus sibi fideliter adhaerentibus absolutionem omnium peccatorum, vestramque benedictionem in hac vita, et in futuro vestra fretus fiducia largior. *Grego. VII. in conc. Rom. anni VII. in fine.*

CAP. VII.

ANNO ab incarnatione Domini millesimo octuagesimo primo celebrata est synodus Romae, in qua Henricum, et omnes fautores eius, qui in praeterita excommunicatione animum indurauerant, iterum excommunicauit, et anathematizauit. *Greg. VII. in concil. Rom. anni IX.*

CAP. IIX.

BEATVS Gregorius Papa Reges a sua dignitate cadere statuit, qui Apostolicae sedis decreta violare praesumpserint,

scribens ad quendam Senatorem Abbatem his verbis: Si quis Regum, sacerdotum, iudicum, atq. saecularium personarum hanc constitutionis nostrae paginam agnosces, contra eam venire temptauerit, potestatis, honorisq. sui dignitate careat. *Greg. VII. lib. 8. registr. ep. 21. post prin. Grego. I. lib. 11. ep. 10. in fine.*

CAP. IX.

ZACHARIAS, Regem Francorum. *15. q. 6. c. 3.* non tam pro suis iniquitatibus, quam pro eo, quod tantae potestati non erat vilis, a regno deposuit, et Pipinum Caroli Magni Imperatoris patrem in eius loco substituit, omnesq. Francigenas a iuramento fidelitatis, quod illi fecerant, absoluit. *Greg. VII. lib. 8. registr. ep. 21. ad Herimannum Meten. Episcop. ante medium.*

CAP. X.

AB hac hora, et deinceps fidelis ero per rectam fidem B. Petro Apostolo, eiusque Vicario Papae Gregorio, qui nunc in carne uiuit: et quodcumque mihi ipse Papa praeceperit, suis videlicet verbis, per veram obedientiam fideliter, sicut oportet Christianum, obseruabo. De ordinatione vero ecclesiarum, et de terris, vel censu, quae Constantinus Imperator, vel Carolus sancto Petro dederunt, et de omnibus ecclesiis, vel praediis, quae Apostolicae sedi ab aliquibus viris, vel mulieribus aliquo tempore sunt oblata, vel concessa, et in mea sunt, vel fuerint potestate, ita conueniam cum Papa, ut periculum sacrilegii, et perditionem animae meae non incurram, et Deo, sanctoque Petro adiuuante Christo, dignum honorem, et utilitatem impendam. *Apud Greg. VII. lib. 9. registr. post epist. 3. Iuramentum Imperatoris.*

CAP. XI.

SI dominus temporalis requisitus, et monitus ab Ecclesia, terram suam purgare neglexerit ab haeretica feditate, per Metropolitanum, et comprouinciales Episcopos excommunicationis vinculo innodetur; et si satisfacere contempserit infra annum, significetur hoc Summo Pontifici, ut ex tunc ipse vassallos ab eius fidelitate denuntiet absolutos, et terram exponat catholicis occupandam. *Inno. III. in con. gen. Lat. c. 3.*

f De de-

De decretis, et decretalibus Pontificum

Maximorum.

CAP. I.

OBEDITE praepositis vestris, et subiacete illis: ipsi enim per- uigilant pro animabus vestris, tamquam rationem reddituri: Paulus magnus Apostolus praecipit. Itaq. beatissimum Papam Nicolaum, tamquam organum sancti Spiritus habentes, nec non et sanctum Hadrianum Papam successorem eius, definimus, atq. sancimus; ut ea omnia, quae ab eis synodice per diuersa tempora exposita sunt, et promulgata editis causis, tam pro defensione, ac statu CP. Ecclesiae, et summi sacerdotis eius, Ignatii uidelicet sanctissimi Patriarchae, quam etiam pro Photii neophyti, et inuaforis expulsionem, ac condemnationem, seruari semper, et custodiri immutata pariter, et illaesa; et nullum Episcoporum, aut Archipresbyterorum, vel diaconorum, aut quempiam de catalogo clericorum euertere, et reprobare aliquid horum audere. Quisquis autem post hanc definitionem nostram comprehensus fuerit, spernens quidquam capitulorum, et decretorum, quae ab illis exposita sunt; siquidem sacerdos fuerit, aut clericus, a proprio decidat honore simul, et ordine; monachus autem, vel laicus, cuiuscumq. sit dignitatis, segre getur, donec paenitens profiteatur se conseruaturum praedictorum editionem. *Syno. VIII. c. 2. sub Hadr. II.*

CAP. II:

QUALITER, et quando debeat Prae- latus procedere ad inquirendum, et puniendum subditorum excessus, ex auctoritatibus noui, et veteris Testamenti colligitur euidenter; ex quibus postea processerunt canonicae sanctiones; sicut olim aperte distinximus, et nunc sacri approbatione concilii confirmamus. *Inno. III. in conc. gen. Lat. c. 8.*

CAP. III:

ITEM epistolam Leonis Papae ad Flavianum CP. Episcopum destinata, cuius textum quispiam si usque ad unum iota disputauerit, et non eam in omnibus uenerabiliter receperit; anathema sit. Item opuscula, atque tractatus omnium ortho-

TIT. XVII.

doxorum Patrum, qui in nullo a sanctae Ecclesiae Romanae consortio deuiarunt, nec ab eius fide, vel praedicatione seiuncti sunt; sed ipsius communionis per gratiam Dei usq. in ultimum diem vitae suae fuerit participes, legendos decernimus. Item decretales epistolas, quas beatissimi Papae diuersis temporibus ab vrbe Romana pro diuersorum Patrum consolatione dederunt, uenerabiliter recipiendas. *Gelas. & LXX. in synod. Nicol. ad Episcopos Galliae. Burch. lib. 3. c. 220. Iuo lib. 2. tit. 11. c. 3. panor. & par. 4. c. 64. & par. 5. c. 33. decret. Ansel. lib. 6. c. 193. Caesar. lib. 1. c. 48.*

CAP. IV.

EGO pro lege Dei, pro paternis conseruandis canonibus, pro ueneratione Apostolorum, pro priuilegiis defendendis sedis Apostolorum, proq. sanctae mentionis decessoris mei Papae Nicolai praedicanda memoria, et sequentibus actibus, atq. celebrandis definitionibus, non solum rara incommoda perpeti, uerum etiam more sanctorum praedecessorum meorum Pontificum, in promptu habeo, si necesse sit, mortis sustinere discrimen. *Hadria. II. in synod. Rom. allocutione prima post med. lecta apud syn. VIII. CP. act. 7.*

CAP. V.

VOS haec, et alia sanctor. Patrum statuta fideliter, et Christiana reuerentia obseruate, si uultis de sanctae Romanae Ecclesiae, et Apostolicae sedis pace, et communione, atq. benedictione gaudere. *Nicol. II. in conc. Rom. c. XIII. Episcoporum.*

CAP. VI.

AMPECTOR omnem diuinam scripturam, scilicet veteris, et noui Testamenti, et decreta sanctorum Patrum Romanorum. Pontificum, et praecipue decreta domini mei Gregorii, et beatae memoriae Papae Urbani. Quae ipsi laudauerunt, laudo; quae ipsi tenuerunt, teneo; quae confirmauerunt, confirmo; quae damnauerunt, damno; quae repulerunt, repello; quae interdixerunt, interdico; quae prohibuerunt, prohibeo, in omnibus, et per omnia, et in his semper perseuerabo. *Paschalis II.*

TIT. XVII. DE DECRET. ET decretalibus PP. Max. 63

lis II. in syno. Lateran. CAP. VII.

QUIS sacerdotum contra decreta talia, quae a sede Apostolica processerunt, agere praesumat? vel quis, quod peius est, contra sententiam, quam uas electionis Paulus Apostolus, Spiritu sancto ministrante, promulgauit, aliud conscribere vlla ratione praesumat? Cum dicat ipse per Spiritum sanctum: Qui praedicauerit praeter id, quod praedicaui, anathema sit. et quor. auctoritas ualere possit, nisi quos sedes Apostolica semper aut introuisit, aut apocryphos fecit? *Turo. II. c. 21.*

CAP. IIX.

PERMANEANT in suo vigore concilior. omnium constituta, simul et synodicae sanctorum Praesulum Romanorum epistolae. *Tolet. III. c. 1.*

CAP. IX.

QUID a nobis in sacramento (baptismi) diuersitate faciendum sit, Apostolicae sedis informemur praecipis, non nostram, sed paternam institutionem sequentes. *Tolet. IV. c. 5.*

CAP. X.

NOS pari tenore, et reuerentia traditiones sanctorum Apostolorum, seu Reuerentissimorum Patrum, qui in supradictis conciliis adfuerunt, omnium ueneratione suscipimus, amplectimur, defendimus, praedicamus, praecipue sanctae memoriae Leonis Apostolicae sedis Praesulis dicta. *Mansuetus Episcopus, & syn. Mediolan. ep. ad Constantinum VI. Imperatorem.*

CAP. XI.

DE ueneratione, quae debetur Pontifici Maximo, et ipsius decretis, uide multa apud synodum habitam in monasterio D. Medardi Suefion. in causa Hincmari.

CAP. XII.

HAEC praecipua nemo credat absque sui periculo negligere, vel dissimulare; quia in iudicio Dei ignis aeterni tormienta sustinebit, qui ecclesiastica decreta neglexerit. *Clemens ep. i. in fine.*

CAP. XIII.

STATE fratres, et tenete traditiones Apostolorum, et Apostolicae sedis et c. *Anter. ep. vnica in fine.*

CAP. XIV.

IPSE (Deus) te, tuosque, et diuina, et Apostolicae sedis instituta illibata serua- re, et nos, atque omnes fideles ad potiora

semper conscendere concedat et c. Haec illis partibus, quibus moraris, et in omnibus quibus potueris, cunctis nota facito, et obseruare Apostolica madato auctoritate: quia et nostri, nobisq. commisi, in sancta, Apostolica, et vniuersali Ecclesia, omnes haec obseruare, nunc, et futuris temporibus professi sunt. *Steph. ep. i. in fine.*

CAP. XV.

NOLITE errare fratres, doctrinis variis, et extraneis nolite abduci. En instituta Apostolorum, et Apostolicorum uirorum, canonesque habetis: his fruimini, his circumdamini, his delectamini, his armamini et c. Satis indignum est, quemquam, uel Pontificum, uel ordinum subsecquentium, hanc regulam refutare, quam beati Petri sedem, et sequi uideat, et docere. *Iulius ep. i. in fin. Gelas. epist. i. c. 11. Ansel. lib. 1. c. 8. & lib. 5. c. 4.*

CAP. XVI.

DIVINIS, et Apostolicis constitutionibus pareatis, et in nullo patiamini prouidentissima canonum decreta uolari: quatenus et Nicaenorum canonum constituta, et quae a nobis, uel a praedecefforibus nostris sunt prouide, et salubriter decreta, intemerata permanant in futuro. *Libert. ep. 2. in fine ad omnes Episcopos.*

CAP. XVII.

OMNIA haec decretalia, et cunctorum decessorum, nostrorum constituta, quae de ecclesiasticis ordinibus, et canonum promulgata sunt disciplinis, ita a uobis, et omnibus Episcopis, ac cunctis generaliter sacerdotibus custodiri debere mandamus; ut si quis in illa commiserit, ueniam sibi deinceps nouerit denegari. *Damas. ep. 4. in fin. Numidiae Episcopis. Ansel. lib. 4. c. 47.*

CAP. XVIII.

SCRIPTA Sanctitatis tuae debita ueneratione suscepimus, in quibus sitire uenerationem, ac prudentiam tuam Apostolica instituta cognouimus. Quae de re quaedam adhuc, cum iterum miseris, mittere cupimus. Nullum tamen a beati Petri Principis Apostolorum sine, praedecefforum nostrorum, praetermissum, de quorum statutis aliquid tibi per Ammonium presbyterum, et Felicem diaconum sub certis si-

f ij gnacu-

Hebr. 13. c.

Dist. 19. c. 1. p. conso- nat.

Gala. 1. d.

De accusa. 24. Grego. IX. & c. 4. eo. ti. in 4. collect.

Distin. 15. sancta. c. 3. p. item.

gnaculis non mitteremus. Quae tē et custodire optamus, et aliis praedicanda, ac publicanda mandamus; vt ab omnibus inuiolate debita veneratione custodiantur, et inuiolate seruentur, atq. ab omnib. futuris temporibus diligenter venerentur: quia violatores voluntarii canonum grauius a sanctis Patrib. iudicantur et c. His

† delibatis itaq. rite deliberatis, et ad ecclesiar. vestrar. notitiam nostra deliberatione perlati, parere vos eorundem sanctorum canonum regulis conuenit et c. *Damas. ad Aurel. ante concilia.* CAP. XIX.

AD singulas causas, de quib. per filium nostrum Basianum presbyterum ad Romanam Ecclesiam, vt pote ad caput tui corporis retulisti, sufficientia, quantum opinor, responsa reddidimus. Nunc fraternitatis tuae animum ad seruandos canones, et tenenda decretalia constituta, magis, ac magis incitamus et c. et quamquam statuta sedis Apostolicae, vel canonum venerabilia definita, sacerdotum nulli Domini ignorare sit liberum: vt ilius tamen esse poterit, si ea, quae ad te speciali nomine generaliter scripta sunt, per vnauinitatis tuae sollicitudinem in vnuerforum fratrum nostrorum notitiam perferantur. *Syric. ep. 1. in fin.* CAP. XX.

ANTIQUAE traditionis exempla seruantes, et ecclesiasticae memores disciplinae, nostrae religionis vigorem, non minus nunc in consulendo, quam antea cum pronuntiaretis veneratione firmatis, qui ad nostrum referendum approbatis esse iudicium, scientes, quid Apostolicae sedi, cum omnes hoc loco positi ipsum sequi desideremus Apostolum, debeat; a quo ipse Episcopatus, et tota auctoritas huius nominis emerfit. Quem sequentes, tam mala iam damnare nouimus, quam probare laudanda. vel id, velut quod vera Patrum instituta sacerdotali officio custodientes, non censetis esse calcanda, quod illi non humana, sed diuina decreuere sententia; vt quidquid, quamuis de disiunctis, remotisq. prouinciis cogeretur, non prius ducerent finiendum, nisi ad eius sedis notitiam perueniret; vt tota huius auctoritate, iusta quae fuerit pronuntiatio, firmaretur; indeq. sumerent ceterae ecclesiae,

velut de natali suo fonte, aquae cunctae procederent, et per diuersas totius mundi regiones, puri capitis incorruptae manarent, quid praecipere, quos abluere, quos veluti in coeno inmundabili fordidos, mundis digna corporib. vnda vitaret et c. *Inno. ep. 2. 4. in prin. vel 2. 5. ad conc. Carth.*

CAP. XXI.

QUAE a nobis res digna seruabitur, si decretalium norma constitutor. pro aliquor. libitu, licentia populis permittitur, frangatur? *Caelesti. ep. 3. in prin. Burch. lib. 2. c. 160. Iuo par. 6. c. 2. 51. decr. Tarrac. lib. 3. c. 2.* CAP. XXII.

OMNIA decretalia constituta, tam beatae recordationis Innocēti, quam omnium praedecessor. nostror. quae de ecclesiasticis ordinib. et canonum ordinata sunt disciplinis, ita vestram dilectionem custodire debere mandamus; vt si quis illa contempserit, veniam sibi deinceps nouerit denegari. *Leo ep. 1. in fin. Episcopis Campaniae. Damas. ep. 4. in fin. Nicol. ad Episcopos Galliae. Iuo par. 5. c. 3. 3. decr. Ansel. lib. 4. c. 47. Caesar. lib. 1. c. 32. Tarrac. lib. 3. c. 6.* CAP. XXIII.

ADIVVANTE gratia Dei facilius poterit prouideri, vt in ecclesiis Christi nulla scandala, nulli nascantur errores; cum coram beatissimo Apostolo Petro id semper in commune tractatum fuerit, vt omnia instituta, canonumq. decreta apud omnes Domini sacerdotes inuiolata permaneat. *Leo ep. 4. ad Episcopos Sicil. c. 7.*

CAP. XXIV.

SUPEREST, vt concordia obedientia salubres suscipiatis hortatus; et nihil per contentionem agentes, sed ad omne studium deuotionis vnanimis, diuinis, et Apostolicis constitutionib. pareatis, et in nullo patiamini pia canonum decreta violari. *Leo ep. 8. 5. cap. 2. ad Episcopos African.*

CAP. XXV.

NECESSARIA rerum dispositione constringimur, et Apostolicae sedis moderamine conuenimur; sic canonum paternorum decreta librare, et retro Praesulum, decessorumq. nostrorum praecepta metiri; vt, quae praesentium necessitas temporum restaurandis ecclesiis relaxanda deposcit; adhibita consideratione diligenti

CAP. XXX.

PRAECEPTA Domini, atq. sanctae sedis Apostolicae, quae vice Domini Saluatoris legatione fungitur, monita fideliter amplectenda, et peragenda. *Pelag. II. ep. 1. ante si.* CAP. XXXI.

HAEC nos ita tenere cupimus, vobisq. tenere, ac docere mandamus; vt ea, quae a sanctis Patribus ante nos sunt statuta, non proterue irrumpere, sed fideliter seruare optemus. *Greg. ad Felic. Siciliae Episc. c. 3. lib. 1. 2. reg. ep. 37. ab. 3. 1.*

CAP. XXXII.

SI ea destruerem, quae antecessores nostri statuerunt; non constructor, sed euerfor esse iuste comprobaretur. *Luc. II. regnum et c. Grego. epist. 7. ad Felic. c. 1. quae est lib. 1. 2. regist. epist. 3. 1.*

CAP. XXXIII.

HOC Sanctitatem tuam firmissime, vt teneas hortamur; vt sanctor. Patrum institutis; et consultis sacerorum canonum omnimodo obsequi debeas; quia nos nullatenus aliud praedicamus, et aliud agimus. *Zachar. epist. 4. in med.*

CAP. XXXIV.

ABSIT hoc, vt praedecessor noster ita praeciperet. Nec enim ab Apostolica sede illa diriguntur; quae contraria esse Patrum, siue canonum institutis perhibentur. *Zachar. epist. 6. post med. Vide Bonif. Episcopum ad Zachar. ante finem.*

CAP. XXXV.

NULLI fas est, vel posse transgredi Apostolicae sedis praecepta etc. *Grego. IV. ad Episcopos Galliae, et Germ. incip. diuinis. Iuo par. 5. c. 11. 349. decr. Ansel. lib. 2. c. 19. Caesar. lib. 2. c. 41. Tarrac. lib. 1. c. 288.*

genti, quantum potest fieri, temperemus. *Gelas. ep. 1. c. 1. Hadr. II. in ep. ad Imp. Basilium post prin. lecta in IX. syn. CP. act. 1. Iuo par. 3. c. 1. 5. 1. decr. Ansel. lib. 5. c. 83. Caesar. lib. 2. c. 53.*

CAP. XXVI.

NE clericorum quisquam se huius offensionae futurum confidat immunem, si in his, quae salubriter sequenda de promptissimo, siue Episcopum, siue presbyterum, siue diaconum viderit excedentem, non protinus ad aures nostras deferre curauerit; probationibus dumtaxat competenter exhibitis; vt transgressoris ultio fiat, et ceteris interdictio delinquendi. Sui vero modis omnib. erit vnusquisq. Pontificum ordinis, et honoris elisor, si cuiquam clericorum, vel Ecclesiae totius auditui haec putauerit supprimenda. *Gelas. ep. 1. c. 30. Ansel. lib. 7. c. 154.*

CAP. XXVII.

ILLVD peculiarius pro amore imperii vestri, et beatitudine, quae consequi poterit regnum, pro Apostolico officio praedicamus; vt sicut decet, et Spiritus sanctus dicitur, monitis nostris obedientia praebeatur; vt bona omnia vestram rempublicam consequantur. *Anast. II. ad Anastas. Imperator. epist. 1. cap. 8.*

CAP. XXVIII.

TRANSGREDDI Apostolica statuta absque transgressoris gradus periculo nullatenus possunt. *Ioan. ep. 1. post med.*

CAP. XXIX.

CONGRVVM nobis visum est, litteris sedis Apostolicae vos monere, praecpta diuina, et Apostolicae sedis instituta viriliter peragere, et prohibita non tangere et c. *Ioan. III. ep. vni. in prin.*

De poenis, quib. afficiuntur ii, qui Pontifici Max. iniuriam faciunt, aut eius praecepta contempnunt, aut facultates eius, aut Ecclesiae Romanae surripiunt. TIT. XVIII.

CAP. I.

ANATHEMATI submisit (Photius) beatissimum Papam Nicolaum, et omnes illi communicantes, neque summitati

eius, neq. quod magis est, Ecclesiae, quae a finibus vsque ad finem constat, villo modo parcens. Hunc repulimus, atque anathematizauimus, atq. a catholica, et Apostolica Ecclesia fecimus alienum, per datam

f iij tam no-

tam nobis potestatem in Spiritu sancto. *Epistola encyclica synodi. IX. CP. in med. sub Hadr. II. act. 10.*

CAP. II.

NEMO fidelium iniuriam beati Petri intulit. Principatum impune corrupit, in cuius videlicet contumeliam, ut sanctus Bonifacius Papa scribit, quisquis surgit, habitator caelestium non potest esse regnorum:

Matt. 16. c. Tibi, inquit, dabo claves regni caelorum, in quod nullus absq. gratia Genitoris intrabit. Et rursus: Nemo umquam Apostolico culmini, de cuius, inquit, iudicio non licet retractari, manus obvias audacter intulit; nemo in hoc rebellis exstitit, nisi qui de se voluit iudicari. *Hadr. II. in syn. Rom. allocut. 3. post med. apud syn. CP. IX. act. 7.*

Nicen. Nicolaus ad Mich. Imp. prope finem.

CAP. III.

VIOLATORES, seu corruptores sacri tumuli eiusdem domini Formosi Papae, qui sub foedere conspirationis ad capiendum thesaurum, corpus illius trahentes in fluvium Tiberim iactare non timuerunt; Diuina auctoritate, synodaliq. nostro consultu; nisi resipuerint, sint a sanctae Dei Ecclesiae linuibus separati. *Rauen. conc. sub Ioan. IX. c. 9.*

CAP. IV.

QVIA scelestissima consuetudo inoleuit, ut obeunte sanctae Romanae Ecclesiae Pontifice, ipsum Patriarchium de praedari soleat; et non solum in eodem sancto Patriarchio, sed etiam per totam ciuitatem, et suburbana eius talis bacchatur praesumptio; nec non quia et id inultum haecenus neglectum est, adeo ut omnia episcopalia eadem patiantur, vniuersiue ecclesiae obeunte Pontifice; penitus, quod ne ulterius praesumatur, omnimodis interdiciamus. quod qui facere praesumpserit, non solum ecclesiastica censura, sed etiam Imperiali indignatione feriat. *Rauen. conc. sub Ioan. IX. c. 11.*

CAP. V.

EPISCOPORVM, qui excommunicato Regi communicare praesumunt, ordinatio, et consecratio, apud Deum, teste beato Gregorio, sit execratio, cum enim obedire Apostolicae sedi superbe contem-

nunt, scelus idololatriae, teste Samuele incurrunt. *Greg. VII. li. 4. reg. ep. 2. ante fin.*

CAP. VI.

QVI Apostolicae sedi obedire contemnit, scelus idololatriae incurrit; et beatus Gregorius Doctor sanctus, et humillimus, Reges decreuit a suis dignitatibus cadere, et participatione corporis, et sanguinis Domini nostri Iesu Christi carere, si praesumerent Apostolicae sedis praecipita contemnere. Si enim caelestia, et spiritalia sedes beati Petri soluit, et iudicat, quanto magis terrena, et saecularia? *Gregor. VII. lib. 4. regist. epist. 2. 4. post medium.*

CAP. VII.

QVI ab Apostolica sede discordat, ei inobediens est, confirmante Samuele, peccatum ariolandi, et idololatriae scelus committit. Dicente quoq. B. Ambrosio. Haereticum esse constat, qui Romanam Ecclesiam non concordat. *Greg. VII. lib. 7. regist. epist. 2. 4. in fine.*

CAP. VIII.

QVI Apostolicae sedis saluberrimo praeepto obedire noluerit, idololatriae peccatum incurrit, teste Samuele, et beato Gregorio adstruente. Peccatum enim ariolandi est, non obedire; et scelus idololatriae, nolle acquiescere. Peccatum igitur paganitatis incurrit, quisquis, dum Christianum se asserit, sedi Apostolicae obedire contemnit. *Ex Greg. VII. decret.*

CAP. IX.

AD hoc sanctae Romanae Ecclesiae possessiones quietas seruare per Dei gratiam cupientes, praecipimus, et sub distributione anathematis interdiciamus; ne aliqua militaris persona Beneuentanam B. Petri ciuitatem praesumat inuadere, aut violenter tenere. Si quis aliter praesumpserit; anathematis vinculo teneatur. *Callist. 11. in conc. Rom. c. 8.*

CAP. X.

ALIENATIONES, quae specialiter per Othonem, Guidonem, Hieremiam, seu forte Philippum vbilibet de possessionibus Rauennatis Exarchatus factae sunt, damnamus. *Callist. 11. in conc. Rom. c. 21.*

Varia

Varia priuilegia, et decreta Pontif. Max.

TIT. XIX.

Pontifex Max. multas confirmat Episcoporum electiones.

PARS PRIMA.

CAP. I.

De elect. c. 44. Grego. IX. c. 11. co. tit. in 4. col lect.

QVI ad Romanum pertinent immediate Pontificem, ad per eisdem sui confirmationem officii, eas se conspectui, si commode potest fieri, personaliter repraesentent; vel personas transmittant idoneas, per quas diligens inquisitio super electionis processu, et electi possit haberi, ut sic demum per ipsius circumspectionem consilii, sui plenitudinem assequantur officii, cum eis nihil obstitit, de canonicis institutis. ita quod interim valde remoti, videlicet ultra Italiam constituti, si electi fuerint in concordia, dispensatiue propter necessitates, et utilitates ecclesiarum, in spiritualibus, et temporalibus administrent et c. Munus ve-

ro consecrationis, seu benedictionis recipiant, sicut haecenus recipere consueverunt. *Inno. III. in conc. gen. Lat. c. 26.*

CAP. II.

PORREXT Hincmarus Archiepiscopus Remensis epistolam totius Galliae Episcoporum manib. subter scriptam ad Apostolicam sedem, pro confirmatione ipsius sedis et c. Ostendit etiam ipsi Christianissimo Principi coram sancta synodo diploma sacrum, ipsius venerandi Principis manib. insignitum, et sigillo subter scriptum ex approbatione suae ordinationis; ad eandem sanctam, et Apostolicam omnium scilicet ecclesiarum matrem Romanam ecclesiam. *Suesson. apud D. Medard. in causa Hincmari.*

Proferatur nomen Pontificis Max. in Missae celebratione.

PARS SECVNDA.

CAP. III.

ET hoc nobis iustum visum est, ut nomen Domini Papae quicumq. sedi Apostolicae praefuerit, in nostris ecclesiis recitetur. *Vasen. 2. c. 4.*

CAP. IV.

POST quaestionum torrentes, venerabilem Laurentium, et Petrum Episcopos, a communionem Papae se suspendisse repli-

catis; et quidquid prouidit cautio conuocatorum, ducitis ad crimen impetiti. Vilo ne ergo tempore dum celebrantur ab his sacra Missarum, a nominis eius commemoratione cessatum est? *Ennod. pro Symm. post med.*

CAP. V.

QVOD solius Romani Pontificis nomen in ecclesiis recitetur. *Grego. VII. lib. 2. regist. in dictato.*

De sanctitate, qua multi Pontifices Max. praediti fuerunt.

PARS TERTIA.

CAP. VI.

SCITIS utiq. vos, qui meruistis obsecundare sanctissimo Nicolao Papae lucernae Ecclesiae, luminari totius orbis, et ipsius communiistri estis effecti, quia incomparabilis erat vita, et sermone resplendens, quem paene nec macula tetigit. *Libellus Episcoporum petentium veniam in prin. apud syn. IX. CP. sub Hadr. II. act. 2. post prin.*

CAP. VII.

BEATVS Petrus perennem merito-rum dotem cum hereditate innocentiae non nos-misit ad posteros, et c. Quis enim sanctum esse dubitet, quem apex tantae dignitatis attollit; in quo si desint bona acquisita per meritum, sufficiunt, quae a loci decessore praestantur. aut enim claros ad haec fastigia erigit, aut eos, qui eriguntur, illustrat. *Distin. 40. non nos. c. 11.*

f iij

Enno-

Ennodius pro Symmacho apud Grego. VII. li. 8. regist. ep. 2. i. in fine. Tarrac. lib. 1. c. 75.

CAP. IIX.

QVOD Romanus Pontifex, si canonicè fuerit ordinatus, meritis B. Petri indubitanter efficitur sanctus, testante S. Ennodio Papiensi Episcopo, et multis Patribus fauentibus, sicuti in decretis B. Symmachi Papae continetur. Grego. VII. lib. 2. registri. in dictato.

CAP. IX.

A mundi principio paucissimi per diuersa terrarum regna Reges sancti cum in vna tantum Pontificum seriatim succedentium sede, videlicet Romana, a tempore

De sacramento, quo se obligauit Bonifacius Episcopus

Gregorio II. PARS QUARTA.

CAP. X.

IN nomine Dei, et Saluatoris nostri Iesu Christi, imperante domino Leone a Deo coronato magno Imperatore, anno sexto post Consulatum eius, sediet Constantino magno Imperatore eius filio, anno quarto indictionis sextae. Promitto ego Bonifacius gratia Dei Episcopus, vobis beato Petro Apostolor. Principi, Vicarioq. tuo beato Papae Gregorio, successoribusq. eius, per Patrem, et Filium, et Spiritum sanctum, Trinitatem inseparabilem, et hoc sacratissimum corpus tuum, et omnem fidem, et puritatem sanctae fidei catholicae exhibere, et in vnitatem eiusdem fidei Deo operante persistere, in qua Christianorum salus esse sine dubio comprobatur: nullo modo me contra vnitatem communis, et vniuersalis Ecclesiae suadente quopiam consentire; sed, ut dixi, fidem, et puritatem meam, atque concur-

beati Petri Apostoli ferme centum inter sanctissimos computentur, cur autem hoc, nisi quia Reges terrae, et Principes vana gloria illecti, sicut praelibatum est, quae sua sunt, spiritualibus rebus praeferunt; religiosi autem Pontifices vanam gloriam despicientes, quae Dei sunt, carnalibus rebus praeponunt; illi in se delinquentes facile puniunt, in Deum peccantes aequo animo ferunt; isti in se peccantibus cito agnoscunt, Deum offendentibus non leuiter parcunt. illi terrenis actibus nimium delecti, spiritualia parui pendunt, isti caelestia sedulo meditantur, quae sunt terrena, contemnunt, Grego. VII. lib. 8. regist. ep. 2. i. ante finem.

sum, tibi, et vtilitatibus tuae Ecclesiae, cui a Domino Deo potestas ligandi, soluendi, data est, et praedicto Vicario tuo, atque successoribus, eius per omnia exhibere; sed et si agnouero Antistites contra instituta antiqua sanctor. Patrum conuersari, cum eis nullam habere communionem, aut coniunctionem, sed magis si valero prohibere, prohibebo: si minus, fideliter domino meo Apostolico renuntiabo. Quod si, quod absit, contra huius promissionis seriem aliquid facere, quolibet modo, vel occasione temptaui, reus inueniar in aeterno iudicio, vltionem Ananiae, et Saphirae incurram et c. Hunc autem indiculum sacramenti ego Bonifacius exiguus Episcopus manu propria subscripsi, atque positum supra sacratissimum corpus tuum, ut superius legitur, Deo teste, et iudice, praestiti sacramentum, quod et conseruare promitto. Bonif. ante epist. 1. Greg. II.

Alia priuilegia, quae ad certum caput redigi non possunt.

PARS QUINTA.

CAP. XI.

SCRIPTURA, quae in sacerdotali Concilio recitata est, euidentissimis documentis constat inualida. Primum, quod contra Patrum regulas a laicis, quamuis religiosi, quibus nulla de ecclesiasticis facultatibus aliquid disponendi legitur vni-

quam attributa facultas; facta videtur. Deinde quod nullius Praefulis Apostolicae sedis subscriptione firmata docetur. Syno. Rom. III. Symma. c. 3. Steph. epist. 2. c. 9. Paschal. II. c. 2. Callist. II. c. 4. Trofle. c. 3. Capitul. lib. 5. c. 249. et li. 6. c. 294. Burch. lib. 15. c. 35. Iuo par. 16. c. 36. decr. Deuid.

vb. q. 7. c. 24. dist. 96. c. 1. p. Euladius.

Deuid. c. 4. Anselm. lib. 5. c. 10. Caesaraug. lib. 7. c. 112. Tarrac. lib. 1. c. 59.

CAP. XII.

DE his, qui ab Imperatore vrbis Romae aliquid petunt, ut prius adeant Iulium Papam et c. vide Sard. c. 9.

CAP. XIII.

QVI ad comitatum eunt, causam suam Carthaginensi, et Romano Episcopis ostendant. Apolyticam ferant Romam, et illic ab Episcopo Romano aliam accipiant ad comitatum. Nam si Romam profectus silentio ad comitatum transeat, communionem priuetur, si noua causa eundi accesserit Romae existenti, dicat eam Romano Episcopo, et apolyticam accipiat. Carth. 109. G. Afric. 73. L.

CAP. XIV.

ECCLESIAE, sedisque Romanae priuilegia cunctar. ecclesiar. priuilegiis sua ineffabili prouidentia (Deus) praetulit et c. Rogamus omnipotentem Deum; ut qui suae cognitionis vobis reseruauit mysterium, tribuat quoque nosse ad plenum suae dispositionis, quae sancta Ecclesia moderatur, arcuam, et quae sint, vel quanta, et qualia priuilegia Ecclesiae Romanae, et ex quo ceperint exordium, et quis eius summae auctoritatis auctor existat, vobis clementer aperiat et c. Porro si nos non audieritis, restat, ut sitis apud nos necessario, quales Dominus noster Iesus Christus hos haberi praecepit, qui ecclesiam Dei audire contempserint, praesertim cum Ecclesiae Romanae priuilegia Christi ore in beato Petro firmata in Ecclesia ipsa disposita antiquitus obseruata, et a sanctis vniuersalibus synodis celebrata, atque a cuncta Ecclesia iugiter venerata nullatenus possint minui, nullatenus infringi, nullatenus commutari: quoniam fundamentum, quod Deus posuit, humanus non valet amouere conatus: et quod Deus statuit, firmum validumque consistat, et c. Priuilegia inquam istius sedis, vel Ecclesiae perpetua sunt, diuinitus radicata, atque plantata sunt; impingi possunt, transferri non possunt; trahi possunt, euelli non possunt: quae ante imperium vestrum fuerunt, et permanent haecenus illibata, manebuntque post vos, et quousque Christianum nomen praedicatum

fuerit, illa subsistere non cessabunt immutata. Ista igitur priuilegia, huic sanctae Ecclesiae a Christo donata, a synodis non donata, sed iam solummodo celebrata, et venerata. Nicol. ep. ad Mich. Imp. post med. CAP. XV.

QVOD cum excommunicatis a Pontifice Maximo, inter cetera, nec in eadem domo debemus manere. Gregor. VII. lib. 2. registri. in dictato.

CAP. XVI.

QVOD solus Romanus Pontifex possit vti Imperialibus insigniis. Grego. VII. lib. 2. registri. in dictato.

CAP. XVII.

QVOD solius Papae pedes omnes Principes deosculentur. Grego. VII. lib. 2. registri. in dictato.

CAP. XIX.

QVOD (Papae) nomen vnicum est in mundo. Greg. VII. lib. 2. registri. in dictato.

CAP. XIX.

QVOD de omni Ecclesia quemcumque voluerit clericum Romanus Pontifex valeat ordinare. Grego. VII. lib. 2. registri. in dictato.

CAP. XX.

QVOD a Romano Pontifice ordinatus alii ecclesiae praesse potest, sed non militare, et quod ab aliquo Episcopo non debet superiorem gradum accipere. Grego. VII. lib. 2. registri. in dictato.

CAP. XXI.

QVOD nullum capitulum, nullus liber canonicus habeatur, absque auctoritate Romani Pontificis. Grego. VII. lib. 2. registri. in dictato.

CAP. XXII.

QVOD sententia Romani Pontificis a nullo debeat retractari, et ipse omnium solus retractare possit. Grego. VII. lib. 2. registri. in dictato.

CAP. XXIII.

QVOD Romani Pontificis praecepto, et licentia, subiectos liceat accusare. Grego. VII. lib. 2. registri. in dictato.

CAP. XXIV.

QVOD soli Romano Pontifici licet, pro temporis necessitate, nouas leges condere, nouas plebes congregare, de canonica Abbatiam facere, et e contra, diuitem Episcopatum diuidere, et inopes vnire. Grego. VII. lib. 2. registri. in dictato.

Varia

Varia decreta, quae summam Pontificis Max. potestatem indicare videntur. PARS SEXTA.

CAP. XXV.

FRATRV M, et coepiscopor. nostro- rum vehementi conuentione compe- rimus, quod fratres Templi, et Hospita- lis, alii quoq. religiosae professionis, in- dulta sibi ab Apostolica sede excedentes priuilegia, contra Episcopalem auctorita- tem multa praesumunt, et c. Alex. III. in conc. Later. c. 9.

De haeret. CLERICI non exhibeant huiusmo- di pestilentibus (loquitur de haereticis), ec- clesiastica sacramenta, nec eos Christianae praesumant sepulturae tradere; nec eleemo- synas, aut oblationes eorum accipiant.

Alioquin clerici suo priuentur officio, ad quod numquam restituuntur, absq. indul- to sedis Apostolicae speciali, et c. Omnes, qui prohibiti, vel non missi, praeter aucto- ritatem ab Apostolica sede, vel catholico Episcopo loci susceptam, publice, vel pri- uatim praedicationis officium usurpare praesumpserint, excommunicationis vin- culo innodentur. Inno. III. in conc. gen. Later. c. 3.

DE multa prudentia fuit in Latera- c. 28. apud mensi concilio prohibito, ut nullus di- Greg. IX. et uersas dignitates ecclesiasticas, et plures c. 4. eod. ti. ecclesias parochiales reciperet contra sa- in 4. collec. crorum canonum instituta et c. Hoc idem in personatib. decernimus obseruandum, addentes, ut in eadem ecclesia nullus plures dignitates, aut personatus habere praesumat, etiam si curam non habeant anima- rum. Quia sublimes tamen, et litteratas personas, quae maiorib. sunt beneficiis ho- norandae, cum ratio postulauerit, per se- dem Apostolicam poterit dispensari. In- no. III. in conc. gen. Later. c. 29.

De praeb. QVI post primam, et secundam corre- 29. Grego. ctionem fuerit reperiendus culpabilis (loqui- IX. c. 5. co. tur de iis, qui beneficia conferunt indignis) a tit. in 4. col. conferendis beneficiis per concilium (pro- lect. uinciale) suspendatur; et huiusmodi suspen- sionis sententia, praeter Romani Pontifi- cis auctoritatem, aut proprii Patriarchae, minime relaxetur. Inno. III. in conc. gen. Later. c. 30. in fine.

CAP. XXIX.

SI quando forsitan Episcopus simul cum clericis tantam necessitatem, vel utilita- tem inspexerint, ut absq. vlla coactione ad releuandas utilitates, et necessitates com- munes, ubi laicor. non suppetunt facultates, subsidia per ecclesias duxerint confe- renda, praedicti laici humiliter, et deuote recipiant cum actionib. gratiar. Propter imprudentiam tamen quorundam, Roma- num prius consulant Pontificem, cuius interest communib. utilitatib. providere. Inno. III. in conc. gen. Later. c. 46.

CAP. XXX.

VT priuilegia, quae quibusdam re- ligiosis personis Romana concessit Ec- clesia, permancant inconuulsa; quaedam in eis duximus declaranda, ne minus sane intellecta pertrahant ad abusum, propter quem merito possint reuocari, quia priuilegium meretur amittere, qui permessa sibi abutitur potestate et c. Inno. III. in conc. gen. Later. c. 57.

CAP. XXXI.

AD liberandam terram sanctam de manibus impior. et c. de prudentum viror. consilio et c. sacro approbante concilio definimus, ut ita cruce signati se praepararent et c. Alii apud Mesianam, et partes utrobique vicinas, ubi et nos personaliter Domino annuente disposuimus tunc adesse, quatenus nostro consilio, et auxilio exercitus Christianus salubriter ordinetur cum benedictione diuina, et Apostolica profecturus et c. Iis, qui per terram sunt profecturi, Legatum idoneum de nostro latere ad consilium, et auxilium concedemus et c. illis dumtaxat exceptis, quibus tale impedimentum occurrerit, propter quod secundum sedis Apostolicae prouidentiam, votum eorum commutari debeat merito, vel differri et c. Ex parte Apostolica renuentib. firmiter protestentur Episcopi, et alii, qui curam obtinent animarum, ut sciant se super hoc nobis in nouissimo districti examinis Dei coram tremendo iudice responsuros et c. Ne vero in humeros hominum onera graua, et importabilia imponere videamur, quae digito

De immun. eccles. c. 7. Grego. IX. et c. 3. de censibus, in 4. collect.

De priuil. c. 24. Greg. IX. c. 7. co. ti. in 4. col. lect.

Matt. 23.

CAP. XXXIII.

gito nostro mouere nolimus, similes illis, qui dicunt vtiq. sed non faciunt: ecce nos de iis, quae vltra necessarias, et moderatas expensas potuimus reseruare et c. ex communi concilii approbatione statuimus, ut omnes omnino clerici, tam subditi, quam Praelati vicesimam partem ecclesiasticor. prouentuum vsq. ad triennium conferant in subsidium terrae sanctae, per manus eorum, qui ad hoc Apostolica fuerint prouidentia ordinati et c. Nos autem, et fratres nostri sanctae Romae, Ecclesiae Cardinales plenarie decimam persoluemus. Innoc. III. in conc. gen. Later. c. 58.

CAP. XXXII.

SI quis in errore Priscilliani sectam sequitur, vel profitetur, ut aliud in salubri baptismo contra sedem sancti Petri faciat, anathema sit. Toletan. I. in fine, vel Aquis Caelensis.

CAP. XXXIII.

VT extra conscientiam sedis Apostolicae, hoc est Primatis, nemo audeat ordinare. Syriac. epist. 4. cap. 1. Vidend. Innocen. epist. 2. c. 1.

Vide dist. 64. c. 5.

QVAE huic sanctae sedi concessa Distin. 17. sunt, nullus usurpare sine eius consultu c. 3. praesumat, qui non vult honore ecclesia- stico indignus ut contemptor iudicari. t aut Damas. ep. 3. c. 8. them. 5. Ansel. lib. 1. c. 54. Caesaraug. lib. 6. c. 55.

CAP. XXXV.

NON negamus, sedis Apostolicae sen- tentiam posse in melius commutari, cum aut sibi subreptum aliquid fuerit, aut ipsa pro consideratione aetatum; vel tempor. seu grauium necessitatum, dispensatorie quiddam ordinare decreuerit; quoniam et egregium Apostolorum Paulum quaedam fecisse dispensatorie legimus, quae postea reprobasse dinoscitur. Nicol. ep. ad Mich. Imp. ante si. Iuo par. 5. c. 19. decr. Ansel. lib. 1. c. 72.

CAP. XXXVI.

X Y S T V S constituit; ut quicumque Episcopus euocatus fuerit ad sedem Romanam Apostolicam, rediens ad paro- chiam suam, non susciperetur, nisi cum for- matis salutationis ad praesentem sede Apo- stolica. Damas. in Xystis.

Communia de Pontifice Maximo.

TIT. XX.

De accusatione, et purgatione Pontificis Maximi.

PARS PRIOR.

CAP. I.

SCITOTE, me criminari a quodam Basso, et iniuste persequi: quod audiens Valentinianus Augustus, nostra auctoritate synodum congregari iussit; et facto concilio cum magna examinatione satisfaciens omnib. licet euadere aliter potuissem, suspicionem tamen fugiens coram omnibus me purgavi, me scilicet a suspitione, et aemulatione liberans; sed non aliis, qui noluerint, aut sponte hoc non elegerint, faciendo formam, exemplumq. dans, et c. Xyst. III. ep. vnic. post med.

2. q. 5. mandatis. 10.

minatione per iudicium synodicum purgatur a LV. Episcopis, et condemnatur Bassus a synodo, ita tamen ut ultimo die viaticum ei non negaretur, propter humanitatem pietatis Ecclesiae. Valentinianus cum matre Placidia proseriptione Bassum condemnauerunt; et omnia praedia facultatum eius Ecclesiae catholicae sociarunt. Is intra tres menses moritur; cuius corpus Xystus Episcopus cum lintheamentibus, et aromatibus manibus suis tractans recondidit, et sepeliuit ad B. Petrum Apostolum in cubiculo parentum eius. Ex Pontif. De eadem re vnde acta.

CAP. II.

X Y S T V S III: post annum 1. mens. VIII. incriminatur a quodam Basso. Valentinianus Augustus iussit concilium congregari, et facto conuentu cum magna exa-

gitatione per iudicium synodicum purgatur a LV. Episcopis, et condemnatur Bassus a synodo, ita tamen ut ultimo die viaticum ei non negaretur, propter humanitatem pietatis Ecclesiae. Valentinianus cum matre Placidia proseriptione Bassum condemnauerunt; et omnia praedia facultatum eius Ecclesiae catholicae sociarunt. Is intra tres menses moritur; cuius corpus Xystus Episcopus cum lintheamentibus, et aromatibus manibus suis tractans recondidit, et sepeliuit ad B. Petrum Apostolum in cubiculo parentum eius. Ex Pontif. De eadem re vnde acta. CAP. III. DAMASVS inuidio se accusatus, ac incriminatus de adulterio; facta synodo purgatus est a XLIV. Episcopis; qui etiam damnauerunt Concordium, et Callistum diacon-

diacones accusatores eius, et proiecerunt de Ecclesia. *Ex Pontif. CAP. IV.*
SENATORES miserunt relationem Regi Theodorico, et coeperunt agere, vt

Visitatorem daret Rex sedi Apostolicas. Tunc Rex dedit Petrum Altinae ciuitatis Episcopum, quod canones prohibent. *Ex Pontif. in Symmachi.*

Varia.

PARS POSTERIOR.

CAP. V.

PRAESENTI decreto constituo, vt quidam ex clericis, vel etiam ex monachis electi, ministerio cubiculi Pontificalis obsequantur (*loquitur de cubiculo Romani Pontificis*) vt is, qui in loco est regiminis, habeat testes tales, qui vitae eius in secrete conuersationem videant, quique ex visione sedula exemplum perfectum sumant. *Rom. syn. sub Greg. c. 2.*

CAP. VI.

MODVS sepeliendi Romanum Pontificem. *Gregor. in synod. Rom. c. 4.*

CAP. VII.

SED hoc scire vos volumus; quoniam sancta Romana Ecclesia tantum est ad nihilum deducta; quod et eleemosynae, quae pauperibus pro sospitate vestri Imperii distribui solebant, et stipendia clericor. ac famulorum eius, omnimodis sunt euacuata: pro quibus vero ad stabilitatem Imperii vestri magis vos oportet, cum vestris fidelibus prudenter tractare; vt sicut praediximus, alicui restauratiōi ipsa, quae nimirum est afflicta et c. restitatur. *Riuen. sub Ioanne IX. parte. 3. c. 10.*

CAP. VIII.

VT moriente Romano Pontifice, vel cuiuscumq. ciuitatis, nullus praesumat facultates eorum inuadere, sed successoribus eorum referuentur integras. *Nicolaus II. in conc. Rom. c. XIII. Episcopos.*

CAP. IX.

OMNIBUS quae tua dilectio voluit a nobis exponi, prout potuimus respondere curauimus, vt ecclesia tua Romanam consuetudinem, a qua originem ducit, seruare valeat, atq. custodire. *Inno. ep. 1. in fin. ad Decentium Episc. Eugub. CAP. X.*

DE Bulgaria subdita Romanae Ecclesiae. *Ioan. IX. in ep. ad syn. CP. IX. al. IX. c. 2.*

CAP. XI.

DE obseruantia, et veneratione, quam

Honorius, et alii Imperatores Romanis Pontificibus habuerunt. *Nicol. episc. ad Michaele Imper. post prin. CAP. XII.*

PRAECIPIENDO mandamus; vt eos, qui cum eodem Duce, et praedicto Imperatore Michaele transfreturi sunt, diligentissime, vt vestrum officium exigit, noneatis, condignam paenitentiam agere, et rectam fidem, sicut decet Christianos, circa illos seruare, in omnibus actibus, suis timorem Dei, et amorem praec oculis habere, vt in bonis operibus perseuerare; siq. illos fulti nostra auctoritate, immo beati Petri potestate, a peccatis absoluite. *Greg. VII. lib. 8. registr. ep. 6. CAP. XIII.*

EVARISTVS titulos in vrbe Romana diuisit presbyteris, et vii. diaconos ordinauit, qui custodirent Episcopum praedicantem propter stilum veritatis. *Damas. in Euaristi. CAP. XIV.*

NON NVLLI gratia sedis Apostolicae abutentes, litteras eius ad remotos iudices impetrare nituntur, et c. *Inno. III. in concil. gener. Later. c. 37. CAP. XV.*

DE naufragii periculo nauis Petri, *Gregor. episc. 1. ad Leandrum Hispanens. lib. 1. c. 4. 1. registr. CAP. XVI.*

SILVESTER baptizauit Constantinum Aug. quem curauit Dominus a lepra. *Damas. in Siluestri. Vide Nicae. 2. CAP. XVII.*

HONORIVS cooperuit ecclesiam omnem Beati Petri tegulis, quas leuauit de templo, quod appellatur Roma, ex consensu piissimi Heraclii Imperatoris. *Ex Pontif. CAP. XVIII.*

LIBERIVS consensit Constantio haeretico. *Damas. in Liberii. Vide Hieron. CAP. XIX.*

DE dispensationibus inhonestis, et de Paganorum ritu Romae. *Bonif. Episcopus ad Zachar. Papam. Vide Zachar. ep. 6. CAP.*

CAP. XX.

QVO pacto Siluerius in exilium missus sit, propter Patriciam Belisarii uxorem, quae Anthimo CP. excommunicato fauebat. *Silucr. ep. 1. Ansel. lib. 1. 2. c. 8. CAP. XXI.*

CAP. XXI.

PLACVIT, vt scribatur ad Innocentium Episcopum Romae, vt cum Alexandrino Episcopo pacem habeat. nam Deus pacis est auctor. *Carth. 104. G. Afric. 68. L. CAP. XXII.*

CAP. XXII.

PETITVR ab Africanis Episcopis; ne Episcopus Rom. facile suscipiat prouinciales, neq. eis communicet, quos ipsi communionem priuarunt, neque de causis eorum cognoscat et c. *Carth. 13. 8. G. Carthag. VI. in fine ad Caelestinum Papam. L. CAP. XXIII.*

CAP. XXIII.

DE bonis ecclesiar. intra urbem Rom. non alienandis, vide Symmach. synodo Rom. III. *CAP. XXIV.*

CAP. XXIV.

AGATHO ultra consuetudinem arcarius Ecclesiae Romanae efficitur; et per semetipsum causas arcarii disposuit, emitens videlicet de suscepta per nomen cultorum manu sua umbrata; qui infirmitate detentus, arcarium iuxta consuetudinem instituit. *Ex Pontif. CAP. XXV.*

CAP. XXV.

DE donatione Constantini, vide ante conc. Nicae. I. id. peccat. vol. 1. conc. Balsa. ad Phot. tit. 8. c. 1. Greg. VII. in iuramento Henrici Imp. Iuon. lib. 4. tit. 1. c. 1. panor. et par. 5. c. 49. decr. Deusd. c. 4. Ansel. li. 4. c. 33. Grat. siue Paleam 96. dist. c. 13. et 14. Caesar. lib. 2. c. 72. Tarrac. lib. 6. c. 33. *CAP. XXVI.*

CAP. XXVI.

HORMISDAE tempore venit re-

gium donum cum gemmis pretiosis a Rege Francor. Clodoueo Christiano beato Petro Apostolo; item a Iustino Aug. et a Theodorico Rege. *Ex Pontif. CAP. XXVII.*

CAP. XXVII.

BEATVS Petrus Apostolorum Princeps quam libenter munera Excellentiae vestrae suscepit, ipsa cunctis liquido vita vestra testatur, et c. Quod vero transmissos Abbates, qui oblationem vestram beato Petro Apostolo deferebant, vi maris dicitis fatigatos, non munera vestra repulsa sunt, quae postmodum peruenerunt, sed eorum, qui transmissi fuerant, constantia est probata, et c. *Greg. ep. 3. c. 2. lib. 7. c. 126. registri.*

CAP. XXVIII.

GREGORII II. tempore Luithprandus Rex donationem patrimonii Alpium Cotiarum, quam Arithpertus Rex fecerat, hicq. repetierat, ad monitionem tanti viri redditam confirmauit. Eo tempore Theodo Dux Baiuorior. ad Apostoli Petri limina primus de eadem gente occurrit orationis voto. *Ex Pontif. CAP. XXIX.*

CAP. XXIX.

DICENDVM est omnibus Gallis, et per veram obedientiam praecipendum; vt vnaquaeq. domus saltem vnum denarium annuatim soluant beato Petro; si eum recognoscunt Patrem, et Pastorem suum more antiquo. Nam Carolus Imp. sicut legitur in tomo eius, qui in archiuo ecclesiae B. Petri habetur, in tribus locis annuatim colligebat mille, et ducentas libras ad seruitium Apostolicae sedis, excepto hoc, quod vnusquisq. propria deuotione offerebat. *Greg. VII. li. 8. reg. ep. 23.*

De Legatis, et delegatis Pontificis Max.

TIT. XXI.

CAP. I.

IGNATIVS in medium trahitur eorum missis Apostolicae sedis, iam senio fessus statuitur, et denuo damnationi submittitur, quin et sacerdotalibus infulis spoliatur, quasi validior fieret depositio, vbi sedis Apostolicae per Vicarios suos auctoritas adfuerit. *Constanti-*

nop. IX. sub Hadr. II. in praefatione Anast. biblioth. CAP. II.

CAP. II.

DONATVS, et Stephanus sanctissimi, et Marinus Deo amantiissimus diaconus Vicarii senioris Romae dixerunt: Hoc nos vsq. nunc non inuenimus in vniuersali synodo factum; vt Vicarii senioris Romae a quolibet perpendantur, verum talem exi-

g stima-

stimationem habeant. *Synod. gen. ix. sub Hadr. II. quae est CP. iv. act. 1.*

CAP. III.

De off. cr- *din. 3. Gre* SI Canonici a diuinis cessauerint et c. Metropolitanus ad querellam Episcopi, tamquam super hoc delegatus a nobis, taliter eos per censuram ecclesiasticam, cognita veritate castiget; quod poenae metualia de cetero non praesumant et c. *Inno. III. in con. gen. Lat. c. 7. Vide c. ult. c. conc.*

CAP. IV.

De sta. mo- *n. ub. c. 7.* ORDINENTVR in eodem capitulo religiosae, ac circumspectae personae, quae singulas Abbantias eiusdem regni, siue prouinciae non solum monachor. sed etiam monialium, secundum formam sibi praefixam, vice nostra studeant visitare et c. ita quod si Rectorem loci cognouerint ab administratione penitus amouendum; denuntient Episcopo proprio, ut illum amouere procuret. Quod si non fecerit, ipsi visitatores hoc referant ad Apostolicam sedem examinandum et c. si vero in hac nouitate quidquam difficultatis emergerit, quod per praedictas personas nequeat expediri, ad Apostolicam sedis iudicium absque scandalo referatur, ceteris obseruatis et c. *Inno. III. in con. gen. Lat. c. 12.*

CAP. V.

De censib. *23. Grego. IX. c. 2. eo. ii. in 4. collect.* PROCURATIONES, quae visitationis ratione debentur Episcopis et c. etiam Apostolicae sedis Legatis; aut Nuntiis, absque manifesta, et necessaria causa nullatenus exigantur, nisi quando praesentia officium visitationis impendunt: et tunc euectionum, et personar. mediocritatem obseruent in Lateranensi concilio definitam. Hoc adhibito moderamine circa Legatos, et Nuntios; ut cum oportuerit eos apud aliquem locum moram facere necessariam, ne locus ille propter illos nimium aggrauetur, procurationes recipiant moderatas ab aliis ecclesiis, vel personis, quae nondum fuerunt de suis procurationib. aggrauatae. *Inno. III. in concil. gen. Later. c. 33.*

CAP. VI.

De immun. *eccl. c. 8. Grego. IX. c. 4. de censibus, in 4. collect.* QVIA Praelati pleriq. ut procurationem, aut seruitium aliquod impendant Legato, vel alii, plus extorquent a subditis, quam exsoluant, idde cetero fieri et c. prohibemus. *Inno. III. in con. gen. Lat. c. 34.*

CAP. VII.

ANNO ab incarnatione Domini millesimo octuagesimo primo celebrata est synodus Romae, in qua inter cetera sententiam depositionis Archiepiscoporum Arelatensis, et Narbonensis, atq. excommunicationis per Legatos Apostolicae sedis promulgatam, Dominus Papa his, qui aderant, collaudantibus firmavit. *Grego. VII. in con. Rom. anni IX. lib. IX. registr. ante epist. 2 r.*

CAP. VIII.

PHILIPPVS Rex Francorum, si Nuntiis Papae ad Gallias ituris de satisfactione sua, et emendatione securitatem non fecerit, habeatur excommunicatus. *Grego. VII. in synodo Rom. anni 2.*

CAP. IX.

QVIA seruus, et Legatus Apostolicae sedis esse dinoscor, vnum sit verbum meum hic, et vestrum ibi, Si contingat ad iudicium auctoritatis vestrae, ut pariter missos dirigamus. *Bonif. Episcop. ad Zachar. in med.*

CAP. X.

FRATRES nostros Iulianum Episcopum, et Renatum presbyter. tituli sancti Clementis, sed et filium meum Hilarium diaconum vice nostra direximus: quibus dulcimum notarium nostrum, cuius fides nobis est saepe probata, sociauimus. *Leo ep. 5. in fin. ab ep. 10. ad Flavian.*

CAP. XI.

ILLVD quod (Theodosius Imperator) me credidit debere intere Te concilio, etiam si secundum aliquod praecedens exigeretur exemplum, nunc tamen nequaquam possit impleri, et c. in his fratrib. meis, quos vice mea misi, me quoq. adesse cum ceteris, qui affuerint, aestimare: quibus secundum causam, satis mihi et gestor. serie, et ipsius, de quo agitur, professione patefactam, eundem, et plene quid seruandum esset, ostendi. *Leo ep. 13. ad Pulcher. ante str.*

C. XII.

BINOS de coepit. opis meis, et com-presbyteris ordinavi, qui vicem meam implere sufficerent, etiam datis ad venerabilem synodum (Chalcedonensem) congruentibus scriptis, quibus fraternitas aduocata cognosceret, quam formam seruare in hac diiudicatione deberet; ne villa temeritas aut fidei regulis, aut canonum statutis, aut benignitatis remediis obuiaret. *Leo ep. 49. ad Pulcher. post prim.*

CAP. XIII.

Si quid

SI quid ab his fratrib. quos ad sanctam synodum vice mea misi, praeter id, quod ad causam fidei pertinebat, gestum esse perhibetur, nullius erit penitus firmitatis: quia ad hoc tantum ab Apostolica sede sunt directi, ut excusis haeresib. catholicae essent fidei defensores. *Leo epist. 60. ad Maxim. Episc. Antioch. ante fin.*

CAP. XIV.

LEO Episcopus vrbis Romae Anastasio Episcopo Thessalonicensi. Quanta fraternitati tuae a beatissimi Petri Apostoli auctoritate sint commissa, et qualia etiam nostro tibi fauore sint credita, considera et c. quoniam sicut praecessores mei praecessoribus tuis, ita etiam ego dilectioni tuae, prior, secutus exemplum, vices mei moderaminis delegavi et c. Atticus veteris Epiri Metropolitanus Antistes de indignissima astrictione est conquestus et c. *3. q. 6. multum. 8.*

Vices enim nostras ita tuae credidimus caritati, ut in partem sis vocatus sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis. vnde sicut multum nos ea, quae a te pie sunt curata laetificant: ita nimium ea, quae perperam sunt gesta, contristant. Et necesse est, post multarum experimenta causar. sollicitius prospici, et diligentius praecaveri; quatenus per spiritum caritatis, et pacis, omnis materia scandalor. de ecclesiis Domini, quas tibi commendauimus, auferatur, praeceminente quidem in illis prouincis Episcopatus tui fastigio, sed amputato totius usurpationis excessu. *Leo epist. 82. in prin. et c. 1. Ansel. li. 2. c. 90. in addit.*

CAP. XV.

DE persona consecrandi Episcopi, et de cleri, plebisque consensu Metropolitanus Episcopus ad fraternitatem tuam referat, quodq. in prouincia bene placuit, scire te faciat, ut ordinationem rite celebrandam tua quoque firmet auctoritas: quae rectis dispositionib. nihil morae, aut difficultatis debet afferre; ne gregib. Domini diu desit cura pastorum. [Metropolitano vero defuncto et c. optimus eligatur: de cuius nomine ad tuam notitiam prouinciales referant sacerdotes, impleturi vota poscentium, si quod ipsis placuit, tibi quoq. placuisse cognouerint: sicut enim iustas electiones nullis dilationib. volumus fatigari, ita nihil permittimus te ignorate praesumi. *Leo*

ibid. ep. 54. al. ep. 82. c. 6. ad Anast. Episc. Iuo par. 5. c. 348. dec. Deusd. c. 1. Ansel. li. 6. c. 16. Caesar. lib. 3. c. 1.

CAP. XVI.

DE conciliis Episcopalibus et c. et si forte inter ipsos, qui praesunt, de maioribus quod ablit, peccatis causa nascatur, quae prouinciali nequeat examine definiri; fraternitatem tuam de totius negotii qualitate Metropolitanos curabit instruere; et si coram positis partib. nec tuo fuerit rescripta iudicio, ad nostram cognitionem, quidquid illud est, transferatur. *Leo d. ep. 54. al. 82. c. 7. Burch. li. 106. 43. Iuo li. 4. tit. 2. c. 1. panor. et par. 4. c. 24. decr.*

C. XVII.

SI intra prouinciam resagatur, transfugam clericum ad suam ecclesiam Metropolitanus redire compellet. si autem longius processit, tui praeccepti auctoritate reuocabitur: ut nec cupiditati, nec ambitioni occasio relinquatur. *Leo d. ep. 54. al. 82. c. 9. Ansel. lib. 7. c. 161. Iuo par. 6. c. 69. decr.*

CAP. XVIII.

IN ieuocandis ad te Episcopis, moderatissimum te esse volumus; ne per maioris diligentiae speciem, fraternis videaris gloriari iniuriis. Vnde si causa aliqua mater extiterit, ob quam necessarium fraternum aduocare conuetum, binos de singulis prouinciis Episcopos, quos Metropolitanus crederint esse mistendos, ad fraternitatem tuam venire sufficiat; ita ut praestituto tempore, non ultra quindecim dies, qui conuenerint, retardentur. *Leo d. ep. 82. c. 10.*

CAP. XIX.

CONGRVVM duximus, vicaria sedis nostrae te auctoritate suscipi, cuius vigore munitus, Apostolicae institutionis decreta, vel sanctor. terminos Patrum, nullo modo transcendendi permittas et c. *Simpli. ep. 1. ad Zenonem Hispal. Episc.*

C. XX.

SERVATIS priuilegiis Metropolitanor. vices vobis Apostolicae sedis ceteris delegamus; ut inspectis istis, siue ea, quae ad canones pertinent, siue ea, quae a nobis sunt nuper mandata, seruentur, siue ea, quae de ecclesiasticis causis, tuae reuelationi contigerunt; sub tua nobis insinuatione pandantur. *Hormisd. ep. 3.*

CAP. XXI.

VICES nostras per Baethicam, Lusitaniamque prouincias, saluis priuilegiis, g ij quae

quae Metropolitanis Episcopis decreuit antequam, praesenti tibi auctoritate committimus, augentes tuam huius participatione ministerii dignitatem etc. Quotiens vniuersalis poscit religionis causa, ad concilium te cuncti fratres euocante conueniant; et si quos eorum specialis negotii pulsat contentio, iurgia inter eos oborta compeſce, discussa sacris legibus determinando certamina. Quidquid autem illis profide, et veteribus constitutis, vel prouida dispositione praecipies, vel personae nostrae auctoritate firmabis, totum ad scientiam nostram instructae relationis attestacione perueniat. *Hormis. ep. 7. ad Salustium Hispal. Episcopum.*

CAP. XXII.

SYNODI, quam sciendam decreuimus, fratri, coepiscopoque nostro Syagrino, quem vestrum proprie nouimus, specialiter delegare curauimus. Quem petimus, ut et supplicante libenter audire, et ope iuuare dignemini; quatenus, quod ad mercedem vestram respiciat, in cunctis finibus iuri vestro subiectis, pia, et Deo placita procedat ordinatio sacerdotum. *Greg. ad Brunichild. Regin. lib. 7. reg. ep. 13. c. 3.*

CAP. XXIII.

SANCTISSIMUM Bonifacium fratrem nostrum Archiepiscopum Apostolicae sedis Legatum, et vicem nostram praesentantem habetis et c. *Zach. ep. 3. ad diucr. Episcopos, post medium.*

CAP. XXIV.

SVGGESSIT sancta fraternitas tua in suis apicibus, quod praedecessor noster beatae memoriae Gregorius huius sanctae sedis Apostolicae Praesul, dum ad praedicandum verbum Euangelii tuam misisset fraternitatem in Germania partibus, et gentibus illis paganis verbo pollicitationis te esse munitum, ita ut orthodoxos Episcopos, presbyteros, vel quoscumque reperire potuisses, in verbo exhortationis perfectos amplius confirmares, et eis communitares et c. *Zach. ep. 5. ad Bonif. Episco. Iuo par. 2. c. 96. decret.*

CAP. XXV.

ARELATENSIS ecclesia in regionibus Gallicanis Primatus privilegio, et sedis Apostolicae vicibus decoratur. *Nicol. ep. ad Mich. Imp. ante med.*

CAP. XXVI.

APPARET, Legatos nostros non causa pietatis a vobis, sed crudelitatis ar-

gumento fuisse quaesitos. Verum ad quid fuerint petiti, res ipsa declarat; videlicet, ut quod de Ignatio iudicandum erat, et acceptum apud omnes, et fixum semper maneret, utpote quod tantae auctoritatis Vicarii iudicassent. *Nicol. ep. ad Mich. Imp. post med.*

CAP. XXVII.

MIRAMVR, et multum anxii sumus, quod cum semper consuetum valde necessarium fuerit, ut si quando Legatus Apostolicae sedis concilium in remotis partibus celebraverit, sine mora ad annuntiandum omnia, quae egisset, reuenteretur: tua fraternitas post peractam synodum, in qua tot negotia emerferunt, nec ad nos rediit, nec eum, qui secum est, considerata vel necessitate, vel nostra expectatione, remisit. *Greg. VII. lib. 1. regist. ep. 16. in prin.*

CAP. XXVIII.

CONFRAREM nostrum Matiscensem Episcopum, quem interuenientibus quibusdam rationabilibus causis ordinauimus, ad vos cum nostris litteris, et Apostolico sigillo mittimus. *Gregor. VII. lib. 1. reg. ep. 79.*

CAP. XXIX.

CLERICI sanctae Mariae, et sancti Audomari, multoties in prouincialibus synodis coram Episcopo vestro, et confratre nostro Apostolicae sedis Legato in Pictauiensi concilio querellam fecerunt. *Greg. VII. lib. 6. reg. ep. 8.*

CAP. XXX.

COMMITTIMVS tibi, (loquitur de Episcopo Pisano) tuisque successoribus vicem nostram in Corsica insula, si tamen ipsi consensu Rom. Pontificis, et electione Pisani populi ita canonice intrauerint, sicut te constat intrasse, et secundum quod Deus tibi tradidit. *Greg. VII. lib. 6. reg. ep. 12. in medio.*

CAP. XXXI.

EXCOMMUNICATIONEM, quam in te pro ipsa Ecclesia Legatus noster Hugo Diensis Episcopus in concilio Pictauiensi iaculatus est, auctoritate Apostolica confirmamus. *Greg. VII. lib. 6. regist. epist. 40.*

CAP. XXXII.

DEPOSITIONIS sententiam a Legato nostro Diensi Episcopo in Lugdunensi concilio religiosorum virorum consilio prolata, et nos dictante iustitia in Romana synodo Apostolica auctoritate firmauimus. *Gregor. VII. lib. 7. regist. epist. 20.*

LIBER SECVNDVS⁷⁷
DE PATRIARCHIS ET PRIMATIBVS.De institutione, et electione Patriarcharum,
et Primatum. TIT. I.

CAP. I.

QVOD non aliae Metropolitanae ecclesiae, vel Primates sint, nisi illae, quae prius Primates erant, et post Christi aduentum auctoritate Apostolica, et synodali Primatum habere meruerunt: reliquae vero non Primates, sed Metropoles vocentur, eorumque Episcopi non Primatum, sed aut Metropolitanorum, aut Archiepiscoporum nomine fruuntur. *Nicaen. XLVII. apud Iul. epist. 2. c. 12.*

CAP. II.

SANCTA haec, et vniuersalis synodus definiuit, et statuit, neminem laicorum Principum, vel potentum semet inserere electioni, vel promotioni Patriarchae, vel Metropolitanae, aut cuiuslibet Episcopi etc. *VIII. syn. CP. c. 22. sub Hadr. II. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 1. panor. 5. c. 122. decret. Deusd. c. 1. Ansel. lib. 6. c. 20. Caesar. lib. 3. c. 63. Tarrac. lib. 1. c. 47.*

CAP. III.

VOS per vestras dioeceses Episcopos sacrate, et mittite: quia nos ad alias partes, quod idem iussit Petrus, agere curabimus et c. [In illis vero ciuitatibus, in quibus olim apud ethnicos Archiflamine eorumque primi legis doctores erant, Episcoporum Primates poni praecipit, vel Patriarchas, qui reliquorum Episcoporum iudicia, et maiora, quoties necesse foret, negotia in fide agitent, et secundum Dei voluntatem, sicut constituerunt sancti Apostoli, ita ut ne quis iniuste periclitaretur, definirent et c. *Clem. epist. 1. post med. Vid. Leo IX. ad Episcopos Africae epist. 3. ante finem. Burch. lib. 1. c. 155. Ansel. lib. 6. c. 105.*

CAP. IV.

PROVINCIAE multo ante Christi aduentum tempore diuinae sunt maxi-

ma ex parte, et postea ab Apostolis, et B. Clemente praedecessore nostro ipsa diuisio est renouata; et in capite prouinciarum vbi dudum Primates legis saeculi erant, ac prima iudiciaria potestas, ad quos, qui per reliquas ciuitates commorabantur, quando eis necesse erat, qui ad aulam Imperatoris, vel Regum confugere non poterant; vel quibus permissum non erat, confugiebant pro oppressione, vel iniustitiis suis, ipsosque appellabant, quotiens opus erat, sicut in lege eorum praecceptum erat. Ipsi quoque in ciuitatibus, vel locis Patriarchas, vel Primates, qui vnam formam tenent, licet diuersa sint nomina, leges diuinae, et ecclesiasticae poni, et esse iusserunt; ad quos Episcopi, si necesse fuerit, confugerent, eosque appellarent, et ipsi Primatum nomine fruerentur, et non alii. Reliquae vero metropolitanae ciuitates, quae minores iudices habebant, licet maiores Comitibus essent, haberent Metropolitanos suos, qui praedictis iuste obedirent Primatibus, etc. Primates tamen et tunc, et nunc habere iussae sunt et c. Haec ab antiquis, haec ab Apostolis, haec a sanctis Patribus accepimus et c. *Anaclet. ep. 2. c. 4. Vid. Greg. VII. lib. 6. regist. ep. 35. ad Rothomag. Episcopum, et alios, Iuo lib. 4. tit. 3. c. 1. panor. et par. 5. c. 53. decret. Caesar. lib. 2. c. 73.*

CAP. V.

EPISCOPORVM ordo vnus est, licet sint Primates illi, qui primas ciuitates tenent, qui et in quibusdam locis Patriarchae a nonnullis vocantur. Illi autem, qui in metropoli a B. Petro Apostolo, ordinante Domino, et a praedecessore nostro sancto Clemente, seu a nobis constituti sunt, non omnes Primates, vel Patriarchae esse possunt: sed illae vrbes, quae praefatis, et praefatis temporibus primatum tenuerunt, Episcoporum Patriarcharum, aut

h Primatibus

nr. q. 3. c. 105.

Dist. 63. c. 1. c. 2.

Distin. 80. c. 2.

**

Distin. 99. c. 1.

Primum nomine fruuntur et c. *Anacle. ep. 3. c. 3.*

CAP. VI.

Distin. 99. c. 2. NVLLI Archiepiscopi Primates vocentur, nisi illi, qui primas tenent ciuitates, quarum Episcopus Apostoli, et successores Apostolorum regulariter Patriarchas, et Primates esse constituerunt, nisi aliqua gens deinceps ad fidem conuertatur, cui necesse sit propter multitudinem eorum, Primatem constitui. Reliqui vero, qui alias Metropolitanas sedes adepti sunt, non Primates, sed Metropolitanani nomenclantur. *Anicet. ep. 1. post prin. Vid. Hadria. c. 2 3. ad Episc. Mediom. Capit. lib. 7. c. 43 9. Burch. lib. 1. c. 2 8. Iuo lib. 4. tit. 4. c. 1. panor. & par. 5. c. 5 4. & 1 3 9. decret. Anselm. lib. 2. c. 1 3: in Rom. Caesar. lib. 2. c. 7 4.*

CAP. VII.

Distin. 80. c. 1. NVLLI Metropolitanani, aut alii Episcopi appellantur Primates, nisi qui primas sedes tenent, et quorum ciuitates antiqui primates esse censuerunt. Reliqui vero, qui ceteras metropolitanas ciuitates adepti sunt, non Primates, sed aut Archiepiscopi, aut Metropolitanani vocentur. [Vrbes enim, et loca, quibus Primates praesidere debent, non a modernis, sed etiam multis ante aduentum Christi sunt statuta temporibus; quarum Primates etiam gentiles, pro maioribus etiam negotiis, appellabant. In ipsis vero vrbibus, post Christi aduentum Apostoli, et successores eorum, Patriarchas, vel Primates posuerunt. *Stepha. ep. 2. c. 5. Anselm. lib. 6. c. 1 0 9.*

De numero, loco, et dignitate Patriarcharum.

TIT. II.

CAP. I.

Distin. 65. c. 6. mos.

MORES antiqui seruentur: ut in Aegypto, Libya, et Pentapoli Alexandrinus Episcopus habeat omnem potestatem: quoniam Romano quoque Episcopo haec consuetudo est. Sic etiam in Antiochia, et in aliis prouinciis sua priuilegia ecclesiis (Metropolitanis L.) seruentur. *Nicae. c. 6. Vide Chalco. act. 1 6. ante med. Anselm. lib. 4. c. 4 4. Caesar. li. 2. c. 6 5.*

CAP. II.

Distin. 65. mos. c. 6.

SANCTA, et vniuersalis Nicaena pri-

CAP. VIII.

PRIMATES illi, et non alii sint, quam in Nicaena synodo sunt constituti. Reliqui vero, qui Metropoles tenent sedes, Archiepiscopi vocantur, et non Primates, salua in omnibus Apostolicae sedis dignitate, quae ei ab ipso Domino est concessa, et postea a sanctis Patribus roborata. *Felix II. episc. 1. c. 1 2. Burch. lib. 1. c. 1 6 3. Iuo par. 5. c. 2 7 3. decret.*

CAP. IX.

INTER beatissimos Apostolos in similitudine honoris fuit quaedam discretio potestatis; et cum omnium par esset electio, vni tamen datum est, ut ceteris praemineret, de qua forma Episcoporum quoque est orta distinctio, et magna dispositione prouisum est; ne omnes sibi omnia vindicarent, sed essent in singulis prouinciis singuli, quorum inter fratres haberetur prima sententia; et rursus quidam in maioribus vrbibus constituti, sollicitudinem susciperent ampliores; per quos ad vnam Petri sedem vniuersalis Ecclesiae cura confluere, et nihil vquam a suo capite disideret. [Qui ergo quibusdam scit se esse praepositum, non moleste ferat, aliquem sibi esse praelatum, sed obedientiam, quam exigit, etiam ipse dependat et c. *Leo episc. 8 2. in fine ad Anastasium Episcopum. Iul. episc. 1. in fine. Vigilius episc. vnic. c. 7. Gregor. IV. ad omnes Episcopos in episc. incip. Diuinis. Tolet. XI. c. 1 0. Anselm. lib. 2. c. 1 8.*

2. q. 6. c. 1 2. & 1 4.

CAP. III.

Distin. 22. c. 2. lt.

DEFINIMVS, neminem prorsus mundi potentium quemquam eorum, qui Patriarchalibus sedibus praesunt, inhonorare, aut mouere a proprio throno dignos iudicare; praecipue quidem sanctissimum Papam senioris Romae, deinceps autem Constantinopoleos Patriarcham, deinde vero Alexandriae, ac Antiochiae, atque Hierosolymorum. Si vero quis aliqua potestate fruens, vel potens pellere temptauerit praefatum Apostolicae cathedrae Papam, aut aliorum Patriarcharum quemquam: anathema sit. *VIII. syno. c. 2 1. sub Had. II. Deusd. c. 3. Anselm. lib. 2. c. 7 2.*

CAP. IV.

De priuileg. 23. Grego. IX. & c. 6. eo. ti. in 4. collect.

ANTIQUA Patriarchalium sedium priuilegia renouantes, sacra vniuersali synodo approbante sancimus; ut post Romanam Ecclesiam et c. CP. primum, Alexandria secundum, Antiochena tertium, Hierosolymitana quartum locum obtineant, reseruata cuilibet propria dignitate; ita quod, postquam eorum Antistites a Romano Pontifice receperint pallium, quod est plenitudinis Pontificalis insignis, praestito sibi fidelitatis, et obedientiae iuramento, licenter et ipsi suis suffraganeis pallium largiantur, recipientes pro se professionem canonicam, et pro Romana Ecclesia sponsonem obedientiae ab eisdem. Dominicae vero crucis vexillum ante se faciant vbique deferri, nisi in vrbe Romana, et vbicumque Summus Pontifex praesens extiterit, vel eius Legatus vtens insigniis Apostolicae dignitatis. In omnibus autem prouinciis eorum iurisdictioni subiectis, ad eos, cum necesse fuerit, prouocetur: saluis appellationibus ad sedem Apostolicam interpolitis, quibus est ab omnibus humiliter deferendum. *Innocen. III. in conc. gen. c. 5.*

CAP. V.

Distin. 22. c. 2. p. 1.

PRIMA sedes est caelesti beneficio Romanae Ecclesiae et c. secunda autem sedes apud Alexandriae beati Petri nomine a Marco eius discipulo, atque Euangelista consecrata est. Quia ipse et in Aegypto primum verbum veritatis directus a Petro praedicauit, et gloriosum suscepit martyrium. Cui venerabilis successit (Anianus, & post hunc) Abilius. Tertia au-

tem sedes apud Antiochiam eiusdem beati Petri Apostoli nomine habetur honorabilis; quia illic prius quam Romam veniret, et habitauit, et (Zachaeum, postea Eudium, post quem) Ignatium Episcopum constituit, et illic primum nomen Christianorum nouellae gentis exortum est. Reliquas vero in quodam tomo conscriptas direximus. Inde namque et beati Apostoli inter se statuerunt, ut Episcopi singulari scirent gentium, quis inter eos primus esset, quatenus ad eum potior eorum sollicitudo pertineret. Nam et inter beatos Apostolos quaedam fuit discretio. *Anacle. ep. 3. ante med. Iuener. in praef. Nic. syn. Burch. lib. 1. c. 1 5 9. Iuo lib. 4. tit. 1. c. 4. panor. et par. 5. c. 2. & 2 6. et 2 6 9. decret. Anselm. li. 1. c. 7. & 6 6. Caesar. lib. 2. c. 6 0.*

CAP. VI.

HAEC sancta Romana Ecclesia, et Antiochena a tempore Apostolorum custodit, haec Hierosolymorum, et Ephesinorum tenet, in quibus Apostoli praesidentes, haec docuerunt. *Fabia. ep. 2. in prin.*

CAP. VII.

PRIVILEGIA ecclesiarum sanctorum Patrum canonibus instituta (loquitur de ecclesiis Patriarchalibus) et venerabilis Nicaenae synodi fixa decretis, nulla possunt improbitate conuelli, nulla nouitate mutari. *Leo ep. 2 9. al. ep. 5 2. ad Marcianum August. post med. Anselm. lib. 4. c. 2. Caesar. lib. 7. c. 1 3. Tarrac. lib. 1. c. 2 9 8.*

CAP. VIII.

DIGNVM est te Apostolicae sedis in hac sollicitudine consortem, ad augendam fiduciam priuilegiae tertiae sedis agnoscere, ut in nullo cuiusquam ambitione (Anatolium CP. insinuat) minuatur et c. Etsi enim diuersa nonnumquam sunt merita Praefulum, tamen iura remanent sedium: quibus etsi possunt aemuli perturbationem aliquam fortassis inferre, non tamen possunt minuire dignitatem. Unde, cum aliquid pro Antiochena ecclesiae priuilegiis dilectio tua agendum esse crediderit, propriis litteris studeat explicare, ut et nos consultationi tuae absolute, et congrue respondere possimus. *Leo episc. 6 0. ad Maxim. Antiochen. Episcopum in medio.*

h ij CAP.

CAP. IX.

NVMQVID Acacius, vt Ioannem qualemlibet hominem, catholicum tamen, a catholicis ordinatum, de Alexandria excluderet, Petrusq. in haeresi iam detectum, atq. damnatum, absq. sedis Apostolicae consultatione reciperet, aliqua synodo saltem illic habita, hoc audacter arripuit? vt Calendionem de Antiochia depelleret, haeticumq. Petrum, quem ipse damnauerat, absque notitia sedis Apostolicae rursus admitteret, aliqua synodo id fecisse monstratur? si certe de dignitate agitur ciuitatum, secundae sedis, et tertiae maior est dignitas Sacerdotum, quam eius ciuitatis, quae non solum inter sedes minime numeratur, sed nec inter Metropolitanor. iura censetur. Nam quod dicitis Regiae ciuitatis; alia est potestas regni saecularis, alia ecclesiasticarum distributio dignitatum. *Gelas. epist. 6. ad Episcopos Dardan. in med.*

CAP. X.

DESIDERATIS nosse, quot sint veraciter Patriarchae. Veraciter illi habendi sunt Patriarchae, qui sedes Apostolicas per successiones Pontificum obtinent, id est, qui illis praesunt ecclesiis, quas Apostoli instituisse probantur: Romanam videlicet, Alexandrinam, et Antiochenam. Romanam, quam sanctorum Principes Apostolorum Petrus, et Paulus et praedicatione sua instituerunt, et pro Christi amore suo proprio sanguine sacrauerunt. Alexandrinam, quam Euangelista Marcus discipulus, et de baptisate Petri filius, a Petro missus instituit, et Domino Christo cruore dicauit. Antiochenam, in qua conuentu magno sanctorum facto primum fideles dicti sunt Christiani, et quam beatus Petrus, prius quam Romam veniret, per annos aliquot gubernauit. *Nicolaus ad consulta Bulzarorum, c. 92.*

CAP. XI.

HI (Petrus et Paulus) tamquam duo luminaria magna caeli, in Ecclesia Romana diuinitus constituti etc. in ea vno, eodemq. die martyrium consummantes, sanctam Romanam Ecclesiam roseo cruore suo consecrauerunt etc. Alexandrinam Ecclesiam suam fecerunt, per beatum scilicet Marcum, vnus horum filium, ac discipu-

lum, et c. Fecerat autem beatissimus Petrus praesentia corporali et ecclesiam Antiochenam iam suam, quae, sicut beatus Papa dicit Innocentius, vrbis Romae sedi non cederet, nisi quod illa in transitu meruit, ista susceptum apud se, consummatumq. gauderet. Per has igitur tres praecipuas ecclesias, omnium ecclesiarum sollicitudo beator. Apostolor. Principum Petri, ac Pauli proculdubio moderamen exspectat. *Nicol. in ep. ad Michael. Imperat. post med. Innoc. ep. 18. c. 1. vel cap. 45. in corp. can.*

CAP. XII.

STATVIMVS, vt diaconus, etiam si in dignitate, id est, in quouis sit officio ecclesiastico, ante presbyterum ne sedeat, praeterquam si proprii Patriarchae, vel Metropolitanici vicem gerens, adsit in alia ciuitate super aliquo capite. Tunc enim, vt locum illius implens honorabitur. *Trul. c. 7. Iuo par. 6. c. 123. decr.*

CAP. XIII.

DOMINVS, et Deus noster, qui dixit, fiant luminaria in firmamento caeli, ad illuminationem terrae, et fecit duo magna luminaria, luminare quidem maius in principio diei, minus autem in principio noctis, et posuit ea in firmamento caeli, et tamquam quaedam magna luminaria, videlicet quinq. Patriarchalia capita, in illuminationem totius terrae, quo praesint die, ac nocte, et separent inter lumen, et tenebras; id est, inter eos, qui agunt opera lucis, hoc est diuinae, et inter eos, qui agunt opera tenebrarum. *Metrophanes Metropol. Smyrnae apud syn. VIII. gener. act. 6. sub Hadr. 2. in prin.*

CAP. XIV.

SANCIMVS; vt (Romana sedes) principatum teneat, tam super quattuor praecipuas sedes, Antiochenam, Alexandrinam, Constantinopolitanam, Hierosolymitanam, quamq. super omnes in vniuerso orbe terrarum Dei ecclesias. *Constantinus in edicto donationis, in medio ante conc. Nicaen. Balsam. ad Phot. tit. 8. c. 1. nomocan. Deusd. c. 4. Ansel. lib. 4. c. 33. Caesar. lib. 2. c. 72. Tarrac. lib. 6. c. 33.*

CAP. XV.

IN CP. synodo regulam protulerunt, vt CP. Episcopus haberet honoris priuilegia post Pont. Romanum, eo quod Noua Roma

Distin. 93. c. vlt.

Vid. c. 6. de maio. et obcd.

Distin. 96. c. 4. Constantinus. in prin.

Roma est. Firmauerunt rursus Nicaenam fidem, et Patriarchas constituerunt, distribuentes prouincias; vt Episcopi vniuscuiusq. dioecesis ad ecclesias non irent extraneas, quod persecutionis tempore indifferenter agebatur. Nestario CP. et Thraciam: Helladio Ponticam, qui post Basilium fuit: Gregorio Nysseno Basilii germano Caesaream Cappadociae: Troilo Melitenaе Armeniae ius Patriarchae dederunt: Asianam dioecesis Iconii Am-

philochius est fortitus: Optimus Antiochiaе Pisidiae: Aegyptum Timotheo Alexandrino distribuerunt. Orientalium ecclesiar. gubernationem Praefulibus commiserunt, Pelagio Laodiceo, et Diodoro Tarfi: Antiochenae ecclesiae priuilegia reseruantes, quae Melitio dederunt. Desinierunt pariter, vt si quid in prouincia qualibet emergeret, prouinciae concilio finiretur. *Trip. lib. 9. c. 13. Vide CP. syn. c. 3. G. 5. L. et Chalced. 28.*

De Patriarcha Alexandrino.

TIT. III.

CAP. I.

NVNTIATVR synodo venisse Ioseph Vicarium Alexandrinae sedis. huius hortante synodo epistola commendaticia legitur, et ipse receptus, quae acta sunt in VIII. actionib. praedictis, approbat. VIII. *syn. act. 9. sub Hadr. II. in prin.*

CAP. II.

SECUNDA sedes apud Alexandriae B. Petri nomine a Marco eius discipulo, et Euangelista consecrata est. ipseq. a Petro Apostolo in Aegyptum directus, verbum veritatis praedicauit, et gloriosum consummauit martyrium. *Gelas. et synod. LXX. Episc. post princ.*

CAP. III.

7. q. 1. mutationes. 34.

EVS EBIVS de quadam paruaciuitate. Apostolica auctoritate mutatus est Alexandriae. *Anter. ep. vn. in prin. Burch. lib. 1. c. 77. Iuo li. 3. tit. 6. c. 1. panor. et par. 5. c. 183. decr. Ansel. lib. 6. c. 94. Tarrac. lib. 3. c. 69.*

CAP. IV.

NEC dubitare vos credo, Athanasium sacrae legis doctorem, non solum a nobis, sed etiam a Nicaena synodo, verae fidei cultorem esse comprobatum; qui defuncto Alexandro mirabili sene, qui Arianum profrauerat blasphemias, post quinq. menses Nicaeni concilii, Alexandrinor. ecclesiae suscepit praefulatum et c. *Iul. ep. 2. in prin.*

CAP. V.

DE Alexandria ecclesia, et Dioscoro, Athanasio, Theophilo, et Cyrillo, et B. Marco Episcopis. *Leo ep. 49. vel 50. ad Episcopos Galliar.*

CAP. VI.

NON contuellantur prouincialium iura Primatum, nec priuilegiis antiquitus institutis Metropolitanis Antistites fraudentur. Nihil Alexandriae sedi eius, quam per sanctum Marcum Euangelistam beati Petri discipulum meruit, pereat dignitatis. Nec Dioscoro in impietatis suae pertinacia corruente, splendor tantae Ecclesiae tenebris obscuretur alienis. *Leo ep. 51. in fine ad Anatolium CP.*

CAP. VII.

FRATREM Proterium Alexandriae vrbis Episcopum, gratulor satisfactionis plenas de fide sua ad nos litteras direxisse, et manifeste, quidnam teneat indicasse: cui me dignam gratiam, pro fidei ipsius sinceritate, necesse est praestare; vt honorem in nullo suae perdat ecclesiae, sed sedis suae priuilegio, paternae antiquitatis exemplum, iuxta canonum illibata iura possideat. *Leo ep. 66. ad Iulian. Episcop.*

CAP. VIII.

DE Proterio Alexandrino multa, vbi laudantur Athanasius, Theophilus, et Cyrillus eiusdem ecclesiae Episcopi. *Leo ep. 32. vel 67. ad Marcian. August.*

CAP. IX.

CVM beatissimus Petrus Apostolus cum a Domino acceperit Principatum, nefas est credere, quod sanctus discipulus eius Marcus, qui Alexandrinam primum ecclesiam gubernauit, aliis regulis traditionum suar. decreta formauit, et c. *Leo episto. 9. vel 79. ad Dioscorum in princip. h ij Ansel.*

24. q. 1. c. 166.

Ansel. lib. 1. c. 30. CAP. X.

ALEXANDRINA secunda sedes, Antiochena tertia. Gelas. epist. 4. ad Faustum, & 6. ad Episcopos Dardan.

CAP. XI.

DE Timotheo, et Ioanne Alexandrino, Gelas. epist. 4. ad Faust. CAP. XII.

QUIS Patriarcharum secundus sit a Romano, consultis. Iuxta quod sancta Romana tenet Ecclesia, et Nicaeni canones innuunt, et sancti Praefules Romanorum defendunt, et ipsa ratio docet; Alexandrinus Patriarcharum a Romano Papa secundus est. Nicol. ad consulta Bulga. c. 93.

CAP. XIII.

DE pallio Athanasii ad Felicem II. ait se id sumpsisse Romae, sed appellat stolam: et Liberatus in Breuiario c. 20. ait, pallium beati Marci Alexandriae fuisse. Vide Prosuperum c. 20.

De Patriarcha Antiocheno.

TIT. IV.

CAP. I.

NE Episcopus Antiochenus ordinationes in Cypro administraret. Ephes. decretum.

CAP. II.

TERTIA sedes apud Antiochiam beatissimi Petri nomine habetur honorabilis, eo quod illic, prius quam Romam venisset, habitauit; et illic primum nomen Christianorum nouellae gentis exortum est. Gelas. & syn. LXX. Episcoporum. Vide ante conc. Nicae.

CAP. III.

DILECTISSIMIS fratrib. vniuersis Episcopis per Antiochenam prouinciam constitutis, Marcellus et c. [Rogamus ergo vos fratres, ut non aliud doceatis, neque sentiat, quam quod a B. Petro Apostolo, et a reliquis Apostolis, et Patriarchis accepistis. Ab illo enim primo instructi estis, ideo non oportet vos proprium derelinquere Patrem, et alios sequi. Ipse enim caput est totius Ecclesiae, cui ait Dominus: Tu es Petrus et c. Eius enim sedes primitus apud vos fuit, quae postea iubente Domino Romam translata est et c. Si vestra vero Antiochena, quae

24. q. 1. c. 15.

Mat. 16. c.

CAP. XIV.

CONSVETUDO est Alexandriae (Patriarcham) qui defuncto succedit, excubias super defuncti corpus agere, manūq. dexteram eius capiti suo imponere, et sepulto manibus suis, accipere collo suo B. Marci pallium, et tunc legitime sedere. Liberat. c. 20.

CAP. XV.

GELASII temporibus iterum venit relatio de Graecia, eo quod multa mala, et homicidia fierent a Petro, et Acacio CP. Eodem tempore fugiens Ioannes Alexandrinus Episcopus catholicus venit Romam ad sedem Apostolicam, quem beatus Gelasius suscepit cum gloria, cui etiam et secundam sedem praebuit. Ex Pontif.

CAP. XVI.

DE Timotheo, et Petro Alexandrinis Episcopis, Acacius ad Simplic. Felix III. ad Acac. CP. Episcopum ep. 1.

olim prima erat, Romanae celsis sedi; nulla est, quae eius non subiecta sit ditioni et c. Marcellus ep. 1. in prin. Ansel. li. 1. c. 15.

CAP. IV.

ECCLESIA Antiochena, quam prius quam ad urbem perueniret Romam, beatus Apostolus Petrus sua praesentia illustrauit, velut germana Ecclesiae Romanae diu se ab eodem alienam esse non passa est et c. Ipsius ciuitatis Episcopus (est) frater meus Alexander et c. Inno. ep. 14.

CAP. V.

DE Alexandro Antiocheno Episcopo, Inno. ep. 14. 15. 16. 17. 18. 19.

CAP. VI.

REVOLVENTES auctoritatem Nicaenae synodi, quae vna omnium per orbem terrarum explicat mentem sacerdotum, quae censuit de Antiochena ecclesia, cunctis fidelibus, ne dixerim sacerdotibus, esse necessarium custodire; quam super dioecesim suam praedictam ecclesiam, non super aliquam prouinciam, recognoscimus constitutam. Vnde aduertimus, non tam pro ciuitatis magnificentia hoc eidem attributum, quam quod prima primi Apostoli

stoli sedes esse monstretur, vbi et nomen accepit religio Christiana, et quae conuentum Apostolorum apud se fieri celeberrimum meruit, quaeque urbis Romae sedi non cederet, nisi quod illa in transitu meruit, ista susceptum apud se, consummatumque gaudet. Inno. ep. 18. in princip. ad Alex. Episc.

CAP. VII.

ANTIOCHENA ecclesia, in qua primum praedicante Apostolo Petro Christianum nomen exortum est, in paternae constitutionis ordine perseueret, et in tertio gradu collocata numquam se fiat inferior. Leo ep. 5. 1. in fine ad Anatolium CP. Vide de eadem ne ep. 5. 2. 3. 5. 7.

CAP. VIII.

OPORET dilectionem tuam toto corde perspicere, cuius ecclesiae gubernaculis te Dominus voluerit praesidere (loquitur de ecclesia Antiochena) et eius meminisse doctrinae, quam praecipuus Apostolorum omnium beatissimus Petrus per totum mundum quidem vniuersi praedicatione, sed speciali magisterio in Antiochena, et Romana vrbe fundauit et c. Neque villo modo sinas in Orientalibus ecclesiis, maximeque in his, quas Antiochena sedi sacratissimorum Patrum Nicaeni canones deputauere, ab improbis haereticis Euan-

gelio insultari et c. Dignum est enim, te Apostolicae sedis in hac sollicitudine confortem, et ad augendam fiduciam priuilegia tertiae sedis agnoscere, ut in nullo cuiusquam ambitione minuantur et c. Leo ep. 60. ad Maximum Antiochen. Episc. post princip.

CAP. IX.

ANTIOCHENA tertia sedes. Gelas. ep. 4. ad Faustum, et 6. ad Episcopos Dardaniae.

CAP. X.

CONTRA Petrum Antiochenum, et de Calendione Antiocheno, Gelas. ep. 4. ad Faust.

CAP. XI.

IMPORTABILIBVS verbis impie garrulasti, et non iudicasti cedere praedictis sanctis Patrib. qui ornauerunt sedem beatae memoriae, et multum triumphantis Ignatii Martyris, cuius tu indignus existis, et c. Felix IV. ad Petrum Antiochen. Episc. ante v. syn. in princ.

CAP. XII.

PETRVS primogenitus, et diaboli filius, et qui sanctae Antiochena ecclesiae indignissime se ingessit, sanctamque sedem Pontificatus Ignatii Martyris polluit, qui Petri dextera Episcopus ordinatus est, Eustathiique confessoris, ac praesidentis CCCXXI. Patrum, qui in Nicaea conuenerunt, et c. Felix IV. in ep. ad Zenonem Imper. ante v. syno. ante medium epist.

De Patriarcha Hierosolymitano.

TIT. V.

CAP. I.

QUONIAM consuetudo viget, et antiqua traditio est, ut Aeliensis Episcopus honoretur: habeat is quidem honorem, sed Metropoli sua dignitas seruetur. Nicae. c. 7. Vide Chalced. ad. 16. in princ.

Dist. 65. quoniam mos. 7.

CAP. II.

ERAT quidam sacerdos nomine Polychronius Episcopus Hierosolymitanus. Is per imprudentiam senectutis dicebat, quod Hierusalem prima sedes esset, et ore superbo quasi superiorem affirmabat se Pontificem esse, et summum sacerdotem, et accepto munere ordinabat Episcopos, presbyteros, diacones, et ecclesias dedicabat. Contra quem Xystus III. synodum

congregauit. Syno. Romana sub Xysto III. in expurgatione Polychronii.

CAP. III.

CLEMENS Iacobo fratri Domini, et Episcopo Episcoporum regenti Hebraeorum sanctam ecclesiam Hierosolymis: sed et omnes ecclesias, quae vbiue Dei prouidentia fundatae sunt, cum presbyteris, et diaconibus, et ceteris omnibus fratribus pax sit semper. Clem. epi. 1. in prin.

CAP. IV.

HIEROSOLYMITA R. primus Archiepiscopus beatus Iacobus Iustus frater Domini a Petro, Iacobo, et Ioanne Apostolis est ordinatus. Anacl. ep. 2. in prin. refert Anicet. ep. 1. in prin. Burch. lib. 1. c. 15. Iuo. lib. 3. tit. 2. c. 10. panor. et par. 5. c. 69. decr. Ansel. lib. 6. c. 47.

h iij

CAP.

CAP. V.

CVR nobis inconsultis Episcopos Antiochiam conuocastis, ad quam nec Maximus Hierosolymitanus venit, nec nostra interfuit legatio? *Iul. ep. 2. post prin.*

CAP. VI.

DE Hierosolymitano Episcopo, et de Proterio Alexandrino, et de Theophili Alexandrini de Paschate opinione, *Leo ep. 43. al. 66. ad Iulian. Episcopum.*

CAP. VII.

AD Iuuenalem Hierosolym. Episcopum. *Leo ep. 48. al. ep. 70.*

CAP. IIX.

CONSTANTINOPOLITANVS, et Hierosolymitanus Antistites, licet dicantur Patriarchae, non tantae tamen auctoritatis, quantae Alexandrinus, et Antiochenus existunt. Hierosolymitanus enim Praeful, licet et ipse Patriarcha dicatur, et secundum antiquam consuetudinem, ac Nicaenam synodum honorandus sit, salua tamen Metropoli propria dignitate: sed

De Patriarcha Constantinopolitano.

TIT. VI.

CAP. I.

Dist. 22. c. 3. Constantinopolitanae.

CONSTANTINOPOLEOS Episcopus habeat honoris priuilegia (*Primatus honorem L.*) post Rom. Episcopum, cum sit noua Roma. *CP. 3. G. 5. L. refert Chal. c. 28. & Trul. 36.*

CAP. II.

EPISCOPI CL. in synodo CP. sub Theodosio maiore, iusta ratione moti dederunt paria priuilegia sedi CP. Nouae Romae, quae olim Patres Antiquae Romae dederant. Cum enim imperio, et fenatu decoretur, in ecclesiasticis quoq. reb. erat magnificanda: cum post illam secunda sit. Metropolitani Pontices, et Asiae, et Thraciae dioecses, et in barbaricis locis Episcopi, a sola eadem sede CP. ordinentur. Ipsi vero Metropolitani cum suis Episcopis in singulis suis dioecses. Episcopos ordinent, vt diuinis canonib. continetur. Ipsi vero ab Archiepiscopo CP. ordinentur. decreta vero ex more fiant, et referantur. *Chal. 28. refert. Trul. 36.*

CAP. III.

CONFIRMAVIMVS CL. sanctor. Patrum, qui Constantinopoli congregati sunt, regulam sub pia memoriae maiore Theodosio, quae praecipit post vestram sanctissimam, et Apostolicam sedem honorem habere Constantinopolitanam, quae secunda est ordinata. *Chalced. syno. ad Leonem in fine, act. 3.*

CAP. IV.

(ANTHIMO CP. vel Trapezuntio) susceptus est Mennas ab Agapeto praesente, et a temporib. Petri Apostoli, nullum alium Orientalis ecclesiae suscepit Episcopum manib. sedis Apostolicae ordinatum. *In v. synod. act. 1.*

CAP. V.

SI Metropolitanus in sua ecclesia non constituat oeconomum, CP. Episcopus sua auctoritate constituar. *Nic. II. c. 11. Iuo par. 5. c. 374. decr.*

CAP. VI.

MISSAE sunt et aliae litterae a sanctissimo Papa veteris Romae ad Tharsium sanctissimum, et vniuersalem * Patri-

triarcham

et in eadem sancta, et magna synodo nequaquam Hierosolymitanus, sed Aeliae Episcopus dicitur. *Nicolaus ad consulta Bulgarorum, c. 92.*

CAP. IX.

HIEROSOLYMITANVS Episcopus pro tanti loci reuerentia ab omnibus habetur honorabilis: maxime quod illic primus beatissimus Iacobus, qui dicebatur Iustus, qui etiam secundum carnem frater Domini nuncupatus est, a Petro, Iacobo, et Ioanne Apostolis est Episcopus ordinatus. Itaque secundum antiquiorum Patrum definitionem, sedes prima in Hierosolymis esse minime dicitur: ne forte ab infidelib. aut idiotis sedes Domini nostri Iesu Christi, quae in caelo est, in terra esse putaretur. *Incert. in praefatione Nicaeni concil.*

CAP. X.

TANTVM Hierosolymitanae Ecclesiae omnes fauorem impendunt, quasi matri Christiani nominis, vt nemo audeat ab ea se discernere. *Iustinus Imp. ep. 2. ad Hormisd. cuius initium est: Quo fuimus.*

triarcham nostrum et c. Dilecto fratri Tharasio * generali * Patriarchae Hadrianus seruus seruorum. Dei salutem. Pastoralib. curis et c. *VII. syno. act. 2.*

CAP. VII.

BEATISSIMO, et sanctissimo Domino Tharasio Archiepiscopo CP. vniuersali Patriarchae, Orientales Pontifices, et sacerdotes in Domino gaudere. Lectis et c. *VII. syno. act. 3.*

CAP. VIII.

PETRVS deuotissimus presbyter locum retinens sanctissimi Papae Romani e charta legit. Tharasio sanctissimo Archiepiscopo CP. nouae Romae, et vniuersali * Patriarchae, et omni sacrae, et vniuersali synodo Petrus Primas presbyterorum sanctissimae Ecclesiae sancti, et omnib. saeculis celebrati Petri Apostoli, et Petrus presbyter, et praefes sancti Sabae, ambo Vicarii Hadriani sanctissimi Papae veteris Romae. Iustum et c. *VII. syno. act. 5. in fine.*

CAP. IX.

DEFINIVIT sancta synodus, vt si qui ex Italia clerici, vel laici, vel Episcopi in Asia, vel Europa, vel Libya † commorantes, a sanctissimo Papa Ioanne sub vinculo, aut depositione, aut anathemate positi sint; hi etiam sint apud sanctis. Patriarcham CP. Photium in eodem genere poenae, hoc est vel depositi, vel anathemate viventi. Quos vero Photius sanctis. noster Patriarcha clericos, vel laicos, vel ex maiorib. vel minorib. Pontificib. in quacumque paroecia sub excommunicatione, vel depositione, vel anathemate posuerit: etiam sanctis. Papa Ioannes, et quae sub eo est, sancta Dei Romanor. Ecclesia habeat eos in eodem genere poenae, nullum tamen priuilegiis sedis sanctissimae Romanor. Ecclesiae. et eius Antistitis praerudicium aut nunc, aut futuris temporib. oriatur. *Synodus VIII. vel IX. CP. sub Ioanne VIII. c. 1.*

CAP. X.

DE Ioanne Mirando Episcopo (CP.) *Innoc. ep. 14. 16. 17. 19.*

CAP. XI.

DE Attico CP. Episcopo. *Vide Innoc. ep. 14. 16. 17.*

CAP. XII.

DE Flauiano CP. Episcopo. *Leo ep. 2. 3. 4. 5. & c. vel 7. 8. 9. 10. & c.*

CAP. XIII.

POST consecrationem Antiocheni E-

piscopi, quam tibi met contra canonicam regulam vindicasti, et c. sacratissimas Nicaenar. canonum constitutiones conaris infringere, quo secundi honoris priuilegium sedes Alexandrina perderet, et Antiochena ecclesia proprietatem tertiae dignitatis amitteret: vt his locis iuri tuo subditis, omnes Metropolitani Episcopi proprio honore priuentur et c. *Leo ep. 28. al. 51. ad Anatolium CP. post prin.*

CAP. XIV.

PERSVASIONI tuae in nullo penitus suffragatur quorundam Episcoporum. ante sexaginta, vt iactas, annos facta subscriptio, numquamq. a praedecessoribus tuis ad Apostolicae sedis transmissa notitia; cui ab initio sui caducae, dudumque collapsae, sera nunc, et inutilia subicere fomenta voluisti, eliciendo a fratrib. speciem confessionis, quam tibi in suam iniuriam verecundia fatigata praerberet. *Leo in cad. ep. 51. ad Anatolium Episcopum CP. post med.*

CAP. XV.

AGITE, quod et Christianae est prohibitatis, et Regiae, vt praedictus Episcopus (*Constantinop.*) pareat Patribus, consulat paci, neq. sibi aestimet licuisse, quod Antiochena ecclesiae, sine vilo exemplo, contra statuta canonum, Episcopum ordinare praesumpsit, quod nos amore reparandae fidei, et pacis studio retractare cessauimus. *Leo ep. 29. al. 52. in fine ad Marcian. Aug.*

CAP. XVI.

FRATER, et coepiscopus meus Anatolius parum considerauit, quanto pietatis vestrae beneficio, et mei fauoris assensu, Constantinopolitanae ecclesiae sacerdotium fuerit consecutus: et non tam de adeptis gauisus, quam de immodicis appetendis supra mensuram sui honoris accensus est, credens, huic tam intemperanti cupiditati posse prodesse, quam, ei quorundam consensum praebuisse dicitur, extorta subscriptio, cum tam destruendis mox conatus contradistio fratrum, et coepiscoporum meorum vicem meam agentium, fideliter et laudabiliter obuiaret. Quoniam contra statuta paternorum canonum, quae ante longissimae aetatis annos in vrbe Nicaena spiritualib. sunt fundata decretis, nihil cuiq. addere conceditur, et c. Constanti-

nopolitano

nopolitanae vero Praesuli ecclesiae, quia amplius, quam affectus est, concupiscit, quid illi satisfaciet, si tantae urbis magnificentia, et claritudo non sufficit? Superbum nimis est, et immoderatum, ultra fines proprios tendere, et antiquitate calcata, alienum ius velle praeripere, atque ut vnius crescat dignitas, tot Metropolitanorum impugnare primatus, quietisque prouinciis, et olim sanctae synodi Nicaenae moderatione depositis, bellum nouae perturbationis referre, atque ut venerabilium Patrum decreta soluantur, quorundam Episcoporum proferre consensum, qui tot annorum series negauit effectum. Nam sexagesimus fere annus huius iactantiae esse iactatur, qua se praedictus Episcopus aestimat adiuuari, frustra cupiens id sibi prodesse, quod etiam si quisquam ausus est velle, nullus tamen potuit obtinere. *Leo. ep. 53. ad Pulcheriam, post prin.*

CAP. XVII.

DE custodiendis sanctis. Patrum statuta, quae in synodo Nicaena inuolabilibus sunt fixa decretis, obseruationem vestrae sanctitatis admoneo, ut iura ecclesiarum, sicut ab illis CCCXVII Patribus diuinitus inspiratis sunt ordinata, permaneant. Nihil alienum improbus ambitus concupiscat: nec per alterius imminutionem suum aliquis quaerat augmentum. Quantumlibet enim extortis assentionibus sese instruat vanitatis elatio, et appetitus suos conciliorum aestimet nomine roborandos; infirmum, atque irritum erit, quidquid a praedictis Patrum canonibus discreparit. Quorum regulis Apostolica sedes, quam reuerenter utatur, scriptorum meorum quibus CP. Antistitis conatus repuli, poterit sanctitas vestra lectione cognoscere. *Leo. ep. 59. ad syn. Chalced. in fin.*

CAP. XVIII.

DE Anatolio, Flauiano, Attico, Proclo, Ioanne CP. episcopis. *Leo. ep. 45. ad. 69. ad Anatolium Episcopum.*

CAP. XIX.

NE forte, quod solent dicant, quod si synodus Chalcedonenis admittitur, omnia constare debeant, quae illic videntur esse deprompta, et c. Cognoscant illud secundum scripturas sanctas, traditionemque

maiorum, secundum canones, regulasque Ecclesiae, pro fide communi, et veritate catholica, et Apostolica, pro qua hanc fieri sedes Apostolica delegauit, factamque firmavit, a tota Ecclesia indubitanter admitti: alia autem, quae per incompetentem praesumptionem illic prolata sunt, vel potius ventilata, quae sedes Apostolica gerenda nullatenus delegauit, mox a Vicariis sedis Apostolicae contradicte, manifestum est, quae sedes Apostolica, etiam petente Marciano Principe, nullatenus approbavit, quae Praesuli ecclesiae Constantinopolitanae tunc Anatolius, nec se praesumpsisse professus est, et in Apostolicae sedis Antistitis non negauit posita potestate: quae ideo sedes Apostolica non recipit, quia quae priuilegiis vniuersalis Ecclesiae contraria probantur, nulla ratione sustinet. *Gelas. in tom. de Anathem. in prin.*

CAP. XX.

QUA traditione maiorum Apostolicam sedem in iudicium vocant? et c. Ceterum isti, qui sacri, qui ecclesiastici, qui legitimi celebrantur, sedem Apostolicam ad iudicium vocare non possunt: et Constantinopolitanae ciuitatis Episcopus, qui utique per canones inter sedes nullum nomen accepit, in communionem recidens perfidorum, non debuit submoueri? An, qui homini mentitus dicitur Imperatori, et qui Imperatorem laesisse prohibentur, depelli debuerunt: et in Deum, qui summus, et verus est Imperator, Acacium delinquentem, sinceramque communionem diuini sacramenti studentem miscere cum perfidis, secundum synodum, qua haec est damnata perfidia, non oportebat excludi? *Gelas. ep. 4. ad Faustum post med. luo par. 5. c. 9. dicit. et epist. 1. ad Richer. Senonen.*

CAP. XXI.

CVIVS sedis Episcopus (CP.)? cuius Metropolitanae ciuitatis Antistes? nonne parochiae Heraclienensis ecclesiae? *Gelasius ep. 6. ad Episcopos Dardan. ante med. Ansel. lib. 2. c. 24. et lib. 12. c. 69.*

CAP. XXII.

RISIMVS, quod praerogatiuam volunt Acacio comparari, quod Episcopus fuerit regiae ciuitatis. Numquid apud Mediolanum, Rauennam, Sirmium, Treui-

Distin. 22. c. 5.

CAP. XXV.

ros multis temporibus non constitit Imperator? et c. Si certe de dignitate agitur ciuitatum, secundae sedis, et tertiae maior est dignitas sacerdotum, quam eius ciuitatis, quae non solum inter sedes minime numeratur, sed nec inter Metropolitanorum iura censetur. *Gelas. epist. 6. ad Episcopos Dardan. post med. Nicol. ep. ad Mich. Imp. ante med. Ansel. lib. 12. c. 69.*

CAP. XXIII.

MVLTa contra Io. CP. Episcopum, qui se vniuersalem appellabat, et concilium generale conuocabat. *Pelag. II. epist. 1. in prin. [Nullus Patriarchar. hoc tam profano vocabulo unquam utatur: quia si vnus Patriarcha vniuersalis dicitur, Patriarchar. nomen ceteris derogatur et c. Pelag. II. ibid. Ansel. lib. 6. c. 123. Tarrac. li. 3. c. 65.]*

Distin. 99. c. 4. † summus

CAP. XXIV.

CONSTANTINOPOLITANVS, et Hierosolymitanus Antistites, licet dicantur Patriarchae, non tantae tamen auctoritatis, quantae Alexandrinus, et Antiochenus existunt. Nam Constantinopolitanam ecclesiam, nec Apostolorum quicquam instituit, nec Nicaena synodus, quae cunctis synodibus celebrior, et venerabilior est, eius mentionem aliquam fecit, sed solum quia Constantinopolis noua Roma dicta est; fauore Principum, potius quam ratione, Patriarcha eius Pontifex appellatus est. *Nicolaus ad consulta Bulgarorum cap. 92.*

De prouinciis, quae ad singulos Patriarchas pertinent.

CAP. I.

Distin. 65. c. 6. mos.

ANTIQVA consuetudo seruatur per Aegyptum, Libyam, et Pentapolim, ita ut Alexandrinus Episcopus horum omnium habeat potestatem; quia et urbis Romae Episcopo parilis mos est. Similiter autem et apud Antiochiam, ceterasque prouincias suis priuilegia seruentur ecclesiis. *Nicae. c. 6. Vide Chalc. act. 16. post prin. Ansel. lib. 4. c. 44. Caesar. lib. 2. c. 65.*

CAP. II.

EPISCOPI, qui extra dioecesium

TIT. VII.

sunt, ad finitimas ecclesias non accedant, neque eas confundant; sed iuxta canones, Alexandriae Episcopus Aegyptios administrat: Orientis Episcopi Orientem gubernent, seruatis priuilegiis Nicaenis canonibus. datis Antiochiae ecclesiae. *CP. 2.*

CAP. III.

MAXIMVS sanctissimus Episcopus, seu Antiochenus sanctissima ecclesia duas Phoenicias, et Arabiam sub propria habeat potestate. Iuuenalis autem sanctissimus Hierosolymor. Episcopus, siue sanctissima ecclesia, quae sub eo est, tres Palaestinas

RENOVANTES canonem CP. et *Distin. 22. Chalced. definimus, ut CP. sedes aequalibus priuilegiis fruatur cum sede antiquioris Romae, et in ecclesiasticis rebus ut illa magni fiat, secundum habens post illam locum; postquam Alexandrina sit, deinde Antiochena, postea Hierosolymitana. Trul. 36. Vide CP. 3. G. 5. L. Chalc. 28.*

CAP. XXVI.

PRAESIDENTE sanctissimo, et beatissimo domino nostro oecumenico Archiepiscopo, et Patriarcha Menna et c. Euphemius Deo amantissimus diaconus, et primicerius Notariorum dixit. *In v. syn. CP. in prin.*

CAP. XXVII.

QVEMADMODVM continent litterae sanctissimi Papae veteris Romae Hadriani, et secundum sententiam beatissimi, et vniuersalis Patriarchae Tarasii sic sentio et c. *Basiliius Ancyrae Episcop. VII. syn. act. 2. post ep. Hadr. ad Tharas.*

CAP. XXVIII.

LICET sedes Apostolica nunc usque contradicat, (priuilegiis CP. Episcopi) quod a synodo (Chalced.) firmatum est, Imperatoris patrocinio permanet quodammodo. *Liberat. c. 13.*

CAP. XXIX.

IMP. Pius Pacificus Fl. Constantinus fidelis in Iesu Christo Deo, Georgio sanctiss. ac beatiss. Archiepiscopo CP. et vniuersali Patriarchae. *Constantinus IV. ante VI. synodum.*

laestinas itidem sub propria habeat potestate. *Chalc. act. 7. post med.*

CAP. IV.

EAM consuetudinem, quae ex longo iam tempore permanit, quam habuit Constantinopolitanor. sancta Dei ecclesia, ad ordinandum Metropolitanos prouinciar. tam Asianae, quam Ponticae, vel Thraciae, et nunc synodali decreto firmauimus. *Chalc. ad Leonem act. 3. post med.*

CAP. V.

PONTICAE, et Asianae, et Thraciae dioecesis Metropolitanis soli, praeter ea Episcopi praedictar. dioecesium, quae sunt inter barbaros, a throno sanctissimae Constantinopolitanae ecclesiae ordinentur: vnoquoq. scilicet praedictarum dioecesium Metropolitano cum prouinciae Episcopis prouinciae Episcopos ordinante, quemadmodum diuinis canonib. est tra-

ditum. *Chalc. c. 28.* CAP. VI.

CVM Ioannes Cypri insulae Primas cum populo suo in Hellespontum prouinciam profectus sit ob barbarorum incursionem, et ob libertatem a Gentilium seruitute consequendam, et vt subiiceretur Christianis ea insula, vt factum est prouidentia Dei, et virtute Imperatoris: placuit, vt immutata sint a synodo in Epheso data ei sedi priuilegia, vt noua Iustinianopolis ius habeat Constantinopolitanae vrbs, eiusq. Episcopus ceteris Hellespontinae prouinciae Episcopis praesideat, et a suis Episcopis ordinetur, iuxta veterem consuetudinem. Nam in vnaquaque ecclesia mores esse seruandos, sancti Patres dixerunt. Episcopus vero Cyzicenor. subiicitur Iustinianopolitano, vt ceteri Episcopi, et ab Ioanne Episcopo ordinabitur. *Trul. 39. Nicae. c. 6.*

Patriarcha electus synodicam ad alios Patriarchas mittit.

CAP. I.

QVOTIENS in quattuor praecipuis sedibus Antistites ordinantur; synodales sibi epistolae vicissim mittunt, in quibus se sanctam Chalcedonensem synodum cum aliis generalibus synodis custodire fatentur. *Greg. ep. 4. ad Secundin. inclusum, post prin. li. 7. c. 53. reg.*

CAP. II.

QUANDOQUIDEM antiqua

De variis Primatibus Orientis.

TIT. IX.

CAP. I.

APVD Ephesum beatissimus Ioannes Apostolus multo tempore post resurrectionem, et ascensionem in caelos Domini nostri Iesu Christi commoratus est: ibiq. etiam Euangelium, quod secundum Ioannem dicitur, diuina inspiratione conscripsit, atque requieuit. et ob hoc Episcopus Ephesinus pro tanti Apostoli, et Euange-

listae memoria, ceteris Episcopis Metropolitanis in synodis honorabiliorem obtinet sedem. *Incert. in praefatio. in Nicaen. conc. incipient. beatissimo.*

CAP. II.

VT noua Iustinianopolis Constantinopolis ius habeat, et qui in ea constituitur in primis pius, ac religiosissimus Episcopus, praesit omnibus Hellespontiorum prouinciae Episcopis, et a suis Episcopis eliga-

cligatur ex antiqua consuetudine. Mores enim, qui sunt in vnaquaq. ecclesia diuini etiam nostri Patres seruandos censuerunt, Cyzicenor. ciuitatis Episcopo praedicti Iustiniani ciuitatis subiecto existente. *Trul. syn. c. 39. Vid. Nicae. c. 6.*

De Primatibus Africae.

TIT. X.

CAP. I.

DOMINIS venerabilibus fratribus Prospero Numidiae primae sedis Episcopo, Leoni et c. *Damas. ep. 4. in princip.*

CAP. II.

VALENTINVS Episcopus primae sedis Numidiae regionis. *Carth. 10. G. Carth. 11. c. 8. L. C. 134. G.*

CAP. III.

VT singulae prouinciae singulos habeant Primates, Mauritania Sitifensis non Primatem Numidiae prouinciae, sed proprium habeat, alior. Primatum Africae, et Episcopor. consensu, propter longinquitatem. *Carth. 17. G.*

CAP. IV.

CRESCENTIANVS St. et Aurelius Episcopi primae sedis duar. Numidiar. *Carth. 33. G.*

CAP. V.

MISONIVS Episcopus primae sedis. *Carth. 33. G.*

CAP. VI.

PRIMAE sedis Episcopus non appellatur Exarchus (Princeps. L.) sacerdotum, vel summus sacerdos, aut quid simile, sed tantum Episcopus primae sedis. *Carth. 39. G. Carth. 111. c. 26. L. Africa. 6. L. Ca-*

pit. lib. 7. c. 29. Burch. li. 1. c. 3. luo par. 3. c. 57. decr.

CAP. VII.

CORAM Primatibus Numidiae compareat Cresconius Episcopus, deinde in concilio totius Africae. *Carth. 78. G. Afric. 44. L.*

CAP. IIX.

NUNTIIVS Episcopus primae sedis Mauritaniae Sitifensis. *Carth. 86. G. Afric. 52. L.*

CAP. IX.

SANCTIPPVS Episcopus primae sedis Numidiae. *Carth. 86. G. Afr. 52. 53. L. Mil. 13. L.*

CAP. X.

SALVO iure Primatum Numidiae, et Mauritaniae, vt in matrice, et chartotheca Numidiae, et iure primae sedis, et Metropolis Constantiniae, antiquius ordinati Episcopi posterius ordinati praeferrantur. *Carth. 87. G. Milen. 13. L. (de Metropoli Const. nihil. L.) sed vide Afric. 53. L.*

CAP. XI.

CONGREGATO concilio in ecclesia Apostolor. plebis Telenfis, beatus Pater primae sedis Episcopus Donatianus ciuitatis Telenfis cum resedisset et c. Vincentius, et Fortunatianus dixerunt. *Telen. conc. in prin. inter epistolae Syrii.*

De Galliae Primatibus.

TIT. XI.

CAP. I.

HILARIVS (Viennensis Episcopus) ecclesiar. statum, et concordiam sacerdotum nouis praesumptionibus turbaturus excessit, ita suae vos cupiens subdere potestati, vt se beato Apostolo Petro non patiat esse subiectum, ordinationes sibi omnium per Gallias ecclesiar. vindicans, et debitam Metropolitanis sacerdotibus in suum ius transferens dignitatem. *Leo epif. 87.*

ad Episcopos Viennens. post principium.

CAP. II.

IN Galliar. Episcopis nullam tibi auctoritatem tribuimus. quia ab antiquis praedecessorum meorum temporibus, pallium Arelatenfis Episcopus accepit, quem nos priuare auctoritate percepta minime debemus et c. Britannor. vero omnes Episcopos tuae fraternitati committimus, vt indocti doceantur, infirmi persuasione roborentur, peruersi auctoritate corrigantur.

tur. Gregor. ad Augusti. Cantuar. Interr. 7. al. 9. Anselm. lib. 6. c. 89. Tarrac. lib. 4. c. 24.

CAP. III.

ARELATENSIS ecclesia in regionib. Gallicanis Primatus priuilegio, et sedis Apostolicae vicibus decoratur. Nicol. ep. ad Mich. Imperat. ante medium.

CAP. IV.

POSTVLASTI a nobis, quatenus dignitatem ab antecessoribus nostris concessam ecclesiae, cui Deo auctore praesse dignosceris, confirmaremus, et quaeq. sub infestatione hostili Apostolicae sedis definitione tueremur. Inclinati precibus tuis, confirmamus Primatum super quattuor prouincias Lugdunensis ecclesiae tuae, et per eam tibi, tuisque successorib. his tantum, qui nullo interueniente munere electi, vel promoti fuerint. Prouincias autem illas, quas vobis confirmamus, dicimus Lugdunensem, Rothomagensem, Turo-nensem, et Senonensem; vt haec videlicet prouinciae condignam obedientiam Lugdunensi ecclesiae exhibeant, et honorem, quem Romani Pontifices reddendum esse

scriptis propriis praefixerunt, humiliter, et deuote persoluant; salua in omnib. Apostolicae sedis reuerentia, et auctoritate. Greg. VII. li. 6. reg. ep. 34.

CAP. V.

AD Arelatensis Episcopi arbitriū synodus est congreganda; ad quam urbem ex omnibus mundi partib. praecipue Gallicanis, sancti Martini tempore legimus ce-
† Marini, lebratum fuisse concilium, atque conuen-
vel Mau- tum. Si quis commonitus infirmitatis caus-
rini fa defuerit, personam vice sua dirigat. A-
rel. II. c. 18.

CAP. VI.

INTE R. Episcopos urbium Arelaten- sis, et Viennensis, qui de Primatus apud nos honore certabant, a sancta synodo de- finitum est, vt qui ex eis comprobauerit suam ciuitatem esse Metropolitim, is totius prouinciae honorem Primatus obtineat, et ipse iuxta praeeptum canonum, ordi- nationum habeat potestatem. Certe ad pa- cis vinculum conseruandum, hoc consilio vtiliori decretum est, vt si placet memora- rar. urbium Episcopis, vnaquaeq. de his, viciniores sibi inter prouincias vindicet ciuitates. Taurinat. c. 1.

De priuilegiis Primatum.

TIT. XII.

CAP. I.

EXTRA conscientiam sedis A- postolicae, hoc est Primatis, ne- mo audeat ordinare. Syric. ep. 4. c. 1. Inno. ep. 2. c. 1.

CAP. II.

CVM Primatis voluntate tres Episco- pi ordinent Episcopum. Carthag. 13. G. Carth. II. c. 12.

CAP. III.

SINGVLIS annis synodus fiat, ad quam omnes, qui primas sedes habent prouinciarum, ex suis synodis duos, vel plures eligant Legatos. Carth. 18. G. Carth. III. c. 2. L.

CAP. IV.

EPISCOPI mare non exeant, nisi cum decreto primae sedis eius prouinciae Episcopi; hoc est, nisi a Primate forma- tam acceperit, quae dicitur absoluta. Car- thag. 23. G. Carth. III. c. 28. L.

CAP. V.

SI res ecclesiae necessitate vrgente ven-

denda est; Primas certior fiat, et de consilio ceteror. Episcopor. consentiat. Carth. 26. G. Carth. V. c. 4. L. Iuo par. 3. c. 153. decr. Anselm. lib. 5. c. 45.

CAP. VI.

EPISCOPVS Carthaginensis potest vndecumque accipere alienum cleri- cum, et ordinare Episcopum, presbyte- rum, vel diaconum, admonito Episcopo, cuius est ille clericus, etsi singularis sit. Carth. 55. G. Carth. III. c. 45. L. Afric. 22. L. Aquisgran. 91.

CAP. VII.

PRIMATES eligunt mittendos ad synodum: eisdem exaltationes non venien- tium deferuntur. Carth. 77. G. Carth. V. c. 10. L. Afr. 43. L. Capitul. lib. 7. c. 460.

CAP. VIII.

EPISCOPVS Carthaginensis nomine omnium subscribat, et mittat litte- ras. Carthag. 86. 109. G. Milen. 10. L. Afr. 52. 73. 94. L.

CAP.

CAP. IX.

PLACVIT, vt plebes, quae num- quam habuerunt proprios Episcopos, nisi

ex concilio plenario vniuscuiusq. prouin- tiae, et Primatis decretum fuerit, minime excipiat. Carth. 102. G. C. Scil. Afr. c. 65. L.

De reuerentia, quae debetur Patriarchis, et Primatibus.

TIT. XIII.

CAP. I.

NVLVS laicus, monachus, clericus ante diligentem exami- nationem, et synodicam sen- tentiam, a communione se se- paret proprii Patriarchae, licet crimina- lem quamlibet causam eius se nosse praetendat: sed neque recuset nomen ipsius referre inter diuina mysteria, vel officia et c. Quod etiam circa Patriarcham suum Metropolitim facere oportet et c. VIII. syn. CP. c. 10. sub Hadr. II.

CAP. II.

PRAECIPIT sancta synodus, ne amplius laici fictitium Patriarcham, aut ficticios Episcopos irrisionis causa, vt so- lebant, constituere audeant; praescribit au- tem poenam transgressorib. Synod. VIII. gen. sub Hadr. II. c. 16.

CAP. III.

DEFINIMVS, neminem prorsus mundi potentium, quemquam eorum, qui Patriarchalib. sedib. praesunt, inhonora- re, aut mouere a proprio throno tempta-

re; sed omni reuerentia, et honore dignos iudicare, praecipue quidem sanctissimum Papam senioris Romae, deinceps autem Constantinopoleos Patriarcham, deinde vero Alexandriae, ac Antiochiae, atq. Hierosolymorum. Synod. VIII. gen. c. 21. sub Hadr. II. Ansel. lib. 2. c. 72. Deuid. c. 3.

CAP. IV.

VARIIS detractationibus, atq. accu- sationibus non decet labefactari Prima- tem, sed magis Patrum regulis roborari, nec facile, aut indifferenter suscipere ac- cusationes praesumant. Felix II. ep. 1. c. 10. Capitul. lib. 6. c. 287. the. 5.

CAP. V.

EPISCOPI vniuscuiusque nationis suam Primatem noscant, quem vt caput habeant, et nihil amplius rerum praeter eius voluntatem gerant, sed in suis paroc- ciis, et earum vicis versentur. Is quoq. si- ne Episcopis nil agat, vt hinc concordia nascatur, et gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto. Ap. 34. G. 35. L.

Distin. 22. c. 7. l.

Ad Patriarchas, et Primates pertinent maio- res causae, et grauiora negotia.

TIT. XIV.

CAP. I.

EPISCOPORVM iudicia, et maiora ecclesiar. negotia ad Primates, vel Patriarchas sunt deferenda. B. Petrus apud Clem. ep. 1. post med. Leo IX. ad Episcopos Afri- cae epist. 3. ante fin. Burch. lib. 1. c. 155. An- selm. lib. 6. cap. 105.

CAP. II.

AD (Primates) post sedem Apostolicam summa negotia conueniant, vt ibidē, quib. necesse fuerit, releuentur, et iuste restituan- tur; et ii, qui iniuste opprimuntur, iuste reformentur, atque fulciantur. Episcopo- rumq. causae, et summorum negotiorum

iudicia, salua Apostolicae sedis auctorida- te, iustissime terminentur. Haec ab anti- quis, haec ab Apostolis, haec a sanctis Pa- tribus accepimus. Anacle. ep. 2. c. 4. Vide eund. epist. 1. ante finem.

CAP. III.

AD (Patriarchas, vel Primates) Episco- porum negotia, salua in omnibus Aposto- lica auctoritate, et maiores causae post Apostolicam sedem sunt referendae. Ste- phanus ep. 2. c. 5. Ansel. lib. 6. c. 109.

CAP. IV.

NE Episcopus sine consensu Primatis res ecclesiasticas alienet. Parisien. sub Lu- donico, et Lothario lib. 1. c. 17.

i ij CAP.

vid. distin. 64. c. 5.

Distin. 65. placet. c. 5.

17. q. 4. c. 39. nullus.

Distin. 18. placuit. 10.

CAP. V. PRIMATES, qui Episcoporum, et summorum ecclesiasticorum negotiorum causas suscipere debent, in praefixa Ni-

caena synodo sunt dinumerati, ne in posterum contentio ex hoc oriretur. Athanasius, & alii in epistola ad Felicem II. ante medium.

Patriarchae, et Primates dant iudices.

TIT. XV.

CAP. I.

IUDICES alii esse non debent, quam quos ipse, qui imperitur, elegerit, aut quos suo cum consensu haec sancta sedes, aut eius Primates auctoritate huius sanctae sedis delegauerint. Iul. ep. 2. c. 34. Iuo li. 4. tit. 1. c. 2. pan. Ansel. li. 3. c. 21.

CAP. II.

DE litteris Primatum, et de iudicibus datis a Primatib. Carthag. 121. G. Mileplacuit. c. uit. 21. L. & 122. G. Mileu. 24. L. 3. de foro Afr. 87. 88. 89. Burchar. lib. 1. c. 68. & comp. Gre-70. Iuo par. 5. c. 176. & 177. de cr. Cae- go. IX. c. 4. sar. lib. 4. c. 126. eo. tit. in 1. collect.

Patriarchae, et Primates iudicant de

Metropolitanis.

TIT. XVI.

CAP. I.

SI aduersus Metropolitanum Episcopus, vel clericus controuersiam habeat, accipiat Primatem dioeceseos, vel CP. sedem, et illic iudicetur. Chal. 9. & 17. Nicae. XXI. apud Iul. et 54. Nicol. in ep. ad Mich. Imp. in med. Hadr. c. 6. ad Episcopum Mediom. Aquisgr. 86. Capit. lib. 7. c. 15. An addit. Iuo par. 6. c. 360. de cr. Tarrac. lib. 1. c. 148.

politit, vel Episcopis prouinciae suae iudicetur, licet quaedam incurrisse crimina perhibeatur: sed a solo Patriarcha proprio iudicetur, cuius sententiam rationabilem, et iudicium iustum, ac sine suspitione fore decernimus: eo quod apud eum honorabiliores qui colligantur, ac per hoc ratum, et firmum penitus sit, quod ab ipso fuerit iudicatum. Si quis autem non acquieuerit iis, quae a nobis edita sunt, excommunicatus existat. VIII. synod. CP. c. 26. sub Hadr. II.

CAP. II.

SI quis putauerit se a proprio Metropolitano grauari, apud Primatem dioeceseos, aut penes uniuersalis Apostolicae Ecclesiae Papam iudicetur. Nicae. XXI. apud Iul. ep. 2. c. 4. Xyst. II. ep. 1. ante med. Victor ep. 1. in med. Hadr. d. c. 6. Burch. lib. 1. c. 144. Iuo par. 5. c. 257. de cr. et lib. 4. tit. 12. c. 2. in fine panor. Ansel. li. 2. c. 9. et 11.

SI Metropolitanus incorrigibilis, et comprouincialib. inobediens apparuerit, si autem.

(et propter aliquam causam) graue ad hanc sedem eius causam deferre fuerit; ad eius Primatem causa deferatur, et penes ipsum, huius sanctae sedis auctoritate iudicetur. Si (Episcopus) suum Metropolitanum respectum habet, apud Primatem, aut apud Apostolicam sedem audiatur. Anicet. ep. 1. in prin. Burch. li. 1. c. 63. Iuo lib. 4. tit. 4. c. 1. panor. & par. 5. c. 54. & 243. decret.

CAP. III.

SIMILITER Episcopos concurrere ad Patriarchale caput decernimus, qui a Metropolitit suis talia pertulisse statentur (loquitur de Episcopis, qui se iniuste fuisse depositos conquirebantur) ut apud Patriarcham de Metropolitit, qui sub ipso sunt, iustam, et sine suspitione sententiam, negotium, quod mouetur, accipiat. Insuper etiam nullo modo quisquam Metropolitanor. vel Episcopor. a vicinis Metro-

SI aduersus prouinciae Metropolitanum Episcopus, vel clericus habuerit querellam, petat Primatem dioeceseos, et apud ipsum iudicetur, aut apud sedem Apostolicam. Hadria. ad Episcop. Mediom. c. 26. Capitul. lib. 7. c. 321.

Patriar-

TIT. XVII.

CAP. I.

SI A. L. V. A. Apostolicae Ecclesiae auctoritate, nullus Episcopus extra suam prouinciam ad iudicium deuenitur, sed euocatus ipse canonice in loco omnibus congruo, tempore synodali, ab omnib. comprouincialib. Episcopis audiatur, et c. Si ipse Metropolitanum, aut iudices suspectos habuerit, aut in se ferros, apud Primates dioeceseos, aut apud Romanae sedis Pontificis iudicetur. Nicae. III. apud Iul. ep. 2. c. 17. Hadr. ad Episcopum Med. c. 18. Capitul. lib. 7. c. 314. Burch. lib. 1. c. 170. Iuo par. 5. c. 289. de cr. Ansel. lib. 3. c. 88.

terminari; ubi fuerit summorum congregata congregatio, iuste, et Deo placite coram Patriarcha, aut Primatē ecclesiastica iudicentur negotia. Anacl. ep. 1. ante fin.

CAP. V.

DE his clericis, vel laicis, qui Episcopos, vel reliquos sacerdotes, prius tam ad Primates eorum, quam ad reliquos accusant iudices, ait Dominus: Audi domus Israel, et domus Regis au sculta, et attendite sacerdotes, quia uobis iudicium est, et c. Alex. ep. 1. post prin.

CAP. VI.

SI quis erga Episcopum, vel actores ecclesiae quamlibet querellam, aut actionem iuste se habere crediderit, et c. non prius Primates, aut alios iudices adeat, quam ipsos, a quibus se laesum aestimat, conueniat familiariter, ut ab eis aut suam iustitiam accipiat, aut iustam excusationem et c. Alex. ep. 1. in med. Burch. lib. 1. c. 132. & 144. Iuo lib. 4. tit. 5. c. 6. panor. et par. 5. c. 242. & 257. de cr. Ansel. li. 3. c. 81.

CAP. VII.

QUAMVIS liceat apud Prouinciales, et Metropolitanos, atq. Primates (Episcoporum) ventilare accusationes, vel criminationes; non tamen licet definire secus, quam praedictum est. Reliquor. uero clericor. apud Prouinciales, et Metropolitanos, ac Primates, et ventilare, et iuste definire licet. Eleuth. ep. 1. ante med. Iuo par. 4. tit. 12. c. 12. panor. & part. 6. c. 316. de cr.

CAP. VIII.

SI a fide deuiauerit Episcopus, erit corrigendus prius secrete a subditis suis; quod si incorrigibilis apparuerit, tunc erit accusandus ad Primates suos, aut ad sedem Apostolicam. Fabia. ep. 2. in fine.

CAP. IX.

NVLIVS praefati ordinis vir (loquitur de Episcopis) accusari potest, aut respondere suis accusatoribus debet, prius quam regulariter a suo Primatē uocatus sit, locumq. defendendi, et inquirendi accipiat et c. Et licet Apostolo prohibente, inter Christianos non debeant accusationes exerceri, sed si prohiberi non poterit, accu-

laciones

Dist. 80. c. 2. in illis.

Definicionis i fulti

Dist. 80. c. 2. in illis.

2. q. 6. c. 3. omnis.

sationes Episcoporum ad memoratos Primates debent ab accusatoribus deferri. Steph. ep. 2. c. 4. Burch. lib. 1. c. 177. Iuo par. 5. c. 293. decr. CAP. X.

6.2. de accu- S I quis Episcopus ab illis accusatoribus fat. Greg. qui recipiendi sunt, fuerit accusatus et c. IX. c. 8. eodem titu. in dem titu. in collect. Fel. ep. 2. in prin. Hadrian. c. 5. ad Episcop. Mediom. Capitul. lib. 7. c. 143. in addit. Burch. lib. 1. c. 174. Iuo par. 5. c. 294. decr. CAP. XI.

EST namq. synoditis decretum institutis: ut nemo Episcopum penes saecularis arbitros accuset, sed apud summos Primates et c. Si quis Episcopum post haec elegerit accusare, summis Primatibus Episcoporum suam iudicet causam, et non saecularibus. qui magis ad pacem, quam ad iudicium eos reuocent et c. [Si Primates accusatores Episcoporum cum eis pacificare familiariter minime potuerint, tunc tempore legitimo eos ad synodum conuocent et c. Felix II. ep. 1. c. 1. & 3. Burch. lib. 1. c. 167. & 221. Iuo par. 5. cap. 335. & 277. decr. CAP. XII.

ACCUSATI (Episcopi) causam accusator apud Primates canonicè deferat et c. Felix II. ep. 1. c. 8. CAP. XIII.

QVIS QVIS Episcoporum accusatur, ad

De appellatione ad Patriarchas, et Primates.

TIT. XVIII.

CAP. I.

ILLE, qui pulsatus fuerit, si iudices suspectos habuerit, liceat appellare Primates. Nicae. c. 60. apud Iul. ep. 2. c. 25. Eleuth. ep. 1. ante si. Felix ep. 1. post prin. Hadr. c. 8. ad Episcopum Mediom. Anianus nouell. Valentini, & Marci, Neminem exhiberi, post Cod. Theod. Capitul. lib. 7. c. 144. in addit. Iuo par. 6. c. 318. & 330. decr. Ansel. lib. 3. c. 28.

CAP. II.

QVICVMQVE presbyter, aut diaconus a proprio Episcopo depositus fuerit propter aliquod crimen, vel si quamlibet iniustitiam se pati dixerit, et non acquieverit iudicio proprii Episcopi et c. potestatem habeat ad Metropolitam ipsius

Primates in prouincia ipsius causam deferat accusator; nec a communicatione suspendatur, cui crimen intenditur, nisi ad causam suam dicendam Primatis litteris die statuta euocatus minime occurrerit. Carth. 19. G. Carth. II. Tit. 7. Tull. post episc. synod. Burch. lib. 1. c. 160. Iuo lib. 4. tit. 10. c. 2. panor. & par. 5. c. 33. decr. Ansel. lib. 3. c. 33. CAP. XI V.

S I erga Episcopos, vel actores ecclesiae quisquam causam habuerit, eos cum caritate mansuete conueniat, ut ab eis uoluntate unde agitur, recte sanetur, aut ipse si secus egerit, accusator excommunicetur. Quod si ab eis nihil ualuerit recte percipere, tunc primo summos ad Primates, et ipsi tempore congruo canonicè eos conuocare debebunt et c. Athan. & alli in epist. ad Felicem II. post prin. ex conc. Nicae. vide Alex. ep. 1. in medio. CAP. XV.

VT omnes Metropolitanus, vel reliqui Episcopi sua odia, aut vindictas in reliquos Episcopos exercere non valeant, adeo nominatim in Nicaena synodo expressi sunt Primates, qui reliquos Episcopos audire, et iudicare debeant; ne uilla fraus in iudicio Episcoporum possit irruere. Athanasius, & alii in eadem epistola ad Felicem II. in fine.

VT omnes Metropolitanus, vel reliqui Episcopi sua odia, aut vindictas in reliquos Episcopos exercere non valeant, adeo nominatim in Nicaena synodo expressi sunt Primates, qui reliquos Episcopos audire, et iudicare debeant; ne uilla fraus in iudicio Episcoporum possit irruere. Athanasius, & alii in eadem epistola ad Felicem II. in fine.

prouinciae concurrere etc. Episcopos concurrere ad Patriarchale caput decernimus, qui a Metropolitis suis talia pertulisse fatentur: ut apud Patriarcham, et Metropolitam, qui sub ipso sunt, iustam, et sine suspitione sententiam, negotium, quod mouetur, accipiat. Syn. IX. gen. CP. c. 26. sub Hadr. II. CAP. III.

IN omnibus prouinciis (Patriarchar.) iurisdictioni subiectis, ad eos, cum necesse fuerit, prouocetur; saluis appellationibus ad sedem Apostolicam interpositis, quibus est ab omnib. humiliter deferendum. Innocen. III. in conc. gen. Later. c. 5. CAP. IV.

AD Patriarchas, vel Primates, Episcopi, si necesse fuerit, confugiant, eosq. appellent

Primates arceatur elector. iudicium

pellent. Anacl. ep. 2. post med. Iuo lib. 4. tit. 3. c. 1. panor. & par. 5. c. 33. decr. Caesar. lib. 2. c. 73. CAP. V. APPELLATIONES ab Episcopis

pis ad Primates prouinciarum deferantur; non ad iudicia transmarina. Carth. 34. presbyteri. c. 28. & 126. G. Afric. cap. 92. Mileuit. c. 22. L.

Patriarchae, et Primates possunt Episcopos, et Metropolitanos excommunicare, et deponere. TIT. XIX.

CAP. I.

PATRIARCHAE habeant potestatem ad coercendum Metropolitanos, urgente necessitate, et ad corrigendum, cum fama eos super quibusdam delictis forsitan accusauerit. Syn. IX. c. 17. sub Hadr. II.

CAP. II.

DEFINIT haec sancta synodus, nullum Archiepiscoporum, aut Metropolitanorum relinquere propriam ecclesiam, et sub occasione quasi uisitationis ad alias accedere, et potestate propria contra infirmiores abuti, et consumerè redditus, qui apud illos inueniuntur et c. Quisquis ergo Metropolitanorum, post hanc definitionem nostram, tale quid facere temptauerit: poenam a Patriarcha subeat, qui per tempus fuerit, secundum congruentiam iniustitiae, ac auaritiae suae, et deponatur, et sequatur. VIII. synod. CP. c. 19. sub Hadr. II. CAP. III.

SI quis Episcopus, aut Metropolita

praeter hanc definitionem nostram abstulerit aliquem locum a quoquam (qui illum per emphyteusim percipit) putans, quod ecclesiam propriam defendat, sequatur et a proprio Patriarcha per aliquod tempus, dans primo, quod per potestatem suam abstulit, vel furripuit et c. VIII. synod. CP. c. 20. sub Hadr. II.

CAP. IV.

QVIS QVIS Metropolitanorum, et c. non per se cum timore Dei, et alacritate, seu conscientia bona debita ministeria in propria ciuitate, sed per suffraganeos Episcopos suos efficere temptauerit, poenas exsoluat coram proprio Patriarcha, aut deponatur. IX. synod. CP. c. 24. sub Hadr. II.

CAP. V.

SI nolit Episcopus iudicibus electis obedire; primae sedis Episcopus det litteras, ut nullus Episcopus cum eo communicet, donec obediat. Carth. 123. G. Mileu. 24. L. Afr. 89. L. Iuo lib. 4. tit. 12. c. 8. panor. & par. 6. c. 365. decr.

rr. q. 3. c. 34. presbyteri.

2. q. 6. quisquis. 19.

Patriarchae, et Primatis est congregare

concilia Prouincialia.

TIT. XX.

CAP. I.

SANCTA, et vniuersalis Nicaena prima synodus antiquam consuetudinem iubet seruari per Aegyptum, et prouincias, quae sub ipsa sunt; ita ut horum omnium Alexandrinus Episcopus habeat potestatem: dicens, quia in Romanorum ciuitate huiusmodi mos praeualuit. qua pro causa et haec magna, et sancta synodus, tam in seniori, et noua Roma, quam in sede Antiochiae, et Hierosolymor. priscam consuetudinem decernit in omnibus conseruari: ita ut earum Praefules vniuersorum Metropolitanorum.

qui ab ipsis promouentur, et siue per manus impositionem, siue per paludationem Episcopalis dignitatis firmitatem accipiant, habeant potestatem; videlicet ad conuocandum eos urgente necessitate ad synodalem conuentum, vel etiam ad coercendos illos, et corrigendum, cum fama eos super quibusdam delictis forsitan accusauerit. Sed quoniam sunt quidam Metropolitanorum, qui ne secundum uocationem Apostolici Praefulis occurrant, a mundi Principibus se detineri sine ratione causantur, placuit, talem excusationem omnimodis esse inualidam. Cum enim

i iiii Princi-

Principes pro suis causis conuentus frequenter agant, impium est, vt summos Praefules ad synodos, pro ecclesiasticis negotiis celebrandis impediunt et c. Consequerunt autem Metropolitanis bis in anno synodos facere, ideoque sicut dicunt ad Patriarchalem penitus non posse concurrere caput. Sed sancta haec, et vniuersalis synodus, nec concilia, quae a Metropolitanis fiunt, interdicens, multo magis illa nouit rationabiliora esse, ac utiliora Metropolitanor. conciliis, quae a Patriarchali sede congregantur, et c. Quos leges Ecclesiae seuerè condemnantes, omni excusatione remota subiacere vocationib. proprii Patriarchae, siue cum communiter, siue cum sigillatim factae fuerint, exigunt, et c. Quisquis ergo Metropolitanorum proprium Patriarcham contempserit, et vocationi eius, quae siue ad vnum, et solum, siue ad plures, et omnes sit, et absque validissima aegrotatione, vel Paganor. incursum, non obedierit, et per totos duos menses post noticiam vocationis ad proprium venire Patriarcham minime festinauerit; vel si quocumque modo latitare, aut non cognoscere nuntium ab illo missum temptauerit; segregetur. si vero intra vnum annum eandem contumaciam, et obedientiam demonstrauerit, deponatur omnimodis, et ab omni sacerdotali operatione decidat, atque a dignitate, et honore, qui Metropolitanis conuenit, propellatur. Is autem, qui huic definitioni non obedierit, etiam anathema sit. VIII. syno. CP. c. 17. sub Hadr. II. Nicae. c. 6. Ansel. lib. 4. c. 44. Caesar. lib. 2. c. 65.

SI quis Episcopus ab illis accusatoribus, qui recipiendi sunt, fuerit accusatus; postquam ipse ab eis caritatiue conuentus fuerit, vt ipsam causam emendare debeat, et eam corrigere noluerit, non olim, sed tunc ad summos Primates causa eius canonice deferatur. Qui in congruo loco infra ipsam prouinciam, tempore congruo, id est autumnali, vel aestiuo, concilium regulariter conuocare debebunt, ita vt ab omnibus eiusdem prouinciae Episcopis inibi audiatur, et c. LXX. Episcopi in synodo apud Felicem ep. 2. in prin. Hadr. c. 5. the. 1. c. 2. ad Episcopum Mediom. Burch. lib. 1. c. 174. Iuo par. 5. c. 292. decr. Ansel. li. 3. c. 88.

QUICVMQVE causam habuerit, apud suos iudices iudicetur et c. si fuerit ecclesiasticum negotium, apud Episcopos interueniente Primato, siquidem maior causa fuerit; si vero minor, Metropolitanano, et c. Si autem difficiles causae, aut maiora negotia orta fuerint, ad maiorem sedem referantur. et si illic facile discerni non potuerint, aut iuste terminari; ubi fuerit summorum congregata congregatio, quae per singulos annos bis fieri solet, et debet, iuste, et Deo placite coram Patriarcha, aut Primato ecclesiastico, et coram Patriocio * saecularia iudicentur negotia stica f. in commune. Anacl. ep. 1. in fine.

SCRIBATVR ad Primates omnium prouinciar. vt cum ad synodum vocant, hunc diem obseruent, x. Kal. Sept. (non impediant: XI Kal. Nou. L.) Carth. 74. G. Carth. v. c. 7. L. Afr. 40. L.

Patriarchae, et Primatis est Episcopus suspensus absoluerè, spoliatos restituere, innocentesque defendere. TIT. XXI.

CAP. I.

PRAEICIPIMVS, vt praetermissis indignis assumant (Praelati ad ecclesiastica beneficia) idoneos, qui Deo, et ecclesiis velint, et valeant gratum impendere famulatum; fiatque de hoc in Prouinciali concilio diligens inquisitio annuatim; ita quod, qui post primam, et secundam correctionem fuerit repertus

culpabilis; a conferendis beneficiis per ipsum concilium suspendatur et c. Huiusmodi suspensionis sententia, praeter Romani Pontificis auctoritatem, aut proprii Patriarchae, minime relaxetur; vt in hoc quoque quattuor Patriarchales sedes specialiter honorentur. Inno. III. in conc. gen. Later. c. 30.

CAP. II.

RECTO oculo Primates ecclesiarum vtiliter

T. XXII. De modo quo Ignatius et c. T. XXIII. Ne quis laicus et c. 97

vtiliter praeuideant, ne quisquam eorum (Episcoporum) innocens vexetur, aut scandalizetur. Euaristus episto. 2. in med. Anselm. libr. 3. cap. 12.

CAP. III.

PRIMATES, et synodus ablata Episcopis spoliatis restituant et c. Steph. ep. 2. post prin. Capitul. lib. 7. c. 131. in addit.

Burch. lib. 1. c. 142. Iuo par. 5. c. 255. decr. CAP. IV.

ANTIQUITVS decretum est: vt omnes possessiones, et omnia sibi sublata, atque fructus cunctos antelitem contestatam praeceptor, vel Primas possessori restituat. Euseb. ep. 2. in fin. Ioan. epif. 1. Iuo lib. 4. tit. 6. c. 4. panor.

De modo, quo Ignatius Patriarcha Constantinopolitanus reconciliauit Episcopos, presbyteros, et alios clericos. TIT. XXII.

CAP. vni.

FORMA reconciliationis Episcoporum) Ponentes Episcopi libellum super sancta Euangelia, et pretiosa ligna, et rursus sumentes eum, dederunt Ignatio sanctissimo Patriarchae Constantinopoleos, et sumens Patriarcha superhumeralia tradidit eis. Syn. IIX. gen. CP. act. 2. sub Hadr. II. ante fin. Paria Episcopis facientes (presbyteri) tradiderunt

libellum paenitentiae; deinde scribentes et ipsi Romanum libellum, susceperunt a Patriarcha oraria sua. Ibid. Facientibus (diaconis) similia Episcopis, et presbyteris, accipiens Patriarcha oraria ipsorum reddidit eis. Syn. IIX. gen. CP. act. 2. sub Hadr. II. in fin. Facientibus (subdiaconis) similia, pari modo dedit et ipsis (Patriarcha) proprii honoris insignia. Ibid.

Ne quisquam laicus subito ascendat ad Patriarchatus dignitatem. TIT. XXIII.

CAP. I.

RENOVAMVS, et confirmamus terminos, et vacationes, quae olim a sanctis Apostolis, et beatis Patrib. nostris editae, legem in Ecclesia posuerunt, Non oportere Antistitem promouere quemquam, qui est vel secundum fidem, vel secundum sacerdotalem sortem neophytus; ne inflatus in iudicium incidat, et laqueum diaboli, sicut dicit Apostolus. Prioribus, ergo canonibus concordantes definimus, neminem de Senatoria dignitate, vel mundana conuersatione nuper tonsuram cum intentione, vel expectatione Pontificatus, vel Patriarchatus honoris clericum, aut monachum factum ad huiusmodi scandere gradum, licet per singulos ordines diuini sacerdotii plurimum temporis fecisse probetur. Si vero quis per nullam suspicionem praeditae concupiscentiae expectationis, sed

propter ipsum bonum humilitatis, quae est circa Christum Iesum, abrenuntians mundo fiat clericus, aut monachus, et omnem gradum ecclesiasticum transiens per definita nunc tempora irreprehensibilis inuentus extiterit, et probatus; ita vt in gradu lectoris annum compleat, in subdiaconi vero duos, sitque diaconus tribus, et presbyter quattuor annis, bene placuit huic sanctae, ac vniuersali synodo eligi hunc, et admitti. Circa eos autem, qui religiosè morati sunt in ordine clericorum, et monachorum, digni iudicati sunt Pontificatus dignitate, pariter et honore, praedictum tempus abbreviamus, nimirum secundum quod Episcoporum Praelati probauerint, qui per tempora fuerint. Syno. IIX. gener. sub Hadr. II. c. 5.

CAP. II.

IVBET Ioannes IIX. Pontifex Maximus, vt mortuo Photio nemo ex laicis fiat Patriarcha

c. 29. de praeb. Grego. IX. c. 5. eo. tit. in 4. collec.

1. Tim. 3.

De consec. d. 3. c. 24. placuit.

Patriarcha, sed Cardinalis presbyter, aut diaconus, aut alius ex aliis ecclesiasticis; et dispensat cum Photio, ut Hadrianus cum Tharasio. *Syno. CP. IX. sub Ioan. IX. act. 2. Iuo in prologo p̄normiae, & decreti.*

CAP. III.

REFERT Ioannes IX. Pontifex Maximus exemplum Hadriani Papae, qui ignouit Tharasio Patriarchae ex laicis sumpto, propter zelum de imaginibus sa-

cris; sed id trahi non debere ad alia, quin potius Episcopum esse constituendum ex veteranis presbyteris. *Ioan. IX. in epist. ad omnes Episcopos, apud IX. synod. CP.*

CAP. IV.

DVRVM est, ut hi, quos constat in ser. *12. q. 2. uicio Domini cum primae sedis Antistite hae. 38. defudasse, ab his, qui suar. rer. incubitatores, atq. vagantes fuisse cognoscuntur, despecti aliquatenus crucientur. Ilerd. 1. 6. in ff.*

De his, quae Patriarchae, vel Primati facere prohibentur. TIT. XXIV.

CAP. vn.

9. q. 3. c. 7. **N**VLLVS Primas, vel Metropolitanus dioecesei ecclesiam, vel parochiam, aut aliquem de eius parochia praesumat excommunicare, vel iudicare, vel aliquid agere absq. eius consilio, vel iudicio; sed hoc obferuet, quod ab Apostolis, ac Patribus, et praedecessoribus nostris est statutum, et a nobis confirmatum, et c. [Nullus Primas, nullus Metropolitanus, nullusq. reliquorum Episcoporum, alterius adeat ciuitatem, aut ad possessionem accedat, quae

ad eum non pertinet, et alterius Episcopi est parochiae, super cuiusquam dispositione, nisi vocatus ab eo, cuius iuris esse dinoscitur; aut quidquam ibi disponat, vel ordinet, aut iudicet, si sui gradus honore potiri uoluerit. *sin aliter praesumpserit, damnabitur, et cooperatores, atque consentientes et c. Callist. ep. 2. post prin. et ante med. Burch. li. 1. c. 66. Iuo lib. 4. ti. 4. c. 2. panor. & par. 5. c. 100. & 101. & par. 14. c. 72. decr. Ansel. lib. 6. c. 119. Tarrac. li. 3. c. 75. Caesar. lib. 5. cap. 18.*

Patriarchae, et Primates a Pont. Max. uel a synodo generali iudicantur. TIT. XXV.

CAP. I.

9. q. 2. c. 3. **A**NATHEMATIZAMVS etiam Photium, qui contra sacras regulas, et sanctos. Pontificum Rom. ueneranda decreta repente de curiali administratione, saeculariq. militia sublatus, superstite Ignatio Patriarcha Constantinopoli est peruasorie, immo tyrannice a quibusdam schismaticis, vel anathematizatis, atque depositis institutus in ecclesia; donec sedis Apostolicae sanctionibus, inobediens perseverans, eius sententiam tam de se, quam de Patriarcha nostro Ignatio spreuerit, et conciliabuli acta, quod se auctore contra sedem Apostolicam congregatum est, anathematizare distulerit et c. damnantes omnes, qui in illis damnati sunt, et praecipue

iam dictum Photium, et Gregorium Syracusanum patricidas, uidelicet, qui contra spiritalem patrem suum linguas eximere minime formidarunt, atq. perseverantes in schismate, sequaces eorum, nec non et qui in illor. communionis societate permanferint: sancta synodus dixit. Omnibus placet libellus a sancta Romana Ecclesia expositus. *VIII. syno. CP. sub Hadr. II. act. 1. in prin. libell.*

CAP. II.

DEINDE lecta est definitio Episcoporum. Orientis super depositione Ignatii, quae facta fuerat prius, quam Vicarii senioris Romae uenissent, quae conueniebat cum ea, quae facta fuerat a synodo Romana praesente Nicolao Papa. *VIII. syno. CP. act. 1. sub Hadr. II.*

CAP. III.

IN hoc conuentu lecta est epistola Imperatoris

peratoris Basilii, et epistola Ignatii Patriarchae ad Hadrianum Papam, et deinde epistola Hadriani Papae ad Ignatium Patriarcham super damnatione Photii, et suorum sectator. *IX. syno. CP. act. 3. sub Hadr. II.*

CAP. IV.

SECVNDO legitur altera eiusdem Nicolai ad Photium epistola, in qua inuehitur in illum propter usurpatum sacerdotium contra ordinem sacror. canonum, et respondit de Nestario, et Tharasio, et Ambrosio. *IX. syno. CP. act. 4. sub Hadr. II. ante fin.*

CAP. V.

DE Tharasio promotione, qui ex laicali coetu ad Patriarchatus extemplo culmen promotus est, Hadrianus Papa dicit: Quod nisi in erigendis imaginibus, feruentius contra illarum depositores, atq. conuulcatores, ut uerus miles Christi resisteres, nequaquam uestrae consecrationi assensum praerberemus, aut in ordine Patriarchatus uestram dilectionem suscipere. *Nicol. ep. ad Photium post prin. apud syn. IX. act. 4. sub Hadr. II.*

CAP. VI.

BEATISSIMUM Papam Nicolaum tamquam organum sancti spiritus habentes, nec non et sanctis. Hadrianum Papam successorem eius definimus, atque sancimus; ea omnia, quae ab eis synodice per diuersa tempora exposita sunt, et promulgata, tam pro defensione, ac statu CP. ecclesiae, et summi sacerdotis eius, Ignatii uidelicet sanctissimi Patriarchae, quam etiam pro Photii neophyti, et inuaforis expulsiōe, ac condemnatione seruari semper, et custodiri. *Syno. IX. CP. c. 2. sub Hadr. II.*

CAP. VII.

AMOREM principatus, utpote quamdam malam radicem exortor. in Ecclesia scandalor. radicibus excidentes, eum; qui temere, et praeuaricatorie, ac irregulariter, ueluti quidam grauis lupus, in Christi ouile infiliit, Photium scilicet, qui mille tumultibus, et turbationibus orbem terrae repleuit, iusto decreto damnantes, promulgantes numquam fuisse prius, aut nunc esse Episcopum, nec eos, qui in aliquo sacerdotali gradu ab eo consecuti, uel promoti sunt, manere in eo, ad quod prouecti sunt. Insuper et eos, qui ab illo consuetae orationes ad praepositurae promotionem

susceperunt, ab huiusmodi patrocinio coercentur. sed et ecclesiae, quas ut putatur, tam Photius, quam ii, qui ab ipso consecrati sunt, dedicauerunt, uel si commotas mens stabiliuerunt, rursus dedicari, et inthronizari, atq. stabiliri decernimus, omnibus maxime, quae in ipso, et ab ipso ad sacerdotalis gradus acceptionem, uel damnationem acta sunt; in irritum ductis. Dicit enim uniuersorum Deus per Prophetam: Quia tu scientiam repulisti, et ego repellam te, ne sacerdotio fungaris mihi, et oblitus es legis Dei tuae, et ego obliuiscar filiorum tuorum. sic peccauerunt mihi, gloriam ipsorum in inhonorantiam ponam; peccata populi mei comedent, et in iniustitiis suis accipient animas suas. et iterum dicit: Quia multiplicauit Ephraim altaria in peccatum, facta sunt ei altaria dilecta; scribam in ea multitudinem. *(al. scribam ei multiplices leges meas)*. *IX. syno. CP. c. 4. sub Hadr. II.*

Osc. 4.

Osc. 8.

CAP. IIX.

QUONIAM quidem apparuit Photium post prolatae contra se iustissimae sententiae, et damnationem a sanctissimo Papa Nicolao, propter nequissimam inuafionem CP. ecclesiae, cum aliis malis operibus suis, etiam quosdam nequam, et adulatoribus de plateis, et vicis inuenisse, et Vicarios hos sanctissimas. trium Patriarchalium sedium Orientis nominasse, ac praeposuisse, atque cum his ecclesiam malignantium, et concilium uanitatis colligentem deponitorias accusationes, et crimina contra beatissimum Papam, Nicolaum commouisse, et anathema procaciter, et audacter contra eum, et cunctos communitantes ei, saepe promulgasse. Quorum quasi monumentor. libros nos quoq. uidimus, ab ipso maligno opere, ac fallaci dictatione confutos; qui etiam synodice ab igne consumpti sunt. Huius rei gratia, pro cautela ecclesiastici ordinis, anathematizamus primitus ipsum Photium, etiam propter huiusmodi causam, deinde uero et omnem, qui amodo calliditate fraudulenter egerit, et uerbum ueritatis adulterauerit, et falsos Vicarios simulauerit, uel libros dictatos mendaciis sanxerint, et ad proprios fauorem uotor. commentus fuerit, quem admodum et fortissimus pietatis athleta

Martinus

Martinus sanctissimus Papa Romanus tales synodice pepulit. VIII. syno. CP. c. 6. sub Hadr. 2. CAP. IX.

VARIAM, et diuersam malitiam antiquitus in ecclesia CP. infelix operatus est Photius. vidimus enim, quod et multum ante tyrannicum praesidatum, propriae manus scriptationibus muniebat adhaerentes sibi clientibus, ad discendam sapientiam, quae a Deo stulta facta est, cum manifeste noua est inuentio, et sanctis Patribus, nostris, et magistris Ecclesiae penitus aliena. Igitur quoniam omnem colligationem iniquitatis soluere, et chirographa violentor. contractuum disrumpere praecipimus; definiuit sancta, et vniuersalis synodus, neminem ex his omnibus a nunc tale tenere, vel seruare chirographum: sed absq. quolibet offendiculo indubitanter, et intrepide tam docere, quam discere omnes, qui ad vtrumque consistunt idonei, praeter hos, qui erroris inueniuntur, et haereticae impietatis seruituti redacti; huiusmodi enim certissime, et docere, et discere interdiximus. si quis autem deprehensus fuerit, hanc definitionem nostram spernens, atq. praecuaricans, si quidem clericus est, a proprio gradu decidat, laicus vero sequestretur, vepote qui non credit dominico verbo perhibenti: Quodcumque ligaueritis super terram, erit ligatum et in caelis, et quodcumque solueritis super terram, erit solutum et in caelis. VIII. syn. CP. c. 9. sub Hadr. II. CAP. X.

ET hoc debite sancta synodus definiuit, quatenus Episcopi, presbyteri, diaconi, et subdiaconi magnae Ecclesiae, qui consecrationem Methodii, et Ignatii sanctissimorum Patriarchar. habuerunt, et secundum insolens illud, et durissimum cor Pharaonis obdurati sunt, et vsq. nunc minime cum hac sancta, et vniuersali synodo con-

uenerunt; sed nec nobis consonare in verbo veritatis voluerunt; quin immo inuasori Photio concorditer consenserunt; depositi sunt; et omnino sacerdotali operatione priuati, quemadmodum et multum ante beatis. Papa Nicolaus iudicauit, et nequaquam tales in sacerdotii catalogo recipiantur, etiam si ex hoc conuerti voluerint, nisi in perceptione sanctificationum, qua dignos nullatenus eos, nisi per multam misericordiam iudicamus. non enim sunt digni ad priorem honorem restitutionis locum per paenitentiam inuenire, secundum exosum illum Esau, licet cum lacrymis expetisset eam. VIII. syno. CP. c. 2. sub Hadr. II. CAP. XI.

HABE cum his, quos libenter amplecteris, portionem ex sententia praesenti, quam per tuas tibi direximus ecclesiae defensorum sacerdotali honore, et communionem catholica, nec non etiam a fidelium numero segregatus, sublatum tibi nomen, et munus ministerii sacerdotalis agnosce, sancti spiritus iudicio, et Apostolica auctoritate damnatus; numquamq. anathematis vinculis exuendus. Felix III. cum LXVII. Episcopis ad Acacium CP. in fine.

CAP. XII.

AVRELIVS Carthaginens. ecclesiae olim Episcopus cum collegis suis, instigante diabolo, superbiere temporibus praecessor. nostrorum Bonifacii, atq. Caestini contra Romanam Ecclesiam coepit, sed videns se modo peccatis Aurelii Eulalii a Romanae Ecclesiae communione segregatum, humilians recognouit se, pacem, et communionem Romanae Ecclesiae petens, subscribendo vna cum collegis suis, damnauit Apostolica auctoritate omnes scripturas, quae aduersus Romanae Ecclesiae priuilegia factae quoquo ingenio fuerunt. Bonif. II. ep. vni. in fine.

Quibus de causis possint Patriarchae excom-

municari, et deponi.

TIT. XXVI.

CAP. I.

PHOTIVS falsos Vicarios sanctissimar. trium Patriarchalium sedium Orietis nominauit, ac pro-

posuit; atq. cum his ecclesiam malignantium, et concilium vanitatis colligens, depositarias accusationes, et crimina contra beatissimum Papam Nicolaum commo-

uit, et

uit, et anathema procaciter, et audacter contra eum, et cunctos communicantes ei, saepe promulgauit. Quorum quasi monumentorum libros nos quoque vidimus, ab ipso maligno opere, ac fallaci dictatione consutos, qui etiam synodice ab igne consumpti sunt. Syn. gen. IX. c. 6. sub Hadr. II.

CAP. II.

u. Cor. 6. c. OMNIA mihi licent, sed non omnia expediunt; omnia mihi licent, sed non omnia aedificant; dicit quilibet Paulus magnus Apostolus. Igitur quoniam omnia ad utilitatem, et perfectionem sanctae Dei Ecclesiae, et nihil omnino per contentionem, vel inanem gloriam facere debemus; et quoniam auditibus nostris fama sonuit, quod non solum haeretici, et ii, qui sanctae CP. ecclesiae sacerdotium sortiti, et orthodoxi, ac legitimi Patriarchae a sacerdotali catalogo (propriae manus scripta facere ad propriam tutelam, fauoremque suum, et quasi stabilitatem exigant, et compellant: visum est sanctae huic, et vniuersali synodo, nequaquam id ex hoc a quopiam fieri, excepto eo, quod secundum formam, et consuetudinem, pro sincera fide nostra, tempore consecrationis Episcoporum exigitur, quod enim aliter sit, omnino non expedit, sed neque ad aedificationem Ecclesiae pertinet. Quisquis ergo au-

sus fuerit soluere hanc definitionem nostram, et aut expetierit, aut paruierit expectantibus, honore proprio decidat. VIII. synod. CP. c. 8. sub Hadr. I.

CAP. III.

SI quispiam Imperatorum, vel potentum, aut magnatum taliter illudere diuinis, et talem, ac tantam iniuriam impie in diuinum sacerdotium facere, vel admittere temptauerit (sistitium quendam Patriarcham constituendo) arguatur a Patriarcha illius temporis, et Episcopis, qui cum ipso fuerint, et segregetur, et indignus diuinis mysteriis iudicetur et c. Si vero Patriarcha CP. et suffraganei eius Episcopi, quod factum fuerit, cognoscentes, neglexerint debitum aduersus eos ostendere zelum; deponantur, et a proprio sacerdotio, a honore pellantur. VIII. synod. CP. c. 16. sub Hadr. II. CAP. IV.

PHOTIVS ob id specialiter condemnatur, quoniam depositionem, vel anathema praesumpsit in sanctae memoriae Papam Nicolaum nominare. Anastasius bibliothec. in proem. IX. syn. ad Hadr. II.

CAP. V.

PRIMATE S expelli possunt ab ecclesia, et a dioecesibus. si saepius vocati non luerint venire ad synodum. Carth. 54. G. Carth. III. c. 43. L.

Communia de Patriarchis, et Primatibus.

TIT. XXVII.

CAP. I.

NE laici Principes se electioni Patriarcharum ingerant. Syn. VIII. gen. c. 22. sub Hadr. II.

CAP. II.

VOLVMVS, et mandamus; vt Patriarchae, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, et alii, qui curam obtinent animarum, studio se proponant sibi commissis verbum crucis; obsecrantes per Patrem, et Filium, et Spiritum sanctum et c. Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, et Barones, aliosq. magnates, nec non communiones ciuitatum, vt qui personaliter non accesserint in subsidium terrae sanctae, competentem conferant numerum bellatorum,

et c. Inno. III. in con. gen. Lat. c. vltimo.

CAP. III.

ARBITRAMVR, vt sicut Metropolitanos auctoritate ordinas singulari, (loquitur cum Episcopo Alexandr.) sic et ceteros non sine permisso, conscientiaque tua finas Episcopos procreari. In quibus hunc modum recte seruabis, vt longe positos literis datis ordinari censeas ab his, qui nunc eos suo tantum ordinant arbitratu; vicinos autem, si aestimas, ad manus impositionem tuae gratiae statuas peruenire. Quorum enim te maxima expectat cura, praecipue tuum debent mereri iudicium. Inno. ep. 18. in prin. ad Alex. Episcopum.

CAP.

CAP. IV.

VOS, siue Patriarcham, siue Archiepiscopum, siue Episcopum vobis ordinari postuletis, a nemine nunc velle congruentius, quam a Pontifice B. Petri, a quo et Episcopatus, et Apostolatus sumptis initium, hunc ordinare valetis. *Nicolaus ad consulta Bulgaror. c. 73.*

CAP. V.

UBI CVM QVE, et maxime in eo loco, in quo primae cathedrae constitutus est Episcopus, interrogentur hi, qui communicatorias litteras tradunt, an omnia recta habeant, et suo testimonio comprobent. *Elib. 58.*

CAP. VI.

APOLYTICAE, (Formatae. L.) a Primatib, vel aliis Episcopis clericis dandae, habeant diem Paschae. Si ea obscura

fit, praeteritae Paschae diem, vt in publicis actib. scribitur, Post Consulatum. *Carthag. 109. G. Milen. 20. L. Afr. 73. L.*

CAP. VII.

DVRVM est, vt hi, quos constat in seruitio Domini cum primae sedis Antistite defudasse, ab his, qui suarum rerum incubitatores, atq. vagantes fuisse cognoscuntur, despecti aliquatenus erucientur. *Iler. 16. in fine.*

CAP. IIX.

SIGNIFICAMVS Deo placitae Paternitati vestrae, die xvii. Kal. August. indictionis quartae, nostram humilitatem, Diuinam gratia, suo, vt praecipit, munere praeveniente, vestris sanctis, ac Deo dignis precib. in sancta Romana Ecclesia Pontificalis honoris accepisse consecratione, et stolam. *Athanas. et alii ad Felic. II. post med.*

LIBER TERTIVS

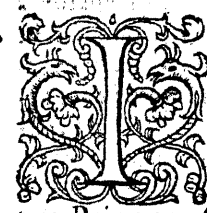
DE ARCHIEPISCOPIS, ET METROPOLITANIS.

De institutione Archiepiscoporum.

TIT. I.

CAP. I.

*Distin. 80. c. 2. ****

IN illis ciuitatib. in quibus dudum apud ethnicos erant Archiflamines minores, Archiepiscopos institui (B. Petrus) praecipit, qui non tamen Primatum, sed Archiepiscoporum. fruerentur nomine, et c. In singulis vero reliquis ciuitatib. singulos Episcopos constitui praecipit, qui non Primatum, aut Archiepiscoporum, aut Metropolitanorum. nomine, quia matres ciuitatum non tenent, sed Episcoporum tantum vocabulo poterentur, et c. *Clem. ep. 1. post med. Leo IX. ep. 3. ad Episcopos Africae, ante fin. Ansel. lib. 6. c. 105.*

CAP. II.

*Distin. 99. c. 1. prouinciac. ***

IN capite prouinciar. vbi dudum Primates legis saeculi erant, Patriarchas, vel Primates leges diuinae, et ecclesiasticae poni, et esse iusserunt. Reliquae metropolitanae ciuitates, quae minores iudices habebant, licet maiores Comitibus essent, haberent Metropolitanos suos, qui praedictis iuste obedirent Primatibus, sicut et in legibus saeculi olim ordinatum erat: qui non Primatum, sed aut Metropolitanorum. aut Archiepiscoporum nomine fruerentur. Et licet singulae Metropoles ciuitates suas prouincias habeant, et suos Metropolitanos iudices habere debeant Episcopos, sicut prius Metropolitanos iudices habebant saeculares; Primates tamen et tunc, et nunc habere iussae sunt, ad quos post sedem Apostolicam summa negotia conueniant, et c. *Anacl. ep. 2. post med. Vid. Gregor. VII. lib. 6. reg. ep. 35. ad Rothomag. et alios Episcopos. Iuo lib. 4. tit. 3. c. 1. panor. et par. 5. c. 53. decr. Anselm. lib. 6. c. 106. Caesar. lib. 2. c. 73.*

CAP. III.

NON omnes Primates, vel Patriarchae esse possunt; sed illae vrbes, quae praefatis, et prisca temporibus Primatum tenere, Patriarchar. aut Primatum nomine fruantur; reliquae vero Metropoles, Archiepiscoporum, aut Metropolitanorum. et non Patriarchar. aut Primatum vtantur nominibus. quia haec eadem et leges saeculi in suis continent Principibus. Aliae autem primae ciuitates, quas vobis conscriptas in quodam tomo mittimus, a sanctis Apostolis, et a beato Clemente, siue a nobis Primates praedicatores acceperunt. *Anacl. ep. 3. post prin. Ansel. lib. 6. c. 106.*

CAP. IV.

NVLLI Archiepiscopi Primates vocentur, nisi illi, qui primas tenent ciuitates et c. Reliqui vero, qui alias Metropolitanas sedes adepti sunt, non Primates, sed Metropolitanos nominentur. *Anic. epist. 1. post prin.*

CAP. V.

NVLLI Metropolitanos, aut alii Episcopi appellentur Primates, nisi qui primas sedes tenent, et quorum ciuitates antiqui primates esse censuerant. Reliqui vero, qui ceteras Metropolitanas ciuitates adepti sunt, non Primates, sed aut Archiepiscopi, aut Metropolitanos vocentur. *Stephan. ep. 2. ante med.*

CAP. VI.

INTER beatissimos Apostolos in similitudine honoris fuit quaedam discretio potestatis; et cum omnium par esset electio, vni tamen datum est, vt ceteris praemineret. de qua forma Episcoporum. quaedam orta est distinctio, et magna ordinatione prouisum est; ne omnes sibi omnia vindicarent, sed essent in singulis prouinciis singuli, quorum inter fratres haberetur prima sententia. Et rursus quidam in

maioribus viribus constituti, sollicitudinem eius suscipere ampliore, per quos ad vnam Petri sedem vniuersalis Ecclesiae cura conflueret, et nihil visquam a suo capite disideret. [Qui ergo scit se quibusdam praepositum, non moleste ferat, aliquid quem sibi esse praelatum: sed obedientiam, quam exigit, etiam ipse dependat. Iulius ep. 1. in fin. Vide Iul. ep. 2. Vigil. ep. vii. c. 7. Leo. ep. 8 2. in fin. Greg. iv. ad omnes Episcopos in ep. incip. diuinis. Tolet. xi. c. 10. Ansel. lib. 2. c. 18.] CAP. VII.

PRIMATEs illi, et non alii sint, quam in Nicaena synodo sunt constituti. Reliqui vero, qui Metropoles tenent sedes, Archiepiscopi vocantur, et non Primates, salua in omnibus Apostolicae sedis dignitate, quae si ab ipso Domino est concessa, et postea a sanctis Patribus roborata. Felix II. ep. 1. c. 12. Burch. li. 1. c. 163. Iuo par. 5. c. 273. decr.

CAP. IIX.

SECVNDVM sanctor. Patrum canones spiritu Dei conditos, et totius mundi reuerentia consecratos; Metropolitanos singularium prouinciarum Episcopos,

quibus ex delegatione nostra fraternitatis tuae cura praetenditur, ius traditae sibi antiquius dignitatis intemeratum habere decernimus, ita vt a regulis praestitutis nulla aut negligentia, aut praesumptione discedant. Leo ep. 5 4. alius ep. 8 2. c. 2. ad Anast. Thessalon. Iuo par. 5. c. 346. decr.

CAP. IX.

SCITOTE certam prouinciam esse, quae habet x. vel xi. ciuitates, et vnum Regem, et totidem minores potestates sub se, et vnum Episcopum, aliosq. suffragatores x. vel xi. Episcopos iudices: ad quorum iudicium omnes caussae Episcoporum, et reliquorum sacerdotum referantur et c. Pelag. II. ep. 1. in fin. Iuo lib. 4. tit. 3. c. 2. panor. Ansel. lib. 6. c. 107. Tarrac. li. 2. c. 21.] CAP. X.

IN loco, vbi numquam Patriarcha, vel Archiepiscopus constitutus est, a maiori est primitus instituendus; quoniam secundum Apostolum minor a maiori benedicatur, deinde vero accepta licentia, et pallii vsu, ordinat ipse sibi deinde Episcopos; qui successorem suum valeant ordinare. Nicol. ad consulta Bulgaror. c. 73.

De consecratione, et electione, et confirmatione Archiepiscoporum. TIT. II.

CAP. I.

NE laici Principes se electioni Archiepiscoporum ingerant. Syn. iix. gen. CP. c. 22.

CAP. II.

SI Archiepiscopus diem obierit, et alchiescopo ter ordinatus Archiepiscopus electus fuerit; omnes eiusdem prouinciae Episcopi ad sedem Metropoleos conueniant, vt ab omnibus ipse ordinetur. oportet autem, vt ipse, qui illis omnibus praesse debet, ab omnibus illis eligatur, et ordinetur. Reliqui vero [comprouinciales Episcopi, si necesse fuerit, ceteris consentientibus a trib. iussu Archiepiscopi consecrari possint Episcopi. Sed melius est, si ipse cum omnibus, qui dignus est, elegerit, et cuncti pariter sacrauerint Pontificem. Et licet istud necessitate cogente concessum sit, illud tamen quod de Archiepiscopi consecratione

ne praedictum est; atque praecceptum, id est, vt omnes suffraganei eum ordinent, nullatenus immutari licet. quia qui illis praest, ab omnibus Episcopis, quibus praest, debet constitui. sin aliter praesumptum fuerit, viribus carere non dubium est. quia irrita erit eius secus acta ordinatio. Anicet. ep. 1. in prin. Burch. lib. 1. c. 28. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 3. panor. & par. 5. c. 139. decr. Ansel. lib. 6. c. 34.] CAP. III.

SICVT Metropolitanos auctoritate ordinas singulari, sic et ceteros, non sine permisso, conscientiaq. tua sinas Episcopos procreari. Immo. ep. 18. in prin. ad Alexan. Antioch. Episc.] CAP. IV.

METROPOLITANO defuncto, cum in loco eius alius fuerit surrogandus, prouinciales Episcopi ad ciuitatem Metropolitanam conuenire debent, vt omnium clericorum, atque omnium ciuium voluntate

TIT. III. DE REVEREN. quae debetur Archiep. 105

tate discussa, ex presbyteris eiusdem ecclesiae, vel ex diaconibus optimus eligatur, de cuius nomine ad tuam notitiam prouinciales referant sacerdotes, et c. Leo ep. 5 4. alius ep. 8 2. c. 6. ad Thessalon. Episcop. Iuo par. 5. c. 348. decr. Deusd. c. 1. Ansel. li. 6. c. 16. Caesar. li. 3. c. 1.] CAP. V.

Distin. 63. c. 26.

ADMONEA TVR vnus Episcopus, qui reliquus est, vt alios Episcopos ordinet, per litteras ab Exarcho prouinciae, id est Metropolitanano. Vocenturq. propinqui Episcopi ad Metropolitanum ordinandum. Sard. 6. Burch. lib. 1. c. 26. Iuo par. 5. c. 137. decr.] CAP. VI.

IN ordinandis Metropolitanis Episcopis antiquam institutionis formulam renouamus, quam per incuriam omnimodis videmus amissam. Itaque Metropolitanus Episcopus a comprouincialibus clericis, vel populis electus, congregatis in vnum omnibus comprouincialibus Episcopis, ordinetur: vt talis, Deo propicio, ad gradum huius dignitatis accedat, per quem regula Ecclesiae in melius aucta, plus floreat. Aurel. II. c. 7.] CAP. VII.

METROPOLITANI a Metropolitanis omnibus, si fieri potest, praesentibus comprouincialibus ordinentur: ita vt ipsi Metropolitanano ordinandi priuilegiu ma-

neat, quem ordinationis consuetudo requirat. Ipse tamen Metropolitanus a comprouincialibus Episcopis, sicut decreta sedis Apostolicae continent, cum consensu cleri, vel ciuium eligatur. De comprouincialibus vero ordinandis cum consensu Metropolitanis, cleri, vel ciuium, iuxta propriorum canonum statuta, electio, et voluntas requiratur. Aurel. III. c. 3.

CAP. IIX.

TEMPORE, quo Metropolitanus in Ecclesia Dei fuerit ordinatus Episcopus, placitum in nomine suorum comprouincialium Episcoporum faciat, vt caste, sobrie, recteq. viuatur. Emerit. c. 4.

CAP. IX.

PORREXIT Hincmarus Archiepiscopus Remensis epistolam, totius Galliae Episcoporum manibus subter scriptam ad Apostolicam sedem, pro confirmatione ipsius ordinationis, et c. Ostendit etiam ipsi Christianissimo Principi coram sancta synodo diploma sacrum, ipsius venerandi Principis manibus insignitum, et sigillo subter signatum ex approbatione suae ordinationis, ad eandem sanctam, et Apostolicam, omnium scilicet ecclesiarum matrem Romanam Ecclesiam. Synodus apud Sanctum Medardum in caussa Hincmari.

De reuerentia, quae debetur Archiepiscopis. TIT. III.

TIT. III.

CAP. I.

NE Episcopi aut presbyteri ante diligentem examinationem, et canonicam sententiam se separent a communionem suorum Metropolitanorum. Synod. iix. gen. CP. c. 10. sub Hadr. II.] CAP. II.

NOLVMVS prudentiam tuam moleste accipere, quod Archiepiscopum vestrum Iacobum consuetudini sanctae Romanae Ecclesiae, matris omnium ecclesiarum, vestraeq. specialiter obedire coegimus; scilicet, vt quemadmodum totius Occidentalis ecclesiae clerus, ab ipsis fidei Christianae primordiis, barbam radendi morem tenuit, ita et ipse frater noster vester Archiepiscopus raderet. vnde eminentiae quo-

que tuae praecipimus, vt ipsum ceu pastorem, et spiritualem Patrem suscipiens, et auscultans eum, cum consilio eius omnem tuae potestatis clerum barbam radere facias, atque compellas. Greg. VII. lib. 8. regist. ep. 10. post prin.] CAP. III.

EPISCO PVS, presbyter, clericus, sine voluntate, et litteris Episcoporum, qui in prouincia sunt, et maxime Metropolitanis ad Imperatorem non eat et c. Antioch. c. 111. G. Capitul. lib. 1. c. 10. Burch. lib. 2. c. 177. Iuo par. 6. c. 268. decr. Ansel. li. 6. c. 115.] CAP. IV.

PLACVIT, vt Episcopi trans mare non proficiantur, nisi consulto primae sedis Episcopo, siue cuiusque prouinciae Primates, vt ab eo praecipue possint sumere

re formatam, vel commendationem. *Carthag. III. c. 28.* CAP. V.

CONSERVATO Metropolitani Episcopi Primatu, ceteri Episcoporum, secundum suae ordinationis tempus, alius alio sedendi deferat locum. *Brac. I. c. 24.*

CAP. VI.

PLACVIT, vt pro reuerentia Principis, ac regiae sedis honore, vel Metropolitanitatis ciuitatis ipsius, et consolatione; conuicini Toletanae urbis Episcopi, qui eiusdem Pontificis admonitionem acceperint, singulis per annum mensibus in eadem vrbe debeant commorari, mensiuis, ac vindemialibus feriis relaxatis. *Tolet. VII. c. 6.*

CAP. VII.

EPISCOPI secundum canonicam institutionem, Metropolitanano obediant. *Vernen. sub Pipino c. 2.* CAP. IIX.

VT Metropolitanis sedibus antiquitus statuta iura seruentur, et a comprouincialibus Episcopis, iuxta regulas ecclesiasticas, eis reuerentia exhibeatur. *Melden. c. 31.*

CAP. IX.

AD Episcopos Britonum, qui contra auctoritatem a Metropoli sua moliuntur discindere, synodus litteras secundum auctoritatem sacram direxit, quatenus ad suam Metropolim redeant, eiq. debito iure se subdant, ne a canonica, et Episcopali communione se segregent. *Tullen. c. 9.*

CAP. X.

NON ignoramus, Metropolitanano ve-

stro carissimo fratri nostro Erardo competentem reuerentiam vos debere; ita vt praeter eius praesentiam, aut consensum, nullus in regione uestra canonice possit ordinari Episcopus; nec vos generale aliquid sine eius assensu posse sancire. Pro qua reuerentia salubriter a vobis, et a gente uestra Metropolitanano impendenda, reuerentissimi Papae Leonis, et successoris eius Benedicti scripta docuerunt; et refragantibus Apostolicae auctoritati, dignam excommunicationis protulerunt sententiam et c. Proinde monemus sanctam, nobisq. amabilem fraternitatem uestram; vt ab his excessibus, vltius temperetis, et uestra instantia, opitulante Dei gratia, gentem uestram, ad olim traditae disciplinae, ac totius ecclesiasticae religionis obseruantiam inuicetis. Verum, si quod non optamus, ab eiusdem Metropolitanani sollicitudine vltius resiliueritis, et nostris ex caritate manantibus exhortationibus vos constiterit reluctari; ministerii necessitate, canonicam in vos cogemur proferre sententiam. *Synodus Tullensis in epistola ad quosdam Episcopos, in fine.*

CAP. XI.

PLACVIT vniuersali concilio; vt Salomoni, qui Britannorum tenet regionem, suggeratis, vt permittat totius Britanniae Episcopis debitam reuerentiam Metropolitanano inferre. *Synodus Tullensis post epistolam ad quosdam presbyteros.*

TIT. IV.

CAP. I.

EPISCOPI, quib. concessum est pallii vti certis temporibus, in eisdem temporibus, et locis his induantur; et tanto, et tali non abutantur amictu, propter typhum, et inanem gloriam, et humanum placorem, atq. sui amorem, omni videlicet tempore diuini sacrificii, et omnis alius ecclesiastici ministerii hunc inepte portantes. Quisquis ergo Episcopus praeter definita sibi tempora, se pallio induerit, aut corrigatur, aut a Patriarcha proprio deponatur. *VIII. sy*

nodus gener. CP. c. 27. sub Hadrian. II.

CAP. II.

POSTQVAM (Patriarcha CP. & De priuilegiis reliqui) a Romano Pontifice receperint pallium, quod est plenitudinis officii Pontificalis insignis, praestito sibi fidelitatis, et obedientiae iuramento, licenter et ipsi suis suffraganeis pallium largiantur, recipientes pro se professionem canonicam, et pro Romana Ecclesia sponsonem obedientiae ab eisdem. *Inno. III. in concil. gen. Later. c. 5.*

CAP. III.

REVERENTISSIMO fratri, et coepiscopo

De priuilegiis reliqui leg. c. 23. antiqua. apud Greg. IX. c. 6. eo. tit. in collect.

coepiscopo nostro Leandro pallium a beati Petri Apostoli sede transmisiimus, quod et antiquae consuetudini, et uestris moribus, et eius bonitati, atque grauitati debebamus. *Greg. ep. 3. in fin. li. 7. c. 122. reg. ad Reccared.*

CAP. IV.

PRAETEREA ex benedictione beati Petri Apostolorum Principis pallium vobis transmisiimus, ad sola missarum sollempnia vtendum, et c. *Greg. ep. 2. ad Leandrum Hispal. Episcop. lib. 7. c. 125. in fine.*

CAP. V.

TIBI sacri pallii direximus munus, quod beati Petri Apostoli auctoritate suscipiens induaris, atq. inter Archiepiscopos vnus Deo auctore praecipimus, vt censearis. Qualiter enim eo vtaris, ex mandato Apostolico informatus cognosces: ita vt dum missarum sollempnia geris, vel Episcopum te contigerit consecrare, illo tantummodo tempore eo vtaris. *Greg. II. ep. 8. ad Bonif. Episcopum, in princip.*

CAP. VI.

ARCHIEPISCOPVS accepta licentia, et pallii vsu, ordinet ipse sibi deinceps Episcopos, qui successorem suum valeant ordinare et c. Episcopi, qui ab obeunte Archiepiscopo consecrati sunt, simul congregati constituant Archiepiscopum, in throno non sedentem, et praeter corpus Christi non consecrantes, priusquam pallium a sede Romana percipiat; sicut Galliarum omnes, et Germaniae, et aliar. regionum Archiepiscopi agere comprobantur. *Nicol. ad consulta Bulgar. c. 73.*

CAP. VII.

IN hoc primo anno Pontificatus sui dominus Gregorius Papa constituit, et consecrauit Archiepiscopos, et Episcopos per diuersa loca in Sardinia prouincia, Iacobum Archiepiscopum Caralitanum, Constantinum Archiepiscopum Turrensensem, quibus pallia cum priuilegiis dedit. Brunoni Episcopo Veronenti pallium cum

priuilegio dedit. *Ex lib. 1. regist. Greg. VII. in fine.* CAP. VIII.

ILLVD, nisi nos Apostolica mansuetudo detineret, seuerius, in te animaduersum sentires, quod hucusque praecelarius tuae dignitatis insigne, videlicet pallium, ab Apostolica sede pro more acquirere postposuisti. Te ipsum non ignorare putamus, quam districte sanctorum Patrum censura in eos iudicandum statuerit, qui post consecrationem suam per tres continuos menses, pallium, quod sui sit officii, obtinere tepuerint. Proinde Apostolica tibi praecipimus auctoritate, vt quia sanctorum Patrum statuta parui pendisti, nullum deinceps Episcopum, vel sacerdotem ordinare, seu ecclesias praesumas consecrare, donec oneris tui supplementum, pallii videlicet vsu, ab hac sede impetraueris. *Greg. VII. lib. 9. regist. epist. 1.*

CAP. IX.

QVARTA actione euentissimis documentis ostensum est, Hincmarum Archiepiscopum canonicae a vicina dioecesi adeptum, canonicum electum, et canonicum ordinatum, et canonicum pallio Apostolicae sedis rata ordinatione perfectum, et in culmine Primatis Metropolitananae auctoritate vsquequaq. et in omnibus confirmatum. *Synod. apud B. Medardum Suezion. in causa Hincmari.* CAP. X.

ARCHIEPISCOPVS sine pallio missas dicere non praesumat. *Matif. 6.* CAP. XI.

LEO II. fecit constitutum, quod archiuo Ecclesiae continetur, vt qui ordinatus fuerit Archiepiscopus nulla consuetudine, pro vsu pallii, aut diuersis officiis Ecclesiae quidquam persoluere debeat. *Ex Pontif.* CAP. XII.

GREGORIVS III. venerabilem Vvilcharium in partibus Franciae in ciuitate Vienna dato pallio Archiepiscopum cum esse constituit. *Ex Pontif. in fine.*

Ne vnus Metropolitanus duas prouincias obtineat, neque vniam prouinciam in duas diuidat.

TIT. V.

k iiii CAP.

CAP. I.

IMPERATOR ad sanctam synodum dixit: Ad honorem sanctae Martiris Euphemiae, et vestrae pariter sanctitatis, Chalcedonensium ciuitatem, in qua sanctae fidei concilium gestum est, Metropolis priuilegia habere sancimus, nomine tantum hanc honorantes, salua videlicet Nicomediensium ciuitati propria dignitate. Omnes clamauerunt: Iustum iudicium Imperatoris digni sancta Martyre. *Chalced. act. 6. in fine.*

CAP. II.

Dist. 101. peruenit. c. 1. SVNT, qui contra ecclesiastica iura per potestates saeculares conantur vnam prouinciam in duas diuidere, vt duo Metropolitanus in vna prouincia sint. iubemus id non fieri ab Episcopo, vel cadat a suo gradu, quae vero vrbes per imperiales litteras Metropoleos nomine gaudent, eo fruuntur; sed Episcopus seruet vero Metropolitanus sua iura. *Chalc. 1. 2. Burch. li. 1. c. 3. 5. Iuo par. 5. c. 1. 4. 6. decr.*

CAP. III.

QVOD sciscitaris, vtrum diuisis Imperiali iudicio prouinciis, vt duae Metropoles fiant, si duo Metropolitanus Episcopi debeant nominari; non vere visum est, ad mobilitatem necessitatum mundanarum, Dei Ecclesiam commutari, honoresq. aut diuisiones perpeti, quas pro suis causis faciendas duxerit Imperator. Ergo secundum pristinum prouinciarum morem Me-

tropolitanos Episcopos conuenit nominari. *Inno. ep. 1. 8. c. 2.*

CAP. IV.

LVTVBENSIS ecclesiae cleri ordo, vel plebis, preces suas, et lacrymas ad nos, quantum datur intelligi, magno cum dolore miserunt, dicentes, Episcopum Patroclum sua petitione cessante in locum decedentis Episcopi, nescio quem in aliena prouincia praetermisso Metropolitanus no contra Patrum regulas ordinasse. Quod nequaquam possumus ferre patienter, quia conuenit nos paternarum sanctionum esse diligentes custodes. Nulli etenim videtur incognita synodi constitutio Nicaenae, quae ita praecipit et c. Per vnamquamque prouinciam ius Metropolitanus singulos habere debere, nec cuiquam duas esse posse subiectas et c. vt ista constitutio quoque nostra definiat, quatenus Metropolitanus sui vnaquaque prouincia in omnibus rebus semper ordinem expectet. *Bonif. ep. 3. ad Hilar. Narbon. Vid. Nicae. 4. & 6. refert Caelestin. ep. 2. c. 4.*

CAP. V.

PRIMUM, iuxta canonum decreta, vnaquaque prouincia suo Metropolitanus contenta sit, vt decessoris nostri data ad Narbonensem Episcopum continent instituta, nec vsurpationi locus alicui sacerdoti in alterius concedatur iniuriam. Sit concessis sibi contentus vnusquisq. limitibus. Alter in alterius prouincia nihil praesumat et c. *Caelestin. ep. 2. c. 4. Bonif. d. ep. 3.*

Archiepiscopi est Episcopus ordinare, aut illorum ordinationi consensum praebere. TIT. VI.

CAP. I.

Dist. 64. c. 1. Episcopi. et c. 7. Episcopus. **C**VM Episcopus a trib. praesentibus, aliis per litteras consentientibus ordinatur: auctoritas (confirmatio L. Cartha. VI.) rerum gestarum in singulis prouinciis Metropolitanus deferatur. *Nicae. c. 4. Mart. Brac. c. 2. Nicae. 11. c. 3. 1. in. ad Victori. c. 1. Io. III. ep. vn. in med. Iuo par. 5. c. 117. decr. Ansel. lib. 6. c. 4. 8. Caesar. lib. 3. c. 2. 6.*

CAP. II.

Dist. 64. il. lud. c. 1. 11. SI quis sine Metropolitanus sententia fiat Episcopus, Episcopus non sit. *Nicaen.*

6. Ansel. lib. 6. c. 37. Deusd. c. 1. Caesar. lib. 3. c. 47.

CAP. III.

QVIDAM Metropolitanus negligunt Disti. 75. oues sibi commissas, et differunt ordinationes Episcoporum. Placuit, vt intra menses tres Episcopi ordinentur; nisi ex necessaria causa hoc tempus proteletur. Contra faciens subiaceat canonicis poenis. Prouentus vero ecclesiae viduae apud oeconomum eiusdem ecclesiae conseruetur. *Chalc. 2. 5. Vernen. c. 1. 7. Vid. Vorm. 7. 5. Capitul. lib. 3. c. 2. 8. Burch. lib. 1. c. 2. 4. Iuo par. 5. c. 1. 3. 5. decr. Ansel. lib. 6. c. 3. 5.*

CAP.

CAP. IV.

METROPOLITANI Pontices, Asianae, et Thracicae dioeceseos ab Archiepiscopo CP. ordinantur. ipsi Episcopos in suis dioeceseos cum Episcopis Prouincialibus ordinent. *Chalc. 2. 8. G. Vide CP. 2. G.*

Distin. 64. c. 5.

CAP. V.

EXTRA conscientiam Metropolitanus Episcopi nullus audeat ordinare Episcopum. Integrum enim est iudicium, quod plurimorum sententia confirmatur. *Inno. ep. 2. ad Victori. c. 1. Iuo par. 5. c. 117. 3. decr. Ansel. lib. 6. c. 5. 0. Tarrac. lib. 3. c. 4. 4.*

CAP. VI.

LVTVBENSIS ecclesiae cleri ordo, vel plebis, preces suas, et lacrymas ad nos magno cum dolore miserunt, dicentes, coepiscopum nostrum Patroclum sua petitione cessante in locum decedentis Episcopi, nescio quem, in alia prouincia, praetermisso Metropolitanus, contra Patrum regulas ordinasse. Quod nequaquam possumus ferre patienter, quia conuenit, nos paternarum sanctionum esse diligentes custodes, et c. *Bonif. ep. 3. in med.*

CAP. VII.

SI quisquam fratrum nostrorum, in quacumque prouincia decesserit, is sibi ordinationem vindicet sacerdotis, quem illius prouinciae Metropolitanus esse constiterit. *Leo ep. 67. ad. 87. ad Episcopos Vienen. prouin. post med.*

CAP. VIII.

Dist. 63. si forte. c. 11. SI in aliam forte personam partium se vota diuiserint, Metropolitanus iudicio is alteri praefertur, qui maioribus et studiis iuuatur, et meritis. *Leo ep. 82. ad Anast. Thessalonic. c. 5. Iuo lib. 3. tit. 1. c. 6. panor. & par. 5. c. 3. 47. decr. Deusd. c. 1. Anselm. lib. 6. c. 1. 6.*

CAP. IX.

Distin. 62. c. 1. NVLLA ratio finit, vt inter Episcopos habeantur, qui neque a clericis sunt electi, neque a plebibus expetiti, neque a prouincialibus Episcopis cum Metropolitanus iudicio consecrati. *Leo ep. 90. ad Rusticum Episc. Narbon. c. 1. Viden. Eugen. II. in syn. c. 2. Burch. lib. 1. c. 1. 1. Iuo par. 5. c. 6. 5. Ansel. lib. 6. c. 6. 8. Deusd. c. 1. Caesar. lib. 3. c. 3. Tarrac. lib. 3. c. 6.*

CAP. X.

NVLLVS praeter notitiam, atque consensum fratris Ascanii Metropolitanus ali-

quatenus consecratur Antistes, quia hoc et vetus ordo tenuit, hoc CCC XVIII. sanctorum Patrum definiuit auctoritas, cui quisquis obuias retenderit manus, eorum se consortio fatetur indignum, quorum praeeptionibus resularit. *Hilar. ep. 1. c. 1. Ascanio, & Episcopis Tarrac. prouin.*

CAP. XI.

LICET ii, qui praeter notitiam, atque consensum tuae dilectionis ordinati sunt sacerdotes, cum suis debuerint auctoribus submoueri. Ne quid tamen in tanta necessitate decernamus austerum, eos, qui Episcopi facti sunt, ita volumus permanere, vt in Apostolicis praeeptionibus, et statutis sanctorum Patrum non reperiantur obnoxii. *Hilar. epist. 3. ad Ascan. Episcop. Tarracon. Metropol. in med.*

CAP. XII.

IN canone legitur Nicaeno: Episcopum conuenit maxime quidem ab omnibus, qui sunt in prouincia Episcopis ordinari. Si autem hoc difficile fuerit, a tribus in id ipsum conuenientibus, et ab his consentientibus, ordinatio celebretur. Firmitas autem eorum, quae geruntur per vnamquamque prouinciam, Metropolitanus tribuatur Episcopo. Omnia quoque maxima concilia affirmant, eum non esse Episcopum, qui minus quam a tribus Episcopis, auctoritate etiam Metropolitanus fuerat factus Episcopus. *Ioan. III. ep. vn. in med. Nicae. c. 4.*

CAP. XIII.

NVLLVS Episcopus sine Metropolitanus De tempore permisso, nec Episcopus Metropolitanus tanus sine tribus Episcopis comprouincialibus praesumat Episcopum ordinare. *Arel. et de elect. 11. c. 5. Burch. lib. 1. c. 2. 7. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 4. in 1. col. c. 8. panor. & par. 5. c. 1. 3. 8. decr. lect.*

CAP. XIV.

ILLVD ante omnia clareat, eum, qui sine conscientia Metropolitanus constitutus fuerit Episcopus, iuxta magnam synodum esse Episcopum non debere. *Arel. II. c. 6. Nicae. c. 6. Burch. lib. 1. c. 2. 0. Iuo par. 5. c. 7. 4. decr.*

CAP. XV.

EPISCOPVS non ordinetur sine consensu, et praesentia Episcopi Metropolitanus prouinciae. Optimumque esset omnes Episcopos eum eo conuenire. *Anti. 1. 9. Mart. Brac. c. 3.*

CAP.

TIT. DE ARCHIEP. ET METRO. LIB. VII

CAP. XVI.

Dist. 24. c. 4. dist. 61. Episcopii. 6. **EPISCOPI** iudicio Metropolita-
norum, et vicinerum Episcoporum ordi-
nentur. *Laod. 12. Tullen. par. 2. c. 8. Capit. lib. 7. c. 78. Burch. lib. 1. c. 9. Iuo par. 5. c. 63. decr.* **CAP. XVII.**

CV M conuentu totius prouinciae Epi-
scopor. maximeq. Metropolitanani, vel au-
toritate, vel praesentia, ordinetur Episco-
pus. *Carth. 19. c. 1. Burch. lib. 1. c. 8. Iuo par. 5. c. 62. decr.* **CAP. XLIX.**

Distin. 65. c. 8. **SI** quis in Metropolitana ciuitate non
fuerit Episcopus ordinatus, posteaquam
suscepta benedictione per Metropolitanani
litteras honorem fuerit Episcopi adeptus
et c. statuto tempore, id est, impletis duo-
bus mensibus, ut ab illo monitis eccle-
siasticis instructus, plenius, quid obseruare
debeat, recognoscat. Si non fecerit, in sy-
nodo increpatus a fratribus corrigatur. Si
infirmirate aliqua, ne hoc impleat, fuerit
impeditus, hoc suis litteris Metropolitanano
indicare procuret. *Tarrac. c. 5.*

CAP. XIX.

EPISCOPATVM desiderans ele-
ctione clericorum, vel ciuium, consensu
etiam Metropolitanani eiusdem prouinciae,
Pontifex ordinetur. *Aruer. c. 2.*

CAP. XX.

LICET melius esset in sua ecclesia fie-
ri, tamen aut sub praesentia Metropolita-
ni, aut certe cum eius auctoritate, intra
prouinciam omnino a comprouincialibus
ordinetur Episcopus. *Aurcl. 14. c. 5.*

CAP. XXI.

NE quis Britannum, aut Romanum in
Armorico sine Metropolitanani, aut com-
prouincialium voluntate, vel litteris, Epi-
scopum ordinare praesumat. Si quis con-
tra ire temptauerit, sententiam in anterio-

ribus canonib. obseruet, et a caritate vsq.
ad maiorem synodum se cognoscat esse
restitutum. *Turon. 11. c. 9.*

CAP. XXII.

NE C ille deinceps sacerdos erit, quem
nec clerus, nec populus propriae ciuitatis
elegerit, vel auctoritas Metropolitanani, vel
comprouincialium sacerdotum assensus
non exquisiuit et c. a tribi. in Sacerdotem
die Dominica consecrabitur, conuenien-
tib. ceteris, qui absentes sunt, litteris suis,
et magis auctoritate, vel praesentia eius,
qui est in Metropoli constitutus. Episco-
pus autem comprouincialis ibi consecran-
dus est, ubi Metropolitanus elegerit. Ma-
tropolitanus autem non, nisi in ciuitate
Metropoli, et comprouincialibus ibidem
conuenientib. Si quis autem deinceps con-
tra praedicta vetita canonum ad gradum
sacerdotis indignus aspirare contenderit,
cum ordinatorib. suis adepti honoris pe-
riculo subiacebit. *Tolet. 14. c. 18.*

CAP. XXIII.

QVONIAM quidam Metropolita-
norum, quantum comperimus, negligenti-
us commissos sibi greges, et ordinatio-
nes Episcoporum facere differunt, placuit
sanctae synodo, intra tres menses ordina-
tiones celebrari, nisi forte necessitas excu-
sabilis praeparet tempus dilationis exten-
di. Quod si hoc minime fecerit, correctio-
ni ecclesiasticae subiacebit. Veruntamen
redditus ecclesiae viduatae penes oecono-
mum eiusdem ecclesiae. integri reseruen-
tur. *Vormacien. 75. Chalc. 25.*

CAP. XXIV.

DECREVIT sancta synodus, ut nul-
lus Episcopus accipiat de manu Regis, vel
Comitis, vel cuiuslibet laicae personae do-
num Episcopatus et c. Sed Episcopus a
suo Metropolitanano. *Pictau. c. 1.*

CAP. XXV.

DECREVIT sancta synodus, ut nul-
lus Episcopus accipiat de manu Regis, vel
Comitis, vel cuiuslibet laicae personae do-
num Episcopatus et c. Sed Episcopus a
suo Metropolitanano. *Pictau. c. 1.*

**In administratione sacramentorum, et cele-
bratione Diuinorum officiorum, sequantur Episcopi Prouin-
ciales ordinem praescriptum a Metropolitanano. TIT. VII.**

CAP. I.

*De consec. d. 1. c. 30. al-
taria.* **A**D celebrandum diuina officia,
ordinem, quem Metropolitanani
tenent, prouinciales obseruare

debeant. *Epaun. 27. Burch. lib. 3. c. 25. Iuo lib. 2. tit. 4. c. 5. panor. & par. 3. c. 30. decr.* **CAP. II.**

INSTITVTIO missarum, sicut in De consec.
Metro-

TIT. IIX. VARIA negotia ad Archiepisc. pertin. **III**

Metropolitana ecclesia agitur, ita in omni
Tarraconensi prouincia, tam ipsius missae
ordo, quam psallendo, vel ministrando,
consuetudo seruetur. *Geru. 1. Burch. li. 3. c. 66. Iuo par. 3. c. 68. decr.*

CAP. III.

NVLLVS cum baptizandi ordinem
praetermittat, quem et antea tenuit Me-
tropolitana Bracarensis ecclesia; et pro
amputanda aliquorum dubietate, praedi-
ctus Profuturus Episcopus scriptum, et

sibi directum a sede beatissimi Petri Apo-
stoli suscepit. *Brac. 1. c. 23.* **CAP. IV.**

PLACVIT huic sancto concilio, ut
Metropolitanae sedis auctoritate coacti,
vniuscuiusque prouinciae ciues, recto-
resq. ecclesiar. vnum, eundemq. in psal-
lendo teneant modum, quem in Metro-
politana sede cognouerint institutum; nec a-
liqua diuersitate cuiuscumq. ordinis, vel
officii, a Metropolitana se patiantur sede
distingui et c. *Tolet. 11. c. 3.*

**Varia negotia ad Archiepiscopum perti-
nentia. TIT. VIII.**

CAP. I.

TRANSVIGAM clericum
ad suam ecclesiam Metropolita-
nam redire compellat. *Leo epif. 82. c. 9.* **CAP. II.**

TVAE sollicitudinis est, frater carissi-
me, omnia debita tibi auctoritate tueri, et
illicitis, non modo, non praebere assen-
sum, sed etiam cuncta, quae contra regu-
lam facta repereris, coercere. *Hilar. ep. 3. ad Ascan. Episcop. Tarrac. Metropol. in fi.*

CAP. III.

EPISCOPVS, presbyter, clericus,
sine voluntate, et litteris Episcoporum,
qui in prouincia sunt, et maxime Metro-
politani ad Imp. non eat, sed et commu-
nionem, et dignitate priuetur. *Antioch. 11. Capitul. lib. 1. c. 10. Burch. lib. 2. c. 177. Iuo par. 6. c. 268. decr. Ansel. lib. 6. c. 115.*

CAP. IV.

NVLLVS Episcopus de rebus eccle-
siae suae sine conscientia Metropolitanani
sui vendendi aliquid habeat potestatem,
vt tamen omnibus commutatione per-
missa. *Epaun. 12.*

CAP. V.

ANTE tres menses Epiphaniar. Me-
tropolitani sacerdotes litteris se inuicem
inquirant, vt communi sententia docti,
diem resurrectionis Christi comprouin-
cialibus suis insinuent, et vno tempore ce-
lebrandum annuntient. *Tolet. 14. c. 4.*

CAP. VI.

A Metropolitanano Episcopo in concilio
dist. 3. pla-
nuntietur Pascha et c. *Brac. 11. c. 9.*
quit. 25.

CAP. VII.

DE his, qui contra Apostoli volunta-
tem circumferuntur omni vento doctri-
nae: placuit huic sancto concilio, vt Me-
tropolitanae sedis auctoritate coacti, vni-
uscuiusq. prouinciae ciues, rectoresque
ecclesiarum vnum, eundemq. in psallen-
do teneant modum, quem in Metropolita-
na sede cognouerint institutum, nec ali-
qua diuersitate cuiuscumq. ordinis, vel of-
ficii a Metropolitana se patiantur sede dis-
tingui. Si enim iustum est, vt inde vnus-
quisq. sumat regulas magisterii, vnde ho-
noris consecrationem accepit, vt iuxta ma-
iorum decreta, sedes, quae vnicuiq. sacer-
dotalis mater est dignitatis, sit ecclesiasti-
cae magistra rationis et c. Quisquis viola-
tor extiterit, sex mensibus communionem
priuetur, apud Metropolitanum sub pae-
nitentiae censura permaneat corrigendus
et c. Sub ista ergo regula disciplinae non
solum Metropolitanus totius suae prouin-
ciae Pontifices, vel sacerdotes astringat,
sed etiam ceteri Episcopi subiectos sibi ec-
clesiarum rectores obtemperare his insti-
tutionibus cogant. *Tolet. 11. c. 3. Leo ep. 4. c. 1. ad Episcopos Siciliae.*

CAP. IIX.

CONSTITVIMVS per consilium sa-
cerdotum, et ordinauimus per ciuitates le-
gitimos Episcopos. Et idcirco constitui-
mus super eos Archiepiscopos, Abel, et
Ardobertū; vt ad iudicia eor. de omni ne-
cessitate ecclesiastica recurrerent tam Epi-
scopi, quā alius populus. *Suesson. sub Pipin.*
De cura

De cura Metropolitanus erga ecclesiam suam, et dioeceses, et personas subditorum Episcoporum; et de sede vacante.

TIT. IX.

CAP. I.

9. q. 3. c. 3. cum simus.

SI Metropolitanus in sua ecclesia non constituit oeconomum, CP. Episcopus constituat: si Episcopus non constituit, tum eius Metropolitanus. *Nicae. II. c. 1. Iuo par. 5. c. 374. de cr.*

CAP. II.

SI Episcopus inueniatur indoctus, a Metropolitanano proprio, ac deinceps sacer dotes a suo Episcopo, vt doceri possint, ad moneantur. *Syn. Rom. sub Eugen. II. et Leo ne IV. c. 4.*

CAP. III.

12. q. 2. c. 6.

NON liceat Metropolitanano, moriente Episcopo, qui sub eius sede censetur, eius bona, vel eius ecclesiae auferre, vel alienare, sed sint sub custodia cleri eius ecclesiae, vsq. ad promotionem alterius, nisi clerici non suscipiant: tunc enim Metropolitanus ea intacta custodiat, et ordinato Episcopo tradat. *Trul. 35.*

CAP. IV.

EPISCOPO e corpore recedente (Metropolitanus) electione talis persona ordinandae domui ecclesiasticae procuretur, quae vel consueta clericis stipendia dispenset, et creditarum sibi rerum, si forsitan tarditas in Episcopo ordinando successerit, Metropolitanano congruis temporibus reddere possit rationem. *Valent. Hisp. c. 2.*

CAP. V.

PARENTIBVS, et propinquis decedentis Episcopi, si intestatus obierit, denuntietur, vt sine Metropolitanano, vel com provincialium sacerdotum conscientia, nihil de rebus defuncti occupare pertempant, sed vsq. ad ordinationem futuri expectent Antistitis, aut certe, si longum fuerit, ad Metropolitanano ordinationem recurrant et c. Si autem rationabiliter, mo desteq. vnusquisq. repetit, quod sibi iure debetur, ei absque aliqua animaduersione a Metropolitanano, vel cui iniunxerit, aut res, aut ratio non negetur. *Valent. Hisp. c. 3.*

CAP. VI.

PROPINQVI morientis Episco-

pi nihil de rebus eius, absq. Metropolitanano cognitione vsurpare praesumant. Quod si is, qui recesserit, Metropolitanus fuerit, successoris eius sententiam, aut concilium sustinebunt. *Tolet. ix. c. 7.*

CAP. VII.

METROPOLITANVS ex morientis (Episcopi) ecclesia nihil prorsus auferre praesumat; sed solam, quae ad eum pertinet, curam salutarem impendat. *Tolet. ix. c. 9.*

CAP. VIII.

QVAE de transgressione (Saphoraci Episcopi) in Autelianensi synodo nuper habita sunt decreta, a Metropolitanano, cui redigendi actio, vel ordinatio de compro uincialibus eius ecclesiae manet, in memorata vrbe scripta seruentur. *Parisien. II. c. 77.*

CAP. IX.

SICVT Metropolitanis in confinitimos, ceterosq. ecclesiasticis ordinibus de ditos, sic confinitimis in commisso sibi religioforum numero vigilandum est, qualiter nescientia talium diuinae legis cruditio imbuetur. Ita vt Praelatus quisq. subditos quaerat et c. *Tolet. xi. c. 2. Vide Tolet. III. c. 8.*

CAP. X.

PLACVIT omnibus Pontificibus Hispaniae, atque Galliciae, saluo priuilegio vnus cuiusque provinciae, vt licitum maneat deinceps Tolerano Pontifici, quoscumq. Regalis potestas elegerit, et dicti Tolerani Pontificis iudicium dignos esse probauerit, in quibuslibet provinciis, in praecedentium sedibus praeficere Praesules et c. ita tamen, vt post ordinationis suae tempus, intra tres menses proprii Metropolitanano praesentiam videat: vt eius auctoritate, et disciplina instructus, condigne susceptae sedis gubernacula teneat. Quod si non fecerit, excommunicatum se per omnia nouerit, excepto si Regia iussione impeditum se esse probauerit et c. *Tolet. XII. c. 6.*

CAP. XI.

DE baptismo, et mysterio sanctae fidei, vnusquisq. Archiepiscopus suos suffraganeos

T. X. ARCHIEPISC. est vocare Episcopos ad concil. 113

neos diligenter, studioseq. admoneat et c. *Arelat. sub Carolo c. 3.*

CAP. XII.

SI Episcopus ministerium ecclesiasticum propter infirmitatem corpoream exhibere non potuerit, in Archiepiscopi hoc cum voluntate Episcopi eiusdem ecclesiae, maneat ordinatione, qualiter debitum officium non remaneat. *Melden. c. 47.*

CAP. XIII.

METROPOLITANI munus est, dare operam, vt si Episcopus aliquis eligitur ineptus, alius constituatur. Si autem pretio, aut alia re commotus non praestat officium suum, in synodo reprehendatur. *Valent. sub Lothario c. 7. in fine.*

CAP. XIV.

SINGVLIS Metropolitanis cum suffraganeis suis, cura praecipua sit de vita, et opinione, non solum totius cleri, sed etiam ipsorum Episcoporum, ne se per culpam, vel

negligentiam suam tales exhibeant, qui merito apud laicos viles, atque infames, ac per hoc in ipso sacro ministerio contemptibiles habeantur. *Valent. sub Loth. c. 19.*

CAP. XV.

EPISCOPO de corpore recedente, vicinus illi accedat Episcopus, qui ex more exequiis celebratis, statim ecclesiae illius curam districtissime gerat; descriptioq. fidelissima, si fieri potest, inter octavas defuncti sub diligentia praesentis Episcopi peragatur. Dehinc ad Metropolitanano notitiam habita ordinate descriptio deferatur, vt eius lectione talis persona ordinandae domus ecclesiasticae procuretur, quae vel consueta clericis stipendia dispenset, et creditarum sibi rerum, si forsitan tarditas in Episcopo ordinando successerit, Metropolitanano congruis temporibus reddere possit rationem. *Troscia. c. 14.*

Archiepiscopi est vocare Episcopos ad concilium.

TIT. X.

CAP. I.

Distin. 18. peruenit. 6.

SECVNDVM canones sanctorum Patrum, bis singulis annis in vnaqueque provincia Episcopi conueniant, vbi Metropolitanus voluerit, vt corrigantur quae emerferint. *Chalcedo. 19. Vide Antio. 20. Capit. lib. 1. c. 13. Iuo par. 4. c. 243. de cr. Ansel. lib. 6. c. 199.*

CAP. II.

Distin. 18. quonia. 7.

SEXTAE synodi Patres semel singulis annis (concilium) fieri voluerunt et c. Si quis Metropolitanus negligat facere sine aliqua causa necessaria, canonicis poenis subicietur. *Nicae. II. c. 6. Vide Trul. 8. Iuo par. 5. c. 373. de cr.*

CAP. III.

De accusa. 25. Grego. 1x. c. 5. eo. ti. in 4. collect.

SICVT olim a sanctis Patribus institutum, Metropolitanano singulis annis cum suis suffraganeis provincialia concilia celebrent et c. *Inno. III. in concil. gen. Lat. c. 6.*

CAP. IV.

AD Arelatensis Episcopi arbitrium synodus est congreganda; ad quam urbem ex omnibus mundi partibus praecipue Gallicanis, sub sancti Martini tempore legitimus celebratus fuisse concilium, atq. conuentum. Si quis commonitus, infirmitatis

caussa defuerit, personam vice sua dirigat. *Arel. II. c. 18.*

CAP. V.

ADMONEANTVR Episcopi eius provinciae a Metropolitanano suo, vt ad synodum veniant post tertiam hebdomadam Paschae, et id. Oct. Non fiant autem synodi ab eis sine Metropolitanano. (cui de omnibus causis constat permissum esse iudicium. L.) *Antio. 20. Vide Nicae. 5. Ap. 37. G. 38. L. Mart. Bracar. 18. Capit. lib. 1. c. 13. Burch. lib. 1. c. 44. Iuo lib. 4. tit. 2. c. 3. 4. panor. c. par. 5. c. 154. de cr.*

CAP. VI.

SI Episcopus Metropolitanus ad com-
provinciales Episcopos epistolas direxerit, in quibus eos ad ordinationem Summi Pontificis, aut ad synodum inuitat; postpositis omnibus, excepta graui infirmitate corporis, aut praeeptione Regia, ad constitutum diem adesse non differant. Quod si defuerint, sicut prisca canonum praecipit auctoritas, vsque ad proximam synodum a caritate fratrum, et ecclesiae communione priuentur. *Agath. 35. (Vide Tarac. 6. Arel. II. c. 19. Vaf. 29.) Burch. li. 1. c. 49. Iuo lib. 4. tit. 2. c. 5. panor. c. par. 5. c. 159.*

114 DE ARCHIEP. ET METRO. LIB. III.

c. 159. *decr. Caesarang. lib. 4. c. 116.*

CAP. VII.

Distin. 18. c. 14. SI quis Episcoporum commonitus a Metropolitanano, ad synodum, nulla graui intercedente necessitate corporali, venire contempserit, sicut statuta Patrum censuerunt, vsq. ad futurum concilium cunctorum Episcoporum, caritatis communiione priuetur. *Tarr. 6. vide Agath. 35.*

CAP. IIX.

EPISTOLAE tales per fratres a Metropolitanano sunt dirigendae, vt non solum e cathedralis ecclesiae presbyteris, verum etiam de dioecesanis ad concilium trahant, et aliquos de filiis ecclesiae saecularibus secum adducere debeant. *Tarrac. 13. Burch. lib. 1. c. 48. Iuo par. 5. c. 158. decr.*

CAP. IX.

CVM Metropolitanus fratres, vel comprouinciales suos ad concilium, aut ad ordinationem cuiusque confacerdotis crediderit vocandos, nisi causa euident extiterit, nullus excuset. *Epaun. 1.*

CAP. X.

STATVIMVS, vt frater, et coepiscopus noster Montanus, qui in Metropoli est, ad comprouinciales nostros Domini sacerdotēs litteras de congreganda synodo adueniente tempore debeat destinare. *Tolet. in fine.*

CAP. XI.

NVLVS Episcoporum, admonente Metropolitanano, nisi certa caedii causa detentus, ad concilium, vel ordinationem confacerdotis venire penitus vlla excusatione detractet. *Aurel. 11. c. 1.*

CAP. XII.

METROPOLITANI singulis annis comprouinciales suos ad concilium euocent. *Aurel. 11. c. 2.*

CAP. XIII.

VNVSQVISQVE Metropolitanus in prouincia sua cum comprouincialibus suis, singulis annis synodale debet oportuno tempore habere concilium. quod si illum infirmitas, aut necessitas certa tenuerit, vt ad constitutum locum adesse non possit, ad suam ciuitatem suos euocet fratres; vt si intra biennium definitum, temporum tranquillitate concessa, admonitis comprouincialibus a Metropolitanano synodus indicta non fuerit, Metropolitanus ipse

pro euocationis tarditate, anno integro missas facere non praesumat. Quod si euocati, non corporali infirmitate detenti, adesse suae euocationi distulerint; simili sententiae subiacebunt. qui tamen et hanc excusationem sibi nouerint esse sublatam, si absentiam suam per vigorem fortis crederint excusandam. *Aurel. 11. c. 1.*

CAP. XIV.

CVNCTI Metropolitanani de comprouincialibus suis in prouincia sua annis singulis synodum debeant congregare. *Aurel. 11. c. 36.*

CAP. XV.

BIS ad synodum annis singulis Metropolitanus, et comprouinciales sui in locum, quem deliberatio Metropolitanani elegerit, Deo propitiante conueniant. aut si necessitas fuerit inexcusabilis, sicut praecipit auctoritas, vel semel in anno sine cuiuslibet excusatione personae et c. *Thron. 11. c. 1.*

CAP. XVI.

IN omnibus Patrum conciliis habetur scriptum, vt intra anni circulum vnusquisq. Metropolitanus Episcopus iunctis in vnum locum comprouincialibus suis, intra prouinciam suam studeat habere concilium et c. *Aurel. 5. c. 22.*

CAP. XVII.

ANTIQUORVM Patrum iuribus in omnibus custoditis, ad synodum post triennii tempus omnes conueniant et c. Et hoc adimplere sollicitudinis sit Metropolitanani Lugdunensis Episcopi, vna cum dispositione magnifici Principis nostri prius definitis locum mediterraneum, ad quem omnes Episcopi sine labore alacres congregentur. *Matisconen. 11. c. 20.*

CAP. XVIII.

SI nec de fide, nec de communi Ecclesiae vtilitate tractabitur, speciale erit concilium vnus cuiusque prouinciae, vbi Metropolitanus elegerit peragendum et c. Pro compellendis iudicibus, vel saecularibus viris ad synodum; Metropolitanani studio quidam excusator a Principe postuletur. *Tolet. 11. c. 3.*

CAP. XIX.

OMNI anno ad peragendum celebritatem concilii in Metropolitana sede, tempore, quo Principis, vel Metropolitanani electio definit, omnes prouinciae Pontifices adsint. *Tolet. 11. c. 15.*

CAP.

TIT. XI. DE IUDICIIS METROPOL. 115

CAP. XX.

STATVIMVS, vt iuxta veterem canonem, quotannis fiat synodus Episcoporum. vbi Metropolitanus voluerit, vbi omnia ecclesiastica negotia terminentur. *Trul. c.*

8. *vide Nicae. 11. c. 6.*

CAP. XXI.

PLACVIT, per singulas prouincias bis in anno concilia fieri, conuocante Metropolitanano Episcopo omnes prouinciae Episcopos. *Mar. Brac. c. 18. Vid. Antio. 20.*

De iudiciis Metropolitanorum.

TIT. XI.

CAP. I.

2. q. 6. c. 7. c. 15.

SI quis putauerit, se a proprio Metropolitanano grauari; Primatē dioeceseos, aut penes vniuersalis Apostolicae Ecclesiae Papam iudicetur. *Nicae. 21. apud Iul. ep. 2. c. 4. Victor ep. 1. in med. Burch. li. 1. c. 144. Iuo par. 5. c. 257. decr. c. lib. 4. tit. 12. c. 2. panor. Ansel. lib. 2. c. 9. c. 11.*

CAP. II.

SI Episcopus Metropolitanum, aut iudices suspectos habuerit, aut infensos senserit; apud Primates dioeceseos, aut apud Romanae sedis Pontifices iudicetur. *Nicae. 54. apud Iul. ep. 2. c. 17. Anicet. ep. 1. Burch. li. 1. c. 170. Iuo par. 5. c. 280. decr.*

CAP. III.

QVIVID de comprouincialium Episcoporum causis, (loquitur de Metropolitanis) suarumque ecclesiarum, et clericorum, atq. saecularium necessitatibus agere, aut disponere necesse fuerit, hoc cum omnium consensu comprouincialium agatur Pontificum, non aliquo dominationis fastu, sed humilima, et concordia omnium administratione. *Nicae. 61. apud Iul. ep. 2. c. 23. Hadrian. ad Episcop. Mediom. c. 43. Capitul. lib. 7. c. 358. et in addit. c. 142.*

CAP. IV.

ARCHIEPISCOPI iudicia Episcoporum, et maiora negotia habeant. Sed si Episcopi reclamauerint, vel eos suspectos habuerint; ad Primates, vel Patriarchas transferantur. *Clem. ep. 1. post med.*

CAP. V.

AD XII. eiusdem prouinciae iudices, ad quorum iudicium omnes causae ciuitatum referuntur, deferatur negotium. Si autem fuerit ecclesiasticum, apud Episcopos interueniente Primatē, si quidem maior causa fuerit; si vero minor, Metropolitanano. *Ancl. ep. 1. ante fi.*

CAP. VI.

SALVO in omnibus Rom. Ecclesiae privilegio, nullus Metropolitanus absque ceterorum omnium comprouincialium Episcoporum instantia, aliquorum audiat causas; quia irritae erunt aliter actae, quam in conspectu omnium ventilatae, et ipse si fecerit, coerceatur a fratribus. *Hygin. ep. 1. ante fin. Nicae. apud Iul. 51. Luci. ep. 1. Hadr. ad Episcop. Mediom. c. 14. Capitul. lib. 6. c. 106. c. in addit. c. 146. Burch. lib. 1. c. 65. Iuo par. 5. c. 99. et 174. decr. Ansel. lib. 2. c. 22. in Rom.*

CAP. VII.

ARCHIEPISCOPVS nihil de Episcoporum causis, aut de aliis communibus, iuxta statuta Apostolorum, absque cunctorum illorum agat consilio: nec illi nisi, quantum ad proprias parochias pertinet, sine suo: quoniam tali gaudet concordia altissimus, et gloriatur in membris suis et c. *Anicet. ep. vni. c. 1.*

CAP. IIX.

QVAMVIS liceat apud Prouinciales, et Metropolitanos, atq. Primates eorum, Episcoporum ventilare accusationes, vel criminationes; non tamen licet definire secus, quam praedictum est. Reliquorum vero clericorum, causas apud Prouinciales, et Metropolitanos, ac Primates et ventilare, et iuste finire licet. *Eleuth. ep. vni. c. 2. Iuo par. 6. c. 316. decr. c. lib. 4. tit. 12. c. 12. panor.*

CAP. IX.

NON liceat Metropolitanis, sicut agere solebant, inconsulto Rom. Pontifice, Episcopos damnare; sed communi sanctae Romanae Ecclesiae consilio. *Iulius epist. 1. post med. Ansel. lib. 2. c. 42.*

CAP. X.

QVAMQVAM comprouincialibus Episcopis vna cum eorum Metropolitanano suae prouinciae causas Episcoporum, liceat

1 ij concor-

concorditer agitare: non tamen, sicut in Nicaena synodo est constitutum, licet definire absq. Rom. Pontificis auctoritate. *Felix II. ep. I. c. 18.* CAP. XI.

6. q. 4. c. 1. *Et 2.* SI Episcopus de aliquibus criminib. iudicetur, et de eo Episcopi eius prouinciae discordent, aliquib. innocentem, aliis nocentem iudicantibus, de tota controuersia sic fiat. Metropolitanus ex proxima prouincia alios euocet, qui iudicent, vna cum eiusdem prouinciae Episcopis. *Antioch. c. 14. Mart. Brac. c. 13. Bur. h. lib. I. c. 150. Iuo par. 5. c. 263. decr. Ansel. lib. 5. c. 77. in addit.* CAP. XII.

ABBAS, si in culpa reperiatur, aut fraude; et innocentem se asserens, ab Episcopo suo accipere noluerit correctionem; ad Metropolitanum iudicium deducatur. *Epauc. c. 19.* CAP. XIII.

SI quaecumq. persona contra Episcopum, vel actores ecclesiae se proprium crediderit habere negotium; prius ad eum recurrat caritatis studio, vt familiari aditione commonitus, sanare ea debeat, quae in querimoniam deducuntur. quam rem si differre voluerit, tunc demum ad Metropolitanum audientiam veniatur. de qua re cum litteras suas Metropolitanus ad comprouincialem Episcopum dederit, et causa ipsa inter utrosque quacumq. occasione amicis mediis non fuerit definita, vt ipsi Metropolitanus necessarium sit in eodem negotio iterare scriptum; et secundo admonitus, aut mittere, aut venire distulerit; tunc a caritate Metropolitanus sui noverit se esse suspensum, donec ad praesentiam eius veniens, causae ipsius, de qua petitur, reddiderit rationem. Quod si patuerit, Episcopum ipsum contra iustitiam fatigatum; is, qui eum iniusta interpellatione pulsauit, anni spatio a communione ecclesiastica suspendatur. *Aurel. V. c. 17.*

Archiepiscopus audit appellationes, et querellas, quae de Episcopis deferuntur. TIT. XII.

CAP. I. PLACVIT et hoc sanctae synodo, vt quicumq. presbyter, aut diaconus a proprio Episcopo depoli-

CAP. XIV. SI aliquid contentionis aduersus Episcopum potentior persona habuerit, pergat ad Metropolitanum Episcopum, et ei causas alleget, et ipsius sit potestatis, honorabiliter Episcopum, de quo agitur, euocare; vt in eius praesentia accusatori respondeat, et oppositas sibi actiones extricet. Quod si talis fuerit immanitas causae, vt eam solus Metropolitanus definire non valeat, aduocet secum vnum, vel duos coepiscopos. Quod si et ipsis dubietas fuerit, concilio definito diem, vel tempus instituant, in quo vniuersi rite collecti fratris sui, et coepiscopi causas discutiant, et pro merito, aut iustificent, aut culpent. *Matisc. II. c. 9.* CAP. XV.

CLERICI tam locales, quam dioecesani, qui se ab Episcopo grauari cognouerint; querellas suas ad Metropolitanum deferre non differant, vt Metropolitanus non moretur eiusmodi praesumptiones coercere. *Tolet. III. c. 20. Iuo par. 3. c. 137. decr.* CAP. XVI.

SI diuersae prouinciae duo fuerint sacerdotes, inter quos aliqua disceptatio oritur, conuenientibus in vnum Metropolitanis ipsorum. omnis illorum actio eorum iudicio terminetur: ita vt si vnus ex Episcopis ab alio Episcopo, vt a quacumq. persona inique fuerit aggrauatus; communi fratrum studio cum Dei solatio defendatur. *Lugdun. c. 1.* CAP. XVII.

ILLI ex Pontificibus sententiam excommunicationis merebuntur excipere, qui exortos contra se clamores negotiorum admoniti a Metropolitanus distulerint emendare, atque compescere: aut si admoniti, vt in iudicium primae sedis accedant, aut per se noluerint properare, aut vades suos neglexerint legaliter informatos dirigere. *Tolet. XIII. c. 8.*

tus fuerit propter aliquod crimen, vel si quamlibet iniustitiam se pati dixerit, et non acquieuerit iudicio proprii Episcopi, dicens eum suspectum se habere, vel propter

pter inimicitiam, quam erga se tenuerit, vel propter gratiam, quam aliis quibusdam praestare voluerit, idcirco in se fuisse tale operatum; potestatem habeat ad Metropolitanum ipsius prouinciae concurrere, et eam, quam putat iniustitiam, dispositionem, vel aliam laesionem denuntiare. Metropolita vero ille libenter suscipiat huiusmodi, et aduocet Episcopum, qui deposuit, vel alio modo clericum laesit, et apud se cum aliis etiam Episcopis negotii faciat examen, ad confirmandam scilicet sine omni suspitione, vel destruendam per generalem synodum, et multorum sententiam clerici depositionem. *Syn. IX. CP. sub Hadr. II. c. 26.* CAP. II.

† depositionem

11. q. 3. c. 4.

SI Episcopus iracundus, quod esse non debet, cito in presbyterum, vel diaconum motus, eicere eum ab ecclesia voluerit: prouidendum est, ne innocens condemnetur, vel communione priuetur. Eiectus potest ad Metropolitanum confugere, si vero is abest, ad vicinum, (potest ad vicinos Episcopos confugere. L.) qui de causa diligenter cognoscet. Audiendae enim sunt preces supplicum, et c. *Sard. 14. G. 17. L. Vide Nicaen. apud Carth. VI. c. 6. L. Afr. 101. L. Et in epist. ad Bonif. L. ante canones Carth. G. Iuo lib. 5. tit. 5. c. 4. panor. et par. 14. c. 15. decr. Ansel. lib. 3. c. 68. Caesar. lib. 5. c. 48.* CAP. III.

† cognoscent L.

SI quaecumq. persona contra Episcopum, vel actores ecclesiae habeat negotium, et ab eo commonitus differat sanare querimoniam: ad Metropolitanum audientiam veniatur. de qua re cum litteras suas Metropolitanus ad comprouincialem Episcopum dederit, et causa non fuerit definita, vt ipsi Metropolitanus necessarium sit in eodem negotio iterare scriptum: et secundo admonitus aut mittere, aut venire distulerit; tunc a caritate Metropolitanus sui noverit se esse suspensum, donec ad praesentiam eius veniens, causae ipsius, de qua petitur, reddiderit rationem et c. Si vero Metropolitanus a quocumq. comprouinciali Episcopo bis fuerit in causa propria appellatus, et eum audire distulerit: ad proximam synodum, quae constituitur, negotium suum in concilium licentiam habeat exercendi: et quidquid pro iu-

sticia a comprouincialibus suis statutum fuerit, studeat obseruare. *Aurel. V. c. 17.*

CAP. IV. CLERICI locales, et dioecesani, qui se ab Episcopo grauari cognouerint, querellas suas ad Metropolitanum deferre non differant; et Metropolitanus non moretur eiusmodi praesumptiones coercere. *Tolet. III. c. 20. Iuo par. 3. c. 137. decr.* CAP. V.

SI quis sacerdotum secundum statuta concilii Valentini, ad humanda decedentis Episcopi membra venire commonitus, pigra voluntate distulerit, appellantis clericis obeuntis Episcopi, apud synodum, siue apud Metropolitanum Episcopum, tempore anni vnus, nec faciendi Missam, nec communicandi habeat omnino licentiam. *Tolet. VII. c. 3. Burchar. lib. I. c. 216. Iuo par. 5. c. 330. decr.* CAP. VI.

FILII, vel nepotib. eius, qui confluxit, vel ditauit ecclesiam, licitum sit, vt si sacerdotem seu ministrum aliquid ex collatis rebus praeciderint defraudari, aut commonitionis honestae conuentione compescant, aut Episcopo vel iudici corrigenda denuntient. Quod si talia Episcopus agere temptet, Metropolitanus eius haec insinuare procuret. *Tolet. IX. c. 1.*

CAP. VII. QVICVMQVE ex clericis, vel monachis causam contra proprium Episcopum habens, ad Metropolitanum suum causaturus accesserit, non debeat a proprio Episcopo excommunicationis sententia praedamari, antequam per iudicium Metropolitanus sui, vtrū dignus excommunicatione habeatur, possit agnosci. Quod si ante iudicium quis Episcopus in talium personas excommunicationis sententiam praemisit; illis penitus, quos ligauerit, absolutis, in se illam noverit retorqueri sententiam. Quod etiam, et inter Metropolitanos conuenit obseruari, si praegrauatus quis a proprio Metropolitanus ad alterius prouinciae Metropolitanum molestiam praesurae suae agnoscendam detulerit; aut si inauditus a duob. Metropolitanis, ad regios auditus negotia sua perlaturus accesserit, et ob hoc excommunicationis iugulum a proprio Episcopo illi videatur infligi. *Tolet. XIII. cap. 12.*

Archiepiscopus circumbeat dioecesim, cum opus fuerit.

TIT. XIII.

CAP. I.

De censib. c.6. Grego. ix. & in r. collect.

ARCHIEPISCOPI parochias visitantes, pro diuersitate prouinciar. et facultatib. ecclesiarum, XL. vel L. euectionis numerum non excedat. Cardinales vero XX. vel XXV. non excedat. Episcopi XX. vel XXX. et c. Alex. III. in conc. Later. c. 4.

CAP. II.

QUILIBET Archiepiscopus, vel Episcopus per se, aut per Archidiaconum suum, vel idoneas personas honestas, bis, aut saltem semel in anno propriam parochiam, in qua fama fuerit haereticos habitare, circumbeat, et c. Inno. III. in conc. gen. Later. c. 3.

De haeret. c. 13. Greg. eo. ti. in 4. collect.

Ne Archiepiscopus auaritia causa suffraganeorum dioeceses circumbeat.

TIT. XIV.

CAP. vn.

Colof. 3. d.

AUARITIAM, utpote secundam idololatriam, Paulus magnus execratur Apostolus, cunctos videlicet, qui Christiano vocabulo censentur, ab omni turpi lucro abstinere volens; multo magis ergo iis, qui sacerdotio funguntur, nefas est coepiscopos, et suffraganeos suos per quemcumque modum grauare. Huius rei gratia definiti sancta haec, et vniuersalis synodus, nullum Archiepiscoporum, aut Metropolitanorum relinquere propriam ecclesiam, et sub occasione quasi visitationis, ad alias accedere, et potestate propria (inferiores salutem, et consumere redditus, qui apud illos inueniuntur ad ecclesiasticam dispositionem, et alimenta pauperum: ac per hoc aggrauare auaritia modo conscientias fratrum, et comministrorum suorum, excepta hospitalitate, quae aliquando ex necessario transitu fortassis accesserit. Sed et tunc non alia, nisi ex iis, quae

sunt ad praefens, de compendio praeparata inueniuntur, cum reuerentia, et cum timore Dei dignanter accipiat, et maturius propositum iter perambulet, nihil omnino eorum, quae sunt ecclesiae illius, vel suffraganei Episcopi petens, vel exigens. Si enim vnumquemque Episcoporum ecclesiae propriae rebus cum multa parcitate uti, et nullatenus in proprias utilitates importune, ac sine ratione disperdere, vel consumere redditus ecclesiasticos sacri canones decernunt: qua putas impietate iudicabitur dignus, qui aliis commissas ecclesias grauare, vel ambire, ac per hoc sacrilegii crimen incidere non formidat? Quisquis ergo post hanc definitionem nostram tale quid facere temptauerit, poenam a Patriarcha subeat, qui per tempus fuerit, secundum congruentiam iniustitiae, ac auaritia suae; et deponatur, et sequestretur, ut sacrilegus, et alter idololatra factus, iuxta magnum Apostolum. Syn. IX. CP. sub Hadr. II. c. 19.

Archiepiscopi a Pontifice Max. a Patriarcha, et a synodo iudicantur.

TIT. XV.

CAP. I.

METROPOLITANVS haereticus prouincialium Episcoporum, et vicinorum Metropolitanorum iudicio subiicitur. Ephes. r.

CAP. II.

SI clericus cum suo, vel alieno Episcopo controuersiam habet, a synodo prouinciae iudicetur. Si vero cum Metropolitanorum Episcopo, vel clericis litigat, apud Patriarcham, vel CP. sedem iudicem acci-

1. Tim. 3. b.

Tit. r.

1. Pet. 5. a.

† in inferiores abuti f.

T. XV. ARCHIEPISC. a P. M. a Patr. et a synodi.

accipiat. Chalc. 9. & 17. Aquisgr. 86. Nicol. in ep. ad Mich. Imper. 110 par. 6. c. 360. decr. CAP. III.

Hier. 48. b.

DIVINA Scriptura dicente, Male dictus omnis homo, qui facit opus Domini negligenter; quidam Metropolitanor. in extremam negligentiam, et desidiam delapsi, praeceptionibus suis subiectos ad se adducunt Episcopos; et committunt eis ecclesiae propriae diuina officia, et litanias, et cuncta omnino sacra, quae ad se pertinent ministeriat; ita ut per illos celebrant omnia, quae per semet alacriter agere debuerunt, ac per id eos, qui Episcopalem dignitatem meruerunt, quodam modo clericos sibi subiectos exhibeant. Vacant autem eidem praeter ecclesiasticas leges saecularibus curis, atque dispositionibus, dimittentes perseuerare in orationibus, et obsecrationibus pro suis delictis, ac populi ignorantibus, quod nusquam apud alios penitus inuenitur: cum sit canonicis nimirum contrarium omnino praecipit. et quod faciuist est, quia suis stipendiis per distinctas mensium vices praecipitur praedicta perficere ministeria, quod ab Apostolico munimine modis omnibus ostenditur alienum. Haec autem omnia magnis, et multis, et vehementissimis damnationibus dignos huiusmodi statuunt. probantur enim tales per haec, quae faciunt, etiam Satanica iactantia, et superbia languere. Quisquis ergo Metropolitanor. post hanc sanctae, et vniuersalis synodi definitionem, eadem audacia, vel superbia, et contemptu abusus, non per se cum timore Dei, et alacritate, seu conscientia bona, debita ministeria in propria ciuitate, sed per suffraganeos Episcopos suos efficere temptauerit, poenas exsoluat coram proprio Patriarcha, et aut corrigatur, aut deponatur. Synod. IX. CP. sub Hadr. II. c. 24.

† mysteria

† iidem f.

† certius

CAP. III.

CAP. IV.

SIMILITER Episcopus concurrere ad Patriarchale caput decernimus, qui a Metropolitanis suis (quamlibet iniustitiam pati dicunt) ut apud Patriarcham de Metropolitanis, qui sub ipso sunt, iustam, et sine suspitione sententiam, negotium, quod mouetur, accipiat. Insuper etiam nullo modo quisquam Metropolitanorum, vel

Episcoporum a vicinis Metropolitanis, vel Episcopis prouinciae suae iudicetur, licet quaedam incurrisse crimina perhibeatur: sed a solo Patriarcha proprio iudicetur, et c. Si quis autem non acquieuerit iis, quae a nobis edita sunt, excommunicatus existat. Synod. IX. CP. sub Hadr. II. c. 26.

CAP. V.

METROPOLITANI delictum superioris iudicio relinquatur ex parte conuicti nuntiandum et c. Inno. III. in conc. gen. Lat. c. 30.

CAP. VI.

CONSTITVTVM est, ut Aemilia tota cum suis vrbib. id est, Placentia, Parma, Regio, Mutina, Bononia, numquam ulterius Rauennati Metropoli subicerentur. Haec enim Metropolis patne iam annos centum contra sedem Apostolicam exere rat se, nec solum eius praedia vsurpauerat, sed ipsam Romanam Ecclesiam aliquando inuasit. Guibertus eius Metropolis incubator. Synod. apud Guardastall. sub Pasch. II. c. 1.

CAP. VII.

DE L A T V M est conuentui nostro epistolium confusae confessionis, et abolendae subscriptionis, quo Potamius Bracarenis ecclesiae Episcopus de factis propriis, suis annotarat articulis et c. tunc solitarie tantum, secretimque aduatis Pontificibus Dei, praedictum Episcopum ad esse coram nobis fecimus et c. qui scripturam recognouit et c. et cum vnus Dei nominis iuramento, vera esse dixit, vnde etiam per nouem ferme menses sponte deseruisse regimen ecclesiae suae, et ergastulo quodam pro admisso flagitio acturus paenitentiam se conclusisse dixit, tunc per fidelem confessionem agnito, quod tactu femineo sorduisset: licet hunc paterna antiquitas sacris regulis deicere ab honore decernat, nos tamen non abstulimus nomen honoris, quod ipse sibi sui criminis confessione iam abstulerat; sed decreuimus perpetua paenitentia hunc inseruire officis, et aerumnis et c. Tunc venerabilem Fructuosum ecclesiae Dumilensis Episcopum, communi omnium nostram electione constituimus ecclesiae Bracarenis gubernacula continere, ita ut omnem Metropolitim prouinciae Galliciae, cunctosque Episcopos, populosque conuentus ipsius, omnium

omniumq. curam animarum Bracarenfis ecclesiae gubernandam suscipiat et c. Ex concilio Valentiniano Galliae tit. 4. Nec illud fratres et c. Tolet. x. in fin. CAP. II X.

SIMILITER et a suprascriptis Patribus (Nicaenis) est definitum consonanter; ut si quisquam Episcoporum, aut Metropolitanor. aut comprouinciales, vel iudices suspectos habuerit, vestram sanctam Romanam interpellat sedem et c. Athan. & alii ad Feli. II. ante med.

Nihil Metropolitanus sine Episcopis, nihil Episcopi sine Metropolitanis agere debent; exceptis iis, quae ad singulorum parochias pertinent.

CAP. I.

SALVO in omnib. Romanae Ecclesiae privilegio nullus Metropolitanus, absq. ceterorum omnium comprouincialium Episcoporum. instantia aliquorum, audiat causas eorum, quia irritae erunt, immo et causam in synodo pro facto dabit. Nicae. LI. apud Iul. ep. 2. c. 14. Hygin. ep. 1.

CAP. II.

9. q. 3. c. 7. nullus. p. 1. **S**I quis Metropolitanus Episcopus, nisi quod ad suam solum pertinet parochiam, sine consilio, et voluntate omnium comprouincialium Episcoporum; aliquid agere temptauerit, gradus sui periculo subiacet; et quod egerit, irritum habeatur. sed quidquid de comprouincialium Episcoporum causis, suarumque ecclesiarum, et clericorum, atq. saecularium necessitatibus agere, aut disponere necesse fuerit; hoc cum omni consensu comprouincialium Pontificum agatur; non aliquo dominationis fastu, sed humilima, et concordia administratione, sicut Dominus ait: Non veni ministrari, sed ministrare. et alibi: Qui maior est vestrum, erit minister vester, et reliqua. Similiter et ipsi comprouinciales Episcopi, cum eius consilio, nisi quantum ad proprias parochias pertinet, agant, iuxta sanctorum Patrum constituta, ut vno ore sancta glorificetur Trinitas in saecula. Nicae. LXI. apud Iul. ep. 2. c. 23. Ansel. li. 3. c. 88. CAP. III.

Mat. 20. d.

Marci 10.

2.

EPISCOPOS vniuscuiusq. gentis nosse oportet eum, qui in eis est primus,

CAP. IX.

EGO Manasses Remensis Archiepiscopus pro superbia non dimisi, quod non venim ad synodum Augustudunensem, ad quam me Diensis Episcopus (Legatus Apostolicus) vocavit. Si vocatus nuntio, vel litteris Apostolicae sedis fuero; nullo malo ingenio, et nulla fraude me subtraham; sed veniens definitioni, et iudicio huius Ecclesiae fideliter obediam. Apud Gregor. VII. lib. 5. reg. ep. 17. post prin.

TIT. XVI.

et existimare ut caput; et nihil facere, quod sit arduum, aut magni momenti, praeter illius sententiam: illa autem facere vnumquemque, quae ad suam parochiam pertinent, et pagos, qui ei subsunt; sed nec ille absq. omnium sententia aliquid agat. Ap. 34. G. 35. L.

CAP. IV.

ARCHIEPISCOPVS nihil de (Episcoporum) causis, aut de aliis communibus, iuxta statuta Apostolorum, absque cunctorum illorum agat consilio: nec illi, nisi quantum ad proprias parochias pertinet, sine suo. quoniam tali gaudet concordia Altissimus, et gloriatur in membris suis et c. [Si autem aliquis Metropolitanor. inflatus fuerit, et sine omnium comprouincialium praesentia, vel consilio Episcoporum, aut eor. aut alias causas, nisi eas tantum, quae ad propriam suam parochiam pertinent, agere, aut eos grauare voluerit; ab omnibus districte corrigatur, ne talia deinceps praesumere audeat. Si vero incorrigibilis, eisq. inobediens apparuerit, ad hanc Apostolicam sedem, cui omnia Episcoporum iudicia terminare praecipitur, eius contumacia referatur; ut vindicta de eo fiat, et ceteri timorem habeant et c. Anice. ep. 1. post prin. et in med. Hadr. c. 23. ad Episcop. Mediom. Capitul. lib. 7. c. 493. Burch. lib. 1. c. 63. Iuo lib. 4. tit. 4. c. 1. panor. & par. 5. c. 54. decr. Ansel. li. 2. c. 21. in Rom. CAP. V.

9. q. 3. c. 5.

9. q. 3. c. 6.

ITEM constituimus, sicut et a sanctis Apostolis, eorumq. successoribus. decretum reperi-

9. q. 3. nullus. c. 7.

reperimus. Si quis Metropolitanus Episcopus et c. (vt Nicae. 61. apud Iul. ep. 2. c. 23. & Callist. ep. 2.) Similiter auctoritate facti Apostolica praecipimus, vt [nullus Metropolitanus Episcopus absq. ceteror. omnium comprouincialium Episcoporum. instantia aliquorum, audiat causas eor. quia irritae erunt, et ipse causam pro facto dabit. Lucius ep. 1. post prin. Hadr. c. 43. ad Episc. Mediom. Burch. lib. 1. c. 66. Iuo lib. 4. tit. 4. c. 2. panor. et par. 5. c. 100. et 101. decr. Anselm. lib. 3. c. 88.

CAP. VI.

9. q. 3. c. 7.

NVLLVS Primas, vel Metropolitanus dioecesanam ecclesiam, vel parochiam, aut aliquem de eius parochia praesumat excommunicare, vel iudicare, vel aliquid agere absque eius consilio, vel iudicio: sed hoc obseruet, quod ab Apostolis, ac Patribus, et praedecessoribus nostris est statutum, et a nobis confirmatum. Id est, si quis Metropolitanus Episcopus, nisi quod ad suam solummodo propriam pertinet parochiam, sine consilio, ac voluntate omnium comprouincialium Episcoporum, extra aliquid agere temptauerit; gradus sui periculo subiacet, et quod egerit, irritum habeatur, et vacuum. Sed quidquid de comprouincialium coepiscoporum, causis, eorumque ecclesiar. et clericorum, atq. saecularium necessitatibus agere, aut disponere necesse fuerit; hoc cum omni consensu comprouincialium agatur Pontificum: nec aliquo dominationis fastu, sed humilima, et concordia administratione, sicut Dominus ait: Non veni ministrari, sed ministrare. et alibi: Qui maior est vestrum, erit minister vester, et reliqua. Similiter ipsi comprouinciales Episcopi cuncta cum eius consilio, nisi quantum ad proprias pertinet parochias, agant, iuxta sanctorum constituta Patrum. qui quamuis aliquo tempore inter-

Mat. 20. d.

Marc. 10. g.

uallo nos antecesserint, ab vno tamen, eodemq. puritatis fonte veritatis, et fidei lumen hauserunt et c. [Nilius Primas, aut Metropolitanus, aut Episcopus alterius adeat ciuitatem, aut ad possessionem accedat, quae ad eum non pertinet, et alterius Episcopi est parochiae, super cuiusquam dispositione, nisi vocatus ab eo, eius iuris esse dinoscitur: aut quidquam ibi disponat, vel ordinet, aut iudicet, si sui gradus honore potiri voluerit. Si aliter, praesumpserit, damnabitur, et cooperatores, atq. consentientes et c. Callist. ep. 2. post prin. Hadr. c. 43. ad Episc. Mediom. Burch. lib. 1. c. 66. Iuo lib. 4. tit. 4. c. 2. panor. & par. 5. c. 100. et 101. & par. 14. c. 72. decr. Ansel. lib. 3. c. 88. & lib. 6. c. 119. Caesaraug. lib. 5. c. 18. CAP. VII.

EPISCOPI in singulis prouinciis sciant eum, qui praest Metropoli, et curam totius prouinciae suscipit. propterea quod in Metropolim vndique concurrunt omnes, qui negotia habent. vnde visum est honore quoq. eum praesesse, nihilque excedere Episcopos sine eo, iuxta veterem, et obseruatum Patrum canonem: his exceptis, quae ad singulas parochias competunt, et vicis, qui sub eis sunt. Namq. singuli Episcopi suae parochiae habent potestatem, et eam administrant pro singulorum pietate: et prouidere possunt omnem vicum, qui sub sua vrbe est; vt ordinare presbyteros, et diaconos, et cum iudicio singula discernant: nihilq. amplius temptare, sine Metropolitanis Episcopis. ipse quoq. nihil temptet sine aliorum sententia. Antio. 9. Mart. Brac. c. 4. Capitul. lib. 1. c. 8. CAP. IIX.

ANATHEMA sine consensu Archiepiscopi, aut coepiscoporum, praelata etiam euangelica admonitione, (Episcopus) nulli imponat. Melden. c. 56.

De iis, quae Archiepiscopi facere prohibentur.

TIT. XVII.

CAP. I.

SALVO in omnib. Romanae Ecclesiae privilegio, nullus Metropolitanus, absque ceteror. omnium com-

prouincialium Episcoporum. instantia aliquor. audiat causas eorum, quia irritae erunt; immo et causam in synodo pro facto dabit. Nicae. LI. apud Iul. ep. 2. c. 14. CAP.

CAP. II.

NON licet Metropolitano, inconsulto Rom. Pont. Episcopus damnare. *Iulius ep. 1. post med.*

CAP. III.

3. q. 6. c. 6.

DISCVTERE namq. Episcopos, et summas ecclesiasticor. negotior. causas Metropolitano vna cum omnib. suis com provincialibus, ita vt nemo ex eis desit, et omnes in singulor. concordent negotiis, licet: sed definire eorum, atq. ecclesiasticarum summas querellas causarum, vel damnare Episcopos absque huius sanctae sedis auctoritate minime licet. *Dam. ep. 3. c. 2. Ansel. lib. 2. c. 60. Tarrac. lib. 2. c. 45.*

CAP. IV.

DIDICIMVS libere inexploratae vitae homines, quibus etiam fuerint numerosa coniugia, ad praefatas dignitates, (*ad Episcopatum, presbyteratum, & diaconatum*) prout cuiumque libuerit, aspirare: quod non tantum illis, qui ad haec immoderata ambitione perueniunt, quantum Metropolitanis specialiter Pontificibus imputamus: qui dum inhibitis ausibus conuiuent, Dei nostri, quantum in se est, praecepta contemnunt et c. *Syric. ep. 1. c. 8.*

ORDINATIONEM sibi singuli

Metropolitani suar. prouinciar. cum his, qui ceteros sacerdotii antiquitate praeueniunt, restituto sibi per nos iure defendant. Alienum ius alter sibi non audeat vindicare: suis limitibus, suis terminis sit vnusquisq. contentus; et priuilegium sibi debitum in alium transferre se posse, noverit non licere. Quod si quis negligens Apostolicas sanctiones, plus gratiae tribuens personali, sui honoris desertor esse voluerit; priuilegiū suum in alium transferre posse se credens: non is, cui cesserit, sed is, qui intra prouinciam antiquitate Episcopali ceteros praeuenit, sacerdotes ordinandi sibi vindicet potestatem. *Leo ep. 67. siue 87. Episcopis Viennen. prouin. post med.*

CAP. VI.

HOC etiam placuit custodiri; vt nihil contra magnam synodum Metropolitanam existiment vindicandum. *Arcl. II. c. 37.*

CAP. VII.

NVLLVS Metropolitanus cuiumque laico dignitatem Episcopatus tribuat, sed nec reliqui Pontifices presbyterii, vel diaconatus honorem conferre praesumant, nisi anno integro fuerit ab eis praemissa conuersio. *Arcl. III. c. 2.*

De variis quibusdam Metropolitanis ecclesiis, quarum mentio fit in conciliis, et Pontificum epistolis.

TIT. XVIII.

CAP. I.

CONTENTIO de Metropoli, et leges de Metropoli Nicaeae, et Nicomediae. *Chalc. act. 13.*

CAP. II.

DAMASVS Stephano Archiepiscopo concilii Mauritaniae, et vniuersis Episcopis Africanae prouinciae. *Dam. epist. 3. in princip.*

CAP. III.

BONIFACIVS Episcopus vrbs Ro. Hilario Episcopo Narbonensi (*Metropolitano*) Bonif. ep. 3.

CAP. IV.

DE Attico veteris Epiri Metropolitanano Antistite, *Leo ep. 82. ad Anastas. Thessalonic.*

CAP. V.

DE Metropolitanano Episcopo prouinciae Venetiae, *Leo ep. 55. ad Septimum Episcopum Altini, siue epist. 83.*

CAP. VI.

AD Rauennium Arelatensem Archiepiscopum gratulatoria, et admonitoria. *Leo ep. 68. siue 88.*

CAP. VII.

FRATER, et coepiscopus noster ingenuus Ebredunensis Alpium maritimar. prouinciae Metropolitanus, et c. *Hilarius epist. 3.*

CAP. VIII.

DE ciuitate, quae nuper Agrippina vocabatur, nunc vero Colonia, iuxta petitionem Francor. nostraeq. auctoritatis praecceptum, nomini tuo Metropolitim confirmabimus et c. *Zach. ep. 4. in fine.*

CAP. IX.

IN Thessalonicensi Metropoli multi presbyteri, et diaconi alieni versantur. de his seruentur canones, qui de Episcopis disponunt. *Sard. 16. 17. G. 20. L.*

CAP.

CAP. X.

VRBS Tarraconensis Metropolitana. *Tarrac. in proem. Ger. 1.*

CAP. XI.

CVM Galliciae prouinciae Episcopi in Metropolitana Bracar. eiusdem prouinciae ecclesia confedissent, Lucretius memoratae Metropolitanae ecclesiae Episcopus dixit et c. *Bracar. 1. in pro.*

CAP. XII.

PROFVTVRVS huius Metropolitanae ecclesiae Episcopus et c. *Bracar. 1. c. 18. 22.*

CAP. XIII.

GALLICIAE prouinciae Episcopi tam ex Bracarenfi, quam ex Lucensi synodo cum suis Metropolitanis in Metropolitana Bracarenfi ecclesia conuenerunt. Martinus Bracarenfis Episcopus dixit et c. Nitigis Lucensis ecclesiae Episcopus dixit et c. *Brac. II. in pro.*

CAP. XIV.

MARTINVS Bracarenfis Metropolitanae ecclesiae subscripsi: Nitigis Lucensis Metropolitanae ecclesiae Episcopus subscri. et c. *Brac. II. in fine.*

CAP. XV.

MAVSONA in Christi nomine ecclesiae catholicae Emeretensis Metropolitanus Episcopus prouinciae Lusitaniae, et c. subscripsi. *Tolet. III. in fine.* Postea Toletanus, et Narbon. et Bracaren.

CAP. XVI.

ISIDORVS in Christi nomine Spalenfis ecclesiae Metropolitanus Episcopus

subscripsi. *Toletan. IV. in fine.*

CAP. XVII.

EVGENIVS Toletanae ecclesiae prouinciae Carthagenensis Metropolitanus Episcopus subscripsi. *Tolet. V. in fine.*

CAP. XVIII.

ORONTIVS in Christi nomine sanctae Emeritensis ecclesiae Metropolitanus Episcopus subscripsi. *Tolet. VII. in fine.*

CAP. XIX.

EVGENIVS indigne Toletanae sedis Metropolitanus Episcopus subscripsi. *Tolet. X. in fine.*

CAP. XX.

EGO Quiricus vrbs regiae Metropolitanus Episcopus haec gesta synodica subscripsi. *Tolet. XI. in fine.*

CAP. XXI.

TOLETANVS Archiepiscopus Metropolitanus Carthagenensis prouinciae. *Tolet. sub Gundemaro Rege.*

CAP. XXII.

STEPHANVS Archiepiscopus concilii Mauritaniae, et vniuersi Episcopi de tribus conciliis Africanae prouinciae. *Stephanus ad Damas.*

CAP. XXIII.

VETVS mos viget in prouinciis Europae, quod singuli Episcopi duos, vel tres sub se habent Episcopos; vnde Heracliae Episcopus sub se habet Heracliam, et Panton; Episcopus autem Byzes, Byzen, et Arcadiopolim; Coelensis Coelen; et Callipolim; Episcopus Sabadiae, Sabadiam; et Aphrodisiadem et c. *Libellus Euprepii Episcopi Byzes datus in Ephes. synodo.*

Communia de Archiepiscopis.

TIT. XIX.

CAP. I.

Distin. 65. c. 7.

QVONIAM consuetudo viget, et antiqua traditio est, vt Aeliensis Episcopus honoretur: habeat is quidem honorem; sed Metropoli sua dignitas seruetur. *Nicae. c. 7.*

CAP. II.

PLACVIT sancto, generaliq. concilio, vt vniciq. prouinciae iura sua, quae antiquitus, et ab initio ad eam pertineant, integra, et inuiolata seruentur, secundum iam inueteratum, et antiquum morem: po-

testate facta cuique Metropolitano, vt ad suam cautionem actorum excipiat exempla et c. *Ephes. decretum.*

CAP. III.

SI Episcopus formam sibi praescriptam De elect. c. in conferendis praedictis non seruat (*lo- 7. Gregor. quitur de decanatu, archidiaconatu, et beneficiis parochialib.*) potestatem suam amittat, eo. tit. in 1: et per Capitulum, aut per Metropolitanum, si per Capitulum concordare nequiverit, ordinentur. *Alex. III. in conc. Later. c. 3. in fine.*

CAP. IV.

SI Episcopus, et Capitulum conferre De concess. (*praeben- praeb. c. 2:*

Grego. ix. (præbendis ecclesiasticis; seu quaelibet officio) neglexerint; Metropolitanus de ipsis secundum Deum absque illorum contradictione disponat. *Alexan. III. in conc. Lateranen. c. 8. in fine.* CAP. V.

De haeret. SI dominus temporalis requisitus, et c. 13. Greg. monitus ab Ecclesia, terram suam purgare neglexerit ab haeretica feditate; per Metropolitanum, et comprouinciales Episcopos excommunicationis vinculo innodetur. et si satisfacere contempserit, intra annum, significetur hoc summo Pontifici, et c. *Inno. III. in conc. gen. Later. c. 3.*

CAP. VI.

PROVINCIAE multo ante Christi aduentum tempore diuisae sunt maxima ex parte, et postea ab Apostolis, et beato Clemente praedeceffore nostro ipsa diuisio est renouata, et c. *Anacle. epist. 2. post med. Iuo lib. 4. tit. 3. c. 1. panor. & par. 5. c. 53. decr. Caesar. lib. 2. c. 73.*

CAP. VII.

HOC ad praemissa adiungimus, ne benedictionem, quae diuina esse creditur, per impositionem manus, quis pretio comperet et c. ne ille se a culpa aestimet alienum, qui, etsi ipse quidem a redemptione liber, initiauerit benedictione mystica sacerdotem, et tamen ad alterius redempti voluntatem, vel sponte in hoc, vel necessitate consenserit et c. Aduersus haec facilius Deo adiuuante prouidebitur, si circa Metropolitanos priuilegia a sanctis Patribus constituta permaneant; si Metropolitanus circa parochias suas ordinem suum ea, qua decet ueneratione custodiant: ut nec electio Praefulis empta detur pretiis, et nec obsequentis sit quaesita operibus, et c. *Hormis. ep. 4. c. 2.* CAP. IIX.

EPISCOPVS, qui in aliena prouincia, sine licentia Metropolitanis, vel Episcoporum eius prouinciae, ordinatur clericos, depositus a synodo censetur. *Antio. 13. Mart. Brac. 7. Burch. lib. 1. c. 108. Iuo par. 5. c. 210. decr. Ansel. lib. 6. c. 198.*

CAP. IX.

SI quis Episcopus ecclesia carens ad uacantem ecclesiam se irrepserit, et sine perfecta synodo eam sedem usurpet, hunc electum (excommunicatum L.) esse censemus; licet a toto populo recipiatur. illa autem est perfecta synodus, in qua Metropolitanus interest. *Antio. 16. Mart. Brac. 9. Chalced. act. 12. G. 11. L. Burch. lib. 1. c. 39. Iuo par. 5. c. 150. decr. Caesar. lib. 4. c. 48. Tarrac. lib. 6. c. 67.* CAP. X.

SI Archiepiscopus morbi causa non potest munus suum exsequi; utatur consilio coepiscoporum suorum in administratione rerum ecclesiasticarum. *Melden. c. 47.*

Dis. 99. c. 1.

9. q. 2. m. l. l. m. 6.

Distin. 92. c. 8.

De potestate, et dignitate Episcopi.

TIT. I.

CAP. I.

c. 1. de sum. Trin. Grego. ix. et in 4. collect.

Hoc utique sacramentum altaris nemo potest conficere, nisi sacerdos fuerit rite ordinatus, secundum clauas Ecclesiae, quas ipse concessit Apostolis, et eorum successoribus Iesus Christus. *Inno. III. in con. gen. Lat. c. 1.*

CAP. II.

Matth. 18.

Esa. 61. b. c.

ECCLESIAE clauas Episcopus esse dicebat (Petrus Apostolus) Ipsi enim habent potestatem claudere caelum, et aperire portas eius, quia clauas caeli facti sunt, et c. Quaecumque alligaueritis super terram et c. et quaecumque solueritis et c. Si duo ex uobis consenserint super terram de omni re, quamcumque petierint, fiet illis et c. Vbi enim sunt duo, vel tres congregati in nomine meo et c. et Propheta dicit: Vos autem sacerdotes Domini uocabimini, ministri Dei nostri, dicitur uobis, fortitudinem gentium comedetis, et in gloria eorum superbietis et c. *Clem. ep. 1. post medium.* CAP. III.

Matth. 18.

Ioan. 20. f.

11. q. 3. c. 27.

QVOD sedes in Episcoporum ecclesiis excelsae constitutae, et praeparatae inueniuntur, ut thronus; speculationem, et potestatem iudicandi, et soluendi, atque ligandi a Domino sibi datam materiam docent, unde ipse Saluator in Euangelio ait: Quaecumque ligaueritis et c. et quaecumque solueritis et c. et alibi: Accipite Spiritum sanctum; quorum remiseritis peccata et c. Ideo ista praetulimus, ut intelligatis potestatem Episcoporum uestrorum, in eis que Deum ueneremini; et eos, ut animas uestras diligatis. et [quibus illi non communicant, non communicetis; et quos eiecerint, non recipiatis. Valde enim timenda

est sententia Episcopi, licet iniuste liget aliquem, quod tamen summopere prauidere debet. *Urba. ep. vni. post med. Burch. lib. 1. c. 1. Iuo par. 1. 4. c. 74. decret. Ansel. lib. 6. c. 145. & lib. 1. 2. c. 25.*

CAP. I V.

ABSIT, ut quidquam sinistrum de his loquar, qui Apostolico gradui succedentes, Christi corpus sacro ore conficiunt, per quos nos etiam Christiani sumus, qui clauas regni caelorum habentes, ante iudicii diem iudicant. Veteri quidem lege habebatur, quicumque sacerdotibus non obtemperasset, aut extra castra positus lapidabatur a populo, aut gladio ceruice subiecta contemptum expiabat cruore. Nunc uero inobediens spirituali animaduersione truncatur, et eiectus ab Ecclesia rabido daemonum ore decerpitur. *Anteros epist. 1. post med. Hieron. ad Heliodor. ep. 1. Iuo ep. 57. ad Landonem presbyterum.*

CAP. V.

DVO sunt, Imperator Auguste, quibus principaliter mundus hic regitur, auctoritas sacra Pontificum, et Regalis potestas. In quibus tanto grauius est pondus sacerdotum, quanto etiam pro ipsis Regibus hominum in diuino reddituri sunt examine rationem. Nosti etenim, quod licet praefideas humano generi dignitate, rerum tamen Praefulis diuinarum deuotus colla submittis, atque ab eis caussas tuae salutis expetis, inque sumendis caelestibus sacramentis, eisque disponendis, subditi te debere cognoscis religionis ordine potius, quam praefesse. Itaque inter haec, ex illorum te pendere iudicio, non illos ad tuam uelle redigi uoluntatem. *Gelas. ep. 5. ad Anast. Imperat. post prin. Vide Greg. VII. lib. 8. ep. 21. Troile. c. 2. Paris. 1. c. 3. Capit. lib. 5. c.*

167. Iuo lib. 5. tit. 3. c. 28. p. 1. panor. & par. 5. c. 378. decr. Ansel. lib. 1. c. 71. Tarrac. lib. 4. c. 17.

CAP. VI.

BEATVS Ambrosius non solum Regem, sed etiam cetera Imperatorem Theodosium moribus. et potestate non tantum excommunicauit, sed etiam ne praesumeret in loco sacerdotum in ecclesia manere, interdixit. Greg. VII. lib. 4. regist. epist. 2. ante med.

CAP. VII.

HONOR, et sublimitas Episcopalis, si Regum fulgore comparetur, et Principum diademati, longe erit inferius, quam si plumbi metallum ad auri fulgorem compares. (Haec Ambrosius lib. de dignitate Sacerdotali cap. 2.) Haec non ignorans Constantinus Magnus Imperator, non primum sessionis, sed vltimum inter Episcopos elegit locum, sciuit enim, quia superbis Deus resistit, humilibus dat gratiam. Greg. VII. lib. 4. regist. epist. 2. post med. Iuo lib. 5. tit. 3. c. 28. panor. et par. 5. c. 378. decr. Ansel. li. 1. c. 81.

CAP. VIII.

QUANTA sit sacerdotii dignitas, quantaque sublimitas Episcopalis, beatus Ambrosius, Doctor scilicet eximius, vestram doceat magnitudinem, vestramque instruat prouidentiam, in Pastoralis officii ponens: Honor igitur fratres, et sublimitas et c. ut supra. Greg. VII. lib. 1. 1. regist. ep. 2. in fine.

CAP. IX.

CONSTAT sacerdotes vicarios esse Apostolorum, et luminaria mundi. Parisien. sub Ludouico, & Loth. lib. 1. in princ.

CAP. X.

TOTIVS sanctae Dei Ecclesiae corpus in duas eximias personas, in sacerdotalem videlicet, et regalem diuisum esse nouimus. De qua re Gelasius ad Anastasium et c. Fulgentius quoque in libro de veritate praedestinationis, et gratiae ita scribit: Quantum pertinet, inquit, ad huius temporis vitam, in Ecclesia nemo Pontifice potior, et in saeculo Christiano Imperatore celsior inuenitur. Paris. sub Ludouico, et Loth. lib. 1. c. 3. Aquisgr. II. sub Lud. in prin. Capit. lib. 5. c. 167.

CAP. XI.

PETIMVS humiliter vestram excellentiam, ut per vos filii, et proceres vestri nomen, potestatem, vigorem, et dignita-

tem sacerdotalem cognoscant. Quod ex verbis Domini facile intelligere possunt, quibus beato Petro, cuius vicem indigni gerimus, ait: Quodcumque ligaueris super terram, erit ligatum et in caelo. et alibi discipulis generaliter dicit: Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; et quorum retinueritis, retenta sunt. Illud etiam ad exemplum eis reducendum est, quod in Ecclesiastica historia Constantinus Imperator Episcopis ait: Deus, inquit, constituit vos sacerdotes, et potestatem vobis dedit de nobis quoque iudicandi: et ideo nos a vobis recte iudicamur, vos autem non potestis ab hominibus iudicari. Paris. sub Ludouico, & Loth. lib. 3. c. 8. Aquisgr. II. sub Ludou. par. 4. c. 5.

CAP. XII.

LICET sanctorum decedentium sacerdotum vita, et meritis longe inferiores simus, idem tamen sacrum ministerium, quod indigni suscepimus, non minoris auctoritatis, et dignitatis existit. Et quamquam tanto ministerio indigni simus, propter illum tamen, cuius ministerium gerimus, in nobis non est contemnendum. Parisien. sub Ludouico, et Lothar. lib. 3. c. 9. Aquisgr. II. sub Ludou. par. 4. c. 5.

CAP. XIII.

PRIMO visum est normam vniuersae religionis, atque ecclesiasticae disciplinae duabus consistere personis, Pontificali videlicet, atque Imperiali: de qua re Gelasius Romanae sedis venerabilis Episcopus ad Anastasium scripsit et c. Aquisgr. II. sub Lud. in prin.

CAP. XIV.

CONSTAT Ecclesiam peregrinantem duabus praesentialiter personis gubernari, sacerdotali scilicet, ac regali: quatenus auctoritate Episcopali, atque Imperiali censura, intrinsecus, et extrinsecus circumseptam, liberius modum proprium valeat conseruare. Aquisgr. II. sub Ludou. par. 4. c. 25.

CAP. XV.

QUAMVIS Apostolis omnibus post resurrectionem suam parem potestatem tribuat (Dominus) et dicat: Sicut misit me Pater et c. accipite Spiritum sanctum, et c. Hoc erant utique, et ceteri Apostoli, quod fuit et Petrus, sed exordium ab vnitatem proficiscitur et c. Quam vnitatem tenere firmi-

Matt. c. 16.

Ioan. c. 20.

24. q. 1. lo-

quitur. 18.

Matt. 16. c.

Ioan. 20. c.

firmiter, et vindicare debemus, maxime nos Episcopi, qui in Ecclesia praesidemus, ut Episcopatum quoque ipsum vnum, atque indiuisum probemus et c. Episcopatus v-

nus est, cuius a singulis in solidum pars tenetur, Ecclesia vna est et c. Cypria. de vnit. Eccl. post princip. Ansel. lib. 1. c. 10. Tarrac. lib. 1. c. 291. & 292.

De institutione Episcoporum, et de officio ipsorum.

TIT. II.

CAP. I.

INITIVM Sacerdotii Aaron fuit, licet Melchisedec prior obtulerit sacrificium, et post hunc Abraham, Isaac, et Iacob. sed hi spontanea voluntate, non sacerdotali auctoritate ista fecerunt. Ceterum Aaron primus in lege sacerdotale nomen accepit, primusque Pontificali stola indutus victimas obtulit et c. Quo loco contemplari oportet Aaron summum Sacerdotem, id est, Episcopum fuisse, porro filios eius presbyterorum demonstrasse figuram et c. [In nouo autem Testamento post Christum Dominum nostrum, a Petro sacerdotalis coepit ordo, quia ipsi primo Pontificatus in Ecclesia Christi datus est, dicente Domino ad eum:

Exo. 29. d.

Distin. 21.

c. 2.

Matt. 16. c.

† deceden-

tib. f.

Luc. 10. c.

Tu es Petrus et c. Ceteri Apostoli cum eodem pari consortio honorem, et potestatem acceperunt, ipsumque Principem eorum esse voluerunt. Qui etiam iubente Domino in toto orbe dispersi Euangelium praedicauerunt, ipsis quoque discendentibus in locum eorum successerunt Episcopi, quorum ordinatio praetaxato fieri debet ordine, et modo. Quos qui recipit et c. Anacl. ep. 2. in med. 1. sid. lib. 2. de eul. offi. Aquisgr. c. 8. et 9. Raban. lib. 1. c. 4. de instit. cleric. Burch. Vormac. et Ansel. Lucen. lib. 1. cap. 1. Iuo Carnot. lib. 3. tit. 7. c. 7. panor. et par. 5. c. 1. decr. Caesar. lib. 2. c. 59.

CAP. II.

SACERDOTVM ordo bipertitus est, et sicut Dominus illum constituit, a nullo debet perturbari. Scitis a Domino Apostolos esse electos, et constitutos, et postea per diuersas prouincias ad praedicandum dispersos et c. Episcopi Apostolorum, presbyteri LXX. discipulorum locum tenent, et c. Amplius, quam isti duo ordines sacerdotum, nec nobis a Deo collati sunt, nec Apostoli docuerunt. Anacl.

ep. 3. in prin. c. 2. Burch. lib. 1. c. 4. Iuo par. 5. c. 58. et 98. decr.

CAP. III.

HVIVS rei gratia Dominus vobis commisit Ecclesiam suam, ut pro omnibus laboretis, et cunctis opem ferre non neglatis, et c. Vos, qui in summa specula a Domino constituti estis, attendere eos, et opprimere oportet, qui in fratres seditiones, et scandala excitant, ne simul cum eis pereatis. Alex. ep. 2. in. si. ad omnes Episcopos. Burch. lib. 1. c. 129. Iuo par. 5. c. 229. decr.

CAP. IV.

DEVS, fratres, ad hoc praedinauit, quod vos, et omnes, qui summo sacerdotio funguntur, ut iniustitias remoueat, et praesumptiones abscindat, et in sacerdotio laborantibus succurrat, et opprobriis, et calamitatibus eorum locum non praebearis; sed ei, qui calumniam, et opprobrium patitur, adiutorium feratis. illum vero, qui calumniam, vel opprobrium facit, abscindatis, et Domino in suis sacerdotibus opem feratis. Fabia. ep. 2. in med.

CAP. V.

SATAGENDV M est vobis, ne aliquis fratrum vestrorum grauer lacere-tur, vel pereat. Succurrere ergo vos oportet oppressis, et liberare eos de manu persequentium, ut cum beato Iob dicatis: Benedictio perituri super me veniebat, et eor viduae consolatus sum: Iustitia indutus sum, et vestrii me vestimento et c. vos ergo, qui in specula a Domino estis positi, comprimere, et repellere eos summopere debetis, qui fratribus insidias praeparant, aut in eos seditiones, et scandala excitant. Zephyr. ep. 1. ante si. ad Episcopos Siciliae.

CAP. VI.

EPISCOPALIS eminentiae culminis auctoritas non immerito sacris omnibus esse summa percensuit, quae ceteris sacerdotibus exercenda prohibuit, scilicet

m ij templo-

templorum Dei sacrationem, chrismatis benedictionem, sacrorumq. ordinum institutionem, quae tam diuinaliter inordinata persistunt, quam excellentissime conferuntur. quia et tanto ab eis singulariter impenduntur, quanto eidem summo culmini peragenda seruantur. Quomodo ergo, quod in se recipit, a se reicere poterit, cum haec a nullo altero conferri, quam a solis Pontificibus nouit, quibus nec ligata solui, nec soluta potuerunt ab aliquo religari? Sic enim ad Petrum Veritas ait: *Quodcumq. ligaueris super terram, erit ligatum et in caelo, et quodcumq. solueris super terram, erit solutum et in caelo. nequaquam aliquando poterit profanari, quod diuina iussione, simulque Apostolicae traditionis auctoritate sacrum noscitur extitisse et c. Tolet. viii. c. 7.*

CAP. VII.

SAEPE fiunt barbarorum persecutiones, et multae vrbes subiiciuntur infidelibus. ita ut non possit eius vrbes Episcopus suam sedem post ordinationem accipere, et ordinare, et alia facere, quae ad Episcopum pertinent. nos honorem suum sacerdotio conferuantes, nolimus posse infideles iura ecclesiastica dissoluere. sed ita ordinatis concedimus, ut possint ordinationes clericorum facere canonice, et auctoritate suae sedis vti, et firmam, et validam esse eius administrationem. neque enim temporis necessitate circumscribitur administratio. *Trul. 37.*

CAP. IIX.

OPORTVNVM ducimus, humilitatem, atque religionem, et in vultu, et in opere, et in habitu, et in sermone demonstrent (*Episcopi*) ut bene agentes, et habitu, et vultu demulceant; male agentibus vero, ipso suo visu terribiles sint, iuxta illud, quod in tabernaculo Dei bouum, et leonum effigies expressae memorantur. Et Dominus in Euangelio, et astutiam serpentis, et simplicitatem columbae habendam percenset. *Cabilo sub Carolo c. 4.*

CAP. IX.

QVI nuncupabantur Principes sacerdotum, nunc Episcopi nominantur et c. Presbyteris autem, sicut Episcopis dispensatio mysteriorum Dei commissae est, Prae-

sunt enim Ecclesiae Christi, et in confessione dominici corporis, et sanguinis confortes sunt cum Episcopis, similiter et in doctrina populorum, et in officio praedicandi. ac solam propter auctoritatem, summo sacerdoti clericorum ordinatio, et consecratio reseruata est, ne a multis disciplina Ecclesiae vindicata, concordiam solueret, scandala generaret. Nam Paulus Apostolus eosdem presbyteros, ut vere sacerdotes sub nomine Episcoporum assue-

rat et c. et ad Philippenses, Episcopis, et diaconibus scribit, cum vna ciuitas plures Episcopos habere non possit et c. *Isid. lib. 2. c. 7. de eccl. off. apud Aquisgr. c. 8. sub Ludou. Pio.*

CAP. X.

INITIUM quidem sacerdotii Aaron fuit et c. Quo in loco contemplari oportet, Aaron summum sacerdotem, id est, Episcopum fuisse, et filios eius presbyterorum figuram praemonstrasse et c. [In nouo Testamento post Christum sacerdotalis ordo a Petro Apostolo coepit, ipsi enim primum datus est Pontificatus in Ecclesia Christi. sic enim loquitur ad eum Dominus: Tu es Petrus et c. Hic ergo ligandi, soluendiq. potestatem primum accepit, primusq. ad fidem populum virtute suae praedicationis adduxit. Siquidem et ceteri Apostoli cum Petro par consortium honoris, et potestatis acceperunt, qui etiam in toto orbe dispersi Euangelium praedicaerunt, quibusq. decedentibus successerunt Episcopi, qui sunt constituti per totum mundum in sedibus Apostolorum. qui non iam ex genere carnis, et sanguinis eliguntur, sicut primum secundum ordinem Aaron, sed pro vniuscuiusque vita, meritoq. quod in eum gratia diuina contulerit et c. Quattuor sunt genera Apostolorum. vnum a Deo tantum, ut Moses; alterum per hominem, et Deum, ut Iosue; tertium per hominem tantum, sicut his temporibus multi fauore populi, et potestatum in sacerdotium subrogantur: quartum genus ex se est, sicut pseudoprophetarum, et pseudoapostolorum. Apostoli missi interpretantur, quia ipsos misit Dominus euangelizare ad illuminationem omnium populorum. Episcopus autem, ut quidam prudentium ait, nomen est oneris, non

Tit. r. b. 1. Tim. 3. d.

Exod. 29.

Dis. 21. c. 2.

Matt. 16. c.

CAP. XII.

ris, non honoris. quod ille, qui superefficitur, superintendit, curam subditor. gerens, scopos quidem intentionem, Episcopos superintendentes possumus dicere: ut intelligat non se esse Episcopum, qui non prodesse, sed praesse dilexerit. Quod vero per impositionem manus a praecessoribus Dei sacerdotibus, Episcopi ordinantur, antiqua est institutio et c. Sic et superimpletor legis, et Prophetar. Dominus noster Iesus Christus, per manus impositionem Apostolos benedixit, sicut in Euangelio Lucae scriptum est: et perduxit illos trans Bethaniam, et eleuauit manus suas, et benedixit eis et c. Et in Actibus Apostolor. ex praecepto sancti Spiritus Paulo, et Barnabae ab Apostolis manus imposita est in Episcopatum, et sic missi sunt ad euangelizandum et c. Cuius prae ceteris spirituale officium est, Scripturas legere, percurrere canones, exempla Sanctorum imitari; vigilis, ieiuniis, orationibus incumbere; cum fratrib. habere pacem, ne quemquam ex membris suis discerpere, nullum damnare, nisi comprobatum; nullum excommunicare, nisi discussum. *Isid. lib. 2. c. 6. de eccl. off. apud Aquisgr. c. 9. Raban. lib. 1. c. 4. de instit. cleric. Caesar. lib. 2. c. 59.*

Luc. 24.

Act. 13. d.

1. c. 5. lib. 2. c. 6. de eccl. off. apud Aquisgr. c. 9. Raban. lib. 1. c. 4. de instit. cleric. Caesar. lib. 2. c. 59.

1. Cor. 1. b.

POSTquam vnusquisq. eos, quos baptizauerat, putabat suos; non Christi: in toto orbe decretum est, ut vnus de presbyteris electus superponeretur ceteris, ad quem omnis cura Ecclesiae pertineret, et schismatum semina tollerentur. Putat aliquis, non scripturar. sed nostram scientiam esse, Episcopum, et presbyterum vnum esse, et aliud aetatis, aliud nomen officii? relegat Apostoli ad Philippenses verba. Paulus, et Timotheus serui Christi Iesu, omnibus sanctis in Christo Iesu, qui sunt Philippis cum Episcopis, et diaconibus, gratia vobis, et pax, et reliqua. Philippi vna est vrbs Macedoniae. Et certe in vna ciuitate plures, ut nuncupantur Episcopi, esse non poterant. Sed quia eosdem Episcopos illo in tempore, quos presbyteros appellabant, propterea indifferenter de Episcopis, quasi de presbyteris est locutus. *Hieronymus in epistol. ad Titum, apud Aquisgr. c. 10. sub Lud. Pio.*

IPSIS sacerdotibus proprie animar. curandarum sollicitudo commissa est, qui pondus populi sibi commisi viriliter sustinentes, pro peccatis omnium, velut pro suis, infatigabiliter supplicant Deo, ac velut quidam Aaron incensum contriti cordis, et humiliati spiritus offerentes, quod placatur Deus, auertunt iram futurae animaduersionis a populo, qui per Dei gratiam sunt diuinae voluntatis indices, ecclesiarum Christi post Apostolos fundatores, fidelis populi duces, veritatis adseratores, prauae doctrinae hostes, omnibus bonis amabiles, et male sibi consciis etiam ipso visu terribiles, vindices oppressorum, patres in fide catholica regenerantium, praedicatores caelestium praemior. exempla honorum operum, documenta virtutum, et forma fidelium. Ipsi sunt Ecclesiae decus, in quibus amplius fulget Ecclesia; ipsi columnae firmissimae, quibus in Christo fundatis innititur. omnis multitudo credentium; ipsi ianuae ciuitatis aeternae, per quas omnes, qui credunt, ingrediuntur ad Christum; ipsi ianitores, quibus clauis datae sunt regni caelorum; ipsi etiam dispensatores regiae domus, quorum arbitrio in aula Regis aeterni diuiduntur gradus, et officia singulorum. Hi sunt, qui non ambiendo, sed spiritualiter viuendo sacerdotium meruerunt, qui non fauoris humani suffragio, sed diuino munere sublimati, nihil sibi de praestantia sui principatus applaudunt: quos non inflat honor acceptus, sed exercet labor impositus; qui non excellentiam suam cogitant prouecti, sed sarcinam; nec gloriantur de officii dignitate, sed sudant potius constituti sub onere. *Parisiens. sub Ludouico, et Lothar. lib. 1. c. 4. et lib. 3. c. 9. Ex Prospero lib. 2. de vita actiua, et contemplatiua c. 2. Aquisgran. sub Lud. par. 4. c. 5. Capitul. lib. 5. c. 163.*

CAP. XIII.

EPISCOPVS iuxta regulam a beato Paulo Apostolo decretam, ministerium peragat Episcopale. At qui secus gesserit, canonum coerceatur auctoritate. *Aquisgr. II. sub Lud. par. 1. c. 2.*

CAP. XIV.

SACERDOTVM est, diuina populo dare mandata, et referre responsa.

quia

Exod. c. 28. quia in rationali pectoris Aaron erant doctrina, et veritas; et sacerdotalis chorus os
Hierc. c. 15. Domini appellatur, sicut scriptum est: Si separaueris pretiosum a vili, quasi os meum
Ezechiel. c. 33. eris. cui etiam dictum est: Tu autem annuntiabis eis, quia in populis vniuersis, ex me, et legem requirent ex ore sacerdotis; quia Angelus Domini exercituum est. Sacerdotum est etiam, imminentem gladium, quae est animaduersio diuini furoris, atque iudicii, populis nuntiare: eorum est nihilominus, verbi gladio acutius omni gladio accipiti, qui penetrat vsq. ad diuisionem animae, et spiritus, compagum quoq. et medullarum, ac cogitationum, et

intentionem cordis in vnoquoq. Ecclesiae filio praua rescicare a rectis, prauosque in omni Ecclesia, si ita res poposcerit, vt saeculi iudices, et iudicii diuini praecones, segregare de rectis, quia nulli, qui sanum sapit, est dubium, ita Dominum omnia moderasse, vt clauibus Ecclesiae datis, aditus ad vitam claudi debeat, vel reserari; et quidquid ordine ordinato a Sacerdotibus in Ecclesia geritur, per gratiam sancti Spiritus ab illo geratur, qui quod eis promissit, nullatenus pro quocumque in quocumq. dimisit: Ecce ego, inquit, vobiscum sum vsq. ad consumationem saeculi. *Melden. in principio.*

Quibus gradibus debeat Episcopus ascendere ad Episcopatum.

CAP. I.

SI quis propter ipsum bonum humilitatis, quae est circa Christum Iesum, abrenuntians mundo fiat clericus, aut monachus, et omnem gradum ecclesiasticum transiens per definita nunc tempora, irreprehensibilis inuentus extiterit; ita vt in gradu lectoris annum compleat, in subdiaconi vero duos, sitque diaconus tribus, et presbyter quattuor annis et c. Bene placuit huic sanctae, ac vniuersali synodo, Episcopum, vel Patriarcham eligi hunc, et admitti. si vero praeter hanc definitionem nostram quisquam ad iam fatum supremum honorem prouectus extiterit, reprobetur, et ab omni sacerdotali operatione prorsus abiiciatur, vt pote qui extra sacros canones sit promotus. *Syn. 111. gen. sub Hadriano 11. c. 5.*

CAP. II.

NE per saltum fiat ordinatio, neq. ex laicis Episcopus. *Synod. 111. sub Ioan. IX. act. 2.*

CAP. III.

SI quis desiderat in Ecclesia militare, aut proficere; sit prius ostiarius, lector, exorcista, per tempora, quae Episcopus constituerit, deinde acolythus an. v. subdiaconus an. v. custos martyrum an. v. diaconus an. v. presbyter annis tribus, probatus ex omni parte: in tantum, vt etiam ab his, qui foris sunt, testimonium habeat bonum, v-

nus videlicet vxoris vir, quae tamen a sacerdote sit benedicta, et si probatus fuerit dignus, et vota populi, et cleri concurrerint, canonicè Episcopus consecratur, quem postea nec clerus, nec populus perturbare debet et c. *Synod. Rom. cclxii. Episcopos. sub Siluestro.*

CAP. IV.

SI quis clericatum promereri desiderat, hoc iustum est, vt sit ostiarius annum vnum, lector an. xx. exorcista an. x. acolythus an. v. subdiaconus an. v. diaconus an. v. et sic ad honorem presbyterii accedat; et faciens in eo ordine an. vi. si fuerit omnium votiua gratia, non praemio, non inuasiōe cupiditatis, nulli praeripiens gradum, sic ab omni Ecclesia eligatur consecrandus Episcopus, nullo de membris Ecclesiae intercedente, et omni Ecclesia conueniente. *Siluest. in conc. Ro. cclxxv. Episcopos. c. 5.*

CAP. V.

(SILVESTER) praeter synodum constituit, vt nullus ex laica persona ab honore acolythi ad Episcopatum subleuaretur, nisi prius fuisset ostiarius, lector annis xxx. deinde vna die exorcista, postea caperet onus acolythi, et faceret in eodem ordine annos x. vt acciperet onus subdiaconi, et in subdiaconatu esset an. v. deinde ad diaconatus honorem pertingeret fixus. rogantibus xxx. presbyteris examen, vt esset

vt esset diaconus Cardinalis, quia a prima sede erat constitutum, vt seruiret an. x. Si quis desideraret ordinem presbyterii, in vii. annis a cuncto clero Romano probaretur gratia doctrinae, natiuitatis, generositatis, et consilii, non expetens praedam a quoquam, et cuius opinionem claram, et firmam omnes presbyteri declararent, et confirmarent: et sic ad ordinem presbyterii accederet, et faceret in eodem ordine an. 111. et ita si exigat ordo, vel causa pietatis, aut sanctitatis, ad onus Episcopatus ascenderet, et omnis clerus peteret ordinari ex vno voto perenni. *Siluester in synod. Rom. 284. c. 11.*

CAP. VI.

NVLLVS laicus clericus, vel tantum subdiaconus in Episcopum eligatur. *Vrbani. 11. in concil. Clarom. c. 5.*

CAP. VII.

EVM, qui ex vita gentili accesserit, et baptizatus fuerit, vel ex improba viuendi ratione, non est aequum protinus Episcopum fieri. Iniquum est enim, vt qui sui nondum experientiam ostenderit, sit aliorum magister, nisi forte hoc diuina gratia fiat. *Apost. c. 80.*

CAP. VIII.

SI quis Episcopus esse meretur; sit primo ostiarius, deinde lector, postea exorcista, inde sacretur acolythus, demum vero subdiaconus, deinde diaconus, et postea presbyter, et exinde si meretur, Episcopus ordinetur. *Caius ep. vni. in fin. Viden. Anacl. ep. 2. post prin.*

CAP. IX.

QVICVMQVE se Ecclesiae vouerit obsequiis a sua infantia, ante pubertatis annos baptizari, et lector. debet ministerio sociari; qui ab accessu adolescentiae vsque ad tricesimum aetatis annum, si probabiliter vixerit; vna tantum, et ea, quam virginem, communi per sacerdotem benedictione percepit, vxore contentus, acolythus, et subdiaconus esse debebit. posteaque ad diaconi gradum, si se ipse primitus continentia praeeunte, dignum probauerit, accedat. vbi si ultra quinque annos laudabiliter vixerit, et ministraverit congrue, presbyterium consequatur; exinde post decennium Episcopalem cathedram poterit adipisci, si tamen per haec tempora integritas vitae, ac fidei eius fuerit approbata. Qui vero iam aetate

grandaeuus, melioris propositi conuersatione prouocatus, ex laico ad sacram militiam peruenire festinat, desiderii sui fructum non aliter obtinebit, nisi eo, quo baptizatur tempore, statim lectorum, aut exercitarum numero societur; si tamen eum vnam habuisse, vel habere, et hanc virginem accepisse constet vxorem. Qui dum initiatus fuerit, expleto biennio, per quinquennium aliud acolythus, et subdiaconus fiat, et sic ad diaconatum, si per haec tempora dignus iudicatus fuerit, prouehatur. exinde iam accessu temporum presbyterio, vel Episcopatu, si eum cleri, ac plebis euocauerit electio, non immerito societur. *Syric. ep. 1. c. 8. 9. et 10. Iuo par. 6. c. 91. et 92. decr.*

CAP. X.

MONACHOS, quos morum grauitas, et vitae, ac fidei institutio sancta commendat, clericorum officiis aggregari et optamus, et volumus. ita, vt qui intra tricesimum annum aetatis sunt digni, in minoribus, per gradus singulos crescente tempore promoueantur ordinibus, et sic ad diaconatus, vel presbyterii insignia maturae aetatis consecratione perueniant, nec per saltus ad Episcopatus culmen ascendant, nisi in his eadem, quae singulis dignitatibus superius praefiximus, tempora fuerint custodita. *Syric. ep. 1. c. 13. Iuo par. 6. c. 53. decr. Ansel. lib. 7. c. 101. in addit.*

CAP. XI.

LAICI, qui habentes vxores baptizati sunt et c. non prohibentur ad clericatus sortem assumi; ita sane, vt in eos tempora a maioribus constituta seruentur, nec cito quilibet lector, acolythus, diaconus, sacerdos fiat. quia in minoribus officiis si diu perdurent, et vita eorum pariter, et obsequia comprobantur, vt ad sacerdotium posthac emensis stipendiorum meritis veniant, nec praeripiant, quod vita probata meretur accipere. *Inno. ep. 4. c. 4. 5. Iuo lib. 3. tit. 5. c. 4. panor. et par. 6. c. 95. decr. Ansel. lib. 7. c. 29. Tarrac. lib. 1. c. 129.*

CAP. XII.

QVIS ille tam arrogans, tam impudens inuenitur, vt in caelesti militia et c. statim dux esse desideret, cum tiro ante non fuerit; et prius velit dicere, quam discere? Assuecat in Domini castris, in le-

storum primitus gradu, diuini rudimentis seruitiis; nec illi vile sit, exorcistam, acolythum, subdiaconum, diaconum per ordinem fieri; nec hoc saltu, sed statutis maiorum ordinatione temporibus. Iam vero ad presbyterii fastigium talis accedat, ut et nomen aetas impleat, et meritum probitatis stipendia antea facta testentur. iure inde Summi Pontificis locum sperare debet. *Zosimus ep. 1. c. 1. Ansel. lib. 6. c. 24.*

CAP. XIII.

Distin. 77. c. 2. HAE C autem [in singulis gradibus] obseruanda sunt tempora: si ab infantia ecclesiasticis ministeriis nomen dederit, inter lectores ad xx. aetatis annum continuata obseruatione perduret. Si maior, et grandaeuus accesserit, qui tamen post baptismum statim se diuinae militiae desiderat mancipari, siue inter lectores, siue inter exorcistas quinquennio teneatur, exinde acolythus, vel subdiaconus iv. annis sit, et sic ad benedictionem diaconatus, si mereatur, accedat. In quo ordine quinq. annis, si inculpate se gesserint, haerere debet. exinde suffragantibus stipendiis, per tot gradus datis propriae fidei documentis, presbyterii sacerdotium poterit promereri. De quo loco, si eum exactior ad bonos mores vita perduxerit, summum Pontificatum sperare debet. *Zos. epist. 1. c. 3. Ansel. lib. 7. c. 41.*

CAP. XIV.

Distin. 59. c. 1. ORDINATOS quosdam Episcopos, qui nullis ecclesiasticis ordinibus ad tantae dignitatis fastigium fuerint instituti, contra Patrum decreta, didicimus: cum ad Episcopatum his gradibus, quibus frequentissime cautum est, debeat perueniri, ut minoribus initiati officii ad maiora firmentur. *Caes. ep. 2. c. 3. Burch. lib. 1. c. 18. Iuo par. 5. c. 72. decre. Tarrac. lib. 6. c. 137.*

CAP. XV.

*Dist. 6. mi-
raur. c. 5.* MERITO beatorum Patrum venerabiles sanctiones, cum de sacerdotum electione loquerentur, eos demum idoneos sacris administrationibus censuere, quorum omnis aetas a puerilibus exordiis usque ad prouectiores annos, per disciplinae ecclesiasticae studia cucurrisset, ut unicuique testimonium prior vita praerberet, nec posset de eius prouectione dubitari, cui pro laboribus multis, pro moribus castis, pro

actibus strenuis, celsioris loci praemium deberetur et c. Eos, quorum prouectio hoc tantum reprehensionis incurrit; quod ex laicis ad officium Episcopale delecti sunt, et c. susceptum sacerdotium tenere permittimus, non praecudicantes Apostolicae sedis statutis, nec praedecessorum nostrorum, nostrisque decretis, quibus salubriter constitutum est; ne primum, vel secundum, aut tertium in Ecclesia gradum quicumque laicorum quibuslibet suffragiis fultus, ascendat; priusquam ad hoc meritum per legitima augmenta perueniat. *Leo epist. 85. ad Episc. African. c. 1. Iuo par. 5. c. 105. decre.*

CAP. XVI.

QVI non Dei gratia, sed promissione rerum ecclesiasticarum praemissa, ad sacerdotium conantur accedere; desideriorum talium reprimantur effectus. Qui autem ab huiusmodi se intentione non cohibent, vindictis canonum sciant se sine dubitatione subiiciendos. Nec facile ad sacerdotium permittantur accedere, quibus et gradus, et tempora constituta sunt, per quae ad hanc dignitatem debeant aspirare et c. *Symma. ep. 1. c. 2.*

CAP. XVII.

HOMINEM laicum non promouendum ad sacerdotium subito, sed per suos gradus, sicut Sardicense concilium ait, ut de laicis non eligerentur Antistites, c. XIII. et c. et Gelasius non solum Episcopos de laicis fieri prohibuit, sed etiam presbyteros, ne talia praesumerent, vetuit in decretorum suorum c. III. *Nicol. in ep. ad Michael. Imper. ante med. quae incip. Principatum. lecta in act. 4. synod. VIII. CP. sub Hadr. II. post princip.*

CAP. XVIII.

SI quis diues, vel scholasticus ex foro *Dist. 6. c. 10. Osius.* petatur Episcopus fieri, non ante ordinetur, quam lectoris, diaconi, et presbyteri ministerium peragat: ut si in singulis gradibus dignus censeatur, ad culmen Episcopatus breuiter ascendat. Habeat autem vnusquisque gradus competens temporis spatium, in quo eius fides, et virtus cognosci possit; et qui sacerdotio dignus existimatur, maiore honore fruatur. non enim decet Episcopum, aut presbyterum, aut diaconum cito ordinare: nam recte is neophytus dicitur, cum Paulus gentium doctor prohibeat celeres ordinationes. multi temporis

poris probatio eius conuersionem, et mores declarabit. *Sard. 10. G. 13. L. Burch. li. 1. c. 17. Iuo par. 5. c. 71. decre. Caes. lib. 3. c. 20.*

CAP. XIX.

NON oportet statim a baptismo promoueri in ordinem sacrum neophytum ad ordinem sacerdotalem. *Laod. c. 3.*

CAP. XX.

Dist. 51. c. 5. qui in aliquo. QVI non promoueantur ad sacerdotium, ex regulis canonum necessario credimus inferendum. Id est, qui in aliquo crimine delecti sunt et c. Qui per gradus ecclesiasticos non ascenderunt. *Tolet. iv. c. 18.*

CAP. XXI.

QVI saltu sine gradu diaconi ad sacerdotium profiliuit; in degradationem debitam resilere debet. *Syn. Suesion. apud D. Medard. in accusat. Hincmari, in fine.*

CAP. XXII.

CAIUS constituit, ut omnes ordines in Ecclesia sic ascenderent. Si quis Episco-

pus fieri mereretur, ut esset ostiarius, lector, exorcista, acolythus, sequens subdiaconus, diaconus, presbyter, exinde Episcopus ordinaretur. *Damas. in Caii.*

CAP. XXIII.

SILVESTER constituit, ut si quis desideraret in Ecclesia militare, aut proficere, ut esset ostiarius * lector annos xxx. exorcista dies xxx. acolythus annis v. subdiaconus annis v. custos martyr. annis v. diaconus annis vii. presbyter annis iii. probatus ex omni parte, ut etiam ab his, qui foris sunt, habeat bonum testimonium, vnus vxoris vir, vxore a sacerdote benedicta, et sic ad ordinem Episcopatus accederet: nullum maioris, vel prioris locum inuaderet, nisi ordine temporum cognosceret omnium clericorum vota grata, nullo omnino clerico contradicente, vel fideli. *Damasus in Siluestro. post principium.*

Populus, et clerus olim solebant in electione ostendere, quem vellent sibi praesse Episcopum, et non populus solus. TIT. IV.

CAP. I.

EPISCOPVM consecrari non conuenit, nisi a clericis, et populo fuerit postularus. *Syno. Rom. sub Eugen. II. & Leone IV. c. 5.*

CAP. II.

QVOTIENS defuncto Pastore alicuius ecclesiae, alius est ei canonicè subrogandus; instantia visitatoris Episcopi, qui ei ab Apostolica, vel Metropolitana sede directus est, clerus, et populus remota omni saeculari ambitione, timore, atque gratia, et Apostolicae sedis, vel Metropolitanani sui consensu Pastorem sibi secundum Deum eligat, qui si correptus aliquo vitio aliter agere praesumpserit, electionis perpetuam factae omni fructu carebit, et de cetero nullam electionis potestatem habebit: electionis vero potestas omnis in deliberatione sedis Apostolicae, siue Metropolitanani sui consistat. *Greg. VII. in syn. Rom. an. VII. sui Pontific. c. 6.*

CAP. III.

Dist. 77. qui cumq. c. 13. (QVI ordines inferiores suscepit) exinde

iam accessu temporum presbyterio, vel Episcopatu, si eum cleri, ac plebis euocauerit electio, non immerito societur. *Syric. ep. 1. c. 10. Iuo par. 6. c. 91. decre.*

CAP. IV.

NVLLVS inuitis detur Episcopus. *Dist. 61. c. 13. dist. 63. rium requiratur. Tunc alter de altera elicitur. 26. clericis cui est Episcopus ordinandus, nullus dignus, quod euenire non credimus, poterit reperiri, et c. *Caes. lib. 2. c. 5. Syn. Rom. sub Eugen. II. & Leone IV. c. 5. Burch. lib. 1. c. 7. Iuo li. 3. tit. 1. c. 7. panor. et par. 5. c. 61. decre. & in epist. 46. ad Gaufridum. Deusd. c. 1. Ansel. lib. 6. c. 21. Caes. lib. 3. c. 25. Tarrac. lib. 3. c. 3.**

CAP. V.

CVM de Summi sacerdotis electione tractabitur, ille omnibus praeponatur, quem cleri, plebisque consensus concorditer postulauerit. Ita ut si in aliam forte personam partium se vota diuiserint, Metropolitanani iudicio is alteri praeferatur, qui ma-

qui maiorib. et studiis iuuatur, et meritis tantum ut nullus inuitis, et non petentib. ordinetur, ne ciuitas Episcopum non optatum aut contempat, aut oderit, et fiat minus religiosa, quem conuenit, cui non licuerit habere, quem voluit. [De persona autem consecrandi Episcopi, et de cleri, plebisq. consensu, Metropolitanus Episcopus ad fraternitatem tuam referat, et c. Leo ep. 54. alias ep. 82. vel 84. ad Anastas. Thessalon. c. 5. & 6. Iuo lib. 3. tit. 1. c. 6. panor. & par. 5. c. 347. & 348. decr. Ansel. lib. 6. c. 16. Deuid. c. 1.] CAP. VI.

QUID sibi Hilarius quaerit in aliena prouincia; et id, quod nullus decessorum ipsius habuerit, cur usurpat? Expectantur certe vota ciuium, testimonia populorum, quaereretur honorator. arbitrium, electio clericorum; quae in sacerdotum solent ordinationibus ab his, qui norunt Patrum regulas custodiri: ut Apostolicae auctoritatis norma in omnibus seruetur, qua praecipitur, ut sacerdos ecclesiae praefuturus, non solum attestacione fidelium, sed etiam eorum, qui foris sunt, testimonio muniatur et c. Leo ep. 67. vel 87. ad Episcopos Viennen. prou. in med.

CAP. VII.

PER pacem, et quietem Sacerdotes, qui praefuturi sunt, postulentur. teneatur subscriptio clericorum, honorator. testimonium, ordinis consensus, et plebis. Qui praefuturus est omnibus, ab omnibus eligatur. Ordinationem sibi singuli Metropolitanus suarum prouinciarum cum his, qui ceteros sacerdotii antiquitate praeueniunt, restituito sibi per nos iure defendant et c. Leo ep. 67. siue 87. ad Episcopos Viennen. prouin. ante finem.

CAP. IIX.

NVLLA ratio sinit, ut inter Episcopos habeantur, qui nec a clericis sunt electi, nec a plebib. expetiti, nec a prouincialibus Episcopis cum Metropolitanis iudicio consecrati et c. [Si qui autem clerici ab istis pseudoepiscopis in eis ecclesiis ordinati sunt, quae ad proprios Episcopos pertinebant, et ordinatio eorum consensu, et iudicio praesidentium facta est, potest rata haberi, ita ut in ipsis ecclesiis perseuerent. aliter autem vana est habenda ordinatio, quae nec loco fundata est, nec aucto-

ritate munita. Leo ep. 70. al. ep. 90. c. 1. ad Rustic. Narbon. Syn. Rom. sub Eugen. II. & Leone IV. c. 5. Burch. lib. 1. c. 11. Iuo par. 5. c. 65. decr. et in epist. 21. ad Eudonem dapiferum. Ansel. lib. 6. c. 68. Deuid. c. 1. Caesar. lib. 3. c. 3. Tarrac. lib. 3. c. 6.

CAP. IX.

ISTAM sacerdotibus ordinandis reuerentiam seruet electio, ut in graui murmure populorum diuinum credatur esse iudicium. Ibi enim Deus, ubi simplex sine prauitate consensus. Hormis. ep. 4. c. 2. ad Episcopos Hispaniae.

CAP. X.

PLACVIT in ordinatione Episcopi hunc ordinem custodiri, ut primo loco venalitate, vel ambitione submota, ab Episcopis nec nominentur, de quibus clerici, vel laici ciues erga vnum eligendi (non) habeant potestatem. Arel. II. c. 35.

CAP. XI.

QVOD non sit populis concedendum, electionem facere eorum, qui sunt ad sacerdotium prouehendi. Laod. c. 13. Mart. Brac. c. 1. Tullen. part. 2. c. 8. Capitul. lib. 7. c. 79. Burch. lib. 2. c. 8. Iuo par. 6. c. 28. decret. Ansel. lib. 6. c. 38. Deuid. c. 1. & 4.

CAP. XII.

QVONIAM Hipponensium Diactor. ecclesiae destitutio non est diutius negligenda et c. missis ex praesenti concilio Episcopis, Regino, Alipio, Augustino, Martino et c. conuentis, et correctis his, qui culpabili pertinacia fugam eiusdem Equitii exspectandam purabant, cum omnium voto eis Episcopus ordinetur et c. Afric. c. 45. L. 79. G.

CAP. XIII.

DE comprouincialib. ordinandis cum consensu Metropolitanis, cleri, et ciuium, iuxta priorum canonum statuta, voluntas, et electio requiratur. Aurel. III. c. 3.

CAP. XIV.

DVOBVS, aut tribus, qui tamen digni sint, quos consensus cleri, et plebis selegerit, Metropolitanis iudicio, eiusq. coepiscopis, praesentatis, quem fors praecunte Episcoporum ieiunio, Christo Domino terminante monstrauerit, benedictio consecrationis accumulet. Barcin. c. 3.

CAP. XV.

EPISCOPATVM desiderans electione clericorum, vel ciuium et c. Pontifex or-

dux ordinetur. Aruern. cap. 2.

CAP. XVI.

IVXTA quod antiqui canones decreuerunt, nullus inuitis detur Episcopus; sed nec per oppressionem potentium personarum ad consensum faciendum ciues, aut clerici, quod dici nefas est, inclinentur. Quod si factum fuerit, ipse Episcopus, qui magis per violentiam, quam per decretum legitimum ordinetur, ab indepto Pontificatus honore in perpetuum deponatur. Aurel. V. c. 11.

CAP. XVII.

ILLE deinceps sacerdos (non) erit, quem nec clerus, nec populus propriae ciuitatis elegit. Tolet. IV. c. 18.

CAP. XVIII.

SI quis Episcopus de quacumq. ciuitate fuerit defunctus, non ab alio, nisi a com prouincialibus, clero, et ciuibus suis alterius habeatur electio: sin aliter, huius ordinatio irrita habeatur. Cabilo. 10.

CAP. XIX.

IVXTA antiquam consuetudinem, canonum decreta seruentur. Nullus ciuib. inuitis ordinetur Episcopus, nisi quem populi, et clericor. electio plenissima quaesierit voluntate, non Principis imperio; neque per quamlibet condicionem contra Metropolitanis voluntatem Episcoporum. com prouincialium ingeratur. Paris. c. 8.

CAP. XX.

SI quando alicuius ciuitatis Episcopus

vocatione Domini decesserit, a gloriosissimo Principe supplicando postuletur, ut canonicam electionem clero, et populo ipsius ciuitatis permittere dignetur. Valent. sub Loth. c. 7.

CAP. XXI.

NON licet populo electionem facere eorum, qui ad sacerdotium prouocantur. sed in iudicio Episcoporum. est, ut ipsi eum, qui ordinandus est, probent, si in sermone, et fide, et in vita spiritali edoctus sit. Mart. Br. 1. Tullen. par. 2. c. 8. Vide Laod. 12. 13. Burch. lib. 1. c. 10. Iuo par. 5. c. 64. decr. Ansel. lib. 6. c. 8. Caesar. lib. 3. c. 18.

CAP. XXII.

SI (sacerdoti) secundum magisteria diuina obtemperaret fraternitas vniuersa, nemo aduersum sacerdotum collegium quidquam moueret; nemo post diuinum iudicium, post populi suffragium, post coepiscoporum consensum, iudicem se non iam Episcopi, sed Dei faceret et c. Quando Episcopus in locum defuncti substituitur, quando populi vniuersi suffragio in pace deligitur, quando Dei auxilio in persecutione protegatur, collegis omnibus fideliter iunctis et c. Cum talis a quibusdam desperatis, et perditis impugnari videtur; apparet, quis impugnet, non scilicet Christus, qui sacerdotes aut constituit, aut protegit; sed ille, qui Christi aduersarius, et Ecclesiae eius inimicus. Cypri. epist. 3. ad Cornel. post principium.

Qualis debeat eligi Episcopus.

TIT. V.

CAP. I.

FIDELIS sermo. Si quis Episcopus desiderat, bonum opus desiderat. Oportet enim Episcopum irreprehensibilem esse, vnius vxoris virum, sobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hospitalem, doctorem, non vinolentum, non percussorem: sed modestum, non litigiosum, non cupidum, suae domui bene praepositum, filios habentem subditos cum omni castitate. Si quis autem domui suae praeesse nescit, quomodo Ecclesiae Dei diligentiam habebit? non neophytum; ne in superbiam elatus, in iudi-

cium incidat diaboli. Oportet autem illum et testimonium habere bonum ab iis, qui foris sunt; ut non in opprobrium incidat, et laqueum diaboli. Paulus ep. 1. cap. 3. ad Timoth.

CAP. II.

HVIVS rei gratia reliqui te Cretae, ut ea, quae desunt, corrigas, et constituas per ciuitates presbyteros, sicut et ego disposui tibi. Si quis sine crimine est, vnius vxoris vir, filios habens fideles, non in accusatione luxuriae, aut non subditos. Oportet enim Episcopum sine crimine esse, sicut Dei dispensatorem: non superbum, non iracundum, non vinolentum, non percussorem.

Distin. 65. c. 4.

Dist. 62. c. 1.

2. q. 1. c. 10.

Dist. 63. non est. 6.

† Metroplitani f.

† ergo

cussorem, non turpis lucri cupidum: sed hospitalem, benignum, prudentem, sobrium, iustum, sanctum, continentem; amplectentem eum; qui secundum doctrinam est, fidelem sermonem, ut potens sit exhortari in doctrina sana, et eos, qui contra dicunt, arguere. *Paulus in epist. ad Titum c. 1.*

CAP. III.

De elect. c. 7 Greg. IX. & c. 16. eo. tit. in 1. col. lect. CVM in cunctis sacris ordinibus, et ministeriis ecclesiasticis, et aetatis maturitas, et morum grauitas, et scientia litterarum sit inquirenda; multo fortius hoc in Episcopo oportet inquiri, qui ad curam positus aliorum, in se ipso debet ostendere, quadaer liter alios in domo Domini oporteat conuersari et c. Nullus in Episcopum eligatur, nisi qui iam xxx. aetatis annum egerit, et de legitimo sit matrimonio natus; qui etiam vita, et scientia commendabilis demonstratur. *Alex. III. in conc. Later. c. 3.*

CAP. IV.

1. Tim. c. 3. BEATISSIMI Pauli discretionem, atque admonitionem Episcopum consecrari omnino oportet desiderabilem boni operis, irreprehensibilem, et reliquis optimis approbationibus, quae sequuntur, ut doctrinam Dei nostri ornet in omnibus, ne, ut in pastorali libro continetur, contradicendus inueniatur. Ab imperitis enim, inquit, pastorale magisterium, qua temeritate suscipitur, quando ars est artium regimen animarum? Et iterum: Ille igitur modis omnibus, debet ad exemplum viuendi pertrahi, qui cunctis carnis passionibus moriens, iam spiritualiter uiuit, qui prospera mundi postponit, qui nulla aduersa pertimescit, qui sola interna desiderat. Cuius intentioni bene congruens, nec omnino per imbecillitatem corpus, nec valde per contumaciam repugnat spiritus. Qui ad aliena capienda non ducitur, sed propria largitur. Qui per pietatis viscera citius ad ignoscendum flectitur; sed numquam plus quam deceat, ignoscens, ab arce rectitudinis inclinatur. Qui nulla illicita perpetrat, sed perpetrata ab aliis, ut propria deplorat. Qui ex affectu cordis alienae infirmitati compatitur, sicq. in bonis proximi, sicut in suis profectibus laetatur. Qui ita se imitabilem ceteris in cunctis, quae agit, insinuat, ut inter eos non habeat, quod sal-

tem de transactis mens erubescat. Qui scit studet viuere, et proximorum quoq. cor- t vt f. da arentia doctrinae (valeat fluentis irri- f al. fluentis irriget. Qui orationis usu, et experimento iam didicit, quod obtinere a Domino, quae poposcerit, possit. Cui prophetica voce, iam quasi specialiter dicitur: Adhuc loquente te, dicam, adsum. Ideoq. talium rerum tales esse oportet, non indoctos, ne aliqua oportunitate turpes inueniantur, sicut in eodem libro habetur: Qui cum spirituale aliquid a subditis Pastor inquiritur, ignominiosum valde est, si tunc quaerat discere, cum quaestionem debet enodare. *Syn. Rom. sub Eugen. II. & Leone IV. c. 1. Aquisgr. c. 13.*

CAP. V.

EPISCOPOS per singulas ciuitates, quibus ille non miserat, perdoctos, et prudentes sicut serpentes, simplicesq. sicut columbas, iuxta Domini praeceptionem, nobis mittere, (Petrus Apostolus praecepit.) *Clem. ep. 1. post medium.*

CAP. VI.

CUNCTORVM sacerdotum vitam 6. q. 1. c. 5. superiorem, sanctioremq. ac discretam a beatus. saecularibus, et laicis hominibus esse, et spirituales quosq. atq. sacerdotes super carnales, ac laicos semper constituendos. docebat (Petrus Apostolus.) *Clem. d. ep. 1. post med. Ansel. lib. 3. c. 1.*

CAP. VII.

ELECTIONEM summorum sacerdotum sibi Dominus reseruauit, licet electionem eorum bonis sacerdotibus, et spiritualibus populis concessisset. Electionem enim illorum taliter Apostolus fieri iubet. Si quis sine crimine est, vnus vxoris virum, filios habentem fideles, non in accusatione luxuriae, aut non subditos, et reliqua. *Anac. ep. 2. ante med. 1uo par. 5. c. 238. de cr. Caesar. lib. 4. c. 47.*

CAP. IIX.

ILLI (Episcoporum) vitam, et iudicium competenti, regularique debent moderamine disponere, qui eos in sacerdotium ordinant, et a quibus iam ordinati sunt. *Fabia. ep. 2. in med.*

CAP. IX.

VIRVM catholicum, et praecipue Domini sacerdotem, sicut nullo errore implicari, ita nulla oportet cupiditate violari.

Dicente

Ecc. 18. d. Dicente quippe Scriptura sancta: Post concupiscentias tuas non eas, et a voluntate tua vetare. multis mundi huius illecebris, multis vanitatibus, resistendum est, ut verae continentiae obtineatur integritas, cuius prima est labes superbia, initium transgressionis, et origo peccati. *Leo ep. 5. 1. ad Anatolium Episcop. CP. post princip.*

CAP. X.

1. Tim. 5. d. AD Timotheum loquitur Apostolus: Manus cito nemini imposueris, neq. communicaueris peccatis alienis. quod propterea memoratur, ut examine habito, et probitate morum, et ecclesiastico labore sit commendatior, qui vocatur in medium, ut summum sacerdotium possit accipere probatus iudicio, non fauore susceptus; veritate, non gratia; Apostolico ordine functus, non praecipiti voluntate. De quo ad vestram sinceritatem huiusmodi litterae cucurrerunt, multo fratrum, et sacerdotum consensu, ut hac vestra subscriptione firmata ecclesiastici canonis dispositio, quae apud Nicaeam tractata est, confirmata, suo merito fundatissima permaneret: ut tales videlicet ad ecclesiasticum ordinemmitterentur accedere, quales Apostolica auctoritas iubet; non quales dico, vel eos, qui cingulo militiae saecularis astricti olim gloriari sunt, qui posteaquam pompa saeculari exultauerunt, aut negotiis reip. optauerunt militare, aut mundi curam tractare, adhibita sibi quorundam manu, et proximorum fauore stipati, hi frequenter ingeruntur auribus meis, ut Episcopi esse possint, qui per traditionem, et Euangelicam disciplinam esse non possunt. Quantis hoc aliquoties certatum est viribus? Sed nihil tale potuit elici, quae ratio non compellit; etiam de longinquo veniant ordinandi, ut digni possint et plebis, et nostro iudicio comprobari. *Syriac. ep. 3. c. 1.*

CAP. XI.

VT [in sacerdotibus ordinandis, quae sunt a Patribus praescripta, et definita cogitatis, quia sicut est caput Ecclesiae Christus, Christi autem vicarii sacerdotes: sic et in eligendis his curam oportet esse perspicuam. Irreprehensibiles enim esse conuenit, quos praeesse necesse est corrigendis:

Dis. 61. c. 2. nec quidquam illi deesse personae, penes quam est religionis summa, et substantia disciplinae. Aestimetur quis pretium Dominici gregis, ut sciat, quod meritum constituendi deceat esse pastoris. *Hormisdas ep. 4. c. 1. Ansel. lib. 6. c. 19. Tarrac. lib. 3. c. 13.*

CAP. XII.

PAPA noster Gregorius clero Mediolanensis ecclesiae, pro eligendo sibi Episcopo, litteris suis praecipiens ait: Penantes ergo, quae cunctis expediunt, et quem vobis gratia Diuina praetulerit, integerrimam semper in omnibus obedientiam praebete. Iudicari namq. a vobis ultra non debet semel praelatus; sed tanto nunc subtiliter iudicandus est, quanto postmodum iudicandus non est. *Nicol. in epist. ad Mich. Imper. ante med.*

CAP. XIII.

INTER hoc quid sequendum est, quid tenendum; nisi ut virtutibus pollens coactus ad regimen veniat; virtutibus vacuus, nec coactus accedat? *Gregor. in Pastoral. parte 1. cap. 9. them. vlt. Apud Grego. VII. lib. 8. regist. epist. 2. 1. in fine.*

CAP. XIV.

NON te pigeat, aut pudeat, extraneum forte, vel numilis sanguinis virum, dummodo idoneus sit, ad ecclesiae tuae regimen, quod proprie bonos exoptat, asciscere; cum Romana respub. ut Paganorum tempore, sic et sub Christianitatis titulis, inde maxime Deo fauente excreuerit; quod non tam generis, aut patriae nobilitatem, quam animi, et corporis virtutes perpendendas adiudicauit. *Grego. VII. lib. 9. regist. epist. 2. in med.*

CAP. XV.

EPISCOPI iudicio Metropolitanorum, et Episcoporum vicinorum ordinentur in ecclesiastico throno, qui multis in rebus probati sunt, et in ratione fidei, et recta administratione vitae. *Laod. c. 12. Mart. Br. c. 1. Tullen. par. 2. c. 8. Vid. Nicac. 4. 6. Anti. 19. 23. Capitul. lib. 7. c. 78. Burchar. lib. 1. c. 9. 1uo par. 5. c. 63. de cr.*

CAP. XVI.

COMMENDATARIO (intercessori L.) sedes non praestetur, cuius est commendatarius, ob quaecumque populi studium, sed intra annum de Episcopo prouideatur, aut post annum alius commendatarius fiat. (intercessori L.) *Carthag.*

75. G.

75. G. Carth. V. c. 8. L. Afr. 41. L. Capit. lib. 7. c. 120. CAP. XVII.

Dist. 23. c. 2. QVI Episcopus ordinandus est, antea examinatur, si natura sit prudens, si docibilis, si moribus temperatus, si vita castus, si sobrius et c. cum in his omnibus examinatus, fuerit inuentus plene instructus; tunc cum consensu clericorum, et laicorum, et conuentu totius prouinciae Episcoporum maximeq. Metropolitanorum, vel auctoritate, vel praesentia ordinatur Episcopus. Suscepit pro in nomine Christi Episcopatu, non suae delectationi, nec suis motibus, sed his Patrum definitionibus acquiescat. Carth. IV. c. 1. Burch. lib. 1. c. 8. Iuo par. 5. c. 62. decr. CAP. XVIII.

PLACVIT etiam, vt sacrum quis Pontificii honorem non votis quaerat, sed meritis: nec diuinum videatur n. unus comparare rebus, sed moribus; atq. eminentissimae dignitatis apicem omnium conscendat electione, non paucorum fauore. Sit in eligendis sacerdotibus, cura praecipua: quia irreprehensibiles esse conuenit, quos praeesse necesse est corrigendis, et c. Episcopatum ergo desiderans electione clericorum, vel ciuium, consensu etiam Metropolitanorum eiusdem prouinciae Pontifex ordinatur. non patrociniis potentum adhibeat, non calliditate subdola ad conscribendum decretum alius hortetur praemiis, alius timore compellat. Quod si quis fecerit; ecclesiae, cui indignus praeesse cupit, communionem priuabitur. Aruernens. 2.

CAP. XIX.

Dist. 51. c. 2. QVICVM QVE deinceps ad ordinem sacerdotum postulat, et in his, quae praedicta sunt, exquisitus, in nullo horum deprehensus fuerit; et examinatus, probabilis vita, atq. doctrina exstiterit, tunc secundum synodalia, vel decretalia constituta ab vniuersis comprouincialibus Episcopis, aut certe a tribus consecrabitur. Tolosan. IV. c. 19. CAP. XX.

QVI per canonum constituta tempora ecclesiasticos per ordines spiritali opere desudando, probatae vitae adminiculo comitante conscenderit; ad summum sacerdotium, si dignitati vita responderit, auctore Domino prouehatur. ita tamen, vt duobus, aut tribus, quos consensus cleri,

et plebis selegerit, Metropolitanorum iudicio, eiusq. coepiscopis praesentatis, quem fors, praecunte Episcoporum ieiunio, Christo Domino terminante, monstrauerit; benedictio consecrationis accumulatur. Barcinonens. 11. c. 3. CAP. XXI.

SI quis Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat. opus, non dignitatem; laborem, non delicias. opus, quod per humilitatem crescit, non intumescat fastidio. Oportet ergo Episcopum irreprehensibilem esse. Id ipsum quoq. ad Titum. Si quis est sine crimine. Omnes virtutes in vno sermone comprehendit, et paene rem contra naturam exigit. Si enim omne peccatum, etiam in otioso verbo, reprehensione dignum est: quis est ille, qui absque peccato, id est, sine reprehensione versetur in hoc mundo? sed futurus Pastor ecclesiae talis eligatur, ad cuius comparationem recte grex ceteri nominentur et c. Perdit enim auctoritatem dicendi, cuius sermo opere destruitur. Vnius vxoris virum. Certe de baptizatis sermo Apostoli est, nemo dubitet. Sobrium, prudentem, ornatum, hospitalem, doctorem et c. Oportet autem eum, et testimonium habere bonum ab iis, qui foris sunt. Quale principium, talis et clausula. Qui irreprehensibilis est, non solum a domesticis, sed et ab alienis consensu ore laudatur. Alieni, et extra Ecclesiam sunt Iudaei, haeretici, atq. Gentiles. Talis ergo sit Pontifex Christi, vt qui religioni detrahunt, vitae eius detrahere non audeant. Hos in sacerdotibus eligendis canones obseruare oportet. Hieronymus in epistola ad Oceanum, apud Aquisgr. c. 11.

CAP. XXII.

ILLE modis omnibus debet ad exemplum viuendi pertrahi, qui cunctis carnis passionibus moriens, iam spiritaliter viuunt; qui prospera mundi postposuit, qui nulla aduersa pertimescit, qui sola aeterna concupiscit, cuius intentioni bene congruens, nec omnino per imbecillitatem corporis, nec valde per contumeliam spiritus repugnat. Ille nihilominus ad dignitatem pastoralis officii debet prouehi, qui ad aliena cupienda non ducitur, sed propria largitur; qui per pietatis viscera citius ad ignoscendum flectitur, sed non plus quam decet, igno-

et, ignoscens, ab arce rectitudinis inclinatur. Qui nulla illicita perpetratur, sed perpetrata ab aliis vt propria deplorat. Qui ex affectu cordis alienae infirmitati compatitur; sicq. in bonis proximi, sicut in suis prouectibus laetatur. Ad dignitatem Pontificalis excellentiae recte peruenit, qui ita se imitabilem ceteris in cunctis, quae agit, insinuat; vt inter eos non habeat, quod saltem de transactis erubescat. Qui sic studet viuere, vt proximorum quoque corda audentia doctrinae valeat fluentis irrigare. Qui orationis vsu experimento iam didicit, quod obtinere a Domino, quae poposcit, possit, et c. Qua mente apud Dominum intercessionis locum pro populo arripit, qui familiaris se eius gratiae esse per vitae meritum nescit? aut ab eo quomodo aliis veniam postulat, qui vtrum sibi sit placatus ignorat? Qua in re est adhuc aliud sollicitius formidandum; ne qui placare iram posse creditur, hanc ipse ex reatu proprio mereatur. Cuncti liquido nouimus, quia cum is, qui displicet, ad intercedendum mittitur, irati animus ad deteriora prouocatur. Qui ergo adhuc desideriiis terrenis astringitur, caveat ne districti iram iudicis grauius accendens, dum loco delectatur gloriae, fiat subditis auctor ruinae. Solerter ergo se quisque metiatur, ne locum regiminis assumere audeat, si adhuc in se vitium damnabiliter regnat; ne is, quem crimen deprauat proprium, intercessor fieri audeat pro culpis aliorum. Greg. in pasto. li. 1. c. 10. et 11. apud Aquisgr. c. 13. Syn. Rom. sub Eug. 11. et Leon. IV. c. 1. CAP. XXIII.

SVNT plerique pastorum, qui dum metiri se nesciunt, quae non didicerunt, docere concupiscunt. Qui pondus magisterii tanto leuius aestimant, quanto vim magnitudinis illius ignorant. Et quia indocti, ac praecipites doctrinae arcem tenere appetunt, a praecipitationis suae aulibus in ipsa locutionis ianua repelluntur. Nulla ars doceri praesumitur, nisi intenta prius meditatione discatur. Ab imperitis ergo pastorale magisterium, qua temeritate suscipitur, quando ars artium regimen est animarum? Quis autem cogitationum vulnera occultiora esse nesciat vulneribus

viscerum? et tamen saepe, qui nequaquam spiritualia praecepta cognouerunt, cordis se medicos profiteri non metuunt; dum qui pigmentorum vim nesciunt, videri carnis medici erubescunt. Sunt nonnulli, qui intra sanctam Ecclesiam per speciem regiminis, gloriam affectant honoris. videri doctores appetunt, transcendere ceteros concupiscunt: attestante veritate, primos recubitus in caenis, primas in conuentionibus cathedras quaerunt. Qui susceptum curae pastoralis officium ministrare digne tanto magis nequeunt, quanto ad huius humilitatis magisterium ex sola elatione peruenerunt. Ipsa quippe in magisterio lingua confunditur, quando aliud dicitur, aliud docetur. Contra quos indignos Pastores Dominus per Prophetam queritur, dicens: Ipsi regnauerunt, et non ex me: Principes extiterunt, et non cognoui. Ex se namq. et non ex arbitrio summi rectoris regnant, qui nullis fultis virtutibus, nequaquam diuinitus vocati, sed sua cupidine accensi, culmen regiminis rapiunt, potius quam assequuntur. Quos tamen internus iudex et prouehit, et non cognoscit: quia quos permittendo tolerat, profecto per iudicium reprobationis ignorat et c. Plerumq. qui subire magisterium pastorale cupiunt, nonnulla quoque bona opera animo proponunt: et quamuis hoc elationis intentione appetant, operaturos tamen se magna pertractant: sitque vt aliud in imis intentio supprimit, aliud tractantis animo superficies cogitationis ostendat. Nam sibi ipsa de se mens saepe mentitur, et fingit se de bono opere amare, quod non amat; de mundi autem gloria non amare, quod amat: quae principari appetens, sit ad hoc pauida, cum quaerit; audax, cum peruenerit. Tendens enim, ne non perueniat, trepidat; sed repente perueniens, iure sibi hoc debitum, ad quod peruenerit, putat. cumq. percepto Principatus officio perfrui saeculariter coeperit, libenter obliuiscitur, quidquid religiosè cogitauit, et c. Ex antea ergo vita se quisq. inueniat, ne in appetitu se culminis imago cogitationis illudat. Plerumq. in occupatione regiminis ipse quoque boni operis vsus perditur, qui in tranquillitate

tenebatur: quia quieto mari, recte nauim et imperitus nauta dirigit; turbato autem tempestatum fluctib. etiam peritus nauta se confundit. Quid est potestas culminis, nisi tempestas mentis, in qua dum cogitationum semper procellis nauis cordis quatitur, huc, illucq. incessanter impellitur, vt per repentinos excessus oris, et operis, quasi per obuiantia saxa frangatur? inter haec itaq. quae protulimus, quid sequendum, quid tenendum est, nisi vt virtutibus pollens, coactus ad regimen veniat; virtutibus vacuus, nec coactus accedat? Ille, si omnino renititur, caueat, ne acceptam pecuniam in sudario ligans, de eius occultatione iudicetur. Pecuniam quippe in sudario ligare est, percepta dona sub otio lenti torporis abscondere. At contra iste cum regimen appetit, attendat, ne per exemplum boni operis, Pharisaeorum more ad ingressum regni tendentib. obstaculum fiat. Qui iuxta summi magistri vocem, nec ipsi intrant, nec alios intrare permittunt. Considerandum quoq. est, quia cum causam populi electus Praesul suscipit, quasi ad aegrum medicus accedit. Si ergo adhuc in eius opere passiones viuunt, qua presumptione percussu mederi properat, qui in facie vulnus portat? Gregor. lib. 1. Pastoral. in prologo, & cap. 1. & 9. apud Aquisgr. c. 14.

CAP. XXIV.

MAGNITVDINI vestrae suppliciter suggerimus, vt deinceps in bonis pastoribus, rectoribusq. in Ecclesiis Dei constitutendis, magnum studium, atq. solertissimam adhibeatis curam; quia si aliter factum fuerit, et ordo ecclesiasticus suam non habebit dignitatem, et religio in multis labefactando, detrimenti sui iacturam patietur, et animae vestrae, quod non optamus, periculum generabitur. Paris sub Lu-

Neophyti non possunt eligi Episcopi,

neque laici.

TIT. VI.

CAP. I.

LICET aliquando contra regulam Ecclesiae factum sit urgente necessitate, aliave de causa; vt qui

don. et Loth. lib. 3. c. 22. Aquisgran. 11. sub Ludouic. parte 4. c. 8.

CAP. XXV.

NVLLVS Episcopale ministerium per ambitionem munerum attēptare praesumat: sed is ad Episcopale officium perueniat, si secundum Apostolum viuat, id est, irreprensibiliter, sobrie, prudenter, pudice, ornate, cum hospitalitate, cum doctrina: non vinolenter, non iniuriose; modeste, non litigiose, non cupide. Oportet etiam Pontificem propriae domui esse bene praepositum; et testimonium habere bonum ab his, qui foris sunt; vt doctrinam Dei nostri exornet in omnibus. Nos autem etiam adiungentes, et ab his, qui intus sunt, conuersantes cum Episcopo, habere testimonium omnem Episcopum oportere. Aquisgra. 11. sub Ludouico par. 1. c. 1.

CAP. XXVI.

SI quando alicuius ciuitatis Episcopus vocatione Domini decesserit, a gloriosissimo Principe supplicando postuletur; vt canonicam electionem clero, et populo eiusdem ciuitatis permittere dignetur, atq. ita aut in clero, aut in dioecesi certe ipsa; vel, si opus sit, in vicinia ipsius probata, et officio digna persona quaeratur, quae inuenta consensu totius cleri, et populi ad honorem Dei ciuitati ipsi praeficiatur. Sed et si a seruitio pii Principis nostri aliquis clericorum venerit, vt alicui ciuitati praeponatur Episcopus, timore casto sollicitè examinetur: Primum cuius vitae sit, deinde cuius scientiae; ne maculatae vitae, et pompis saeculi turgidus, et simoniaca haerese pollutus, humilibus, et mundis membris Christi, Ecclesiaeque ipsius supponatur Episcopus. Nec praesumat illiteratum, et cupiditate nimia caecatum, redditurus facti sui rationem, populo Dei praeficere. Valen. sub Lothario, cap. 7.

Mat. 23. b.

1. ad Tim. 3. ad Tit. c. 1.

† vicina f.

1. Tim. 3. d

deinceps non fiat. cum tempore ad catechismum opus sit, et post baptismum maiore probatione. Apostolus hoc aperte docet. Non neophytum; ne elatus in iudicium incidat, et laqueum diaboli et c. Qui vero aduersus haec fecerit, vt contradictor magnae synodi de clero periclitetur. Nicacen. 2. Mart. Brac. c. 22. Ioan. 118. in epist. lecta in 118. vel 19. syn. act. 2. Iuo in prol. panor. & decr.

CAP. II.

OMNEM canonicam stabilitatem in ecclesiis semper manere in Christo, prouidere cupientes, renouamus, et confirmamus terminos, et variationes, quae olim a sanctis Apostolis, et beatis Patrib. nostris editae, legem in Ecclesia posuerunt; non oportere Antistitem promouere quemquam, qui est vel secundum fidem, vel secundum sacerdotalem formam neophytus: ne inflatus in iudicium incidat, et laqueum diaboli, sicut dicit Apostolus. Prioribus ergo canonicis concordantes definimus, neminem de senatoria dignitate, vel mundana conuersatione, nuper tonsum cum intentione, vel expectatione Pontificatus, vel Patriarchatus honoris, clericum, aut monachum factum, ad huiusmodi scandere gradum, licet per singulos ordines diuini sacerdotii plurimum temporis fecisse probetur. Neque enim propter religionem, vel amorem Dei, aut propter expectationem transeundi viam virtutum, sed ob amorem gloriae, ac principatus, tonsus huiusmodi reperitur. Magis autem coercemus huiusmodi, si ab Imperatoria dignitate ad hoc compellatur. Si vero quis per nullam suspensionem praedictae concupiscentiae expectationis, sed propter ipsum bonum humilitatis, quae est circa Christum Iesum, abrenunciatis mundo fiat clericus, aut monachus; et omnem gradum ecclesiasticum trahens per definita nunc tempora irreprensibilis inuentus extiterit, et probatus; ita vt in gradu lectoris annum compleat, in subdiaconi vero duos, sitque diaconus tribus, et presbyter quatuor annis bene placuit huic sanctae, et vniuersali synodo, eligi hunc, et admitti. Circa omnes autem, qui religiose morati in ordine clericorum, et monachorum digni iudicati sunt Pontificatus dignitate

1. Tim. 3. d

† nisi f

pariter, et honore; praedictum tempus breuiamus. nimirum secundum quod Episcoporum praelati probauerint, qui per tempora fuerint. Si vero praeter hanc definitionem nostram quisquam ad iam factum supremum honorem prouectus extiterit, reprobetur, et ab omni sacerdotali operatione prorsus abiiciatur, vt pote quia extra sacros canones sit promotus. c. 5. synodi octauae CP. sub Hadr. 11.

CAP. III.

NVLLVS laicus, clericus, vel tantum subdiaconus in Episcopum eligatur. Vrbani. 11. in concil. Claramont. c. 5.

CAP. IV.

QVI ex Gentili vita venit, et baptizatus est, aut ex praua conuersatione, non aequum est, statim Episcopum fieri. Cum enim non didicerit, alior. esse magistrum iniquum est. Nisi ex diuina gratia hoc fiat. Ap. 80.

CAP. V.

ORDINATOS quosdam Episcopi-Distin. 59. pos, qui nullis ecclesiasticis ordinibus ad c. vlt. tantae dignitatis fastigium fuerint instituti, contra Patrum decreta didicimus: cum ad Episcopatum his gradibus, quibus frequentissime cautum est, debeat perueniri, vt minoribus initiati officiis ad maiora firmentur. Debet enim ante esse discipulus, quisquis doctor esse desiderat, vt possit docere, quod didicit et c. Caelest. ep. 2. c. 3. Burch. lib. 1. c. 18. Iuo par. 5. c. 72. decr. Tarrac. lib. 6. c. 137.

CAP. VI.

AVDIVIMVS, quasdam proptis destitutas rectoribus ciuitates, Episcopos sibi velle petere de laicis, tantumque fastigium tam vile credere et c. [Quid proderit per singula clericos stipendia militasse, et omnem egisse in dominicis castris aetatem; si hi, qui praefuturi sunt, ex laicis requirantur? et c. [Docendus est populus, non sequendus et c. Caelesti. epist. 3. c. 2. & 3. Caput. lib. 7. c. 50. Burch. lib. 1. c. 13. Iuo par. 1. c. 14. decr. Deusd. c. 1. Ansel. lib. 7. c. 28. Tarrac. lib. 1. c. 124. et lib. 3. c. 4.]

CAP. VII.

SACERDOTII gradus saltu quodam passim laicis non transferantur. Ionga debet vitam suam probatione monstrare, cui gubernacula committuntur Ecclesiae et c. Discere prius quisque debet, ante quam gamus.

n iij

te quam gamus.

Distin. 48. quonia. c. 1.

dein-

te quam doceat et c. nec tantum de laicis consecrari in hibeimus, sed nec de paenitentibus et c. *Hormisd. ep. 4. c. 1. Ansel. lib. 6. c. 19. Tarrac. lib. 3. c. 13.*

CAP. VIII.

Dis. 59. c. 3. hoc ad nos. QUIDAM desiderio honoris inflati, defunctis Episcopis tonsurantur, et fiunt repente ex laicis sacerdotes, atque inuerecunde religiosi propositi ducatum arripiunt, qui nec esse adhuc milites didicerunt. Quid putamus, quid isti subiectis praestituri sunt, qui ante quam discipulatus limen attingant, tenere locum magistrum non formidant? Qua de re necesse est, ut quamuis inculpati quisq. sit meriti, ante tamen per distinctos ordines ecclesiasticis exercentur officiis. Videat, quod imitetur; discat, quod doceat; informetur, quod teneat: ut postea non debeat errare, qui eligitur viam erranti demonstrare. Diu ergo religiosa meditatione poliatur, ut placeat, et sic lucerna super candelabrum posita luceat, ut aduersa ventorum vis irruens, conceptam eruditionis flammam non extinguat, sed augeat. Nam cum

1. Tim. 3. c. scriptum sit, ut prius quis probetur, et sic ministret: multo ante probandus est, qui populi intercessor assumitur; ne fiant causa ruinae populi sacerdotes mali. Nulla igitur contra hoc excusatio, nulla potest esse defensio; quia cunctis liquido notum est, quae sit in huius rei diligentia e-

1. Tim. 3. b. Distin. 48. c. vlt. gregii sollicitudo doctoris, qui neophytum ad sacros vetat ordines accedere. [Sicut autem tunc neophytus dicebatur, qui initio in sanctae fidei erat conuersatione plantatus; sic modo neophytus habendus est, qui repente in religionis habitu plantatus, ad ambiendos honores sacros irrepserit. Ordinate ergo ad ordines accedendum est. Nam casum appetit, qui ad summa loci fastigia, postpositis gradibus, per abrupta quaerit ascensum: et cum idem Apostolus doceat, inter alia sacri ordinis instituta discipulum, manum non esse cuiquam citius imponendam, quid hoc celerius, quidve praecipitantius, quam ut exoriatur a summitate principium, et ante incipiat esse Episcopatus, quam minister? Quisquis igitur

1. Tim. 5. d. sacerdotium non ad elationis pompam, sed ad utilitatem adipisci desiderat, prius vi-

1. q. 1. c. 27. non est. in fine. res suas cum eo, quod est subiturus, onere metiatur; ut et impar abstineat, et ad id cum metu, etiam qui se sufficere existimat, accedat. Ab re autem non facimus, si ad argumentum rationabile usum rerum irrationabilium colligamus. Apta namque aedificationibus de siluis ligna succiduntur, nec tamen viridibus aedificii pondus imponitur, nisi eorum viriditatem multorum dierum mora siccauerit, et apta ad necessarium usum effecerit. Quae, si obseruantia forte negligitur, citius superimposita mole franguntur, et gignit ruinam ad auxilium res prouisa. Hinc etenim et medici, qui curam gerunt de corpore, quaedam adiutoria recenti adhuc confectione formata, indigenti non offerunt, sed maceranda temporibus derelinquunt. Nam si immaturo quis dederit, dubium non est, quia sit causa periculi res salutis. Discant itaque discant in officio suo sacerdotes, quibus animarum credita est cura, seruare, quod diuersarum artium homines docentes ratione custodiunt, et a praecipiti se ambitione, etsi non metu, saltem pudore contineant. Sed ne forsitan adhuc pravae consuetudinis quisquam velit obiectu defendere; fraternitatis tuae discretio rationis eos fraeno coercet, et labi in illicitis non permittat, quia quidquid ultione dignum est, non ad imitationis, sed potius ad exemplum debet correptionis adduci, et c. De his itaque quae superius dicta sunt, fraternitatem vestram auctore Deo volumus synodum congregare, atque in ea omnia, quae sanctis canonibus sicut praediximus, sunt aduersa, districte sub anathematis interpositione damnentur: id est, ut nullus pro adipiscendis ecclesiasticis ordinibus dare aliquod commodum praesumat, vel pro datis accipere: neque ex laico habitu quisquam repente ad locum sacri regiminis peruenire. *Greg. ad Syagrium, et Actherium, et alios, lib. 7. regist. ep. 110. vel 108. c. 2. et 4. Vide eund. lib. 4. indi. 13. c. 95. epist. 51. ad Vergil. Arclaten. luo par. 5. c. 131. decr. Ansel. lib. 6. c. 26. & 27. Tarrac. lib. 3. c. 16. & 17.*

CAP. IX.

OFFICIUM (sacerdotum) in tanta illuc, sicut didicimus, ambitione perdu-

sum

atum est, ut sacerdotes subito, quod graue est nimis, ex laicis ordinentur. Sed quid isti acturi sunt, quid populo praestituri, qui non ad utilitatem, sed fieri ad honorem Episcopi concupiscunt? Hi ergo, qui necdum quod docere debeant, didicerunt; quid aliud agunt, nisi ut paucor. prouentus illicitus, fiat multis interitus, et in confusionem ecclesiasticae moderationis obferuantia deducatur, quippe ubi nullus regulariter ordo seruetur? Nam qui ad eius regimen improvidus, et ob hoc magis praecipitatus accedit, qua admonitione subiectos aedificet, cuius exemplum non rationem docuit, sed errorem? Pudet profecto, pudet aliis imperare, quod ipse nescit custodire. *Gregor. ad Brunichild. Reginam lib. 7. regist. ep. 113. vel 111. c. 1. Ansel. lib. 6. c. 70. Caesar. li. 4. c. 18. Tarrac. lib. 3. c. 14.*

CAP. X.

SYNODV M fieri vestra iussio constituat, ubi sub districti anathematis interpositione debeat interdici, ne ullus ex laico habitu subito ad Episcopatus audeat gradum accedere. *Greg. ad Brunichild. Reginam lib. 7. regist. d. ep. 113. vel 111. c. 3.*

CAP. XI.

IN (VII. synodo in) epistola beatae memoriae Praefulis Hadriani, quantum idem Pontifex illam praesumptionem, qua ex laicis quidam subito tonsurantur, et in Episcoporum numerum exacerbare prosiliunt, damnauerit, si diligenter inquiseritis, profecto inuenietis. *Nicol. ep. ad Michael. Imper. post prin.*

CAP. XII.

HOMINEM laicum non promouendum ad sacerdotium subito, sed per suos gradus, sicut Sardicen. concilium, ut de laicis non eligerentur Antistites, in c. XIII. per omnia prohibuit. Item et Caecelstinus Papa in decreto suae sanctionis c. XXI. et Leo Rom. sedis Pontifex hoc ipsum in decretalibus suis prohibuit, c. XXXIII. item et Gelasius non solum Episcopos de laicis fieri prohibuit, sed etiam presbyteros, ne talia praesumerent, voluit in decretorum suorum c. III. et Hadrianus in epistola, quam CP. pro venerandis imaginibus destinauerat, ita instituit, ut amplius de laicis nullatenus ordinarentur Antisti-

tes. *Nicol. in epistola ad Mich. Imp. incip. Principatum, lecta in 4. sess. octauae synodi CP. sub Hadr. II.*

CAP. XIII.

NECTARIUS ex laicorum ordine electus est a synodo secunda, quia CP. clerici erant haeretici, et Nectarius expuginator haereticorum, et defensor ecclesiarum. Sed ut hoc iterum fieret, non confirmavit, nec instituit. Et ideo licet contra Patrum, atque canonicas institutiones, quod per necessitatis fieri euentus comprobatur, non in auctoritate tenendum est; sed ne iterum talis proueniat necessitas, magis, magisque cauendum. de Tarasi quidem promotione, qui similiter ex laicali coetu ad Patriarchatus extemplo culmen promotus est; si sanctam, quae apud vos tempore sanctissimi viri Hadriani celebrata est, synodum, diligenter scrutati fueritis, inuenietis, quid in eadem sanctissimus vir consultus decreuit et c. Nisi in erigen dis imaginibus feruentius (inquit) contra illarum depositores, atque conculcatores, ut verus Christi miles resisteres, nequaquam vestrae consecrationi consensum praeberemus, et c. quae tantum declaratur inordinate promotus, quantum comprobatur contra Apostolica decreta enormiter praesumpta. Beatissimum quoque Ambrosium, qui ex catechumeno diuino praesagio ad Episcopalem per continuos gradus promotus est dignitatem, cur nobis pro vestro tutamine opponitis? et c. Diuina uocatione per miraculorum prodigia electus est. *Nicol. in epist. ad Photium, incip. Postquam beato. post prin. lecta in 4. sess. syn. XIX. CP. sub Hadr. II.*

CAP. XIV.

ORDINARI ad diaconatus, vel sacerdotii officium neophytum non debere, *Arel. II. c. 1.*

CAP. XV.

CONVENIENS non est, nec ratio, vel disciplina patitur, ut temere, vel leuiter ordinetur, aut Episcopus, aut presbyter, aut diaconus, qui neophytus est, maxime cum et magister gentium beatus Apostolus, ne hoc fieret, denuntiasse, et prohibuisse videatur; sed hi, quorum per longum tempus examinata sit vita, et merita fuerint comprobata. *Sardic. c. 10. L. 13. G. Durh. lib. 1. c. 17. luo par. 5. c. 71. decr.*

n liij CAP.

1. Tim. 3. b.

CAP. XVI.

NON oportet neophytum promoueri ad ordinem sacerdotalem. *Lod. c. 3.*

CAP. XVII.

EPISCOPATUS, vel presbyterii honorem nullus laicus ante praemissam anni conuersionem, vel ante triginta annos aetatis accipiat. *Arel. III. c. 1.*

CAP. XVIII.

NVLVS Metropolitanus cuiusq. laico dignitatem Episcopatus tribuat, sed nec reliqui Pontifices presbyterii, vel diaconatus honorem conferre praesumant, nisi anno integro fuerit praemissa conuersione. *Arel. III. c. 2.*

CAP. XIX.

NVLVS ex laicis absq. annua conuersione praemissa Episcopus ordinetur. ita vt intra anni ipsius spatium a doctis, et probatis viris, disciplinis, et regulis spiritualibus plenius instruat. Quod si hoc quisquam Episcoporum transgredere quacumque condicione praesumpserit, anno integro ab officio, vel caritate fratrum habeatur extraneus. *Arel. v. c. 9.*

CAP. XX.

NEOPHYTI, vel laici Episcopi esse non possunt. *Tolet. IV. c. 18.*

CAP. XXI.

NVLLI deinceps laicorum liceat ad ecclesiasticos ordines, praetermissis canonum praefixo tempore, aut per sacra regalia, aut per consensiones cleri, vel plebis, vel per electionem, assensionemq. Pontificum, ad summum sacerdotium aspirare, vel prouehi; sed cum per canonum conscripta tempora, ecclesiasticos per ordines, spirituali opere desudando, probatae vitae adminiculo comitante, conscenderit gradus ad summum sacerdotium, si dignitati vita responderit, auctore Domino prouehatur. *Barcinon. II. c. 3.*

CAP. XXII.

QVOD saeculares viri nequaquam ad ministerium Ecclesiae assumantur, auctoritas Apostolica docet, et dicit: Manus ci-

to nemini imposueris. et iterum: Non neophytum; ne in superbiam elatus, putet se non tam ministerium humilitatis, quam administrationem saecularis potestatis adeptum: et ne in condemnationem superbiae, sicut diabolus, per iactantiam deiiciatur. Quomodo enim valebit saecularis homo sacerdotii magisterium adimplere, cuius nec officium tenuit, nec disciplinam cognouit? aut quid docere poterit, cum ipse non didicerit? *Isidor. lib. 2. c. 6. de eccl. offi. apud Aquisgr. 9.*

CAP. XXIII.

O P O R T E T Episcopum irreprehensibilem esse, vnus vxoris virum et c. non neophytum, ne in superbiam elatus in iudicium incidat diaboli. heri catechumenus, hodie Pontifex. heri in amphitheatro, hodie in ecclesia. vespere in circo, mane in altario. dudum fautor histrionum, nunc virginum consecrator. Quod autem ait, ne elatus in iudicium incidat diaboli; quis non exemplo venturum esse probet? Ignorat momentaneus sacerdos humilitatem, et mansuetudinem rusticorum; ignorat blanditias Christianas; nescit se ipsum contemnere; de dignitate transfertur ad dignitatem: non ieiunauit, non fleuit, non mores suos saepe reprehendit, nec assidua meditatione correxit, non substantiam pauperibus erogauit, de cathedra quodammodo ducitur in cathedram, id est, de superbia ad superbiam. Iudicium autem, et ruina diaboli, nulli dubium, quin arrogantia sit. Incidunt in eam, qui in puncto horae necdum discipuli iam magistri sunt. *Hieronymus ep. ad Oceanum apud Aquisgr. c. 11. Ansel. lib. 6. c. 30. Caesar. lib. 3. c. 24.*

CAP. XXIV.

S V B R O G A T V S est pro (Ignatio Patriarcha) Photius, prohibentibus sacris canonibus, et venerandis legibus, neminem ex laicali militia, subito ad sacerdotium promoueri. *Anastasius biblioth. in proemio syn. II. CP. sub Hadr. II.*

Digami non possunt eligi Episcopi.

TIT. VII.

CAP.

CAP. I.

QVI duas vxores post baptisma habuit, aut concubinam, Episcopus, presbyter, diaconus, clericus esse non potest. *Ap. 17. Item is, qui duxit viduam, aut eiectam, aut meretricem, aut ancillam, aut scenicam. Ap. 18. Vide Trul. 3. Iuo par. 8. c. 287. decr. Ansel. lib. 6. c. 143.*

CAP. II.

DE digamis nec consuli debuit, quod manifesta lectio sit Apostoli: vnus vxoris virum: ad sacerdotium, siue ad clericatum admitti debere, et hanc ipsam tamen si virginem accepit et c. *Innocen. ep. 4. c. 2.*

CAP. III.

H A E C [in singulis gradibus] obseruanda sunt tempora: si ab infantia ecclesiasticis ministeriis nomen dederit et c. Exinde suffragantibus stipendiis per tot gradus datus propriae fidei documentis, presbyterii sacerdotium poterit promereri. De quo loco, si eum exactior ad bonos mores vita perduxerit, summum Pontificatum sperare debet. Hac tamen lege seruata, vt neq. digamus, neque viduae maritus, neque paenitens ad hos gradus possit admitti. *Zosimus ep. 1. c. 3. Ansel. lib. 7. c. 41.*

CAP. IV.

A B S T I N E A T V R ab illicitis ordinationibus. Nullus ex laicis, nullus digamus, nullus, qui sit viduae maritus, aut fuerit, ordinetur: sed irreprehensibilis, et quem elegit Apostolus, sicut. Per Moysen Dominus praecepit: Virginem accipiat Sacerdos vxorem. Subsequitur, et supplet Apostolus, eodem locutus spiritu, vnus vxoris virum, debere Episcopum consecrari. Ad hanc ergo eligantur formulam sacerdotes et c. *Caelest. ep. 2. c. 6.*

CAP. V.

C O N S T A T ad sacerdotium peruenire viduarum, maritos, quosdam etiam, quibus fuerint numerosa coniugia, et cum omni licentia vita liberior, ad sacrum ordinem passim patefactis aditibus, fuisse permittos, contra illam beati Apostoli vocem. Vnus vxoris virum; et contra illud antiquae legis praeceptum: Sacerdos virginem vxorem accipiat, non viduam, non repudiatam; Hos ergo, quicumque tales admisi sunt, ab ecclesiasticis officiis, et a sa-

cerdotali nomine Apostolicae sedis auctoritate iubemus arceri et c. *Leo ep. 1. c. 2. ad Episcopos per Campaniam.*

CAP. VI.

I N C I V I T A T I B V S, quarum rectores obierint, de substituendis Episcopis haec forma seruetur; vt qui ordinandus est, etiam si bonae vitae testimonio fulciatur, non laicus, non neophytus, nec secundae coniugis sit maritus, aut qui vel vnquam quidem habeat, vel habuerit, sed nec quam sibi viduam copulauerit et c. *Leo ep. 5. c. 4. al. 8. ad Anast. Thebalon. c. 3. Burch. lib. 1. c. 5. Iuo par. 5. c. 59. decr. Ansel. lib. 6. c. 15.*

CAP. VII.

D I C E N T E Apostolo, vt inter alias electionis regulas, is Episcopus ordinetur, quem vnus vxoris virum fuisse, aut esse constiterit; tam sacra semper habita est ista praecipio; vt etiam de muliere sacerdotis eligendi, eadem intelligeretur seruanda condicio: ne forte illa prius, quam in matrimonium eius veniret, qui aliam non habuisset vxorem, alterius viri esset experta coniugium, et c. Si etiam in veteri testamento haec sacerdotalium coniugiorum forma seruata est, quanto magis sub reuelata iam gratia constituti, Apostolicis debemus seruire praecipis; vt quamlibet quis bonis moribus praeditus, et sanctis operibus inueniatur ornatus, nequaquam tamen vel ad diaconi gradum, vel ad presbyterii honorem, vel ad Episcopatus culmen ascendat; si aut ipsum non vnus vxoris virum, aut vxorem eius non vnus viri fuisse constiterit et c. Cum inter vos tantum valuerint, aut studia popularium, aut ambitus superbiorum, vt non solum laicos, sed etiam secundarum vxorum viros, aut viduarum maritos ad officium cognoscamus pastorale prouectos: nonne apertissimae [exigunt] causae, vt in ecclesia, in quibus ista commissa sunt, iudicio seueriori purgentur, et non solum in tales Praesules, sed etiam in ordinatores eorum vltio competens proferatur? et c. Eos, qui vel secundas nuptias inierunt, vel viduarum se coniugio lociarunt, in sacerdotio manere non patimur: et multo magis illum, si fuerit vestro iudicio confutatus, qui duarum simul est maritus vxor.

vel ill-

vel illum, qui a prima vxore dimissus, alteram duxisse perhibetur, priuandum honore decernimus. *Leo ep. 85. vel 87. c. 1. ad Episcopos Afric.*

CAP. IIX.

SOLLICITIVS volumus custodiri, non solum circa sacerdotes, sed circa clericos quoque minoris officii, ne ad sacram militiam hi permittantur accedere, quibus sit tale coniugium, vt contra Apostolicam disciplinam, non vnus tantum vxoris viri fuisse monstrantur. *Leo epist. 87. vel 89. ante med. ad Episcopos Viennen. prouinciae.*

CAP. IX.

ORDINATOS Episcopos, qui licet te ignorante prouecti sunt, cum suis auctoribus meruerint submoueri, hac ratione firmamus; si nec viduae maritus fuerit quisquam, nec in secundae coniugis nuptias, ac vota conuenerit et c. *Hilar. ep. 1. c. 4.*

CAP. X.

SI quos repererit Episcopos tua fraternitas, presbyteros, aut diaconos contra canones, vel statuta Patrum excelsisse, id est, in adulterio, vel si plures vxores habuerunt et c. nulla ratione Apostolica auctoritate permittat sacerdotio fungi et c. *Zachar. ep. 6. post prin.*

CAP. XI.

NEMO de digamis, aut internuptar. maritis ordinetur clericus. nec requirendum, vtrum ne initiati sacramentis diuinis, aut Gentiles hac se infelici sortis necessitate maculauerint. *Valent. Gall. c. 1.*

CAP. XII.

NVLLVS paenitentem, nullus digamum, nullus viduarum maritos in praedi-

ctis honorib. (loquitur de Episcopatu, presbyteratu, et diaconatu) audeat ordinare et c. Quicumq. deinceps contra haec clericum ordinare praesumpserit, anno integro missas facere non praesumat. Si celebrauerit, ab omnium fratrum caritate nouerit se alienum. *Arcl. III. c. 3.*

CAP. XIII.

NON promoueantur ad sacerdotium ex regulis canonum, qui semetipfos absce-
derunt et c. qui secundae vxoris coniun-
ctionem sortiti sunt, aut numero sa coniu-
gia frequentarunt; qui viduam, vel a ma-
rito relictam duxerunt, aut corruptar. ma-
riti fuerunt; qui concubinas aut fornica-
rias habuerunt. *Tolet. IV. c. 18.*

CAP. XIV.

QVOD vnus virginalis matrimonii sint, qui eliguntur in ordine Pontificatus, et in veteri lege mandatum est, et plenius scribit Apostolus dicens: Vnius vxoris vi-
rum sacerdotem quaerit Ecclesia, aut de
monogamia ordinatum, aut de virginitate
sanctum. *Isidor. lib. 2. c. 6. de eccl. off. apud Aquisgr. c. 9. in med.*

CAP. XV.

NVLLO pacto digamos, vel concubinar. cathenis insertos, decet tubire sacerdotii ministerium. In Leuitico scriptum est, ac praefinitum, quales eligi debeant sacerdotes. si ergo clericus monogamus fuerit, et vxor eius digama, noli cum ad ministerium applicare. Haec Tito praecpta idem Apostolus de ordinandis clericis dedit. *Hier. ad Ocean. apud Aquisgr. c. 98. ante fin.*

Ne homines improbi, aut alias indigni eligantur Episcopi.

CAP. I.

QVA indignitate, qua molestia, male tractetur Ecclesia et c. dum facile imponuntur manus, dum negligenter summus sacerdos eligitur, et c. Nam cum inuoluti mundanis nexibus, vel moribus abrupte asciscuntur ad tanti collegium sacerdotii; et illi videntur contemni, de quibus oportuerat eligi;

TIT. VIII.

et isti male intromitti, qui praeter ordinem irrumpunt potius, quam eliguntur. Quam enim [miserum est, eum magis-
strum fieri, qui numquam discipulus fuit: c. 4.
eum summum fieri sacerdotem, qui numquam in vilo gradu obsecutus fuerit sacerdoti, et c. *Inno. ep. 12. Ansel. lib. 6. c. 29. Tarrac. lib. 3. c. 1.*

CAP. II.

IAM non satis est laicos ordinare, quos nullus fieri ordo permittit, sed etiam, quo-

CAP. VII.

rum crimina longe, lateq. per omnes paene prouincias nota sunt, Pontifices ordinantur. Daniel enim nuper missa relatione ex Orientalib. ad nos partib. ab omni, quod tenuerat, virginum monasterio nefariis est obiectionibus accusatus. Multa a multis obiecta flagitia; in quam lateret terrarum parte quaesitus est; vt si suae innocentiae confideret, contra se iudicium postulatum minime declinaret et c. [Tantis grauatibus testimoniis, tanta facinorum accusatione pulsatus, sacrarum, vt dicitur, virginum pollutus incesto, Episcopus asseritur ordinatus. *Caelest. ep. 2. c. 3.*

CAP. III.

NECESSARIUM fuit, vt dolorem cordis nostri, quo pro Dominicorum gregum periculis aestuamus, datis nunc ad vos litteris promeremus; mirantes, tantum apud vos per occasionem temporis impacati, aut ambientium praesumptionem, aut tumultum valuisse popularem, vt indignis quibusq. et longe extra sacerdotale meritum constitutus pastorale fastigium, et gubernatio ecclesiae crederetur. *Leo epist. 85. vel 87. ad Episcopos Africae c. 1. luo par. 5. c. 105. decr.*

CAP. IV.

Ne ex paenitentib. aliquis ad sacrum ministerium prorsus sinatur accedere. *Hilar. ep. 1. c. 4.*

CAP. V.

NVLLVS per ambitum ad Episcopalem honorem permittatur accedere. Nam cum hic excessus in laica conuersatione culpetur, quis dubitat, quod religiosi, et Deo seruientibus inducat opprobrium? *Symmach. epist. 1. c. 5.*

CAP. VI.

QVI non promoueantur ad sacerdotium, ex regulis canonum necessario credimus inferendum. id est, [qui in aliquo crimine detecti sunt, et c. *Tolet. IV. c. 18.*

QVI publice paenitentiam profitetur, Episcopalem cathedram nec tenere, nec regere potest. *Cabil. in epist. ad Theodorum Episcopum.*

CAP. VIII.

SI is, qui iam in Episcopatu, vel presbyterio politus aliquot peccatum admiserit, retrahitur; quanto magis ante ordinationem, si peccator inuentus est, cauendum, vt non ordinetur. *Isido. lib. 2. c. 6. de eccl. offi. apud Aquisgr. c. 9.*

CAP. IX.

NON sunt promouendi ad regimen ecclesiae, qui adhuc vitiis subiacent et c. Neque enim quisq. ad hoc praeficitur, vt subditorum culpas corrigat, et ipse vitiis seruiat. Qui se indignum ad Episcopatum existimat, locum eius, qui dignus est, occupare non praesumat. Nam tam sanctum est Sacerdotii nomen, vt nulla vitiorum nota maculari se sinat. Grauius enim condemnabitur, qui indignus suscipit, quod non meretur. Qui regimen sacerdotii contendit appetere, ante in se discutiat, si vitia honori sit congrua. quod si non discrepat, humiliter ad id, ad quod vocatur, accedat. Reatum quippe culpae geminat, si quis cum culpa ad sacerdotale culmen aspirat. Vniuscuiusq. casus tanto maioris est criminis, quanto priusquam caderet, maioris erat virtutis et c. Plerique sacerdotes suae magis utilitatis causa, quam gregis, praeesse desiderant. nec vt profint, Praesules fieri cupiunt, sed magis vt diuites fiant, et honorentur et c. *Isidor. lib. 3. de summo bono c. 34. apud Aquisgr. c. 15.*

CAP. X.

SICVT iniqui, et peccatores ministerium sacerdotale assequi prohibentur; ita indocti, et imperiti a tali officio retrahuntur. *Isid. de summo bono lib. 3. c. 35. apud Aquisgr. c. 16.*

Ne indocti eligantur Episcopi.

TIT. IX.

CAP. I.

QVAMQVAM admonita doctorum, et statuta Patrum sacerdotes indoctos prohibeant consecrari oportuni temporis

moderatione: si Episcopus inueniatur indoctus, a Metropolitano proprio; et deinceps sacerdotes presbyteri a suo Episcopo, vt doceri possint, admoneantur. *Synodus Rom.*

Rom. sub Eugenio II. & Leone IV. c. 4.

CAP. II.

HOC specialiter et sub praedecessoribus nostris, et nuper a nobis interdictum constat, litteris ad Gallias, Hispaniasque transmissis, in quibus, et in Africa est ista praesumptio: Ne quis penitus contra Patrum praeccepta, [qui ecclesiasticis disciplinis per ordinem non fuisset imbutus, et temporis approbatione, diuinis stipendiis eruditus, nequaquam ad summum ecclesiae sacerdotium aspirare praesumeret: et non solum in eo ambitio inefficax haberetur, verum etiam in ordinatores eius, ut caferent eo ordine, quem sine ordine contra praeccepta Patrum crediderant praesumendum. Vnde miramur, ad dilectionem tuam statuta sedis Apostolicae non fuisse perlata et c. Zosi. epist. 1. c. 1. luo par. 5. c. 102. de cr. Ansel. lib. 6. c. 24.

CAP. III.

PROSPICIENDVM est, ne duo simul sint in vna ecclesia sacerdotes, nec litterarum ignarus, aut carens aliqua parte membrorum, aut etiam ex paenitentibus aliquis ad sacrum ministerium prorsus sinatur accedere. Nec tantum putetis petitiones valere populorum, vt cum his parere cupitis, voluntatem Dei nostri, quae nos peccare prohibet, deseratis et c. Hilar. ep. 1. c. 4. Vid. ep. 2.

CAP. IV.

DE illa persona, quae in Archiepiscopum fuerat eligenda, dicimus, licet satis prudens, et liberalis videatur; tamen quemadmodum nobis notum est, disciplinae fundamentum, videlicet litteralis scientiae pericia indiget. quae virtus, quam sit non modo Episcopis, verum etiam sacerdotibus necessaria, ipse satis intelligis; cum nullus sine ea aut alios docere, aut sese possit defendere. Gregor. VII. lib. 9. regist. epif. 2. in medio.

CAP. V.

EPISCOPO scripturarum scientia necessaria est: quia si Episcopo tantum sit sancta vita, sibi soli potest prodesse sic viuens: porro si et doctrina fuerit eruditus, potest ceteros quoque instruere, et docere suos, et aduersarios repercutere. qui nisi refutati fuerint, atque conuicti, facile possunt simplicium corda peruertere. Isidor. lib. 2. c. 6. de eccl. offi. apud Aquisgr. c. 9.

CAP. VI.

SICVT iniqui, et peccatores ministerium sacerdotale assequi prohibentur; ita indocti, et imperiti a tali officio retrahuntur. Illi enim exemplis suis vitam bonorum corrumpunt, isti sua ignauia iniquos corrigere nesciunt. Quid enim docere poterunt, quod ipsi non didicerunt? et c. Caecus enim si caeco et c. Sacerdotes indoctos per Esaiam Prophetam ita Dominus improbat: Ipsi pastores ignorauerunt intelligentiam, et iterum: Speculatores eius caeci omnes, id est, imperiti Episcopi; nesciunt, inquit, vniuersi, canes muti non valentes latrare; hoc est, plebes commissas non valentes resistendo malis per verbum doctrinae defendere. Isid. de sum. bo. lib. 3. c. 35. apud Aquisgr. c. 16.

Mat. 15. b.

Esai. 56. d.

CAP. VII.

AIT Aggaeus Propheta: Interroga sacerdotes legem. Quod B. Hieronymus ita exponit: Simul, inquit, considera, sacerdotum officii esse, de lege interrogatos respondere. si sacerdos est, sciat legem Domini; si ignorat legem, ipse se arguit, non esse Domini sacerdotem. Sacerdotis enim est, scire legem, et ad interrogationem respondere de lege. Quod quidem et in Deuteronomio legimus, vt sicubi in vrbibus Israhel quaestio fuerit nata inter sanguinem, et sanguinem; iudicium, et iudicium; lepram, et non lepram; contradictionem, et non contradictionem; eant ad sacerdotes, atque leuitas, et ad Pontificem, qui in diebus illis fuerit constitutus, et quaerant ab eo legem Domini; quibus respondentibus faciant, quod iubetur. Hieronym. in Aggae. c. 2. apud Parisien. sub Ludouico, et Lothario lib. 1. in principio.

Agg. c. 2.

Deut. 17. b.

CAP. IIX.

PRIMO visum est omnibus, vnumquemque Pontificum scire oportere fidem sinceram, id est, qualiter illum fidem, ac credulitatem sanctae Trinitatis in vnitatem deitatis sibi tenere, atque credere conueniat, ac ceteros perfecte instruere, qualiter et ipsi credendo salui fieri possint. Aquisgr. II. sub Ludouic. par. 2. c. 1.

CAP. IX.

SVM MOS sacerdotes inexcusabiliter nosse oportet, vt ex veteris, nouiq. Testamenti scriptis, quae vera sunt, salutique omnium

omnium proficua, proferre sciant, videlicet quantum diuina gratia caelitus aspirare cuique dignatur. Aquisgr. II. sub Ludouic. par. 2. cap. 2.

CAP. X.

MEDICINAM spiritualem, consiliumque salubre animarum. pastores populi scire oportet, vti medicos spirituales, asserente sanctissimo Pontifice Gregorio, atque dicente: Quia ardua ars est regimen animarum. Omnis autem cogitationum interiora vulnera occultiora esse nesciat vulneribus viscerum; et ideo metuendum est,

Gregor. in proem. lib. pastoral.

cordis se esse medicos, profiteri sacerdotes, ministerii sui ignaros. Aquisgr. II. sub Ludouic. par. 2. c. 3.

CAP. XI.

CONVENIT sacerdotali ministerio scire formam Euangelicam, documenta Apostolica, canonum instituta, normam regulae pastoralis a sanctissimo Pontifice Gregorio editae, ne iuxta eundem sanctissimum virum, ab imperitiis, quod ab his, pastorale ministerium aliqua temeritate usurpetur, aut vilescat. Aquisgr. II. sub Ludouic. parte 2. c. 4.

Nullus ordinetur Episcopus, qui non sit

natus annos triginta.

TIT. X.

CAP. I.

NULLVS in Episcopum eligatur, nisi qui iam xxx. aetatis annum egerit. Alex. III. in conc. Later. c. 3.

De elect. c. 7. Gregor. IX. c. 16. c. 1. in coll. simpleuerit. Distin. 77. Episcopus. c. 8. p. 1.

CAP. II.

PRESBYTERVM, vel Episcopum ante xxx. annos, id est, ante quam ad viri perfectam aetatem perueniat; et diaconos ante xxv. nullus Metropolitanus ordinet: ne per aetatem, quod aliquoties euenit, aliquo errore culpentur. Agath. 17. Burch. lib. 2. c. 9. luo lib. 3. tit. 3. c. 1. panor. et par. 6. c. 29. de cr.

EPISCO PATVS, vel presbyterii honorem nullus laicus ante praenitiam anni conuersionem, vel ante triginta annos aetatis accipiat. Arel. III. c. 1.

CAP. III.

QVOD a xxx. annis sacerdos (id est, Episcopus) efficitur, ab aetate scilicet Christi sumptum est; ex qua idem exorsus est praedicare. Haec enim aetas profectu iam non indiget paruulorum, sed plena est, et robusta, et ad omne disciplinae exercitium praeparata et c. Isid. li. 2. c. 5. de ecclesiast. officiis, apud Aquisgr. c. 9.

Quorum membror. defectus vetet aliquem

esse Episcopum.

TIT. XI.

CAP. I.

SI eunuchus factus vi est, aut ita natus est, si est dignus, fieri potest (Episcopus L.) Ap. 21. Si se ipsum incidit, clericus non fiat et c. Apo. 22.

Distin. 55. c. 8. eunuchus. de corpor. viti. ex parte. c. 3.

CAP. II.

OCVLO priuatus, et claudus, si dignus est, Episcopus fiat. Non enim corporis defectus, sed animae nocent. Ap. 77.

SVRDVS vero, aut caecus non fiat Episcopus, non propter defectum, sed ne ecclesiastica impediatur. Ap. 78.

CAP. III.

PROSPICIENDVM est, ne duo simul sint in vna ecclesia sacerdotes, nec ciendum litterarum ignarus, aut carens aliqua parte membrorum, ad sacrum ministerium prorsus sinatur accedere. Hilar. epist. 1. ad Ascanium Tarracon. Episcop. c. 4.

Potestas

Potestas saecularis ne in electione auctoritatem suam tyrannice interponat.

TIT. XII.

CAP. I.

OMNE M. electionem, quae fit a magistratibus, Episcopi, vel presbyteri, vel diaconi, irritam manere ex canone dicente: [Si quis Episcopus saecularibus magistratibus visus, per eos ecclesiam obtinuerit, deponatur, et excommunicetur; et omnes, qui cum eo communicant. Oportet enim cum, qui est prouehendus ad Episcopatum, ab Episcopis eligi, vt est Nicacae constitutum. *Nicae. II. c. 3. Apost. 30. G. 31. L. Nicae. c. 4. Burch. lib. 3. c. 199. Iuo par. 3. c. 85. et par. 5. c. 119. c. 120. decr. Ansel. lib. 6. c. 5. Deusd. c. 1. c. 4. Tarrac. lib. 1. c. 46. Caesar. lib. 3. c. 64.*

CAP. II.

APOSTOLICIS, et synodicalibus canonibus promotiones, et consecrationes Episcoporum, et potentatum, et praeeptione Principum factas, penitus interdictionibus, concordantes definimus, et sententiam nos quoque proferimus: vt si quis Episcopus per, verlutiam, vel tyrannidem Principum huiusmodi dignitatis consecrationem susceperit, deponatur omnimodis, vt pote qui non ex voluntate Dei, et ritu, ac decreto ecclesiastico; sed ex voluntate carnalis sensus, et ex hominibus, et per homines Dei donum possidere voluit, vel consensit. *Synod. VIII. CP. sub Hadr. II. c. 12.*

CAP. III.

PROMOTIONES, atque consecrationes Episcoporum, concordans prioribus conciliis, electione, ac decreto Episcoporum, collegii fieri sancta haec, et vniuersalis synodus definit, et statuit, atque iure promulgat, neminem laicorum Principum, vel potentatum semet inferere electioni, vel promotioni Patriarchae, vel Metropolitanae, aut cuiuslibet Episcopi; ne videlicet inordinata hinc, et incongrua fiat confusio, vel contentio, praesertim cum nullam in talibus potestatem quemquam potestatiuor, vel ceterorum laicorum habere conueniat; sed potius silere, ac attendere sibi, vsquequo regulariter a collegio Ecclesiae suscipiat finem electio futuri

Pontificis. Si vero quis laicorum ad concordandum, et cooperandum ab Ecclesia inuitetur, licet huiusmodi cum reuerentia, si forte voluerit, obtemperare se asciscantibus, taliter enim sibi dignum pastorem regulariter ad Ecclesiae suae salutem promoueant. Quisquis autem saecularium Principum, et potentatum, vel alterius dignitatis laicus aduersus communem, et consonantem, atque canonicam electionem ecclesiastici ordinis agere temptauerit; anathematizetur, donec obadiat, et consentiat, quod Ecclesia de ordinatione, et electione proprii Praesulis se velle monstrauerit. *Synod. VIII. CP. sub Hadr. II. c. 22. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 1. panor. et par. 5. c. 122. decr. Deusd. c. 1. Ansel. lib. 6. c. 20. Caesar. lib. 3. c. 63. Tarrac. lib. 1. c. 47.*

CAP. IV.

QVISQVIS electioni de se factae De elec. 43, per saecularis potestatis abusum, consentire praesumpserit, contra canonicam libertatem; et electionis commodo careat, et ineligibilis fiat, et absque dispensatione non possit ad aliquam eligi dignitatem. Qui vero electionem huiusmodi, quam ipso iure irritam esse censemus, praesumpserint celebrare; ab officiis, et beneficiis per triennium suspendantur, eligendi tunc potestate priuati. *Inno. III. in conc. gener. Lateran. c. 25.*

CAP. V.

SI Episcopus per saeculares potestates ecclesiam asssequatur; deponatur, et excommunicatur: et qui cum eo communicant. *Ap. 30. G. 31. L. Nicae. II. c. 3. Burch. li. 3. c. 199. Iuo par. 3. c. 85. c. par. 5. c. 119. c. 120. decr. Deusd. c. 1.*

CAP. VI.

INTER cetera, quae tua fraternitas agenda suscepit, hoc attentissime perpendat, et exequi studeat, vt congregatis omnibus, et in conuentu residentibus, manifesta personanti denuntiatione interdicit; vt conseruanda deinceps in promouendis Episcopis canonica, et Apostolica auctoritate, nullus Metropolitanorum, aut quouis Episcoporum alicui, qui a laica persona donum

T. XIII. NE quisquam per simon. elig. aut consec. Episc. 151

donum Episcopatus susceperit, ad consecrandum illum imponere manum audeat, nisi dignitatis suae honore, officioque careere et ipse velit. Similiter etiam, vt nulla potestas, aut aliqua persona de huiusmodi honoris donatione, vel acceptatione ulterius se intromittere debeat. Qui praesumpserit, eadem sententia, et animaduersionis censura, quam beatus Hadrianus Papa in octaua synodo de huiusmodi praesumptoribus, et sacrae auctoritatis corruptoribus statuit, atque firmanit, se astrictum, ac ligatum fore cognoscat. *Greg. VII. lib. 4. regis. ep. 22. in fin.*

CAP. VII.

SI per ordinationem Regiam honoris istius (Episcopatus) culmen peruadere aliquis nimia temeritate praesumpserit; a comprouincialibus loci ipsius Episcopus recipi nullatenus mereatur, quem indebitum assumptum agnoscunt. Si quis de eis recipere eum contra indicat praesumpserit

interdicta f.

Ne quisquam per simoniam eligatur, aut consecretur Episcopus.

TIT. XIII.

CAP. I.

SI quis Episcopus propter pecuniam ordinationem fecerit, et in venditionem reduxerit inaeestimabilem gratiam, et ita ordinauerit Episcopum, chorepiscopum, presbyterum, diaconum, clericum, aut praefecerit propter pecuniam oeconomum, vel defensorem, vel paramonarium, vel quem alium: si quis id fecisse conuincatur, de suo gradu periclitetur; et ordinatus nihil consequatur, sed sit alienus ab honore, et cura, quod nummis quaerebat. Si quis mediator fuit, clericus a gradu cadat; laicus, vel monachus anathematizetur. *Chalc. 2. Nicaen. II. c. 5. Paris. sub Lud. & Loth. lib. 1. c. 11. Capitul. lib. 1. c. 19. Burch. lib. 1. c. 112. Iuo lib. 3. tit. 9. c. 3. panor. et par. 5. c. 118. decr. Ansel. lib. 6. c. 81. Caesar. lib. 4. c. 21.*

CAP. II.

IN quibusdam ecclesiis locum venalitate perhibetur habere, ita vt pro Episcopis, vel Abbatibus, seu quibuscumque personis ecclesiasticis ponendis in sede, seu introducendis presbyteris in ecclesia et c.

rit; sit a fratribus omnibus segregatus, et ab ipsorum omnium caritate remotus. Nam de actis ordinationibus Pontificum ita conuenit, vt coniuncti Metropolitanus cum suis comprouincialibus Episcopis, vel quos vicinos Episcopos eligere voluerit; in loco vbi conuenerit, iuxta antiqua statuta canonum, omnia communi consilio, et sententia decernantur. *Paris. 8.*

CAP. IX.

DECREUIT sancta synodus, vt nullus Episcopus et c. accipiat de manu Regis, vel Comitis, vel cuiuslibet laicae personae donum Episcopatus. Sed Episcopus a suo Metropolitano et c. *Piscan. c. 1.*

CAP. IX.

NESCIO, an sint Episcopi, nec in Christi sacerdotibus eos enumerauerim; qui a profanis manibus ad hoc, vt praesint, promoti sunt ad dissolutionem fidei. *Basiliius ep. ad Nicopolitanos.*

aliquid exigatur et c. ne hoc de cetero fiat districtius inhibemus. *Alex. III. in concil. Lateran. c. 7.*

CAP. III.

SICVT pro certo didicimus, in plebisque locis, et a plurimis personis, quasi columbas in templo vendentibus, sunt extorsiones, et extorsiones turpes, et pravae pro consecrationibus Episcoporum, benedictionibus Abbatum, et ordinibus clericorum et c. tantum abolere volentes abusus, consuetudinem huiusmodi penitus reprobamus, firmiter statuentes; vt pro his, siue confetendis, siue collatis, nemo aliquid quocumque praetextu exigere, ac extorquere praesumat. *Inno. III. in concil. gen. Later. c. 63.*

CAP. IV.

POLYCHRONIVS Hierosolymitanus Episcopus, non nisi accepta remuneratione ordinabat presbyteros, diaconos, Episcopos Aethiopes, Aegyptios, in suo gremio urbis, quod canon damnat. *Concil. Xyst. III. c. 6. c. 7.*

CAP. V.

NIHIL vmquam de ordinationibus accipiendum esse constituo, neque ex datione *Greg. IX. et in collect.*

Distin. 63. c. 7. omnis.

16. q. 7. c. 14.

16. q. 7. si quis. c. 14.

1. q. 1. c. 8.

c. 1. c. 2. dist. 63.

dist. 63.

De simo. c. 9. Greg. IX. et c. 8. c. tit. in collect.

De simo. c. 39. Grego. IX. c. 3. e. tit. in collect.

c. de simo. Greg. IX. et in collect.

1. q. 2. c. 3. ne pallii, neque ex traditione chartarum, neq: ex ea, quam noua per ambitionem simulatio inuenit, appellatione pallii. Quia enim ordinando Episcopo Pontifex manum imponit, Euangelicam vero lectionem minister legit, confirmationis vero huius epistolam notarius scribit, sicut Pontificem manum non decet, quam imponit, vendere; ita minister, vel notarius non debet in ordinatione eius vocem suam, vel calamum venundare. *Grego. in syn. Rom. c. 5. & lib. 4. epist. 44. c. 88. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 7. panor. & part. 5. c. 109. Ansel. lib. 6. c. 83.*

CAP. VI.

CAVERE oportet vnumquemq. sacerdotem, ne praemiis videatur consecrari, vt non exemplo Simoniacit in condemnationem, et laqueum incidat diaboli; quia tam factus, quam etiam faciens honore debite sunt condemnandi. *Syn. Rom. sub Eugen. II. & Leon. IV. c. 2.*

CAP. VII.

1. q. 3. c. 5. QUID QUID in sacris ordinib. vel in ecclesiasticis reb. data, vel promissa pecunia adquisitum est, nos irritum esse, nullasq. vires obtinere censemus. *Vrbano. II. in concil. Placen. c. 2. al. in concil. Claramon. Caesar. lib. 4. c. 33.*

CAP. IIX.

1. q. 1. eos. EPISCOPVS, presbyter, diaconus per pecuniam factus deponatur, et qui eum ordinauit, et abiciatur etiam a comunione, vt Simon Magus a Petro. *Ap. 29. G. 30. L. refert Nicae. II. c. 5. Capitul. lib. 1. c. 19. Iuo par. 5. c. 78. decret.*

CAP. IX.

1. q. 1. c. 6. QVOS constiterit indignos meritis sacramentis esse pretio dignitatem, conuictos oportet arceri, non sine periculo facinus tale perpetrantes. *Gelas. ep. 1. c. 26. Burch. lib. 1. c. 22. Iuo par. 5. c. 76. decret. Deusd. c. 2. Caesar. lib. 4. c. 5.*

CAP. X.

QVI non Dei gratia, sed promissione rerum ecclesiasticarum praemissa, ad sacerdotium conantur accedere, desideriorum reprimantur effectus. Qui autem ab huiusmodi se intentione non cohibent, vindictis canonum sciant se sine dubitatione subiiciendos et c. *Symmach. ep. 1. c. 2.*

CAP. XI.

1. q. 1. c. 118. NVLLVS per ambitum ad Episcopa-

lem honorem permittatur accedere. nam cum hic excessus in laica conuersatione culpetur; quis dubitat, quod religiosis, et Deo seruientibus inurat opprobrium? [Si quis Episcopatum desiderat, data pecunia potentes personas minime suffragatrices adhibeat, nec ad decretum sibi faciendum clericos, vel ciues subscribere, adhibito cuiuslibet generis timore, compellat, vel praemiis aliquibus hortetur. Decretum sine visitatoris praesentia nemo conficiat, cuius testimonio clericorum, ac ciuium possit vnanimis declarari. *Symma. ep. 1. c. 5. Ansel. lib. 6. c. 69.*

CAP. XII.

NE benedictionem per impositionem manus, quae diuina esse creditur, quis pretio comparet; quoniam ante oculos esse conuenit, quod Simon Spiritum sanctum volens redemptione mercari, Apostoli fuerit detestatione percussus. Tunc deinde, quis non vile putat esse, quod venditur? et c. neve ille se a culpa aestimet alienum, qui, et si ipse quidem a redemptione liber initiauerit benedictione mystica sacerdotem, et tamen ad alterius redempti voluntatem, vel sponte in hoc, vel necessitate consenserit et c. Aduersus haec facilius Deo adiuuante, prouidebitur, si circa Metropolitanos priuilegia a sanctis Patrib. constituta, permaneant: si Metropolitanus circa parochias suas ordinem suum, ea, qua decet, veneratione custodiat; vt nec electio Praesulis empta detur pretiis, et nec obsequentis sit quaesita operibus. *Hormis. ep. 4. c. 2. Burch. lib. 1. c. 23. Iuo par. 5. c. 77. decret.*

CAP. XIII.

NE Episcopus de Episcoporum ordinationibus, ceterorumq. clericorum aliquid praesumat accipere. *Aurel. 11. c. 3.*

CAP. XIV.

NVLLVM Episcopatum per praemia, aut comparatione liceat adipisci, sed voluntate Regis, iuxta electionem cleri, ac plebis, sicut in antiquis canonibus continetur scriptum; consensu cleri, ac plebis a Metropolitanano, vel quem vice sua permiserit, cum comprouincialibus Pontifex consecratur et c. eum, qui per praemia ordinatus fuerit, statuimus remouendum. *Aurel. v. c. 10.*

CAP.

CAP. XV.

1. q. 1. c. 7. REPERIVNTVR quam plurimi negotio muneris perituri mercari vel le gratiam Spiritus sancti, dum vile praemium donant, vt Pontificalis ordinis sublimem culmen accipiant, obliui verborum Petri, qui dixit ad Simonem: Pecunia tecum sit in perditionem, quoniam donum Dei existimasti per pecuniam possideri et c. Quicumque deinceps propter accipiendam sacerdotii dignitatem, quodlibet praemium fuerit detectus obtulisse, ex eodem tempore se nouerit: anathematis opprobrio condemnatum, atque a participatione Christi corporis, et sanguinis alienum. *Tolet. 11. c. 3. Iuo par. 5. c. 83. decret. Ansel. lib. 6. c. 78.*

CAP. XVI.

NVLLVS Episcopus, nec presbyter, vel Abbas, seu diaconus per praemium ad sacrum ordinem penitus accedat. Quod qui fecerit, ipso honore, quem praemiis comparare praesumpserit, omnino priuetur. *Cabil. c. 16.*

CAP. XVII.

CVM quisque Pontificali culmen ante Domini altare percepturus accesserit, sacramenti exactione astringatur, quod pro conferenda sibi consecratione honoris, nulli personae cuiuslibet praemii collationem, vel aliquando dedisset, vel aliquando in futurum dare procuraret et c. per praemium ordinatos, vt vere simoniacos ab Ecclesia separandos, id est, duorum annorum spatio exilio relegati, et digna satisfactione, vel excommunicationis sententia coerciti, honoris gradum, quem praemiis emerant, lacrymis conquirere, et reparare intendant. vnde si digna satisfactio eos paenitentiae commendauerit, non tantum communioni, sed et loco, et totius ordinis officii, a quibus separati fuerant, restaurandi sunt. *Tolet. xi. c. 9.*

CAP. XVIII.

EPISCOPVS, vel quiuis clericus ob pecuniam ordinatus deponatur ipse, et qui eum ordinauit. *Trull. c. 22.*

CAP. XIX.

NVLLVS per pecunias ad honorem, vel gradum ecclesiasticum accedere debet, quia haeresis simoniaca esse videtur. *Veranen. c. 24.*

CAP. XX.

PROVIDENDVM, ac summope-

re cauendum est; vt hi, per quos et religio Christiana constare, et ceteri ab offensione debent saluari; tales posthabita simoniaca peste eligantur, quales et Apostolicus sermo, et canonicus ordo, et beati Gregorii pastoralis regula docet, scilicet, vt nullius terrenae rei gratia, nisi Dei solius eligantur, quoniam si pro aliquo munere praesentis, futuraeque retributionis, vel pro qualibet alia re, quae contraria esse possit veritati, diuinaeque auctoritati eligatur, quam diuina auctoritas testetur, et quod in huiusmodi facto Deus offendatur; et taliter electo, et his, quibus praeficitur, quin scandalum generetur, dubium non est. Proinde oportet, vt in electione, et ordinatione sacerdotis, valde extraneada simoniaca haeresis, quae propter quorundam avaritiam, et ambitionem modernis temporibus dignitatem sacerdotalem fuscare comprobatur, nihil sui detestandi iuris habeat. *Paris. sub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 11.*

CAP. XXI.

NVLLVS Episcopale ministerium per ambitionem muner. attemptare praesumat. *Aquisg. II. sub Ludou. part. 1. c. 11.*

CAP. XXII.

MONEMVS, vt quandocumq. Deo dispensante, quilibet Episcopus ad Dominum migrauerit, submota funditis peste simoniaca haereseos, sine dilatione iuxta auctoritatem, sedes vacans Episcopum vobis regulariter designatum, et gratia sancti Spiritus consecratum accipiat. *Concil. habitum in Theodonis villa, apud syno. Melit. c. 8.*

CAP. XXIII.

VT nemo Episcopatum, Abbatiam, Archidiaconatum, Archipresbyteratum, praebendam, vel alios ecclesiasticos honores, vel in duabus ecclesiis praelationes exerceat, nisi in vna tantum. Et neutrum horum quisquam per pecuniam adquirat. Et quicumq. tali modo iam adquisisse comprobantur, omni remota occasione deponantur. *Pictauien. c. 2.*

CAP. XXIV.

SCIMVS, diuinos canones, omnes accipientes, aut dantes quidpiam in ordinatione sacerdotali, excommunicare, et a sacerdotii sanctitate repellere et c. Omnis igitur Episcopus, aut diaconus conuictus, quod

n iij

quod pecuniis, aut largitione ordinationem obtinuit, ab Episcopatu excidit. *Tar. CP. ep. ad Ioan. presbyter. ante med.*

CAP. XXV.

SI quis ille est, qui promouendus est,

Communia de electione Episcopi.

TIT. XIV.

CAP. I.

Dist. 65. fa ne. c. 1. et 2. non debet.

SI communi cunctorum decreto rationabili, et secundum ecclesiasticam regulam comprobato, duo, aut tres (Episcopi) propter contentiones proprias contradicunt (ordinationi Episcopi,) obtineat sententia plurimorum. *Nicaen. c. 6. Mart. Brac. c. 3.*

CAP. II.

De elect. c. 6. Gregor. ix. et c. 15. e. tit. in 1. collect.

SI a paucioribus aliquis, quam a duobus partibus fuerit electus ad Apostolatus officium, nisi maior concordia intercesserit, nullatenus assumatur, et praedictae poenae subiaceat, si humiliter noluerit abstinere. Ex hoc tamen nullum canonicis constitutionibus, et aliis ecclesiasticis praedictum generetur, in quibus maioris, et sanioris partis debet sententia praualere; quia quod in eis dubium venerit, superioris poterit iudicio definiri et c. *Alex. III. in concil. Later. c. 1.*

CAP. III.

De elec. 41. Grego. ix. et c. 8. e. tit. in 4. collect.

NE pro defectu pastoris gregem dominicum lupus rapax inuadat et c. statuimus, ut ultra tres menses cathedralis, vel regularis ecclesiae Praelato non vacet, infra quos iusto impedimento cessante, si electio celebrata non fuerit; qui eligere debuerant, eligendi potestate careant ea vice, ac ipsa eligendi potestas ad eum, qui proxime praesse dinoscitur, deuoluatur. Is vero, ad quem deuoluta fuerit potestas, non differat ultra tres menses viduatam ecclesiam de persona idonea ipsius quidem ecclesiae, vel alterius, si digna non reperitur in illa, canonicè ordinare, si canonicam voluerit effugere vltionem. *Inno. III. in concil. gener. Later. c. 2. 3.*

CAP. IV.

Apud Gregor. ix. de elect. c. 42. et c. 9. e. tit. in 4. collect.

QUIA propter electionum formas diuersas, quas quidam inuenire conantur, et multa impedimenta proueniunt, et magna

in sancta Ecclesia, ab ostiario usque ad gradum Episcopatus, neque per aurum, neque per aliquas promissiones proficiat, vos enim omnes scitis, quia hoc simoniacum est. *Pelagius in Pontificali.*

XIV.

pericula imminēt ecclesiis viduatis: statuiimus, ut cum electio fuerit celebranda, praesentibus omnibus, qui debent, et volunt, et possunt commode interesse, assumantur tres de collegio fide digni, qui secrete, et singularem vocem cunctorum diligenter exquirant. Et in scriptis redacta, mox publicent in communi, in nullo praesentis appellationis obstaculo interiecto; ut is collatione adhibita eligatur, in quem omnes, vel maior, vel sanior pars Capituli consentit. Vel saltem eligendi potestas aliquibus viris idoneis committatur, qui vice omnium ecclesiae viduae prouideant de Pastore: aliter electio facta non valeat, nisi forte communiter esset ab omnibus, quasi per inspirationem diuinam, absque vitio celebrata, etc. Illud penitus interdiciamus; ne quis in electionis negotio procuratorem constituat, nisi sit absens in eo loco, de quo debeat aduocari, iustoque impedimento detentus venire non possit; super quo, si fuerit opus, fidem faciat iuramento; et tunc, si voluerit, vni committat de ipso collegio vicem suam. Electiones quoque clandestinas reprobamus, statuentes, ut quam cito electio fuerit celebrata, sollempniter publicetur. *Inno. III. in concil. gener. Later. c. 2. 4.*

CAP. V.

QUONIAM ultra tres menses vacare ecclesias prohibent sanctiones, sub anathemate interdiciamus, ne Canonici de sede Episcopali, ab electione Episcoporum, excludant religiosos, sed eorum consilio honesta, et idonea persona in Episcopum eligatur. Quod si exclusis eisdem religiosis electio fuerit celebrata, quod absque eorum assensu, et conuenientia factum fuerit, irritum habeatur, et vacuum. *Inno. II. in concil. Rom. c. 2. 2.*

CAP.

CAP. VI.

Distin. 23. illud. c. 5.

SI ad electionem Episcopi venimus, et nascatur controuersia, tres soli Episcopi non sufficiant ad absolutionem: sed vnus, aut duo alii addantur; et coram populo, cui ordinandus est, examinentur primo personae contradicentium, deinde quae opponuntur; et cum purgatus fuerit in conspectu populi, ordinetur. *Carth. 5. 1. G. Carth. III. c. 40. 1. Afr. 17. L. Burc. lib. 1. c. 6. Iuo par. 5. c. 60. decr. Ansel. lib. 6. c. 5. 5.*

CAP. VII.

Dist. 63. cu longe. c. 25.

IN quibusdam ciuitatibus, decedentibus Episcopis propriis, dum differtur diu ordinatio successoris, non minima creatur officiorum diuini officio, dum tractu terrarum commoentium nuntior, celeritas impeditur: quid aut non queat Regis auribus decedentis Praefulis transitus innotescit, aut de successore morientis Episcopi libera Principis electio praestari. Nascitur saepe, et nostro ordini de relatione talium difficultas, et Regiae potestati, dum consultum nostrum pro subrogandis Pontificibus, sustinet iniuriosa necessitas. Vnde placuit omnibus Pontificibus Hispaniae, atque Galliae, saluo priuilegio vniuersi, quaeque prouinciae, ut licitum maneat deinceps Toletano Pontifici, quo seumque Regalis potestas elegerit, et dicti Toletani Pontificis iudicium dignos esse probauerit, in quibuslibet prouinciis in praecedentium sedibus praeficere Praefules, et decedentibus Episcopis eligere successores. Sic tamen, ut quisquis ille fuerit ordinatus, post ordinationis suae tempus, intra trium mensium spatium, proprii Metropolitanis praesentiam visurus accedat, qualiter eius auctoritate, vel disciplina instructus, condigne susceptae sedis gubernacula teneat. Si non se praesentauerit, excommunicatum se per omnia nouerit, excepto si Regia iussione impeditum se esse probauerit. Hanc formulam sicut de Episcopis, ita de ceteris ecclesiarum rectoribus placuit obseruandam. *Tolet. XII. c. 6.*

CAP. VIII.

INTERDVM iuxta meritum ple-

bium eliguntur personae rectorum, unde noverint populi, sui fuisse meriti, regimen peruersi suscepisse Pontificis. *Isid. li. 2. c. 6. de eccles. offi. apud Aquisg. c. 9. Raban. lib. 1. c. 4. de instit. cleric.*

CAP. IX.

QUI ad summum sacerdotium prouehitur, decreto manibus omnium roborato eligitur: ordinatus autem a suis ordinatibus litteras accipere iubetur. *Syno. apud S. Medard. in causa Hincmari.*

CAP. X.

SI quando alicuius ciuitatis Episcopus vocatione Domini decederit, a gloriosissimo Principe supplicando postuletur, ut canonicam electionem eleo, et populo ipsius ciuitatis permittere dignetur et c. Sed et si a seruitio pii Principis nostri aliquis clericorum decederit, ut alicuius ciuitati praeponeatur Episcopus, timore castro sollicitate examinetur. Nec praesumat illiteratum, et cupiditate nimia caecatum, redditurus facti sui rationem populo Dei praeficere. Si necessarium idem Metropolitanus viderit, ne tantum malum cogatur agere; ut indebito honorem, bonis tantum debitum tradat; instruat populum, informet clericum, potius adire clementiam Imperialem; et ipse cum coepiscopis, quibus valuerit modis, adeat, ut ecclesiam Dei gloriosus Imperator digno honoret ministro. *Valent. sub Loth. c. 7.*

CAP. XI.

NON liceat electionem facere eorum, qui ad sacerdotium prouocantur, sed iudicium sit Episcoporum: ut ipsi eum, qui ordinandus est, probent, si in sermone, et in fide, et in Episcopali vita edoctus est. *Tullen. part. vlt. cap. 2.*

CAP. XII.

CLERVS Mimidonensis ecclesiae presbyterum nomine Druogonem vocatum Episcopum vnanimi consensu ad Episcopalem promoueri ordinem petierunt: quorum petitioni effectum praebentes, ad pastorale eum promouimus officium. *Coloniens. sub Carolo III. cap. 1.*

Qui dignus est Episcopatu, non debet illum

recusare.

CAP. I.

ILLVD intuere, quia si periculum peccati timens, suscipere refugis ecclesiae gubernacula; certus esto, quia amplius peccas, quam si populum Dei velut in fluctibus positum, et periclitantem, cum iuuare possis, subterfugis; tui tantummodo habens considerationem, et non quod in commune omnib. expedit, prouidens. *Clemens ep. 1. ad Iacob. in prin.*

CAP. II.

VIRTUTIBVS pollens coactus ad regimen veniat, virtutibus vacuus nec coactus accedat. Ille si omnino renititur, caueat, ne acceptam pecuniam in sudario ligans, de eius occultatione iudicetur et c. Ille cum regimen appetit, attendat, ne per exemplum boni operis Pharisaeorum more ad ingressum regni tendentibus obstatulum fiat. qui iuxta summi magistri vocem, nec ipsi intrant, nec alios intrare permittunt. Considerandum quoq. est, quia cum causam populi electus Praeful suscipit, quasi ad aegrum medicus accedit. Si ergo adhuc in eius opere passiones viuunt, qua praesumptione percussum mederi properat, qui in facie vulnus portat? *Greg. c. 9. lib. 1. pastor. apud Aquisgra. c. 14.*

CAP. III.

SVNT nonnulli, qui eximia virtutum dona percipiunt, et pro excitatione ceterorum magnis muneribus exaltantur, qui studio castitatis mundi, abstinentiae robore validi, doctrinae dapibus referti, patientiae longanimitate humiles, auctoritatis fortitudine erecti, pietatis gratia benigni, iustitiae severitate districti sunt, qui nimirum culmen regiminis, si vocati suscipere renuunt, ipsa sibi plerumq. dona adimunt, quae non pro se tantummodo, sed etiam pro aliis acceperunt. Cumque sua, et non

TIT. XV.

aliorum lucra cogitant; ipsi se, quae priuata habere appetunt, bonis priuant, et c. Non potest ciuitas abscondi et c. Si diligis me, pascue oues meas. si ergo dilectionis est testimonium cura passionis; quisquis virtutibus pollens gregem Dei renuit pascere, pastorem summum conuincitur non amare et c. Sunt nonnulli, qui magnis muneribus ditati, dum solius contemplationis studiis inardescunt, parere utilitati proximorum in praedicatione refugunt, secretum quietis diligunt, secessum speculationis appetunt, de quo si districte iudicentur, ex tantis proculdubio rei sunt, quantis venientes ad publicum prodesse poterunt et c. Sunt nonnulli, qui ex sola humilitate refugiant; ne iis, quibus se imparis aestimant, praeferrantur, quorum profecto humilitas, si ceteris quoque virtutibus cingitur, tunc ante oculos Dei vera est, cum ad respuendum hoc, quod utiliter subire praecipitur, pertinax non est et c. *Greg. lib. 1. pastor. c. 5. c. 6. apud Aquisgra. c. 17.*

CAP. IV.

VIR ecclesiasticus; et crucifigi mundo per mortificationem propriae carnis debet, et dispensationem ecclesiastici ordinis, si ex Dei voluntate prouenerit, nolens quidem, sed humilis, gubernandam suscipiat. Multis intercipit Satanas fraudibus eos, qui sensus, et vitae utilitate praestantes, praesse, et prodesse aliis nolunt. Et dum eis regimen animarum imponitur, renuunt, consultius arbitantes, otiosam vitam degere, quam lucris animarum insistere. Quod tamen decepti agunt, per argumentum diaboli fallentis eos per speciem boni; vt dum illos a pastoralis officio retrahit, nequaquam proficiant, qui cor. verbis, atq. exemplis instrui poterant. *Isid. lib. 3. de summo bon. c. 3. apud Aquisgra. c. 18.*

De confirmatione electionis Episcopi.

TIT. XVI.

CAP.

T. XVI. DE confir. elec. et c. T. XVII. De num. Epif et c. 157

CAP. I.

CVM (Episcopus) electus fuerit, et confirmationem acceperit, et ecclesiasticorum bonorum administrationem habuerit, decurso tempore de consecrandis Episcopis a canonicis definitis, ad quem spectant beneficia, quae habuerat, disponendi de illis liberam habeat facultatem. *Alex. III. in conc. Later. c. 3.*

De electio.

44. Grego.

1x. c. 11.

eod. tit. in

4. collect.

† electus

CAP. II.

NIHIL est, quod Ecclesiae Dei magis officiat, quam quod indigni assumantur Praelati ad regimen animarum et c. Sancimus, quatenus cum quisquam fuerit ad regimen animarum assumptus, is, ad quem pertinet ipsius confirmatio, diligenter examinet et electionis processum, et personam electi: vt cum omnia rite concurrerint, munus ei confirmationis impendat: quia si secus fuerit incaute praesumptum, non solum deiciendus est indigne promotus; verum etiam indigne promouens puniendus. Ipsum quoq. decernimus hac animaduersione puniri; vt cum de ipsius constitit negligentia, maxime si hominem insufficientis scientiae, vel inhonestae vitae, aut actatis illegitimae appro-

bauerit; non solum confirmandi primum successore illius careat potestate; verum etiam, ne aliquo casu poenam elugiat, a perceptione proprii beneficii suspendatur, quousq. si aequum fuerit, indulgentiam valeat promereri: si conuictus fuerit, hoc per malitiam excessisse; grauiori subiaceat ultioni. Ceterum qui ad Romanum pertinent immediate Pont. ad percipiendam sui confirmationem officii et c. veniant et c. *Inno. III. in conc. gen. Later. c. 26.*

CAP. III.

DE persona consecrandi Episcopum, et de cleri, plebisq. consensu, Metropolitanus Episcopus ad fraternitatem tuam referat, quodq. in prouincia bene placuit, scire te faciat, vt ordinationem rite celebrandam, tua quoq. firmet auctoritas. *Leo ep. 82. vel 84. ad Anast. Thessalon. Episc. c. 6. Iuo par. 5. c. 348. decr. Deusd. c. 1.*

CAP. IV.

PORREXIT (Hincmarus Archiepiscopus Remensis) epistolam, totius Galliae Episcopis manib. subterscriptam ad Apostolicam sedem pro confirmatione ipsius ordinationis et c. *Sucsson. apud S. Medard. in causa Hincmari.*

De numero Episcoporum, qui interesse

debent consecrationi Episcopi.

TIT. XVII.

CAP. I.

Distin. 64.

Episcopie.

1. c. 7.

† confir-

matio

EPISCOPVM decet ab omnibus Episcopis, qui in ea prouincia sunt, constitui (ordinari L.) sed si difficile est, vel propter urgentem necessitatem, vel propter viae longitudinem; tres conueniant, absentes vero per litteras suffragium ferant, et sic ordinetur. Auctoritas vero rerum gestarum Metropolitanis in singulis prouinciis competat. *Nicae. 4. refertur Nicae. 2. c. 3. Vide Mart. Brac. c. 2. Ioan. III. ep. in Iuo. par. 5. c. 117. decr. Ansel. lib. 6. c. 48. Caesar. lib. 3. c. 26.*

CAP. II.

EPISCOPVS a duobus, vel tribus Episcopis ordinetur. *Ap. 1. Ansel. lib. 6. c. 33.*

CAP. III.

Distin. 64.

c. 2. et dist.

73. c. 10.

ORINATIONES Episcoporum auctoritate Apostolica ab omnibus, qui in

eadem fuerint prouincia, Episcopis sunt celebrandae, et c. Quod si simul omnes conuenire minime potuerint, assensum tamen suis precibus praebent, vt ab ipsa ordinatione animo non desint. [Porro et Hierosolymitarum primus Archiepiscopus beatus Iacobus, qui Iustus dicebatur, et secundum carnem Domini nuncupatus est frater, a Petro, Iacobo, et Ioanne Apostolis est ordinatus; successoribus videlicet dantibus formam, vt non minus quam a tribus Episcopis, reliquisq. omnibus assensum praebentibus, vltatenus Episcopus ordinetur, et communi voto ordinatione celebretur. [Reliqui vero sacerdotes a proprio ordinetur Episcopo, ita vt ciues, et alii sacerdotes assensum praebent, et ieiunantes ordinationem celebrent. similiter et diaconi ordinentur. Ceteror.

Dis. 67. c. 2.

teror. autem graduum distributioni trium veracium testimonium, cum Episcopi scilicet probatione, sufficere potest. *Anacl. ep. 2. in prin. Vide Episc. ep. 1. in prin. Burch. lib. 1. c. 15. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 5. et. 10. panor. et par. 5. c. 69. decr. Ansel. lib. 6. c. 47. Caesar. lib. 3. c. 19. Tarrac. lib. 3. c. 42.*

CAP. IV.

QVOD Episcopus non ab vno, sed a cunctis, consensu, aut praesentia comprouincialium est ordinandus, et non minus, quam a tribus, ceteris consentientibus cunctis; idcirco instituente Domino fieri iubetur, ne aliquid contra fidem Ecclesiae, vnius tyrannica auctoritas moliretur, et regula, vel fides confunderetur creditum. *Anacl. ep. 2. post med. Isid. lib. 2. c. 6. de eccl. offi. apud Aquisg. c. 9. Raban. lib. 1. c. 4. de instit. cleric.*

CAP. V.

EPISCOPVS non ab vno, sed a pluribus debet Episcopis ordinari. *Anacl. ep. 3. in prin. Burch. lib. 1. c. 4. Iuo par. 5. c. 58. et 98. decr.*

CAP. VI.

DE ordinationibus Episcoporum olim in sancti praedecessoris nostri Anacleti ordinationibus, quaedam iam decreta reperimus. Scimus enim, beatissimum Iacobum Iustum, fratrem Domini, a Petro, Iacobo, et Ioanne Apostolis Hierosolymor. Episcopum esse ordinatum. Si autem non minus, quam a tribus Apostolis tantus vir fuit ordinatus Episcopus; patet profecto eos, formam instituente Domino tradidisse, non a minus, quam a tribus Episcopis Episcopum ordinari debere. Sed crescentem numero Episcoporum, nisi necessitas interuenerit, debent etiam plures augeri, id est, [si Archiepiscopus diem obierit, et aliter electus fuerit, omnes eiusdem prouinciae Episcopi conueniant et c. Reliqui vero [comprouinciales Episcopi, si necesse fuerit, ceteris consentientibus, a tribus, iussu Archiepiscopi, consecrari possunt Episcopi. Sed melius est, si ipse cum omnibus, eum, qui dignus est, elegerit, et cuncti pariter sacrauerint Pontificem. *Anice. ep. 1. in prin. Vide Anael. ep. 2. Burch. lib. 1. c. 28. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 3. pan. et par. 5. c. 139. decr. Ansel. lib. 6. c. 34.*

CAP. VII.

EXTRA conscientiam sedis Apostolicae, hoc est, Primatis, nemo audeat ordinare. Integrum enim iudicium est, quod plurimorum sententia consequitur: ne vnus Episcopus Episcopum ordinare praesumat propter arrogantiam, ne futuum beneficium praestitum videatur, hoc enim in synodo Nicaena constat esse definitum. *Syrici. epist. 4. c. 1. et 2. apud concil. Telen. Inno. epist. 2. c. 1. Nicae. c. 4. Iuo par. 5. c. 113. decr. Ansel. lib. 6. c. 50. Tarrac. lib. 3. c. 44.*

CAP. VIII.

QVOD Episcopi non sint, qui minus quam a tribus sunt ordinati Episcopis, omnibus patet: quoniam prohibitum a sanctis est Patribus, ut qui ab vno, vel a duobus sunt ordinati Episcopis, nec nominentur Episcopi. *Damas. ep. 4. ante med. Ansel. lib. 7. c. 115. Tarrac. lib. 3. c. 79.*

CAP. IX.

NVLLA ratio finit, ut inter Episcopos habeantur, qui neque a clericis sunt electi, neque a plebibus expetiti, neque a prouincialibus Episcopis cum Metropolitanis iudicio consecrati. *Leo ep. 90. vel 92. ad Rustic. Episcop. Narbon. c. 1. Viden. Eug. 2. in syn. c. 5. Burch. lib. 1. c. 11. Iuo par. 5. c. 65. decr. et ep. 21. Eudoni Dapifero. Deuid. c. 1. Anselm. lib. 6. c. 68. Caesar. lib. 3. c. 3. Tarrac. lib. 3. c. 6.*

CAP. X.

IN canone legitur Nicaeno: Episcopum namque conuenit et c. Omnia quoque maxima concilia affirmant, eum non esse Episcopum, qui minus, quam a tribus Episcopis, auctoritate etiam Metropolitanis, fuerit factus Episcopus. *Ioan. III. ep. vni. post med. Vide Nicae. c. 4.*

CAP. XI.

SI longinquitas itineris magna interiacet, ut Episcopi non facile valeant conuenire, an debeant sine aliorum Episcoporum praesentia Episcopi ordinari? Et quidem in Anglorum ecclesia, in qua solus tu Episcopus inueniris, ordinare Episcopum non aliter, nisi sine Episcopis potes, nam quando de Gallis Episcopi venient, qui in ordinatione testes assistant? Sed te ita volumus Episcopos ordinare, ut ipsi sibi Episcopi longo interuallo minime disiungantur et c. cum Deo auctore fuerint Episcopi in propinquis sibi locis ordinati, tunc Episcoporum ordinatio, sine aggregatis tribus, vel quattuor Episcopis fieri non debet

Dist. 65. c. 5. Chorepiscopi.

Dist. 62. c. 1.

Distin. 80. fraternitatem. c. 14.

debet. *Grego. ad August. interr. 6. alias 8. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 9. panor.*

CAP. XII.

QVOTIENS Episcopum consecraueris, duo, vel tres conueniant tecum Episcopi, ut Deo sit gratum, quod geritur; ut eis conuenientibus, ipsisque praesentibus, consecres. *Grego. II. epist. 8. in fine.*

CAP. XIII.

DE his, qui usurpant sibi, quod soli debeant Episcopum ordinare, placuit, ut nullus hoc sibi praesumat, nisi assumptis secum aliis septem Episcopis; si tamen non potuerit septem, sine tribus fratribus non audeant ordinare. *Arel. I. c. 21.*

CAP. XIV.

De tempo. NVLLVS Episcopum sine Metropolitanis permisso, nec Episcopus Metropolitanus sine tribus Episcopis comprouincialibus, praesumat Episcopum ordinare, ita ut alii comprouinciales epistolis admo-
neantur, ut se suo responsa consensisse significent, quod si inter partes aliqua fuerit dubitatio, maiori numero Metropolitanus in electione consentiat. *Arel. II. c. 5. Burch. lib. 1. c. 27. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 8. et par. 5. c. 138. decr.*

Dist. 65. c. 2. no. debet. et c. 3. Episcopus.

CAP. XV.

OPTIMUM effect, cum Metropolitanus omnes prouinciae Episcopos conueniret: et decet per epistolam Metropolitanum eos conuocare; et si omnes comparent, recte est; si vero difficile id quidem est, plurimos conuenire oportet, aut per litteras in eandem sententiam consentire. atque ita cum plurium siue praesentia; siue calculo ordinationem fieri. Si aliter, atque dictum est, fiat; non valeat ordinationem, si vero ita fiat, et aliqui contradicant, propter eorum contentionem, plurium sententia valeat. *Antio. I. 9. Mart. Brac. c. 3.*

CAP. XVI.

ELECTIONEM Episcopi oportet non aliter fieri, nisi cum synodo, et examine Episcoporum, qui post obitum, quiescentis potestatem habent, eum, qui dignus extiterit, promouere. *Antioch. c. 23. Mart. Brac. c. 8. Burch. lib. 1. c. 185. et 187. Iuo par. 5. c. 301. et 303. decr. Ansel. lib. 6. c. 57. Caesar. lib. 3. c. 37.*

CAP. XVII.

VT non liceat Episcopum, nisi a multis placet. c. 5.

ordinari: vel si cogat necessitas, a tribus Episcopis, ut quod ab antiquis constitutum est, seruetur. *Can. voluntate Primatis eius prouinciae. Carth. 1. 3. G. Carth. II. c. 12. L. Aff. 16. L. CAP. XIX.*

MEIUS forma seruatur, ut non pauciores tribus ad ordinationem Episcoporum conueniant. *Carth. 50. G. Carth. III. c. 39. L. Aff. 16. L. CAP. XIX.*

ORDINATIONEM, quam canones irritam definiunt, nos quoque vacuandam esse censuimus, in qua praetermissa trium praesentia, nec expetitis comprouincialium litteris, Metropolitanis quoque voluntate neglecta, prorsus nihil, quod Episcopum faceret, ostensum est. *Regie. I. in fin. Vide Taurin. c. 20.*

CAP. XX.

D.V.O. si praesumpserint ordinare Episcopum inuitum, auctoribus, damnatis, vnius abiectione ecclesiae eorum ipse, qui vim passus est, substituitur; si tamen vita responderet aliter in alterius deiectione locum nihilominus ordinetur, si voluntarium, duo fecerint, et ipse damnabitur, quo cautus ea, quae sunt leuiter antiquis instituta, seruentur. *Araus. 21. Burch. lib. 1. c. 30. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 13. panor. et par. 5. c. 141. decr.*

CAP. XXI.

NVLLVS Episcoporum, admonente Metropolitanano Episcopo, nisi certa taedii causa detentus, ad contulium, vel ordinationem consacerdotis venire penitus vlla excusatione detrectet. *Arel. II. c. 1.*

CAP. XXII.

EPISCOPVS in ciuitate, in qua decreto eligitur ordinandus, in sua ecclesia, cui praefuturus est, constituitur. Sane si subito necessitas temporis hoc implere non patitur, licet melius esset, in sua ecclesia fieri, tamen aut sub praesentia Metropolitanis, aut certe cum eius auctoritate, intra prouinciam omnino a comprouincialibus ordinetur. *Arel. IV. c. 5.*

CAP. XXIII.

QVOD Episcopus non ab vno, sed a cunctis comprouincialibus Episcopis ordinatur, ideo est institutum, ne in eo aliquid contra fidem Ecclesiae vnius tyrannica auctoritas moliretur; Propterea ab omnibus conuenientibus, constituitur, ac non minus, quam a tribus praesentibus; ceteris tamen consen-

Dist. 64. de electio. Greg. 18. c. 20. et 21. ipse damnabitur, quo cautus ea, quae sunt leuiter antiquis instituta, seruentur. *Araus. 21. Burch. lib. 1. c. 30. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 13. panor. et par. 5. c. 141. decr.*

CAP. XXI.

CAP. XXII.

CAP. XXIII.

consentientibus testimonio litterarum. Isidor. li. 2. c. 6. de ecclesiast. offi. apud Aquisgr. 9. Anacle. ep. 2. post med. Raban. lib. 1. c. 4. de instit. cleric. CAP. XXIV. HI; qui ordinandi sunt, secundum ordinem ecclesiasticum, et institutiones sanctorum Patrum ordinantur. videlicet, ut

Episcopi iudicio. Metropolitanorum, et eorum Episcoporum, qui circumcirca sunt, prouehantur ad ecclesiasticam potestatem; videlicet, qui plurimo tempore probantur, tam verbo fidei, quam rectae conuersationis exemplo. Synod. Tullensis parte vltima, cap. 2.

Episcopus non ordinetur sine consensu Metropolitanani.

CAP. I.

CVM Episcopus a tribus praesentibus, aliisque per litteras consentientibus ordinatur: auctoritas rerum gestarum in singulis prouinciis Metropolitanano deferatur. Nicaen. 4. Mart. Brac. c. 2. Nicaen. II. c. 3. Inno. ep. 2. ad Victor. c. 1. Ioan. III. ep. vn. in med. Iuo par. 5. c. 1. 7. decr. Ansel. lib. 6. c. 48. Caes. sar. lib. 3. c. 26. CAP. II.

SI quis sine Metropolitanani voluntate fiat Episcopus, non sit Episcopus. Si vero communi omnium suffragio, et iuxta canonem ecclesiasticum fiat, duo vero, vel tres ob contentiōnem solam contradicant, valeat plurium sententia. Nicaen. 6. Anti. 19. 2. 3. Chal. act. 16. in med. Bonif. ep. 3. Ansel. lib. 6. c. 37. Caes. sar. lib. 3. c. 47. CAP. III.

METROPOLITANI Pontifices Arianae, et Thraciae dioeceseos ab Archiepiscopo CPi ordinantur. Ipsi Episcopi in suis dioeceseibus cum Episcopis prouincialibus ordinant. Chal. 28. G. vide CP. 2. et 3. G. CAP. IV.

EXTRA conscientiam Metropolitanani Episcopi nullus audeat ordinare Episcopum. Inno. ep. 2. c. 1. Vid. Telen. conc. et Syriac. ep. 4. c. 1. Iuo par. 5. c. 1. 3. decr. Ansel. lib. 6. c. 30. Tarrac. lib. 3. c. 44. CAP. V.

LVTVBENSIS t ecclesiae cleri ordo, vel plebis, preces suas, et lacrymas ad nos magno cum dolore miserunt, dicentes, coepiscopum nostrum Patroclum, sua petitione cessante, in locum decedentis Episcopi, nescio quem, in alia prouincia, praetermissio Metropolitanano, contra Patrum regulas ordinasse. Quod nequaquam posse

TIT. XIX.

sumus ferre patienter, quia conuenit, nos paternar. sanctionum esse diligentes custodes. Nulli etenim videtur incognita synodi constitutio Nicaenae, quae ita praecipit: Per vnamquamq. prouinciam et c. Bonif. ep. 3. in med. CAP. VI. SI quisquam fratrum nostrorum, in quacumq. prouincia decesserit, is sibi ordinationem vindicet sacerdotis, quem illius prouinciae Metropolitanum esse constituerit. Leo ep. 67. vel 87. ad Episcopos Vienn. prouin. post med. CAP. VII.

SI in aliam forte personam partium se vota diuiserint, Metropolitanani iudicio, si forte. c. vl. alteri praefertur, qui maioribus et studiis iuuatur, et meritis. Leo epist. 82. vel 84. ad Anastas. Thessalon. c. 5. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 6. panor. et par. 5. c. 347. decr. Deusdedit. c. 1. Anselm. lib. 6. c. 16. CAP. VIII.

NVLLA ratio finis, ut inter Episcopos habeantur, qui neque a clericis sunt electi, neque a plebibus expetiti, neque a prouincialibus Episcopis cum Metropolitanani iudicio consecrati. Leo epist. 90. vel 92. ad Rustic. Episc. Narbon. c. 1. Vide Eugen. II. in syn. c. 5. Burch. lib. 1. c. 1. Iuo par. 5. c. 65. Ansel. lib. 6. c. 68. Deusdedit. c. 1. Caes. sar. lib. 3. c. 3. Tarrac. lib. 3. c. 6. CAP. IX.

NVLLVS praeter notitiam, atque consensum fratris Ascanii Metropolitanani aliquatenus consecratur. Antistes, quia hoc et vetus ordo tenuit, hoc CCC XIX. sanctorum Patrum definiuit auctoritas, cui quisquis obuias tetenderit manus, earum se consortio fatetur indignum, quorum praecipionibus, resultauit. Hilar. Papa ep. 1. c. 1. Ascanio, et Episcopis Tarraconensis prouinciae. CAP.

CAP. X.

LICET ii, qui praeter notitiam, atque consensum tuae dilectionis ordinati sunt sacerdotes, cum suis debuerint auctoribus submoueri: ne quid tamen in tanta necessitate decernamus austerum; eos, qui Episcopi facti sunt, ita volumus pertinere, ut in Apostolicis praecipionibus, et statutis sanctor. Patrum non reperiuntur obnoxii. Hilar. ep. 3. ad Ascan. Episc. Tarrac. con. Metropol. in med. CAP. XI.

IN canone legitur Nicaeno: Episcopum conuenit maxime quidem ab omnibus, qui sunt in prouincia Episcopis ordinari. Si autem hoc difficile fuerit, a tribus in id ipsum conuenientibus, et absentibus consentientibus, ordinatio celebretur. Firmitas autem eorum, quae geruntur per vnamquamq. prouinciam, Metropolitanano tribuatur Episcopo. Omnia quoque maxima concilia affirmant; eum non esse Episcopum, qui minus quam a tribus Episcopis, auctoritate etiam Metropolitanani fuerit factus Episcopus. Ioan. III. epist. vn. in med. Vid. Nicae. c. 4. CAP. XII.

NVLLVS Episcopus sine Metropolitanani permisso, nec Episcopus Metropolitanus sine tribus Episcopis comprouincialibus praesumat Episcopum ordinare. Arel. c. 4. in. col. 11. c. 5. Burch. lib. 1. c. 27. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 8. panor. et par. 5. c. 138. decr. CAP. XIII.

QVI sine conscientia Metropolitanani constitutus fuerit Episcopus, iuxta magnam synodum esse Episcopus non debet. Arel. c. 6. Vide Nicae. 6. in fin. Burch. lib. 1. c. 20. Iuo par. 5. c. 74. decr. CAP. XIV.

EPISCOPVS non ordinetur sine consensu, et praesentia Episcopi Metropolitanus prouinciae, optimumq. esset, omnes Episcopos cum eo conuenire. Antioch. c. 19. Mart. Brac. c. 3. CAP. XV.

EPISCOPI iudicio Metropolitanorum, et vicinorum Episcoporum, ordinantur. Laod. 12. Tullen. par. 2. c. 8. Capit. lib. 7. c. 78. Burch. lib. 1. c. 9. Iuo par. 5. c. 63. decr. CAP. XVI.

CVM conuentu totius prouinciae Episcoporum, maximeq. Metropolitanani, vel auctoritate, vel praesentia ordinetur Episcopus sine.

pus. Carth. IV. c. 1. Burch. lib. 1. c. 8. Iuo par. 5. c. 62. decr. CAP. XVII.

SI quis in Metropolitanani ciuitate non fuerit Episcopus ordinatus, posteaquam suscepta benedictione per Metropolitanani litteras honorem fuerit Episcopi adeptus etc. statim tempore, id est, impletis duobus mensibus, se in Metropolitanani sui praesentia aspectibus, ut ab illo monitis ecclesiasticis instructus, plenius, quid obseruare debeat, recognoscat. Si non fecerit, in synodo inreputatus a fratribus, corrigatur. Si infirmitate aliqua, ne hoc impleat, fuerit impeditus; hoc suis litteris Metropolitanano indicare procuret. Tarrac. c. 5. CAP. XVIII.

EPISCOPATVM desiderans electione clericorum, vel ciuium, consensu etiam Metropolitanani eiusdem prouinciae, Pontifex ordinetur. Aruer. c. 2. CAP. XIX.

LICET melius esset in sua ecclesia fieri, tamen aut sub praesentia Metropolitanani, aut certe cum eius auctoritate, intra prouinciam omnino a comprouincialibus ordinetur Episcopus. Aurel. IV. c. 5. CAP. XX.

NE quis Britannum, aut Romanum in Armorico sine Metropolitanani, aut comprouincialium voluntate, vel litteris, Episcopum ordinare praesumat, si quis contraire temptauerit, sententiam in anterioribus canonibus, obseruet, et a caritate usque ad maiorem synodum se cognoscat esse remotum. Turo. II. c. 9. CAP. XXI.

NE C ille deinceps sacerdos erit, quem nec clerus, nec populus propriae ciuitatis in aliquo elegerit, vel auctoritas Metropolitanani, vel comprouincialium sacerdotum assensus non exquisiuit et c. a tribus in sacerdotem die dominica consecrabitur, conuenientibus, ceteris, qui absentes sunt, litteris suis, et magis auctoritate, vel praesentia eius, qui est in Metropoli constitutus. Episcopus autem comprouincialis ibi consecrandus est, ubi Metropolitanus elegerit. Metropolitanus autem non, nisi in ciuitate Metropoli, et comprouincialibus ibidem conuenientibus. Si quis autem deinceps contra praedicta vetita canonum ad gradum sacerdotii indignus aspirare contenderit;

cum ordinatorib. suis adepti honoris periculo subiacebit. Tolet. iv. c. 18.

CAP. XXII.

DE CREVIT sancta synodus, vt nul-

lus Episcopus accipiat de manu Regis, vel Comitis, vel cuiuslibet laicae personae donum Episcopatus et c. sed Episcopus a suo Metropolitano. Pictau. c. 1.

De caerimoniis, quae seruari debent in consecratione Episcopi.

TIT. XIX.

CAP. I.

PATRIARCHAE a sacerdotali catalogo propriae manus scripta facere ad propriam tutelam, fauoremq. suum, et quasi stabilitatem exigant, et compellant. Visum est sanctae huic, et vniuersali synodo, nequaquam id ex hoc a quopiam fieri, excepto eo, quod secundum formam, et consuetudinem profincera fide nostra tempore consecrationis Episcoporum exigitur. Synod. iux. CP. sub Hadr. II. c. 8.

ieiunantibus sacra benedictio conferatur et c. Pie, et laudabiliter Apostolicis morem gesseris institutis; si hanc ordinandorum sacerdotum formam per ecclesias, quibus Dominus praesse te voluit, etiam ipse seruaues; vt his, qui consecrandi sunt, numquam benedictiones, nisi in die Resurrectionis Dominicae tribuantur. Leo ep. 79. ad Dioscor. c. 1. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 6. panor. & par. 6. c. 70. et 71. decr. Ansel. lib. 7. c. 37. Tarr. lib. 3. c. 47.

CAP. II.

ORDINATIONES Episcoporum auctoritate Apostolica ab omnibus qui in eadem fuerint prouincia, Episcopis sunt celebrandae, qui simul conuenientes scrutinium diligenter agant, ieiuniumq. cum omnibus celebrent. precib. et manus cum sanctis Euangeliis, quae praedicaturi sunt, imponentes, dominica die, hora tertia orantes, sacraque vnctione exemplo Prophetar. et Regum, capita eorum more Apostolor. et Moyfi, vngentes; quia omnis sanctificatio constat in Spiritu sancto, cuius virtus inuisibilis sancto chrismate est permixta: et hoc ritu sollempnem celebrent ordinationem. Anacl. ep. 2. in prin. Burch. lib. 1. c. 5. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 5. panor. & par. 5. c. 6. 9. decr. Ansel. lib. 6. c. 47.

ORDINATIO Episcopi non passim, sed die legitimo celebretur. Nec sibi constare status sui nouerit firmitatem, qui non die sabbati vespere, quod lucefcit in primam sabbati, vel ipso Dominico die fuerit ordinatus. Solum enim maiores nostri Resurrectionis Dominicae diem honore dignum iudicauerunt, vt sacerdotes, qui sumuntur, hoc die potissimum tribuantur. Leo ep. 87. ad Episcopos Viennen. prouin. ante fin.

CAP. V.

EPISCOPVS cum ordinatur, duo Episcopi ponant, et teneant Euangelior. codicem super caput, et ceruicem eius, et vno super eum fundente benedictionem, reliqui omnes Episcopi, qui adsunt, manibus suis caput eius tangant. Carth. iv. c. 2. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 11. panor. et par. 5. c. 12. 4. decr. Ansel. lib. 6. c. 49. Caesar. lib. 3. c. 27.

Communia de consecratione Episcopi.

TIT. XX.

CAP. I.

EPISCOPI ordinentur a Metropolitano intra tres menses, nisi ex causa necessaria, aut puniatur canonicis poenis. Chal. 2. 5. Vernes. c. 17. Vorms. 75. Burch. lib. 1. c. 2. 4.

NVLLVS in Episcopum, nisi canonice electum consecret: quod si praesumptum fuerit, et consecrans, et consecrator tunc consecratus absq. recuperationis spe deponatur. Cal-

list.

Dist. II. in conc. Rom. c. 10. CAP. III.

CYPRIOS a seculis olim Arianas impietatis potentia fatigatos, non tenuisse Nicaenos canones in ordinandis sibi Episcopis, et vsque adhuc habere praesumptum, vt suo arbitratu ordinent, neminem consulentes. Quocirca persuademus eis, vt curent iuxta canonum fidem, fidem catholicam sapere, atque vnum cum ceteris sentire prouinciis, vt appareat sancti Spiritus gratia ipsos quoq. vt omnes ecclesias gubernari. Inno. epist. 18. c. 2.

CAP. IV.

SI in ea prouincia, in qua plurimi Episcopi sunt, vnus Episcopus remaneat, et is noluerit consentire ordinationi aliorum, et plebs conueniens petat ordinationem fieri (ab Episcopis vicinis L.) oportet illum Episcopum admoneri per litteras Exarchi prouinciae, id est, Metropolitanani, vt populis satisfaciat. Si vero noluerit referri, neque facere, voluntati populi satisfacere.

fiat. Ad ordinationem Metropolitanani oportet vocari Episcopos vicinae prouinciae. Sardicen. 6. Burch. lib. 1. c. 26. Iuo par. 5. c. 137. decr. CAP. V.

QUI deinceps ordinantur Episcopi in Africa, litteras accipiant ab ordinantibus, eorum manu subscriptas, cum Consule, et die: vt non dubitetur de prioribus, et posterioribus Episcopis. Carth. 90. & Afr. 56. L. Mil. 14. L. Vide 87. G.

CAP. VI.

PORREXIT (Hincmarus) litteras canonicas, quas canones sacri ordinatum a suis ordinatoribus accipere iubent, diem praeferentes, et Consulem. Synod. apud S. Medard. in caus. Hincmari. CAP. VII.

EPISCOPI formam suae professionis in sua consecratione prolatam, his in anno coram se legi faciant diligenter, vt tanto melius professionis suae recordentur, quanto saepius eorum fuerit auribus inculcata. Oxoniens. c. 8.

Quae debeant obseruari in constituendis nouis Episcopatibus.

TIT. XXI.

CAP. I.

EPISCOPOS per singulas ciuitates, quibus ille non miserat, doctos, et prudentes, sicut serpentes, simplices sicut columbas, iuxta Domini praecipitionem, nobis mittere (Petrus Apostolus) praecipit. Quod etiam facere inchoauimus. Vos autem per vestras dioeceses Episcopos sacrate, et mittite; quia nos ad alias partes, quod idem iussit, agere curabimus. aliquos vero ad Gallias, Hispaniasq. mitemus; et quosdam ad Germaniam, et Italiam, atque ad reliquas gentes dirigere cupimus. Vbi autem ferocios, et rebelliores gentes esse cognouerimus, illuc dirigere sapientiores, et austeriores necesse habemus, qui cotidie non cessent diuina seminare semina, et multos Christo lucrari, et ad rectam fidem, et viam veritatis perducere, vt plures manipulos Domino valeant praesentare. Clem. ep. 1. post med. CAP. II.

fideliu, ex vigore Apostolicae sedis debeatis ordinare Episcopos; pia tamen contemplatione, vt non videat dignitas Episcopatus. Greg. II. ep. 8. ad Bonif. Episcop. post princip. CAP. III.

DIOCESSES, quae numquam Episcopos acceperunt, non habeant; et illa, quae aliquando habuit, habeat proprium, et si crescente fide, Dei populus multiplicatus desiderat proprium habere Rectorem, eius voluntate, in cuius potestate est dioecesis constituta, habeat Episcopum. Carth. 11. c. 5. Tolet. 21. c. 4. Burch. lib. 1. c. 33. Iuo par. 5. c. 144. decr. CAP. IV.

IN multis synodis definitum est, vt plebes, quae in parocciis ab Episcopis possessis, Episcopum proprium non habent, sine consensu Episcopi, a quo possidentur, non accipiant. Sunt enim, qui tyrannidem exerceant, fratrum communionem auerseant; alii presbyteri aduersus suos Episcopos ceruices erigunt, et plebem conuulsi, et prauis consiliis subuertunt, vt eos

p ij petant

Dist. 64. c. 2. et dist. 75. c. 1.

Dist. 75. quoniam c. 2.

petant sibi Antistites. Carth. 5. 4. G. Carth. III. c. 42. L. Afr. 2. 0. D. Ansel. lib. 5. c. 7. 6. in addit. CAP. V.

STATVTVM est, vt parociae, quae non habent Episcopos, sine consensu eius, cui subiunt, non habeant et c. Carth. 5. 7. G. Afr. 2. 3. L. Carth. III. c. 46. L. Tolet. XII.

Episcopi non constituentur in oppidis, neq. in paruis ciuitatibus.

CAP. I.

HO C prauidendum instituit (Petrus Apostolus) ne in villis, aut castellis, vel modicis ciuitatibus instituerentur Episcopi; ne vile eorum nomen fieret. Clem. ep. 1. post med. CAP. II.

Dis. 80. c. 3.

EPISCOPI non in castellis, aut modicis ciuitatibus debent constitui, sed presbyteri ab Episcopis ordinari, et poni singuli per singulos titulos suos. Episcopus non ab uno, sed a pluribus debet, Episcopis ordinari, et non ad modicam ciuitatem; ne vilescat nomen Episcopi, sed ad honorabilem urbem titulandus, et denominandus est, et c. Ansel. ep. 3. in princ. c. 2. Burch. lib. 1. c. 4. Iud. par. 5. c. 5. 8. et 9. 8. decr.

CAP. III.

3. q. 2. c. 4. audiuius.

ALIBI Episcopi constitui non possunt, nisi in ciuitatibus, non minimis. Eud. rist. ep. 2. in prin. Burch. lib. 1. c. 1. 40. Iud. par. 5. c. 5. 4. decr. Ansel. lib. 3. c. 8. 2. Caes. sar. lib. 5. c. 3. Tarrac. lib. 2. c. 3. 8.

CAP. IV.

Dis. 80. il. Iud. c. 4.

VBI minores sunt plebes, minoresque conuentus, presbyterorum cura sufficiat. [Episcopalia autem gubernacula, non nisi maioribus populis, et frequentioribus ciuitatibus oportet praesidere; ne quod sanctorum Patrum diuinitus inspirata decreta vetere, viculis, et possessionibus, vel obscuris, et solitariis municipiis tribuantur sacerdotale fastigium; et honor, cui debent excellentiora committi, ipse sui numero sitate vilescat, et c. Episcopi eorum locorum, in quibus non debuerant ordinari, si humana condicione decesserint, loca ipsa ad ius eius Antistitis redigantur, cuius antea fuerant priora. Leo ep. 8. 5. et 8. 7. 2.

c. 4. Burch. lib. 1. c. 3. 3. Iud. par. 5. c. 1. 4. 4. decr. Ansel. lib. 5. c. 7. 3. in addit. CAP. VI.

POPVLVS, qui caret Episcopo, non accipiat eum, sine synodi eius prouinciae, et Primatis decreto, et consensu illius Episcopi, in cuius dioecesi est ecclesia. Carth. 1. 0. 1. G. Afr. 6. 5. L.

TIT. XXII.

2. ad Episcopos Africae. Burch. lib. 1. c. 3. 2. Iud. par. 5. c. 1. 0. 7. et 1. 4. 3. decr.

CAP. V.

MEMINERIS, quid in sacris canonibus praecipimus obseruare; vt minime in villulas, vel in modicas ciuitates Episcopos ordinemus; ne vilescat nomen Episcopi et c. Statuimus, per Apostolicam auctoritatem, Episcopales sedes in castello Murfaburg, et in oppido Baraburg, et in loco Erphesfurt, quae per successionem Episcopos creantur, et populis praesint, atque verbum praedicationis subiectis insinuet. Zach. epist. 6. ad Bonif. in princip.

CAP. VI.

NON licet ordinare simpliciter Episcopum in vico, vel parua urbe, cum vnus presbyter sufficiat; ne contemnatur nomen Episcopi. Sed illic ordinentur, vbi prius erant, vel vbi multum creuerit populi multitudo. Sard. 6. Vide Tolet. XII. c. 4. Burch. lib. 1. c. 3. 3. Iud. par. 5. c. 1. 4. 4. decr.

CAP. VII.

NON debere in vicis, et agris ordinari Episcopos, aut Periodontas; et qui ordinati sunt, nihil agant sine Episcopi urbis voluntate, presbyteri quoque sine eiusdem Episcopi voluntate nihil agant. L. aod. 5. 6. G. 5. 7. L. refert Tolet. XII. c. 4. Capitul. lib. 1. c. 3. 8. Burch. lib. 1. c. 3. 3. Iud. par. 5. c. 1. 4. 4. decr.

CAP. VIII.

STEPHANVS Emeritensis sedis Episcopus dixit, se violentia principali impulsus, vt in monasterio villulae, in qua corpus sanctissimi Pincuii confessoris quiescit, nouam Episcopalis honoris ordinationem efficeret, et c. Nouit concilium, eundem Principem Vuambam praecipisse, vt in suburbio Toletano, in ecclesia Praeto-

Praetoriensi sanctorum Petri et Pauli Episcopus ordinaretur, et in aliis vicis, vel villulis similiter fecisse, et c. Blegimus, vt in loco villulae supradictae deinceps sedes Episcopalis non remaneat, neque Episcopus illic vltra constituendus existat. Conuictus tamen non condemnandus, qui non ambitione, sed Principis impulsione ordinatus est Episcopus, sed in sedem aliam decedentis cuiuslibet Episcopi transferatur, et is locus sub monastica institutione mansurus, non Episcopali privilegio fretus, sed sub regimine Abbatis, sicut hucusque fuit, erit modis omnibus mancipandus et c. Si quis contra haec canonum interdicta venire coactus fuerit, vt in locis illis se

Episcopum eligat fieri, vbi Episcopus nunquam fuit, anathema sit in conspectu Dei omnipotentis; et in super eam ordinato, quam ordinatus gradus sui ordinis perdat, quia non solum antiquorum Patrum decreta, sed Apostolica auctoritas est conuelleret instituta. Tolet. XII. c. 4. referuntur verba canonum ibid. Burch. lib. 1. c. 3. 3. Iud. par. 5. cap. 1. 4. 4. decr.

CAP. IX.

CONSULTVMVS, per consilium sacerdotum, et ordinamus per ciuitates legitimos Episcopos. Sueson. sub Pipino.

CAP. X.

VT Episcopi debeant per singulas ciuitates esse. Vernen. sub Pipino, c. 1. 0. 5.

Ne duo sint Episcopi vnus ciuitatis.

TIT. XXIII.

CAP. I.

1. q. 7. fi quis. c. 8.

DE Episcopis, presbyteris, et clericis Catharis (Nouatianis L.) conuersis, vt in eodem ordine permancant, sed vbi est catholicus Episcopus, catharus presbyter appellatur, nisi velit catholicus pati, Episcopi nomine tantum illum dici, vel reperiat ei locum chorepiscopi, vel presbyteri. Duo tamen Episcopi eiusdem loci esse nequeunt. Nicae. 8. Vide Tolet. XII. c. 4.

CAP. II.

De off. iud. ord. c. 14. Grego. IX. et c. 2. e. ti. in 4. collec.

PROHIBEMVS omnino, ne vna ciuitas, siue dioecesis diuersos Pontifices habeat, tamquam vnum corpus diuersa capita, quasi monstrum. Sed si vrgens necessitas postulauerit (vt cum in eadem dioecesi sunt populi diuersarum linguarum) Pontifex loci catholicum Praefulem nationibus illis conformem; prouida deliberatione constituat sibi vicarium in praedictis, qui ei per omnia sit obediens, et subiectus, vnde si quis aliter se gesserit, excommunicatio nis se nouerit mucrone percussus, et si nec sic resipuerit, ab omni ecclesiastico ministerio deponatur, adhibito, si necesse fuerit, brachio saeculari ad tantam insolentiam compescendam. Inno. III. in congener. Latera. c. 9.

CAP. III.

Dis. 80. in illis. c. 2.

IN singulis ciuitatibus, singulos, et non

binos, vel ternos; aut plures Episcopos constitui (Petrus Apostolus) praecipit, qui non Primatum, aut Archiepiscoporum, aut Metropolitanorum nomine et c. sed Episcoporum potirentur, quoniam nec inter ipsos Apostolos par institutio fuit, sed vnus omnibus praefuit, et c. Nec in villis, aut castellis, vel modicis ciuitatibus instituantur Episcopi, ne vile eorum nomen fiat. Episcopus ergo vicem Apostolorum gerere Dominum docuisse dicebat, et reliquorum discipulorum vicem tenere presbyteros et c. Clem. ep. 1. post med. Vid. Leo IX. ep. 3. ad Episcopos Africae. Burch. lib. 1. c. 1. 5. 5. Ansel. lib. 6. c. 1. 0. 5.

CAP. IV.

PERSPICUENDVM est, ne duo simul sint in vna ecclesia sacerdotes. Hilar. ep. 1. c. 4.

CAP. V.

NE vnus ecclesiae duo esse permittantur Antistites, Hilar. ep. 3. ad Ascan. Episcop. Tarrac. in fin. et ep. 2. ad Leontium, et alios, in fine.

CAP. VI.

SECVT Domini vestimentum scissum non est, sed de eo sortiti sunt; ita nec Ecclesia scindi debet; quia in vnitatem tota consistit. In potestatem ergo proprii Episcopi ecclesiae reducantur; et ab ipso, sicut in sacris canonibus cautum est, ordinentur, alioquin, et ecclesiae ipsae, et clerici earum

dem diuinis destituantur officiis. Ex decretis Pasch. II. CAP. VII. DVO in vna ciuitate penitus vno tem-

pore nec ordinentur, nec habeantur Episcopi: ne res ecclesiae sacra diuisione debeant partiri. Cabilo. 4.

Ne viuentē Episcopo alius Episcopus constituitur.

CAP. I.

NE temere a mundana potestate eiciatur legitimus Pontifex, et pro eo subrogetur alter inique, et illegaliter. sancta, et vniuersalis synodus exclamauit: Recipimus haec omnia, valde quippe sunt discreta, et congrua ecclesiasticis regulis, atque legibus. VIII. syn. CP. sub Hadr. II. act. 5. post epist. Nicolai ad Photium.

CAP. II.

3. q. 2. c. 4. audiuius.

IP S I S Episcopis viuentibus alii constitui non possunt, ideo proprii reuocari, et integerrime restitui debent. Illos vero, qui adulterina foeditate sponfas fouent, reici, et adulteros, atque infames fieri, eosque ab ecclesiasticis honoribus arceri iubemus. si autem aduersus eos aliquam querellam habueritis, his peractis inquirendum erit, et auctoritate huius sanctae sedis terminandum. Euari. ep. 2. in prin. Burch. lib. 1. c. 1. 40. Iuo par. 5. c. 2. 5. 4. decr. Ansel. li. 3. c. 8. 2. Caesar. lib. 5. c. 5. 3. Tarrac. li. 2. c. 3. 8.

CAP. III.

CV R in praedictorum (Episcoporum) loco alios adulteros posuistis, ante quam penes nos, aut apocrypharios nostros, eorum causa canonice esset examinata. Iul. ep. 2. in prin.

CAP. IV.

7. q. 1. c. 43. 205.

SI quis, alio transmigrante, in locum viuentis ordinatus est, tamdiu vacet sacerdotii dignitate qui suam deseruit ciuitatem, donec successor eius quiescat in Domino. Damas. ad Paulinum ep. 1. in med. Ansel. lib. 6. c. 9. 5. Tarrac. lib. 3. c. 70.

CAP. V.

PR O I E C T I ad nos litterae lacryma-biles, et dolendae, de superordinato sibi Episcopo sunt directae. Epistola quoque ingesta est ciuium ipsius, et numerosa subscriptione singulorum firmata inuidiosissimi contra Hilarium plena querimoniis,

TIT. XXIV.

quod Proiecto Episcopo suo aegrotare liberum non fuisset, eiusque sacerdotium in alium praeter sui noticiam esse translatum: et tanquam in vacuam possessionem ab Hilario peruerfore herede viuentis indutum et ei Apparet, quam mitis sit corde Hilarius, qui obesse praesumptioni suae fraternae mortis credidit tarditatem. Quantum enim in se fuit, illi subtraxit lucem, abstulit vitam, qui hunc dolorem, in locum eius alterum subrogando, ne ad salutem illi recursus esset, iniecit. Leo ep. 87. ad Episcopos Viennen. prouin. in med.

CAP. VI.

(E P I S C O P I ab Acaacio constituti) hoc ipso secundum canones fuerant ab ecclesiastica communione pellendi, quod se passi sunt successores viuis sacerdotibus adhiberi. Gelas. ep. 6. ad Episcopos Dardan. in med. Ansel. lib. 1. c. 6. 9.

CAP. VII.

NV L L I viuenti Episcopo alius superponatur, aut superordinetur Episcopus; nisi forsitan in eius loco, quem culpa capitalis deiecerit. Aurel. v. c. 1. 2. Burch. lib. 1. c. 1. 8. 6. Iuo par. 5. c. 3. 0. 2. decr.

CAP. VIII.

NE M O viuentē Episcopo, ecclesiam illius, aut res ad eam pertinentes, inuadere, aut dominari praesumat, neque sub voluntariae cleri, ac populi electionis obtentu, praeter voluntatem Episcopi, qui squam quacumque saeculari potestate praeditus, quasi oeconomum constituat. Melde. c. 47.

CAP. IX.

IN locum viuentium Episcoporum alii surrogantur et c. Numquam sane Patres nostros talia ausos fuisse, sed potius vetuisse cognouimus, ne cui in locum viuentis per consecrationem alium substituendi fuit potestas. Inno. ep. ad clerum CP. apud Niceph. lib. 1. c. 3. 2.

De Epi-

De Episcopo, qui non vult suscipere curam sui Episcopatus; et de eo, quem populus suscipere non vult.

TIT. XXV.

CAP. I.

SI Episcopus, presbyter, diaconus, non susceperit curam, et ministerium populi sibi commissi; excommunicetur, donec suscipiat. Si culpa populi, non sua, non suscipiatur a populo Episcopus, clerus proterui populi excommunicetur. Ap. 3. 6. G. 37. L.

CAP. II.

Mat. 10. c.

SI ipse (Dominus) de ciuitate ad ciuitatem propter persecutionem fugere praecipit; quis eos detrahere, aut damnare propterea audeat, vel potest; quod verbis Dominicis obtemperant? et c. Qui enim persequuntur Domini Episcopos, eosque de ciuitatibus ad ciuitates transire compellunt; non eos tantum persequuntur, quantum Dominum nostrum Iesum Christum, cuius legatione funguntur. Nec ipsi in hoc peccant Episcopi; quoniam non sponte, sed coacte hoc agunt; sed illi, a quibus persequuntur: nec ipsis Episcopis hoc imputari potest; sed illis, qui eos hoc agere cogunt et c. Apud veteres, sine vlla differentia de vna ciuitate ad alteram migrabat Episcopus; dum vtilitas, aut necessitas euocaret, et c. Huic regulae contradicere nullus potest, quae etiam causa vtilitatis, aut necessitatis inthronizari Episcopum iubet, et mutari, ac transire eum de ciuitate ad aliam ciuitatem, non proprium habentem Episcopum, sinit. Pelag. II. ep. 2. in med.

CAP. III.

Distin. 92. c. 6.

SI qui Episcopi constituti non reci-

piuntur in illa paroecia, in qua nominati sunt, et in alias paroecias veniant, et viti inferant ordinatis, et contra eos seditiones moueant; excommunicentur. Si velint in presbyteratu manere, ubi prius erant presbyteri, non auferatur ab eis honor. Sed si cum Episcopis ibi ordinatis contentant; auferatur ab eis honor presbyteratus; et sint eiectioni. Anc. 1. 8. Mart. Brac. 1. 2. Burch. lib. 1. c. 3. 6. Iuo par. 5. c. 1. 47. decr.

CAP. IV.

SI quis Episcopus ordinatus sit, ut postulo praesit, et non suscipiat administrationem; neque velit abire ad creditam ecclesiam; excommunicatus sit, quoad eadem eam suscipiat; aut de eo integra synodus Episcoporum, qui in provincia sunt, aliquid definiat. Antio. 17. refertur Chalced. act. 1. 2. G. 1. 1. L. et canon. 9. Mart. Brac. c. 1. 1. Capitul. lib. 1. c. 1. 2. Burch. lib. 1. c. 3. 7. Iuo par. 5. c. 1. 4. 8. decr. Ansel. lib. 6. c. 2. 0. 0. siue c. 1. 0. 0. in Rom. Caesar. lib. 3. c. 6. 0.

CAP. V.

SI Episcopus ordinatus in paroecia non suscipiatur, non sua culpa, sed propter populi contradictionem, aliamve causam: in honore quidem perseueret, et sacro ministerio; nihil tamen ex rebus ecclesiae illius vexet, in qua est. Faciet autem, quod a synodo perfecta fuerit iudicatum. Antio. 18. refert Pelag. II. ep. 2. Mart. Brac. c. 1. 0. Burch. lib. 1. c. 4. 0. 4. Iuo par. 5. c. 1. 5. 1. 1. 5. 2. decr. Ansel. lib. 6. c. 4. 1. et in addit. lib. 5. c. 7. 0. Tarrac. lib. 6. c. 6. 8. 6. 9.

De vita, et honestate Episcoporum.

TIT. XXVI.

CAP. I.

CV M rerum necessitas exposcit, pensandum valde est, ad culmen quisque regiminis qualiter veniat; atque ad hoc rite perueniens, qualiter viuatur; et bene viuens, qualiter doceat; et recte docens, infirmitatem suam co-

tidie, quanta consideratione cognoscat: ne aut humilitas accessum fugiat, aut peruentioni vita contradicat; aut vita doctrinam destruat, aut doctrinam praesumptio extollat, et c. Greg. in proem. lib. 1. pastoral. apud Aquisgr. 1. 3. in prin. 2. sub Ludou. par. 1. c. 7.

p iiii

CAP.

CAP. II.

SVNT nonnulli, qui molliter dura spiritalia praecepta perferuntur; sed quae intelligendo penetrant, viuendo conueniant. Repente uocent, quae non opere, sed meditatione didicerant: et quod uerbis praedicant, moribus impugnant. Vnde fit, ut cum pastor per abrupta graditur, ad praecipitum grex sequatur. Hinc namque per Prophetam Dominus contra contempribilem pastorem scientiam queritur dicens: Cum ipsi limpidiſſimam aquam biberetis, reliquam pedibus ueſtris turbabat. Et oues, quae conculcata pedibus ueſtris fuerant, paſcebantur: et quae pedes ueſtri turbauerant, haec bibeant. Aquam limpidiſſimam pastores bibunt, cum fluenta ueritatis, recte intelligentes, hauriunt: sed eandem aquam pedibus turbare, est, sanctae meditationis studia male viuendo corrumpere. Aquam scilicet pastor turbatam pedibus, oues bibunt, cum subiecti quique non sectantur uerba, quae audiunt: sed sola, quae conſpiciunt, exempla praeditatis imitantur. Qui cum dicta ſunt, et per opera peruertuntur, quasi corruptis fontibus in potibus lutum ſumunt. Nemo amplius nocet in Ecclesia, quam qui peruerſe agens, nomen, uel ordinem ſanctitatis habet. Delinquentem namque hunc redarguere nullus praesumit, et in exemplum culpa uehementer extenditur, quando pro reuerentia ordinis peccator honoratur. Qui ergo ad ſanctitatis ſpeciem deductus, uel uerbo ceteros destruit, uel exemplo melius profecto fuerat, ut hunc ad mortem ſub exteriori habitu terrena acta conſtringerent, quam ſacra officia in culpis ceteris imitabilem demonſtrarent, et c. *Greg. lib. 1. pastor c. 2. apud Aquisgr. c. 27. in princ. & Paris. sub Lud. et Loth. li. 1. c. 4.*

CAP. III.

CVM ſacerdos non agit bona, quae loquitur, ei etiam ſermo ſubtrahitur, ne loqui audeat, quod non operatur, ſicut per Prophetam dicitur: Peccatori autem dixit Deus, quare tu enarras iuſtitiam meam, et aſſumis teſtamentum meum per os tuum? et c. Plerumque doctor, qui docere audeat, quod negligit agere, cum deſiderit bona loqui, quae operari contempſit, docere ſub-

Ezcc. 34. c.

Pfal. 49.

iectos incipit praua, quae agit: ut iuſto omnipotentis Dei iudicio, in bono iam nec linguam habeat, qui habere bonam vitam recuſat: quatenus dum mens eius terrenarum rerum amore incenditur, de terrenis rebus ſemper loquatur. *Greg. lib. 2. Moral. c. 9. & 10. apud Aquisgr. c. 27. in fine.*

CAP. IV.

MALIS ſubſeſſe paſtoribus quid aliud eſt, niſi ut plebs populanda praedonibus permaneat; et inde ſumat interitum, unde protectionis debuit habere ſubſidium? ſacerdotes enim mali cauſa ſunt ruinae populi. *Gregorius apud Grego. VII. lib. 9. regiſtr. epiſt. 3. 4. ante finem.*

CAP. V.

EPISCOPVVS, preſbyter, atque diaconus tam ſancta conſcientia reſplendeant, ut effugiant probitate actuum, malcedorū obloquia, et teſtimonium in ſe diuinum implere contendant, quo Dominus ait: Sic luceat lumen ueſtrum coram hominibus. ut uidentes ueſtra bona opera, glorificent Patrem ueſtrum, qui in caelis eſt. *Aruer. c. 15. Matific. 1.*

CAP. VI.

LONGE altius excellat uita paſtoris, comparata ſubditi gregis, quibus ſingulacriter boni paſtoris uoce dicitur: Vos eſtis lux mundi, et rurſus: Vos eſtis ſal terrae: et iterum: Luceat lux ueſtra coram hominibus. ut uideant opera ueſtra bona, et glorificent Patrem ueſtrum, qui in caelis eſt. Hinc etenim colligi poteſt, in quantum diſtare debet paſtor a grege, dum iſtos homines, et illos plus quam homines, id eſt lucem hominum, Dominus uoluit appellari. *Foroulien. c. 2.*

CAP. VII.

EPISCOPVVS uita, habitu, forma, et conuerſatione ſancta ſuis ſit ſubiectis exemplum, ut iuxta Dominicam uocem, uideant opera eius bona, et glorificent Patrem Deum, qui in caelis eſt. *Turo. ſub Carolo, c. 4.*

CAP. IIX.

VT ea, quae legendo perſerutantur (Episcopi) opere compleant, iuxta illud, coepit Ieſus facere, et docere et c. et quia non auditores legis, ſed factores eius iuſtificabuntur; et regnum Dei non in ſermone (eſt) ſed in opere. Et ſint ſubditis norma uiuendi, ita uidelicet, ut et uerbis, et exemplis populo ad aeternam patriam per-

Mat. 5. b.

Mat. 5. b.

& 6. b.

Mat. 5. b.

Act. 1. a.

Rom. 2. b.

1. Cor. 14. d.

CAP. IX.

ECCTAE ſunt ſententiae libri paſtoralis beati Gregorii, ut paſtores Eccleſiae intelligerent, quomodo ipſi uiuerent, quomodo ſibi ſubiectos deberent admonere. quoniam teſte eodem beato Gregorio, aliter admonendi ſunt praelati, aliter ſubditi. *Rhemens. c. 10.*

CAP. X.

EPISCOPVVS honeſte, et ut Chriſtianum Antiquitatem doceat, uiuat, caueatque ſuo exemplo ſubditis noceat. *Aug. in lib. ad paſtores tom. 1. apud Aquisgr. c. 12. in med. ſententia.*

CAP. XI.

LITAE (Pontifices) qui ſe ab omnibus implicamentis negotiorum ſaecularium remouent, non contempſerunt, ſed inſiſtunt perfectionis ſuae negotio, et ab ſtultitia ſapientiae ſaecularis auerſi, uerbo Dei inſatigabiliter uacant: ſapientes ueraciter ſunt, caeleſtia ſapunt, terrena deſpiciunt, contradicentes ſanae doctrine redarguunt, obediētes inſtrunt ſanctis uirtutibus; quibus in dies ſingulos ſunt Deo propinquiores, inſeumbant: et tam ſuis, quam omnium, qui per eos erudiuntur, progreſſibus clari, hic quidem uelut guſtam quendam contemplatiuae uitae, quo ad eam ſeruentius prouocentur, accipiunt ſeſe ſibi iam in aeternum felices effectū, de eius perfectione gaudent. Proinde non inſtantur, quia hic omnium ſidelium catholicorum honbrantur: uel capita ſed laetantur potius, quia ubi Chriſti, qui eſt ſacerdotum, ac ſidelium omnium caput, clariora membra ſunt futuri. Ac ſi, quod abſit, ſaecularibus negotiis implicari, ſunt idonei: ſerminos ſine ſermino cupiditatis extendant, ac ſe paſſim exquisitis delicis dedant; quae animum, corpus debilitant; ſi gloriam non Chriſti, ſed ſuam, decepti uulgi adulantibus honoribus, quaerant: plusque de ſe alienae linguae, quam ſuae conſcientiae credant: ſi omne gaudium ſuum non in futurorum remuneratione, nec in ſanctitate uitae, ſed in ſua tantum dignitate conſtituant: et dum tales eſſe, quales creduntur, amant; numquam ſibi diſpliceant; ac placentes ſibi, non ſint de ſua correctione ſolliciti: quis non intelligat, tales, ſi in talibus perſeuerent, nec ſe ante finem uitae

praesentis emendent, contemplatiuae uitae participes eſſe non poſſe: ad quam non perueniunt, niſi qui ſtuderint eſſe, quod facti ſunt: nec affectandi uideri, ſed eſſe, quod ſunt: non alienis laudibus, ſed moribus ſuis eximii: nec ſolum de ſua dignitate, ſed potius de ſacerdotalis uitae nobilitate conſpicui. Qui ſunt non appellatiōne tenus, ſed uirtute Pontifices, uitae contemplatiuae capaces, et gaudiorum caeleſtium coheredes. *Proſper. libr. 1. de uita contempl. c. 13. apud Aquisgr. c. 19.*

CAP. XII.

RECOLITE, quanta, et qualia, me audiente, atque probante, dicere ſolebatis de adminiſtratione Pontificis, qui populo ſibi commiſſi cura poſthabita, ardentius bona praesentia deſiderat, quam futura: et oblitus, quod non ſolum de ſe, ſed etiam de grege ſibi credito rationem Paſtori paſtorum omnium reddat, ſua, ſuorumque detrimēta non cogitat, quem non delictorum peccata contriſtant, nec proficiētium bona laetificant; ſed de ſe tantum, plerumque autem nec de ſe omnino ſollicitus, quid a ſuis boni, malive geratur, ignorat. Qui non praedicat per ſeuerantiam iuſti, paenitentiam prauis, contempſum mundi conuerſis, futuras poenas auerſis. Qui non poteſt dicere contempſerunt admonitionis ſuae; Futurum cogitate iudicium, quod ipſe forte non cogitat: amatoribus mundi; Nolite diligere mundum, ſi eum mundi amor oblectat: ambitioſis; Ambitioni iam ſinem imponite, ſi enim ambitio ruinoſa praecipitat: ebriofis; Ebrietatem caute, ſi ſe mero uique ad alienationem mentis ingurgitat: ſumptuoſis dapibus grauiduſ, non poteſt ſuis abſtinentiam laudare, quam calcat: uitio cupiditatis addictus, cupidus amorem non poteſt diſſuadere pecuniae: inimicitiarum tenax non ualebit animos diſſidentium ſacerdotali tranquillitate componere: iuſticiam praedicare iudicibus erubeſcit, quam ipſe perſonae potentis fauore corrumpit. Nec defendit oppreſſos, ſi perſonas aut honores, aut deſpicit. et quidquid boni non facit, aut mali committit; nec iubebit fieri, nec uetabit: quia neceſſariam docendi auctoritatem contrarietate ſuae actionis aut

1. Iodh. 2. c.

crudus

aut amittit, aut minuit. *Prosper lib. 1. de vita contemplativa c. 15. apud Aquisgr. c. 28. & Paris. sub Ludov. & Loth. lib. 1. c. 13.*

CAP. XIII.

SACERDOTE S, si digne se agit, ut sacerdotem decet, ministerium eius et ipsi, et aliis utile est: indigne autem vivens, aliis quidem vtilis est loquendo, se autem interficit prave vivendo. *Isidorus lib. 3. de summo bono, c. 37. apud Aquisgr. c. 29.*

CAP. XIV.

PLERIQUE sacerdotes, et clerici prave viventes, forma ceteris in malum existunt, qui in bonis exemplum esse debuerunt. Hi enim quoscumque exemplo malae conversationis suae perdunt, de illis rationem sine dubio reddituri sunt. Ex carnalium praepositorum exemplo, plerumque fit vita deterior subditorum; et plebis merito fiunt tales sacerdotes, qui exemplo deteriore populum destruant, non aedificent. ex merito enim plebis nonnumquam Episcopi depravantur, quatenus proclivius corrumpantur, qui sequuntur, capite languescente, cetera corporis membra inficiuntur. unde et scriptum est: Omne caput languidum, et omne cor maerens: a planta pedis usque ad verticem, non est in eo sanitas. Caput enim languidum, doctor est agens peccatum: cuius malum ad corpus pervenit, dum eo vel peccante, vel prave docente, pestifer languor ad plebes subditas transit. Deteriores sunt, qui siue doctrinis, siue exemplis vitam, moresque bonorum corrumpunt; his, qui substantias aliorum, praediaque diripiunt. *Isido. de summo bono c. 38. apud Aquisgr. c. 30.*

CAP. XV.

QVIA constat religionem Christianam per successores Apostolorum salubriter administrari, populisque ad vitam aeternam ducarum exhiberi debere: primo necessarium iudicavimus, ut quidquid in nobis reprehensibile, sacrisque ministeriis, quibus indigni mancipamur, inconueniens, et indecens, contrariumque videbatur; toto annu, Domino opem ferente corrigere: et per exempla sanctorum sacerdotum, quorum vice Ecclesiae Christi sanguine redemptae praelati sumus; vitam, et actus, moresque nostros in melius compo-

nere satageremus. Quoniam praedicatio sacerdotalis contemnitur; quando, quod verbis praedicat, operibus non adimplet et c. Decet sacerdotes Christi tanta dignitate donatos, quos utique constat ianitores caelestis aulae existere, exempla decessorum suorum, qui Deo placuerunt, infatigabiliter sectari, quatenus terrena despicendo, et caelestia amando, primum ipsi atria supernae civitatis subire, deinde auditoribus suis dictis, et exemplis ea studeant aperire; ne quod absit, audiant a Domino: Habentes clauem scientiae, vos ipsi non intratis, et alios intrare non sinitis. Quando vero vita sacerdotum cum doctrina non concordat, et auditoribus infirmis scandalum, et animarum provenire periculum, non est dubium. Proinde summo perere cauendum est sacerdotibus, ne offendiculum fiant iis, quibus praesunt. Tunc enim offendiculum fiant illis, quando, quod verbis praedicant, moribus impugnant. unde fit, ut sicut (in pastorali) beatus Gregorius scribit: cum pastor per abrupta graditur, ad praecipitium grex sequatur. Nemo quippe, ut idem ait, amplius in Ecclesia nocet, quam qui peruerso agens, nomen, vel ordinem sanctitatis habet et c. *Paris. sub Ludov. et Loth. lib. 1. c. 4. et Aquisgr. c. 27.*

CAP. XVI.

GRANDIS dignitas sacerdotis; sed grandis ruina, si peccet. lactamur ad ascensum, sed timeamus ad lapsum. non est tanti gaudii, excelsa tenuisse, quam maeroris de sublimibus corruisse. Nec enim solum pro delictis nostris reddemus rationem; sed pro omnibus, quorum abutimur donis, et nequaquam sumus de eorum salute solliciti. *Hieronymus in cap. 44. Ezechiel. apud Parisien. sub Ludovico, et Lothario, lib. 1. c. 12.*

CAP. XVII.

NECESSARIUM iudicavimus; ut quidquid in nobis reprehensibile, sacrisque ministeriis, quibus indigni mancipamur, inconueniens, et indecens, contrariumque videatur; toto adnitu, Domino opem ferente, corrigere: et, ut nos non tantum in cupiditatibus mundanis, et curis, et sollicitudinibus, sed potius in diuinis officii implicaremus. *Parisien. sub Ludovico, & Lothario, lib. 3. c. 1.*

CAP.

CAP. XIX.

NVLLVS Episcoporum irreligiosis, vel indisciplinatis locutionibus, tam in domibus, quam in forissecis conuenticulis omnino indulgeat. *Aquisgr. II. sub Ludov. part. 1. c. 4.*

CAP. XIX.

IN ipsa vita sacerdotum pensandum est, qualiter quisque doceat, sicut ait egregius doctor beatus Gregorius, ut recte docens infirmitatem suam cotidie, omni consideratione cognoscat, ne aut humilitas accessum fugiat, aut peruentioni vita contradicat, aut vitam doctrina destituat, aut doctrinam praesumptio extollat. Prius ergo appetitum timor temperet, post autem magisterium, quod suscipitur, vitam commendat: ac deinde necesse est, ut pastoralis vitae bonum, quod viuendo ostenditur, etiam loquendo propagetur. *Aquisgr. II. sub Lud. par. 1. c. 7. Gregor. lib. 1. pastoral. in proem. apud Aquisgr. c. 13.*

CAP. XX.

IN libro pastorali B. Gregorius inquit: Tantum debet actionem populi actio transcendere Praesulis, quantum distare solet a grege vita pastoris. oportet namque, ut meriti se sollicitudine studeat, quanta tenendae rectitudinis necessitate constringitur, sub cuius aestimatione populus grex vocatur.

Sic ergo necesse est, cogitatione mundus, actione praecipuus, discretus in silentio, vtilis in verbo, singulis compassione proximis, prae cunctis contemplatione suspensus, bene agentibus, per humilitatem sollicitus, contra delinquentium vitia per zelum iustitiae erectus, internorum curam in exteriorum occupatione non minuens; exterio sum prouidentiam in internorum sollicitudine non relinquens. *Aquisgr. II. sub Ludov. par. 1. c. 9.*

CAP. XXI.

EPISCOPVS talis existat, quem amor pecuniae non vexet, aut reprobis mores, et conuersatio reprehensibilis periculo se deuasctet. *Melden. c. 35.*

CAP. XXII.

DE vita, et religione sua vnusquisque tam in conuersatione sua, quam etiam in habitu, et vultu, ac sermonis grauitate, talem se domi, forisq. et suis, et externis adhibere studeat; ut maturitate morum, et repudiatione omnium leuitatum, ac vanitatum, omnibus sibi adhaerentibus, sequentibus, formam disciplinae, et verecundiae, ac modestiae infundat. *Valent. sub Loth. c. 15.*

CAP. XXIII.

EPISCOPVM ita conuersari debere pronuntiamus; ut eius vita recte viuendi sit norma. *Ticin. sub Ludov. II. c. 1.*

De vestibis, et insignibus Episcoporum.

TIT. XXVII.

CAP. I.

SECVNDVM traditas formas per singulas prouincias, ac regiones, et vrbes in ecclesiasticis promotionibus, et consecrationibus, illa, quae indicia, et signa sunt ordinis, quae vniciuique inesse videntur, retineri decernimus; ita ut Episcopi, quibus concessum est, palliis, uti certis temporibus; in eisdem temporibus, et locis his induantur; et tantum, et tali non abutantur amictu propter typhum, et inanem gloriam, et humanum placorem, atque sui amorem, omni videlicet tempore diuini sacrificii, et omnis alius ecclesiastici ministerii hunc inepte portantes. illos autem, qui reuerentes monasticam vitam sectati sunt, et Episcopalem

meruerunt honorem, conseruare schema, et amictum monachicorum, indumentorum, et ipsam beatam vitam decernimus, et nullus omnino habeat potestatem deponere iam dictum schema propter typhum, et arrogantem voluntatem, nec se per hoc inueniatur proprius. Sicut enim ibi continuis pallior, amictus studiosum, et suae tuendae gloriae deditum demonstrat Episcopum; ita et hic depositio, et denudatio monachi habitus nihilominus eisdem submittit criminibus eum, qui hoc fecisse captus extiterit. Quisquis ergo Episcopus, praeter definita sibi, scripto tempore se pallio induet, aut monasticarum vestium schema deposuerit; aut corrigatur, aut a Patriarcha proprio deponatur. *Synod. 11x. CP. sub Hadr.*

nis Episcopalis, sicut sanctus Gregorius ad Fortunatum docet Episcopum, venerabiliter introcat, et secundum sanctam praedecessorum consuetudinem; quando orationis, et debitae susceptionis gratia, in

transitu conuenienti ciuitatem ingressus fuerit; habitaculis Episcopalis. reuerenter inhabitet, et non diuerforia feminar. magnificentia sua, et religio venerabilis ibidem fieri permittat. *Melden. c. 26.*

De temperantia Episcopi in victu.

TIT. XXX.

CAP. I.

De celebr. miss. c. 9. Grego. ix. c. 2. eo. tit. in 4. collec.

DOLENTES referimus, quod non solum quidam minores clerici, verum etiam et aliqui ecclesiarum Praelati circa comessationes superfluas, et confabulationes illicitas, vt de aliis taceamus, fere medietatem noctis expendunt; et somno residuum relinquentes, vix ad diurnum concentum animi excitantur, transcurrento vndique continuata syncopa matutinum et c. Haec igitur, et similia, sub poena suspensionis penitus inhihemus et c. *Inno. III. in conc. gen. Later. c. 17.*

CAP. II.

Dis. 35. c. 1.

EPISCOPIVS, presbyter, diaconus, aleae, vel ebrietati deditus, cesset, vel deponatur. *Ap. 42. Rab. c. 28. de paenit. Burch. li. 14. c. 5. Iuo li. 3. tit. 15. c. 4. panor. et par. 13. c. 73. decr. Caesar. lib. 8. c. 50. et 100.*

CAP. III.

Tit. 2.

Ephes. 5.

PLACVIT, vs sobrie, et pie, casteq. iuxta Apostolum viuentes, fugiamus turpis lucri gratiam. Non in comessationib. et ebrietatib. et inebriemur vino, in quo est luxuria, quemadmodum per semetipsam veritas generaliter in Euangelio praecipiendo protestatur, dicens: Cauete a crapula, et ebrietate, et curis huius saeculi. Vnde et in ecclesiastico canone sententia-liter constat decisum, aut cessare ab huiusmodi vitii ingurgitatione, aut certe perseuerantes, honoris iactura periclitari debere. *Foroiul. c. 3.*

CAP. IV.

Luc. 21. f.

EPISCOPIVM non oportere nimium profusus incumbere conuiuuiis, sed parco, et moderato contentus sit cibo; ne videatur Domini abuti sententia dicentis: Attendite, ne grauentur corda vestra in crapula, et ebrietate. Et quamdiu conuiuatur, potius sacra lectio ante mensam eius recitetur, quam otiosa a susurrionibus re-

sonent verba. *Turon. sub Carolo, c. 5.*

CAP. V.

EPISCOPI, et Dei ministri non debent comessationib. et vinolentiis nimis incumbere; sed considerent sententiam Domini dicentis: Attendite, ne grauentur corda vestra in crapula, et ebrietate, moderate enim cibum, et necessarium potum sumant; vt iuxta Apostolum sobrii sint, parati ad seruitium Domini. *Remen. c. 18. Burch. lib. 14. c. 3. Iuo par. 13. c. 71. decr.*

Luc. 21.

CAP. VI.

PROHIBET (Paulus) Episcopum esse vinolentum; ne vel sensu occupato exaltet risum contra grauitatis decorem, et labiis dissolutis cachinnet, vel si paululum tristis cuiusdam rei fuerit recordatus, inter pocula in singultus prorumpat, et lacrymas. Longum est ire per singula, et insanias, quas ebrietas suggerit, explicare. *Hieronym. in commentar. in ep. ad Titum apud Aquisgr. c. 10.*

Tit. c. 1. b.

CAP. VII.

SOBRIVM, prudentem, ornatum, hospitalem, doctorem, pudicum et c. Sacerdotes, qui ministrant in templo Dei, prohibentur vinum, et ficeram bibere; ne crapula, et ebrietate aggrauentur corda eorum; et vt sensus officium exhibens Deo vigeat semper, et tenuis sit et c. Non vinolentum, non percussorem; virtutib. vitia opposuit: didicimus, quales esse debeamus; discamus, quales non debeant esse sacerdotes. Vinolentia scurrar. est, et comessatorum: venterq. mero aestuans, cito despumat in libidines. In vino luxuria, in luxuria voluptas, in voluptate impudicitia est. Qui luxuriatur, viuens mortuus est; ergo qui inebriatur, et mortuus est, et sepultus, et c. Domum suam bene regentem: non vt opes augeat, non vt regias patret epulas, non vt caelatas patinas struat, et pha-

1. Tim. 3. d.

1. ad Tim. 3.

et phafides aues lentis vaporibus coquat, quia ad ossa perueniant, et superficiem carnis non dissoluant: artem temperamento, sed vt quod populis praecepturus est, prius a domesticis exigat. *Hierony. in ep. ad Ocean. apud Aquisgr. c. 11.*

CAP. VIII.

TVRPE est, ante fores sacerdotis Christi crucifixi, et pauperis, et qui cibo quoq. vescatur alieno, lichores Consulium, et milites excubare; iudicemque prouinciae melius apud te prandere, quam in palatio. Quod si obrederis te facere haec, vt roges pro miseris, atque subiectis, iudex sacculi plus deferet clerico e continenti, quam diuiti; et magis sanctitatem suam venerabitur, quam opes, et c. Nūquam redoleas vinū, ne audias illud Philosophi: Hoc non est osculum porrigere, sed vinū propinare. Vinolentos sacerdotes, et Apostolus dicit, et vetus lex prohibet: Qui altario deseruiunt, vinum, et ficeram non bibant et c. Quidquid inebriat, et statum mentis euertit, fuge similiter, vt vinum. Nec hoc dico, quod Dei creatura a nobis damnetur, siquidem et Dominus vini potator est apud pellatus: et Timotheo dolenti stomachum

1. Tim. 3. d.

Leui. 10. b.

Matt. 11. c.

1. Tim. 5. d.

modica vini forbitio relaxata est: sed modum pro aetatis, et valetudinis, et corporum qualitate exigimus in potando. Quod si absq. vino ardeo adolescentia, et inflammor calore sanguinis, et succulentio, validoq. sum corpore, libenter carebo poculo, in quo suspicio veneni est. *Hieron. ad Nepotian. apud Aquisgr. c. 94. in med.*

CAP. IX.

SOBRIETATEM, quam Apostolus Episcopo habendam docet, adeo nos eam nobis sectandam statuumus, vt nullus sacerdotum ebrietatis deprauatione se, aut ministerium suum vilescere faciat, quo merito reprehensibilis videatur: quia legimus, ebrietatem dedecus esse cuiq. Christiano sectari, quanto magis sacerdotibus? vnde Apostolus inquit: Nolite inebriari vino, in quo est luxuria. Legitur et alibi, sic oportere Episcopum bibere, vt quasi non bibisse videatur. Quapropter, deinceps quicumque huius ordinis huic noxio vitio inseruiens deprehensus fuerit, censuramus, vt secundum statutum canonicum, quicumq. ebrietati deseruit, aut desinat, aut deponatur. *Aquisgr. II. sub Ludou. par. 1. c. 6.*

Ephes. 3. d.

Episcopus pauperes alat.

TIT. XXXI.

CAP. I.

SI Episcopus, vel presbyter clerico indigenti non praebet necessaria, excommunicetur; si perseuerat, deponatur, quasi fratris occisor. *Ap. 59.*

CAP. II.

QVID prodest, fratres mei, Apostolus Iacobus ait, si fidem quis dicat se habere, opera autem non habeat? et c. In actib. Apostolorum legitur: Neque enim quicumque egens erat inter illos et c. Episcopi, et fideles dispensatores eor. omnib. communem vitam degere volentib. ministrare cuncta necessaria debent, prout melius potuerint, vt nemo in eis egens inueniatur et c. quia vota sunt fidelium, et pretia peccator. ac patrimonia pauperum, atque ad praedictum opus explendum Domino

Iacob. 2. c.

et 3. d.

Act. 4. g.

12. q. 1. c. 16.

videntes in fine.

tradita et c. *Verba. ep. vii. in prin. Burch. lib. 3. c. 143. Iuo par. 3. c. 139. decr. Ansel. lib. 5. c. 37. et lib. 7. c. 4. Caesar. lib. 7. c. 57.*

CAP. III.

VIDVARVM, pupillorum, atq. pauperum, nec non et clericorum stipendia solum. *2. distribuere debent Episcopi. Reliquum sibi vindicent, vt peregrinorum, atq. captiuorum largitores esse possint. Gela. ep. 2. in prin. Episcopis Sicil. Iuo par. 3. c. 147. decr.*

CAP. IV.

CENSVM ecclesiarum, id est, solidum de casata suscipe, et nullam habeas haesitationem, dum ex eo poteris elemosynam tribuere; ac in Christi pauperes partiri, et opus perficere sacrarum ecclesiar. iuxta canonum instituta. *Zacha. ep. 5. ante finem.*

q ij

CAP.

CAP. V.

12. q. 1. c. 23. EPISCOPVS ecclesiasticar. rerum habeat potestatem ad dispensandum erga omnes, qui indigent, cum summa reuerentia, et timore Dei, et c. *Antiochen. c. 25. Vormaci. c. 46. Mart. Brac. 16. Capitul. lib. 7. c. 76. Ansel. lib. 6. c. 1. 63.*

CAP. VI.

Dis. 82. c. 1. EPISCOPVS pauperibus, vel infirmis, qui debilitate faciente, non possunt suis manib. laborare, victum, et vestimentum, in quantum possibilitas habuerit, largiatur. *Aurel. 16. vel 18.*

CAP. VII.

QVI pro quibuscumq. culpis in carceribus deputantur, ab Archidiacono, seu a praeposito ecclesiae diebus singulis Dominicis requirantur, vt necessitas victorum, secundum praecipuum diuinum, misericorditer subleuetur, atque a Pontifice instituta fidei, et diligenti persona, quae necessaria prouideat, competens victus de dono ecclesiae tribuatur. *Aurel. v. c. 20.*

CAP. VIII.

LICET, propitio Deo, omnium Domini sacerdotum, vel quorumcumq. haec cura posset esse fidelium, vt egentibus necessaria debeant ministrari: specialiter tamen debilibus id pietatis causa conuenit, vt vnusquisq. Episcoporum incolis, quos infirmitatem incurrisse, tam territorii sui, quam ciuitatis agnouerint, de domo ecclesiae, iuxta possibilitatem, victui, et vestitui necessaria subministret, vt non eis desit misericordiae cura, quos per duram infirmitatem intolerabilis constringit inopia. *Aurel. v. c. 21.*

CAP. IX.

PLACVIT vniuerso concilio, vt vniuscuiusq. ciuitatis leprosi, qui intra territorium ciuitatis ipsius aut nascuntur, aut videntur consistere, ab Episcopo ecclesiae ipsius sufficientia alimenta, et necessaria vestimenta accipiant, vt illis per alias ciuitates vagandi licentia denegetur. *Lugdun. 11. cap. 6.*

CAP. X.

DECIMAE soluantur ecclesiasticis: quibus sacerdotes aut in pauperum usum, aut captiuorum redemptionem prorogatis, suis orationib. pacem populo, ac salutem impetrent. *Matifcon. 11. c. 5.*

CAP. XI.

SECTATORES hospitalitatis nosse esse, non solum Dominus Iesus admonet, cum se dicit in hospitem receptum fuisse, sed etiam eius Apostolus omnibus paene praecipit. Propterea vnumquemq. nostrum oportet, non solum semetipsum ad hoc opus aptare, sed etiam omnium fidelium mentes, vt possint apud Deum misericordiae operibus pro nostris peccatis intercedere, et nos ei per veram hospitalitatem reconciliari. Si quis ergo nostrum non admonuerit, aut exemplum exhortationis suae ipse prius non comprobavit opere, indignationem diuinae proculdubio incurret maiestatis. Praedicitur hoc nostrae mediocritatis statutum in auribus omnium Christianorum. *Matifc. 11. c. 11.*

CAP. XII.

PEREGRINI, et pauperes conuinae sint Episcoporum; cum quibus non solum corporali, sed et spiritali reficiantur alimento. *Turon. sub Carolo c. 6.*

CAP. XIII.

LICITVM sit Episcopis, praesentibus presbyteris, et diaconibus, de thesauro ecclesiae familiae, et pauperibus eiusdem ecclesiae, secundum canonicam institutionem, iuxta quod indigerint, erogare. *Turon. sub Carol. c. 11.*

CAP. XIV.

SI quando sacerdotes fruges, vel quosdam redditus terrae congregant, et protebant; non ideo hoc faciant, vt carius vendant, et thesauros congregent, sed vt pauperibus tempore necessitatis subueniant. *Cabilon. sub Carol. c. 8.*

CAP. XV.

EPISCOPI, et Abbates pauperes, et indigentes secum ad mensam habeant. *Remen. c. 17.*

CAP. XVI.

(EPISCOPVS) tenebit illam supereminentem donis omnibus, caritatem, sine qua omnis virtus nihil est. Custos enim sanctitatis caritas est: locus autem huius custodis humilitas, et c. Inter haec oportet eum sollicita dispensatione curam pauperum gerere, esurientes pascere, vestire nudos, suscipere peregrinos, captiuos redimere, viduas, ac pupillos tueri, peruigilem in cunctis exhibere curam prouidentia, et distributione discreta. In quo etiam et hospitalitas ita erit praecipua, vt omnes cum benignitate, et caritate suscipiat. Si enim omnes fideles illud Euangelicum audire desiderant; Hospes fui, et suscepistis me: quanto magis Episcopus, cuius diuersorium cunctor. debet esse receptaculum? Laicus enim vnus, aut duos suscipiens, impleuit hospitalitatis officium; Episcopus, si omnes non receperit, inhumanus est. *Isido. lib. 2. c. 5. de eccl. offic. apud Aquisgr. c. 10. in fin.*

Mat. 25. d.

benignitate, et caritate suscipiat. Si enim omnes fideles illud Euangelicum audire desiderant; Hospes fui, et suscepistis me: quanto magis Episcopus, cuius diuersorium cunctor. debet esse receptaculum? Laicus enim vnus, aut duos suscipiens, impleuit hospitalitatis officium; Episcopus, si omnes non receperit, inhumanus est. *Isido. lib. 2. c. 5. de eccl. offic. apud Aquisgr. c. 10. in fin.*

CAP. XVII.

QVI non dat pro ouibus substantiam suam, quando pro eis daturus est animam suam? Primum itaque nostrum est, exteriora nostra ouibus eis impendere; post modum vero, si necesse sit, pro eisdem ouibus animam ponere. *Parisien. sub Ludouico, & Lothar. lib. 1. c. 12. Greg. in homil. Ego sum pastor.*

CAP. XVIII.

CVM hospitalitas in tremendi examinis die ab aeterno iudice sit remuneranda, qui diciturus est; Hospes fui, et collegistis me: et ob id ab omnibus Christianis summo opere sit sectanda; multo magis tamen, vigilantiusq. ab his, qui dictis, et exemplis ad vitam aeternam aliis ducatum praebere debent, postposita auaritia peste, et alia qualibet occasione, prorsus est exsequenda. Ab Apostolo quippe, inter cetera virtutum praecordia, quae Episcopo inesse debent, hospitalitas etiam habenda praedicatur. Episcopi namq. domus, vt beatus Hieronymus scribit, omnium commune debet esse hospitium. Laicus enim vnus, aut duos, aut paucos recipiens, implebit hospitalitatis officium; Episcopus, nisi omnes recipiat, inhumanus ab eo scribitur. Hospitalitas porro, quam Dominus remuneraturum se esse asseruit, illa est intelligenda, quae membris Christi, recto scilicet indigentibus, et diuersas necessitates patientibus exhibetur, vnde ait Iob: Foris non mansit peregrinus, ostium meum viatori patuit et c. *Parif. sub Lud. & Loth. lib. 1. c. 14.*

Mat. 25. d.

2. Tim. 3. d.

in com. ad Titum c. 1.

da, quae membris Christi, recto scilicet indigentibus, et diuersas necessitates patientibus exhibetur, vnde ait Iob: Foris non mansit peregrinus, ostium meum viatori patuit et c. *Parif. sub Lud. & Loth. lib. 1. c. 14.*

CAP. XIX.

PLACET, vt deinceps in singulis ciuitarib. et monasteriis iuxta modum rerum, hospitalitas ordinetur aduenientium; et placuit omnibus Episcopis, vt quocumq. sit loco Episcopus, coram se adgreget pauperes semper ad refectorem. *Syn. Aquisgr. 11. sub Ludou. par. 1. c. 3.*

CAP. XX.

SALVBERE, et decens esse cognoscitur, atq. Apostolicis regulis conueniens, vt non solum secundum Apostolum, domui suae spiritaliter Episcopus bene praesit; verum etiam et domum temporalem ornata, et composita, et de vicinitate ecclesiae, et de conuenientia religionis, et de receptione pauperum, vel hospitem habeat. *Melden. cap. 25.*

CAP. XXI.

PRAELATI singuli elemosynarios honestos habeant, et ipsi Praelati sint iuxta Apostolum hospitales. *Oxonien. c. 8.*

CAP. XXII.

ZACHARIAS statuit, vt crebris diebus alimentorum sumptus, qui et elemosyna vsque nunc appellatur, de venerabili patriarchio (a parte caellarii paracleti a paracleti patriarchio, qui apud B. Petrum demorantur, deportari, eisdemque erogari: nec non et omnibus inopibus, et infirmis per vniuersas regiones istius Romae urbis constitutis, eisdem similiter distribuenda ipsam alimentorum instituit elemosynam. *Ex Pontif.*

Episcopi quos libros legere debeant.

TIT. XXXII.

CAP. I.

Distin. 38. omnes. c. 6.

QVI promouetur ad Episcopalem gradum, Psalterium sciat, et inquiratur a Metropolitanano, an lecturus sit diligenter sacros canones, sanctum Euangelium, sancti Apostoli librum, et to-

tam sacram Scripturam; et iuxta Diuina praecpta conuertat, et doceat populum suum. est enim substantia hierarchiae scientia scripturar. vt ait Magnus Dionysius. Si vero dubitet id facere, et docere, non ordinetur et c. *Nicae. 11. c. 2. Vide Carth. 18. G. Iuo par. 5. c. 372. decr.*

q iij

CAP.

CAP. II.

Dis. 37. ca. 1. EPISCOPVS Gentilium libros non legat; haeticorum autem, pro necessitate, et tempore. *Carth. 14. c. 1. 6. Burch. lib. 1. c. 9. 5. Iuo lib. 2. tit. 1. c. 44. panor. & par. 4. c. 160. & par. 5. c. 197. decr. Ansel. lib. 7. c. 202. in addit. Caesar. lib. 2. c. 29. & lib. 4. c. 56.*

CAP. III.

OMNES Episcopi studiose operam diuinae dent lectioni. sanctum Euangelium, et epistolas beati Pauli Apostoli non solum crebro lectitent, sed etiam quantum possint, memoriae studeant commendare, sanctorumq. Patrum opuscula super eadem exposita, deuote frequentent. similiter et de ceteris libris canonicis faciant. *Turonen. sub Carolo c. 2.*

CAP. IV.

NVLLI Episcopo liceat, canones, aut librum pastorem a B. Gregorio Papa editum, si fieri potest, ignorare: in quibus se debet vnusquisq. quasi in quodam speculo assidue considerare. *Turonen. sub Carolo c. 3.*

CAP. V.

QVILIBET Episcopus habeat homilias continentes necessarias admonitiones, quibus subiecti erudiantur; id est, de fide catholica; prout capere possint: de perpetua retributione bonorum, et aeterna damnatione malorum; de resurrectione quoq. futura, et vltimo iudicio, et quibus operibus possit promereri beata vita, quibusve excludi. *Turon. sub Carolo c. 17. Magun. sub Rabano c. 2.*

CAP. VI.

DECREVIMVS iuxta sanctorum canonum constitutionem, et ceterar. sanctorum scripturarum doctrinam; vt Episcopi assidui sint in lectione, et scrutentur mysteria verborum Dei, quibus in Ecclesia doctrinae fulgore splendeant; et verborum Dei alimentis animas sibi subditas fatiare non cessent, et cum David cotidie dicant: Reuela oculos meos, et considerabo mirabilia de lege tua. ita videlicet, vt illas scripturas notissimas habeant, quae catholicae appellantur, et earum sententiam

per Patrum tractatus inquirant, canones quoq. intelligant, et librum beati Gregorii Papae de cura pastoralis; et secundum formam ibidem constitutam et viuant, et praedicent. *Cabilon. sub Carolo c. 1.*

CAP. VII.

EPISCOPI diligentius operam dent, lectioniq. diuinae incumbant, id est, canonicis libris; et opusculis Patrum, et verbum Dei omnib. praedicent. *Rhemen. 14.*

CAP. IIX.

QVI diligenter de vita contemplatiua considerat, non dubitabit, ecclesiarum Principes vitae contemplatiuae posse, et debere fieri sectatores et c. Vacacionem ab omnibus occupationibus mundi, et diuinarum studium litterarum etiam hic possunt habere Pontifices. Sed illi, qui se ab omnibus implicamentis negotiorum saecularium remouentes, non torpent orio, sed insistent perfectionis suae negotio, et a stultitia sapientiae saecularis auersi, verbo Dei infatigabiliter vacant, sapientes veraciter fiunt, caelestia sapiunt, terrena despiciunt, contradicentes sanae doctrinae redarguunt, obediens instruunt, sanctis virtutibus, quibus in dies singulos fiunt Deo propinquiores, incumbunt; et tam suis, quam omnibus, qui per eos erudiuntur, prouectibus clari, hic quidem velut gustum quandam contemplatiuae vitae, quo ad eam feruentius prouocentur, accipiunt; sed ibi iam in aeternum felices effecti, de eius perfectione gaudebunt. Proinde non instantur, quia hic omnium fidelium catholicorum honorantur vt capita et c. *Prosper apud Aquisgran. c. 19.*

CAP. IX.

SCIRE conuenit, quantum Rector sacrae legis meditationibus esse debeat intentus, iuxta quod in libro pastoralis habetur, id est, quod omne bonum rite a Rectore agitur, si supernae formidinis, et dilectionis spiritu afflatus, studiose cotidie sacri eloquii praecepta meditetur. *Aquisgr. 11. sub Ludou. par. 2. c. 5.*

CAP. I.

c. cum Apo stolus. 6. de c. sib. apud Grego. 19. et in 1. col. lect. cap. 6. cod. tit. VM canibus venatoriis, et auibus non proficiantur (Episcopi, cum dioeceses visitant) sed ita procedant, vt non quae sunt sua, sed quae Iesu Christi quaerere videantur. *A. lex. III. in conc. Later. c. 4.*

CAP. II.

SACERDOTES, qui ad debita, et oportuna officia, ecclesiis indifferenter adesse debent, faenore aliquo, aut venatione, vel aliqua auocatione, rusticoque ministerio omnino non occupentur. *Eugen. II. in syn. Rom. et Leo IV. c. 12. 140 par. 13. c. 7. decr. Ansel. lib. 7. c. 103. Caesar. lib. 8. c. 25.*

CAP. III.

EPISCOPIS, presbyteris, atque diaconibus, canes ad venandum, et accipitres ad aucupandum habere non liceat. Quod si si quis talium personar. in hac uoluntate detectus fuerit; si Episcopus est, tribus mensibus se suspendat a communione, presbyter duob. mensibus se abstineat et c. *Agathen. c. 5. Epau. c. 3. Vorm. c. 17.*

Dist. 34. c. 2. Episcopo. c. 1. de cler. uenat. Grego. 19. et in 1. col. lect.

Ne Episcopus ludos saeculares spectet.

TIT. XXXIV.

CAP. I.

SACERDOS sedule diuinae debet perscrutari, et admouere eloquia, vt inueniatur beatus, de quo Psalmista ait: Et in lege eius meditabitur die, ac nocte. Quamobrem ludos aliquos coram se fieri non delectetur; transgressor quippe inuentus, admonitione Episcopi ulterius agere desinat; sin autem, canonice iudicetur. *Eugen. II. in syn. Rom. et Leo IV. c. 11. Iuo par. 11. c. 76. decr. Caesar. lib. 8. c. 81.*

CAP. II.

QVOD non oporteat sacerdotes, aut clericos, quibuscumq. spectaculis in caenis, aut in nuptiis interesse, sed antequam thymelici ingrediantur, exurgere eos continet, atq. inde discedere. *Laod. c. 54. Mar. Brae. c. 59. Aquisgr. c. 83. Iuo par. 11. c. 78. decr. Caesar. lib. 8. c. 83.*

CAP. III.

FILII Episcoporum, vel clericorum spectacula saecularia non exhibeant, sed nec

Burch. lib. 2. c. 2. 3. Iuo lib. 3. tit. 1. 5. ca. 1. panor. et par. 5. c. 3. 6. 6. et par. 6. c. 2. 8. 8. et par. 13. c. 30. decr. Ansel. c. 103.

CAP. IV.

VOLVMVS, quod Episcopalis domus, quae ad hoc, Deo seruente, instituta est, vt sine personarum acceptione omnes in hospitalitate recipiat, canes non habeat, ne forte hi, qui in ea miseriarum suarum leuamen habere confidunt, dum infestorum morsibus laniantur, detrimentum uera uice suorum sustineant corporum. Custodienda est igitur Episcopalis habitatio hymnis, non latratibus, operibus bonis, non morsibus uenenosis. Vbi igitur Dei est asiduitas cantilena, monstrum est, et dedecoris nota, canes ibi, vel accipitres habitare. *Matisc. II. c. 13.*

CAP. V.

SACERDOTES venationes ferarum, vel auium minime sectentur. *Turon. sub Carolo c. 8.*

CAP. VI.

SACERDOTES canum, accipitrum, falconum, vel ceterar. huiusmodi rerum curam paruipendere debent. *Carth. sub Carolo c. 9.*

spectent, quandoquidem ab spectaculo et omnes laici prohibeantur. semper enim Christianis omnibus hoc interdictum est, vt ubi blasphemii sunt, non accedant. *Carth. III. c. 11.*

CAP. IV.

AB omnibus, quaecumque ad aurium, et ad oculos, pertinent illecebras, unde vigor animi emolliri posse credatur; quod de aliquibus generibus musicorum, aliisque nonnullis rebus sentiri potest; Dei sacerdotes abstinere debent: quia per aurium, oculorumque illecebras uitorum turba ad animam ingredi solet. Histrionum quoque turpium, et obscenorum, insolentias iocorum et ipsi animo effugere, ceterisque sacerdotibus fugienda praedicare debent. *Turon. sub Carolo c. 7.*

CAP. V.

SACERDOTIBVS non expedit, saecularibus, et turpibus quibusq. interesse iocis. *Turon. sub Carolo c. 8.*

CAP. VI.

AB omnibus oculorum, auriumq. illecebris

Ne Episcopus venationi, aut aucupii operam det.

TIT. XXXIII.

CAP.

cebris, sacerdotes abstinere debent et c. et histrionum, siue scurionum, et turpium, seu obscenorum iocorum insolentiam, non solum ipsi respuant, verum etiam fidelibus respuenda percontent. *Cabil. sub Carolo c. 9.* CAP. VII.

Ephes. 5. 4. CVM ab omnibus Christianis, iuxta Apostoli documentum, stultiloquium, et scurrilitas sit cauenda; multo magis a sacerdotibus Domini, qui aliis exemplum, et condimentum salutis esse debent, caueri oportet. Haec quippe a sanctis viris penitus sunt propellenda, quibus magis conuenit lugere, quam ad scurrilitates, et stulti-

loquia, et histrionum obscenas iocationes, et ceteras vanitates, quae animam Christianam a rigore suae rectitudinis emollire solent, in cachinnos ora dissoluere. Neque enim decet, aut fas est, oculos sacerdotum Domini huiuscemodi spectaculis foedari, aut mentem quibuslibet scurrilitatibus aut turpiloquiis ad inania rapi et c. Nobis omnibus in commune visum fuit, ut si qui sacerdotum hactenus his vanitatibus fuerunt, ab his deinceps, Domino adiuuante, prorsus se cauere debere meminerint. *Parisiens. sub Ludouico, & Lothario, lib. 1. cap. 38.*

De castitate Episcopi.

TIT. XXXV.

CAP. I.

1. Tim. 3. 4. QVICVMQVE in sacerdotio Dei positi sunt, irreprehensibiles esse debent, Paulo attestante: Oportet Episcopum irreprehensibilem esse. Inoffensos ergo, et immaculatos Dei existere sacerdotes, nec vilius eos fornicationis contagio pollui; sed caste viuentes, mundos semetipsos celebrandis exhibeant sacramentis. Abstineamus ergo nos ab omni opere malo, et ab omni inquinamento carnis liberi maneamus, ut mundi corpore, purgati mente possimus ad sacrificium Christi digni accedere, et Deum pro delictis omnium deprecari. *Tolet. iv. c. 20.*

CAP. II.

DVM secundum carnis assumptae mysterium, Ecclesiae suae fuerit dignatus caput existere Christus, merito in membris eius intentio Episcoporum officia peragere cernitur oculorum. Ipsi enim de sublimioribus celsitudine ordinis regunt, et disponunt subiectas multitudines plebium. vnde quanto ipsi sequentium fiunt ductores, tanto meritorum lumine debent praefulgere. Quapropter omnes Episcopi inter cetera virtutum ornamenta, nitore carnis debent propensius enitere; ut ex hoc audientes munditiam appetant, ex quo doctores immunditia non deturpat, et c. *Tolet. ix. c. 4.*

CAP. III.

NON solum (castitatem) retinendam Pontifices suo corpori censeant, sed et presbyteris, et diaconibus ministrantibus Dei altaribus modis omnibus obseruandam constituant. *Tolet. xvi. Episcoporum. sub Reccared. Rege.*

CAP. IV.

TEMPORE, quo Metropolitanus in ecclesia Dei fuerit ordinatus Episcopus, placitum in nomine suorum comprouincialium faciat, ut caste, sobrie, recteque viuat. Similiter et quando confinitimi Episcopi in ecclesiis, quibus praeesse poterint, ordinati, placitum faciant in nomine Episcopi sui Metropolitanani, ut caste, et sobrie uiuant. Quod si iuxta canonicam sententiam, per voluntatem Metropolitanani et c. ab alio Metropolitano aliqui fuerint ordinati; tempore quo ad Metropolitanum suum post suam venerint ordinationem, tale placitum non differant facere et c. *Emerit. c. 4.*

CAP. V.

HABEBIT Episcopus inter haec omnia, et castitatis eminentiam, ita ut mens Christi corpus confectura ab omni inquinamento carnis sit munda, et libera et c. Erit Episcopo, iuxta Apostolum, mansuetudo, patientia, sobrietas, moderatio, abstinentia, siue pudicitia; ut non solum ab opere immundo se abstinere, sed etiam ab oculi, et verbi, et cogitationis errore; ita, ut dum nullum in se vitium regnare permittit

mittit, impetrare apud Deum veniam pro subditorum facinoribus valeat. *Isidor. de ecclesiastic. offic. libr. 2. cap. 6. apud Aquisgranen. cap. 9. in fine.*

CAP. VI.

QVO modo mansuetudo, patientia, sobrietas, moderatio, abstinentia lucri, hospitalitas quoque, et benignitas praecipue

esse debent in Episcopo, et inter cunctos laicos eminentia; sic et castitas proprie, et ut ita dixerim, pudicitia sacerdotalis; ut non solum ab opere se immundo abstinere, verum a iactu oculi, et cogitationis errore mens corpus Christi confectura sit libera. *Hieron. in comment. in epist. ad Tit. apud Aquisgran. c. 10. in fine.*

Ne Episcopus vxorem ducere audeat.

TIT. XXXVI.

CAP. I.

27. q. 1. c. 40. vt lex. STATVIMVS, quatenus Episcopi, presbyteri, diaconi, subdiaconi, regulares canonici, et monachi, atque conuersi, et professi, qui sanctum transgredientes propositum, vxores sibi copulare praesumpserint, separentur. Huiusmodi namque copulationem, quoniam contra ecclesiasticam regulam esse contractam, matrimonium non esse censemus. Qui etiam ab intuem separati, pro tantis excessibus condignam paenitentiam agant, et c. *Inno. II. in syn. Rom. c. 5. Eugen. III. in conc. Rem. c. 7. Paenit. Rom. tit. 8. c. 7. Iuo in fine panor.*

CAP. II.

EPISCOPI, presbyteri, diaconi et c. qui vxores sibi copulare praesumpserint, separentur, et agant paenitentiam. *Eugen. III. in conc. Remen. c. 7.*

CAP. III.

LEX continentiae eadem est ministris altaris, quae Episcopis, atque presbyteris, qui cum essent laici, siue lectores, licite, et vxores ducere, et filios procreare poterunt: sed cum ad praedictos peruenerint gradus, coepit eis non licere, quod licuit. *Leo ep. 90. vel 92. ad Rustic. Narbo. Episc. c. 3. Bure. lib. 2. c. 114. Iuo li. 3. tit. 8. c. 23. panor. et par. 6. c. 68. decret. Ansel. lib. 7. c. 135. Caesar. lib. 8. c. 57. Terr. lib. 1. c. 101.*

Episcopus, qui habet vxorem, abstineat ab illa.

TIT. XXXVII.

CAP. I.

Distin. 82. c. 3. & c. 4. quid. Leu. 21. c. Leu. 21. c. PLVRIMOS sacerdotes, atque leuitas post longa consecrationis suae tempora, tam de coniugibus propriis, quam etiam de turpi coitu, sobolem didicimus procreasse; et crimen suum hac praescriptione defendere, quia in veteri testamento sacerdotibus, ac ministris generandi facultas legitur attributa et c. Qui (Episcopi, presbyteri, & diaconi) illiciti priuilegii excusatione nituntur, et sibi asserunt veteri hoc lege concessum; nouerint, se ab omni ecclesiastico honore, quo indigne vsi sunt, Apostolicae sedis auctoritate deiectos, nec vquam posse veneranda attrahere mysteria, a quibus se ipsi, dum obscenis cupiditatibus inhiant, priuauerunt et c. *Syric. ep. 1. c. 7.*

CAP. II.

Iuo part. 6. c. 50. decret. Caesar. lib. 8. c. 53. Tarrac. lib. 6. c. 35. QVOD dignum, et pudicum, et honestum est, suademus, ut sacerdotes, et leuitae cum vxoribus suis non coeant, quia in ministerio diuino cotidianis necessitatibus occupantur. *Syric. ep. 4. c. 9. apud concil. Telen. Inno. ep. 2. c. 9.* CAP. III. PRAETEREA quod dignum, et pudicum, et honestum est, tenere Ecclesia omnimodo debet: ut sacerdotes, et leuitae cum vxoribus suis non misceantur; quia ministerii cotidiani necessitatibus occupantur. scriptum est enim: Sancti estote, quoniam ego sum sanctus Dominus Deus vester. Nam si priscis temporibus de templo Dei sacerdotes anno vicis suae non discedebant, sicut de Zacharia legimus; nec domum

domum suam omnino tangebant, quibus vtiq. propter sobolis successione[m] vxoris vsus fuerat relaxatus; quia ex alia tribu, et praeterquam ex semine Aaron ad sacerdotium nullus fuerat praecipuus accedere: quanto magis hi sacerdotes, vel leuitae pudicitiam ex die ordinationis suae seruare debent, quibus vel sacerdotium, vel ministerium sine successione est; nec praeterit dies, qua vel a sacrificiis diuinis, vel a baptismatis officio vacent? Nam si beatus Apostolus Paulus ad Corinthios scripsit dicens: Abstinetes vos ad tempus, vt vacetis orationi; et hoc vtiq. laicis praecipit: multo magis sacerdotes, quibus et orandi, et sacrificandi iuge officium est, semper debent ab huiusmodi consortio abstinere. *Inno. ep. 2. c. 9. Vid. ep. 31. Burch. lib. 2. c. 18. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 11. panor. et par. 6. c. 94. et 194. de cr. Ansel. lib. 7. c. 132.*

CAP. IV.

SACERDOTVM tam excellens est electio, vt haec, quae in aliis Ecclesiae membris non vocantur ad culpam, in illis tamen habeantur illicita. Nam cum extra clericor. ordinem constitutus, nuptiarum societati, et procreationi filiorum studere sit liberum, ad exhibendam tamen perfectae continentiae puritatem, nec subdiacomb. quidem carnale connubium conceditur; vt et qui habent, sint tamquam non habentes; et qui non habent, permancant singulares. Quod si in hoc ordine, qui quartus a capite est, dignum est custodiri: quanto magis in primo, aut secundo, vel tertio seruandum est, ne aut leuitico ministerio, aut presbyterali honori, aut Episcopali excellentiae quisquam idoneus existimetur, qui se a voluptate vxoria necdum fraenasse detegitur? *Leo ep. 82. ad Anastas. Thessalonicens. Episcop. c. 3. et 4. Burch. lib. 1. c. 5. et lib. 2. c. 143. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 17. panor. et part. 5. c. 59. et par. 6. c. 98. et 221. de cr. Ansel. lib. 6. c. 15. et lib. 7. c. 137.*

CAP. V.

A die suscepti sacerdotii etiam ab ipso proprio coniugio prohibendi sunt (sacerdotes) et c. Quo modo ad orandum pro peccatis populi accedere praesumunt, dum sacri canones, neque purum clericum, cui sacerdotium non est, secundis copulari

nuptiis praecipunt? Isti e contrario, non solum post susceptum sacerdotium se abstinere ab vna vxore nolunt, immo luxuria obuoluti peiora saecularium scelera committunt, vt plures vxores habere praesumant, quib. neq. vnam concessum est, post susceptum ministerium attrectare. *Zach. ep. 6. ante med.*

CAP. VI.

PLACVIT, in totum prohibere Episcopis, presbyteris, diaconib. ac subdiacomb. positis in ministerio, abstinere se a coniugibus suis, et non generare filios. *Elib. c. 33.*

CAP. VII.

EPISCOPVS, presbyteros, et diaconos ita placuit, vt condecet sacrosanctos Antistites, et Dei sacerdotes, nec non et leuitas, vel qui sacramentis diuinis inseruiunt, continentibus esse in omnib. quo possint simpliciter, quod a Deo postulant, imperrare: vt quod Apostoli docuerunt, et ipsa seruauit antiquitas, nos quoq. custodiamus. Ab vxoribus abstineant Episcopi, presbyteri, diaconi et c. *Carth. c. 3. et 4. G. Carth. 11. c. 2. L. Raban. c. 29. de paenit. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 10. panor.*

CAP. VIII.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus, subdiacomb. qui ab vxore non abstinere, ab officio ecclesiastico amoueat. *Carth. c. 25. et 71. G. Afric. 37. L. Carth. v. c. 3. 84. c. 4. cum L. Magun. sub Arnul. c. 19. Iuo lib. 3. tit. 8. de quorundam.*

CAP. IX.

LICET a Patribus nostris fuerit constitutum, vt quicumq. sacerdos, vel leuita filiorum procreationi operam dare fuisset conuictus, a communione Dominica abstineret; nos tamen et c. decreuimus, vt sacerdos, vel leuita coniugali concupiscentiae inhaerens, vel a filior. procreatione non desinens, ad altiore[m] gradum non conscendat et c. Sed vt haec valeant obseruare, fomitem omnium vitiorum oportet abscindi, Apostolo praecipiente: Nolite inebriari vino, in quo est luxuria et c. Neque fornicarii, neq. idolis seruientes, neque ebriosi regnum Dei possidebunt. *Turon. c. 2.*

CAP. X.

EPISCOPVS coniugem vt sororem habeat, et ita sancta gubernatione gubernet domum omnem, tam ecclesiasticam

cam, quam propriam; vt nulla de eo suspicio quaqua ratione consurgat, et c. Tam longe absint mansionis propinquitate diuisi, vt nec hi, qui ad spem recuperandam clericorum seruitute nutriuntur, famularum propinqua contagione polluantur. *Turon. 11. c. 13. Episcopum Episcopam non habentem nulla sequatur turba mulierum et c. Ibid. c. 14.*

CAP. XI.

COMPERTVM est, Episcopos, presbyteros, et diaconos venientes ex haeresi, carnali adhuc desiderio vxorib. copulari: ne ergo hoc fiat, praecipimus, quod et canonibus prioribus continetur, vt non liceat eis viuere libidinosae societate, sed maneat inter eos coniugali lege, communem vtilitatem habeant, et non sub vno conclauo maneant. Vel certe, si suffragatur virtus, in alia domo suam vxorem faciat habitare, vt castitas apud Deum, et homines habeat testimonium bonum. Si quis vero obscene cum vxore elegerit viuere, nec lector habeatur. Qui vero semper sub canone ecclesiastico iacuerint, si contra veterum imperata, in suis caellulis mulierum, quae infamiae suspicionem possunt generare, consortium habuerint; illi canonicè quidem distringantur, mulieres vero ab Episcopis venundentur, et pretium

ipsum pauperib. erogetur. *Tolet. 111. c. 5.*

CAP. XII.

EPISCOPI, presbyteri, vel honoratioris clerici, si coniugibus suis post ordines copulentur, omni perpetuum, quam admissio iam crimine perdidit, dignitate priuabitur. *Matifcon. c. 11.*

CAP. XIII.

PERVENIT ad nos, quosdam sacerdotes, et ministros obliuiscetes maiorum, et veterum constitutorum, aut vxor. aut quarumcumq. feminarum immunda societate, et execrabili contagione turpari, et pessima cordis obstinatione tam sacris litteris, quam Patrum regulis obuiantes et c. Scriptum est: Sancti estote, quoniam et ego sanctus sum, dicit Dominus. Et illud Apostolicum: Mortificate membra vestra, quae sunt super terram, id est, fornicationem, et immunditiam, concupiscentiam malam, et auaritiam; quib. quanto est pertinacior vis in malis, tanto austerioribus conuenit obuiare decretis et c. *Leui. 19. d. 20. b. Coloss. 3. d.*

CAP. XIV.

PLACVIT, vt Episcopi, presbyteri et c. abstinere se a coniugib. et non generent filios. Quod si hoc decretum violaerint, ab honore clericatus pellantur. *Vormacien. c. 9.*

Ne apud Episcopum habitent feminae,

praeter matrem, et sororem et c. TIT. XXXVIII.

CAP. I.

INTERDIXIT per omnia magna synodus non Episcopo, non presbytero, non diacono, nec alicui omnino, qui in clero est, licere subintroductam habere, nisi forte aut matrem, aut sororem, aut amitam, vel materteram, vel eas tantum personas, quae suspensiones effugiunt. *Nicae. c. 3. Aquisgr. c. 39. Trois. c. 9. Mar. Brac. c. 32. Iustin. Nouell. 123. in prin. Capitul. lib. 1. c. 4. Burch. lib. 2. c. 109. Iuo li. 3. tit. 8. c. 29. panor. et par. 6. c. 186. de cr. Ansel. li. 7. c. 133. Caesar. lib. 8. c. 63.*

CAP. II.

MVLIERES degere in Episcopis, aut monasteriis, suspicionis causa est. Si

quis ancillam, vel liberam in Episcopo, vel monasterio habet ad aliquod ministerium, paeniteat; perseuerans deponatur. Si vero in suburbanis mulieres sint, et Episcopus, vel praepositus monasterio illuc eat, non ministrent mulieres, sed secedant. *Nicae. 11. c. 18.*

CAP. III.

EPISCOPI cum mulierib. omnino non habitent, ne antiqui hostis fraude decipiantur, vt iuxta Apostolicam vocem; Non vituperetur ministerium nostrum, quia scriptum est: Si quis templum Dei violauerit, disperdet illum Deus. Cauere nos oportet, fratres mei, ab illicitis, vt mundas valeamus ad Deum leuare manus; scriptum est enim: Sancti estote, quoniam ego sanctus

1. Cor. 7.

Distin. 32. omniu. c. 1.

2. Cor. 17. c.

Dist. 31. c. 3. et dist. 82.

et dist. 3. cum

in practe-

rito.

im

et

Carth. c. 3. et 4.

G. Carth. 11. c. 2.

L. Raban. c. 29.

de paenit.

Iuo lib. 3. tit. 8. c. 10.

panor.

Distin. 32.

c. 13. pla-

Carth. c. 25. et 71.

G. Afric. 37. L. Carth. v. c. 3.

84. c. 4. cum

L. Magun. sub Arnul. c. 19.

Iuo lib. 3. tit. 8. de quorundam.

lib. 8. c. 7.

panor.

dist. 32.

c. 16.

ephef. 1.

1. Cor. 6.

Turon. c. 2.

1. Cor. 3. d.

1. Cor. 3. d.

1. Cor. 3. d.

1. Cor. 3. d.

1. Cor. 3. d.

1. Cor. 3. d.

1. Cor. 3. d.

1. Cor. 3. d.

1. Cor. 3. d.

1. Cor. 3. d.

1. Cor. 3. d.

1. Cor. 3. d.

1. Cor. 3. d.

1. Cor. 3. d.

1. Cor. 3. d.

1. Cor. 3. d.

1. Cor. 3. d.

1. Cor. 3. d.

1. Cor. 3. d.

1. Cor. 3. d.

1. Cor. 3. d.

1. Cor. 3. d.

1. Cor. 3. d.

1. Cor. 3. d.

rentib. suspicione, clementius aliquo modo inibi legatur indultum: nos tamen omnes omnino nunc necessarium vetare prospeximus, eo quod experimento didicerimus, illarum velamento alias licentius ad eos aditum veniendi perditionis causam habuisse. *Foroiul. c. 4. Vide Niscac. c. 3.*

CAP. II.

NEQVAQVAM in sua domo secum, aliquam feminam (*sacerdotes*) habeant, nec matrem, nec sororem; sed auferentes omnem occasionem Satanae, Angelicam vitam ducant, et Domino Deo casto corpore, et mundo corde sine tenus seruiant. *Meten. c. 3.*

CAP. III.

PROHIBENDVM, et modis om-

nibus interminandum est, vt nullus sacerdos eas personas feminar. sicut et in canone insertum continetur, de quibus suspicio esse potest, in domo sua habeat, sed neq. illas, quas canones concedunt: quia instigante diabolo etiam in illis scelus frequenter perpetratum reperitur, aut etiam in pedissequis illarum, scilicet matrem, amitam, sororem; sed si quis de his habuerit talem necessitatem patientem, cui sit necessaria sustentatio presbyteri, habeat in vicco, aut in villa domum longe a presbyteri conuersatione, et ibi eis subministret, quae necessaria sunt. *Nannet. c. 3. Capitul. lib. 7. c. 376. Burch. lib. 2. c. 1. 6. Iuo par. 6. c. 192. decr.*

bit. cleric. & mulier. apud Grego. ix. et in 1. collect.

Ne Episcopi soli cum feminis loquantur.

TIT. XL.

CAP. I.

Distin. 81. c. 32.

CLERICI, vel continentis ad viduas, vel virgines, nisi iussu, vel permisso Episcoporum, aut presbyteror. non accedant. Et hoc non soli faciant, sed cum clericis, vel cum iis, cum quib. Episcopus iusserit, vel presbyter. Nec ipsi Episcopi, aut presbyteri soli habeant accessum ad huiusmodi feminas, nisi aut clerici praesentes sint, aut graues aliqui Christiani. *Carth. 38. G. Carth. III. c. 25. L. Afri. c. 5. L. Troisli. c. 9. Capitul. lib. 7. c. 28. Ansel. lib. 7. c. 143.*

CAP. II.

EPISCOPO, presbytero, et diacono, vel diuersis clericis, horis indebitis, id est meridianis, vel vespertinis, ad feminas prohibemus accessum; qui tamen si causam habuerit, cum presbyteror. aut clericorum testimonio videatur. *Epaun. c. 20.*

CAP. III.

NVLLA mulier in cubiculo Episcopi, absque duobus presbyteris, aut certe diaconib. ingredi permittatur. *Matiscon. cap. 3.*

CAP. IV.

NE Episcopus absq. sacerdotibus, vel clericis suis, vt decet, et honeste conuenit, adire (*monasteria puellarum*) licentius se existimet. Sed siue ipse, siue quaelibet reli-

giosa persona, alienus ab illicita suspicione, quem morum grauitas ornat, permittente, et admonente Episcopo, exhortationis, vel aedificationis obtentu, quae ad salutem animi pertinet, dignum fuerit, vt adeat haec Deo dicata loca, non aliter, sed cum idoneis testibus peragant, ne propter incautam praesumptionem, sancte Ecclesiae infametur Angelicus ordo. *Foroiul. cap. 12.*

CAP. V.

SANCTI Africani canones decreuerunt, vt nec ipsi Episcopi, aut presbyteri soli habeant accessum ad viduas, vel virgines, vel ad quascumq. feminas; sed vbi aut clerici praesentes sunt, aut graues aliqui Christiani. Vnde sicut beatus Gregorius ad ministros Ecclesiae Romanae scripsit, B. Augustinus nec cum sorore habitare consensit, dicens: Quae cum sorore mea sunt, sorores meae non sunt. Et ex hoc dicit sanctus Gregorius: Docti ergo viri cautela, magna nobis debet esse instructio; nam inhonestae praesumptionis est, quod fortis pauet, minus validum non timere, et c. *Troisli. c. 9. Vide Afri. c. 5. Gregor. lib. 7. regist. epi. 39. Iuo par. 6. c. 77. decr. Ansel. lib. 7. c. 134. Tarrac. lib. 3. c. 55. & lib. 6. c. 197.*

Dist. 81. c. 25. legitur.

De Episco-

TIT. XLI.

CAP. I.

Distin. 81. c. 22. et c. 2. de cohabit. cler. et mulier. Greg. 1x. & in 1. collect. c. 3. cod. tit.

SI quispiam sacerdotum, id est, Episcopus, presbyter, aut diaconus, vel etiam subdiaconus, de quacumq. femina, crimine fornicationis suspicatus; post primam, secundamq. et tertiam admonitionem Metropolitanam, vel alterius Episcopi, aut eius, cui subiacere videatur, inueniatur fabulari cum ea, aliquove modo conuersari, canonice iudicetur. *Eugen. II. & Leo IV. in syn. Rom. c. 15. Ansel. lib. 8. cap. 9.*

CAP. II.

NVLLVS sacerdos, aut diaconus, vel subdiaconus, sed et nullus, qui canonicam habet, fornicationis sibi copulam adiungat et c. *Vrban. II. in conc. Claram. c. 9.*

CAP. III.

Distin. 81. c. 12.

EPISCOPVVS, presbyter, diaconus in fornicatione et c. deprehensus, deponatur, non etiam excommunicetur. Cum Scriptura dicat: Non iudicabis bis in id ipsum. *Ap. 24. G. 25. L. Tribur. c. 11. Raban. c. 1. de paenit. Burch. lib. 2. c. 189. Iuo par. 6. c. 234. decr. Ansel. lib. 11. c. 30.*

Nannet.

CAP. IV.

TVA fraternitas, si quos repererit Episcopos, presbyteros, aut diaconos contra canones, vel statuta Patrum excessisse, id est, in adulterio, vel si plures vxores habuerunt et c. nulla ratione, Apostolica auctoritate permittat sacerdotio fungi et c. Quo modo sacerdotio fungi desiderat, qui talibus sceleribus inuoluti esse monstrantur, vt neq. saeculares fideles his facinoribus obuolutos optemus? et c. *Zach. ep. 6. ad Bonif. cuius initium est: Susceptis, post prin.*

CAP. V.

EPISCOPI, presbyteri, diacones, si in ministerio positi, sint moechati, propter scandalum, et nefandum crimen, nec in finem communionem accipiant. *Elib. c. 18.*

CAP. VI.

SI deinceps Episcopi, detecti fuerint execrabilibus flagitiis cum quibullibet feminis pollui, ac familiari peculiaritate versari: nouerint se irreuocabili sententia Patrum vlcisci, id est, et loci, et ordinis

dignitate priuari. *Toletan. iix. cap. 4.*

CAP. VII.

QVILIBET ab Episcopo vsque ad subdiaconum deinceps; qui vel ex ancillae, vel ex ingenuae detestando conubio, in honore constituti filios procreant; illi quidem, ex quibus geniti probabuntur, censura damnentur: proles autem tali pollutione nata, non solum hereditatem parentum numquam accipiet; sed etiam in seruitutem eius ecclesiae, de cuius sacerdotis, vel ministri ignominia nati sunt, iure peremni manebunt. *Tolet. ix. c. 10. Iuo par. 6. c. 425. decr.*

CAP. IIX.

PER fidelem confessionem est agnitum, quod tactu femineo sorduisset (*Potamius Episcopus.*) Licet huic Paterna aequitas sacris regalis deicere ab honore decernat, nos tamen non abstulimus nomen honoris, quod ipse sibi sui criminis confessione iam abstulerat, sed decreuimus perpetua paenitentia hunc inferuire officis, et aerumnis. *Tolet. x. in fine.*

† confessio rem

CAP. IX.

SI quis Episcoporum, magnatis cuiusquam vxorem, filiam, neptem, vel propinquam adulterina pollutione foedauerit; et honoris proprii gradum amittat, et sub exilii religatione perpetuam excommunicationis sententiam ferat, excepto vitae fine. *Tolet. xi. c. 5. in fi.*

CAP. X.

EPISCOPVVS, presbyter, et c. consecretam Deo violans, vti sponsam Dei corrumpens, deponatur; laicus excommunicetur. *Trull. c. 4.*

CAP. XI.

SANCI MVVS, vt si masculi in masculos turpitudinem fuerint operati, Episcopus, presbyter, diaconus de proprii honoris gradu deiectus, exilio perpetuo damnetur; alii legitime puniantur. *Tolet. xvi. cap. 3.*

CAP. XII.

SACERDOTES, si in fornicationis laqueum ceciderint, et criminis manifestus, siue ostensus fuerit actus, sacerdotii non possunt habere honorem, secundum canonicam institutionis auctoritatem. *Vormacien. cap. 11,*

r ij Ne quis-

Ne quisquam audiat missam Episcopi, quem certo scit concubinam habere. TIT. XLII.

CAP. I.

NVLLVS, missas cor. audiat, quos vxores, vel concubinas habere cognouerit. *Innoc. II. in syn. Rom. c. 5. Nicol. II. in syno. Rom. c. 3. Iuo libr. 3. tit. 1. c. 3. panor. & in fine eiusd. panor.*

Vid. distin. 32. c. 5. et 6.

tioni subiaccere debeant. *Pictan. c. 9.*

CAP. III.

PRAEDECESSORES nostri Nicolaus, et Gregorius a missis sacerdotum, quos tales (*adulteros, homicidas, ebriosos*) reuera esse constiterit, fideles abstinere decreuerunt, vt et peccandi licentiam ceteris auferrent, et huiusmodi ad dignae penitentiae lamenta reuocarent. *Vrbani. II. in epist. ad L. Praepositum.*

Distin. 32. c. 6. praeter. p. ad hoc.

CAP. II.

QVICVMQVE sacerdotis, (qui concubinam habet, aut feminam suspectam domi missam scienter audierint, excommunicat.

De cohabit. cleric. c. 2. in 1. col. lect.

Episcopus habeat semper secum testes suae vitae. TIT. XLIII.

CAP. I.

QUIDAM ex clericis, vel etiam ex monachis electi ministerio cubiculi Pontificalis obsequantur; vt is, qui in loco est regiminis, habeat testes tales, qui vitam eius in secreta conuersatione videant, et ex visione sedula exemplum profectus sumant. *Grego. in syn. Rom. c. 2. lib. 4. c. 88. reg.*

De conf. d. 1. iubemus. 39.

CAP. II.

HORTAMVR vos, sicut et in hac sancta Ecclesia constitutum habemus, vt semper testes vobiscum sacerdotes, et diaconos habeatis, et licet conscientia sufficere possit propria, tamen propter malivolos, iuxta Apostolum, etiam testimonium vos oportet habere bonum ab his, qui foris sunt. quoniam et in hac sancta sede constitutum habemus; vt duo presbyteri, vel tres diaconi in omni loco Episcopum non deserant, propter testimonium ecclesiasticum, et c. *Lucius ep. 1. in prin. Ansel. lib. 6. c. 133. Tarra. lib. 3. c. 51.*

2. Tim. 3. b.

CAP. III.

DE conuersatione vitae id statuere placuit, a Pontifice vsque ad subdiaconatum, post suscepti honoris officium, si quis ex conjugatis fuerit ordinatus, vt semper alterius fratris vtatur auxilio, cuius testimonio vita eius debeat clarior apparere. *Gerund. c. 6.*

CAP. IV.

OPORTET Episcopos testimonium

TIT. XLIII.

probabilium personar. conuersationis, et vitae in conclau suo habere, vt et Deo placeant per conuersationem bonam, et Ecclesiae per optimam famam. *Tolet. iv. c. 21.*

CAP. V.

PLACVIT, vt quemadmodum Antistites, ita presbyteri, atque leuitae, quos forte infirmitas, atque aetatis grauitas in conclau suo manere non finit, vt et iidem in caellulis suis testes vitae habeant, vitamq. suam, sicut nomine, ita meritis teneant. *Tolet. iv. c. 22.*

CAP. VI.

EPISCOPVS coniugem, vt sororem habeat, et ita sancta gubernatione gubernet domum omnem, tam ecclesiasticam, quam propriam, vt nulla de eo suspicio quaque ratione consurgat. Et Deo propitio, clericor. suorum testimonio castus viuat, qui cum illo tam in caella, quam vbicumq. fuerit, secum habitent, cumque et presbyteri, et diaconi, vel deinceps clericorum turba iuniorum Deo adiutore conseruent, et c. *Turon. II. c. 13.*

CAP. VII.

EPISCOPO (*presbyter*) testis assistat castitatis, et vitae, et fidei, et doctrinae illius. *Franci. syno. Capitul. lib. 5. c. 2.*

CAP. VIII.

QVIA nonnullos socios ordinis nostri sine his personis, quas sua religiosa conuersatio testes habere, et quibus exemplum bonum

T. XLIV. EPISCOPI EST conficere chrisma. 189

bonum debuit praebere, cubilia secreti sui didicimus incolere; id non sine magna, turbidaq. indignatione ferre potuimus. et ne deinceps quispiam Praelatorum id facere pertemptet, pari consensu inhiuimus: quia in hoc facto conuersatio sacerdotalis commaculatur, et detrahentib. locus praebet, et animarum perditio generatur. Vt ergo sacerdos discipulis suis de se ipso exemplum bonum debeat praebere, Apostolus scribens ad Titum docet dicens: In omnibus te ipsum praebere exemplum bonorum operum in doctrina, in integritate,

Ad Tit. 2.

te, in castitate, et reliqua. Si qui de hac re exempla quaerere voluerint, vitas B. Augustini, et Ambrosii, et ceterorum alior. sanctorum virorum legant, et perspicue inuenient; quod vita, et conuersatio Pontificis semper testes vitae probabilis habere debeat. *Parisien. sub Ludouico, et Lothario lib. 1. cap. 20.*

CAP. IX.

LVCIVS praecepit, vt duo presbyteri, et tres diacones, in omni loco Episcopum non desererent, propter testimonium ecclesiasticum. *Dam. in Lucii.*

Episcopi est conficere chrisma. TIT. XLIV.

TIT. XLIV.

CAP. I.

De consec. dist. 3. c. 18. litteris.

INVENIMVS quosdam Episcopos non per singulos annos in caena Domini chrisma conficere; sed duos, aut tres annos confectionem sancti chris-matis semel actam conseruare. Dicunt enim, nec balsamum per singulos annos posse reperire, nec necesse fore, per singulos annos chrisma conficere et c. Errant, qui talia excogitant, et c. *Fabian. ep. 2. in prin. Iuo par. 2. c. 73. decr.*

CAP. II.

CHOREPISCOPI non licet sacerdotes consecrare et c. nec chrisma conficere, nec chrismate baptizator. frontes signare et c. Quae omnia solis Pontificibus debent, tam ex superioribus, quam ex aliis Patrum constitutis, aut sacris canonibus edocti estis. *Damas. ep. 4. in med. Leo epist. 86. in si. Hispanen. II. c. 7.*

Dist. 95. c. 3. illud.

CAP. III.

EPISCOPI est chrisma conficere. *Inn. ep. 1. c. 8. Vorm. c. 8. et 72. Iuo par. 2. c. 75. decr. Ansel. lib. 1. c. 14.*

CAP. IV.

NVLLVS alius, nisi Episcopus, chrisma conficiat, et per dioecesim destinet. *Tolet. 1. c. 20. Mart. Brac. c. 51. De consec. distin. 4. c. 124. omni tempore.*

CAP. V.

EPISCOPALIS eminentiae culminis auctoritas non immerito sacris omnibus esse summa percensuit, quae ceteris sacerdotibus exercenda prohibuit, scilicet templorum Dei sacrationem, chris-matis benedictionem, sacrorumq. ordinum institutionem. *Toletan. 11x. cap. 7.*

CAP. VI.

CHRISMA conficere nullus praeter Episcopum praesumat; nam illi soli haec dignitas concessa est. *Vorm. c. 2. et c. 8.*

CAP. VII.

OMNI tempore Episcopo liceat chrisma conficere, et per suas dioeceses destinare. *De consec. dist. 4. c. 124. re. Mar. Brac. c. 51. Tolet. 1. c. 20.*

CAP. VIII.

SILVESTER constituit, chrisma ab Episcopo confici. *Damas. in Siluestr. post principium.*

Episcopi est conferre sacramentum confirmationis. TIT. XLV.

TIT. XLV.

CAP. I.

OMNIBVS festinandum est sine mora renasci Deo, et deum consignari ab Episcopo,

id est, septiformem gratiam Spiritus sancti percipere; quia incertus est vniuscuiusque exitus vitae. Cum autem regeneratus fuerit per aquam, et postmodum septiformi Spi-

mi Spiritus gratia ab Episcopo confirmatus et c. demum ex operib. bonis ostendat in se similitudinem eius, qui eum genuit; *Parris. Clem. ep. 4. ante fin.*

CAP. II.

De consec. dist. 5. c. 1. OMNES fideles per manus impositionem Episcoporum Spiritum sanctum post baptismum accipere debent, ut plene Christiani inveniatur. *Vrb. ep. sing. prope fi. Burch. lib. 4. c. 66. Iuo lib. 1. tit. 3. c. 1. panor. et par. 1. c. 260. et 296. decr. Ansel. lib. 9. c. 23. Caesar. li. 1. c. 91. Tarrac. li. 4. c. 4.*

CAP. III.

De consec. dist. 5. c. 4. MANVS impositionis sacramentum magna veneratione tenendum est, quod ab aliis perfici non potest, nisi a summis sacerdotib. nec tempore Apostolorum ab aliis, quam ab ipsis Apostolis legitur, aut scitur peractum esse; neque ab aliis, sicut iam dictum est, quam ab illis, qui eorum locum tenent, vnumquam perfici potest, aut fieri debet; nam si aliter praesumptum fuerit, irritum habeatur, et vacuum; nec inter ecclesiastica vnumquam reputabitur sacramenta. *Euseb. ep. 3. in fi. Burch. lib. 4. c. 63. Iuo lib. 1. tit. 3. c. 3. panor. et par. 1. c. 257. et 297. decr.*

CAP. IV.

De consec. dist. 5. c. 3. VTRVM maius esset sacramentum, manus impositio Episcoporum, aut baptismus? Scitote, vtrumq. magnum esse sacramentum, et sicut vnum a maioribus fit, id est a summis Pontificib. quod a minoribus perfici non potest, ita et maiori veneratione venerandum, et tenendum est. *Miltiad. ep. 1. ante med. Burch. lib. 4. c. 61. Iuo lib. 1. tit. 3. c. 2. panor. et par. 1. c. 255. decr. Ansel. lib. 9. c. 26. Caesar. lib. 12. c. 90. Tarrac. lib. 4. c. 5.*

CAP. V.

Act. 8. c. QVOD solis Apostolis, eorumq. successoribus proprii sit officii tradere Spiritum sanctum, liber actuum Apostolorum docet, praesertim cum nullus ex LXX. discipulis, quorum isti (*chorepiscopi*) in Ecclesia speciem gerunt, legatur donum sancti Spiritus per manus impositionem tradidisse. *Damas. ep. 4. post med.*

CAP. VI.

DE consignandis infantibus, manifestum est, ab alio fieri, quam ab Episcopo non licere: nam presbyteri, licet sint sacerdotes, Pontificatus tamen apicem non habent.

Haec autem Pontificibus solis debent, ut vel consignent, vel paracletum Spiritum tradant, non solum consuetudo ecclesiastica demonstrat; verum illa lectio actuum Apostolorum, quae afferit, Petrum, et Ioannem esse directos, qui iam baptizatis tradent Spiritum sanctum. Nam

[presbyteris, seu extra Episcopum, seu praesente Episcopo, cum baptizant, chrismate baptizatos vngere licet; sed quod ab Episcopo fuerit consecratum: non tamen frontem ex eodem oleo signare, quod solis debetur Episcopis, cum tradunt Spiritum sanctum paracletum. *Inno. ep. 1. c. 3. Burch. lib. 4. c. 69. Iuo lib. 1. tit. 3. c. 4. panor. et par. 1. c. 263. et 298. decr. Ansel. lib. 9. cap. 25.*

CAP. VII.

NON conficiendi chrismatis, non consignationis Pontificalis adhibenda sibi met accipere facultatem possunt presbyteri. *Gelas. ep. 1. c. 8.*

CAP. VIII.

DONVM sancti Spiritus per impositionem manuum chorepiscopi non tradant, nec presbyteri, sed Episcopi; quia non LXX. sed Apostoli tantum manus imponebant. *Ioan. III. ep. vn. in prin.*

CAP. IX.

PLEBI, quam acceperit, benedicere (*loquitur de Episcopo, qui tantum fuit consecratus a duobus Episcopis*) ex constitutionis huius permisso, atque in eadem ecclesia neophytos confirmare in castellis, ac vicis liceat. *Regien. c. 3. in fi. In ecclesia quoque in qua ordinatus fuerit, consecrandi virginem, sicut confirmandi neophytum, ius habebit. Regien. c. 4.*

CAP. X.

HAERETICOS in mortis discrimine positos, si catholici esse desiderent, si desit Episcopus, a presbyteris cum chrismate, et benedictione consignari placet. *Araus. c. 2.*

CAP. XI.

SI quando Episcopis peragrandae parochiae necessitas incumbit, in confirmandis hominibus, et c. in lucris animarum, potius, quam in depraedandis, et spoliandis hominibus, et scandalizandis fratribus operam dent et c. *Cabilon. sub Carolo c. 14. Iuo par. 3. c. 133. decr.*

CAP. XII.

EMERSIT quidam reprehensibilis, et valde iam inolitus usus; eo quod quidam chorepiscopi ultra modum suum progredientes,

gressientes, et donum sancti Spiritus per impositionem manuum tradant, et alia quaeque solis Pontificibus debentur, contra fas peragant, praesertim cum nullus ex septuaginta discipulis, quorum speciem in Ecclesia gerunt, legatur donum sancti Spiritus per manus impositionem tradidisse. Quod autem solis Apostolis, eorumque successoribus proprii sit officii tradere Spiritum sanctum, liber Apostolorum docet, in quo legitur: Cum Apollo esset Corinthi et c. Item in eodem: Cum audissent Apostoli, qui erant Hierosolymis et c. Ecce aperte demonstratur, quod non septuaginta discipuli, quorum formam tenent chorepiscopi; sed Apostoli, quorum successores sunt Episcopi, tradebant Spiritum sanctum. *Paris. sub Lud. et Loth. lib. 1. c. 27.*

Act. 19.

De consec. dist. 4. c. 119.

Disti. 95. presbyteros. c. 2.

Episcopi munus est, consecrare ecclesias, et altaria.

CAP. I.

ALTARE erigere, et vngere, aut sacrare; ecclesias dedicare Episcopi tantum possunt, non chorepiscopi, nec presbyteri. *Damas. epist. 4. in medio.*

Num. 7. d.

Psal. 98.

CAP. II.

IN diuinis litteris praecipiente Domino solus Moses in tabernaculo Dei erexit altare, solus ipse vnxit, qui utique summus sacerdos Dei erat, sicut scriptum est de eo: Moses, et Aaron in sacerdotibus eius: ideoque id, quod tantum facere principibus sacerdotum iustum est, quorum typum Moses, et Aaron tenuerunt; omnino decretum est, ut chorepiscopi, vel presbyteri, qui filiorum Aaron gestant figuram, arripere non praesumant. Nam quamuis cum Episcopis plurima illis ministeriorum communis sit dispensatio, quaedam tamen auctoritate veteris legis, quaedam nouellis, et ecclesiasticis regulis sibi prohibita nouerint, sicut presbyterorum et diaconorum, aut virginum consecratio, sicut constitutio altaris, ac benedictio, vel vntio. Siquidem nec erigere eis altaria; nec ecclesias, vel altaria consecrare licet. *Leo ep. 86. in fi. ad Episcopos Germaniae, Hyspalem. II. c. 7.*

CAP. III.

EPISCOPALI eminentiae diuina auctoritas concessit, quae ceteris sacerdotibus exercenda prohibuit, scilicet, templorum, Dei sacrationem, et chrismatis benedictionem, sacrorumque ordinum institutionem et c. Verum sicut sanctum chrisma collatum, et altaris honor euelli non queunt, ita quoque sacrum decus honorum. *Tolet. II. c. 7.*

CAP. IV.

V. T. basilicae a chorepiscopis consecratae ab Episcopis consecrentur, roboratum est: quia iuxta decreta Damasi Papae, Innocentii, et Leonis, vacuum est, atque inane quidquid in summi sacerdotii chorepiscopi egerunt ministerio. *Meten. c. 5.*

CAP. XIII.

EPISCOPI conferant ieiunium sacramentum confirmationis. *Parisien. ead. syn. c. 33. lib. 1.*

CAP. XIV.

IPSI Episcopi concessum sibi otium, non in suas voluptates, sed in diuinum, et officiosum conuertant negotium, quatenus studentes praedicationi, et correctioni, atque confirmationi, quod hactenus per parochias fuit neglectum, solerter, et deuotissime de cetero sit correctum. *Melden. cap. 28.*

CAP. XV.

VT chorepiscopus modum suum iuxta canonicam institutionem teneat, et nec sanctum chrisma, nec sanctum paracletum Spiritum, solis Episcopis, iuxta decreta Innocentii, tribuere debitum, tradere temptet. *Melden. c. 44.*

TIT. XLVI.

Ne Episcopus pretium vllum accipiat causa consecrandi ecclesias.

TIT. XLVII.

CAP. I.

SI quisquam consecrationem altarium, vel ecclesiarum, interveniente execrabili ardore avaritiae per pecunias acquisivit, honore male acquisito careat; et emptor, atque venditor, et interuentor nota infamiae percellantur. *Inn. II. in syn. Rom. c. 1. post Iuonis panor.*

CAP. II.

QUOTIENS ab aliquo fidelium ad consecrandas ecclesias Episcopi inuitantur; non quasi ex debito munus aliquod a fundatore requirant, sed si ipse quidem

aliquid ex suo voto obtulerit, non respuat. Si vero aut paupertas illum, aut necessitas retinet, nihil exigetur ab illo. *Brac. II. c. 5. Vorm. c. 3. Burch. lib. 3. c. 37. Iuo par. 3. c. 42. decr.*

CAP. III.

NVLLVS Episcoporum deinceps pro dedicatione sanctae ecclesiae aliquid exigere praesumat. *Aquisgr. II. sub Ludou. par. 1. c. 5.*

CAP. IV.

NVLLVS Episcopus pro sacris ordinibus, vel pro ecclesiarum benedictionibus, vel quibuslibet aliis benedictionibus, munus accipiat. *Pictau. c. 4.*

Ne Episcopus in aliena dioecesi ecclesias consecret.

CAP. I.

SI quis Episcoporum in alienae ciuitatis territorio ecclesiam aedificare disponit, et c. non praesumat dedicationem, quae illi omnimodo reseruatur, in cuius territorio ecclesia assurgit, et c. *Araus. c. 10.*

CAP. II.

EPISCOPVS in dioeceses alienas ad alienos clericos ordinandos, vel consecranda altaria, accedere non debet. Quod

TIT. III.

si fecerit, remotis iis, quos ordinauerat, altaris tamen consecratione manente, transgressor canonum anno a missarum celebritate cessabit. *Aurel. III. c. 15.*

CAP. III.

VBI Pontifex obierit, nullus Episcopus et c. aut in ciuitate, aut per parochias altaria audeat consecrare et c. Si fecerit, anno integro missas facere non praesumat. *Aurel. v. c. 8.*

Solus Episcopus confert sacros ordines, et virgines consecrat.

CAP. I.

ORDO gubernat sacerdotium. Scimus quosdam sine manus impositione ab infantia coronari clericis accipere, et legere in synaxi in ambone. Id non fiat in ecclesia, neque in monasterio. Licet tamen lectoris ordinem praeposito monasterii dare, si ipse praepositus ab Episcopo ordinatus est presbyter. ita olim chorepiscopi, permissione Episcopi, lectores ordinabant. *Nicaen. II. c. 14. Iuo par. 5. c. 376. decr.*

CAP. II.

PRESBYTER, diaconus, clericus ab vno Episcopo ordineretur. *Ap. c. 2.*

CAP. III.

RELIQVI sacerdotes (praeter Episcopos) a proprio ordinentur Episcopo,

ita ut ciues, et alii sacerdotes assensum praebent, et ieiunantes ordinationem celebrent: similiter et diaconi ordinentur. Ceterorum autem graduum distributioni trium veracium testium, cum Episcopi scilicet approbatione, sufficere potest. *Anaclet. ep. 2. post prin. Ansel. lib. 6. c. 47.*

CAP. IV.

EPISCOPI soli possunt sacerdotes consecrare, diaconos, subdiaconos, virgines et c. *Damas. ep. 4. in med. Leo ep. 86. ad Episcopos Germaniae, et Galliae, in fin. Hispan. II. c. 7.*

CAP. V.

NE presbyteri sibi meminerint vlla ratione concedi, sine summo Pontifice, subdiaconum, aut acolythum ius habere faciendi. *Gelas. ep. 1. c. 8.*

CAP. VI.

CHOREPISCOPI non licet, presby-

TIT. NE Episc. clericum alien. ordinet, aut suscip. 193

presbyteros, aut diaconos ordinare. *Antycy. c. 13.*

CAP. VII.

CHOREPISCOPVS ab Episcopo urbis ordinatur. ipse lectores, subdiaconos, et exorcistas tantum ordinare potest, non presbyterum, et diaconum. *Anti. 10.*

CAP. IX.

PRESBYTERORVM, et diaconorum, ac virginum consecratio Episcopis tantum est permessa. *Hispalen. II. c. 7.*

CAP. IX.

NOSSE nos conuenit, quod Episcopalis eminentiae diuina auctoritas non im merito sacris omnibus esse summa percensuit, quae ceteris sacerdotibus exercenda

prohibuit: scilicet, templorum Dei sacrationem, chrismae benedictionem, sacrorumque ordinum institutionem. *Tolet. III. c. 7.*

CAP. X.

VT chorepiscopus modum suum iuxta canonicam institutionem teneat, et nec sanctum chrisma, nec sanctum paraclatum Spiritum, solis Episcopis, iuxta decreta Innocentii, tribuere debitum, tradere temptet, neque ecclesias consecret, neque ordines ecclesiasticos, qui per impositionem manus tribuuntur, id est, non nisi vsque ad subdiaconatum, et hoc iubente Episcopo, et in locis, quibus canones designant, agere praesumat. *Syno. Meldeni. c. 44.*

Ne Episcopus clericum alienum ordinet, aut suscipiat.

CAP. I.

SI quis audeat ordinare in sua ecclesia cum, qui alterius Episcopi est, eo Episcopo non consentiente, irrita sit ordinatio. *Nicae. 16. G. 17. L. Vid. Aquisgr. c. 45. Mart. Brac. 33. Bure. lib. 1. c. 109. Iuo par. 5. c. 211. decr.*

CAP. II.

NVLLVS Episcopus alterius parochianum praesumat retinere, aut ordinare absque eius Episcopi voluntate, vel iudicare, salua tamen in omnibus Apostolica auctoritate. Quia sicut irrita erit eius ordinatio, ita et diiudicatio. quoniam censemus, nullum alterius iudicis, nisi sui sententia teneri. nam qui eum ordinare non poterit, nec iudicare vllatenus potest. *Nic. xxvi. apud Iulium ep. 2. c. 6. Vide Ap. 35. G. 36. L. Xyst. II. ep. 2. c. 2. Hadr. ad Episcopum Mediom. c. 16. Magun. sub Arnul. c. 14. Capitul. lib. 7. c. 308. et in addit. c. 149.*

CAP. III.

INTERDICIMVS, ut nullus Episcoporum audeat, iuxta sanctorum canonum instituta et c. alterius ciuitatis clericum sine dimissoriis sui Episcopi suscipere, vel ordinare et c. *Zachar. in syn. Rom. c. 11.*

CAP. IV.

ORDNATI ab alio, quam a suo Episcopo, non recipiantur. *Greg. vii. in conc. Rom. in cer. c. 24.*

TIT. L.

CAP. V.

NEMO alteri terminos vsurpet, nec alterius parochianum iudicare, aut excommunicare praesumat: quia talis iudicatio, vel ordinatio, aut excommunicatio, vel damnatio, nec rata erit, nec vires vllas habebit: quoniam nullus alterius iudicis, nisi sui sententia tenebitur, aut damnabitur. Vnde et Dominus loquitur, dicens: Ne transgrediaris terminos antiquos, quos posuerunt patres tui. *Callist. ep. 2. c. 3. Bure. lib. 2. c. 39. Iuo li. 5. c. 100. et 101. et 236. et lib. 14. c. 72. decr. Ansel. lib. 6. c. 120. Caesar. lib. 5. c. 18.*

CAP. VI.

VT de aliena ecclesia ordinare clericum nullus vsurpet. *Syriaci. epist. 4. c. 6. apud con. Telen.*

CAP. VII.

DE aliena ecclesia clericum ordinare, aut iudicare nullus vsurpet, nisi eius Episcopus precibus exoratus, concedere voluerit: quod etiam Nicaena videtur synodus continere. *Inno. ep. 2. c. 7. Iuo lib. 3. tit. 5. c. 23. panor. Vid. Nicae. 16. c. 17.*

CAP. IX.

NON ambiant sibi met Episcopi vindicare clericos potestatis alienae. *Gelas. dist. 1. basilic. ep. 1. c. 6. Vorm. 48. Ansel. lib. 5. c. 4. Tarlicar. c. 5. rac. lib. 3. c. 91.*

CAP. IX.

SI quis Episcopus ex aliena paroecia ministrum alienum sine permissione sui Episcopi in aliquo gradu ordinet, et infirma, et

ma, et irrita ordinatio existimetur. si quis id fecerit, a suis coepiscopis corripatur. *Sard. 1. 5. G. 1. 8. 1. 9. L. refert Carth. 1. c. 5. & Tribur. 2. 8.* CAP. X.

Dis. 71. c. 6. Priuatus. NON licet clericum alienum ab aliquo suscipi sine litteris Episcopi sui, neque apud se retinere, nec laicum usurpare sibi de plebe aliena, ut eum ordinet sine conscientia eius Episcopi, de cuius plebe est, et c. nam et in Sardicensi concilio statutum est, ut nemo alterius plebis hominem usurpet: sed si forte est necessarius, petat a collega suo, et ex consensu habeat. *Carth. 1. c. 5. L. Vide Sard. 1. 5. G. 1. 8. 1. 9. L. Tribur. 2. 8. Burch. lib. 2. c. 43. Iuo par. 6. c. 144. decr. Ansel. lib. 6. c. 124. in Romano.*

CAP. XI.

CLERICVS, vel laicus non communice in aliena plebe sine litteris Episcopi sui. *Carth. 1. c. 7.* CAP. XII.

Distin. 72. c. 2. CLERICVM alienum, nisi concedente eius Episcopo, nemo audeat vel retinere, vel promovere in ecclesia sibi credita. Clericorum nomine etiam lectores, psalmistae, et ostiarii continentur. *Carth. III. c. 21. Vide Tribur. 2. 8. Burch. lib. 2. c. 42. Iuo par. 6. c. 143. decr.*

CAP. XIII.

IN pluribus synodis decretum est: ut nullus Episcopus alienum clericum usurpet, sine voluntate sui Episcopi et c. *Carth. 5. 4. G. Afr. 2. 0. 2. 1. L. Carth. III. c. 44. L. Aquisgr. c. 91. Tribur. c. 28.*

CAP. XIV.

SI quis contra statuta maiorum (alienos) ordinaverit, qui ordinatus fuerit, sacerdotii honore priuabitur: qui ordinaverit, auctoritatem in ordinationibus, et conciliis non retinebit. *Taurin. c. 2. Tolet. XII. c. 4.* CAP. XV.

CLERICVM alterius, secundum statuta canonum, nemo suscipiat, neque suae ecclesiae in alio gradu audeat ordinare, neque abiectum recipiat in communionem. *Tauri. c. 6.* CAP. XVI.

SI quis alibi consistentem clericum ordinandum putauerit, prius definiat, ut cum ipso habitet, nec eum sine consultatione eius Episcopi, cum quo ante habitauit, ordinare praesumat. quia non sine causa diu ab alio non ordinatus remansit.

Araus. c. 8. CAP. XVII.

SI qui autem alienos ciues, aut alibi consistentes ordinaverint, nec ordinati in illo accusantur; aut ad se eos reuocent, aut ipsi eis impetrent, cum quibus habitent. *Araus. c. 9.* CAP. XVIII.

ALIIS Episcopis aliorum clericis gradum augere non liceat. *Andegauen. c. 10.*

CAP. XIX.

CLERICOS ab aliis Episcopis ordinatos et c. sine permisso eorum, a quibus fuerant ordinandi, promouere ad superiorem aliquem ordinem non praesumant, ne concordiam fraternam iniuria illata contaminet. *Venet. 10.* CAP. XX.

NVLLVS alienum clericum, secundum decreta canonum, sine consensu Episcopi sui, audeat ordinare; sed nec vllum sanctorum sacerdotum quispiam ordinet, qui localem se futurum primitus non sponderit, ut per haec nullus a regula, vel disciplina ecclesiastica deuari permittatur impune. *Valent. Hisp. cap. 6.*

CAP. XXI.

NE vllus Episcopus alterius clericum contra voluntatem Episcopi sui suscipere audeat, aut sacerdotio praerogare. *Aruer. cap. 10.* CAP. XXII.

NVLLVS clericum, seu lectorem alienum, sine sui concessione Episcopi, vel promouere, vel sibi quibilibet conditionibus audeat vindicare. Quod si quis hanc constitutionem fuerit quacumque praesumptione transgressus, memoratae personae ab eo, cum quo sunt debita, seu ecclesiastico iuri, seu proprio reuocatae, quia illicita vocatione discesserant, ab honore, vel officio suscepto, iuxta arbitrium sui Pontificis, suspendantur. Episcopus vero, qui ordinaverit, sex mensibus, missas facere non praesumat. *Aurel. v. cap. 5.*

CAP. XXIII.

NVLLVS Episcopus clericum alterius ordinare praesumat, sicut et antiqui canones veterunt, nisi forte signata ipsius scripta susceperit. *Brac. 1. c. 26.*

CAP. XXIV.

VT nullus alterius clericum retinere praesumat, sicut priscis est canonibus institutum, nec ad sacrum ordinem, sine voluntate sui Episcopi penitus promouere. *Ca-*

bilon.

bilon. cap. 13. CAP. XXV.

21. q. 2. c. 1. NVLLVS clericus cuiuscumque ordinis, sine litteris dimissoriis sui Episcopi, in alia ecclesia ordinetur: alias ordinatus, et ordinans deponatur. *Trul. 17.*

CAP. XXVI.

MULTIPLICI prohibitione sanctum est, ut alterius clericum nemo sollicitaret, nemo fugientem reciperet, nemo etiam aut obclaret, aut ordinare auderet. *Tolet. XIII. c. 11.* CAP. XXVII.

tal. subalare

VNVSQVISQVE Episcopus in sua parochia presbyteros, vel diaconos diligenter inquirat, et fugitios omnes clericos ad loca sua redire iubeat; et propriis Episcopis, aut rectoribus quaerentibus reddat. *Arela. sub Carolo c. 24.*

CAP. XXVIII.

VNVSQVISQVE Episcopus parochiam suam diligenter perscrutari nitatur; ne aliquis presbyter ab alterius parochia in suam commigrans, officium celebrare praesumat, sine litteris commendaticiiis, sicut olim multis in locis actum esse repertum est. *Turonen. sub Carolo c. 13.*

CAP. XXIX.

VNVSQVISQVE Episcopus in sua parochia diligenter presbyteros, vel clericos inquirat, vnde sint; et si aliquem fugitium inuenerit, ad suum Episcopum redire faciat. *Magun. 31. Capitul. lib. 5. c. 84. Burch. li. 8. c. 56. Iuo par. 7. c. 74. decr.*

CAP. XXX.

POSTVLANDVM de presbyteris, qui hinc inde de diuersis parochiis veniunt, et in Palatio morantur: ut sine proprii Episcopi consensu, ibi locum consistendi non habeant, nec recipiantur: quia fieri potest, ut intra parochiam metu perpetrati criminis, ne id palam iuxta cano-

num sanctiones vlciscatur, palatinas aedes frequentent, aut certe, licet non sit ordinatus, ipse tamen absque litteris ordinatum se attestetur. *Aquisgran. II. sub Ludouico, parte 4. c. 22.* CAP. XXXI.

SI quis Episcopus iudicauerit, vel ordinauerit alterius parochianum, sine consensu, et voluntate sui Episcopi; oportet non sine increpatione in communi concilio admitti, ita ut ecclesiasticum ultra non soluat canonem. *Magunt. sub Arnulpho c. 15.*

CAP. XXXII.

ALIENVM clericum, inuito Episcopo ipsius, nemo suscipiat, nemo sollicitet, nisi ex placito caritatis id inter dantem, accipientemque conuenerit. *Tribur. c. 28. Aquisgr. 58. ex Leone epist. 82. c. 9. Iuo par. 6. c. 69. decr. Ansel. lib. 7. c. 161. Tarrad. lib. 4. c. 18.* CAP. XXXIII.

19. q. 2. c. 1.

OMNIBVS ministris ecclesiasticae dignitatis interdiximus; ut nullus quocumque munere, aut fauore corruptus clericum alterius parochiae latenter, ac furtiue ad ordinationem subintroducere praesumat. Quod si fecerit, iuxta Chalcedonense decretum is, qui ordinatus est, donum Spiritus sancti, quod furari conatus est, amittat: et qui mediator extitit, si clericus est, proprio gradu decedat; si laicus, aut monachus, anathematizetur. *Nanneten. c. 7. Burch. lib. 1. c. 106. Iuo par. 5. c. 208. decr.* CAP. XXXIV.

SI quis in contemptu positus presbyter, aut diaconus, vel quicumque ex clero recesserit ab ecclesia sua, nullo modo in alia suscipiatur et c. Si quis autem Episcopus ausus fuerit eum ordinare in sua ecclesia, non consentiente Episcopo suo, a quo recessit, ordinatio illius vacua deputetur. *Mart. Brac. c. 33. Nicae. 16.*

Episcopus seruet canonum statuta in conferendis ordinibus, et beneficiis; aut det poenas. TIT. LI.

CAP. I.

c. 7. de elec. Grego. IX. c. 16. eo. tit. in 1. collec.

DECANATVM, Archidiaconatum, et alia, quae curam animarum habent annexam, nullus omnino suscipiat, sed nec parochialis ecclesiae regimen, nisi qui iam xxv.

annum aetatis attigerit, et scientia, et moribus existat commendandus et c. Episcopus autem, si fecerit, aut fieri consenserit contra hoc; in conferendis praedictis potestatem suam amittat, et per Capitulum, aut per Metropolitanum, si Capitulum concor-

concordare nequiverit, ordinentur. *Alex. III. in conc. Later. c. 3.* CAP. II.

De praeb. c. 4. Greg. IX. c. 5. eo. tit. in 1. col. lect. EPISCOPVS, si aliquem sine certo titulo, de quo necessaria vitae percipiat, in diaconum, vel presbyterum ordinauerit; tamdiu necessaria ei subministret, donec in aliqua ei ecclesia conuenientia stipendia militiae clericali assignet, nisi forte talis, qui ordinatur, extiterit, qui de sua, vel paterna hereditate subsidium vitae possit habere. *Alex. III. in concil. Later. c. 5.*

CAP. III.

RES non parum necessarias, fauente Domino, vobiscum pariter multo tempore volumus emendare, et modum arbitrium in hac vrbe de forensibus sacerdotibus, qui per viciniore Episcopos consecrantur, rationabilius ordinare, qualiter nullatenus amplius per titulos, vel diaconiarum ecclesias in sacerdotali gradu constituti sacerdotes reperiantur, quam nos communi consilio superauerit*annotato recolimus. Denique a maioribus ordinatum, ut secundum facultatem rerum clerici ordinentur. Nos tantam superfluitatem presbyterorum forensium cernimus ordinatam, quorum non amplius, quam tertiam partem debito modo posse sufficere; et credo in nonnullis sancti corrumpti canones potuissent dicentes: Non neophytum, ne in superbiam elatus in iudicium incidat diaboli; et in aliis multis, quae hic per totum longum recensere, et maxime in hoc, quod nullus debeat absolute ordinari presbyterorum. Deinceps vero qui contra interdicta attemptare praesumpserit, sciat se in eum omni modo vindicandum. *Leo IV. in syn. Rom. c. 39.*

CAP. IV.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus, qui iterum ordinatur, deponatur cum ordinatore. *Apost. c. 68.* CAP. V.

ANTISTITES sciant, quod si vltra ad sacros ordines quemquam de paenitentibus crediderint assumendum; et de suo, et de eorum statu, quos contra canones, et interdicta nostra prouexerint, congruam ab Apostolica sede promendam esse sententiam. *Syric. ep. 1. c. 15. Ansel. lib. 7. c. 17. & lib. 8. c. 6.* CAP. VI.

QUANTVM illicitum sit illud, aestimari non potest; ut transeuntes siue simu-

lent, siue sint monachi, quod se appellant, quorum nec vitam possumus scire, nec baptismum, quorum fidem incognitam habemus, nec probatam, nolint (Episcopi) sumptibus adiuuare, sed statim aut diaconos facere, aut presbyteros ordinare festinent, aut quod est grauius, Episcopos constituit non formident. Carius apud illos dari sumptum est transeunti, quam sacerdotium non retento. Inde in superbiam exaltantur, inde insuper ad perfidiam cito corruunt, quia fidem veram in ecclesiasticis toto orbe peregrini discere non assentuntur. *Syric. ep. 3. c. 2.*

CAP. VII.

DILECTIONIS vestrae maturitas prouidere debet, ut tantae usurpationi, saltem nunc finis necessarius imponatur, eo videlicet constituto, ut quicumque tales (curiales, aut qui in forensi exercitatione versati sunt, aut milites) ordinati fuerint, cum ordinatoribus suis deponantur. *Innocen. ep. 2. 3. c. 2. ad synod. Toletan.*

CAP. VIII.

POST haec si quis aduersus formas canonum, vel ad ecclesiasticum ordinem, vel ad ipsum sacerdotium venire temptauerit; vna cum ordinatoribus suis, ipso, in quo inuenti fuerint, ordine, et honore priuentur. *Inno. d. ep. 2. 3. c. 3. ad syn. Tolet.*

CAP. IX.

HOC specialiter interdictum constat, ne quis contra Patrum praecepta ad summum ecclesiae sacerdotium aspirare praesumeret, et non solum in eo ambitio inefficax haberetur, verum etiam in ordinatores eius, ut carerent eo ordine, quem sine ordine contra praecepta Patrum crediderant praesumendum. *Zosi. ep. 1. c. 1. Iuo par. 5. c. 102. decr. Ansel. lib. 6. c. 24.*

CAP. X.

SI qui Episcopi talem consecrauerint sacerdotem, qualem non liceat; etiam si aliquo modo damnum proprii honoris euaserint, ordinationis tamen ius ulterius non habebunt, nec ei sacramento intulerunt, quod neglecto diuino iudicio, immerito praestiterit. *Leo ep. 85. vel 87. c. 2. ad Episcopos Africae. Iuo par. 5. c. 107. decr. Ansel. lib. 6. c. 65. in addit. Caesar. lib. 4. c. 17. Tarrac. lib. 1. c. 113.*

CAP.

CAP. XI.

DE NVNTIAMVS, quod si post hac quidquam tale praesumpseris, et aliquem Episcopum, presbyterum, seu diaconum inuitum facere forte credideris: ordinationes tibi Rauennatis ecclesiae, vel Aemiliensis noueris auferendas. *Simpli. ep. 2. Ansel. lib. 6. c. 61.*

CAP. XII.

RELATIO nos vestrae dilectionis instruxit, Gaudentium Auziniensis ecclesiae sacerdotem contra statuta canonum, ac nostra praecepta ordinationes illicitas perpetrasse, quare illi totam auferri praecipimus potestatem. *Simpli. ep. 3. in prin. Burch. lib. 1. c. 110. Iuo par. 5. c. 212. decr.*

CAP. XIII.

SI per ignorantiam Episcopi paenitens ordinatus fuerit, deponatur a clero, quia se ordinationis tempore non prodidit fuisse paenitentem. Si autem sciens Episcopus ordinauerit talem; etiam ipse ab Episcopatus sui ordinandi dumtaxat potestate priuetur. Simili sententiae subiacebit Episcopus, si sciens ordinauerit clericum eum, qui viduam, aut repudiatam uxorem habuit, aut secundam. *Carth. IV. c. 68. et 69. Burch. lib. 2. c. 35. Iuo li. 3. tit. 5. c. 19. panor. et part. 6. c. 136. et par. 15. c. 15. decr. Ansel. lib. 7. c. 20. Caesar. lib. 1. c. 32.*

CAP. XIV.

IVDICAVIT synodus; ut, si quis ex hoc fecerit (in ordinibus conferendis) contra statuta maiorum; sciat is, qui ordinatus fuerit, sacerdotii se honore priuandum; ille vero, qui ordinauerit, auctoritatem se in ordinationibus, vel in conciliis minime retenturum. *Taurin. c. 2. Vide Tolet. 12. c. 4. et Regien. c. 1.* CAP. XV.

CVM de voluntate Domini apud Regiensis ecclesiam conuenissemus, et transgressionis apud Ebredunensem ecclesiam habitae remedium quaereretur, qua sanctis Ecclesiae canonibus, ac reuerendis Patrum constitutionibus omni parte neglectis, absque trium Episcoporum praesentia, absque comprouincialium litteris, absque Metropolitanis auctoritate, irritam ordinationis speciem a duobus temere conuenientibus praesumptam esse clarebat et c. Placuit misericordiae, et caritatis occur-

su ita in communionem, dilectionemque recipi; ut scirent secundum recentem, et saluberrimam Taurinensis synodi definitionem, ad perpetuam vitae istius suffusionem; nullis se de cetero ordinationibus, nullis ordinariis futuris interesse conciliis. *Regien. in principio, et cap. 1. Vid. Taurin. 2.*

CAP. XVI.

DVO si praesumpserint ordinare Episcopum in nostris prouinciis, placuit de praesumptoribus, ut sicubi contigerit, duos Episcopos inuitum Episcopum facere, a floribus damnatis, vnus eorum ecclesiae, ipse, qui vim passus est, substituat, si tamen vita respondet: et alter in alterius deiectione loco nihilominus ordinetur. Si voluntarium duo fecerint, et ipse damnabitur; quo cautius ea, quae sunt antiquitus instituta, seruentur. *Araus. c. 21. Burch. lib. 1. c. 30. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 13. panor. et par. 5. c. 141. decr.* CAP. XVII.

NE secundae uxoris, aut reuuptae maritus presbyter, aut diaconus ordinetur, abunde sufficeret ab Apostolo constitutum et c. Qui sciens cum contra dicta ordinauerit, reus fratribus fiat. *Epam. 2.*

CAP. XVIII.

QVI contra decreta canonum ordinauerint, nullum ordinare iam audeant; et qui deinceps ordinati fuerint, deponantur. *Ilerd. c. 12.* CAP. XIX.

EPISCOPVS, qui inuitum, aut reclamantem praesumpserit ordinare, annali paenitentiae subditus, missas facere non praesumat. *Aurel. III. c. 7. Tarrac. lib. 6. cap. 8.* CAP. XX.

SI quis Episcoporum, sciens bigamum, aut interruptae maritum, ad officium leuiticae dignitatis, siue presbyterii contra ius canonum promouere praesumpserit; sciat se vnus anni spatio ab omni officio sacerdotii esse suspensum. Qui si forte sententiae subiaccere contempserit, a communione eius usque in aliam synodum se fraternitas vniuersa suspendat. *Aurel. IV. c. 10.*

CAP. XXI.

SI Episcopus oculorum dolore detentus manum suam super presbyteros, et leuiticos posuit, et presbyter quidam illis benedictionem dedit; a gradu sacerdotali, vel leuitici ordinis depositi, aequo iudicio abiiciantur.

abiciantur. *Hispal. 11. c. 5. Burch. lib. 1. c. 111. Iuo part. 5. c. 212. et 213. et parte 6. c. 102. decr.*

CAP. XXII.

ORDINATVS; et ordinans sine litteris dimissoriis sui Episcopi in alia ecclesia, deponatur. *Trul. 17.*

CAP. XXIII.

SI quis in locis illis se Episcopum eligat fieri, vbi Episcopus numquam fuit, ana thema sit in conspectu Dei omnipotentis, et insuper tam ordinator, quam ordinatus gradum sui ordinis perdat; quia non

solum antiquorum Patrum decreta, sed Apostolica ausus est conuellere instituta. *Tolet. 11. c. 4. in fine. Burch. lib. 1. c. 33. Iuo part. 5. c. 144. decr.*

CAP. XXIV.

VT hi, qui ordinandi sunt, secundum ordinem ecclesiasticum, et institutionem sanctor. Patrum ordinentur, videlicet, vt Episcopi iudicio Metropolitanorum; et eorum Episcoporum, qui circumcirca sunt, prouehatur ad ecclesiasticam potestatem. *Tullen. par. 1. c. 8.*

Ne Episcopus caussa administrandi sacramenta, munera accipiat.

TIT. LII.

CAP. I.

VI donatione auri ordinauerunt in Ecclesia, vltimum gradum habeant sui ordinis; si perseverant, poenis suis corrigantur, et c. *Nicae. 11. c. 5.*

CAP. II.

EPISCOPVS, praepositus, clericus, vel cesset a simonia in datione ordinum, vel susceptione monachor. vel deponatur. Praeposita euiciatur a monasterio, et in alio paeniteat. Item praepositus, si presbyter non est. *Nicae. 11. c. 19.*

CAP. III.

POLYCHRONIVS Hierosolymitanus Episcopus non nisi accepta remuneratione ordinabat presbyteros, diaconos, Episcopos, Aethiopes, Aegyptios in suo gremio vrbis, quod canon damnauit. *Syn. Rom. sub Xyst. 111. c. 6. Nicola. epist. ad Michaël. Imperat. ante medium.*

CAP. IV.

NVLLVS Episcopus grauamen, seu feruile seruitium ex vsu contra ecclesiasticam normam Abbatib. seu clericis suis imponat, vel interdictum sacerdotale officium, pretio interueniente restituat; quod si fecerit, officii sui periculum subeat. *Gregor. VII. in syn. Rom. anni vi. c. 10.*

CAP. V.

SI qui a simoniaco non simoniace ordinati sunt, si quidem probare potuerint se, cum ordinarentur, nescisse eos simoniacos esse, et si tunc pro catholicis habeantur

in Ecclesia; talium ordinationes misericorditer sustinemus, si tamen eos laudabilis vita commendat. *Vrbani. 11. in concil. Placent. c. 3. al. in concil. Clarimontis. Caesar. lib. 4. c. 33.*

CAP. VI.

QVI scienter se a simoniaco consecrari, immo execrari permiserint; eorum consecrationem omnino irritam esse decernimus. *Vrbani. 11. in concil. Placent. c. 4. al. in concil. Clarimontis. Caesar. d. c. 33.*

CAP. VII.

PATRVN nostrorum exemplo, et scriptis instructi, qui diuersis temporibus Nouatianos, Donatistas, et alios haereticos in suis ordinibus susceperunt; praefati Regni (Theutonici) Episcopos in schismate ordinatos, nisi aut inuafores, aut simoniaci, aut criminosi comprobentur, in officio Episcopali suscipimus. Id ipsum de clericis cuiuscumq. ordinis constituimus, quos vita, scientiaque commendat. *Paschal. 11. in concil. apud Guardastall. c. 2.*

CAP. VIII.

DOMINVS Papa Nicolaus synodo in basilica Constantiana praesidens dixit: [Erga simoniacos nullam misericordiam in dignitate seruanda habendam esse decernimus; sed iuxta canonum sanctiones, et decreta sanctor. Patrum; eos omnino damnamus, ac deponendos esse Apostolica auctoritate sancimus. De iis autem, qui non per pecuniam, sed gratis sunt a simoniaco ordinati et c. quia vix quaelibet ecclesia valet reperiri, quae hoc morbo non sit ali-

fit aliqua ex parte corrupta; eos, qui vsque modo gratis sunt a simoniaco consecrati, in acceptis ordinibus manere permittimus. nisi forte alia culpa ex vita eorum contra canones eis existat, et c. [De cetero si quis ab eo, quem simoniaco esse non dubitat, se consecrari permiserit; et consecrator, et consecratus non disparem damnationis sententiam subeat: sed vterque depositus paenitentiam agat, et priuatus a propria dignitate persistat; et c. *Nicol. 11. in syno. Rom. c. XIII. Episcoporum. Iuo li. 3. tit. 9. c. 9. panor. et par. 5. c. 79. decr. Deusd. par. 2. Caesar. lib. 4. c. 14. et 15. Tarrac. lib. 1. c. 52. et lib. 6. c. 23.*

CAP. IX.

BAPTIZANDIS, consignandisque fidelibus pretia nulla praefigant, nec illationibus quibuslibet impolitis exagitare eupiant renascentes: quoniam quod gratis accipimus, gratis dare mandatur. Et ideo nihil a praedictis prorsus exigere moliantur et c. Quod qui prohibita deprehensi fuerint admisisse, vel commissa non potius sua sponte correxerint, periculum subituri proprii sint honoris. *Gelas. epist. 1. c. 7. Burch. lib. 4. c. 71. Iuo part. 1. c. 72. et 265. decr. Caesar. lib. 4. c. 37.*

CAP. X.

NE benedictionem per impositionem manuum, quae diuina esse creditur, quis pretio comparet et c. Nec ille se a culpa aestimet alienum, qui et c. ad alterius redempti voluntatem, vel sponte in hoc, vel necessitate consenserit et c. *Hornisd. epist. 4. c. 2. ad Episcopos Hispan. Burch. lib. 1. c. 23. Iuo part. 5. c. 77. decr.*

CAP. XI.

QVONIAM Xystus Capuanae ecclesiae Episcopus, in Romana ciuitate positus, de hac luce migravit, curae nobis fuit et c. vt memoratae ecclesiae visitator accedat: sic tamen, vt nihil de prouentionibus clericorum et c. a quoquam praesumi patiaris. *Greg. epist. 12. ad Gaudentium Episcopo. lib. 4. regist. c. 56. Ansel. lib. 5. c. 12.*

CAP. XII.

GAUDENTIO Nolanae ciuitatis Episcopo dedimus in mandatis, vt nihil de prouentionibus clericorum a quoquam vsur pari patiaris. *Greg. ep. 13. ad clericum Capuanae ecclesiae, lib. 4. regist. c. 57.*

CAP. XIII.

VEHEMENTI taedio maioris aff-

seimur, si in ecclesiasticis officiis quemquam habeat locum pecuniae; et fiat saeculare, quod sacrum est. [Quicumque ergo hoc pretii studet datione mercari, dum non officium, sed nomen attendit, sacerdos non esse, sed dici tantummodo concupiscit et c. Itaq. frater carissime, si in sacerdotibus ordinandis sinceritas vigeat, sit simplex sine venalitate consensus et c. *Gregor. in ep. ad Syagr. & Aetherium, & alios, c. 1. ep. 108. vel 110. lib. 7. regist. Iuo ep. 21. Eudoni Dapifero. Ansel. lib. 6. c. 72.*

CAP. XIV.

DE his fraternitatem vestram auctore Deo volumus synodum congregare, atque in ea omnia, quae sanctis canonibus, sicut praediximus, sunt aduersa, districte sub anathematis interpositione damnentur: id est, vt nullus pro adipiscendis ecclesiasticis ordinibus dare aliquod commodum praesumat, vel pro datis accipere. *Grego. in ead. epist. 108. vel 110. c. 4. in fine.*

CAP. XV.

PETIMVS, vt synodum fieri vestra iussio constituat: vbi sub districti anathematis interpositione debeat interdici; ne vllus ex laico habitu subito ad Episcopatum audeat gradum ascendere, neque pro ecclesiasticis ordinibus quilibet quidquam dare, vel sit ausus accipere. *Greg. ad Brunichild. Reginam li. 7. regist. ep. 111. et 113.*

CAP. XVI.

QVAESITVM est de his, qui turpissimo lucro columbam in templo Domini vendere non pertimescunt, et sui facta improba temeritate Simonis haereseos coniungentes, vtrum possint in ordine paenitentiam agere; aut tantummodo extra ordinem, et sacerdotalem fieri gradum: quod nos, qui a Deo conuicti, et tam detestabile nefas, quod iam multis est damnandum conciliis, peregrisse cognoscitur, non paenitentia illis possumus subuenire, qui tales spirituales Patres obuiare. sed in illorum Patrum me sententiae conuenire omnibus certum sit; ita tamen vt omnia in consiliis sint Episcoporum. *Leo IV. ep. ad Britanniae Episcopos in prin. Iuo part. 5. c. 115. decr. Caesar. lib. 4. c. 11.*

CAP. XVII.

ILLVD fraternitati tuae notum esse volumus

volumus, contra simoniacam haeresim in synodo confirmasse; nam a sanctis Patrib. longe ante statutum est; ac vehementer prohibuisse, vt neque ecclesiae vllatenus vendantur, aut pro manus impositione pretium accipiatur; quod si hoc modo ordinatus aliquis fuerit, eum a missae celebratione, et Euangelii lectione omnib. modis remouemus. Grego. VII. lib. 2. regist. ep. 67.

CAP. XXIX.

QVOD M. presbyter filius noster interrogare curauit, quid de his, qui a simoniaciis nescienter, et sine pretio ordinati sunt, Apostolicae sedis misericors censura decernat; hoc obseruare te volumus: eos, qui ante tempus Nicolai Papae sine venalitate a simoniaciis ad aliquem gradum promoti sunt, si tamen vita eorum irreprehensibilis esse probatur; per manus impositionem confirmatos in suis ordinib. permanere, et ministrare posse. Gregor. VII. lib. 6. registr. epist. 39.

CAP. XIX.

QVI baptizantur, nummos in concham non mittant: ne sacerdos, quod gratis accepit, pretio distrahere videatur. Eliber. c. 48.

CAP. XX.

GRATIS, inquit (Dominus) accepistis, gratis date et c. A me, inquit, accepistis dignitatem sacerdotii; si mihi pro ipso parum quid, vel magnum soluitis, et hoc a me venditum est, vos quoq. ipsum aliis vendite. sin autem gratis accepistis, vos quoque gratis date. Quid hoc est mandato apertius? Quid autem iis, qui parent vtilius? vaē illis reuera, qui Dei donum acquirere, vel illud pro pecuniis dare in animum induxerunt. Gennadius, & synodus Constantinop. sub eo habita.

CAP. XXI.

NE quis Episcopus de quibuslibet causis, vel Episcoporum. ordinationibus, ceterorumq. clericorum aliquid praesumat accipere: quia sacerdotem nefas est cupiditatis venalitate corrumpi. Aurel. II. c. 3.

CAP. XXII.

PER praemium alium ordinare Episcopus non praesumat et c. Turon. II. c. 7.

CAP. XXIII.

NVLLVS Episcoporum. de ordinationibus clericorum praemia praesumat exi-

gere; quia non solum sacrilegum, sed et haeticum est, sicut in dogmatib. ecclesiasticis habetur insertum, ad ordinandum clericum per ambitionem, ad imaginem Simonis magi pecuniam offerre sacerdoti. Act. 8. c. Mat. 10. d. quia dicitur: Gratis accepistis, gratis date. Et cum talis sit, qui gratiam Dei a sacerdote aestimat pretio comparari; qualis ille, qui vendit? vterque vsque ad synodum ab Ecclesia segregetur. Turon. II. c. 28.

CAP. XXIV.

DE ordinatione clericorum. Episcopi munera nulla accipiant; sed sicut scriptum est, quod gratis donante Deo accipiunt, gratis dent. Non aliquo pretio gratia Dei, et impositio manuum venundetur; quia antiqua definitio Patrum ita de ecclesiasticis ordinationibus statuit; anathema sit danti, et accipienti. propterea, quia aliquanti multis sceleribus obnoxii, sancto indigne ministrantes altari, non hoc testimonio bonorum actuum, sed profusione munerum obtinent: oportet ergo non per gratiam munerum, sed per diligentem prius discussionem, deinde per multorum testimonium clericos ordinare. Brac. II. c. 3. Iuo parte 5. cap. 128. decr.

CAP. XXV.

CVM ad officia ecclesiastica clerici prouehuntur, nihil pro benedictione, aut subdiaconi, aut diaconi, vel presbyteri collata, quidquam, vel sub oblationis nomen, a quocumque Episcopo, vel ab eius clero inquiratur, illud Domini Iesu meminentes dictum, quod ait: Gratis accepistis, gratis date. Barcin. II. cap. 1.

CAP. XXVI.

QVICVMQVE Simonis imitator, simoniacae quoq. haeresis extiterit sectator; vt ecclesiasticorum ordinum gradus non dignitate morum obtineat, sed munerum impensione conquirat, et per oblata munera capiat, quibus hunc nec rationis ordo, nec dignitas morum vlla commendat; talis inuentus sacrorum ordinum apices penitus adipisci nullo modo permittatur: sed etsi adeptus fuerit, communionem priuatus cum ordinatorib. suis prior. bonorum amissione damnetur. Tolet. vi. cap. 4.

CAP. XXVII.

QVICVMQVE deinceps propter accipien-

accipiendam sacerdotii dignitatem, quodlibet praemium fuerit detulisse; ex eodem tempore se nouerit anathematis opprobrio condemnatum, atque a participatione Christi corporis, et sanguinis alienum et c. Munerum acceptores, si clerici fuerint, honoris amissione multentur; laici anathemate perpetuo condemnentur. Tolet. IX. c. 3. Iuo par. 5. c. 83. decr. Ansel. lib. 6. c. 78.

CAP. XXVIII.

QVICVMQVE deinceps in ecclesiastico ordine constitutus, aut pro baptizandis, consignandisq. fidelibus, aut collatione chrisimatis, vel promotionibus graduum pretia quaelibet, vel praemia, nisi voluntarie oblata, pro huiusmodi ambitione susceperit: si sciens loci Episcopo tale quidquam a subditis perpetratur, idem Episcopus duobus mensib. excommunicationi subiaceat; pro eo quod, et sciens mala contexit, et correptionem necessariam non adhibuit et c. Tolet. XI. c. 8. Iuo par. 1. c. 73. & par. 5. c. 126. decr.

CAP. XXIX.

NON expedit, vt donum sancti Spiritus pecuniis comparetur et c. Quicumq. pro conferendo cuiquam sacerdotii gradu, aut munus quodcumq. aut promissiones muneris, ante quam ordinetur, acceperit, vel etiam postquam ordinatus fuerit, in aliquo se pro hoc ipso praesumpserit munerari; siue qui dederit, siue ille, qui acceperit, iuxta sententiam Chalcedonensis concilii, gradus sui periculum sustinebit. Brac. III. c. 7. Chalc. c. 2. Iuo lib. 3. tit. 9. c. 2. panor.

CAP. XXX.

NEMO Episcopus, presbyter, diaconus communionem dans ab accipiente exigit ob eam susceptionem obolos, vel speciem aliquam; non enim gratia venditur, neque pecunia sanctum Spiritum damus, sed doni meritis. Si vero quis id exigat, deponatur, vt Simonis amator. Trull. c. 23. Iuo part. 2. cap. 92. decr.

CAP. XXXI.

ILLVD summopere, vigilantique studio praecauentes decernere curauimus, vt nullus canonicè deditus ditioni, donum sancti Spiritus pecuniae pretio fraudulenter deceptus vendere, vel emere praesumat. Ne cui in quemlibet sacrum eccle-

siastici ordinis gradum, muneris exigente merito, liceat quempiam subuehendo promouere, patentiq. semper cordis aure peritescens, intelligat clarissimam illam Domini vocem, dicentis: Gratis accepistis, gratis date. Foroulli. c. 1.

CAP. XXXII.

SVNT nonnulli, qui quidem munerum praemia ex ordinatione non accipiunt, et tamen sacros ordines pro humana gratia largiuntur et c. Aliud est munus ab obsequio, aliud munus a manu, aliud munus a lingua. Munus: quippe ab obsequio, est subiectio indebite impesa: munus a manu, pecunia est: munus a lingua, fauor. Qui ergo sacros ordines tribuunt, tunc ab omni munere manus excutit, quando in diuinis rebus non solum nullam pecuniam, sed etiam humanam gratiam non requirit. Greg. Hom. 4. in Euang. Matth. Misit Dominus Iesus, apud Aquisg. c. 38. Burch. lib. 1. c. 113. Iuo lib. 3. tit. 9. c. 5. panor. et par. 5. c. 86. decr. Ansel. lib. 6. c. 75. Tarra. lib. 3. c. 22.

CAP. XXXIII.

REGORIVS in homilia Euangelior. xvi. Vobis enim, inquit, sacerdotibus lugens loquor, quia nonnullos vestrum cum praemiis facere ordinationes agnouimus, spiritualem gratiam vendere, et de alienis iniquitatibus cum peccati damno temporalia luca cumulare. Cur ergo ad memoriam vestram non redit, quod vox Dominica praecipies dicit: Gratis accepistis, gratis date? cur non ante mentis oculos reuocatis, quod templum Redemptoris noster ingressus, cathedras vendentium columbas euertit, nummulariorum effudit aēs? Qui namq. sunt in templo Dei hodie, qui columbas vendunt, nisi qui in Ecclesia pretium de impositione manus accipiunt, per quam impositionem Spiritus sanctus caelitus datur? Columba ergo venditur, quia manus impositio, per quam Spiritus accipitur, praebet. Sed Redemptor noster cathedras vendentium columbas euertit, quia talium negotiator. sacerdotium destruit. Hinc est, quod sacri canones simoniacam haeresim damnant, et eos sacerdotio priuari praecipiant, qui de largiendis ordinibus pretium quaerunt. Cathedra ergo vendentium columbas euertit

titur, quando hi, qui spiritalem gratiam vendunt, vel ante humanos, vel ante Dei oculos sacerdotio priuantur. *Paris. sub. Ludou. et Loth. lib. 1. c. 11.*

CAP. XXXIV.

N VLLVS Episcoporum vel ministrorum ipsorum deinceps pro distributione sacrorum ordinum, pro dedicatione sanctae ecclesiae, seu pro acceptione sacri chrismatis, vel pro immutatione titularum, aliquid exigere praesumat; et qui fecerit, conuictus canonica subiaceat disciplinae. *Aquisgr. II. sub Lud. par. 1. c. 5.*

CAP. XXXV.

NEMO Episcoporum vel quilibet minister ecclesiasticus, propter sacrum chrisma aliquid muneris accipiat, neque denarios, vel quaelibet munuscula, quae per ministros Episcoporum inordinabiliter exigantur. *Melden. c. 45.*

CAP. XXXVI.

I N ordinandis plebium rationibus ciuium instituta seruentur, et pestiferae ambitionis vitium radicibus extirpetur; et neque ob quorundam propinquitatem, neque pro alicuius familiaritatis gratia, neque quod maxime detestandum, propter pecuniarum acceptionem, indignus quilibet ordinetur, et c. *Ticinens. cap. 4.*

CAP. XXXVII.

EPISCOPI de sacris ordinibus, munus non accipiant, nec aliquis loco eorum, neque aliquis de subiectis eorum, sicut pro scribendis nominibus, ordinandorum solebant scriptores pretium accipere. *Bituricens. c. 2. apud Lemouicens. act. 3.*

CAP. XXXVIII.

N VLLVS Episcopus pro sacris ordinibus, vel pro ecclesiarum benedictionibus, vel quibuslibet aliis benedictionibus, munus accipiat. *Pictau. cap. 4.*

CAP. XXXIX.

SIT, et est abdicatus, et ab omni sacerdotali dignitate, et ministerio alienus, et anathemati maledictionis obnoxius, tam qui se sacerdotium pecuniis acquirere posse putat, quam qui se pecuniis id praebere pollicetur, siue sit clericus, siue laicus. *Gennad. Patriarch. CP. in syn. apud Taras. in epist. ad Hadrianum.*

CAP. XL.

DICUNT quidam, nonnullos ve-

stram accipere pecunias ab eis, qui ordinantur, id vero pietatis nomine adumbrare, est id deterius. Si quis enim faciat malum boni praetextu, is est duplici poena dignus, et eo quod id, quod non bonum est, facit; et ad peragendum peccatum, eius, quod bonum, et honestum est, opera, si dici potest, vitur. Haec si ita habent, deinceps non fiant, sed corrigantur. Necessesse est enim, dicere ei, qui pecuniam accipit, id, quod ab Apostolis dictum est ei, qui volebat dare, ut Spiritus sancti gratiam emeret: Argentum tuum sit tibi in perditionem. Leuius enim peccat, qui propter ignorantiam vult emere, quam qui Dei donum vendit. Emptio enim facta est, et quod tu gratis accepisti, si vendideris, tamquam a Satana emptus, dono, et gratia priuaberis. In rebus autem spiritualibus, cautionem inducis; et in Ecclesia, in qua corpus, et sanguis Christi nobis est creditus, haec non oportet fieri. Quod est autem eorum artificium, dicam, existimant enim, se non peccare, quod neque simul accipiant, sed post ordinationem capiant. Capere autem est, quandocumque capere. Vos itaque adhortor, ut hunc redditum, vel potius ad gehennam aditum deponatis; et ne huiusmodi sordibus vestras manus polluentes, vos indignos reddatis, qui sancta mysteria peragatis. Ignoscite mihi primuni quidem, ut non credens, deinde ut persuasus minitor. Si quis post hanc meam epistolam tale quid fecerit; ab altaribus quidem, quae hic sunt, recedat: quaeret autem, ubi Dei donum emens possit vendere. *Basil. ad quosdam Episcopos.*

CAP. XLI.

MULTIPLICITER, multisque modis euangelice, apostolice, et paterne docemur, ut mores ab avaritia alienos in sacerdotii consecratione habeamus; et neque deauremur, vel deargentemur, vel nobis aliquid vindicemus in cuiusquam sacerdotalis viri ordinatione. Qui enim manus imponunt, sunt ministri Spiritus, non Spiritus venditores; et qui Spiritus gratiam gratis accepere, eam quoque gratis dare iis, qui illam participant, iussi sunt, a Domini voce hac libertate accepta. Si quis autem eam auro emisse conuictus fuerit, diuina

Act. 8.

Mat. 10. 4.

diuina ei actione interdictum esse iubent et c. Mundi sumus a sanguine eorum, qui transgrediuntur canonicas constitutiones, et multo magis eorum, qui pecuniis ordinauerunt, vel ordinati sunt: cum diuinus Petrus Apostolus, cuius cathedram fortita est fraterna vestra Sanctitas, ut Simonem Magum eos deposuerit et c. Macedonii, et eorum, qui circa illum erant, sancti Spiritus hostium, tolerabilior erat haeresis. Cum illi enim, sanctum Spiritum Dei, et Patris creaturam, et seruum nugentur;

r. q. 1. c. 27. eos.

hi ipsum, ut videntur, seruum suum faciunt. Omnis enim dominus id, quod habet, vendit et c. *Taras. epist. ad Hadr. Pont. max. Ansel. lib. 6. c. 79. Deusd. c. 2. Caesar. lib. 4. c. 20. Tarrac. lib. 1. c. 61.*

CAP. XLII.

SCIMVS, diuinos canones omnes accipientes, aut dantes quippiam in ordinatione sacerdotali, excommunicare, et a sacerdotii sanctitate repellere; et c. *Taras. CP. ep. ad Ioan. presbyterum post prin. ante VII. synod. Apost. c. 29. G. 30. L.*

Ne Episcopus in conferendis ecclesiis parochialibus, aut aliis beneficiis, vllam simoniae suspicionem det.

TIT. LIII.

CAP. I.

Ne Prael. vic. su. c. 2. Grego. ix. et in r. collect. tit. de Praela. c. 2.

Q V I A in quibusdam Episcopatu Decani quidam, vel Archipresbyteri ad agendas vices Episcoporum, seu Archidiaconorum, et terminandas causas ecclesiasticas, sub annuo pretio constituantur et c. id vltimum fieri districtius prohibemus, quod si fecerit, remoueat a clero. Episcopus quoque, qui hoc in sua dioecesi sustinuerit, et ecclesiastica iudicia sua patitur dissimulatione peruerti, canonice districtione plectatur. *Alex. III. in conc. Turon. c. 7. post conc. Later. par. 2. c. 1.*

te Episcopalem iurisdictionem exercent. Et in r. collect. tit. de Praela. c. 1. tero id praesumpserit, officio suo priuetur; et Episcopus conferendi hoc officium potestatem amittat. *Alex. III. in conc. Latera. c. 15.*

CAP. II.

De simon. c. 9. Greg. c. 8. eo. tit. in r. collect. De censib. c. 7. Greg. c. 7. in r. collect.

CVM in Ecclesiae corpore omnia debeant ex caritate tractari et c. ne pro personis ecclesiasticis deducendis ad sedem, vel sacerdotibus instituendis et c. aliquid exigatur, districtius inhibemus et c. Prohibemus insuper, ne noui census ab Episcopis, vel Abbatibus, aliisque Prelatis imponantur ecclesiis, nec veteres augeantur, nec partem reddituum suis vltibus appropriare praesumant, sed libertates, quas sibi maiores desiderant conseruari, minoribus quoque suis bona voluntate conseruent. Si quis autem aliter egerit; irritum, quod fecerit, habeatur. *Alex. III. in concil. Later. c. 7.*

AVD IVMVS de quibusdam Episcopis, quod decedentibus ecclesiarum rectoribus, ipsas interdicto subiiciunt, nec patiuntur aliquos in eisdem institui, donec nec ipsis certa summa pecuniae persoluantur et c. exactiones huiusmodi penitus inhibemus et c. *Inno. III. in conc. gen. Later. c. 65.*

CAP. V.

S I quis praebendas, Archidiaconatus, Praepositorum, vel aliqua officia ecclesiastica vendiderit, vel aliter, quam statuta sanctorum Patrum praecipiant, ordinauerit; ab officio suspendatur. Dignum est enim, ut sicut gratis Episcopatum accepit, ita membra eiusdem Episcopatus gratis distribuatur. *Greg. VII. in syn. Rom. IV. c. 4. Caesar. lib. 1. c. 9. Tarrac. lib. 5. c. 48.*

CAP. VI.

N VLLVS Episcopus grauiamen, seu seruilis seruitium ex vltu contra ecclesiasticam normam Abbatibus, seu clericis suis imponat, vel interdictum sacerdotale officium pretio interueniente restituatur; quod si fecerit, officii sui periculum subeat. *Grego. VII. in syn. Rom. anni VI. c. 10. Tarrac. lib. 5. c. 54.*

CAP. VII.

Ne Prael. vic. su. c. 1. Grego. IX.

Q VONIAM quidam in quibusdam parochiis sub pretio statuuntur, qui Decani vocantur, et pro certa pecuniae quantitate

EPISCOPIVS omnia sui Episcopatus mem-

tus. membra, videlicet Archidiaconatus, Archipresbyteratus, Decanias, vel aliquas Praeposuras Ecclesiae, siue canonicas, gratis, et absq. omni venalitate disponat; praebendas etiam, quae canonicae dicuntur, sine venalitate distribuat. Quisquis autem ea pretio dederit, quiq. pretio acceperit, depositioni subiaceat. *Urban. II. in syn. apud Meliam c. 1.* CAP. VIII.

QVONIAM in quibusdam locis Alemanniae fundatores ecclesiarum, vel heredes ipsorum, potestate, in qua eos Ecclesia hucusque sustinuit, abutuntur, partem decimar. vel obventionum ecclesiasticar. in quibus ius obtinent patronatus, sibi retinentes, ex pacto repraesentantes clericos ad eandem: huic vulnere canceroso, et simoniaco censurae ferrum apponimus, decernentes; ut ex quo constiterit, patronum huiusmodi flagitium perpetrasse, anathemate feriatur, et eius terra suppona-

tur ecclesiastico interdicto, donec ecclesiam liberam cum suo iure dimittat, salvo iure patronatus, quod eis de misericordia referuetur, qui possunt per iuris excusari ignorantiam. Qui vero caeca cupiditate ducti, taliter a patronis repraesentationem receperint; officio, beneficioq. priuentur: nec ad beneficium, vel actus ecclesiasticos admittantur, nisi cum eis per sedem Apostolicam fuerit dispensatum: Episcopi vero, et Archidiaconi, qui talibus simoniacis scienter curam animar. commiserint; ab institutione, et collatione perpetuo sint suspensi. Statuimus etiam, quod nullus clericus ad curam animar. ab Episcopo, vel Archidiacono admittatur, nisi prius iurauerit, quod nullam in adeptione beneficii, ad cuius curam praesentatur, commiserit simoniam. *Concil. habit. in Germania sub Conrado Cardin. cap. 9. 10. & 11.*

Ne Episcopus in aliena dioecesi Episcopalia munera exsequatur.

CAP. I.

9. q. 2. c. 8. **E**PISCOPI ad ecclesias extra dioeceses non veniant, neq. eas confundant. Sed iuxta canones, Alexandriae Episcopus Aegyptum, Orientis Episcopi Orientem tantum gubernent, seruatis priuilegiis canonum Nicaenorum Antiochenae ecclesiae. Asiae dioeceseos Episcopi Asianam, Pontices Episcopi Ponticem, Thraciae Episcopi Thraciam tantum gubernent. Inuocati autem non eant extra dioecesim ad ordinandum, aut ad alias administrationes ecclesiasticas, et c. Quae vero in barbaris nationibus ecclesiae sunt, iuxta Patrum consuetudinem gubernentur. *CP. c. 2. G. 2. 3. 4. L.*

CAP. II.

9. q. 2. non inuitati. c. 9. **E**PISCOPVS Reginus, et Episcopi prouinciae Cypriorum Zenon, et Eua- grius detulerunt ad nos rem, quae contra consuetudines ecclesiasticas, et canones sanctorum Apostolor. designetur, et omnium libertatem attemptet. Quoniam igitur communia vitia maiorem, et exquiliorem curationem requirunt, ut quae ma-

TIT. LIV.

ius adferant incommodum, si ne mos quidem antiquus subssecutus est, ut Episcopus Antiochenus ordinationes in Cypro administret et c. obtinebunt illaesum, et inuiolatum ius suum, qui in Cypro sanctis ecclesiis praesunt, ut secundum canones sanctorum Patrum, ac veterem consuetudinem, ipsi per sese ordinationes religiosissimorum Episcoporum administrent. Idem etiam in aliis quoque dioecesibus, prouinciisq. omnibus obseruabitur: ut nemo Episcoporum prouinciam occupet alienam, quae non antiquitas, et iam inde ab initio fuerit sub potestate vel ipsius, vel eorum, qui ante eum praesuerunt. Sed etiam si quis occupasset, ac vi in suam potestatem redigisset; ut is eam pristino suo iuri restituar, ne maiorum canones violentur et c. neu libertatem amittamus et c. Placuit ergo sancto, generalique concilio; ut unicuique prouinciae iura sua, quae antiquitas, et ab initio ad eam pertineant, integra et inuiolata seruentur. secundum iam inueteratum, et antiquum morem, potestate facta cuiq. Metropolitano, ut ad suam cautio-

nem actor. excipiat exempla. Si quis autem diuersam, contrariamve iis, quae nunc statuta sunt, formam produxerit: placuit vniuersali, ac generali concilio, hanc esse irritam, et infirmam, eique fidem omnino derogari. *Ephef. decretum, & exemplar suggestionum de Cypri Episcopis.*

CAP. III.

PLACVIT magnae huic, et vniuersali synodo; quod nullus fratrum, et coepiscoporum nostrorum constituat presbyteros, aut quemlibet alium clericum in ecclesia, quae sibi subiectae non sunt, praeter voluntatem Episcopi, cui illa ecclesia commissa est. Sed neq. quisquam presbyterorum, vel diaconorum, qui sacris officiiis dediti sunt, vltro, ac per se ecclesias ingrediens, sacrum aliquod operetur et c. Quisquis ergo post hanc definitionem nostram, visus fuerit faciens aliquid horum, quae nunc interdicta sunt; separetur aliquo indicto tempore. *Synod. III. CP. cap. 2. 3. sub Hadr. II.* CAP. IV.

EPISCOPVS extra suos fines non audeat ordinare, ad vrbes, et vicus alienos. Si vero accusetur id fecisse sine voluntate eorum, qui eas vrbes, vel vicus obtinent; deponatur cum his, quos ordinauit. *Ap. 35. G. 36. L.* CAP. V.

9. q. 2. c. 3. **N**VLLVS Primas, nullus Metropolitanus, nullusq. reliquorum Episcoporum, alterius adeat ciuitatem et c. aut quidquam ibi disponat, vel ordinet, aut iudicet et c. quia sicut ordinatio, ita et iudicatio, et aliar. rerum dispositio prohibetur. Nam qui ordinare non poterit, qualiter iudicabit? *Callist. epist. 2. c. 3. Burch. lib. 1. c. 66. et lib. 2. c. 39. Iuo lib. 4. tit. 4. c. 2. in fine par. 5. c. 100. & 101. & par. 6. c. 140. decr. Ansel. lib. 6. c. 119. Tarrac. lib. 3. cap. 75.* CAP. VI.

NE vsurpationi locus alicui sacerdoti in alterius concedatur iniuriam, sit concessis sibi contentus vnusquisq. limitibus. Alter in alterius prouincia nihil praesumat. *Caelest. ep. 2. cap. 4.*

CAP. VII.

NVLLVS audeat, iuxta sanctor. canonum traditionem, ex alio Episcopatu ibidem translata; aut ordinare Episcopum; post vestram de hoc saeculo euoca-

tionem; nisi is, qui Apostolicae nostrae sedis in illis partibus praesens fuerit vicem. Sed nec vnus alterius parochias inuadere, aut ecclesias subtrahere praesumat. Nam si quis fuerit, qui contra hanc nostram praeeptionem temerario ausu venire temptauerit, sciat se aeterno Dei iudicio anathematis vinculo esse innoctatum et c. *Zachar. ep. 1.* CAP. VIII.

9. q. 2. nul. lum. c. 6. **N**EMO Episcopus audeat in aliam prouinciam ire, et ordinare in ecclesia alios quos ad diuina ministeria; neque coniungat sibi alios, nisi vocatus fuerit per litteras Metropolitanis, et Episcoporum, qui cum eodem sunt, in quorum regionem peruenit. Si nemine vocante venerit ad ordinandum aliquos, et res ecclesiasticas constituendum, quae ad eum non pertinent; irrita sint omnia, et ipse suae temeritatis poenas ferat, depositus a synodo. *Antioch. 3. Mart. Brac. c. 7. Capitul. lib. 1. c. 11. Burch. lib. 1. c. 108. Iuo par. 5. c. 210. decr. Ansel. lib. 6. c. 198.* CAP. IX.

9. q. 2. Episcopu. c. 7. **E**PISCOPVS non veniat in alienam urbem, quae ei non subiacet; neq. in regionem, quae ad ordinationem eius non pertinet; neque ordinet presbyteros, vel diaconos ad loca alteri Episcopo subiecta, sine voluntate Episcopi eius loci. Si id facere audeat, ordinatio sit irrita, et a synodo punietur. *Antio. 22. Burch. lib. 1. c. 71. Iuo par. 5. c. 178. decr.* CAP. X.

1. Tim. 6. b. **A**VARITIAE cupiditas radix est omnium malorum. Ne quis alienos fines vsurpet, aut transcendat Episcopum collegam suum, aut vsurpet alterius plebes sine eius petitu. inde cetera mala omnia generantur. *Carth. 1. c. 10.* CAP. XI.

NVLLVS Episcopus alterius plebes, vel dioecesim pulsant, nam lex sancta prohibet, et ipsa veritas definit, non debere vnquam alienos concupiscere, et c. Ne vnusquisq. mo Episcopus alienos limites transgrediat. *Prou. 22. d. tur. Carth. II. c. 11.* CAP. XII.

1. q. 1. c. 27. **P**LACVIT, ut a nullo Episcopo vsurpentur plebes alienae, nec aliquis Episcoporum supergrediatur in dioecesi suam collegam. *Carth. III. c. 20. Capitul. lib. 6. c. 2. 3. Burch. li. 1. c. 64. Iuo par. 5. c. 173. decr.* CAP. XIII.

NE quis ad eam ecclesiam, quae Episcopum

scopum perdidit, nisi vicinæ ecclesiæ Episcopus exequiarum tempore accedat et c. Regie. 5. CAP. XIV.

SI quis Episcopus in ius fratris sui suam conatus fuerit inferre potestatem, ut aut dioeceses alienas, transgrediendo terminos a Patribus constitutos, peruat, aut clericos ab aliis ordinatos, vel sanctorum promouere præsumat: ab vniuersorum fratrum, et confacerdotum suorum communione se alienum efficiendum non dubitet. Quia Apostolo docente, nullam nos cum fratribus inordinate ambulantibus, et non secundum traditionem a Patribus constitutam, posse habere participationem. Turon. 9.

CAP. XV.

7. q. 1. c. 28. EPISCOPVS in dioeceses alienas ad alienos clericos ordinandos, vel consecranda altaria accedere non debet. quod si fecerit, remotis his, quos ordinauerat, altaris tantum consecratione manente, transgressor canonum anno a missarum celebritate cessabit. Aurel. III. c. 15.

CAP. XVI.

IN ciuitate, vbi Pontifex iure humanæ condicionis obierit, nullus Episcopus

ante substitutionem deputati per ordinem successoris, aut in ciuitate, aut per parochias ordinare clericos, aut altaria audeat consecrare; vel quidquam de rebus ecclesiæ præter humanitatem præsumat auferre. Quod si quisquam temerario ausu statuta transcenderit, conuentus ab instituto Pontifice, sine dilatione ablata restituat. Si vero sine voluntatis arbitrio, vel quorumcumq. precib. actus, quamcumq. personam promouere, aut contra interdictum ire præsumpserit, anno integro missas facere non præsumat. Aurel. v. c. 8.

CAP. XVII.

N VLLVS Episcoporum parochiam alterius inuadat: sed contentus sit gubernatione creditæ sibi plebis. Angl. 2.

CAP. XVIII.

DE Episcopis vagantibus, qui parochias non habent, nec scimus de ordinatione, qualiter fuit; placuit iuxta instituta sanctorum Patrum, ut in alterius parochia ministrare, nec vllam ordinationem facere debeant, sine iussione Episcopi, cuius parochia est: et si hoc facere præsumpserint, ab officio suspendantur. Vernen. sub Pipino c. 13. Vorm. c. 62.

Episcopi contineant se suis finibus, abstineantque alienis.

TIT. LV.

CAP. I.

VENIT et hoc nunc ad aures nostras, quod quidam Episcoporum a quibusdam rogati, possessiones, quæ ad alias ecclesias pertinent, irrationabiliter conferant; et per hoc, quantum possunt, ad propriam voluntatem aliorum potestatem Episcoporum vsurpent. Hoc autem et Prophetica illius manifeste maledictionem acquirat, qui dixit: Vae qui coniungitis domum ad domum, et agrum ad agrum, ut proximo auferatis aliquid; et criminis eos sacrilegii reos constituit. Huius rei gratia placuit magnæ huic, et vniuersali synodo, quod nullus fratrum, et coepiscoporum, nostrorum, vel quisquam talem sibi facere nequisam locationem roget, vel ab alio aliquo ipse rogatus quamlibet alienarum,

et extranearum conferat ecclesiarum possessionem, et c. Quisquis ergo post hanc definitionem nostram visus fuerit faciens aliquid horum, quæ nunc interdicta sunt, separetur aliquo indicto tempore, discisso videlicet, et dirupto modis omnibus locatario pacto, quod siue scripto, siue sine scripto præter canonem factum est, et c. c. 23. syn. 111. sub Hadr. II.

CAP. II.

NEMO alterius terminos vsurpet, nec alterius parochianum iudicare, aut excommunicare præsumat et c. vnde et Dominus loquitur: Ne transgrediaris terminos antiquos, quos posuerunt patres tui et c. Callist. ep. 2. post prin. Iuo part. 5. c. 236. et par. 14. c. 72. de cr. Ansel. lib. 6. c. 120. Caesar. lib. 5. c. 18. Terrac. lib. 3. c. 74.

CAP.

CAP. III.

9. q. 2. c. 3. NVLLVS Primas, Metropolitanus, vel Episcopus alterius audeat ciuitatem, aut ad possessionem accedat, quæ ad eum non pertinet, et alterius Episcopi est parochiæ, super cuiusquam dispositione, nisi vocatus ab eo, cuius iuris esse dinoscitur, et c. Callistus ep. ca. 2. ante med. Burch. lib. 1. c. 66. Iuo lib. 4. tit. 4. c. 2. panor. et par. 5. c. 101. de cr. Ansel. lib. 6. c. 119. Terrac. lib. 3. c. 75.

CAP. IV.

13. q. 1. c. 1. DE ecclesiis parochianis, vnde Apostolicam sedem consulere voluisti, qualiter sint custodiendæ per Cordubensem prouinciam, ac diuidendæ sacerdotibus, nihil tuæ caritati melius nobis videtur intimare, quam ut sequaris, quod nos in Romana ecclesia nuper egimus. [Ecclesias singulas singulis presbyteris dedimus; parochias, et coemeteria eis diuisimus; et vnicuique ius proprium habere statuimus: ita videlicet, ut nullus alterius parochiæ terminos, aut ius inuadat, sed vnusquisq. suis terminis sit contentus, et taliter ecclesiam, et plebem sibi commissam custodiat, ut ante tribunal æterni iudicis ex omnibus sibi commissis rationem reddat; et non iudicium, sed gloriam pro suis actibus accipiat. Hanc quoque normam carissime te, et omnes Episcopos sequi conuenit; et quod tibi scribitur, omnibus quibuscumq. potueris, notum facias; ut non specialis, sed generalis fiat ista præceptio. Dionys. ep. 2. post prin. Burch. lib. 3. c. 43. Iuo lib. 2. tit. 4. c. 15. panor. et par. 3. c. 47. de cr. Ansel. lib. 7. c. 12.

CAP. V.

NON semel, sed aliquoties clamat Deut. 19. d. Scriptura diuina, transferri non oportere terminos a patribus institutos: quia nefas est, si quod alter semper possederit, alter inuadat et c. Feliciens parochiam ad suam dioecsim a maioribus pertinentem inualisse te, atque illic diuina celebrasse mysteria, eodem nesciente, Vrsus Episcopus conquestus est, et c. nostris litteris admonitum te conuenit abstinere et c. Inno cen. ep. 8. ad Florentium Episcopum.

CAP. VI.

PATROCLVS in locum decedentis Episcopi, nescio quem, in alia prouincia, prætermisso Metropolitano, contra

Patrum regulas ordinauit et c. Nemo (Patrum) terminos audax temerator excedat, nec aliquis in illorum contumeliam partibus suis, quæ sibi ab his non videntur concessa, defendat. Cesset huiusmodi pressa nostra auctoritate præsumptio eor. qui vltra licitum suæ limitem dignitatis extendunt. Bonif. ep. 3. in fine.

CAP. VII.

NOLVMVS, ecclesiarum priuilegia, quæ semper sunt seruanda, confundi; nec in alterius prouincia sacerdotis auctoritas habere permittimus, quia per hoc non minus in sanctar. traditionum delinquitur sanctiones, quam in iniuriam ipsius Domini profilitur et c. Hilar. ep. 2. in med. ad Leontium, et alios.

CAP. VIII.

NE vnus (Episcopus) alterius parochias inuadere, aut ecclesias subtrahere præsumat. Zachar. ep. 1. in med.

CAP. IX.

PAX seruetur, pacta custodiantur (inter Episcopos super diuisione.) Carth. 1. c. 12. c. 1. de pactis. Greg. 19. et in collect. 16. q. 6. c. 22. Placuit.

CAP. X.

QVICVMQVE Episcopi plebes, quas credunt ad se pertinere, non ita reptant, ut aliis Episcopis iudicantibus consentiant; sed inuadant ab aliis possessas inuitis, vel volentibus, populis, suæ rei damnum patiantur. Qui hoc fecerit, si inter Episcopos non conuenit, sed inter se contendunt; ille inde discedat, de quo constat prætermisissis ecclesiasticis iudicibus, prædonem fuisse. Neq. sibi blandiatur, si Primatis litteras, ut possideat, habeat. Sed siue habeat, siue non habeat, conueniat possidentem, et ab eo litteras accipiat, ut ostendat illum possidere pacifice ecclesiam ad se pertinentem. Si vero ille quaestionem moueat, inter Episcopos iudices finiatur; vel inter eos, quos Primas ei dederit; vel inter vicinos ex consensu electos. Carth. 121. G. Mil. 21. L. Afr. 87. L. Burch. lib. 1. c. 70. Iuo par. 5. c. 177. de cr. Caesar. lib. 4. c. 126.

CAP. XI.

NE parochiam cuiuslibet Episcopi alterius ciuitatis Episcopus canonum temerator inuadat, et vesanae cupiditatis facibus inflammatus, suis quoquo modo non contentus, rapiat aliena. Aruer. 9.

Episco-

Episcopus nihil faciat sine consensu Archiepiscopi, praeter ea, quae pertinent ad suam dioecesim; et obtemperet illi.

TIT. LVI.

CAP. I.

COMPROVINCIALES Episcopi sine (Metropolitani) consilio, nisi quantum ad proprias pertinet parochias, agant, iuxta sanctorum constituta Patrum. *Nicae. 61. apud Iul. ep. 2. c. 23. in fin. Callis. ep. 2. c. 3.*

CAP. II.

EPISCOPI suum Primatem, et caput noscant, nihilq. eminens sine eius voluntate faciant: praeterquam quae ad parochias, et vicos suos pertinent. Is quoq. sine eis nihil rer. gerat. *Ap. 34. G. 35. L.*

CAP. III.

ARCHIEPISCOPI nihil de Episcoporum causis, aut de aliis communibus, iuxta statuta Apostolorum, absque consensu illorum agat consilio: nec illi, nisi quantum ad proprias parochias pertinet, sine suo. quoniam tali gaudet concordia Altissimus, et gloriatur in membris suis. *Anicet. ep. 1. ante med.*

CAP. IV.

CUM Christianitas apud Bulgaros fuerit dilatata, et Episcopi per singulas ecclesias ordinati; tunc eligendus est inter eos vnus, qui si non Patriarcha, certe Archiepiscopus appellandus sit; ad quem omnes concurrant, et cuius consilium in causis maioribus praestolentur. Id ipsum etiam Apostolicis regulis praecipientibus, ac dicentibus, Episcopos gentium singularum scire conuenit, quis inter eos primus habeatur, quem velut caput existiment, et nihil amplius praeter eius conscientiam gerant, et c. *Nicolaus ad consulta Bulgarorum c. 72. Vide Apost. 34. G. 35. L.*

CAP. V.

EPISCOPI suum Metropolitanum

in prouincia agnoscant. nihilq. agant sine eo, vt constitutum est, praeter ea, quae ad suas dioeceses, et vicos pertinent. in quibus omnia agere possunt; vt ordinare presbyteros, et diaconos. Ipse quoque sine eis nihil excedat. *Antio. 9. Vide Mart. Brac. c. 4. Capitul. lib. 1. c. 8. Ansel. li. 5. c. 73. in addit.*

CAP. VI.

SI vocatus a Metropolitanano Episcopus sanus non venerit, absq. excommunicatione dimittendus non erit. *Emerit. c. 6.*

CAP. VII.

ACCIDIT multoties, vt causa salutis alicuius, vel collationis necessariae, euocati a Principe, vel Metropolitanano consinitimi sacerdotes venire differant, et c. Si quis Episcoporum a Principe, vel Metropolitanano suo admonitus, designato sibi dierum rationabili ad veniendum spatio, siue pro festiuitatibus summis, Pascha scilicet, et Pentecoste, et natiuitate Domini celebrandis, siue pro causarum negotiis, seu pro Pontificibus consecrandis, vel pro quibuslibet ordinationibus Principis, excepta inuitabili necessitate infirmitatis, quae testib. possit comprobari, idoneis, ad constitutum diem venire distulerit; contemptorum se nouerit excommunicatione multari. *Tolet. XIII. c. 8.*

CAP. IX.

SI quispiam (Episcopus) imminente nimia necessitate, inconsulto Primatu prouinciae, aut certe maiori urgente necessitate, non adhibitis testibus vicinis Episcopis (res ecclesiae distrahere) temptauerit, ita canonico iudicio percellitur, scilicet vt amisso honore, reus Deo, et concilio teneatur. *Paristen. sub Ludouico, et Lothario lib. 1. c. 17.*

De vigilantia Episcopi in pascendo grege.

TIT. LVII.

CAP.

T. LVII. DE VIGILAN. Episc. in pascend. grege. 209

CAP. I.

EPISCOPI in baptismalibus plebibus, vt certe propriis, diligenter curam habere debent, et cum in eis presbyteros necessitas occurrerit ordinandi, vt reuerentius obseruentur, conuenit enim ibidem habitantium sibi adhibere consensum. *Synod. Rom. sub Eugen. II. & Leone IV. c. 8.*

CAP. II.

HORTAMUR; vt secundum debitam sollicitudinem commissae sibi a Deo ecclesiae curam vnusquisq. vestrum agere studeat, et gregem Christi sanguine redemptum, bonis exemplis, et salubrib. documentis instruat, habens semper praeculis illum tremendum iudicem, qui suum sacratissimum sanguinem pro omnib. fudit; vt cum ante ipsius tribunal steteritis, vnusquisq. vestrum dicat: Euge serue bone, et fidelis; quia super pauca fuisti fidelis, super multate constituam, intra in gaudium domini tui. *Raennat. sub Ioanne IX. in fin.*

CAP. III.

SCITOTE cuncti, quod supra omnes vos laboret Episcopus: quia vnusquisq. vestrum suum proprium fert laborem, ille vero, et suum, et singulorum. propter quod, o [Clemens, (loquitur Petrus Apostolus) tamquam qui omnibus praecessit te noueris, singulos prout potueris, iuuua, et singulos releua, qui et singulorum onus; et sollicitudinem portas. Vnde et ego nunc hanc tibi iniungens dispensationem, scio, quia accipio gratiam magis, quam praesto. *Clem. ep. 1. ante med.*

CAP. IV.

OPORTE omnes doctores, qui ad salutem animarum instituti sunt, et ad lucrandas animas Episcopi sunt consecrati, pro cunctis sollicitudinem gerere, et errantes ad viam veritatis, et ad portum salutis reducere. *Clemens epist. 4. in principio.*

CAP. V.

SCITOTE cuncti, quod supra omnes vos laboret Episcopus: quia vnusquisq. vestrum suum proprium fert laborem, ille vero et suum, et singulorum; et ideo, sicut ille pro vobis omnibus, ita et vos omnes summopere laborare pro eo debetis. in tantum vt, si etiam necesse fuerit, animas vestras pro eo ponatis; sicut et ipse

animam suam pro vobis, si necesse fuerit, ponere debet. dicente, Saluatore: Bonus pastor et c. Vos vero obedite eis, et vigilate pro eis, quia ipsi pro vobis vigilant, quasi rationem pro animabus vestris reddituri, vt cum gaudio hoc faciant, et non gementes. *Euar. ep. 2. post. prim.*

CAP. VI.

OBIVRGANDO, hortando, suadendo, blandiendo, consolando, prodesse quibus possumus, festinemus. Lingua nostra bonis fomentum sit, prauis aculeus, timidos retundat, iratos mitiget, pigros exacuat, desides hortando succedat, refugientibus suadeat, asperis blandiatur, desperatos consoletur, vt quia doctores dicimur, viam salutis gradientibus ostendamus. Simus in custodia vigilantes, aditum contra hostis infidias solliciti muniamus. Et si quando perditam ouem de commissis gregibus error abduxerit, toto illam aduersu ad caulas dominicas reuocare contendamus; vt de pastoris nomine, quod habemus, non supplicium, sed praemium consequamur. *Dionys. ep. 2. ad Seuerum Episcop. in fine.*

CAP. VII.

IMPATIENTER audiuimus, tantum diuinar. rerum subisse despectum, vt feminae sacris altaribus ministrare ferantur: et cuncta, quae non nisi virorum famulatu deputata sunt, sexum, cui non competit, exhibere: viso quod omnium delictorum, quae sigillatim perstrinximus, noxa omnis, et crimen eos respicit sacerdotes, qui vel ista committunt, vel committentes minime publicando, prauis excessibus se fauere significant: si tamen sacerdotum iam sint vocabulo nuncupandi, qui delegatum sibi religionis officium sic prostertere moliantur; vt in peruersa quaeq. profanaq. decliues, sine villo respectu regulae Christianae, praecipitia funesta sectentur. Cumq. scriptum sit: Minima qui

Eccle. 19. da

spernit, paulatim decidit; quid est de talibus existimandum, qui immensis, ac multiplicibus prauitatum molibus occupati, ingentem ruinam multimodis impulsionibus ediderunt; quod non solum ipsos videatur obruere, sed et ecclesiis vniuersis mortiferam, si non sanentur, inferre perniciem? Nec ambigant, qui haec ausi sunt exerce-

re, sed

9. q. 3. per singulas. c. 2. c. 2.

Ioan. 10. b.

re, sed etiam qui haec cognita siluerunt, sub honoris proprii se iacere dispendio; si non quanta possint celeritate festinent, ut letalia vulnera competenti medicina curentur. Quo enim more teneant in ra Pontificum, qui Pontificalibus excubiis eatenus iniuncta dissimulant; ut contraria domui Dei, cui praesident, potius operentur? *Gelas. epist. 1. c. 28. Paris. sub Lud. & Loth. lib. 1. c. 45.* CAP. VIII.

PETRI epistola ait: Seniores obsecro confenior; pascite, qui in vobis est, gregem Dei, providentes non coacte, sed spontanea, secundum Deum; neque turpis lucrari gratia, sed voluntarie; neque ut dominantes in clero; sed forma facti gregi, et ex animo: ut cum apparuerit Princeps pastorum, percipiatis immarcescibilem gloriae coronam etc. *Brac. II. in prol.*

CAP. IX.

EPISCOPI in protegendis populis, ac defendendis, impositam a Deo sibi curam non ambigant. *Tolet. IV. c. 3. Col. sub Carolo III. c. 3.* CAP. X.

HAE C sancta synodus fieri elegit, ut annuis vicibus vnusquisq. nostrum omnes Abbates monasterior. vel presbyteros, et diaconos suae dioecesis ad locum, vbi Episcopus elegerit, congregare praecipiat et c. cunctosq. sub ecclesiasticis regulis adesse praemoneat: quosq. etiam parimoniae, et sobrietati, atque veridicae castimoniae honestorum virorum testimonio fama commendat. Sollicitum etiam pro hac re vniquemq. nostrum esse conuenit, ut curiosa indagine perquiramus, si presbyteris, et diaconibus, et clericis pudica sit vita et c. *Os. en. synod.* CAP. XI.

SANCTA instituit synodus, ut constitutio, quae dudum in concilio Oseni constituta quidem, sed minime conscripta fuit, confirmata, et in perpetuum valitura perduret, et c. *Egaren. synod.*

CAP. XII.

DECREVIMVS, ut secundum canones vnusquisque Episcopus in sua parochia sollicitudinem habeat, adiuuante graphione, qui defensor ecclesiae est, ut populus Dei paganas non faciat. *Franc. syn. Capitul. lib. 5. c. 2.* CAP. XIII.

PROVIDENDVM est necesse v-

nicuiq. Episcopo, qualiter Canonici vitare debeant, nec non et monachi, ut secundum ordinem canonicum, vel regularem viuere studeant, ut ait Apostolus: Vnusquisque in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat. *Arel. sub Carolo c. 6. Magunt. sub Rab. c. 13.* CAP. XIV.

QVI pastorum nomina audire volunt, et pastor. officium implere nolunt, quid ad eos per Prophetam dicatur, recenseamus et c. *Vae pastoribus Israel, qui pascent se solos. numquid non oves pascentur? et c. Qui sunt, qui se ipsos pascent? de quibus Apostolus dicit: Omnes enim, quae sua sunt, quaerunt; non quae Iesu Christi et c. Quod Christiani sumus, propter nos est; quod praepositi sumus, propter vos est et c. Cum ergo praepositi ad hoc sint, ut his, qui subiecti sunt, consulant; nec in eo quod praesunt, omnino utilitatem suam attendant; sed eorum, quibus ministrant: quisquis ita praepositus est, ut in eo, quod praepositus est, gaudeat, et honorem suum quaerat, et commoda sua sola respiciat; se pascit, non oves et c. Ecce lac consumitis, et lanis vos tegitis, et quod crassum est, interficitis, et oves meas non pascatis. Quod infirmum est, non confortatis; et quod aegrotat, non corroboratis; et quod contribulatum est, non colligatis; et quod errabat, non reuocatis; et quod periit, non requisistis; et quod forte fuit, confregistis; et dispersae sunt oves meae, eo quod non sit pastor et c. Cum lac sumerent, et lanis se tegerent, oves negligebant: sua ergo tantum quaerebant, non quae Iesu Christi et c. Qui praebet lac, potum praebet; qui praebet lanam, honorem praebet. Ista sunt duo, quae a populis quaerunt, qui semetipsos pascent, non oves; commodum supplendae necessitatis, et fauorem honoris, et laudis quaerunt et c. Videte cuiusmodi indumentum acceperat a bona Dei plebe idem Paulus, cum diceret: Sicut Angelum Dei excepistis me. testimonium enim vobis perhibeo, quia si fieri possent, oculos vestros eruissetis, et dedissetis mihi et c. Ecce et accepit de lacte ouium, sicut paulo ante commemorauimus, et indutus est lanis ouium; sed tamen oves non neglexit. non enim sua quaerebat, sed quae Iesu*

1. Cor. 7. d.

Eze. 34. d.

† O pasto-

res

Philip. 2. c.

Iesu Christi et c. Sed mali illi pastores non parcunt talibus. Parum est, quod illas languentes, et infirmas, et errantes, et perditas non curant; etiam istas fortes, et pingues necant, quantum in ipsis est: et si illae viuunt, de misericordia Dei viuunt; tamen quantum ad pastores malos attinet, occidunt. Quomodo, inquit, occidunt? male viuendo, malum exemplum praebendo. An frustra dictum est seruo Dei eminenti in membris summi pastoris: Circa omnes te ipsum bonorum operum praebere exemplum, et forma esto fidelibus? et c. Et dispersae sunt oves meae, eo quod non sit pastor, et factae sunt in comesturam omnibus bestiis agri et c. Propterea pastores audite sermonem Domini. *Viuo ego, dicit dominus Deus. ecce ego ipse requiram oves meas, et visitabo eas, sicut visitat pastor gregem suum et c. Audite vocem pastoris, colligite vos ad montem Scripturae sanctae; vbi sunt deliciae cordis vestri, vbi nihil venenosum, nihil alienum et c. Quod perit, inquiram; et quod errauit, reuocabo; et quod imminutum est, colligabo; et quod exanime est, confortabo; et quod pingue est, et forte, custodiam; et c. Augustinus in libro ad pastores (to. 10.) apud Aquil. c. 12.*

Tit. 2. b.

Ezech. 34.

d. b.

CAP. XV.

PASTORES dici volumus, nec tamen esse contendimus. Officii nostri vitam laborem, appetimus dignitatem. Immundorum spirituum feras a grege dilacerando non pellimus, et quod eis remanserit, ipsi consumimus; quando peccantes diuites, vel potentes non solum non arguimus, sed etiam veneramur, ne nobis aut munera solita offensi non dirigant, aut obsequia desiderata subducant. Ac si muneribus eorum, et obsequiis capti, immo per haec illis addicti, loqui eis de peccato suo, aut de futuro iudicio formidamus. Et ideo minaciter superbiam nostram diuinus sermo contundit, sed noster auditus nihil; vnde proficiamus, admittit: quia praesentis vitae capti dulcedine, quae poena negligentiam nostram maneat in aeternum, nolumus cogitare. In pastores ergo ista dicuntur, de quorum nobis inani appellatione blandimur. Haec dicit Dominus Deus: *Vae pastoribus Israel, qui pasce-*

Ezech. 34. d.

bant semetipsos. Nonne greges pascentur a pastoribus? et c. Ecce ego ipse super pastores, requiram gregem meum de manu eorum, et cessare faciam eos, ut ultra non pascant gregem; nec pascant amplius pastores semetipsos. Quis ad haec non contremiscat? Quis ista sine intolerabili metu futurae examinationis accipiat, nisi qui aut non intelligit, aut futura non credit? sed quia omnia, quae Deus obseruari voluit, tam aperte posuit, et ita suominis auctoritate firmavit; ut ea facilius, quod dictu quoque nefas est, contemnamus, quam nos non intelligere, vel non credere tam aperta, et diuina singamus, quando audimus, Haec dicit Dominus: quis non futurum esse credat; quod dicit Dominus, nisi qui Deo non credit? Quod, autem dicit, *Vae pastoribus: istud vae, pro male dicto poni, et pastorum nomine non significari, quis non intelligat, nisi qui futurum non cogitat? Greges Domini pascentes, pastores facti, suscipimus; et nos ipsos pascimus, quando non gregum utilitati prospicimus, sed quid foueat, et augeat nostras voluptates, attendimus. Lac, et lanas ouium Christi oblationibus quotidianis, ac decimis fidelium gaudentes, accipimus; et curam pascentorum gregum, ac reficiendorum, a quibus peruerso ordine volumus pasci, deponimus. Non sanamus spirituali consilio peccatis infirmum, non sacerdotali ope consolidamus, ac reficimus diuersis tribulationibus fractum, non ad viam salutis reuocamus errantem; non requirimus sollicitudine pastoralis veniae desperatione iam perditum; ad hoc potentes tantum effecti, ut nobis in subiectos damnationem tyrannicam vindicemus, non ut afflictos, contra violentiam potentum, qui in eos ferarum more saeuunt, defendamus. Inde est, quod tam a potentibus huius mundi, quam a nobis, quod peius, nonnulli grauius fatigati deperunt, quos se de manu nostra Dominus requisitum terribiliter comminatur, dicens: *Requiram oves meas de manu pastorum, et cessare eos faciam, ut ultra iam non pascant greges meos. Quod quid est aliud, quam pastores, qui semetipsos, non greges meos pascent, sublimitate suae dignitatis**

t ij

expolia-

expoliabo, et inter reprobos, quia honorem suum noluerunt custodire, proiciam: Prosper de vita acti. et contemplat. lib. 1. c. 21. apud Aquisgr. lib. 1. c. 32.

CAP. XVI.

OMNIS spiritalis zelus doctoris animum frangit, quia valde cruciatur, dum infirmos quosque aeterna deserere, et rebus corporalibus delectari conspiciat. Nul- lum quippe omnipotenti Deo tale est sacrificium, quale est zelus animarum, sicut Psalmista ait: Zelus domus tuae comedit me. Paulus Apostolus zelo animarum cruciatus, dicebat: Quis infirmatur, et ego non infirmor? Quis scandalizatur, et ego non vror? Ipsum suum cor, quod animarum zelo succenderat, quid aliud, quam quasi sartagine fecerat, in quo amore virtutum contra vitia ardebat? Quod enim vrebatur, sartago erat. Inardescere enim, et coquebat, quia incendebatur amaritudine, sed virtutum alimenta praeparabat ex sua afflicta cogitatione. Quid est, quod

Psal. 68. b.

2. Cor. 11. g.

Ezech. 4. d.

Leuit. 6. c.

mox aciem obscurat, ut altiora in commotione non videat, quae bene prius tranquilla cernebat et c. Sed cum per zelum animus mouetur, curandum summopere est, ne haec eadem, quae in instrumento virtutis assumitur, menti ira dominetur, et c. Vnde necesse est, ut hoc ante omnia, qui zelo rectitudinis mouetur, attendat; ne ira extra mentis dominium transeat; sed in ultione peccati tempus, modumque considerans, surgentem animi perturbationem, subtilius retractando restringat, animositatem reprimat, et motus feruidos sub aequitate disponat, ut eo fiat iustior, vltor alienus, quo prius extitit victor suus. quatenus sic culpas delinquentium corrigat, ut ante ipse, qui corrigit, per patientiam crescat, ut feruorem suum transcendendo diudicet, ne intemperanter excitatus, ipso zelo rectitudinis, longe a rectitudine aberret. Greg. lib. 1. super Ezech. homil. 12. et in moral. lib. 5. c. 3. apud Aquisgr. c. 34.

CAP. XVII.

DIDICIMVS, socios ordinis nostri in gubernandis congregationibus sibi subiectis, canonicis videlicet monachis, et sanctimonialibus haecenus valde negligentes extitisse, et ob id multos in sui detractionem, et contemptum prouocasse; ita ut nonnulli alii Praelati in eorum parochiis constituti, eorum prava exempla secuti, suas similiter congregationes neglexerint. Quos et fraterno, et synodali conuentu admonendos esse, necessario duximus: ut ab hac negligentia deinceps se cohibeant, et ceteris se imitabiles praebeant. Parisien. sub Ludouico, et Lothario lib. 1. c. 21. et Aquisgr. 11. sub Ludouico par. 1. c. 11.

CAP. XIX.

NON erunt Praelati excusabiles, et immunes a periculis apud Dominum, cui pro sibi commissis rationes sunt reddituri, si eis carnalia solummodo, et non spiritualia fideliter subministrauerint; cum de manu eorum, sanguinem eorum, si perierint, sit exacturus, testante Ezechiele Propheta, et expositione beati Augustini super eodem Propheta, plurimum huic rei adstipulante. Grandis porro miseria, caecaque cupiditas, dum huiusmodi Praelati in locis sibi subiectis, cupiditatem suam

Ezech. 34.

CAP. XXIII.

HAEC de praecipuis in eadem sacra synodo fuere statuta. Ceterum specialia de quibusque parochiis, prout visum fuerit, secundum ecclesiasticam auctoritatem definita, et Episcopis in propriis parochiis sunt ad exequendum commissa. Tullen. c. 13.

CAP. XXIV.

NOBIS, qui gregis Dei curam accipimus pastoralem, summopere curandum, et prohibendum est, ne nostra desidia agente, diebus (festis) vllus placitum habere, et populum nobis commissum a seruitio Dei nostri audeat impedire. Tribur. c. 35.

CAP. XXV.

PRÆLATI singuli elemosynarios honestos habeant; et ut ipsi Praelati sine iuxta Apostolum, hospitales, et ut horis competentibus ad pauperes audiendos, et iustitiam exhibendam, in publico praesertiam suam exhibere procurent, et in personis propriis confessionibus audiendis interdum intersint, et penitentibus iniungendis ipsi etiam per confessores discretos ciuitates proprias obeant, et in ecclesiis suis cathedralibus residere procurent; ut aliquibus maioribus festis, et saltem in aliqua parte pro se, prout animae suae salutis magis viderint expedire. Concil. Oxoniens. c. 8.

potius explere, quam animarum suarum periculum contendunt vitare. Parisien. sub Ludou. et Loth. lib. 1. c. 24.

CAP. XIX.

EPISCOPI presbyteros sibi commissos, et doctrina, et castitate, et sobrietate, atque hospitalitate secundum eorum ministerium ornari compellant. Melden. c. 28.

CAP. XX.

EPISCOPI se ipsos, atque ministros suos, et maxime ecclesiasticos, cunctosque Christianos in sua parochia, perpennentes ex hoc, statuta Nicaeni concilii, et ceterorum conciliorum, ab usuris sine excusatione compescant: et quos compescere aliter non potuerint, canonicam in eos sententiam proferant. Melden. c. 55.

CAP. XXI.

VNVS QVISQVE nostrum in clero, et populo, et sacerdotibus, ac monasteriis sibi commissis, sollicita, et paterni pietate prouideat; ne propter aliquas oppressiones, pestiferis coniurationibus, et querimoniis, ac detractionibus aduersus eosdem pastores suos inferuiant. Valen. sub Lothario c. 14.

CAP. XXII.

SACERDOTES vice Moysis, iram Domini super populum saeuientem precibus suis debent mitigare. Meten. c. 3.

Episcopi adhibeant diligentiam in oppugnandis haereticis.

TIT. LIIX.

CAP. I.

De haeret. c. excommunicamus. 13. p. aduici-mus. Greg. 18. c. 2. e. ti. in 4. collect.

QVILIBET Archiepiscopus, vel Episcopus per se, aut per Archidiaconum suum, vel idoneas personas honestas, bis, aut saltem semel in anno, propriam parochiam, in qua fama fuerit, haereticos habitare, circumeat; et ibi tres, vel plures boni testimonii viros, vel etiam, si expedire videbitur, totam viciniam iurare compellat: quod si quis ibidem haereticos sciuerit, vel aliquos occulta conuenticula celebrantes, seu a communi conuersatione fidelium, vita, et moribus dissidentes, eos Episcopo studeat indicare. Ipse autem Episcopus ad praesentiam suam conuocet accusatos, qui nisi se ab obiecto

reatu purgauerint, vel si post purgationem exhibitam in pristinam fuerint relapsi perfidiam, canonicè puniantur et c. Volumus igitur, et mandamus, et in virtute obedientiae districte praecipimus, ut ad haec efficaciter exsequenda Episcopi per dioeceses suas diligenter inuigilent, si canonicè effugere voluerint ultionem et c. Inno. III. in conc. gen. Later. c. 3.

CAP. II.

IN partibus Tolosae dampnanda haereticis dudum emerit et c. Contra eam Episcopos, et omnes Domini sacerdotes in illis partibus inuigilare praecipimus, et sub interminatione anathematis prohibere, ne ubi cogniti fuerint illius haereticis sectatores, receptaculum quisquam eis in terra

De haeret. c. 10. in 1. collect.

interdictione

suam praebere, aut praesidium impertiri praesumat, et c. Alex. III. in conc. Turon. cap. 4.

CAP. III.

FRATRES, hortor dilectionem vestram, obtestor, et moneo; ut qua debetis, et potestis sollicitudine, vigiletis ad inuestigandos haereticos, et inimicos sanctae Dei Ecclesiae, et a sanis mentibus ne pestis haec latius diuulgetur, seueritate, qua potestis, pro viribus extirpetis. Luci. ep. sing. in si. Felix. ep. 3. in fin. Marc. ep. 7. in fin. ad Athanas. et alios. Episcopos Aegypti.

CAP. IV.

TVAM moneo dilectionem, ut cunctos, quos errare cognoueris, ad catholicam fidem, et ad unitatem recte credentium conuertere studeas. et c. Si autem te non audierint, et errantes permanserint, nobis eos manifestare, quam citius poteris, non tardes, ut Apostolica auctoritate, aut cito ad Ecclesiam conuertantur, aut ab Ecclesia separentur. Xyst. II. ep. 1. in med. ad Gratian. Episcopos.

CAP. V.

FILII nostri Prosper, et Hilarius, tantum nescio quibus presbyteris illic licere, qui dissensionem ecclesiarum, studeant, sunt apud nos profecuti; ut indisciplinatas quaestiones vocantes in medium, pertinaciter eos dicant praedicare aduersantia veritati. Sed vestrae dilectioni iustius imputamus, quando illi supra vos habent copiam disputandi, et c. Quid illic sperat, ubi magistris tacentibus, hi loquuntur, qui eorum discipuli non fuerunt? Timeo, ne conuiuere sit hoc tacere. Timeo, ne magis ipsi loquantur, qui permittunt illis taliter loqui. In talibus causis non caret suspitione taciturnitas: quia occurreret veritas, si falsitas displiceret. Merito namque causa nos respicit, si silentio faueamus errori. Ergo corripiantur huiusmodi. Non sit his liberum, habere pro voluntate sermonem, et c. Repetentes saepius admoneamus, ut vitentur huiusmodi, qui laborant per terras aliud, quam illic noster iussit agricola, seminare. Caelest. ep. 1. ad Episcopos Galliae, cap. 1.

CAP. VI.

HANC ad dilectionem vestram epistolam misimus per acolythum nostrum, ut effecta certior sanctitas vestra, sollici-

tius agere dignetur, et cautius: nec ubi Manichaeae peruersitatis homines, plebes vestras facultatem laedendi, et huius sacrilegii possint inuenire doctores. Aliter enim nobis commissos regere non possumus, nisi eos, qui sunt perditores, et perdit, zelo fidei dominicae persequamur, et a sanis mentibus ne pestis haec latius diuulgetur, seueritate, qua possumus, abscindamus. Vnde hortor dilectionem vestram, obtestor, et moneo, ut qua debetis, et potestis sollicitudine vigiletis ad inuestigandum eos, nec ubi occultandi se reperiant facultatem. Leo ep. 2. ad Episcopos Italiae.

CAP. VII.

ILLUD plurimum mihi displicere significo; quod inter dilectionis tuae clericos quidam esse dicuntur, qui aduersariorum conuiuere prauitati, et vasa iracundiae misericordiae misceantur. Quibus inuestigandis, et seueritate congrua coercendis, debet diligentia tua vigilanter insistere; ita ut his, quibus prodesse non poterit correctio, non pareat abscessio. Oportet enim nos Evangelici meminisse mandati, quod ab ipsa veritate praecipitur: ut si nos oculus, aut pes, aut dextera scandalizauerit manus, a compage corporis auferatur; quia melius sit, his in ecclesiis carere membris, quam cum ipsis in aeterna ire supplicia. Nam superfluo extra Ecclesiam positus resistimus; si ab his, qui intus sunt, in eis, quos decipiunt, vulneramur. Abicienda prorsus pestifera haec a sacerdotali vigore patientia est; quae sibi met, peccatis aliorum parcendo, non parcat. Sicut Heliquondam sacerdos filiorum suorum delicta tolerando, cum ipsis diuinae iustitiae sententiam meruit experiri, quia in indulgentia dissimulauit plectere peccatores. Leo ep. 7. 4. vel 7. 6. ad Anatolium Episcopum CP. ante fin. Iuo par. 6. c. 3. 9. decr.

CAP. VIII.

VT Imperialis est potestatis, tumultus publicos, ac seditiones sacrilegas seuerius coercere: ita auctoritatis est sacerdotalis, monachis praedicandi aliquam contra fidem licentiam, non praebere, et omni virtute resistere; ne ea, quae ad sacerdotes pertinent, sibi audeant vindicare. Leo ep. 8. 0. ad Iulian. Episcopos. Coen. in med.

CAP.

CAP. IX.

HOSTIS humani generis ad impugnandam sinceritatem fidei fraudulentam haereticor. fallaciam subinduxit, contra quos viri ecclesiarum pastores viriliter insurgentes, eor. praua dogmata cum ipsorum auctorit. condemnauerunt. Innoc. II. in epist. ad Sampsonem Archiepisc. Remen. et alios, post prin. CAP. X.

SI in matrice, vel in sede Episcopus negligens fuerit contra haereticos; admonetur a vicinis Episcopis, Si ab eo die intra sex menses non in prouincia sua conuertat ad vnionem Ecclesiae catholicae alios; non ei comunicetur, donec id faciat. Si executor ad ea loca non uenerit, Episcopo non ascribatur. Carth. 12. 4. G. Mil. 25. L. Afri. 90. L.

Munus Episcopi est docere clericos, et reliquum populum.

TIT. LIX.

CAP. V.

EPISCOPVS, vel presbyter, qui negligit clericum, vel plebem suam religionem docere, excommunicatur. Si perseuerat, deponatur. Ap. 5. 8. Vid. Trul. 1. 9.

CAP. VI.

INSTRVBA T. B. Petrus Episcopos sacerdotes suos, ac cunctos reliquos Ecclesiae ministros, atq. omnem plebem sibi commissam, verbo diuino, et mandato instruere, ac dirigere. Clem. ep. 1. prope fin.

CAP. VII.

VOS ergo, qui sacerdotio Domini frumini, et in specula estis positi, plus scire oportet; ut subditos vobis populos pleniter docere possitis, eisq. ad regna caelorum ducatum praebere Deo annuente valeatis et c. Audire ergo Episcopum attentius oportet, et ab ipso suscipere doctrinam dei, monita autem vitae a presbyteris inquirere, a diaconis vero ordinem disciplinae. Clem. ep. 3. in prin. Ansel. lib. 7. c. 76.

CAP. VIII.

PERCVSSOR ille doctor dicitur, qui sermone inutili conscientiam percussit infirmor. Ideo tenere vos, et omnes fideles oportet eum, qui secundum doctrinam est, fidelem sermonem, ut potens sit consolari in doctrina sana, et contradicentes redarguere, et recte viuentes, atq. rectam fidem tenentes consolidare. Anacl. ep. 2. ante fin. ad Episcopos Italiae.

CAP. IX.

DIACONI custodiant Episcopum praedicantem. Euarist. ep. 1. in prin.

CAP. X.

EPISCOPVM oportet oportune, et impo-

Dist. 38. omnes. c. 6.

EPISCOPVS iuxta diuina praecpta conuertat, et doceat populum suum. etc. Nicae. II. c. 2. Iuo par. 5. c. 372. decr.

CAP. II.

De decim. c. 17. Greg. IX. c. 2. cod. tit. in collect.

QVIDAM Praelatorum ecclesiae decimas, et ecclesias disponere (laicis) indulgent, et eos in deuia mortis impellunt, qui praedicatione ipsor. ad viam vitae fuerant reuocandi. Alex. III. in conc. Turon. c. 3.

CAP. III.

SACERDOTE S, et alii clerici, qui fuerint in exercitu Christiano, tam subditi, quam Praelati, orationi, et exhortationi diligenter insistant, docendo eos verbo pariter, et exemplo; ut timorem, et amorem semper habeant; diuinum ante oculos; ne quid dicant, aut faciant, quod diuinam maiestatem offendant. Innoc. III. in conc. gen. Lat. c. 1. 1. 1.

CAP. IV.

EPISCOPVM bono opere consistere oportet, ut factis congruentibus luceat, ut optimus speculator existat; qualiter populus verbum praedicationis ostenso opere sine dubio obseruando attendat, beatissimo Gregorio Papa docente. Pro qualitate igitur audientium formari debet sermo doctor. ut et sua singulis congruant, et tamen a communis aedificationis arte numquam recedat. haec enim si digna desiderat exempla speculatoris perficere, toto mentis debet meditari conamine, quatenus prodesse magis, quam praeesse populo Domini videatur. Synodus Romana sub Eugenio II. c. Leone IV. c. 3. Gregor. lib. 3. pastor. in praefat.

24. q. 3. 6. 34.

Matt. 18. 6. Marc. 9. f.

1. Reg. c. 2.

Distin. 25. c. 2.

Dist. 45. sa. ne. c. 1. 1.

Tit. 1. b.

Distin. 93. c. 11.

7. q. 1. c. 11. sicut. p. 1.

† mebris, Marcus

et importune, atq. sine intermissione ecclesiam suam docere, eamq. prudenter regere, et amare: vt a vitis se absteineat, et salutem consequi possit aeternam. Et illa cum tanta reuerentia eius doctrinam debet suscipere, eumq. amare, et diligere; vt legatum Dei, et praeconem veritatis. quia testante veritate, quaecuq. ligauerit et c. Praeuidendum est vobis, ne offendatis eos, qui tantam a Domino habent potestatem. Et ideo potius obediendi, diligendi, et summopere venerandi sunt; non detrahendi, aut lacérandi, aut euicendi: sed portandi, et amandi, ipso dicente Domino: Qui vos audit, me audit; et qui vos spernit, me spernit et c. Euar. epist. 2. in prin. Burch. lib. 1. c. 99. Iuo par. 5. c. 201. decr. Ansel. lib. 6. c. 102. CAP. XI. QVAE precor maior caritas, aut quod efficacius pietatis patrocinium potest a quocumque alicui impendi; quam si ignorantiae tenebras, et imperitiae caliginem ab eo repellat? Demum verae fidei doctrinae pabulo, non ad quaestum, non ad ambitionem, sed eruditionem, et aedificationem reficiat. Tamquam enim mutilo sit manus, claudis pes, oculus caeco, qui ignorantiae tenebris obuoluto sapientiae, et scientiae thesaurum referat, et candorem lucis, viasq. Domini benigniter aperit. Vtriusq. autem, id est, et famem verbi Dei patientibus, et Episcopis necessitatem, quando inthronizantur propter communem utilitatem, in aliis ciuitatibus, non modica exhibetur misericordia. Negantes autem haec, vt speciem habeant pietatis, virtutem tamen eius abnegant. Anter. epist. 1. post princip. CAP. XII. IPSI sacerdotes oues suas nutrant, ipsi Domino suo fructum cum vstra reddant, fructuososq. manipulos ei cum gloria repraesentent: Nam si Dominus leprosus, inter ceteras ouium suarum curas, tetigit, et mandauit; cur nos eadem agere dedignamur? Aut cur nos ipsi, qui pastorale officium suscepimus, aliis alendas tradimus? maxime, cum Dominus Petro praecceptorum nostro dixerit: Si diligis me, pasce oues meas, et c. Nam et beatum Iacob, qui pro vxoribus diu seruiert, dixisse meminimus: Viginti annis fui tecum; oues tuas, et

Matt. 16. c.

Luc. 10. c.

reficiat f.

Matt. 3. d.

Marc. 1. d.

Luc. 5. c.

Yoa. 21. c.

Gen. 3. f.

caprae steriles non fuerunt; arietes gregis tui non comedi, nec captum a bestia ostendi tibi; ego damnum omne reddebam; et quidquid furto perierat, a me exigebas; die, noctuq. aestu vrebar, et gelu; fugiebat somnus ab oculis meis. Si ergo sic laborat, et vigilat, qui pascit oues Laban: quanto labori, quantisque vigiliis debet intendere, qui pascit oues Dei? Sed in his omnibus ipse nos instruat, qui pro suis dedit omnibus animam, et adiuuet nos; vt de his, qui nobis commissi sunt, fructum multiplicem, ac mensuram superfluentem ad aeterna gaudia reportare concedat. Damas. ep. 4. post med. CAP. XIII. PORRO pro Episcopo illo, qui nunc vsq. desidia quadam in eadem gente praedicationis verbum disseminare neglexerat, et nunc sibi partem, quasi parochiam defendit, Carolo excellentissimo filio nostro, vt eum compescat suadentes, paternis litteris scripsimus. Grego. II. ep. 7. ad Bonif. Episcopum incip. Creditae speculationis, in fine. CAP. XIV. EPISCOPVS nullam rei familiaris curam ad se reuocet, sed lectioni, et orationi, et verbi Dei praedicationi tantummodo vacet. Carth. 14. c. 20. Caesar. lib. 4. c. 63. CAP. XV. TAM ad verbum faciendum, quam ad oblationem consecrandam inuitentur Episcopi, vel presbyteri, qui causa visitandae ecclesiae alterius Episcopi ad ecclesiam venerint. Carth. 14. c. 33. CAP. XVI. SCIANI sacerdotes scripturas sanctas, et canones meditentur; vt omne opus eorum in praedicatione diuina, et doctrina consistat, atque aedificent cunctos, tam fidei scientia, quam operum disciplina. Tolet. 14. c. 24. Arclat. sub Carol. c. 3. Burch. lib. 1. c. 100. Iuo par. 5. c. 202. decr. Ansel. lib. 7. c. 105. Caesar. lib. 4. c. 54. CAP. XVII. QVANTVM quis praecelli culminis obtinet locum, tantum necesse est, praecedat ceteros gratia meritorum; vt in eo, quod praesidet singulis, singulariter ornetur eminentia sanctitatis, habens semper et in ore gladium veritatis, et in opere efficiantiam luminis, vt iuxta Paulum, potens

10411. 10. c.

Dis. 38. c. 6.

7. q. 1. Epi-

scopi. 38.

Dis. 38. c.

1. in fine.

Tit. 1. b.

tens sit exhortari in doctrina sana, et contradicentes reuincere. Nos proinde nostri ordinis gradum, vel suscepti regiminis modum magnopere cogitare debemus; vt qui officium praedicationis suscepimus, nullis curis a diuina lectione priuemur. Nam quorundam mentes Pontificum, ita rorporis otio a lectionis gratia secluduntur, vt quid doctrinae gregibus subditis exhibeat, non inueniat praeco mutus. Insistendum ergo semper erit maioribus, vt quos sub regiminis cura tuerent, fame verbi Dei perire non sinant. Sicut Metropolitanis in confinibus, ceterosque ecclesiasticis ordinibus deditos; sic confinibus in commissos sibi religiofor. numero vigilandum est; qualiter nescientia talium diuinae legis eruditionibus imbuatur. Ita vt indefinente sollicitudine Praelatus quisq. subditos quaerens, aut profectum eorum laetabundus agnoscat, aut nescientiam sine arrogancia instruat. Placuit ergo, iuxta instituta Toletani concilii; vt aut sponte sumant intentionem necessariam perdiscendi, aut a maioribus ad lectionis exercitia cogantur inuiti. Tolet. 11. c. 2. Vide Tolet. 11. x. c. 8. CAP. XIX. OPORTET ecclesiis praepositos cotidie, sed praesertim dominicis diebus clericum, et populum docere pietatis sermones, ex sacra scriptura differentes, sensus, et iudicia veritatis. Trull. c. 19. CAP. XIX. NON licet Episcopo in alia vrbe ei non competenti publice docere. Si quis fecerit, Episcopatu cesset, in presbyteratu manens. Trull. c. 20. CAP. XX. QVANDO presbyteri ab Episcopis in parochiis ordinantur, necesse est, vt ab ipsis Episcopis diligenter instructi ecclesias sibi deputatas accipiant. Arclat. sub Carolo c. 4. Vide Tolet. 14. c. 25. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 16. panor. et part. 3. c. 129. decr. Ansel. lib. 7. c. 104. CAP. XXI. SOLLICITE studeat vnusquisque Episcopus gregem sibi commissum sacra praedicatione, quid agere, quid vitare debeat, informare. Turon. sub Carolo c. 4. CAP. XXII. EPISCOPI assidui sint in lectione, et scrutentur mysteria verborum Dei, qui-

bus in Ecclesia doctrinae, fulgore splendideant, et verborum Dei alimentis animas sibi subditas satiare non cessent, et c. canones quoq. intelligant, et librum B. Gregorii Papae de cura pastoralis, et secundum formam ibidem constitutam, et viuant, et praedicent. Cabil. sub Carolo c. 1. CAP. XXIII. VITA eorum, et doctrina nequaquam discordent: sed quae dicunt, faciant; et quae faciunt, docere studeant. Et praedicatione assidua plebem admovent, et sale iustitiae a credentium mentibus vitiorum spinas eradicent, et verbum Dei in vineis agros mentis eorum ad fecunditatem perducant. Cabil. sub Carolo cap. 2. CAP. XXIV. SI quando Episcopis, et grandae provinciae necessitas incumbit, et c. in praedicatione verbi Dei, in lucris animarum operam dent, et c. et verbi Dei praedicator sumptus vbi proprii desunt, a fratribus accipiant; et item fratres illius potentia non grauentur, exemplo Apostoli Pauli, qui ne quem grauaret, arte, et manibus victum quaerebat. Cabil. sub Carolo c. 14. Iuo par. 3. c. 133. decr. CAP. XXV. EPISCOPO scripturarum scientia necessaria est; quia si Episcopo tantum sit sancta vita, sibi soli potest prodesse sic viuens: porro si et doctrina fuerit eruditus, potest ceteros quoque instruere, et docere suos, et aduersarios repercutere, qui nisi refutati fuerint, atq. conuicti, facile possunt simplicium corda peruertere. Huius autem sermo debet esse purus, simplex, et aptus, plenus grauitate, et honestate, plenus suauitate, et gloria, tractans de mysterio legis, de doctrina fidei, de virtute continentiae, de disciplina iustitiae. Vnumquemq. diuersa admonens exhortatione, iuxta professionis, morumque qualitatem, videlicet vt praenoscat quid, quando, cui, vel quomodo proferat. Ista. lib. 2. c. 6. de eccl. offic. apud Aquil. c. 9. ante finem. Rab. lib. 1. c. 4. de instit. cleric. CAP. XXVI. QVOD doctrina a sacerdotibus expectatur, et veteris praecepta sunt legis, et ad Titum plenius scribitur. Innocens enim, et absq. sermone conuersatio, quantum

10. q. 3. ca-

nuum. 7.

2. Thessal.

3. d.

sanctita-

te

Tit. 1. b.

tum exemplo prodest, tantum silentio nocet. Nam latruncianum, baculoq. pastoris luporum rabies deterrenda est. Hieronymus in epistola ad Oceanum, apud Aquisgr. c. 11. post prin. CAP. XXVII.

EPISCOPVS non blandiatur subditis; sed doceat aperte, quae ad consequendam aeternam felicitatem pertinent. August. in lib. ad pastores tom. 10. apud Aquisgr. c. 12. ante med. CAP. XXVIII.

Esu. 58. 4. CLAMA, ne cesses, sicut tuba exalta vocem tuam. Praeconi namque officium suscipit, quisquis ad sacerdotium accedit, ut ante aduentum iudicis, qui terribilis sequitur, ipse scilicet clamando gradiatur. Sacerdos ergo si praedicationis nescius, quam clamoris vocem daturus est praeco mutus? Gregor. in registr. lib. 1. c. 24. apud Aquisgr. c. 13. in prin. & Greg. lib. 2. c. 11. pastor. CAP. XXIX.

FORTES; persequentesq. doctores, velut impueribilia ligna quaerendi sunt, qui instructioni sacror. voluminum semper inhaerentes, sanctae Ecclesiae unitatem deponent, et quasi intromissis circulis arcam Domini portent. Vestib. arcam testamenti portare, est bonis doctorib. sanctam Ecclesiam ad rudes infidelium mentes praedicando deduci. Qui auro quoque iubentur operiri; ut cum sermone aliis insonant, ipsi etiam vitae splendore fulgeant. Necessè est igitur, ut qui ad officium praedicationis excubant, a sacrae lectionis studio non recedant et c. ignominiosum valde est, si tunc quaerat discere, cum quaestionem debeat enodare et c. vnde bene primus pastor Ecclesiae pastores ceteros admonet dicens: Parati semper ad satisfactionem de ea, quae in nobis est, spe, et c. Greg. lib. 2. c. 11. pastoralis, apud Aquisgr. d. c. 13. in prin. CAP. XXX.

Exod. 28. a. b. IN sacerdotis habitu ante omnia aurum fulget, ut in eo intellectus sapientiae principaliter emicet. Cui hyacinthus, qui aëreo colore resplendet, adiungitur: ut per omne, quod intelligendo penetrat, non ad fauores infimos, sed ad amorem caelestium surgat: ne, dum incautus suis laudibus capitur, ipso etiam veritatis intellectu vacuetur. Auro quoq. et hyacintho, ac purpure, bis tinctus coccus adiungitur; ut

ante interni iudicis oculos, omnium virtutum bona ex caritate decorentur, et cuncta, quae coram hominib. rutilant, hanc in conspectu occulti arbitri flamma intimi amoris accendat. Quae scilicet caritas, quia Deum, simul ac proximum diligit, quasi ex duplici tinctura fulgescit. Qui igitur sic ad auctoris speciem anhelat, ut proximorum curam negligat, vel sic proximorum curam exequitur, ut a diuino amore torpescat: quia vnum horum quodlibet negligit, in superhumeralis ornamento habere coccum bis tinctum nescit. Ceterum cum rector se ad loquendum praeparat; sub quanto cautela studio eloquatur, attendat: ne si inordinate ad loquendum rapitur, erroris vulnere audientium corda feriantur: et cum fortasse sapiens videri desiderat, unitatis compagem insipienter abscindat. Hinc namque in Evangelio veritas dicit: Habete sal in vobis, et pacem habete inter vos, et c. Ac si figurate per habitum sacerdotis dicat: Mala punica tintinnabulis iungite; ut per omnia, quae dicitis, unitatem fidei cauta obseruatione teneatis. Sacerdos semper vocem praedicationis habeat; ne superni spectatoris iudicium ex silentio offendant. Scriptum quippe est: Audiatur sonitus, quando ingreditur, aut egreditur sanctuarium in conspectu Domini, et non moriatur. Sacerdos namque in tabernaculum ingrediens, vel egrediens moritur, si de eo non auditur: quia iram contra se occulti iudicis exigit, si sine praedicationis sonitu incedit. Apte autem tintinnabula vestimentis Pontificis describuntur inserta. Vestimenta etenim sacerdotis, quid aliud, quam recta opera debemus accipere; Propheta testante, qui ait: Sacerdotes tui induantur iustitiam? Vestimentis itaq. illius tintinnabula inhaerent, ut vitae viam cum linguae sonitu, ipsa quoque bona opera sacerdotis clament. Nos, quia infimi homines sumus, cum de Deo hominibus loquimur, debemus primum meminisse, quid sumus; ut ex propria infirmitate pensemus, quo cedi ordine infirmos fratres consolemur. Consideremus igitur, quia aut tales sumus, quales nonnullos corrigimus; aut tales aliquando fuimus, et si iam diuina gra-

Marc. 9. 3.

Exo. 28. 6.

Psal. 131. d.

tia operante, non sumus. ut tanto eos temperantius corde humili corrigamus; quanto nosmetipsos verius in his, quos emendamus, agnoscimus. Greg. in pastor. lib. 2. c. 3. & c. 4. apud Aquisgr. c. 24.

CAP. XXXI.

STATVIMVS pari voto, pariq. consensu; ut vnusquisq. nostrum dictis, et exemplis, plebes parochiae suae attentius ad meliora incitare studeat; easq. ut se a malis cohibeant, et ad Dominum toto corde conuertant; sollicitè admonent et c. Paris. sub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 5. & lib. 3. cap. 1. CAP. XXXII.

SICVT studendum est sacerdotib. ut auditores sui mysterium sacri baptismatis intelligant, et Deo opem ferente operibus compleant; ita nihilominus procurare debent, ut abrenuntiationes, quas in diabolum, suaq. opera, eiusq. pompas fecerunt, intelligant; et his intellectis, ne ad eas denovo redeant, sollicitè inuigilent. Quibus etiam admonendo saepius inculcandum est, ne iugo Satanae, quod eiecerant, eiusq. dominationi, quam aspernati sunt, quoquo modo succumbant. Parisien. sub Ludouico, & Lothario lib. 1. cap. 10. CAP. XXXIII.

NON ideo se solo quilibet Episcopus vas misericordiae putet in gloria praeparatum; quia Pontificali militia fungitur, sed si pro grege sibi credito sollicitus semper inuigilet, et praedicet verbo, inflet, oportune, importune, arguat, obsecret, increpet in omni patientia, et doctrina. Fulgen. in lib. de veritate praedestin. apud Parisien. sub Ludou. et Loth. lib. 1. c. 23. CAP. XXXIV.

PRESBYTERI etiam imperiti solerti studio ab Episcopis suis instruendi sunt, qualiter et consentium peccata discrete inquirere, eisq. congruum modum secundum canonicam auctoritatem penitentiae nouerint imponere. Paris. sub Ludouico, et Lothar. lib. 1. c. 32. CAP. XXXV.

IN statutis conuentibus, primo omnium pari voto, parique consensu decreuimus, ut vnusquisq. nostrum in parochia sua dictis, et exemplis plebes sibi subiectas ad meliora incitare studeat, easq. ut se a ma-

lis cohiberent, et ad Deum ex toto corde conuerterent, sollicitè admoneret; Deumq. quem peccando sibi iratum fecerant, digna paenitentia, satisfactione, et eleemosynarum largitione sibi placabilem facere satagerent. Paris. sub Lud. & Loth. lib. 3. c. 1. Vide c. Paris. lib. 1. c. 5.

CAP. XXXVI.

DOCTRINA sacerdotalis secundum cuiusque qualitatem omnibus sufficiens esse debet, modesta, prudens, discreta, honesta, atque utilis: nec minus exemplum boni operis doctrinae conueniens in sacerdotibus esse debet; ut quod ore doctrina profert, vitae meritum iustae operationis, verba sacerdotis omnibus delectabilia faciat exsequenda, vitamq. probabilem commendet. Aquisgr. II. sub Ludouico. par. 1. c. 8. CAP. XXXVII.

DIGNVM duximus, ut vnusquisque Episcoporum studeat ministros suos, pro modulo possibilitatis bene instruere. Aquisgran. II. sub Ludouico. par. 2. c. 11. CAP. XXXVIII.

NOS propter auctoritatem ministerii nostri, vos admonere, immo admonendos exigere a vobis quoquo modo debuimus: vos contra propter diuinum amorem, et honorem admonendo nos ad potiora prouocatis. Aquisgr. II. sub Ludouico. par. 2. c. 11. ubi loquuntur Episcopi cum Imperatore. CAP. XXXIX.

REGIA magnificentia liberorem libertatem Episcopis ad suum peragendum in eorum parochiis ministerium, maxime in sacratissimis temporibus, quadragesimae scilicet, et aduentus Domini tribuat et c. Ipsi autem Episcopi concessum sibi otium, non in suas voluptates, sed in diuinum, et officiosum conuertant negotium; quatenus studentes praedicationi, et correctioni et c. quod hactenus per parochias fuit neglectum, de cetero sit correctum, et c. Meld. c. 28. CAP. XL.

OMNES sacerdotes Domini pia vigilantia fidem catholicam indagare, et subditos sibi cum mandatorum Domini obseruantia, Episcopi quique studiosissime docere contendant. Meld. c. 29. CAP. XLI.

VT quisque Episcopus, talem iuxta se, pro vi-

pro viribus habere decertat, qui iuxta sincerissimum, et purissimum sensum catholicorum Patrum de fide, et obseruatione mandatorum Dei, seu et praedicationis doctrina, presbyteros plebium assidue instruat, et informet; ne domus Dei viui, quae est Ecclesia, sine lucerna verbi Diuini remaneat. *Melden. c. 35. Burchar. lib. 1. cap. 88. Iuo par. 5. c. 194. decr.*

CAP. XLII.

VNVS QVISQVE nostrum, siue per se, siue per aliquem, vel aliquos ex ministris Ecclesiae fideliter doctos, ita verbum praedicationis, tam in vrbe, quam foris in plebibus exhibeat; vt omnino eis admonitio, et exhortatio salutaris deesse non possit. *Valent. sub Lothar. c. 16.*

CAP. XLIII.

QVI aliorum errata corrigere debemus, Episcopi dicimur, sed Episcopale ministerium non impleuimus: ministerium praedicatoris reliquimus, eos, qui nobis commissi sunt, videmus Deum deserere, et in prauis actibus iacere, et tacemus, nec eis manum correctionis tendimus. *Trosle. in principio.*

CAP. XLIV.

TERRIBILEM nimis, imminetque nobis (et gregi nostro) damnationem, et per nos, et per secundis ordinis sacerdotes, omnibus modis euadere conemur, erudientes assidue commissos nobis, fidei verbis, et bonorum operum exemplis, vt in omnibus exhibeamus nosmet-

1. Cor. 6. 4.

ipfos sicut Dei ministros, vt non vituperetur ministerium nostrum. *Trosleia. c. 15.*

CAP. XLV.

CONSTANTINVS Constantiae, quae in Cypro est, Episcopus ait Oportebat vos Episcopos existentes ab aliis non debere doceri, sed aliorum esse doctores. *Apud vii. synod. act. 1. ante. med.*

CAP. XLVI.

EVARISTVS septem diaconos ordinauit, qui custodirent Episcopum praedicantem propter stilum veritatis. *Damas. in Euar.*

CAP. XLVII.

LICET absque nostra admonitione ad vos (Episcopos) specialiter praedicandi causa pertineat: attamen reliquorum peccatis vos omnino credimus esse participes, si filiorum vestrorum culpas non assidua obiurgatione corrigitis, sed silentio praeteritis. *Guntramnus Rex Francorum ad syn. Matisc. II.*

CAP. XLVIII.

DIEBVS Dominicis et c. et reliquis sollempnitatibus et c. vos Apostolici Pontifices iungentes vobiscum sacerdotes vestros, et filios seniores Ecclesiae, ac iudices locorum quoscumque agnoscitis, quos vita honesta, ac qualitas commendat, ita vniuersam populi multitudinem constanti, vel Deo placita iugiter praedicatione corrigite: vt et bene viuentes mysticus adhortationis sermo mulceat, et excedentes ad viam recti itineris correctio pastoralis adducat, et c. *Ibid.*

De iudicio Episcopi.

TIT. LX.

CAP. I.

SI quis non haereticus, non excommunicatus, non iudicatus, non accusatus dicat, se habere ecclesiasticam accusationem contra Episcopum; ante omnes Episcopos prouinciae instruat accusationes, et illic probet crimina in aliquibus causis Episcopi. Si quis haec contemnens, audeat aures Imperiales molestante, aut saecularium magistratum iudicia, aut occumenicam synodum, contemnens omnes dioeceseos Episcopos, hic nunquam ad accusandum recipiatur. *CP. c. 6. G.*

CAP. II.

QVIA in quibusdam Episcopatibus de c. 2. ne Praecani quidam, vel Archipresbyteri ad agendas vices Episcoporum, seu Archidiaconorum, et terminandas causas ecclesiasticas, et in sub annuo praetio constituuntur: quod ad collecti sacerdotum grauamen, et subuersiones iudiciorum non est dubium redundare; id vitius fieri distriatius prohibemus. *Alex. tibus. 2. de III. in conc. Turon. c. 7.*

CAP. III.

COGNITIO causarum matrimonialium est Episcopi, non Abbatis. *Innocen. IX. et c. vi. III. in conc. gen. Lat. c. 60.*

CAP. 4. collect.

CAP. IV.

DE presbyteris, diaconibus, seu clericis, qui inter se causam habuerint, nullo modo praesumant publicis actoribus interpellationem facere, nisi suo Episcopo. Et si forsitan Episcopus contra eum habuerit, ad vicinum Episcopum confugium faciat iuxta canonum statuta; et si minime conuenerit, vt decidatur inter eos intentio, apud Apostolicam conueniat sedem. Si quis praeter statuta agere praesumpserit, gradus sui honore priuetur, et ab Ecclesia pellatur, quousque causa susceperit finem. *Zachar. in syn. Rom. c. 12.*

CAP. V.

PRESBYTERI huius vrbs, Episcopus proprium recognoscant, et delinquentes canonicè iudicent, iudicatisq. obedienter auscultent, et ad eos iusti adueniant, si volunt ecclesiasticis participium retinere. Cuncta haec illis patienter sunt obseruanda; si ex toto canonum nolunt damna sentire. *Leo IV. in syn. Rom. c. 39.*

CAP. VI.

PERNICIOSA inoleuit consuetudo; vt iudex publicus, vel minister peccata populi, quae ab Episcopis sunt inquirenda, quibus animarum sollicitudo commissae est, quasi inquirendo vendant, et ea occasione scelestis vitia augmententur et c. Habeant Episcopi singulari verbum in sua dioecesi liberam potestatem, adulteria, et scelera inquirere, vicisci, et iudicare, secundum quod canones censent, absque impedimento alicuius. Et cum opus fuerit, ad comprimendos rebelles, et contemptores publicum conuocent, non ad praeciudicandum, sed potius ad ea, quae Deo placita sunt, et saluti animarum conueniunt, prosequendum. *Rauenn. sub Ioan. IX. par. 2. cap. 13.*

CAP. VII.

NVLLVS presbyter superponat se altari, sed si criminosus fuerit aliquis presbyter, in praesentia Episcopi, vel Archidiaconi diiudicetur; et si probata fuerit eius culpa, per Episcopum, vel suos expellatur, et alius per Episcopum intronatur. *Greg. VII. in syn. Rom. c. 4.*

CAP. VIII.

QVICVMQVE causam habuerit, apud suos iudices iudicetur, et non ad alios

nos et c. Sed ad XII. eiusdem prouinciae iudices, ad quorum iudicium omnes causae ciuitatum referuntur, deferatur negotium. Si autem fuerit ecclesiasticum, apud Episcopos interueniente Primates, si quidem maior causa fuerit; si vero minor, Metropolitano; si vero fuerit saeculare, apud eiusdem ordinis viros iudicio tamen Episcoporum. et c. [Omnis oppressus, libere sacerdotum si voluerit appeller iudicium, et a nullo prohibeatur, sed ab his fulciatur, et liberetur et c. *Ana. ep. 1. ante fin.*

CAP. IX.

SI quis erga Episcopum, vel actores ecclesiae quamlibet querellam, aut actionem iuste se habere crediderit; ipse Redemptoris sui, cuius actio nostra est institutio, viarum non immemor, sed sectator egregius, qui cum malediceretur, non remaledicebat, sed tamquam ovis coram tendente se obmutuit, ac pro suis persecutoribus, in cruce pendens apud Patrem intercessit; non prius Primates, aut alios iudices adeat, quam ipsos, a quibus se laesum aestimat, conueniat familiariter, et non semel, sed saepissime, vt ab eis, aut suam iustitiam accipiat, aut iustam exultationem. *Alex. ep. 1. in med. Capitul. lib. 7. c. 21. in addit. Burch. lib. 1. c. 132. et 144. Iuo lib. 4. tit. 5. c. 6. panor. et par. 5. c. 242. et 257. decr. Ansel. li. 3. c. 81. Tarrac. lib. 2. c. 27.*

CAP. X.

DE accusationibus clericorum, super quibus consulti sumus, quia omnes eorum accusationes difficile est ad sedem Apostolicam deferre; finitiua Episcoporum: tantum iudicia huc deferantur, vt huius sanctae sedis auctoritate finiantur et c. Reliquorum clericorum causas apud prouinciales, et Metropolitanos, atque Primates, et ventillare, et iuste definire licet. *Eleuth. ep. vn. c. 2. Iuo par. 6. c. 316. decr. et lib. 4. tit. 12. c. 12. panor.*

CAP. XI.

PRAECEPTVM est in antiquis statutis, Episcopos eictos, atq. suis rebus expoliatos ecclesias proprias recipere, et primo sua omnia eis reddi et c. Iudices esse decernentes, Episcopos recte sapientes in ecclesiam conuenientes, vbi testes essent singulorum, qui oppressi videbantur. *Zeph. epist. 2. in princ. Haer. ad Episcop. Mediam.*

c.13. Capital. lib. 6. c. 287. & lib. 7. c. 129. in addit. Burch. lib. 1. c. 153. Iuo lib. 4. tit. 6. c. 1. & 2. panor. & par. 5. c. 265. decr.

CAP. XII.

3. q. 1. c. 6. DEVS, fratres; ad hoc praecordinavit vos, et omnes, qui summo sacerdotio funguntur, ut iniustitias remoueat, et praesumptiones abscondatis, et in sacerdotio laborantibus succurratis, et opprobriis, et calamitatibus eorum locum non praebentis; sed ei, qui calumniam, et opprobrium patitur, adiutorium feratis. Illum vero, qui calumniam, vel opprobrium facit, abscondatis; et Domino in suis sacerdotibus opem feratis. Fabia. epist. 2. ad Orientales Episcopos in med. CAP. XIII.

3. q. 6. c. 2. si quis. OPORTET, si aliquis Episcoporum super certis accusetur criminibus. ut ab omnibus audiatur, qui sunt in provincia Episcopi, quia non oportet accusatum alicubi, quam in foro suo audiri. Fabian. ep. 3. c. 2. Xyst. III. epist. v. Burch. lib. 1. c. 147. Iuo par. 5. c. 260. decr. Ansel. lib. 3. c. 73.

CAP. XIV.

EPISCOPI per singulas provincias obseruent, ne posteriores se prioribus suis praeferant; nec eis inconsultis, nisi quantum ad propriam pertinet parochiam, aliquid agant. Sed omnes de communibus eorum causis consonam sententiam proferant, et determinent. Quoniam aliter acta nullas vires habebunt, nec ecclesiastica reputabuntur. Luci. ep. 1. post prin. Burch. lib. 1. c. 54. Iuo par. 5. c. 164. decr.

CAP. XV.

EPISCOPVS aliter non debet audiri, aut iudicari, nisi in praesentia omnium comprouincialium, et ab omnibus comprouincialibus Episcopis; quia ipsis absentibus nec debet, nec potest. Steph. ep. 2. c. 6.

CAP. XVI.

c. 2. de accu. SI quis Episcopus ab illis accusatoribus, qui recipiendi sunt, fuerit accusatus et c. 18. c. 8. eo. tunc ad summum Primates causa eius canonice deferatur; qui in congruo loco infra ipsam provinciam, tempore congruo, id est autumnali, vel aestiuo, concilium regulariter conuocare debebunt; ita ut ab omnibus eiusdem provinciae Episcopis inibi audiatur. Felix epist. 2. in princ. Hadri. Papa c. 5. in prin. ad Episcop. Mediom. Capi-

ul. lib. 7. c. 143. in addit. Burch. lib. 1. c. 174. Iuo par. 5. c. 292. decr.

CAP. XVII.

2. q. 7. c. 30. SI quis Episcopus, presbyter, aut diaconus, vel quilibet clericus apud Episcopos, quia alibi non oportet, a qualibet persona, quae rite recipienda est, fuerint accusati, quicumque fuerit, siue ille sublimis vir honoris, siue alterius dignitatis et c. nouerit probationis documenta se debere inferre. Caius ep. 1. c. 3. Cod. Theod. lib. 1. 6. tit. 2. const. 41. Hadri. Papa c. 22. vel 24. ad Episcop. Mediom. Capital. lib. 7. c. 438. Ansel. lib. 3. c. 45.

CAP. XVIII.

NON licet Episcopo aliarum prouinciarum Episcoporum iudicium experiri, vel pati: sed omnibus eiusdem prouinciae Episcopis congregatis iudicium auctoritate huius sedis terminetur. Marcellus ep. 1. post prin. Ansel. lib. 2. c. 7.

CAP. XIX.

TANTA saeculi potestates circa sacerdotalem ordinem reuerentia praecualuere, etiam hi, quos sub Imperiali nomine terris diuina potentia praecesse praecipit; uel ius distringendor. negotiorum Episcopis sanctis iuxta diuina constituta permiserint. Quod cum et iuris antiqui formulis, et illibatis frequentius sit legibus confirmatum, praesenti tempore a plerisque inuenimus fuisse calcatum et c. Centemus, ut quicumque praetermissis sacerdote ecclesiae suae ad disceptationem uenerit saecularium: sacris liminibus expulsus a caelesti arceatur altario et c. Sane si clericus laicum pulset, prius se audiri ab Episcopis poscat, tum si petitioni suae laicum uiderit obuiare; ex permissu Episcopi sui in saeculi moderatores disceptatione configat. Leo epist. 94. in med. ad Episcopos Thraciae. Ansel. lib. 3. cap. 110. in Rom.

CAP. XX.

6. q. 3. c. 2. SCITOTE certam prouinciam esse, quae habet x. vel xi. ciuitates, et unum Regem, et totidem minores potestates sub se, et unum Episcopum, aliosque suffragatores x. vel xi. Episcopos iudices, ad quorum iudicium omnes causae Episcoporum, et reliquorum sacerdotum, ac ciuitatum causae referantur; ut ab his omnibus iuste consona uoce discernantur, nisi ad maiorem aucto-

auctoritatem fuerit ab his, qui iudicandi sunt, appellatum. Vnde non oportet, ut degradetur, vel dehonoretur vnaquaeque prouincia; sed apud semetipsam habeat iudices, sacerdotes, et Episcopos singulos, uide licet, iuxta ordines suos. Et quicumque causam habuerit, a suis sacerdotibus iudicetur, et non ab alienis, id est, a suae iustis iudicibus prouinciae, et non ab externis, nisi a iudicatis fuerit appellatum. Pelag. II. ep. 1. ante fin. Iuo lib. 4. tit. 3. c. 2. panor. Ansel. lib. 6. c. 107. Tarrac. lib. 2. c. 21.

CAP. XXI.

15. q. 7. c. 3. SI quis tumidus, vel contumeliosus extiterit in maiorem natu, vel aliquam causam habuerit; a tribus vicinis Episcopis, si diaconus est, arguatur; si presbyter, a sex; si Episcopus, a duodecim sacerdotibus audiatur et c. Contemptus debet contumaciae, et superbiae in omnibus frangi, causa uero pro personis a statuto numero audiat. Carth. 1. c. 11.

CAP. XXII.

15. q. 7. Fe- VETERES synodi statuunt, ut si quis lix. c. 4. et 3. Episcopus accusetur, et non possint plures 4. 8. c. 2. sug- Episcopi conuenire; ne in reatu diu man- gero. near, a duodecim Episcopis audiatur (extra synodum L.) presbyter a sex Episcopis, et a suo Episcopo; diaconus a tribus. Carth. c. 12. G. Carth. II. c. 10. L. Tripolitanus presbyter a quinq. Episcopis, diaconus a tribus praesidente Episcopo proprio. Cart. c. 14. G. Corpus canon. Carth. c. 12. & 14. Triburien. c. 10. Tullen. post epist. synod. refert. Carth. c. 12. & Burch. lib. 1. c. 149. & Iuo par. 5. c. 262. decr. et Ansel. li. 3. c. 42. sine inscriptione Capital. lib. 6. c. 235.

CAP. XXIII.

15. q. 7. c. 6. EPISCOPVS nullius causam audiatur absque praesentia clericorum suorum: alioquin irrita erit sententia Episcopi, nisi clericorum praesentia confirmetur. Cart. 14. c. 23. Hadri. ad Episc. Mediom. c. 14. Burch. lib. 1. c. 114. Iuo par. 5. c. 214. decr.

CAP. XXIV.

15. q. 7. si au- SI presbyteri, vel diaconi accusentur; 20m. c. 5. adiuncto legitimo numero ex propinqua regione elector. Episcoporum, quos accusati petierint, hoc est, nomine presbyteri sex, diaconi tres; cum his reor. accusator. Episcopus, causas eor. examinet. Eadem ratio-

ne dier. et dilationum, et examinationum, et personarum inter accusatores, et accusatos seruanda. Ceterorum clericorum causas solus loci Episcopus cognoscit, et iudicat. Carth. c. 20. G. Carth. III. c. 8. L. refertur in corpore canonum & Carth. c. 20. et in concil. Tribur. c. 10. et apud Burch. li. 2. c. 205. in editis, in veter. c. 208. & Iuo part. 6. c. 280. decr.

CAP. XXV.

SI quis ab Imperatore iudicior. publicorum cognitionem petierit, proprio honore priuetur. Si iudicium Episcopale ab Imperatore petat, non impediatur. Carth. c. 107. G. Mileu. c. 19. L. Afr. 71. L.

CAP. XXVI.

SI qui negligant loca pertinentia suae sedi lucrari ad Ecclesiae catholicae unitatem; admoneantur a vicinis Episcopis, ut id faciant. Quod si intra sex menses non fecerint; qui poterit ea lucrari, sibi acquirit, nisi aliqua sit collusio haereticorum cum his: de qua collusione iudicent iudices Episcopi. Si Episcopi diuersarum prouinciarum sint, ille Primas det iudices, sub quo locus ille est, de quo contenditur. si uero communi voluntate vicinos elegerint eos iudices, aut vnus eligatur, aut tres si tres; vel trium, vel saltem duorum sententiam sequantur. Carth. 12. 2. G. Mile. 2. 4. L. Afr. bit. Grego. 88. L. Burch. lib. 1. c. 68. Iuo par. 5. c. 176. 18. d. c. 4. decr.

CAP. XXVII.

PLACVIT, ut non sibi vnus Episcopus vindicet cognitionem. Afr. c. 74.

CAP. XXVIII.

CONTRA Episcopale iudicium laicis non liceat profilere. Andegau. c. 2.

CAP. XXIX.

NVLVS clericus de qualibet causa, extra discussionem Episcopi sui, a saeculari iudice iniuriam patiatur. Matisc. cap. 7.

CAP. XXX.

OMNE negotium clericorum, aut in Episcopi sui, aut in presbyteri, aut Archidiaconi praesentia finiatur. Matisc. c. 8. Burch. lib. 1. c. 21.

CAP. XXXI.

DECERNAT de libertis uestra auctoritas, qui ideo plus a iudicibus affiguntur, quia sacris sunt commendati ecclesiis: ut si quas quispiam dixerit contra eos actiones habere, non audeat eos magistratu con-

tui contradere, sed Episcopi tantum iudicio, in cuius iudicio principaliter constant, quae sunt iustitiae, et veritatis. Indignum est enim, ut ii, qui in sacrosancta Ecclesia iure noscuntur legitimo manumissi, aut per epistolam, aut per testamentum, aut per longinquitatem temporis, libertatis iure fruuntur, a quolibet iniustissime iniquentur et c. Quicumq. a nobis de libertis latum decretum, superbiae ausu praeuaricari temptauerit, irreparabili damnationis suae sententia feriatur. Sed si placuerit Episcopo, ordinarium iudicem, aut quemlibet alium saeculare in audientiam eorum accersiri; cum libuerit, fiat, ut nullus alius audeat causas pertractare libertor. nisi Episcopus, cuius interest; aut is, cui idem audiendum tradiderit. *Matiscon. II. c. 7.* CAP. XXXI.

NEQVE presbyter, neque diaconus, neque subdiaconus de ecclesiis trahantur, aut iniuriam aliquam, in scio Episcopo eorum, patiantur: sed quidquid quis aduersus eos habuerit, in notitiam Episcopi proprii perducatur, et ipse causam iustitiae praecunte discutens, animo clericos accusantis satisfaciatur. *Matiscon. II. cap. 10.*

CAP. XXXIII.

IVDICES non prius viduas, et pupillos conueniant, nisi Episcopo nuntiarint, cuius sub velamine degunt. Quod si Episcopus praesens non fuerit; Archidiaconus, et presbyter pariter sedentes communi deliberatione causis eorum terminos figant, ita iuste, ac recte; ut deinceps de talibus antedictae personae non conuassentur. Quod si is, qui iudex est, aut impetitor, eis aut iniuriam aliquam ingesserit, aut definitionem tanti concilii transgressus fuerit, a communione suspendatur. *Matiscon. II. c. 12.*

CAP. XXXIV.

DECREVIMVS, ut iuxta priscorum Patrum synodalem sententiam, nullus nostrum sine concilii examine deicere quemlibet presbyterum, vel diaconum audeat, et c. Episcopus enim sacerdotibus, ac ministris solus honorem dare potest, auferre solus non potest et c. Qui profecto nec ab vno damnari, nec vno iudicante poterunt honoris sui priuilegiis exui; sed praesentia-

ti synodali iudicio, quod canon de illis praeceperit, definiri. *Hispal. II. c. 6. Hadr. cap. 25. ad Episcop. Mediom. Capitul. lib. 7. c. 320.* CAP. XXXV.

NVLLVS Episcopus, nec Abbas, nec laicus propter iustitiam faciendam sportulas contradictas accipiat, quia ubi dona intercurrunt, iustitia euacuatur. *Vern. c. 25.*

CAP. XXXVI.

NVLLVS Episcopor. presbyterum, vel diaconum, vel archimandritam in dispendio honoris condemnare praesumat, absque huius venerandae sedis consilio. *Foroiul. c. 7.* CAP. XXXVII.

VT comites, iudices, seu reliquus populus obediens sint Episcopo, et iniquem consentiant ad iustitias faciendas, et munera pro iudicio non recipiant et c. *Arcl. sub Carolo c. 13.*

CAP. XXXIX.

EPISCOPVS ad forum, neque ubi publice negotia iudicaria exercetur, non pergat suae causae suffragaturus et c. Hoc et de Abbatibus, et de presbyteris, et diaconibus obseruandum est. Si vero eor. qui in clero sunt, propria causa agenda est; cum licentia Episcopi, et aduocato peragat, et suae causae cum iustitia suffragetur. *Cabilon. sub Carol. c. 11.*

CAP. XXXIX.

EPISCOPI consentientes sint comitibus, et iudicibus ad iustitias faciendas; et nullatenus per aliquorum mendacium, vel falsum testimonium, neque per periurium, aut per praemium lex iusta in aliquo deprauetur. *Magun. cap. 8.*

CAP. XL.

EPISCOPI, et iudices iudicia discernant: quia sunt quaedam iudicanda modo, quaedam Dei iudicio reseruanda. Scriptum est enim: Nolite ante tempus iudicare, quoad usque veniat Dominus, qui et illuminabit abscondita tenebrarum, et manifestabit consilia cordium, et tunc laus erit unicuique a Deo. Et illius memores sint: In quo iudicio iudicaueritis, iudicabitur de vobis. *Remen. c. 19. Burch. lib. 1. c. 60. Iuo par. 5. c. 170. decr.*

CAP. XLI.

PRAEDICATORES sancti, qui districtum Dei iudicium metuant, anima-

rum

rum iudices fiunt: et alios damnant, et liberant, qui semetipsum damnari metuebant. horum profecto nunc in Ecclesia Episcopi locum tenent. Soluendi atque ligandi auctoritatem suscipiunt, qui gradum regiminis sortiuntur. grandis honor, sed graue pondus istius est honoris. Durum quippe est, ut, qui nescit tenere moderamina vitae suae, iudex fiat vitae alienae. Et plerumque contingit, ut ipse iudicii locum teneat, cui ad eum locum vita minime concordat. Ac proinde saepe agitur, ut vel damnet immemor, vel ipse ligatus, alios soluat. saepe in soluendis ac ligandis subditis, suae voluntatis motus, non autem caussarum merita, sequitur. unde fit, ut ipse hac ligandi, ac soluendi potestate se priuet, qui hanc pro suis voluntatibus, et non pro subditorum meritis, exercet. saepe fit, ut erga quemlibet proximum odium, vel gratia moueatur pastor. Iudicare autem digne de subditis nequeunt, qui in subditorum causis sua vel odia, vel gratiam sequuntur. *Greg. homil. 26. super Euang. Ioan. 20. Cum sero esset. apud Aquisg. c. 37.* CAP. XLII.

STATVTVM est in hac sancta, et vniuersali synodo, ut nullus Episcopus deponatur, nisi a duodecim Episcopis, presbyter a sex, diaconus a tribus. In concilio Carthaginensi. cap. duodecimo, [Felix Episcopus dixit: Si quis Episcopus in reatum aliquem incurrerit, et non potest plurimos congregare Episcopos: ne in crimine remaneat, a duodecim Episcopis audiatur, et presbyter a sex, cum proprio suo Episcopo, et diaconus a tribus Episcopis audiatur. Et in eodem concilio, cap. vigesimo: Ut presbyter a sex, diaconus a tribus discutatur Episcopis. Reliquorum clericorum causas, etiam solus Episcopus loci cognoscat, et definiat. *Trib. c. 10. Carth. 12. G. Cart. II. c. 10. & Carth. III. c. 4. L. Tullen. post epist. synod. Burch. lib. 1. c. 149. & lib. 2. c. 205. Iuo par. 5. c. 262. et par. 6. c. 280. decr. Ansel. lib. 3. c. 42.*

CAP. XLIII.

SI forte inter ipsos Episcopos quaestio

de quolibet negotio orta fuerit; Primas prouinciae iudices Episcopos dare debent. *Trosleia. in principio.*

CAP. XLIV.

CLERICI, et monachi, qui inter se negotium aliquod habuerint, a suo Episcopo iudicentur, et non a saecularibus. *Trosleia. c. 3. Ex Capitular. lib. 1. c. 28. Vbi ex Chalced. c. 9.* CAP. XLV.

SANCTIMVS, sicut edicti nostri forma declarat; sententias Episcoporum. quolibet genere latas, sine aliqua aetatis discretionem inuolatas semper, incorruptasque seruare: scilicet, ut pro sanctis semper, et venerabilibus habeatur, quidquid Episcoporum fuerit sententia terminatum. Siue itaque inter minores, siue inter maiores ab Episcopis fuerit iudicatum; apud vos, qui iudicior. summam tenetis, et apud ceteros omnes iudices, ad executionem volumus pertinere. Multa enim, quae in iudicio caprosae praescriptionis vincula non patiuntur; inuestigat, et promittit sacrosanctae religionis auctoritas. Omnes itaque causae, quae vel praetorio iure, vel civili tractantur, Episcoporum sententiis terminatae, perpetuo stabilitatis iure firmantur: nec licet ulterius retractari negotium, quod Episcoporum sententia deciderit. *Edict. Constant. Imperator. apud concil. Valentin. sub Lothario.*

CAP. XLVI.

DEVS vos constituit sacerdotes, et potestatem vobis dedit, de nobis quoque iudicandi, et ideo nos a vobis recte iudicamur, vos autem non potestis ab hominibus iudicari. Propter quod Dei solius inter vos expectate iudicium; ut et vestra iurgia, quaecumque sunt, ad illud diuinum referentur examen. Vos etenim nobis a Deo dati estis, dii, conueniens non est, ut homo diiudicet deos; sed ille solus, de quo scriptum est: Deus stetit in congregatione deorum, in medio autem deos discernit. *Constantinus apud Euseb. lib. 10. c. 1. & Sozom. Trip. lib. 2. c. 2. & apud Paris. sub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 19.*

De immunitate Episcoporum.

TIT. LXI.

u iij CAP.

CAP. I.

Nullus. NEMO clericus, vel subdiaconus, aut diaconus, aut presbyter, aut Episcopus, propter causam suam quamlibet intret in curiam; quoniam omnis curia a cruore dicitur, et immolatio simulacrorum est. Quod si quis clericus in curiam introierit, anathema suscipiat, nunquam rediens ad matrem Ecclesiam. Siluest. in syn. Rom. cc xxxii. Episcoporum. cap. 1. 6. & in epilog. Longob. lib. 2. tit. 5. c. 1. 2. Iuo lib. 4. tit. 5. c. 1. panor.

clesia contendat, omisso iudicio ecclesiastico, publicis iudiciis velit se purgare; licet pro eo sententia feratur, suum locum amittat, si causa criminalis est. Si civilis, amittat quod euicit, si proprium locum habere voluerit et c. Carth. c. 15. G. Corpus canon. c. 15. Carth. III. c. 9. L. Capitulum. lib. 1. c. 38. & lib. 7. c. 145. & 155. Vide Chal. 9. Iuo part. 6. c. 362. decret. Caesar. lib. 5. cap. 63.

CAP. V.

AD vllam administrationem Pontifices, presbyteros, atq. diaconos ideo excusatos esse decreuimus; quia, quod lex sacculi etiam paganis sacerdotibus. et ministris ante praestiterat, iustum est, vt erga Christianos specialiter conseruetur. Aurel. iv. cap. 13.

CAP. VI.

DEVS vos constituit sacerdotes, et potestatem vobis dedit, de nobis quoque iudicandi, et ideo nos a vobis recte iudicamur: vos autem non potestis ab hominibus iudicari. Propter quod Dei solius inter vos expectate iudicium, vt vestra iurgia, quaecumque sunt, ad illud diuinum referantur examen. Vos etenim nobis a Deo dati estis dii. Et conueniens non est, vt homo iudicet deos; sed ille solus, de quo scriptum est: Deus stetit in synagoga deorum, in medio autem deos discernit. Constantinus Imperator in historia ecclesiastica Rufini lib. 10. cap. 2. apud Parisien. sub Ludo. & Lothar. lib. 1. c. 19.

Psal. 81.

Episcopus corrigat subditos.

TIT. LXII.

CAP. I.

De offic. iudic. ordin. c. 3. Greg. IX. c. 1. 60. tit. in 4. col. lect. IRRREFRAGABILI constitutione sancimus, vt ecclesiarum Praelati ad corrigendum subditorum, excessum, maxime clericorum, et reformandum mores prudenter, et diligenter intendant, ne sanguis eorum de suis manibus requiratur. Inno. III. in concil. gen. Later. c. 7.

CAP. II.

De accusa. 34. Grego. IX. c. 4. co. ii. in 4. collect. QUALITER, et quando debeat Praelatus procedere ad inquirendum, et puniendum subditorum, excessus, ex auctoritatibus. non ui, et veteris testamēti colligitur euidenter et c. non solum cum subditis, verum etiam

cum Praelatus excedit, si per clamorem, et famam ad aures superioris peruenerit et c. debet coram Ecclesiae senioribus veritatem diligentius perscrutari et c. diligentius tamen obseruandum est in Praelatis, qui quasi signum sunt positi ad sagittam. Thren. 3. b. Et quia non possunt omnibus complacere; cum ex officio teneantur non solum arguere, sed etiam increpare; quin etiam interdum suspendere, nonnumquam vero ligare; frequenter odium multorum incurrunt, et insidias patiuntur. Ideo sancti Patres prouide statuerunt, vt accusatio Praelatorum non facile admittatur, ne

concul-

conculsis columnis corruat aedificium et c. Inno. III. in conc. gener. Later. c. 8.

CAP. III.

Dis. 83. c. 1. I crimen SI quis Episcopus fornicationem presbyterorum, diaconorum, seu subdiaconorum, vel crimini incestus in sua parochia, precibus, vel pretio interueniente consenserit; vel commissum, sibi que comperit auctoritate sui officii non impugnauerit, ab officio suspendatur. Greg. vii. in syn. Rom. anni vi. c. 12. Tarrac. lib. 5. c. 56.

CAP. IV.

PASTORALIS ordinis est, infatigabiliter reuocare quidquid ad correctionem populorum, immo magis filiorum spiritualium cognouerit pertinere, et non cum suo periculo alienae spei, per solam negligentiam facere detrimentum, sed quod ad generalis salutis spectat compendium, salubri necesse est prouidere tractatu. Clem. ep. 2. post med.

CAP. V.

SVNT quidam presbyteri, seu Episcopi multis vitiis irretiti, quorum vita in se ipsis sacerdotium maculat, et adiecisti, si tibi liceret cum eis edere, aut loqui, nisi coerciti fuerint. Hos ex Apostolica auctoritate redarguendo admoneas, et ad munditiam ecclesiasticae disciplinae reduces. Et si quidem obedierint, saluabunt animas suas, et ipse mercedem lucratus es. Verum tamen colloquutionem, et mensam communem cum eis agere non recuses et c. Saepe conuiuior. sedulitas, et admonitio blanda ad viam perducit iustitiae. Greg. III. ep. 4. in fine.

CAP. VI.

Dist. 43. c. vlt. SICVT non leue discrimen incumbit Pontificibus, siluisse pro diuinitatis cultu, et ecclesiae correctione, quod congruit ita his, quod ablit, non mediocre periculum est; qui cum debeant parere, despicunt. Nicol. epist. ad Mich. Imper. in fine.

CAP. VII.

Distin. 50. CONTVMACEs clerici; prout dignitatis ordo permiserit, ab Episcopis corrigantur; et si qui prioris gradus elati superbia, communionem fortasse contempserint, aut ecclesiam frequentare, vel officium suum implere neglexerint; peregrina eis communicatio tribuatur: ita vt, cum eos paenitentia correxerit, rescripti in matricula gradum suum, dignitatemque reci-

piant. Agath. c. 2. Capitulum. lib. 7. c. 311. et in additi. 280. Iuo par. 6. c. 366. decr.

CAP. VIII.

Vt vnusquisque Episcopus, potestatem habeat in sua parochia, tam de clero, quam de regularibus, vel saecularibus, ad corrigendum, vel emendandum secundum ordinem canonicum spiritalem; vt sic viuant, qualiter Deo placere possint. Vernen. sub Pipino c. 3.

CAP. IX.

QVI praeficitur ad regimen, taliter erga disciplinam subditorum, praestare se debet, vt non solum auctoritate, verum etiam humilitate clarescat. sed tamen ita erit in eo virtus humilitatis, ne dissoluatur vita subditorum, in vitiis: atque ita auctoritas adrit potestatis, ne per tumorem cordis, seueritas existat immoderationis. Haec est in Dei sacerdotibus vera discretio, quae nec per libertatem superbi, nec per humilitatem sunt remissi. Hinc est, quod sancti cum multa constantia redarguerunt etiam Principum vitia: in quibus cum summa esset humilitas, loco tamen necessario liberet transgressores iustitiae increpabant. Alii quando etiam subditos non sponte animo esse humiliores, quoniam facta subditorum iudicantur a nobis, nostra vero Deus iudicet. Agnoscat Episcopus, seruum se esse plebis, non dominum, verum hoc caritas, non condicio exigit. Isidor. lib. 3. de summo bono c. 42. apud Aquisgr. c. 22. Anter. epist. vn. Ansel. lib. 1. c. 53.

9. q. 3. c. 15.

CAP. X.

AD hoc, nisi me fallit opinio, sanctae viuendum est sacerdoti, ne dicta sua repugnantibus factis euacuet; si, quod praedicat fieri debere, non faciat; aut si, quod non facit, praedicare praesumpserit, nihil apud eos, qui eius vitam nouere, proficiat. Quia ad hoc est ecclesiae Dei praepositus, vt non solum bene viuendo alios exemplo suae conuersationis instituat, sed etiam fiducialiter praedicando, singulis ante oculos peccata sua constituat, quae poena maneant duris, quae gloria obedientibus ostendat. Nullius salutem desperando contempnat, animas emendari nolentium plangat, imitatus Apostolum, qui ait: Vt lugeam 2. Cor. 12. multos ex his, qui ante peccauerunt, et g. non egerunt paenitentiam: Et iterum: Quis infirmatur, et ego non infirmor? 2. Cor. 11. g.

u iiii quis

quis scandalizatur, et ego non vror? Quapropter sciens, quod si quibuslibet diuitibus, ac potentibus male viuentibus parcat, aut foueat, eos perdat, simul et pereat: et sancte debet viuere propter exemplum, et pie docere propter suae administrationis officium, certus, quod ei sua iustitia nihil suffragetur, de cuius manu anima pereuntis exigitur. Quando quicumque alius perierit, quem nulla docendi necessitas manet, solus poenas sui sceleris dabit: ille autem, cui dispensatio verbi commissa est, etiam si sancte viuat, et tamen perdit viuentes arguere aut erubescat, aut metuat; cum omnibus qui eo tacente perierint, perit. Et quid ei proderit, non puniri suo, qui puniendus est alieno peccato? Mentior, nisi hoc Dominus per Ezechielem Prophetam sub cuiusdam terroris denuntiatione loquitur, dicens ad eum: Et tu fili hominis, speculatorem dedi te domui Israel. Nec hoc transeunter debemus audire, quod sacerdotem speculatorem appellat, et c. Audies, inquit, sermonem ex ore meo, et annuntiabis eis ex me et c. Hoc est dicere: Si ei sua peccata non annuntiaueris, si eum non argueris, ut ab impietate sua conuertatur, et viuat, et te, qui non increpasti, et ipsum, qui te tacente peccauit, flammis perennibus perdam. Quis, rogo, tam saxi pectoris, quis tam ferreus erit, quem sententia ista non terreat? quis tam alienus a fide, qui sententiae istae non credat? Prosper de vita contemplat. lib. 1. c. 20. apud Aquisgr. c. 26. CAP. XI.

SACERDOTES pro populorum iniquitate damnantur, si eos aut ignorantes non erudiant, aut peccantes non arguant, testante Domino ad Prophetam: Speculatorem dedi te domui Israel. Si non fueris locutus, ut se custodiat impius a via sua; ille in iniquitate sua morietur, sanguinem vero eius de manu tua requiram. Sic enim Heli sacerdos pro filiorum iniquitate damnatus est: et licet eos delinquentes admonuit, sed tamen, ut oportuit, non redarguit. sacerdotes exquirere debent peccata populorum, et sagaci sollicitudine vnumquemque probare, iuxta testimonium Domini, ad Hieremiam loquentis: Probatores, inquit, dedi te in populo meo ro-

bustum, et scies, et probabis vias eorum. Sacerdotes studio corrigendi, facta perferuari debent subiectorum; ut emendatos lucrifacere possint. Sicut autem peccatorem conuenit argui, ita iustum non exulcerari. Sacerdotes curam debent habere de his, qui pereunt, ut sacerdotali redargutione, aut corrigantur a peccatis, aut si incorrigibiles existunt, ab Ecclesia separentur et c. Bonorum studia sacerdotum, multa diligentia etiam parua plebium facta perquirunt, ut dum in minimis subditorum peccatis se acerrimos praestant, maiori malo cautos sibi subditos, ac sollicitos faciant. Sicut medici morbos imminentes curandos suscipiunt, futuros vero, ne irrepant, medicinae obiectu quadam praescientia antecedunt: ita et doctores boni, sic ea, quae male acta sunt, refecant; ut ea, quae admitti possunt, ne perpetrentur, doctrina sua succurrente praueant. Isido. lib. 3. de summo bo. cap. 46. apud Aquisgr. c. 36.

CAP. XII.

POST illa verba, quibus negligentium sacerdotum finis ostenditur, de Pontifice officium suum curante, Prophetam sic loquitur: Si autem annuntians te ad impium, ut a vitiis suis conuertatur, non fuerit conuersus a via sua; ipse impius in iniquitate sua morietur, et tu animam tuam liberasti. Hic certe satis euidenter ostenditur, quod siue proficiant, siue non proficiant auditores, tacere eis non debeant sacerdotes. Nec ideo rei sunt, si forte eorum verba populi non audiunt, vel audita contemnant; sed si ab eis corrigendis abstant: quia si nec exemplo vitae praepositorum suorum, nec verbo doctrinae populi contumaces emendati proficiunt, ipsi sibi causa suae perditionis existunt, et doctores suos, quorum exempla simul, ac verba despiciunt, inuoluere criminibus suis omnino non poterunt, et c. Quod si corripientem, si iram futuram, quae contemptoribus imminet nuntiantem, homines terreni despiciant; sanguis eorum in ipsis erit: et sacerdos, qui eis peccata eorum non tacuit, poenae, quae eos expectat, particeps esse non poterit. Prosper. lib. 1. de vita contempl. c. 22. apud Aquisgr. c. 106. CAP. XIII.

SCRIPTURA diuina (Episcopos bonos) spec-

CAP. XVII.

OPORTEET, ut Episcopi suae parochiae sacerdotes, et monachos (a illicitationibus, et negotiationibus) aliisque illicitis actionibus, sua auctoritate conpescant; transgressores vero censura corripiant. Parisien. sub Ludouico, et Lothar. lib. 1. c. 28.

CAP. XVIII.

VNVSQVISQVE Episcoporum, non solum presbyterorum, verum etiam sequentium ordinum parochiae suae gradum amittentium, vitam, et conuersationem, morumque emendationem tam per se, quam per ministros suos nouerit, eosque canonicae disciplinae subdere non negligat. Parisien. sub Ludouico, et Lothar. lib. 1. c. 34.

CAP. XIX.

NECESSE est, ut rector sollerter inuigilet, ne hunc cupidus placendi hominibus, pulset; ne cum studiose interiora penetret, cum prouide exteriora subministrat, se magis a subditis diligi, quam veritatem quaerit: ne cum bonis actibus, fultus, a mundo videtur alienus, hunc auctori reddat extraneum amor suus. Aquisgr. II. sub Ludo. par. 1. c. 10. CAP. XX.

SI forte vllus Episcopus, deinceps sectatores auaritiae ministros in parochia sua constituerit, et eorum cognitam prauitatem auctoritate pastoralis acriter ferire detrectauerit; exemplum negligentis Heli sacerdotis imitari se cognoscat, et synodali correptioni modis omnibus subiiciendum. Nam et in consensu communi statuimus, ut vnusquisque Episcopus, super Archidiaconos suos deinceps vigilantiorum curam adhibeat, quoniam propter eorum auaritiam, et morum improbitatem multi scandalizantur, et ministerium sacerdotale vituperatur, et in ecclesiis a sacerdotibus, multa propter eos negliguntur. Aquisgr. II. sub Ludou. Imper. part. 3. c. 4. Parisien. sub Ludouico, et Lothar. lib. 1. c. 25.

CAP. XXI.

IPSI Episcopi concessum sibi otium, non in suas voluptates, sed in diuinum, et officiosum conuertant negotium: quatenus studentes praedicationi, et correctioni, atque confirmationi, quod haecenus per parochias fuit neglectum, sollerter, et deuotissime de cetero sit correctum, et emendatum

nos) speculatores appellat, qui speculantur actus omnium, et qualiter vnusquisque cum suis in domo, qualiter in ciuitate cum ciuibus viuat, intentione religiosae curiositatis explorant; quos bonos probauerint, honorando confirmant; quos deprehenderit vitiosos, arguentes emendant; aut si emendare nequiuerint, aequanimiter portant, habituri vberimum fructum, aut de sua districtione, si correcti profecerint; aut de sua patientia, etiam si illi, quos sustinent, emendari noluerint. Parisien. sub Ludouico, et Lothar. lib. 1. c. 4.

CAP. XIV.

QVI sacerdos est, et non corripit delinquentes, sacerdotis officium praeterit. Hieron. in c. 2. Malach. apud Parisien. sub Ludouico, et Lothar. lib. 1. c. 12.

CAP. XV.

OMNIBVS sacerdotibus illa specialiter sententia beati Gregorii ante oculos constituenda est, in qua inter cetera: Cum rerum, inquit, necessitas exposcit, pensandum valde est, ad culmen quisque regiminis qualiter veniat; atque ad hoc rite perueniens, qualiter viuat; et bene viuens qualiter doceat; et recte docens, infirmitatem suam cotidie, quanta valet consideratione, cognoscat. Parisien. sub Ludouico, et Lothar. lib. 1. c. 12. ex Greg. in pro. pastor.

CAP. XVI.

SI forte, quod absit, vllus Episcoporum deinceps sectatores auaritiae ministros in parochia sua constituerit, et eorum cognitam prauitatem auctoritate pastoralis acriter ferire detrectauerit; exemplum negligentis Heli sacerdotis imitari se cognoscat; sciatque, quia quidquid prauitatis, vel auaritiae, huiusmodi subiecti in plebibus Christi egerint; si eos corrigere iuxta facti qualitatem neglexerit; in eo proculdubio, a quo constituti sunt, ea, quae admiserint, redundabunt; et synodali se correptioni modis omnibus subiiciendum. Nam et in communi consensu statuimus; ut vnusquisque Episcopus, super Archidiaconis suis deinceps vigilantiorum curam adhibeat; quoniam propter eorum auaritiam, et morum improbitatem multi scandalizantur. Parisien. sub Ludouico, et Lothar. lib. 1. c. 25. Aquisgr. II. sub Ludou. par. 3. c. 4.

Etione stipendia ab eis exigant. Obferuandum etiam modis omnib. vt si quando eis peragrandae parochiae necessitas incumbit, in confirmandis hominib. in inquirendis rebus emendatione dignis, in praedicatione verbi Dei, in lucris animarum potius, quam in depraedandis, et spoliandis hominib. et scandalizandis fratribus operam dent. Et si quando eis ad peragendum ministerium suum a fratrib. aut subditis aliquid accipiendum est, hoc summopere obseruare debent, ne quem scandalizent, aut grauent. Tanta ergo in hac re discretio tenenda est, vt et verbi Dei praedicator, vbi proprii desunt, et item fratres illius potentia non grauentur, exemplo Apostoli Pauli, qui ne quem grauaret, arte, et manibus victum quaerebat. *Cabilo. sub Carolo c. 14. Iuo par. 3. c. 133. decr.*

CAP. IIX.

EPISCOPI praeuideant, quem honorem presbyteri pro ecclesiis senioribus tribuant. *Vorma. 58.*

CAP. IX.

DI DICIMVS quorundam relatu, nonnullos coepiscoporum nostrorum in peragendis parochiis suis non solum confacerdotib. verum etiam quibusdam aliis fidelibus, quibus consultum ferre debuerant, oneri existere, et ob hanc causam multos in sui detrectationem, detestationemque pertrahere. Idcirco in commune statuimus, ne ulterius a quoquam Episcoporum tale quid fiat. Statuimus etiam, vt tempore congruo vnusquisq. (*Episcopos.*) parochiam suam circumeat. Et quamquam auctoritas canonica doceat, vt quarta pars decimarum, et reddituum ex oblationibus fidelium in vsus Episcoporum cedat; vbi cumque tamen Episcopus sua habet, suis contentus sit: vbi autem nihil rerum ecclesiae suae habet, accipiat de memorata quarta parte sibi, suisque: non quod auaritia, quod absit, sua serit; sed potius, quod necessitas compulerit. Ceterum si accipiendi

nulla necessitas viderit; nihil de memorata quarta parte accipiat, sed vsibus ecclesiarum, et pauperibus Christi impartientiam secundum suam dispositionem relinquat. *Paris. sub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 31.*

CAP. X.

IPSA visitatio plebium, et parochialium sacerdotum, tam moderate, et in quantum fieri potest, iuxta canonicam institutionem fiat: vt manifestum sit, siue per nos, siue per nostros sola ibi animarum lucra perquiri, nec aliquem importunitate, et nimietate grauari, et contristari; ne verbum Domini, et doctrina blasphemetur. Placet. Firmatum. *Valent. sub Lothar. c. 17.*

CAP. XI.

DE seruitio presbyterorum, erga Episcopos suos, consuetudo, vt nobis videtur, valde reprehensibilis amputetur; vt scilicet quotiens Episcopus statuto tempore visitationem, et praedicationem per eosdem sacerdotes, et populos non exercet, nequaquam ab eis pro solito seruitio pecunias exigat. Hoc enim et B. Iob per similitudinem terrae fructiferae, et agricolarum eius, id est, Ecclesiae, et sacerdotum, nimiscauendum significat dicens: Si fructus eius comedi absq. pecunia, et animam agricolarum eius afflixit; docens, nequaquam absque pecunia, id est, praedicationis verbo, vel pretio, ecclesiastica stipendia vsurpanda; nec improbitate aliqua agricolarum, id est, confacerdotum, et conlaborantium animas affligendas. *Valent. sub Lothario c. 22.*

CAP. XII.

STATVIMVS, ne Episcopi, quando pro confirmando populum parochias circumeunt, Archipresbyteros suos grauent; vt huiusmodi dispensa contenti sint: panes centum, fristringas quattuor, vini sextaria quinquaginta, pullos septem, oua quinquaginta, agnum vnum, porcellum vnum, annonam ad caballos modios sex, feni corbestres, mel, oleum, cera, quod sufficit. *Ticinens. sub Ludouico II. cap. 15.*

Episcopi veniant ad synodum.

TIT. LXV.

CAP.

CAP. I.

Distin. 18. c. 6.

QVI non conuenerint (*ad synodum*) cum sani in suis sedibus sint, neq. excusatione, aut alia necessaria causa impediuntur; fraterne admoneantur:

Chalc. c. 19. Iuo par. 4. c. 243. decr. Ansel. lib. 6. c. 99.

CAP. II.

EPISCOPOS, qui acceptis epistolis nostris, aut cognitis, neq. per se, neque per canonicam excusationem ad praesentem synodum venerunt; ab Episcopali suspendimus officio. *Greg. VII. in synod. Rom. anni v. sui Pontificatus, c. 5.*

CAP. III.

ANNO ab incarnatione Domini millesimo octuagesimo primo celebrata est synodus Romae, in qua dominus Papa suspendit ab officio quosdam Episcopos, qui ad concilium inuitati, neq. ipsi, neque nuntii eor. pro ipsis venerunt. *Greg. VII. in synod. Rom. anni. xix. sui Pontificatus.*

CAP. IV.

Dist. 18. c. 12. si quis.

AD Arelatensis Episcopi arbitrium synodum congregandam, si quis commonitus infirmitatis causa defuerit, personam vice sua dirigat et c. Si quis adesse neglexerit, aut coetum fratrum, ante quam dissoluatur concilium, crediderit deserendum; alienum se a fratrum communione cognoscat, nec eum recipi liceat, nisi in sequenti synodo fuerit absolutus. *Arcl. II. c. 18. et 19. Burch. lib. 1. c. 50. Iuo par. 5. c. 160. decr. Caesar. lib. 4. c. 117.*

CAP. V.

Distin. 18. c. 4. & 15.

ADMONEANTVR Episcopi eius prouinciae a Metropolitanano suo, vt ad synodum veniant, post tertiam hebdomadam Paschae, et idibus Octobr. et c. Non fiant autem synodi ab eis sine Metropolitanano (*cui de omnib. causis constat permissum esse iudicium L.*) *Antio. 20. Vide Mart. Br. 18. Burch. lib. 1. c. 44. Iuo lib. 4. tit. 2. c. 3. panor. & par. 5. c. 154. decr.*

CAP. VI.

Dist. 18. c. 5.

NON oportet Episcopos vocatos ad synodum, contemnere, sed abire, et docere, et discere ad emendationem ecclesiae, et aliorum. Qui contempserit, se ipsum accusat, nisi ob valetudinem omittat. *Laod. 40. Mart. Brac. 19. Burch. lib. 1. c. 47. Iuo par. 5. c. 157. decr. Caesar. lib. 4. c. 114.*

CAP. VII.

SI saepius vocati noluerint venire ad synodum, ne sua delicta cognoscantur: ab ecclesia, et dioecesibus expellantur etiam Primates. *Carth. 5. 4. G. Carth. III. c. 43. L. Afr. 20. L.*

CAP. IIX.

QVOTIENS synodus conuenire debet, *Dist. 18. c. 10. placuit.*

Episcopi, qui neq. aetate, neq. valetudine, neq. aliqua necessitate graui impediuntur, conueniant. Primates vero vnus cuiusque prouinciae ex omnib. Episcopis duos, vel tres ex singulis collegiis eligant, qui compareant in die synodi. Si non compareant, neque impedimentum Primati ostendunt, communionem suae ecclesiae contenti sint. *Carth. 77. G. (duae, vel tres fiant turmae, et ex singulis turmis aliquot veniant. L.) Carth. v. c. 10. L. Afr. c. 43. L. Capitul. li. 7. c. 34. et 460. Ansel. lib. 7. c. 188. et 190. in addit.*

CAP. IX.

EPISCOPOS ad synodum ire non tardet, nisi graui necessitate inhibeatur, sic tamen vt in sua persona legatum mittat, suscepturus, salua fidei veritate, quid quid sacra synodus statuerit. *Carth. IV. c. 21. Ansel. lib. 7. c. 191. in addit.*

CAP. X.

SI Episcopus Metropolitanus ad com-

provinciales Episcopos epistolas direxerit, in quibus eos ad ordinationem summi Pontificis, aut ad synodum inuitat; postpositis omnib. excepta graui infirmitate, aut praeeptione Regia, ad constitutum diem adesse non differant. Quod si defuerint, sicut prisca canonum praecipit auctoritas, vsque ad proximam synodum a caritate fratrum, et Ecclesiae communi priuentur. *Agath. 35. Burch. lib. 1. c. 49. Iuo lib. 4. tit. 2. c. 5. panor. & par. 5. c. 159. decr. Caesar. lib. 4. cap. 116.*

CAP. XI.

CVM Metropolitanus fratres, vel comprovinciales suos ad concilium, aut ad ordinationem cuiuscumq. confacerdotis crederit euocandos, nisi causa euidentis tae dii exstiterit, nullus excuset. *Epaum. c. 1.*

CAP. XII.

SI quis Episcoporum commonitus a Metropolitanano, ad synodum, nulla graui intercedente necessitate corporali, venire contempserit, sicut statuta Patrum censuerunt

runt, vsque ad futurum concilium cuncto-
rum Episcoporum caritatis communione
priuetur. *Tarr. c. 6.* CAP. XIII.

N V L L V S Episcoporum, admonen-
te Metropolitano Episcopo, nisi certa tae-
dii causa detentus, ad concilium, vel ordi-
nationem confacerdotis venire penitus vl-
la excusatione detrectet. *Aurel. II. c. 1.*

CAP. XIV.

S I quis Episcopus ad synodum venire
distulerit, vsque ad maiorem synodum a
fratrib. et comprouincialibus maneat ex-
communicatus; nec eum ex alia prouincia
vllus Episcopus interea comunicare prac-
sumat et c. *Turon. II. cap. 1.*

CAP. XV.

S I quis de prouincialib. Episcopis a Me-
ropolitano suo ad concilium intra suam
prouinciam fuerit euocatus, et praeter eui-
dentem infirmitatem ad concilium veni-
re distulerit, atque de synodali conuentu,
ante quam cuncta conueniant, sine com-
meatu concilii ipsius discedere fortasse
praesumpserit; sicut est praecedentib. re-
gulis statutum, sex mensibus a missar. offi-
cio suspendatur. Quod si quem a concilio
quaecumque necessitas illata abstulerit, a
Metropolitano suo veniam postulans, ad
missarum faciendar. gratiam reuocetur. *Aurel. v. c. 18.*

CAP. XVI.

S I aliquis (*Episcopus*) contumax fuerit,
aut excusationem falsae necessitatis, quare
non interfuit (*concilio*) inuenerit, et postea
publicatum fuerit, quod inepta erat eius
excusatio; volumus, vt vsque ad concilium
vniuersale a communione, et caritate fra-
trum maneat alienus. *Matise. II. c. 20.*

CAP. XVII.

T E M P O R E, quo concilium per Me-
ropolitani voluntatem, et regiam iusio-
nem electum fuerit agere, omnes confini-
timos Episcopos in vnum oportet adesse,
nec pro tali re, quaelibet causa opponi de-
bet ad excusationem. Quod si contigerit,
aliquem de fratrib. retineri ab infirmitate,
qualiter non possit venire, aut per re-
giam iusionem iniunctum acceperit ali-
quid agere, vt sit, per quod non possit con-
cilio interesse; quidquid tale acciderit, Me-
ropolitano suo fideliter intimet, cuncta
per suam epistolam manu sua subscriptam

et c. Archipresbyterem suum dirigat, aut
si Archipresbytero impossibilitas fuerit,
presbyterum vtilem instructum, vt ratio
poscit, atque cum eo mandatarium suum
iuxta legis ordinem munitum; vt si a quo-
libet contra eundem Episcopum in con-
cilio fuerit suggestum, ab eo, quem dire-
xit, qui petit, accipiat responsum; et iusti-
tia, quae fuerit ordinata, nullam in post-
modum dilationem habeat. *Emerit. c. 5.*

CAP. XVIII.

D E C R E T V M est priscis canonib.
semel in anno fieri concilium, vbi elegerit
Metropolitanus Episcopus, atq. in ea san-
cta regula manet ordinatum, vt comprou-
inciales Episcopi, dum a suo Metropolita-
no fuerint admoniti, praesto esse de-
beant ad locum tempore debito. Sunt non-
nulli, qui pro hoc admonitionem sui Me-
ropolitani, et regiam iusionem acci-
piunt, et minime implent, quae iubentur:
hos priscor. canonum sententiae excom-
municatos esse iubent, vsq. ad tempus su-
peruenturi concilii, et quamuis excom-
municationis damno feriantur, nihil tale
in his impenditur; quod debeant meruere.
Placuit huic sanctae synodo, vt quisquis
ille Episcopus ad concilium venire distu-
lerit admonitus, illic excommunicationis
agat tempus, vbi cum his, qui praesentes
fuerint, elegerit Metropolitanus: caella
vero, et res ad eum pertinentes, quousque
ille sub paenitentia fuerit, instantia, et sol-
licitudine regantur Metropolitanus, quia
ideo est hoc electum, vt discat sub paeni-
tentia, quod implere noluit voluntate re-
cta. Dum ergo ad suam redierit caellam,
rem in statu inueniat, quae ecclesiae suae
est debita. *Emeriten. cap. 7.*

CAP. XIX.

Q V I S Q V I S Episcoporum, excepta
ineuitabili causa, se absentauerit a con-
cilio; vnus anni erit excommunicatione ple-
ctendus. *Toletan. XI. c. 15. Iuo lib. 4. tit. 2. c. 6. panor.*

CAP. XX.

Q V I non conueniunt Episcopi (*ad sy-
nodum*) dum sani sunt, et necessitas, aliave
causa non excusat, fraterne corrumpantur.
Trull. c. 8.

CAP. XXI.

Q V I S Q V I S (*Episcoporum*) Kal. No-
uemb. annis singulis pro celebratione con-
cilio

cilii venire distulerit, excommunicationi
debitae subiacebit. *Tolet. XIII. c. 12.*

CAP. XXII.

S I quilibet Episcopus ad synodum vo-
catus, quacumq. occasione venire distule-
rit, nisi euidens impossibilitas praepedie-
rit, salua censura ex hoc Patrum auctori-
tate decreta, cesset ab officio, donec satisfa-
ciat fratribus. *Melden. cap. 3.*

CAP. XXIII.

E P I S C O P I secundum illorum mi-
nisterium, ac sacram auctoritatem, vniti
sunt; eo synodales conuentus secundum ius-
sionem canonicam frequenter procurent;

quatenus ordo ecclesiasticus, qui quali ob-
ligeratus iam fuerat, quoniam synodi pro-
pter discordiam Regum frequentari non
poterant, Episcopali collatione ad necessa-
rium, ac debitum statum reduci praeva-
leat. *Tullen. cap. 2.*

CAP. XXIV.

S I quis Episcoporum synodo neglexe-
rit adesse, aut coetum fratrum, antequam
concilium dissoluatur, crediderit deser-
endum; alienatum se a fratrum communi-
one cognoscat, nec eum recipi liceat, nisi in
sequenti synodo fuerit absolutus. *Vorin. cap. 16.*

Qui prius ordinati sunt Episcopi, priorem

locum obtinere debent.

TIT. LXVI.

CAP. I.

Q V I prius ordinati sunt Epi-
scopi, iis, qui postea ordinati
sunt, praeferrantur. saluo iure
Primum Numidiae, et Mau-
ritaniae. *Carth. 87. G.*

Afr. 53. L. Mileu. 13. L. Nicol. ad Michael. post med. Burch. lib. 1. cap. 56. Iuo part. 5. c. 16. de dec.

CAP. II.

P L A C V I T, vt quicumque deinceps
ab Episcopis ordinantur per prouincias
Africanas, litteras accipiant ab ordinato-
ribus suis manu eorum conscriptas, conti-
nentes Consulem, et diem, vt nulla alterca-
tio de posteriorib. vel anterioribus oria-
tur. *Carth. 90. G. Mileu. cap. 14. L. Afric. 56. L. Iuo part. 5. c. 16.*

CAP. III.

N V L L V S Episcoporum se praeferrat
alteri per ambitionem; sed omnes cogno-
scant tempus, et ordinem consecrationis

suae. *Angl. 8.*

CAP. IV.

C O N S E R V A T O Metropolitanus
Episcopi primatu ceteri Episcopi, secun-
dum suae ordinationis tempus, alius alio
sedendi deferat locum. *Brac. I. c. 24.*

CAP. V.

X V. Kal. Iun. congreganda est in vna-
quaque prouincia synodus et c. et conue-
nientes omnes Episcopi pariter introeant,
et secundum ordinationis suae tempora
resideant. *Tolet. IV. c. 3.*

CAP. VI.

D V M vnanimittatis nostrae conuentus
in Arelatensium vrbe in basilica sancti Ste-
phani martyris primi adgregatus consti-
tueret, atq. vnusquisque nostrorum ex mo-
re secundum ordinationis suae tempus in
locis debitis resideret, rerum omnium Do-
mino prius deuotissima gratiarum iura
persoluimus. *Arel. sub Carolo in prin.*

Episcopi habeant honorem presbyteris.

TIT. LXVII.

CAP. I.

*n. q. 3. si E-
piscopus. c.*

E P I S C O P V S iracundus, quod
esse non debet, si aduersus pres-
byterum, vel diaconum cito mo-
ueatur, et eiicere velit ab eccle-
sia: prouidendum, ne innocens condemne-
tur, neque communione priuetur. confu-

giat itaque ad Metropolitanum, vel si ab-
est, ad propinquum: (*confugiat ad propin-
quos Episcopos L.*) et causa discutatur. et
is Episcopus, qui eum iuste, vel iniuste deie-
cit, patienter ferat finem cognitionis; al-
teri vero communio non detur. si superbe
versetur clericus contra Episcopum, cor-

ripiatur. Nam et Episcopus benigne dilectionem, et ordinem praestet ministris, et hi Episcopis patienter obediant. *Sard. 1. 4. G. 1. 7. L. Vide Nicde. apud Carth. vi. c. 6. L. ante canones Carth. G. c. 1. 3. 5. G. Vide Afr. 1. 0. 1. L. Iuo lib. 5. tit. 5. c. 4. panor. et par. 1. 4. c. 1. 5. decr. Ansel. lib. 3. c. 68. Caesar. lib. 5. c. 48.*

CAP. II.

Dis. 95. c. 9. EPISCOPVS in quolibet loco sedens, stare presbyterum non patiat. *Carthag. iv. c. 3. 4. Caesar. lib. 4. c. 5. 1. et 7. 6.*

CAP. III.

Distin. 95. c. 10. EPISCOPVS in ecclesia in consensu presbyterorum sublimior sedeat; intra domum vero collegam se presbyterorum esse cognoscat. *Carth. iv. c. 3. 5. Iuo par. 5. c. 1. 3. 7. decr. Caesar. lib. 4. c. 5. 1. et 7. 6.*

CAP. IV.

Distin. 74. c. 5. EPISCOPORVM, quorum vita non reprehenditur, posteriorem prior nullus praeponat, nisi forte elatus superbia, quod pro necessitate ecclesiae Episcopus

Ne Episcopi sint superbi.

TIT. LXVIII.

CAP. I.

MODESTIAE tuae non auctoritas constantiam, sed mansuetudo commendat, iustitiam lenitas temperet, patientia contineat libertatem; et declinata superbia, cui proximum est, ut decidat; ametur humilitas, cui semper debetur, ut crescat. *Leo ep. 8. 8. ad Rauennium Arclaten. Episcop.*

CAP. II.

NVLLVS Episcoporum alium Episcopum conculcet. *Arcl. 1. c. 17.*

CAP. III.

NVLLVS Episcopus se praeferat alteri per ambitionem. *Anglic. c. 8.*

CAP. IV.

EPISCOPVS ita humiliter pariter, et auctoritate praestabit, ut nec per nimiam humilitatem suam subditorum vitia conualescere faciat, nec per immoderatam auctoritatem seueritatis, potestatem exercent; sed tanto cautius erga sibi committos agat, quanto durius a Christo iudicari formidat et c. *Isid. lib. 2. c. 6. de eccle.*

pus iusserit, implere contemnat. Archidiaconum simplicem, aut impeditum potest in sui loci nomine retinere, et ordinationi ecclesiae eum, quem elegerit Episcopus, praeponeat. *Agath. 2. 3. Vide Carthagini 87. G. Mileuitan. 3. L. c. 1. 1. 2.*

CAP. V.

COMPERIMVS, eo quod nonnulli Praelatorum, nulla interueniente necessitate, non cum clericis, sed potius seorsum cum laicis, et quibusdam familiaribus suis sermocinari, et conuiuari delectentur. Quae res, quia valde a paterna sollicitudine abhorret, et subditos in contemptum magistrorum, murmurationemque, et in diuinorum obsequiorum transgressionem pertrahit, prorsus rescandam esse statuimus; et ut ab hinc Praelati in his, quae praemissa sunt, quantum facultas permiserit, sibi subditis participes existant, censuimus. *Parisen. sub Ludouico, et Lothario lib. 1. c. 2. 1.*

off. apud Aquisgr. 9. prope finem. Raban. lib. 1. c. 4. de instir. cleric.

CAP. V.

SANCTI viri dum praesunt, non in se potestatem ordinis, sed aequalitatem conditionis attendant, nec praesse gaudeant hominibus, sed prodesse. Sciant enim, quod antiqui Patres nostri, non tam Reges hominum, quam pastores pecorum fuisse memorantur, et c. Homo quippe animalibus irrationalibus, non autem ceteris hominibus natura praelatus est. Idcirco ei dicitur: ut ab animalibus, et non ab homine timeatur, quia contra naturam superbia est, ab aequali velle timeri. cuncti, qui praesunt, non in se potestatem debent ordinis, sed aequalitatem pensare conditionis, et c. Necessesse est ergo, ut rectores a subditis timeantur, quando ab eisdem Deum minime timeri deprehendunt. ut humana saltem formidine peccare metuant, qui diuina iudicia non formidant, et c. Praelati plebibus plangunt culpas infirmantium, seque sic de alienis lapsibus, ac si de propriis affligunt, et c. *Grego. lib. 2. 1. mora-*

2. 1. moral. c. 1. 1. in Iob c. 3. 1. et lib. 2. c. 6. pastoral. apud Aquisgr. 1. 3. post princ.

CAP. VI.

PLERVMQVE qui subire magisterium pastorale cupiunt, nonnulla quoque bona opera animo proponunt; et quamuis hoc elationis intentione appetant, operaturos tamen se magna pertractant. sitq. ut aliud in imis intentio supprimat, aliud tractantis animo superficies cogitationis ostendat. Nam sibi ipsa de se mens saepe mentitur, et fingit se de bono opere amare, quod non amat; de mundi autem gloria non amare, quod amat. Saepem mens principari appetens, sit ad hoc pauida, cum quaerit; audax, cum peruenerit. Tendens enim, ne non perueniat, trepidat; sed repente perueniens, iure sibi hoc debitum, ad quod peruenerit, putat. Cumq. percepto principatus officio perfrui saeculariter coeperit, libenter obliuiscitur, quidquid religiose cogitauit. Necessesse est enim, ut dum cogitatio extra usum ducitur, protinus mentis oculus ad opera transacta reuocetur; ac penset quisq. quid subiectus egerit, et repente cognoscat, si Praelatus bona agere, quae proposuerat, possit, quia nequaquam valet in culmine humilitatem discere, qui in imis positus non desinit superbire, et c. Plerumque in occupatione regiminis ipse quoque boni operis usus perditur, qui in tranquillitate tenebatur et c. Quid est potestas culminis, nisi tempestas mentis? et c. *Greg. lib. 1. pastor. c. 9. apud Aquisgr. c. 1. 4. in fine.*

CAP. VII.

QVIA sunt plerique, qui non paternum affectum circa gregem sibi commissum, sed quendam exercere videntur dominatum; eumq. non ut Dominicum, sed

flatibus ventosae arrogantiae inflati, ut suum proprium tractare non verentur: quantum a paternitatis officio aberrant, subter collecta documenta declarant. Dominus in Euangelio: Si diligis me, pasce oves meas; meas inquit, non tuas. Item: Qui maior est vestrum, erit minister vester. Et non post multa: Non ita erit, inter vos; sed qui voluerit inter vos maior fieri, erit vester seruus. Petrus: Neq. dominantes in clero, sed forma facti gregis ex animo. Salomon: Principem te constituerunt, nonlli extolli, sed esto in eis quali vnus ex ipsis. Fulgentius in libro de veritate praedestinationis, et gratiae. Non ideo, inquit, se solum quilibet Episcopus vas misericordiae putet, in gloria praeparatum, quia Pontificali militia fungitur; sed si pro grege sibi redditos sollicitus semper inuigilaret, et praedicet verbo, instet oportune, imoportune, arguat, obsecret, increpet, in omni patientia, et doctrina, nec sibi dominatum superbus usurpare contendat, sed Apostolicis informatus eloquiis, et exemplis, seruum se cunctis exhibeat; neq. sedis illius altitudine collatum sibi gaudeat temporale fastigium, sed humili corde fidelibus praebat bonae conuersationis exemplum. Quicumq. igitur sacris officiis seruituri, sub quolibet ordine applicantur; dignum est, ut illius dicantur, cuius seruitio mancipantur. Qua ergo temeritate, in mo praesumptuosa vanitate quilibet Praelatorum dicere praesumit, illa congregatio mea est, aut ille presbyter, vel clericus meus est; cum non illius sit, sed illius, cui dicatus est? Proinde quia is inolitus vsus ecclesasticae non concordat regulae, corrigatur, necesse est. *Paris. sub Lud. et Loth. li. 1. c. 2. 3.*

Ne Episcopus sit iracundus.

TIT. LXIX.

CAP. I.

re. q. 3. si Episcopus. 4.

SI inueniatur quis Episcopus ad iram propensus, quod quidem ab eiusdem homine abesse debet, et aduersus presbyterum vel diaconum cito commotus, cum ex ecclesia eicere voluerit, prouidendum est, ne is repente con-

demnetur, et communionem priuetur. *Sard. 1. 4. G. 17. L. Carth. vi. c. 6. Carth. 1. 3. 5. L. Afr. 1. 0. 1. L. Iuo lib. 5. tit. 5. c. 4. panor. et par. 1. 4. c. 1. 5. decr. Ansel. lib. 3. cap. 68. Caesar. lib. 5. cap. 48.*

CAP. II.

PLACVIT huic sancto concilio, ut

x uij omnis

omnis potestas Episcopalis modum ponat suae irae, nec pro quolibet excessu cuiuslibet ex familia ecclesiae aliquid corporis membrorum sua ordinatione praesumat extirpare, aut auferre et c. et quia omnino iu-

stum est, ut pontifex saeuissimam non impendat vindictam, quidquid coram iudice verius patuerit, per disciplinae seueritatem, atq. turpi decaluatione maneat emendatum. Emerit. c. 15.

Ne Episcopus tributa clericis imponat, neve ipsorum, aut ecclesiae res iniuste eripiat. TIT. LXX.

CAP. I.

DEFINIVIT sancta haec, et vniuersalis synodus, nullum Archiepiscoporum, aut Metropolitano- rum relinquere propriam ecclesiam, et sub occasione quasi visitationis ad alias accedere, et potestate propria in inferiorem abuti, et consumere redditus, qui apud illos inueniuntur ad ecclesiasticam dispositionem, et alimenta pauperum et c. Excepta hospitalitate, quae aliquando ex necessario transitu fortassis accesserit, sed et tunc non alia, nisi ex his, quae sunt ad praesens, de compendio praeparata inueniuntur, cum reuerentia, et cum timore Dei dignanter accipiat; nihil omnino eorum, quae sunt ecclesiae illius, vel suffraganei Episcopi petens, vel exigens. Si enim vnumquemq. Episcoporum, ecclesiae propriae rebus cum multa parcitate uti, et nullatenus in proprias utilitates importune, ac sine ratione dispendere, vel consumere redditus ecclesiasticos sacri canones decernunt; qua putas impietate iudicabitur dignus, qui aliis Episcopis commissas ecclesias grauare, vel ambire, ac per hoc sacrilegii crimen incidere non formidat? et c. CP. 119. cap. 19. vel 17. sub Hadr. 11.

CAP. II.

PROHIBEMVS, ne subditos suos tallis, et exactionib. grauare praesumant. Sustinemus autem, pro multis necessitatibus, quae aliquotiens superueniunt; ut si manifesta, et rationalis causa extiterit, cum caritate moderatum ab eis valeant auxilium postulare. Cum enim dicat Apostolus: Non debent parentibus filii thesaurizare, sed parentes filiis; multum longe a paterna pietate videtur, si praepositi suis subditis graues existant, quos in cunctis necessitatib. pastoris more fouere de-

beant. Alex. III. in conc. Latera. c. 4.

CAP. III.

PROHIBEMVS, ne noui census ab Episcopis, vel Abbatib. aliisque Prae- latis imponantur ecclesiis, nec veteres au- geantur; nec partem reddituum suis vsib. appropriare praesumant. sed libertates, quas sibi maiores desiderant conseruari, minoribus quoq. suis bona voluntate conseruent. Si quis autem aliter egerit, irritum, quod fecerit, habeatur. Alex. III. in conc. Later. c. 7.

CAP. IV.

QUIA plerique Praelati, ut procuracionem, aut seruitium aliquod impendant Legato, vel alii, plus extorquent a subditis, quam exoluant, et in eorum damnis lucra sectantes, quaerunt praedam potius, quam subsidium in subiectis; id de cetero fieri prohibemus. Quod si quis forte praesumpserit, et sic extorta restituat, et tantundem cogatur pauperibus elargiri. Superior autem, cui super hoc fuerit querella deposita; si negligens fuerit in huiusmodi executione statuti, canonicae subiaceat vltioni. Inno. III. in conc. gen. Later. c. 34.

CAP. V.

NVLLI Episcoporum liceat res mobiles de subiectis plebibus, seu aliis piis locis in proprio vsu habere; ne maiores enormiter locupletentur, et minores tali facto pauperiores inueniantur. Contra agens canonica auctoritate coartandus existat. Eugen. 11. et Leo IV. in syn. Rom. c. 16.

CAP. VI.

NVLLI liceat Episcoporum a subiecto sacerdote, vel alio quolibet clerico, et piis locis dationes ultra statuta Patrum exigere, aut superposita in angariis inferre; sed cum sit optimus prospector, ita prospiciat; ut vniuersae sibi oues commissae a se maxime alantur, atq. in necessitatib. ad-

iuuen-

iuuentur, quam illicitis exactis dationibus opprimantur. Synod. Rom. sub Eugenio 11. et Leone IV. cap. 26.

CAP. VII.

NVLLVS Episcopus grauamen, seu feruile seruitium ex vsu contra ecclesiasticam normam Abbatibus, seu clericis suis imponat. Syn. Rom. sub Greg. VII. c. 10. an. 1078. Pont. an. 6. XIII. K. Dec. ind. 2. ex lib. 6. registri. Tarrac. lib. 5. c. 54.

CAP. VIII.

PONTIFICES, quibus in summo sacerdotio constitutis ab extraneis dumtaxat aliquid, aut cum ecclesia, aut sequestratum aut dimittitur, aut donatur; quia hoc ille, qui donat, pro redemptione animae suae, non pro commodo sacerdotis offerre probatur, non quasi suum proprium, sed quasi dimissum ecclesiae, inter facultates ecclesiae computabunt. quia iustum est, ut sicut sacerdos habet, quod ecclesiae dimissum est, ita et ecclesia habeat, quod relinquitur sacerdoti. Sane quidquid per fideicommissum aut sacerdoti, aut ecclesiae dimittitur, cuiuscumque alii postmodum profuturum, id inter facultates suas ecclesia computare, aut retinere non poterit. Agath. 6. Burch. lib. 1. c. 217. Ino par. 5. c. 331. decr. Caesar. lib. 4. c. 85.

CAP. IX.

SI quis sacerdos res ecclesiae debitas, vel proprias horrenda cupiditate occupauerit, retinuerit, aut a potestate ex competitione perceperit, si eas non restituerit, nullis rebus excusetur. Sed et si agnito iure ecclesiastico non statim ecclesiae, vel sacerdoti reformauerit, ut ipsum ius agnoscere possit, et in iudicium electorum venire distulerit; tamdiu a communione ecclesiastica suspendatur, quamdiu restitutus rebus, tam ecclesiam, quam sacerdotem reddat indemnem. Similis etiam de his, qui oblationes defunctorum legaliter diuisas quolibet ordine assignare tardauerint, vel detinere praesumpserint, districtiois ecclesiasticae iuxta priores canones formae seruetur. Cui etiam sententiae iubiacebit quisquis ille quolibet ordine, quod pro deuotione sua ecclesiis dedit, reuocare praesumpserit. Aurel. III. c. 22.

CAP. X.

QUIA exempla boni operis a Ponti-

ficibus debent primum Christo opitulante procedere, nullus Episcopus res competat alienas; aut si competitas aut a se, aut ab antecessore suo forte quis possedit; domino proprietatis possessionem propriam absque praecudio liberalitatis regiae integra reformatione restituat. ut quia Deus dona reprobatur iniquorum, non ad iudicium suum ecclesiae res exteras derelinquat. Paris. 3.

CAP. XI.

NVLLVS Episcoporum, aut cuiuslibet ordinis clericus, vel alia quaecumque persona, quibuslibet condicionib. seu in vno regno, seu in alio politis, alterius cuiuscumq. ecclesiae res aut petat, aut praesumat accipere, quod si fecerit, tamdiu habeatur a communione altaris, vel omnium fratrum, ac filiorum caritate suspensus; do nec ipsi ecclesiae, cuius directo ordine res est ablata, restituatur. Aurel. v. c. 14.

CAP. XII.

NVLLVS Episcoporum, per suas dioeceses ambulans, praeter honorem cathedrae suae, id est, solidos duos, aliquid aliud per ecclesias tollat, neque tertiam partem ex quacumq. oblatione populi in ecclesiis parochialib. requirat. Sed illic tertia pars pro luminarib. ecclesiae, vel reparatione seruetur, et per singulos annos Episcopo inde ratio fiat. Nam si tertiam partem illam Episcopus tollat; lumen, et facta tecta abstulit ecclesiae. Similiter parochiales clerici seruire non cogantur, quia scriptum est: Neque ut dominantes clero. Bra. 11. 1. Petr. 5. d. cap. 3.

CAP. XIII.

QUIA cognouimus, Episcopos per parochias suas non sacerdotaliter agere, sed crudeliter deservire; et dum scriptum sit: Forma estote gregi, non ut dominantes in clero; exactiones dioecesi suae, vel damna infligant; censemus, excepto quod veterum constitutiones a parochiis habere iubent Episcopos, vel alia, quae illis hucusque praesumpta sunt, denegentur. hoc est, neq. in angariis presbyteri, aut diacones, neque in aliquibus fatigentur indictionib. ne videamur in Ecclesia Dei exactores potius, quam Dei Pontifices nominari. Hi vero clerici tam locales, quam dioecesani, qui se ab Episcopo grauari cognouerint; que-

x iij cellas

De censib. c. 6. Grego. 19. et in 1. collect.

2. Cor. 12. c.

Ne Episcopi negotiis saecularib. operam dent.

TIT. LXXIII.

CAP. I.

DECREVIT sanctum hoc, magnumq. concilium, nullum deinceps, non Episcopum, non clericum, vel monachum, aut possessiones conducere, aut negotiis saecularibus se miscere, praeter pupillorum, si forte leges imponant inexcusabilem curam, aut orphanorum tutelam, et viduarum, earumque quae sine vlla defensione sunt, personarum, quae maxime ecclesiastico indigent adiutorio, et propter timorem Domini causa deponat, et c. Chalcedonen. c. 3. Parisien. sub Ludou. et Loth. lib. 1. c. 28. Burch. lib. 2. c. 145. duo par. 6. c. 218. de cr. Ansel. lib. 6. c. 181. in Rom.

CAP. II.
CLERICI in subdiaconatu, et supra, et in minoribus quoque ordinibus, si stipendiis ecclesiasticis sustentantur, curam iudicis saeculari aduocati in negotiis fieri non praesumant et c. Alex. III. in conc. Later. c. 12.

CAP. III.
SA CERDOTES, qui ad debita, et oportuna officia ecclesiis indifferenter adesse debent, faenore aliquo, aut venatione, vel aliqua aucupatione, rusticoque ministerio omnino non occupentur, quia sine ornatu sacerdotali extra domos eos apparere non conuenit, ne vt aliquis saecularium iniurias patiantur. sed ea solummodo, quae per Patres constituta videntur, obseruent: contrarius deniq. inuentus, aut deinceps desinat, aut canonicae subiaceat disciplinae. Eug. II. in syn. Rom. et Leo IV. cap. 12.

CAP. IV.
QUAM QVAM sacerdotum testimonium credibilius habeatur, tamen ipsi in saecularibus negotiis pro testimonio, aut conficiendis instrumentis non rogentur: quia eos in talibus rebus esse non conuenit. Si enim euentae causae aliquid viderint, aut audierint, vbi nullae idoneae saecularium inueniantur personae; ne veritas occultetur, et malus vt bonus existimetur, in prouidentia proprii sit Episcopi, vt aut coram se, et competentibus iudicibus, aut aliter veritatem honorifice attollant.

Eugen. II. et Leo IV. in syn. Rom. c. 13.

CAP. V.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus, si saecularia negotia susceperit, deponatur. Ap. 6. G. 7. L. Ansel. lib. 6. c. 148.

CAP. VI.

EPISCOPVS, aut presbyter non se immisceat publicis administrationibus, sed ecclesiasticis rebus praesto sit. Itaq. aut cesset, aut deponatur. Nemo enim potest duobus Dominis seruire. Ap. 8. in Matt. 6. c.

CAP. VII.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus militiam exercentis, si vult vtrumque retinere, Romanum magistratum, et sacram administrationem, deponatur. Nam quae sunt Caesaris, Caesaris quae sunt Dei, Deo Luc. 20.

CAP. VIII.

TE quidem (loquitur B. Petrus cum Clemente) oportet irreprehensibiliter viuere, et summo studio niti, vt omnes vitae huius occupationes abieciat, ne fidei iussor existas, ne aduocatus iudicis, et c. Clem. ep. post prin. c. 12.

CAP. IX.

SI CVT tibi (loquitur Petrus Apostolus cum Clemente) impietatis crimen est, neglectis verbi Dei studiis, sollicitudines suscipere saeculares: ita et vnicuique laicorum peccatum est, nisi inuicem sibi, etiam in iis, quae ad communis vitae vsum pertinent, operam fideliter dederint. Clemens ep. post prin. Anselm. lib. 7. cap. 63.

CAP. X.

EPISCOPI, presbyteri, diaconi, de locis suis negotiandi causa non discedant, nec circumeuntes prouincias, quae stuo fas nundinas sectentur. Sane ad victum sibi conquirendum, filium, libertum, mercenarium, amicum, aut quemlibet mittant; et si voluerint negotiari, intra prouinciam negotientur. Elb. c. 19.

CAP. XI.

EPISCOPI, presbyteri, diaconi, exceptores (conductores L.) vel procuratores non fiant: neq. ex aliquo turpi, vel inhonesto quaestu cibum parent. scriptum est: Nemo militans Deo implicat se negotiis saecularibus. Carth. 16. G. Carth. III. c. 15.

L. Vorm.

Distin. 86. peruenit. c. 7. li.

De postul. c. 1. Grego. 19. et in collect.

Occupatione f.

14. q. 2. c. 2.

cruentae f.

T. LXXIV. NE EPISC. ARMIS VTATVR. 243

L. Vorm. c. 67. Burch. lib. 2. c. 151. duo par. 6. c. 242. de cr. Ansel. lib. 7. c. 151.

CAP. XII.

EPISCOPVS, presbyter, aut diaconus non sint conductores. Hipponen. c. 17.

CAP. XIII.

NEMO sacerdotum, vel monachorum negotiis illicitis se implicet; quando scriptum est: Nemo militans Deo implicat se negotiis saecularibus. Rem. c. 30.

CAP. XIV.

SI, quod ablit, Episcopi saecularibus negotiis implicati, fundorum terminos sine termino cupiditatis extendant, ac se passim exquisitis deliciis ditant, quae animum, corpusque debilitant; si gloriam non Christi, sed suam, decepti vulgi honoribus adulantis, quaerant; plusque de se alienae linguae, quam suae conscientiae credant et c. si numquam sibi displicent, ac placentes sibi non sunt de sua correctione solliciti et c. contemplatiuae vitae participes esse non possunt; ad quam non perueniunt, nisi qui studuerint esse, quod facti sunt; nec affectant videri, sed esse, quod sunt; non alienis laudibus, sed moribus suis eximii, nec solum de sua dignitate, sed potius de sacerdotalis vitae nobilitate conspicui. Qui sunt non appellatione tenus, sed virtute Pontifices, vitae contemplatiuae capaces, et gaudiorum caelestium coheredes. Prosper apud Aquisgr. c. 19.

CAP. XV.

IRREPSIT sane in nonnullis ecclesiarum Praefulibus miserabilis temporis nostri inepta, immo corrigenda consuetudo, quae iam ita pro lege tenetur, vt sanctitatis, et religionis nomen sibi ascribere non vereatur. scilicet, super diuersarum rerum innumeris superfluitatibus, et vanitatibus, quas dinumerare longum est, nec non in auaritia, et tenacitate, improbaque intentione, et in turpi, inhonestaque conuersatione, morumque improbitate, et vanae gloriae appetitu; et quod his periculosius est, sui officii cura posthabita, in diuinorum praeceptorum, transgressione et c. Non igitur mirum est, si propter haec, et his similia Deus offendatur, et infirmorum animis scandalum generetur, statusque sanctae Ecclesiae periclitetur. Proinde omnibus studendum est sacerdotibus, vt ab his deinceps caueant; et iis rebus insistant, quibus sibi, et iis, quibus praesunt, Dominum propitium facere mereantur. Paris. sub Ludouic. et Loth. lib. 1. cap. 19.

CAP. XVI.

QVORVNDAM Praelatorum temerario ausu, qui sibi licere putant, quod non licet; et expedire, quod non expedit; ecclesiae suae ad tempus viduantur sacerdotibus, quoniam si quid eis in forensibus negotiis agendum, si quid iam in diuersis aliis partibus nuntiandum, occasio necessitatis opponit; id potius per sacerdotes Domini currentes, et discurrentes, quam per alios effici praecipiant, et c. Proinde omnibus Praelatis cauendum est, ne illicita sibi presbyterorum transmissione, animarum suarum habeant damnationem. Paris. sub Ludouic. et Loth. lib. 1. cap. 29.

CAP. XVII.

SA CERDOTES, et Principes a recto tramite deuiarunt; quia et principalis potestas diuersis occasionibus interuenientibus, secus, quam auctoritas Diuina se habeat, in causas ecclesiasticas proliierit; et sacerdotes partim negligentia, partim ignorantia, partim cupiditate, in saecularibus negotiis, et sollicitudinibus mundi, vltra quam debuerant, se occupauerint; et hac occasione aliter, quam Diuina auctoritas doceat, in vtraque parte actum existitisse, dubium non est. Parisien. sub Ludouico, et Lothar. lib. 3. c. 26. Aquisgr. II. sub Ludouic. parte 4. c. 14.

Ne Episcopus armis vtatur.

TIT. LXXIV.

CAP. I.

SERVVS Dei per omnia omnibus armaturam portare, vel pugnare, aut in exercitum, et in hostem per-

gere omnino prohibemus; nisi illi tantummodo, qui propter Diuinum ministerium, Missarum scilicet sollempnia adimplenda

plenda, et sanctorum patrocinia imploranda, ad hoc electi sunt, id est, vnus, vel duos Episcopos cum capellanis presbyteris Princeps secum habeat. *Syn. Franc. Capitul. lib. 5. c. 2. & lib. 7. c. 123. & 125. & 146. Burch. lib. 1. c. 218. Iuo par. 5. c.*

332. & par. 6. c. 289. & par. 13. c. 29. decr.

CAP. II.

NOS, qui relinquimus saeculum, id modis omnibus obseruare volumus, vt arma spiritualia habeamus, saecularia dimittamus. *Magunt. c. 17.*

Ne Episcopi constituent sibi successores.

TIT. LXXV.

CAP. I.

NON VLLI Episcopatum, qui non nisi meritis praecedentibus datur, non diuinum munus, sed hereditarium putant esse compendium: et credunt, sicut res caducas, atq; mortales, ita sacerdotium vel legatario, aut testamentario iure posse dimitti. Nam pleriq; sacerdotes in mortis confinio constituti, in locum suum feruntur alios designatis nominib. subrogare, vt scilicet non legitima expectetur electio, sed defuncti gratificatio pro populi habeatur assensu et c. atq; ideo, si placet, etiam hanc licentiam generaliter de ecclesiis auferamus et c. *Hilar. in synod. in fine. Iuo par. 5. c. 104. decr. Ansel. lib. 6. c. 56.*

CAP. II.

NON oportet Episcopum fratrem suum, vel filium, vel propinquum in Episcopum ordinare. Heredes enim Episcopatus facere non iustum est: nec humano affectu diuina sunt tractanda. Si fiat, non valeat ordinatio; ipse vero excommunicatione puniatur. *Ap. 76.*

CAP. III.

NEC Episcopalis honor hereditarium ius putetur, quod nobis sola Dei nostri benignitate Christi confertur. *Hilar. ep. 1. cap. 3.*

CAP. IV.

DE eo, quod tibi successorem constituere dixisti, et te iubente in tuo loco eligatur Episcopus, hoc nulla ratione concedi patimur: quia contra omnem ecclesiasticam regulam, vel instituta Patrum esse monstratur. Sed volumus, vt tibi mi-

nistrat, et sit in Euangelium Christi adiutor et c. Sin autem et eundem diuina uoluerit clementia post tui diem transitus suipereffe; si eum aptum cognoueris, et in tua voluntate fuerit definitum, ea hora, qua te de praesenti saeculo migraturum cognoueris, praesentibus cunctis, tibi successorem designa, vt huc veniat ordinandus: hoc nulli alii concedi patimur, quod tibi caritate cogente largiri conuimus. *Zachar. epist. 6. ad Bonifacium Episcopum in med.*

CAP. V.

EPISCOPVS non potest pro se alium successorem ordinare, etsi proximus scopo. *c. 3. morti sit. Si fiat, irrita sit ordinatio; atque seruetur ecclesiastica constitutio, quae a synodo, et iudicio Episcoporum, qui post obitum eius possunt dignum promouere. Antio. 23. Mar. Brac. c. 8. Burch. lib. 1. c. 185. & 187. Iuo par. 5. c. 301. & 303. decr. Ansel. lib. 6. c. 57. Caesar. lib. 3. c. 37.*

CAP. VI.

NON promoueantur ad sacerdotium, qui a decessoribus in sacerdotium eliguntur et c. *Tolet. iv. cap. 18.*

CAP. VII.

ALII (Episcopi) successores filios, vel parètes faciunt, et conantur posteris praesulatus relinquere dignitatem; cum hoc nec Moses amicus Dei facere potuit, sed Iosue de alia tribu elegit; vt sciremus, principatum in populo non sanguine deferendum esse, sed merito vitae. *Isidor. lib. 2. c. 6. de eccle. offi. apud Aquisgr. c. 9. in fine.*

De adiutoribus Episcoporum.

TIT. LXXVI.

CAP.

CAP. I.

c. 15. de off. iud. ordin. Grego. ix. & c. 3. co. tit. in 4. col. lect.

CVM saepe contingat, quod Episcopi propter occupationes multiplices, vel inualitudines corporales, aut hostiles incursum, sen occisiones alias; ne dicamus defectum scientiae, quod in eis est reprobandum omnino, nec de cetero tolerandum; per se ipsos non sufficiunt ministrare populo verbum Dei, maxime per amplas dioeceses, et diffusas et c. Vnde praecipimus, tam in cathedralibus, quam in aliis conuentualibus ecclesiis viros idoneos ordinari, quos Episcopi possint coadiutores, et cooperatores

habere et c. Si quis autem hoc neglexerit adimplere, districtae subiaceat ultioni. *Innocen. III. in concil. gener. Later. c. 10.*

CAP. II.

SI post omnia occurrerit imbecillitas fragilitatis humanae, vt si quis Episcopus per infirmitatem, debilitatemve aliquam, aut hebetudinem sensus inciderit, aut officium oris amiserit; ea, quae non nisi per Episcopos geruntur, non sub praesentia sua presbyteros agere permittat; sed Episcopum euocet, cui hoc, quod in ecclesia agendum fuerit, imponat. *Araus. 29. in fine.*

Ne Episcopus relictam sua ecclesia ad aliam se transferat, nisi magna ex causa.

TIT. LXXVII.

CAP. I.

7. q. 1. non oportet. c. 19.

CONSVETUDO contra regulam tollatur, et Episcopus, presbyter, diaconus ab vna vrbe in aliam non transeat. Sed si quis id facere temptauerit; quod fecerit, irritum sit, et ad suam ecclesiam, in qua ordinatus est, vnusquisque reducat. *Nicae. 15. Aquisgr. c. 43. Tribur. c. 28. Mart. Brac. c. 5. Burch. lib. 2. c. 97. Iuo par. 6. c. 174. decr. Ansel. lib. 6. c. 104.*

CAP. II.

7. q. 1. c. 26. propter eos.

DE iis, qui transeunt ab vna vrbe in aliam, Episcopis, vel clericis, placuit de eis canones constitutos a sanctis Patribus robur suum habere. *Chalc. 5. Aquisgran. sub Ludou. c. 44. Capit. lib. 1. cap. 24.*

CAP. III.

QVIA necessitatis causa de Portuen si ecclesia Formosus pro vitae merito ad Apostolicam sedem prouectus est; statuimus, et omnino decernimus; vt id in exemplum nullus adsumat, praesertim vt sacri canones hoc penitus interdican, et praesumentes tanta feriant ultione, vt etiam in fine laicam eis prohibeat communionem. *Raennaten. sub Ioanne 1x. cap. 3.*

CAP. IV.

SED IVM mutationes sancti Patres in Africano concilio congregati omnimodis interdixerunt, quos secuti et nos interdiximus; statuentes, vt ecclesiae, cui regulariter praepositi perpetuo consistunt, nec

eis sine canonicae auctoritatis publica censura eiectionis, alii coordinentur, et ecclesia diuisionem sustineat; sed secundum quod sancti Patres statuerunt, vnusquisque Episcopus suae ecclesiae curam habeat, et ecclesiasticarum rerum potestate potitur; ne quoquo modo scissuram sancta patiat. *Ecclesia. quia nec militibus Christum erucifigentibus eius tunicam scindere permillum est. Raennaten. sub Ioan. 1x. c. 5. Vide Afr. 15. & Carth. 1v. c. 27.*

CAP. V.

NON licet Episcopo suam parocchiam relinquere, et ad aliam venire, etsi a multis cogatur; Nisi si qua iusta causa id facere cogat; vt si maximum lucrum illic in religione facere possit, tum vero non sponte sua; sed iudicio multorum Episcoporum, et maxima aduocatione (supplicatione L.) fiat. *Ap. 14.*

CAP. VI.

SICVT vir non debet adulterare vxorem suam; ita nec Episcopus ecclesiam suam; id est, vt illam dimittat, ad quam sacratus est, absq; inuitabili necessitate, aut Apostolica, vel regulari mutatione; nec alteri se ambitus causa coniungat. Et sicut vxori non licet dimittere virum suum, et c. ita ecclesiae non licet dimittere Episcopum suum, aut ab eo se segregare. *Euaristus epist. 2. in princip. Burch. lib. 1. c. 76. Iuo par. 5. c. 182. decr. Ansel. lib. 6. c. 102. Terra. lib. 3. c. 67.*

CAP.

ne carere reperimus, nec vllatenus vni-
quam fieri debet. Sententia vero, quae in
Antiocheno concilio habetur, vt Episcopus
ab alia parochia nequaquam migret
ad aliam, atque omnes sententiae de ea re
vim superius comprehensam retinent et c.
Negat misericordiam necessitatem pacien-
tibus, qui populus indigentibus diuinis my-
steriis, et non habentibus proprium Episcopus,
qui eos instruat, causa utilitatis,
atq. necessitatis; ex alia ciuitate, licet mi-
nor sit, in eam, quae non habet Episcopus,
doctiorem; vel vtiliorem meliori
consilio non sponte transeuntem, sed ma-
iorum exhortatione mutare, aut Episcopus
eiectum, et persecutionem patientem
causa utilitatis, aut necessitatis in throni-
zari non permittit. Apud veteres enim si-
ne vlla differentia, de vna ciuitate ad aliam
migrabat Episcopus, dum utilitas, aut ne-
cessitas euocaret, et c. Sicut potestatem ha-
bemus, Episcopos, et sacerdotes regulariter
titulare, et ordinare, ita vt praedictum
est, causa necessitatis, aut utilitatis, habes-
t et mutare, ac de titulo ad titulum transla-
tare, licet de minori ad maiorem urbem
mutandus sit. Hoc tamen summopere praeci-
pidendum est, ne causa arrogantiae, aut
auaritia vniquam fiat, quia hi, a praedi-
ctis canonibus, damnantur, non illi, qui ne-
cessitate, aut utilitate, maiorum consilio,
et sana, ac pura, et Deo placita intentione
hoc faciunt. Pelag. 11. ep. 2. Nicae. 15. Sard.
1. 2. G. 1. L. Antio. 18. 21. Ansel. li. 6. c. 97.

CAP. XV.
NVL LVS cuiusque ordinis clericus,
non diaconus, non presbyter, non Episcopus,
quacumque occasione faciente pro-
priam relinquat ecclesiam; sed omnimo-
de, aut excommunicetur, aut redire cogat-
tur. Arel. 11. c. 13. CAP. XVI.

EPISCOPVS ab vna parochia in
aliam non transeat, neque sua sponte ir-
ruens, neq. a populo impulsus, neque ab
Episcopis coactus; sed in ea permaneat,
quam sortitus est a Deo ab initio; iuxta
priorem definitionem. Anti. 21. Mart.
Brac. c. 6. Burch. lib. 1. c. 72. Iuo part. 5. c.
179. de r. CAP. XVII.

OSI VS Cordubensis dixit, Mala con-
suetudo tollatur: et Episcopus ab vna vrbe

minore in aliam non transeat; eum ne-
mo ad minorem transeat ex maiore, ex cu-
piditate, et ambitione dominandi mouen-
tur. Itaque ne laicorum quidem commu-
nionem vtantur (synodus respondit, Placet L.)
Sardic. 1. Licet Episcopus se excuset litte-
ras ostendens illius populi, nam possunt
aliqui corrumpi, vt clamarent, et peterent
eum Episcopus, laicorum, careat communio-
ne etiam in fine. Sard. 2. G. 1. L. Pelag. 11.
ep. 2. Nicol. in ep. ad Himer. incip. Episto-
lam. Burch. lib. 1. c. 79. Iuo part. 5.
c. 73. et 185. de r. CAP. XVIII.

IN synodo Capuae statutum est, vt
non liceat fieri rebaptizationes, vel reor-
dinationes, vel mutationes Episcoporum.
Cresconius tamen Regiensis agri Episcopus,
suo populo contempto ad Tubicenam
ecclesiam venit; et hucusq. saepius admo-
nitus, vt iuxta decreta discedat, et ad suam
reuertatur, noluit. [Petimus vt liceat no-
bis, Praesidem prouinciae adire iuxta con-
stitutiones gloriosiss. Imperatorum, vt si
nolit benignae admonitioni sanctitatis ve-
strae obedire, auctoritate Praesidis com-
pellatur. Placet. Carth. 49. G. Carth. 11. c.
38. L. Vide 78. G. Afr. 15. L. Iuo. lib. 1. tit.
2. c. 76. panor. et par. 1. c. 152. de r. caesar.
lib. 1. 2. c. 61. CAP. XIX.

EPISCOPVS de loco ignobili ad
nobilem per ambitionem non transeat,
nec quisquam inferioris ordinis clericus,
Sane si pro utilitate ecclesiae faciendum
poposcerit, decreto pro eo clericorum, et
laicorum Episcopis porrecto, in praesentiam
synodi transferatur; nihilominus alio in
loco eius Episcopo subrogato. Inferioris
vero gradus sacerdotes, vel alii clerici con-
cessione suorum Episcoporum possunt ad
alias ecclesias transmigrare. Carth. 14. c.
27. Iuo. lib. 3. tit. 6. c. 2. panor. et par. 5. c.
125. de r. CAP. XX.

NE quis ad ecclesiam, quae summum
amiserat sacerdotem, nisi Metropolitanus
litteris inuitatus, ne a plebe decipiatur, ac-
cedat, et vim pati voluisse videatur. Re-
gien. 6. CAP. XXI.

PRESBYTER de titulo minori ad
maiores non migret, sed eadem feriat
sententia, qua Episcopus, si de minori ad

gor. 1. x. et
in 1. collect.
c. 2. de elec.
Grego. 1. x.
et in 1. col-
lect.

De cons. d.
4. non li-
cet. 107.

11. q. 1. c. 20.

7. q. 1. c. 37.

maiores transmigraret sedem. Turone.
sub Carolo. 6. 1. 4. CAP. XXII.

DE Episcopo canonica decreuit aucto-
ritas, vt si per ambitionem maiorem ciui-
tatem appetierit, et illam perdat, quam te-
nuit, et illam nequaquam obtineat, quam
vsurpare temptauit. Nannet. c. 16.

CAP. XXIII.

SI quis particeps alicuius fuerit ambi-

De residentia Episcoporum, et ne sine graui
caussa Imperatorem adeant.

TIT. LXXIIX.

CAP. I.

EPISCOPI ad culturam pro-
priae ecclesiae saepissime debent
adesse, quia absentia Episcopi ple-
rumque fit calamitas plebis. Id-
circo Sardicensi admonente concilio, vl-
tratrium hebdomadarum spatium a pro-
priis ecclesiis non morentur, nisi fortasse
per iussione Metropolitanus, vel Princi-
pis, ex necessitate contingat, quoniam lon-
gius, nisi per auctoritatem canonicam pro-
ficisci, neque suscipi sacerdotes debent. Syn-
Rom. sub Eugen. 11. c. 6. Leone. 1. c. 6. Sardi-
censi. 1. 2. G. 1. 4. 1. 5. L. CAP. II.

SVGGESTVM nobis est, quod pro

praeteritis laboribus, et infestationibus, non-
nulli vestrum assignatas sibi miserunt, et a Deo
committas relinquunt plebes, et in futuro
plures relinquere velint eas, quas tueri de-
bent, ecclesias, et pro ouibus sibi commis-
sis laborare negligant, et monasteriorum
se quieti contradere festinent, et vacatio-
nem ab Episcopatus laboribus eligere, et
silentio, atq. otio vitam degere magis ap-
petant, quam in his, quae sibi commissa
sunt, permanere et c. non sit, qui vos de-
cipiat, aut seducat in subtilitate sermonis,
vt plebes vobis commissas relinquatis. Li-
ber. ep. 2. ante med. Tarrac. lib. 6. c. 110. CAP. III.

VT ne quis dum in ea durare poterit,
qualibet necessitate suam relinquat eccle-
siam. Haar. ad Episcop. Mediomat. c. 55. Ca-
pitul. lib. 7. c. 366. CAP. IV.

NVL LVS cuiuscumq. ordinis cleri-
cus, non diaconus, non presbyter, non Epi-

tionis inuentus, siue Episcopus, siue pres-
byter vel diaconus, de inferiori ciuitate
non transeat ad maiorem. Quod si quis
contra haec magni concilii constituta im-
portunus extiterit, omnimodo euacuetur
huiusmodi factum, et suae item restau-
retur ecclesiae, vbi Episcopus, aut presby-
ter, aut diaconus prius fuerat constitutus.
Mart. Brac. c. 5. Nicae. 15.

CAP. V.

SI quis Episcopus et c. praeter confi-
lium, et litteras Episcoporum prouinciae, et
praecipue Metropolitanus, adierit Impera-
torem, hunc reprobari, et abici oportere,
non solum a communione, verum et ab
honore, cuius particeps videtur existere
et c. Antioch. c. 11. Aquigr. c. 73. Capitul.
lib. 1. c. 16. Burch. lib. 2. c. 177. Iuo part. 6.
c. 268. de r. Ansel. lib. 6. c. 115.

CAP. VI.

NEMO Episcopus a sua prouincia in
aliam, in qua Episcopi sunt, veniat, nisi ab
aliquo ex fratribus vocetur, vt non portas
dilectionis claudamus. Sard. 3. G. 2. L.

CAP. VII.

OSI VS Episcopus dixit et c. [Si vobis
placet, decernite, ne Episcopi ad comi-
tatum accedant, nisi forte hi, qui religiosi
Imperatoris litteris, vel inuitati, vel euo-
cati fuerint. Sardic. c. 7. G. 8. L. Ansel. lib.
6. c. 111. CAP. VIII.

CAP. IX.

ALYPIVS Episcopus dixit: Si pro-
pter pupillos, et viduas, vel laborantes,
quae causas iniquas non habent, suscep-
erint (Episcopi) peregrinationis incommo-
da, habebunt aliquid rationis: nunc vero
cum ea postulent praecipue, quae sine in-
uidia omnium hominum, et sine reprehen-
sione esse non possunt, non necesse est eos

habemus
f. trāsferre

7. q. 1. c. 23.

e. r. de cler.
no ref. Gre

ire ad comitatum. *Sardic. cap. 10.*

CAP. IX.

MEMINI, superiore concilio fratres nostros constituisse, ut si quis laicus in ea, in qua commoretur ciuitate, tres dominicos dies, id est per tres septimanas non celebrasset conuentum, communionem priuaretur. Si ergo haec circa laicos constituta sunt, multo magis Episcopo, nec licet, nec decet, si nulla sit tam grauis necessitas, quae detineat, ut amplius a suprascripto tempore absens sit ab ecclesia sua. *Sardic. 11. G. 14. L.*

CAP. X.

TRIBVS hebdomadib. Episcopus in suis possessionibus esse potest. *Sardic. 12. G. 15. L.*

CAP. XI.

SI quis Episcopus vim passus iniuste eiiciatur, vel propter doctrinam, vel propter confessionem catholicae Ecclesiae, vel propter veritatis defensionem, et fugiens periculum innocens ad aliam urbem venit: non prohibeatur illic versari, donec reuertatur, vel iniuriae sibi factae inueniat remedium. *Sardic. 18. G. 21. L.*

CAP. XII.

VNVS QVISQVE nostrum eum progredientem Episcopum viderit, inquit rat transitum eius; causas videat; quo tendat, agnoscat: et si quidem eum inuenierit ire ad comitatum, requirat et illud, num forte inuitatus sit, ut ei facultas eundi permittatur. Si vero propter desideria, et ambitiones ad comitatum pergat, neque in litteris eius subscribatur, neq. in communionem recipiatur et c. Vniuersi dixerunt, hoc honestum esse, et placere sibi hanc constitutionem. *Sardic. c. 21. G. 11. L.* Debet ergo Episcopus ciuitatis ipsius admonere eum, et instruere, et ex eo loco diaconum suum mittat admonitus; ipse tamen redeat in parochiam suam. *Sardic. c. 12. L.*

CAP. XIII.

RECITATAE sunt litterae Papae Innocentii, ut Episcopi ad transmarina pergere facile non debeant: quod Episcoporum sententiis confirmatur. *Afr. 61.*

CAP. XIV.

NEMINI Episcopo liceat, relicta maiori sede in aliqua ecclesia in dioecesi constituta residere; aut in aliquo suo negotio, in quo negligat curam suae sedis, manere. *Carth. 72. G. Carth. v. cap. 3. Afr. 38. L. Capitul. lib. 1. c. 41. & lib. 7. c. 32. Ansel. lib. 6. c. 176.*

CAP. XV.

NVLLVS Episcoporum natalem Domini, aut Pascha alibi, nisi ad ecclesiam suam, praeter infirmitatis incursum, aut ordinem regum, celebrare praesumat. *Lugdunen. 11. c. 3.*

CAP. XVI.

EPISCOPVS, si infirmitate non fuerit impeditus, ecclesiae, cui proximus fuerit, die Dominico deesse non debet. *Aureli. 1. c. 16. Caesar. lib. 4. c. 62.*

CAP. XVII.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus, clericus, laicus, qui tribus dominicis diebus in tribus hebdomadibus sine necessitate in ecclesia sua non conuenit, clericus deponatur, laicus excommunicetur. *Trull. 81.*

CAP. XVIII.

COMPERTIMVS, quosdam socios ordinis nostri, non causa necessitatis, aut utilitatis, sed potius auaritia, et propriae delectationis, saepissime propria ciuitatis suae sede relicta, cleroq. neglecto, remotiora loca frequentare. de qua re et destitutio diuini cultus, et praedicatio in plebibus, et cura subiectorum postponitur; et hospitalitas negligitur. Quod ne ulterius a quoquam sine inuitabili necessitate, et certa utilitate fiat, pari consensu inhibuimus. *Paris. sub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 21. Aquisgr. 11. sub Ludou. par. 1. c. 11.*

CAP. XIX.

EPISCOPI non propter suam quietudinem ad remotiora loca secedentes, et suum ministerium negligentes, proprias deserant ciuitates; sed ut parochias suas cum officii efficacia circumeant, aut eum religione in suis ciuitatibus canonicis cum suis filiis degant. *Melden. c. 28.*

CAP. I.

VARISTVS vrbis Romae Episcopus, omnibus per Aegyptum conglutinatibus fratribus et c. Scimus, sicut a Patribus accepimus, Christum esse caput, cuius et membra sumus. Ipse est sponsus, Ecclesia sponsa: cuius filii nos sumus, et ideo vnum Patrem habemus Deum in caelis. Sacerdotes vice Christi legatione funguntur in Ecclesia, et sicut ei sua coniuncta est sponsa, id est, Ecclesia; sic Episcopis iunguntur ecclesiae, unicuique pro portione sua et c.

7. q. 1. sicut
vir. c. 11.

Episcopus custodire, et amare, atque prudenter regere debet ecclesiam: Ecclesia Episcopo suo in omnibus obedire, eumq. diligere, et amare, ut animam suam debet. Episcopus non debet adulterare ecclesiam suam, id est, ut eam dimittat, ad quam sacratus est, absq. inenitabili necessitate, aut Apostolica, vel regulari mutatione, et alteri se ambitus causa coniungat. Ecclesiae non licet dimittere, aut ab ea segregare Episcopum suum, ut alterum viuente eo accipiat; sed aut ipsum habeat, aut in nupta maneat, id est, ne alterum Episcopum suo viuente accipiat et c. Nam si se alteri Episcopo iunxerit, aut super se alterum Episcopum adduxerit, aut esse fecerit, vel desiderauerit; per acerrimam paenitentiam aut suo reconcilietur Episcopo, aut in nupta permaneat. *Euar. epist. 2. in prin. Burch. lib. 1. c. 76. Iuo par. 5. c. 182. decr. Ansel. li. 6. c. 102. Tarrae. lib. 3. c. 67.*

CAP. II.

MIROR dilectionem tuam in tantum scandalorum quacumq. occasione nascentium aduersitate turbari; ut vacationem ab Episcopatus laboribus optare te dicas, et malle in silentio, atq. otio vitam degere, quam in his, quae tibi commissa sunt, permanere et c. *Leo ep. 70. vel 90. ad Rustic. Narbonen. in princip.*

CAP. III.

NE Episcopus dimittat Episcopatum ob labores cleri corrigendi. *Marti. ep. 71.*

CAP. IV.

7. q. 1. c. 17.
petisti.

DE eo, quod tibi successorem constituere dixisti, et te iubente, in tuo loco eligatur Episcopus; hoc nulla ratione patimur: quia contra omnem ecclesiasticam

regulam, vel instituta Patrum esse monstratur. Sed volumus, ut tibi ministrat, et sit in Euangelium Christi adiutor, dicente Apostolo: Si quis bene ministrauerit, gradum sibi bonum acquirat. Nihil enim reprehensibile manifestum est, ut te viuente tibi alium substituamus. *Zach. epist. 6. ad Bonif. in medio. Vide Bonif. Episc. ad Zach.*

CAP. V.

CONFRATER noster Sanctius Aragonensis Episcopus, multa nobis de infirmitate corporis sui conquerens, deferendi Episcopatum a nobis suppliciter licentiam postulauit: quod eum morbo confectus, et paene consumptus diutius competentis ministerio regere, et custodire non possit. Nouerit dilectio tua, nos iam consuluisse, et praecepisse Episcopo; ut ipse, quantum possit, Episcopali officio in spiritualibus insistens, auxilia comprouincialium Episcoporum petens ad peragendas exteriores, et interiores curas, talem clericum in ecclesia constituat, qui ad tantam procuracionem prouidens, et si res postulauerit, ad percipiendam Episcopalis officii dignitatem, et ordinem sit idoneus, quo per annum vnum, aut amplius in ecclesia consistente, si diuina clementia interrim Episcopo vires corporis, et sanitatem reddiderit, sicut iustum est, ipso in loco suo super Dominicum gregem vigilans consistat. Si vero infirmitas, et debilitas corporis sui adaucta fuerit, et administrationem commissam sibi iure nequaquam exequi poterit: tunc demum, si illius vita, mores, et disciplina probabilis fuerit, Apostolicae sedi tuis, et Episcopi litteris, nec non sub testimonio cleri eiusdem ecclesiae, denuntietur, et de ordinatione Ecclesiae deliberato consilio certa vobis, et salubris annuente Deo responsio dabitur. Verum haec nequaquam tam absolute dixissemus, nisi quod Episcopo se excusanti, et impedimentum suae infirmitatis proponenti, fraternae compassionis aditum denegare non potuimus. *Gregor. vii. lib. 2. regist. epist. 50. post principium.*

CAP. VI.

TRANSMVNDVS vester dictus Episcopus ad nos venit, quem nimirum nos duris verbis increpuimus, propterea quod

Ne Episcopus dimittat Episcopatum.

TIT. LXXIX.

CAP.

y iiii quod

quod Episcopatum sine ratione dimiserat. Gregor. vii. lib. 8. regist. epist. 15.

CAP. VII.

ALIA res est, quae ecclesiasticae consuetudini non placet, offerre sacerdotes a-

Episcopus res ecclesiae curet, illasque secundum canonum statuta dispense.

TIT. XXX.

CAP. I.

12. q. 2. quis quis. 19.

SI quis Episcopus, vel monasterii praefectus inuentus fuerit, ex Episcopatus, vel monasterii agris, in Principis alicuius, aut magistratus manus alienare, vel alteri personae tradere; nullius sit momenti traditio, ut sanctorum Apostolorum vult canon, qui dicit: Omnium rerum ecclesiasticarum. Episcopus curam gerat, et ea administret, tamquam Deo intente. Ne liceat autem quidquam ex eis sibi vindicare, vel propriis cognatis, quae Dei sunt, largiri. Si sint autem pauperes, ut pauperibus suppeditet, sed non eorum praetextu res ecclesiae venundet et c. Nicae. II. c. 12. Apost. 38. Iuo par. 5. c. 375. decr. Ansel. lib. 6. c. 184. Caesar. lib. 7. cap. 72.

CAP. II.

NE Episcopus ecclesiasticos redditus laedat, quos ad propriam utilitatem, et ob escam pauperum, et peregrinorum sustentationem esse decernimus. Omnem vero ecclesiasticarum rerum potestatem habeat, et has meliorare, ac dilatare, prout oportuerit. Syn. IX. CP. sub Hadr. II. c. 15.

CAP. III.

VNVMQVEMQVE Episcoporum ecclesiae propriae rebus cum multa parcitate uti, et nullatenus in proprias utilitates importune, ac sine ratione disperdere, vel consumere redditus ecclesiasticos, sacri canones decernunt, et c. Syn. IX. sub Hadr. II. c. 19. vel 17.

CAP. IV.

De elect. c. Grego. c. 3. co. lect. in 4. col.

NE pro defectu pastoris gregem Dominicum lupus rapax inuadat, aut in facultatibus suis ecclesia viduata graue pendium patiatur et c. statuimus, ut ultra tres menses cathedralis, vel regularis ecclesiae Praelato non vacet, et c. Inno. III. in concil. gen. Later. c. 23.

CAP. V.

De elect. c.

QUI deliguntur Episcopi, ante confir-

liquos renuntiationis libellos: si sunt enim digni, qui sacra mysteria obeant, in his manent. Sin autem indigni, nec per renuntiationem exeant, sed reb. ipsis potius condemnati. Cyrill. Epif. Alex. in ep. ad Domnu.

mationem, si sunt valde remoti, videlicet 44. Grego. ultra Italiam constituti, si electi fuerint IX. c. 11. co. in concordia, dispensatiue propter necessitates, et utilitates ecclesiarum, in spiritualibus, et temporalibus administrent, sic tamen, ut de rebus ecclesiasticis nil penitus alienent. Inno. III. in conc. gen. Later. c. 26.

CAP. VI.

MARINIANVS coepit postulare a Xysto III. fundum ecclesiae. Respondit Xystus: Nihil ex meis redditibus accreuit ecclesiae, unde pauperum senecta subleuari desiderat, nec ego veni ecclesiam subuere. Acta contra Xyst. III. in prin.

CAP. VII.

VNVSQVISQVE Episcopus suae ecclesiae curam habeat, et ecclesiasticarum rerum potestate potiatur. Synodus Rauenn. sub Ioanne Papa IX. cap. 5.

CAP. VIII.

VT decimae, et primitiae, seu oblationes viuorum, et mortuorum ecclesiis Dei fideliter reddantur a laicis: et ut in dispositione Episcoporum sint. Nicola. II. in syno. Rom. I. 3. Episcoporum, c. 5.

CAP. IX.

NVLLVS Abbas, nullus ecclesiarum praepositus, quae iuris sunt ecclesiastici, accipere sine Episcopi concessione praesumat. Synod. apud Melfiam sub Vrba. II. c. 6.

CAP. X.

PROPOSITA nobis est quaestio de ecclesiis, vel de ecclesiasticis possessionibus a clericis, vel monachis vsque in praesentiarum inconsultis Episcopis acquisitis; nos autem vsi saniori consilio eorundem Episcoporum condescendentes pro tempore, prouidentesq. ecclesiasticae paci, vel quia aliter absque inenitabilis scandali periculo huiusmodi quaestio non poterat procedere: Apostolica auctoritate decreuimus;

ut ea

vt ea, quae a clericis, vel monachis, vel a quibuscumque personis, prout potuerint, vsque hodie fuerint acquisita, rata perenniter, et inconvulsa permaneant: hoc tamen tenore, ne in posterum inconsultis Episcopis talia praesumant. Urban. II. in concil. Claramonten. CAP. XI.

SECVNDVM Apostolorum canones, omnium negotiorum ecclesiasticorum curam Episcopus habeat, et ea velut Deo contemplante dispense. Callist. II. in concil. Rom. c. 4. Apost. 38. CAP. XII.

16. q. 7. c. 11.

SICVT sanctis canonibus constitutum est, animarum cura, et pecuniarum ecclesiasticarum dispensatio in Episcopi iudicio, et potestate permaneat. Callist. II. in concil. Rom. c. 7. CAP. XIII.

AD Episcopi, et presbyterorum domum afferantur fructus oblati, ut ipsi diuidant diaconis, et reliquis clericis. Ap. c. 4. G. 5. L. CAP. XIV.

12. q. 2. c. 19.

quisquis.

OMNIUM rerum ecclesiasticarum curam habeat Episcopus, easq. dispense quasi Domino inspiciente, non tamen liceat quidquam alienare, aut propinquis suis, quae Dei sunt, largiri; sed si pauperes sint, ut pauperibus eis det, sed non ea occasione ecclesiasticas res distrahat. Ap. 38. G. 39. L. Vormaci. c. 45. Vide synod. VII. c. 12. Iuo par. 5. c. 375. decr. Ansel. lib. 6. c. 184. Caesar. lib. 7. c. 72.

CAP. XV.

12. q. 1. c.

24. praeci-

pimus. et c.

22. ex his.

EPISCO PVS bona ecclesiae in sua potestate habeat, nam et animae multo pretiosiores ei committuntur, et c. Ex eius auctoritate per presbyteros, et diaconos cum Dei timore omnia indigentibus distribuantur (id est, ubi opus est, L.) Ipse vero Episcopus, si indigeat, suis, et peregrinorum fratrum necessitatibus, inde subueniat. Nam qui altari seruiunt, de altari viuere debent; et nemo militat suis stipendiis. Ap. 41. Paris. sub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 15. Ansel. lib. 6. c. 160. Caesar. lib. 7. cap. 56. CAP. XVI.

12. q. 1. c. 16.

VIDENTES sacerdotes summi, et alii, atque lenitae, et reliqui fideles, plus utilitatis posse afferre, si hereditates, et agros, quos vendebant, ecclesiis, quibus praefidebant Episcopi, traderent et c. coeperunt praedia, et agros, quos vendere sole-

bant, matricibus ecclesiis tradere, et ex sumptibus eorum viuere. Ipsae vero res in ditione singulari parochiarum Episcoporum, qui locum tenent Apostolorum, erant, et sunt vsque adhuc, et futuris debent esse temporibus. Urban. ep. sing. in prin. Burch. lib. 3. c. 3. Iuo par. 3. c. 5. decr. Ansel. lib. 7. c. 4. Caesar. lib. 7. c. 4. CAP. XVII.

PRAESVLVM auctoritas nostrorum emanauit, ut facultates ecclesiae Episcopi ad regendum habeant potestatem: ita tamen, ut viduarum, pupillarum, atq. pauperum, nec non et clericorum stipendia distribuere debeant. Hoc eis etiam statuimus dari, quod hactenus decretum est; reliquum sibi vindicent, ut sicut ante diximus, peregrinorum, atque captiuorum largitores esse possint. Gelas. ep. 2. in prin. Iuo par. 3. cap. 147. decr. CAP. XVIII.

DE censu ecclesiarum id est, solidum decasata suscipe, et nullam habeas haereditationem, dum ex eis poteris elemosynam tribuere, ac in Christi pauperes partiri, et opus perficere sacrarum ecclesiarum iuxta canonum instituta. Zach. epist. 5. ante fin. ad Bonif. Episcop. incip. Benedictus Deus.

CAP. XIX.

RES ecclesiae a presbyteris non existente Episcopo venditas Episcopus potest recipere, nisi malit pretium. Anay. 15. Vid. Mart. Brac. c. 17. Ansel. lib. 6. c. 162. Caesar. lib. 7. c. 71. CAP. XX.

SI quis fructus ecclesiasticos velit capere, aut dare extra ecclesiam, sine voluntate Episcopi, vel eius, cui haec committuntur, anathema sit. Gan. 7. et 8. Capit. lib. 1. c. 47. et lib. 6. c. 285. et lib. 7. c. 7. Ansel. lib. 5. cap. 44. Caesar. lib. 7. c. 43. CAP. XXI.

QVAE sunt ecclesiae, dispensanda sunt iudicio, et potestate Pontificis, cui commissus est populus, et animae. Antio. 24. Aquisgr. II. sub Ludou. par. ult. cap. 7. Mart. Brac. c. 15. CAP. XXII.

EPISCO PVS habet omnium rerum ecclesiae potestatem, et administrare debet indigentibus cum omni pietate, et Dei timore. Ipse quoque pro sua necessitate percipiat, si indiget, ad necessarias causas suas, et fratrum peregrinorum, ut nihil

nihil

1. Tim. 6. b. nihil eis desit; cum Apostolus dicat: Habentes victum, et vestitum, his contenti sumus. Si vero his non sit contentus, et res accipiat ad suos usus, et redditus ecclesiae, aut fructus agrorum non cum voluntate presbyterorum, et diaconorum tractet; sed domesticis suis, et propinquis, aut fratribus, aut filiis praebeat facultatem, vt per eos latenter laedantur rationes ecclesiae: in synodo prouinciae plectatur. (reatum apud Metropolitanum praestet L.) Si vero aliter diffamatur Episcopus, aut sui presbyteri, quae ecclesiae sunt, siue ex agris, siue ex alia causa ecclesiastica ad se conuertere, et pauperes vexentur (penuria opprimi L.) et calumnia, et infamia rationibus, et administratoribus eorum iniungatur. In hos quidem correctione opus erit, vt synodus arbitrabitur oportere. Antio. 25. refert Parisi sub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 15. Vorm. c. 46. Mart. Brac. c. 16. Capitulum lib. 7. c. 76. Ansel. lib. 6. c. 163.

CAP. XXIII.

12. q. 2. sine EPI SCOPVS rebus ecclesiae tamquam commendatis, non tamquam propriis vtatur; Carth. IV. c. 3.

CAP. XXIV.

† oblatio- DE obligationibus, vel agris, quos Dominus Rex ecclesiae suo munere conferre dignatus est, vel Deo inspirante contulerit, ipsorum agrorum, vel clericorum immunitate concessa, in reparationibus ecclesiarum, alimoniis sacerdotum, et pauperum refectioe, vel redemptionibus captiuorum, quidquid Deus in fructibus dare dignatus fuerit, expendatur, et clerici ad adiutorium ecclesiastici operis constringantur. Quod si aliquis sacerdotum, seu minoris officii ad hanc curam minus sollicitus fuerit, ac deuotus extiterit; publice a communionibus fratrum habeatur indignus: minores vero, vt dignum est, distringantur. Aurel. 7. vel 5. CAP. XXV.

10. q. 7. anti OBLATIO NVM in altari medietatem Episcopus habeat, alteram clericis: praedia, et omnis commoditas in Episcopi potestate sit. Aurel. 16. vel 14.

CAP. XXVI.

13. q. 1. de IN parochiis terrae, vineae, mancipia,

et pecunia oblata in Episcopi potestate sunt. In altari oblatorum tertiam partem Episcopus habet. Aurel. 17. vel 15. Capitulum lib. 7. c. 182. in addit. Burch. lib. 3. cap. 136. Iuo lib. 2. tit. 5. c. 5. panor. et par. 3. c. 202. decr.

CAP. XXVII.

16. q. 7. c. 10. OMNES basilicae in eius Episcopi potestate sunt, in cuius territorio positae sunt: Aurel. 19. vel 17. Burch. lib. 3. c. 8. Iuo par. 3. c. 10. decr. Ansel. lib. 5. c. 10. in Rom.

CAP. XXVIII.

SI quae oblationes in quibuslibet reb. atq. corporibus collatae fuerint basilicis in ciuitatibus constitutis, ad potestatem Episcopi redigantur: et in eius sit arbitrio, quid in reparatione basilicae, aut obseruatione ibi substantiae deputetur. De facultatibus vero parochiarum, vel basilicarum in pagis ciuitatum constitutis, singulorum locorum consuetudo seruetur. Aurel. III. c. 5.

CAP. XXIX.

IN Pontificis potestate consistat, qualiter pro conseruando iure ecclesiastico, rem possessam inter clericos debeat communicare. Aurel. IV. c. 18.

CAP. XXX.

DE substituendo Antistite si fortassis mora extiterit, et voluntate decessoris ante fuerit res errata, quam successor accepit ecclesiae: non impediatur successorem. Si quisquam clericorum aliquid de facultate illa praesumpserit: in potestate sit aduentus Episcopi, utrum sua debeat voluntate adire; an reuocare decessori. nec ecclesiae in obiecto veniant: tempora legibus constituta, dum non extitit persona, quae de utilitate ecclesiae cogitarit. Aurel. IV. c. 34.

CAP. XXXI.

10. q. 1. c. 2. MVLT I contra canonum constituta ecclesias, quas aedificauerint, postulant siquidem consecrari, vt dotem, quam eidem ecclesiae contulerunt, censeant, ad Episcopi ordinationem non pertinere. Quod factum et in praeteritum displicet, et in futuro prohibetur: sed omnia secundum constitutionem ad Episcopi ordinationem, et potestatem pertineant. Tolet. III. cap. 19. Vorm. c. 6. et 55. Magun sub Arnul. cap. 4. Troslei. cap. 6. Burchar. lib. 3. cap. 20. Iuo lib. 2. tit. 2. c. 3. panorm. et par. 3. cap. 23. decr.

CAP.

CAP. XXXII.

10. q. 1. c. 6. nouerint. CONDITORES basilicar. in rebus, quas eisdem ecclesiis conferunt, nullam potestatem habent, sed iuxta canonum instituta, sicut ecclesiae, ita et dos eius ad ordinationem Episcopi pertineat. Tolet. IV. c. 32. Rab. c. 32. de pacnit. Burch. lib. 3. c. 203. Iuo lib. 2. tit. 1. c. 4. panor. et part. 3. c. 255. decr.

CAP. XXXIII.

PRAEBENDVM est a sacerdotibus, seu monachis, vel peregrinis, aut quamlibet necessitatem sustinentibus, pro solo necessitatis intuitu, in usum res ecclesiasticae largiuntur; quanto magis consulendum est, quibus retributio iusta debetur? Tolet. IV. c. 37.

CAP. XXXIV.

SANCTO huic placuit concilio, vt quemcumq. (clericum) Episcopus ad bonum profectus viderit crescere per bonam intentionem; venerandi, amandi, et honorandi, atque de rebus ecclesiae, quod voluerit, illi largiendi habeat potestatem et c. Quidquid ergo bonis largitur per gratiam, ita in ius habeant, vt et remedium ex hoc sentiant, et rem Deo dicatam ad augmentum perducant. Quod si id, quod acceperint, per suam tepiditatem ad profectum minime perduxerint, aut detrimentum patuerit; Episcopus habeat licentiam, sine villo praedicio in iure ecclesiae reuocare rem propriam. Emerit. c. 13.

CAP. XXXV.

QVID QVID pecuniae a fidelibus in ecclesia fuerit oblatum, fideliter collectum maneat, et conseruatum, et fideliter Episcopo praesentetur. Qualiter exinde tres partes fiant aequales; vnam Episcopus habeat, et alteram presbyteres, et diacones inibi deseruientes consequantur et c. Tertia vero subdiaconibus, et clericis tribuatur. Emerit. c. 14.

CAP. XXXVI.

11. q. 1. c. 1. OMNIS rei ecclesiasticae quantitas, sicut remedium veniae tribuit conferenti, ita damnum praeparat fraudatori. Nullus sacerdotum, vel ministrorum ex rebus ecclesiae, quae in quibuscumque locis a fidelibus largiuntur, aliquid auferat; et si iuri suo, aut cathedrae propriae vnitate conuictat. Deuotio enim vniscuiusque sicut graterter votum contulit Deo, ita definitur

uit, vt ibi conseruaretur et c. Condignis [filiis, vel nepotibus, honestioribusq. propinquis eius, qui construxit, vel ditauit ecclesiam, licitum sit hanc habere sollicitiam; vt si sacerdotem, seu ministrum aliquid ex collatis reb. praeuiderint defraudare; aut commonitionis honestae conuentione compefcent, aut Episcopo, vel iudici corrigenda denuntient. Quod si talia Episcopus agere temptet, Metropolitanus eius haec insinuare procuret. Si autem Metropolitanus talia gerat, Regis haec aatrib. intimare non differant. Tolet. IX. c. 1.

CAP. XXXVII.

12. q. 2. bo- QVIS QVIS Episcoporum in parochia sua monasterium construere forte voluerit, et hoc ex rebus ecclesiae, cui praesidet, ditare decreuerit; non amplius ibidem, quam quinquagesimam partem dare debet; vt hac temperamenti aequitate seruata, et cui tribuit, competens subsidium conferat; et cui tollit, damna grauiora non infligat. Ad ecclesiam vero, quae monasticis non informabitur regulis, aut qua pro suis magnificare voluerit sepulchris; non amplius, quam centesimam partem census ecclesiae, cui praesidet, ibidem conferre licebit: ea tamen cautela seruata, vt vnam tantummodo, quae placuerit, ex his duabus remunerandam assumat. Tolet. IX. cap. 5. Iuo par. 3. c. 170. decr.

CAP. XXXVIII.

EPISCOPI res ecclesiasticas ecclesiis collatas cauta circumspectione dispensent, quasi Dei ministri, non quasi turpis lucri sectatores; illisque ita vtantur, non vt propriis, sed vt sibi ad dispensandum commissis. Turon. sub Carolo c. 10.

CAP. XXXIX.

LICITVM sit Episcopis, praesentibus presbyteris, et diaconibus, de thesauro ecclesiae familiae, et pauperibus eiusdem ecclesiae, secundum canonicam institutionem, iuxta quod indigerint, erogare. Turon. sub Carolo cap. 11.

CAP. XL.

OPORTET, vt si quando sacerdotes fruges, vel quosdam redditus terrae congregant, et protelant; non ideo hoc faciant, vt carius vendant, et thesauros congregent, sed vt pauperibus tempore necessita-

cessitatis subueniant. *Cabil. sub Carolo c. 8.*
CAP. XLI.

EPISCOPUS potestatem habeat res ecclesiasticas prouidere, regere, gubernare, atque dispensare secundum canonum auctoritatem. et laici in eorum ministerio obediant Episcopis ad regendas ecclesias Dei, viduas, et orphanos defendendos, et vt obedientes sint eis ad eorum Christianitatem seruandam et c. *Magun. c. 8. Magun. sub Rab. c. 7. Burc. lib. 15. c. 4. Iuo par. 16. c. 5. decr.*

CAP. XLII.

EPISCOPVS, qui imitator Apostoli esse cupit, habens victum, et vestitum, his tantum debet esse contentus. Qui altario seruiunt, de altari viuunt. Viuant inquit, sed non fiant diuites. Vnde et aes nobis excutitur e zona, et vna tantum tunica induimur, vt non de crastino cogitemus. Turpis lacri appetitio est, plus de praesentibus, quam futuris cogitare. *Hieronymus in epist. ad Titum apud Aquisgr. 10. in fine.*

CAP. XLIII.

DICITUR ad pastores pascentes se ipsos, non oues, quid diligant, quid negligant. quid ergo diligunt? Lac consumitis, propter quod Apostolus dicit: Quis plantat vineam, et de fructu eius non sumit? quis pascit gregem, et de lacte gregis non percipit? Inuenimus ergo esse lac gregis, quidquid a plebe distribuitur praepositus ad eorum sustentandum victum temporalem, et c. Et quidem Apostolus, quamquam elegerit manib. suis transigi, et nec ipsum lac quaerere: ab ouibus tamen lactis percipiendi potestatem habere se dixit, et sic Dominum disposuisse, vt qui Euangelium annuntiant, de Euangelio viuunt. Et dicit alios coapostolos suos vsos fuisse hac potestate non vsurpata, sed data. Plus ille fecit, vt nec quod debebatur, acciperet et c. Bene fecistis communicare necessitatibus meis et c. *Augustinus in libro ad pastores (to. 10.) apud Aquisgr. cap. 12. post prin.*

CAP. XLIV.

EXPEDIT facultates ecclesiae possideri, et proprias perfectionis amore contemni. Non enim propriae sunt, sed communes ecclesiae facultates. Et ideo quisquis omnib. quae habuit, dimissis, aut venditis, sit rei suae contemptor: cum praepositus fuerit factus ecclesiae, omnium, quae habet ecclesia, efficitur dispensator. Denique sanctus Paulinus ingentia praedia, quae fuerant sua, vendita pauperibus erogauit. Sed cum postea factus fuisset Episcopus, non contempsit ecclesiae facultates, sed fidelissime dispensauit, et c. Quid sanctus Hilarius? non ne et ipse omnia sua aut parentib. reliquit, aut vendita pauperib. erogauit? istamen cum merito perfectionis suae fieret ecclesiae Arelantensis Episcopus, quod illa tunc habebat ecclesia, non solum possedit, sed etiam acceptis fidelium numerosis hereditatib. ampliauit, et c. Vnde datur intelligi, quod tales, ac tanti viri, qui volentes fieri Christi discipuli, renuntiauerant omnib. quae habebant, non vt possessores, sed vt procuratores, facultates ecclesiae possidebant: et idcirco scientes, nihil aliud esse res ecclesiae, nisi vota fidelium, pretia peccatorum, et patrimonia pauperum; non eas vindicauerunt in vsus suos, vt proprias; sed vt commendatas, pauperib. diuiserunt, et c. Quod habet ecclesia, cum omnibus nihil habentibus commune habet: nec aliquid inde eis, qui sibi de suo sufficiunt, erogat, quando nihil aliud sit habentibus dare, quam perdere. *Prosper lib. de vita contemplatiua 2. c. 9. apud Aquisgr. c. 35.*

CAP. XLV.

QVOD nulli sacerdotum liceat res Deo dicatas, sibiq. commissas, vtpote proprias tractare, vel ad multifarios, secundum libitum suum, eas vsus retorquere: sed potius secundum canonicam auctoritatem, sanctorumq. Patrum dicta, et exempla, administrare, vel dispensare: ea, quae sequuntur, perspicue manifestant. Quod autem ea, quae Domino sanctificabantur, ad ius pertinerent sacerdotum, legalia instituta sanciant. In nouo quippe testamento, in initio videlicet sanctae nascentis Ecclesiae, vota fidelium ante pedes ponebantur Apostolorum, eorumque iudicio, vnicuiq. prout opus erat, distribuebantur. Et licet crescente fidelium deuotione, copiosissimis, ac munificentissimis eorum liberalitatib. sancta donata sit Ecclesia, eundem tamen vsus Apostolorum successores in tractandis, et dispensandis ecclesiasticis

officiis reb. se seruare debere meminerint. Quoniam qui stitem Ecclesiae, iuxta documentum B. Hieronymi, in suos conuertit vsus, scriba est, et Pharisaeus, similisq. Iudae perditio, et c. Prosper, cum de sanctis, perfectisq. Pontificibus tractaret, qui facultates ecclesiae, non vt proprias, sed vt commendatas tractauerunt, ait: Et idcirco scientes, nihil aliud esse res ecclesiae, nisi vota fidelium, pretia peccatorum, et patrimonia pauperum, non eas vindicauerunt in vsus suos, vt proprias; sed vt commendatas pauperibus diuiserunt. Hoc est enim possidendo contemnere, non sibi, sed aliis possidere: nec habendi cupiditate, ecclesiae facultates ambire; sed eas pietate subueniendi suscipere. Hieronymus in expositione Sophoniae Prophetiae: Iudices quoque eius quasi lupi Arabiae occiderunt vespere, et nil relinquentes in mane: non adspicientes ad ortum solis, sed morantes semper in tenebris, et possessiunculas ecclesiae, et ea, quae in Dei donaria conferuntur, vertentes in lucrum suum, vt non habeant pauperes, quod mane comedant: qui quasi in nocte, et nullo vidente populantur; et cum luporum more cuncta diripiunt, ne paruos quidem cibos indigentibus derelinquunt. Sicut igitur praemissa documenta declarant, non sunt res ecclesiae, vt propriae, sed vt Dominicae, et a Domino commendatae tractandae. Quicumq. ergo eas ad suos proprios vsus, terrenosq. honores, et delectationes retorquet, quanti sit discriminis, quantaeq. transgressionis, aperte animaduerti potest. *Paris. sub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 15. Aquen. siue Aquisgran. lib. 3. c. 15.*

CAP. XLVI.

CONVENIT pastoribus ecclesiarum, res ecclesiae possidere, non ab his possideri; et vt Prosper scribit, eas possidendo debent contemnere, et non sibi, sed aliis possidere. Constat autem, sanctissimos Pontifices, qui cum Christo remuneratore suo regnant, quorum nos indigni locum tenemus, res ecclesiae non sibi, sed aliis possidisse et c. Quicumque ergo secundum eorundem sanctorum exempla, res sibi creditas, dispensauerit, seq. ab illecebris mundialibus, et incentiuis carnalibus custodierit, ad eorum consortium, se pertinere dubitare non poterit. Si autem secus fecerit, eor. consortio se indignum fore pertimescat. Miserabiliores plane curis mortalibus nonnulli existunt Pontifices, qui in breuissimo huius mortalitatis intervallo, suae miserae fragilitatis immemores, sacerdotalis honoris culmine ultra metas subuecti, amore mundi decepti, cupiditate terrenarum rerum illecti, pro caducis, et cito praeterlabentibus reb. quas vtiliter, fideliterq. expendere negligunt, sanctor. sacerdotum consortio se priuant. Cesset ergo ambitio, quae dicere solet; nimis rerum habere ecclesias Christi: et perpendat, quia quantaecumq. sint res ecclesiae, si eo modo, quo dispensandae sunt, dispensentur, nimiae non sunt; cupiditas quippe, immo negligentia quorundam dispensatorum, non ecclesiae amplae res in vitio sunt. *Paris. sub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 18.*

CAP. XLVII.

STATVIMVS, vt tempore congruo vnusquisque Episcopus parochiam suam circumueat. Et quamquam auctoritas canonica doceat, vt quarta pars decimarum, et reddituum ex oblationibus fidelium in vsus Episcoporum cedat, vbicumque tamen Episcopus sua habet, suis contentus sit: vbi autem nihil rerum ecclesiae suae habet, accipiat de memorata quarta parte sibi, suisque, non quod auaritia, quod absit, suaserit, sed potius, quod necessitas compulerit. Ceterum si accipiendi nulla necessitas vserit; nihil de memorata quarta parte accipiat, sed vsibus ecclesiarum, et pauperibus Christi impartendam, secundum suam dispositionem relinquat. *Parisien. sub Ludou. & Loth. lib. 1. cap. 31.*

CAP. XLVIII.

SCIRE conuenit Praefulis res ecclesiasticas non vt proprias, sed a Domino sibi pro aliorum necessitatibus commissas, atque iuxta Prosperi documentum, nihil aliud esse res ecclesiae, quam vota fidelium, pretia peccatorum, et patrimonia pauperum: idcirco summopere est decertandum, ne aliquis Pontificum ea, quae ecclesiasticis tradita sunt ministeriis, pro remissione peccatorum, aut aliis aptanda officiis, aut pauperibus eroganda; ne aliquis ea propria cupiditate, aut potentum

z terrore

Sophon. 3.
† rabidi

1. Cor. 9. d.

Philip. 4. c.

Acto. 4.

terrore, parentumq. procuracione ad alios vsus retorquat: ne forte quod aliis extat remissio peccatorum, ipsis sit damnationis augmentum: sed potius sollerti meditatione indigentibus eas, et ecclesiasticis ministeriis distribuatur, ne exinde a Domino velut inutilis dispensator damnetur; verum, quod beatius est, desiderabili voce laudetur, iuxta Euangelicæ parabolæ exemplum. Euge serue bone, et fidelis, intra in gaudium Domini tui. *Aquisg. II. sub Ludo. par. 2. c. 7.*

Matt. 25. b.

CAP. XLIX.

VT Episcopi potestatem habeant res ecclesie præuidere, regere, et gubernare, atq. dispensare secundum canonum auctoritatem, volumus. *Magun. sub Rabano*

c. 7. Magun. sub Carolo c. 8. Burch. lib. 1. §. cap. 4. Iuo. par. 1. 6. c. 5. decr.

CAP. L.

VALDE male habet, magnaq. tristitia afficit sanctissimos Episcopos, qui sunt vbique terrarum, quod sumptuum, qui illis eueniunt, dispensationis ratio ab eis exigatur, siue ex ecclesiasticis redditibus, siue ex fructu aliunde percepto. Vnusquisque enim nostrum dabit suorum malor. rationem omnium iudici. Vasa enim pretiosa, et possessiones immobiles oportet seruari ecclesiis. Episcopis autem, qui tunc diuinum sacerdotium administrant, incidentium sumptuum administrationem secure credi. *Cyrrillus Episc. Alexandr. ad Dominum.*

De parte, quae ex bonis ecclesiasticis ad Episcopum pertinet.

Episcopum pertinet.

TIT. XXCI.

CAP. I.

DE redditibus ecclesie quattuor partes fiant, quarum vna cedat Pontifici ad sui sustentationem et c. *Silvester in synod. Roma. cc. xxxiv. Episcopos. c. 4.*

CAP. II.

DE redditibus ecclesie, vel oblatione fidelium, sola Episcopo ex his quarta portio remittatur et c. *Simpl. ep. 3. Anselm. lib. 5. c. 66. Caesar. lib. 7. c. 101.*

CAP. III.

QUATTUOR tam de redditu, quam de oblatione fidelium et c. conuenit fieri portiones; quarum sit vna Pontificis et c. *Gelas. ep. 1. c. 29. Paris. sub Ludou. et Loth. lib. 1. c. 15. Vorm. c. 47. Tribur. c. 13. Burch. lib. 3. c. 137. Iuo. lib. 2. tit. 1. c. 7. panor. et par. 3. c. 203. decr. Ansel. lib. 5. c. 68. Caesar. lib. 7. c. 100.*

CAP. IV.

MOS Apostolicae sedis est, ordinatis Episcopis praeceptum tradere, vt ex omni stipendio, quod accedit, quattuor fieri debeant portiones; vna videlicet Episcopo, et familiae propter hospitalitatem, atque susceptionem; alia clero, tertia pauperibus, quarta ecclesiis reparandis. *Greg. ad Aug. interr. 1. Iuo. lib. 2. tit. 1. c. 8. panor. Ansel. lib. 5. c. 64. Caesar. li. 7. c. 106. Tarrac. lib. 1. c. 180. 261.*

CAP. V.

BONIFACIO Episcopo dedimus

in mandatis et c. vt de redditu ecclesie, vel oblatione fidelium quattuor faciat portiones, quar. vnam sibi ipse retineat et c. *Gregor. II. epist. 3. in medio.*

CAP. VI.

SI Episcopum multas expensas, et minorem substantiam habere constiterit; parochiis, quibus largior fuerit collata substantia, hoc tantum, quod clericis, vel architectis rationabiliter sufficiat, reseruetur. Quod autem amplius fuerit, propter maiores expensas Episcopus ad se debeat reuocare; ita tamen, vt nihil de facultatiuncula ipsa, vel de ministeriis clericor. loci ipsius licentiam habeat minuendi. *Carpent. cap. 1.*

CAP. VII.

ANTIQUOS canones renouamus, vt de his, quae in altario oblatione fidelium conferuntur, medietatem Episcopus sibi vindicet, et medietatem sibi dispensandam secundum gradus clericus accipiat; tam de praediis, quam de omni commoditate in Episcoporum potestate durantibus. *Aurel. c. 16. vel 14.*

CAP. VIII.

DE his, quae in altario accesserint, tertia fideliter Episcopis deferatur. *Aurel. c. 17. vel 15. Capitul. lib. 7. c. 182. in addit. Burch. lib. 3. c. 136. Iuo. lib. 2. tit. 5. c. 5. panor. et par. 3. c. 202. decr.*

CAP. IX.

DE rebus ecclesiasticis tres aequae fiant portio-

portiones, id est, vna Episcopi, alia clericorum, tertia in reparatione, vel in luminaribus ecclesiae. *Brac. 1. c. 25.*

CAP. X.

MULTI fidelium in honorem Christi, et Martyrum in parochiis Episcoporum basilicas construunt, oblationes tribuunt; sacerdotes haec auferunt et c. [Constitutum est, Episcopos ita dioeceses suas regere, vt nihil ex earum iure praesumant auferre, sed iuxta priorum conciliorum auctoritatem de oblationibus, *decimis, * et tributis, ac frugibus, tertiam consequantur. *Tolet. xv. c. 32. Raban. c. 32. de praenit. Burch. lib. 3. c. 203. Iuo. par. 3. c. 255. decr.*

16. q. 1. c. 60.

CAP. XI.

NOTVM est praeteritis sanctionibus, quae de rebus parochialium ecclesiarum pars Episcopo conferatur. Itaq. si Episcopus tertiam, quam de reb. eisdem sanctione sibi debitam nouit, aut ipsi ecclesiae, cuius res esse patebit, aut alteri ecclesiae, quam eligit, conferre decreuerit, licitum sit. *Tolet. ix. c. 6. Iuo. par. 3. c. 171. decr. Caesar. lib. 7. c. 109.*

12. q. 3. c. 11.

CAP. XII.

STATVIMVS in nostris ecclesiis, vel ciuitatibus hoc esse seruandum; vt quidquid pecuniae a fidelibus in ecclesia fuerit oblatum, fideliter collectum maneat, et conseruatum; et fideliter Episcopo praesentetur; qualiter exinde tres partes fiant aequales; vnam Episcopus habeat, et alteram presbyteres, et diacones inibi deseruientes consequantur, et inter se, vt dignitas, et ordo poposcerit, diuident; tertia vero subdiaconibus, et clericis tribuatur, vt a primicerio, iuxta quod in officio eos per-

cipit esse intentos, ita singulis dispensetur. *Emerit. cap. 14.*

CAP. XIII.

VNIO nostrae congregationis decreuit, et constituit; vt tertias, quas antiqui canones de parochiis suis habendas Episcopis censuerunt, si eas exigendas crediderint; ab ipsis Episcopis diruta ecclesiae reparentur et c. Citra ipsas tertias, nullus Episcoporum quippiam pro Regis inquisitionibus a parochianis ecclesiis exigat, nihilq. de praediis ipsarum ecclesiar. cuiquam alicuius causa stipendii dare praesumat. *Toletan. xvii. cap. 5.*

CAP. XIV.

QUATTUOR tam de redditibus, quam de oblatione fidelium conuenit fieri portiones, quar. sit vna Pontificis et c. *Magun. sub Rab. c. 10.*

CAP. XV.

DE redditu ecclesiae, et de oblatione, quattuor fiant portiones: quarum vnam sibi retinet Episcopus, et c. *Vormat. c. 7.*

CAP. XVI.

QUATTUOR fieri partes iuxta canones iudicamus de decimis; et oblationibus fidelium: vt vna sit Episcopi, et c. *Tribur. c. 13. Burch. lib. 3. c. 137. in fin. Iuo. lib. 2. tit. 5. c. 4. in fine panor. 3. c. 199. in fine decr.*

CAP. XVII.

QUATTUOR partes ex decimis, et oblationibus fiant; vna ad fabricam ecclesiae releuandam, altera pauperibus distribuenda, tertia presbytero cum suis clericis habenda, quarta Episcopo reseruanda, vt quidquid exinde iusserit, prudenti consilio fiat. *Nannet. c. 10. Burch. lib. 3. c. 138. Iuo. par. 3. c. 204. decr.*

Omnia ecclesiastica grauiora ad Episcopum deferantur; nihilq. agant presbyteri sine ipsius consentu.

TIT. XXCII.

CAP. I.

NVLLVS presbyter ministerium ecclesiae, vel ipsam ecclesiam ab aliquo accipiat, nisi ab Episcopo, qui iniungat sibi obedientiam, et curam animarum. *Greg. vii. in concil. Rom. incert. c. 2.*

laicus donum ecclesiasticae rei, vel ipsam ecclesiam a laico recipiat, sed ab Episcopo. *Greg. vii. in conc. Rom. incert. c. 10.*

CAP. III.

NVLLVS presbyter volens monachus fieri, ecclesiam monachis relinquat, nisi ex licentia Episcopi. *Greg. vii. in syn. Rom. incert. cap. 13.*

NVLLVS clericus, vel monachus, vel

z ij CAP.

CAP. IV.

PRESBYTERI, vel diaconi, qui de alio Episcopo ad alium transeunt, vel quicumque clerici sine commendatitiis a suo Episcopo litteris non recipiantur. Gregor. vii. in conc. Rom. incerto. c. 23.

CAP. V.

APOSTOLICA auctoritate decreuimus, ut ea, quae a clericis, vel monachis usque hodie fuerint acquisita, rata perenniter, et inconcussa permaneant: hoc tamen tenore, ne in posterum inconsultis Episcopis talia praesumant. Urban. II. in conc. Claram.

CAP. VI.

IN parochialibus ecclesiis presbyteri per Episcopos constituantur, qui eis respondeant de animarum cura, et de his, quae ad Episcopos pertinent. [Decimas, et ecclesias a laicis non suscipiant absque consensu, et voluntate Episcoporum, et si aliter praesumptum fuerit, canonica ultioni subiaceant. Callist. II. in syn. Rom. c. 18.]

CAP. VII.

SINE voluntate Episcopi, presbyteri, et diaconi nihil agant. Ipse enim est, cui credidit Deus populum suum, et qui de animis populi redditurus est rationem. Ap. 39. G. 40. L.

CAP. VIII.

NVLIVM presbyterum in alicuius Episcopi parochia aliquid agere debere absque eius permisso (B. Petrus) docebat: cunctosque presbyteros propriis Episcopis in omnibus absque mora obediens esse debere et c. Ecclesiae claves Episcopos esse dicebat. Ipsi enim habent potestatem claudere caelum, et aperire portas eius, quia claves caeli facti sunt. Amouere autem eos neminem debere docebat, quia oculi Domini sunt, et qui eos tangit, tangit pupilam oculi eius et c. Clem. epist. 1. post med. Burch. lib. 2. c. 94. Iuo par. 6. c. 171. decr.

CAP. IX.

CVNCTIS fidelibus, omnibus presbyteris, et diaconibus, ac reliquis clericis attendendum est, ut nihil absque Episcopi proprii licentia agant: non utique missas sine eius iussu quisquam presbyterorum in sua parochia agat, non baptizet, nec quicumquam absque eius permisso faciat. Similiter et reliqui populi, maiores scilicet, ac minores per eius licentiam, quidquid agendum est, agant, nec sine eius permisso a sua parochia abscedant, vel in ea aduentantes morari praesumant. Animae eorum ei credita sunt: ideo omnia eius consilio agere debent, et eo inconsulto nihil. Quicumque enim obediunt Episcopis suis, videntur quidem aliquid gratiae conferre Deo. Clemens epist. 3. post med. Tribur. c. 32. Burch. lib. 2. c. 93. Iuo par. 2. c. 123. Et par. 6. c. 90. decr. Caesar. lib. 4. c. 97.

CAP. X.

SI Episcopo non existente, presbyteri res dominicas vendant, restituantur res ecclesiae, et in potestate Episcopi sit, an velit res, vel pretium (rescisso contractu ad ius ecclesiasticum reuocari. L.) Anycr. 15. Vid. Marti. Brac. 17. Burch. lib. 3. c. 79. Iuo par. 3. c. 173. Et 240. decr. Ansel. lib. 6. c. 162. Caesar. lib. 7. cap. 71. Et 79.

CAP. XI.

PRESBYTERI sine conscientia Episcoporum nihil faciant. Arel. 1. c. 19.

CAP. XII.

EPISCOPIVS presbyter, clericus, qui sine voluntate, et iussu Episcopi, qui in pronuncia sunt, et praesentim Metropolitani, audeat ad Imperatorem venire, eiiciatur non solum a communione, sed etiam a dignitate, quam obtinet: ut qui audeat molestare Dei amantissimi Imperatoris nostri aures, contra Ecclesiae institutionem. Si vero necessaria sit causa, ut ad Imperatorem eat, id fiat cum voluntate Metropolitani, aut Episcoporum eius provinciae, et cum litteris eorum. Antioch. c. 11. Vid. Aquisgr. 73. Capitulum lib. 1. c. 10. Burch. lib. 2. c. 177. Iuo par. 6. c. 268. decr. Ansel. lib. 6. c. 115.

CAP. XIII.

PRESBYTERI sine consilio Episcopi nihil agant. Laod. c. 56. G. 57. L.

CAP. XIV.

SI presbyter inconsulto Episcopo agenda in quolibet loco celebret, ipse honori suo contrarius existit. Carth. 11. c. 9.

CAP. XV.

VNVS QVISQVE presbyter semper in cena Domini rationem, et ordinem ministerii sui Episcopo reddat, et chrisma, et oleum petat. Suesionen. sub Pipino.

CAP. XVI.

EPISCOPI, vel presbyteri de aliis regionibus non suscipiantur in ministerium ecclesiae, nisi prius fuerint probati ab Episcopo, cuius parochia est. Suesion. sub Pipino post med.

se constans antea existit, sed neque capellam sine consilio Episcopi. Nannet. c. 16.

CAP. XXI.

NVLIVS presbyterorum, quemquam, nisi iussu Episcopi in ecclesiam introducere praesumat, cui pro aliquo delicto illam ingredi non liceat. Salegunst. c. 20. in fine decret. Burchardi. Iuo par. 15. c. 186. decr.

CAP. XXII.

SICVT habet Episcopus in sua ordinatione omnem generaliter parochiam cum omnibus rusticis parochiis, quas per tricennium inconcussa possidet: ita et vnusquisque presbyter in sua ordinatione, ac dispensationis cura habeat parochiam suam cum dote, et decimis ecclesiae, videlicet cum sui Episcopi consilio, ac dispensatione, secundum regulas antiquitas, et diuinitus constitutas. Troflei. c. 6.

CAP. XXIII.

NVLIVS Abbas, monachus, vel quilibet alius paenitentias iniungat, nisi quibus proprius Episcopus hanc curam dederit. Pistau. c. 5.

CAP. XXIV.

PRESBYTER de cura animarum, et de Christianitatis ministerio Episcopo respondeat. Pistau. c. 6.

CAP. XVII.

VT omnes presbyteri, qui in parochia sunt, sub potestate Episcopi esse debeant, et de eorum ordine nullus presbyter praesumat in illa parochia baptizare, nec Missas celebrare, sine iussione Episcopi, in cuius parochia est. Vernen. c. 8.

CAP. XIX.

INTERDICENDVM videtur clericis, siue laicis, ne quis cuiuslibet presbytero praesumat dare ecclesiam sine licentia, et consensu Episcopi sui. Turon. sub Carolo c. 15. Magun. sub Raban. c. 12. Magunt. sub Arnulf. c. 5.

CAP. XIX.

SINE auctoritate, vel consensu Episcoporum, presbyteri in quibuslibet ecclesiis nec constituantur, nec expellantur. Vorm. c. 49. Troflea. c. 6. ex capitular. lib. 2. c. 36. hodie lib. 1. c. 90.

CAP. XX.

SI quilibet presbyterorum defunctus fuerit, vicinus presbyter apud saecularem seniores, nulla precatone, vel aliquo xenio ecclesiam illam obtineat; quia titulus per

Ne quisquam bona Episcopi defuncti furripere audeat. TIT. XXCIII.

CAP. I.

NON liceat clericis post mortem Episcopi sui, rapere eius bona, ut antiquis canonibus prohibetur: aut de suis gradibus periclitentur. Chalce. c. 22. Aquisgr. 88. Vormat. 75.

CAP. II.

QVIA scelestissima consuetudo inoleuit, ut obeunte sanctae Romanae Ecclesiae sedis Pontifice, ipsum Patriarchium depraedari soleat; et non solum in eodem sancto Patriarchio, sed etiam per totam ciuitatem, et suburbana eius, talis bacchatur praesumptio; nec non quia et id inultum haecenus neglectum est; adeo, ut omnia Episcopalia eadem patiantur, vniuersiusque ecclesiae obeunte Pontifice; quod ne ulterius praesumatur, omnimodis interdiximus: quod qui facere praesumpserit, non solum ecclesiastica censura, sed etiam Imperiali indignatione feriat. Rauenn. sub Ioan. XII. vel IX. c. 11.

CAP. III.

ILLVD, quod in sacro Chalcedonenensi constitutum est concilio, irrefragabiliter conferuari praecipimus; ut videlicet decedentium bona Episcoporum, a nullo omnino hominum diripiantur; sed ad opus ecclesiae, et successoris sui in libera oeconomia, et clericorum permaneant potestate, cesset igitur de cetero illa detestabilis, et saeva rapacitas. Si quis autem hoc aliquo modo attemptare praesumpserit, excommunicationi subiaceat. Qui vero morientium presbyterorum, vel clericorum bona rapuerit, simili sententiae subiiciatur. Innocen. II. in synod. Rom. cap. 4. post Iuonis panorm.

CAP. IV.

12. q. 1. c. 21. et c. 20. manifesta. SINT manifesta bona Episcopi, si qua habuit, et dominica (hoc est, Ecclesiae, L.) vt possit sua moriens, quibus velit, et vt velit relinquere. Ne cum ecclesiae bonis bona Episcopi perdantur, vt si uxorem, aut liberos habet, aut propinquos, aut seruos. Aequum enim est hoc apud Deum, et homines; vt ecclesia, et Episcopus, siue eius propinqui sine damno, et infamia sint. Ap. 40. Vide Antio. 24. Mart. Brac. 15. Ansel. lib. 6. c. 161.

CAP. V.

NE quis ad ecclesiam, quae Episcopum perdidit, nisi viciniae ecclesiae Episcopus exequiarum tempore accedat, qui curam ecclesiae districte gerat, et ne quid pereat, vicinis vicinarum ecclesiarum inspectio, descriptio, recensioque rerum mandatur.

Regien. c. 5. Haec autem omnia exequiarum tempore fiant, vsq. ad septimam defuncti diem, exinde ecclesiae referens mandatum Metropolitanum, simul cum omnibus sanctis Episcopis sepeliatur et c. Ibid. c. 6. Vid. Valent. Hisp. c. 2.

CAP. VI.

12. q. 3. c. 6. scubi. DEFUNCTO Episcopo intestato, post defunctionem eius a presbyteris, et diaconibus, de rebus ipsius inuentarium fideliter conscribatur a minimo vsq. ad maximum, id est, vtenfilibus, vel omni supellectile. Ita tamen, vt si quis exinde vel sumpsisse aliquid, vel occulte fuerit tulisse conuictus, secundum furti tenorem restituat vniuersa. Tarr. c. 12.

CAP. VII.

12. q. 2. haec. c. 38. PRISCI canones iubent, vt cuiuscumq. ecclesiae Pontifice defuncto, non passim pro libito suo in earum rerum direptionem, quas obiens dereliquit, quiscumque irruat; sed sacerdos, qui exequiarum tempore est, ea omnia conferuet. Nos defuncto Antistite, vel in supremis agente iubemus, vt nullus clericorum cuiuslibet ordinis, officii, gradusve sit, quidquam de domo praesumat, vel quod de utilitate instrumenti domus esse agnoscitur, id est, mobilis, et immobilis rei ecclesiasticae, conetur inuadere. nihil furto, dolo seve suppri-

† subiu-
ctis

mens, auferens, abscondens; sed is, cui domus commissa est, subiectis sibi cum consilio vno, vel duobus fidelissimis clericis, omnia ad tempus Pontificis substituendi debeat conseruare, et his, qui in domo in-

ueniuntur, clericis consuetam alimoniam administrare. Substitutus autem Antistes susceptae sedis commoda ordinabit, velut Deus imperabit, vt eis vt cum his debeat, quos cognouerit disciplinae, et caritati praedecefforis sui fideliter paruisse. Quod si quisquam post haec cuiuslibet ordinis clericus, quacumque occasione quicquam abstulerit, vel suppresserit, reus sacrilegii prolixiori anathemate condemnerur, et vix quoq. peregrina ei communio concedatur. Quia durum est, vt hi, quos constat in seruitio Domini cum primae sedis Antistite defudasse, ab his, qui suarum rerum incubitatores, atq. vagantes fuisse cognoscuntur, despecti aliquatenus crucientur. Iler. c. 16. Vide Valent. Hisp. c. 2. et 3.

CAP. VIII.

EPISCOPO a saeculo iubente Domino accersito; clerici rapaces manus abstineant ab omni supellectili, vel quacumq. sunt in domo, ecclesiae, vel Episcopi, libris, speciebus, vtenfilibus, vasculis, frugibus, gregibus, animalibus, vel omni omnino re; et nihil latronum more diripiant. Sed si fecerint, Metropolitanum, vel omnium comprouincialium sacerdotum districtione coacti, in pristinum statum omnia redintegrent, vt nihil necessarium Antistiti, vel dispensatori futuro depercat. Et secundum Regienensis synodi constituta, Episcopo decedente vicinior Episcopus accedat, qui ex more exequiis celebratis, ecclesiae curam gerat; ne quid ante ordinationem futuri Pontificis clericorum subuersioni, vel direptioni liceat. Ita vt directis hominibus inspectio certior, descriptio fidelissima, si fieri potest, intra octauas defuncti, sub diligentia praesentis Episcopi peragatur. Deinde ad Metropolitanum notitiam habita ordinate descriptio defertur; vt eius electione talis persona ordinandae domui ecclesiasticae procureretur, quae vel consueta clericis stipendia dispenseret; et creditarum sibi rerum, si forsitan tarditas in Episcopo ordinando successerit, Metropolitanum congruis temporibus reddere possit rationem et c. Valent. Hisp. c. 2. Vid. Regien. c. 5. et 6.

CAP. IX.

PARENTIBVS, et propinquis decedentis

cedentis Episcopi, si intestatus obierit, denuntietur; vt sine Metropolitanum, vel comprouincialium sacerdotum conscientia, nihil de rebus defuncti occupare pertemprent: ne cum hereditariis res Ecclesiae vsurpent. Sed vsque ad ordinationem futuri Antistitis expectent; aut si longum fuerit, ad Metropolitanum ordinationem recurrant. Si quis contra haec venerit clericus, vel laicus; et communione, et consortio priuetur Ecclesiae, ne ad illam conueniat, quam spoliare non metuit, nisi correptus recuperet indulgentiam. Si autem rationabiliter, modesteq. vnusquisq. repetit, quod sibi iure debetur; ei absque alia animaduersione, a Metropolitanum, vel cui iniunxerit, aut res, aut ratio non negetur, et c. Valent. Hisp. c. 3.

CAP. X.

VT Episcopus, qui ad sepeliendum Episcopum venerit, euocatis presbyteris in vnam domum, ecclesiae (adeat descriptum, † res ecclesiae habentibus) qui idoneis personis custodiendas sub inbeat de- scriptas f. integra diligentia derelinquat; vt res Ecclesiae vllorum improbitate non pereant. Aurel. II. c. 6.

CAP. XI.

VBI Episcopus obierit, nullus Episcopus quidquam de rebus Ecclesiae, praeter humanitatem, praesumat auferre. Si fecerit, conuentus ab instituto Pontifice, sine dilatione ablata restituat. Sin minus, anno integro missas facere non praesumat. Aurel. v. c. 8.

CAP. XII.

PROPINQVI morientis Episcopi nihil de rebus eius absq. Metropolitanum cognitione vsurpent. Si vero decedens Metropolitanus fuerit, successoris eius sententiam, aut concilii sustinebunt. ne passim hereditatis adeundae danda licentia de rebus Ecclesiae, aut non retineatur ratio plena, aut fraus inueniatur illata. Si presbyteri, aut diaconi fuerint, quos obisse constiterit; non sine agnitione sui Episcopi, rem eius heredibus adire licebit. Quisquis transgressor extiterit, pro his, quae non expectato ordine adierit, inuasionis damno legis sententia subiacebit. Tolet. ix. c. 7.

CAP. XIII.

CVM Pontificem mori contigerit, Episcopus, qui ad humandum corpus aduenit, descriptis thesauris, atq. ornamentis omnibus, si locuples decedentis ecclesia

fuerit, non amplius, quam libram auri in rebus, quibus ei placuerit, exceptis ornamentis ecclesiae, cum gratia offerentium auferre pertempset. Si vero minor rebus extiterit, dimidiam libram sibi licenter vsurpet. Quod eius, qui conuenit, sacerdotis iniuriae contemplatione antiquitas vsurpauit. Porro breue descriptar. rerum sub fideli ratione hic, qui descriptis, dirigere Metropolitanum curabit. Metropolitanus autem ex eadem morientis ecclesia nihil prorsus auferre praesumat; sed solam, quae ad eum pertinet, curam salutarem impendat. Tolet. ix. cap. 9.

CAP. XIV.

NON liceat Metropolitanum, moriente Episcopo, eius bona, vel eius ecclesiae auferre, vel alienare. sed sub custodia clerici ea non receperint. Tunc enim Metropolitanus ea custodiat, Episcopo ordinando ea daturus. Trull. cap. 35.

CAP. XV.

QVIA inter nostrates hic pessimus inoleuit mos, vt defuncto ecclesiae Episcopo, mox a quibuscumq. potentioribus res peruadantur ecclesiasticae, quasi Episcopi fuerint propriae; cum etiam si eius iuris essent, contra omne ius hoc fieret: hoc tam immane sacrilegii facinus, et iam saepius factum scientes dolemus, et ne vltius a quolibet praesumatur, auctoritate Dei, et sanctorum eius, qui cum illo regnant in caelo, nostro etiam Episcopali ministerio interdicimus. Troslet. cap. 14.

CAP. XVI.

EPISCOPO e corpore recedente, vicinis illi accedat Episcopus, qui ex more exequiis celebratis, statim ecclesiae illius curam districtissime gerat, ne quid ante ordinationem Pontificis futuri remanentium, cleri communi subuersioni, vel direptioni iam liceat, ita, vt perspectis omnibus inspectio certior, descriptioq. fidelissima, si fieri potest, inter octauas defuncti sub diligentia praesentis Episcopi peragatur. Dehinc ad Metropolitanum notitiam habita ordinate descriptio defertur, vt eius lectione, talis persona ordinandae domus ecclesiasticae procureretur, quae consueta ecclesiis stipendia dispenseret et c.

z iij

vt sub

vt sub hac salubri constitutione clerici stipendiis suis omnino contenti, labores non diripiant Episcopi decedentis, et in vacuum ecclesiae domum futurus Pontifex

non sine dolore succedat; sed magis de praedecessoris sui dimisso possit et ipse gaudere, et aliis ministrare. *Troslei. c. 14. ex concil. Regien. c. 5.*

Cum Episcopus non potest, curet Archiepiscopus res ecclesiae. TIT. XXCIV.

CAP. I.

9. q. 3. c. 3. cum simus.

SI Metropolitanus in sua ecclesia non constituit oeconomum, C. P. Episcopus constituat: si Episcopus non constituit, tum eius Metropolitanus. *Nicae. II. c. 11. Iuo part. 5. c. 374. decr.*

CAP. II.

EPISCOPO e corpore recedente (*Metropolitani*) electione talis persona ordinandae domui ecclesiasticae procuretur, quae vel consueta clericis stipendia dispensat, et hereditarium sibi rerum, si forsitan tarditas in Episcopo ordinando successerit, Metropolitanus congruis temporibus reddere possit. *Valentin.*

Hispan. cap. 2.

CAP. III.

SICVT Metropolitanus in confinictimos, ceterosque ecclesiasticis ordinibus deditos, sic confinictimis in commissio sibi religiosorum numero vigilandum est, qualiter nescientia talium diuinae legis eruditionibus imbuatur. Ita vt Praelatus quisque subditos quaerat et c. *Tolet. XI. c. 2. Vide Tolet. II. c. 8.*

CAP. IV.

SI Episcopus ministerium ecclesiasticum propter infirmitatem corpoream exhibere non potuerit; in Archiepiscopi, hoc, cum voluntate Episcopi eiusdem ecclesiae maneat ordinatione, qualiter debitum officium non remaneat. *Melden. c. 47.*

Episcopus cum discedit longius ex dioecesi, deferat litteras commendaticias. TIT. XXCV.

CAP. I.

EPISCOPIVS, presbyter, diaconus peregrinus sine commendaticis non suscipiatur. Illis vero oblati discutiantur, et si pii sint, suscipiantur. sin minus, datis eis necessariis, in communionem non admittantur; cum multa per surreptionem fiant. *Ap. 33. G. 34. L.*

CAP. II.

23. q. 8. si quis. 27.

EPISCOPIVS, presbyter, clericus sine voluntate, et litteris Episcoporum, qui in prouincia sunt, et maxime Metropolitanus, ad Imperatorem non eat: sed et communionem, et dignitate priuetur. *Antioch. c. 11. Aquisgr. 73. Capit. lib. 1. c. 10.*

Burc. lib. 2. c. 177. Iuo par. 6. c. 268. decr. Ansel. lib. 6. c. 115.

CAP. III.

NEMO Episcopus nauiget sine dimissoriis Primatis. *Carth. 57. G. Vide Africa. in prin. L.*

CAP. IV.

PLACVIT, vt Episcopi trans mare non profiscantur, nisi consulto primae sedis Episcopo, siue cuiusque prouinciae Primati, vt ab eo praecipue possint sumere formatam, vel commendationem. *Carthag. III. c. 28.*

CAP. V.

PLACVIT, Episcopos de Gallicanis prouinciis venientes, intra Gallias non discutiendos, sed solū sufficere, si nullus communionem eis interdixerit etc. *Vasens. 1.*

Peregrino Episcopo locus sacrificandi detur. TIT. XXCVI.

TIT. XXCVI.

CAP. I.

PEREGRINO Episcopo locus sacrificandi detur. *Arel. I. c. 20. Vid.*

Burch. lib. 1. c. 116. Iuo par. 5. c. 216. decr.

CAP. II.

EPISCOPI, vel presbyteri, si caussa visitan-

visitandae ecclesiae alterius Episcopi ad ecclesiam venerint, et in gradu suscipiantur, et tam ad verbum faciendum, quam ad oblationem consecrandam inuitentur. *Carthagin. IV. cap. 33.*

CAP. III.

STATVIMVS, vt secundum canonicam cautelam omnes vndeumque superuenientes ignotos Episcopos, vel presbyte-

ros ante probationem synodalem in ecclesiasticum ministerium non admittamus. *Syn. Franco. post med. Capit. lib. 5. c. 2.*

CAP. IV.

EPISCOPI, vel presbyteri de aliis regionibus non suscipiantur in ministerium ecclesiae, nisi prius fuerint probati ab Episcopo, cuius parochia est. *Sueboni. sub Pipino post med.*

Reuereantur omnes Episcopum, nullusque illi iniuriam facere audeat. TIT. XXCVII.

CAP. I.

IN nouissimis temporibus, noua prauitas, et valde reprehensibilis apparuit adinuentio. Homines enim laici ad dedecus, et confusionem Christi Dei nostri, et Ecclesiae ipsius, ac sacerdotalis dignitatis, amicti sacerdotalibus stolis, et Episcopalis superhumeralibus, et accipien res orationem sacerdotalem ab aliquo laico, Patriarchalem formam habente, praesumpserunt sacerdotio fungi, et agere putatiua, veluti digni summi sacerdotes diuinae administrationis mysteria, in derisionem, et vituperationem dati a Deo Principibus sacerdotum honoris, et detractio nem immaculatae Christianor. fidei et c. Ideo iustum duximus, hos apertis, et conuenientibus epitimis submittere, vt nequaquam amodo huiusmodi nefas in Ecclesia Dei, et in Christianissimo populo fiat et c. *Syn. II. c. 9. sub Hadr. II. in fine.*

CAP. II.

EOS, qui diuina gratia ad Episcopale aduocatur officium, tamquam imaginem, et figuram sanctorum caelestium hierarcharum, id est, Angelorum, secundum hieraticum plane gradum, et morem, omni honore dignos ab omnibus Principibus, et subditis sancimus haberi, et nequaquam Strategis, vel quibilibet aliis Principibus obuios, procul ab ecclesiis suis occurrere, sed neque semet a multo spatio de equis, vel mulis deiicere, aut cum timore, ac tremore procidere, et adorare; sed nec cum saecularibus Principibus ad mensam intrare hora prandii, eosdem, quos illis, honores Strategis exhibentes; sed secundum

congruentiam spiritualis dignitatis, ac honoris sui, reddere quidem omnibus debita, cui vestigal, vestigal; cui honorem, honorum. *Rom. 13. b.* rem praeferrere autem; et multam a Principibus amicorum Christi Imperatorum venerationem, et reuerentiam promereri, confessores eorum, et honoris similis existentes, ita vt fiduciam habeant Episcopi arguere Strategos multotiens, et alios Principes, atque omnem saeculi dignitatem, cum iniustum, et irrationabile agere quid illos inuenerint, et per hoc corrigere, et reddere meliores. Si vero aliquis Episcopus post definitionem sanctae synodi, delatum, et canonicè collatum sibi contempserit honorem; et quid secundum veterem, et inhumanam, ac inordinatam consuetudinem, praeterquam nunc definita sunt, fieri permiserit; sequestratur anno vno, et Princeps ille duobus annis non mereatur percipere sanctificationum communionem. *Syn. II. c. 14.*

CAP. III.

AIUNT fuisse quosdam laicos sub eo, qui nuper imperauit, in ordine senatorio, qui secundum diuersam Imperatoriam dignitatem videbantur capillorum comam circumplexam inuoluere, atque reponere, et gradum quasi sacerdotalem per quaedam indicia, et vestimenta sacerdotalia sumere: et vt putabatur Episcopos constituere superhumeralibus, id est, palliis circumamictos, et omnem aliam Pontificalem indutos stolam, qui etiam proprium Patriarcham adscribentes eum, qui in adinventionibus risum mouentibus Praelatus, et Princeps erat, insultabant, et illudebant

† alii f.

bant quibusq. diuinis, modo quidem electiones, promotiones, et consecrationes; modo autem calumnias, damnationes, et depositiones Episcoporum, et c. agentes, et patientes, et c. Sancta, et vniuersalis synodus definiuit, et promulgauit, illos quidem malitiae risus omnino vt scelestos abominari; neminem autem fidelium, qui ex Christiana censetur appellatione, deinceps conari tale quid faciendi, vel admittendi, aut silentio tegendi quemquam eorum, qui huiusmodi operantur impietatem. Syn. ix. gen. sub Hadr. II. c. 16.

CAP. IV.

SI quis laicorum transgrediens, et contemnens diuinis, et Imperiales iussiones, irridens vincula, et iura ecclesiastica, et ciuilia, ausus sit aliquem Episcopum verberare, aut custodire, aut sine causa, aut efficta causa: anathema sit. Syno. ix. c. 3. sub Ioan. ix. c. 3.

CAP. V.

FRATRV M, et coepiscoporum, nostrorum vehementi conuestione comperimus, quod Fratres Templi, et Hospitalis, alii quoq. religiosae professionis indulta sibi ab Apostolica sede, excedentes priuilegia, contra Episcopalem auctoritatem, multa praesumunt, quae et scandalum generant in populo Dei; et graue pariunt periculum animarum, et c. Ecclesias sane, et decimas de manu laicorum sine consensu Episcoporum, tam illos, quam quoscumq. alios religiosos recipere prohibemus, et c. Excommunicatos, et nominatim interdictos tam ab illis, quam ab omnibus aliis, iuxta Episcoporum sententiam statuimus euitandos. In ecclesiis suis, quae ad eos ple no iure non pertinent, instituendos presbyteros Episcopis praesentent, vt eis quidem de plebis cura respondeant, ipsis vero pro rebus temporalibus rationem exhibeant competentem. Institutos autem Episcopis inconsultis non audeant remouere et c. De fraternitatibus hoc statuimus, vt si non se praedictis fratribus omnino reddiderint, sed in suis proprietatibus duxerint remanendum, propter hoc ab Episcoporum sententia nullatenus eximantur. Sed potestatem suam in eos, sicut in alios parochianos suos exercent, cum pro suis excessibus fuerint corrigendi, et c. Alexand.

De priuileg. Grego. ix. c. in collect.

c. 2. de capcl. mona. in collect.

CAP. VI.

EPISCOPI, qui throni Dei vocantur, non sunt lacerandi, sed magis portandi, et venerandi. Synod. Rom. cclxxxiv. Episcoporum. sub Siluestro in epilogo.

CAP. VII.

PONTIFICI presbyter, presbytero diaconus, diacono subdiaconus, subdiacono acolythus, acolytho exorcista, exorcistae lector, lectori ostiarius in omni loco repraesentent obsequium, siue in publico, siue in gremio ecclesiae. Siluester in Rom. syn. cccxxciv. Episcoporum. c. 7. Burch. lib. 2. c. 24. Iuo par. 6. c. 29. de cr. Ansel. lib. 7. cap. 62.

CAP. VIII.

VNIVERSA synodus dixit: Episcopalem persecutionem, et ecclesiarum abtensionem, vel vastationem, atque seruatorum Dei insectationem, sulti praedicta auctoritate, et omnium sanctorum Patrum prohibitionem, vestraque consolatione, communi tractatu pariter in futurum robuste, ac veraciter amputantes, sanctorumq. Patrum statuta firmantes, expressis sententiis sancimus, ne vniquam talia a quoquam nostris, aut futuris temporibus, praesumantur. Et silentio facto, Symmachus Episcopus Ecclesiae catholicae urbis Romae, dixit: Quod si aliqui haec transgressi fuerint, et talia praesumpserint, quid super his vobis videtur, pari adunatione manifestate.

Cumq. surrexissent, et paulo post iterum confedissent, vna voce dixerunt: Si quis haec, quae hodie in hac sancta synodo prohibita sunt, infringere praesumpserit, aut voluntarie transgredi temptauerit, si clericus est, gradu proprio penitus careat: si vero monachus, aut laicus fuerit, communionem priuetur. Et si non emendauerit vitium, anathemate feriatur. Secretas vero insidias, vel manifestas Pontificibus, a quibuscumque illatas, si quis ad Ecclesiae pertulerit notitiam, potiat honoris: et hi, qui aduersa eis moluntur, sicut a sanctis Patribus dudum statutum est, et hodie synodali, et Apostolica auctoritate firmantur, penitus abiiciantur, et exilio, suis omnibus sublati perpetuo tradantur. Synod. Rom. v. sub Symm. ante fin.

CAP. IX.

PRESBYTERI Episcopum proprium

prium recognoscant, et delinquentes canonice iudicent, iudicatisq. obedienter auscultent. Leo iv. in syn. Rom. c. 39.

CAP. X.

STATVIMVS, vt nullus futuris temporibus, Episcopis vim inferre, vel eos temere lacerare praesumat: quatenus cum ad synodum conuenerint, libere eis tractare, et statuere liceat; quae sanctorum Patrum canonica censura decreuit. Nullusque eos lacerare, vel sacris canonibus contemptis absque audientia, et iusta examinatione inquietare, facultatibus nudare, aut quoquo modo in custodiam retrudere absque status sui periculo pertemptet. Rauen. sub Ioanne ix. c. 2.

CAP. XI.

SI quis Episcopum ceperit, et incarcerationis perpetuae infamiae subiaceat, vltterius arma non exercent. Et clamatum est ab omnibus: Fiat. Verba. II. in conc. Claramon. c. 30.

CAP. XII.

SI presbyter, diaconus, clericus sine licentia sui Episcopi in aliena paroecia versetur, non ministret. Si reuocetur a suo Episcopo, et non reuertatur, vt laicus communicet. Apost. 15. Et si Episcopus, hoc contemnens, alienum clericum, vt clericum tractet, quasi magister inobedientiae excommunicetur. Apost. 16.

CAP. XIII.

SI quis presbyter, contempto proprio Episcopo, seorsum congregationem fecerit, et alterum altare fixerit, Episcopo suo in religione, ac iustitia nulla in re a se condemnato, deponatur, vt imperium obtinendi cupidus: est enim tyrannus. Similiter et clerici, et quotquot ei accesserunt. Laici autem segregentur, easq. post vnam, alteramq. ac tertiam admonitionem fiant. Ap. 31. G. 32. L.

CAP. XIV.

SI clericus iniuria affecerit Episcopum, deponatur. Praefecto enim populi tui non maledices. Ap. 55.

CAP. XV.

EPISCOPVS tamquam proreta vigilanter, et sollicitate gubernatoris verba custodiat Christi; diligatur ab omnibus, et ipsius solius praeceptis, ac iussis credat, et obediat omnis ecclesia et c. Sed et vos carissimi fratres, et conserui mei, huic, qui praesidet ad veritatem docendam, in

Exod. 21.

omnibus obedite scientes, quod si hunc contristauerit; Christum, qui ei docendi credidit cathedram, non recipit. Clem. ep. 1. ante med.

CAP. XVI.

SI inimicus est (iste Clemens) alicui pro actibus suis, vos nolite expectare, vt ipse vobis dicat. Cum illo nolite amici esse, sed prudenter obseruare debetis, et voluntati eius absque commonitione obsecundare, et auertere vos ab eo, cui ipsum sentitis aduersum: sed nec loqui his, quibus ipse non loquitur; vt vnusquisque qui in culpa est, dum cupit omnium vestrum amicitias reparare, festinet citius reconciliari ei, qui omnibus praesert, et per hoc redeat ad salutem, cum obedire coeperit monitis praesidentis: Si vero quis amicus fuerit his, quibus ipse amicus non est, et loquutus fuerit his, quibus ipse non loquitur: vnus est et ipse ex illis, qui exterminare volunt Ecclesiam Dei: et cum corpore vobiscum esse videatur, mente, et animo contra vos est. et est multo nequior hostis hic, quam illi qui foris sunt, et euidenter inimici sunt. Hic enim per amicitiarum speciem, quae inimici sunt gerit, et Ecclesiam dispergit, et vastat. Petrus apud Clem. ep. 1. ante med. Anacl. ep. 3. ante fin. Vassen. c. 6. Capitul. lib. 7. c. 46. Iuo par. 14. c. 22. de cr. Ansel. lib. 1. c. 6. Caesar aug. lib. 4. c. 95. Tarrac. lib. 6. cap. 61.

Dist. 93. c. 1. et 11. q. 3. c. 15. si inimicus.

CAP. XVII.

NVLLVM presbyterum in alicuius Episcopi parochia aliquid agere debere absque eius permisso docebat (Petrus Apostolus): sed et cunctos presbyteros propriis Episcopis in omnibus absque mora obediens instituentem Domino esse debere docebat. Clem. epist. 1. ad Iacob. post med. Burch. lib. 2. c. 94. Iuo par. 6. c. 171. de cr.

CAP. XVIII.

OMNES, qui (Episcopis) contraueniunt, damnatos, et infames vsque ad satisfactionem (Petrus Apostolus) monstrabat. Clem. ep. 1. ante fin. Burch. lib. 1. c. 124. Iuo par. 5. c. 224. de cr.

CAP. XIX.

INSTRVBAT (B. Petrus) verba diuina libenter audire, et sacerdotibus suis libenter obtemperare, atq. obediens esse docebat, et c. Seniores venerari, et iuniores diligere. Episcopos, sacerdotes suos, ac cunctos reliquos ecclesiae ministros, atque omnem

omnem plebem sibi commissam verbo diuino, et mandato instruere, et dirigere; hosq. omnes eorum Episcopos tota animi virtute diligere, vt oculos suos; quia oculi sunt illor. eorum praeceptis in omnibus obedire, etiam si ipsi aliter, quod absit, agant. memores Dominici praecepti, quae dicunt facite: quae autem faciunt, facere nolite. Ipsi autem Episcopi, si exorbitauerint, ab istis non sunt reprehendendi, vel arguendi, sed supportandi, nisi in fide errauerint. Illi ergo super hos sunt, non isti super illos. quoniam maior a minori nec argui, nec iudicari potest. nullus se extollat erga doctores, aut magistros suos; quia discipulus super magistrum esse non debet, nec potest. Nullus velit dici sanctus, ante quam sit, sed prius sit, vt verius dicatur. Clem. ep. 1. prope finem. Vid. Isido. lib. 3. senten. c. 39. sent. 4. Burch. lib. 1. c. 1 37. luo par. 5. c. 2 5 r. decr.

CAP. XX.

SI vobis Episcopis non obedierint omnes presbyteri, diaconi, ac subdiaconi, et reliqui clerici, omnesque Principes, tam maioris, quam inferioris ordinis, atq. reliqui populi, tribus, et linguae non obtemperauerint, non solum infames, sed et extorres a regno Dei; et consortio fidelium, ac a liminibus sanctae Dei Ecclesiae alieni erunt. Nam vestrum est, eos instruere; eorum est, vobis obedire vt Deo et c. Dominus noster mittens vos vice sua in loco Apostolorum ad praedicandum, praecepit vobis, docere omnes; omnesq. vobis fideliter obedientes; vt ipsi existerent, et c. Primus enim Pontifex Aaron chrismate compositionis perunctus, Princeps populi fuit, et tamquam Rex primitias, et tributum per capita accepit a populo et c. Quid in praesenti saeculo Propheta gloriosius, Pontifice clarius, Rege sublimius? Omnis enim Pontifex sacro chrismate perunctus, et in ciuitate constitutus, scripturis sacris conditus, carus, et pretiosus hominibus oppido esse debet. quem quasi Christi locum tenentem honorare omnes debent, eiq. seruire, et c. Clem. ep. 3. in prin. refert Tribur. c. 8. & 9. Troslei. c. 5.

CAP. XXI.

MAIORES, ac minores per Episco-

pi licentiam quidquid agendum est agant, nec sine eius permisso a parochia abscedant, vel in ea aduentantes morari praesumant. Animae eor. creditae sunt: ideo, omnia eius consilio agere debent, et eo inconsulto nihil. Quicumq. enim obediunt Episcopis suis, videntur aliquid gratiae conferre Deo; qui autem eis non obediunt, indubitanter rei, et reprobi existunt. Porro ipsi a Deo donum summi muneris consequuntur, qui per iustitiae, et praeceptor. eius semitas incedentes, doctorib. suis, qui recte Episcopi intelliguntur, libenter obediunt, et c. Si quis ergo his obedierit, Deo, vt dictum est, magnum munus offert: qui autem his restiterit, aut inobediens exstiterit, non his, sed Domino saluatori nostro, cuius legatione funguntur, resistit. Clem. ep. 3. post med. Tribur. c. 3. 2. Burch. lib. 2. c. 9 3. luo par. 2. c. 12 3. & par. 6. c. 9 0. decr.

CAP. XXII.

O B E D I E N D I, diligendi, et summo opere venerandi sunt (Episcopi) non detrahendi, vel lacerandi, aut eijciendi, sed portandi, et amandi. Euarist. epist. 2. post prin. Burch. lib. 1. c. 1 3 4. luo par. 5. c. 2 3 3. decr.

CAP. XXIII.

SI quis sacerdotum, vel reliquor. clericorum suo Episcopo inobediens fuerit, aut insidias ei parauerit, aut contumeliam, aut calumniam; et conuinci potuerit; mox curiae tradatur. Pius ep. 2. in fine. luo par. 5. c. 2 4 3. decr. Ansel. lib. 8. c. 1 7. Caesar. li. 4. c. 9 9.

CAP. XXIV.

E P I S C O P I a plebib. et clero, et c. ferendi sunt: vt sub exercitatione tolerantiae, sustineantur temporalia, sperentur aeterna. Zephyr. ep. 1. ante fin.

CAP. XXV.

SI aliquis clericorum suis Episcopis infestus, aut insidiator fuerit, eosq. criminari voluerit, aut conspirator fuerit, vt mox ante examinatum iudicium submotus a clero curiae tradatur, cui diebus vitae suae deseruiat, et infamis absque vlla restitutionis spe permaneat. Fabianus ep. 2. prope fin. Gregor. vii. lib. 7. regist. epist. 2. ante med. Deusd. c. 4. Ansel. lib. 7. c. 15 9. Tarrac. lib. 2. c. 2 3.

CAP. XXVI.

Q V A L I T E R obedientia, vel reuerentia sit praepositis exhibenda, ex tuis quoq.

quoq. subiectis ipse non ambigis. In qua re valde est vtile; si id, quod disciplinae vigor imponit, nullo cogente, humilitas laudanda seruaerit. Stepha. ep. 1. ante fin. ad Hilar. Episcop.

CAP. XXVII.

C L E R I C V S, qui Episcopum suum accusauerit, aut ei insidiator extiterit, non est recipiendus, quia infamis effectus est; et a gradu debet recedere, aut curiae tradi seruiturus. Stephanus ep. 2. in med. Grego. vii. lib. 7. regist. ep. 2. in med. Deusd. c. 4.

CAP. XXVIII.

I N F A M E S sunt impugnatores Episcoporum, omnesque, qui aduersus Patres armantur, et conculcatores ecclesiarum, sacerdotumq. Euseb. ep. 1. ante med.

CAP. XXIX.

S I M I L I T E R et de presbyteris haec habeantur, vt sine iussu proprii Episcopi nihil agant: quia quod rarum est, hoc et pulchrius esse videtur. Et si nomen vilescit Pontificum, omnis status perturbatur Ecclesiae. Damas. ep. 4. in med.

CAP. XXX.

A plebibus, vel ceteris generaliter omnibus sunt timendi, et ferendi, atq. venerandi pastores, et praedicatores Ecclesiae; vt sub exercitatione bonae voluntatis sustineantur temporalia, sperentur aeterna. Pelag. II. ep. 3. ante fi. ad Episcopos Italiae.

CAP. XXXI.

S V P E R vexatione Episcoporum, quia nos consulere voluistis; scimus, quia a nullis vita Praefulis perturbari debet: quoniam si Dauid Regum iustissimus in Saul, quem constabat iam a Deo reprobatum, et abiectum esse, manum mittere non praesumpsit: quanto magis cauendum est, ne manum detractionis, aut vituperationis, siue indiscretionis, aut dehonorationis, quidam mittant in vultum Domini, vel in praedicatores sanctae Ecclesiae. quia eorum vexatio, siue detractionis, ad Christum pertinet, cuius vice in Ecclesia, legatione funguntur. Vnde summo opere cauendum est omnib. fidelibus, ne clanculo, aut publice Episcopum suum, id est, vultum Domini, detractionibus, aut vituperationibus dilanient, perpendentes illud exemplum Mariae, quia pro eo quod Moyse famulo Domini propter Aethiopiisam detraxit,

1. Reg. 26. b.

immunditia leprae multata sit. Et illud Num. 12. c. Psalmistae: Nolite tangere christos meos; Psal. 104. b. et in Prophetis meis nolite malignari. Et in lege diuina legitur: Diis non detrahes, et Principi populi tui non maledices. Vnde de valde praecuidendum est subditis, tam clericis, quam laicis, ne Episcoporum, vel praepositorum vitam temere reprehendant suorum, si quid forte eos agere reprehensibile vident. ne vnde mala redarguant, inde per elationis impulsu in profundiora mergantur. Admonendi sunt etiam iidem; ne cum culpas praepositorum suorum considerant, contra eos audaciores fiant: sed sic eorum praua apud semetipsos considerent; vt Diuino timore constricti, ferre sub eis iugum reuerentiae non recusent et c. Quapropter admonendi sunt subditi vtriusque ordinis viri, vt cum magistrorum facta conspiciunt, ad suum cor redeant, et de eorum increpationibus non praesumant: quia non est discipulus super magistrum; nec seruus super dominum suum. Greg. ad Felicem Siciliae Episcop. lib. 1. 2. regist. ep. 3. 1. alias 37.

CAP. XXXII.

O P O R T E T pietatem vestram sacerdotibus, qualescumq. sint, propter eum, cui deseruiunt, reuerentiam potius, quam iniurias exhibere et c. Quid mirum si Christianus Imperator veri Dei sacerdotes honoret, dum pagani Principes honorem impendere sacerdotibus nouerunt, qui diis ligneis, et lapideis seruebant et c. [Non r. q. r. c. 26.] quales sint sacerdotes Domini, sed quid de Domino loquantur, est vobis magnopere praecuidendum. Nicol. ad Mich. Imper. in prin. luo par. 5. c. 18. decr. Ansel. lib. 1. c. 7 2.

CAP. XXXIII.

C E R T E patres a filiis honorari, non solum diuinis, verum etiam humanis legibus praecipitur. Et si hoc carnalis, quanto potius spiritales, digna penitus a filiis debent veneratione potiri? Quanto enim spiritus carnem praecellit, tanto magis ea, quae sunt spiritalia, carnalibus oportet omnibus anteponi. Verum si hoc Ignatii (Episcopi Constantinopolitani) subditi dignati sunt attendere, saltem scelus Iudaeorum in Christum paratum perhorruissent committere, nec acuerent linguas suas Psal. 139. d.

aduersum Patrem, ac magistrum suum ipsi sicut serpentes, nec esset gladius in labiis eorum; nec fierent dentes eorum arma, et sagittae, et lingua eorum machaera acuta etc. Nicol. epist. ad Mich. Imper. ante medium. CAP. XXXIV.

DEBVERATIS imitari Constantinum Pium Augustum, de quo scriptum est, quod dixerit: Quia si vidissem aliquem eorum, qui religioso circumamicti sunt habitu, turpitudinem aliquam operantem, chlamydem meam explicassem, et cooperuissem eum, ne videretur a quoquam. Sed hoc in viro (loquitur de Ignatio CP.) omnia haec obliuioni traduntur. fit plausus de Domini sacerdote scurris, et histrionibus etc. Nicol. ad Michael. Imperat. in med. CAP. XXXV.

AVCTORITATE sanctae Romanae Ecclesiae, vice beatorum Apostolorum Petri, et Pauli nobis licet indignis concessa, vos admonemus; vt ecclesiam honorem, pauperibus afflictis compassionem, sacerdotibus, praecipueq; Episcopis reuerentiam, ac obedientiam, quasi Patribus procuretis impendere. Greg. vii. lib. 3. regist. ep. 14. CAP. XXXVI.

IPSVM Episcopum, cui etiam si iniustam sententiam super te dedisset, obedire debueras, contra morem aequitatis tuae insecutus es; cum constet, aliquem amorem Dei non posse habere, qui spiritalis Patris pro culpa inobedientiae suae gratiam, et dilectionem probatur amisisse. Gregor. vii. lib. 9. regist. ep. 22. post prin. CAP. XXXVII.

7. q. 1. c. 24. SI quis presbyter, aut diaconus, et omnino quilibet ex clero et c. in alia parochia nititur immorari, vltius ibidem non ministrat, maxime si vocanti suo Episcopo obedire contempserit etc. Antioch. c. 3. Synod. Roma. sub Leone iv. in causa Anastasii. Aquisgr. c. 71. Mar. Brac. c. 34. Ansel. lib. 7. c. 195. CAP. XXXVIII.

SI presbyter Episcopum contemnens se ab ecclesia sequestrat, deponatur. Antiochen. c. 5. CAP. XXXIX.

Dist. 95. c. NON oportet presbyteros ante aduentum Episcopi ingredi, et sedere in tribunalibus. Sed cum Episcopo ingredi; nisi aeni. 124. in grotet, vel absit Episcopus. Laod. 55. G. fuc.

56. L. Mart. Brac. c. 53. CAP. XL.

SI quis presbyter a Praeposito suo communicatus, vel correptus fuerit; debet vtiq; apud vicinos Episcopos conqueri, vt ab ipsis eius causa possit audiri, ac per ipsos suo Episcopo reconciltari. Quod nisi fecerit, sed superbia inflatus secernendum se ab Episcopi sui communione duxerit, ac separatim cum aliquibus schisma faciens, sacrificium Dei obtulerit; anathema habeatur, et locum amittat. Carth. c. 11. G. Carth. II. c. 8. Vorm. c. 66. Burch. lib. 2. c. 194. Iuo par. 6. c. 239. decr. Anselm. lib. 12. c. 33. CAP. XLI.

NVLLVS audeat clericorum ordinationem sui Episcopi contemnere; sed vbi ordinatus fuerit, ambulare debeat cum gratia, et obedientia, et quae iniuncta fuerint, agere. Quod si sub cothurno superbiae neglexerit implere, non solum ab stipendio, sed anno vno a communione priuetur. Narbonens. cap. 10. CAP. XLII.

EPISCOPVS prouinciae nostrae, si voluerit de parochianis presbyteris, atque diaconibus, cathedralem sibi in principali ecclesia facere, maneat illi per omnia licentia. Ii tamen, qui fuerint transducti, humilitatem dignam Episcopo suo teneant; et eo honore, et reuerentia habeantur, et venerentur in cathedrali ecclesia, sicut ii, quos constat fuisse ordinatos in ea. Emeriten. cap. 12. CAP. XLIII.

DECERNIMVS, vt nullus subiectus decedentem detrahat Episcopum, nullus de eo deroget, nec malum quidquam loquatur. Si quis talia deinceps facere praesumpserit, si presbyter fuerit, tribus mensibus ab Episcopo suo sub paenitentia religatus maneat; si diaconus, quinque. Emeriten. c. 17. CAP. XLIV.

DECREVIMVS iuxta sanctorum canones, vt vnusquisque presbyter in parochia habitans, Episcopo illi subiectus sit, in cuius parochia habitat; et semper in quadragesima rationem, et ordinem ministerii sui, siue de baptismo, seu de fide catholica, siue de precibus, et ordine Missar. Episcopo reddat, et ostendat. Syno. Franc. in med. Capit. lib. 5. c. 2. CAP.

CAP. XLV. VNVS QVISQVE presbyter, qui in parochia est Episcopo obediens, et subiectus sit. Suesonien. sub Pipino. CAP. XLVI.

DE presbytero, qui a suo Episcopo degradatus, eas quas sacerdotis sunt, accipere audeat, v. n. c. 9. CAP. XLVII.

SI quis Episcopo insidias posuerit, comprehenderit, vel in aliquo de honore accerit, decem quadragesimas sine subditis annis paeniteat, et presbyteri non occisi triplicem compositionem componat; et c. Synod. apud Theodonis villam cap. pen. vide cap. 10. CAP. XLVIII.

SI quis in his supra dictis sanctorum canonum, nostraq; decreti sanctionibus, Episcopis inobediens, et contumax extiterit; primo in vacatione sententia feriat. Deinde in nostro regno beneficium non habeat, et a totius regni bannum mittatur. Et si annum, et diem in nostro banno permanserit; ad fidei nostrum redigatur, et caput, iudicium regeatur; et ibi tam diu custodiat, et costringatur, donec coactus Deo, et sanctae Ecclesiae satisfaciatur, quod prius gratis facere noluerat. Synod. apud Theodonis villam in edicto Caroli Mag. et Ludouici. CAP. XLIX.

VT consites, iudices, siue reliquos populus obediens sint Episcopo, et iniuriam consentiant ad iustitias faciendas; et munera pro iudicio non recipiant et c. Arel. sub Carolo. c. 13. CAP. L.

COMITIBVS, iudicibus, reliquoq; populo expedit, vt suis sint Episcopis consentientes, et obediens propter Dei amorem, suiq; gradus honorem; et semper ab eis vtile quaerant auxilium, illorumque salubria non spernant monita, sed intenta cordis aure audiant. Similiter vero et Episcopi praedictas personas humiliter suscipiant, honorificeq; erga eos in omnibus agant; et sic sese mutuis studeant subleuare consolationibus. Turone. sub Carolo c. 33. Magunt. sub Arnul. c. 24. CAP. LI.

LAICI obediens Episcopis ad regendas ecclesias Dei, viduas, et orphanos defendendos; et vt obediens sint eis ad eo-

rum Christianitatem seruandam. Magunt. sub Carolo cap. 8. Mag. sub Rab. c. 7. Burch. lib. 1. c. 4. Iuo par. 6. c. 5. decr.

CAP. LII. SVBDITI Episcopis honorem habere debent. Augustin. in lib. ad pastores tom. 10. apud Aquisgr. c. 12. ante med. CAP. LIII.

PROVIDET saepe Deus curis deo secularibus, ad susceptionem regimini; vt dum hi exteriora sine taedio procurant; spirituales rebus interioribus sine impedimento rerum terrenarum deseruiant. Dei ergo ordinationem accusant, a quo instituuntur, qui Episcopos condemnant; dum minus spiritualia, sed magis terrena sectantur. ex diuini enim constat tabernaculi dispositione, ob iniurias mundi ferendas, et turbines, quosdam instituit Episcopos saecularibus, curis insistentes; vt hi, qui interius superna desiderant, nullo terrene obfistente negotio, liberius hoc, quod amant, intendant. Non est itaque iudicandus a plebe rector inordinatus; dum magis nouerint populi, ipsi fuisse meriti peruersi regimen suscepisse Pontificis. Nam pro meritis plebium, disponitur a Deo vitare rectorum: Exemplo David peccant ad 2. Reg. 244

comparationem Principum, qui ex merito plebis praeuaricantur. Sententia damnantur Cham filii Noe, qui suorum praepositorum in publico culpas produnt: sicut Cham, qui Patris pudenda non operuit; sed deridenda monstrauit. Habituri sunt sem meritum, et Iaphet, qui reuerenter operiunt, quae patres suos excessisse cognoscunt. si tamen patrum facta non diligant, sed tantum operiant, nec imitentur. Nam sunt, qui praepositos suos peruersi iudicant, dum terrenis studiis eos plus viderint esse intentos; si vel parum iam ipsi de spiritualibus cognouerint. Rectores ergo iudicandi a Deo sunt, a suis autem subditis nequaquam iudicandi sunt, exemplo Domini, qui per se vendentes columbas, et nummulariorum mensas proprio euertit flagello, et proiecit a templo. Ioan. 2. c. Vel etiam, sicut dicit Psalmista: Deus stetit in synagoga deorum, in medio autem deos diiudicat. Quod si a fide exorbitauerit rector, tunc erit arguendus a subditis; aa ij pro mo-

Gen. 9. d.

Psal. 81. d.

pro moribus vero reprobis tolerandus magis, quam distringendus a plebe. est. *Isidorus lib. 3. de summo bono. c. 39. apud Aquisgr. cap. 31.*

EST O subiectus Pontifici tuo, et quasi animae parentem suscipe. *Hieronymus ad Nepot. apud Aquisgr. c. 94. ante medium.*

QVAM QVAM multi Praefatorum, ad instar Saul, sint reprobii effecti; non sunt tamen manu reprehensionis, et detractorum tangendi. Quia, ut *Isidorus* in libro sententiarum scribit: Restores a Deo solummodo, non a subditis sunt iudicandi, et pro moribus reprobis tolerandi magis, quam a plebe sunt restringendi. *Parisi. sub Ludovic. et Lotholib. 1. c. 19.*

LICET sacerdotes moderno tempore propter imminentes perturbationes, in multis sint negligentes; non sunt tamen vituperandi, nea despicendi: sed propter illum, cuius ministerium gerunt, audiendi, et congruo honore venerandi. Post Apostolos enim ad ipsos haec Domini sententia dirigitur: Qui vos audit, me audit; et qui vos spernit, me spernit. Quapropter attendendum est, quod sacerdotum Christiani speritio, ad iniuriam Christi pertinet, cuius vicem, et ministerium gerunt. *Aquisgr. lib. 11. sub Ludovic. par. 4. cap. 7.*

LAI CI monendi sunt, ne sacerdotes contempni habeant, neve eorum monita despiciant, et tam turpiter tractent, ut habent, ne superueniat, quod dicit Propheeta: Populus tuus, sicut hi, qui contradicunt sacerdoti: et corrues hodie, corruet etiam Propheeta tecum. *Aquisgr. 11. sub Ludovic. par. 4. c. 19.*

DE C E T presbyteros cum voluntariis eulogiis tempore congruo visitare, et venerari suos Episcopos. *Melden. c. 45.*

V T hi, qui sacerdotes, ac viros ecclesiasticos non solum dehonoraunt, verum et diuerso, atq. aduerso modo affligunt, velut sacrilegi canonicae sententiae subigantur. *Melden. c. 60.*

P L A C V I T, ut si in ministerio diaconi, vel presbyteri officio aliquis constitutus existat, si Episcopi, a quo ordinatus

est, praeceptis non obedierit; ut in delegata sibi ecclesia officium deponatur, si diu, quousque in vitio permanserit, et communionem, et honorem priuetur. *Voynacie. c. 19.*

R E L A T I V M est sanctae synodo, quod a malis Christianis plurimae vexationes sacerdotibus Christi, seu ceteris clericis inferioris gradus infertur: ne in antea vnde visum est, sancto concilio, ne in antea talia existant, in iudicio spirituali eos percutere. *Idem sub Arnulpho. c. 19.*

N E M O contumax, neq. transgredietur, hanc ab Episcopis superpositum. Sciat, et ab hoc tractum epistola B. Clementis dictum contra se scriptum, si quibus Episcopis non obedierint, et c. Si quis inuentus fuerit corrupisse, hanc ab Episcopis impositum, quadraginta dierum castigatione corripiatur in pane, sale, et aqua. *Tribur. c. 8. Clemens. epist. 3. in prin.*

G V M Episcopus ecclesiam a Domino Deo sibi commissam regens, Episcopatum circumeundo perrexit, et placitum canonicum constitutum debreuerit, populumq. sibi creditum illo inuitauerit, atq. Comes eadem die, sciens placitum ab Episcopo conditum, vel nesciens, placitum cum populo suum condixerit, et per hanc illuc venire praeceperit: placitum Comitis omnes postponant, et Comes ipse, idemq. populus, post Episcopum festine pergant, scientes se non illic seditiosa contentione decertare, sed pro fide catholica inuigilare: non cumulum pecuniarum, sed lucrum congregare animarum et c. *Tribur. c. 9.*

Q V I Sacerdotibus iniuriam, vel contumeliam irrogant et c. sacrilegi habentur, et c. Sacerdotes Dei non sunt infestandi, non contristandi, non a secularibus arguendi, non reprehendendi, non aliqua iniuria, vel contumelia afflicti, et c. Si quis Episcopo aliquam iniuriam, aut iniustam dehonorationem fecerit, de vita componat, et omnia, quae habere visus fuerit, ecclesiae, cui Episcopus esse dignoscitur, integerrime societur. *Troslei. c. 5. ex Capitul. lib. 6. c. 99. al. 98.*

N e pres-

Ne presbyteri, aut Abbates Episcoporum munera attingant.

TIT. XXCIIX.

De excess. Praef. 12. Grego. ix. et c. 7. n. co. tit. in 4. vol lect.

A C C E D E N T I B V S ad nos de diuersis mundi partibus Episcoporum querellis, intelleximus graues, et grandes quorundam Abbatum excessus, qui suis finibus contenti, manus ad ea, quae sunt Episcopalis dignitatis, extendunt, de causis matrimonialibus cognoscendo, iniungendo publicas paenitentias, concedendo indulgentiarum litteras, et similia praesumendo, unde contingit interdum, quod vilescat Episcopalis auctoritas apud multos. Volentes igitur in his, et Episcoporum dignitati, et Abbatum prouidere salutem, praesenti decreto firmiter prohibemus, ne quis Abbatum ad talia se praesumat extendere, si proprium voluerit periculum evitare, nisi forte, quicquam eorum speciali concessione, vel alia legitima causa super huiusmodi valeat se tueri. *Impocen. III. in concil. general. c. 1.*

Presbyter non potest reconciliare paenitentem sine iussu Episcopi.

TIT. XXCIIX.

15. c. 2. de cr. Caesar. aug. lib. 15. cap. 24.

N E C publice in Missa quemquam paenitentem reconciliare et c. nec paenitentem sine praeceptione Episcopi sui reconciliare chorepiscopus potest. *Damas. ep. 4. in med. Leo ep. 86. ad Episcopos Germ. et Gall. in med.*

S I quis graui lapsu in ruinam mortis inciderit, non agat paenitentiam sine Episcopi consulto, cogente tamen infirmitate, non est presbyter, vel diaconorum communionem talibus praestare, nisi eis iusserit Episcopus. *Elib. c. 32.*

S I quis in periculo constitutus petierit se reconciliari diuinis mysteriis Episcopo absente, presbyter petat ab Episcopo, et ita ex eius renuntiatione reconciliet. *Carthage. c. 7. G. Carth. II. c. 4. L. Vid. Tribur. cap. 3. in fin. Burch. lib. 18. c. 13. Iuo par.*

ner. Later. c. 60. CAP. II. PRESBYTERI Episcopali fastigio debita non assumant. non conficiendi christismatis, non consignationis Pontificalis adhibendae accipiant facultatem, non praesente Antistite, nisi iubeatur, orationis, vel actionis sacrae suppetere sibi praesumant esse licentiam, aut sedere, aut veneranda tractare mysteria, nec sine summo Pontifice, subdiaconum, aut acolythum ius habeant faciendi. Nec prorsus adhibent, si quid Episcopale fecerint, continuo se presbyterii dignitate, et sacra communionem priuari. Si eorum Praefule deferente huiusmodi fuerit praecuratio comprobata, nec ipso Episcopo a culpa conuentionis vacaturo. *Gela. ep. 1. c. 8.*

N V L L V S clericorum, vel laicorum praeter Episcopum epistolia facere praesumat. *Turon. II. c. 6.*

N E C publice in missa quemquam paenitentem reconciliare et c. nec paenitentem sine praecepto Episcopi sui reconciliare presbyteris licet, sed tantum Episcopo. *Hispalens. II. cap. 7.*

C H O R E P I S C O P V S impositioni paenitentiae, aut paenitentium reconciliationi, per parochiam secundum mandatum Episcopi sui inferuiat. *Meld. c. 44.*

C A P. V. CAP. VI.

C H O R E P I S C O P V S impositioni paenitentiae, aut paenitentium reconciliationi, per parochiam secundum mandatum Episcopi sui inferuiat. *Meld. c. 44.*

C A P. VII.

C H O R E P I S C O P V S impositioni paenitentiae, aut paenitentium reconciliationi, per parochiam secundum mandatum Episcopi sui inferuiat. *Meld. c. 44.*

C A P. VIII.

C H O R E P I S C O P V S impositioni paenitentiae, aut paenitentium reconciliationi, per parochiam secundum mandatum Episcopi sui inferuiat. *Meld. c. 44.*

C A P. IX.

C H O R E P I S C O P V S impositioni paenitentiae, aut paenitentium reconciliationi, per parochiam secundum mandatum Episcopi sui inferuiat. *Meld. c. 44.*

C A P. X.

C H O R E P I S C O P V S impositioni paenitentiae, aut paenitentium reconciliationi, per parochiam secundum mandatum Episcopi sui inferuiat. *Meld. c. 44.*

C A P. XI.

C H O R E P I S C O P V S impositioni paenitentiae, aut paenitentium reconciliationi, per parochiam secundum mandatum Episcopi sui inferuiat. *Meld. c. 44.*

C A P. XII.

C H O R E P I S C O P V S impositioni paenitentiae, aut paenitentium reconciliationi, per parochiam secundum mandatum Episcopi sui inferuiat. *Meld. c. 44.*

C A P. XIII.

C H O R E P I S C O P V S impositioni paenitentiae, aut paenitentium reconciliationi, per parochiam secundum mandatum Episcopi sui inferuiat. *Meld. c. 44.*

Luc. c. 10.

Osec. 4. 4.

CAP. VII.

NVLVS presbyteror. quemquam nisi iussu Episcopi, in ecclesiam introdu-

cere praesumat, cui pro aliquo delicto flamm ingredi non liceat. Saegunst. c. 20. post Burch. decr. et apud Iuon. lib. 15. c. 186. decr.

Communia de Episcopis.

TIT. XC.

CAP. I.

EPISCO PVM in presbyteri gradū deducere est sacrilegium. Chal. c. 29. G.

CAP. II.

De concess. SI Episcopus, ubi ad eum spectauerit, praeb. c. 2. conferre distulerit, per Capitulum ordinetur. quod si ad Capitulum electio perierit et in. i. col. nuerit, et intra praedictum terminum (sex mensium) hoc non fecerit, Episcopus hoc secundum Deum, cum virorum religioforum consilio, exequatur et c. Alexan. III. in conc. Later. c. 8.

CAP. III.

De treu. et SI quis treugam frangere temptauerit, pac. cap. 1. post tertiam commonitionem si non satisfecerit, Episcopus suus sententiam excommunicationis dicet, et scriptam vicinis suis annuntiet. Episcopus autem nullum excommunicatum in communionem suscipiat, immo scriptam susceptam sententiam quisq. confirmet. Si quis autem hoc violare praesumpserit, ordinis sui periculo subiaceat. Et quoniam funiculus triplex non facile rumpitur; praecipimus, ut Episcopi ad solum Dei, et salutis populi habentes respectum, omni tepiditate seposita, ad pacem firmiter tenendam, mutuum sibi consilium, et auxilium praestent, neq. hoc alicuius amore, vel odio praetermittant. Quod si quis in opere Dei tepidus fuerit inuentus, damnum dignitatis suae incurrat. Alexan. III. in conc. Later. c. 21. Vide Innoc. II. in con. Rom. c. 9.

CAP. IV.

De priuil. QVOD nonnullis est religiosi indul- 25. Grego. tum, in fauorem Pontificalis officii ad Episcopus extendentes, concedimus; ut cum eo. ti. in 4. commune terrae fuerit interdictum, excommunicatis, et interdictis exclusis, quandoq. ianuis clausis, et suppressa voce, non pulsatis campanis celebrent diuina, nisi hoc ipsum fuerit eis expresse interdictum. Iano. III. in conc. gen. Later. c. 58.

CAP. V.

DE licentia quaestiuandi, et indulgentiis Episcoporum, et de reliquiis sanctorum. Innoc. III. in concil. gen. Lat. c. 62.

CAP. VI.

OMNES Episcopi, qui huius Apostolicae sedis ordinationi subiacebunt, qui propinqui sunt, Idibus Maii sanctorum Principum Apostolor. Petri, et Pauli limitibus, praesententur omni occasione seposita. Qui vero de longinquo, iuxta christographum suum impleant. Nam qui huius constitutionis contemptor extiterit, praeter si aegritudine valida fuerit detentus, seiat se canonibus subiaccere. Zach. in syn. Rom. c. 4.

CAP. VII.

NIHIL illo est pastore miseris, qui luporum laudibus gloriatur. Quibus si placere voluerit, atq. ab his amari delegerit, erit hinc omnibus magna perniciēs. Nihil ergo pastorum placere lupis, et gregibus ouium potest. Anacl. ep. 1. ante med. Iuo part. 5. cap. 237. in fine. Ansel. lib. 6. c. 146. Tarrac. libi 4. c. 25.

CAP. VIII.

PRINCIPATVS, quem aut seditio extorsit, aut ambitus occupauit, etiam si moribus, atque actibus non offendit, ipso tamen initio sui est perniciosus exemplo. et difficile est, ut bono peragantur exitu, quae malo sunt inchoata principio et c. Leo ep. 85. ad Episcopos Africae in prin. Iuo par. 5. c. 105. decr. Ansel. lib. 6. c. 17. Casar. lib. 3. c. 72. Tarrac. lib. 3. c. 9.

CAP. IX.

DE Musaeo, et Eutyichiano, et ab eis ordinatis. Sardin. 19. 20.

CAP. X.

DE Aequitio, et ecclesia Hipponensi. Carth. 66. 79. et 95. G. Afric. 32. 45. L.

CAP. XI.

INTER Episcopum catholicum antiquum, et Donatistam conuersum diuidantur collect.

A

De reliq. c. vt. & de paenite. c. 14. Grego. ix. & c. 5. eo. & c. 2. de immun. eccles. in 4. collect.

Distin. 83. c. 16.

r. q. 1. c. 25. & dist. 61. c. 5. miramur. p. 1.

c. 1. de pa. ro. Grego. ix. & in 1. collect.

dantur loca, ita vt antiquior diuidat, iunior eligat et c. Carth. 119. G. Afr. 85. L. CAP. XII.

EPISCOPI, vel clerici suos filios a sua potestate per emancipationem exire non sinant, nisi de moribus corum fuerint, et aetate securi, vt possint ad eos iam propria pertinere peccata. Carth. III. c. 14.

CAP. XIII.

AVRELIVS Episcopus dixit et c. Si necessarium Episcopatu quis habet presbyterum, et vnum habuerit, etiam ipsum ad promotionem dare debet. Postumianus Episcopus dixit: Ergo si habet alius abundantes clericos, debet mihi alia plebs subuenire. Aurelius Episcopus dixit: Sane quomodo ecclesiae alterius tu subueneris, persuadebitur illi, qui plures habet clericos, vt vnum tibi ordinandum largiatur. Carth. III. c. 45. in fine.

CAP. XIV.

16. q. 3. c. 15. PLACVIT, vt quicumq. negligunt loca ad suam cathedram pertinentia in catholicam vnitatem lucrari, conueniantur a diligentibus vicinis Episcopis, vt id agere non morentur. Quod si intra sex menses a die conuentionis non hoc fecerint, qui potuerit ea lucrari, ad ipsum pertineant. ita sane, vt si ille, ad quem pertinuisse videbantur, probare potuerit, magis illius electam negligentiam ab haereticis, impune vt ibi sint, et suam diligentiam fuisse praeventam, vt eo modo eius cura sollertior vitaretur, cum hoc iudices Episcopi cognouerint, suae cathedrae loca restituant. Mileu. c. 24. Carth. 122. G. Afr. 88. L. Burch. lib. 1. c. 68. Iuo par. 5. c. 176. decr.

CAP. XV.

Dis. 50. c. 7. SI Episcopus, presbyter, aut diaconus capitale crimen commiserit et c. ab officii honore depositus, in monasterium retrudatur; et ibi quamdiu vixerit, laicam communionem accipiat. Agath. c. 50. Epaun. cap. 22.

CAP. XVI.

RENOVAMVS canonem, vt si qua vrbs ex auctoritate Imperiali renouatur in ciuilibus, et publicis rebus, ecclesiasticarum quoq. rerum ordo sequatur. Trul. 38. Chal. 17. in fine.

CAP. XVII.

SANCTA synodus definiuit, vt qui-

cumq. Pontificum, vel sacerdotum deinceps per manus impositionem paenitentiae donum exceperint, nec se mortalium criminum professione notauerint, tenorem retentandi regimini non omittant, sed per Metropolitanum reconciliatione paenitentium more suscepta, solita expleant ordinis, vel cetera mysteriorum sibi credita sacramenta. Tolet. 13. c. 10.

CAP. XVIII.

VT publicum baptisterium in nulla parochia esse debeat, nisi ubi Episcopus constituerit, cuius parochia est. Vern. sub Pipino c. 7.

CAP. XIX.

VT illos presbyteratus, qui ad illum Episcopatum legibus obtingunt, ille Episcopus ipso debeat habere. Vern. sub Pipino c. 21.

CAP. XX.

SI laicus idoneum, vtilemque clericum obtulerit, nulla qualibet occasione, ab Episcopo sine certa ratione repellatur; et si reiciendus est, diligens examinatio, et euidentis ratio, ne scandalum generetur, manifestum faciat. Parisien. sub Ludouico, et Lothario lib. 1. c. 22.

CAP. XXI.

NVLVS deinceps veritatis Episcopus, solito super sacra iurare praesumat, quod mysterii causa sancti quaesierint Patriarchae, et fecerint. Non enim in haesitatione, et malitia exigentis, sed in caritate non ficta fides seruatur. Quod, qui transgredi ausu temerario praesumpserit, quolibet modo illectus, censurae ecclesiasticae sine retractatione subiaceat. Melden. c. 38.

CAP. XXII.

TITVLOS cardinales in vrbibus vel suburbiis constitutos, Episcopi canonice, et honeste sine retractatione ordinent, et disponant. Melden. c. 54.

CAP. XXIII.

QVAEDAM Apostolica, atq. prisca traditio in sanctis Dei per totum orbem ecclesiis tenuit, vt qui ad Pontificatum ducuntur, qui prae eis Pontificatus regunt, omnia sinceriter consulant, qualiter sapiant, et qualiter fidem detineant et c. Sophronius Hierosolymitanus apud vi. syn. CP. act. 11.

CAP. XXIV.

HORMISDAE temporibus Episcopatus in Africa post annos LXXIV. (alias LXXXIV. alias LXXXIX.) reuocatus est, qui ab hac-

ab haereticis fuerat exterminatus. Ex Pontific. CAP. XXV.

SANCIMVS, vt quando Episcopos, Abbates, vel Comites in propria villa mo-

rari contigerit cum suis, in suis maneat domibus, ne sub obtentu hospitii vicinos opprimant, vel eorum bona diripiant. *Ludouicus II. Imperator apud Ticinen. syn.*

LIBER QUINTVS
DE CONCILIIIS ET SYNODIS
SIVE CONVENTIBVS.

De auctoritate conciliorum.

TIT. I.

CAP. I.

ICO vobis, quia si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re, quamcumque petierint, fiet illis a Patre meo, qui in caelis est. Vbi enim sunt duo, vel tres congregati in nomine meo; ibi sum in medio eorum. *Christus apud Matth. cap. 18.*

CAP. II.

PLACVIT nobis collectis in vnum eligere viros, et mittere ad vos cum carissimis nostris Barnaba, et Paulo et c. Visum est enim Spiritui sancto, et nobis, nihil ultra imponere vobis, quam haec necessaria, et c. *Concil. Apost. Act. 15.*

CAP. III.

SI vbi sunt duo, aut tres congregati in nomine eius, ibi se in medio eorum fore (*Christus*) perhibuit: quantam circa sacerdotes peculiaritatem potuit demonstrare, qui et patriae, et liberis suae confessionis notitiam praetulerunt? *Syn. Chalced. in ep. ad Leonem Pap. post prin. act. 3. in fine.*

CAP. IV.

NOS, quibus regere Ecclesiam Domini creditum est, timentes maledictionem, quae imminet his, qui negligenter opera Domini faciunt, festinamus bonum fidei semen purum conseruare ab impietatis zizaniis, quae ab inimico in seminantur et c. eo quod sacerdotes decet, communibus quaestionibus finem communem imponere et c. Ad memoriam (*Vigiliis Papae*) perduximus magna illa Apostolor. exempla, et Patrum traditiones. Licet enim sancti Spiritus gratia et circa singulos Apostolos abundaret, vt non indigerent alieno consilio ad ea, quae agenda erant: non tamen

aliter voluerunt de eo, quod mouebatur, si oporteret gentes circumcidi, definire prius, quam communiter congregati, diuinar. scripturar. testimoniis vnusquisq. sua dicta confirmauerunt. Vnde communiter de eo sententiam protulerunt, ad gentes scribentes: Visum est Spiritui sancto, et nobis et c. Sed et sancti Patres, qui per tempora in sanctis quattuor conciliis conuenerunt, antiquis exemplis vtentes, communiter de exortis haeresib. et quaestionib. disposuerunt et c. Ipse Dominus dicit: Amen dico vobis, si duo ex vobis conuenerint et c. Vbi cumque enim fuerint duo, aut tres et c. *V. synod. CP. collatio. 8. in definit. contra tria capitula, in princip.*

CAP. V.

EXCITAVIT Christus Deus noster fidelissimum Imperatorem, nouum Dauid, virum secundum cor suum inueniens, (*loquitur de Constantino IV.*) qui non dedit somnum oculis suis, et palpebris suis dormitationem, donec per hunc nostrum a Deo congregatum, sacrumq. conuentum ipsam rectae fidei reperit perfectam praedicationem: secundum enim a Domino editam vocem: Vbi duo, vel tres fuerint congregati in nomine meo; ibi sum in medio eorum. *Syn. vi. gen. CP. contra Monothelitas act. 17. in definit.*

CAP. VI.

SPIRITVS sancti testatur praesentiam congregatio sacerdotum. Certum est enim, quod legimus, quia non potest veritas mentiri, cuius in Euangelio ista sententia est: Vbi duo, vel tres congregati fuerint in nomine meo, ibi et ego sum in medio eorum. Quod si nec huic tam breui numero Spiritus sanctus deest, quanto magis eum, nunc interesse credamus, quando in

vnum conuenit tanta turba sanctorum? Sanctum namq. concilium est pro debita ueneratione collectum, in quo utiq. nunc Apostolor. frequentissimae illius, quam legitimus, congregationis aspicienda reuerentia est. Numquam his defuit, quem receperant praedicandum. Adfuit his semper Dominus, et magister, nec docentes a suo doctore deserti sunt. Docebat ille, qui miserat; docebat ille, qui et dixerat, quod docerent; docebat ille, qui in Apostolis suis se confirmat audiri. *Caelest. epist. 4. ad concil. Ephes. in prin.*

CAP. VII.

NE qua inter fratres dissensio, ne qua inter praepositos, et subiectos sint fomenta discordiae, in vnum conuenire sacerdotes necesse est; ut et de incidentibus causis disceptatio, et sit salubris de ecclesiastica obseruatione collatio: quatenus dum per hoc et praeterita corriguntur, et regulam futura suscipiunt, omnipotens Dominus fratrum concordiam collaudetur; cuius vobis adesse praesentiam, si haec obseruabitis, scitote; quia scriptum est: Vbi fuerint congregati duo, aut tres in nomine meo, ibi sum in medio eorum. Si ergo adesse dignabitur, vbi duo, vel tres fuerunt; quanto magis non deerit, vbi plures conuenerint sacerdotes? *Gregor. ad Syagrium, & Aetherium Episcopos lib. 7. regist. epist. 108. vel 110. prope fin. & ad Felicem Siciliae Episc. cap. 3. ante fin. lib. 12. regist. ep. 37. al. 31.*

CAP. IIX.

VNDE CIMAE occasionis articulo decretor. vniuersalium perenne dedimus firmamentum, et c. Hinc et decreta praecedentium Patrum ad contentions iurgium

Quibus de causis concilia congregari oporteat, et in primis maiora.

TIT. II.

CAP. I.

HVMILITER, ac sapienter exposcite, ut petitioni nostrae, qua plenariam indici synodum postulamus, clementissimus Imperator dignetur annuere; quo citius, adiuuante misericordia Dei, et sanis fortitudo augeatur; et morbidis, si curari acquiescant, medicina praestetur. *Leo ep. 22. ad*

radicitus euellendum, rite synodalem fieri censuere conuentum: ut illic de diuersitate iudiciorum praeteritae lites habeant terminum, vbi sanctus Spiritus vniuersalem coadunauerit coetum, et c. *Tolet. iix. cap. 11.*

CAP. IX.

NAM qui dicebat Apostolis, se adfuturum vsq. ad consummationem saeculi profecto hoc ipsum et illis, qui Ecclesiae suae curam gerunt, annuntiauit. Non enim illis corporaliter adfuturus erat, vsq. ad huius praesentis saeculi transitionem, Item et tribus, aut quattuor in nomine illius congregatis adfuturum se illis dixit. Putasne tantas congregationes zelo bono coeuntes, ut illius cultus propagetur, diuina illius inspiratio, et ductio reliquit? ne posset consummationem perfectae confirmationis suae Ecclesiae, in qua neq. macula, neq. ruga, neq. aliquid tale est videre? etc. *Germanus CP. Episcopus in epistola ad Thomam Episcopum Claudiopoleos. VII. syn. act. 4.*

CAP. X.

VALDE pernecessarium esse perspexi, beatitudinem vestram in vnum conuenire, habens sententiae Dominicae fidem, qua dicit: Vbi fuerint duo, vel tres collecti in nomine meo, ibi sum in medio eorum. Credo enim, beatam sanctae Trinitatis diuinitatem huic sancto interesse concilio; et ideo, tamquam ante conspectum Dei, ita in medio vestri fidem meam protuli, conscius admodum sententiae diuinae dictis: Non caelauit misericordiam tuam, et veritatem tuam a congregatione multorum. *Reccared. Rex ad concil. Tolet. III. in princip.*

clerū, & plebem CP. in fine. CAP. II.

SYNO DVM congregari mos erat in depulsionem Episcopi, et in receptionem illius, qui damnatus fuerat. *Gelas. ep. 3. in tomo de anathematis vinculo, cuius initium est, Ne forte, ante fin.*

CAP. III.

PATRES nostri, catholici videlicet, doctique Pontifices in vnaquaque haeresi quolibet tempore suscitata, quidquid pro fide

fide, pro veritate, pro communionem catholica, atque Apostolica, secundum scripturarum tramitem, praedicationemq. maiorum, facta semel congregatione sanxerunt, inconuulsum voluerint deinceps, firmumq. constare: nec in eadem hac causa denuo, quae praefixa fuerant, retractari, qualibet recenti praesumptione permiserint, sapientissime prouidentes, quoniam si decreta salubriter cuiquam liceret iterare, nullum contra singulos quosq. prorsus errores stabile persisteret Ecclesiae constitutum; ac semper iisdem furoribus reciduis omnis integra definitio turbaretur. Nam si limitibus, etiam praefixis positarum semel synodaliū regularum, non cessant elisae pestes, resumptis certaminibus, contra fundamentum veritatis sese attollere, et simplicia quaeq. corda percutere: quid fieret, si subinde fas esset perfidis, inire concilium? cum, quaelibet illat manifesta sit veritas, numquam desit, quod perniciose depromat falsitas; tamen ratione, vel auctoritate deficiens, sola tamen contentione non cedens? Quae [maiores nostri diuina inspiratione cernentes, necessarie praecauerunt; ne contra vnamquamque haeresim coacta semel synodus, pro fide, communionem, et veritate catholica, atque Apostolica promulgasset, non sinerent nouis post haec retractationibus mutari; ne prauis occasio praeberetur, quae medicinaliter fuerant statuta, pulsandi. *Gelas. ep. 6. ad Episcopos Dardaniae in prin. Ansel. lib. 12. c. 69.*

CAP. IV.

QVOTIENS vniuersalis poscit religionis causa, ad concilium te cuncti fratres euocante conueniant, et c. *Hormisdas ep. 7. ad Sallust. Hispal. Episcop. in fine.*

CAP. V.

NE qua inter fratres dissensio, ne qua inter praepositos, et subiectos sint fomenta discordiae, in vnum conuenire sacerdotes necesse est: ut de incidentibus causis disceptatio, et sit salubris de ecclesiastica obseruatione collatio: quatenus dum per hoc et praeterita corriguntur, et regulam futura suscipiunt, omnipotens Dominus fratrum concordiam collaudetur, cuius vobis adesse praesentiam, si haec obseruabitis, scitote, et c. *Greg. ad Syagrium, & Aetherium Episcopos lib. 7. regist. epist. 108. vel 110. prope fin. & ad Felicem Siciliae Episcop. lib. 12. regist. epist. 37. al. 31.*

riū Episcopos lib. 7. regist. epist. 108. vel 110. prope fin. & ad Felicem Siciliae Episcop. lib. 12. regist. epist. 37. al. 31.

CAP. VI.

IN Hipponensi synodo definitum est; ut singulis annis synodus totius Africae fiat, non solum Carthagine, sed per diuersas prouincias ordine suo. quod saepe factum est in Numidia, et Byzacio. Deinceps non sit necesse, sed quotiens communis necessitas coget, per totam Africam datis litteris, ut in hanc prouinciam veniant, si necessitas non est communis, in suis prouinciis iudicetur. *Cartha. 96. 97. G. Mileuit. 9. L. Afric. 62. L. Burch. lib. 1. c. 53. luo par. 5. c. 163. decr.*

CAP. VII.

PLACVIT, ut quotiens secundum statuta Patrum sancta synodus congregatur, nullus Episcoporum aliquam prius causam suggerere audeat, quam ea, quae ad emendationem vitae, ad seueritatem regulae, ad animae remedium pertinent, finiantur. *Aruern. c. 1. Burch. lib. 1. c. 58. luo lib. 4. tit. 2. c. 9. pan. & par. 5. c. 168. decr.*

CAP. IIX.

CVM Galliciae prouinciae Episcopi tam ex Bracarensi, quam ex Lucensi synodo cum suis Metropolitanis praecepto Regis in Metropolitana Bracarensi ecclesia conuenissent et c. Martinus Episcopus dixit et c. Sancti Patres praecessores nostri aut generales synodos vndique colligi prouinitate rectae fidei fecerunt et c. Aut certe speciales synodos per suas vnusquisque prouincias pro rescandis contentionsibus, vel emendandis aliquor. negligentibus collegerunt; et prout euentus culparum, aut qualiscumq. excessus exegit, per singulas quasque diuinas canonum sententias, mediante inter eos Dei spiritu conscripserunt, quas oportet nos relegere, et tenere, et c. *Brac. II. in praef. ante canones.*

CAP. IX.

A nobis vniuersaliter definitum est, ut quia iuxta Patrum antiqua decreta, bis in anno difficultas temporis fieri concilium non sinit, saltem vel semel a nobis celebretur. Ita tamen, ut si fidei causa est, aut quaelibet alia Ecclesiae communis, generalis totius Hispaniae, et Galliciae synodus con-

bb ij dus con-

fore

Matt. 18. c.

Matt. 28. d.

Matt. 18. c.

Matt. 18. c.

Psal. 39.

† illi

24. q. 1. c. 2.

† vt

† recitationib.

fore

us conuocetur. Si vero nec de fide, nec de communi Ecclesiae tractabitur, speciale erit concilium et c. *Tolet. iv. c. 3.*

CAP. X.

DECRETA praecedentium Patrum ad contentions surgium radicitus euellendum, rite synodalem fieri censere conuenientum; ut illic de diuersitate iudiciorum praeteritae lites habeant terminum, ubi sanctus Spiritus vniuersalem coadunauerit coetum. *Tolet. iix. c. i. r.*

CAP. XI.

QUONIAM per aliquot annos, iuxta decreta canonum nequiuimus congregari; nunc quia annuente Domino, congregandi nobis facultas, iuxta decreta canonum data est; cum Dei gratia conuenientibus nobis in vnum, cooperante eo, in cuius congregamur nomine, et qui habitare facit vnanimes in domo. Primo nobis, et ante omnia necessarium est seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis, ut vnū sentiamus, et vnum in Christo omnes dicamus; et secundum salutaria dicta Martyris Cypriani, seruetur a nobis caritas animi, honor collegii, vinculum fidei, concordia sacerdotii, et ut attendentes regulares constitutiones Patrum nostrorum, a Metropolis suae quisq. regulari consuetudine non abducatur. *Erucus Archiepiscopus Remensis apud synodum Trosleianam in principio.*

CAP. XII.

FACTA est haec sacrosancta synodus anno imperii Basilii Pii Principis tertio: quae vniuersos Patriarchales thronos, sicut aliarum vlla in eorum locis seruantibus. Praesules habens, non inconuenienter ab omnibus appellatur vniuersalis; primo, quia catholica fides in ea, et sanctae leges, quae non solum a sacerdotibus, sed ab vniuersis Christianis coli debent, et venerari, contra hostes ipsarum, consona voce defenduntur. Deinde, quia cum Christus in corpore suo, quod est Ecclesia, tot Patriarchales sedes, quot in cuiusq. mortalis corpore sensus locauerit; profecto nihil generalitati deest Ecclesiae, si omnes illae sedes vnus fuerint voluntatis, sicut nihil deest motui corporis, si omnes quinq. sensus integre, communisq. fuerint sanitatis et c. Tertio cum Photius tot excessuum suorum morbo vniuersam Ecclesiam maculauerit, vniuersalis curatio adhibita est, ut totum curaretur, quod totum fuerat maculatum et c. Nec fatendum creditur, quod tunc iure diceretur vniuersalis, si pro fide celebrata consisteret: cum et in hac nonnulla, quae ad fidem pertinent, sint definita; et in ceteris vniuersalibus conciliis multa disposita inueniantur, quae ad fidei doctrinam non pertinent, quod non minus in fide, quam in legis praeuaricatione peccent. *Anastasio bibliothec. in proemio syn. iix. CP. ad Hadr. II. in medio.*

Conciliorum generalium conuocatio ad

Pontificem Maximum pertinet. TIT. III.

VIDE supra libro primo titulo sexto.

Legatos Pontificis Maximi praeesse in

conciliis. TIT. IV.

VIDE supra libro primo titulo septimo. Eisq. addantur haec:

CAP. I.

Matt. 18. c. SI vbi sunt duo, aut tres congregati in nomine eius, ibi se in medio eorum fore (Christus) perhibuit; quantam circa sa-

cerdotes peculiaritatem potuit demonstrare, qui et patriae, et laboris suae confessionis notitiam praetulerunt? Quibus tu quidem, sicut membrum caput praeras, in his, qui tuum

T. V. Quo pacto concilium habeatur, et de modo in eo seruare debent. 281

qui tuum tenebant ordinem, benevolentiam praeferebant. *Chalced. in epist. ad Leon. act. 3. in fin.*

CAP. II.

NE piissimi Principis dispositioni (loquitur de Theodosio Imperatore) qua Episcopale concilium voluit congregari, nostra videretur praesentia defuisse; fratres meos Iulianum Episcopum, Renatum presbyterum, et filium meum Hilarium diaconum misi, qui vicem praesentiae meae implere sufficerent. *Leo ep. 17. in fin. ad Pul-*

cheriam Augustam.

CAP. III.

NECESSARIUM est conferri de tribus capitulis, unde quibusdam quaestio nata est. Et ideo petimus, praesidente nobis vestra beatitudine, sub tranquillitate, et sacerdotali mansuetudine propositis sanctis Euangeliis, communi tractatu eadem capitula in medio proponenda, quaeri, et conferri, et finem quaestioni imponi Deo placitum. *Eutychius Episcopus. CP. in epist. ad Vigil. Pont. Max. apud syn. CP. v. act. 1.*

Quo pacto concilium habeatur, et de modo

stia, quam omnes in eo seruare debent. TIT. V.

CAP. I.

DE VM omnes (Episcopi) venissent in synodum, sederunt et c. presbyteri autem Romani omnes, et diaconi, clerusq. et gradus sequentes a tergo Episcoporum steterunt. Nemo enim sedit in eodem loco, nisi tantum Episcopi, et Siluester Episcopus, et Pontifex urbis Romae. Erat enim ibi et Calpurnius, qui primo Gentilis, et postea Christianus Praefectus urbis. *Synod. Rom. sub Siluestro. cc. lxxxiv. Episcoporum. c. 1.*

CAP. II.

XV. K. Iun. congreganda est in prouincia synodus propter vernale tempus et c. Hora itaq. diei prima ante solis ortum eiciantur omnes ab ecclesia, obseratisq. foribus cunctis, ad vnam ianuam, per quam sacerdotes ingredi oportet, ostiarii stent. et conuenientes omnes Episcopi pariter introeant, et secundum ordinationis suae tempora resideant. Post ingressum omnium Episcoporum, atque confessum, vocentur deinde presbyteri, quos causa probauerit introire. Nullus se inter eos ingerat diaconorum. Post hos ingrediantur diacones probabiles, quos ordo poposcerit interesse. et corona facta de sedibus Episcoporum, presbyteri a tergo eorum resideant, diaconi in conspectu eorum stent. Deinde ingrediantur laici, qui electioni concilii interesse meruerint, et notarii, quos ad recitandum, vel excipiendum ordo requirit. et obserentur ianuae. Sedentibusq. in diuturno silentio sacerdotibus, et cor tantum ha-

berentibus ad Deum, dicat Archidiaconus: Orate et c. Diaconus alba indutus codicem canonum in medio proferens, capitula de concilio agendis pronuntiet. finitisq. titulis, Metropolitanus Episcopus concilium alloquatur: Ecce sanctissimi sacerdotes recitatae sunt ex canonibus praeconum Patrum sententiae de concilio celebrando. Si qua ergo quempiam vestrum actio commouet, coram suis fratribus proponat. Tunc si aliquis quamcumque querellam, quae contra canonem agit, in audientiam sacerdotalem protulerit, non prius ad aliud transeat capitulum, nisi primum, quae proposita est actio, terminetur. Nam et si presbyter aliquis, aut diaconus, vel clericus, siue laicus de his, qui foris steterint, concilium pro qualibet re crediderit appellandum; ecclesiae Metropolitanae Archidiacono causam suam intimet, et ille concilio denuntiet, et tunc illi et introeundi, et proponendi licentia concedatur. Nullus autem Episcoporum a coetu communi secedat, ante quam hora generalis secessionis adueniat. Concilium quoque nullus soluere audeat, nisi fuerint cuncta determinata, ita ut quaecumque deliberatione communi finiuntur, Episcoporum singulorum manibus subscribantur. Tunc enim Deus suorum sacerdotum concilio interesse credendus est, si tumultu omni abiecto sollicitate, atque tranquille ecclesiastica negotia terminentur. *Tolet. iv. c. 3.*

CAP. III.

IN loco benedictionis confidentes Dominus. *5. q. 4. c. 3.*
bb iij mini

mini sacerdotes, nullis debent aut indiscretis vocibus perfringere, aut quibuslibet tumultibus perturbari; nullis etiam vanis fabulis, vel risibus agi: et quod deterius est, obstinatis disceptationibus, tumultuosas voces effundere. *Sic quis enim, ut Apostolus ait, putat se religiosum esse, non refrangens linguam suam, sed seducens cor suum, huius vana est religio et c. Et Propheta: Erit cultus iustitiae silentium. Debet ergo quidquid aut consultationibus confidentium agitur, aut ab accusantium parte proponitur, sic mitissima verborum relatione proferri; ut nec contentiosis vocibus, sensus audientium turbent, nec iudicium vigorem de tumultu emeruent. Quicumque ergo in conuentu concilii haec violanda crediderit, et contra haec interdicta aut tumultu, aut contumeliis, vel risibus concilium conturbauerit; iuxta diuinae legis edictum: Et ecce derisorem, et exibat cum eo iurgium; cum omni dedecore de confessione abstractus, a communi coetu secedat, et trium dierum excommunicationis sententiam perferat. *Tolet. xi. c. 1. luo par. 4. c. 245. decr.**

Iaco. 1. d.

Esa. 32. d.

Prou. 22. b.

QVO pacto concilium habeatur, Isidor. Mercator initio concil. ex Tolet. iv. c. 3. addit orationes, et canones, qui legendi sunt de concilio Tolet. aera 18. et aera 3. Item ex capitulis Orientalium Patrum, quae Martinus Episcopus de Graeco in Latinum vertit, aera 18. de synodo facienda. Item ex concilio Chalcedonen. aera 18. f. 19. f. Item ex concilio Agathensi aera 25. vel 26. f. vel aliud de canonibus, quod Metroplitano aptius visum fuerit et c. Et postea. 71. f. Sicq. Archidiaconus lecturus est canonem Toletani concilii xi. aera prima, ne tumultu concilium agitetur. Quo canone perlecto, concilium Ephesinum ex ordine perlegatur. Deinde collatio pariter et instructio de mysterio sanctae Trinitatis habeatur, simulq. et de officior. ordinibus. si in omnium sedibus eiusdem. celebritatis vnitas teneatur. Pro his quoque causis, prout spatium diei permiserit, et epistolae Papae Leonis ad Flavianum Episcopum de erroribus. Eutychetis, et mysterio Trinitatis legendae sunt. Canones quoque de officior. vnitate, et c. *Isidor. Mercat. & Ansel. Lucen. ante collectiones suas.*

Vt prius ordinati Episcopi priorem locum in conciliis obtineant. TIT. VI.

VIDE libro quarto titulo sexagesimo sexto. Quibus adde

CAP. vn. EPISCOPI per singulas prouincias obseruent, ne posteriores se prioribus suis praesferant, nec eis inconsultis, nisi

quantum ad propriam pertinet parochiam, aliquid agant. *Lucius ep. sing. post princ. Burch. lib. 1. c. 54. luo par. 5. c. 164. decr.*

Concilium generale singulis annis habeatur. TIT. VII.

CAP. vn. NON incognitum vobis esse credimus, in Romana iam dudum synodo constitutum esse; ut per singulos annos ad decorem, et vtilitatem sanctae Ecclesiae generale concilium apud sedem Apostolicam sit tenendum. Nos itaq. huius celebritatis

hoc in tempore causam valde necessariam considerantes, in prima hebdomada quadragesimae synodum annuente Deo Romae celebrare disposuimus, ad quam omnes vos et Apostolica auctoritate praesentiam vestram exhibere commonemus, atque praecipimus. *Gregorius vii. lib. 1. registri epist. 46.*

Conci-

Concilium generale non iudicat de Pontifice Maximo. TIT. VIII.

CAP. vn. PORRO si synodus vniuersalis fuerit congregata, et facta fuerit etiam de sancta Romanorum Ecclesia quaeuis ambiguitas, et controuersia; oportet venerabiliter, et cum

conuenienti reuerentia et opposita quaef. propositione sciscitari, et solutionem accipere, et ta aut proficere, aut profectum facere; non tamen audacter sententiam dicere contra summos senioris Romae Pontifices. *Syn. iix. gen. CP. sub Hadr. II. c. 21. Ansel. li. 2. c. 72.*

Pontifex Maximus confirmat generale concilium. TIT. IX.

VIDE libro primo titulo octauo.

Canones concilior. et Pontificum decreta feruentur ab omnibus. TIT. X.

25. q. 1. c. 14.

CAP. I. CANONES [a sanctis Patribus in vnaquaque synodo hucusque positi feruentur. *Chalced. c. 1.*

nos deponimus: quos autem segregationi, et segregationi. Porro quos epimio tradunt, et nos quoque simili modo summittimus sine avaritia et c. *Syno. vii. Nicaen. II. cap. 1.*

Psal. 118.

f. viuum

CAP. II. HIS, qui sacram sortiti sunt dignitatem, testimonia, et directiones canonicarum praeceptionum formae consistunt. Quas libenter suscipientes, cum de illo quo David canimus, ad dominum Deum dicentes: In via testimoniorum tuorum delectatus sum, sicut in omnibus diuitiis: et mandasti iustitiam, testimonia tua in aeternum, intellectum da mihi, et viuificat, et c. Diuinos canones amplectabiliter in pectore recondamus, et integram illorum praeceptionem, ac in sancti Spiritus tubis immobilem teneamus, tam scilicet illorum, qui ab almis, et laudabilissimis Apostolis, sancti Spiritus tubis editi sunt, quam eorum, qui a sanctis venerabilibus synodis, atque his conciliis, quae localiter collecta sunt, in expositionem huiusmodi decretorum promulgati sunt. Nec non et eorum, qui a sanctis Patribus nostris prolati fuisse probantur. Ab vno enim, eodemque Spiritu illustrati definitur, quae expediunt. Et quidem, quos anathemati transmittunt, et nos anathematizamus: quos vero deponitioni, et

CAP. III. PER aequam, et regiam diuinae iustitiae viam inoffense incedere volentes, veluti quasdam lampades semper lucentes, et illuminantes gressus nostros, qui secundum Deum sunt, sanctorum Patrum definitiones, et sensus retinere debemus. Quapropter et has, ut secundum eloquia secundum sancti f. magni, et sapientissimi throni sui arbitantes, et aestimantes, etiam de eis cum diuino David promptissime canimus: *Mandatum Domini lucidum illuminans oculos, et lucerna pedibus meis lex tua, et lumen semitis meis. et cum Prouerbiatore dicimus: Mandatum lucerna est, et lex lux. et cum magni uoco Esaia: Clamamus ad dominum Deum, quia lux praecepta tua sunt super terram. Luci enim veraciter assimilatae sunt diuinorum canonum hortationes, et dehortationes, secundum quod discernitur melius a peiori, et expediens, atque proficuum ab eo, quod non expedire, sed obesse dinoscitur. Igitur regulas, quae sanctae catholicae, et Apostolicae Ecclesiae, tam a sanctis famosissimis Apostolis, quam*

bb iij ab ortho-

ab orthodoxorum vniuersalibus, nec non et localibus conciliis, vel etiam a quolibet deiloquo Patre, atque magistro Ecclesiae traditae sunt, seruari, ac custodire profitemur. his et propriam vitam, et mores regentes, et omnem sacerdotum catalogum, sed et omnes, qui Christiano censentur vocabulo, poenis, et damnationibus, et e diuerso receptionibus, ac iustificationibus, quae per illas probatae sunt, et definitae, subici canonicè decernentes. Tenere quippe traditiones, quas accepimus, siue per sermonem, siue per epistolam sanctorum, qui antea fulserunt, Paulus admonet aperte magnus Apostolus. *Syn. iix. CP. sub Hadr. II. cap. 1.*

CAP. IV.

BEATISSIMUM Papam Nicolaum, tamquam organum sancti Spiritus habentes, nec non et sanctissimum Hadrianum Papam successorem eius; definimus, atque sancimus, ea omnia, quae ab eis synodice per diuersa tempora exposita sunt, et promulgata, tam pro defensione, ac statu Constantinopolitanorum ecclesiae, et summi sacerdotis eius, Ignatii videlicet sanctissimi Patriarchae, quam etiam pro Photii neophyti, et inuasioris expulsionis, ac condemnatione seruari semper, et custodiri, et c. *Syn. gener. iix. CP. sub Hadr. II. c. 2.*

CAP. V.

PRIMA salus est, rectae fidei regulam custodire; deinde, a constitutis Dei, et Patrum nullatenus deuiare. *Libellus datus Legatis ab Hadr. II. lectus apud syn. iix. gener. CP. act. 1. Euseb. epist. 3. ante med. Ioan. CP. Episc. ad Hormisdam. Hormisd. ep. 5. ad Episcopos Hispaniae. Libellus Eulalii Episc. Carthagin. ad Bonif. II. relatus in ep. vn. eiusdem Bonifacii.*

CAP. VI.

SEQUIMUR sanctam synodum, et amplectimur, quam beatae recordationis Papa Nicolaus, cui et ipse domine coangelice summe Pontifex Hadriane, subscripsit, ante sacratissimum Petri, et Pauli Apostolorum eximii corpus celebrauit. Simul et quam tu ipse nuper egisti, et omnia, quae in his statuta sunt, secundum decreti vestri moderationem venerabiliter conseruabimus, recipietes, quos recipiunt, et damnantes omnes, qui in illis damnati sunt et c. *Libellus Ecclesiae Roma. ab VIII.*

synodo CP. approbatus post prin. act. 1. sub Hadr. II.

CAP. VII.

VBI necessitas non est, nullo modo uolentur sanctorum Patrum statuta; ubi uero necessitas fuerit, ad utilitatem Ecclesiae, qui potestatem habet, ea dispenset; ex necessitate enim fit mutatio legis. *Synod. CP. ix. sub Ioan. iix. actio. 2.*

CAP. VIII.

SILVESTER Episcopus dixit: Omnis Episcopus, qui conuenit ad concilium, fidem suam chirographo confirmet, ut deinceps rediens ad parochiam suam, compaginem nostrae salutationis plebi suae innotescat, ut fide concilii declarata, intermeratus ordo seruetur. *Siluest. in concil. cc. lxxv. Episc. c. 3.*

CAP. IX.

NVLLI fas sit, sine status sui periculo, vel diuinas constitutiones, vel Apostolicae sedis decreta temerare. *Rom. syn. sub Hilar. c. 1. Capitul. lib. 6. c. 267. Iuo par. 5. c. 37. decr. Ansel. lib. 1. c. 46. et 62.*

CAP. X.

SI quis secundum sanctos Patres non confitetur proprie, et secundum veritatem omnia, quae tradita sunt, et praedicata sanctae catholicae, et Apostolicae Dei Ecclesiae, perindeque a sanctis Patribus, et uenerandis vniuersalibus. quinque conciliis usque ad unum apicem verbo, et mente condemnatus sit. *Lateran. sub Mart. c. 17.*

CAP. XI.

SI quis secundum sanctos Patres consonanter nobis, pariterque fide non respuit, et anathematizat animam, et ore omnes, quos respuit, et anathematizat nefandissimos haereticos cum omnibus impiis eorum. conscriptis usque ad unum apicem sancta Dei Ecclesia catholica, et Apostolica, hoc est, sanctae, et vniuersales quinque synodi, et consonanter omnes probabiles Ecclesiae Patres et c. huiusmodi condemnatus sit. *Later. sub Martino I. cap. 18.*

CAP. XII.

SI quis ea, quae scelerosi haeretici sapiunt, indubitanter professus, atque intelligens, per inanem proteruiam dicit, haec pietatis esse dogmata, quae tradiderunt ab initio speculatores, et ministri uerbi, hoc est dicere, sanctae, et vniuersales quinque synodi, calumniarios utique ipsos sanctos Patres, et

tres, et memoratas sanctas quinque synodos in deceptione simplicium, vel susceptione suae profanae perfidiae, huiusmodi condemnatus sit. *Later. sub Mart. c. 19.*

CAP. XIII.

SI quis secundum scelerosos haereticos quocumque modo, aut verbo, aut tempore, aut loco terminos remouens illicite, quos posuerunt firmiter sancti catholicae Ecclesiae Patres, id est, sanctae, et vniuersales quinque synodi, nouitates temere exquisiuerit et c. huiusmodi condemnatus sit. *Later. sub Mart. c. 20.*

CAP. XIV.

SI quis alium terminum fidei, siue symbolum, aut doctrinam habet, praeter quod traditum est a sanctis magnis, et vniuersalibus. sex synodis, et confirmatum est ab his sanctis Patribus, qui in eis conuenerunt et c. talem impium anathematizamus, et alienum, extraneumque deputamus sanctae, catholicae, et Apostolicae Ecclesiae et c. *Stephanus Papa in concilio pro sacris imaginibus in partibus Franciae, vel Italiae apud Hadr. cap. 2. ad Carolum.*

CAP. XV.

SYNODVS, quae vestris temporibus in basilica B. Petri Apostoli pro nonnullis malis eradicandis, et maxime pro causa domini Formosi sanctissimi Papae acta est, vestro Imperiali consensu, et uenerabilium Episcoporum, ac optimatum uestrorum roboretur, et perpetualiter stabilita seruetur. *Rauenna. sub Ioanne IX. in responsione ad imperatorem, cap. 3.*

CAP. XVI.

AMPLECTOR sanctos canones Apostolorum; quattuor vniuersalia concilia, sicut quattuor Euangelia, Nicaenum, Ephesinum, CP. Chalcedon. et Antiochenum; et decreta sanctorum Patrum Romanorum. Pontif. et praecipue decreta domini mei Papae Gregorii, et beatae mem. Papae Urbani. Quae ipsi laudauerunt, laudo: quae ipsi tenuerunt, teneo: quae confirmauerunt, confirmo. quae damnauerunt, damno: quae repulerunt, repello: quae interdixerunt, interdico: quae prohibuerunt, prohibeo in omnibus, et per omnia. Et in his semper perseuerabo. *Paschal. II. in synodo Lateran.*

CAP. XVII.

CONSILIUM dantes uestram prudentiam hortamur, ut ab Apostolicis re-

gulis non recedatis. *Clem. epist. 5. in fi. Iuo in epist. 208. ad Ioan. Aurelian. Episcopum.*

CAP. XVIII.

CONTEMPLARI oportet, quod ubi occurrit necessitas, saepe constitutiones Patrum transgredimur. *Felix Papa apud synod. CP. ix. sub Ioanne iix. act. 2.*

CAP. XIX.

VIOLATORES uoluntarii canonum grauius a sanctis Patribus iudicantur, et a Spiritu sancto, cuius instinctu, ac dono dictati sunt, damnantur: quoniam blasphemare Spiritum sanctum non incongrue uidentur, qui contra eosdem sanctos canones non necessitate compulsi, sed libenter, ut praefixum est, aliquid, aut proterue agunt, aut loqui praesumunt, aut facere uolentibus sponte consentiunt, et c. Idcirco norma sanctorum canonum, qui sunt Spiritu Dei conditi, et totius mundi reuerentia consecrati, fideliter est a nobis scienda, et diligenter tractanda et c. *Damas. in epist. ad Aurel. Carthagin. ante collectio. concil. Isido. Mercat. Ansel. lib. 3. c. 109. Deusd. c. 4. Caesar. lib. 2. c. 36. Tarrac. lib. 6. c. 21.*

CAP. XX.

ECCLESIASTICORVM canonum norma nulli esse debet incognita sacerdoti: quia nesciri haec a Pontifice satis est indecorum, maxime cum a laicis religiosis uiris sciatur, et custodienda esse ducatur. *Inno. ep. 5. ad Maxim. et Severum Episcopos.*

CAP. XXI.

INNOCENTIVS Aurelio, et omnibus sanctis Episcopis, et ceteris, qui in concilio Carthaginiensis ecclesiae adfuerunt, dilectissimis fratribus in Domino salutem. Inquirendo de his rebus, quas omni cum sollicitudine decet a sacerdotibus, maxime a uero, iustoque, et catholico tractari concilio, antiquae traditionis exempla seruantes, et ecclesiasticae memores disciplinae, et c. *Inno. epist. 24. in prin. vel 25.*

CAP. XXII.

NVLLI sacerdoti liceat canones ignorare; nec quidquam facere, quod Patrum possit regulis obuiare. *Caelesti. epist. 3. c. 1. Capit. lib. 5. c. 32. et lib. 7. c. 49. et 113. Burch. lib. 2. c. 160. Iuo par. 6. c. 251. decr. Anselm. lib. 7. c. 108. Tarrac. lib. 3. cap. 2.*

CAP.

CAP. XXIII.

Dist. 14. c. 2. SICVT quaedam sunt, quae nulla possunt ratione conuelli; ita multa sunt, quae aut pro consideratione aetatum, aut pro necessitudine rerum oporteat temperari: illa semper condicione seruata, vt in his, quae vel dubia fuerint, vel obscura, id nouerimus sequendum, quod nec praecipis Euangelicis contrarium, nec decretis sanctorum Patrum inueniatur aduersum. *Leo ep. 90. vel 92. ad Rusticum Narbonen. Episcop. in prin. Iuo in praef. panor. & decr. Ansel. lib. 2. c. 76. Caesar. lib. 2. c. 56. Tarrac. lib. 1. c. 114. & lib. 3. c. 61.*

CAP. XXIV.

2. q. 7. c. 23. E T S I illa nonnumquam sinenda sunt, quae, si ceterorum constet integritas, sola nocere non valeant: illa tamen sunt magnopere praecauenda, quae recipi, nisi manifesta decoloratione non possunt et c. *Gelas. ep. 1. c. 11. in fine. Tarrac. lib. 1. c. 116.*

CAP. XXV.

P A T E R N A S regulas, et decreta a sanctis definita conciliis, ab omnibus seruanda mandamus et c. Ibi fas, nefasque praescriptum est; ibi prohibitum, ad quod nullus audeat aspirare; ibi concessum, quid debeat mens Deo placitura praesumere. *Hormisd. ep. 7. ad Sallust. Hispal. Episc. in fin.*

CAP. XXVI.

V T paternos terminos non transgrediamur, sacros canones non conculcemus, nec decretalia sedis Apostolicae constituta, quibus Ecclesia tota fulcitur, atque munitur, quoquo modo violemus. *Nicol. in epist. ad Episcopos, & clerum CP. incip. Ea, quae nuper. post prin. refertur act. 7. synodi 119. CP. sub Hadr. II.*

CAP. XXVII.

N I H I L contra magnam synodum Metropolitanam existiment vindicandum. *Arel. II. cap. 37.*

CAP. XXVIII.

S I quis statuta (conciliorum) supergressus corruerit, vel pro nihilo habenda putauerit, si laicus est, communionem; si clericus, honore priuetur. *Carth. 1. c. 14. Burch. lib. 1. c. 6. Iuo par. 1. c. 7. decr.*

CAP. XXIX.

G E N E D I V S Episcopus dixit: Omnia, quae a vestro coetu gloriosissimo statuta sunt, placet ab omnib. custodiri? Ab

vniuersis Episcopis dictum est: Placet, placet, vt custodiantur ab omnibus et c. *Carthag. II. c. 13.*

CAP. XXX.

ORDINATO Episcopo, aut clerico primum ab ordinantibus decreta a synodis in aures eor. imponantur: vt si non fecerint iuxta synodi definitiones, paeniteant. *Carth. 1. c. 8. G. Carth. III. c. 3. L.*

CAP. XXXI.

CANONES suos nec ignorare quemquam, nec dissimulare, id est, praeterire permittitur. *Aurel. III. c. 32. in fine.*

CAP. XXXII.

PAROCHIANI clerici a Pontificibus suis necessaria sibi statuta canonum legenda percipiant; ne ipsi, vel populi, quae pro salute eorum decreta sunt, excusent postmodum ignorasse. *Aurel. IV. c. 6.*

CAP. XXXIII.

P R A E C E P T A antiquorum canonum, quae modo in concilio recitata sunt, nullus audeat praeterire. Si quis autem contumax transgreditur ista, necesse est, vt de suo degradetur officio. *Brac. I. c. 40.*

CAP. XXXIV.

S I quis horum capitulorum terminum transgressus, ad inordinatas consuetudines reuertitur voluerit, totius concilii excommunicatione correptus, verissimam sibi de sui ordinis inclinatione nouerit imminere sententiam. *Brac. II. in fine.*

CAP. XXXV.

Q V I concilia omnium orthodoxorum Episcoporum consona conciliis Nicaeno, CP. primo Ephesino, et Chalcedonensi non recipit, anathema sit. *Tolet. III. ante canones.*

CAP. XXXVI.

P E R M A N E A N T in suo vigore conciliorum omnium constituta, simul et synodicae sanctorum Praesulum Romanorum epistolae. *Tolet. III. c. 1.*

CAP. XXXVII.

A feria sancti Martini vsq. ad Natalem Domini canones legantur, vt nullus se fateatur per ignorantiam deliquisse. *Matiscon. 9.*

CAP. XXXVIII.

S A C E R D O T E S scripturas sanctas, et canones meditentur. *Tolet. IV. cap. 24. ignoran- Burch. lib. 1. c. 100. Iuo par. 5. c. 202. decr. Anselm. lib. 7. cap. 105. Caesaraug. lib. 4. cap. 54.*

CAP.

CAP. XXXIX.

N E quaelibet in posterum, aut impune valeant committi, aut generalia statuta conuelli, plena decernimus vnanimitate connexi, vt quaecumq. pro fidei causis, ecclesiasticisque negotiis, aut in praeteritis gestis, aut in praesentibus constitutis, aut in futuris etiam decretis, vel sint, vel fuerint definitiones conscriptae vniuersali auctoritate; nullus deinceps contradicere audeat et c. ne gratia et honoris sui, et communionis sacrae lugeat amissione multatus. Cum vero aut. quaelibet sancta synodus agitur, aut pacifice inter Pontifices quippiam definitur; si pauciores per necessitatem, vel contentionem forte dissentiant, aut commoniti plurimorum sententiae cedant, aut ab eorum coetu cum dedecore confusione abscedant, aut excommunicationis annuae sententiam luant. *Toletan. III. c. 11.*

CAP. XL.

C E T E R A decretorum nostrorum iudicia, quae ab hac sancta synodo noscuntur esse confecta, si quis conuellere forsitan decreuerit, aut temere implere neglexerit, vel infringere quandoq. voluerit; per iudicium omnipotentis Dei anathema sit. *Tolet. III. c. 12. in fine.*

CAP. XLI.

De constit. c. 1. Grego. c. 1. in r. collect. C A N O N V M statuta ab omnib. in-temerata seruentur. *Cabilo. 2. Melden. c. 34. Burch. lib. 1. c. 61. Iuo par. 5. c. 171. decr.*

CAP. XLII.

Q V A M Q V A M omnes, qui sacris mancipantur ordinibus, canonicis regulis teneantur astricti, et c. Solet tamen plus timeri, quod singulariter pollicetur, et c. Qui ad ecclesiasticos gradus est accessurus, et c. sua annotatione promittat fidem catholicam sincera cordis deuotione custodire; iuste, et pie viuere; in nullis operibus suis canonicis regulis contradicere, et c. *Tolet. XI. c. 10. Iuo epist. 67. ad Bernardum Abbatem, post med.*

CAP. XLIII.

T R A D I T I O N E S sanctorum Apostolorum, seu reuerendisimorum Patrum, qui in supradictis (quinque) conciliis adfuerunt, omni cum veneratione suscipimus, amplectimur, defendimus. *Manfuctus Episcopus, & synod. Mediolanen. ep. ad Constantinum IV. Imper. ante XI. syn. CP.*

CAP. XLIV.

M A I O R V M institutionibus aucterario contrario, et sanctorum Patrum decreta conuellere, et superiorum suorum effraenata libidine contra sanctissimam Apostoli doctrinam, sanctionibus reniti, quid aliud est, quam vinculum societatis Christi abrumpere, et usurpatae praesumptionis licentia statum Ecclesiae dissipare? et c. *Tolet. XII. c. 4. Burch. lib. 1. c. 33. Iuo par. 5. c. 144. decr.*

CAP. XLV.

H V I C sanctae synodo placuit, vt deinceps, ad animarum medelam, et perturbationum curationem firmi, stabilesque maneat, qui a sanctis Patribus, qui nos praecesserunt, suscepti, ac confirmati sunt, atq. a Deo nobis etiam traditi sunt, sanctorum, et gloriosorum Apostolorum nomine octoginta quinque canones et c. Ob signamus etiam reliquos omnes canones, qui a sanctis, et beatis nostris Patribus, expositi sunt, id est, a trecentis decem et octo sanctis, ac diuinis Patribus, qui Nicaeae conuenerunt, iisque, qui Ancyrae, qui Neocaesareae, et qui Gangris, iisque, qui Antiochia, Syriae, atque iis, qui Laodiceae Phrygiae, Praeterea autem, et centum quinquaginta Patribus, qui in hac Dei cultrice, et Imperiali ciuitate conuenerunt; et ducentis, qui in Ephesiorum metropoli prius conuerti sunt; et sexcentis triginta sanctis, et beatis Patribus, qui Chalcedone, similiter et iis, qui Sardicae, et qui Carthagine, et qui rursus in hac Dei cultrice, et Imperiali vrbe conuenerunt sub Nestario, qui Imperiali huic ciuitati praesidebat, et Theophilo, qui fuit Alexandriae Archiepiscopus. Quin etiam canones Dionysii, qui fuit Archiepiscopus magnae Alexandrinorum ciuitatis; et Petri, qui fuit Alexandriae Archiepiscopus, et martyr: Gregorii Neocaesareae Episcopi Thaumaturgi dicti; Athanasii Alexandrini Archiepiscopi, Basilii Archiepiscopi Caesareae Cappadociae, Gregorii Episcopi Nyssae, Gregorii Theologi, Amphilochoii Iconii, Timothei Archiepiscopi Alexandrini, Cyrilli eiusdem Alexandriae Archiepiscopi, et Genadii, qui fuit Patriarcha huius Dei cultricis; et Imperialis ciuitatis et c. Si quis autem, praedictorum canonum aliquem innoua-

innoua-

innouare, vel subuenteré conuictus fuerit; reus erit secundum eum canonem, vt ipse pronuntiat canon; poenam luens; et per ipsum in eo, in quo offendit, medelam suscipiens. *Trull. c. 2. 1uo lib. 2. tit. 11. c. 29. et 38. panor. et par. 4. c. 106. et 134. decr. Caesar. lib. 1. c. 42. et 53. et lib. 2. c. 8.*

CAP. XLVI.

GESTA (sextae) synodi Constantino-politanae probauimus, decretis quidem synodalibus, et praecipuis in omnibus con-sona, et Nicaenae quidem, Constantino-po-litanae, vel Ephesinae fidei concordantia. Chalcedonensi vero tam esse vrita, utpote ipsis verbis edita, vel libata, quippe quibus sumpta videtur paene omnis ipsius soliti praecurrentis materia; et ideo supradicta acta concilii in tantum a nobis veneranda sunt, et recipienda constabunt, in quan-tum a praemisissis conciliis non desiscunt. *Tolct. xiv. c. 5. & 6.*

CAP. XLVII.

SCIANTE sacerdotibus scripturas san-ctas, et canones; vt omne opus eorum in praedicatione, et doctrina consistat, atque aedificent cunctos tam fidei scientia, quam operum disciplina. *Arelat. sub. Carolo c. 3.*

CAP. XLVIII.

CVM omnia concilia canonum; qui re-cipiuntur, sint a sacerdotibus legenda; et intelligenda; et per ea sit eis viuendum, et praedicandum; necessarium duximus, vt ea, quae ad fidem pertinent, et vbi de ex-tirpandis vitiis, et plantandis virtutibus scribitur, hoc ab eis crebro legatur, et be-ne intelligatur, et in populo praedicetur. *Cabil. sub. Carolo c. 37. Magun. sub. Raban. c. 2. Burch. lib. 19. c. 14. 1uo part. 15. cap. 157. decr.*

CAP. XLIX.

VT canonum statuta sine praediuicio ab omnib. custodiantur, et nemo in actio-nibus, vel iudiciis ecclesiasticis suo sensu, sed eorum auctoritate ducatur. *Melden. c. 34. Cabilo. c. 2. Burch. lib. 1. c. 61. 1uo par. 5. c. 171. decr.*

CAP. L.

IPSA uisitatio plebium, et parochia-lium sacerdotum, tam moderatè, et in quantum fieri potest, iuxta canonicam in-stitutionem fiat, vt manifestum sit, siue per nos, siue per nostros, sola ibi animar. lucra perquiri; nec aliquem importunita-

te, et nimietate grauari, et contristari, ne verbum Domini, et doctrina blasphemetur. *Valen. sub. Lothario c. 17.*

CAP. LI.

DOGMA TVM, et praedicationum, *Dis. 11. c. 5.* quae in Ecclesia custodita sunt; haec qui-dem ex scriptis mandata doctrina habe-mus: illa vero ex traditione Apostolorum nobis tradita in mysterio suscepimus, quae vtraque habent eandem vires ad pietatem. His autem nemo contradicet, qui rituum ecclesiasticorum vel minimam experien-tiam habuerit. Si enim non scriptas con-suetudines tamquam non magnam pote-statem habentes, recusare voluerimus; in rebus principalibus, ipsum Euangelium im-prudentes damno afficiemus, vel potius id, quod praedicatum est, ad solum nomen redigemus. *Basili. in lib. de Spiritu sancto ad Amphilo-chium, c. 27. Burch. lib. 3. c. 127. 1uo lib. 2. tit. 12. c. 23. panor. et par. 4. cap. 69. decr.*

CAP. LII.

SVS-CIPIMVS, et ex animo am-plectimur, et amamus sex sacras, et vniuer-sales synodos et c. Et postea: Locales au-tem synodos non auersamur, sed magis amamus, amplectimur, et recipimus: earum etiam diuinitus inspiratas canonicas constitutiones, correctiones, et vtilis earum legillationes summa obseruantia co-limus. *Theodorus Hierosolym. Episcopus in synodica lecta in syno. vii. Nicae. II. actio. 3.*

CAP. LIII.

IN conciliis quaedam a certis ibi con-uenientibus dicuntur, aut per fauorem, aut per contrarietatem; aut per ignoran-tiam. nemo autem attendit ea, quae per partem a quibusdam dicuntur: sed sola il-la, quae ab omnibus communi consensu definiuntur. Si enim aliquis secundum il-los voluerit attendere eiusmodi contrarie-tates: vnaquaeque synodus inuenietur se-metipsam destruens. *Iustinia. ad Ioan. II. post med.*

CAP. LIV.

EGO N. S. R. E. diaconus, vel pres-byter, aut Episcopus Cardinalis electus, vt siam per Dei gratiam huius sanctae Apo-stolicae sedis humilis minister profiteor tibi beate Petre Apostolorum Princeps et c. sanctaeque tuae Ecclesiae, quam hodie tuo praesidio regendam suscipio, quod quamdiu

quamdiu in hac misera vita constitutus fuero, ipsam non deseram et c. nec me se-gregabo ab ipsa: sed verae fidei rectitudi-nem et c. quam in tua sancta Ecclesia re-peri, totis conatibus vsque ad animam, et sanguinem custodiri (faciam) tam de san-ctae, et indiuiduae Trinitatis mysterio et c. quam de ceteris Ecclesiae dogmatibus, sicut in vniuersalibus conciliis, et consti-tutionibus Apostolicorum Pontificum, probatissimorumque Ecclesiae Doctorum scriptis sunt commendata: id est, quae ad rectitudinem nostrae, vestraeque orthodo-xae fidei a te traditionem recipiunt, con-seruare: [sanctaeque octo vniuersalia concilia, id est, Nicaenum, Constantinop. et Ephesinum primum, et Chalcedonense; quintum quoque, et sextum item CP. et se-ptimum item Nicaenum, octauum quoque

item CP. vsque ad vnum apicem immuti-late seruare, et pari honore, et veneratio-ne digna habere: et quae praedicauerunt, et statuerunt, omnimode sequi, et praedi-care: quaeque condemnauerunt, condemna-re ore, et corde: diligentius autem, et viuacius, quamdiu vivero, omnia decreta cano-nica praedeceffor. Apostolicorum nostrorum Pontificum, quaecumque ipsi synodaliter statuerunt, et probata sunt, confirmare, et indeminuta seruare, et sicut ab eis statu-ta sunt, in sui vigoris stabilitate custodire; quaeque vel quoscumque condemnauerunt, vel abdicauerunt, simili sententia condem-nare, vel abdicare et c. sacrosque canones, et sacrorum Pontificum constituta, vt diuina, et caelestia mandata, Deo auxiliante custodire et c. *Professio summorum Pontificum ex lib. diurno. 1uo li. 2. tit. 11. c. 15. panor. et par. 4. c. 132. decr.*

Dis. 16. c. 8.

De quattuor conciliis generalibus Nicaeno, Constantinopolitano, Ephesino, et Chalcedonensi. TIT. XI.

CAP. I.

TENERE, et seruare, et praedi-care sanctis ecclesiis confessi sumus hanc fidei confessionem, quam satius exposuerunt c. c. xviii. sancti Patres Nicaeae congregati, qui sanctum mathema, siue symbolum tra-diderunt: insuper autem et c. l. Constanti-nopoli collecti exposuerunt, qui eandem fidei confessionem secuti sunt, et eam ex-planauerunt, et c. c. sanctorum Patrum prius Ephesi collectorum pro eadem fidei confes-sione: et quae a DC. xxx. Chalcedone con-gregatis definita sunt, pro vna, eademque fide, quam et ipsi secuti praedicauerunt. Eos autem, qui pro tempore condemnati, vel anathematizati a catholica Ecclesia, et praedictis quattuor conciliis sunt, confes-si sumus condemnatos, et anathematizatos habere. *v. synod. CP. collatio. 8. de trib. ca-pitulibus post prin.*

CAP. II.

ITERVM confitemur, quod suscipi-mus sanctas quattuor synodos: id est, Ni-caenam, Constantinopol. Ephesinam pri-mam, et Chalcedon. quae pro vna, eadēque fide definirunt, praedicauiimus, et praedi-camus. Eos autem, qui haec non suscipiunt,

alienos catholicae Ecclesiae iudicamus. *ibid. ante anathematizatos.*

CAP. III.

HIS ita se habentibus manifestum faci-mus, quoniam omnia, quae a praedictis san-ctis quattuor synodis, sicut dictum est, de orthodoxa fide promulgata sunt, et de ec-clesiastica stabilitate terminata, et seruauimus, et seruamus. Licet enim diuersis tem-poribus, contra emerfos haereticos denonfi-nata quattuor concilia facta sunt, vnam; eandemque confessionem rectae fidei con-seruauerunt, et praedicauerunt. Et pro-pterea omnia, quae consonant his, quae ab antefatis quattuor synodis pro recta fide definita sunt, suscipimus et c. *v. synodus CP. in definitione. refert Martinus Papa in sy-nod. Lateran. secretario 4.*

CAP. IV.

SI quis non anathematizat Arium, Eu-nomium, Macedonium, Apollinarem, Ne-storium, Eutychem, et Origenem, cum im-piis eorum scriptis, et omnes alios haere-ticos, qui condemnati sunt, et anathemati-zati a sancta Dei catholica, et Apostolica Ecclesia, vel praedictis sanctis quattuor conciliis: sed et eos, qui familia cum praedictis haereticis sapuerunt, aut sapere no-

cc scuntur

Dist. 36. c. 1. in fine.

c. 1. de con-sti. Grego. ix. & in r. collect.

scuntur, et usque ad finem permanerunt in propria impietate: talis anathema sit. V. *synod. CP. cap. 11. actio. vlt. de trib. capitulis. refert Martinus Papa in synod. Lateran. secretario quarto.* CAP. V.

HIS igitur ita confessis a nobis, quae et accepimus de diuina scriptura, a sanctorum Patrum doctrina, et definitis de vna, eademque fide a praedictis sanctis quattuor conciliis et c. contra eos, qui defendere praesumpserunt, aut defendunt praedicta tria capitula et c. Si quis conatus fuerit contraria tradere, aut docere et c. Episcopus, aut clericus et c. denudabitur ab Episcopatu, aut a clero; si autem monachus, aut laicus fuerit, anathematizabitur. V. *synod. d. actio. vlt. in fine. refert Martinus in d. synod. Later. secr. 4.* CAP. VI.

HOC sanctum nostrum vniuersale concilium impietatis errorem et c. procul abiciens, sanctorum autem, ac probabilium Patrum inoffense recto tramite iter consecutum, sanctasque et vniuersales quinque synodos pie in omnibus eis consonuit, ccc. xviii. sanctorum Patrum, qui Nicaeae conuenerunt aduersus Arium furiosum, et ei, qui a c. apud CP. aduersus Macedonium impugnatorem Spiritus, et Apollinarem impium. Similiter et ei, quae Ephesi prius aduersus Nestorium Iudaicae intelligentiae congregata est, c. c. venerabilium virorum. Atque ei, quae Chalcedone DC. xxx. Patrum aduersus Eutychem, et Dioscorum Deo odibiles et c. VI. *synod. CP. actio. 17. in definitione.* CAP. VII.

CVNCTA Ecclesiae catholicae dogmata conseruamus, et sex vniuersalibus conciliis inhaerentes, eorum acta comprobamus. VII. *synod. Nicae. 2. actio. 7. in definitione.* CAP. VIII.

SANCTISSIMAM virginem proprie, et veraciter Dei genitricem fatemur, quemadmodum vniuersalis tertia synodus, quae prius apud Ephesum congregata est, praedicauit. Cum qua et nos hominis cultorem instantissimum, atque Iudaicum sensum habentem Nestorium anathematizamus. Docentes vnum, eundemque Christum, et Dominum, Deum scilicet perfectum, et hominem perfectum in vna persona vtriusque naturae differentia, sed

proprietates innumerabiles, et inconfusas perpetuo conseruantem; quemadmodum et sancta vniuersalis quarta synodus dogmatizauit, quam numeratis tribus conciliis, tamquam sanctorum Euangeliorum, quaternitatem suscipientes, anathematizamus delirum Eutychem, et vecordem Dioscorum. VIII. *synod. CP. sub Hadria. II. actio. 10. in termino, siue definitione.*

CAP. IX. SANCTA Romana Ecclesia post illas veteris, vel noui Testamenti, quas regulariter suscepimus, etiam has suscipi non prohibet scripturas. id est, sanctam synodum Nicaenam, ccc. xix. Patrum, mediante Maximo Constantino Augusto, in qua Arius haereticus condemnatus est. Sanctam synodum Constantinopolitanae, mediante Theodosio Seniore Augusto, in qua Macedonius haereticus debitam damnationem excepit. Sanctam synodum Ephesinam, in qua Nestorius condemnatus est, consensu beatissimi Caelestini Papae, mediante Cyrillo Alexandrinae sedis Antistite, et Arcadio Episcopo ab Italia destinato. Sanctam synodum Chalcedonensem, mediante Marciano Augusto, et Anatolio Constantinopolitano Episcopo, in qua Nestoriana, et Eutythiana haereses, simul cum Dioscuro, eiusque complicibus damnatae sunt. Sed et si qua sunt concilia, a sanctis Patribus haec tenus instituta, post horum auctoritatem, et custodienda, et recipienda et decernimus, et mandamus. *Gelasius in synod. Lxx. Episcoporum in prin. Burch. lib. 3. c. 220. Iuo lib. 2. tit. 11. c. 3. panor. & par. 4. cap. 64. decr. Caesar. li. 1. c. 33. Tarrac. lib. 1. c. 232.* CAP. X.

QVAE sanctae, et vniuersales quinque synodi tradiderunt, intransgressibiliter retinemus, definitiones eorum (Patrum) seruamus, decreta eorum integre confitemur; ita definimus, quomodo illi per proprios sermones promulgauerunt. Qui eandem sanctas synodos, et venerabiles Patres minime suscipit, condemnatus est, et c. *Lateran. synod. sub Martino Papa, secret. 5.* CAP. XI.

LICET nos, aut angelus de caelo euangelizauerit vobis, praeter quod accepimus, tam a sanctis Apostolis, et probabilibus Patribus.

tribus, et vniuersalibus quinque synodis: anathema sit. *Martinus in d. syn. Lateran. in synodica epist. ad omnes Christianos, post med.*

CAP. XII.

AMPLECTOR quattuor Euangelia, septem canonicas epistolas, epistolas gloriosi Doctoris B. Pauli Apostoli, sanctos canones Apostolorum, quattuor vniuersalia concilia, sicut quattuor Euangelia, Nicaenum, Ephesinum, Constantinopolitanum, et Antiochenum, et decreta sanctorum Patrum Romae, Pontificis, et c. *Paschal. II. in synod. Romana.*

CAP. XIII.

QVIA corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem; [sicut sancti Euangelii quattuor libros, sic quattuor concilia suscipere, et venerari me fateor. Nicaenum scilicet, in quo peruersum Arii dogma destruitur. Constantinopolitano, quoque in quo Eunomii, et Macedonii error conuincitur. Ephesinum etiam primum, in quo Nestorii impietas iudicatur. Chalcedonense vero, in quo Eutythis, Dioscorique prauiditas reprobatur, tota deuotione complector, integerrima approbatione custodio. Quia in his, velut in quadrato lapide sanctae fidei structura confurgit; et cuiuslibet vitae, atque actionis existit. Quisquis eorum soliditatem non tenet, etiam si lapis esse cernitur, tamen extra aedificium iacet, et c. Cunctas vero, quas praefata veneranda concilia personas respuunt, respuo; quas venerantur, amplector: quia dum vniuersali sunt consensu constituta; se, et non illa destruit, quisquis praesumit aut soluere, quos religant, aut ligare, quos soluunt. Quisquis ergo aliud sapit, anathema sit et c. *Gregor. lib. 1. epist. 24. ad Ioan. CP. et alios Patriarchas, in fine. Greg. vii. lib. 8. epist. 1. Iuo par. 4. cap. 117. decr. Ansel. lib. 6. c. 52. Caesar. lib. 1. c. 36. Tarrac. lib. 1. c. 140.* CAP. XIV.

SIC quattuor synodos sanctae vniuersalis Ecclesiae veneramus, sicut quattuor libros sancti Euangelii recipimus. *Gregor. Sabino diacono, lib. 2. registri ep. 10. c. 49. in iust. 11.* CAP. XV.

NOS veneramus sanctas quattuor synodos: Nicaenam, in qua Arius; Constan-

tinopolitanam, in qua Macedonius; Ephesinam primam, in qua Nestorius; atque Dioscorus; Chalcedonensem, in qua Eutythes damnatus est. Profitentes, quia quisquis aliter sapit, quam haec quattuor synodi, a fide veritatis alienus est. Damnauius autem, quoscumque damnant, et quoscumque absolunt, absoluius; sub anathematis interpositione ferientes eum, qui earundem quattuor synodorum, maxime autem Chalcedonensis, de qua quibusdam imperitis hominibus nata est dubietas fidei, addere, vel adimere praesumit. *Idem Gregor. lib. 3. epist. 33. regist. ad Theodolindam Reginam Longobardor.* CAP. XVI.

ILLA, quae sanctissimae quattuor synodi sapuerunt, atque definerunt, sicuti praedecessor noster sanctissimus Leo Papa, ita ea et nos sapimus, sequimur, ac tenemus: nec ab earum fide aliquo modo dissentimus. *Idem Greg. lib. 4. regist. in iust. 13. ep. 49. c. 93. ad Petrum, et Prudentium Episcopos de Istria.* CAP. XVII.

VENERATVR sanctam Nicaenam synodum, in qua Arius; Constantinopolitanam, in qua Macedonius; Ephesinam primam, in qua Nestorius; et sanctam Chalcedonensem synodum, in qua idem Nestorius, Dioscorus, atque Eutythes damnatus est. Si quis autem contra harum quattuor synodorum fidem, et contra sanctae memoriae Leonis Papae tomum, atque definitionem mali quid loqui vniuersam praesumit, anathema sit. *Gregor. lib. 5. regist. epist. 2. cap. 102. in iust. 14. clero, et plebi Rauennae. Vide eund. lib. 7. epist. 53. ad Secundin. in med.*

CAP. XVIII.

QVAECVMQVE a sanctis quattuor synodis sunt definita, recipimus; et quaecumque reprobata sunt, condemnamus. *Idem Gregor. lib. 12. epist. 7. in iust. 7. regist. ad Reginam Longobard.*

CAP. XIX.

SICVT suscepimus, atque firmiter praedicamus sancta quinque vniuersalia concilia, Nicaenum, Constantinopolitanum, Ephesinum primum, Chalcedonense, et CP. quae et omnis Christi Ecclesia approbat, et sequitur: ita et quod nuper in Regia vrbe, pio vestrae serenitatis adnitu, celebratum est, sanctum sextum concilium et c. suscipimus

pimus. Leo II. in ep. ad Constantin. iv. Imp. in fine vi. synodi CP. CAP. XX.

QUATTUOR concilia omnimode recipio, et velut quattuor Euangelia veneror: quia per quattuor partes mundi vniuersalis Ecclesia in his, tamquam in quadro lapide fundata consistit. Primum Nicaenum CCC XIX. Patrum, sub B. Siluestro Papa Romano, et Constantino Augusto Magno: cui praefuerunt Victor, et Vincentius Romani presbyteri. Secundum Constantinopoli. primum c. l. Patrum sub Damaso Papa, et Theodosio Maiore. Tertium Ephesinum primum cc. Patrum sub Caelestino Papa, et Iunioris Theodosio. Quartum Chalcedonense DC XXX. Patrum sub B. Leone Papa, et Marciano Augusto, et c. Leo IX. in ep. ad Petr. Antiochen. in fine. CAP. XXI.

VOLVMVS caritatem tuam litteris suis significare, vtrum vestra recipiat, quod Ecclesia vniuersalis amplectitur, fidem; scilicet quattuor conciliorum, quae a sanctis Patrib. comprobata, a Romanis Pontificibus Siluestro, Leone, aliisque Apostolica sunt auctoritate firmata. inter quos nihilominus beatissimus Gregorius Papa doctor egregius maiorib. Ecclesiae Alexandrinae, Antiochenae, aliisque in epistola sua sese eam tenere his verbis testatus est: Quia corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem, [sicut sancti Euangelii quattuor libros, sic quattuor concilia suscipere, et venerari me fateor. quintum quoque concilium pariter veneror. Gregor. vii. lib. 8. regist. epist. 1. post prin. Gregor. I. lib. 1. epist. 24. ad Ioan. CP. et alios. Iuo par. 4. c. 117. decr. Ansel. lib. 6. cap. 52. Caesar. lib. 1. c. 36. Tarrac. lib. 1. cap. 140. CAP. XXII.

IN magna Nicaena synodo Arius haereticus damnatus est. Constantinop. synodus Macedonium haereticum debita sententia condemnauit. In Ephesina synodo Nestorius condignam sui erroris damnationem excepit. Chalcedonenlis quoq. synodus Nestorianam haeresim, et Eutychnam cum Dioscoro, et eius complicib. iustissima sententia confutauit. Innocen. II. in epist. ad Sampsonem Remens. & Henricum Senonens. & Bernardum Abbatem contra Pe-

trum Abaelardum. CAP. XXIII.

SANCTI Patres praecessores nostri aut generales synodos vndiq. colligi prouinitate rectae fidei fecerunt, sicut Nicaeae contra Arium CCC XIX. et CP. c. l. contra Macedonium, et Ephesi contra Nestorium cc. et Chalcedone contra Eutychem DC XXX. aut certe speciales synodos collegerunt et c. Bracaren. II. ante canones. CAP. XXIV.

QVICVMQVE alibi fidem, et communionem catholicam, praeterquam in Ecclesia vniuersali, quam Nicaeni, et Constantinop. et primi Ephesini, et Chalcedon. concilii decreta teneant, pariter, et honorant: anathema sit. Episcopi catholici in Toletano concilio tertio ante canones.

Qui concilia omnium orthodoxor. Episcoporum. consona conciliis Nicaeno, CP. primo Ephesino, et Chalcedon. non recipit: anathema sit. Episcopi conuersi ex Arianis in eodem concilio ante canones.

Fidem sanctam Nicaeni obseruo concilii, et honoro ea, quae contra rectae fidei pestem Arium, CCC XIX. sancta Episcopalis scripsit synodus. Amplector, et teneo fidem c. l. Episcoporum CP. congregator. quae Macedonium Spiritus sancti substantiam minorantem, et a Patris, et Filii unitate, et essentia segregantem, iugulo veritatis interemit. Primae quoque Ephesinae synodi fidem, quae aduersus Nestorium, eiusq. doctrinam lata est, credo, pariter et honoro. Similiter et Chalcedonen. concilii fidem, quam plenam sanctitate, et eruditione aduersus Eutychem, et Dioscorum protulit, cum omni Ecclesia catholica reuerenter suscipio. Omnium quoq. orthodoxor. venerabilium sacerdotum concilia, quae ab ipsis superscriptis quattuor synodis fidei puritate non dissonant, pari ueneratione obseruo. Reccaredus Rex in tomo fidei initio eiusd. concilii Toletani tertii.

CAP. XXV.

SVSCEPIMVS sanctas, et vniuersales quinque synodos beator. et Deo acceptabilium Patrum: id est, qui Nicaeae congregati fuerunt CCC XIX. contra Arium impiissimum, et eiusd. dogmata. Et CP. c. l. contra uersaniam Macedonii, et Eudoxii, et eor. dogmata. Et in Ephesino primo cc.

mo cc. contra nequissimum Nestorium, et eiusd. dogmata. Et Chalcedone DC XXX. contra Eutychem, et Nestorium, et eorum dogmata. Et iterum CP. quinto congregati sunt concilio et c. Anglic. synod. 11. CAP. XXVI.

Dis. 16. c. 7. QVONIAM sanctae, et vniuersales duae synodi in hac Imperiali ciuitate congregatae et c. sacros. canones nequaquam conscripserunt, sicut reliquae sanctae quattuor vniuersales synodi, per quos populi a deteriori, et abiectiori viuendi ratione recedant et c. Propterea sacros canones scripsimus. Trul. ante canones. Iuo par. 4. c. 123. decr. Caesar. lib. 1. c. 46. CAP. XXVII.

STATVIMVS fidem et c. ab Apostolis traditam et c. inuolabiliter esse seruandam. Praeterea CCC XIX. sanctor. Patrum, qui Nicaeae conuenerunt sub Constantino Imper. aduersus impium Arium et c. Similiter et eam, quae sub Theodosio Imp. a c. l. Patrib. qui in hac vrbe conuenerunt, praedicata est, fidem confirmamus, de Spiritu sancto, voces, quae eum Deum esse statuunt, amplectentes; et profanum Macedonium cum priorib. ueritatis inimicis expellentes et c. etiam Apollinarem eiusd. iniquitatis mystam vna condemnantes et c. Iam vero et quae in Ephesior. ciuitate a cc. diuinis Patrib. sub Theodosio Arcadii filio Imp. expositae sunt, doctrinas, tamquam infractum pietatis robur obfirmamus: vnum Christum filium Dei, et incarnatum praedicantes; et quae ipsum sine semine peperit, impollutam semper virginem; proprie, et vere Deiparam decernentes; et ineptam Nestorii persequentes et c. Quin etiam eam, quae in Chalcedonensium Metropoli sub Marciano Imp. a DC XXX. descripta est Patrib. fidem orthodoxe confirmamus. quae vnum Christum filium Dei ex duabus naturis compositum, et in duab. eiusd. naturis creditum et c. tradidit; et stulte, ac inepte sententiam Eutychem et c. ex sacris Ecclesiae ambitibus exturbauit: Et cum eo Nestorium, et Dioscorum et c. Trul. c. 1.

CAP. XXVIII.

ACCIPIENTS diptycha sanctissimi et beatissimi Archiepiscopus, et Pa-

triarcha * oecumenicus * Ioannes, iussit ordinari sanctas quattuor synodos sanctorum Patrum: videlicet, Nicaeae congregator. et CP. conuenientium sub Nestorio sanctae memoriae: et Ephesi congregatorum super depositione Nestorii: nec non illorum de Chalcedona super deiectione Eutychem, et eiusdem impii Nestorii. ordinariq. iussit nomina in sancta memoria defunctor. Archiepiscoporum. huius Regiae urbis Euphemii, et Macedonii, atq. etiam Leonis Romani Pontificis, et c. Tempore diptychorum cucurrit omnis multitudo cum magno silentio circumcirca altare, et audiebant. Et cum solum lectae fuissent a diacono appellationes praedictarum sanctar. quattuor synodorum, et sanctae mem. Archiepiscoporum Euphemii, et Macedonii, et Leonis: voce magna vniuersi clamauerunt, Gloria tibi Domine: v. synod. CP. actio. 1. capite ita inscripto, Quomodo praedicatae sint synodi, in fine.

CAP. XXIX.

QUATTUOR: principalia sunt concilia; ex quibus plenissimam fidei doctrinam tenet Ecclesia; tam de Patris, et Filii, et Spiritus sancti diuinitate, quam de praedicti Filii incarnatione. Prior harum Nicaena synodus est CCC XIX. Episcoporum Constantino Aug. imperante peracta et c. Secunda synodus est c. XL. Patrum sub Theodosio seniore CP. congregata et c. Tertia synodus est Ephesina prima cc. Episcoporum. sub iunioris Theodosio Aug. edita et c. Quarta est synodus Chalcedonensis DC XXX. sacerdotum sub Marciano Principe habita et c. Sed et si qua sunt concilia, quae sancti Patres spiritu Dei pleni sanxerunt, post istor. quattuor auctoritatem, omni manent stabilita vigore et c. Isidor. in praef. veteri concil. ex Isidor. Hispalen. lib. 6. c. 16. etymol. Iuo lib. 2. tit. 11. c. 16. et 20. et 21. et 22. panor.

CAP. XXX.

NOSSE etiam oportet, licet cetera non infirmentur, quattuor esse principalia concilia, ex quibus plenissimam fidei doctrinam tenent ecclesiae, tam de Patris, et Filii, et Spiritus sancti diuinitate, quam de praedicti Filii, et Saluatoris nostri incarnatione. Prior harum Nicaena synodus est

294
 dus est ccc. xix. Episcoporum sub Constantino Aug. peracta et c. Secunda synodus est c. l. Patrum sub Theodosio seniore CP. congregata et c. Tertia synodus est Ephesina prima cc. Episcoporum sub minore Theodosio Aug. edita et c. Quarta est synodus Chalcedon. dc. xxx. sacerdotum sub Marciano Principe habita et c. Sed et si qua sunt concilia et c. vt supra. *Isidor. Mercator in praefat. concil. incip. Compellor a multis, in fine.* CAP. XXXI.

Dist. 15. c. 1. p. inter. INTER cetera concilia quattuor esse scimus venerabiles synodos, quae totam principaliter fidem complectuntur, quasi quattuor Euangelia, vel totidem paradisi flumina et c. *Isidor. Hispalen. lib. 6. c. 16. etymol. Iuo lib. 2. tit. 1. c. 16. panor.*

CAP. XXXII.

QUATTUOR in diuinis Ecclesiae dogmatibus magna, sacraque et vniuersalia concilia suscepimus, Euangelicis illustrata fulgoribus, et splendidata Euangelicorum configurationum speciminum quantitate. His principare dicimus Nicaenam ccc. xix. Deum parentium Patrum conuentum, qui ex Diuino nutu concitus Arianae rabiei deiecit contagia. Post illum vero tempore, non gloria, siue gratia, secundus congregatur conuentus CP. a c. l. Patribus, contra trifulgorem Macedonii, Apollinarianis, et Magni et c. Tertium concilium glorificum, Ephesinum prius; nam secundum Dioscori, et Eutychemis est et c. illic cc. Patres eiecerunt Nestorium hominicolam et c. Quartus conuentus est dc. xxx. Patrum Chalcedonensis et c. Peremit Eutychemen, et Dioscorum et c. atque Nestorii haeresim et c. Quintum quoque suscipio et c. *Sophronius Patriarch. Hierosol. ad Sergium Patr. CP. apud vi. synod. CP. actio. 1. 1. in med.* CAP. XXXIII.

SVSCIPPIO sex sacras generales synodos, earumque diuina decreta; primae quidem, quae definiuit Patri consubstantiali, et aequae sine principio fuisse Filium, anathematizans impium Arium, Aetium, Eunomium, Eudoxium, Demophilum et c. Secundae autem decreta recipio, quae definiuit, Deum esse Spiritum sanctum Dominum viuificantem. Auersor autem Macedonium et c. Ex tertia vero, vnum D. N.

Iesum Christum, verum Deum nostrum et c. incarnatum; et Nestorium hominis adorantem, eiusque affectas Dioscorum, et Theodorum et c. longe propello. Quartae vero synodi capita haec accipio, ex duabus naturis, et in duabus naturis vnum esse sanctae Trinitatis Christum Deum nostrum in carne peregrinantem. anathematizo autem Eutychemen, Dioscorum, et omnem acephalon eorum turbam et c. *Tarasius ad Episcopos Antiochiae, Alexandriae, et sanctae urbis apud vii. synod. Nicaen. 11. actio. tertia post principium.*

CAP. XXXIV.

SVSCIPIMVS, et ex animo amplectimur, et amamus sex sacras, et vniuersales synodos, quae ex Spiritus sancti instinctu contra omnes haereses, quae in diuersis locis, et temporibus fuerunt, congregatae sunt: quas sane omnes excellenter vniuersae, quae sunt sub sole, ecclesiae praedicant; earumque rectis, et a Deo inspiratis dogmatibus, se ipsos confirmant: reiciuentes, quos ipsae reiciunt; recipientes vero, quos illae recipiunt et c. *Theodorus Patriar. Hierosol. in epist. synodica lecta in vii. synod. act. 3. post principium.*

CAP. XXXV.

SANCTA octo vniuersalia concilia; *Dist. 16. c. 8.* id est, Nicaenum, Constantinop. et Ephesinum primum, et Chalcedon. quintum quoque; et sextum item Constantinop. et septimum item Nicaenum, octauum quoque item CP. vsque ad vnum apicem immutuate seruare, et pari honore, et veneratione digna habere: et quae praedicauerunt, et statuerunt, omnimode sequi, et praedicare; quaeque condemnauerunt, condemnare ore, et corde (*profiteor*) et c. *Professio Summor. Pontificum ex diurno libro. Iuo lib. 2. tit. 1. c. 15. panor. et par. 4. c. 13. 2. decr.*

CAP. XXXVI.

PRIMO coram se reuerentia vestra habeat et c. me orthodoxae fidei veram, sanctam, et sinceram regulam et c. habere et c. sicut sancta synodus Nicaena constituit; sicut CP. sanctorum Patrum congregatio definiuit; sicut Ephesini primi coetus vnitas affirmavit; sicut Chalcedonen. concilii definitio protulit et c. *Reccesuin. Rex in tomo ante canones Toleta. 11x.*

De sy-

TIT. XII.

CAP. I.

NON spernendam esse fidem Patrum trecentorum decem et octo, qui Nicaeae Bithyniae conuenerunt, sed manere eam ratam oportet. *CP. cap. 1.*

CAP. II.

NECESSSE est, vt concorditer salubres suscipiatis hortatus, et c. et diuinis, et apostolicis constitutionibus pareatis, et in nullo patiamini prouidentissima canonum decreta violari; quatenus, et Nicaenorum canonum constituta, et quae a nobis, vel a praedecessoribus nostris sunt prouide, et salubriter decreta, intemerata permaneat in futuro. *Libert. ep. 2. in fin. Pelag. II. ep. 1. post med.* CAP. III.

CANONIBVS obsequendum esse scribimus, qui Nicaeae sunt decreti: quos solos consecrari decet Ecclesiam catholicam, et iuxta eos iudicare. Sin alii a quorundam proferuntur a Nicaenis canonibus dissonantes, et haereticos auctores referentes, non a catholicis Episcopis reiciuntur. *Inn. ep. ad clericum; et populum CP. apud Niceph. lib. 1. c. 3. 2.* CAP. IV.

NVLLA sibi met de multiplicatione congregationis synodalia concilia blandiantur, neque trecentis illis decem atque octo copiosior numerus sacerdotum comparare se audeat, vel praeferre. Cum tanto diuinitus priuilegio Nicaena sit synodus consecrata, vt siue per pauciores, siue per plures ecclesiastica iudicia celebrentur, omni penitus auctoritate sit vacuum, quidquid ab illorum fuerit constitutione diuersum. *Leo epist. 5. 1. vel 5. 3. ad Anatholium Episcop. CP. ante med.*

CAP. V.

SANCTI illi, et venerabiles Patres, qui in vrbe Nicaena, sacrilego Ario cum sua impietate damnato, mansuras vsque in finem mundi leges ecclesiasticorum canonum condiderunt, et apud nos in toto orbe terrarum in suis constitutionibus viuunt. et si quid vsquam aliter, quam illi statuerunt, praesumitur; sine cunctatione

castatur, vt [quae ad perpetuam vtilitatem generaliter instituta sunt, nulla commutatione varientur; nec ad priuatum trahantur commodum, quae ad bonum sunt committuntur praefixa, et c. *Leo d. ep. 5. 1. post med. ad Anatholium CP. Capitulum. li. 6. c. 2. 5. 4. et lib. 7. c. 2. 2. 7. Iuo par. 1. 6. c. 3. 1. 7. decr. Ansel. lib. 6. c. 1. 2. 1. Tarrac. lib. 3. c. 7. 7.*

CAP. VI.

PRIVILEGIA ecclesiarum sanctorum Patrum canonibus instituta, et venerabilis Nicaenae synodi fixa decretis, nulla possunt improbitate conuelli et c. Ad metum tendit reatum; si paterna regulae sanctionum, quae in synodo Nicaena ad totius Ecclesiae regimen, spiritu Dei instruente sunt conditae, me, quod absit, conueniente, violentur; et maior sit apud me vnus fratris voluntas, quam vniuersae domus Domini communis vtilitas. *Leo ep. 5. 2. vel 5. 4. ad Marcianum August. post med. Ansel. lib. 4. c. 2. Cuesar. lib. 7. c. 13. Tarrac. lib. 1. c. 2. 6. 8.* CAP. VII.

CONTRA statuta patrum canonum, quae ante longissimae aetatis annos in vrbe Nicaena spiritualibus sunt fundata decretis, nihil cuique addere conceditur; ita vt si quis diuersum aliquid discernere velit, se potius minuat, quam illa corrumpat: quae si, vt oportet, a cunctis Pontificibus intemerata seruentur; per vniuersas ecclesias tranquilla erit pax, et firma concordia, nullae de mensuris harum dissensiones, nullae de ordinationibus, lites, nullae de priuilegiis ambiguitates, nulla erunt de alieni usurpatione certamina: sed ea, quae iure caritatis rationabilis est, et morum, et officiorum seruabitur vnanimitas, et c. Confensiones vero Episcoporum, sanctorum canonum apud Nicaeam conditorum regulis repugnantes, vnita nobiscum vestrae fidei pietate, in irritum mittimus, et per auctoritatem B. Petri Apostoli, generali prorsus definitione cassamus, in omnibus ecclesiasticis his legibus obsequentes, quas ad pacificationem omnium sacerdotum, per trecentos de-

cc iij

tos de-

tos decem et octo Antistites Spiritus sanctus instituit; ita ut etiam si multo plures aliud, quam illi statuere decernerent, in nulla reuerentia sit habendum, quidquid fuerit a praedictorum constitutione diuersum. *Leo ep. 53. ad Pulcheriam, ante med. et in fin.*

CAP. II. DE custodiendis sanctorum Patrum statutis, quae in synodo Nicaena inuolabilibus sunt fixa decretis, obseruantiam uestrae sanctitatis admoneo, ut iura ecclesiarum, sicut ab illis ccc. xix. Patribus diuinitus inspiratis sunt ordinata, permaneant. *Leo ep. 59. ad synodum Chalcedonensem ante finem.*

CAP. IX.

TANTA apud me est Nicaenorum canonum reuerentia, ut ea, quae sunt a sanctis Patribus constituta, nec permiserim, nec patiar aliqua nouitate violari, etc. Quod si quid a quoquam contra Nicaenorum canonum statuta in quacumque synodo vel temptatum est, vel ad tempus videtur extortum, nihil praedictis potest inuolabilibus inferre decretis, et c. Hoc proprium definitionis meae est, ut quantumlibet numerus sacerdotum amplior aliquid per quorundam surreptionem decernat, quod illis trecentor. decem et octo Patrum constitutionibus inueniatur aduersum; id iustitiae consideratione cassetur. Quoniam vniuersae pacis tranquillitas non aliter poterit custodiri, nisi sua canonibus reuerentia intemerata seruetur, et c. Quidquid praeter speciales causas synodalium conciliorum ad examen Episcopale deferatur, potest aliquam diiudicandi habere rationem; si nihil de eo est a sanctis Patribus apud Nicaeam definitum. Nam quod ab illorum regulis, constitutioneque discordat, Apostolicae sedis numquam obtinebit consensus. *Leo ep. 60. ad Maxim. Episc. Antioch. in med.*

CAP. X.

SVPER omnia, fraterna caritate hortor, et moneo; ut ea, quae ad gloriam, vel ad munimen pertinent sacerdotalis officii, Nicaenorum canonum, vniuersalis Ecclesiae pacem seruantia decreta custodias. Sic enim inter Domini sacerdotes inuolata caritas permanebit; si paribus studiis, quae sunt a sanctis Patribus constituta, seruentur. *Leo epist. 69. ad Anatolium Episcopum CP. in fine.*

CAP. XI.

QVOD nostris temporibus apud Chalcedonem de Domini nostri Iesu Christi incarnatione firmatum est, hoc etiam apud Nicaeam mysticis illis Patrum numerus definiuit; ne catholicorum confessio aut vnigenitum Dei filium in aliquo crederet Patri imparem; aut eundem, cum factus est filius hominis, non veram carnis nostrae, atque animae habuisse naturam, etc. De rebus et apud Nicaeam, et apud Chalcedonem, sicut Deo placuit, definitis, nullum audemus inire tractatum, tamquam dubia, vel infirma sint, quae tanta per Spiritum sanctum fixa auctoritas. *Leo epist. 176. ad Leon. Imperat. post prin. et post med.*

CAP. XII.

NOS generales synodos a Nicaena incipientes, cum reliquis quatuor veneramur; quia ipsam sequentes in eundem sententiis vnanimis concordant. *Greg. ep. ad Secundinum in med. lib. 7. regist. epist. 53. Raban. c. 1. de paenit. Burch. lib. 1. c. 43. Iuo lib. 3. tit. 1. c. 5. panor. et per. 6. ad p. 8. 5. decr. in fine.*

CAP. XIII.

CONSTANTINVS magnus Imperator omnium Regum, et Principum fere totius orbis dominus, in sancta Nicaena synodo, post omnes Episcopos vltimus residens, nullam iudicii sententiam super Episcopos dare praesumpsit, sed illos etiam deos vocans, non suo debere subesse iudicio, verum se ad illorum pendere arbitrium iudicauit. *Greg. vii. lib. 8. regist. ep. 2. ante med. ex Grego. in epist. ad Mauricium Imperatorem lib. 4. c. 75. ep. 31.*

CAP. XIV.

HOC placuit custodiri, ut nihil contra magnam synodum (Nicaenam) Metropolitanis existiment vindicandum. *Arel. 11. cap. 37.*

CAP. XV.

SI quis cognitis gestis Nicaeni concilii (de ordinandis clericis) aliud, quam statutum est, facere praesumpserit et c. excommunicatus habeatur et c. *Tolet. 1. in prin.*

CAP. XVI.

FAVSTINVS Episcopus legatus et c. dixit. Iniuncta nobis sunt a sede Apostolica aliqua per scripturam, aliqua etiam in mandatis, cum vestra beatitudine tractanda, sicut et gestis superioribus meminimus.

CAP. XI.

QVOD nostris temporibus apud Chalcedonem de Domini nostri Iesu Christi incarnatione firmatum est, hoc etiam apud Nicaeam mysticis illis Patrum numerus definiuit; ne catholicorum confessio aut vnigenitum Dei filium in aliquo crederet Patri imparem; aut eundem, cum factus est filius hominis, non veram carnis nostrae, atque animae habuisse naturam, etc. De rebus et apud Nicaeam, et apud Chalcedonem, sicut Deo placuit, definitis, nullum audemus inire tractatum, tamquam dubia, vel infirma sint, quae tanta per Spiritum sanctum fixa auctoritas. *Leo epist. 176. ad Leon. Imperat. post prin. et post med.*

CAP. XII.

NOS generales synodos a Nicaena incipientes, cum reliquis quatuor veneramur; quia ipsam sequentes in eundem sententiis vnanimis concordant. *Greg. ep. ad Secundinum in med. lib. 7. regist. epist. 53. Raban. c. 1. de paenit. Burch. lib. 1. c. 43. Iuo lib. 3. tit. 1. c. 5. panor. et per. 6. ad p. 8. 5. decr. in fine.*

CAP. XIII.

CONSTANTINVS magnus Imperator omnium Regum, et Principum fere totius orbis dominus, in sancta Nicaena synodo, post omnes Episcopos vltimus residens, nullam iudicii sententiam super Episcopos dare praesumpsit, sed illos etiam deos vocans, non suo debere subesse iudicio, verum se ad illorum pendere arbitrium iudicauit. *Greg. vii. lib. 8. regist. ep. 2. ante med. ex Grego. in epist. ad Mauricium Imperatorem lib. 4. c. 75. ep. 31.*

CAP. XIV.

HOC placuit custodiri, ut nihil contra magnam synodum (Nicaenam) Metropolitanis existiment vindicandum. *Arel. 11. cap. 37.*

CAP. XV.

SI quis cognitis gestis Nicaeni concilii (de ordinandis clericis) aliud, quam statutum est, facere praesumpserit et c. excommunicatus habeatur et c. *Tolet. 1. in prin.*

CAP. XVI.

FAVSTINVS Episcopus legatus et c. dixit. Iniuncta nobis sunt a sede Apostolica aliqua per scripturam, aliqua etiam in mandatis, cum vestra beatitudine tractanda, sicut et gestis superioribus meminimus.

T. XIII. DE NUMERO canon. concil. Nicaeni. 297

nimus. hoc est, de Nicaenis canonibus, vt conferuentur, et constituta eor. et consuetudo, quia aliqua ordine, et canone tenentur, aliqua consuetudine firmata sunt, et c. Alypius Episcopus dixit: Id nos seruatu-ros profitemur, quod in Nicaeno concilio constitutum est. *Carth. vi. c. 2. et 4.*

CAP. XVII.

VNIERSVM concilium dixit: Omnia, quae in Nicaeno concilio statuta sunt, nobis omnibus placent. Iocundus Episcopus etc. dixit: Quod constitutum est in Nicaeno concilio, violari a quoquam nullatenus potest. *Carth. vi. c. 7.*

CAP. XVIII.

QVAE in Nicaena synodo definita sunt, seruentur. *Carth. 1. G. Carth. vi. c. 9. L.*

CAP. XIX.

IN Nicaea vrbe post (Arii) damnationem

sancti Patres regulae formulam de fide orthodoxae vnitatis statuerunt, et capitula canonum promulgauerunt: quae nos cum omni veneratione suscipimus. *Manuscriptus Episcopus, et syn. Magdolan. post prin. ad Constantin. iv. Imper. ante vi. syn. CP.*

CAP. XX.

PRIMA synodus Nicaeae ccc. xix. Patrum contra Arium Alexandrinum presbyterum, qui tres gradus in Trinitate asserbat, Patrem scilicet maiorem, Filium minorem, Spiritum sanctum creaturam, temporibus Constantini Principis, Siluestri Papae Romani, Macarii Hierosolymitani, Alexandri Alexandrini. Qui contra demnata haeresi statuerunt canones xx. quorum auctor maxime praefatus sanctus Alexander Episcopus fuit. *Ante Isidor. Mercatoris collectio. concil.*

De numero canonum concilii Nicaeni.

TIT. XIII.

CAP. I.

DE capitulorum veritate, et numero Nicaeni concilii, cui vos interfuisse litterae vestrae fraternitatis significastis, a nostris, qui vna vobiscum interfuerunt, diligentioribus requisitiuimus colloquutionibus. qui ita, ut vestrae testatae sunt litterae, omnem nobis ordinem exposuerunt, et vestram epistolam, per omnia veram esse testificati sunt; non ut nos aliquid sinistrum vestrae ex parte arbitremur; sed nos, et vos, illosque absque vlla in posterum titubatione vnum sentire optaremus etc. Diligenter requirentes in sancto nostrae, et Apostolicae sedis scrinio eadem, quae sanctae recordationis praedecessori meo Siluestro sunt directa, septuaginta sicut significastis, capitula illaesa inuenimus. Ipsa enim vobis propter auctoritatem, et subscriptionem tantorum Patrum, et eius magni concilii minime misimus, sed pro eisdem coram Apocrisariis vestris alia similia, eundem numerum, eademque verba, et ipsam subscriptionem continentia, vobis rescribere, et sub certa stipulatione, et confirmatione mittere curauimus, et c. *Marcus*

ep. ad Athanas. et alios Episcopos Aegypt. Iuo par. 4. c. 109. decr. Ansel. lib. 1. c. 60. Caesar. lib. 1. c. 31.

CAP. II.

DVO canones de appellationibus, et de iudiciis concilii Nicaeni apud Zolimum referuntur in conc. Carth. vi. et dubitatur, an sint legitimi: cum apud Graecos non sint, sed sint in Sardis. c. 5. et 14. *2. q. 6. si vide Carth. 135. G. et ante canones G. quis. 35. et Cyrillus Alexandrinus, et Atticus CP. habuerunt xx. canones Nicaenos, ut in Carth. vi. in fine, et 136. 137. G. vide Afr. 101. L. Carth. vi. c. 6.*

CAP. III.

PRAESSENTIBVS nobis octoginta capitula in memorata tractata sunt synodo, (loquitur de Nicaena) scilicet quadraginta a Graecis, Graeca edita lingua, et quadraginta a Latinis, similiter Latina edita lingua. Sed visum est trecentis decem et octo Patribus, sancto spiritu repletis, in praedicto concilio congregatis, et maxime iam dicto Alexandro, et Apostolicae sedis Apocrisariis, ut decem capitula adunarentur aliis, atque congruis locis insererentur, et ad formam septuaginta discipulorum, vel totius orbis terrae linguar. septuaginta tanti, et tam excellentis concilii

extortum f.

arbitraremur f.

cilii fierent capitula, quae omnem Christianorum informarent orbem, et c. *Athanasius, et alii in epist. ad Marcum Papam. Iuo lib. 2. tit. 1. c. 1. 8. panor. et par. 4. c. 10. 8. decr. Ansel. lib. 1. c. 5. 9. Caesar. lib. 1. c. 30.*

CAP. IV.
NICAENI canones viginti, et confessio fidei ante canones. *Carth. G. Carth. vi. l. in fine.*

CAP. V.
PLVRA, quam illa viginti capitula, quae apud nos habentur, Nicaenae synodi reperimus, et in decretis Iulii Papae lxx. capitula eiusdem synodi esse debere legimus, et c. Nam quod plura, quam xx. capitula sint Nicaeni concilii, in multis

Canones quidam concilii Nicaeni, praeter viginti notos.

CAP. I.

SENTENTIA aliquorum canonum Nicaeni concilii, in prima epistola Iulii, et in secunda eiusdem.

CAP. II.

PATRES sancti synodum congregauerunt generalem Nicaenae, et c. posueruntq. leges, quas sacros canones appellamus, quibus multa pernecessaria et c. sunt decreta, et nocumenta Episcoporum prohibita; ita ut, qui talia agere temptauerint, aut eis nocere praesumpserint, si quidem clerici fuerint, a proprio gradu decedant; si vero monachi, aut laici, anathematizentur. *Iulius contra Orientales ep. 1. in medio.*

CAP. III.

VERBA xxiv. vel xxii. canonum Nicaeni concilii apud Iulium in epistola secunda contra Orientales. *Iuo par. 4. c. 111. decr.*

CAP. IV.

SANCTVM concilium definiuit Nicaenum, aliam fidem nulli licere proferre, aut conscribere, vel componere, aut sapere, vel docere aliter, nec quidquam in fide sentire, aut proferre, quod his Patrum regulis possit obuiare. Qui autem praesumpserit componere aliam fidem, aut proferre, docere, vel tradere aliud symbolum, ad viam veritatis conuerti desiderantibus, de quacumque haeresi, vel ex Iudaeis; vel ex paganis Christianos se fieri volentibus, hi, si

inuenitur locis, et c. His, et aliis quam plurimis exemplis patet plura esse, quam xx. Nicaeni concilii capitula, et veram esse praedictam Iulii Papae epistolam. Nobis autem quidam e consortio fratrum nostrorum. Orientales testati sunt se vidisse concilium Nicaenum habens potiore quatuor Euangeliorum magnitudinem, continentens in se sessiones Episcoporum, et introductiones, iudiciaque, querimoniarum, atque definitiones, et constitutiones, nec non et subscriptiones eorum: ad cuius similitudinem magnum Chalcedon. concilium conscriptum esse, confirmauerunt. *Isidor. Mercator in praefat. concil. prope fin.*

TIT. XIV.

Episcopi fuerint, aut clerici; alienari quidem Episcopos ab Episcopatu, clericos a clero: si vero monachi, aut laici fuerint; anathemate feriri. *Liber. ep. 1. ad Athanasium, & alios, post principium.*

CAP. V.

QUIESCITE, inquit sancta magna synodus Nicaena, et nolite persequi eos, qui Deo perfecte ministrant, et c. *Felix II. ep. 1. in prin. Burch. lib. 1. c. 180. Iuo par. 5. c. 296. decr.*

CAP. VI.

PERSONAE accusantium tales esse debent, quarum fides, et conuersatio, et vita, probabilis, et absq. reprehensione sit, et quae omni careant suspitione: quia et hoc, te praesente (*Athanasii*) ut bene nosti, in Nicaena synodo, propter malorum hominum infestationem, ab omnibus definitum est. *Felix II. d. ep. 1. c. 11.*

CAP. VII.

ACCVSATORES, et accusationes, quas saeculi leges non recipiunt, qua ratione sacerdotalis eas recipere debet ordo, inuenire nequeo; cum haec et in Nicaena synodo prohibita sint et c. *Felix II. d. ep. 1. c. 14. Anselm. lib. 3. cap. 62.*

CAP. IIX.

QUAMQVAM comprouincialibus vna cum eorum Metropolitanis suae prouinciae, causas Episcoporum. liceat caritatiue, et concorditer agitare: non tamen, sicut in praedicta, te praesente, constitutum est syno-

est synodo (*Nicaena*) licet definire absq. Romani Pontificis auctoritate et c. *Felix II. d. ep. 1. c. 18.*

CAP. IX.

EPISCOPVM a synodo prouinciae ad Romanum Pontif. appellare posse, in concilio Nicaeno definitum est. *Felix II. d. ep. 1. c. 19. Ansel. lib. 2. c. 59. Tarrac. lib. 2. c. 43.*

CAP. X.

DVAE prouinciae sub vno Metropolitanis non sint. *Ex Nicaena synodo Bonif. ad Hilarium. ep. 3. Vide Nicae. c. 4. et 6. Verba canonis, Per vnquamque & c. Vide supra lib. 3. tit. 5. c. 4.*

CAP. XI.

OMNES, qui ausi fuerint dissoluere definitionem sancti, et magni concilii, quod apud Nicaeam congregatum est sub praesentia piissimi, et venerandi Principis Constantini, de salutifera solemnitate sacratissimi Paschatis, excommunicandos, et de ecclesia pellendos esse censemus et c. *Antiochen. cap. 1.*

CAP. XII.

DE modo faciendi formatas epistolas a Patrib. Nicaeni concilii introducto, *Atticus Episcopus CP. in fine Chalced. synod. Iuo par. 6. c. 433. decr. Ansel. lib. 6. c. 116.*

CAP. XIII.

DE septimo gradu consanguinitatis in Nicaena synodo, et aliis prohibito. *Felix Episcopus ad Gregor. Papam.*

CAP. XIV.

QUOD plura, quam xx. capitula sint Nicaeni concilii, in multis inuenitur locis. Legitur enim in Constantinop. concilio ita: Manifestum est, quod illa, quae sunt per vnquamq. prouinciam, ipsius prouinciae synodus dispenset, sicut Nicaeno constat decretum esse concilio. Legitur et in epistola Innocentii Papae Vistricio Rothomagen. Episcopo directa, ita. [Si quae

causae, vel contentiones inter clericos, et laicos et c. fuerint exortae; placuit, vt secundum synodum Nicaenam congregatis omnibus eiusdem prouinciae Episcopis, iudicium terminetur, et c. Sanctae etiam memoriae Theophilus Alexandr. Episcopus suis in epistolis meminit in concilio Nicaeno statutum esse (*de Paschate*) et c. *Isidor. Mercator in praefat. concil. prope finem. CP. c. 3. Innoc. ep. 2. c. 3. Capitul. lib. 6. c. 287. & lib. 7. c. 109. Ansel. lib. 2. c. 53. Caesar. lib. 5. c. 10. Tarrac. lib. 1. c. 148.*

De symbolo Nicaeno, et Constantinopolit.

TIT. XV.

CAP. I.

NICAENVM symbolum refert Corpus canon. ante canones Nicaenos, et in epist. Ephesin. synod. et in concil. Africano. c. 104. Item Isidor. Mercator post canones Nicaenos, et post canones Carthag. vi. synod. et in epist. Ephesin. synod. Item existat in actis Ephesin. synod. relatis in Chalcedon. concilio actio. 1. Refert etiam Romana synod. sub Iulio. Leo epist. 95. post prin. ad Leon. Aug. Athan. et synod. Alexan. in epist. ad Liberium post prin. Cyril. et synod. Alexan. in epist. ad Nestor. relata in v. synod. CP. actio. 6. Bracaren. synod. 3. in prin.

CAP. II.

CONSTANTINOP. symbolum referunt Corpus canon. et Isidor. Mercator

ante canones CP.

CAP. III.

VTRVMQVE symbolum refert Isidor. Mercator in definit. Chalced. synod. ante canones, et in concilio Toleta. 3. post prin. Exstant in Chalc. synod. actio. 2. quae refertur etiam in v. synod. CP. actio. 6. vbi etiam refertur iterum ex Chalced. synod. actio. 5. in definitione, de qua supra. Exstant etiam apud vi. synod. CP. actio. 17. et in concil. Lateran. sub Martino I. secretario 4.

CAP. IV.

EX vtroq. symbolo, Vide apud vii. synod. Nicaen. II. in definitione, et apud ix. synod. CP. sub Hadria. II. in definit. et in concil. Tolet. ix. in prin. et Tolet. 12. post prin. Tolet. 13. post prin. Tolet. 15. et Tolet. 17. et Foroiul.

De Con-

De Constantinopolitana secunda synodo generali.

CAP. I.

QUONDAM Eudoxium damnauit, quem neque in synodis damnatum inuenimus, neq. a decessoribus eius in suis synodicis reprobatum. Et canones quidem Constantinop. concilii Eudoxianos damnant: sed quis fuerit eorum auctor Eudoxius, minime dicunt. Romana autem Ecclesia eosd. canones, vel gesta synodi illius hactenus non (habet, vel accipit. in hoc autem eandem synodum accepit, quod est per eam contra Macedonium definitum, reliquas vero haereses, quae illic memoratae sunt, ab aliis iam Patrib. damnatas, reprobant, de Eudoxianis vero nihil hactenus adgnouit. In historia autem Sozomeni de quodam Eudoxio, qui CP. ecclesiae Episcopatum arripuisse dicitur, aliqua narrantur. Sed ipsam quoque historiam sedes Apostolica recipere recusat, quoniam multa mentitur et c. In Latina vero lingua de hoc Eudoxio nuncv sq. neque in Philastrio, neque in B. Augustino, qui multa de haeresibus conscripserunt, neq. in aliis Patribus aliquid inuenimus. *Gregor. lib. 6. regist. ep. 31. c. 195. indict. 15. ad Eulogium Alexan. et Anasta. Antiochen. post prin. Vide eund. lib. e. ep. 5. cap. 169. ad Cyrillacum CP. Episcopum, in fine.*

CAP. II.

PRAETEREA de Eudoxii haeretici persona, de cuius errore in Latina lingua nil reperi, mihi a vestra beatitudine largissime gaudeo satisfactum. Virorum quippe fortissimorum Basilii, Gregorii, atque Epiphani testimonio protulisti: et manifeste peremptum cognoscimus eum, in quem heroës nostri tot iacula dederunt. *Idem Gregor. lib. 7. epist. 30. indict. 1. ad Eulogium Alexand. post prin. refert Hadrian. ad Carolum c. 50. pro imaginibus.*

CAP. III.

CONSTANTINOPOLITANA synodus canonum suorum sexto dinoscitur prohibere capitulo: (ne inimici accusatores, aut iudices sint) quod tamen non apud

TIT. XVI.

nos inuenitur, sed apud vos haberi perhibetur. *Nicol. epist. ad Michael. Imperat. ante medium.*

CAP. IV.

MACEDONIUM, qui Spiritum sanctum non consubstantialem Deo Patri, sed magis creaturam impulsu Satanae ausus est praedicare, Theodosio Principe in Regia vrbe CP. Patrum c. l. concilio congregato, cum suis et c. anathematis vinculo subdiderunt. *Mansuetus Episcopus, & synodus Mediolan. in epist. ad Constan. in prin. ante vi. synod.*

CAP. V.

SECUNDA synodus est c. xl. Patrum sub Theodosio seniore CP. congregata, qua Macedonium sanctum Spiritum Deum esse negantem condemnans, consubstantialem Patri, et Filio eundem Patraclerum demonstrauit, dans latius symboli formam, quam tota Graecia, et Latinitas in ecclesiis praedicat. *Isidor. in praef. collectio. concil. ex Isidor. Hispanen. lib. 6. c. 16. etymol. Iuo lib. 2. tit. 11. c. 20. panor. Totidem verbis Isidorus Mercator in praef. collectio. concil.*

CAP. VI.

SECUNDA Constantinopoli c. l. Patrum contra Macedonium CP. Episcopum, qui negabat Spiritum sanctum Deum esse, temporibus Gratiani, et Theodosii Principum, Damasi Papae Romani, Cyrilli Hierosolymitani, Nectarii CP. qui condemnata haeresi statuerunt canones tres, quorum maxime auctor Nectarius CP. fuit. *Ante Isid. Mercat. collectionem.*

CAP. VII.

SECUNDVS congregatur conuentus in Regia ciuitate c. l. Patrum, et c. qui trifulgorem Macedonii, Apollinarisq. et Magni impietatem extinxit. *Sophronius Hierosol. ad Sergium CP. in med. actio. 1. synodi vi. CP.*

CAP. VIII.

SECUNDAE (synodi) decreta recipio, quae definiit Deum esse Spiritum sanctum, Dominum viuificantem. Anerfor autem Macedonium, et omnes, qui ab illius partibus stant. Cum his vero et Deo odiosum Apollinarium, hominem plane de diuinis insipide loquentem. *Tarasius CP. in*

CP. in

T. XVII. DE EPHE SIN. tertia synod. generali. 301

CP. in epist. ad Episcopos Antiochiae, Alexandriae, et sanctae vrbis, in med. apud vii. synod. actio. 3.

CAP. IX.

SECUNDA CP. conuenientibus c. l. Patrib. congregata est contra *πρόμαχου* Macedonium, et eos, qui a partib. (eius) stabant, Deo odibiles, Semiarianos. Haec sancta synodus Spiritum sanctum ducem, et ductorem nacta declarauit, ex Patre ante tempora, et perpetuo Spiritum sanctum egressum habuisse: praeterea Patri, et Filio consubstantialem, coadoratum, et conglorificatum et c. (haereticos) execrationib. infinitis deuouerunt. et cum his insanum Apollinarium, qui et Seruatorem hominem sine mente, ipse demens blasphemauit. *Theodorus Hierosol.*

Episcopus in synodica post prin. apud vii. synodum Nicaen. II. actio. 3.

CAP. X.

FAMILIARIS est (Graecis) ista praesumptio, et singularis quodammodo ambitionis indicium; siquidem in secunda synodo contra statuta magnae Nicaenae synodi, et sanctor. decreta Praesulum Romanorum, Alexandrinae priuilegia sedis, CP. contulere Pontifici: et quaedam penes illos reperiuntur capitula regularum, quae illi quidem tertiae dicunt existere synodi; cum apud Latinos nec in vetustissimis inueniantur editionib. *Anast. bibliothec. in praef. synodi CP. viii. sub Hadr. II. prope finem. Vide CP. 3. G. Chalced. 28. G. Trul. 36.*

De Ephesina tertia synodo generali.

TIT. XVII.

CAP. I.

PELAGIVS, qui in Ephesina synodo damnatus est, ea intentione hoc dixit, vt ostenderet, nos a Christo vacue redemptos. Si enim nos per Adam in anima mortui non sumus, quod dicere nefas est: vacue redempti sumus. Ephesinam autem synodum perscrutantes de Adelphio, et Saba, et ceteris aliis, qui illic dicuntur esse damnati, omnino nihil inuenimus. Et existimamus, quia sicut Chalcedon. synodus in vno loco ab ecclesia CP. falsata est: sic aliquid in Ephesina synodo factum est. Caritas ergo vestra vetustos omnino codices eiusdem synodi requirat et c. nouis codicibus passim non credat et c. Romani autem codices multo veriores sunt, quam Graeci: quia nostri, sicut non acumina, ita nec imposturas habent. *Gregor. lib. 5. regist. epist. 14. cap. 114. Narsi Comiti, post prin.*

CAP. II.

IOANNES litteras misit, quib. nitentur ostendere (monachos Isauriae) Ephesinae synodi definitionibus contradixisse, et velut ex ead. synodo certa nobis, quib. ipsi obliterent, capitula destinauit. Inter alia autem scriptum illic continebatur de Adae anima, quia peccato mor-

tua non fuerit; eo quod diabolus in cor hominis non ingrediebatur: et si quis hoc dixisset, anathema esset, et c. Quia ergo perscrutantes Ephesinam synodum, nihil in ea tale inuenimus contineri: de Rauennati quoque ecclesia vetustum valde codicem eiusd. synodi ad nos deferri fecimus, et synodo, quam habebamus, eum concordare inuenimus et c. et nihil aliud continet in definitione anathematis, et reprobationis, nisi (illud) quod duodecim capitula beatae mem. Cyrilli reprobant. *Idem Gregor. lib. 6. regist. ep. 31. c. 195. indict. 15. Eulogio Episcopo Alexan. et Anasta. Antiocheno, post med.*

CAP. III.

DVM de sanctorum concilior. custodia, tua fraternitas loqueretur, sanctam Ephesinam synodum primam se custodire professam est: sed quia ex annotatione haeretici codicis, qui ad me ex Regia vrbe transmissus est, adgnoui, per hoc, quod quaedam capitula catholica cum haereticis fuerant reprehensa: quia quidam illam Ephesinam primam synodum in eadem vrbe existimant, quae quondam ab haereticis traditur esse composita, et c. Illa enim synodus, quae sub primae Ephesinae imagine facta est, quaedam in se oblata capitula asserit approbata, quae sunt Caelestii, atq. Pelagii.

c. 4. de haeret. Greg. IX. et in r. collect. Pelagii praedicameta. Et cum Caelestius, atque Pelagius in ea synodo sint damnati; quomodo poterant illa capitula recipi, quorum damnabantur auctores? Idem Gregor. lib. 7. regist. ep. 47. indist. 2. ad Anastas. Antiochen. Episcopum, prope finem.

CAP. IV.

NESTORIUS quidam CP. ecclesiae magis praedo, quam pastor et c. ausus est dicere, beatam Mariam non Dei genitricem, sed tantummodo hominis fuisse matrem, et propter duarum veritatem naturarum, tergiuersionem faciens, duas in Christo asserere esse personas, vnam passibilem, et aliam impassibilem. Quod infandum dogma priorum aures non ferentes, congregata est sancta synodus Ephesi cc. sanctorum Patrum, vbi sanctae memor. Cyrillus Alexandrinae ecclesiae Praesul, auctoritate sanctae sedis Apostolicae praeditus caput extitit, qui et c. praefatus Nestorium cum vipereis commentis perpetuo anathemate condemnauit. Mansuetus Episcopus, et synodus Mediolan. in ep. ad Constantin. IV. ante VI. syno. post prin.

CAP. V.

Dist. 15. c. 1. p. tertia. I minore TERTIA synodus est Ephesina prima cc. Episcoporum sub Iunioris Theodosio Aug. edita, quae Nestorium duas personas in Christo asserentem iusto anathemate condemnauit, ostendens manere in duas naturas vnam D. N. Iesu Christi personam. Isidor. in praef. collectio. concil. ex Isidoro Hispalen. lib. 6. c. 16. etymol. Iuo lib. 2. tit. 11. cap. 21. panor. Totidem verbis Isidor. Mercator in praef. collectio. concil.

CAP. VI.

TERTIA Ephesi cc. Patrum contra

Nestorium CP. Episcopum, qui dicebat beatam virginem Mariam non Dei, sed hominis tantummodo genitricem. vt aliam personam carnis, aliam faceret diuinitatis: temporibus Theodosii Magni Principis, Caelestini Papae Romani, Iuuenalis CP. Cyrilli Alexandrini. Qui XII. capitula contra Nestorii blasphemiarum totidem capitula auctore eod. sancto Cyrillo anathematizando conscripserunt. Ante Isidori Merca. collect. concil.

CAP. VII.

EX tertia (synodo) vnum D. N. Iesum Christum, (credo) verum Deum nostrum, ex Patre genitum, ipsumque in extremis diebus nostra causa ex sancta deipara semper virgine Maria incarnatum: et Nestorium hominis adoratore, eiusque asseclas, Diodorum, inquam, et Theodorum, quiue illius quadruplarem fabulam sectantur, et in Christo dualitatem personalem constituunt, longe a mea confessione propello. Taras. CP. in epis. ad Episcopos Alexandriae, Antiochiae, et sanctae vrbis, in med. apud. VII. syn. actio. 3.

CAP. VIII.

TERTIA, quae Ephesi prior ex cc. Patrib. emicuit, Nestorii adoratoris hominis vesaniam sustulit, et abscidit, eiusque asseclas in perpetuum damnauit. Hic enim et c. alium ante saecula Deum verbum, alium vero ex Virgine pro nostra salute incarnatum, nugatus est, et c. nomen hoc θεοτόκος, hoc est, deipara, impius iste abiurans, pro eo χριστόκος, id est, Christipara, substituit. Cum omnes cognoscant eam vere Dei matrem et c. Theodorus Hierosol. Episcopus in synodica post princ. apud eand. VII. synod. d. actio. 3.

De Chalcedonensi quarta generali synodo.

TIT. XVIII.

CAP. I.

LEO sanctae synodo apud Chalcedonem habitae. Leo ep. 45. et ep. 59.

CAP. II.

Hoc ipso HAEC ipsa sexcentor. fere fratrum, coepiscoporumque nostror. synodus congregata, (loquitur de Chalcedonensi) nullam artem ratiocinandi, nullum eloquium dis-

serendi contra fundamentum fidei inspirare permittit. Leo ep. 50. ad Episcopos Galliae, in med.

CAP. III.

DE Chalcedonensi synodo a Leone Pontifice max. confirmata. Idem Leo epist. 57. ad Marcianum Imperat. 58. ad Pulcheriam. 59. ad synodum Chalcedonensem. 66. ad Iulianum Episcopum.

CAP.

CAP. IV.

DETESTANDVM illud Ephesinae synodi iudicium (loquitur de pseudo-synodo Ephesina) ita sancta Chalcedonensis synodi auctoritate (Christus) destruxit; vt nullum deprauatorum a remedio correctionis arceret. Leo epist. 70. ad Iuuenalem Episcop. post prin.

CAP. V.

IN Chalcedonensi concilio, per Spiritum sanctum congregato, tam plenis, atque perfectis definitionibus cuncta firmata sunt; vt nihil ei regulae, quae ex diuina inspiratione prolata est, aut addi possit, aut minui. Leo ep. 71. ad Leonem Imperat. in med.

CAP. VI.

QVOD nostris temporibus apud Chalcedonem de D. N. Iesu Christi incarnatione firmatum est: hoc etiam apud Nicaeam mysticus ille. Patrum numerus definitiuit c. De rebus et apud Nicaeam, et apud Chalcedonem, sicut Deo placuit, definitis, nullum audemus inire tractatum, tamquam dubia, vel infirma sint, quae tanta per Spiritum sanctum fixit auctoritas. Leo ep. 76. ad Leonem Imp. post prin.

CAP. VII.

EXEVNTES maligni homines turbauerunt animos vestros et c. adstruentes, quod aliquid de sancta Chalcedonensi synodo, piaevi Justiniani temporibus sit immutatum: quam omni fide, omnique deuotione veneramus, et c. Anathematizamus autem, si quis ex definitione fidei, quae in eadem synodo prolata est, aliquid imminuere praesumit, vel quali corrigendo eius sensum immutare: sed sicut illic prolata est, per omnia custodimus. Grego. lib. 2. regist. ep. 10. cap. 49. indist. 11. Sabino subdiacono.

CAP. VIII.

NOS Chalcedon. synodum et c. per omnia veneramus, et sequimur: et si quis de fide eius minuere, aut addere aliquid praesumpserit, anathematizamus. Idem Gregor. lib. 7. epist. 6. indist. 1. Brunichildae Reginae Francor. prope fin.

CAP. IX.

ORIENTIS ecclesiae fidem, atque doctrinam sanctae mem. Leonis sequuntur et c. sanctamque Chalcedonensi synodum ita nobiscum custodiunt, atque venerantur; vt nullus esse Episcopus reputetur, qui eiusdem synodi defensor, sectatorque non fuerit. Hinc est etiam, quod quotiens in quattuor praecipuis sedibus Antistites ordinantur, synodales sibi epistolas vicissim mittant, in quibus se sanctam Chalcedon. synodum cum aliis generalibus synodis custodire fateantur. Sicut et nos auersamur, et anathemate plectendos ducemus, si qua de fide eiusdem synodi aliquid minuire, vel addere praesumant, et c. Idem Gregor. lib. 7. regist. epist. 53. indist. 2. Secundino incluso, ante med. Iuo par. 4. c. 118. deur.

CAP. X.

DVO vasa iniquitatis bellantia, Dioscorus scilicet, Alexandrinus Praesul, et Eutyches CP. Archimadrita et c. adferebant in D. N. Iesu Christo ante adunationem duas naturas, post vero adunationem vnam. Tunc a Marciano Imp. collecta est sancta synodus Chalcedone DCXXX. Patrum, quibus mediatores fuerunt beatissimi Praesulis Leonis vrbis Romae missi, quorum auctoritate praedicti haeretici anathematis sententia percussis, extra gremium matris Ecclesiae catholicae sunt eiectioni. Qui sancti Patres in concilio constituti et c. symbolum orthodoxae fidei confecerunt et c. statuentes, vt si quis supra id, quod ibidem in causa fidei statutum est, addere, aut minuere praesumpserit, anathematis vinculo subiaceret. Mansuetus Episcopus, et synodus Mediolan. in epist. ad Constantin. IV. post prin. ante VI. synodum.

CAP. XI.

QVARTA est synodus Chalcedonensis DCXXX. sacerdotum sub Marciano Principe habita, in qua Eutychen CP. Abbatem verbi Dei, et carnis vnam naturam pronuntiantem, et eius defensorem Dioscorum quondam Alexandrinum Episcopum, et ipsum rursus Nestorium cum reliquis haeticis, vna Patrum sententia praedam nauit; praedicans eadem synodus Christum Deum sic natum de Virgine, vt in eo substantiam et diuinam, et humanam connum fiteatur naturae. Isidor. in praef. collectio. concil. ex Isid. Hispalen. lib. 6. c. 16. etym. Iuo lib. 2. tit. 11. c. 22. panor.

CAP. XII.

QVARTA est synodus Chalcedonensis et c. (vt cap. proximo, sed in fine est) vt in ed ij co vnam

eo vnam personam, et diuinam, et humanam confiteatur naturae. *Isidor. Mercator in praef. collectio. concil.*

CAP. XIII.

Dist. 16. c. prima. 10. p. quarta. QUARTA Chalcedone DC XXX. Patrum contra Eutychen CP. Abbatem, qui assererat Christum post humanam assumptionem, non ex duabus naturis existere, sed solam in eo diuinam naturam permanere; temporibus Marciani Principis, Leonis Papae Romani, Iuuenalis Hierosolymitani, Anatolii CP. qui condemnata haeresi statuerunt canones XXVII. quorum auctor maxime idem sanctus Anatolius CP. Episcopus fuit. *Ante Isid. Mercator. collectio. concilior.*

CAP. XIV.

QUARTVS post haec tria tempora congregatur conuentus DC XXX. Patrum Chalcedone, concertantemque habuit Euphemiam martyrem, quae hodieque super fidei eorum definitione propugnat et c. Perimit vero profanam dualitatem, Eutychen inquam, et Dioscorum, et eorum obturat Deo rebellem malitiam ex Apollinari vndantem et c. et Nestorii Deo rebellis immundissimam haeresim et c. *Sophron. Hierosol. ad Sergium CP. apud VI. synod. post med. actio. 11.*

CAP. XV.

QUARTAE synodi capita haec accipio, ex duabus naturis, et in duabus naturis vnum esse sanctae Trinitatis Christum Deum nostrum, in carne peregrinantem; anathematizo autem Eutychen, Dioscorum, et omnem acephalon eorum turbam; cum his etiam Dei hostem Seuerum, et im-

De quinta synodo generali, Constantino-

politana secunda.

CAP. I.

HOC sanctum nostrum vniuersale concilium et c. sanctis, et vniuersalibus quinque synodis consonuit et c. Super has (quatuor) et vltimae harum quintae scilicet synodi, quae hic congregata est aduersus Theodorum Mopsuestenum, Originem, Didymum, et Euagrium, et scripta Theodoriti aduersus XII. capitula laudabilis Cy-

pium illum Iulianum Halycarnasensem, qui incorruptibile corpus Dominum nostrum assumpsisse fabulatur. *Taras. CP. in epist. ad Episcopos Antiochiae, Alexandriae, et sanctae vrbis, in med. apud VII. synod. act. 3.*

CAP. XVI.

QVAE Chalcedoni celebrata est synodus, in qua DC. Patres erroneam haeresim, quae Christi duas naturas confundit, sustulerunt, quam sane primus Eutyches induxit et c. Hic Dioscorum et c. aduocatum nactus est et c. Sed hos duos sancta quarta synodus subuertit et c. Praeter haec Nestorii quoque diuisionem, ipsumque adeo, et qui dogmata illius sectantur; abrenunciavit. *Theodorus Hierosolym. Episcopus in synodica in med. apud ean. VII. synod. d. actio. 3.*

CAP. XVII.

LEO natione Tuscius et c. inuenit duas haereses Eutychianam, et Nestorianam. Hic ordinavit praecepta sua auctoritate, et misit ad Marcianum Aug. catholicum Principem fidelem. Et facta collatione cum eodem Principe collecti sunt Episcopi, et factum est concilium sanctum Chalcedone in martyrio sanctae Euphemiae et c. M. CC. Episcoporum cum Aug. Marciano: qui exposuerunt fidem catholicam, duas asserentes naturas in vno Christo Deo, et homine et c. et damnauerunt Eutychen, et Nestorium, et Dioscorum, et c. Beatus vero Leo direxit fidei catholicae tommum, et exposuit damnans omnes haereses et c. Hic firmavit frequenter suis epistolis synodum Chalcedonensem, et c. *Ex libro Pontificali.*

DC XXX. f.

TIT. XIX.

rilli, et epistolam, quae dicitur Ibae ad Marin Persam scriptam, immutatas quidem in omnibus pietatis renouans sanctiones, profanas vero impietatis expellens doctrinas. *VI. synod. CP. actio. 17. in definitio.*

CAP. II.

PRAETEREA Originis, Euagrii, et Didymi fabulositates anathematizamus, quemadmodum synodus CP. conflata, quinta numero docuit. *VII. synod. Nicae. II. actio.*

actio. 7. in definitio. CAP. III.

VLTRA has CP. congregata Iustiniani Imp. imperio et c. synodus est, quae Originem, qui et Adamantius, Euagrium, Didymum, cum gentilibus illorum commentariis, anathemate deuouit. Praeterea Theodorum Mopsuestiae Episcopum, et Dioscorum Nestorii praecaptorem, Seuerum, Petrum, Zoaram, cum impiis eorum dogmatibus damnauit. Et epistolam Ibae appellatam, quae ad Marin Persam extat. Decreta autem, et statuta quartae synodi vniuersalis approbavit. *Gregor. Neocaesariensis. et pseudosyn. VII. CP. relata ab Epiphanius VII. synod. Nicae. II. actio. 6. tomo 2. nomine eiusd. synodi, qui haec non improbat.*

CAP. IV.

QVIN et duas naturas in vno Christo, secundum manifestiorem expositionem sanctae quinae, et vniuersalis synodi praedicantes anathematizamus Seuerum, et Petrum, et Zoaram; Originem etiam, qui vana suscipit; et Theodorum Mopsuestiae quoque, pariter, et Euagrium, qui etiam secundum easdem et diuersas opiniones, eodem perditionis irretiti sunt baratro. *II. X. synod. CP. sub Hadr. II. actio. 10. in definitio.*

CAP. V.

Dist. 15. c. 2. sicut. QVINTVM concilium pariter veneror, in quo epistola, quae Ibae dicitur; erroris plena reprobatur; et Theodorus personam mediatoris Dei, et hominum in duabus subsistentiis separans, ad impietatis perfidiam cecidisse conuincitur. Scripta quoque Theodoriti, per quae B. Cyrilli fides reprehenditur, ausu dementiae prolata, refutantur et c. *Gregor. lib. 1. epist. 24. ad Ioan. CP. et alios Patriarchas, in fine. Iuo par. 4. c. 117. decr. Ansel. lib. 6. c. 52. Caesar. lib. 1. c. 36. Tarrac. lib. 1. c. 140.*

CAP. VI.

EXEVNTES maligni homines turbauerunt animos vestros et c. adstruentes, quod aliquid de sancta Chalcedonen. synodo, prae mem. Iustiniani temporibus sit immutatum et c. de personis vero, de quibus post terminum synodi aliquid actum fuerat, eiusdem prae mem. Iustiniani temporibus est ventilatum. Ita tamen, ut nec fides in aliquo violaretur, nec de eiusdem personis aliquid aliud ageretur, quam apud

eandem sanctam Chalcedonen. synodum fuerat constitutum. *Idem Gregor. lib. 2. regist. ep. 10. c. 49. indict. 11. Sabino subdiacono.*

CAP. VII.

IN synodo, in qua de tribus capitulis actum est, aperte liquet nihil de fide conuulsum esse, vel aliquatenus immutatum. Sed sicut scitis, de quibusdam illic solummodo personis est actitatum, quarum vna, cuius scripta euidenter a rectitudine catholicae fidei deuabant, non iniuste damnata est, et c. Postquam recordandae memoriae Vigilius Papa in vrbe Regia constitutus, contra Theodorum tunc Augustam, vel Acephalos damnationis promulgauit sententiam, tunc Romanam videretur Rauennae ab hostibus adita, et captiuata esse. Ergo bona f. nam causam habuerunt Acephali, et iniuste damnati sunt? et c. Absit, et c. Vt igitur de tribus capitulis animis vestris ablata dubietate possit satisfactio abundanter infundi: librum, quem ex hac re sanctae mem. decessor meus Pelagius Papa scripserat, vobis vtile iudicatum transmittere. *Idem Gregor. lib. 2. regist. epist. 36. indict. 10. Episcopis Hiberniae.*

CAP. VIII.

DE illa synodo, quae CP. postmodum facta est, quae a multis quinta nominatur, scire vos volo: quia nihil contra quattuor sanctissimas synodos constituerit, vel senserit; quippe quia in ea de personis tantummodo, non autem de fide aliquid gestum est, et de his personis de quibus in Chalcedon. concilio nihil continetur. Sed post expressas synodos, seu canones facta contentio, et extrema actio de personis ventilata est. *Idem Gregor. lib. 3. reg. epist. 37. indict. 12. Constantio Episcopo Mediolan. in med.*

CAP. IX.

CVNCTA, quae sanctae quattuor vniuersales synodi recipiunt, te semper recepisse, ac recipere; et quae condemnant, condemnasse, condemnareque professus es. Eam quoque synodum, quae Iustiniani temporibus de tribus capitulis facta est, et suscipere, et custodire promissisti. *Idem Gregor. lib. 5. reg. ep. 64. c. 164. indict. 14. Athanasio presbytero, prope finem.*

CAP. X.

HISTORIAM Sozomeni sedes Ad iij post-

postolica recipere recusat, quoniam multa mentitur, et Theodorum Mopsuestiae nimium laudat, atque usque ad diem obitus sui magnum doctorem Ecclesiae fuisse perhibet. Restat ergo, ut si quis illam historiam recipit, synodo, quae pia mem. Iustiniani temporibus de tribus capitulis facta est, contradicat: qui vero huic contradicere non valet; illam historiam necesse est, ut repellat. *Idem Gregor. lib. 6. reg. ep. 3. c. 1. c. 195. indict. 1. 5. Eulogio Alexan. et Anastasio Antiocheno, in med.* CAP. XI.

O R I E N T I S ecclesiae fidem, atque doctrinam sanctae mem. Leonis sequuntur: ne fortasse earum sensus inter semet ipsas pro trium capitulorum defensione diuisus sit, et c. Nam synodus, quae post (*Chalcedon.*) generaliter facta est, idcirco a nobis recipitur, quia eiusdem synodi in omnibus sequax, honorem illius, auctoritatemque custodit, et c. Peruersi autem homines, quae trium capitulorum occasione recepta, ecclesiasticam disciplinam fugiunt et c. subesse sedis Apostolicae praeceptis nolunt, et nos quasi de fide reprehendunt, quam ipsi nesciunt et c. Sancta Chalcedon, synodus usque ad definitionem fidei, et prolotionem canonum, de generalibus causis locuta est. Nam post prolotionem canonum, specialia Episcoporum certamina sopiri curauit. Epistola vero, quam in ea reuerentis. Ibas denegat suam, quod in extrema parte synodi iaceat, adgnoscat. Quae videlicet epistola Nestorium inauditum, et inquisitione non facta damnatum asserit; Cyrillum vero in Apollinaris dogma cecidisse suspicatur. Et, si totus superior textus praedictae synodi legitur, quantum haec epistola eidem synodo aduersetur, inuenitur et c. *Idem Grego. lib. 7. reg. ep. 53. indict. 2. Secundino inclusio.*

CAP. XII.

E A M synodum, quae pia mem. Iustiniani facta est (*tempore*) per latores praesentium transmissi, ut et c. ipsam relegens adgnoscat, quia falsa sunt omnia, quae contra sedem Apostolicam, vel catholicam Ecclesiam audierat. Absit enim nos cuiuslibet sensum haeretici recipere, vel a tomo sanctae mem. Leonis praedecessoris nostri in aliquo deuiare; sed quaecumque a

sanctis quattuor synodis sunt definita, recipimus, et quaecumque reprobata sunt, condemnamus. *Idem Gregor. lib. 12. reg. ep. 7. indict. 7. Theodolind. Reginae Longobardor.*

CAP. XIII.

Q U I N T A synodus etiam iam mortuos Originem, atque Theodorum, per eorum damnanda scripta non recte sapuisse repertos, anathemate perculit. *Nicol. in ep. ad Michael. incip. Quanto maiora, post med.*

CAP. XIV.

Q U A T T V O R concilia omnimode recipio et c. Pari modo recipio, et veneror reliqua tria concilia: id est, secundum Constantinop. sub Vigilio Papa, et Iustiniano Aug. Deinde tertium CP. contra Monothelitas et c. Vltimum secundum Nicaenum et c. pro imaginibus. *Leo IX. in epist. ad Petrum Antiochen. in fine.*

CAP. XV.

I T E R V M Constantinopoli quinto congregati sunt concilio tempore Iustiniani iunioris contra Theodorum, et Theodoritum, et eorum dogmata contra Cyrillum, et c. *Anglic. 2.*

CAP. XVI.

I V S T I N I A N O Imp. existentibus quibusdam, qui sanctam Chalcedon. synodum reicere iactabant, a praefato Principe iterum in Regia vrbe CP. concilio congregati sunt c. lx. Patres Chalcedonensem synodum ab omni suspitione absoluentes, tria capitula, pro quibus accusabatur, aperta damnatione vlti sunt et c. *Mansuetus Episcopus, et synodus Mediolan. in epist. ad Constantin. IV. ante VI. synod.*

CAP. XVII.

Q U O N I A M sanctae, et vniuersales duae synodi in hac Imperiali ciuitate congregatae: vna quidem temporibus diuinae recordationis Iustiniani, altera vero sub pia mem. Imp. Constantino tuae mansuetudinis patre et c. sacros canones nequaquam conscripserunt, sicut reliquae sanctae quattuor vniuersales synodi et c. Propterea ergo tuae pietatis iussu in hac Dei obseruatrice vrbe congressi, sacros canones scripsimus et c. *Trul. ante canones ad Iustinian. II. Iuo par. 4. c. 123. decr. Caesar. lib. 1. c. 40.* CAP. XVIII.

S E D et c. lxxv. diuinorum Patrum in hac ciuitate

ciuitate Imperiali congregator. sub Iustiniano pia mem. Imp. nostro, pias voces, ut a Spiritu S. editas cognoscimus, et posteros nostros docemus: qui Theodorum Mopsuestiae, Nestorii magistrum, et Originem, et Didymum, et Euagrium, qui Graecas fabulas rursus fictas retulerunt et c. Et quae a Theodorito scripta sunt aduersus rectam fidem, et xii. B. Cyrilli capita; et eam, quae dicitur Ibae epistolam synodice anathematizarunt, et execrati sunt. *Trul. c. 1.* CAP. XIX.

A D (*Nicaeni*) similitudinem magnum Chalcedonen. concilium conscriptum esse confirmauerunt; et demum alia CP. condita, vnum videlicet sub Iustiniano Imper. contra Dei impugnatores Originem, Didymum, et Euagrium: et aliud temporibus Agathonis Papae, et Constantini Imp. contra Macarium Episcopum, et Stephanum eius discipulum, ac reliquos Episcopos, qui pro frumento zizania ecclesiae seminauerunt et c. *Isido. Merc. in praef. collectio. concil. prope fin.* CAP. XX.

Q U I N T A Constantinopoli contra Theodorum Mopsuestenum, et omnes haereticos: qui Theodorus dicebat alium esse Deum verbum, et alium Christum; et sacram virginem Mariam negabat Dei genitricem fuisse. temporibus Iustiniani Principis, Vigilius Papae, Domni Antiocheni, Eutychiei CP. qui xiv. capitula anathematizando scripserunt contra Theodori, et fociorum eius blasphemias. *Ante Isidori Mercat. collectionem.* CAP. XXI.

Q U I N T V M sanctum concilium vniuersaliter constitutum suscipio, quod in Regia vrbe celebratum est, Iustiniano Imper. omnesque eius praeclaras definitiones, quod ad confirmationem Chalcedon. concilii congregatum est. Perimit autem principaliter Originem insanum et c. Euagrium quoque et Didymi dogmata et c. Post quos et Mopsuestenum auellit Theodorum, magistrum Deo rebellis Nestorii et c. cum suis blasphemis opusculis ab Apostolica Ecclesia proiicit. Scripta quoque Theodoriti, quae male, et impie aduersus Cyrillum propugnatorem pietatis effecta sunt, et quae tam contra xii. eiusdem diuini Cyrilli capitula, quam sanctum primum E-

phesinum concilium, nostraeque fidei rectitudinem accusauit, impio fauendo Nestorio, et c. et Diodoro, et Theodoro, et c. Cum quibus et epistolam, quae dicitur Ibae ad Marin Perlam scriptam obtruncauit et c. *Sophron. Hierosolymit. ad Sergium CP. post med. apud VII. syno. CP. actio. I. 1. 3.* CAP. XXII.

Q U I N T A M (*synodum*) veluti Spiritus sancti machaeram amplector, quae a multis ante temporibus vigentes impias haereses amputauit, et de eor. auctoribus triumphauit, Origine nimirum, Didymo, et Euagrio; quos omnes, ut haereticos, magistros execror. *Taras. CP. in ep. ad Episcopos Antiochiae, Alexandriae, et sanctae vrbis, in med. apud VII. syn. Nicae. II. actio. 3.*

CAP. XXIII.

D E I N C E P S et quinta congregata synodus est in Imperatoria ciuitate ex c. lxxiv. Episcopis, quae priores iv. synodos confirmauit; iussitque, ut harum decretis acquiesceremus, execrans Arium, Nestorium, Eutychem, Theodorum, Mopsuestensem, horumque omnium blasphemias. Praeterea Originem, Euagrium, Didymum, omnesque fabulosas, et gentiles eorum prodigiosas narrationes. Adhaec epistolam, quae Ibae cuiusdam nomine ad Marin Perlam circumfertur. His adde Theodoriti commentaria, quae contra recta xii. capita beatae memor. Cyrilli conscripta sunt. *Theodorus Hierosolym. Episcopus in synodica in med. apud ean. VII. syno. d. actio. 3.*

CAP. XXIV.

In quinta synodo epistolam Vigilius Papae ad Mennam Patriarcham, atque libellum eiusdem Mennae in quaternionibus nouiter additis falsauerunt, vnam voluntatem, et operationem dicentes; quod coram Principe (*Constantino IV.*) et synodo (*VI.*) claruit. *Ex Pontif. in Agathone.* CAP. XXV.

S E R G I I Papae temporibus Aquileiensis ecclesiae Archiepiscopus, et synodus, quae sub eo congregata est, sanctum quintum vniuersale concilium, utpote errantes suscipere diffidebant: sed eiusdem beatis. Papae spiritalibus monitis, atque doctrinis instructi, conuersi sunt, idemque venerabile concilium satisfacti susceperunt et c. *Ex Pont. in Sergio. Iuo par. 4. c. 119. decr.*

dd iiij De tertia

De tertia Constantinopolitana, et sexta generali synodo.

TIT. XX.

CAP. I.

CVNCTA Ecclesiae catholicae dogmata conseruamus: et sex vniuersalibus conciliis inhaerentes, eorum acta comprobamus et c. Duas voluntates, et actus, secundum naturarum proprietatem, in Christo praedicamus: quemadm. sexta Constantinop. synodus definiit. detestamurque cum ea Sergium, Honorium, Cyrum, Pyrrhum, Macarium, impios istos pietatis impugnatores, omnesq. illis consentientes anathematizamus. VII. synod. Nicaen. II. in definitio. actio. 7.

CAP. II.

DEINDE temporibus Constantini pii Imperatoris in hac deuota ciuitate c. LXX. Episcoporum concilium coactum est: in quo Theodorus, quem Pharan vocant, et Cyrus Alexandriae Praeful, et Honorius Romanus Episcopus, Sergius item, et Paulus, Pyrrhus, et Petrus, qui illic praesidebant, item Macarius Antiochenus cum Stephano illius discipulo, anathemate percussus est, et extra catholicam Ecclesiam eiecit: quod vnam voluntatem, et operationem in duab. vnius Dei nostri Christi naturis statuere. Gregorius Neocaesariensis. et pseudosynod. VII. CP. relata actio. 6. tomo 2. ab Epiphano nomine VII. synodi Nicae. II. qui scripta non improbat.

CAP. III.

CV M praedictis (quinq.) synodis consonantem, et eadem consentientem, sanctam, et vniuersalem sextam synodum suscipientes, in vnius Christi duab. naturis, consequenter etiam duas operationes, et totidem voluntates sapientes asseuerauit. Anathematizamus autem Theodorum, qui fuit Episcopus Pharan, et Sergium, et Pyrrhum, et Paulum, ac Petrum impios Praefules CP. ecclesiae, atque Honorium Romae, vna cum Cyro Alexandriae; nec non et Macarium Antiochiae, ac discipulum eius Stephanum, qui malae opinionis Apollinaris, et Eutychetis, ac Seueri impiorum haeresiarum, dogmata sectantes (sunt) et c. IX. syn. CP. actio. 10. in definitio.

CAP. IV.

COGNOVIMVS, quod sancta, et vniuersalis, ac magna sexta synodus, quae per Dei gratiam, in Regia vrbe nuper congregata est, eademq. et vniuersum concilium alludens huic sanctae fedi Apostolicae, cuius ministerio fungimur, senserit, atq. decreuerit sub orthodoxae fidei integritate et c. duas idcirco naturales voluntates (Christi) duasq. naturales operationes eum habere, veraciter praedicauit et c. Per quae reuera probauimus hanc sanctam, et laudabilem, atque praedicabilem sextam synodum et c. Apostolicam praedicationem inoffenso pede fuisse secutam, sanctorumq. et vniuersalium v. conciliorum regulas amplectentem, nihil superflua orthodoxae fidei augmentem, aut minuentem et c. Hanc igitur rectae, atque Apostolicae traditionis normam praedecessor meus Agatho Apostolicae memor. Papa cum sua synodo praedicauit, hanc et c. per suos legatos emisit et c. Idcirco et nos, et c. et haec veneranda sedes Apostolica concorditer, ac vniuersim his, quae definita sunt ab ea (sexta synodo) consentit, et B. Petri auctoritate confirmat et c. Propterea sicut suscepimus, atq. firmiter praedicamus sancta v. vniuersalia concilia et c. quae et omnis Christi Ecclesia approbat, et sequitur: ita et quod nuper in Regia vrbe, pio vestrae Serenitatis adnifu celebratum est, sanctum sextum concilium et c. pari veneratione, atque censura suscipimus et c. Pariterq. anathematizamus noui erroris inuectores: id est, Theodorum Pharanitanum Episcopum, Cyrum Alexandrinum, Sergium, Pyrrhum, Paulum, Petrum CP. ecclesiae successores magis, quam Praefules, nec non et Honorium, qui hanc Apostolicam Ecclesiam non Apostolicae traditionis doctrina iustravit, sed profana prodicione immaculatam fidem subuertere conatus est: et omnes, qui suo errore defuncti sunt et c. Macarium quondam fallacis. Antiochiae ecclesiae deceptorem, cum sui erroris discipulo, immo magistro

† succensores f.

T. XX. DE III. CP. ET VI. GEN. SYNOD. 309

magistro, Stephano, et cum eis Polychronium nouum, vt vere dictum est, Simonem et c. et qui similia eorum sapuerunt, vel sapiunt, qui vnam videlicet voluntatem, et vnam operationem dicere praesumpserunt, vel praesumunt in duabus naturis D. N. Iesu Christi et c. Leo II. ad Constantinum IV. in fine VI. synodi CP. luo part. 4. c. 120. decr.

CAP. V.

QVATTVOR concilia omnimode recipio et c. Pari modo recipio, et veneror reliqua tria concilia, id est, secundum CP. sub Vigilio Papa, et Iustiniano Aug. Deinde tertium CP. contra Monothelitas, sub Agathone Papa, et Constantino nepote Heraclii. Vltimum secundum Nicaenum et c. Leo IX. in ep. ad Petrum Antiochenum, in fine.

CAP. VI.

QVONIAM sanctae, et vniuersales duae synodi in hac Imperiali, et Dei obseruatrice ciuitate congregatae: vna quidem temporis, diuinae recordationis Iustiniani: altera vero sub pia mem. Imp. Constantino tuae mansuetudinis patre, ad paterne declarandum fidei mysterium, sacros canones nequaquam conscripserunt, sicut reliquae sanctae quattuor vniuersales synodi, per quos populi a deteriori, et abiectiori viuendi ratione recedant et c.

Matth. 18. Vbi enim sunt duo, vel tres in nomine meo congregati, illic sum in medio illorum; inquit Dominus: et rursus per Hieremiam nobis exclamauit: Quae ritae me in toto corde vestro, et apparebo vobis. Propterea ergo tuae pietatis iussu in hac Dei obseruatrice, et Imperiali vrbe congressi sacros canones scripsimus. Quamobrem tuam pietatem rogamus, eas, quae prius in hac Dei obseruatrice ciuitate, a congregatis sub bonae mem. Imp. (Constantino) nostro Patribus editae sunt, voces tibi adducentes; vt quemadm. Ecclesiae scriptis Ecclesiam honorasti; sic et eorum, quae per viros pios, et sinceris decreta sunt, finem obignes. CP. synod. in Trullo posterior ad Imp. Iustinia. II. ante canones. luo part. 4. c. 123. decr. Caesar. lib. I. c. 40.

CAP. VII.

PORRO sextae quoq. synodi, quae in hac ciuitate Imperiali sub diuinae mem. Imp. nostro Constantino pridem congre-

gata fuerat, fidem; quae maiorem firmitatem ex eo accepit, quod prius Imp. noster eius decisiones suo signaculo munit et c. nos seruare profiteamur. quae duas naturales voluntates, duasq. naturales operationes in incarnata D. N. Iesu Christi veri Dei oeconomia, nos pie opinari debere, aperte docuit et c. pia sententia condemnatis, Theodoro Pharan, Cyro Alexandriae, Honorio Romae, Sergio, Pyrrho, Petro, Paulo, qui et c. in hac ciuitate praesederunt, Macario, qui fuit Antiochenus Episcopus, Stephano eius discipulo, et infano Polychronio et c. Trul. c. 1.

CAP. IIX.

CLARA omnes notio populos Hispaniae implet, et c. quod per Romani Praefulis bauium gesta synodalia societati nostrae aduecta sunt, quibus CP. Constantino pio, et religioso Principe mediante, magna, et sublimi copia aggregata Pontificum, Apollinaris dogma comperimus fuisse detritum. Cum quibus etiam gestis, Leonis quoque antiquae Romae Pontificis inuitatoria epistolae gratiae consulta suscepimus, et c. Tolet. XIV. c. 2.

CAP. IX.

PRAEDICTA gesta (loquitur de actis synodi VI. generalis CP.) cum antiquis conciliis conferentes et c. probauimus, decretis quidem illis synodalibus, et praecipuis in omnibus consona, et Nicaenae quidem, Constantinopolitanae, vel Ephesinae fidei concordantia, Chalcedonensi vero tam esse vnita, vt pote ipsis verbis edita et c. Et ideo supradicta acta concilii, in tantum a nobis veneranda sunt, et recipienda constabunt, in quantum a praemisissis conciliis non desiscunt, immo in quantum cum illis concordare videntur et c. Post Chalcedonense igitur concilium haec debito honore, loco, et ordine collocanda sunt; vt cuius glorioso themate fulgent, ei, et loci, et ordinis coaptentur honore. Tolet. XIV. cap. 5. 6. 7.

CAP. X.

AD (Nicaeni) similitudinem magnum Chalcedonense concilium conscriptum esse confirmauerunt: et demum alia CP. condita: vnum videlicet sub Iustiniano Imp. contra Dei impugnatores Originem, Didymum, et Euagrium; et aliud temporibus Agatho-

Agathonis Papae, et Constantini Imp. contra Macarium Episcopum, et Stephanum eius discipulum, ac reliquos Episcopos, qui pro frumento zizania ecclesis seminauerunt et c. *Isido. Mercator in praef. concil. prope fin.* CAP. XI.

Dist. 16. c. 10. prima. p. sexta. SEXTA CP. c. l. Patrum contra Macarium Antiochenum Episcopum, et socios eius, qui vnam voluntatem, et operationem in Christo, falsa suspitione astruebant, temporibus Constantini Principis, Agathonis Papae Romani, Georgii CP. qui condemnata haeresi anathematizando scripserunt octo capitula. *Ante Isido. Mercat. collectio. concil.* CAP. XII.

SEXTAM laudo: quod ex duabus naturis Christum praedicauit; ob id etiam illi duas naturales voluntates, et operationes in alterutra natura, humana scilicet, et diuina adsignauit. Anathemate autem execrorum Cyrum, Sergium, Honorium, Pyrrhum, Paulum, et omnes, qui eorum decretis insistant et c. *Taras. CP. ad Episcopos Antiochiae, Alexandriae, & sanctae urbis, in med. apud vii. syno. Nicae. II. actio. 3.*

CAP. XIII.

POST (quintam) sancta sexta synodus, veluti alter sol, ex cc. xxxix. Patribus in Regia ciuitate locum sortita illuxit, in qua eos, qui duas sui iuris voluntates, et operationes in Christi Dei nostri incarnata oeconomia negant, et vnam voluntatem, vnamque operationem et c. constituunt, anathematizauit: nimirum Sergium, Pyrrhum, Petrum, Cyrum, Honorium, Theodorum dictum Pharan, nec non Polychronium delirantem senem et c. His itaque sex sacris synodis, quas solas vniuersales agnoscimus, concorditer orthodoxa fides stabilita est: neque aliam praeter has synodum accepimus, et c. *Theodorus Episcopus Hierosol. in synodica post prin. lecta in vii. syno. Nicae. II. d. actio. 3.* CAP. XIV.

AGATHO suscepit diualem iusionem piiss. Principum Constantini, Heraclii, et Tiberii Augustor. per Epiphaniū gloriosum a secretis missam praecessori suo Dono Papae; inuitantem, atque adhortantem, vt debeat sacerdotes, vel missos suos dirigere in Regiam urbem pro adunatione facienda sanctarum Dei eccle-

sar. Quod et ordinare non distulit. Et direxit Abundantium Paternensem, Ioannem Regitanum, et Ioannem Portuensem Episcopos, Theodorum, et Georgium presbyteros, Ioannem diaconum, Constantinum subdiaconum, Theodorum presbyterum Rauennatem, atque religiosos seruos Dei monachos. Et post alia. Suprascripti missi et c. Regiam urbem ingredientibus die x. Nouemb. ix. Indictione et c. suscepti sunt a Principe et c. Die xxii. Nouemb. in basilica, quae Trullus appellatur intra Palatium, sub Regali cultu residente Imp. et cum eo Georgio Patriarcha CP. ac Macario Antiocheno, suscepti sunt missi sedis Apostolicae: deinde Metro politae, vel Episcopi orientalium partium c. l. et c. et relegendes per singula, reperiuntur mendaces, vnam operationem, et voluntatem dicentes. Et in quinta synodo epistolam Vigilii Papae ad Menam Patriarcham, atque libellum eiusdem. Menae in quaternionibus nouiter additis falsauerunt et c. (Et post alia eiusdem synodi vi. acta) Die xxv. Februarii synodica sanctis. Agatho nis Papae relecta est et c. in qua synodica Episcopi occidentalis partis subscripserunt cxx. (Et postea.) Sancta synodus vna cum Principe, Macario orarium auferri iusserunt. Exiliens Basilius Cretenis Episcopus eius orarium abstulit. Et anathematizantes eum foris synodum proiecerunt, simulque et thronum eius. Stephanum autem discipulum eius ceruicibus a sancta synodo clerici Romani euicentes expulerunt. In locum Macarii ordinatus est Theophanius Abbas et c. Patriarcha Antiochenae ecclesiae. Macarius vero cum suis amatoribus id est, Stephano, Anastasio ex presbytero, Leontio ex diacono, Polychronio, Epiphanio, et Anastasio ex presbyteris, et inclusis, in exilio in Romanam directi sunt ciuitatem. Deinde abstulerunt de diptychis ecclesiarum nomina Patriarchar. vel de picturis ecclesiae, aut in foribus vbi et vbi esse poterant, auferentes: id est, Cyri, Sergii, Pyrrhi, Pauli, et Petri et c. *Ex Pontificali in Agathone.*

CAP. XV.

LEO Iunior suscepit sextam sanctam synodum, quae per Dei prouidentiam nuper in

per in Regia vrbe celebrata est, Graeco cloquio conscripta, exequente, ac residente piiss. Principe Constantino intra Regale Palatium eius, quod appellatur Trullus, simulque cum eo Legati sedis Apost. et duo Patriarchae, CP. et Antiochenus, atque c. l. Episcopi. In qua condemnati sunt, Cyrus, Sergius, Honorius, Pyrrhus, Paulus, et Petrus: nec non et Macarius

cum discipulo suo Stephano: sed et Polychronius nouus Simon; qui vnam voluntatem, et operationem in D. Iesu Christo dixerunt et c. Quam et studiosissime in Latinum transtulit et c. Macarium, Stephanum, Polychronium, et Anastasium, dum nolent a suo recedere proposito, per diuersa monasteria retrulit, et c. *Ex eod. Pontif. in Leone II. Iuo. par. 4. c. 124. p. 1. de cr.*

De repetita synodo sexta CP. in Trullo.

TIT. XXI.

CAP. I.

IN synodica confessione vestrae fidei, quae Apostolicae sedi nostrae directae sunt, per Leonem reuerentis. presbyterum vestrum, inuenimus, indicio primae paginae, reuerentiam vestram ex laico ordine, et Imperatoria administratione ad sacri gradus sublimitatem esse fastigium. Et vehementer in his animae nostrae mirata est: et nisi vestram sacram, et orthodoxam fidem in praedictis synodis sacri symboli, secundum ritum sanctarum, sex vniuersalium synodorum, et de venerabilibus imaginibus bene se inuenissemus habere: nullatenus auderemus huiusmodi obaudire synodica. (Ita est in Graeco, sed a Papa in his est. verbis transmissum.) Sed quantum cor nostrum maerore consumptum est, de illicita vestra ordinatione: et quantum cor nostrum tristabatur de * inepta veteri ex nobis distantia: * tanto confessionem, et rectam fidem vestram anima nostra inueniens laetata est. Inuenimus autem in praedicta synodica epistola sanctitatis vestrae, post plenitudinem, et confessionem sacri symboli, et omnium sanctarum sex synodorum. et de tab. *Dist. 16. c. 5. sextam. d. 3. c. 29.* cr. ac venerabilibus characteribus. miraculose. *de consec. sextam.* lumine laude, ac veneratione dignissimum contineri. Quia et easdem sanctas sex synodos suscipio cum omnibus regulis, quae iure ac diuinitus ab ipsis promulgatae sunt: quasi continentur: In quibusdam venerabilium imaginum picturis agnus digito praecursoris exaratus ostenditur et c. Hoc testimonio orthodoxae fidei maligno curiositatem, et haereticorum garrulitatem

vestrum repulit sacerdotium. *Hadr. in ep. ad Taras. CP. post. prin. apud vii. synod. Nicae. II. actio. 2. Idem Hadr. ad Carolum c. 35. Nicol. in ep. ad Photium, incip. Postquam beato Petro, ante med. Trull. 83. Iuo. par. 4. cap. 122. et 126. de cr. Caesar. lib. 1. c. 39.*

CAP. II.

IDCIRCO testimonium de sancta sexta synodo protulerunt, vt clarifice ostenderent: quod iam quando sancta sexta synodus acta est, a praeiis temporibus sacras imagines, et historias pietas venerabantur. Vnde ipsa sancta sexta synodus fideliter per canones orthodoxe statuens ita constituit dicens: In quibusdam venerabilium imaginum picturis agnus digito praecursoris monstratus designatur et c. *Hadr. ad Carolum pro vii. syno. c. 35. Trull. 83. Iuo. par. 4. c. 126. de cr.*

CAP. III.

IN sexto sancto concilio (Patres) non solum contemnere non sunt ausi, sed etiam easdem sacras imagines venerantes statuerunt, Agnum Christum Deum nostrum secundum humanam figuram, et in imaginibus a nunc pro veteri agno retitulari. *Idem Hadr. ad Carol. c. 19. posterioris partis.*

CAP. IV.

SEXTAM (synodum) laudo, quod ex duabus naturis Christum praedicauit, ob id etiam illi duas naturales voluntates, et operationes et c. assignauit et c. Eiusdem quoque sextae synodi omnia tum recte, et diuine decreta edita, traditosque canones recipio: praecipue tamen in quo adsignatur, quibusdam in picturis agnus digito praecursoris indicatum, feliciter effigiari et c. *Taras.*

De consec. d. 3. c. 29. sextam.

Domno f.

de f.

Taras. CP. in epist. ad Episcopos Antiochiae, Alexan. et sanctae urbis, in med. apud VII. synod. Nicae. II. actio. 3. CAP. V.

HELIA S venerabilis Protopresbyter sanctae ecclesiae, Dominae nostrae Deiparae in Blachernis legit ex charta, quae definitiones sanctae, et vniuersalis sextae synodi continet. Canon sanctae, et vniuersalis sextae synodi. In quibus sanctar. imaginum picturis, Agnus digito Praecursoris indicatus, expressus est et c. Sabas venerabilis monachus dixit: Qua de causa haec non ex libro, sed ex charta lecta sunt? Tarasius sanctis. Patriarcha dixit: Quoniam charta ipsum est autographum, in qua Patres subscripserunt. Petrus Metropolitae Nicomediae dixit: Quin etiam habeo alterum codicem sextae sacrae synodi canones continentem et c. Sanctis. Patriarcha dixit: Quae est haec ignorantia, qua plerique laborant circa hos canones? scandalum est enim dubitare, num sint sextae synodi. Cognoscant igitur tales sextam synodum temporibus. Constantini fuisse congregatam contra eos, qui tantum vnam actionem, et voluntatem in Christo collocant. Illi igitur haereticos anathemate verberantes, orthodoxamque fidem confirmantes, sub annum XIV. Imperii Constantini domum redierunt. Post annos igitur quattuor, aut quinque iidem illi Patres sub Iustiniano Constantini filio congregati, praedictos canones ediderunt, neque hac de re quisquam dubitet. Nam qui temporibus Constantini subscripserunt, iidem illi sub Iustiniano quoque praesentem hanc chartam subscriparunt. Quae res satis clara est ex eorundem proprietarum manuum immutabili similitudine. Necessum autem erat post synodum vniuersalem definitam canones quoque ecclesiasticos ederent et c. Taras. act. 4. ante med. Nicae. II. siue VII. synodi. Trul. 83. luo par. 4. c. 121. et 122. decr. Caesar. lib. 1. c. 38. et 39.

CAP. VI.

SACRA sexta, et vniuersalis synodus, postea quam sententiam suam, de vna voluntate Christi sub Constantino, qui per ea tempora Imperium administrabat, cuiusque nutu, et voluntate conuentus is erat indictus, pronuntiaisset; contigit Impera-

tozem de vita decedere. Iustiniano autem eius filio Imperium assumente, iterum vnanimiter omnes diuina voluntate post quattuor, aut quinque annos congregati de rebus ecclesiasticis, statusque earum correctione circiter CII. canones edidit. In quorum XXII. de imaginibus sic tradiderunt: In quibusdam venerandar. imaginum picturis, Agnus digito Praecursoris indicatus, figuratus est et c. Epiphanius contra VII. pseudosyn. apud VII. syno. act. 6. in fine tomi primi. CAP. VII.

SANE notandum est, quod quaedam in hac synodo (septima) ex Apostolorum, et sextae vniuersalis synodi canonibus, et sententiis inueniri, quae penes nos interpretata non habentur, nec admittuntur et c. Regulas, quas Graeci a sexta synodo perhibent editas, ita in hac synodo principalis sedes admittit; vt nullatenus ex his illas recipiant, quae prioribus canonibus, vel decretis sanctorum sedis huius Pontificum, aut certe bonis moribus inueniuntur aduersae. Quamuis omnes haecenus ex toto maneant apud Latinos incognitae, quia non interpretatae. Sed nec in ceterarum Patriarchalium sedium, licet Graeca vtantur lingua, reperiuntur archiuis. Nimirum quia nulla earum, cum ederentur, aut promulgans, aut consentiens, aut saltem praesens inuenta est. Quamquam eisdem Patres illas Graeci promulgasse perhibeant, qui in sexta synodo sunt inuenti. Sed hoc nullis probare certis possunt indicis. Anastas. bibliothec. in praef. VII. syno. Nicae. II. CAP. IIX.

ALIA ostendunt (Graeci) regularum numerosa, et praesumptuosa satis capitula priscae traditioni paene omnia valde contraria, quae a sexta falso perhibent synodo promulgata; cum sexta synodus nullam protulerit, praeter fidei regulam, sed quas eius asseuerant regulas, longe post sextam synodum ab ipsis constat esse penes se, priuatimque depromptas. Anastasius bibliothec. in proemio syn. IIX. CP. ad Hadria. II. CAP. IX.

SERGII temporibus Iustinianus Imperator concilium in Regia vrbe fieri iussit, in quo et Legati sedis Apostolicae conuenerant, et decepti subscripserant. Compellebatur

lebatur autem et ipse Papa subscribere: sed nullatenus adqueuit. pro eo quod quaedam capitula extra ritum ecclesiasticum fuerant in eo adnexa; quae et quasi synodally definita; et in sex tomis conscripta a trib. Patriarchis, id est, CP. Alexandrino, et Antiocheno, vel ceteris Praefulibus qui eo tempore illic conuenerant, suscepta erant, manumque Imperiali confirmata. Haec itaque missa in locello, qui schearo carnale* vocatur, in hanc Romanam vr-

bem ad confirmandum, vel in superiori loco subscribendum, Sergio Pontifici, vt pote capiti omnium sacerdotum, directa sunt. Sed venerabilis Pontifex, vt dictum est, penitus eidem Iustiniano Aug. non adqueuit, nec eosd. tomos suscipere, aut lectioni pandere passus est. Porro eos, vt inualidos respuit, atque abiectis, eligens ante mori, quam nouitatum erroribus consentire. Ex Pontif. in Sergio. luo li. 2. tit. II. c. 35. panor. et par. 4. c. 79. decr. Caesar. li. 1. c. 46.

De Nicaeno secundo, siue septimo generali concilio; et de octauo, CP. quarto. TIT. XXII.

CAP. I.

SEPTIMA M sanctam, et vniuersalem Nicaeae secundo celebratam synodum orthodoxe dogmatizasse nouimus, vnum, et eundem Christum, et Dominum inuisibilem, et visibilem et c. in scriptibilem, et scriptibilem. Cui concordans sancta haec, et vniuersalis synodus magna voce anathematizat Anastasium, Constantinum, et Nicedam irrationabilem stercolaris nominis Praelatam, vel verius putredinem, nec non et Theodosium, et Antonium, atque Ioannem quondam Praefules nouae Romae et c. Idem de singulis, qui cum eis sapiunt, et Iconomachiae sunt auctores haereticos, atque de aliis omnibus haeresiarchis, ac impiis et c. Propter quod hos omnes transfudit anathemati, et dinumeratas nobis sanctas, et vniuersales septem synodos recipientes, et hanc octauam, et vniuersalem synodum congregauit, et c. VIII. synodus CP. sub Hadr. II. in definitio. ante med. act. 10.

CAP. II.

REPREHENSIO. Quod haec synodus, quae nec synodus quidem dicenda est, nullatenus acquirari possit Nicaeae synodo, quamquam in eodem sit agitata loco et c. Responsio. Iam superius exarauimus, huius synodi diuina dogmata irreprensibilia existere, sicut praecipuorum sanctorum. Patrum mirifice demonstrant opuscula. Nam si quis a praedictae synodi simbolo discrepare se dixerit, discrepare videtur a sanctarum sex synodo-

rum simbolo: eo quod isti non ex se, sed per sanctorum dogmatum constitutiones locuti sunt. Hadr. Papa ad Carolum c. 60. pro VII. syno. Nicae. II. de imaginibus. luo part. 4. c. 127. decr. CAP. III.

SIC synodum istam, (vni.) secundum nostram adhortationem fecerunt: et in pristino statu sacras, et venerandas imagines erexerunt: et sicut pro eisdem imaginibus sancti Gregorii sensum, et nostrum continebatur; ita et ipsi in eadem synodo (in) definitione confessi sunt. Haec osculum et honorabilem salutationem reddere: nequaquam secundum fidem nostram, veram culturam, quae decet soli diuinae naturae. Insuper et pseudosyllogum illud, quod ab haereticis factum est sub Constantino haeretico Imp. anathematizantes, cum eorum sequacibus, atque complicibus damnauerunt; et ad fidem orthodoxam sanctae, catholicae, et Apostolicae reuerfi Ecclesiae, per libellos eorum fecerunt rectae fidei confessionem. Et ideo ipsam suscepimus synodum, nam si eam minime recepissimus, et ad suum pristinum vomitum erroris fuissent reuerfi: quis pro tot millibus animarum Christianorum interitum, habuit reddere rationem et c. nisi interim nos solummodo? et c. Nos vero adhuc pro eadem synodo nullum responsum vsque haecenus eidem Imperatori reddidimus, metuentes, ne ad eorum reuerterentur errorem, et c. Hadr. ad Carolum cap. vlt. luo lib. 2. tit. I. c. 28. panor. et par. 4. c. 128. decr.

CAP. IV.

QVAMVIS dixeritis, non nostri eguisse vos ad expugnandos haereticos; pro eo quod iam fuerunt huiusmodi haereses in Nicaea secundo conuocata synodo, et a magno Methodio deinde subuersae. Quasi non et ipsi secundo Nicaeae collectae synodo Apostolica nostra sedes praesederit; et prima contra malae sentientes spiritalem sagittam emisit? et c. Nam et in causa sacrarum imaginum ante sanctis. Methodium, quinimmo et ante synodum Nicaeae sub Irene congregatam, cum adhuc hoc schisma nouiter esset exortum et c. Romani Praefules, Gregorius inter ceteros, et Stephanus conuocatis Episcopis occidentalium regionum, inueniuntur fortiter dimicasse, et hoc funditus condemnasse. Nicol. in epist. ad Mich. Imp. incip. Proposuerunt, post. med. CAP. V.

QVATTUOR concilia omnimode recipio, et velut quattuor Euangelia veneror et c. Pari modo recipio, et veneror reliqua tria concilia et c. Vltimum secundum Nicaenum sub Hadriano Papa, et Constantino Irenaei filio, pro reuerendis Domini Iesu Christi, et sanctorum imaginibus. Quidquid supra dicta VII. sancta, et vniuersalia concilia senserunt, et collau-

dauerunt, sentio, et collaudo: et quoscumque anathematizauerunt, anathematizo, et c. Leo IX. in epist. ad Petrum Episcopum Antioch. in fine. CAP. VI.

HADRIANI II. temporibus celebrata est apud CP. synodus pro expulsionem Photii, et restitutionem Ignatii Patriarchae, et Bulgarorum legati coram Basilio, et legatis. IV. Apostolicarum sedium longam disceptationem habuere, vtrum Romanae, an CP. ecclesiae subiecti esse deberent. Ex Pontif. in Hadr. II. CAP. VII.

IOANNIS (VIII.) temporibus floruit Anastasius Romanae Ecclesiae bibliothecarius: qui tam Graeco, quam Latino eloquio septimam vniuersalem synodum de Graeco in Latinum ipsi iubente transtulit et c. Ex Pontif. in Ioan. IX. CAP. IIX.

SANCTA octo vniuersalia concilia, id est, Nicaenum, CP. Ephesinum primum, et Chalcedon. quintum quoque, et sextum item CP. et septimum item Nicaenum, octauum quoque item CP. vsque ad vnum apicem immutabilitate seruare et c. (profiteor.) Professio summorum Pontificum ex libro Diurno. Iuo lib. 2. tit. I. c. I. 5. panor. et par. 4. c. I 32. decr. CAP. IIX.

De eisdem octo conciliis generalibus. varia.

TIT. XXIII.

CAP. I.

COGNOSCE numerum sacrarum synodorum, quotcumque contra impios valuerunt, o Rex. Septem omnes extitere. Prima Nicaeae diuino regnante domino Constantino, et in sacerdotii dignitate CP. Metrophane. Haec furiosi Arii linguam dissecuit et c. dicendo minorem Patre Filium, cum sit aequalis. Prima post ascensionem Domini an. CCC. congregata est. A prima synodo ad secundam an. LVI. Facta est secunda CP. sub Imp. Theodosio Magno, et Nestario Episcopo CP. contra Macedonium Spiritum sanctum creaturam dicentem. Tertia post annos XL. Ephesina sub Theodosio Iun. contra Nesto-

rium, qui Dei incarnationem negabat, et nudum hominem Christum asserbat, Mariamque virginem Christiparam, non Deiparam esse dicebat. Quarta post annos XXX. Chalcedone sub Marciano Imp. Patres DC XXX. contra Eutychen infelicem, et Dioscorum, qui corpus Domini phantasticum esse dicebant. Quinta post annos CII. CP. iterum Patres C LXV. Chalcedonen. approbauerunt, contra Euagrium, Didymum, et Origenem, qui negabant corporum resurrectionem, et paradisi, et Adae corpus; poenas inferni non perpetuas, et daemonum restitutionem asserbant. Et contra Episcopum Mopsuestiae quasi Nestorii mystagogum, et epistolam priorem Ibae ad Marin Perlam, et Theodoriti Episcopi

† Cyri

scopi Tyrit scripta contra Cyrillum. Sexta post an. C XXXIX. CP. rursus contra Theodorum Episcopum Pharan, Honorium Romae, Cyrum Alexandrinum, Sergium, Pyrrhum, Paulum Samosar. * et Petrum; et Macarium, et Stephanum, et Polychronium, qui negabant Christi duas naturas, et actiones, (et voluntates.) Septima post an. LX. Nicaena Patres CCC L. Irene, et Constantino Imp. vt sacrae picturae honore afficerentur, et contra Basilium Episcopum Pisidiae, Theodosium Ephesi, Sisinium Perges, et alios. P. sellus ante VII. synodum. CAP. II.

† Iocos f.

FACTA est haec sacrosancta synodus anno Imperii Basilii pii Principis tertio: quae vniuersos Patriarchales thronos, sicut aliarum vlla, in eor. locis seruauit. Praefules habens, vniuersalis non inconuenienter ab omnibus appellatur. Vniuersalis est enim, quia catholica fides in ea, et sanctae leges, quae non solum a sacerdotibus, sed ab vniuersis Christianis coli debent, et venerari, contra hostes ipsar. consona voce defenditur et c. Et post alia. Synodus vniuersalis dicitur, vt aliae septem synodi vniuersales: et octaua, et Constantinopolitana quarta. Anastas. bibliothec. in

praefatione synod. III. sub Hadriano II.

CAP. III.

IUSTINIANVS orthodoxus Imp. trucidatus est, Philippicus vero haereticus in Imperiali promotus est arce. Cuius et sacram cum prauis dogmatibus exaratione, non post multum (Constantinus Papa) suscepit: sed cum Apostolicae sedis concilio respuit. Huius rei causa, zelo fidei accensus dominus Papa, et omnis coetus Romanae vrbs, imaginem, quam Graeci vocant, continentem sex sanctas, ac vniuersales synodos, in porticu ecclesiae sancti Petri, cum picturis erexit. Nam et huiusmodi picturas, cum haberentur in Regia vrbe, Philippicus iusserat auferri. Ex Pontif. in Constantino. Iuo part. 4. c. I 24. decr. CAP. IV.

DATO sacramento Anastasius (Imp.) clericus factus, atque presbyter est consecratus. Protinus etiam, vt ingressus est Theodosius (Imp.) Regiam vrbe, imaginem illam venerandam, in qua sex sanctae synodi erant depictae, et a Philippico nec dicendo fuerant depositae, in pristinum erexit titulum, atque locum: ita vt huius fidei seruire omnis ab Ecclesia cessaret quaestio. Ex Pontif. in Gregorio II.

De variis conciliis, in quib. interfuerunt Romani Pontifices, praeter ea, quorum exstant acta, et canones.

TIT. XXIV.

CAP. I.

ECCLESIA, simul cum sancta synodo, quae apud amplam vrbe Romam congregata est, praesidente sanctis, et reuerentis. Patre, et sacerdote nostro Caelestino Episcopo, his scriptis synodicis te etiam tertio conuenimus et c. Et postea. Epistolis autem ab Alexandrina ecclesia tuae religioni directis consensum praebuit, tam ea, quae apud vrbe Romanam conuenit sancta synodus, quam etiam nos omnes et c. Ephesi. syno. ad Nestorium, post prin.

CAP. II.

De consec. IN hac sancta sede Apostolica a nobis, d. i. in san- et reliquis Episcopis, ceterisque Domini 84. 42. sacerdotibus. statutum est, vt sacra vasa non

ab aliis, quam a sacerdotibus, Dominoque dicatis contrectentur hominibus, et c. Xystus epist. 2. in prin. Burch. lib. 3. c. 214. Iuo part. 2. c. 70. et par. 3. c. 264. decr. Ansel. lib. 6. c. 161. in addit. CAP. III.

COGNOSCITE a nobis, et a cunctis Episcopis in hac sancta, et Apostolica sede congregatis statutum esse; vt septem hebdomadas plenas ante sanctum Pascha, omnes clerici, in sortem Domini vocati, a carne ieiunent et c. Telepho. epist. sing. in prin. Iuo lib. 2. tit. I 4. c. I. panor. et par. 4. c. 25. decr. Ansel. lib. 7. c. I 65. Caesar. lib. I I. c. 20. Tarrac. lib. 4. c. 60.

CAP. IV.

IN hac sancta sede dudum a multis Episcopis constitutum erat, et modo ad veterum strum

† male f.

† Irenes f.

Dist. 4. tuimus.

frum, et ceterorum fratrum auxilium est denuo roboratum: vt omnes Episcopi, qui in quibusdam grauioribus pulsantur, vel criminantur causis, quotiens necesse fuerit, libere Apostolicam appellent sedem et c. Xyst. II. epist. I. prope finem. Nicae. xlii. apud Iuli. ep. 2. c. 2. Capitul. lib. 7. c. 156. in addit. Burch. lib. 1. c. 144. Iuo lib. 4. tit. 12. c. 2. panor. et par. 5. c. 257. decr. Ansel. lib. 2. c. 12.

CAP. V.

NOS ad supplementum vestrum fratres, et coepiscopos nostros vocauimus amplius, quam LXX. cum quibus haec, quae subter habentur inserta, regulariter tractando decreuimus. Vestris enim epistolis in omnium audientia perlectis et c. decretisque, quae sunt de accusationib. Episcoporum. sancta synodus dixit, et c. Felix epist. 2. in prin. Viden. Hadrian. cap. 5. ad Episcopum Mediom.

CAP. VI.

REVERENTISSIMIS, atq. dilectissimis fratribus Athanasio, et vniuersis Aegyptiorum, Thebaidorum, Libyorum Episcopis in sancta Alexandrina synodo congregatis, Felix almae Romanae urbis, et vniuersalis Ecclesiae Episcopus, et sancta synodus, quae in urbem Romam conuenit, in Domino salutem et c. Felix II. epist. I. in prin.

CAP. VII.

FELIX sanctae vniuersalis Ecclesiae Papa, atque per gratiam Dei catholicae, et Apostolicae Ecclesiae urbis Romae Episcopus, vna cum sancto concilio nostro reuerentissimorum sacerdotum huc nobiscum conuenientium, in confirmatione piissimorum catholicae Ecclesiae dogmatum et c. Felix II. ep. 2. in prin.

CAP. IIX.

POST concilium Nicaenum, aliud in vrbe Romana postea congregatum est, in quo catholici Episcopi addiderunt de Spiritu sancto et c. Professio fidei Damasi ad Paulin. Antiochen.

CAP. IX.

DAMASVS, et ceteri Episcopi Romae congregati dilectissimis fratribus in Illyrico constitutis Episcopis in Domino salutem. Damasi. epist. 5.

CAP. X.

FACTO presbyterio constitit (scripta haereticor.) doctrinae nostrae, id est, Christianae legi esse contraria. Vnde Aposto-

licum secuti praeceptum, quia aliter, quam quod accepimus, annuntiabant; omnium nostrorum tam presbyterorum, et diaconorum, quam etiam totius cleri vnam scitote fuisse sententiam; vt Ionianus, Auxentius et c. extra Ecclesiani remaneret. Syriaci. ep. 2. Mediolan. ecclesiae, prope finem.

CAP. XI.

CVM in vnum plurimi fratres conuenissemus, ad sancti Apostoli Petri reliquias et c. placueritque propter emergentes plurimas causas et c. vt de cetero sollicitudo esset vnicuique et c. litteras tales dare placuit et c. Syriaci. ep. 4. lecta. in concil. Telenfi. Viden. Innocen. ep. 2. ante canones.

CAP. XII.

INNOCENTII epistolae. xvii. incip. Apostolici fauoris, ad Alexandrum Antiochenum Episcopum, subscripserunt Episcopi xx. Italiae xxiv.

CAP. XIII.

SCITO TE, me criminari a quodam Basilio, et iniuste persequi. Quod audiens Valentinianus Augustus nostra auctoritate synodum congregari iussit. Et facto concilio cum magna examinatione, satisfaciens omnib. et c. coram omnib. me purgavi et c. Xystus. III. epist. vni. post prin.

CAP. XIV.

LEO Episcopus, et sancta synodus, quae in Vrbe conuenit, clero, honoratis, et plebi consistenti apud CP. dilectissimis filiis in Domino salutem. In notitiam nostram et c. Leo epist. 21.

CAP. XV.

LEO Episcopus, et sancta synodus, quae in vrbe Roma conuenit, clero, honoratis, et plebi consistenti Constantinopolit. Licet de his et c. Leo epist. 22. olim epist. 11.

CAP. XVI.

LEO Episcopus, et sancta synodus, quae in vrbe Roma conuenit, Theodosio Augusto. Litteris clementiae vestrae et c. Leo epist. 23. olim epist. 12.

CAP. XVII.

LEO Episcopus, et sancta synodus, quae in vrbe Roma conuenit, Pulcheriae Augustae. Si epistolae et c. Leo epist. 24. al. 26. olim ep. 13.

CAP. XVIII.

LEO Episcopus, et sancta synodus, quae in vrbe Roma conuenit, Fausto, Martino

et c. presbyteris, et Anchinandriis Constantinop. dilectis. filijs in Domino salutem. Quamuis quae et c. Leo epist. 6. al. 2. olim 8. 4.

CVM in Dei nomine in Romana Ecclesia synodum Episcoporum, huc ceterorum, confacerdotum, Christianique fidelium conuenerunt habuissimus et c. relatum est nobis et c. Leo epist. 8. ad Germanicum, et Gallicae Episcopos, in prin. al. ep. 8. olim 6. 6.

DOMINIS fratribus merito beatissimis in Christo venerabilibus Samartioni, Carathoni, Diodorico Episcopis, et c. Leo, Vigoribus, Eustachius Episcopi. Tanta saeculorum hiis ad ep. 9. 4. vel 9. olim 9. 7. vel 9. 8.

QUAMVIS ad idem concilium Episcopalis, quem pietas vestra constituit, occurrit ratio nulla peruenit, quum nece liqua ex hoc exempli praeceperint, et tunc poralis necessitas me non parauerit de ferre. re ciuitatem; tamen in quantum Dominus iuuare dignatur, meum studium commodaui et c. Leo epist. 6. ad Theodosium in fine.

FIRMA sit haec tua depositio a me, et ab his, qui vna mecum Apostolicum thronum regunt, et ab Aetacio. CP. et c. Felix II. ad Petrum in Antiochia in ep. incip. Quoniam inopportuna post prin. apud v. s. b. nobilitate et c. Leo ep. 23. olim 23.

HAE C tibi scripta vna tui praesenti synodo, conueniente coram Deo, et sanctis Angelis, vt ea doceas et c. Idem Felix II. in alia epist. ad eundem Petrum Antiochen. in fine. Quis dubit, apud eundem synodum actio. et c.

PLEBI suatum est Christianae, nos tui. praebuisse consensum, quos mox regressos gressi sunt, praecuratio in ipse non habuit. Nam eos apud B. Petrum Apostolum sancta mecum synodus residens, duas commisit plura mentis tunc ordine, et commanione nudauit; ne eorum in incorrecta perfidia securitatem praebere inimicis.

Felix II. in epist. ad Zenonem imp. de Vita. et Miseno Episcopis, vt refert Nicol. in epist. ad Episcopos, et clerum CP. incip. Ea, quae nuper, ante canones, relata in ix. synodo CP. sub Hadr. II. actio. 7. Eadem verba refert

idem in epist. ad Iulianum imperat. incipit. Quanto maior, ante medium. in fine. in fine. CAP. XXIV. in fine.

NON dimittit officium meum sed 23. q. 4. Beati Episcopis, quos congregare populi, et c. eos, qui talia erga me egerunt, anathematizauit; et vna cum illis Apostolica, et synodali auctoritate statui et c. Siluerii epist. post prin. Ansel. lib. 1. c. 8. in fine. CAP. XXV. in fine.

CABELIVS Siluerius Papa urbis Romae huic decreto anathematis in Vigilio perualforet facto, ad omnia statuta consentit in Vigilio praebens subscripsit pariter et quatuor Episcopi subscripserunt, id est, Terentianus, Fundanus, Firmanus, et Minurnensis. Siluerii in fine epist. in fine. CAP. XXVI. in fine.

CVM in Dei nomine in Romana Ecclesia synodum Episcoporum, huc ceterorum, confacerdotum, Dei fidelium congregatum habuissimus et c. superuenere litterae vestrae et c. Leo epist. 11. in fine. CAP. XXVII. in fine.

BATAE memoriae sanctissimi Patris Tullii, Innocentius, et Oaelestinus cum Episcoporum plurimorum et sacerdotum conuentu, in ecclesia beati Apostoli Petri in principis praesentibus, talia perscripserunt et c. Deudeasti epist. in fine. Burch. lib. 1. c. 24. in fine. no. lib. 6. tit. 1. c. 8. panor. et pap. 1. c. 3. deo. Ansel. lib. 1. c. 29. Caes. furi. lib. 1. c. 7. 8. Tapp. lib. 3. c. 2. in fine.

COACERVARI coetum in hac vrbe Romana Antistitum fecimus, vt nobiscum confidentes et petito eiusdem Episcopi (10 anni) et acta sacerdotum, cognoscere renter. Dum ergo esset in hac Romana vrbe congregata eadem synodus Episcoporum pro huiusmodi negotio audiendo, vel faciundo, statim nobis nuntiata sunt eiusdem exemplaria actionis tuae fraternitate directa et c. Vitallan. ep. 1. Viden. eiusd. epist. 2. c. 4. in fine. CAP. XXX. in fine.

PISSIMIS dominis et c. Constantino magno Imperatori, Heraclio, et Theberto Augustis Agatho Episcopus seruus seruorum Dei, cum vniuersis synodis subiacentibus concilio Apostolicae sedis. Omnium bonorum et c. Agatho in epist. relata

cc iij in vi.

in vii. syno. actio. et cum subscriptione vultor. Episcoporum. CAP. XXXI.

ISTE Theodorus Patriarcha Hiero-

solymor. cum ceteris praecipuis Patriar- et. nra. i. i. chis, videlicet Cosma Alexandrias, et Theo- doro alio Antiochiae, dudum praedecessori nostro, et sic Paulo Papae miserunt pro- priam eorum, rectae fidei, synodicam et or- quam synodicam in Latino interpretata- tam eloquio praedecessor noster et c. Ste- phanus Papa in suo concilio, quod et ipse pto sacris imaginib. vna cum diuersis Epi- scopis in partibus Franciae, seu Italiae te- f. probauit eis; suscipientes, ac redegentes placuerunt f. runo. f. ubi facti sunt, dicentes: Si quis alium terminum, et c. *Hadrian ad Carolum Regem de imaginib. cap. 2. vide eund. c. 2. et c. 2. 6. et c. 3. 4. et 3. 6. et c. 5. 9.*

CAP. XXXII.

PRAEDECESSORIBUS nostris, videlicet beatis Pontificibus Gregorium, et Gregorium, Zachariam, et Stephanum, Paulum, et ceterum Stephanum reperimus pro sacrar. imaginum erectione in Spiritu sancto feruentes, rectae fidei, et lam ha-

beret. Pro quo dominus Gregorius Papa secundus iunior, vna cum lxxix. sanctis- simis Episcopis, ante confessionem B. Petri Apostolor. Principis, praesidens mult- totum, sanctorum Ratum testimonia, et borantes, venerari, et adorare sacras ima- gines in ear. concilio censuerunt. Porro et praedecessor noster et c. Stephanus Pa- pa similiter cum Episcopis partium Fran- ciae, atq. Italiae praesidens in basilica Sal- uatoris D. N. Iesu Christi, quae appella- tur Constantiniana, praedecessoris sui re- nescibile concilium confirmans, atque am- plectens, et adorari, atq. venerari sacras imagines statuerunt. *Idem Hadria. ad Caro- lum cap. 6. 3. et c. 5. vide c. 7. 0. et c. 2. et c. 7. 2. ab. 13. et c. 7. 6. ab. 5. et c. 8. 0. ab. c. 2. et c. 8. 4. ab. 3. et c. 9. 0. ab. 19. et c. 9. 5. ab. 2. 4.*

CAP. XXXIII.

NOS diuina docente gratia, dum idem adesset legatus (imparatoris) conuocata to- ta, quae apud nos est Ecclesia, decreuimus, et statuimus, neque professi sumus coram ipso, et coram Ecclesia Dei, sicut et profi- temur, nos pro deiectione Ignatii, vel con- secratione Photii numquam misisse, et c.

Nicol. epist. 1. prope finem. omnibus fidelib. in- cipi. Quae apud CP. et in epist. ad Episcopos, et clerum CP. incip. *Haec quae nuper, post prius quae relata est ab. 11. x. synod. CP. sub Hadr. II. actio. 7. et in c. 1. CAP. XXXIV.*

TVNC conuocato multarum provin- ciarum occidentalium regionum sanctis, Episcoporum coetu, et collecta sancta sy- nodo in ecclesia Dei, vbi B. Petrus Apo- stolor. Princeps corpore floret, et virtutibus emicat: deinde propter frigidiorum locum in ecclesia Saluatoris, quae ab au- ctore vocatur Constantiniana, et quae pri- ma in toto terrarum orbe constructa est, ibiq. recitatis omnibus scripturis de Graeco sermone in Latinum conuersis, etc. in quibus omnib. id est Ignatii contine- batur, deductus in medium Zacharias Epi- scopus (scilicet) c. Quae autem in eadem venerabili, et sancta synodo et c. de Igna- tio Patriarcha, et Photio et c. et de sacris imaginibus statuimus, et promulgauimus; insuper autem, quid in alia synodo a nobis olim collecta de quaerimus aduersus eos, qui diuinitatem D. N. Iesu Christi cum Valentino, Mani, Apollinari, et Eutyche, ac sectatorib. eor. contra primum Pasto- rem, et Apostolum, qui Christum tantum carne passum dicit, passibilem ore sacrile- go, in quibusd. regionib. vestris praedicare dicuntur, subter adnoxis capitulis declara- tum. *Cap. 1. Photius, qui ex schismatico- rum et c. Idem Nicolaus in d. epist. ad Epi- scopos, et clerum CP. incip. Haec quae nuper, lecta in dicta 11. x. syno. CP. actio. 7. et in alia epist. siue fragmen. cuius initium, His ita se ha- bentib. quod fragmentum existat post epist. ad Photium incip. Postquam B. Petro.*

CAP. XXXV.

IN causa sacrarum imaginum ante sanctis. Methodium, quinimmo et ante synodum Nicaenam sub Irene congrega- tam, cum adhuc hoc schisma nouiter es- set exortum, et Constantinop. pacis cun- ctis more pestilentiae inuasisset: Romani Praefules Gregorius inter ceteros, et Ste- phanus conuocatis Episcopis occidenta- lium regionum, inueniuntur fortiter di- micasse, et hoc sanditus condemnasse. *Nicol. in epist. incip. Proposueramus ad Micha. Imp. post med.*

CAP.

CAP. XXXVI.

PERVENIENTES missi nostri CP. et c. spretis, monitis nostris, contem- ptis et epistolis sibi a nobis coram tota Ec- clesia nostra datis, immo postposito timo- re Dei, sicuti postea claruit; in contrarium vesterunt omnia, quae sibi fuerant impe- rata. Verum de his a nobis collectoribus sanctorum Episcoporum, occidentalium re- gionum concilio et c. Contigit illis, quem- admodum Vitali quondam, et Miseno Epi- scopis et c. *Nicol. in ep. ad eund. Mich. Imp. incip. Quanto maiora, ante med.*

† in qua † redolet

CAP. XXXVII.

CHRISTOPROSTERA confessor Papa Martinus Cyprianus Alexandrinum, Ser- gium, Pyrrhum, et Paulum CP. solis co- rum in sua sacra synodo scriptis recensi- tis, damnationi contradidit. *Idem Nicol. in d. epist. incip. Quanto maiora, ad eund. Micha. Imp. post med.*

CAP. XXXVIII.

SYNODVS quae vestris temporib. in basilica beati Petri Apostoli pro non- nullis malis eradicanis, et maxime pro causa domini Formosi sanctissimi Papae acta est, vestro Imperiali consensu, et ven- erabilium Episcoporum, ac optimatum vestrorum roboretur, et perpetua stabi- lita seruetur, quae non inuidiae zelo, sed rectitudinis gratia canonice est pera- cta. *Rauen. sub Ioan. 18. parte 3. 6. 3. ad Lam- bertum Imper.* CAP. XXXIX.

ANNO ab incarnatione Domini mil- lesimo septuagesimo quarto, Pontificatus vero Domini Gregorii Papae anno secun- do, indictione tertridecima, celebravit ip- se Dominus Gregorius Papa Romae syn- odum a vi. Kal. Martii vsque ad II. Kal. praedicti mensis; vbi interfuit Archiepi- scoporum, et Episcoporum, et Abbatum multitudo, atque diuersi ordinis clerico- rum, et laicor. copia. *Synod. Rom. sub Gre- gor. vii. habita anno 2. sui Pontificatus.*

CAP. XL.

ANNO ab incarnatione Domini mil- lesimo septuagesimo quinto, indictione quartadecima, celebravit dominus Gre- gorius Papa synodum in ecclesia Domini Saluatoris, quae Constantiniana dicitur, vbi interfuit Episcoporum, et Abbatum,

atq. diuersi ordinis clericorum, et laico- rum copia. *Synodus Rom. sub Grego. vii. ha- bita anno 3. CAP. XLI.*

ANNO ab incarnatione Domini mil- lesimo septuagesimo octauo, Pontificatus vero domini Gregorii Papae septimi, an- no quinto, celebravit ipse dominus Gre- gorius Papa synodum, vbi interfuere Ar- chiepiscopi, Episcopi diuersarum urbium fere numero centum, nec non Abbatum, ac diuersorum ordinum clericorum, et laicorum innumerabilis multitudo, in qua Apostolica constituta corroborans, multa, quae corrigenda erant, correxit, et quae corroboranda, firmavit. *Synodus Rom. sub Grego. vii. habita anno 5. sui Pontificatus.* CAP. XLII.

ANNO ab incarnatione Domini mil- lesimo septuagesimo octauo, Pontificatus vero domini Gregorii septimi Papae sex- to, tertio decimo Kalen. Decembris, indi- ctione secunda, celebrata est synodus Ro- mae in ecclesia sancti Saluatoris: pro re- stauracione Ecclesiae sanctae; *Synod. Rom. sub Grego. vii. anno 6. sui Pontificatus.* CAP. XLIII.

ANNO ab incarnatione sempiterni principii millesimo septuagesimo nono, mense Februario, indictione secunda, Pon- tificatus vero domini Gregorii vniuersa- lis Pontificis septimi anno sexto, ex prae- cepto sedis Apostolicae conuenerunt sim- plici, et diuersarum prouinciaram Archie- piscopi, Episcopi, religiosaeq. personae, vt sanctam synodum celebrarent. CAP. XLIV.

ANNO ab incarnatione Domini mil- lesimo octuagesimo, Pontificatus vero do- mini Gregorii septimi Papae anno septi- mo, indictione tertia, celebravit ipse do- minus Papa synodum Romae, vbi interfue- runt Archiepiscopi, et Episcopi diuersar. urbium, nec non et Abbatum, ac diuersor. ordinum, clericorum, et laicorum in nu- merabilis multitudo; in qua Apostolica constituta corroborans, multa quae corri- genda erant, correxit, et quae corroboran- da, firmavit. CAP. XLV.

ANNO ab incarnatione Domini mil- lesimo octuagesimo primo, Pontificatus vero domini Gregorii septimi Papae an- ce iiij no octa-

no octavo, praesidente eodem Apostolico, celebrata est synodus Romae in basilica eiusdem Salvatoris, ac Redemptoris nostri Iesu Christi.

CAP. XLVI.

ANNO ab incarnatione Domini millesimo octuagesimo quarto, Pontificatus vero domini Gregorii Papae septimi, anno decimo, quatuordecimo Kalendas Decembris; Praesidente eodem Apostolico, celebrata est tribus diebus in Lateranensi basilica synodus, in qua fuerunt Archiepiscopi, Episcopi, et Abbates Campani, et de Principatu, atque Apulia, pauci quoque Gallicani, nam plurimos Henrici tyranni perfidia iter retro vertere compulsi. Tres autem synodos quadragésimales eiusdem Henrici persecutio praepediuit. Syno. Roma. Grego. VII. anno 10. sui Pontificatus.

CAP. XLVII.

S. V. S. C. E. P. I. M. V. S. sanctas, et vniuersales V. synodos beatorum, et Deo acceptabilium Patrum etc. Et synodum, quae facta est in vrbe Roma tempore Martini Papae beatis, Indi. G. IX. Imperante Constantino piissimo anno IX. Angli. syn. II. ex Beda lib. 4. c. 17. Angli. histor. ecclési.

CAP. XLVIII.

VICTOR constituit, vt necessitate faciente, vnicuique inuentus fuisset, qui eumque hominum ex gentibus veniens et c. baptizaretur; et c. Et fecit concilium in Breoliarione facta cum presbyteris, ac diaconibus acerbis quoque Theophilo Alexandriae Episcopo constituit, vt a xiiii. Idibus primi mensis vsque ad xii. die dominica custodiatur sanctum Pascha. Dana. in victore.

CAP. XLIX.

CONGREGANTES sacerdotes concilium, ordinauerunt in locum (Liberii) Episcopum Felicem presbyterum venerabilem virum. Et fecit concilium Felicis et inuenit duos Episcopos consentientes: Constantio Augusto Ariano, nomine Ursatium, et Valente; et damnauit eos in concilio XLIX. Episcoporum. Et postea Constantius Imp. vna cum Ursatio, et Valente conuocauerunt aliquos, qui ex fecerunt Ariana erant, et quasi facto concilio misit, et reuocauit Liberium de coemeterio Beati Agnetis, vbi federat. Et ingressus Romam,

in ipsa hora Constantius Aug. fecit concilium cum haereticis, simul etiam cum Ursatio, et Valente, et eiecit Felicem de Episcopatu, qui erat catholicus, et reuocauit Liberium. Damasia Liberio.

CAP. L.

C. V. M. (Damaso) ordinatur sub contentione Ursinust. Et factu concilio sacerdotum, constituerunt Damasum, quia fortior, et plurima multitudo erat etc. Hic constitutum fecit de Ecclesia. Hic inuidiose accusatus, ac incriminatus de adulterio, facta synodo purgatus est a XLIV. Episcopis, qui etiam damnauerunt Concordium, et Callistum diacones accusatores eius, et proiecerunt de Ecclesia. Ex Pontif. in Damaso.

CAP. LI.

FACTA synodo deponitur Eulalius a CC. LII. Episcopis, quia iuste non fuerat ordinatus, et ex consensu omnium. Ex Pontifical. in Bonifacio.

CAP. LII.

S. V. B. Felicis (terti) Episcopatu relatio venit de Graecia, Petrum Alexandrinum reuocatum ab Acacio Episcopo CP. Tunc venerabilis Felix Archiepiscopus sedis Apostolicae vrbe Romae mittens Defensorem cum consilio sedis suae: et factu concilio damnauit Acacium cum Petro, et euenientibus (Meseño, et Vitali) Romani, praefatus Papa synodum fecit, et facta est discussio: et inuenit Episcopos Mesenum, et Vitalem reos, et corruptos pecunia, et eiecit eos a communione etc. Hoc factum est tempore Odoacri Regis. Ex Pontif. in Felice III.

CAP. LIII.

GELASIVS sub gesta synodica reuocauit Meseenum Episcopum ad communionem, et restituit eum ecclesiae suae sub satisfactione libelli, et purgatus est, et receptus. Ex Pontif. in Gelasio.

CAP. LIV.

EODEM tempore, ex constituto synodi, eum consilio Regis Theodorici, misit (Hormisda) in Graeciam, humanitatem ostendens sedis Apostolicae, quia Graeci obligati erant sub vinculo anathematis propter Petrum Alexandrinum, et Acacium CP. sub Ioanne CP. Episcopo. Direxit autem Euodium Episcopum Nemensem et c. Ex Pontif. in Hormisda.

CAP.

CAP. LV.

BONIFACIUS zelo ductus cum grandi amaritudine coacta synodo, sub vinculo anathematis chirographo damnauit Dioscorum, et reconciliauit clerum, qui eius ordinationi consenserat et c. Hic congregauit synodum in basilica B. Petri Apostoli, et fecit constitutum cum chirographis sacerdotum, et iurandum ab eis exegit ante confessionem B. Petri Apostoli, vt in electione Vigili diaconi post eum consentirent. Eodem tempore facta est iterum synodus et c. quia contra canones fuerat hoc factum et c. ipse Bonifacius Papa reum se confessus est maiestatis et c. ita quod in praesentia omnium sacerdotum, et cleri, et senator. ipsum constitutum incendio consumpsit. Ex Pontif. in Bonifacio. II.

CAP. LVI.

BONIFACIUS (tertius concilium habuit) in quo resederunt Episcopi LXXII. presbyteri Romani XXIII. diaconi, et clerus omnis. Sub anathemate (statuerunt): vt nullus Pontifice viuente, aut Episcopo ciuitatis suae praesumeret loqui, aut partes sibi facere, nisi tertia die depositionis eius, adunato clero et c. Ex Pontif. in Bonif. III.

CAP. LVII.

SANCTISSIMVS Theodorus conuocans vniuersos sacerdotes, et clerum in ecclesiam B. Petri Apostolorum Principis, condemnauit (Pyrrhum CP.) sub vinculo anathematis et c. iuste, canonicque depositus est. Ex Pontif. in Theodoro.

CAP. LVIII.

HIC venerabilis Papa Ioannes factu concilio sacerdotum Nouellum Episcopum, qui ab eodem Archiepiscopo (Caralitano) ordinatus fuerat, sub ditione sedis Apostolicae redintegrauit et c. Ex Pontif. in Ioan. IV. vel v.

CAP. LIX.

IUSTINIANEO occiso Philippicus haereticus in Imperiali promotus est arce: cuius et sacram. cum prauo dogmatis exaratione non post multum suscepit; sed cum Apostolicae sedis concilio respuit et c. Ex Pontif. in Constantino Papa.

CAP. LX.

GREGORIUS (tertius) fuit temporibus Leonis Imp. et Constantini filii eius, ea persecutione grassante, quae per

ipsum mota est, ad depositionem, et destructionem sacrarum imaginum D. N. Iesu Christi, et sanctae eius genitricis, omniumque sanctorum. Pro quibus idem venerabilis vir et c. quemadm. et sanctae mem. decessor ipsius direxerat, misit per Georgium presbyterum, qui humano ductus timore, non eadem scripta Imperatori porrexit et c. Quae magna comminatione Pontifex ipse voluit ab ordine sacerdotali priuare, residens in concilio: sed obsecrante tam concilio, quam optimatibus, vt non deponeretur, sed magis paenitentiae submitteretur; imposita ei digna paenitentia, iterum et c. eum ad Regiam direxit vrbeni etc. Et postea. Vnde maiore fidei ardore permotus Pontifex, synodale decretum cum sacerdotali conuentu celebrauit, coram sacrosancta confessione sacratis. corporis B. Petri Apostoli, residens cum eod. et c. Antonino Gradense Archiepiscopo cum ceteris Episcopis Hesperiae istius, et aliis partibus, innumeris, seu presbyteris sanctae huius Apostolicae sedis, adstantibus diaconibus, vel cuncto clero, nobilibus, etiam Consulibus, et reliquis Christianis plebibus simul; et decreuit, vt si quis deinceps antiquae consuetudinis Apostolicae Ecclesiae fidelem usum contempnens, et c. sacrar. imaginum depositus, vel destructor et c. extiterit: sit extorris a corpore, et sanguine D. N. Iesu Christi, vel totius Ecclesiae unitate, atque compage et c. Et postea. Hoc etiam constituit secundum constitutum seruatum, quod a collegio sacerdotum coram sacro corpore B. Petri factum est, pro celebrandis sollempniis vigiliis, atque missis, et c. vt in oratorio nomini eor. dedicato et c. a monachis vigiliae celebrarentur, et a presbyteris hebdomadariis missarum sollempnia et c. Ex Pontif. in Grego. III.

CAP. LXI.

MENSE Aprili, Indi. VII. Stephanus sanctus. Papa congregauit diuersos Episcopos Tusciae, atque Campaniae, et aliquantos istius Italiae prouinciae. Quibus omnibus congregatis concilium peractum est in basilica Salvatoris D. N. Iesu Christi iuxta Lateranum. In quo damnatus est Constantinus inuasor Apostolicae sedis: et omnis populus accepit paenitentiam, quia de ma-

constitutum
† xiv.

de manib. ipsius communionem suscepit. Tunc allatis sacratissimis canonib. eisque liquido perferutatis, prolata est sententia ab eod. sacerdotali concilio, sub anathemate interdicentes: vt nullus vniquam praesumat laicos. neq. ex alio ordine, nisi per distinctos gradus ascendens diaconus, aut presbyter Cardinalis factus fuerit, ad sacri Pontificatus honorem promoueri. Et alia plura, quae canonica indigebant correctione, in eodem concilio statuerunt emendanda et c. Ex Pontif. in Stephano III.

CAP. LXII.

CAROLVS Rex, dum in basilica Petri beati Apostoli cum magno honore susceptus fuisset, fecit in ead. ecclesia congregari Archiepiscopos, et Episcopos, et Abbates, et omnes nobilitates Francor. atque Romanor. et sedentes pariter tam magnus Rex, quam beatus Pontifex (Leo), fecerunt residere sanctis. Archiepiscopos, seu Episcopos, et Abbates, stante reliquo clero, seu optimatib. Francor. et Romanor. Vt crimina, quae aduersus alium Pontificem dicta fuerant, delirarent. Quae vniuersi Archiepiscopi, Episcopi, et Abbates vnanimiter audientes, dixerunt: Nos sedem Apostolicam, quae est caput omnium Dei ecclesiar. iudicare non audemus: ipsa autem a nemine iudicatur; quemadm. et antiquitus mos fuit. Sed sicut ipse sanctis Pontifex consueuit, obediemus canonicè et c. Ex Pontif. in Leone III.

CAP. LXIII.

NICOLAVS Pontifex concilium cum Episcopis, Archiepiscopis, atq. clericis in domo, quae dicitur Leoniana fecit: et Archiepiscopum (Ioannem Rauennat.) cum Imperialib. nuntiis audiuit. Archiepiscopus itaq. reum se dicebat esse, misericordiam a summo Pontifice, cum vniuerso expetiuit concilio et c. Et postea Pontifex in basilica Saluatoris, quae Constantiniana dicitur, cum omnib. Episcopis, et cuncto clero, altero die descendit et c. et de crimine haereseos, quo impetebatur (Archiepiscopus) se expurgauit, quem communioni ipse Papa restituit et c. Ex Pontif. in Nicolao.

CAP. LXIV.

DEINDE in Galliam transitum faciens, anno Incarn. Domin. DCCC LXXIX.

quintodecimo Kalen. Septemb. Indiēt. XI. anno Pontif. sui et c. sexto, apud Treacas ciuitatem, in praesentia domini Ludouici serenissimi Regis, concilium permaximū celebravit. Ex Pontif. in Ioan. VII. vel IX.

CAP. LXV.

VRBANVS (secundus) sex concilia celebravit. vnum apud Clarum montem: alterum apud Guardastallum Langobardiae, in quo fecit praefationem de festiuitatib. B. Mariae Virginis: aliud vero apud Melfiam: et alterum Romae in ecclesia B. Petri: aliud apud Troiam in Apulia: et aliud apud Placentiam. In quib. conciliis, quidquid praedecessor suus Gregorius de stabilimento Ecclesiae fecerat, et ipse firmavit. Ex Pontif. in Urbano II.

CAP. LXVI.

EO anno Dominus Papa (Paschalis II.) in Tuscia apud Florentiam concilium celebravit, in quo cum Episcopo loci de Antichristo, quia cum natum dicebat, satis disputatum est; sed frequentia populi et c. nec concilium finem, nec disputatio deliberationem suscepit. In Langobardia apud Guardastallum celebravit concilium: in quo quidem de inuestituris, de hominiis, et sacramentis Episcopor. laicis exhibitis, exhibendisq. certis capitulis statutum est. Sic pertransiuit vsque in Franciam, et Treacis concilium celebravit, in quo multa, quae ordinanda erant, ordinavit; et quae destruenda erant, bono fine destruxit. Ex Pontif. in Paschali II.

CAP. LXVII.

INNOCENTIVS Papa nullum in Vrbe subsidium habens, cum Cardinalib. in duab. galeis transiit in Galliam: et a Rege Francor. honorifice receptus est. Postquam in Claramonte, et Remis celebrasset concilia, in reditu pacificatur Ianuensibus, et Pisanis. Et postea Lotarius Imp. Christianis. rediit in Teutoniā, Papa Romanam; vbi sollempni celebrato concilio sepultus est. Ex Pontif. in Innocen. II.

CAP. LXVIII.

NICOLAVS Papa scribit a tali praesumptione (Photii) cessandum, suoque decreto (cum) non obedientem cum complicibus sacra dignitate nudat, et cum fautoribus anathema fore decernit. Iam dictis

missis

missis suis primitus sententiam secundum exempla reuer. memor. Felicis Papae in Vitalem, et Misenum Episcopos similiter excedentes, synodaliter inferens et c. Et postea Tu vero Tuor Hadriane, iniurias propriae sedis protinus vindicasti. Nam

synodo mox apud B. Petrum collecta, profanum codicem illum (CP. synodi contra Nicolaum) cremari censuisti, et ita fieri apud CP. si qua exemplaria eius ibidem inuenirentur, mandasti et c. Anast. bibliothec. in praesa. 118. syno. CP. sub Hadr. II.

De constitutis Romanorum Pontificum,

praeter suprascripta.

TIT. XXV.

CAP. I.

De consec. d. 1. iubemus. 59.

HORTAMVR vos, sicut et in hac sancta Ecclesia constitutum habemus, vt semper testes vobiscum sacerdotes, et diaconos habeatis, et c. Quoniam et in hac sancta sede constitutum habemus: vt duo presbyteri, vel tres diaconi in omni loco Episcopum non deserant et c. Lucius ep. vni. post prim. Ansel. lib. 6. c. 133. Tarrac. lib. 3. c. 5. 1.

CAP. II.

PIVS constituit haereticum venientem ex Iudaeor. haeresi suscipi, et baptizari: Et constitutum de Ecclesia fecit: Dam. in Pio.

CAP. III.

ZEPHYRINVS constituit, vt praesentib. clericis, et laicis fidelibus, siue clericis, siue leuita, siue sacerdos ordinetur. Et fecit constitutum de Ecclesia: vt patenas vitreas ministrantes sacerdotes portarent; dum Episcopus missam celebraret: et vt sacerdotes omnes astarent, dum sic missae celebrarentur. Dam. in Zephyr.

CAP. IV.

SILVESTER fecit constitutum etiam de omni Ecclesia: Dam. in Siluest.

CAP. V.

MARCVS constituit, vt Episcopus Ostiensis, qui consecrat Episcopos Vrbs; tunc pallio vteretur, et ab eodem Episcopus vrbs Romae consecraretur. Et constitutum de omni ecclesiastico ordine fecit: Dam. in Marco.

CAP. VI.

IVLIVS constitutum fecit, vt nullus clericus caussam quamlibet in publico ageret, nisi in ecclesia: et vt notitia, quae omnib. fidem facit, per notarios colligeretur et c. Dam. in Iulio.

CAP. VII.

SYRICIVS constitutum fecit de om-

ni Ecclesia, et contra omnes haereses: et disperfit per vniuersum mundum, ac per omnes prouincias; vt in omni archiuo ecclesiae conseruaretur, ob oppugnationem contra omnes haereses. Hic constituit, vt nullus presbyter missas celebraret per omnem hebdomadam, nisi consecraretur Episcopi loci designati susciperet declaratum, quod declaratur fermentum. (Item alia constituit). Ex Pontif. in Syrico.

CAP. VIII.

ANASTASIVS constituit, vt quotienscumque sancta Euangelia recitarentur, sacerdotes non sederent, sed curui starent. Hic fecit constitutum de Ecclesia: Et postea. Et hoc constituit, [nulla ratione

Dist. 98. c. 1.

transmarinum hominem in clericatus honorem suscipi, nisi quinquae Episcoporum designaret chirographus et c. Ex Pontif. in Anast. Viden. Siluester in epilo. concil. Rom. in fine. Ansel. lib. 7. c. 19. Tarracelli. 3. c. 39.

CAP. IX.

INNOCENTIVS constitutum fecit de omni Ecclesia, et de regulis monasteriorum, et de Iudaeis, et de paganis, et c. Et hoc constituit; vt qui natus fuerit de Christiana, denuo nasci debeat per baptismum, hoc est, baptizari: quod Pelagius damnabat. (Item alia constituit). Ex Pontif. in Innocen.

CAP. X.

CAELESTINVS multa constituta fecit: et constituit, vt psalmi David clante sacrificium psallerentur antiphonatum ex omnibus et c. Hic fecit constitutum de omni Ecclesia maxime, et de religionibus; quod hodie archiuus ecclesiae tenetur reconditum. Ex Pontif. in Caelest.

CAP. XI.

POST transitum (Felicis III.) factum est a presbyteris, et diaconis constitutum de omni

De falsis conciliis, aut veris corruptis, item

de falsis, aut corruptis decretis Pontificum Romanorum, et de falsis Episcopis, aut Legatis, et subscriptionibus conciliorum.

TIT. XXVI.

CAP. I.

QUONIAM quidem apparuit Phozium, post prolatam contra se iustissimam sententiam, et damnationem a sanctis. Papa Nicolao, propter nequissimam inuasionem CP. ecclesiae, cum aliis malis operibus suis, etiam quosdam nequam, et adulatorem de plebis, et vicis inuenisse, et Vicarios hos sanctissimum Patriarchalium sedium Orientis nominasse, ac proposuisse, atque cum his ecclesiam malignantium, et concilium vanitatis colligens, depositorias accusationes, et crimina contra beatissimum Papam Nicolaurum commouisse, et anathema contra eum et eorum promulgasse et c. Anathematizamus quidem primitus praedictum Phozium, etiam propter huiusmodi causam, deinde vero et omnem, qui a modo calliditatem fraudulenter egerit, et verbum veritatis adulterauerit, et falsos Vicarios simulauerit, vel libros dictatu mendaci finxerit, et ad propriorum fauorem votorum commentus fuerit, quemadmodum et fortissimi pietatis athleta Martinus sanctissimus Papa Romanus tales synodice pepulit. VIII. synod. CP. sub Hadr. II. cap. 6. Martinus in concilio Later. c. 20.

CAP. II.

SI quis, secundum scelerosos haereticos, quocumque modo, aut verbo, aut tempore, aut loco, terminos remouens illicite, quos posuerunt firmiter sancti catholicae Ecclesiae Patres, id est, sanctae, et vniuersales quinque synodi; nouitates temere exquirere, et fidei alterius expositiones, aut typos, vel leges, aut definitiones, aut libellos, aut epistolas, aut conscripta, aut subscriptiones, aut testimonia falsa, aut synodos, aut gesta monumentorum, aut ordinationes vacuas, et ecclesiasticae regulae

incognitas, aut loci seruaturas incongruas, et irrationabiles, et compendiose, si quid aliud impiissimis haereticis consuetum est agere, per diabolicam operationem tortuose, et callide agit, contra pias orthodoxorum catholicae Ecclesiae et c. operationes et c. et vsque in finem sine paenitentia permanet: haec impie agens, huiusmodi in saecula saeculorum, condemnatus sit: et dicat omnis populus, Fiat, fiat. Martinus in Lateran. concilio secretario 5. cap. 20. refertur in IX. synod. CP. sub Hadr. II. actio. 8. et cap. 6.

CAP. III.

QUIA quorundam haereticorum, versuta nequitia, ad conturbandam aliorum simplicitatem, epistolam meam, quam ad beatae memoriae Flavianum dedi, falsasse, et falsam esse, vel perhibetur, ut commutatis quibusdam verbis, vel syllabis, receptorem me Nestoriani erroris asserat: obsecro venerabilem clementiam vestram, ut eandem epistolam et c. in Graecum sermonem iubeatis integre, diligenterque, translata, per idoneum latorem sub vestri signaculi impressione deferri, tradendam iudicibus Alexandrinis, qui eam clero, et plebi ipsius ciuitatis, cum praedictorum Episcoporum praedicationibus, qui et meo scripto consentiunt, faciant recitari; ut agnoscant, se fallacium hominum fraude ulterius decipi non debere. Leo epist. 67. ad Marcian. imperat. in fine.

CAP. IV.

EPHESIANAM synodum perferuntantes, de Adelfio, et Saba, et ceteris aliis, qui illic dicuntur esse damnati, omnino nihil inuenimus. Et existimamus, quia sicut Chalcedonensis synodus in vno loco ab ecclesia CP. falsata est, sic aliquid in Ephesina synodo factum est. Caritas ergo vestra vetustos omnino codices eiusdem synodi requirat: et c. Nouis codicibus passim non credat

credat et c. Romani autem codices multo veriores sunt, quam Graeci. quia nostri, sicut non acumina, ita nec imposturas habent. Gregor. lib. 5. regist. epist. 14. c. 14. Narsi Comiti. Vide eund. lib. 6. epist. 31. c. 195. indict. 15.

CAP. V.

QUIA ex annotatione haeretici codicis, qui ad me ex Regia vrbe transmissus est, agnouit; per hoc quod quaedam capitula catholica cum haereticis fuerant reprehensa; quia quidam illam Ephesinam primam synodum in eadem vrbe existimant, quae quondam ab haereticis traditur esse composita et c. Illa enim synodus, quae sub primae Ephesinae imagine facta est, quaedam in se oblata capitula asserit approbata, quae sunt Caelestii, atque Pelagii praedicamenta et c. Idem Gregor. lib. 7. regist. epist. 47. indict. 2. ad Anast. Antioch. prope suum.

CAP. VI.

SICUT synodus sub Constantino, et Irene facta indicat. In cuius initio, id est in epistola beatae mem. Praefulsi Hadriani, quantum idem Pontifex illam praesumptionem, qua ex laicis quidam subito tonsurantur, et in Episcoporum numerum exacerbate profiliunt, damnauerit, et c. inuenietis. Si tamen non falsata Graecorum more, sed sicut a sede missa est Apostolica, penes ecclesiam Constantinopolitanam haec tenus perseuerat. Nicol. ad Mich. Imper. post principium.

CAP. VII.

CVM legati vestri venerint, mittite quaesumus et epistolas authenticas, quas per Radualdum, et Zachariam dudum Episcopos misimus, vestrae scilicet eminentiae, atque synodo; quae tunc pro sacris imaginibus esse colligenda putabatur: quatenus si tales permanent apud vos, quales a nobis constat fuisse transmissas, apud nos inuestigentur: sicque de cetero falso dicentium, alia nos scripserit, praeter quae misimus, labia conticescant. Si vero quaedam in eis habentur inserta, quae nos scribi non iussimus, nec mitti voluimus, diligenter scrutemur; et cuius culpa sit actum, reperiamus. Nicol. in ead. epist. ad Mich. Imper. ante fin.

CAP. VIII.

QUIA superius de falsatae epistolae per iam dictos tunc Radualdum, et Zachariam Episcopos ad te directae scriptura

memoriam fecimus; restat, ut partim loca, in quibus falsata est, quantum inspectis exemplaribus Graecis, quae nobis per Leonem a secretis missi, nosse tribuitur, aperiamus, et c. Quamuis in his, quae ibidem ex caelesta sunt, nonnulla addita, multa mutata, plura subtracta reperiantur, et per omnia talia a vobis effecta sit; ut aut nihil, aut parum aliquid nos per eam de crebro dicti comministri nostri Ignatii disposuisse causa videamur et c. Et post alia. Et si quidem per vestratum aliquem tantum nefas patratum est; quoniam apud Graecos, sicut nonnulla diuersi temporis scripta testantur, familiaris est ista temeritas: miramur, et modis omnibus obstupescimus, si Regius excellentiae tuae honor, qui iudicium diligit, ad tantum potuerit dedecus incuruaret et c. Idem Nicol. in epist. ad eund. Mich. imp. incip. Quanto maior, circa med.

CAP. IX.

LIBROS nostros vsque ad minimum incendentes (Ariani) nec iota vnum relinquentes, propter veritatis fidem, etiam Nicaenam synodum, qua clerus, et populus imbuebatur, et maxime iam imbuti erant; in contumeliam nostram, et omnium Christianorum incenderunt, et c. Athanasius, et Aegyptiorum Episcopi ad Marcum Papam, in prin. Ansel. lib. 1. c. 59.

CAP. X.

NAM scimus in Nicaena magna synodo ccccviii. Episcoporum ab omnibus concorditer esse roboratum: non debere absque Romani Pontificis sententia concilia celebrare, nec Episcopos damnare. Licet haec, et alia quamplura necessaria ab haereticis, qui nos cotidie infestant, et perdere nituntur, ut facilius nos capere possint, sint synodica capitula incensa, nobisq. sublata. Athan. et alii ad Felice II. post prin. Ansel. lib. 2. c. 50.

CAP. XI.

CONSTANTINVS piissimus Imperator dixit: Praefens Antiochus religiosus lector, et notarius, suscipiens librum (quintae synodi) relegat. Et accipiens, aperiensque eundem librum exorsus est principium praedicti libri, qui ita continebat. Sermo sanctae memoriae Mennae Archiepiscopi Constantinopoleos ad Vigilium

ff beatissimi

beatissimum Papam Romanum, et c. Et exsurgentes Legati Apostolicae sedis Romae, exclamauerunt: Piiissime Domine, falsatus est praesens liber quintae synodi: Nequaquam relegatur sermo, qui dicitur Mennae ad Vigilium, quia fictus est: sed iube diligenter advertere praesentem librum: satisfieri enim habet piissimum vestrum imperium, quia non est tunc temporis positus in exordio, cum fierent acta in sancta quinta synodo. Iste qui dicitur sermo Mennae ad Vigilium, nuper appositus est in principio praesentis libri, eo quod xxx. anno Iustiniani diuinae memoriae obiit Mennas: Quinta autem synodus xxvi. anno Imperii eius congregata est, Episcopatum tenente huius Regiae urbis Eutychio venerabilis memoriae. Et inspicientes tam piissimus Imperator, vna cum gloriosissimis iudicib. et quibusdam ex sancta synodo Deo amabilibus Episcopis, et aperientes, ac discernentes, inueniunt tres quaterniones in principio libri additos, non habentes subnotationem numeri, qui secundum consuetudinem affiguntur in quaternionib. sed in quarto quaternione habente primum numerum, et in sequenti quaternione secundum, et tertium, atq. quartum subsequenter: alias vero, et dissimiles esse litteras eorundem in exordiis submissorum quaternionum, in quibus continebatur sermo, qui dicitur Mennae ad Vigilium, a litteris, quae prius scriptae sunt in eodem codice, et c. Et dum relegeretur septima actio, reperti sunt in ea duo libri quasi ex nomine Vigilii sanctae memoriae, qui fuit Papa Romanus et c. Et exsurgentes iterum Legati Apostolicae sedis antiquae Romae, vnaq. qui cum eis erant, Deo amabiles viri, exclamauerunt dicentes: et c. Falsatus est hic liber, sicut exordia primi libri praesentis quintae synodi et c. Dum relecta ergo fuerit, piissime Domine, ipsa definitio, inueniet Dominus omnem veritatem. Consequenter itaq. et secundum ordinem relecto eodem libro, ipsaque definitione vsque ad finem relecta, nullo modo aliquid de vna operatione in eadem definitione inuentum est contineri et c. VI. *synod. gen. CP. act. 3. in principio.*

CAP. XII.

IDEM religiosus Antiochus relegit ex eodem codice sermonem quasi Mennae quondam Patriarchae CP. ad Vigilium Papam Romanum. Et dum hic relegeretur, gloriosissimi iudices, et sanctum concilium dixerunt: Superflua etiam praesens lectio sermonis existit, quia penitus fictus, et falsus est; eo quod neque in repositis gestis hic sitis venerabilis Patriarchae epistolarum Mennae sanctae memoriae huius Regiae urbis Antiochitidis, sermo, qui dicitur Mennae ad Vigilium, inuenitur. Sed et in superius posita tertia actione, dum relegeretur primus liber gestorum sancti quinti concilii, inuenti sunt additi tres falsi quaterniones, hunc sermonem adstruentes; reliqua vero eiusdem codicis relegantur. Item relegit idem religiosissimus Antiochus exemplaria septimae, et octavae actionis sancti, et vniuersalis quinti concilii transcripta, actis principalibus reiacentibus in venerabili Patriarchio. Dum haec igitur relegerentur, gloriosissimi iudices, et sanctum concilium dixerunt: Iam dudum et praesentes septima, et octava actiones, dum relegerentur, sancti quinti concilii, declaratae sunt nobis: sed et in memoria habemus, quod tunc profecuti sunt ex parte Apostolicae sedis antiquae Romae, falsatam fuisse praedictam septimam actionem; eo quod sint fallaces duo libelli, qui in ea continentur, quasi porrecti a Vigilio Iustiniano, et Theodorae piac memoriae: ergo superflua existit etiam praefatarum duarum actionum lectio. VI. *synod. gen. CP. actio. 12. post princi.*

CAP. XIII.

SI, quod non decet, quilibet presbyter, siue diaconus, aliquam perturbationem machinando, et nostro ministerio insidiando, redarguatur falsam ab Apostolico detulisse epistolam, vel aliud quid, quod inde non conuenerit; salua fide, et integra circa Apostolicum humilitate, penes Episcopum sit potestas, vtrum eum in carcerem, aut in aliam detrudat custodiam, vsquequo et c. Apostolicam interpellat sublimitatem et c. vt dignetur decernere, quid de talib. iusto ordine lex Romana statuat, definire et c. *Tribur. 30.*

CAP.

in eodem CAP. XIV. in eodem... HAE Chiracque diximus in eodem red... de studio curantes; ne forte processu... tempore; quicquam de subicienda CP... huiusmodi Bulgaria terra statutum, vel de... huiusmodi vniuersali, et octava praeter syn... do: vel actionum illius iudicia. Graecis... hunc aliquid ad hunc praesumatur. Nam fa... miliaris est illis ista praesumptio; et singu... laris quodammodo ambitionis iudicium. Si quidem in secunda synodo contra sta... tuta magna Nicaenae synodi, et sancto... rum decreta Praefulum Romanorum, A... lexandrinae privilegia sedis, Constantinop... olitanae contulere Pontifici. Et quaedam... penes illos reperiuntur: capitula regula... rum, quae illi quidem tertiae dicunt exi... stere synodi; cum apud Latinos, nec in ve... rustissimis inuentiamur editionibus. In qua... tae quaeque synodi quibusdam codicibus, quoddam de privilegiis Constantinop... leos ostendunt capitulum; quod inter ca... nones eiusdem synodi ab vniuersa Eccle... sia veneratos nec Latinas, nec alia lingua... sub sole recipere comprobatur. Quodque... licet ab Anatolio, et Imperatore, vel fau... toribus eorum post omnia gesta synodi, et prolatos canones in absentia Romanor... loci seruatores clam depromptum existi... terit; mox tamen ibi ipsum ab eisdem loci... seruatores est repulsum; et a sede Aposto... lica et c. neque vt confirmaretur a Leone... impetrare potuit Anatolius, aut Impera... tor et c. Et alia ostendunt (Graeci) regula... rum numerosa, et praesumptuosa satis... capitula praesentis traditioni, paene omnia... valde contraria, quae a sexta falso perhi... bent synodo promulgata; cum sexta syno... dus nullam protulerit praeter fidei regula... m. Sed quas eius asseuerant regulas, lon... ge post sextam synodum; ab ipsis constat... esse penes se; priuatimque depromptas. Porro in septimae synodi codice, quia saepe... contra canones Constantinopoli ex ne... ophytis Antiochitides prouehuntur; et eo tem... pore Tarasius ex laicis Patriarcha fuerat

ordinatus, ita epistolam beatae recordationis Papae Hadriani existimant transcribendam; vt nihil in ea ex illis, quae ad praedictum Praefulum, vel contra neophytos idem Pontifex sanctissimus scripserat, vel scriptum, vel translatum Graece reperiratur. Sic igitur Graeci accepta occasione celebratorum vniuersalium conciliorum, frequenter egisse clarescunt; et nunc inueniuntur; nunc addendo, nunc absentia sociorum; nunc abscondito angulo, nunc extra synodum; nunc post synodum; astutia sua, immo fraude communibus sanctionibus abutuntur, et ad suos libitus cuncta, quae sibi visa fuerint, etiam violententer infectunt. Itaque quidquid in Latino actionum octavae synodi codice reperitur, ab omni est fide falsitatis extraneum: quidquid vero Apostolicum, siue de dioecesi Bulgariae, et apud eos sine aliunde in Graeco eiusdem synodi codice forsitan inueniatur, totum est mendacium venenis infectum. Denique disceptatio, quam coram Imperatore, Vicariis, et Bulgariae tantum super Bulgaria terra supra fuisse significauimus actam, post synodum consummatam, canonesque in viginti prolatos, et septem tantum capitulis, atque terminum fidei depromptum, et omnia haec in quinque codicibus scripta, siue compacta, et omnium subscriptionibus roborata, sed et ipsos codices plumbea bulla munitos, atque sigillatim loci seruatores traditos, Patriarchalibus sedibus deferendos, effecta est. Ne ergo Graecorum astutia, quin potius dolositas, etiam circa praesentem synodum agat, haec me admonendi causa dixisse sufficiat. *Anastasius bibliothecar. in proemio syn. iux. CP. ad Hadr. II.*

CAP. XV.

IN quinta synodo epistolam Vigilii Papae ad Mennam Patriarcham, atque libellum eiusdem Mennae in quaternionibus nouiter additis falsauerunt, vnam voluntatem, et operationem dicentes; quod coram Principe (Constantino IV.) et synodo (secunda) claruit. *Ex Pontif. in Agathone.*

Patriarchae est conuocare Metropolitanos

omnes sibi subiectos ad synodum.

TIT. XXVII.

ff ij

CAP.

CAP. vni. PATRIARCHAE vniuersorum Metropolitanorum et c. habeant potestatem, videlicet ad conuocandum eos, vggēte necessitate ad synodalem conuentum, vel etiam ad coercendum illos et c. Sed quoniam sunt quidam Metropolitanorum, qui ne secundum vocationem Apostolici Praesulis occurrant, a mundi Principibus se detineri sine ratione euasunt; placuit talem excusationem omnimodis esse inuaidam. Cum enim Principes pro suis causis conuentus frequenter agant: impium est, ut summos Praesules ad synodos pro ecclesiasticis negotiis celebrandis impediant, vel quosdam a conciliis eor. prohibeant, licet tale impedimentum, et fictam prohibitionem Metropolitanorum suggestionē diuersis modis fieri didicerimus. Consueuerunt autem Metropolitanis bis in anno synodos facere, ideoque sicur dicunt, ad Patriarchale penitus non posse concurrere caput. Sed sancta haec, et vniuersalis synodus, nec concilia, quae a Metropolitanis fiunt, interdicens, multo magis illa nouit rationabiliora esse, ac utiliora Metropolitanorum conciliis, quae a Patriarchali sede congregantur: et idcirco haec fieri exigit. A Metropolitanis vnus quidem prouinciae dispositio efficitur: a Patriarcha vero saepe totius caussa dioec-

seos dispensatur, ac per hoc communis utilitas prouidetur. Propter quod et speciale ius, propter generale bonum praeponi conuenit, cum a maioribus super hoc facta fuerit adlocatio. Quamuis apud quosdam Metropolitanorum antiqua consuetudo, et canonica traditio per contemptum ipsorum postposita videatur, non concurrentibus eis ad committendam profectum, quos leges Ecclesiae de seorsum demnantes, omnineculatioe remota, subiacere vocationibus propriis Patriarchae, siue cum communiter, siue cum sigillatim factae fuerint, exigunt, etc. Quisquis ergo Metropolitanum proprium Patriarcham contempserit, et vocationem eius, quae siue ad vnum, et solum, siue ad plures, siue ad omnes sit, et absque validissima et gratatione, vel paganorum incursum non obediuerit, et per totos duos menses post notitiam vocationis ad propriam venire Patriarcham minime festinauerit, vel si quocumque modo latitauerit, aut non cognoscere nuntium ab illo missum temptauerit, segregetur. Si vero intra vnum annum eandem contumaciam, et inobedientiam demonstrauerit, deponatur omnimodis, et ab omni sacerdotali operatione decidatur, atque a dignitate, et honore, qui Metropolitanis conuenit, propellatur. Is autem, qui huic definitioni non obediuerit, etiam anathema sit. Cap. 17. syn. iux. CP. sub Hadr. II.

Archiepiscopi est vocare Episcopos ad concilium. TIT. XXIX.

VIDE supra libro tertio titulo decimo. Adde cap. vnicum.

Dist. 92. si quis. c. 8. SI Episcopus vacans ecclesiam vacantem surripiat sine perfecta synodo, abiiciatur, etsi a plebe recipiatur. Illam vero perfectam synodum dicimus, in qua Metro-

politanius interest. Antio. 16. Chalce. act. 12. G. 11. L. Mart. Brac. c. 9. Vide syn. Trosle. in prin. Burc. li. 1. c. 39. luo par. 5. c. 15. o. decr. Caesar. lib. 4. c. 8. 8. Tarrac. lib. 6. c. 69.

Ne Archiepiscopus conuocet aliena concilia. TIT. XXIX.

CAP.

CAP. vni. VIS vnaquaeq. prouincia sit contenta conciliis, nec ultra Hilarius audeat conuentus indicere synodales, et sacerdotum Domini iudicia se in-

terferendo turbare; qui non tantum nouerit se ab alieno iure depulsum, sed etiam Viennensis prouinciae, quam male usurpauerat, potestate priuatum. Leo epi. 67. vel 87. Episcopis Viennen. prouin. ante fin.

Synodus prouincialis singulis annis saltem semel cogatur. TIT. XXX.

CAP. I.

11. q. 3. c. 73. seruetur.

SINGVLIS annis bis in vnaquaque prouincia synodus omnium Episcoporum eius prouinciae fiat. Ab eis inquiratur de excommunicatis a singulis Episcopis, an affectu potius, quam ex iusta causa excommunicati sint, et de aliis rebus. Si merito, ab omnibus seruetur excommunicatio, quoad eisdem mitior sententia placeat. Fiant autem synodi altera ante quadragesimam, vt omni contentione sublata munus Deo mundum offeratur: altera tempore autumni. Nicae. c. 5. Aquisg. c. 42. Tribur. c. 2. Burc. lib. 11. cap. 36. luo par. 1. 4. c. 100. decr. Ansel. lib. 1. c. 168. in addit.

Dist. 18. haecatur. c. 3.

Dis. 18. c. 6. peruenit.

CAP. II.

IN aliquibus prouinciis concilia Episcoporum non fiunt, et ita negligitur correctio multarum rerum ecclesiasticarum. Itaque secundum canones sanctorum Patrum bis singulis annis in vnaquaque prouincia Episcopi conueniant, vbi Metropolitanus voluerit, vt corrigantur, quae emerferint. Qui non conuenerint, cum sani in suis sedibus sunt, neque excusatione, aut alia necessaria causa impediuntur, fraterne admoneantur. Chalce. 19. Capit. lib. 1. c. 13. luo par. 4. c. 243. decr. Ansel. lib. 6. c. 199.

CAP. III.

Dis. 18. quo uiam. 7.

CVM canon sit, vt bis annis singulis in vnaquaque prouincia in conuentu Episcoporum canonicae quaestiones fiant: ob aliquas difficultates sextae synodi Patres semel singulis annis fieri voluerunt, quod nos renouamus. Si quis magistratus hoc prohibeat, excommunicetur. Si quis Metropolitanus negligat facere, sine aliqua causa necessaria, canonicis poenis subiiciatur. Nicae. II. c. 6. luo part. 5. c. 373. decr. vide Trul. 8.

CAP. IV.

De accus. c.

SICVT olim a sanctis Patribus no-

scitur institutum, Metropolitanis singulis annis cum suis suffraganeis prouincialia non omittant concilia celebrare. In quibus de corrigendis excessibus, et moribus reformandis, praesertim in clero diligentem habeant cum Dei timore tractatum. Canonicae causas, et maxime, quae statuta sunt in hoc generali concilio relegendes, vt eas faciant obseruari, debitam poenam transgressoribus infligendo. Vt autem id valeat efficacius adimpleri, per singulas dioeceses statuunt idoneas personas, prouidas videlicet, et honestas, quae per totum annum simpliciter, et de plano, absque vlla iurisdictione, sollicitae inuestigent, quae correctione, vel reformatione sunt digna, et ea fideliter perferant ad Metropolitanum, et suffraganeos in concilio subsequenti, vt super his, et aliis, prout utilitati, et honestati congruerit, prouida deliberatione procedant, et quod statuerint, faciant obseruari, publicantes ea in Episcopalis synodis annuatim per singulas dioeceses celebrandis. Quisquis autem hoc salutare statutum neglexerit adimplere, a suis beneficiis, et executione officii suspendatur, donec per superioris arbitrium eius suspensio relaxetur. Inno. III. in concil. gen. Lat. c. 6.

CAP. V.

SI quis officium publicum Iudaei commiserit, per prouinciale concilium, quod singulis praecipimus annis celebrari, mentione praemissa, distractione, qua conuenit, compescatur. Inno. III. in concil. gen. Later. c. 69.

CAP. VI.

BIS in anno synodus Episcoporum fiat, et inter se dogmata religionis inquirant, et incidentes ecclesiasticas controuersias dissoluant quarta hebdomada Pentecostes, et XII. die Hyperberetaei (14. Id. Oct. L.) Ap. 37. G. 38. L.

ff iij CAP.

CAP. VII.

2. q. 6. c. 3. **SI** difficiles causae, aut maiora negotia orta fuerint, ad maiorem sedem referantur. Et, si illic facile discerni non poterint, aut iuste terminari: ubi fuerit summorum congregata congregatio, quae per singulos annos bis fieri solet, et debet et c. *Anacle. ep. 1. ante fin.*

CAP. IIX.

QVIA saluberrime a sanctis Patribus constitutum est, binos in annis singulis Episcoporum debere esse conuentus: terni semper ex vobis ad diem III. Kal. Oct. Romam fraterno concilio sociandi occurrant et c. *Leo ep. 62. aliis ep. 4. c. 7. ad Episcopos Siciliae.*

CAP. IX.

Dis. 18. c. 2. **DE** conciliis Episcopalibus non aliud iudicamus, quam sancti Patres salubriter ordinarunt, ut scilicet bini conuentus per annos singulos habeantur, in quibus de omnibus querellis, quae inter diuersos Ecclesiae ordines nasci affolent, iudicentur. *Leo ep. 82. c. 7. ad Anast. Thesal. Burch. lib. 1. c. 43. Iuo lib. 4. tit. 2. c. 1. panor. et part. 4. c. 241. decr.*

CAP. X.

OB hoc Patres prouidentia, qua Spiritus sanctus cultores suos compungere dignatus est, incitati; bis in anno per parochias singulas concilia haberi docuerunt, ut in vnum iuxta salubris institutionis dogmata congregati, pro ecclesiasticis causis tractandis libere conuenirent et c. De conueniendis bis in anno, notum est sanctos canones constituisse; et praefinitum quidem, si possibile est, inuolabiliter conuenit custodiri. Sed si aut temporum necessitas, aut emergentes causae hoc non patiuntur impleri, semel saltem, quamuis non licuerit, sine vlla excusatione praecipimus conuenire. *Hormis. ep. 4. c. 3. ad Episcopos Hispaniae.*

CAP. XI.

QVIA de habendo bis in anno concilio, Patrum sit regulis statutum, non latet: sed ne forte aliqua impleri hoc necessitas non permittat; semel tamen sine excusatione aliqua decernimus congregari, ut expectatione concilii nihil prauium, nihil praesumatur illicitum. *Gregor. lib. 7. regist. epist. 108. vel 110. in dist. 2. ad Syagrium, et Aetherium, et alios Episcopos, post med. Vide eund. lib. 12. reg. ep. 31. ad Felicem Episcopum, in fine.*

CAP. XII.

CATHOLICA, et sanctorum Patrum iubet auctoritas, ut bis in anno pro salute populi Christiani, seu exhortatione adoptionis filiorum, synodalia debeant celebrari, et causarum canonicarum examinatio prouenire et c. In quo vobis loco ad celebranda concilia conuenire (Bonifacius) mandauerit, veniatis et c. *Greg. III. ep. 3. in prin.*

CAP. XIII.

VICE nostra volumus, ut omni anno apto tempore in Francorum prouincia concilium debeas celebrare, ut frequentia sacerdotum, siue institutis sacrorum canonum mediantibus, illic quid aduersum nullo modo audeat pullulare, et c. *Zach. ep. 4. ad Bonifacium Episcop. in fin.*

CAP. XIV.

PROPTER ecclesiasticas necessitates, et controuersiarum dissolutiones, recte placuit synodos Episcoporum in singulis prouinciis bis in anno fieri. Post tertiam hebdomadam Paschatis, ita ut quarta hebdomada Pentecostes synodus fiat, commemoratione Metropolitanus, qui prouinciales admoneat. Altera synodus fiat Idibus Oct. hoc est, x. die Hyperboretici. ut in his synodis presbyteri, et diaconi veniant, et omnes, qui iniuria se affectos dicunt, a synodo iudicentur. Non vero licet synodos fieri, nisi ab his, quibus creditae sunt Metropoles. *Anti. 20. Vid. Mart. Brae. c. 18. Troste. in prin. Capitul. lib. 1. c. 13. Burch. lib. 1. c. 44. Iuo lib. 4. tit. 2. c. 3. et 4. panor. et par. 5. c. 154. decr.*

CAP. XV.

IUXTA Nicaenos canones propter ecclesiasticas causas, quae inueteratae saepe ad perniciem populi feruntur, singulis annis synodus conuocetur, ad quam qui primas sedes in prouinciis habent, ex suis synodis duos, vel amplius, quos elegerint, Episcopos legatos eligant, et mittant. ut maior sit auctoritas ex tali congregatione. *Carth. 18. G. Carth. III. c. 2. L.*

CAP. XVI.

IN Hipponensi synodo definitum est, ut singulis annis synodus totius Africae fiat, non solum Carthagine, sed per diuersas prouincias ordine suo. quod saepe factum est in Numidia, et in Byzacio. Deinceps

ceps non sit necesse, sed quotiens communis necessitas coget; per totam Africam datis litteris, ut in hanc prouinciam veniant, aut ubi necesse sit: si necessitas non est communis, causae in suis prouinciis iudicentur. *Carth. 96. 97. G. Mil. 9. L. Afric. 62. L.*

CAP. XVII.

SECUNDVM antiquam consuetudinem et c. bis in anno (Episcopi) conuentus agant, et c. *Regien. c. 7.*

CAP. XVIII.

SYNODVM secundum constituta Patrum annis singulis placuit congregari. *Agath. 71.*

CAP. XIX.

SI similibus deinceps paginis, pro salubritate ecclesiastica, ac remediis, congregare conuentus voluerimus, constituamus; ut nullus conuentus, sine alterius conuentus denuntiatione soluatur. Itaque sequenti anno et c. xv. K. Nou. in Arausico territorio conuentum habeamus et c. *Araus. 29.*

CAP. XX.

CVNCTI Metropolitanus de comprouincialibus suis in prouincia sua annis singulis synodum debeant congregare; vt dum in vnum se fraternitas iungit, semper et censura teneatur, et caritas. *Aurel. iv. cap. 36.*

CAP. XXI.

BIS ad synodum annis singulis Metropolitanus, et comprouinciales sui in locum, quem deliberatio Metropolitanus elegerit, Deo propitiante conueniant. aut si necessitas fuerit inuitabilis, sicut praecipit auctoritas, vel semel in anno, sine cuiuslibet excusatione personae, id est, Regiae, vel priuatae, siue cuiuscumque utilitatis obstaculo, praeter infirmitatis certissimae labore praeventum, nullius occasione velaminis habeat vnusquisque concursus. Sed neque per impedimentum ordinationis Regiae, neque sub occasione utilitatis, aut causae propriae debeat a concilio separari, a apostolo praedicante: Quis nos separabit a caritate Christi? tribulatio, an angustia, an persecutio, an fames, an nuditas, an periculum, an gladius? et c. *Turon. II. c. 1.*

CAP. XXII.

IN omnibus Patrum conciliis praecipue habetur scriptum, vt intra anni circulum vnusquisque Metropolitanus Episcopus iunctis in vnum locum comprouincialibus

suis, intra prouinciam suam studeat habere concilium; vt aut si qua accesserint, caritatis emendentur studio, aut si pax Regalis, vel disciplina incunetis: Deo adiuuante permanferit, auctore bonorum omnium Deo, de caritate, et praesentia gratulentur, et c. *Aurel. v. c. 22.*

CAP. XXIII.

PRAECEPIT haec sancta, et vniuersalis synodus, vt stante priorum auctoritate canonum, quae bis in anno praecipit congregari concilia, consulta itineris longitudine, et paupertate ecclesiarum Hispaniae, semel in anno, in loco, quem Metropolitanus elegerit, Episcopi congregentur. Iudices vero locorum, aut auctores fiscalium patrimoniorum, ex decreto domini nostri Reccardi Regis simul cum sacerdotum concilio, autumnali tempore die K. Nou. in vnum conueniant, vt discant, quam pie, iuste, et humaniter cum populis agere debeant, nec iniustis uectigalibus, et immoderatis exactionibus eos premant et c. A sacerdote, et senioribus deliberetur, quid per prouincias praestare debeant Iudices, si ad concilium non uenerint. Concilium vero non soluatur, nisi prius locum elegerint, quo succedente tempore iterum ad concilium conueniantur. vt Metropolitanus non litteras destinet pro congregando concilio, si in priore tempus, et locus denuntiat. *Tolet. III. c. 18.*

CAP. XXIV.

DECRETVM est praefatis canonibus, semel in anno fieri concilium, ubi elegerit Metropolitanus Episcopus. *Emerit. c. 7.*

CAP. XXV.

ANTIQUORVM Patrum iuribus in omnibus custoditis, ad synodum post triennii tempus omnes conueniant, vt de alterna praesentialiter sospitate exhilarati, causarum exurgentium tam diuinae religionis, quam humanae necessitatis discutiant, et omnibus iustum, aequumque finem imponant. Et hoc adimplere sollicitudinis sit Metropolitanus Lugdunen. Episcopi vna cum dispositione magnifici Principis nostri prius definitis locum mediterraneum, ad quem omnes Episcopi sine labore alacres congregentur. *Mais. II. cap. 20.*

ff iiii

CAP.

CAP. XXVI.

NVLLA paene res disciplinae mores ab Ecclesia Christi magis depulit, quam sacerdotum negligentia, qui contemptis canonibus ad corrigendos ecclesiasticos mores synodum facere negligunt. Ob hoc a nobis vniuersaliter definitum est: vt quia iuxta Patrum antiqua decreta, bis in anno difficultas temporis fieri concilium non finit, saltem vel semel a nobis celebretur. Ita tamen, vt si fidei causa est, aut quaelibet alia Ecclesiae communis, generalis totius Hispaniae, et Galliciae synodus conuocetur. Si vero nec de fide, nec de communi Ecclesiae utilitate tractabitur; speciale erit concilium, prout vniuersiusque prouinciae Metropolitanus elegerit, peragendum esse. Omnes autem, qui causas contra Episcopos, ac iudices, ac potentes, aut contra quoslibet alios habere noscuntur, ad idem conciliū concurrant; et quaecumque examine synodali a quibuslibet praeue usurpata inueniuntur, Regii executoris instantia iustissime his, quibus iura sunt, reformentur. Ita vt pro compellendis iudicibus, vel saecularibus viris ad synodum Metropolitanam studio quidam executor a Principe postuletur. Quintadecima autem Kal. Iun. congreganda est in vnaquaque prouincia synodus. *Tolet. iv. c. 3.*

CAP. XXVII.

PRISCIS canonibus cauetur, vt Metropolitanus cum eorum comprouincialibus per singulos annos debeant in synodali coniungi Deo propitiante concilio et c. *Cabilo. i.*

CAP. XXVIII.

PATERNIS institutionibus obsequentes omni anno ad peragendam celebritatem concilii in Metropolitana sede, tempore, quo Principis, vel Metropolitanus electio definerit, omnes prouinciae Pontifices adfint. Quisquis Episcoporum, excepta inuitabili causa, se absentauerit, vnus anni erit excommunicatione plestendus. Quod si absque celebratione concilii, anni vnus metas transferit, omnium in commune Pontificum Carthaginis prouinciae superioris centurae sententiam obnoxius retinebit; id est, si nulla eum impediante Principis potestate, vel infirmitate, aut inuitabili causa, sed solius

propriae voluntatis libitu, sese ad celebrandum concilium non collegerit. *Tolet. xi. c. 15.*

CAP. XXIX.

BIS in anno synodus congregetur, sed quia diuersa impediunt, placuit omnibus in communi, vt Kal. Aug. in loco, qui appellatur Clofaes* hoc semel in anno congregetur. *Angli. 7.*

CAP. XXX.

RENOVAMVS canonem iubentem synodos fieri singulis annis, vbi Metropolitanus voluerit: si propter barbarorum incursionem, et alias causas non possunt bis fieri; statuimus vt semel fiat synodus Episcoporum, vbi Metropolitanus voluerit, vbi omnia ecclesiastica negotia terminentur. A festo Paschatis; et per totum Octob. qui praesentes non venerint, dum sani sunt, et necessitas, aliave causa non excusa; traterne corripiantur. *Trul. 8. vide Nicae. II. c. 6.*

CAP. XXXI.

PLACVIT huic sancto concilio, vt iuxta priorum Episcoporum singularum prouinciarum canonum instituta, annis singulis in vnaquaque prouincia K. Nou. concilium celebraturi conueniant. Quisquis Kal. Nou. pro celebratione concilii venire distulerit, excommunicationi debita subiacebit. *Tolet. xi. c. 12.*

CAP. XXXII.

STATVIMVS per annos singulos synodum congregare, vt nobis praesentibus canonum decreta, et Ecclesiae iura restaurentur et c. *Syno. Franc. Capitul. lib. 5. cap. 2.*

CAP. XXXIII.

NOS vna cum consensu Episcoporum, siue sacerdotum, seu seruorum Dei, et optimatum, eorum consilio decreuimus, vt annis singulis synodum renouare debeamus. *Syn. Suefion. sub Pipino.*

CAP. XXXIV.

BIS in anno synodus fiat. Prima synodus mense primo, quod est Kal. Mart. vbi cumq. Dominus Rex iusserit, in eius praesentia. Secunda synodus Kal. Octob. aut ad Suefiones, vel alibi, vti in Martii Kal. *Verni. sub Pipino c. 4.*

CAP. XXXV.

SI concilia, aliqua praepediente necessitate, bis fieri nequeunt; saltem in anno semel fiant. Quoniam si haec semel, vt dictum

est, in anno, per vnamquamque prouinciam celebrata fuerint; et honor ecclesiasticus vires ordinis sui obtinebit, et impudentia quorundam superbiorum clericorum quae passim auctoritate canonica calcata, auribus Imperialibus molestiam ingerit, cessabit, et impunitas diuersorum flagitiorum, locum delitescendi, quem nunc habet, non habebit, et alia multa, quae hactenus secus, quam ecclesiastica disciplina docet, inceserunt, ordinem suum seruabunt. *Paris. sub Ludou. et Loth. lib. 1. c. 26.*

CAP. XXXVI.

CVM sacri canones bis in anno concilia celebrari iubent; illud obnixè a vestra pietate deposcimus, vt saltem semel in anno libertas opportuni temporis concedatur, quod haec ad honorem Dei, et utilitatem sanctae Dei Ecclesiae, multorumque correctionem congruenter, decenterque fieri possint; quoniam si haec semel et c. *(vt in capite superiori) Parisien. sub Ludouico, et Lothario lib. 3. c. 1.*

CAP. XXXVII.

VT Principes iuxta decreta canonum, per singulas prouincias saltem bis, aut se-

mel in anno a Metropolitanis, et dioecesanis Episcopis synodice conueniri concedant: quia quaelibet confusio rerum temporalium dissoluere non debet collegium, et studium sacerdotum. *Melden. cap. 32.*

CAP. XXXVIII.

CONCILIA Episcoporum, iuxta antiquam Ecclesiae obseruantiam, et studium catholicorum Principum, nullatenus omittantur; sed per singulas quasque prouincias, saltem semel per annos singulos, cum eorum fauore, et pia exhortatione celebrentur. In eorum quoque palatiis saltem semel intra biennium Episcoporum conuentus agatur. Et quod secundum voluntatem Dei; iuxta auctoritatem scripturarum, et sacrorum canonum, ipso Deo adiuuante, inuenire potuerint, confidenter statuunt, et annuntiant. *Syn. Tullensis par. vlt. c. 7.*

CAP. XXXIX.

PROPTER ecclesiasticas curas, et altercationum solutiones, bene placuit per singulas prouincias bis in anno concilium fieri, conuocante Metropolitanis Episcopo omnes prouinciales Episcopos et c. *Mari. Brac. c. 1. 8. vide Antio. 20.*

Quo pacto concilium prouinciale publicari

extra locum concilii debeat.

TIT. XXXI.

CAP. I.

De accusa. c. 25. Greg. ix. c. 5. c. tit. in 4. collect.

SCIVT olim a sanctis Patribus noscitur institutum, Metropolitanus singulis annis cum suis suffraganeis prouincialia non omittant concilia celebrare et c. Et quod statuerint, faciant obseruari, publicantes ea in Episcopaliibus synodis, annuatim per singulas dioeceses celebrandis et c. *Innoce. III. in concil. gener. Later. c. 6.*

CAP. II.

OMNIS Episcopus, qui conuenit ad concilium, fidem suam chirographo confirmet, vt deinceps rediens ad parochiam suam compagem nostrae salutationis plebi suae innotescat; vt fide concilii declarata intemeratus ordo seruetur. *Synod. Rom. cum cc. lxxv. Episcopis sub Siluestro cap. 3.*

CAP. III.

GRANDIS populo datur emendationis correptio, si gesta synodalia, dum quandoque peraguntur, relatione Pontificum in suis parochiis publicantur. Et ideo [decernimus, vt dum in qualibet prouincia concilium agitur, vnusquisque Episcoporum admonitionibus infra sex mensium spatia omnes Abbates, presbyteros, diaconos, atq. clericos, seu etiam omnem conuentum ciuitatis ipsius, vbi praesens dignoscitur, nec non et cunctam dioecesis suae plebem aggregare nequaquam moretur: quatenus coram eis publice omnia referata, de his quae eodem anno in concilio acta, vel definita extiterint, plenissime notiores efficiantur et c. *Tolet. xvi. c. 7.*

Episco-

Episcopi veniant ad synodū prouincialem.

TIT. XXXII.

VIDE libro quarto titulo sexagesimo quinto.

Qui presbyteri, et Abbates interfint in synodis.

CAP. I.

SVB (Apostolica) auctoritate, et determinatione omnes Abbates Lombardiae ad praefatum concilium auertimus; nullamq. in hac obedientia ficticiam excusationem praetendere admonemus, atq. praecipimus. *Gregor. vii. lib. i. regist. epist. 46.*

CAP. II.

EPISTOLAE tales per fratres a Metropolitano sunt dirigendae, vt non solum cathedralis ecclesiae presbyteris, verum etiam de dioecesanis ad concilium trahant; et aliquos de filiis ecclesiae saecularibus secum adducere debeant. *Farrac. i. 3. Burch. lib. i. c. 48. Iuo par. 5. c. 158. decr.*

CAP. III.

VENIANT ad synodum Metropolitanam, et alii Episcopi, vel Abbates, seu presbyteri, quos ipsi Metropolitanam ad se venire iusserint. *Vernen. cap. 4.*

CAP. IV.

IN ipsis conciliis adsint presbyteri, et

Laici non interfunt in conciliis non

generalibus.

CAP. I.

ILLVD tamquam perosum quiddam ab auribus nostris repulimus, quod a quibusdam imperitis dicitur, non posse synodum absq. Principali praesentia celebrari: cum nusquam sacri canones conuenire saeculares Principes in conciliis sanxerint, sed solos Antistites. vnde nec interfuisse illos synodis, exceptis conciliis vniuersalib. inuenimus. Neq. enim fas est, saeculares Principes spectatores fieri rerum, quae sacerdotibus Dei nonnum-

TIT. XXXIII.

diaconi, et omnes, qui se laesos existimant, et synodi experiantur examen; adsint etiam vniuersi cuiusque Episcopi. euidit viri, quos ad Christi militiam, eiusq. Ecclesiae honorem, utilitatemq. praeparat; quatenus et ceteris ecclesiis noti sint, et studiū, ac prouidentia Episcopi ad aliorum exempla manifesta fiant. *Paris. sub Lud. et Loth. lib. i. c. 26.*

CAP. V.

QVANDO ad prouinciale Episcoporum concilium ventum fuerit, vnusquisq. Rectorum scholasticos suos eidem concilio adesse faciat, vt suam solers studia circa diuinum cultum omnibus manifestum fiat. *Paris. sub Lud. et Loth. lib. i. c. 30.*

CAP. VI.

RESIDENTIBVS in synodo venerabilibus Episcopis Hincmaro et c. et quamplurib. aliis sacerdotib. et Abbatib. stantibus diaconib. adsint quoque reliquorum graduum clero et c. venit Sigloardus et c. *Synod. apud S. Medardum in causa Hincmari, in principio.*

TIT. XXXIV.

quam eueniunt. *Synod. iix. CP. c. 17. sub Hadr. II.*

CAP. II.

SERENISSIMVS Rex (Theodoricus) taliter Deo aspirante respondit, in 6. concilia synodali esse arbitrio in tanto negotio sequenda praescribere, nec aliquid ad se, praeter reuerentiam, de ecclesiasticis negotiis pertinere, et c. *Synod. Rom. iiv. sub Symma. in med.*

CAP. III.

VBINA M legistis Imperatores antecessores vestros in synodalib. conuentibus interfuisse, nisi forsitan in quibus de

fide

T. XXXV. RES. omn. magn. et ard. ad syn. deferantur.

fide tractatum est, quae vniuersalis est, quae omnium communis est, quae non solum ad clericos, verum etiam ad laicos, et ad omnes omnino, pertinet Christianos. Vos autem non solum synodo in causa sacerdotis collectae interfuistis, verum etiam numerosa saecularium millia, forte ad videndam eius opprobrium, aggregastis. *Nicol. epist. ad Mich. Imper. in medio.*

CAP. IV.

THEODOSIVS minor sanctae synodo scribens Ephesinae primae dicit: Deputatus est igitur Candidianus magnificissimus Comes strenuor. domesticorum transire vsque ad sanctissimam synodum vestram, et in nullo quidem, quae faciendae sunt de piis dogmatib. quaestiones, seu potius expositiones, communicare. Illicitum namque est, eum, qui non sit ex ordine sanctissimorum Episcoporum ecclesiasticis intermisceri tractatib. et c. Si quidem in tantum vestra sententia Praefulum praecessit sententiam, vt non solum vestro sit iussu, a credita sibi ante omnem interrogationem, idem Antistes pulsus ecclesia; verum etiam postea in damnatione

ipius, sicut gesta illius laetocinalis synodi et c. indicant; quod numquam, ni fallimur, aliquando fuit actum; primi, et ante omnes scripseritis Episcopos. *Nicol. in eadem epistola ad Michael. Imperat. ante finem. Anselm. lib. i. cap. 72.*

CAP. V.

OPORTVNE instituum credimus initio totius adunationis, vt trium dierum spatiis percurrente ieiunio, de mysterio sanctae Trinitatis, vel aliis spiritualibus rebus, siue pro moribus sacerdotum corrigendis, nullo saecularium assistentium inter eos, habeatur collatio. *Tolet. xvii. cap. 2.*

CAP. VI.

HAS piis litteras ad tuam direximus claritatem; quatenus eos, qui praeter nostram euocationem, aut permissionem suorum Episcoporum. ibidem (in concilio) commorantur, clericos, siue intra hunc ordinem constitutos, siue aliqui eorum a propriis Episcopis sunt remoti, vel monachos, atq. laicos, quos nulla ratio ad concilium vocat, omni modo debeas de ciuitate, et ipsis locis expellere, et c. *Pulcheria Augusta ad Consularem Bithyniae, ante Chalcedonem.*

Res omnes magnae, et arduae ad synodum deferantur.

TIT. XXXV.

CAP. I.

DE his, qui communionem priuantur, seu ex clero, seu ex laico ordine ab Episcopis, per vnquamque prouinciam sententia regularis obtineat; vt hi, qui abiiciuntur, ab aliis non recipiantur et c. Placuit, annis singulis bis in anno concilia celebrari, vt communiter simul omnibus Episcopis congregatis prouinciae, discutiantur huiusmodi quaestiones. *Nicae. c. 5. Aquisg. 42. Trose. in prin. Burch. lib. i. c. 36. Iuo par. i. 4. c. 100. decr.*

CAP. II.

QUID QUID de comprouincialium Episcoporum causis (loquitur de Metropolitanis) suarumque ecclesiarum, et clericorum, ac saecularium necessitatibus agere, aut disponere necesse fuerit: hoc cum omnium consensu comprouincialium agatur Pontificum, non aliquo dominationis fa-

ctu, sed humilima, et concordi omnium administratione et c. *Nicae. c. 61. apud Iul. ep. 2. c. 23. Hadr. ad Episcopum Mediom. c. 43. Capitul. li. 7. c. 358. et in additis c. 142.*

CAP. III.

IN singulis prouinciis synodus eius prouinciae gubernet iuxta Nicaena decreta. *CP. 2. G. 3. L. Vide Nic. c. 5. Hadr. c. 9. ti. ad Episcop. Mediom. Isid. Merca. in pro. conc.*

CAP. IV.

BIS in anno synodus Episcoporum fiat, et inter se dogmata religionis inquirant, et incidentes ecclesiasticas controuersias dissoluant et c. *Ap. c. 37. G. 38. L.*

CAP. V.

SI difficiles causae, aut maiora negotia orta fuerint, ad maiorem sedem referantur. Et, si illic facile discerni non poterint, aut iuste terminari: vbi fuerit summorum congregata congregatio, quae per

singu-

singulos annos bis fieri solet, et debet et c. Anacle. epist. 1. prope fin.

CAP. VI.

SALVA in omnibus Apostolica auctoritate, quaecumque sunt ad religionis obseruantiam pertinentia, locis suis, et a suae dioeceseos synodis audiantur. Pius ep. 2. in fine.

CAP. VII.

HAS litteras de ratione paschali alterius anni praescripti et c. Sententiae meae exposui, atque edixi tenorem. Iam prudentiae tuae erit, confors mihi frater, cum vnanimis sacerdotibus nostris hanc ipsam rem in synodo religiosissima tractare; vt si nihil dispositioni nostrae resultat, nobis plenissime, aperteque rescribas. Innoc. ep. 1. ad Aurelium.

CAP. IIX.

SI causa aliqua maior extiterit, ob quam necessarium sit fratrum aduocare conuentum; binos de singulis prouinciis Episcopos, quos Metropolitanus crediderint esse mittendos, ad fraternitatem tuam venire sufficiat. Ita vt a praestituto tempore non ultra xv. dies, quo conuenerint, retardentur. Si autem in eo, quod cum fratribus tractandum, definiendumve credideris, diuersa eorum fuerit a tua voluntate sententia; ad nos omnia sub gestorum testificatione referantur, vt remotis ambiguitatibus, quod Deo placeat, decernatur. Leo ep. 5. 4. alias 8. 2. ad Anast. Thessalon. c. 10. et 11.

CAP. IX.

SALVO Romanae Ecclesiae in omnibus Primatu, manifestum est, quod illa, et c. 5. q. 4. quae sunt per vnamquamque prouinciam, et c. 2. p. item ipsius prouinciae synodus dispenset, sicut in Nicaeno constat decretum esse concilio. Hadrian. ad Ingletra. Episcopum Mediom.

Hadrian. ad Ingletra. Episcopum Mediom. c. 9. Vide CP. 2. G. 3. L. Capitul. lib. 6. cap. 287. Ansel. lib. 3. c. 88.

CAP. X.

EPISCOPVS ordinatus, qui negligit ire ad ecclesiam suam, excommunicatus sit, donec eat, aut perfecta synodus omnium Episcoporum in prouincia sua definiat, quid de eo agendum sit. Anti. 17.

(Vide Ap. 36. G. 37. L.) Si non sua culpa, si quis Epi sed populi, aliave de causa non eat, manifestus. et c. neat in honore, et ministerio, sed abstineat si quis ordi a rebus eius ecclesiae, quoad perfecta synodus decernat, quid agendum sit. Antio.

18. Mart. Brac. c. 10. et 11. Chalc. dist. 12. G. 11. L. Burch. lib. 1. cap. 37. et 40. et 41. Iuo part. 5. c. 148. et 151. et 152. decr. Ansel. lib. 6. c. 41. et 200. Caesar. lib. 3. c. 60. Tarrac. lib. 6. c. 68. et 69.

CAP. XI.

SI cogat necessitas vendere rem ecclesiasticam, consulatur Primas, qui cum consilio certi numeri Episcoporum deliberet. Si vrgueat necessitas; adhibeat Episcopus vicinos in testes, et curam habeat ostendere in synodo ecclesiae necessitates, vel obnoxius sit Deo, et synodo, et alienus ab honore suo. Carth. 2. 6. G. Carth. v. c. 4. L. Iuo par. 3. c. 153. decr. Ansel. lib. 5. c. 45.

CAP. XII.

EPISCOPIS non licet vendere praedia ecclesiae sine voluntate synodi, vel presbyteror. sine necessitate. Carth. 3. 3. G. Capit. lib. 7. c. 27. Burch. lib. 3. c. 178.

Iuo part. 3. c. 239. decr. Ansel. lib. 7. c. 148. Caesar. lib. 7. c. 70.

CAP. XIII.

DIES sancti Paschatis tempore synodi diuulgetur. Carth. 3. 4. G. Afr. 1. L. Carth. III. c. 41. L. Vide Carth. 5. 2. G. et Carth. III. c. 1. L.

CAP. XIV.

PLACVIT, vt plebes, quae numquam habuerunt proprios Episcopos, nisi ex concilio plenario vnus cuiusque prouinciae, et Primatis et c. decretum fuerit, minime accipiant. Afric. c. 65. L. Carth. 10. 1. G. Burch. lib. 1. c. 33. Iuo par. 5. c. 145. decr.

CAP. XV.

DE translatione Episcopi in synodo Episcoporum. pro vtilitate ecclesiae facienda. Carth. 14. c. 27. Iuo lib. 3. tit. 6. c. 2. panor. et par. 5. c. 125. decr.

CAP. XVI.

SI Episcopus intra duos menses eorum Metropolitanus non compareat post ordinationem, in synodo increpatus a fratribus corrigatur. Tarrac. 5.

CAP. XVII.

QUOTIENS secundum statuta Patrum sancta synodus congregatur, nullus Episcoporum aliquam prius causam suggerere audeat, quam ea, quae ad emendationem vitae, ad seueritatem regulae, ad animae remedium pertinent, siniantur. Aruer. 1. Burch. lib. 1. c. 58. Iuo lib. 4. tit. 2. c. 9. panor. et par. 5. c. 168. decr.

CAP.

De conse - CAP. XIX. POST QVAM omnia in concilio facta. d. 3. cerdotum fuerint ordinata, obseruetur, vt placuit. 25. superuenturum ipsius anni Pascha, quo Kalen. die, vel quota luna debeat suscipi, a Metropolitanis Episcopo nuntietur etc. Brac. 11. c. 9.

CAP. XIX.

DE consensu concilii sui Episcopus vester. nam de parochianis ecclesiis suis monasterium dicere potest et c. Tolet. III. c. 4. Iuo par. 3. c. 168. decr.

CAP. XX.

RE MVNERATORIA donatio Episcoporum concilium prouinciale deferatur, vt eorum conuenticia confirmetur. Tolet. III. c. 36.

CAP. XXI.

PRO PINQVI morientis Episcopi, nihil de rebus eius, absq. Metropolitanis cognitione usurpare praesumant. Quod si is, qui rebelliter, Metropolitanus fuerit, successoris eius sententiam, aut concilium sustinebunt. Tolet. III. c. 7.

CAP. XXII.

QVO plura emergunt in populo Dei noxia, et Episcopali diligentia recidenda, ad hoc plures, et frequentius necesse est conuenire Pontifices. Hac intentione conflouimus ad memoratum locum, vt fida colloquutione, quod nobis in tantis periculis, et tribulationibus agendum sit, solliciti

Iudicia de rebus grauioribus ad synodum

deferuntur.

CAP. I.

SINGVLIS annis bis in vnaquaque prouincia synodus omnium Episcoporum eius prouinciae fiat. Ab eis inquiratur de excommunicatis a lingulis Episcopis, an affectu potius, quam ex iusta causa excommunicati sint, et de aliis rebus. Si merito, ab omnibus seruetur excommunicatio, quoad eisdem mitior sententia placeat. Nicaen. c. 5. Vide Tribur. c. 2. Aquisgr. 42. Trose. in prin. Burch. lib. 1. c. 36. Iuo par. 1. 4. c. 100. decr.

CAP. II.

SALVO in omnibus Romanae Ecclesiae priuilegio, nullus Metropolitanus, absque ceterorum omnium comprouincialium Episcoporum instantia aliquorum, audiat causas eorum, quia irritae erunt, immo et causam in synodo pro facto dabit. Nicae. 1. 1. apud Iulium ep. 2. c. 14. Hygin. ep. 1. ante si. Luc. ep. 1. c. 4. Hadr. ad Episcopos. Mediom. c. 14. Capitul. lib. 7. c. 106. et in addit. c. 146. Burch. lib. 1. c. 65. Iuo par. 5. c. 99. et 174. decr. Anselm. lib. 2. c. 22. in Rom.

CAP. III.

SALVA Apostolicae Ecclesiae auctoritate, nullus Episcopus extra suam prouinciam ad iudicium deuocetur, sed euocatus ipse canonice in loco omnibus congruo, tempore synodali ab omnibus comprouincialibus Episcopis audiatur, qui concordem super eum, canonicamque proferre debent

gg

debent sententiam. Quoniam si hoc minoribus tam clericis, quam laicis concessum est, quanto magis de Episcopis seruari conuenit? *Nicae. c. 5. apud Iul. ep. 2. c. 17. Hadr. c. 18. ad Episcopum Mediom. Capitul. lib. 7. c. 3. Burch. lib. 1. c. 170. Iuo par. 5. c. 280. decr. Ansel. lib. 3. c. 88.*

CAP. IV.

3. q. 9. c. 2. CAVEANT iudices Ecclesiae, ne absente eo, cuius causa ventilatur, sententiam proferant; quia irrita erit: quippe et rationem pro actione reddent in synodo, et ut proditoris calumnia, nec eorum postea vox audiatur. *Nicae. LXIII. apud Iulium ep. 2. c. 24. Vid. Eleuthe. ep. vn. ante fin. Felix ep. 1. post prin. Hadr. c. 49. ad Episcopum Mediom. Capitul. lib. 6. c. 279. Burch. lib. 7. c. 219. Burch. lib. 16. c. 14. Iuo par. 6. c. 319. decr. Ansel. lib. 3. c. 28. Caesar. lib. 5. c. 65. Tarrac. lib. 2. c. 58.*

CAP. V.

3. q. 6. c. 17. IRRITAM esse iniustam Episcoporum damnationem decernimus; et idcirco a synodo retractandam, ita ut oppressis ab omnibus in cunctis subueniatur causis. *Nicae. LXVI. apud Iul. ep. 2. c. 27. Felix ep. 1. post prin. Hadr. c. 54. ad Episcopum Mediom. Carthag. IV. c. 28.*

CAP. VI.

SI non possint prouinciales corrigere Episcopum, ad maiorem synodum, quam illa fuit, perueniant. Et non ante instituitur accusatio, quam se inscribant simili periculo subiacerent, si quid in accusatione per calumniam obiciant. *CP. 6. G.*

CAP. VII.

16. q. 3. c. 1. PAROECIAE rusticae, vel praedia in singulis ecclesiis eius Episcopi permanent, qui ea possidet, maxime si triginta annis non uolenter possidet, et gubernat. Si vero intra xxx. annos quaestio moueatur de eis; licet ei, qui se laedi putat, mouere litem apud synodum prouinciae. *Chalced. c. 17. Trull. c. 25. Burch. lib. 3. c. 148. Iuo lib. 2. tit. 6. c. 1. panor. et par. 3. c. 106. decr. Anselm. lib. 5. cap. 26.*

CAP. VIII.

LECTA est definitio Episcoporum Orientis super depositione Photii, quae conueniebat cum ea, quae facta fuerat a synodo Rom. praesente Nicolao Papa. *Syn. IX. CP. act. 1. in med.*

CAP. IX.

IOANNES Antiochenus Episcopus

in Ephesina synodo idcirco damnatus est, quia Cyrillum anterioris, id est Alexandrinae sedis Antistitem damnare non metuit. Vnde praefata vniuersalis synodus ad Caelestinum summae sedis nostrae Pontificem scribens, inter cetera dicit: Indignetur ergo tua religiositas competenter pro his, quae facta sunt, si enim data fuerit uolentibus licentia, et maiores iniuriis sedes afferret, et contra eos, in quibus non habent potestatem, contra leges, et contra canones proferre sententias; ibunt ad ultimam confusionem Ecclesiae res. *Syn. Roman. sub Hadr. II. in allocutione 3. apud syno. IX. gener. CP. act. 7. refert etiam Nicol. ad Mich. Imp. ante med.*

CAP. X.

NOS ad supplementum uestrum fratres, et coepiscopos nostros uocauimus amplius, quam LXX. cum quibus haec, quae subter habentur inserta, regulariter tractando decreuimus, et c. Sancta synodus dixit: Haec sunt, quae deinceps propter malorum hominum insidias obseruari uolumus, et c. [Si quis Episcopus ab illis accusatoribus, qui recipiendi sunt, fuerit accusatus, postquam ipse ab eis caritatiue conuentus fuerit, ut ipsam causam emendare debeat, et eam corrigere noluerit, non olim, sed tunc ad summos Primates, causa eius canonice deferatur; qui in congruo loco infra ipsam prouinciam, tempore congruo, id est, autumnali, uel aestiuo concilio regulariter conuocare debebunt; ita ut ab omnibus eiusdem prouinciae Episcopis inibi audiatur. quo et ipse regulariter conuocatus, si eum aut infirmitas, aut alia grauis necessitas non detinuerit, adesse debeat, quia ultra prouinciae terminos accusandi ante licentia non est, quam audientia rogetur, et c. Spoliatus Episcopus ab honorabili concilio reintegretur legali ordine. Praeful uero cum omni honore statui pristino reddatur; et ipse dispositis, ordinatisque libere, atque seure diu suis, tunc regulariter intra IV. uel V. aut VII. menses, iuxta quod possibilitas ei fuerit, et non ante conuocatus ad tempus concilio in legitimo, et canonico, ueniat ad causam; et si ita iuste uideatur, accusantium propositionibus respondeat, et c. Quod [si aegrotans fuerit Episcopus

2. 2. de accus. Grego. IX. c. 8. co. tit. in 1. col. lect.

3. q. 2. si Episcopus. c. 8.

3. q. 3. c. 1.

pisopus, aut aliqua eum grauis necessitas detinuerit, pro se legatum ad synodum mittat et c. Haec fratres ad uestram, et omnium coepiscoporum opem, et defensionem in synodo unanimiter sunt decreta et c. *Felix et LXX. Episcopi epist. 2. in prin. Hadr. cap. 5. ad Episcopum Mediomat. Burch. lib. 1. c. 51. et 174. Iuo lib. 4. tit. 2. c. 7. tit. 6. c. 3. panor. et par. 5. c. 161. et 248. et 292. decr. Ansel. lib. 3. c. 88. Caesar. lib. 4. c. 18.*

CAP. XI.

5. q. 2. c. 1. CAPITVLA quaedam a sanctis Patribus tam in Nicaena synodo, quam et in hac sede constituta ponamus et c. [Si Primates accusatores Episcoporum cum eis pacificare familiariter minime potuerint; tunc tempore legitimo eos ad synodum canonice conuocatum, non intra angusta tempora, canonice conuocent; et non prius, quam eis per scripta significant, quid eis opponitur, ut ad responsionem praeparati adueniant. Nam si aut vi, aut timore eiectioni, aut suis rebus spoliati fuerint; nec canonice euocari ad synodum possunt, nec respondere aemulis debent, ante quam canonice restituantur, et sua eis omnia legaliter reddantur. *Felix II. et syno. Rom. ep. 1. in prin. et c. 3. Burch. lib. 1. c. 221. et Iuo par. 5. c. 335. decr.*

CAP. XII.

SI Episcopus legitime accusatus, et supradicto ordine ad concilium canonice conuocatus fuerit, absque ulla trepidatione ire debeat; et si ire non potuerit, pro se legatum ad synodum mittat; et c. Ille uero, qui vi, aut timore a sede pulsus, aut suis rebus spoliatus fuerit, non prius uocetur ad synodum, quam ei omnia legibus reintegrentur, et c. *Felix II. et syno. d. ep. 1. c. 6. et 8. Iuo lib. 4. tit. 6. c. 8. panor. Ansel. lib. 3. c. 52.*

CAP. XIII.

QUOTIENS Episcopus super certis accusatoribus criminibus, si tales fuerint accusatores, qui iuste, et canonice recipi debeant, legitima in synodo suo in tempore congregata, ab omnibus canonice audiatur, qui sunt in prouinciis Episcopi. *Felix II. et syno. d. ep. 1. c. 17. Burch. lib. 1. c. 169. Iuo par. 5. c. 279. decr.*

CAP. XIV.

QUAMQUAM comprouincialibus Episcopis una cum eorum Metropolitanis

no, suae prouinciae causas Episcoporum liceat caritatiue, et concorditer agitare; non tamen, sicut in praedicta (Nicaena) te praesente (Athanasii) constitutum est synodo, licet definire absque Romani Pontificis auctoritate, et c. *Felix II. et syno. d. ep. 1. c. 18.*

CAP. XV.

SI fuerit ecclesiasticum negotium, apud Episcopos interueniente Primato, si quidem maior causa fuerit; si uero minor, Metropolitanis. Si uero fuerit saeculare, apud eiusdem ordinis viros, iudicio tamen Episcoporum terminetur, et c. Si autem difficiles causae, aut maiora negotia orta fuerint; ad maiorem sedem referantur; et, si illic facile discerni non potuerint, aut iuste terminari, ubi fuerit summorum congregata congregatio, quae per singulos annos bis fieri solet, et debet, iuste, et Deo placite coram Patriarcha, aut Primato ecclesiastico iudicentur et c. *Anac. ep. 1. in fin.*

CAP. XVI.

ARCHIEPISCOPIVS nihil de Episcoporum causis, aut de aliis communibus iuxta statuta Apostolorum, absque eunctorum illorum agat consilio et c. *Anic. ep. 1. ante med.*

CAP. XVII.

PRIMATES, et synodus Episcoporum spoliato sua restituant et c. *Steph. ep. 2. in Iuo. c. 3. prin. Capitul. lib. 7. c. 131. in addit. Burch. lib. 1. c. 142. Iuo par. 5. c. 255. decr.*

CAP. XIX.

EPISCOPIVS aliter non debet audiri, aut iudicari, nisi in praesentia omnium comprouincialium, et ab omnibus comprouincialibus Episcopis; quia ipsis absentibus nec debet, nec potest. *Steph. ep. 2. in med.*

CAP. XIX.

QUALITER ad concilium ueniat et c. qualiter spoliati restituti suorum amicorum, et ecclesiasticorum Patrum consiliis uti debeant, sufficienter ab Apostolis, eorumque successoribus, ac nostris praedecessoribus statutum esse putamus. *Caius ep. vn. in prin. Ansel. lib. 3. c. 45.*

CAP. XX.

NVLLVS Episcopus, nisi in legitima synodo, suo tempore Apostolica, aut regulari auctoritate conuocata, super quibuslibet pulsatus criminibus audiatur, uel iudicetur; ne innocens damnetur, aut per-

gg 4) dant

dant communionem. Marcell. ep. 2. in med. Iuo par. 4. cap. 240. decr.

CAP. XXI.

2. q. 2. in SPOLIATOS Episcopos scias, nec scripturis. ad synodum comprovincialem, nec ad generalem posse vocari, nec in aliquo iudicari, ante quam cuncta, quae eis sublata sunt, legibus potestati eorum redintegren

3. q. 2. pri- tur et c. tantum temporis spatium eis in- us. c. 6. dulgeatur, quantum spoliati, vel expulsi esse videntur, ante quam ad synodum conuocentur, et ab omnibus quibusque suae prouinciae Episcopis audiantur, et c. In synodalibus Patrum decretis, et Regum

3. q. 1. c. 3. edictis legitur statutum. [Redintegran- C 4. da sunt omnia et c. ante accusationem, aut regularem ad synodum vocationem eor. Euseb. ep. 2. in fine. Vide Ioan. 1. epist. 1. Iuo lib. 4. tit. 6. c. 4. C 7. panor. C par. 5. c. 249. decr. Ansel. lib. 3. c. 44. et 51. Tarrac. lib. 2. c. 49. CAP. XXII.

3. q. 6. c. 6. DISCVTERE Episcopos, et sum- mas ecclesiasticorum negotiorum causas, Metropolitanano, vna cum omnib. suis com- prouincialibus, ita vt nemo ex eis desit, et omnes in singulis concordent negotiis, licet: sed definire eorum, atq. ecclesiasti- earum summas quaerellas causarum, vel damnare Episcopos absque huius sanctae sedis auctoritate minime licet et c. Nam vt nostis, synodum sine eius auctoritate fieri non est catholicum; nec Episcopus, nisi in legitima synodo, et suo tempore Apostolica vocatione congregata definite damnari potest. Damas. epist. 3. c. 2. Burch. lib. 1. c. 179. Iuo par. 5. c. 295. decr. Ansel. lib. 2. c. 60. Tarrac. lib. 2. c. 45. CAP. XXIII.

TEMPVS congruum praeuideri oportet, quando vniuscuiusque accusatae personae causa rectissime in medio producat; quatenus grauitatem eius, consonantiamq. contra Patrum decreta, vel synodorum confessionem prodi minime cognoscatur et c. Damas. d. epist. 3. ante med. CAP. XXIV.

5. q. 2. c. 3. RELATVM est ad Apostolicam sedem, vos accusationes fratrum per scripta suscipere et c. Quod factum corrigi rogamus; nec vquam prius per scripta [eor. qui accusantur, causam discutere, nisi per

quaerellantium institutiones vocati, cano- nica ad synodum veniant, et c. Damas. ep. 6. in priuip. Anselm. lib. 3. cap. 47. CAP. XXV.

SI quae causae, vel contentiones inter clericos, vel inter laicos tam superioris gradus, quam etiam inferioris, fuerint exortae; placuit, vt secundum synodum Nicaenam, congregatis omnibus eiusdem prouinciae Episcopis iudicium terminetur et c. Si autem maiores causae in me- dium fuerint deuolutae; ad sedem Apo- stolicam, sicut synodus statuit, et verus ^{† beata} consuetudo exigit, post iudicium Episco- pale reterantur. Inno. ep. 2. ad Victoric. c. 3. Isid. Mercator in prol. conc. Vid. Nicol. in ep. ad Carolum Regem incip. quamquam Rothadum, et in ep. ad Episcopos Galliae incip. quamuis singular. Capitul. lib. 6. cap. 287. et lib. 7. c. 109. Ansel. lib. 2. c. 53. Caesar. lib. 5. c. 10. Tarrac. lib. 1. c. 148. CAP. XXVI.

MASSILIENSIS ecclesiae sacer- dotem, qui dicitur in necem fratris taliter gratulatus, vt huic, qui eius sanguine cruen- tatus aduenerat, portionem cum eodem habiturus, occurreret, vestro eum audien- dum collegio delegamus. Caes. epist. 2. c. 6. in fine ad Episcopos Galliae. CAP. XXVII.

PRIVS oportet omnia (Episcopis spo- 3. q. 2. c. 1. liatis) legibus redintegrari; et ecclesias, C 6. quae sibi sublatae sunt, cum omni priuile- gio suo restitui, et postmodum non sub angustis temporis spatio, sed tantum tem- poris spatium indulgeatur, quantum spo- liati, vel expulsi esse videntur, antequam ad synodum conuocentur, et ab omnibus quisque suae prouinciae Episcopis audia- tur. Ioan. ep. 1. post prin. Euse. ep. 2. in fine. Iuo lib. 4. tit. 6. c. 7. panor. et par. 5. c. 249. decr. Ansel. lib. 3. c. 44. et 51. CAP. XXVIII.

SI in qualibet prouincia ortae fuerint Dis. 17. mul- quaestiones, et inter ipsius prouinciae Epi- tis. c. 5. scopos discrepare coeperit ratio, atque inter ipsos dissidentes non conueniat; ad maiorem tunc sedem referantur. Et si il- lic facile, et iuste non discernuntur; vbi fuerit synodus regulariter congregata, ca- nonice, et iuste iudicentur. Pelagius II. epist.

epist. 1. in fine. Anselm. lib. 2. cap. 34. CAP. XXIX.

SI clericus, vel laicus habuerit causam aduersus Episcopum proprium, vel aduer- sus alterum, aut Episcopus aduersus quem- quam; apud synodum prouinciae iudice- tur. Hadr. ad Episcop. Mediom. c. 26. Capi- tul. lib. 7. c. 321. CAP. XXX.

LAMBERTVS Episcopus in Mel- densi concilio excommunicatus est, tum pro aliis nefariis, tum pro eo, quod quinq. clericos ad Romanam synodum ire, et de malitia eius querimoniam volentes face- re, captione pessima afflixit, Gregor. VII. lib. 9. regist. epist. 34. ante medium. CAP. XXXI.

SI quis excommunicatum alterius siue clericum, siue saecularem recipere post in- terdictum praesumpserit; nouerit se reum fraternitatis factum, causam in concilio redditurum. Arel. II. c. 8. CAP. XXXII.

† Episcopi SI quis Episcopus suae sententiae non sui f. acquiescit, synodi legibus audiendum. A- rel. II. c. 29. CAP. XXXIII.

SI liceat (Episcopos) vel aliquos etiam minorum graduum clericos, nisi canonice tempore legitimo vocatos, aut sine legiti- mis accusatoribus, a suis sedibus eiectos, aut suis spoliatis rebus vocare ad synodum, vel damnare. quia legitimus eos non posse canonice ad synodum, ante suam diu te- nendam, et gubernandam, viribus scilicet pleniter resumptis, restitutionem, suisque omnibus sibi legaliter restitutis integerrime, vocari; aut vt veniant ad synodum, nisi sponte voluerint, imperari. Steph. et alii ad Damas. in med. CAP. XXXIV.

DE iniustitia, vel iniquitate excommu- nicationis proximae synodo reseruetur. Araus. 1. 1. CAP. XXXV.

6. q. 4. si SI quis Episcopus de aliquibus crimi- quis. c. 1. nis iudicetur; deinde contingat discorde- C 2. re de eo Episcopos eius prouinciae, aliqui- bus innocentem, aliquib. noxium esse cen- sentib. placuit, vt de tota re Metropolita- nus a vicina prouincia alios vocet, qui con- trouersiam dissoluant vna cum eis, qui ex prouincia sunt. Antio. 14. Si omnes Epi- scopi eius prouinciae in eadem sententia sint, ab aliis non iudicentur. Antio. 15. Mart.

Brae. 13. Burch. lib. 1. c. 150. Iuo par. 5. c. 263. decr. Ansel. li. 5. c. 77. et 78. in addit.

CAP. XXXVI.

CLERICO, nisi ex permisso Episco- pi sui, seruo. † suor. saecularia iudicia adi- † seu Vica- re non liceat. Sed si fortasse Episcopi sui rior. f. iudicium coeperit habere suspectum, aut ipsi de proprietate aliqua aduersus ipsum Episcopum fuerit nata contentio; aliorum Episcopos. audientiam, non saecularium potestatum debebit ambire; aliter a com- munionem habeatur alienus. Venet. c. 9.

CAP. XXXVII.

SI quis superbia elatus; officium suum indignatione quacumq. implere noluerit; iuxta statuta priora, laica communionem contentus, et ab ordine depositus, tamdiu † a commu- habeatur, quamdiu praesente Episcopo sa- nione re- tisfecerit paenitentia, et c. De quib. si que- tentus rella procedat, officium agens recurat ad synodum. Aurel. III. cap. 19. CAP. XXXVIII.

CVM in synodum ventum fuerit, in 11. q. 1. si praesumptores, iuxta personarum, et ordi- num qualitatem, a Pontificibus, qui tunc in vnum collecti fuerint, vindicentur. Au- rel. III. c. 2. CAP. XXXIX.

SI Metropolitanus a quocumque com- prouinciali Episcopo bis fuerit in causa propria appellatus, et eum audire distule- rit; ad proximam synodum, quae consti- tuetur, negotium suum in concilium licen- tiam habeat exerendi. et quidquid pro iu- stitia a comprovincialib. suis statutum fue- rit, studeat obseruare. Aurel. v. c. 17. in fin. CAP. XL.

SI quid inter fratres, id est, coepiscopos nostros contentions ortum fuerit; si de vna prouincia sunt, Metropolitanus cu com- prouincialibus suis iudicio sint contenti. Lugdun. c. 1. CAP. XLI.

SI talis fuerit immanitas causae, vt eam solus Metropolitanus definire non valeat, aduocet secum vnum, vel duos coepisco- pos. Quod si et ipsis dubietas fuerit, conciliabulo definito, diem, vel tempus insti- tuant, in quo vniuersi rite collecti fratris sui, et coepiscopi causas discutiant, et pro merito, aut iustificent, aut culpent. Matisc. II. cap. 9. CAP. XLII.

OMNES, qui causas aduersus Episco- pos, ac

pos, ac iudices, ac potentes, aut contra quoslibet alios habere noscuntur, ad idem concilium concurrant: et quaecumq. examine synodali a quibuslibet prae uisurpata inueniuntur, Regii executoris instantia iustissime his, quibus iura sunt, reformentur; ita ut pro compellendis iudicibus vel saecularibus uiris ad synodum, Metropolitanis studio quidam executor a Principe postuletur. *Toletan. iv. cap. 3.*

CAP. XLIII.

CONFINITIMI hostium sacerdotese t. quodlibet mandatum ad gentem extraneam occulte accipere, vel dirigere non praesumant. Qui autem deprehendi-

Synodus iudicat inter Episcopos, et clericos.

TIT. XXXVII.

CAP. I.

SI clericus cum suo, vel alieno Episcopo controuersiam habet, apud synodum prouinciae iudicetur. *Chalcedonens. 9. Vide Aquisgran. cap. 86. Nicol. in epist. ad Mich. Imp. ante med. Hadr. Papa c. 26. ad Episc. Mediom. Capit. lib. 7. c. 321. Iuo lib. 6. c. 360. decr. Tarrac. lib. 1. cap. 148.*

CAP. II.

QUICVMQVE presbyter, aut diaconus a proprio Episcopo depositus fuerit propter aliquod crimen, et c. potestatem habeat ad Metropolitanam ipsius prouinciae concurrere, et c. Metropolita uero ille libenter suscipiat huiusmodi, et aduocet Episcopum, qui deposuit, vel alio modo clericum laesit, et apud se cum aliis etiam Episcopis negotii faciat examen, ad confirmandam scilicet sine omni suspitione, vel destruendam per generalem synodum, et multorum sententia clerici depositionem, et c. *Syn. VIII. CP. sub Hadr. II. c. 26.*

CAP. III.

A suo Episcopo excommunicatus, si ab eodem receptus non fuerit, non ante ab aliis suscipiatur, quam synodo facta comparens se expurget. et si persuaserit, a synodo aliam sententiam consequatur. Idem in laicis, presbyteris, et diaconis, et clericis sit. *Antio. 6. Vide Nicae. 5. Aquisgr. 72. Mart. Brac. 36. Burch. lib. 11. c. 37. Iuo lib.*

tur, aut conuincitur denunciatus Principi apud concilium, condigna animaduersione multabitur. *Toletan. iv. cap. 29.*

CAP. XLIV.

VISVM nobis fuit, ut quia ordo canonicus docet, ut in ipsis conciliis adsint presbyteri, et diaconi, et omnes, qui se laesos existimant, et synodi experiantur examen, ut adsint etiam uniuersiusq. Episcopi eruditi uiri, quos ad Christi militiam, eiusq. Ecclesiae honorem, utilitatemque praeparat, quatenus et ceteris ecclesiis noti sint, et studium, ac prouidentia Episcopi, et aliorum exempla manifesta fiant. *Parisiens. sub Ludonico, & Lothar. lib. 1. c. 26.*

5. tit. 3. c. 21. panor. & par. 14. c. 27. & 101. decret. De uis. ded. cap. 4.

CAP. IV.

EPISCOPVS si clericus, vel laico crimen imposuerit, deducatur ad probationem in synodum. *Carth. iv. c. 29. Caesar. lib. 4. c. 90.*

CAP. V.

CLERICVS, qui Episcopi circa se distinctionem iniustam putat, recurrat ad synodum. *Carth. iv. c. 66.*

CAP. VI.

SI quis Episcopi sui sententiae non acquiescit, recurrat ad synodum. *Vasens. 5.*

CAP. VII.

SI quis clericorum circa se distinctionem Episcopi sui putat iniustam; iuxta antiquas constitutiones recurrat ad synodum. *Aurel. III. c. 20.*

CAP. VIII.

IUXTA priscaorum Patrum decretum, nullus Episcopus sine concilii examine deicere presbyterum, vel diaconum potest et c. *Hispalen. 11. c. 6.*

CAP. IX.

SI quilibet laicorum, vel clericorum, contra Episcopum, vel alium ordinis clericum aliquid queritur; nouerint nos paratos, et legitimam praebere audientiam; et si quid perperam gessisse probati fuerint, debita animaduersione punire. *Ticin. sub Ludou. 11. c. 3.*

Syno-

Synodi est punire Episcopos, presbyteros, et reliquos clericos. TIT. XXXIIX.

CAP. I.

PLACVIT, ut [accusatus, vel iudicatus a comprouincialibus in aliqua causa Episcopus, licenter appellet, et adeat Apostolicae sedis Pontificem, qui aut per se, aut per vicarios suos, eius retractari negotium procurret, et dum iterato iudicio Pontifex causam suam audit, nullus alius in eius loco ponatur, aut ordinetur Episcopus. *Nicae. c. 19. apud Iul. ep. 2. c. 3. Victor ep. 1. c. 3. Xystus II. ep. 1. in fi. Capitul. lib. 7. c. 155. in additis. Burch. lib. 1. c. 144. et c. 176. Iuo lib. 4. tit. 12. c. 2. panor. & part. 5. c. 4. & c. 257. decr. Ansel. lib. 2. c. 11. Caesar. lib. 5. cap. 60.*

CAP. II.

SYNODO facta de canonicis, et Euangelicis negotiis, oportet Episcopos curare seruari mandata Dei et c. non autem liceat Metropolitanis iumentum, vel speciem aliquam exigere ab aliquo Episcopo suo; si conuincatur, reddat quadruplum. *Nicae. II. c. 6. Iuo par. 5. c. 373. decr.*

CAP. III.

SI Episcopus accusetur de aliqua re a fide dignis, vocetur ab Episcopis. Si uenerit, et confessus fuerit, poenitentia contentens definiatur. Si uocatus non paruerit, iterum vocetur duobus Episcopis ad eum missis. Si ne tum quidem, tertio vocetur duobus rursum Episcopis ad eum missis. Si uero etiam tum eos contemnat, neque compareat; synodus definiat in eum, quod arbitrabitur oportere: ne fugiendo iudicium, lucrari uideatur. *Ap. 74.*

CAP. IV.

DVODECIM iudices quilibet Episcopus accusatus, si necesse fuerit, eligat, a quibus eius causa iuste iudicetur. nec prius audiatur, aut excommunicetur, vel iudicetur, quam ipsi per se eligantur, et regulariter uocatus ad suos. primo conuentum Episcoporum. per eos eius causa iuste audiatur, et rationabiliter discernatur. Finis uero eius causae ad sedem Apostolicam deferatur, ut ibidem terminetur. *Zeph. epif. 1. ante med. Iuo par. 5. c. 245. decr. Anselmi.*

lib. 3. c. 41. Caesar. lib. 5. c. 41. Tarrac. lib. 2. cap. 52. CAP. V.

NVLLVS Episcopus, nisi in legitima synodo, suo tempore Apostolica auctoritate conuocata, super quibuslibet criminibus pulsatus, audiatur, vel iudicetur. *Marcellus ep. 1. in prin. & ep. 2. in med. Iuo par. 4. c. 240. decr. Ansel. lib. 2. c. 7.*

CAP. VI.

NVLLVS Episcopus, nisi in legitima synodo, suo tempore, Apostolica, aut regulari auctoritate conuocata, super quibuslibet pulsatus criminibus audiatur, vel iudicetur: ne innocens damnetur, aut perdat communionem. *Marcellus epist. 2. in med. Iuo par. 4. c. 240. decr.*

CAP. VII.

IN Nicaena synodo statuerunt (Patres) ut [nullus Episcopus, nisi in legitima synodo, et suo tempore Apostolica auctoritate conuocata, super quibusdam criminibus pulsatus audiatur, id est, iudicetur, vel damnetur. Sin aliter praesumptum a quibusdam fuerit; in uanum deducatur, quod egerint, nec inter ecclesiastica ullo modo reputabitur. *Iulius ep. 1. in med. Vid. Hadr. ad Episcopum Mediom. c. 3. Capitul. lib. 6. c. 287. th. 4. et lib. 7. c. 150. in addit. Iuo ep. 239. ad Guidobaldum Antistiodoren. Episcopum.*

CAP. IIX.

EPISCO PVS, nisi in legitima synodo, et suo tempore Apostolica uocatione congregata, definite damnari non potest et c. [Vocatio ad synodum iuxta decreta Patrum, canonica eius, qui impetitur, tam sua praesentia, quam et scriptis, atque apocryphis per spatium fieri debet congruum, atque canonicum. Quia nisi canonicus uocatus fuerit suo tempore, et canonice ordinatione, licet uenerit ad conuentum, quacumque necessitate, nisi sponte uoluerit, nullatenus suis respondebit insidiatoribus. quoniam nec saeculi leges hoc permittunt fieri, quanto magis diuinae. *Dam. ep. 3. c. 4. Burch. lib. 1. c. 156. et 179. Iuo par. 5. c. 266. & 295. decr. Ansel. lib. 2. c. 61. & lib. 3. c. 46. Tarrac. lib. 2. c. 65.*

gg iij CAP.

CAP. IX.

3. q. 9. decer. DILATIONEM (Maximo Episcopo) dedimus, et decreuimus vestrum debere intra prouinciam esse iudicium, et congregari synodū ante diem Kal. Nouembr. ut si adesse voluerit praefens, si confidit, ad obiecta respondeat; si vero adesse neglexerit, dilationem sententiae de absentia non lucretur. Bonif. ep. 2. in fin. Burch. lib. 1. c. 61. Iuo par. 5. c. 271. & par. 6. c. 338. decr. Ansel. lib. 3. c. 34. CAP. X.

CONDEMNATVS est memoratus Bassus a synodo, ita tamen, ut in vltima die viaticum ei non denegetur, propter humilitatem pietatis Ecclesiae. Xystus III. epist. vnic. c. 1. in fine. Pontificale in eod. Xysto. CAP. XI.

2. q. 4. c. 21. NVLLAM damnationem Episcoporum esse vquam censemus, nisi aut ante sit legitimum numerum Episcoporum, qui sit per duodecim Episcopos, aut certe probata sententia per idoneos testes. Leo IV. in epist. ad Episc. Britan. in prin. Iuo par. 5. c. 116. decr. CAP. XII.

15. q. 7. c. 1. COMMVNI decreto censemus, ut quodcumque aliquis Episcoporum. criminatur, congregatis omnibus eiusdem prouinciae Episcopis causa eius audiatur, ut quia non occulte iudicetur, vel damnetur, quia ab aliis prius iudicari non potest, nisi ab iis, a quibus ordinari potuit. Quod si aliter factum fuerit, nullas vires habebit. Hadr. ad Episc. Mediom. c. 25. Hispal. II. c. 6. Capit. lib. 7. c. 320. CAP. XIII.

7. q. 1. c. 24. SI Episcopus susceperit presbyterum, diaconum, clericum depositum a suo Episcopo; quod noluit redire ad suam parociam, sed in aliena versari; a synodo communi puniatur, ut dissoluens leges Ecclesiae. Antio. 3. Aquisgr. 71. Mart. Brac. 34. Ansel. lib. 7. c. 195. CAP. XIV.

9. q. 2. Episcopi. EPISCOPVS ad alienam urbem, vel locum discedens, et ordinans alienos presbyteros, vel diaconos, ad loca alteri Episcopo pertinentia, sine voluntate eius Episcopi; irrita sit ordinatio, et ipse a synodo puniatur. Antio. 2. Burch. lib. 1. c. 71. Iuo par. 5. c. 178. decr. CAP. XV.

10. q. 2. Episcopus. IN synodo Episcopus, et presbyteri, et diaconi de mala administratione plebentur. Antio. 25. Mart. Brac. 16. Ansel. lib. 6. Episcopus.

CAP. XVI.

cap. 163. GAUDENTIVS Episcopus dixit: Addendum si placet huic sententiae, quam plenam sanctitate protulisti: ut cum aliquis Episcopus depositus fuerit eorum Episcoporum iudicio, qui in vicinis locis commorantur, et proclamauerit agendum sibi negotium in vrbe Roma; alter Episcopus in eius cathedra post appellationem eius, qui videtur esse depositus, omnino non ordinetur, nisi causa fuerit in iudicio Episcopi Romani determinata. Sard. c. 4. Tul. len. post ep. synodi. Ansel. lib. 2. c. 75. CAP. XVII.

PLACVIT, ut si quis Episcopus accusatus fuerit, et iudicauerint congregati Episcopi regionis ipsius, et de gradu suo eum eiecerint: si appellauerit, qui deiectus est, et confugerit ad Episcopum Romanae Ecclesiae, et voluerit se audiri; si iustum putauerit, ut renouetur iudicium, vel discussionis examen; scribere his Episcopis dignetur, qui in finitima, et propinqua prouincia sunt, ut ipsi diligenter omnino singula requirant, et iuxta fidem veritatis definiant. Quod si is, qui rogat causam suam iterum audiri, deprecatione sua mouerit Episcopum Romanum, ut e latere suo presbyteros mittat; erit in potestate Episcopi, quid velit, et quid aestimet. Et si decreuerit mittendos esse, qui praesentes cum Episcopis iudicent, habentes eius auctoritatem, a quo destinati sunt, erit in suo arbitrio. Si vero crediderit Episcopos sufficere, ut negotio terminum imponant; faciet quod sapientissimo consilio iudicauerit. * Responderunt Episcopi: Placet. * Sard. c. 5. G. 7. L. Carth. G. in prin. Cart. VI. in prin. L. Afric. in fine. L. Carth. c. 135. G. ex litteris ad Bonifacium Papam. Iuo par. 5. c. 27. decr. CAP. XVIII.

SI quis Episcopus accusetur, apud Primates prouinciae accusator deferat causam, sed non prohibeatur a communione accusatus, nisi ad defensionem vocatus in iudicium elector, non compareat, et c. Si vero ad synodum anniuersarium omnium comparere noluerit, ut etiam illic causa terminetur; ipse se condemnasse videtur, et c. Carth. c. 19. G. Carth. 3. c. 7. L. Tullen. post epist. synod. Burch. lib. 1. c. 160. Iuo lib. 4. tit.

CAP. XXIV.

4. tit. 10. c. 2. panorum et par. 5. c. 270. decr. Ansel. lib. 3. c. 33. CAP. XIX. DE Quoduuldeo Centuriato (Episcopo) qui cum aduersarius eius peteret, ut ad synodum ingrederetur, interrogatus, an vellet cum eo apud Episcopos experiri: prius quidem suscepit, alia vero die id sibi non placere respondit: et recessit. Placuit omnibus Episcopis, ut nemo eidem communicet, donec causa (contra eum) expediat. Episcopatum vero ei auferri ante finem causae, nemini Christiano placere potest. Carthag. 88. G. Mileu. c. 3. L. Afric. 54. L. Vide Felicem epist. 2. in prin. Hadr. c. 5. them. 3. ad Episcop. Mediom. Capit. lib. 7. in addit. c. 143. & c. 154. Burch. lib. 1. c. 181. Iuo par. 5. c. 297. decr. CAP. XX.

DISCORDANTES clericos Episcopus vel ratione, vel potestate ad concordiam trahat; inobedientes synodus per audentiam damnet. Carth. IV. c. 59. Burch. lib. 2. c. 215. Iuo par. 6. c. 290. decr. Ansel. lib. 8. c. 34. in add. Caesar. lib. 4. c. 112. CAP. XXI.

EPISCOPI, siue presbyteri, siue diaconi filia, si deuota fuerit, et peccauerit, et maritum duxerit; si eam pater, vel mater in affectum receperint, a comunione habeantur alieni. Pater vero causas in concilio nouerit se praestaturum. Tolet. I. c. 19. Mart. Brac. cap. 30. CAP. XXII.

EPISCOPI, dum conspiciunt iudices, ac potentes pauperum oppressores existere, prius eos sacerdotali admonitione redarguant; et si contempserint emendari, eorum insolentiam Regis auribus intiment et c. Si quis autem Episcoporum id neglexerit, concilio erit reus. Tolet. IV. c. 31. CAP. XXIII.

SI quis sacerdotum, secundum statuta concilii Valentini, ad humanda decedentis Episcopi membra venire commonitus, praegra voluntate distulerit; appellanti clericis obeuntis Episcopi apud synodum, siue apud Metropolitanum Episcopum, tempore anni vnus, nec faciendi missam, nec communicandi habeat licentiam, et c. Tolet. VII. c. 3. Valent. in Hisp. c. 4. Burch. lib. 1. c. 216. Iuo par. 5. c. 330. decr.

AGAPIVM, et Babonem Diuientis urbis Episcopos, pro eo, quod ipsos contra statuta canonum in multis condicionibus errasse, vel deliquisse cognouimus, ipsos iuxta tenorem canonum ab omni Episcopatum eorum ordine decreuimus regredare. Cabilon. c. 19. in addit. CAP. XXV.

SI clerici vagi Episcopis suis canonicè obedire noluerint, excommunicentur vsque ad iudicium Archiepiscopi regionis illius. et si ille eos corrigere non valuerit; tunc omnino sub vinculis constringantur vsque ad synodum, ut ibi eis indicetur, vtrum ad iudicium Domini nostri, aut ad istam magnam synodum afferantur sub custodia publica. Magun. 22. CAP. XXVI.

PRECAMVR, ut si aliquis deinceps accusator admissus fuerit aliquem excessum in Episcopali ordine rite reprehendere, et ad aures Imperiales perducere, ut non facile per cuiuscumque personam officium tanti ministerii in aliquo vilescere videatur. Accusator itaq. vti, sicut hactenus, delitescendo se subtrahere locum non habeat, sed neque accusatus: huius rei veritas synodali conuentui pateat, ibidemq. omni occasione remota, vtrorumque examinatio secundum veritatem examinetur; ut quod quisq. meretur, accusatus videlicet, siue accusator, pro merito canonicae disciplinae subiaceat. Aquisgr. II. sub Ludou. par. 21. c. 7. CAP. XXVII.

DE Ebbone Archiepiscopo Remensi sua confessione damnato (et deposito) a se ipso, et a quadraginta et quattuor Episcopis, cuius damnatio confirmata fuit a Sergio Pontifice maximo. Synod. Suefion. apud Sanctum Medard. in causa Hinemari. CAP. XXVIII.

STATVTVM est in hac sancta, et vniuersali synodo, ut nullus Episcopus deponatur, nisi a duodecim Episcopis, presbyter a sex, diaconus a tribus. In concilio Carthaginensi cap. duodecimo, [Felix Episcopus dixit: Si quis Episcopus in reatum aliquem incurrerit, et non potest plures congregare Episcopos: ne in crimine remaneat, a duodecim Episcopis audiat: et

15. q. 7. c. 4. 3. q. 8. suggero. c. 2.

15. q. 7. c. 5. tur: et presbyter a sex, cum proprio suo Episcopo: et diaconus a tribus Episcopis audiatur. Et in eodem concilio cap. vigesimo: vt presbyter a sex, diaconus a tribus discutatur Episcopis. Reliquorum clericorum causas etiam solus Episcopus loci

cognoscat, et definiat. Tribur. c. 10. Carthag. 1. 2. 20. G. Carth. 11. c. 10. L. Carth. 111. c. 4. L. Tulen. post epist. synodi. Burch. lib. 1. c. 149. Et lib. 2. c. 205. Iuo par. 5. c. 262. Et par. 6. c. 280. decr. Anselm. lib. 2. cap. 42.

De appellatione ad synodum.

TIT. XXXIX.

CAP. I.

11. q. 3. c. 4. **O** SIVS Episcopus dixit: Quid me adhuc moueat, reticere non debeo. [Si Episcopus forte iracundus, quod esse non debet, cito, aut aspere commoueat aduersus presbyterum, siue diaconum suum, et exterminare eum de ecclesia voluerit: prouidendum est, ne innocens damnetur, aut perdat communionem. Et ideo habeat potestatem eiectus, vt finitimos interpellet Episcopos, vt causam suam audiant, et diligenter tractent: quia non oportet negari audientiam roganti: et ille Episcopus, qui aut iniuste, aut iniuste eum eiecit, patienter accipiat; vt negotium discutatur, aut probetur eius, aut emendetur sententia. Nicac. syn. ex Zosimo apud Carth. vi. c. 6. L. (quamuis illic ex Sardicensi dicatur L.) et in epist. ad Bonif. eiusd. concilii L. et ante canones Graecos Carthag. et c. 135. G. et in fine Afr. L. Sed vid. Sardic. c. 14. G. vbi eadem sententia aliis verbis. 17. L. Iuo lib. 5. tit. 5. c. 4. panor. et par. 1. 4. c. 15. decr. Ansel. lib. 3. c. 68. Caesar. lib. 5. c. 48. CAP. II. OMNIS oppressus libere sacerdotum, si voluerit, appellet iudicium, et a nullo prohibeatur, sed ab his fulciatur; et liberetur. Anacl. ep. 1. ante fin.

CAP. III.

2. q. 6. c. 3. OMNES partium nostrar. ecclesiae, omnes mansuetudini vestrae cum gemitibus, et lacrymis supplicant sacerdotes; vt quia et nostri fideliter reclamauerunt, et eisdem libellum appellationis Flauianus Episcopus dedit; generalem synodum iubeatis intra Italiam celebrari et c. Quam autem post appellationem interpositam

hoc necessario postuletur, canonum Nicaeae habitorum decreta testantur, quae a totius mundi sunt sacerdotib. constituta. Leo ep. ad Theodos. ante Chalced. in fine.

CAP. IV.

2. q. 6. c. 24. A sententia Episcopi ad vicinos Episcopos a clericis appellatur, ab eis ad synodos Africae, vel ad Primate's singularum prouinciarum, non ad iudicia vltra marina. Carth. 2. 8. et 1. 2. 6. G. Mil. 2. 2. L. Afr. 9. 2. L.

CAP. V.

11. q. 3. c. 30. CLERICVS, qui Episcopi circa se distractionem iniustam putat, recurrat ad synodum. Carth. 10. c. 66.

CAP. VI.

AD synodos prouinciales, et oecumenicam licet a iudicibus prouocare et c. Carth. 1. 38. G. Carth. vi. in fin. epist. ad Caeclest. L. Hadr. ad Episcop. Mediom. c. 12. Capitul. lib. 6. c. 287.

CAP. VII.

SI quis Episcopi sui sententiae non acquiescit, recurrat ad synodum. Vafen. c. 5.

CAP. VIII.

SI Metropolitanus a quocumque comprouinciali Episcopo bis fuerit in causa propria appellatus, et cum audire distulerit; ad proximam synodum, quae constituetur, negotium suum in concilium licentiam habeat exerendi: et quidquid pro iustitia a comprouincialibus suis statutum fuerit, studeat obseruare. Aurel. v. c. 17. in fine.

CAP. IX.

SI amplius tertia parte Episcopus acciperit, per concilium restitueretur, appellatibus ipsis conditoribus, aut propinquis eorum, si decesserint. Tolet. 10. c. 32. Raban. c. 32. de paenit. Burch. lib. 3. c. 203. Iuo par. 3. c. 255. decr.

Recon-

Reconcilientur in synodo Episcopi, vel clerici dissidentes.

TIT. XL.

CAP. I.

Dis. 90. c. 6. **D**ISSIDENTES Episcopos si non timor Dei, synodus reconciliet. Carth. 10. c. 25. Burch. lib. 1. c. 62. Iuo par. 5. c. 172. decr.

CAP. II.

Dis. 90. c. 7. **D**ISCORDANTES clericos Episcopus vel ratione, vel potestate ad concordiam trahat: inobedientes synodus per audientiam damnet. Carth. 10. c. 59. Burch.

char. lib. 2. c. 215. Iuo par. 6. c. 290. decr. Anselm. lib. 8. c. 34. in addit. Caesar. lib. 4. cap. 112.

CAP. III.

SI confacerdotes, mediantibus fratrib. reconciliari neglexerint, cum ad synodum venerint, non solum reatum coram ea se cognoscant incurrere; verum etiam congruae paenitentiae intelligant vindictam subire. Turon. 11. cap. 2.

De poena, qua afficitur, qui synodo non obtemperat.

TIT. XLI.

CAP. I.

Dist. 48. c. 1. **S**I procedente tempore animalis aliquid quod peccatum circa personam inuentum fuerit, et a duabus, vel tribus personis conuineatur; cesset, qui talis est a clero. Qui aduersus haec fecerit, vti contraria magna synodi ausus de clero periclitetur. Nicae. 2. Mart. Bracar. 22. Ioan. 118. in epist. lecta in 118. siue 19. synodo CP. Iuo in prol. panor. et decr.

CAP. II.

FRATERNITATEM tuam negligentiae merito argui putamus, quod de castitate clericorum, sicut nobis relatum est, praecipis Romanae synodi, cui interfuitis, inobediens vsq. hodie videaris. Grego. vii. lib. 1. registr. epist. 33.

CAP. III.

11. q. 3. si quis. c. 6. **S**I Episcopus a synodo depositus, vel presbyter, aut diaconus a suo Episcopo, audeat ministrare, spem restitutionis amittat in alia synodo, neque quicquam possit pro se allegare, sed omnes cum eo communicantes abiiciantur ab Ecclesia, maxime si causam norint. Antioch. 4. refertur v. syn. act. 1. Aquisgran. 47. Mart. Brac. 37. Nicol. ep.

2. ad Mich. Imp. Capit. lib. 1. c. 7. Burch. lib. 1. c. 199. Iuo par. 5. c. 362. decr. Anselm. lib. 1. c. 26. Caesar. lib. 1. 4. c. 27.

CAP. IV.

SI depositus presbyter, vel diaconus a suo Episcopo, aut Episcopus a synodo, molestare audeat aures Imperatoris: ad maiorem Episcoporum synodum veniatur, et quae iusta sunt, accipiat; proferatque contra pluribus Episcopis, et eorum examen, atque iudicium consequatur. Si hos contemnat, et molestat Imperatorem, venia indignus sit, neque defensionis, aut restitutionis est locus. Antioch. 12. Mart. Bracar. cap. 35. Vide Aquisgran. 74. Burch. lib. 2. cap. 180. Iuo par. 6. cap. 225. decr. Ansel. lib. 5. c. 74. in addit.

CAP. V.

MONASTERIA tam virorum, quam puellarum, secundum ordinem regulariter viuant. Et si hoc facere contempserint; Episcopus emendet. Quod si nec ipse, nec Metropolitanus potuerint, res ad synodum deferatur. Et si publicam synodum contempserint; aut honorem suum perdant, aut excommunicentur ad omnibus Episcopis. Vernem. c. 5.

A synodis damnatos, et eiectos Pontifex

Max. restituit, et alia acta rescindit. TIT. XLII.

VIDE

VIDE libro primo titulo nono de restitutione damnatorum et eiectionum a synodis. Adde cap. vnicum.

QVOD firmavit in synodo sedes Apostolica, hoc robur obtinuit: quod refutavit, habere non potuit firmitatem: et

sola rescindit, quod praeter ordinem congregatio synodica putauerat vsurpandum. Gelas. in tomo de anathem. vinculo, post med.

De synodis damnatis.

TIT. XLIII.

PARS PRIMA.

De synodo Ariminensi Arianorum.

CAP. I.

ARIMINENSEM synodum a Constantio Caesare Constantini filio congregatam, mediantem Tauro Praefecto, in aeternum contemur esse damnatam. Gelas. et syn. LXX. Episcoporum post med. Burch. lib. 3. c. 22. 1. Iuo. lib. 2. tit. 1. c. 3. 6. panor. et par. 4. c. 6. 5. deur. Caesar. lib. 2. c. 2. 3.

CAP. II.

NON licet ab impiis Arianis bapti-

zatos denuo baptizari, dum hoc fieri Apostolus Ephes. 4. b. stolus vetet, et canones contradicant; et post cassatum Ariminense concilium missa ad prouincias a vener. mem. praed. meo Liberio generalia decreta prohibeant etc. Syric. ep. 1. c. 1. ad Eumerium Tarracon.

CAP. III.

QVICVMQVE Ariminense concilium ex toto corde non respuerit, et damnauerit; anathema sit. Toletan. III. ante canones.

PARS SECVNDA.

De synodo Ephesina, secunda Dioscori.

CAP. IV.

IN notitiam nostram, quae Ephesi contra opinionem omnium sunt acta, per latris, magno animam nostrum fatemur maerore confusum; nec tantum licuisse inquitari, facile potuissimus credere, nisi filius noster Hilarius diaconus, qui a nobis vice nostra cum aliis, ut interesset synodo, missus fuerat, fugiens reuertisset, declinans; ne iniustae particeps esset sententiae. Quippe cum vox illic a nostris contradictionis emissa sit, quam (Dioscorus) Alexandrinus Antistes, qui totum solus ibi potentiae suae vindicauit, audire contempsit; in consortium suae voluntatis inuitos protrahens sacerdotes, ut per vim coacti subscriberent, qui nullam damnationis (Flavianus CP.) causam idoneam reperissent etc. Leo, et syno. Rom. epist. 2. 1. ad clericum, et plebem CP. in principio.

CAP. V.

LEO Episcopus, et sancta synodus, quae in vrbe Roma conuenit, deo honoratis, et plebi consenti CP. Licet de his, quae in concilio Sacerdotum apud Ephesum gestae memorantur, nullus nos maeror afficiat; eo quod sicut consonans fama disperfit, et ipso rerum monstratur effectu; nec iustitiae illic moderatio, nec fidei est seruata religio: de vestrae tamen deuotionis pietate gaudemus etc. Leo ep. 2. 2. in prin.

CAP. VI.

COMPERIMVS non incerto nuntio, sed fidelissimo rerum, quae gestae sunt, narratore Hilario diacono nostro, qui vix ne subscribere per vim cogeretur, effugit, conuenisse ad synodum (Ephesinam) plurimos sacerdotes; quorum utiq. frequentia consultationis, et iudicio profuisset; si is, qui sibi locum principalem vindicabat, ni

facer.

CAP. VII.

sacerdotalem moderationem custodire voluisset; ut, sicut moris est, omnium sententia ex libertate prolatis, id tranquillo, et aequo constitueretur examine; quod, et fidei congrueret, et errantibus subueniret. In ipso autem iudicio non omnes, qui conuenerant, interfuisse cognouimus: nam alios reiectos, alios didicimus intromissos, qui pro supradicti sacerdotis (Dioscori) arbitrio, impiis subscriptionibus captiuas manus dederent; et nocituri statui suo scirent, nisi imperata fecissent; talemque ab ipso prolatam esse sententiam, ut dum homo vnus impetitur, in omnem Ecclesiam saeuiretur. Leo, et syno. Rom. ep. 2. 3. ad Theodosium Augustum, post prin.

QVAE, congregata apud Ephesum synodo, sopienda, et sananda pacis remediof tremedia credebantur, haec non solum in maiora pacis dispendia; sed quod nimis dolendum est, etiam in ipsius fidei, qua Christiani sumus, excidia processerunt, et c. Leo, et syno. Rom. ep. 2. 4. ad Pulcheriam Augustam, post prin. Vide etiam de hac eadem pseudosynodo Ephesina Leonem ep. 1. 2. 1. 3. 4. 2. 5. 2. 6. 2. 7. 2. 8. 3. 0. 4. 1. 4. 9. 7. 0. ubi grauiter in ipsam pseudosynodum, et in Dioscorum Alexandrinum inuehitur. Vide etiam Chalced. act. 1. ubi illius acta commemorantur, et act. 2. 3. ubi multa de hac pseudosynodo, et de Dioscoro, et ipsius damnatione.

PARS TERTIA

De pseudosynodo CP. Iconomachor. sub Constantino Copronymo Imp.

CAP. IIX.

MVLTA de pseudosynodo CP. quae ab Iconomachis contra imagines fuit habita, Nicaen. II. variis in locis, et in primis act. 6. ubi longam illius refutationem inuenies.

CAP. IX.

CONCILIABVLVM (Iconoclastarum) Caiaphicum inuentum est. Hoc enim contra Dominum constatum est: sed Iconoclastarum aduersus eius imaginem conciliabulum, liberationem nostram per Christum factam, sibi, et aliis inscripsit. Hoc autem consilium profundum, non per Christum coepit: confoederationes iniit, sed non per spiritum illius; quia ornatum venerandorum templorum sustulit. In hoc conciliabulo nullus inuenietur, qui imaginem ad similitudinem Dei ferat; quia imaginem Domini, et sanctorum illiusignominiose confringentes, igni tradiderunt. Hoc conciliabulum intania, et dementia occasionem dedit multarum, et Satanicarum caedium. Hoc conciliabulum falso nomen sibi assumpsit sacerdotale, et sacrum concilium. Improba enim, et profana mente constatum est. Hoc conciliabulum os habet intemperans, spiritu autem falso Christum, et veritatem simulauit, mendaciis vero in totum est confisum. Hoc conciliabulum catholica Eccle-

sia, tamquam zizania ex area Dominica, hoc est, Ecclesia catholica, extirpauit, et sputo diuini iudicii eiecit. Itaq. ex Ecclesia catholica ablatum est, et c. Nicae. II. in epist. ad clericos CP. in medio.

CAP. X.

QVOD scriptum est: Quoniam non est iam Propheta, et nos non cognosceret amplius. Pro haereticis illis, qui in pseudosyllogo sub Constantino quondam haeretico Imp. gloriantes se aliquid sapere, et intelligere, nescientes talia, isti psalmifice dixerunt, coequantes eos Iudaeis et c. Hadr. ad Carolum Regem de imaginib. cap. 19. Vide ibid. c. 2. 1. 3. 8. in fine, 3. 9. 5. 2. et 5. 5.

CAP. XI.

DVOS libros inargentatos, eo quod quiddam de imaginibus in his continebatur, comburentes, et alterius libri duo folia praeciderunt. Responso. Hoc proprium haereticor. factum demonstratur; quemadmodum in eorum pseudosyllogo sub quondam Constantino haeretico Imp. delirauerunt, et c. Hadr. c. 77. al. 6. ad Carolum.

CAP. XII.

ITA et ipsi in eiusdem synodi (Nicaenae II.) definitione confessi sunt. His osculum, et honorabilem salutationem reddere, nequaquam secundum fidem nostram, veram culturam, quae decet foli diuinae naturae

hh naturae

Dis. 15. san. da. p. in primis. c. 3.

naturae. Insuper et pseudofylogum illud, quod ab haereticis factum est, sub Constantino haeretico Imp. anathematizan-

tes, cum eorum sequacibus, atque compli-
cibus damnauerunt et c. Hadrian. ad Carol. cap. vlt.

PARS QUARTA
De pseudofynodis CP. Photii.

CAP. XIII.

QUONIAM quidem apparuit, Photium, post prolatam contra se iustissimam sententiam, et damnationem a sanctissimo Papa Nicolao, propter nequissimam inuasionem CP. ecclesiae, cum aliis malis operibus suis, etiam quosdam nequam, et adulatoribus de plateis, et vicis inuenisse, et Vicarios hos sanctissimar. trium Patriarchalium sedium Orientis nominasse, atque cum his ecclesiam malignantium, et concilium vanitatis colligens, depositorias accusationes, et crimina contra beatissimum Papam Nicolaum commouisse, et anathema procaciter, et audacter contra eum, et cunctos communicantes ei, saepe promulgasse; quorum quasi monumentor. libros, nos quoque vidimus, ab ipso maligno opere, ac fallaci dictatione confutos, qui etiam synodice ab igne consumpti sunt: huius rei gratia et c. anathematizamus praedictum Photium etiam propter huiusmodi causam et c. Syn. viii. gen. CP. sub Hadr. II. cap. 6.

CAP. XIV.

PHOTIVS, qui ex schismaticorum, et se a sanctae communionis participatione auertentium parte esse dignoscitur et c. deinde cum damnatis, et anathematizatis et c. communicans et c. congregauit concilium; et vna cum sequacibus suis depositis, et damnatis, excommunicatis, et anathematizatis, et aliis sine sedibus et c. contra eundem Ignatium depositionem facere, et anathema dicere ausus est. Deinde Apostolicae sedis Missos et c. quibus potuit, argumentis a nostris mandatis auertere, more Acacii quondam CP. haeretici Patriarchae praesumpsit: et ad processionem, quae ei cum paribus suis habebatur, et c. ad damnator. et schismaticorum communionem contempta legatione et c. pertraxit et c. Haec, et his similia contra Euangelica, Apostolica, Prophetica, atque

canonica instituta asserens, sit Dei omnipotentis, et beatorum Apostolor. Principum Petri, et Pauli, et omnium simul sanctorum, atque venerandorum sex vniuersalium concilior. auctoritate, nec non et Spiritus sancti per nos iudicio, omni sacerdotali honore, et nomine alienus et c. Nicola. in syno. Rom. cap. i. refertur in registro post epist. ad Photium, incip. Postquam beato. Et in epist. ad Episcopos, et Clerum CP. incip. Ea, quae nuper. relata in ix. syno. CP. sub Hadrian. II. actio. 7.

CAP. XV.

CONCILIABVLVM vanitatis a Photio, et huius auctore Michaelē tyrannice imperante Constantinopoli, nuper aduersus Apostolicae sedis reuerentiam, et priuilegium, congregatum, utpote veritatis inimicum, et omni falsitate repletum, quin et sibi consentientium animas interficiens, Ephesino latrocinio comparandum fore statuimus: et ipsius execranda gesta, quibuscumque habeantur monumentis inserta et c. penitus abolenda decernimus; ita ut igni tradantur, et anathemate perpetuo percillantur. Similiter, et de ceteris scripturis, quae viris iam nominatis auctoribus, contra eandem sedem, tempore diuerso sunt editae, gerendum, modis omnibus definimus. De conuenticulis contra Ignatium Patriarcham collectis, similiter abolendis; pari etiam modo de conuenticulis ab eisdem viris, Michaelē videlicet Imperante, seu Photio Constantinopolitano inuatore aduersus fratrem, et coepiscopum nostrum Ignatium factione collectis, deliberamus et c. Hadr. II. in syn. Rom. c. i. apud syn. ix. gener. CP. act. 7.

CAP. XVI.

DE iis, qui eidem impio conciliabulo consenserunt, vel scripserunt, si decreta decessoris mei secuti fuerint, et ad reuerendi Patriarchae Ignatii repedauerint, atque idem conciliabulum anathematizauerint,

atque

atque monumenta illius, vel exemplaria inuēta cremauerint; Ecclesiae communiōne fruantur. alias autem, nec hac digni reperiantur. Hadr. II. in syn. Rom. c. 3. apud synodum ix. gener. CP. act. 7.

CAP. XVII.

QVAMDIU post notitiam huius Apostolicae sanctionis, sibi prolata monumenta, vel exemplaria gestorum ipsius execrandi conciliabuli, penes se quisquam retinens caelauerit, vel defenderit, et non potius propalauerit, vel igni tradiderit; tandiu anathemate constrictus communionis Christi munere careat. Quinimo, si clericus est, qui postremum haec, vel caelare, vel defendere conuictus fuerit; gradum, quo potiebatur, amittat et c. Hadr. II. in syn. Rom. c. 4. apud syn. ix. gener. CP. act. 7.

CAP. XVIII.

QVIA codex, in quo execrationes illius nefandi conciliabuli scriptae sunt, et c. apud nos haecenus retinetur; providendum ducimus, quid de illo faciendum ratio dicat et c. Codex iste a schismatico, Dioscorum in hoc imitante, Photio fictus, ac totus mendacius, et peruersis dogmatibus fabricatus existit; hunc acque, ac illa perpetuo anathemati duco subdendum, et conuentantibus cunctor. et praecipue Graecorum legatis, igni traditum, in cineres quoque conicio redigendum; quatenus, nec simpliciorum puritas illius contagione polluat, nec fidelium mentes huiusmodi colluione quoquo modo sauciantur. A planta quippe pedis, ut ita dixerim, usque ad verticem eius non est vlla in eo sanitas. Honorandum concilium per famosissimum Episcopum sanctae Portuensis ecclesiae, exclamavit in haec verba: Pia consideratio summi Pontificis, iusta sententia vniuersalis Ecclesiae Praefulis, omnibus placet; omnes ita dicimus; omnes ita volumus; omnes hoc rogamus; omnes hoc totis praecordiis consentimus. Syn. Rom. sub Hadr. II. allocut. II. apud syn. ix. CP. general. act. 7.

CAP. XIX.

HIS manifeste repertis apparet, com-
Dist. 96. c. 7. satis in fine.

est subsecutus; apparet id causa fuisse patratum adulationis, non legitima sanctionis et c. Sicut gesta illius latrocinialis synodi, quae nobis per Leonem et c. misistis, indicant et c. Nicol. in epist. ad Mich. Imp. incip. Proposueramus, prope fin. Ansel. lib. I. c. 72.

CAP. XX.

VOLVMVS illic numerosum celebrari concilium et c. in quo videlicet sacro coetu, execrandi vanitatis concilii, quod aduersus sedis huius (Pontificem) actum est, et c. cuncta decernimus exemplaria prorsus a possessoribus suis ablata, conuentantibus. cunctis igne cremari; nec superesse apud quemlibet ex his omnibus, saltem vnum iota, vel vnum apicem; nisi forte quis totius clericatus, immo totius nominis Christianitatis anathemate percussus carere voluerit. Non enim tam detestandum collegium, nisi Ariminensi sub Constantio, vel Ephesino a Dioscoro congregato latrocinio comparandum decernimus. Hadr. II. ep. ad Basilium Imper. apud syn. ix. general. CP. act. I. in med.

CAP. XXI.

SYNAGOGAS malignantium, immo speluncas latronum, et conuenticula sanguinum, et fabricatorum mendacii, atque inuentor. peruersorum dogmatum, quas sub Michaelē Imperatore bis contra beatissimum Patriarcham Ignatium, et semel aduersus Apostolicum Principatum factione conspirauerunt, insolubilibus anathematis nexibus innodamus; ea defendentes, vel impia gesta ipsorum caelantes, et non potius, si haec inuenerint, concremantes; et anathematizantes, usque ad satisfactionem, et obedientiam, dignos eadem anathematis sententia iudicamus. Libellus datus ab Hadr. II. Legatis apud syn. ix. gener. CP. act. I. in med.

CAP. XXII.

IN actione octaua tractatum est de abolendis chirographis iniustis, et vniuersis actis conciliabulorum, quae a Photio contra Papam Nicolaum, et Patriarcham Ignatium patrata sunt; quae vniuersa praeccepto Imperatoris, et synodi combusta sunt. VIII. syn. CP. sub Hadr. II. act. 8. in prin.

CAP. XXIII.

PHOTIVS persuaso Imp. (Michaelē) subministrante Barda congregauit concilium

hh ij cilium

† et

† professio-
nem

† Ob haec

cilium quorundam Episcoporum, adulatione sibi, vel timore fauentium, et eundem Ignatium deposuit, et anathemate percussit, et c. Peruenientibus Misis Apostolicae sedis CP. et concilio congregato, Graeci epistolas (*Nicolai*) suscipientes, quidquid in eis erat pro Ignatio, et contra Photium, inuerterunt, subtraxerunt, et in concilio legi minime pertulerunt, Misis Romanis et c. nullatenus intelligentibus, et c. Ignatius in medium trahitur, et c. et de nouo damnationi submittitur, et sacerdotilibus infulis spoliatur et c. Et postea. Quod horribilius est, conciliabulum praesidente Michaeli Imp. collegit, falsos homines, quasi vicarios orientalium sedium format, accusatores muneribus armat, et mendacis construit et c. excessus quosdam quasi Praelati summi Pontificis (*Nicolai*) fingit, impingit, et sicut putabat, damnatione, simul et anathemate punit et c. mendacem codicem compilat mille circiter Antistiti-

tum subscriptiones falsas interserit, sibi nemine consentiente et c. exceptis vno et viginti Praesulibus et c. *Anast. biblioth. in praef. ix. syno. CP. sub Hadr. II.*

CAP. XXIV.

PROFANVM codicem, in quo continebantur gesta conciliabuli, quae Photius aduersus Apostolicae memoriae Papam Nicolaum falso fuerat commentatus, et c. tibi praeclearo successori eius Domine iunior Hadriane Praesul eximie, sedis Apostolicae gubernacula egregie moderanti (*legati imp. Basilii*) praesentant, qui et c. iniurias propriae sedis protinus vindicasti. nam synodo mox apud beatum Petrum collecta, profanum codicem illum cremari censuisti, et ita fieri apud Constantinopolim, si qua exemplaria eius ibidem inuenirentur, iure mandasti, quod et factum est. *Anastasius bibliothecarius in d. proemio synodi v. r. i. sub Hadriano I. in medio.*

PARS QUINTA

De synodo quadam Romana, in qua damnatus est Formosus Papa.

CAP. XXV.

SYNODVM tempore piaecordationis sexti Stephani Papae decessoris videlicet nostri celebratam, in qua venerabile corpus Formosi venerabilis Papae de sepultura violata per terram tractum est, et quasi ad iudicium deductum iudicari, et damnari praesumptum est; quod nunquam decessorum nostrorum temporibus fuisse auditum est; penitus abdicamus; et ne ulterius praesumatur fieri per quodlibet Spiritus sancti iudicium interdicimus et c. Episcopi, presbyteri, et reliquis clerus, qui eidem synodo interfuit, quia veniam petentes coactos se terroris metu, ac formidine interfuisse confessi sunt, prece sanctae synodi eis indulgimus. *Rauenna. sub Ioanne IX. c. 1. & 2.*

† quemlibet f. iudicio f.

CAP. XXVI.

EA, quae de ipso concilio (*contra Formosum*) scripta esse noscuntur, quoniam irrita, et contra canonicam auctoritatem praesumpta sanxistis, decernimus vna cum vestro consultu omnium vestrum, si placeat, igne crementur, sicuti de latrociniali Ariminensi synodo; et Ephesina secunda scriptum continetur de his, quae contra sanctissimum Papam Leonem ab haereticis acta sunt, et secundum quod tempore Domini Hadriani iunioris Papae synodali conuentu illa, quae contra dominum Nicolaum beatissimum Papam Constantinopoli nequiter acta fuerant, igne cremata in sancta Romana Ecclesia constat fuisse. *Rauennatens. sub Ioanne IX. cap. 7.*

PARS SEXTA

De alijs concilijs inutilibus, et damnatis.

CAP. XXVII.

CONCILIVM Carthaginense B. Cypriani de haereticis rebaptizandis, et

baptizatis ab eis, quod non improbat synodus Trullen. c. 2. sed illo tempore tantum vires obtinuisse ait. Cypriani opinionem

nem referre Basil. c. 1. ad Amphilo. non tamen sequitur eam indistincte, sed in quibusdam recipit. Item CP. synod. c. 7. Vide Apost. c. 46. et 47. et 68. et Syrii. ep. 4. apud concil. Teln. Idem ep. 1. c. 1. et Innocen. ep. 2. c. 8. et ep. 1. 8. c. 3. et ep. 2. 2. c. 4. et 5. Carthag. I. c. 1. et c. 14. Carth. III. c. 38. Cyprian. lib. 2. ep. 1. ad Stephan. Papam, et in epist. ad Iubaianum, et in epist. ad Pompeium, in qua verba Stephani contraria huic concilio refert.

CAP. XXVIII.

DOMINO beatissimo, et honorabili Patri Iulio Apostolicae sedis venerabili Episcopo Eusebio, Theognius, Theodorus, et Berinthus vna cum reliquis fratrib. et coepiscopis nostris in Antiochia congregatis. Licet circa omnes et c. Optarem vobis nos vobiscum concordare, et quos a communionem suspendimus a vobis esse suspensos et c. Nec solum in his, nobis contumeliam irrogatis; sed etiam in his, quod concilia nostra dissoluitis, neque ea rata finitis esse. Sunt namque a nobis, et maxime a totius Orientis Episcopis damnati Athanasius Alexandrinus, Paulus CP. Marcellus Ancyrae, Aselepius Gazae, Lucianusque Hadrianopolites et c. Inter sacerdotes maximam generantes discordiam, quod consubstantialitatis vocem, quae scripta non inuenitur, in fidei doctrina posuissent, et c. Et postea. Nec haec, quae praedicta sunt, solummodo Athanasio, et sequacibus eorum irrogamus, sed etiam quod contra regulam egerit, quam nos decreueramus; quia non decreto communi concilii Episcoporum. recepit sacerdotium et c. cum dudum decretum fuisset, nullum a pauciore numero restitui debere, quam depositum fuisse constaret et c. *Eusebius, et alii in synodo Antioch. ad Iulium. Antio. c. 12.*

CAP. XXIX.

IULIVS sanctae Romanae, et Apostolicae Ecclesiae Episcopus Eusebio, Theognio, Theodoro, Berinthe, et ceteris Orientalibus Episcopis. Decuerat vos et c. Vnde iam silentio non teguntur, quae vestro in concilio turbulenter, atque cum tempestate decreta sunt et c. Et postea. Vellem vos magis ad iam dictam canonicam conuenire vocationem; ut coram vniuersali

concilio redderetis rationem; cur synodum ad statum ecclesiarum fratrum in Antiochiam subuertendum, et Nicaeni magni concilii destructionem, fecistis; aut cur nobis inconsultis Episcopos in eam conuocastis et c. Quibus ita gestis scripti vobis, et omnibus qui in Antiochiam contra Apostolicam, canonicamque regulam nobis inconsultis fueratis congregati; arguens vos primum de iniurijs litterarum, deinde cur Athanasium, suosque consecratos ad vestrum concilium conuocastis et c. Et postea cap. 29. De receptione vero sedis, et sacerdotii, atque honoris, quae dixistis Athanasium absque concilii decreto suscipere, non ita inuenimus et c. Quod enim scripsistis, non eum posse a pauciore numero Episcoporum restitui, quam depositus fuerat: non ita est, nec haec regula orthodoxorum sanctae Ecclesiae est Episcoporum, sed Arianorum, sociorum videlicet vestrorum et c. Nam quando Antiochiae pro damnatione fidei de consubstantialitate prolata, fuistis congregati, odio praedicti Athanasii hanc regulam protulistis; quae nullas habet vires, nec habere poterit, quoniam nec ab orthodoxis Episcopis hoc concilium actum est, nec Romanae Ecclesiae legatio interfuit et c. *Iulius episc. 2. in prin. c. 29. Ansel. lib. 2. cap. 47.*

Dist. 17. regula. c. 2.

CAP. XXX.

CONSTANTIVS Imp. vna cum Vrsatio, et Valente, conuocauerunt aliquos, qui ex fece Ariana erant, et quasi facto concilio misit, et reuocauit Liberium de coemeterio B. Agnetis, ubi federat. Et ingressus Romam, in ipsa hora Constantius Aug. fecit concilium cum haereticis, simul etiam cum Vrsatio, et Valente, et eiecit Felicem de Episcopatu, qui erat catholicus, et reuocauit Liberium. *Damas. in Liberio.*

CAP. XXXI.

DILECTISSIMIS fratrib. vniuersis Episcopis, qui illicita vocatione Ioannis CP. Episcopi ad synodum CP. conuenerunt, Pelagius. Manifesto, sicut optauimus et c. Relatum est ergo ad Apostolicam sedem, Ioannem CP. Episcopum, vniuersalem se subscribere, vosque ex hac sua praesumptione ad synodum conuocare generalem et c. Quapropter quidquid in

hh ij

praedi-

praedicto vestro conuenticulo, quia synodus taliter praesumpta esse non potuit, statuitis, ex auctoritate S. Petri et c. praec-

cipio, omnia, quae ibi statuitis, et vana, et cassata esse, ita vt deinceps numquam appareant et c. *Pelag. II. epist. I. in prin.*

Communia de conciliis.

TIT. XLIV.

CAP. I.

NON licet ab impiis Arianis baptizatos denuo baptizare, cum hoc fieri et Apostolus vetet, et canones contradicant, et post cassatum Ariminense concilium missa ad prouincias a venerandae memoriae praedecessore meo Liberio generalia decreta prohibeant, quos nos cum Nouatianis, aliisque haereticis, sicut est in synodo constitutum, per inuocationem solam septiformis Spiritus, Episcopalis manus impositione, catholicorum conuentui sociamus. quod etiam totus Oriens, Occidensque custodit, a quo tramite vos quoque posthac minime conuenit deuiare, si non vultis a nostro collegio, synodali separari sententia. *Syrici. ep. I. c. I. ad Eumerium Tarracon.*

CAP. II.

EXPOSCITE, vt petitioni nostrae, qua plenariam iudici synodum postulamus, clementissimus Imperator dignetur annuere. *Leo, & syno. ep. I. I. alias 22. ad Constantinopolitanos, in fine.*

CAP. III.

CREDEBAMVS, clementiam vestram id desiderio nostro posse praestare; vt praesenti necessitate respecta, differri ad opportunius tempus sacerdotalem synodum iuberetis; vt vocatis de cunctis prouinciis sacerdotibus, vere posset esse vniuersale concilium. *Leo ep. 47. ad Marcianum Imperat. in prin.*

CAP. IV.

MAIORES nostri diuina inspiratione cernentes, necessarie praecauerunt, ne contra vnamquamque haeresim (coacta semel synodus pro fidei communionem, et veritate catholica, atque Apostolica promulgasset, non sinerent nouis post haec retractationibus mutari. ne prauis occasio praeretur, quae medicinaliter fuerant statuta, pulsandi et c. Ponamus tamen, etiam si nulla synodus praecessisset;

cuius Apostolica sedes recte fieret exsecutrix, [cum quibus erat de Acacio synodus ineunda? et c. Catholici Pontifices fuerant vndique iam depulsi, solique remanserant socii perfidor, cum quibus iam nec licebat habere conuentum et c. *Gelas. ep. 6. ad Episcopos Dardan. in prin. et med. Ansel. lib. I. c. 69.*

CAP. V.

IN synodo Hipponensi constitutum est, vt prouinciae tempore synodi visitentur. et de visitatione Mauritaniae, *Vide Carth. 53. G. Afri. I. 9. L.*

CAP. VI.

NE diutius synodus haberetur, et difficilius omnes conuenirent, placuit ternos iudices in singulis prouinciis a synodo eligi. *Carth. I. 28. G. Mil. 27. L. Afri. 94. L.*

CAP. VII.

EVM paenitentem dicimus, qui post baptismum, aut pro homicidio, aut pro diuersis criminibus, grauissimisque peccatis, publicam paenitentiam gerens, sub concilio, et c. *Distin. 50. placuit. 67. I. c. 2. Mart. Brac. c. 23. Burch. lib. 2. c. 37. Iuo lib. 3. tit. 5. c. 20. panor. & part. 6. c. 138. decr. Ansel. lib. 7. c. 26.*

CAP. VIII.

QVICVMQVE deinceps ad ordinem sacerdotii postulatur, et c. et examinatus, probabilis vita, atque doctrina extiterit, tunc secundum synodalia, vel decretalia constituta, et c. in sacerdotem die dominica consecrabitur. *Tolet. IV. c. 18.*

CAP. IX.

HOC sacratissima statuit synodus; vt in omni concilio Episcoporum Hispaniae, vniuersalis concilii decretum, quod propter Principum nostrorum est salutem constitutum, peractis omnibus in synodo publica voce debeat pronuntiari, et c. *Tolet. V. c. 7. Vide Tolet. IV. c. 74.*

CAP. X.

CVM nihil in diuino canone debeat esse

CAP. XII.

esse confusum, nihil dubium, nihil etiam indiscretum, in collatione nostri coetus relictus est canon Toletani concilii primi (I. 4.) et c. *Tolet. VI. c. 11.*

CAP. XI.

SCITIS, quia in praeteritis temporibus Imperatores erant, qui congregabant synodos, et ex toto terrarum orbe Vicarios, et dispositionem huiusmodi causarum colligebant. Quorum more, et Dei cultor Imperator noster hanc synodum fecit, non in abstruso, neque in clandestino, sed euidenter, ac manifeste. *Helius presbyter vicarius throni Hierosol. apud synod. IX. CP. gener. act. 5. sub Hadr. II. post med.*

QVANDO ad prouinciale Episcoporum concilium ventum fuerit, vnusquisque rectorum scholasticos suos eidem concilio adesse faciat, vt suum sollers studium circa Diuinum cultum omnibus manifestum fiat. *Parisiens. sub Ludouico, et Lothario lib. I. c. 30.*

CAP. XIII.

NIGESIO Episcopo, vel vniuerso concilio Lucensis ecclesiae Martinus Episcopus. Canones sancti, qui in partibus Orientis ab antiquis Patribus constituti sunt, Graeco prius sermone conscripti sunt, postea autem succedenti tempore in Latinam linguam translati sunt et c. *Mar. Brac. in proli.*

De synodis Episcopalibus.

TIT. XLV.

CAP. I.

SICVT olim a sanctis Patribus noscitur institutum, Metropolitanis in singulis annis cum suis suffraganeis prouincialia non omittant concilia celebrare, et c. Quod statuerint, faciant obseruari, publicantes ea in Episcopalibus synodis annuatim per singulas dioeceses celebrandis, et c. *Inno. III. in concil. gener. Later. c. 6.*

CAP. II.

PRESBYTERI, qui in diuersis locis, baptisteriis, vel quibuscumque sacris oratoriis ordinantur, instanter, ac inexcusabiliter ad concilium dioecesis Episcopi occurrere, secundum sanctorum statuta Patrum decernimus. Hi autem, qui colonatus possessiones retinent, nihilominus volumus ad Episcopi indifferenter conuenire concilium. Nam si per contumaciam se quasi in alterius potestate subtraxerint, et proprio non subiiciantur Episcopo; canonicis correctionibus subiaceant. *Roman. sub Leone IV. cap. 40.*

CAP. III.

QVANDO vel ad litanias, vel ad concilium venerint presbyteri, qui in parochiis ordinantur, rationem Episcopo suo reddant, qualiter susceptum officium celebrent, vel baptizent. *Tolet. IV. c. 25. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 16. panor. et part. 3. c. 129. decr. Ansel. lib. 7. c. 104.*

CAP. IV.

EPISCOPVS, qui mancipium iuris ecclesiae, non retento ecclesiastico patronio, manumitti desiderat: duo meriti eiusdem, et peculii, coram concilio ecclesiae, cui praeminet, per commutationem, subscribentibus sacerdotibus offerat et c. *Tolet. IV. c. 67. Burch. lib. 3. c. 176. Iuo par. 3. c. 237. decr.*

CAP. V.

OMNES presbyteri ad concilium Episcopi sui conueniant. *Vernen. c. 8.*

CAP. VI.

A sanctis Patribus institutum est, vt quando ad concilium venerint presbyteri, rationem Episcopo suo reddant, qualiter susceptum officium, vel baptismum celebrent. *Arelat. sub Carolo c. 4.*

CAP. VII.

MONACHVS, qui ecclesiam parochialem habet, conuocatus ad synodum veniat. *Magun. sub Raban. c. 14.*

CAP. VIII.

DE monasteriis clericorum, monachorum, atque puellarum, quae clericis, siue laicis beneficii iure donata sunt, placuit, vt tales eis praeficiant prouisores, et praepositos, sicut in Cabilonensi concilio scriptum est, qui et praesse nouerint, et prodesse, et qui ad Episcopum recurrant, et secundum eius ordinationem ad conuentum synodi occurrant. *Magun. sub Arnul. c. 25.*

CAP.

CAP. IX.

VT omnes presbyteri ad synodum in ciuitatem veniant, et Kalen. Nouemb. omnes Abbates ad conciliun veniant. Antistidor. 7. (quae est Episc. synodus.)

CAP. X.

QVO modo habenda sit synodus Episcopalis, Concil. Salegunstat. in fin. post Burcharidi collectionem. luo part. 4. cap. 246. & sequentib. decret.

CAP. XI.

QUANDO more solito ad synodum conuenitis, vestimenta, et libros, et vasa sancta, cum quibus vestrum ministerium, et iniunctum officium peragatis, vobiscum

deferte. Nec non duos, aut tres clericos, cum quibus Missarum sollempnia celebratis, vobiscum adducite; vt probetur, quam diligenter, quam studiose Dei seruitium peragatis. Theodulphus ad presbyteros Aurelianen. c. 4.

CAP. XII.

CVM Domino opitulante ad synodum in vnum conuenerimus, sciat nobis vnusquisq. dicere, quantum Domino adiuuante laborauerit, aut quem fructum adquisierit: et si quis forte nostro indiget adiutorio, nos cum caritate admoneat, et nos cum caritate nihilominus ei pro viribus adiutorium ferre non differemus. Theodulphus ad presbyteros Aurelianenses, c. 24.

DE CHOREPISCOPIS ET PRESBYTERIS SIVE SACERDOTIBVS.

De institutione Chorepiscoporum, et ne Chorepiscopi Episcoporum munera attingere audeant.

TIT. I.

CAP. I.

In eadem ciuitate sunt duo Episcopi, alter catholicus, et alter Nouatianus; detur Nouatiano, si ad Ecclesiam redierit, locus Chorepiscopi. Nicaen. cap. 8.

CAP. II.

IGITUR de Chorepiscopis, de quibus nos consulere voluistis, quale sit eorum ministerium, aut quid eis agere liceat, aut quam auctoritatem habeant, vel si liceat eos fieri, an non; quia audiimus eos iam esse prohibitos; aut quid de his, qui iam ordinati reperiuntur, agendum sit: nihil vobis certius respondere videtur, quam olim a praedecessoribus nostris decretum reperimus; vt eis ad veniam nihil prorsus aliud referuatur, quam priuatio sacri ministerii, quod illicite assumpserunt, quia prohibiti tam ab hac sacra sede, quam a totius orbis fuerant Episcopis, et c. quia Deo gratias modo necessarii, sicut in primitiua Ecclesia, propter studium, quod erga pauperes exigebant, non sunt et c. Nam, vt nobis relatum est, quidam Episcoporum propter suam quietem eis plebes suas committere non formidant et c. Bonus pastor et c. cognoscit oues suas et c. Si aliqui ex his reperi fuerint, a proprio decident gradu. Illi namque Episcopi videntur mihi esse meretricibus similes, quae statim vt pariunt, infantes suos aliis nutricibus tradunt educandos et c. Pro talibus enim animae negliguntur, oues pereunt, morbi crescunt, haereses, et schismata prodeunt, ecclesiae destruuntur, sacerdotes vitiantur, et reli-

Distin. 68. Chorepiscopi. c. 5.

Joan. 10. c.

qua mala proueniunt, et c. Damasc. ap. 14. in prin. & post prin. Ansel. lib. 7. c. 11. & 15. Tac. lib. 3. c. 79.

CAP. III.

NON amplius, quam duos ordines, inter discipulos Domini esse cognouimus, id est, XII. Apostolorum, et LXX. discipulorum; vnde iste tertius processerit, funditus ignoramus, et c. Quod enim Episcopi non sint, qui minus quam a tribus sunt ordinati Episcopis, omnibus patet, quoniam, vt bene nostis, prohibitum a sacris est Patribus, vt qui ab vno, vel a duobus sunt ordinati Episcopis, nec nominentur Episcopi etc. praesertim cum nullum ex LXX. discipulis, quorum speciem isti, ante quam prohiberentur, in Ecclesia gerebant, nihil de hoc, quod Apostolis, eorumque successoribus specialiter debebatur, legitur assumpsisse, et c. De his, quae in summis sacerdotibus, id est, Episcopis sunt, quorum figuram Moyses, et Aaron tenuerunt; illi, qui LXX. discipulorum formam gestant, in quorum videlicet typo filii Aaron erant, nihil praesumere debent; sicut nec illi quicquam de summi sacerdotii ministerio attingebant. Nam quod Chorepiscopi, ante quam praefato prohiberentur tenore, ad formam LXX. instituti erant, canon sufficienter manifestat, vbi ait: Chorepiscopi quoque ad exemplum, et formam LXX. videntur esse, et reliqua. Nec illud praeter eundem nobis videtur, quod alibi in canonicis expressum est: Qui in vicis, et possessionibus Chorepiscopi nominantur, quauis manus impositionem Episcoporum perceperint, et vt Episcopi consecrati fuerint (tamen modum proprium recognoscant) et c. Videtur enim mihi, quod tunc non ab

Distin. 68. Chorepiscopi. c. 5.

Neoc. 14. G. 13. L.

Anti. 10.

no, sed a pluribus ordinantur; quia nullatenus diceret Episcoporum, si ab vno fieret talis ordinatio, et c. cum autem dixit Chorepiscopum, profecto villanum voluit intelligi Episcopum, et si villanus, quid agit in ciuitate; cum in vna ciuitate duo omnino prohibeantur esse Episcopi? et si in villa, et in eo loco, vbi antea Episcopi non fuerunt, cum et in modica ciuitate, vel in villa, aut castello Episcopus fieri prohibeatur, et in omnibus omnino locis, vbi antea Episcopi non fuerunt; ne vilescat auctoritas, et nomen Episcopi, fuerint constituti, quid rogo erant? et c. Vbi sunt consecrati ad villam, quia Chorevilla est apud Graecos et c. Tria obstant, quibus eorum cassatur actio, vel institutio, vnum, quod ab vno Episcopo ordinari solent, in quo eorum ordinatio a canonibus discordat, qui per manus Episcoporum eos institui iubent. Aliud, si a pluribus Episcopis sunt ordinati, et aut in villa, aut castello, seu in modica ciuitate, aut omnino non in eo loco praefixi, quo iuste Episcopi fieri debent, aut dudum non fuerunt, vbi vilescat auctoritas, et nomen Episcopi, aut si in ciuitate cum altero Episcopo; cum, vt praedictum est, in vna ciuitate duo non debeant consistere Episcopi. Tertium, si absolute fuerint instituti, sicut de quibusdam audiuius: quae omnia Episcopali omnino carent auctoritate. Et illud adhuc restat, quod eorum ordo non habet in diuinis libris auctoritatem, quia ordines sunt duo tantum primi in Ecclesia, id est, Apostolorum, et Lxx. discipulorum. Sane, si nec Episcopi sunt, quia pro praefatis causis Episcopi esse non possunt; nec presbyteros se nominari volunt, quia amplius esse ambiunt, atq. plus quam Lxx. discipuli et c. ideo nec in sacerdotali catalogo habeantur, nisi tantum, vt pro misericordia illis, qui humiliter hoc ferre voluerint, nec amplius ambierint, et per scriptum propria manu subter corroboratum, id ipsum confirmauerint, hoc solummodo concedatur, vt inter sacerdotes locum habeant, et ministerio presbyterorum contenti sint, atq. mensae Domini tantummodo participes existant. Amplius autem, qui ambire voluerint; nec hoc retineant, vt sacerdotes

sint; sed omni ecclesiastico funditus priuentur honore. Quod vero eis non liceat sacerdotes consecrare, nec diaconos, aut subdiaconos, nec virgines, nec altare erigere, nec vngere, aut sacrare, nec ecclesias dedicare, nec chrisma conficere, nec chrismate baptizatorum frontes signare; nec publice quidem in Missa quemquam paenitentem reconciliare, nec formatas epistolas mittere, nec populum benedicere, nec ante Episcopum in baptisterio, aut in sacrario introire; nec praesente Episcopo infantem tingere, aut signare; nec paenitentem sine praeeptione Episcopi sui reconciliare; nec eo praesente, nisi illo iubente, sacramentum corporis, et sanguinis Christi conficere; nec eo coramposito, populum docere, aut salutare, nec plebem exhortari; quae omnia solis Pontificibus debent, tam ex superioribus, quam ex aliis Patrum constitutis, aut sacris canonibus edocti estis et c. vt per hoc et discretio graduum, et dignitatis fastigium summorum Pontificum demonstratur. Similiter et de presbyteris haec habeantur, vt sine iussu proprii Episcopi nihil agant et c. Triplex itaq. in hac parte reatus est, quod et prohibita agunt, et quod sacrum ministerium talis consortii vilitate polluitur, et Episcoporum, quantum ad illicitae usurpationis temeritatem pertinet, iura soluuntur. Quod autem solis Apostolis, eorumq. successoribus proprii sit officii tradere Spiritum sanctum, liber actuum Apostolorum docet, praesertim cum nullus ex Lxx. discipulis, quorum isti in Ecclesia speciem gerunt, legatur, donum sancti Spiritus per manus impositionem tradidisse. Haec ergo, quia omni carent ratione, nullus deinceps usurpet, aut consentiat sacerdotum, qui noluerit a nostro sacerdotali collegio separari. Nec quod a nobis extinguitur, et a praecessoribus nostris, ac reliquis totius orbis Episcopis iam extinctum est, apud aliquos tenebrosus seminetur radicibus et c. Nam benedictio, quam praedicti Chorepiscopi ante suam prohibitionem per manus impositionem dabant, magis nobis videtur vulnus inferre, quam salutem; et illi, qui Pontificatus apicem non habebant, quomodo ea, quae non habebant, dare poterant?

Leo ep. 66. vel 88.

Act. 8. c.

1. q. 7. c. 23. rant et c. reiterari necesse est, quod legitur per illicitum me actum, aut collatum minime approbatur, si perfectum esse debet et c. qui honorem Pontificalem non habuit. Pontificalia non potest iura tribuere et c. Restat etiam, quod per ostium hi nequaquam intrarunt; quia non habebant ostium, per quod ingrederentur, quia, vt dictum est, si nec Episcopi sunt, et plus quam presbyteri esse ambiunt, per quod ostium intrant cum hi tantum duo ordines in Ecclesia leguntur, nec amplius ad pastorale officium aliquod pater ostium, per quod pastor intrat et c. Damasc. 4. post prin. Leo ep. 66. vel 88. Ioan. III. ep. vn. 140 lib. 3. tit. 1. o. c. 3. panor. Ansel. lib. 7. c. 115. Tarrac. lib. 3. c. 79. Caesar. lib. 4. c. 42. CAP. IV. RELATVM est nobis (in synodo Episcoporum) quod quidam Germaniarum, et Galliarum, vrbium Episcopi frequenter Chorepiscopos, qui iuxta canones Neocesarientes, sive secundum aliorum decreta Patrum, iidem sunt, qui et presbyteri; vel presbyteros destinarent, qui absente Pontifice altaria erigerent, basilicasque consecrarent. Quod quidem non est mirum ad praepositos viros ecclesiasticae disciplinae ignaros et c. Ne vltra talis licentia usurpetur, communis sententia statuendum oportuit; scientes quia, sicut Chorepiscopos, vel presbyteros, illicita consecratio est altaris, ita et constitutio. In diuinis enim libris, praecipiente Domino, solus Moyses in tabernaculo Dei erexit altare, solus ipse vnxit, qui vtrique summus sacerdos Deus erat, sicut scriptum est de eo: Moyses, et Aaron in sacerdotibus eius, ideoq. id, quod tantum facere principibus sacerdotum iustum est, quorum typum Moyses, et Aaron tenuerunt, omnino decretum est, vt Chorepiscopi, vel presbyteri, qui filiorum Aaron gestant figuram, arripere non praesumant. Nam [quamuis cum Episcopis plurima illis ministerio communis sit dispensatio; quaedam tamen auctoritate veteris legis, quaedam nouae, et ecclesiasticis regulis sibi prohibita nouerint, sicut presbyterorum, et diaconorum, aut virginum consecratio; sicut constitutio altaris, ac benedictio, vel unctio. Siquidem nec erigere

Nam. 7. d.

Psal. 98.

Dis. 68. c. 4.

eis altaria, nec ecclesias, vel altaria consecrare licet, nec per impositiones manuum fidelibus baptizandis, vel conuersis ex haeresi paraclatum Spiritum sanctum tradere, nec chrisma conficere, nec chrismate baptizatorum frontes signare, nec publice quidem in Missa quemquam paenitentem reconciliare, nec formatas cuilibet epistolas mittere. Haec enim omnia illicita sunt Chorepiscopis, qui ad exemplum, et formam septuaginta discipulorum, esse noscuntur; vel presbyteris, qui eandem gestant figuram, quoniam, quamquam consecrationem habeant, Pontificatus tamen apicem non habent. Quae omnia solis debentur summis Pontificibus, auctoritate canonum praecipitur et c. Leo ep. 86. vel 66. ad Episcopos Germaniae, et Gall. Neocae. 1. 4. G. 1. 3. L. Damas. ep. 4. 140 par. 6. c. 72. de cr. Ansel. lib. 7. c. 114. Vid. Capitulum lib. 7. cap. 98. c. 260. c. 394. c. 402. c. 423. c. 424. Tarrac. lib. 3. c. 80. CAP. V. NON in aliis locis, quam in Domino sacris ab Episcopis, et non a Chorepiscopis, qui saepe prohibiti sunt, nisi summa exigente necessitate, Missas celebrare, nec sacrificia offerre Domino debemus. Felix IV. ep. 1. 2. 1. prope fin. Ansel. lib. 7. c. 127. Tarrac. lib. 3. c. 86. CAP. VI. PERLATVM est ad sedem Apostolicam, emeruisse, et denuo reuiuiscere prohibita, et funditus extirpata, tam a sancto Damaso, quam a sancto Leone viris Apostolicis, atque ab vniuersis synodali auctoritate Episcopis, reprehensibilem, atq. opprobratum inolitum usum; eo quod quidam Chorepiscopi, qui et a praedictorum antecessorum sanctorum Apostolicorum Patribus, et viris Apostolicis, et ab ipsis, sive a nobis sunt prohibiti; sicut eorum haecenus testantur decreta; vltra modum suum progredientes, donum sancti Spiritus per impositionem manuum tradant, et alia, quae solum Pontificibus debentur, contra fas peragant; praesertim, cum nullus ex septuaginta discipulis, quorum speciem in Ecclesia gerunt, legatur, donum Spiritus sancti per manus impositionem tradidisse. Quod autem solis Apostolis, eorumque successoribus, proprii sit officii tradere Spiritum sanctum, liber actuum A-

De consec. distin. 1. 1. c. 10.

Act. 8. c.

postolorum docet et c. Omnia quoq. maxima concilia affirmant, cum non esse Episcopum, qui minus quam a tribus Episcopis, auctoritate etiam Metropolitanis fuerit factus Episcopus. Ideoq. illos, quos Chorepiscopos vocatis, quia ab vno, ut audiuius, sunt Episcopo, Episcopos non esse; nec aliquid de pontificali privilegio agere debere perspicuum est; quoniam si nomen non habent, quo modo officium possunt habere? si ergo Episcopi non sunt, et presbyteri, quorum vicem gerunt, quia ad exemplum, et formam LXX. olim fiebant, esse despiciunt, quid erunt? et c. Ioan. III. ep. vii. in prin. Ansel. lib. I. c. 55.

CAP. VII.

CHOREPISCOPI non possunt presbyteros, aut diaconos ordinare. sed neque presbyteros vrbis sine permissione Episcopi, et litteris in aliena paroecia. An. cy. c. 13. G. 12. L.

CAP. IIX.

CHOREPISCOPI sunt quidem in typum LXX. ut comministri, propter curam erga pauperes, offerant (sacra) cum honore. Neoc. 14. G. 13. L. refert Damas. ep. 4. Leo ep. 86. & Ioan. III. ep. vii. Paris. sub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 27. Capit. lib. 5. cap. 168.

CAP. IX.

QVOD in quibusdam schismaticis Nicaenum concilium statuit, hoc etiam praesens conuentus in hoc (qui a duobus tantum fuerat consecratus Episcopus) statuit, id est, ut cuicumq. liceat in vnam paroeciarum suar. ecclesiam cedere, in qua aut Chorepiscopi nomine, ut idem canon loquitur, aut peregrina, ut aiunt, communione foueatur. Regien. c. 3. Vid. Nicaen. 8.

CAP. X.

EPISCOPOS Cordubensis frequenter Chorepiscopos, vel presbyteros destinavit, qui iuxta canones vnum sunt, qui absente Pontifice altaria erigerent, basilicas consecrarent et c. Sicut presbytero, vel Chorepiscopo illicita est consecratio altaris, ita et constitutio. Erexit altare in tabernaculo solus Aaron, ipse vnxit, quia summus sacerdos Dei erat. cum scriptum sit: Moyses, et Aaron in sacerdotibus eius. Ideo quod tantum facere Principibus sacerdotum iustum est, quor. typum Moyses, et Aaron tenuerunt; presbyteri, qui si-

Psal. 98.

liorum Aaron gestant figuram, arripere non praesumant. Nam quamuis cum Episcopis plurima illis mysteriorum communis sit dispensatio, quaedam tamen auctoritate veteris legis, quaedam nouellis, et ecclesiasticis regulis sibi prohibita nouerint, sicut presbyterorum, et diaconorum, ac virginum consecratio; sicut constitutio altaris, benedictio, vel vnctio. Si quidem nec benedicere eis liceat ecclesiam, vel altaria consecrare, nec per impositiones manus fidelibus baptizandis, vel conuersis ex haeresi Spiritum sanctum tradere, nec chrisma conficere, nec chrismate baptizatorum frontem signare; sed nec publice quidem in Missa quemquam paenitentem reconciliare, nec formatas cuilibet epistolas mittere. Haec omnia illicita esse presbyteris, vel Chorepiscopis, quia Pontificatus apicem non habent, quem solis deberi Episcopis auctoritate canonum praecipitur. ut per hoc et discretio graduum, et dignitatis fastigium summi Pontificis demonstratur. Sed neq. coram Episcopo licere eis in baptisterium introire, nec infantem tingere, aut signare, nec paenitentem sine praecepto Episcopi sui reconciliare; nec eo praesente sacramentum corporis, et sanguinis Christi conficere; nec eo coram posito populum docere, vel benedicere, aut salutare, nec plebem vtiq. exhortari; quae omnia eis a sede Apostolica prohibita esse noscuntur. Hispanen. II. c. 7.

CAP. XI.

EPISCOPOS locum Apostolorum, Chorepiscopos autem exemplum, et formam tenere septuaginta discipulorum, et liber actuum Apostolorum, et canonica auctoritas aperte demonstrat, et c. Quidam Chorepiscopi ultra modum suum progredientes, et donum sancti Spiritus per impositionem manuum tradant, et alia quaeq. quae solis Pontificibus debentur, contra fas peragant: cum nullus ex LXX. discipulis, quorum speciem in Ecclesia gerunt, legatur donum sancti Spiritus per manus impositionem tradidisse et c. Et post alia. Ordinatio porro Chorepiscoporum qualiter fieri debeat, et qualiter, qualesve ipsi ordinationes iubentibus Episcopis suis facere debeant, iura canonum liqui-

liquido decernunt. Vnde quia haecenus quidam Chorepiscopi secus, quam auctoritas canonica doceat, in officiis ecclesiasticis minus caute egerunt; prouidendum summopere Episcopis est, ut ulterius eorum Chorepiscopi tale quid, quod nec eorum ministerio, nec auctoritati diuinae concordat, facere pertemptent; nec Episcopi sui eis aliud agendum permittant, nisi quod ad eorum officium proprie pertinet, et in sacris canonibus praefixum habetur. Paris. sub Ludou. et Lothar. lib. 1. c. 27. Capit. lib. 5. c. 168.

CAP. XII.

CHOREPISCOPOS modum suum iuxta canonicam institutionem teneat, et nec sanctum chrisma, nec sanctum paracletum, Spiritum solis Episcopis, iuxta decreta Innocentii, tribuere debuit, tradere temptet, nec ecclesias consecret, neq. ordines ecclesiasticos, qui per impositionem manus tribuuntur, id est, non nisi vsque ad subdiaconatum, et hoc iubente Episcopo, et in locis, quibus canones designant, agere praesumat. Impositioni autem paenitentiae, aut paenitentium reconciliationi, per paroeciam, secundum mandatum Episcopi sui inseruiat. Si vero ciuitatis Episcopus obierit, nihil ex Episcopali ministerio specialiter Episcopis debito attemptet; quia ex hoc magnum scandalum, et diuisionem rerum ecclesiasticarum, atque dilationem in canonicis ordinandis Episcopis, Dei ecclesiis accidisse conspeximus. Nam si Episcopus ciuitatis propter desidiam, aut saecularem peruagationem, vel propter infirmitatem, modum suum Chorepiscopi transcendere conserit; sententiam canonicam debet attendere, qua decretum est, ut qui contra dicta canonum fecerit, gradus sui periculo sine retractatione subiaceat. Meldan. c. 44.

CAP. XIII.

V. T. basilicae a Chorepiscopis consecratae ab Episcopis consecrentur, roboratum est: quia iuxta decreta Damasi Papae, Innocentii, et Leonis, vatum est, atq. inane, quidquid in summi sacerdotii Chorepiscopi egerunt ministerio, et quod et ipsi iudem sint, qui et presbyteri, sufficienter inuenitur. Meten. c. 51.

CAP. XIV.

EOS, qui olim ecclesiae ministrabant, consuetudo, quae ex ecclesiis versabatur, diligentissime, et accuratissime probatos admittebat, et omnium vitae agenda ratio curiose inquirebatur, an non essent maledici, an non ebriosi et c. Referebant autem ad Chorepiscopos, quia vere testificantibus susceptis suffragiis, et eorum admonitis Episcopis, ita ministrum in sacerdotalem numerum cooptabant. Basiliius in epist. ad Chorepiscopos.

De rebus, quas Chorepiscopi facere possunt.

TIT. II.

CAP. I.

Dist. 69. c. vii.

IVXTA veterem morem Chorepiscopi ex permissione Episcopi ordinant lectores. Nicaen. II. cap. 14. Iuo par. 5. cap. 376. decr.

CAP. II.

PRESBYTERI vicani canonicas epistolas non dent, aut ad vicinos Episcopos mittant. Chorepiscopi vero irreprehensibiles, pacificas dent. Antio. 8.

CAP. III.

QVI in vicis, aut in agris sunt Chorepiscopi, etsi ordinationem ab Episcopis ce-

perint, suam mensuram norint, et gubernent ecclesias subiectas, et sua cura, et administratione contenti sint, ordinent vero lectores, et subdiaconos, et exorcistas tantum. non vero presbyterum, aut diaconum, sine vrbis Episcopo, cui subsunt ipsi, et ager. Si quis audeat his contrauenire, deponatur, quocumq. honore sit. Chorepiscopus autem fiat ab Episcopo eius vrbis, cui subiacet. Antio. 10. refert Damas. epist. 4. & Parisiens. sub Ludouico, & Lothar. lib. 1. cap. 27. Capit. lib. 1. c. 9. & lib. 5. cap. 169.

De institutione presbyterorum.

TIT. III.

CAP. I.

EPISCOPOS vicem Apostolorum gerere Dominum docuisse dicebat (Petrus) et reliquorum discipulorum vicem tenere presbyteros. Si quis aliquem ex his scandalizaret; grauisissimam illi poenam inferri debere praedicabat. *Clem. ep. 1. post med. Burch. lib. 1. c. 127. Iuo lib. 3. tit. 7. c. 8. panor. & par. 5. c. 227. decr.*

CAP. II.

MOYSI praecipitur, vt eligat presbyteros; vnde et in Proverbiis dicitur: Gloria senum canities. Haec vero canities sapientiam designat, de qua scriptum est: Canities hominum prudentia est et c. Abraham primus presbyter, id est, senior appellatus est propter sapientiam. Initium sacerdotii Aaron fuit, licet Melchisedec prior obtulerit sacrificium et c. Aaron summus sacerdos, id est, Episcopus fuit; filii eius presbyterorum figuram demonstrant, et c. filii Aaron super tunicas lineas cincti tantummodo, tyarati assiscebant sacrificio Domini. *Anacle. ep. 2. in med. Hieron. in c. 3. Esai. post prin. Isidor. lib. 2. c. 5. & 6. de eccl. offic. apud Aquisgr. c. 8. & 9. Raban. lib. 1. c. 4. et 5. de instit. cler. Burch. lib. 2. c. 5. Iuo part. 6. c. 25. decr. Ansel. lib. 7. c. 89.*

CAP. III.

VIDENTES Apostoli messem esse multam, et operarios paucos, rogauerunt dominum messis, vt mitteret operarios in messem suam. Vnde electi sunt ab eis LXX. discipuli; quorum typum gerunt presbyteri, atq. in eorum locum sunt constituti in Ecclesia; de quorum ordinatione, et reliquorum ministrorum, dixisse supra sufficiat. *Anacle. ep. 2. post med. Iuo lib. 3. tit. 7. c. 7. panor. et par. 5. c. 1. et part. 6. c. 44. decr.*

CAP. IV.

SA CERDOTVM ordo bipartitus est et c. Scitis autem a Domino Apostolos esse electos et c. Cum vero messis coepisset crescere, videns paucos esse operarios, ad eorum adiumentum, LXX. eligi praecipit discipulos. Episcopi vero Domini Apo-

stolorum, presbyteri LXX. discipulorum locum tenent. [Episcopi non in castellis, sed presbyteri per castella, et modicas ciuitates, atq. villas debent ab Episcopis ordinari; et poni: singuli tamen per singulos titulos suos et c. presbyter ad quemcumque locum, vel ecclesiam in eo constitutam est praeficiendus, atque in ea diebus vitae suae duraturus. Amplius quam isti duo ordines sacerdotum, nec nobis a Deo collati sunt, nec Apostoli docuerunt. *Anacle. ep. 3. in prin. Burch. lib. 1. c. 4. Iuo part. 5. c. 58. & 98. decr.*

CAP. V.

SA CERDOTES Dominus sibi legit, vt sacrificet ei, et offerant oblationes Domino: leuitas quoque sub eis esse iussit in ministeriis eorum. Vnde ad Moysen loquitur dicens: Princeps autem principum leuitar. Eleazar filius Aaron et c. *Fabian. epist. 2. in med.*

CAP. VI.

PRESBYTERORVM ordo exordium sumpsit a filiis Aaron: qui enim sacerdotes vocabantur in veteri Testamento, hi sunt, qui nunc appellantur presbyteri; et qui nuncupabantur Principes sacerdotum, nunc Episcopi nominantur. Presbyteri autem interpretantur seniores Graecis. His enim, sicut Episcopis dispensatio mysteriorum Dei commissa est. Praesunt enim Ecclesiae Christi, et in confessione Dominici corporis, et sanguinis confortes sunt cum Episcopis: similiter et in doctrina populorum. et in officio praedicandi, et c. Summo sacerdoti clericorum ordinatio, et consecratio reseruata est; ne a multis disciplina Ecclesiae vindicata, concordia solueret, scandala generaret. Nam Paulus Apostolus eosdem presbyteros, vt vere sacerdotes, sub nomine Episcoporum ita alleuerat, loquens ad Titum: Huius rei gratia reliqui te Cretae; vt ea, quae desunt, corrigas, et constituas per ciuitates presbyteros, quemadmodum ego tibi disposui. Si quis sine crimine est, vnus vxoris vir, filios habens fideles, non in accusatione luxuria, aut non subditos. Oportet enim Episcop-

Dis. 80. c. 3.

Num. 3. c.

Tit. 1. b.

T. III. DE INSTITVTIONE PRESB. 363

Episcopum sine crimine esse. Qua sententia ostendit, etiam presbyteros sub Episcoporum nomine taxari. Vnde et ad Timotheum de ordinatione Episcopi, et diaconi scribens, de presbyteris omnino tacuit, quia eos in Episcoporum nomine comprehendit. Secundus enim paene coniunctus est gradus. Sicut et ad Philipenses Episcopis, et diaconibus scribit: Cum vna ciuitas plures Episcopos habere non possit. Et in actibus Apostolorum presbyteros Ecclesiae iturus Hierosolymam congregauit, quibus inter cetera dicit: Videte gregem (al. Attendite vobis, et vniuerso gregi) in quo vos Spiritus sanctus ordinauit. Vnde etiam tales in Ecclesia presbyteros constituendos esse, sicut Episcopos, et Apostolus Paulus ad Titum loquitur, et canones ipsi testantur. Presbyteros autem merito, et sapientia dici, non aetate et c. Quod si ita est, mirum, cur insipientes constituantur. *Isidor. lib. 2. c. 7. de eccl. offic. apud Aquisgr. 8. Raban. lib. 1. c. 6. de instit. cleric. Ansel. lib. 7. c. 119.*

CAP. VII.

CINGES baltheo Aaron, et liberos eius, et impones eis mitras: eruntque sacerdotes mei religione perpetua. Quo in loco contemplari oportet, Aaron summum sacerdotem, id est, Episcopum fuisse, et filios eius presbyteros: figuram praemonstrasse. fuerunt enim et ipsi sacerdotes, quibus merito ad stare debuissent leuitae, sicut summo sacerdoti et c. *Isid. lib. 2. c. 5. de eccl. offic. apud Aquisgr. 9. Vid. Anacle. ep. 2. Raban. lib. 1. c. 4. de instit. cleric.*

CAP. VIII.

DILIGENTER Apostoli attendamus verba dicentis: Vt constituas per ciuitates presbyteros, sicut ego tibi disposui. Qui qualis presbyter debeat ordinari, in consequentibus differens hoc ait: Si quis est sine crimine, vnus vxoris vir et c. Postea intulit: Oportet enim Episcopum sine crimine esse, tamquam Dei dispensatorem. Idem ergo est presbyter, qui Episcopus. Et ante quam diaboli instinctu studia in religione fierent, et diceretur in populis: Ego sum Pauli, ego Apollo, ego autem Cephae, communi presbyterorum consilio ecclesiae gubernabantur. Postquam vero vnusquisque eos, quos baptizauerat, putabat

suos, non Christi; in toto orbe decretum est, vt vnus de presbyteris electus, superponeretur ceteris, ad quem omnis cura ecclesiae pertineret, et schismatum semina tollerentur. Putat aliquis non scripturarum, sed nostram sententiam esse, Episcopum, et presbyterum vnum esse, et aliud aetatis, aliud esse nomen officii? relegat Apostoli ad Philipenses verba dicentis: Paulus, et Timotheus serui Christi Iesu, omnibus sanctis in Christo Iesu, qui sunt Philippis, cum Episcopis, et diaconibus: gratia vobis, et pax, et reliqua. Philippi vna est vrbs Macedoniae, et certe in vna ciuitate plures, vt nuncupantur, Episcopi esse non poterant; sed quia eosdem Episcopos illo in tempore, quos presbyteros appellabant; propterea indifferenter de Episcopis, quasi de presbyteris est locutus, et c. In actibus Apostolorum scriptum est, quod cum venisset Apostolus Paulus Miletum, miserit Ephesum, et conuocauerit presbyteros eiusdem ecclesiae; quibus postea inter cetera sit locutus: Attendite vobis, et omni gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit Episcopos, pascere Ecclesiam Domini, quam acquisiuit per sanguinem suum. Et hic diligentius obseruate, quo modo vnus ciuitatis Ephesi presbyteros vocans, postea eosdem Episcopos dixerit. Videamus ergo, qualis presbyter, siue Episcopus ordinandus sit. Si quis est sine crimine, vnus vxoris vir, filios habens fideles, non in accusatione luxuria, aut non subditos. Oportet enim Episcopum sine crimine esse, tamquam Dei dispensatorem, non proteruum, non iracundum, non vinolentum, non percussorem, non turpis lucri appetitorem. [Primum itaque sine crimine sit. quod puto alio verbo ad Timotheum reprehensibilem nominatum. Non quod eo tantum tempore, quo ordinandus est, sine vilo sit crimine, et praeteritas maculas noua conuersatione diluerit: sed ex eo tempore, quo in Christo renatus est, nulla peccati conscientia mordeatur. *Hieron. in epist. ad Titum apud Aquisgr. c. 10. Ansel. lib. 7. c. 119.*

CAP. IX.

SICVT Episcopi Apostolorum in Ecclesia, ita presbyteri ceterorum discipulorum Domini vicem tenent. Et illi tenent gradum

Distin. 34. c. 2. vlt. Exo. 29. d. Num. 11. Prou. 20. d. Iob. 12. b. Sap. 4. b. Gen. 14. d.

Dist. 27. in nouo. c. 2. in sinc. Mat. 9. d. Luc. 10. d. † eo f. † LXXII.

Luc. 10. d.

1. Tim. 3. d.

Act. 20. f.

Tit. 1. d.

Exo. 29.

Tit. 1. b.

1. Timot. 3.

Dist. 95. c.

3. olim.

** * **

1. Cor. 1. b.

Philip. 1. d.

Act. 20. f.

Distin. 25.

c. vlt.

1. Tim. 3. d.

gradum summi Pontificis Aaron, isti vero filiorum eius. Vnde oportet vos semper memores esse tantae dignitatis, memores vestrae consecrationis, memores sacrae, quam in manibus suscepistis, vntionis; vt nec ab eadem dignitate degeneretis, nec vestram consecrationem irritam faciatis,

nec manus sacro vnguine delibutas peccando polluat. Sed cordis, et corporis munditiam conseruantes, plebibus exemplum bene viuendi praebentes, his, quibus praecedit, ducatum ad caelestia regna praebentis. *Theodulph. ad presbyteros Aurelianienses c. 1.*

De potestate, et dignitate presbyteri, siue sacerdotis.

TIT. IV.

CAP. I.

ET hoc vtiq; sacramentum Eucharistiae nemo potest conficere, nisi sacerdos fuerit rite ordinatus, secundum clauas Ecclesiae, quas ipse concessit Apostolis, et eorum successoribus Iesus Christus. *Inno. III. in conc. gen. Lat. c. 1. prope fin.*

CAP. II.

NON decet, vt ii, qui corpus Christi cotidie proprio conficiunt ore, tantam patientiam persecutionem. *Felix II. in syn. ep. 1. in prin.*

CAP. III.

PRESBYTERI; vel quicumq; ordinati, caste, et prudenter se habeant, vt libere, et aperta fronte possint reprehendere errantem populum sibi commissum, et iuxta Apostolum illos tradere Sathanae, excommunicare scilicet, et a liminibus Ecclesiae sanctae separare; qui vincula Christi dirumpunt, iugum scilicet disciplinae abiciunt, et praeuaricatores legis existunt; pacis videlicet violatores, fures, adulteros, incestos, fornicatores, raptos, periueros, fidei proditores, sacrilegos, qui coemeteria, et ecclesias, earumque ministros, resq; Deo, et eis dicatas violant, vel auferunt; falsos testes, fortilegos, haruspices, vsurarios, et quos supra diximus, donec resipiscant, et de his Deo, et sanctae Ecclesiae, et quib; nocuerunt, satisfaciant. *Gregor. VII. in concil. Rom. incerto c. 25.*

CAP. IV.

IPSI (sacerdotes) pro populo interpellant, et populi peccata comedunt: quia precibus suis, et oblationibus ea delent, atq; consumunt. *Alex. ep. 2. in prin. refert Trost. c. 5. Iuo par. 2. c. 69. et par. 6. c. 45. decr.*

CAP. V.

DE sacerdotibus Domini, quos vos adiuuimus contra prauor. hominum insidias adiuuare, eorumq; causas portare, scitote vos in eo Deo valde placere, qui sibi eos ad seruiendum adsciuit, et familiares in tantum sibi esse voluit, vt etiam aliorum hostias per eos acceptaret, atq; eor. peccata donaret, sibiq; reconciliaret. Ipsi quoq; proprio ore corpus Domini conficiunt, et populis tradunt. *Pontia. ep. 1. in prin.*

CAP. VI.

ABSIT, vt quidquam sinistrum de iis loquar, qui Apostolico gradui succedentes, Christi corpus sacro ore conficiunt, per quos nos etiam Christiani sumus; qui clauas regni caelorum habentes ante iudicii diem iudicant. *Anter. ep. vii. post med. Hieron. ep. 1. ad Heliodorum post med. Iuo ep. 57. ad Landonem presbyt.*

CAP. VII.

SA CERDOTE S. Dominus sibi elegit, vt sacrificent ei, et offerant oblationes Domino. *Fabia. ep. 2. in med.*

CAP. VIII.

NON leuiter quisquam assentiat in detractioe, vel iudicatione, vel damnatione fratrum, maximeque sacerdotum, qui proximiores sunt Deo; et qui proprio ore corpus Christi conficiunt. *Damas. ep. 3. post med.*

CAP. IX.

ME DIATOR Dei, et hominum, Deus, et homo Christus Iesus hanc praeposuit Ecclesiae tradidit potestatem; vt et consentientibus satisfactionem paenitentiae darent, et eadem salubri satisfactione purgatos, ad communionem sacramentor. per ianuam reconciliationis admitterent. Cui vtiq; operi incessabiliter ipse Saluator interue-

teruenit; nec vnquam ab his abest, quae ministris suis exsequenda commisit dicens: Ecce ego vobiscum sum omnib; diebus vsque ad consummationem saeculi. vt si quid per seruitutem nostram bono ordine, et grato replemur effectu, non ambigamus per Spiritum sanctum nobis fuisse donatum et c. Multum vtile, ac necessarium est, vt peccator. reatus ante vltimum diem sacerdotali supplicatione soluat. *Leo ep. 89. ad Theodor. Capitul. lib. 5. cap. 55. Ansel. lib. 4. c. 56. et lib. 11. c. 11. Casar. lib. 15. c. 12.*

CAP. X.

PRESBYTERI in confectione Dominici corporis, et sanguinis consortes sunt cum Episcopis et c. *Isid. lib. 2. de offic. eccles. c. 7. apud Aquisgr. c. 8. et Tribur. c. 4. in fine.*

CAP. XI.

ALIA monachor. causa est, alia clericorum. Clerici pascunt oues, ego pascor, et c. Mihi ante presbyterum federe non licet. Ipsi si peccauero, licet tradere me Sathanae in interitum carnis, vt Spiritus saluus sit in die Domini Iesu. Et in veteri quidem lege quicumque sacerdotib; non obtemperasset, aut extra castra positus lapidabatur a populo, aut gladio ceruice subiecta, contemptum expiabat cruore. Nunc vero inobediens, spiritali muerone truncatur; aut eiectus de Ecclesia, rabido daemonum ore discerpitur. *Hieronym. ad Heliodorum apud Aquisgr. c. 97.*

CAP. XII.

IPSIS sacerdotibus proprie animarum curandarum sollicitudo commissa est et c. Ipsi sunt Ecclesiae decus, ipsi columnae firmissimae, quib; in Christo fundatis innititur multitudo credentium. Ipsi ianuae ciuitatis aeternae, per quas, omnes, qui credunt, ingrediuntur ad Christum. Ipsi ianitores, quibus datae sunt clauae regni caelorum. Ipsi etiam dispensatores Regiae domus, quorum arbitrio in aula Regis aeterni diuiduntur gradus, et officia singulorum et c. Consultu sacerdotum, et optimatum, ceterorumq; fidelium suorum (*Ludouicus, et Lotharius Imperatores*) idem negotium super placando furore Domini, his digne censuerunt esse committendum, per quos homines de infidelitatis tenebris liberantur, et in lucem fidei transferuntur,

et de filiis irae filii adoptionis efficiuntur. Per quos etiam homines de iis, quae post baptismum committunt, paenitentiae satisfactione peracta Deo reconciliari merentur. Ad quorum imperium secundum sanctae legis decretum, qui leprae immunditia sordebant, emaculabantur, ceteraq; eorum iudicio in legalibus institutis decernenda prorogabantur. Quib; et in Euangelio a Domino tanta confertur potestas, vt quae statuerent in terra, statuta sint et in caelo; et quae soluerent in terra, soluta sint et in caelis, et quorum remiserint peccata, remittantur eis. Hos quippe constat vicarios esse Apostolorum, et luminaria mundi. *Paris. sub Ludou. et Loth. in praefatione.*

CAP. XIII.

CONSTAT, quod fundamentum Christianae religionis fides sit catholica, hoc est, credere in Patrem, et Filium, et Spiritum sanctum et c. et credere, quod per Spiritum sanctum remissio peccatorum in baptisate conferatur; et quod fidelibus in Ecclesia Christi eiusdem Spiritus sancti dono per ministerium sacerdotale, et per paenitentiam remissio peccatorum indubitanter attribuitur. *Paris. sub Ludou. et Lothar. lib. 1. cap. 1.*

CAP. XIV.

DE CET sacerdotes Christi tanta dignitate donatos, quos vtiq; constat ianitores caelestis aulae existere, exempla decessorum suorum, qui Deo placuerunt, idem infatigabiliter sectari; quatenus terrena despiciendo, et caelestia amando, primum ipsi atria supernae ciuitatis subire, deinde auditoribus suis dictis, et exemplis ea studeant aperire. Ne quod absit, audiant a Domino: Habentes clauem scientiae, vos ipsi non intratis, et alios intrare non sinitis. *Propper lib. 2. de vita contemplatiua, c. 2. apud Paris. sub Lud. et Loth. lib. 1. c. 4.*

CAP. XV.

PRESBYTERORVM, qui praesunt Ecclesiae Christi, et in confectione Diuini corporis, et sanguinis consortes cum Episcopis sunt, ministerium esse videtur, vt in doctrina praesint populis et c. *Aquisgr. II. sub Lud. par. 3. c. 5.*

CAP. XVI.

HIS (presbyteris) sicut et Episcopis dispensa-

c. x. de sum. Trin. Gregor. IX. c. 1. in 4. collec.

1. Cor. 5.

2. q. 1. c. 91. Ose. 4.

Leuit. 13. et 14.

Mat. 18. c.

Ioan. 20. f.

Luc. 11. g.

penfatio mysteriorum Dei commissa est. Praesunt enim Ecclesiae Christi, et in eorum seccratione Diuini corporis, et sanguinis

confortes sunt Episcopis. Similiter et in doctrina populorum, et in officio praedicationi. Isidor. apud Tribur. c. 4.

De ordinatione presbyterorum.

TIT. V.

CAP. I.

SACERDOTES constitui non oportet, nisi in ecclesiis, aut speciali monasterio deputentur; ne necessitas in saecularibus domibus habitandi occurrat; alioquin a propriis Episcopis, aut in Episcopia, aut in monasteria habitandi, et conuersandi pro exercendo officio constituantur: in quibus mulieres conuersari nulla ratio permittit. Ideoque ibi eos conuersari, et nutriri oportet. Syn. Rom. sub Eugen. II. et Leone IV. c. 10.

CAP. II.

PRESBYTER, diaconus, clericus ab vno Episcopo ordinetur. Ap. c. 2.

CAP. III.

PRESBYTEROS, quos ibidem reperisti, si incogniti fuerint illi, a quibus fuerint ordinati, et dubium est eos Episcopos fuisse, qui eos ordinauerint, si bonae actionis, et catholici viri sunt ipsi presbyteri, et in ministerio Christi, omnique lege sancta edocti, apti, ab Episcopo suo benedictionem presbyteratus suscipiant, et consecrentur, et sic ministerio sacro fungantur. Greg. III. ep. 5. ad Bonif. Episcop. in med.

CAP. IV.

PRESBYTER, cum ordinatur, Episcopo cum benedicente, et manum super caput eius tenente, etiam omnes presbyteri, qui praesentes sunt, manus suas iuxta manum Episcopi, super caput illius teneant. Carth. IV. c. 3. Iuo lib. 3. tit. 3. c. 6. panor. c. part. 6. c. 1. 2. decr. Ansel. lib. 7. c. 53. Caesar. lib. 8. c. 20.

Ne laicus statim presbyter fiat.

TIT. VI.

CAP. I.

SI quis propter ipsum bonum humilitatis, quae est circa Christum Iesum, abrenuntians mundo fiat clericus, aut monachus, et omnem gradum ecclesiasticum transiens per definita nunc tempora, irreprehensibilis inuentus extiterit, et probatus: ita ut in gradu lectoris annum compleat, in subdiaconi vero duos, sitque diaconus tribus, et presbyter quatuor annis: bene placuit huic sanctae, et vniuersali synodo eligi hunc (Episcopum) et admitti, et c. Si vero praeter hanc definitionem nostram quisquam ad iam fatum supremum honorem prouectus extiterit, reprobetur, et ab omni sacerdotali operatione pronus abiiciatur, utpote qui extra sacros canones sit prouectus. Synod. IX. general. Constantinopolit. sub Hadr. II. cap. 5.

CAP. II.

SI quis clericatum promereri desiderat, hoc iustum est, ut sit ostiarius annum vnum, lector ann. xx. exorcista ann. x. acolythus ann. v. subdiaconus ann. v. diaconus ann. v. et sic ad honorem presbyterii accedat. Silvester in conc. Rom. cc. lxxv. Episcoporum, cap. 5.

CAP. III.

SILVESTER praesente synodo constituit, ut nullus ex laica persona ab honore acolythi ad Episcopatum subleuetur, nisi prius fuisset ostiarius, lector annis xxx. deinde vna die exorcista, postea caperet onus acolythi, et faceret in eodem ordine annos x. ut acciperet onus subdiaconi, et in subdiaconatu esset ann. v. deinde ad diaconatus honorem pertingeret fixis rogantibus xxx. presbyteris examen, ut esset diaconus Cardinalis, quia a prima sede erat constitutum, ut seruiret ann. vii. et c.

Si quis

Si quis desideraret ordinem presbyterii, in vniuersis annis a cuncto clero Romano probaretur gratia doctrinae, caritatis, generositatis, et consilii, non expetens praedam quoquam, et cuius opinionem claram, et firmam omnes presbyteri declararent, et confirmarent, et sic ad ordinem presbyterii accederet. Silvester in syn. Rom. cc. xxxv. Episcoporum, cap. 1.

CAP. IV.

ILVD mandamus, ut ad ordinem ecclesiasticos sic ascendant in Ecclesia, qui ordinari merentur, ad est, si quis Episcopus esse meretur, sit primus ostiarius, deinde lector, postea exorcista, inde sacerdos, acolythus, demum vero subdiaconus, deinde diaconus, et postea presbyter. Caus. ep. vni. in fine.

CAP. V.

QVAD ab vniuersis posthac ecclesiis sequendum sit, quid vitandum, generalis pronuntiatione determinamus. Quicumque itaque se Ecclesiae vouerit obsequi, a sua infantia ante pubertatis annos baptizari, et lectorum debet ministerio sociari, qui ab accessu adolefcentiae usque ad tricimum aetatis annum, si probabiliter vixerit, vna tantum, et ea, quam virginem communi per sacerdotem benedictione percipit, vxore contentus, acolythus, et subdiaconus esse debebit. Posteaque ad diaconi gradum, si se ipse primitus continentia praeunte dignum probauerit, accedat, ubi si ultra quinque annos laudabiliter vixerit, et ministraverit congrue, presbyterium consequatur; exinde post decennium Episcopalem cathedram poterit adipisci, si tamen per haec tempora integritas vitae, ac fidei eius fuerit approbata. Qui vero iam aetate grandaeuus, melioris profiti conuersatione prouocatus, ex laico ad sacram militiam peruenire festinat; desiderii sui fructum non aliter obtinebit, nisi eo, quo baptizatur tempore, statim lectorum, aut exorcistarum numero societur; si tamen eum vnam habuisse, vel habere, et hanc virginem accepisse constet vxorem, qui dum initiatus fuerit, expleto biennio, per quinquennium aliud acolythus, et subdiaconus fiat; et sic ad diaconatum, si per haec tempora dignus iudicatus fuerit, prouehatur. Exinde iam accessu temporum

presbyterio, vel Episcopatu in se eum clerici, ac plebis euocauerit, non immerito societur. Syria. ep. I. c. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

CAP. VI.

NE laicus statim presbyter, aut diaconus ordinetur. Syria. ep. I. c. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

CAP. VII.

LAICI, qui habentes vxores baptizati sunt, et non prohibentur ad clericatus forent assumi; ita sane, ut in eos tempora a maioribus constituta seruentur, nec cito quilibet lector, acolythus, diaconus, sacerdos fiat; quia in minoribus officiis si diu perdurent, et vita eorum pariter, et obsequia comprobantur, ut ad sacerdotium posthac emensis stipendiorum meritis vel maneant, nec praeripiant, quod vita probata meretur accipere. Inno. ep. I. c. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

CAP. VIII.

QVIS ille, qui arogans, et impudens inuenitur, ut in caelesti militia et officio statim dux esse desideret, cum tiro ante non fuerit? et prius velit dicere, quam docere? discere? Assuescat in Domini castris in lectorum primitus gradu diuini rudimentis seruitii; nec illi vile sit, exorcistam, acolythum, subdiaconum, diaconum per ordinem fieri; nec hoc saltu, sed statutis maiorum ordinatione temporibus. Iam vero ad presbyterii fastigium talis accedat, ut et non men aetas impleat, et meritum probitatis stipendia anteacta testentur. Zos. ep. I. c. 1. Anselm. lib. 6. cap. 2. 4.

CAP. IX.

HAEC autem in singulis gradibus obseruanda sunt tempora: si ab infantia ecclesiasticis ministeriis nomen dederit, inter lectores ad xx. aetatis annum continuata obseruatione perduret. Si maior, et grandaeuus accesserit, qui tamen post baptismum statim se diuinae militiae desideret mancipari, sine inter lectores, siue inter exorcistas quinquennio teneatur. Exinde acolythus, vel subdiaconus IV. annis sit, et sic ad benedictionem diaconatus, si mereatur, accedat. In quo ordine quinque annis, si inculpate se gesserit, haerere debebit. Exinde suffragantibus stipendiis per tot gradus da-

us datus propriae fidei documentis, presbyterii sacerdotium poterit promereri, et c. Zosi. ep. 2. 3. Ansel. lib. 7. c. 4. 1. 1. 1.

CAP. X.

Dist. 61. mi MERITO beatorum Patrum venerabiles sanctiones, cum de sacerdotum electione loquerentur, eos demum idoneos sacris administrationibus censuere, quorum omnia aetas a puerilibus exordiis usque ad proveciores annos per disciplinae ecclesiasticae stipendia cucurrisset; ut vni- quique testimonium prior vita praebere: nec possit de eius provectione dubitari, cui pro laboribus multis, pro moribus castis, pro actibus strenuis, celsioris loci praemium deberetur etc. Eos, quorum provec- tio hoc tantum reprehensionis incurrit, quod ex laicis ad officium Episcopale de- lecti sunt et c. susceptum sacerdotium te- nere permittimus, non praeducantes A- postolicae sedis statutis, nec praecessorum nostrorum, nostrisque decretis, quibus salu- briter statutum est; ne primum, vel secun- dum, aut tertium in Ecclesia gradum quis- quam laicor. quibuslibet suffragiis fultus, ascendat, prius quam ad hoc meritum per legitima augmenta perveniat. Leo ep. 8 5. ad Episcop. Africae cap. 1. 1. 10 par. 5. c. 10 5. decr. CAP. XI.

Dist. 77. c. 8. et c. 9. mo machus. SI quis etiam de religioso proposito, et disciplinis monasterialibus, eruditus ad cle- ricale munus accedat, in primis eius vita praeteritis acta temporibus, inquiratur et c. continuo lector, vel notarius, aut certe de- fensor effectus, post tres menses existat acolythus, maxime si huic aetas etiam suf- fragatur; sexto mense subdiaconi nomen accipiat: ac si modestae conversationis, ho- nestaeque voluntatis existit; nono mense diaconus, completoque anno sit presbyter: cui tamen, quod annorum interstitia fue- rant collatura, sancti propoliti sponte sus- cepta docetur praestitisse devotio. Si ve- ro laicus quispiam ecclesiasticis est aggre- gandus officiiis; tanto sollicitius in singu- lis huiusmodi decet examinare personam, quantum inter mundanam, religiosamque vitam constat esse discriminis et c. quorum promotionibus super anni metas sex men- ses nihilominus subrogamus et c. Quae tamen eatenus indulgentia credidimus il-

lis ecclesiis, quibus infestatione bellorum, vel nulla penitus, vel exigua remanserunt mi- nisteria et c. Gelas. ep. 1. c. 3. 4. Nicol. in ep. ad Mich. Imp. incip. Principatum. lecta in 119. syn. CP. act. 4. 1. 10 par. 3. c. 1. 4 3. decr. Ansel. lib. 7. c. 4. 6. in Rom. 1. 1. 1. 1. 1.

CAP. XII.

AESTIMET quis pretium dominici gregis, ut sciat, quod meritum constituendi deceat esse pastoris. Hoc ita fiet, si non sacerdotii gradus, saltu quodam passim laicis transferantur. Longa debet vitam suam probatione monstrare, cui gubernacula sacerdotib. committuntur Ecclesiae. [Non negamus esse in laicis Deo placitos mores; sed mili- tes suos probatos sibi quaerunt institura fidelia. Discere prius quisque debet, ante quam doceat; et exemplum religiosae con- versationis de se potius aliis praestare, quam sumere. Emendatiorem esse conu- nit populo, quem necesse est orare pro populo. Longa observatione religiosus cul- tus tradatur, ut luceat; et clericalibus ob- sequiis erudiendus inseruiat; ut ad vene- randi gradus summam perductus, qui sit fructus humilitatis, ostendat. Hormisd. ad Episcop. Hispan. ep. 4. c. 1. Ansel. lib. 6. c. 19. Tarrac. lib. 3. c. 17. CAP. XIII.

QUIDAM desiderio honoris inflati defunctis Episcopis tonsurantur, et fiunt repente ex laicis sacerdotes, atque inuere- cunde religiosi propositi ducatum arri- piunt, qui nec esse adhuc milites didice- runt. Quid putamus, quid isti subiectis praestaturi sunt, qui ante quam discipula- tus limen attingant, tenere locum magiste- rii non formidant? Qua de re necesse est, ut quamuis inculpati quisque sit meriti, ante tamen per distinctos ordines ecclesiasti- cis exerceatur officiiis et c. Gregor. ad Syn- gryum, et Aether. Episcop. lib. 7. regist. epist. 108. vel 110. c. 2. Vid. idem lib. 4. ep. 51. c. 95. 4. epist. 53. c. 97. Ansel. lib. 6. c. 27. Tarrac. lib. 3. c. 16. CAP. XIV.

GELASIVS non solum Episcopos de laicis fieri prohibuit, sed etiam presby- teros, ne talia praesumerent, vetuit in de- cretor. suor. c. III. Nicola. in epi. ad Mich. Imp. ante med. incip. Principatum. lecta in act. 4. synod. 119. CP. sub Hadr. II. Gelas. epist. 1. cap. 3. 4.

CAP.

CAP. XV.

EPISCOPATVS, vel presbyterii honorem nullus laicus ante praemissam anni conuersionem, vel ante xxx. annos ae- tatis accipiat. Arelat. III. cap. 1. in fine.

CAP. XVI.

NVLLVS Metropolitanor. cuiusq. laico dignitatem Episcopatus tribuat: sed nec reliqui Pontifices presbyterii, vel dia- conatus honorem conferre praesumant, nisi anno integro fuerit ab eis praemissat conuersio. Arelat. III. cap. 2.

f promif- fa f.

CAP. XVII.

NVLLVS ex laicis ante annalem con- uersionem et c. presbyter ordinetur et c. Aurel. III. c. 6.

CAP. XVIII.

EX laico ad gradum sacerdotii nemo veniat, nisi prius anno integro in officio lectorum, vel diaconatus disciplinam ec- clesiasticam discat; et sic per singulos gra- dus eruditus, ad sacerdotium veniat. Nam satis reprehensibile est; ut qui nondum di- dicit, iam docere praesumat, dum et anti-

quis hoc Patrum institutionibus interdi- ctum sit. Brae. 1. cap. 38.

CAP. XIX.

QVI saltu sine gradu diaconi ad sacer- dotium profiliuit, an degradationem debi- tam resilire debet. Synod. Sueffion. apud S. Medard. in accusatione Hincmari, in fine.

CAP. XX.

CAIVS constituit, ut omnes ordines in Ecclesia sic ascenderent. Si quis Episco- pus fieri mereretur, ut esset ostiarius, le- ctor, exorcista, acolythus, sequens subdia- conus, diaconus, presbyter, et exinde Epi- scopus ordinaretur. Damas. in Caui.

CAP. XXI.

SILVESTER constituit, ut si quis desideraret in Ecclesia militare, aut profi- cere, ut esset ostiarius annis* lector annos† dies f. xxx. exorcista dies xxx. acolythus annis v. subdiaconus annis v. custos martyrum an- nis v. diaconus annis vii. presbyter an. iiii. probatus ex omni parte. Damas. in Siluest. post principium.

Qui prohibeantur esse presbyteri.

TIT. VII.

CAP. I.

QVONIAM plura, aut per necessitatem, aut alias cogentibus hominibus, aduersus eccle- siasticam facta sunt regulam, vt homines ex gentili vita nuper accedentes ad fidem, et instru- ctos breui tempore, mox ad lauacrum spiritale perducerent, simulq. vt baptizati sunt, ad Episcopatum, vel ad presbyterium promouerent; placuit nihil tale de reli- quo fieri, et c. Nicae. c. 2. Mar. Brae. c. 22. Ioan. 119. in epist. apud 19. syno. act. 2. 1. 10 in prol. panor. et decreti. CAP. II.

De acta. et quali. c. 14. districte praecipimus, vt Episcopi promo- Greg. 19. c. uendos in sacerdotes diligenter instruant, et informent, vel per se ipsos, vel per alios viros idoneos super diuinis officiiis, et ec- clesiasticis sacramentis, qualiter ea rite va- leant celebrare. Quoniam si ignaros, et rudes de cetero ordinare praesun- serint, quod quidem facile poterit comprehendis;

et ordinatorum, et ordinatos graui decreui- mus subiacere vlioni, et c. Inn. III. in conc. gener. Lat. c. 27.

CAP. III.

BINIS nuptiis post baptismum, aut con- cubina implicitus, non potest esse Episco- pus, presbyter, diaconus, clericus. Ap. c. 17. Item is, qui viduam, eiectam, meretricem, ancillam, aut scenicam duxit. Ap. c. 18. Vid. Trull. c. 3. in fine. 1. 10 part. 8. c. 287. decr. Ansel. lib. 6. c. 143.

Distin. 33. si quis. c. 1.

Dist. 34. si quis. c. 15.

CAP. IV.

DE digamis nec consuli debet, quod manifesta lectio sit Apostoli, vnus vxoris virum, ad sacerdotium, siue ad clericatum admitti debere, et hanc ipsam tamen, si virginem accepit, et c. Inno. ep. 4. c. 2.

1. Tim. 3. d. Tit. 1. b.

CAP. V.

QVICVMQVE curiales, aut caufsi- dici, aut milites ordinati fuerint sacerdo- tes, cum ordinatoribus suis deponantur. Inn. ep. 23. c. 2. ad syno. Toleta.

Dist. 51. c. 1.

CAP. VI.

ADMITTVNTVR passim ad or-

Distin. 54. dinem c. 21.

dinem sacrum, quib. nulla natalium, nulla morum dignitas suffragatur; et qui a dominis suis libertatem consequi minime potuerunt, ad fastigium sacerdotii, tamquam seruilis vilitas hunc honorem iure capiat, prouehuntur et c. Ab his, fratres carissimi, omnes vestrae prouinciae abstineant sacerdotes; ab aliis etiam, qui originali, aut alicui conditioni obligati sunt, volumus temperari, et c. Leo ep. 1. c. 1. Tribur. c. 29. Burch. lib. 2. c. 22. Iuo part. 6. c. 64. decr. Ansel. lib. 7. c. 25. in addit.

CAP. VII.

QVAMLIBET quis bonis moribus praeditus, et sanctis operibus inueniatur ornatus, nequaquam tamen, vel ad diaconii gradum, vel ad presbyterii honorem, vel ad Episcopatus culmen ascendat; si aut ipsum, non vnus vxoris virum, aut vxorem eius, non vnus viri fuisse claruerit et c. Leo ep. 85. c. 1. ad Episcopos Afric.

CAP. VIII.

NVLLVS homicida, nullus adulter, nullus fornicator sacrum ministerium debeat atrectare, sed neque paenitens, aut qualem sacri canones prohibent esse sacerdotem. Zach. ep. 4. post prin. ad Bonif.

CAP. IX.

Distin. 57. c. 28. SI quis in infirmitate baptizatus est, presbyter non fiat; vi enim magis quam voluntate credidit: nisi propter eius sequentem fidem, et diligentiam, et propter raritatem hominum. Neoc. 1. 2. Paris. lib. 1. c. 8. Burch. lib. 4. c. 33. Iuo part. 1. c. 227. & part. 6. cap. 101. decr.

CAP. X.

ORDINARI ad diaconatus, vel sacerdotii officium neophytum non debere. Arel. 11. c. 1.

CAP. XI.

CONVENIENS non est, nec ratio, vel disciplina paritur; vt temere, et leuiter ordinetur aut Episcopus, aut presbyter, aut diaconus, qui neophytus est, maxime cum et magister gentium beatus Apostolus, ne hoc fieret, denuntiasse, et prohibuisse videatur; sed hi, quorum per longum tempus examinata sit vita, et merita fuerint comprobata. Sardic. c. 13. L. 10. G. Burch. lib. 1. c. 17. Iuo part. 5. c. 71. decr.

CAP. XII.

NON oportet nuper baptizatum pro-

moueri ad ordinem sacerdotalem. L. 40d. 1. sacrum c. 3.

CAP. XIII.

EPISCOPI, diaconi, et presbyteri non ordinentur, ante quam omnes, qui in domo eorum sunt, Christiani orthodoxi fiant. Carth. c. 36. G. Carth. III. c. 18. L. Afr. c. 3. L.

CAP. XIV.

LIBERTOS, quos sacerdotes, vel diaconos de ecclesia sibi commissa facere voluerint, actus ecclesiae profsequi iubemus. Agath. c. 49. Iuo part. 3. c. 161. decr. in fine.

CAP. XV.

NVLLVS paenitentem, nullus digamum, nullus viduarum maritos in praeditis honoribus (presbyterii, vel diaconatus) audeat ordinare. Arel. III. c. 3.

CAP. XVI.

NE secundae vxoris, aut renuptae maritus presbyter, aut diaconus ordinetur, abunde sufficeret ab Apostolo constitutum et c. Qui scienter eum contra dicta ordinauerit, reus fratrib. fiat, et c. Epau. c. 2.

CAP. XVII.

SI seruus absente, vel nesciente domino, Episcopo sciente, diaconus, aut presbyter fuerit ordinatus: ipso in clericatus officio permanente Episcopus eum domino duplici satisfactione compenset, et c. Aurel. c. 8. al. 10. Vorm. c. 40. Burch. lib. 2. c. 24. Iuo part. 6. c. 125. decr.

CAP. XVIII.

PRESBYTER, vel diaconus, si nec litteras, vel baptizandi ordinem nesciat, nullatenus ordinetur. Aurel. 11. c. 15.

CAP. XIX.

NVLLVS ex laicis ante annualem conuersionem, vel aetatem legitimam et c. presbyter ordinetur: ita vt de ipsis quoque et c. custodiatur; ne aut duarum vxorum vir, aut renuptae maritus, aut paenitentiam professus, aut senius corpore, aut qui publice aliquando arreptus ad scriptos ordines promoueatur, et c. Aurel. 11. c. 6. Burch. lib. 2. c. 33. Iuo lib. 3. tit. 5. c. 18. panor. et par. 6. c. 134. decr.

CAP. XX.

SI quis Episcopus, sciens bigamum, aut internuptae maritum, ad officium leuiticae dignitatis, siue presbyterii contra ius canonum promouere praesumpserit, sciat se vnus anni spatium ab omni officio sacer-

dotii

dotii esse suspensum et c. Aurel. 11. c. 10.

CAP. XXI.

DE familiis ecclesiae constituere presbyteros, et diacones per parochias liceat: quos tamen vitae rectitudo, et probitas morum commendat. Ea tamen ratione, vt antea manumissi libertatem status sui percipiant. Toletan. 11. cap. 73.

CAP. XXII.

VT presbyteri non ordinentur; prius quam examinentur. Vorm. c. 56.

De aetate presbyterorum.

TIT. IIX.

CAP. I.

SI ante trigessimum annum liceat sacerdotem ordinari? Bonum, et congruum, si fieri potest, vt prouectae aetatis, et boni viri testimonio, iuxta sacrorum canonum instituta, ordinentur sacerdotes. Si autem minime reperiuntur, et necessitas exposcit, a xxv. annor. et supra Leuitae, et sacerdotes ordinentur, quemadmodum in lege Domini continentur. Zach. ep. 5. ad Bonif. Episcop. ante fin.

CAP. II.

PRESBYTER ante triginta annos non fiat, et si dignus sit, nam Dominus Iesus Christus trigesimo anno baptizatus est, et coepit docere. Neoc. 1. 1. Trull. 14. Mart. Brae. c. 20. Capitul. lib. 1. c. 50. Burch. lib. 2. c. 10. Iuo lib. 3. tit. 3. cap. 2. panor. et part. 6. cap. 30. decret. Anselm. lib. 7. c. 87. Tarracon. lib. 6. cap. 122.

CAP. III.

PRESBYTERVM, vel Episcopum ante xxx. annos, id est, ante quam ad viri perfecti aetatem perueniat, et c. nullus Metropolitanorum ordinare praesumat; ne per aetatem, quod aliquotiens euenit, aliquo errore culpentur. Agath. c. 17. Bur-

CAP. XXIII.

SECUNDVM decreta sanctor. Patrum praecudicamus, et nos id aduros praefitemur, vt nullum seruum Episcopus ordinare praesumat, ante quam perfecta dicitur ingenuitate; quia non debet vilis persona fungi sacerdotii dignitate. Tribur. c. 29.

CAP. XXIV.

IN scortatione, aut adulterio, si quisquam post baptismum fuerit deprehensus, diuini canones illum ad sacerdotium non admittunt. Taras. ante vii. syn. ep. ad Ioan. presbyt. post med.

TIT. IIX.

CAP. I.

SI ante trigessimum annum liceat sacerdotem ordinari? Bonum, et congruum, si fieri potest, vt prouectae aetatis, et boni viri testimonio, iuxta sacrorum canonum instituta, ordinentur sacerdotes. Si autem minime reperiuntur, et necessitas exposcit, a xxv. annor. et supra Leuitae, et sacerdotes ordinentur, quemadmodum in lege Domini continentur. Zach. ep. 5. ad Bonif. Episcop. ante fin.

CAP. II.

PRESBYTER ante triginta annos non fiat, et si dignus sit, nam Dominus Iesus Christus trigesimo anno baptizatus est, et coepit docere. Neoc. 1. 1. Trull. 14. Mart. Brae. c. 20. Capitul. lib. 1. c. 50. Burch. lib. 2. c. 10. Iuo lib. 3. tit. 3. cap. 2. panor. et part. 6. cap. 30. decret. Anselm. lib. 7. c. 87. Tarracon. lib. 6. cap. 122.

CAP. III.

PRESBYTERVM, vel Episcopum ante xxx. annos, id est, ante quam ad viri perfecti aetatem perueniat, et c. nullus Metropolitanorum ordinare praesumat; ne per aetatem, quod aliquotiens euenit, aliquo errore culpentur. Agath. c. 17. Bur-

char. lib. 2. c. 9. Iuo lib. 3. c. 1. panor. & par. 6. c. 29. decr.

CAP. IV.

EPISCOPATVS, vel presbyterii honorem nullus laicus ante praemissam anni conuersionem, vel ante xxx. annos aetatis accipiat. Arel. III. c. 1. in fine.

CAP. V.

NE vllus ex laicis ante annualem conuersionem, vel aetatem legitimam, id est, xxv. annor. diaconus, et xxx. presbyter ordinetur. Aurel. III. c. 6.

CAP. VI.

XXV. annorum aetatis Leuitae conferentur, et triginta presbyteri ordinentur; ita vt secundum praecceptum Apostolicum, probentur primum, et sic ministrant, nullum crimen habentes. Tolet. 11. c. 19. Burch. lib. 2. c. 12. Iuo lib. 3. tit. 3. c. 4. panor. et par. 6. c. 32. decr.

CAP. VII.

PRESBYTER ante xxx. annos ordinatus deponatur. Trull. 14. c. 15.

CAP. IIX.

PRESBYTERVM ordinari non debere ante legitimum tempus, hoc est, trigessimum aetatis annum et c. Turon. sub Carolo c. 12.

Presbyteri sint docti, et sciant administrare sacramenta.

TIT. IX.

CAP. I.

QVAMQVAM admonita doctorum, et statuta Patrum sacerdotes indoctos prohibeant consecrari; oportuni temporis moderatione, si Episcopus inueniatur indoctus, a Metropolitanopro proprio, et deinceps sacerdotes, presbyteri, diaconi, vel etiam subdiaconi a suo Episcopo, vt doceri possint, admoneantur. Interim subiecti sacerdotes, et tales clerici ad tempus a celebratione diuinæ hostiæ, et officiis suspendantur; vt docti valeant ad debitum ministerium aduenire. *Syn. Rom. sub Eugen. II. et Leone IV. c. 4.*

CAP. II.

PRESBYTEROS oportet scire canones, alioquin quo modo iudicabunt Ecclesiam? Quis poterit fieri medicus, si ignorat medicinam? *Greg. VII. in conc. Rom. ann. inc. c. 28.*

CAP. III.

PRESBYTERI sint litterati, aliter enim, quo modo erunt magistri, qui non fuerunt discipuli? aut qualiter scient docere gregem sibi commissum, et exhortari? Isti sunt canes non valentes latrare. *Greg. VII. in conc. Rom. ann. inc. c. 30.*

CAP. IV.

SACERDOTES doctiores esse oportere ceteris populis, docebat Christus, dicens: Quia si caecus caeco ducatur praefert, ambo in foueam cadunt. [Sacerdotes vero sal terræ, et mundi lumen docens, *Matt. 5. b.* praecepit in splendore bonorum operum Patrem glorificare Deum, et c. *Clem. ep. 1. post med. Anselm. lib. 7. cap. 63.*

CAP. V.

DO CERI omnes oportet, qui Domini sacerdotio funguntur, vt ceteros instruant, et sibi proficiant. *Anacl. ep. 1. in med.*

CAP. VI.

SI vix in laicis tolerabilis videtur inscientia; quanto magis in eis, qui praesunt, nec excusatione est digna, nec venia. *Leo ep. 22. in prin. ad Constantinopolitanos. Anselm. lib. 7. c. 107.*

CAP. VII.

LICET sacerdotibus, canones ignorare non liceat; tamen paene leuior error fuerat, si per ignorantiam deliquisses; quam vt eorum custodia, vel vicarii tui manus subscriptione canonum transgressor exsi-

steres. *Carpentoract. in ep. ad Agræcium Episcop. in med.*

CAP. IIX.

NVLLI liceat Episcoporum ordinare diaconum, aut presbyterum litteras ignorantem; sed si qui ordinati fuerint, cogantur discere et c. *Narbon. c. 11.*

CAP. IX.

IGNORANTIA mater cunctorum errorum, maxime in sacerdotibus Dei, vitanda est, qui docendi officium in populis susceperunt. Sacerdotes enim legere sanctas scripturas, frequenter admonet Paulus Apostolus dicens ad Timotheum: Intende lectioni, et exhortationi, doctrinae quoque, et semper permane in his. Sciant igitur sacerdotes scripturas sanctas, et canones meditentur, vt omne opus eorum in praedicatione diuina, et doctrina consistat, atq. aedificent cunctos tam fidei scientia, quam operum disciplina. *Tolet. IV. c. 24. Arcl. sub Carolo c. 3. Burch. lib. 1. c. 100. Iuo par. 5. c. 202. decr. Anselm. lib. 7. c. 105. Caesar. lib. 4. c. 54.*

CAP. X.

QVANDO presbyteri in parochiis ordinantur, libellum officialem a suo sacerdote accipiant, vt ad ecclesias sibi deputatas instructi succedant: ne per ignorantiam etiam in ipsis diuinis sacramentis offendant; vt quando vel ad litanias, vel ad concilium venerint, rationem Episcopo suo reddant, qualiter susceptum officium celebrent, vel baptizent. *Tolet. IV. c. 25. Arcl. sub Carolo c. 4. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 16. panor. c. part. 3. c. 129. decr. Anselm. lib. 7. c. 104.*

CAP. XI.

IVXTA sanctorum canones, vnusquisque presbyter in parochia habitans Episcopo illi subiectus sit, in cuius parochia habitat, et semper in quadragesima rationem, et ordinem ministerii sui siue de baptismo, siue de fide catholica, siue de precibus, et ordine missar. Episcopo reddat, et ostendat. *Franc. syn. Capitul. lib. 5. c. 2.*

CAP. XII.

DE baptismo, et mysterio sanctæ fidei vnusquisque Archiepiscopus suos suffraganeos diligenter, studioseque admonet; quatenus per studium sacrae lectionis imbuti, et de mysterio sanctæ fidei, et de sacramento baptismatis vnusquisque illorum in propria parochia perfecte, studioseque presbyte-

presbyteros, et vnuersum populum docere, et instruere non negligat. Quia ignorantia mater cunctorum est errorum, et maxime in sacerdotibus Dei vitanda est, qui docendi officium in populo susceperunt. Sacerdotes enim legere sanctas scripturas admonet Paulus Apostolus dicens ad Timotheum: Attende lectioni, et exhortationi doctrinae. Sciant igitur sacerdotes scripturas sanctas, et canones; vt omne opus eorum in praedicatione, et doctrina consistat; atq. aedificent cunctos tam fidei scientia, quam operum disciplina. *Arcl. sub Carolo c. 3. Tolet. IV. c. 24.*

CAP. XIII.

QVANDO presbyteri ab Episcopis in parochiis ordinantur, necesse est, vt ab ipsis Episcopis diligenter instructi ecclesias sibi deputatas accipiant et c. *Arcl. sub Carolo c. 4.*

CAP. XIV.

SICVT iniqui, et peccatores ministerium sacerdotale assequi prohibentur; ita indocti, et imperiti a tali officio retrahuntur. Illi enim exemplis suis vitam bonorum corrumpunt; isti sua ignauia iniquos corrigere nesciunt. Quid enim docere poterunt, quod ipsi non didicerunt? et c. *Caecus enim si caeco ducatur praefert, ambo in foueam cadunt. Sacerdotes indoctos per Esaiam Prophetam ita Dominus improbat: Ipsi pastores ignorauerunt intelligentiam, et c. *Isidor. de summi bono lib. 3. c. 35. apud Aquisgr. c. 16.**

CAP. XV.

AIT Aggaeus Propheta: Interroga sacerdotem legem. Quod B. Hieronymus ita exponit: Simul, inquit, considera, sacerdotum officium esse, de lege interrogatos respondere. Si sacerdos est, sciat legem Do-

mini; si ignorat legem, ipse se arguit, non esse Domini sacerdotem. Sacerdotis enim est scire legem, et ad interrogationem respondere de lege. *Paris. sub Ludou. et Lothar. lib. 1. in prin.*

CAP. XVI.

PRESBYTERI imperiti tollenti studio ab Episcopis suis instruendi sunt, qualiter et consentium peccata discrete inquirere, eisq. congruum modum, secundum canonicam auctoritatem, paenitentiae nouerint imponere. *Paris. sub Lud. et Lothar. lib. 1. cap. 32.*

CAP. XVII.

DOCTRINA sacerdotalis secundum cuiusque qualitatem omnibus sufficiens esse debet, modesta, prudens, discreta, honesta, atq. utilis et c. *Aquisgr. II. sub Ludou. par. 1. c. 8.*

CAP. XIX.

MEDICINAM spiritualem, consiliumq. salubre animarum, pastores populi scire oportet, vt medicos spirituales, asserente sanctissimo Pontifice Gregorio, atq. dicente: Quia ars artium est regimen animarum. Quis autem cogitationum interiora vulnera occultiora esse nesciat, vel neribus viscerum? et ideo metuendum est, cordis se esse medicos, profiteri sacerdotes ministerii sui ignaros. *Aquisgr. II. sub Ludou. par. 2. c. 3.*

CAP. XIX.

CONVENIT sacerdotali ministerio, scire formam Euangelicam, documenta Apostolica, canonum instituta, normam regulæ pastoralis a sanctissimo Pontifice Gregorio editae; ne iuxta eundem sanctissimum virum, ab imperitis, quod ablit, pastorale ministerium aliqua temeritate vsurpetur, aut vilescat. *Aquisgr. II. sub Ludou. par. 2. cap. 4.*

Munus presbyteri est docere, et corrigere

plebem.

TIT. X.

CAP. I.

SACERDOTES, et alii clerici, qui fuerint in exercitu Christiano, tam subditi, quam Praelati, orationi, et exhortationi diligenter insistant, docentes eos verbo pariter, et exemplo; vt timorem, et amorem semper habeant diuinum ante oculos, ne quid dicant,

aut faciant, quod diuinam maiestatem offendant et c. *Innocen. III. in concil. general. Later. cap. ult. post principium.*

CAP. II.

EPISCOPVS, vel presbyter, qui negligit clerum, vel plebem suam religionem docere, excommunicetur; si pericue- rat, deponatur. *Ap. c. 58.*

xx iij

CAP.

CAP. III.

Dist. 25. au dire. c. 2. MONITA vitae a presbyteris inquire oportet, a diaconibus vero ordinem disciplinae. *Clem. ep. 3. in prin. Ansel. lib. 7. c. 76.*

CAP. IV.

HOC etiam pro aedificatione omnium ecclesiarum, et pro utilitate totius populi nobis placuit; ut non solum in ciuitatibus, sed etiam in omnibus parochiis, verbum faciendi dāremus presbyteris potestatem. *Vasen. II. c. 2.*

CAP. V.

OPORRET eos, qui praesunt ecclesiis, in omnibus quidem diebus, sed praecipue dominicis, omnem clerum, et populum docere pietatis, et rectae religionis eloquia ex diuina scriptura colligentes intelligentias, et iudicia veritatis, et c. *Trull. c. 19.*

CAP. VI.

DE praedicatione prouidimus pro aedificatione omnium ecclesiarum, et pro utilitate totius populi; ut non solum in ciuitatibus, sed etiam in omnibus parochiis, presbyteri ad populum verbum faciant, et bene viuere studeant, et populo sibi commisso praedicare non negligant. *Arel. sub Carolo c. 20.*

CAP. VII.

DE fide vera omnes omnino Christianos alterutrum inter se iugiter admone-re, et docere oportet. Maxime tamen Domini sacerdotes in eo certamine laborare decet, ut firmiter ab omnibus teneatur. *Magun. c. 1. Magun. sub Rab. c. 1.*

CAP. VIII.

IN doctrina populorum, et in officio praedicandi presbyteri consortes sunt cum Episcopis. *Isid. lib. 2. de offic. eccles. c. 7. apud Aquisgr. c. 8.*

CAP. IX.

QUOD doctrina a sacerdotibus expectatur, et veteris praecepta sunt legis, et ad Titum plenius scribitur. Innocens enim, et absque sermone conuersatio, quantum exemplo prodest, tantum silentio nocet. Nam latratu canum, baculoque pastoris luporum rabies deterrenda est. *Hieronym. in ep. ad Oceanum, apud Aquisgr. c. 11. post prin.*

CAP. X.

Esd. 38. d. CLAMA, ne cesses, sicut tuba exalta vocem tuam. Praeconis namque officium suscipit, quisquis ad sacerdotium accedit, ut ante aduentum iudicis, qui terribilis sequitur, ipse scilicet clamando gradiatur.

Sacerdos ergo, si praedicationis est nescius, quam clamoris vocem daturus est praeco mutus? *Greg. in reg. lib. 1. c. 24. ante med. apud Aquisgr. c. 13. et Greg. lib. 2. c. 11. pastor.*

CAP. XI.

TAM doctrina, quam vita, clarere debet ecclesiasticus doctor. Nam doctrina sine vita arrogantem reddit: vita sine doctrina, inutilem facit. Sacerdotis praedicationis operibus, confirmanda est, ita ut, quod docet verbo, instruat exemplo. Vera est enim illa doctrina, quam viuendi sequitur forma. Nam nihil turpius est, quam si bonum, quod sermone quisque praedicat, ex parte opere negligat. Tunc enim praedicationis utiliter profertur, quando efficaciter adimpletur. Vnusquisque doctor et bonae actionis, et bonae praedicationis habere debet studium. Nam alterum sine altero non facit perfectum. Sed praecedat iustus bene agere, ut sequenter possit bene docere. Sicut in nomismate metallum, et figura, et pondus inquiritur; ita in omni doctore ecclesiastico, quid sequatur, quid doceat, quo modo viuatur, per qualitatem igitur metalli doctrina, per figuram similitudo Patrum, per pondus humilitas designatur. Qui ergo ab his tribus discrepauerit, non metallum, sed terra erit. *Isidor. lib. 3. de summo bono c. 36. apud Aquisgr. cap. 20.*

CAP. XII.

IN sacerdotis habitu ante omnia aurum fulget, ut in eo intellectus sapientiae principaliter emicet. Cui hyacinthus, qui aereo colore resplendet, adiungitur: ut per omne, quod intelligendo penetrat, non ad fauores infimos, sed ad amorem caelestium surgat: ne, dum incautus suis laudibus capitur, ipso etiam veritatis intellectu vacuetur. Auro quoque, et hyacintho, ac purpureae, bis tinctus cocculus adiungitur; ut ante interni iudicis oculos, omnia virtutum bona ex caritate decorentur; et cuncta, quae coram hominibus rutilant, haec in conspectu occulti arbitri flamma intimi amoris accendat et c. Ceterum cum Rector se ad loquendum praeparat, sub quanto cautela studio eloquatur, attendat: ne si inordinate ad loquendum rapitur, erroris vulnere auditorum corda feriantur: et cum fortasse sapiens videri desiderat, unitatis com-

Exod. 28.

a. b.

Marc. 9. g.

tis compagem insipienter abscondat. Hinc namque in Euangelio veritas dicit: Habete sal in vobis, et pacem habete inter vos, per sal quippe, verbi sapientia designatur. Qui ergo loqui sapienter nititur, magnopere metuat, ne in eius eloquio audientium vnitas confundatur. Hinc Paulus ait: Non plus sapere, quam oportet sapere; sed sapere ad sobrietatem: Ne igitur Rector incautus ad loquendum proueat, hoc, quod iam praemisimus, per semetipsam veritas discipulis clamat. Habete sal in vobis, et pacem habete inter vos. Ac si figurate per habitum sacerdotis dicat: Mala Punica tintinabulis iungite; ut per omnia, quae dicitis, vnitatem fidei cauta obseruatione teneatis. Sacerdos semper vocem praedicationis habeat, ne superni spectatoris iudicium ex silentio offendant, et c. Vestimentis itaque, illius tintinabula inhaerent, ut vitae viam cum lingua sonitu, ipsa quoque opera sacerdotis clament. Nos, quia infirmi homines sumus, cum de Deo hominibus loquimur, debemus primum meminisse, quid sumus; ut ex propria infirmitate pensemus, quo docendi ordine infirmos fratres consolemur. Consideremus igitur, quia aut tales sumus, quales nonnullos corrigimus; aut tales aliquando fuimus, et si iam diuina gratia operante non sumus, ut tanto temperantius eos corde humili corrigamus, quanto nosmetipsos verius in his, quos emendamus, agnoscerimus, et c. *Greg. in pastor. lib. 2. c. 3. et c. 4. apud Aquisgr. c. 24.*

CAP. XIII.

AD hoc, nisi me fallit opinio, sancte viuendum est sacerdoti, ne dicta sua repugnantibus factis euacuet; si, quod praedicat fieri debere, non faciat, aut si quod non facit, praedicare praesumpserit, nihil apud eos, qui eius vitam nouere, proficiat. Quia ad hoc est Ecclesiae Dei praepositus; ut non solum bene viuendo alios exemplo suae conuersationis instituat: sed etiam fiducialiter praedicando, singulis ante oculos suos peccata constituat; quae poena maneat duris, quae gloria obedientibus, ostendat. Nullius salutem desperando contemnat, animas emendari nolentium plantat, imitatus Apostolum, qui ait: Ut luceam multos ex his, qui ante peccauerunt,

2. Cor. 12. g.

et non egerunt paenitentiam: et iterum: Quis infirmatur, et ego non infirmor? quis scandalizatur, et ego non vror? Quapropter sciens, quod si quibuslibet diuitibus, ac potentibus male viuentibus parcat, aut foueat, eos perdat, simul et pereat: et sancte debet viuere propter exemplum, et pie docere propter suae administrationis officium, certus, quod ei sua iustitia nihil suffragetur, de cuius manu anima pereuntis exigitur. Quando quicumque, alius perierit, quem nulla docendi necessitas manet, solus poenas sui sceleris dabit. Ille autem, cui dispensatio verbi commissa est, etiam si sancte viuatur, et tamen perdit viuentes arguere, aut erubescat, aut metuat, cum omnibus, qui eo tacente perierint, perit. et quid ei proderit non puniri suo, qui puniendus est alieno peccato? Mentior, nisi hoc Dominus per Ezechielem Prophetam sub cuiusdam territoris denuntiatione loquitur ad eum: Et tu fili hominis, speculatorem dedi te domui Israel. Nec hoc transeunter debemus audire, quod sacerdotem speculatorem appellet et c. Audies, inquit, sermonem ex ore meo, et annuntiabis eis ex me et c. Si ei sua peccata non annuntiaueris, si eum non argueris, ut ab impietate sua conuertatur, et viuatur; et te, qui non increpasti, et ipsum, qui te tacente peccauit, flammis perennibus perdam. Quis, rogo, tam saxei pectoris, quis tam ferreus erit, quem sententia ista non terreat? quis tam alienus a fide, qui sententiae istae non credat? *Proper lib. 1. de vita contempla. c. 20. apud Aquisgr. c. 26.*

CAP. XIV.

OMNIS spiritalis zelus doctoris animum frangit; quia valde cruciatur, dum infirmos quosque aeterna deserere, et rebus corporalibus delectari conspiciat. Nullum quippe omnipotenti Deo tale est sacrificium, quale est zelus animarum, sicut Psalmista ait: Zelus domus tuae comedit me. Paulus Apostolus zelo animarum cruciatus, dicebat: Quis infirmatur, et ego non infirmor? Quis scandalizatur, et ego non vror? et c. Quid est, quod Ezechiel Prophetam sartagine inter se, et ciuitatem murum ferreum ponit; nisi quod idem fortis zelus, qui nunc in mente doctoris agitur,

*Ezec. 3. d.**et 13. b.**Ezec. 3. d.**Ezec. 4. d.*

in die extremi iudicii inter eum, et animam, quam a vitis zelatur, testis est ut et si audire is, qui doceretur, noluerit, doctor tamen pro zelo, quem exhibet, de auctoris negligentia reus non sit? Murum ferreum Propheta inter se, et civitatem ponit; quia in ultionis tempore inde doctor a damnationis periculo munitur, unde nunc per zelum custodiam cordis frixuram patitur, et c. Tunc enim hunc murum ferreum inuenturi sumus; si nunc cum fortiter tenemus, videlicet docendo, custodiendo, suadendo, increpando, mulcendo, terrendo, aliquando vero et seuerius agendo. De qua seueritate per Ezechielem recte sub-

Ezec. 4. d. dicitur: Et obfirmabis faciem tuam ad eam, et erit in obsidionem, et c. Quantumlibet ira ex zelo rectitudinis mouetur, attendat, ne ira extra mentis dominium transeat; sed in ultione peccati tempus, modumque considerans, surgentis animi perturbationem, subtilius retractando restringat, animositatem reprimat, et motus feruidos sub aequitate disponat; ut eo fiat iustior ultor alienus, quo prius extitit victor suus; quatenus sic culpas delinquentium corrigat, ut ante ipse, qui corrigit, per patientiam crescat; et feruorem suum transcendendo diiudicet, ne intemperanter excitatus, ipso zelo rectitudinis, longe a rectitudine aberrat. *Greg. lib. 1. super Ezech. homil. 12. et in moral. lib. 5. c. 33. apud Aquisgr. c. 34.*

CAP. XV.
SACERDOTES pro populorum iniquitate damnantur, si eos aut ignorantibus non erudiant, aut peccantes non arguant, testante Domino ad Prophetam: Speculatorem dedite domui Israel. Si non fueris locutus, ut se custodiat impius a via sua, ille in iniquitate sua morietur, sanguinem vero eius de manu tua requiram. Sic enim Heli sacerdos pro filiorum iniquitate damnatus est: et licet eos delinquentes admonuit, sed tamen, ut oportuit, non redarguit. Sacerdotes exquirere debent peccata populorum, et sagaci sollicitudine vnumquemque probare, iuxta testimonium Domini, ad Hieremiam loquentis: Probatores, inquit, dedi te in populo meo robustum, et scies, et probabis vias eorum. Sacerdotes studio corrigendi facta perscruta-

tari debent subiectorum, ut emendatos lucrifacere possint. Sicut autem peccatorem conuenit argui, ita iustum non exulcerari. Sacerdotes curam debent habere de his, qui pereunt; ut eorum redargutione aut corrigantur a peccatis, aut si incorrigibiles existunt, ab Ecclesia separentur, et c. Bonorum studia sacerdotum, multa diligentia etiam parua plebium facta perquirunt; ut dum in minimis subditorum peccatis se acerrimos praestant, maiori malo cautos sibi subditos, ac sollicitos faciant. Sicut medici morbos imminentes curandos suscipiunt, futuros vero, ne irreperant, medicinae obiectu quadam praescientia antecedunt: ita et doctores boni sic ea, quae male acta sunt, rescant; ut ea, quae admitti possunt, ne perpetrentur, doctrina sua succurrent praeueniant, et c. *Isido. lib. 3. de summo bono; cap. 46. apud Aquisgr. cap. 36.*

CAP. XVI.
SICUT studendum est sacerdotibus, ut auditores sui mysterium sacri baptismatis intelligant, et Deo opem ferente operibus compleant: ita nihilominus procurare debent, ut abrenuntiationes, quas in diabolium, suaque opera, eiusque pompas fecerunt, intelligant; et his intellectis, ne ad eas denuo redeant, solliciti inuigilent. Quibus etiam admonendo sapientius inculcandum est, ne iugo Satanac, quod reiecerant, eiusque dominationi, quam aspernati sunt, quoquo modo succumbant. *Paris. sub Lud. et Loth. lib. 1. c. 10.*

CAP. XVII.
QUI sacerdos est, et non corripit delinquentes, sacerdotis officium praeterit. *Hieron. in c. 2. Malach. apud Parisi. sub Ludou. et Loth. lib. 1. c. 12.*

CAP. XIX.
DOCTRINA sacerdotalis secundum cuiusque qualitatem omnibus sufficiens esse debet, modesta, prudens, honesta, atque utilis: nec minus exemplum boni operis doctrinae conueniens in sacerdotibus esse debet; ut quod ore doctrina profert, vitae meritum iustae operationis, verba sacerdotis omnibus delectabilia faciat exsequenda, vitamque probabilem commendat. *Aquisgranens. II. sub Ludouic. par. 1. cap. 8.*

CAP.

CAP. XIX.
PRESBYTERORVM, qui praesunt Ecclesiae Christi, et in confectioe diuini corporis, et sanguinis consortes cum Episcopis sunt, ministerium esse videtur; ut in doctrina praesint populis et c. Item ut de omnibus hominibus, qui ad eorum ecclesiam pertinent, per omnia curam gerant, scientes se pro certo reddituros rationem pro ipsis in die iudicii, quia cooperatores oneris nostri esse proculdubio noscuntur. *Aquisgr. II. sub Ludou. par. 3. c. 5.*

CAP. XX.
OMNES sacerdotes Domini pia vigilantia fidem catholicam indagare, et subditos sibi cum mandatorum Domini obseruantia, Episcopi quique studiosissime docere contendant. *Melden. c. 29.*

CAP. XXI.
TERRIBLEM nimis, imminentemque nobis, et gregi nostro damnationem, et per nos, et per secundi ordinis confacerdotes, omnibus modis euadere conemur, erudientes a seque commissos nobis, fidei verbis, et bonorum operum exemplis, ut in omnibus exhibeamus nosmet ipsos, sicut Dei ministros, ut non vituperetur ministerium nostrum. *Troslei. c. 5.*

Ne presbyteri ecclesias accipiant a laicis, sed ab Episcopis.

CAP. I.
PRESBYTER, siue clericus, qui Ecclesiam per laicos, sine proprii Episcopi auctoritate receperit tenendam, communionem priuetur: et si perstiterit, a ministerio ecclesiastico, et ordine deponatur. *Alex. III. in conc. gen. Later. c. 14.*

CAP. II.
NVLLVS in ecclesiis praesumat presbyteros constituere, nisi qui et sacerdotalium gradum dare licite potest, et canonice de neglectis presbyteros increpare; sed ab his venerabiliter sacerdotes ad diuini ministerii officium expetantur Episcopis, quibus singulariter et dioeceses pertinent, et canonice debent ipsas ecclesias prouidere, ordinareque prouisas. *Synod. Rom. sub Leone IV. c. 42.*

CAP. III.
VT [per laicos nullo modo] quilibet clericus, aut presbyter obtineat ecclesiam, nec gratis, nec pretio. *Nicol. II. in synod. Rom. c. XIII. Episcoporum. c. 6.*

CAP. IV.
DECERNIMVS, ut nullus clericorum inuestituram Episcopatus, vel Ab-

nem, et per nos, et per secundi ordinis confacerdotes, omnibus modis euadere conemur, erudientes a seque commissos nobis, fidei verbis, et bonorum operum exemplis, ut in omnibus exhibeamus nosmet ipsos, sicut Dei ministros, ut non vituperetur ministerium nostrum. *Troslei. c. 5.*

CAP. XXII.
HORTAMVR vos paratos esse ad docendas plebes. Qui scripturas scit, praedicet scripturas: qui vero nescit, saltem hoc, quod notissimum est, plebibus dicat: Ut declinent a malo, faciant bonum et c. Nullus ergo se excusare poterit, quod non habeat linguam, unde possit alium aedificare: mox enim, ut quemlibet errantem viderit, prout potest, et valet, aut arguendo, aut obsecrando, aut increpando, ab errore retrahat, et ad peragendum bonum opus hortetur. *Theodul. ad presbyteros Aurelianen. cap. 28.*

TIT. XI.

batiae, vel ecclesiae, de manu Imperatoris, vel Regis, vel alicuius laicae personae, viri, vel feminae suscipiat. Quod si praesumpserit, recognoscat inuestituram illam Apostolica auctoritate irritam esse, et se usque ad dignam satisfactionem excommunicationi subiaccere. *Syn. Rom. sub Greg. VII. ann. 6. Pont. 1078. XIII. Kal. Dec. cap. 3. Tarrac. lib. 5. c. 47.*

CAP. V.
NVLLVS presbyter ministerium ecclesiae, vel ipsam ecclesiam ab aliquo accipiat, nisi ab Episcopo, qui iniungat sibi obedientiam, et curam animarum. *Greg. VII. in syno. Rom. ann. in cer. c. 2.*

CAP. VI.
LAICI presbyteros absque iudicio proprii Episcopi non eiiciant de ecclesiis, nec alios immittere praesumant, quia quando presbyteri ab Episcopis in parochiis ordinantur, necesse est, ut ab ipsis Episcopis diligenter instructi, ecclesias sibi deputatas accipiant, ne per ignorantiam, quod absit, etiam in ipsis diuinis sacramentis offendant, et c. *Arclat. sub Carolo c. 4. Tolet. IV. c. 25. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 16. panor. et part. 3. cap.*

Ezech. 3. d.

1. Reg. 2. c. 4. d.

Hier. 6. g.

De iure patron. c. 4. Grego. IX. et c. 3. cod. tit. in 1. col. lect.

16. q. 7. c. 20.

16. q. 7. c. 13. quoniam.

2. Cor. 6. d.

Psal. 33. c.

Dis. 38. c. 2.

3. cap. 129. decret. Anselm. lib. 7. cap. 104.

CAP. VII.

INTERDICENDVM videtur clericis, siue laicis, ne quis cuiuslibet presbytero praesumat dare ecclesiam sine licentia, et consensu Episcopi sui. Turon. sub Carolo c. 15. Magun. sub Rab. c. 12. Magun. sub Arnul. c. 5.

CAP. XIX.

16. q. 7. c. 38.

INVENTVM est, quod multi arbitrii sui temeritate, et quod grauius est, ducti cupiditate presbyteris quibuslibet absq. consensu suorum Episcoporum ecclesias dant, vel auferunt. Vnde oportet, vt canonica regula seruata nullus absq. consensu Episcopi sui cuiuslibet presbytero ecclesiam det. Quam si iuste adeptus fuerit, hanc non nisi graui culpa sua, et coram Episcopo canonica seueritate amittat. Cabil. sub Carolo c. 42. Capit. lib. 7. c. 65. in addit. Burch. lib. 3. c. 112. Iuo lib. 2. tit. 4. c. 19. panor. et par. 3. c. 88. decret.

CAP. IX.

16. q. 7. c. 37.

LAICI presbyteros non eiciant de ecclesiis suis, neq. constituant sine consensu Episcoporum suorum. Magun. c. 29. Capit. lib. 5. c. 82. Burch. lib. 3. c. 111. Iuo lib. 2. tit. 4. c. 20. panor.

CAP. X.

STATVTVM est, vt sine auctoritate, vel consensu Episcoporum presbyteri in quibuslibet ecclesiis nec constituantur, nec expellantur. Et si laici clericos probabilis vitae, et doctrinae Episcopis consecrandos, suisque in ecclesiis constituendos obtulerint, nulla qualibet occasione reiciant. Vorm. c. 49. Troste. 6. Capit. lib. 1. c. 90.

CAP. XI.

NVLLVS laicus presbyterum in ecclesiam mittere, vel eicere praesumat sine consensu Episcopi. Vorm. c. 57.

CAP. XII.

16. q. 7. c.

41. cunctis.

HANC habeant auctoritatem Episcopi, vt in nullis ecclesiis, nec constituantur presbyteri, nec expellantur, illis inconsultis, et non consentientibus. In epistola beati Papae Clementis legitur: Attendendum summopere est omnib. presbyteris, et reliquis clericis, vt nihil absque Episcopi proprii licentia agant, et c. Tribur. c. 32. Clemens ep. 3. post med.

CAP. XIII.

SI quilibet presbyteror. defunctus fuerit, vicinus presbyter apud saecularem seniore, nulla precatone, vel aliquo xenio ecclesiam illam obtineat; quia titulus per se constans antea existit, sed neque capellam sine consensu Episcopi. Nannet. c. 16. Burch. lib. 3. c. 229. Iuo par. 3. c. 269.

CAP. XIV.

NVLLVS presbyteror. quemquam, nisi iussu Episcopi in ecclesiam introducere praesumat, cui pro aliquo delicto illam ingredi non liceat. Salegunst. cap. 20. Burch. in fin. decret. Iuo par. 15. c. 186. decret.

CAP. XV.

SICVT habet Episcopus in sua ordinatione omnem generaliter parochiam cum omnibus rusticanis parochiis, quas per tricennium inconcussa possidet; ita et vnusquisq. presbyter in sua ordinatione, ac dispensationis cura habeat parochiam suam cum dote, et decimis ecclesiae, videlicet cum sui Episcopi consilio, ac dispensatione, secundum regulas antiquitas, et diuinitus constitutas, et c. Sine auctoritate, vel consensu Episcoporum presbyteri in quibuslibet ecclesiis nec constituantur, nec expellantur. Et si quis deinceps hoc facere temptauerit, synodali sententia districte feriatur. Troste. c. 6. ex Capitular. lib. 7. c. 155. Hodie Capit. lib. 1. c. 90. Vorm. c. 49.

CAP. XVI.

NVLLVS laicus presbyteros in suis ecclesiis mittat, nisi in manu Episcopi sui; quia Episcopus curam animar. debet vnique presbytero commendare de parochiis ecclesiarum singular. Bituric. c. 21. apud Lemouic. act. 2.

CAP. XVII.

DECREUIT sancta synodus, vt nullus Episcopus, Abbas, presbyter, vel quaelibet persona de clero, accipiat de manu Regis, vel Comitis, vel cuiuslibet laicae personae donum Episcopatus, vel Abbatiae, vel ecclesiae, vel aliquarum ecclesiasticar. rerum. Sed Episcopus a suo Metropolitanano, Abbas, presbyter, et ceterae personae a proprio Episcopo et c. Pictunic. cap. 1.

De pas-

De parte, quae ex redditib. ecclesiasticis ad presbyterum pertinet. TIT. XII.

CAP. I.

DE redditibus ecclesiae quattuor partes fiant, quarum vna cedat Pontifici ad sui sustentationem; alia presbyteris, et diaconis, et omni clero; tertia templor. et ecclesiarum reparationi; quarta pauperib. et infirmis, et peregrinis. Siluest. in syn. Rom. cccxciv. Episcopos. c. 4.

CAP. II.

STATVIMVS, in nostris ecclesiis, vel ciuitatib. hoc esse seruandum; vt quidquid pecuniae a fidelibus in ecclesia fuerit oblatum, fideliter collectum maneat, et conseruatum fideliter Episcopo praesentetur: qualiter exinde tres partes fiant aequales, vnam Episcopus habeat, et alteram presbyteres, et diacones inibi deser-

TIT. XII.

uientes consequantur, et inter se, vt dignitas, et ordo poposcerit, diuidant: tertia vero subdiaconibus, et clericis tribuatur, vt a Primicerio, iuxta quod in officio eos percipit esse intentos, ita singulis dispensetur. Similis forma et de parochitanis presbyteris in ecclesiis illis a Deo creditis erit seruanda. Emerit. c. 14.

CAP. III.

QUATTVOR partes ex decimis, et oblationibus fiant; vna ad fabricam ecclesiae releuandam, altera pauperibus distribuenda; tertia presbytero cum suis clericis habenda, quarta Episcopo reseruanda, vt quidquid exinde iusserit, prudenti consilio fiat. Nannet. c. 10. Burch. lib. 3. c. 138. Iuo par. 3. c. 204. decret.

Quo modo presbyteri bona ecclesiae dispensare debeant. TIT. XIII.

CAP. I.

AD domum Episcopi, et presbyteror. fructus afferantur, quos ipsi diaconis, et ceteris clericis diuidant. Ap. 4. G. 5. L.

CAP. II.

PER presbyteros, et diaconos ex auctoritate Episcopi bona ecclesiae, quibus opus est, distribuantur. Pro se vero, et peregrinis fratribus, si indiget, percipiat Episcopus. Ap. 41.

CAP. III.

SI diffamatur Episcopus, aut sui presbyteri, quae ecclesiae sunt, siue ex agris, siue ex alia causa ecclesiastica ad se conuere, et pauperes penuria opprimi; et calumnia, et infamia rationibus, et administratorib. eorum iniungatur. In hos quidem correctione opus erit, vt synodus arbitrabitur oportere. Antioch. c. 25. Paris. sub Ludou. et Loth. lib. 1. c. 15. Mart. Brae. c. 16. Anselm. lib. 6. cap. 163.

CAP. IV.

DE obligationib. vel agris, quos dominus noster Rex ecclesiae suo munere conferre dignatus est, vel Deo inspirante con-

tulerit, ipsor. agror. vel clericor. immunitate concessa, in reparationibus ecclesiar. alimoniis sacerdotum, et pauperum refectio, vel redemptionib. captiuor. quidquid Deus in fructibus dare dignatus fuerit, expendatur; et clerici ad adiutorium ecclesiastici operis constringantur. Quod si aliquis sacerdotum, seu minoris officii ad hanc curam minus sollicitus fuerit, ac deuotus extiterit; publice a comprouincialibus Episcopis confundatur. Si non se correxerit, donec emendet errorem, communionem fratrum habeatur indignus; minores vero, vt dignum est, distringantur. Aurel. c. 5. vel 7.

CAP. V.

PRAEBENDVM est a sacerdotib. vitae solatium indigentibus et c. Tolet. iv. c. 37.

CAP. VI.

LICITVM sit Episcopis, praesentibus presbyteris, et diaconibus, de thesauro ecclesiae familiae, et pauperibus eiusdem ecclesiae, secundum canonicam institutionem, iuxta quod indiguerint, erogare. Turon. sub Carol. c. 11.

CAP. VII.

OPORTE T, vt si quando sacerdot-

tes fru-

tes fruges, vel quosdam redditus terrae congregant, et proteſtant; non ideo hoc faciunt, vt carius vendant, et theſauros congregent, ſed vt pauperib. tempore neceſſitatis ſubueniant. *Cabil. ſub Carol. c. 8.*

CAP. IIX.

SACERDOS, cui diſpenſationis cura eſt, non ſolum ſine cupiditate, ſed etiam cum laude pietatis accipit a populo diſpenſanda; et fideliter diſpenſat, accepta; quia quia omnia ſua aut reliquit, aut pauperib. diſtribuit, aut eccleſiae rebus adiunxit, et ſe in numero pauperum paupertatis amore conſtituit, ita vt vnde pauperib. ſubmiſtrat, inde et ipſe, tamquam pauper voluntarius, viuat. *Proſper lib. de vita contem- platiua 2. c. 11. apud Aquif. c. 108.*

CAP. IX.

QVOD nulli ſacerdotum liceat res Deo dicatas, ſibiq. commiſſas, vt proprias tractare, et ad multifarios, ſecundum libitum ſuum, eas vſus retorquere: ſed potius ſecundum canonicam auctoritatem, ſanctorumq. Patrum dicta, et exempla, adminiſtrare, vel diſpenſare; ea, quae ſequuntur, perſpicue maniſeſtant. Quod autem ea, quae Domino ſanctificabantur, ad ius pertinerent ſacerdotum, legalia inſtituta

Presbyter pauperes alat.

TIT. XIV.

CAP. I.

EPISCOPVS, vel presbyter ſi clerico indigenti non praebeat neceſſaria, excommunicetur; ſi perſeuerat, deponatur, quali fratris ſui occiſor. *Ap. cap. 59.*

CAP. II.

LICET propitio Deo omnium Domini ſacerdotum, vel quorumcumq. haec cura poſſet eſſe fidelium, vt egentib. neceſſaria debeant miniſtrari; ſpecialiter tamen debilibus id pietatis cauſa conuenit; vt vnusquisque Episcopos. incolis, quos inſirmitatem incurriſſe agnouerit et c. ne-

De benedictione presbyteri.

TIT. XV.

CAP.

ſanciant. In nouo quippe teſtamento, in initio videlicet ſanctae naſcentis Eccleſiae, vota fidelium ante pedes ponebantur Apoſtolorum, eorumque iudicio vnique prout opus erat, diſtribuebantur. Et licet crescente fidelium deuotione; copioſiſſimis, ac munificentiſſimis eorum liberalitatibus ſancta donata ſit Eccleſia; eundem tamen vſum Apoſtolor. ſucceſſores in tractandis, ac diſpenſandis eccleſiaſticis rebus ſe ſeruare meminerint. Quoniam qui ſtipem eccleſiae, iuxta documentum B. Hieronymi in ſuos conuertit vſus, ſcriba eſt, et Pharifaeus, ſimiliſq. Iudae perditio et c. *Paris. ſub Lud. et Loth. lib. 1. c. 15.*

CAP. X.

INSTRVENDI ſunt presbyteri, pariterq. admonendi, quatenus nouerint decimas, et oblationes, quas a fidelibus accipiunt, pauperum, et hoſpitiſum, et peregrinorum eſſe ſtipendia, et non quali ſuis; ſed quali commendatis vti, de quibus omnib. ſciant ſe rationem poſituros in conſpectu Dei, et niſi eas fideliter pauperib. et hiſ, qui praemiſſi ſunt, adminiſtrauerint, damnatiuros. *Nannet. c. 10. Capitul. lib. 7. c. 375. Burch. lib. 3. c. 38. Iuo par. 3. c. 204. decr.*

ceſſaria ſubminiſtret et c. *Auel. v. c. 21.*

CAP. III.

DECIMAE ſoluantur eccleſiaſticis, quibus ſacerdotes, aut in pauperum vſum, aut captiuor. redemptionem prorogatis, ſuis orationibus pacem populo, ac ſalutem impetrent. *Matiſon. II. c. 5.*

CAP. IV.

SI quando ſacerdotes fruges, vel quosdam redditus terrae congregant, et proteſtant; non ideo hoc faciunt, vt carius vendant, et theſauros congregent, ſed vt pauperibus tempore neceſſitatis ſubueniant. *Cabilon. ſub Carolo c. 8.*

CAP. I.

NON licet presbyteris coram Episcopo populum benedicere, aut ſalutare. *Leo ep. 86. ad Episcopos German. & Gall. in ſi.*

CAP. II.

ILLI, qui ante nos fuerunt, prouidam in eccleſiis conſuetudinem tradiderunt, hodieque in Eccleſia Romana, quae magiſtra eſt omnium eccleſiar. impraetermiſſe ſeruetur; ita, vt nullus ſacerdos maiore ſuo non innuente conſacerdote, cuiſbet rei

benedicere nitatur. *Nicolaus epist. ad Michael. Imper. ante med. Iuo part. 5. cap. 17. et par. 6. c. 355. decr. Anſelm. lib. 7. c. 144. Caſar. aug. lib. 8. cap. 26.*

CAP. III.

PRESBYTERI priuatim fidelibus deſiderantibus vbique benedicere poſſunt. *Regien. 4. Burch. lib. 2. c. 89.*

CAP. IV.

BENEDICTIONEM ſuper plebem in eccleſia fundere, presbytero non licet. *Agath. 44. Burch. lib. 2. c. 90.*

De variis muneribus presbyteri.

TIT. XVI.

CAP. I.

VOS o presbyteri Eccleſiam excolite, et ordinate ſponſam Chriſti ad pudicitiam. Sponſam autem dico, omnem Eccleſiae congregationem: quae ſi pudica inuenta fuerit a ſponſo ſuo, ingentib. ab eo donis, et muneribus honorabitur: et vos, velut miniſtri ſponſae, et amici ſponſi, ingenti gaudio, et laetitia perfruemini. Si vero ſponſa haec reperta fuerit commaculata peccatis; ipſa quidem tamquam indigna extrudetur a regalibus toris; vos autem poenas dabit; ſi forte per veſtram negligentiam, vel deſidiam obreperit contagio ſaeva peccati. Idcirco ante omnia ſobrietatis, et pudicitiae ſollicitudinem gerite, et c. Diligite omnes fratres veſtros, et cum religione, ac miſericordia reſpicite ad omnes; orphanis exhibete voſmetipſos parentes; viduis virorum curam impendite cum omni caſtitate, quae neceſſaria ſunt, praebentes. Iuniores tamen viduas nuptiis copulate. Hiſ, qui ignorant artificia, exquirite honeſtas aliquas occaſiones, quibus vitum neceſſarium quaerant. Artificib. vero opera prouidete; debilibus miſericordiam facite. Scio autem haec omnia facturos vos, ſi caritatem prae ceteris, et ante omnia in veſtro corde figatis, et c. Eſurientes reſcite, et ſitientibus potum date, nudis veſtimentum; aegros viſitate, et eos, qui in carcere ſunt, prout poſſibile eſt, iuate: peregrinos ſatis prompte in domibus

veſtris ſuſcipite, et c. *Clem. ep. 1. ante med.*

CAP. II.

TRIBVS gradibus commiſſa ſunt ſacramenta diuinorum ſecretor: id eſt, presbytero, diacono, et miniſtro et c. *Clem. ep. 2. in prin. Iuo part. 2. c. 64. decr. Anſelm. lib. 8. c. 38. in addit.*

CAP. III.

PRESBYTER, qui parochiae praefectus eſt, prouideat, ne clerici ſeniſis valde familiariter vtantur. *Carth. 14. c. 102. Burch. lib. 8. c. 55. Iuo par. 7. c. 73. decr. Caſar. aug. lib. 9. c. 60.*

CAP. IV.

HAERETICOS in mortis diſcrimine poſitos, ſi catholici eſſe deſiderent, ſi deſit Episcopus, a presbyteris cum chrismate, et benedictione conſignari placet. *Arauſ. c. 2.*

CAP. V.

PRESBYTERI, et diaconi alternas ſeptimanas obſeruent in dioceſarum eccleſiis. *Farrac. c. 7.*

CAP. VI.

PRESBYTERI, et diacones in omnibus bonorum operum exhibitionib. ſui Episcopi veſtigia ſectentur; et in bonorum morum probitate, quae Episcopo ſunt obſeruanda, eadem et ſibi obſeruanda eſſe cognoscant. *Turon. ſub Carol. c. 9.*

CAP. VII.

SACERDOTES vice Moſis iram Domini ſuper populum ſacientem precibus ſuis debent mitigare. *Meten. c. 3.*

CAP. IIX.

CVM ſacerdos audierit aliquem inſirmari in ſua plebe, quam citius ad eum pergat; et ingreſſus cubiculum, aquam benedictam

dictam

dictam super eum, et per omne cubiculum adspergat, cum antiphona: Asperges me Domine, et versu: Exurgat Deus. Deinde dicat orationem: Deus qui sacerdotibus, ruis et c. Deinde cantet septem psalmos cum precibus pro infirmis. Post haec omnes iubeat extra cubiculum secedere; et appropinquans lecto, quo infirmus decumbit, eum blande leniterque alloquatur; ut omnem spem suam in Deo ponat; ut flagellum Dei patienter toleret; ut hoc ad purgationem, et castigationem suam producere credat; ut peccata sua confiteatur; ut

emendationem promittat, si Dominus vitam concesserit: paenitentiam pro culpis commissis spondeat: ut substantiam suam, dum adhuc sensus, et ratio in eo vigent, disponat: ut peccata sua elemosynis redimat: ut iis, qui in se peccauerunt, indulgeat: ut rectam fidem, et credulitatem teneat: ut de Dei misericordia numquam desperet. Cum his, et huiusmodi allocutionibus fuerit mens infirmi releuata, data benedictione recedat sacerdos, non post multum reuersurus, detque locum, ut aegrotus de peccatis suis possit cogitare. Nanneten. c. 4.

Presbyteri constituantur in vicis, et in paruis ciuitatibus.

TIT. XVII.

CAP. I.

Dist. 80. c. 3.

EPISCOPI non in castellis, aut modicis ciuitatibus debent constitui, sed presbyteri per castella, et modicas ciuitates, atque villas debent ab Episcopis ordinari, et poni; singuli tamen per singulos titulos suos. Anacletus episc. 3. in principio. Burchard. lib. 1. cap. 4. Iuo par. 5. cap. 58. & 98. decr.

CAP. II.

VBI minores sunt plebes, minoresque conuentus; presbyterorum cura sufficit. Leo Lud. c. 4. ep. 85. c. 2. ad Episcopos Africae. Burch. lib. 1. c. 32. Iuo par. 5. c. 107. & 143. decr.

CAP. III.

NON licet ordinare simpliciter Episcopum in vico, vel parua vrbe, cum vnus presbyter sufficiat; ne contemnatur nomen Episcopi. Sar. c. 6.

De residentia, et ministerio presbyterorum

in suis ecclesiis; et ut presbyteri, qui in vicis degunt, diebus sollemnioribus ad ciuitatem veniant.

TIT. XIX.

CAP. I.

Distin. 92. c. vlt.

PRESBYTER, diaconus; subdiaconus, vel quilibet ecclesiae deputatus clericus, si intra ciuitatem, fuerit, vel in loco, in quo ecclesia est, aut castella, aut vici sunt, aut villae; si ad ecclesiam, aut ad sacrificium cotidianum non venerit; clericus non habeatur, si castigatus per satisfactionem, veniam ab Episcopo noluit promereri. Tolet. c. 5. Mar. Brae. c. 64.

CAP. II.

De consec. distin. 1. si quis. 34.

CLERICI, qui in maioribus festiuitatibus, in oratoriis, nisi iubente, aut permitte Episcopo, missas facere, aut tenere voluerint, a communione pellantur. Agathens. cap. 21. Iuo part. 4. cap. 9. decret.

CAP. III.

SI quis ex presbyteris, aut diaconis, qui neque in ciuitate, neque in parochiis, canonicus esse dinoscitur, sed in villulis habitans, in oratorio sancte deseruiens, celebret diuina mysteria: festiuitates praecipuas, Domini natale, Pascha, Pentecosten, et si quae principales sunt festiuitates reliquae, nullatenus alibi, nisi cum Episcopo suo in ciuitate teneat et c. Aruern. c. 14. Burch. lib. 2. c. 231. Iuo par. 6. c. 306. decr.

CAP. IV.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus, clericus, laicus, qui sine necessaria causa, relicta ecclesia sua, in vrbe vagans tres dominicas dies trib. hebdomadibus non conuenerit, clericus deponatur, laicus communionem arceatur. Trull. c. 81.

Eccle-

Ecclesiis presbyteri proprii praeficiantur,

et non conducticii.

TIT. XIX.

CAP. I.

PRESBYTERI non intrent ecclesias conducti pretio ad vnum annum, sicut mercenarii, sed per manum Episcopi, vel Archidiaconi gratis habeant, quamdiu recte eas regere poterunt. Greg. VII. in conc. Rom. ann. inter. c. 31.

CAP. II.

PRAECIPIMVS, ne conducticiis presbyteris ecclesiae committantur; sed vnaeque ecclesia, cui facultas suppetit, proprium habeat sacerdotem, nec ab eius regimine, alicuius, nisi Episcopi, vel Archidiaconi, in cuius parochia fuerit, canonico iudicio depellatur. Rem. sub Eugen. III. c. 10. vel 11. Inno. II. in syn. Rom. c. 8.

CAP. III.

COMMUNI consensu censuimus, vbicumque possibile fuerit, vnicuique ecclesiae suus prouideatur ab Episcopo presbyter, ut per se eam tenere possit, aut etiam priori presbytero subiugatus, ministerium sacerdotale perficere possit. Aquisg. II. sub Ludou. par. 3. c. 16.

CAP. IV.

ENORMIS quaedam consuetudo inualuit, ut ponantur in ecclesiis conducticii sacerdotes vicarii temporales; ne id fiat de cetero, modis omnibus inhibemus. Sed cum vicarius poni debet, et potest, perpetuo instituat et c. Concil. habitum in Germania sub Conrado Card. c. 12.

De modo eligendi parochum: et ut electus

curam populi suscipiat.

TIT. XX.

CAP. I.

Dist. 63. c. 7. omnis.

16. q. 7. c. 14.

OMNEM electionem, quae fit a magistratibus, Episcopi, vel presbyteri, vel diaconi irritam manere ex canone dicente: [Si quis Episcopus saecularibus magistratibus usus, per eos ecclesiam obtinuerit, deponatur, et excommunicetur; et omnes, qui cum eo communicant. Nicen. II. c. 3. Apost. c. 30. G. 31. L. Burch. lib. 3. c. 109. Iuo par. 3. c. 85. et par. 5. c. 119. et 120. decr. Anselm. lib. 6. c. 5. Deusd. c. 1. & 4. Tarrac. lib. 1. c. 46. Caesar. lib. 3. c. 64.

CAP. II.

SI Episcopus, presbyter, diaconus non susceperit curam, et ministerium populi sibi commissi, excommunicetur, donec

suscipiat. Apost. cap. 36. G. 37. L.

CAP. III.

(DIACONVS) accessu temporum presbyterio, vel Episcopatu, si eum clerici, ac plebis euocauerit electio, non immerito societur. Syric. ep. 1. c. 10. Iuo par. 6. c. 91. decr. Distin. 77. quicumq. c. 3. in fine.

CAP. IV.

IN ordinandis plebium rationibus, ciuium instituta seruentur, et c. et primum quidem ipsius loci presbyteri, vel ceteri clerici idoneum sibi rectorem eligant: deinde populi, qui ad eandem plebem aspiciunt, sequatur assensus. Si autem in ipsa plebe talis inueniri non potuerit, qui illud opus competenter peragere possit, tunc Episcopus de suis, quem idoneum iudicauerit, inibi constituat. Ticin. 4.

De presbyteris peregrinis.

TIT. XXI.

CAP. I.

7. q. 1. c. 38.

EPISCOPI, vel presbyteri, si causa visitandae ecclesiae alterius Episcopi, ad ecclesiam vene-

rint, et in gradu suo suscipiantur, et tam ad verbum faciendum, quam ad oblationem consecrandam inuitentur. Carth. IV. cap. 33.

CAP. II.

II ij STA-

STATVIMVS, vt secundum caute-
lam omnes vndecumque superuenientes
ignotos Episcopos, vel presbyteros ante
probationem synodalem in ecclesiasticum
ministerium non admittamus. *Syn. Franc.
post med. Capit. lib. 5. c. 2.*

Ne presbyteri parochianos alienos apud se
recipiant: neve illis sacramenta conferant. TIT. XXII.

CAP. I.
NVLLVS presbyter parochia-
num alterius recipiat, nisi per
necessitatem in baptismo, et in
absolutione. Et si quid carita-
tiae sibi oblatum fuerit, ex consensu illius,
cuius parochianus fuerat, habeat, vel red-
dat. *Greg. vii. in conc. Rom. incer. c. 7.*

CAP. II.
PLACVIT, vt deinceps nulli sacer-
dotum liceat quemlibet commissum alteri
sacerdoti, ad paenitentiam suscipere sine
eius consensu, cui se prius commisit; nisi
per ignorantiam illius, cui paenitens prius
confessus est. Qui vero contra haec statu-
ta facere temptauerit, gradus sui ordinis

9. q. 2. c. 2.
de pae-
nit. d. 6. c.
vlt.

CAP. III.
EPISCOPI, vel presbyteri de aliis
regionibus non suscipiantur in ministe-
rium ecclesiae, nisi prius fuerint probati
ab Episcopo, cuius parochia est. *Sueßion.
sub Pipino post med.*

periculo subiacebit. *Synodus Hibern. sub
Leone III.*
CAP. III.
DOMINICIS, et festis diebus pres-
byteri, ante quam missas celebrent, plebem
interrogent, si alterius parochianus in ec-
clesia sit, qui proprio contempto presby-
tero, ibi missam velit audire. Quem si
inuenerint, statim ab ecclesia eiciant, et
ad suam parochiam redire compellant.
*Nanneten. cap. 1. Burch. lib. 2. c. 92. Iuo par.
2. c. 122. decr.*

CAP. IV.
NVLLVS presbyter alterius paro-
chianum, nisi in itinere fuerit, vel placi-
tum ibi habuerit, ad missam recipiat. *Nan-
neten. c. 2. Capitul. lib. 1. c. 153. Burch. lib.
2. c. 91.*

9. q. 2. c. 4.
c. 2. de pa-
ro. Grego.
ix. c. in i.
collect.

Varia de parochis, et ecclesiis parochialibus.

TIT. XXIII.

CAP. I.
IN parochialibus ecclesiis presbyteri
per Episcopos constituantur; qui eis
respondeant de animarum cura, et de
his, quae ad Episcopum pertinent de-
cimas, et ecclesias a laicis non suscipiant
absque consensu, et voluntate Episcopo-
rum; et si aliter praesumptum fuerit, can-
onicae ultioni subiaceant. *Callif. 11. in con-
cil. Rom. c. 18.*

CAP. II.
DE ecclesiis parochianis, vnde Aposto-
licam sedem consulere voluisti, qualiter
sint custodiendae per Cordubensem pro-
uinciam, ac diuidendae sacerdotibus, nihil
tuae caritati melius nobis videtur intima-
re, quam vt sequaris, quod nos in Romana
Ecclesia nuper egimus. [Ecclesias singulas
singulis presbyteris dedimus; parochias, et

13. q. 1. c. 1.

coemeteria eis diuisimus; et vnicuique ius
proprium habere statuimus: ita videlicet,
vt nullus alterius parochiae terras, termi-
nos, aut ius inuadat; sed vnusquisque suis
terminis sit contentus; et taliter ecclesiam,
et plebem sibi commissam custodiat, vt an-
te tribunal aeterni iudicis, ex omnibus sibi
commissis rationem reddat, et non iudi-
cium, sed gloriam pro suis actibus accipiat.
*Dionys. ep. 2. post prin. Burch. lib. 3. c. 43.
Iuo lib. 2. tit. 4. c. 15. paner. et par. 3. c. 47.
decr. Ansel. lib. 7. c. 112.*

CAP. III.
IPSI, qui ad gubernandas plebes legi-
time prouecti sunt, nullatenus a suis Epi-
scopis repellantur, nisi aut alicuius crimi-
nis reatum inciderint, aut easdem plebes
male tractauerint. *Ticin. sub Ludou. 11. c. 5.*
Habea-

Habeatur honor presbyteris.

TIT. XXIV.

CAP. I.
QVI bene praesunt presbyteri,
duplici honore digni habeantur,
maxime qui laborant in
verbo, et doctrina, et c. *Paul.
epist. 1. ad Timoth. c. 5.*

CAP. II.
NE diaconi eucharistiam dent presby-
teris; neve illam accipiant, prius quam
presbyteri; neq. in medio presbyterorum
liceat diaconis sedere. *Nicaen. c. 18. Aquisg.
c. 41. Burch. lib. 5. c. 26. Iuo part. 2. c. 36.
decr. Ansel. lib. 7. c. 55. Caesar. lib. 8. c. 13.*

CAP. III.
VBICVMQVE presbyter, vel mo-
nachus, vel peregrinus, vel res eorum ca-
ptae fuerint, statim excommunicetur re-
ceptum, vnde factum vel ad quod ductum
fuerit. *Greg. vii. in conc. Rom. ann. incer.
c. 15.*

CAP. IV.
SI quis parochianus, vel dictis, vel fa-
ctis contumelias suo intulerit presbytero,
extra Ecclesiam fiat, donec satisfaciatur, ne
nomen Dei, et ordo vilescat. *Greg. vii. in
concl. Rom. ann. incer. c. 26.*

CAP. V.
NE Episcopus, vel sacerdos, Regi, vel
alicui laico, in manibus ligiam fidelitatem
faciat. *Vrban. 11. in conc. Claram. c. 17.*

CAP. VI.
IN singulis ecclesiis sacerdotes diuinis
orationibus. Deo dicatos poni: quos ab om-
nibus venerari oportet, et non a quoquam
grauari. *Clem. ep. 2. ante fin. Caesar. lib. 4.
c. 46.*

CAP. VII.
SACERDOTES non sunt infestan-
di, sed honorandi: in eis quoque Dominus
honoratur, cuius legatione funguntur et c.
Si peccauerint, a reliquis arguantur sacer-
dotibus: sed et a summis Pontificibus, con-
stringantur, et non a saecularibus, aut ma-
lae vitae hominibus, arguantur, vel arcean-
tur. *Pontianus ep. 1. in med.*

CAP. VIII.
OPORTET pietatem vestram sacer-
dotibus, qualescumque sint, propter eum,
cui deseruiunt, reuerentiam potius, quam

iniurias exhibere et c. Quid mirum si Chri-
stianus Imperator veri Dei sacerdotes ho-
noret, dum pagani Principes honorem
impendere sacerdotibus nouerunt, qui diis
lignis, et lapideis seruibant? et c. [Non
quales sint sacerdotes Domini, sed quid de
Domino loquantur, est vobis magnopere
praecuidendum et c. *Nicol. ad Michael. Im-
per. in prin. Iuo par. 5. c. 18. decr. Ansel. lib.
1. c. 72.*

CAP. IX.
DE presbyteris, qualescumque sint, vo-
bis, qui laici estis, nec iudicandum est, nec
de vita ipsorum quippiam inuestigandum:
sed Episcoporum iudicio, quidquid est, per
omnia referuandum. *Nicol. ad consul. Bul-
garor. c. 70.*

CAP. X.
AVCTORITATE sanctae Roma-
nae Ecclesiae, vice beatorum Apostolorum
Petri, et Pauli nobis licet indignis conce-
ssa, vos admonemus; vt ecclesiis honorem,
pauperibus afflictis compassionem, sacer-
dotibus, praecipueque Episcopis reueren-
tiam, ac obedientiam, quasi patribus, procu-
retis impendere. *Greg. vii. lib. 8. registr.
ep. 14.*

CAP. XI.
DE diaconibus vrbicis, vt non aliquid
per se praesumant, sed honor presbyteris
refeructur. *Arelat. 1. c. 18.*

CAP. XII.
NON oportet diacono ante presbyte-
rum sedere, sed eo iubente. *Laodi. 20. c. 15.
Mart. Brac. 40. vi. Agath. 65. Burch. lib. 2.
c. 221. Iuo par. 6. cap. 296. decret. Anselm.
lib. 7. c. 56. Caesar. lib. 8. c. 19.*

CAP. XIII.
EPISCOPVS in quolibet loco se-
dens, stare presbyterum non patiatur. *Car-
thag. 14. c. 34. Caesar. lib. 4. c. 51. c. 76.*

CAP. XIV.
EPISCOPVS in ecclesia in conse-
su presbyterorum sublimior sedeat, intra do-
mum vero collegam se presbyterorum ef-
se cognoscat. *Carth. 14. c. 35. Iuo par. 5. c.
337. decr. Caesar. lib. 4. c. 51. c. 76.*

CAP. XV.
AD vllam administrationem Pontifi-
ces, presbyteros, atq. diaconos ideo excu-
ll iij. latos

satos esse decreuimus; quia, quod lex saeculi etiam paganis sacerdotibus, et ministris ante praestiterat, iustum est, ut erga Christianos specialiter conseruetur. *Aurel. 14. c. 13.*

CAP. XVI.

QVICVMQVE iudex, aut saecularis presbytero, aut diacono, aut cuilibet de clero, aut de iunioribus absque audientia Episcopi, aut Archidiaconi, vel Archipresbyteri, iniuriam inferre praesumpserit; anno ab omnium Christianor. consortio habeatur extraneus. *Antistod. c. 43.*

CAP. XVII.

Dist. 45. cum beatus. 8. PRESBYTERI, Abbates, et Leuitae, exceptis grauiorib. et mortalib. culpis nullis debent verberibus subiacere et c. Si quis aliter fecerit, iuxta modum verberum, quem intulerit, excommunicationem pariter, et exilii sententiam sustinebit. *Brac. III. c. 6.*

CAP. XVIII.

SI quis presbyterum calumniatus fuerit, et spassauerit; septem quadragesimas sine subditis annis paeniteat et c. *Syn. apud Theodonis Villam c. 3.*

CAP. XIX.

ABSIT, ut quidquam de clericis sinistrum loquar, qui Apostolico gradui succedentes, Christi corpus sacro ore conficiunt, per quos nos etiam Christiani sumus, qui clauēs regni caelorum habentes, quodammodo ante iudicii diem iudicant; qui sponfam Domini sobria castitate conseruant. Sed alia monachi caussa est, alia clericorum. Clerici pascunt oues, ego pascor. Illi de altario viuunt; mihi quasi infructuosae arbori, securis ponitur ad radicem, si munus ad altare non defero. Nec possum obtendere paupertatem, cum in

Luc. 21. d.

Euangelio Christi anum viduam, duo, quae tibi sola supererant, aera mittentem, laudauerit Dominus. Mihi ante presbyterum sedere, non licet: ipsi, si peccauero, licet tradere me Satanae et c. *Hieron. ad Heliodorum, apud Aquisg. c. 97.*

CAP. XX.

VESTRVM erit praecipere laicis, ut ipsi congruum (*presbyteris*) et debitum impendant honorem; et in eos, qui contra eos perpēram gesserunt, congrua procedat castigatio; quatenus, et illi corrigantur, et reliqui terreantur. *Aquisgr. II. sub Ludou.*

part. 3. c. 10. loquitur syn. cum Imperatore.

CAP. XXI.

LICET sacerdotes moderno tempore propter imminentes perturbationes in multis sint negligentes; non sunt tamen vituperandi, nec despiciendi: sed propter illum, cuius ministerium gerunt, audiendi, et congruo honore venerandi. Post Apostolos enim ad ipsos haec Domini sententia dirigitur: Qui vos audit, me audit; et qui vos spernit, me spernit. Quapropter attendendum est, quod sacerdotum Christi spretio ad iniuriam Christi pertinet, cuius vicem, et ministerium gerunt. *Aquisgr. II. sub Ludou. par. 4. c. 7.*

Luc. 10.

CAP. XXII.

LAICI monendi sunt, ne sacerdotes contemptui habeant, ne eorum monita despiciant; et tam turpiter tractent, uti hactenus; ne superueniat, quod dicit Propheta: Populus tuus, sicut hi, qui contradicunt sacerdoti: et corruēs hodie, et corruet etiam Propheta tecum. *Aquisgr. II. sub Ludou. par. 4. c. 19.*

Osc. 4. d.

CAP. XXIII.

SACERDOTES, ac serui Dei vigorem ecclesiasticum, et debita priuilegia, iuxta reuerendam auctoritatem obtineant; eisdem vero Regalis potestas, et illustrium viror. strenuitas, seu reipub. administratores, ut suum ministerium competenter exsequi valeant, in omnib. rationabiliter, et iuste concurrant. *Mela. c. 1.*

CAP. XXIV.

VT hi, qui sacerdotes, ac viros ecclesiasticos non solum dehonorent, verum et diuerso, atque aduerso modo affligunt, velut sacrilegi canonicae sententiae subigantur. *Melaen. c. 60.*

CAP. XXV.

PER singulas parochias, eas festiuitates populus obseruare studeat, quas proprius eorum Episcopus venerari praedicauerit et c. Si vero aliqui inuenti fuerint, qui sacerdotibus obtemperare noluerint; per ministros reipub. distringantur: et satisfactionem paenitentiae, quam presbyteri imposuerint, subire cogantur. *Ticin. sub Ludou. II. c. 17.*

CAP. XXVI.

RELATVM est sanctae synodo, quod a malis Christianis plurimae vexationes sacerdotib. Christi, seu ceteris clericis inferioris

ferioris gradus inferantur et c. Si quis clerico aliquam iniuriam, seu calumniam ingesserit, a liminibus sanctae Ecclesiae arceatur, vsq. ad condignam satisfactionem. *Magun. sub Arnulf. c. 7.*

CAP. XXVII.

QVIDAM homines scelerati grauissimas iniurias, et vulnera intulerunt cuidam presbytero; iubet synodus eos anathematibus vinculo constringi, quousque dignam fecerint paenitentiam. *Magun. sub Arnulf. cap. 8.*

CAP. XXVIII.

SI quis presbyter, quod absit, quia sacerdos altissimi est, vulneratus, vel quibuslibet iniuriis, et contumeliis dehonestatus euaserit, et superuixerit; tota compositio persoluator presbytero et c. Sacerdotes non sunt lacerandi, sed potius coronandi: quia de his Ecclesiasticus liber loquitur dicens: In tota anima tua time Dominum, et sacerdotes illius sanctifica, et ministros eius non derelinquas, et honorifica sacerdotem. *Tribur. c. 4.*

Eccles. c. 7.

CAP. XXIX.

QVI sacerdotib. iniuriam, vel contumeliam irrogant, Domino Deo nostro Iesu Christo, cuius vices agunt, iniuriosi, et contumeliosi existunt, et c. Si sacerdotes Dei non sunt infestandi et c. non aliqua iniuria, vel contumelia afficiendi; quanto

minus persequendi, excrucandi, aut interficiendi. *Tross. c. 5.*

CAP. XXX.

SI quis in hoc genus sacrilegii proruperit, ut in ecclesias, earumq. res irruens sacerdotibus, et ministris, vel ipso cultu, locoque aliquid importet iniuriae, vel inferat ad diuini cultus iniuriam, conuictos, siue confessos reos capitali sententia noverit vindicandum. *Tross. c. 5. ex Capitul. lib. 6. c. 297.*

CAP. XXXI.

QVICVMQVE iudex saecularis presbyterum, aut diaconum, aut quemlibet de clero, atq. de iunioribus absque audientia Episcopi, vel Archidiaconi, vel Archipresbyteri iniuriam inferre praesumpserit; anathema ab omnium Christianor. consortio habeatur. *Tross. c. 5. ex Capitul. Caroli Imper.*

CAP. XXXII.

NVLLVS iudex, neq. presbyterum, neque diaconum, aut clericum, aut iuniorum ecclesiae sine conscientia Pontificis per se distringat, aut condemnare praesumat, et c. *Tross. c. 6. Capitul. lib. 6. c. 154. et in 1. col. lib. 16. c. 22.*

ii. q. 1. c. 2. de for. com. pet. cap. 2. Gregor. IX. et in 1. col. lib. 16. c. 22. tit.

CAP. XXXIII.

MARAS excommunicatus est a proprio Archidiacono, quoniam iniuriam fecit presbytero. *Ibas Episcop. in syn. habita Beryti, apud Chalcedon. act. 10. ante med.*

De ordine antiquiorum presbyterorum, et aliorum clericorum seruando. TIT. XXV.

CAP. I.

Distin. 61. c. 12.

NE emeritis in suis ecclesiis clericis, peregrini, et extranei, et qui ante ignorati sint, ad exclusionem eorum, qui bene de suorum ciuium merentur testimonio, praeponantur, et c. *Cacles. ep. 2. c. 4. Ansel. lib. 6. c. 7.*

CAP. II.

LIBELLO Pauli presbyteri tui et c. cognouimus, apud te nouo ambitu, foedoque colludio, presbyterii ordinem fuisse turbatum, ita ut vnus festina, et immatura prouectio, quaedam eorum deiectione facta sit, quos aetas commendabat, et nulla culpa minuebat. Quod si ambientis intentio, aut imperita fauentium studia, id,

quod numquam habuit consuetudo, poscebant; ut incipiens emeritis, et nouellus praeferreretur antiquis: tuae fuerat industria, atq. doctrinae, ut iniuste petentium desideria rationabili auctoritate cohiberes; ne quem in sacerdotali propeere prouehabas honore, ad iniuriam eorum, quibus sociabatur, inciperet, et c. dum in illo non humilitatis virtus, sed elationis vitium roboraretur, et c. Si vero, ut asseritur, primi, secundiq. presbyteri, et c. tam huic assentatio fauisset, ut illum cum sui dedecore poscerent honorari, nec hoc quidem illis, proprio se iudicio deicientibus tribui debuit, quod volebant, cui tam miserae uoluntati, te dignius fuerat obuiare, quam

cedere. Deformis autem, et ignaua subie-
ctio bene sibi consciis, et non irritam fa-
cientibus gratiam Dei, praedudicare non
potuit, vt primatus suos quocumq. com-
mercio in alterutrum transferentes, sub-
sequentium suorum minuerent dignita-
tem, et quem vltimum sibi anteposuerant,
ceteris praemineret, et c. Leo ep. 5. ad Do-
rum Episcop. Bencuent.

CAP. III.

Distin. 75. NE cuiuslibet utilitatis causa seu pres-
byter, seu diaconus iis praefatur, qui ante
ipsum fuerint ordinati. Gelas. ep. 1. cap.
13. Gregor. II. ep. 3. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 18.
panor. & part. 6. c. 74. de cr. Ansel. lib. 7. c.

De vita, et honestate presbyterorum.

TIT. XXVI.

CAP. I.

6. q. 7. c. 5. beatus. C VNCTORVM sacerdotum
vitam superiorem, sanctioremq.
ac discretam a saecularib. et lai-
cis hominibus esse; et spirituales
quosque, atq. sacerdotes super carnales, ac
laicos semper constituendos docebat (Pe-
trus Apostolus). Clem. ep. 1. post med. Ansel.
lib. 3. c. 1.

CAP. II.

SVNT quidam presbyteri, seu Epi-
scopi multis vitiis irretiti, quorum vita in
se ipsis sacerdotium maculat; et (adiecisti,)
si tibi liceret cum eis edere, aut loqui, nisi
coerciti fuerint. Hae ex Apostolica aucto-
ritate redarguendo admoneas, et ad mun-
ditiā ecclesiasticā disciplinae reducas.
Et si quidem obediētiā, saluabunt animas
suas, et ipse mercedem lucratus es. Verum
tamen colloquutionem, et mensam commu-
nem cum eis agere non recuses et c. Ple-
rumque conuiuor. sedulitas, et admoni-
tio blanda ad viam perducit iustitiae. Greg.
III. ep. 4. in fin.

CAP. III.

Improbri-
tatem
Matth. 5.
lux ve-
stra
videant
et magni
facient

EPISCOPVS, presbyter, atq. diaco-
nus tam sancta conscientia resplendeant,
vt effugiant probitatem actuum maledico-
rum obloquia, et testimonium in se diui-
num implere contendant, quo Dominus
ait: Sic luceat lumen vestrum coram ho-
minibus, vt videntes vestra bona opera,
glorificent Patrem vestrum, qui in cae-

38. Tarrac. lib. 3. c. 48. & lib. 6. c. 40.

CAP. IV.

PLACVIT, vt quicumq. deinceps
ab Episcopis ordinantur, litteras accipiant
ab ordinatoribus suis, manu eorum sub-
scriptas, continentēs Consulem, et diem,
vt nulla altercatio de posteriorib. vel an-
terioribus oriatur. Carth. c. 90. G. Milevit.
c. 14. L. Afric. c. 56. L.

CAP. V.

EPISCOPORVM, quorum vita *Dis. 74. c. 5.*
non reprehenditur, posteriorem (presbyte-
rum, vel clericum) priori nullus praepo-
nat; nisi forte elatus superbia, quod pro
necessitate ecclesiae Episcopus iusserit,
implere contemnat, et c. Agath. c. 23.

lis est. Aruer. cap. 15. Matiscon. cap. 1.

CAP. IV.

CVM rerum necessitas exposcit, pen-
sandum valde est, ad culmen quisq. regi-
minis, qualiter veniat; atque ad hoc rite
perueniens, qualiter viuatur; et bene viuens
qualiter doceat; et recte docens, infirmita-
tem suam cotidie, quanta consideratione
cognoscat; ne aut humilitas accessum tu-
giat, aut peruentioni vita contradicat, aut
vita doctrinam destruat, aut doctrinam
praesumptio extollat, et c. Greg. in proe.
lib. 1. pastor. apud Aquisgr. 13.

CAP. V.

TAM doctrina, quam vita, clarere de-
bet ecclesiasticus doctor. Nam doctrina
sine vita arrogantem reddit: vita sine do-
ctrina, inutilem facit. Sacerdotis praedi-
catio operibus confirmanda est, ita vt,
quod docet verbo, instruat exemplo. Vera
est enim illa doctrina, quam viuendi sequi-
tur forma. Nam nihil turpius est, quam
si bonum, quod sermone quisq. praedicat,
explere opere negligat. Tunc enim praedi-
catio vtiliter profertur, quando effica-
citer adimpletur. Vnusquisque doctor et
bonae actionis, et bonae praedicationis ha-
bere debet studium. Nam alterum sine
altero non facit perfectum. Sed praecedat
iustus bene agere, vt sequenter possit bene
docere. Sicut in nomismate metallum, fi-
gura

gura, et pondus inquiritur; ita in omni do-
ctore ecclesiastico, quid sequatur, quid do-
ceat, quomodo viuatur. Per qualitatem igitur
metalli doctrina, per figuram simili-
tudo Patrum, per pondus humilitas desi-
gnatur. Qui ergo ab his tribus discrepauerit,
non metallum, sed terra erit. Isidor. lib.
3. de summo bono c. 36. apud Aquisgr. c. 20.

CAP. VI.

SVNT nonnulli, qui sollerti cura spi-
ritalia praecepta perscrutantur; sed quae
intelligendo penetrant, viuendo concul-
cant. Repente docent, quae non opere, sed
meditatione didicerant; et quod verbis
praedicant, morib. impugnant. vnde fit,
vt cum pastor per abrupta graditur, ad
praecipitium grex sequatur. Per Prophe-
tam Dominus contra contemptibilem pas-
torum scientiam queritur dicens: Cum
ipsi limpidiſsimam aquam biberetis, reli-
quam pedibus vestris turbabatis. Et oves,
quae conculcata pedibus vestris fuerant,
pascabantur; et quae pedes vestri turbaue-
rant, haec bibebant. Aquam limpidiſsi-
mam pastores bibunt, cum fluēta veritatis,
recte intelligentes hauriunt: sed eandem
aquam perturbare, est, sanctae meditatio-
nis studia male viuendo corrumpere et c.
Nemo amplius nocet in Ecclesia, quam
qui peruerſe agens, nomen, vel ordinem
sanctitatis habet. Delinquentem namque
hunc redarguere nullus praesumat; et in
exemplum culpa vehementer extenditur,
quando pro reuerentia ordinis peccator
honoratur. Qui ergo ad sanctitatis spe-
ciem deductus, vel verbo ceteros destruit,
vel exemplo; melius profecto fuerat, vt
hunc ad mortem sub exteriori habitu ter-
rena acta constringerent; quam sacra offi-
cia in culpa ceteris imitabilem demonstra-
rent. Greg. lib. 1. past. c. 2. apud Aquisgr.
c. 27.

Exec. 34. e.

CAP. VII.

† sanctae
vitae

CVM sacerdos non agit bona, quae
loquitur, ei etiam sermo subtrahitur, ne
loqui audeat, quod non operatur, sicut per
Prophetam dicitur: Peccatori autem dixit
Deus, quare tu enarras iustitiam meam, et
assumis testamentum meum per ostium?
et c. Plerumque doctor qui docere audet,
quod negligit agere, cum deserit bona lo-
qui, quae operari contempnit, docere subie-

Psal. 49.

ctos incipit praua, quae agit: vt iusto om-
nipotentis Dei iudicio, in bono iam nec
linguam habeat, qui habere bonam vitam
recusat: quatenus dum mens eius terreno
amore incenditur, de terrenis rebus sem-
per loquatur, et c. Greg. lib. 1. Moral. c.
9. et 10. apud Aquisgr. c. 27.

CAP. IIX.

QVI bene docet, et male viuunt; quod
docet, bene viuētib. proficit; quod vero
male viuunt, se ipsum occidit. Sicut sacer-
dos, qui si digne agit, vt sacerdotem decet,
ministerium eius, et ipsi, et aliis vtile est:
indigne autem viuens, aliis quidem vtilis
est loquendo, se autem interficit prae viu-
endo, et c. Isidorus lib. 3. de summo bono c.
37. apud Aquisgr. c. 29.

CAP. IX.

PLERIQUE sacerdotes, et clerici
prae viuētes, forma ceteris in malum
existunt, qui in bonis exemplum esse de-
buerunt. Hi enim quoscumque exemplo
malae conuersationis suae perdunt, de il-
lis rationem sine dubio reddituri sunt. Ex
carnalium praepositorum exemplo, ple-
rumque fit vita deterior subditorum: et
plebis merito fiunt tales sacerdotes, qui
exemplo deteriore populum destruant,
non aedificent. Ex merito enim plebis
nonnumquam Episcopi deprauantur, qua-
tenus procliuus corruant, qui sequuntur,
et c. Deteriores sunt, qui siue doctrinis,
siue exemplis vitam, moresque bonorum
corrumpunt, his, qui substantias aliorum,
praediaq. diripiunt, et c. Multum distant
damna morum a damnis temporalium re-
rum, dum ista extra nos sint, mores vero
in nobis. Isidor. de summo bono c. 38. apud
Aquisgr. c. 30.

CAP. X.

DECEt sacerdotes Christi tanta di-
gnitate donatos, quos vtiq. constat ianito-
res caelestis aulae existere, exempla deceſ-
sorum suorum, qui Deo placuerunt, infa-
tigabiliter sectari; quatenus terrena despi-
ciendo, et caelestia amando, primum ipsi
atria supernae ciuitatis subire, deinde au-
ditorib. suis, dicitis, et exemplis ea studeant
aperire; ne, quod ablit, audiant a Domino:
Habentes clauem scientiae, vos ipsi non
intratis, et alios intrare non finitis. Quan-
do vero vita sacerdotum cum doctrina non
concor-

Luc. 11.

concordat, et auditoribus infirmis scandalum, et animarum prouenire periculum, non est dubium. Proinde summopere cauendum est sacerdotibus, ne offendiculum fiant iis, quibus praesunt. Tunc enim offendiculum fiunt illis, quando, quod verbis praedicant, moribus impugnant. Vnde fit, ut sicut B. Gregorius scribit, cum pastor per abrupta graditur, ad praecipitium grex sequatur. Nemo quippe, ut idem ait, amplius in Ecclesia nocet, quam qui peruersè agens, nomen, vel ordinem sanctitatis habet et c. *Parif. sub Ludou. et Loth. lib. I. c. 4.*

CAP. XI.

GRANDIS dignitas sacerdotum, sed grandis ruina, si peccet. Laetamur ad ascensum, sed timeamus ad lapsum; non est tanti gaudii excelsa tenuisse, quam maioris de sublimibus corruisse. Nec enim solum pro delictis nostris reddemus rationem, sed pro omnibus, quorum abutimur donis, et nequaquam sumus de eorum salute solliciti. *Hierony. in cap. 44. Ezechielis apud Parifien. sub Ludouico, & Lothario lib. I. c. 12.*

CAP. XII.

NON potest dicere sacerdos contemptoribus. admonitionis suae, futurum cogitare iudicium; quod ipse forte non cogitat: Amatoribus mundi, nolite diligere mundum; si eum mundi amor oblectat: Ambitiosis, ambitioni finem imponite, si eum ambitio ruinosam praecipitat: Ebriosis, ebrietatem caute, si se mero usque ad alienationem mentis ingurgitat: Sumptuosis dapibus crudus non potest abstinentiam

laudare, quam calcat; Vitio cupiditatis additus, cupidus amorem non potest dissuadere pecuniae: Inimicitiarum tenax, non audebit animos dissidentium sacerdotali tranquillitate componere. Iustitiam praedicare iudicibus. erubescit, quam ipse personae potentis fauore corrumpit: Nec defendet oppressos, si personas aut honorat, aut despicit; et quidquid boni non facit, aut mali committit, nec iubebit fieri, nec vetabit; quia necessariam docendi auctoritatem contrarietate suae actionis, aut amittit, aut minuit. *Prosper lib. I. de vita contemplatiua cap. 15. apud Parifien. sub Ludouico, & Lothario lib. I. cap. 13.*

CAP. XIII.

IN ipsa vita sacerdotum pensandum est, qualiter quisque doceat, sicut ait egregius doctor beatus Gregorius, ut recte docens infirmitatem suam cotidie omni consideratione cognoscat; ne aut humilitas accessum fugiat, aut peruentioni vita contradicat, aut vitam doctrina destituat, aut doctrinam praesumptio extollat. Prius ergo appetitum timor temperet; post autem magisterium, quod suscipitur, vitam commendat; ac deinde necesse est, ut pastoralis vitae bonum, quod viuendo ostenditur, etiam loquendo propagetur. *Aquisg. II. sub Ludou. par. I. c. 7. ex Greg. in proem. lib. I. pastor.*

CAP. XIV.

PRESBYTEROS, et clericos ita viuere oportet, ut subditae plebi exemplo suae conuersationis proficiant. *Ticin. sub Ludou. II. c. 1. in fine.*

De castitate presbyteri.

TIT. XXVII.

CAP. I.

EPISCOPOS, presbyteros, et diaconos, ita placuit, ut concederet sacrosanctos Antistites, et Dei sacerdotes, nec non et Leuitas, vel qui sacramentis diuinis inseruiunt, continentes esse in omnibus. quo possint simpliciter, quod a Deo postulant, impetrare: ut quod Apostoli tradiderunt, et ipsa seruaui antiquitas, nos quoque custodiamus. *Carth. c. 3. et 4. G. Carth. II. c. 2. L. Raban.*

c. 29. de paenit. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 10. panor.

CAP. II.

NON solum castitatem retinendam Pontifices suo corpore censeant, sed et presbyteris, et diaconibus ministrantibus Dei altaribus. modis omnibus obseruandam constituant; ut ex his, qui castitatis voluerit patientiam violare, tali sorte coerceatur; ut ultimus, a quo est gradu deiectus, Deo amplius non ministret; sed sacerdotis sui electione sit tali claustro confectus,

ut cete-

ut ceteros suo exemplo corrigat, et ille ex paenitentia reuiuiscat. *Tolet. sub Reccaredo Rege xvi. Episcopos. cap. 1.*

CAP. III.

HAEC sancta synodus fieri elegit, ut annuis vicibus vnusquisque nostrum omnes Abbates monasteriorum, vel presbyteros, et diaconos suae dioecesis ad locum, ubi Episcopus elegerit, congregare praecipiat et c. cunctosque sub ecclesiasticis regulis adesse praemoneat: quosque etiam parimoniae, et sobrietati, atque veridicae castimoniae honestorum virorum. testimonio fama commendet. Sollicitum etiam pro hac re vnusquemque nostrum esse conuenit, ut curiosa indagine perquiramus, si presbyteris, et diaconibus. atque subdiaconibus. et clericis pudica, et casta sit vita, et c. *Oscen. syn. vid. Egaren.*

CAP. IV.

SANCTA instituit synodus, ut constitutio, quae dudum in concilio Oscensi constituta quidem, sed minime conscripta fuit, confirmata, et in perpetuum valitura perduret. et omnia, quae ex castimonia presbyterorum, et inferiorum clericorum conscripta sunt, habeant eandem formam de Episcopis et c. *Egaren. syn.*

CAP. V.

INOFFENSOS, et immaculatos decet Dei existere sacerdotes; nec vilius eos fornicationis contagio pollui; sed caste viuentes, mundos semetipsums celebrandis exhibeant sacramentis. Abstineamus ergo nos ab omni opere malo, et ab omni inquinamento carnis liberi maneamus; ut mundi corpore, purgati mente possimus ad sacrificium Christi digni accedere, et Deum pro delictis omnium deprecari. *Tolet. iv. c. 20.*

CAP. VI.

Dis. 28. c. 3. QVANDO presbyteri, aut diaconi per parochias constituuntur, oportet eos primum professionem Episcopo suo facere, ut caste, et pie viuant sub Dei timore; ut dum eos talis professio obligauerit, vitae sanctae disciplinam retineant. *Tolet. iv. c. 26. Capitul. lib. 7. c. 466. Burch. lib. 2. c. 157. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 15. panor. & par. 3. c. 130. & par. 6. c. 248. decr. Ansel. lib. 7. c. 106.*

CAP. VII.

Distin. 32. c. 17. HOSPITIO LV M tuum aut raro, aut nunquam mulierum pedes terant. Om-

nes puellas, et virgines Christi aut aequaliter ignora, aut aequaliter dilige. Ne sub eodem tecto manseris, nec in praeterita castitate confidas; nec David sanctior, nec Salomone sapientior potes esse. Memento semper, quod paradisi colonum, de possessione sua mulier eiecit. Aegrotanti tibi sanctus quilibet frater adsistat, et germana, vel mater, aut probatae quaelibet fidei apud omnes. Quod si huiusmodi non fuerint consanguinitatis, castimoniaeque personae; multas anus nutrit Ecclesia, quae et officium praebent, et beneficium accipiant ministrando; ut infirmitas quoque tua fructum habeat elemosynae. Scio quosdam conualuisse corpore, et animo aegrotare coepisse. Periculose tibi ministrat, cuius vultum frequenter attendis. Si propter officium clericatus, aut vidua visitatur; aut virgo, nunquam domum solus introeas: talesque habeto socios, quorum contubernio non infameris. Si lector, si acolythus, si psalter te sequitur; non orientur veste, sed moribus; nec calamitro crispent comas, sed pudicitiam habitu polliceantur. Solus cum sola secreto, et absque arbitro, vel teste non sed eas. Si familiaris est aliquid loquendum, habet nutricei maiorem domus, virginem, viduam, maritatum: non est tam inhumana, ut nullum praeter te habeat, cui se audeat credere. Caueto omnes suspiciones, et quidquid probabiliter fingi potest, ne fingatur, ante deuita. Crebra munuscula, et fundariola, et fasciolas, et vestes ori applicitas, et degustatos cibos, blandasque; et dulces litteras sanctus amor non habet et c. *Hieron. ad Nepotianum, apud Aquisgr. c. 94. Caesar. lib. 8. c. 64. in fine.*

CAP. VIII.

PRIMA temptamenta sunt clericorum. feminarum frequentes accessus. Iste sexus reprehensibiles exhibet clericos. Quid tibi reuera cum feminis, qui ad altare cum Domino fabularis? Te in publico cuncti, te in agro rustici, aratores, ac vinitores cotidie lacerant; si contra depositum fidei cum feminis habitare contendis. Et quia, ut arbitror, concupiscis irreprehensibilis inueniri, testimonio bono munire. Numquid in choro Apostolorum feminae adfuerunt

Pastor. lib. 1. c. 2.

Dis. 31. pre
sbyteros. c.
3. et dis. 84.
c. 3. cum in
praeterito.

Gen. 3. d.

† Cauete

fuerunt? Prohibe virgines tecum commorari, etiam quae de genere tuo sunt. Dilige eas, exterius ordina, frequenter visita iunctus obsequio clericorum; ne cum secrete alter, ac solus ingrederis, macules testimonium tuum. Aliter namque coniugati, aliter virgines edocentur ecclesiasticum subire ministerium, et onus. Feminarum cum clericis nullo pacto coniuncta praecipitur conuersatio, et c. Ferreas mentes libido domat. Si alligauerit quis ignem in sinu suo, vestimenta eius non comburentur? Aut si ambulauerit quis super carbones ignis, pedes suos non comburet? Mihi crede, non potest toto corde habitare cum Domino, qui feminarum accessibus copulatur et c. Si pudicitiam quaeris, feminam, quam videris conuersantem bene mente dilige; non corporali frequenter ornatu. Non vestis tenera clericum facit, aut sacerdotem, sed casta mentis intentio.

† continentes

Dist. 32. c. 17. hospitium

Haec enim deuotionem honoris in te custodit. Honorem quidem gloriosum boni operis fama conseruat. Sacerdotes quippe decet, vel ceteros clericor. gradus a feminis segregari et c. Nec si duae, aut tres pariter Dei ancillae morentur, solum ad eas decet ingredi sacerdotem. Si quis haec praeccepta non obseruarit, hostis est animae suae. Quod si post monita nostra aliquis clericus Agapetas amplius quaesierit amare, quam Christum; secundum synodalem regulam conueniatur, et praeccepta Patrum in Nicaea definita ei legantur. Iam vero, si conuentus praedicta fugerit, et reliquerit; consecuti sumus maximum luerum. Alioquin talis ab Ecclesia anathematizandus est. Germinant enim feminas spinas, cum viris habitantes, et arcana mentium acuto mucrone percutiunt, et c. Hieronymus ad Oceanum, apud Aquisgranens. cap. 98.

Ne presbyter vxorem ducere audeat, aut concubinam.

CAP. I.

NEMO presbyter a die oneris presbyterii sumat coniugium. Siluest. in synodo Rom. cccxciv. Episcopos. c. 19.

CAP. II.

QVICVMQVE sacerdotum, diaconorum, subdiaconor. post constitutum B. mem. praed. nostri sanctissimi Papae Leonis de castitate clericor. concubinam palam duxerit, vel ductam non reliquerit et c. missam non cantet, neque Euangelium, vel epistolam ad missam legat, neque in presbyterio ad diuina officia cum iis, qui praefatae constitutioni obedientes fuerint, maneat, neq. partem ab ecclesia suscipiat. Nicol. 11. in syn. Rom. c. xlii. Episcopos. c. 3. Iuo lib. 3. tit. 1. c. 3. pan. Caesar. lib. 8. c. 4.4.

Dist. 32. nullus. c. 5. & praeter.

CAP. III.

NVLLVS sacerdos, aut diaconus, vel subdiaconus, sed et nullus, qui canonicam habet, fornicationis sibi copulam adiungat. Quod si fecerit quis, a canonica omnino arceatur. Urban. 11. in concil. Claramont. cap. 9.

TIT. XXVIII.

CAP. IV.

PRESBYTERIS, diaconibus, subdiaconibus et monachis concubinas habere, seu matrimonia contrahere penitus interdiciamus; contracta quoque matrimonia ab huiusmodi personis diiungi, et personas ad paenitentiam debere redigi, iuxta sacror. canonum definitionem, iudicamus. Callist. 11. c. 20. in syn. Rom. Paenit. Rom. lib. 8. c. 8.

Distin. 27. c. 8.

CAP. V.

DECERNIMVS, vt hi, qui in ordine diaconatus, et supra vxores duxerint, aut concubinas habuerint, officio, atque ecclesiastico beneficio careant et c. Statuimus, quatenus Episcopi, presbyteri, diaconi, subdiaconi, regulares canonici, et monachi, atque conuersi, et professi, qui sacrum transgredientes propositum, vxores sibi copulare praesumpserint, separentur et c. Qui etiam ab inuicem separati pro tantis excessibus condignam paenitentiam agant. Inn. 11. in syn. Rom. c. 5. Eugen. 111. in syn. Rom. c. 7. Paenit. Rom. tit. 8. c. 7.

Dist. 28. c. 2. subdiacono

27. q. 1. c. 40.

CAP. VI.

QVI in ordine subdiaconatus, aut supra vxore-

pra vxores duxerint, aut concubinas habuerint, officio, atque ecclesiastico beneficio careant. Eugen. 111. in syn. Rom. c. 3.

CAP. VII.

EPISCOPI, presbyteri, diaconi, subdiaconi, regulares canonici, monachi, atq. conuersi professi, qui vxores sibi copulare praesumpserint, separentur, et agant paenitentiam. Eugen. 111. in concil. Remen. c. 7.

CAP. IIX.

LEX continentiae eadem est ministris altaris, quae Episcopis, atque presbyteris, qui cum essent laici, siue lectores, licite et vxores ducere, et filios procreare poterunt; sed cum ad praedictos peruenerint gradus; coepit eis non licere, quod licuit, et c. Leo ep. 90. ad Rustic. Narbon. Episcop. c. 3. Burch. lib. 2. c. 114. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 23. panor. & par. 6. c. 68. decr. Ansel. lib. 7. c. 135. Caesar. lib. 8. c. 57. Tarrac. lib. 1. cap. 101.

Distin. 31. c. 10.

CAP. IX.

PRESBYTER, si vxorem duxerit, deponatur ab ordine; si fornicetur, vel adulter sit, eiiciatur, et agat paenitentiam. Neocaes. c. 1. Paris. sub Lud. & Loth. lib. 1. c. 35. in sine. Magun. sub Arnul. c. 19. Mar. Brac. c. 27. Burch. lib. 2. c. 108. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 8. panor. & par. 6. c. 185. decr.

Dist. 28. c. 9.

CAP. X.

APVD Apostolicos canones reperitur

Dist. 32. c. 7. si quis.

Presbyter, qui habet vxorem, abstineat ab illa.

TIT. XXIX.

CAP. I.

SACRORVM canonum instituta renouantes praecipimus: vt a tempore subdiaconatus nulli liceat carnale commercium exercere; qui deprehensus fuerit, ordinis sui periculum sustinebit. Urban. 11. in synod. apud Melfiam cap. 2.

CAP. II.

EOS, qui a subdiaconatu vxoribus vacare voluerint, vt ab omni sacro ordine remoueamus, officioque, atque beneficio ecclesiae carere decernimus. Quod si ab Episcopo admoniti non se correxerint; Principib. licentiam indulgemus, vt eorum feminas mancipent seruituti. Urban. 11. in synod. apud Melfiam, c. 12.

CAP. III.

PRESBYTERIS, diaconibus, et subdiaconibus concubinar. et vxorum contubernia penitus interdiciamus. Callist. 11. in conc. Rom. c. 3.

CAP. IV.

VNDE scis tu, qui passim sacrarii panes indignis impendis, si a mulierib. munda sunt? Hinc et Dauid ab Achimelech et c. panes propositionis accepit et c. Ad Dominica autem mysteria tales eligantur, qui ante ordinationem coniuges suas non nouerint. Quod si post ordinationem ministro altaris contigerit proprium inuadere cubile vxoris; sacrarii non intret limina, nec sacrificii portitor fiat, nec altare contingat, nec ab offerentib. holocausti

De consec. dist. 2. c. 23. trib. in fin. 1. Reg. 21. b. Dist. 81. ministri. c. 19.

mm oblatio-

in clerum vocatos ante nuptias, posse vxores ducere lectores, et cantores tantum; statuimus subdiaconum, diaconum, presbyterum post ordinationem non posse vxorem ducere; si fecerit, deponatur, et c. Trull. c. 6. Vid. Ap. c. 26. G. 27. L. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 19. panor.

CAP. XI.

PRESBYTER per ignorantiam illegitimis nuptiis copulatus, in sede sua maneat, ceteris actionib. abstineat, non benedicat, quia sanctificationis traditio est benedictio, neque est sanctificatus, qui per ignorantiam cecidit. Itaque neque publice, neque priuatim benedicat, neq. corpus Christi det aliis, neque in alia re ministrat; sed sua sede contentus desinat ignorantiae peccatum, nuptiae vero illicitae dissoluantur, et non habeat ad eam mulierem accessum. Trull. c. 26.

Distin. 28. presbyterium. c. 16.

CAP. XII.

PRESBYTERI, et diacones, et subdiaconi, sicut lex canonum praecipit, nec vxores, neque concubinas habeant; et qui modo eas habent, ita eas sine mora peracto hoc concilio derelinquant, vt nunquam ulterius ad eas accedant. Qui vero delinquere eas noluerint, a proprio gradu, et officio cessent, et inter lectores, et cantores permancant. Bituric. c. 5. apud Lemoicn. act. 2.

Portionē poris portationem accedat; sed aquam sacerdotibus porrigat ad manus, ostia forinsecus claudat, minima gerat officia, vrucem, siue calicem ad altare non sufferat. Clem. ep. 2. post prin. Iuo par. 6. c. 87. decr. Ansel. lib. 8. c. 2. & c. 36. in addit. Caesar. lib. 8. c. 59.

PLVRIMOS sacerdotes Christi, atq. Leuitas, post longa consecrationis suae tempora, tam de coniugib. propriis, quam etiam de turpi coitu sobolem didicimus procreasse, et crimen suum hac praefcriptione defendere; quia in veteri testamen-

to sacerdotibus, ac ministris generandi facultas legitur attributa et c. Quorum san-ctionum sacerdotes omnes, atque Leuitae insolubili lege constringimur; vt a die ordinationis nostrae sobrietati, ac pudicitiae et corda nostra mancipemus, et corpora; dum modo per omnia Deo nostro in his, quae cotidie offerimus, sacrificiis placeamus. Qui autem in carne sunt, Deo place- re non possunt et c. Ignoranter lapsi sine ullo honoris augmento, in hoc, quo dete-rit sunt, quamdiu vixerint, officio perdetenti f. seuerent; si tamen posthac continentes se studuerint exhibere. Hi vero, qui illiciti priuilegii excusatione nituntur, et sibi asserunt veteri hoc lege concessum; nouerint se ab omni ecclesiastico honore, quo indigne vsi sunt, Apostolicae sedis auctoritate deiectos; nec vmquam posse veneranda atrectare mysteria, quibus se ipsi, dum obscenis cupiditatib. inhiant, priuaerunt et c. Si quilibet Episcopus, presbyter, atque diaconus deinceps fuerit talis inuentus, iam nunc sibi omnem per nos indulgentiae aditum intelligat obseratum; quia ferro, necesse est, excindantur vulnera, quae fomentorum non senserint medicinam. Syric. ep. 1. c. 7. Iuo part. 6. c. 50. decr. Caesar. lib. 8. c. 53. Tarrac. lib. 6. c. 35.

CAP. VI.

QVOD dignum, et pudicum, et honestum est, suademus; vt sacerdotes, et Leuitae cum vxoribus suis non coeant, quia in ministerio diuino cotidianis necessitatib. occupantur. Ad Corinthios namque Paulus scribit: Abstinetes vos, vt vacetis orationi. Si ergo laicis abstinencia impera-

tur, et c. quanto magis sacerdos vtique omni momento paratus esse debet, munditiae puritate securus, ne aut sacrificium offerat, aut baptizare cogatur! et c. Tollatur hoc opprobrium, quod potest iure etiam gentilitas accusare. Forte creditur, quia scriptum est, vnus vxoris virum, non permanenti in concupiscentia generandi dixit, sed propter continentiam futuram; neque enim integros non admisit, qui ait, vellem omnes homines sic esse, sicut et ego. et apertius declarat. Qui autem in carne sunt, Deo placere non possunt. vos autem iam non estis in carne, sed in spiritu. Syric. & syn. in ep. 4. c. 9. apud concil. Telen. Innocen. ep. 2. c. 9. paucis mutatis, & ep. 3. c. 1.

CAP. VII.

PRAETEREA, quod dignum, et pudicum, et honestum est, tenere Ecclesia omnimodo debet; vt sacerdotes, et Leuitae cum vxorib. suis non misceantur, et c. Innoc. ep. 2. c. 9. Burch. lib. 2. c. 118. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 11. panor. & part. 6. c. 94. & 194. decr. Ansel. lib. 7. c. 132.

CAP. IIX.

PROPOSISTI, quid de his obseruari debeat, quos in diaconii ministerio, aut in officio presbyterii positos, incontinentes esse, aut fuisse generati filii prodiderunt. De his et diuinarum legum manifesta est disciplina, et beatae recordationis viri Syricii Episcopi monita euidencia commearunt; vt incontinentes in officiis talibus positi, omni ecclesiastico honore priuaentur, nec admittantur ad tale ministerium, quod sola continentia oportet impleri. Est enim vetus admodum sacrae legis auctoritas, iam inde ab initio custodita; quod in templo anno vicis suae habitare praecepti sunt sacerdotes, vt seruientes sacris oblationibus puri, et ab omni labe purgati sibi vindicent diuina ministeria, neque [eos ad sacrificia fas sit admitti, qui exercent vel cum vxore carnale consortium; quia scriptum est: Sancti estote, quia et ego sanctus sum Dominus Deus vester. Quib. vtique propter sobolis successionem, vxorius vsus fuerat relaxatus; quia ex alia tribu ad sacerdotium nullus fuerat praeceptus accedere: quanto magis hi sacerdotes, vel Leuitae pudicitiam

tiam ex die ordinationis suae. seruare debent, quibus vel sacerdotium, vel ministerium sine successione est, nec praeterit dies, qua vel a sacrificiis diuinis, vel a baptismatis officio vacent. Nam si beatus Paulus ad Corinthios scribit: Abstinetes vos ad tempus, vt vacetis orationi; et hoc vtique laicis praecepit; multo magis sacerdotes, quib. et orandi, et sacrificandi iuge officium est, semper debent ab huiusmodi consortio abstinere, et c. Vnius vxoris virum: non permanentem in concupiscentia generandi dicit, et c. et habentem filios, non generantem dicit et c. Si ad aliquos forma illa ecclesiasticae vitae; pariter et disciplinae, quae ab Episcopo Syricio ad prouincias commeuit, non probabitur peruenisse; his ignorantib. venia remittetur, ita vt de cetero penitus incipiant abstinere; et ita gradus suos, in quib. inuenti fuerint, sic retentent; vt eis non liceat ad potiora conscenderet, quibus in beneficio esse debet, quod huc ipsum locum, quem retinent, non amittunt. Si qui autem scisse formam viuendi missam a Syricio dereguntur, neque statim cupiditates libidinis abiecerunt; illi sunt modis omnibus submouendi; quia post admonitionem cognitam, praeponendam arbitrati sunt voluptatem. Inno. ep. 3. c. 1. & ep. 2. cap. 9. Troste. c. 9. Iuo lib. 3. tit. 11. c. 5. & tit. 8. c. 12. panor. & par. 6. c. 57. decr. Ansel. lib. 8. c. 8. Tarrac. lib. 6. c. 194.

CAP. IIX.

QVVM extra clericorum ordinem constitutus nuptiar. societati, et procreationi filiorum studere sit liberum; ad exhibendam tamen perfectae continentiae puritatem, nec subdiaconibus quidem carnale conubium conceditur; vt, et qui habent, sint tamquam non habentes, et qui non habent, permaneant singulares. Quod si in hoc ordine, qui quartus a capite est, dignum est custodiri: quanto magis in primo, aut secundo, vel tercio seruandum est; ne aut leuitico ministerio, aut presbyterali honore, aut Episcopali excellentiae quicquam idoneus existimetur, qui se a voluptate vxoria nec dum fraenasse detegitur. Leo ep. 82. c. 4. ad Anastas. Thessalon. Episcop. Burch. lib. 2. c. 148. Iuo lib. 3. tit. 8. c.

CAP. X.

A die suscepti sacerdotii etiam ab ipso proprio coniugio prohibendi sunt (sacerdotes) et c. Quomodo non pertimescunt diuina mysteria contingere; aut quomodo ad orandum pro peccatis populi accedere praesument; dum sacri canones neque purum clericum, cui sacerdotium non est, secundis copulari nuptiis praecipiant? Isti e contrario non solum post susceptum sacerdotium se abstinere ab vna vxore nolunt, immo luxuria obuoluti, peiora secularium scelera committunt, vt plures vxores habere praesumant, quibus neque vnam concessum est; post susceptum ministerium atrectare. Zach. ep. 6. ante med.

CAP. XI.

CONSVLENDVM decernitis, vt trum presbyterum vxorem habentem debeat sustinere, et honorare, an a vobis proicere. In quo respondemus; quoniam licet ipsi valde reprehensibiles sint, vos tamen Deum conuenit imitari, qui solem suum, vt Euangelium testatur, oriri facit super bonos, et malos; et pluit super iustos, et iniustos. Deicere vero eum a vobis ideo non debetis, quoniam nec Iudas Dominus, cum esset mendax discipulus; de numero Apostolorum deiecit. Nicol. ad consul. Bulgaror. c. 70. Iuo lib. 5. tit. 1. c. 111. panor. & part. 2. c. 82. decr. Tarrac. lib. 1. cap. 167.

CAP. XII.

PLACVIT in totum prohibere Episcopis, presbyteris, diaconibus ac subdiaconibus positus in ministerio abstinere se a coniugib. suis, et non generare filios. Quod quicumque fecerit; ab honore clericatus exterminetur. Elib. c. 33.

CAP. XIII.

TRES gradus hos castos esse oportet; Episcopos, et presbyteros, et diaconos; quod Episcopi, sacerdotes, et Leuitae diuinis sacrificiis seruiunt; vt possint a Deo, quod petunt, impetrare. et quod ab Apostolis traditum est, et ab antiquitate seruatum, nos obseruamus. Ab vxoribus abstinere Episcopi, presbyteri, diaconi, et omnes, qui sacra contingunt. Pudicitia custodiatur ab omnibus his, qui altari seruiunt. Carth. 3. & 4. Gr. Carth. 11. c. 2. L. Raban. mm ij 629.

Rom. 8. b. Distin. 82. quia ali-

Distin. 28. Mat. 5. g.

1. Cor. 7. 4.

ca. 29. de paenit. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 10. panor.
CAP. XIV.

Dis. 32. pla. cuit. c. 13. Dist. 84. c. 4. cum de quorūdam.
EPISCOPVS, presbyter, diaconus, subdiaconus, qui ab vxore non abstinet, ab officio ecclesiastico amoueat. *Carth. cap. 25. G. Carth. v. c. 3. L. Afric. c. 37. L. Magun. sub Arnul. c. 19. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 22. panor. Anselm. lib. 8. cap. 7.*

CAP. XV.

SI quis ex presbyteris ante interdictum filios suos susceperit de presbytera, ad Episcopatum non admittatur. *Tolet. I. c. 1. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 5. panor.*

CAP. XVI.

PLACVIT, vt si presbyteri, vel diaconi coniugati ad torum vxorum suarum redire voluerint, Papae Innocentii ordinatio, vel Syricii Episcopi auctoritas et c. seruetur. Quod si ad aliquos formula illa ecclesiasticae vitae, pariter et disciplinae, quae a Syricio Episcopo ad prouincias comueit, non probabitur peruensse; eis ignorationis venia remittitur; ita, vt de cetero penitus incipiant abstinere; et ita gradus suos retineant, vt ad potiora eis non liceat ascendere. quibus in beneficio esse debet, quod locum ipsum, quem retinent, non amittunt. Si qui autem scisse formam viuendi missam a sancto Syricio Episcopo deteguntur, neque statim cupiditates libidinis abiecessse; illi sunt modis omnib. submouendi; eo quod post admonitionem cognitam, praeponendam arbitrati sunt voluptatem. *Agath. c. 9.*

CAP. XVII.

LICET a Patribus nostris fuerit constitutum; vt quicumq. sacerdos, vel Leuita filior. procreationi operam dare fuisset conuictus, a communione dominica abstineret; nos tamen, et c. decreuimus; vt sacerdos, vel Leuita coniugali concupiscentiae inhaerens, vel a filior. procreatione non desinens, ad altiore gradum non conscendat et c. Sed vt haec valeant obseruare, fomitem omnium vitiorum oportet abscindi, Apostolo praecipiente. Noli te inebriari vino, in quo est luxuria et c. Neque fornicarii, neq. idolis seruientes, neque ebriosi regnum Dei possidebunt. *Turon. c. 2.*

CAP. XIX.

NVLLVS clericorum, a subdiacono,

et supra, quos vxores in proposito suo accipere inhihetur; propriae, si forte iam habeat, misceatur vxori; quod si fecerit, laica communione contentus, iuxta priorum canonum statuta, ab officio deponatur. Quem, si sciens Episcopus suus in hac vilitate permixtionis viuentem, ad officium postea admiserit; et ipse Episcopus ad agendam paenitentiam tribus mensib. sit a suo officio sequestratus. *Aurel. III. c. 2.*

CAP. XIX.

CVM presbyteri, atq. diaconi sublimi dignitatis apice praerogentur, actibusque omnino saeculi renuntient, et ad sacrum ministerium electi, repudient; et quisquis est presbyter, atque diaconus, diuino munere benedictione percepta, vxoris suae prius frater illico efficiatur et coniugis; atramen quosdam reperimus, et c. inhihita coniugia repetisse et c. quod nati etiam filii prodiderunt. Quod quisquis fecisse cognoscitur; omni in perpetuum, quam admissio iam crimine perdidit, dignitate priuabitur. *Arver. c. 12.*

CAP. XX.

AB officio degradentur sacerdotes, et diaconi, qui cum coniugibus suis communem lectum, vel caellulam habuerint. *Aurel. IV. c. 17.*

CAP. XXI.

SI inuentus fuerit presbyter cum sua presbytera, aut diaconus cum sua diaconissa, aut subdiaconus cum sua subdiaconissa; annum integrum excommunicatus habeatur, et depositus ab omni officio clericali inter laicos se obseruare cognoscat, eo tamen permisso, vt inter lectores in psallentium choro colligatur. *Turon. II. cap. 20.*

CAP. XXII.

SI quis clericus post acceptam benedictionem cuiuslibet loci, vel ordinis, ad coniugalem torum iam sibi illicitum, de nouo redire praesumpserit; vsque in diem vitae ab honore accepti ordinis, sicut habent antiquorum Patrum canones, ab officio deponatur, ei tantummodo communione concessa. *Aurel. v. c. 4.*

CAP. XXIII.

COMPERTVM est a sancto concilio, Episcopos, presbyteros, et diaconos venientes ex haeresi, carnali adhuc desiderio vxorib. copulari. Ne ergo de cetero hoc

fiat

CAP. XXVII.

lege

fiat; praecipitur, quod et canonibus prioribus continetur; vt non liceat eis viuere libidinosa societate, sed manente inter eos fides coniugali communem vilitatem habeant; et non sub vno conclaui maneant et c. Si quis vero post hanc conventionem obscene cum vxore elegerit viuere, nec lecton habeatur. Qui vero semper sub canonis ecclesiastico iacuerint, si contra veterum imperata; in suis caellulis mulierum; quae infamiae suspitionem possunt generare; consortium habuerint; illi canonice quidem distringantur, mulieres vero ab Episcopis venundentur, et pretium ipsum pauperib. erogat. *Tolet. III. c. 5.*

CAP. XXIV.

EPISCOPUS, presbyteri, vel vniuersi honoratioris clerici; cum sublimi dignitatis apice sublimantur, actib. omnino renuntient saeculi, et sacro electi ministerio repudient carnale consortium et c. et vxori suae prius frater efficiatur ex coniuge et c. *Matise. c. 11.*

CAP. XXV.

QUICVMQVE vxoribus iuncti ad diaconatus, aut presbyteratus ordinem quoquo modo peruenerint, non solum lecto, sed etiam frequentatione quotidiana debeant de vxorib. suis sequestrari. Quod si quod Deus auertat, de eorum familiari contubernio post acceptam benedictionem infans natus paruerit, ab officii gradu priuetur. *Lugdun. II. c. 1.*

CAP. XXVI.

NON licet presbytero in vno lecto post acceptam benedictionem cum presbytera dormire, nec in peccato misceri, nec diacono, nec subdiacono. *Antistod. c. 21.*

Ne apud presbyterum habitent feminae praeter matrem, et sororem, et quasdam alias personas.

TIT. XXX.

CAP. I.

Distin. 32. c. 16.

INTERDIXIT per omnia magna synodus, non Episcopo, non presbytero, non diacono, nec alicui omnino, qui in clero est, licere subintroductam habere, nisi forte aut matrem, aut

PERVENIT ad nos, quosdam sacerdotes, et ministros obliuiscetes maiorum, ac veterum constitutor. aut vxorum, aut quarumcumque feminae, immunda societate, et execrabili contagione turpari; et pessima cordis obstinatione; tam sacris literis, quam Patrum regulis obuiantes et c. quib. quanto est pertinacior vis in malis, tanto austerioribus conuenit obuiare decretis; et c. Omnes Episcopi id ipsum in suis quaerere sollicitate darent; et cum repererint, omnes placita cautione taliter distringant, vt numquam ulterius tam abominanda committant, et c. *Tolet. III. c. 5. cap. 3.*

CAP. XXIIIX.

SI (sacerdos) relabitur ad coniugium, moresque saeculi, mox omni ecclesiastici ordinis dignitate priuetur, et vt apostata a sanctae Ecclesiae liminibus, et societate fidelium habeatur prorsus exclusus, monasterii claustris, donec vixerit, sub paenitentia retrudendus. *Tolet. III. c. 7. in fine.*

CAP. XXIX.

ROMANA Ecclesia sanctissima seruare proposuit canonem seueritatis, CP. humanitatis in coniugio clericorum et c. *Trul. 3.*

CAP. XXX.

IN Romana Ecclesia in ordine canonicis traditur; vt qui ad ordinem diaconi, vel presbyteri veniunt, promittant se suis vxorib. non copulare et c. *Trul. 13. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 3. panor.*

CAP. XXXI.

PLACVIT, vt Episcopi, presbyteri, diaconi, subdiaconi, abstineant se a coniugibus, et non generent filios. Quod si hoc decretum violauerint, ab honore clericatus pellantur. *Vorm. c. 9.*

sororem, aut amitam, vel materteram, vel eas personas, quae suspiciones effugiunt. *Nicae. c. 3. Aquisg. c. 39. Trostlei. c. 9. Mar. Brae. c. 32. Iustin. nouell. 123. in prin. Capitul. lib. 1. c. 4. Burch. lib. 2. c. 109. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 29. panor. et par. 6. c. 186. decret. mm iij Ansel.*

mm iij Ansel.

Ephes. 5. d.

1. Cor. 6.

Distin. 31. quonia. 13.

Ansel. lib. 7. c. 13. Caesar. lib. 8. c. 63.

CAP. II.

De excess. CLERICI in sacris ordinib. consti-
Prael. c. 4. tuta, qui mulierculas suas in domibus suis
Grego. IX. incontinentiae nota, tenuerint, aut abii-
c. 2. de co- ciant eas, et continenter viuant, aut ab of-
hab. cler. in- ficio, et beneficio ecclesiastico fiant alieni.
i. collect. Alex. III. in conc. Lat. c. 11.

CAP. III.

PRESBYTERI, vel diaconi sub-
introducitas mulieres nullo modo secum
audeant habitare, nisi forsitan matrem
suam, aut proximitatem generis sibi ha-
bentes, quae suspiciones effugiant, sicut in
synodo Nicaena continetur. Si quis vero
praesumpserit praeter statuta agere, sacer-
dotii sui priuetur honore. Zachar. in syn.
Rom. c. 2.

CAP. IV.

NEQVE hoc silendum est, peruenisse
ad nos, quod cum grandi tristitia animi
dico, per diuersa loca huius Italiae, et Lon-
gobardor. partes, sacerdotes cum sancti-
monialibus feminis, id est monachis habi-
tare. Quod nefarium est dicere, vel audire
contra canonum esse sancita. Vbi enim ta-
lis fuerit commorantium habitatio, anti-
qui hostis stimuli non desunt et c. Zach. in
syn. Rom. c. 15.

CAP. V.

SACERDOTES constitui non o-
portet, nisi in ecclesiis, aut speciali mona-
sterio deputentur; ne necessitas in saecularibus
domibus illis habitandi occurrat; alioquin a propriis
Episcopis, aut in Episcopia, aut in monasteria
habitandi, et conuersandi pro exercendo officio
constituantur, in quib. mulieres conuersari
nulla ratio permittit; ideoque ibi eos conuer-
sari, et nutriri oportet. Eugen. II. & Leo
IV. in syn. Rom. c. 10.

CAP. VI.

PRESBYTERIS, diaconib. et sub-
diaconibus concubinar. et vxorum con-
tubernia penitus interdiciamus, et aliarum
mulierum cohabitationes, praeter quas
synodus Nicaena propter solas necessitu-
dinum causas habitare permisit; videlicet
matrem, sororem, amitam, vel mater-
terram, aut alias huiusmodi, de quibus nulla
iuste valeat oriri suspicio. Callist. II. in
conc. Rom. c. 3.

CAP. VII.

CVM iis, qui in sacro sunt ordine con-
stituti, habitare mulieres perhibentur; de

quibus ne antiqui humani generis inimi-
cus exultet, omnium definiendum consen-
su est, vt praeter eas, quas sacri canones
complectuntur, alias mulieres habere se-
cum non debeant. Greg. ad Syagrium, et Ae-
ther. Episcop. lib. 7. regist. ep. 108. vel 110.
post med.

CAP. II X.

VOLVMVS: te synodum congrega-
re, atque vt in ea omnia, quae sanctis cano-
nib. sunt aduersa, districte sub anathe-
matis interpositione damnentur, etc. ad
est, vt neque aliae mulieres cum sacerdo-
tibus habitent, nisi eae, quae sacris cano-
nib. sunt permittae. Greg. ad Syagrium, &
Aether. Episcop. lib. 7. reg. d. epist. 108. vel
110. in fine.

CAP. IX.

SI quis de clericis a gradu diaconatus
in solatio suo mulierem, praeter auiam,
matrem, sororem, filiam, neptem, vel con-
uersam secum vxorem habere praesumpse-
rit; a communione alienus habeatur. Par-
quoque et mulierem, si se separare nolue-
rit, poena pertellat. Arel. II. c. 3.

CAP. X.

ANTIQUA concilia non siluerunt,
vt nullus clericorum a gradu subdiacona-
tus, et supra, in consortio familiaritatis ha-
beat mulierem, vel ingenuam, vel liber-
tam, vel ancillam. Sed si sunt ei huiusmodi
seruitia; matri, vel forori, vel alii propin-
quae contradat, et quidquid suis manibus
perfecerint, proprio Domino deferatur.
Si propinqua deest, alterius domus adhae-
rens quaeratur; ita vt femina domum eius
non ingrediatur, et c. Tolet. II. c. 3.

CAP. XI.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus
tam sancta conscientia resplendant, vt ef-
fugiant probitate actuum maledicor. ob-
loquia; et testimonium in se diuinum im-
plere contendant, quo Dominus ait: Sic lu-
ceat lux vestra coram hominib. vt viden-
tes vestra bona opera, glorificent Patrem
vestrum, qui in caelis est, et c. Fugiat
ab his extranearum mulierum culpanda
libertas; et tantum cum auia, matre, sorore,
vel nepte, si necessitas compulerit, ha-
bitent; de quib. vt priorum canonum se-
ries continet, nefas est aliud, quam natura
constituit, suspicari. In cubiculo etiam
horum, atque caellario, vel familiari quo-

liber

liber seruitio, neque sanctimonialis vlla,
neque extranea mulier, neq. ancilla vlllo
modo admittatur. Quod si quis praee-
ptorum Dei immemor crediderit con-
temnendum, sciat se auctoritate canonica,
communione sine dubio iacturam subire,
et c. Aruer. c. 1. 5. & 16. Matisc. c. 1. 1.

CAP. XII.

NVLVS clericor. Episcopus, pres-
byter, diaconus, subdiaconus, quasi sancti-
monialem, aut viduam, vel ancillam pro-
prium pro confirmatione rerum in domo
sua stabilire praesumat, quae et ipsa extra-
nea est, dum non est mater, aut soror, aut
filia et c. Si quis Episcopus, presbyter, dia-
conus, subdiaconus, de hac re statuta Pa-
trum, vel nostra temerare praesumpserit,
excommunicetur. Turon. II. c. 1. 1.

CAP. XIII.

NVLVS Episcopor. presbyteror. et
diaconorum, extranearum mulierum in-
tra domum praesumat habere solatium,
quib. etiam pro utilitate sua aliqua fami-
liarius regenda committat. Quod etiam
de propinquis feminis indicentes similiter
prohibemus, ne sub concessa sibi licentia
parentali, ex earum sequipedis memora-
torum vita, vel opinio polluat, et c. Au-
rel. v. c. 3.

CAP. XIV.

LICET iam priorib. canonibus fue-
rit statutum, placuit tamen renouare; vt si
quis Episcopus, presbyter, aut diaconus,
vel quicumque ex sacerdotali catalogo,
praeter personas, quae in ipsis canonibus
continentur, cum qualicumque extranea
muliere familiaritatem habere praesum-
pserit, quae dedecoris, vel adulterii possit
adferre suspicionem, iuxta statuta cano-
num ab ordine degradetur. Cabilon. c. 3.

CAP. XV.

OMNEM fornicandi occasionem cu-
pientes auferre, sancimus; vt nullus sacer-
dotum, siue quisque de clero absque ho-
nesto, et competenti testimonio, excepta
sola matre, cum quibuslibet feminis secre-
te se praesumat adiungere, et non solum
cum extraneis mulieribus, sed nec cum ipsis
etiam sororibus, vel propinquis, ne licen-
tia sororum, vel propinquar. mulierum,
quisque solus familiarior habeatur ad per-
petrandum scelus. Huius praeeptionis

transgressor sex mensibus se nouerit pae-
nitentiae legibus subiicere. Brac. III. c. 4.

CAP. XVI.

A sacerdotib. omnis suspicio mulierum
funditus eradicetur, cum quib. etiam nul-
la habitatio eis conceditur, praeter illam,
quae in Nicaena synodo permittitur, id
est matrem, aut sororem, vel eas tantum
personas, a quib. omnes suspiciones effu-
giant. Remen. c. 22.

CAP. XVII.

ILLVD didicimus, quod in quorun-
dam Episcopor. parochiis quosdam pres-
byteros contra interdicta sanctorum cano-
num feminas in domib. suis non solum
habitare, sed etiam ministrare sibi faciunt;
quas et laqueum sacerdotib. per saepe ex-
stitisse, et multos hac occasione in scanda-
lum; et in detractionem corruisse cogno-
uimus. Quae transgressio et tempore ge-
nitoris vestri, et vestro in conuentibus E-
piscopor. secundum auctoritatem cano-
nicam prohibita, sed necdum ad correctio-
nem plene est perducta. Vnde in commu-
ne censuimus; vt hi, qui tantae transgres-
sionis incorrectores hactenus exstiterint, si
ab hinc huius rei correptores esse. negle-
xerint; iuxta Apostoli sententiam, quasi
consentientes malor. coerceantur. Aquisg. in fine.
Rom. 1. II. sub Ludou. par. 3. c. 7.

CAP. XVIII.

QUICVMQVE clericatus vtuntur
officio, extranear. mulierum familiarita-
tem habere prohibentur; matrum suarum,
aut filiarum sibi solatia intra domum suam
nouerint tantum esse concessa. Sed quia
sub occasione istarum personar. aliae mu-
lieres subintroduci coeperunt; sancti A-
fricani canones decreuerunt, vt nec ipsi
Episcopi, aut presbyteri soli habeant ac-
cessum ad viduas, vel virgines, vel quas-
cumque feminas; sed vbi, aut clerici prae-
sentes sint, aut graues aliqui Christiani
et c. Hinc Christiani Imperatores legem
decreuerunt, dicentes: Presbyteris, dia-
conis, et subdiaconis, et aliis in clero scriptis,
non habentibus vxores, secundum regulas
diuinas interdiciamus et nos mulierem ha-
bere in sua domo, excepta matre, et filia,
et sorore, et aliis personis, quae omnem
querellam effugiunt. Si quis autem con-

tra istam

tra istam obseruationem, mulierem in sua domo habuerit, quae potest inferre suspicionem turpitudinis; et ille a clericis suis audierit, quod eum tali muliere non debeat habitare, et noluerit eam a sua domo repellere, vel accusatore emergente probatus fuerit cum tali muliere inhoneste versari; tunc Episcopus secundum ecclesiasticos canones, clero eum repellat, curiae ciuitatis eius, cui clericus est, tradendum et c. Si quicumq. presbyter, non solum in nostra parochia, sed in nostra dioecesi confessus, vel legali, ac regulari iudicio fuerit conuictus de cohabitatione, vel frequentatione; siue accessu cum feminis contra canones, dicente Apostolo: Si quis non obediuit verbo nostro, siue per verbum, siue per epistolam, hunc notate, et nolite commisceri ei modis omnibus, secundum decreta B. Gregorii sine gradus sui re-

2. Thessal. 3. d.

Ne femina vlla apud presbyterum habitet.

TIT. XXXI.

CAP. I.

Vt iuxta Nicaeni venerandi definitionem concilii, nullus patitur subintroducatur mulieres secum in domo propria habere, vel priuate cum eis cohabitantes conuersari. Et quamquam de quibusdam inhonesta carentibus suspicione, clementius aliquo modo inibi legatur indultum: nos tamen omnes omnino nunc necessarium vetare prospeximus; eo quod experimento didicerimus, illarum velamento alias licentius ad eos aditum veniendi perditionis causam habuisse. Non autem vetamus quempiam, sed potius adhortamur, pauperibus personis iure sibi cognationis coniunctis benefacere; cum sit omnibus faciendum, sed ab eis segregatae in suis degentes domiciliis perseuerent. Foroinl. c. 4. Nic. c. c. 3.

CAP. II.

DECERNIMVS; vt presbyteris nulla omnino cohabitent feminarum: conuenientes autem hanc constitutionem periculum proprii sustinere gradus. Aquisg. II. sub Lud. par. 3. c. 11.

CAP. III.

QVAMVIS sacri canones quosdam

stitutione deponatur. Quod item Zosimus decreuit. Trosl. c. 9.

CAP. XIX.

NEC primi, nec soli statimus, ne mulieres cum viris cohabitarent; sed lege canonem, qui a sanctis Patribus nostris Nicaeae editus est, qui aperte prohibet, ne sint introducticiae. In hoc autem situm est caelibatus decus; et honestas, quod separatius sit a consuetudine, et confortio mulierum et c. Basil. ad Gregorium presbyterum.

CAP. XX.

NVLLVS Episcopus, neque presbyter, neque diaconus, neque omnino aliquis ex clero licentiam habeat introuendi ad se quasi adoptiuam aliquam mulierem, quasi in loco filiae, aut sororis, aut matris, nisi forte sororem patris, vel matris, et illas solas personas, quae ab omni mala suspicione alienae sunt. Mar. Brac. c. 3. 2. Vide Nic. c. c. 3.

personas feminarum simul cum clericis in vna domo habitare permittant; tamen, quod multum dolendum est, saepe audiimus, per illam concessionem plurima scelera esse commissa; ita, vt quidam sacerdotum cum propriis fororibus concubentes, filios ex eis generassent. Et idcirco constituit haec sancta synodus; vt nullus presbyter vllam feminam secum in domo propria permittat; quatenus occasio malae suspensionis; vel facti iniqui penitus auferatur. Magun. sub Arnul. c. 10.

CAP. IV.

NEQVAQVAM in sua domo secum aliquam feminam (sacerdotes) habeant, nec matrem, nec sororem; sed auferentes omnem occasionem Satanae, angelicam vitam ducant, et Domino Deo casto corpore, et mundo corde sine tenus seruiant. Metens. c. 3.

CAP. V.

PROHIBENDVM, et modis omnibus interminandum est; vt nullus sacerdos eas personas feminarum, sicut et in canone insertum continetur, de quibus suspicio esse potest, in domo sua habeat; sed neque illas, quas canones concedunt: quia instigan-

c. 1. de cohs bit. cleric. et mulie. apud Greg. ix. c. in r. collect.

instigante diabolo etiam in illis scelus frequenter perpetratum reperitur, aut etiam in pedisequis illarum, scilicet matrem, amitam, sororem: sed si quis de his habuerit talem necessitatem patientem, cui sit necessaria sustentatio presbyteri; habeat in vico, aut in villa domum longe a presbyteri conuersatione; et ibi eis subministret, quae necessaria sunt. Nanneten. c. 3. Capitul. lib. 7. c. 3. 7. Burch. lib. 2. c. 1. 1. 6. Iuo par. 6. c. 1. 9. 2. decr.

CAP. VI.

NVLLA femina cum presbytero in vna domo habitet; quamuis enim canones matrem, et sororem, et huiuscemodi personas, in quibus nulla sit suspicio, cum illo habitare concedant; hoc nos modis omnibus idcirco amputamus, quia in obsequio, siue occasione illarum, veniunt aliae feminae, quae non sunt ei adfinitate coniunctae, et eum ad peccandum inlicitum. Theodulphus ad presbyteros Aurelian. c. 1. 2.

Ne presbyter solus sermones conferat cum feminis.

TIT. XXXII.

CAP. I.

Distin. 81. c. 20.

CLERICVS solus ad feminae tabernaculum non accedat; nec properet sine maioris natu principis iussione; nec presbyter solus cum sola adiungatur, sed duobus additis testibus visitet infirmam, nec solus cum sola femina fabulas misceat. Clem. epist. 2. post prin. Iuo par. 6. c. 8. 9. decr. Ansel. lib. 7. c. 1. 3. 9.

CAP. II.

NVLLVS diaconus, vel presbyter, vel Episcopus ad caellarum secretum introumittat puellam, vel ingenuam, vel ancillam. Arel. II. cap. 4.

CAP. III.

Dist. 81. c. 32.

NE Episcopi, aut presbyteri soli habeant accessum (ad viduas, vel virgines) nisi aut clerici praesentes sint, aut graues aliqui Christiani. Carth. III. c. 2. 5. L. Carth. 3. 8. G. Afric. c. 5. L. Trosl. c. 9. Capit. li. 7. c. 2. 8. Ansel. lib. 7. c. 1. 4. 3.

CAP. IV.

Distin. 81. c. 33.

AD reatum Episcopi pertinet, vel presbyteri, qui parochiae praesent, si sustentandae vitae praesentis causa adolescentiores viduae, vel sanctimonialis clericorum familiaritates subiiciantur. Carth. IV. c. 1. 0. 2. Burch. lib. 8. c. 5. 5. Iuo part. 7. c. 7. 3. decr. Caesar. lib. 9. c. 60.

CAP. V.

EPISCOPO, presbytero, diacono, vel diuersis clericis, horis indebitis, id est meridians, vel vespertinis ad feminas prohibemus accessum; qui tamen, si causam habuerit, cum presbyterorum, aut clericorum testimonio videatur. Epau. c. 2. 0.

CAP. VI.

DE familiaritate extraneae mulierum tam Episcopi, quam presbyteri, vel diaconi praeteritorum canonum statuta custodiant. Aurel. c. 3. 1. vel 2. 9.

CAP. VII.

NVPER editum concilii Tolerani decretum seruetur; vt si presbyteri, diaconi, vel clerici consortia extraneae feminarum; vel ancillarum familiaritatem per sacerdotum suam admonitionem a se minus remouerint; saeculi iudices ea se cum mulieres cum voluntate, et permissu Episcopi comprehensas in suis lucris vsurpent; vt vitium hoc dum sacerdos inhibere non praeuallet, potestas iudicialis coerceat; dato tamen ab eisdem iudicibus sacramento Episcopo, vt eas clericis nulla arte restituant, et c. Hippal. 1. c. 3. Tolet. II. c. 3.

CAP. VIII.

LICET iam prioribus canonibus fuerit statutum, placuit tamen renouare; vt si quis Episcopus, presbyter, aut diaconus, vel quicumque ex sacerdotali catalogo praeter personas, quae in ipsis canonibus continentur, cum quacumque extranea muliere familiaritatem habere praesumpserit, quae dedecoris, vel adulterii possit afferre suspensionem; iuxta statuta canonum ab ordine degradetur. Cabilon. c. 3.

CAP. IX.

OMNEM fornicandi occasionem cupientes auferre, sancimus; vt nullus sacerdotum, siue quisque de clero absque honesto, et competenti testimonio, excepta sola ma-

la matre cum quibuslibet feminis secrete se praesumat adiungere; et non solum cum extraneis mulieribus, sed nec cum ipsis etiam fororibus, vel propinquis; ne licentia fororum, vel propinquar. mulierum, quisque solus familiarior habeatur ad perpetrandum scelus. Huius ergo praecceptionis transgressor sex mensibus se nouerit paenitentiae legibus subiacere. *Brac. III. cap. 4.*

CAP. X.
MONASTERIA puellarum, quae sub disciplinae regula degunt, obstructius munitis claustris, nullo pateant, nisi forte summa compellente necessitate, aditu viror. Sed neque presbyteri, vel diacones, vel quilibet de clero, vel etiam Archimandritae, quasi visitationis, vel praedicationis causa sine permisso Episcopi ciuitatis, quin etiam nec Episcopus absque sacerdotibus, vel clericis suis, vt decet, et honeste conuenit, monasteria puellarum adire licentius se existiment. Sed siue ipse, siue quaelibet religiosa persona, alienus ab illicita suspicione; quem morum grauitas ornatur, permittente, et admonente Episcopo, exhortationis, vel aedificationis obtentu, quae ad salutem animae pertinet, dignum fuerit, vt addeant haec Deo dicata

loca; non aliter, sed cum idoneis testibus peragant; ne propter incautam praesumptionem, sanctae Ecclesiae infametur angelicus ordo. *Forouulien. c. 12.*

CAP. XI.
NE mulieres quamcumque frequentationem habeant in locis, in quibus presbyteri aliquem recursum habuerint. *Melden. c. 36. Burch. lib. 2. c. 107. Iuo par. 6. c. 184. decr.*

CAP. XII.
SANCTI Africani canones decreuerunt; vt nec ipsi Episcopi, aut presbyteri soli habeant accessum ad viduas, vel virgines, vel quascumque feminas; sed vbi aut clerici praesentes sunt, aut graues aliqui Christiani. Vnde sicut beatus Gregorius ad ministros Ecclesiae Romanae scripsit; beatus Augustinus nec cum forore habitare consentit, dicens: Quae cum forore mea sunt, sorores meae non sunt. Et ex hoc dicit sanctus Gregorius: Docti ergo viri cautela magna nobis debet esse instructio; nam inhonestae praesumptionis est, quod fortis pauet, minus validum non timere, et c. *Troslei. cap. 9. Gregor. lib. 7. epist. 39. Iuo par. 6. c. 77. decr. Anselm. lib. 7. c. 134. Farrac. lib. 3. c. 55. & lib. 6. c. 197.*

Dist. 81. c. 25. legitur.

De presbyteris, qui in fornicationem inciderunt.

CAP. I.

Dist. 81. c. 22. & c. 2. de cohabit. cleri. et mulier. Greg. 19. & in 1. collect. c. 3. eo. tit.
SI quisquam sacerdotum, id est Episcopus, presbyter, aut diaconus, vel etiam subdiaconus, de quacumque femina, crimine fornicationis suspicatus, post primam; secundamque; et tertiam admonitionem Metropolitanam, vel alterius Episcopi, aut eius, cui subiacere videatur, inueniatur fabulari cum ea, aliquo modo conuersari, canonicè iudicetur. *Eugen. 11. & Leo 14. in syn. Rom. c. 15. Ansel. lib. 8. c. 9.*

Dist. 32. c. 6.
QVICVMQVE sacerdotum, diaconorum, subdiaconorum post constitutum beatae memoriae praedecessoris nostri sanctissimi Papae Leonis de castitate clericorum concubinam palam duxerit, vel ductam non reliquerit et c. Missam non can-

TIT. XXXIII.

tet, neque Euangelium, vel epistolam ad missam legat, neq. in presbyterio ad diuina officia cum obedientibus maneat, neq. partem ab Ecclesia suscipiat, quousque a nobis sententia super huiusmodi Deo concedente procedat. *Nicol. 11. in syn. Rom. c. 111. Episcoporum. c. 3. Iuo lib. 3. tit. 11. c. 3. panor. Caesar. lib. 8. c. 44.*

CAP. III.
NVL LVS sacerdos, aut diaconus, vel subdiaconus, sed et nullus, qui canonicam habet, fornicationis sibi copulam adiungat et c. *Vrbani. 11. in concil. Claram. c. 9.*

CAP. IV.
EPISCO PVS, aut presbyter, aut diaconus, qui in fornicatione et c. captus est, deponatur; non tamen communionem priuetur. Dicit enim scriptura: Non vindicabit

Dist. 81. c. 12. presbyter. Naum 7. cabit

T. XXXIII. DE presbyt. qui in fornicatione inciderunt. 403

cabit Dominus bis in id ipsum. *Ap. 24. & c. 25. G. 25. L. Tribur. c. 11. Raban. c. 1. de paenit. Burch. lib. 2. c. 189. Iuo par. 6. c. 234. decr. Ansel. lib. 11. c. 30.*

CAP. V.
MAXIMILIANVS filius noster zelo fidei, et disciplinae ductus, non patitur ecclesiam pollui ab indignis presbyteris, quos in presbyterio filios asserit procreasse et c. Eos, qui talia perpetrasse dicuntur, iubebitis in medio collocari; discussisq. obiectionibus, quae ipsis presbyteris impinguntur; si conuicti fuerint, a sacerdotali remoueantur officio; quia qui sancti non sunt, sancta tractare non possunt, atque alieni efficiantur a ministerio, quod viuendo illicite polluerunt, et c. *Inno. ep. 5. Iuo par. 6. c. 96. decr. Ansel. lib. 8. c. 15.*

CAP. VI.
QVI semel post suam ordinationem in lapsum ceciderit, (*loquitur de lapsu carnis*) deinceps iam depositus erit; nullumque gradum sacerdotii poterit adipisci; sed sufficiat ei lamentationibus, fletibusque affiduis quousque aduixerit in eadem paenitentia perdurare, vt commissum delictum diuina gratia extinguere valeat. *Martin. ep. ad Amanandum Episcopum ante med.*

CAP. VII.
SVNT quidam presbyteri, seu Episcopi multis vitiis irriteriti, quorum vita in se ipsis sacerdotium maculat et c. Hos ex Apostolica auctoritate redarguendo admonetas, et ad munditiam ecclesiasticae disciplinae reducas. *Greg. 111. ep. 4. in si.*

CAP. IIX.
TVA fraternitas, si quos repererit Episcopos, presbyteros, aut diaconos contra canones, vel statuta Patrum excessisse, id est, in adulterio, vel si plures uxores habuerunt et c. nulla ratione Apostolica auctoritate permittat sacerdotio fungi et c. Quo modo sacerdotio fungi desiderant, qui talibus sceleribus inuoluti esse monstrantur, vt neque saeculares fideles his facinoribus obuolutos optemus? et c. *Zach. ad Bonif. ep. 6. cuius initium. Susceptis. post prin.*

CAP. IX.
PRESBYTER, si uxorem duxerit, deponatur ab ordine: si fornicetur, vel adulter sit; eiiciatur, et agat paenitentiam.

Neocasar. c. 1. Paris. sub Lud. et Loth. lib. 1. c. 35. in fine. Magun. sub Arnul. cap. 19. M. Brac. c. 27. Burch. lib. 2. c. 108. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 8. panor. & par. 6. c. 185. decr.

CAP. X.
EPISCOPI, presbyteri, diacones, si in ministerio politi, sint moechati, propter scandalum, et nefandum crimen, nec in sine communionem accipiant. *Elib. c. 18.*

CAP. XI.
QVILIBET ab Episcopo vsque ad subdiaconum deinceps, qui vel ex articillae, vel ex ingenuae detestando connubio, in honore constituti filios procreauerint: illi ex quibus geniti probabuntur, canonica censura damnentur, et c. *Tolet. 19. c. 10. Iuo part. 6. c. 425. decr.*

CAP. XII.
EPISCO PVS, presbyter et c. mulierem Deo consecratam violans, vt ipsam Dei corrumpens, deponatur; laicus excommunicetur. *Trull. c. 4.*

CAP. XIII.
SANCI MV S, vt qui in his turpitudinibus, sese implicari permiserint, et masculi in masculos hanc turpitudinem operauerint: Episcopus, presbyter, aut diaconus de proprii honoris gradu deiectus exilio perpetuo damnetur. *Tolet. xvi. c. 3.*

CAP. XIV.
FALSO S presbyteros, et adulteros, vel fornicatores diaconos, et clericos de peculiis ecclesiarum abstulimus, et degradauimus, et ad paenitentiam coegimus. *Franc. syn. Capit. lib. 5. c. 2.*

CAP. XV.
SACERDOS, si suggerente diabolo in fornicationem ceciderit, et Deo miserante ad paenitentiae remedia confugerit; quattuor annis in hunc modum expiabitur. In primis XL. diebus, et noctibus se purificet tuto remotus in loco, in solo pane, et aqua. Quibus exactis primo anno, qui sequitur, in pane, et aqua similiter luat, exceptis dominicis, et paschalibus, et praecipuis festis, in quibus vino, et omnibus pulmentis vti poterit, excepta sola carne. Ceteris vero diebus solo pane, et aqua sit contentus, nisi considerata personae qualitate, in his etiam ferius indulgeatur, et de modico vino, legumine, lacte, pomis, picculis et oleribus, sicut confessori suo visum fuerit

fuerit. Decurso igitur primo anno statim sacrosancti corporis, et sanguinis Domini particeps fiat psalmos cum fratrib. in choro vltimus canat, et ad pacem veniat, minora gerat officia. Secundo anno tres legitimas ferias in vnaquaque hebdomada expleat in pane, et aqua. Expletis duob. annis, si iuxta praefixos gradus paenituit, Episcopus cum in gradum, vnde excidit, reuocare poterit. *Hibern. syn. sub Leone III.*

CAP. XVI.

Distin. 82. c. 16. PRESBYTER, si fornicationem fecerit, quamquam secundum Apostolorum canones deponi debeat, tamen iuxta auctoritatem beati Siluestri Papae, si in vitio non perdurauit, si sua sponte confessus adiecit, vt resurgeret, decem annis in hunc modum paeniteat, et c. ad cornu altaris non accedat, iuxta beati Clementis vocem, minora gerat officia et c. Expleto septimi anni circulo, si sui confratres, apud quos paenituerit, eius condignam paenitentiam

conlaudauerint; Episcopus in pristinum honorem, iuxta beati Callisti Papae auctoritatem, eum reuocare poterit, et c. *Hibern. syn. sub Leone III. Vid. Clem. epist. 2. Caesar. lib. 15. c. 41. Paenit. Rom. tit. 8. c. 6.*

CAP. XVII.

SACERDOTES, si in fornicationis laqueum ceciderint, aut criminis manifestus, siue ostensus fuerit: aetus sacerdotii non possunt habere honorem, secundum canonum institutionis auctoritatem. *Vorm. c. 11.*

CAP. XIX.

SI quis presbyter, aut diaconus fuerit fornicatus, aut moechatus; proiciatur, et agat paenitentiam. *Mar. Brac. c. 27. Vide Neocaes. c. 1.*

CAP. XIX.

PRESBYTER, qui mulieri separatae, viuente marito, vim attulit, nec vt laicus debet communicare, cum eos, qui tales sunt, separare consueuerit Ecclesia. *Theophil. Episcopus Alexandr. in commonitorio, c. 2.*

Ne quisquam audiat missam presbyteri,

quem certo scit concubinam habere. TIT. XXXIV.

CAP. I.

Dist. 32. c. 5. & 6. V T [Nullus missam audiat presbyteri, quem scit concubinam indubitanter habere, aut subintroductam mulierem et c. *Nicol. II. in syno. Rom. c. 111. Episcoporum. c. 3. Caesar. lib. 8. c. 44.*

CAP. II.

PRAEDECRESSORVM nostrorum Gregorii VII. Urbani, et Paschalis Romanorum Pontificum vestigiis inhaerentes praecipimus; vt nullus missas eorum audiat, quos vxores, vel concubinas habere cognouerit. *Inno. II. in syn. Rom. c. 5. post Iuonis paner.*

CAP. III.

Dist. 32. c. 6. PRAEDECRESSORES nostri Ni-

colaus, et Gregorius a missis sacerdotum, *6. praeter. p. ad hoc.* quos tales (*adulteros, homicidas, ebriosos*) reuera esse constiterit, fideles abstinere decreuerunt; vt et peccandi licentiam ceteris auferrent, et huiusmodi ad dignae paenitentiae lamenta reuocarent. *Vrbani. II. in epist. ad L. Praepositum.*

CAP. IV.

NVLLVS presbyter, diaconus, subdiaconus concubinam habeat, sed nec aliam feminam, vnde mala suspicio habeatur, in vna domo secum teneat. Et quicumq. huiusmodi sacerdotis missam scienter audierint, excommunicationi subiaccere debeant. *Pistau. c. 9.*

Presbyter habeat semper secum testes

suae vitae.

TIT. XXXV.

CAP. I.

Dist. 32. c. 6. DE conuersatione vitae id statueri placuit a Pontifice vsque ad subdiaconatum, post suscepti ho-

noris officium, si quis ex coniugatis fuerit ordinatus, vt semper alterius fratris vtatur auxilio, cuius testimonio vita eius debeat clarior apparere. *Gerund. c. 6.*

CAP.

CAP. II.

PRESBYTERI, et diaconi, et subdiaconi vacani hoc studeant, vt mancipio la sua sibi mancant, vbi vxores suae. Illi tamen segregatim solitarii in caella iaceant, et orent, et dormiant. *Turonens. II. cap. 20.*

CAP. III.

PLACVIT, vt quemadmodum Antistites, ita presbyteri, atque Leuitae, quos forte infirmitas, atque aetatis grauitas in conclaui suo manere non sinit, vt et iidem in caellulis suis testes vitae habeant, vitamq. suam, sicut nomine, ita meritis teneant. *Tolet. IV. c. 22.*

De temperantia presbyteri in victu.

TIT. XXXVI.

CAP. I.

Dist. 33. c. 1. SI contingat, vt quae sunt ad vsum necessaria, non afferat monachus, vel sacerdos, et propter necessitatem velit siue in pandocleo, vel in alicuius domo diuertere, ei liceat hoc facere, vt pote vrgente necessitate. *Nicae. II. c. 22.*

CAP. II.

Dist. 33. c. 1. EPISCOPVS, presbyter, diaconus aleae, vel ebrietati deditus, cesset, vel deponatur. *Apost. c. 42. Raba. c. 28. de paenit. Burch. lib. 14. c. 5. Iuo lib. 3. tit. 15. c. 4. panor. & par. 13. c. 73. de cr. Caesar. lib. 8. c. 50. & 100.*

CAP. III.

Distin. 44. c. 2. QVOD non oporteat sacro ministerio non oportet deditos a presbyteris vsque ad diaconos, et reliquum ecclesiasticum ordinem et c. ingredi tabernas. *Laod. c. 24. Aquisgr. c. 60. Capitul. lib. 1. c. 14. Burch. lib. 2. c. 131. Iuo par. 6. c. 205. de cr.*

CAP. IV.

Dist. 44. c. 10. no oport. QVOD non oporteat sacerdotes, aut clericos ex collatis conuiuia celebrare. Hoc autem nec laici possunt. *Laod. c. 54. Aquisgr. c. 83. Mart. Brac. 62. Raban. c. 27. de paenit.*

CAP. V.

Tit. 2. c. Ephes. 5. d. Luc. 21. g. PLACVIT, vt sobrie, et pie, casteq. iuxta Apostolum viuentes, fugiamus turpis lucri gratiam. Non in comessationibus, et ebrietatibus, et inebriemur vino, in quo est luxuria. Quemadmodum per semetipsam veritas generaliter in Euangelio praecipiendo protestatur, dicens: Cauete a crapula, et ebrietate, et curis huius saeculi. Vnde et in ecclesiastico canone sententia liter constat decisum, aut cessare ab huiusmodi vitii ingurgitatione, aut certe perseuerantes, honoris iactura periclitari debere. *Foroiul. c. 3.*

CAP. VI.

SERVANDVM presbyteris firmi-

ter statuimus, ne tabernas ingrediantur comedendi, bibendiue causa. Quod si post haec statuta facere praesumpserint, canonica decernimus sententia feriendos. *Turonens. sub Carol. c. 21.*

CAP. VII.

V. T. sobrietatem sacerdotes teneant, et hanc habendam fidelibus praedicent; quia non potest libere praedicare, qui se mergit vsque ad alienationem mentis ingurgitatus. Hoc et de comessationibus, et de ceteris pestibus ad gastrimargiam pertinentibus seruandum est. *Cabilon. sub Carolo c. 10. Burch. lib. 14. c. 4. Iuo par. 13. c. 72. de cr.*

CAP. VIII.

SUPERIVS scripsimus, presbyteros villicos esse non debere, et nunc eos in tabernis bibere et c. penitus decreuimus inhibendum. *Cabil. sub Carolo c. 44.*

CAP. IX.

MINISTR I altaris Domini, vel monachi et c. a negotiis saecularibus omnino abstineant. Multa sunt ergo negotia saecularia, de his tamen pauca perstrinximus et c. In deliciis viuere velle, gulam, et ebrietatem sequi, et c. *Magunt. c. 14. et Magunt. sub Rab. c. 13. Capitul. lib. 7. c. 172. in addit. Burch. lib. 8. c. 90. Iuo par. 7. c. 108. de cr.*

CAP. X.

EPISCOPI, et Dei ministri non debent comessationibus, et vinolentiis nimis incumbere; sed considerent sententiam Domini dicentis: Attendite, ne grauentur corda vestra in crapula, et ebrietate: moderate enim cibum, et necessarium potum sumant; vt iuxta Apostolum sobrii sint, parati ad seruitium Domini. *Romen. c. 18. Burch. lib. 14. c. 2. Iuo par. 13. c. 71. de cr.*

CAP. XI.

SOBRIVM, prudentem, ornatum, hospitale

an hospita-

hospitalem, doctorem, pudicum et c. Sacerdotes, qui ministrant in templo Dei, prohibentur vinum, et siceram bibere; ne crapula, et ebrietate aggraentur corda eorum, et vt sensus officium exhibens Deo vigeat semper; et tenuis sit et c. Non violentum, non percussorem. Virtutibus vitia opposuit: didicimus, quales esse debemus; discamus, quales non debeant esse sacerdotes. Violentia scurrarum est, et commellatorum: venterque mero aestuans, cito despumat in libidines. In vino luxuria, in luxuria voluptas, in voluptate impudicitia est. Qui luxuriatur, viuens mortuus est; ergo qui inebriatur, et mortuus est, et sepultus, et c. Domum suam bene regentem: non vt opes augeat; non vt regias parret epulas; non vt caelatas patinas struat, et Phasides aues lentis vaporibus coquat, qui ad ossa perueniant, et superficiem carnis non dissoluant artificii temperamento; sed vt quod populis praecepturus est, prius a domesticis exigit. Hierony. in ep. ad Ocean. apud Aquisgr. c. 11.

CAP. XII.

TVRPE est ante fores sacerdotis Christi crucifixi, et pauperis, et qui cibo quoque vesceretur alieno, interlictores Consulium, et milites excubare; iudicemque prouinciae melius est apud te prandere, quam te in Palatio. Quod si obtenderis te facere haec, vt roges pro miseris, atque subiectis; iudex saeculi plus deferet clerico continenti, quam diuiti; et magis sanctitatem tuam venerabitur, quam opes, et c. Numquam redoleas vinum, ne audias illud Philosophi; hoc non est osculum porrigere, sed vinum propinare. Violentos sacerdotes, et Apostolus damnat, et vetus lex

1. Tim. 3. d. Timotheo dolenti stomachum modica vini sorbitio relaxata est: sed modum, pro aetatis, et valetudinis, et corporum qualitate, exigimus in potando. Quod si absque vino ardeo adolescentia, et inflammor calore sanguinis, et succulento, validoque sum

Matt. 11. c. Dominus vini potator est appellatus: et 2. Tim. 3. d.

corpore, libenter carebo poculo, in quo suspicio veneni est. Hiero. ad Nepotia. apud Aquisgr. c. 94. in med. CAP. XIII.

SOBRIETATEM, quam Apostolus Episcopo habendam docet, adeo nos eam nobis sectandam statuimus; vt nullus sacerdotum ebrietatis deprauatione se aut ministerium suum vilescere faciat, quo merito reprehensibilis videatur. Quia legitur, ebrietatem dedecus esse cuique Christiano sectari, quanto magis sacerdoti? unde Apostolus inquit: Nolite inebriari vino, in quo est luxuria. Legitur et alibi; sic oportere Episcopum bibere, vt quasi non bibisse videatur. Quapropter deinceps quicumque huius ordinis huic noxio vitio inseruiens deprehensus fuerit; censuimus, vt secundum statutum canonicum, quicumque ebrietati deseruit, aut desinat, aut deponatur. Aquisgr. II. sub Ludou. part. 1. c. 6. Vid. Ap. 42.

DE illis presbyteris, qui contra statuta canonum vilici fiunt; tabernas ingrediuntur; turpia lucra sectantur; et diuersissimis modis vsuris inseruiunt; et alior. domus inhoneste, et impudice frequentant; et commellationibus, et ebrietatibus, deseruire non erubescunt; et per diuersos mercatus indifcrete discurrunt; obseruandum iudicauimus; vt ab hinc districte, seueriterque coercantur: ne per eorum illicitam, et indecentem actionem, et ministerium sacerdotale vituperetur, et quibus debuerant esse in eorum exemplum, deueniant in scandalum. Aquisgr. II. sub Ludou. par. 3. c. 8.

CAP. XIV.

OBSERVANDVM vobis est; vt, et vos ab ebrietate abstineatis, et vt plebes subditae abstineant; et neque per tabernas eas bibendo, aut comedendo; neque domos, aut vicos curiositate qualibet peragretis; neque cum feminis, aut cum quibuslibet impuris personis conuiuia exerceatis: nisi forte paterfamilias quilibet vos ad domum suam inuitauerit, et cum coniuge sua, et prole, velit vobiscum spiritali gaudio lactari, et verborum vestrorum refectioem accipere, et vobis refectioem carnalem caritatis officio exhibere. Theodul. ad presbyteros Aurel. c. 13. Burch. lib. 14. c. 10. Iuo par. 1. 3. c. 78. decr.

CAP. XV.

De vestibus sacerdotum. CAP. I. CLERICI officia, vel commercia saecularia non exercent, maxime inhonesta et c. Clausa deserant desuper indumenta, nimia breuitate, vel longitudine non notanda et c. Cappas manicatas ad diuinum officium intra ecclesiam nulli gerant, sed nec alibi, qui sunt in sacerdotio, vel personatibus constituti, nisi iusti causa timoris exegerit habitum transformari, et c. Inno. III. in conc. gen. Lat. c. 16.

De vestibus sacerdotum.

TIT. XXXVII.

CAP. I.

De vita, et honest. clericor. c. 15. Grego. IX. et c. 4. cod. tit. in 4. col. lect.

CAP. II.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus saeculari indumento minime vtatur, nisi vt conceder, tunica sacerdotali. Zachar. in syn. Rom. c. 3.

CAP. III.

SACERDOTES [sine ornatu sacerdotali extra domos apparere non conuenit, ne vt aliquis saecularium iniurias pa-

tiantur. Syn. Rom. sub Euge. II. et Leone IV. c. 12. Iuo part. 1. 3. c. 7. decr. Ansel. lib. 7. c. 103. Caesar. lib. 8. c. 25.

CAP. IV.

DECREVMVS, vt presbyteri, vel diaconi non sagis, laicorum more, sed casulis vtantur ritur feruor. Dei. Franc. in si. Capitul. lib. 5. c. 2.

CAP. V.

PRESBYTERI sine intermissione vtantur orariis propter differentiam sacerdotii dignitatis. Magun. 2. 8. Capitul. lib. 5. c. 8. Burch. lib. 2. c. 101. Iuo part. 6. c. 178. decr.

CAP. VI.

QVAM moderata discretio in vestrum cultu, et mensae apparatu sacerdotibus tenenda sit, dicta beati Gregorii in expositione Euangelior. nec non et vita sanctorum virorum Augustini, et Ambrosii plenissime docent. Paris. sub Ludou. Et Loth. lib. 1. c. 19. in sine.

De tonsura presbyteri.

TIT. XXXIIX.

CAP. I.

OMNES clerici, vel lectores, sicut Leuitae, et sacerdotes detonso superius capite toto, inferius solam circuli coronam relinquunt et c. Toletan. IV. c. 40. Ansel. lib. 7. cap. 201. in addit.

CAP. II.

EST clericis tonsura signum quoddam, quod in corpore figuratur, sed in animo agitur, scilicet, vt hoc signo in religione vitia refectur, et in criminibus carnis nostrae, quasi crinibus exuamur, et c. Quod vero detonso capite superius, inferius cir-

culi corona relinquatur; sacerdotium, regnumque Ecclesiae in eis existimo figurari. Tiara enim apud veteres constituebatur in capite sacerdotum: haec ex bysso confecta, rotunda erat, quasi sphaera media, et haec significatur in parte capitis tonsura; corona autem, latitudo aurei est circuli, quae Regum capita cingit. Vtrumque itaque signum exprimitur in capite clericorum; vt impleatur etiam corporis quadam similitudine, quod scriptum est, Petro Apostolo perdocente: Vos estis genus electum, Regale sacerdotium. Isidor. de ecclesiasticis officiis lib. 2. c. 4. apud Aquisgr. c. 1.

Presbyteri obediant Episcopo.

TIT. XXXIX.

CAP. I.

PONTIFICI presbyter, presbytero diaconus, diacono subdiaconus et c.

in omni loco repraesentent obsequium, siue in publico, siue in gremio ecclesiae. Siluest. in syn. Rom. cc xxiv. Episcopos. c. 7. na ij Burch.

Burch. lib. 2. c. 224. Iuo part. 6. c. 299. decret. Anselm. lib. 7. cap. 62.

CAP. II.

HVIVS vrbis presbyteri Episcopum proprium recognoscant, et delinquentes canonicè iudicet, iudicatisque obedienter auscultent, et c. Leo IV. in syn. Rom. c. 39.

CAP. III.

SI presbyter, diaconus, clericus, sine licentia sui Episcopi in aliena parocchia versetur; non ministret. Si reuocetur a suo Episcopo, et non reuertatur, vt laicus communicet. Ap. c. 15. Et si Episcopus hoc contemnens, alienum clericum, vt clericum tractet, quasi magister inobedientiae excommunicabitur. Ap. c. 16. Vide Antio. cap. 3.

CAP. IV.

SI quis presbyter contemnens Episcopum suum, seorsum congregationem fecerit, et altare aliud erexerit et c. deponatur. Ap. 31. G. 32. L. Vide Antio. c. 5.

CAP. V.

(ADMONEBAT Petrus Apostolus) Episcopos, sacerdotes suos, ac cunctos reliquos ecclesiae ministros, atque omnem plebem sibi commissam verbo diuino, et mandato instruere, et dirigere: hosque omnes eorum Episcopos tota animi virtute diligere, vt oculos suos, quia oculi sunt illorum: eorum praeceptis in omnibus obedire, etiam si ipsi aliter, quod absit, agant; memores Dominici praecepti: Quae dicunt, facite; quae autem faciunt, facere nolite. Ipsi autem Episcopi, si exorbitauerint, ab istis non sunt reprehendendi, vel arguendi, sed supportandi, nisi in fide errauerint. Clem. ep. 1. prope finem. Isid. lib. 3. sentent. c. 39. sent. 4. Burch. lib. 1. c. 137. Iuo par. 5. cap. 252. decret.

CAP. VI.

SI vobis Episcopis non obedierint omnes presbyteri, diaconi et c. non solum infames, sed et extorres a regno Dei, et confortio fidelium, ac a liminibus sanctae Dei Ecclesiae alieni erunt. Clem. ep. 3. in prin. Triburi. c. 8.

CAP. VII.

SI quis sacerdotum, vel reliquorum clericorum suo Episcopo inobediens fuerit, aut infidias ei parauerit, aut contumeliam, aut calumniam; et conuinci potuerit, mox curiae tradatur. Pius ep. 2. in fi. Iuo par. 5.

2. 243. decret. Ansel. lib. 8. c. 17. Caesar. lib. 4. c. 99.

CAP. IIX.

SI quis presbyter, aut diaconus, et omnino quilibet ex clero et c. in alia parochia nititur immorari, vltterius ibidem non ministret, maxime si vocanti suo Episcopo obedire contempserit. Antioch. c. 3. VII. Ap. c. 15. Syn. Rom. sub Leone IV. in caussa Anastasii. Aquisgr. c. 71. Mart. Brac. c. 34. Ansel. lib. 7. c. 195.

CAP. IX.

SI presbyter, aut diaconus Episcopum contemnens se ab Ecclesia sequestrat, deponatur. Antioch. c. 5. Vid. Ap. 31. G. 32. L.

CAP. X.

NON oportet presbyteros ante ingressum Episcopi ingredi, et sedere in tribunalibus. Laod. c. 5. G. 56. L. Mart. Brac. 53. d. 4. omnium. 124. in fine.

CAP. XI.

SI quis presbyter a praeposito suo excommunicatus, vel correptus fuerit, debet vtique apud vicinos Episcopos conqueri, vt ab ipsis eius caussa possit audiri, ac per ipsos suo Episcopo reconciliari. Quod nisi fecerit, sed superbia inflatus discernendum se ab Episcopi sui communione duxerit, ac separatim cum aliquibus schisma faciens sacrificium Deo obtulerit, anathema habeatur, et locum amittat. Carth. 11. c. 8. L. Carth. c. 11. G. Vorm. c. 66. Burch. lib. 2. c. 194. Iuo par. 6. c. 239. decret. Ansel. lib. 12. cap. 33.

CAP. XII.

EPISCOPO praesente orationes presbyteri in ordine (non) colligant. Barcinon. 1. c. 5.

CAP. XIII.

EPISCOPVS prouinciae nostrae, si voluerit, de parochianis presbyteris, atque diaconibus cathedralem sibi in principali ecclesia facere, maneat illi per omnia licentia: ii tamen, qui fuerint transducti, humilitatem dignam Episcopo suo teneant et c. Emerit. c. 12.

CAP. XIV.

DECREVIMVS iuxta sanctorum canones, vt vnusquisque presbyter in parochia habitans Episcopo illi subiectus sit, in cuius parochia habitat. Syn. Franc. in med. Capitul. libr. 5. cap. 2.

CAP. XV.

VNVSQVISQVE presbyter, qui in parochia est, Episcopo obediens, et subiectus sit. Suestionen. sub Pipino.

CAP.

CAP. XVI.

De cleric. SI quis presbyter ab Episcopo suo de-gradatus fuerit, et ipse per contemptum Grego. IX. et in 1. col. lect. postea aliquid de suo officio sine comineatu facere praesumpserit, et postea ab Episcopo suo correptus, et excommunicatus fuerit; qui cum ipso communicauerit, sciat se esse excommunicatum. Vernen. c. 9. Capit. lib. 5. c. 42.

CAP. XVII.

PLACVIT, vt si in ministerio diaconi, vel presbyteri officio aliquis constitutus existat; si Episcopi, a quo ordinatus est, praeceptis non obedierit; vt in delegata sibi ecclesia officium deperdat, a se communiōne, et honore priuetur. Vorm. cap. 19.

CAP. XIX.

ESTO subiectus Pontifici tuo, et quasi animae parentem suspice. Hieron. ad Ne-

potian. apud Aquisgran. cap. 94. in medio.

CAP. XIX.

QVIA mitis, et humilis magistri discipuli sumus; presbyteris nostris humilitatis exempla, ac monita dare debemus; videlicet, vt eis, in quorum ditione suae consistunt ecclesiae, congruum honorem, et obsequium impendant debitum, id est spirituale, atque ecclesiasticum; et hoc sine vilo typho, vel contentione, vel rebellion. saluo namque ministerii sui iure debent se gratiosos exhibere senioribus, et parochianis suis, de quorum oblationibus viuunt, et cum debita humilitate spiritualia eis obsequia ministrare. Sciunt igitur presbyteri, secundum Apostolum omnibus sua reddere debita, cui honorem honorem, cui timorem timorem. Trostleia. cap. 6.

Presbyteri nihil agant sine consensu Episcopi. TIT. XL.

CAP. I.

NVLLVS presbyter, volens monachus fieri, ecclesiam monachis relinquat, nisi ex licentia Episcopi. Greg. VII. in concil. Rom. anni incerti. c. 13.

CAP. II.

NVLLVS Abbas, nullus ecclesiarum praepositus, quae iuris sunt ecclesiasticae, accipere sine Episcopi concessione praesumat. Urban. 11. in syn. apud Melf. c. 6.

CAP. III.

PRESBYTERI, et diaconi sine voluntate Episcopi, nihil agant. Ap. 39. G. 40. L.

CAP. IV.

NVLLVM presbyterum in alicuius Episcopi parochia aliquid agere debere absque eius permittu (B. Petrus) docebat: sed et cunctos presbyteros propriis Episcopis in omnibus absque mora obediētes instituente Domino, esse debere et c. Clem. ep. 1. post med. Burch. lib. 2. c. 94. Iuo part. 6. c. 171. decret.

CAP. V.

CVNCTIS fidelibus omnibus presbyteris, et diaconibus, ac reliquis clericis attendendum est; vt nihil absque Episcopi proprii licentia agant, non vtique missas

fine eius iussu quisquam presbyterorum in sua parochia agat; non baptizet, nec quidquam absque eius permittu faciat. Clem. ep. 3. post med. Triburi. c. 32. Burch. lib. 2. c. 93. Iuo part. 2. c. 123. et par. 6. c. 90. decret. Caesar. lib. 4. c. 97.

CAP. VI.

SIMILITER et de presbyteris haec habeantur; vt sine iussu proprii Episcopi nihil agant: quia quod rarum est, hoc et pulchrius esse videtur. Et si nomen vilescit Pontificum, omnis status perturbatur Ecclesiae. Damas. ep. 4. in med.

CAP. VII.

EPISCOPVS rem ecclesiae venditam a presbyteris, cum Episcopus non erat, potest repetere, nisi malit rei pretium. Ancy. 15. Ansel. lib. 6. c. 162. Caesar. lib. 7. c. 71.

CAP. IIX.

PRESBYTERI sine conscientia Episcoporum, nihil faciant. Arel. 1. c. 19.

CAP. IX.

EPISCOPVS, presbyter, clericus, qui sine voluntate, et litteris Episcoporum, qui in prouincia sunt, et praesertim Metropolitanus, audeat ad Imperatorem venire, eiiciatur non solum a communione, sed etiam a dignitate, quam obtinet. Antioch.

c. 11. Aquisgran. 73. Capitul. lib. 1. c. 10. Burch. lib. 2. c. 77. Iuo par. 6. c. 268. decret. Anselm. lib. 6. cap. 115.

CAP. X.

Dist. 80. c. 5. non debere. PRESBYTERI sine consilio Episcopi nihil agant. *Laod. c. 56. G. 57. L.*

CAP. XI.

SI presbyter inconsulto Episcopo agenda in quolibet loco celebret, ipse honori suo contrarius existit. *Carth. 11. c. 9.*

CAP. XII.

VNVSQVISQVE presbyter semper in caena Domini rationem, et ordinem

Presbyter petat chrisma a suo Episcopo, et non ab alieno.

CAP. I.

Dist. 95. c. 4. et de consecr. d. 4. c. 123.

PRESBYTERI, qui per dioecese ecclesias regunt, non a quibuslibet Episcopis, sed a suis, nec per iuniorem clericum, sed omni anno aut per seipsum, aut per illum, qui sacrum tenet, ante Paschae sollempnitatem chrisma petant. *Carth. 14. c. 36. Capitul. lib. 7. c. 394. Burch. lib. 4. c. 76. Iuo lib. 1. tit. 2. c. 94. panor. et part. 1. c. 270. decret. Caesar. lib. 4. c. 111.*

CAP. II.

PER singula territoria presbyteri, vel ministri ab Episcopis, non prout libitum fuerit, sed a suis propriis per annos singulos petant chrisma, appropinquante sol-

Presbyter non potest reconciliare paenitentem iniussu Episcopi.

VIDE supra libro quarto titulo octuagesimo nono. Et adde haec:

CAP. I.

26. q. 6. c. 1. si iubet.

RECONCILIARE quemquam paenitentem in publico ministerio presbytero non licet. *Carth. 6. G. Carth. 11. c. 3. L.*

CAP. II.

26. q. 6. c. 3.

PAENITENTEM in ecclesia be-

ministerii sui Episcopo reddat, et chrisma, et oleum petat. *Sucfion. sub Pipino.*

CAP. XIII.

VT omnes presbyteri, qui in parochia sunt, sub potestate Episcopi esse debeant, et de eorum ordine nullus presbyter praesumat in illa parochia baptizare, nec missas celebrare, sine iussione Episcopi, in cuius parochia est. *Vern. c. 8.*

CAP. XIV.

PRESBYTER de cura animarum, et de Christianitatis ministerio Episcopo respondeat. *Pictau. c. 6.*

TIT. XLI.

lemnitate paschali. *Vasen. c. 3. Vorm. c. 60. Capitul. lib. 7. c. 394. Burch. lib. 4. c. 78. Iuo par. 1. c. 272. decret.*

CAP. III.

A media quadragesima presbyteri chrisma petant. *Antif. c. 6.*

CAP. IV.

PRESBYTER in caena Domini semper nouum chrisma ab Episcopo quaerat. *Franc. syn. Capitul. lib. 5. c. 2.*

CAP. V.

PRESBYTER, qui in parochia est, in caena Domini rationem, et ordinem ministerii sui Episcopo reddat, et chrisma, et oleum petat. *Syn. Sucfion. sub Pipino.*

TIT. XLII.

nedicere presbytero penitus non licebit. *Agathen. c. 44. Burch. lib. 2. c. 90.*

CAP. III.

NON liceat (presbyteris) ecclesias consecrare et c. Sed nec publice quidem in missa quemquam per paenitentiam reconciliare. *Vorm. c. 8.*

Ne pres-

TIT. XLIII.

CAP. I.

De cler. no resid. c. 3. Grego. 11. et in 1. collecta.

QVIA nonnulli modum auaritia non ponentes, dignitates ecclesiasticas, et plures ecclesias parochiales contra sacrorum canonum instituta nituntur acquirere; ita, vt cum vnum officium vix implere sufficiant, stipendia sibi vindicet plurimor. ne id de cetero fiat, districtius inhihemus, et c. *Alex. 111. in conc. Later. c. 13.*

CAP. II.

QVIA in tantum iam quorundam proce. 5. Grego. celsit ambitio, vt non duas, vel tres, sed 11. eod. tit. sex, aut plures ecclesias perhibeantur habere; cum nec duab. debitam possint prouisionem impendere: per fratres, et coepiscopos nostros carissimos emendari praecipimus; et de multitudine canonibus inimica, quae dissolutionis materiam, et vagationis inducit, et certum continet periculum animarum; eorum, qui ecclesiis digne valeant deseruire, volumus ecclesiasticis beneficiis indigentiam subleuari. *Alex. 111. in conc. Lat. c. 14.*

CAP. III.

DE multa prouidentia fuit in Lateranensi concilio prohibitum, vt nullus diuersas dignitates ecclesiasticas, et plures ecclesias parochiales reciperet, contra sacrorum canonum instituta. Alioquin, et recipiens sic receptam amitteret, et largiendi potestate conferens priuaretur. Quia vero propter suppressiones, et cupiditates quorundam, nullus hactenus fructus, aut rarus de praedicto statuto peruenit et c. statuiimus; vt quicumque receperit aliquod beneficium habens curam animarum annexam, si prius tale beneficium obtinebat, eo sit iure ipso priuatus; et si forte illud retinere contenderit, alio etiam spoliatur. Is quoque, ad quem prioris spectat donatio, illud post receptionem alterius conferat, cui merito viderit conferendum. et si ultra tres menses contere distulerit, non solum ad alium, secundum statutum Lateranensis concilii, eius collatio deuoluatur: verum etiam tantum de suis cogatur pronentibus. in vtilitatem illius ecclesiae, cuius

illud est beneficium, assignare; quantum a tempore vacationis ipsius constiterit ex eo esse perceptum. Hoc idem in personatibus decernimus obseruandum; addentes, vt in eadem ecclesia nullus plures dignitates habere praesumat, aut personatus, etiam si curam non habeant animarum. Circa sublimes tamen, et litteratas personas, quae maioribus sunt beneficiis honorandae, cum ratio postulauerit, per sedem Apostolicam poterit dispensari. *Inno. 111. in conc. Later. c. 29.*

CAP. IV.

NON aliquis presbyter duas ecclesias simul obtineat. *Nicol. 11. in synod. Romani 20. per laic. c. 111. Episcopos. c. 8.*

CAP. V.

IN parochiis multae sunt ecclesiae constitutae, quae a fidelibus factae, aut paucum, aut nil de rebus videntur habere: sacerdotali ergo decreto presbytero vni plures existant commissae. Vnde cauendum est, ne occurrente paupertate ordo ibidem non impleatur Missae. Proinde salubri deliberatione censemus, vt per singulas ecclesias, in quibus presbyter iussus fuerit per sui Episcopi ordinationem praeesse, singulis diebus dominicis sacrificium Deo procurret offerre, et c. *Emerit. c. 19.*

CAP. VI.

PLURES ecclesiae vni nequaquam committantur presbytero: quia solus per totas ecclesias nec officium valet persolvere, nec populis sacerdotali iure occurrere, sed nec rebus earum necessariam curam impendere. Ea scilicet ratione, vt ecclesia, quae vsque ad decem habuerit mancipia, super se habeat sacerdotem, quae vero minus decem mancipia habuerit, aliis coniungatur ecclesiis. *Tolet. xvi. c. 5.*

CAP. VII.

VIX quispiam presbyteror. in basilica, in qua diuinae seruituti mancipatus est, digne, atque strenue militare inuenitur, quanto minus id in duab. aut tribus, aut eo amplius, basilicis digne exsequi valet? In quo facto, et religio Christiana fuscatur, et sacerdotalis ordo confunditur, immo auaritia sacerdotum a subditis denotatur

an iij et c. Quod

et c. Quod ne ulterius vnusquisque Episcopos. in parochia sua fieri sinat, omnes in commune statuimus decernentes; vt singulae basilicae, plebes, et res, quib. consistere possint, habentes, singulos habeant presbyteros. Si vero plebes habuerint, et rebus, quibus consistere possint, caruerint: in arbitrio Episcopos. pendet, vtrum ita consistere debeant, aut possint, nec ne. Hoc tamen specialiter eorum sollicitudine prouidendum est, vt hac occasione nullus presbyter duas, aut tres auaritia causa, quib. sufficere secundum diuinum cultum nullatenus potest, habere audeat basilicas. *Paris. sub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 49.*

CAP. IIX.

VNVSQVISQVE presbyter vnun solummodo habeat ecclesiam, nisi forte antiquitus habuerit capellam, vel mem-

Ne presbyter relicta sua ecclesia ad aliam se transferat.

CAP. I.

7. q. 1. non oportet. 19.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus ab vna vrbe in aliam non transeat, sed ad eam, in qua ordinatus est, reducatur. *Nicae. 1. 5. Mart. Brac. c. 5. Tribur. 2. 8. Aquisgr. c. 43. Burch. lib. 2. c. 97. Iuo part. 6. c. 174. decr. Ansel. lib. 6. c. 104.*

CAP. II.

7. q. 1. c. 23.

SI qui timorem Dei prae oculis non habentes, neque ecclesiasticam regulam scientes, ab ecclesia sua recesserint presbyteri, vel diaconi, vel omnino canonice constituti, nullo modo suscipiantur in alia ecclesia; sed omnino cogantur, vt ad suas paroecias reuertantur; aut si permanent, sine communionem sint. *Nicae. 1. 6. G. 16. 17. L. Aquisgr. c. 45. Mar. Brac. c. 33. Burch. lib. 2. c. 97. & 98. Iuo part. 6. c. 174. et 175. decr. Ansel. lib. 7. c. 95.*

CAP. III.

De cler. no. r. sid. c. 2. Grego. ix. et in i. col. lect.

ANASTASIVM iam nuper excommunicatum presbyterum tituli sancti Marcelli, qui propriam parochiam relinquens, in aliena per multa tempora nititur immorari, a sacerdotali ministerio modis omnibus remouemus: ita vt locum restitutionis nequaquam inueniat, et c. *Syn. Rom. sub Leone IV. in fine, in causa Anastasii.*

brum aliquod adiacens sibi, quod non expedit separari et c. *Meten. c. 2.*

CAP. IX.

SICVT Episcopus, non plus potest habere, quam vnun ciuitatem; et vir vnun vxorem: ita presbyter vnun tantum ecclesiam. Itaque nullus presbyter plures praesumat habere ecclesias, nisi forte alios presbyteros sub se in vnaquaque habeat, qui nocturnum, atque diurnum officium sollempniter adimpleant, et missar. celebrationes cotidianis expleant caerimoniiis. *Nannet. c. 8. Burch. lib. 3. c. 47. Iuo par. 3. c. 51. decr.*

CAP. X.

VT nemo Episcopatum, Abbatiam, Archidiaconatum, Archipresbyteratum, praebendam, vel alios ecclesiasticos honores; vel in duabus ecclesiis praelationes exerceat, nisi in vna tantum. *Pictau. c. 2.*

TIT. XLIV.

CAP. IV.

SI presbyter, diaconus, clericus relicta sua paroecia in alteram ierit, sine licentia sui Episcopi; non ministret. Si vero eum suus Episcopus vocauerit, neque redierit; vt laicus illic communicet. *Ap. 15. Si Episcopus alienus eum vt clericum tractet, excommunicetur. Ap. 16. Vide Antioch. 3.*

CAP. V.

EOS, qui ab ecclesiis ad ecclesias migrauerint, tamdiu a nostra communione alienos habemus, donec ad eas redierint ciuitates, in quib. primitus sunt ordinati. Quod si quis alius alio transmigrante, in locum viuentis ordinatus est, tamdiu vacet sacerdotii dignitate, donec successor eius quiescat in Domino. *Damas. ad Paulin. Antioch. apud Theod. lib. 5. c. 11. & Trip. lib. 9. c. 19. Ansel. lib. 6. c. 95. Tarrac. lib. 3. cap. 70.*

CAP. VI.

ILLAM partem ecclesiasticae disciplinae, qua olim a sanctis Patrib. et a nobis saepe decretum est; vt nec in presbyteratus gradu, nec in diaconatus ordine, et c. ab ecclesia cuiquam transire sit liberum; vt in integrum reuocet, admonemus. Et vnusquisque non ambitione illectus, non cupidi-

cupiditate seductus, non persuasione hominum deprauatus, ibi vbi ordinatus est, perseueret. *Leo ep. 84. ad Nicetam Aquileiensem Episcopum, in fine.*

CAP. VII.

VT ne quis, dum in ea durare poterit, qualibet necessitate suam relinquat ecclesiam. *Hadr. ad Episc. Mediom. c. 55. Capitul. lib. 7. c. 366.*

CAP. IIX.

DE presbyteris, aut diaconibus, qui solent dimittere loca sua, in quibus ordinati sunt, et ad alia loca se transtulerunt, placuit, vt his locis ministrent, quib. praefixi sunt. Qui relictis locis suis ad alium locum se deferre voluerint, deponantur. *Areth. 1. c. 22. Burch. lib. 2. c. 95. Iuo par. 6. c. 172. decr. & lib. 3. tit. 6. c. 4. panor.*

CAP. IX.

NE presbyter propriam relinquat ecclesiam. *Areth. 11. c. 13. Vide Nicae. c. 15. & 16.*

CAP. X.

7. q. 1. c. 24.

SI quis presbyter, diaconus, vel clericus relicta sua paroecia in aliam eat, et illic perseuerare temptet longo tempore; non ministret, maxime si a suo Episcopo vocatus non venerit. Quod si perseueret in sua inobedientia, omnino deponatur, et restitutionem non speret. Si vero ex hac causa depositum alius Episcopus receperit, a communi synodo paenitentiam accipiet, vt qui constituta Ecclesiae dissoluat. *Antio. 3. Synod. Rom. sub Leone IV. in causa Anastasii, Aquisgr. c. 71. Mart. Brac. 34. Ansel. lib. 7. c. 195.*

CAP. XI.

7. q. 1. Episcopus. 37.

INFERIORIS gradus sacerdotes, vel alii clerici concessione suorum Episcopos. possunt ad alias ecclesias transmigrare. *Carth. IV. c. 27. Iuo lib. 3. tit. 6. c. 2. panor. & par. 5. c. 125. decr.*

CAP. XII.

DE titulo minori ad maiorem migrare, nulli presbytero licitum sit, sed in eo permaneat, ad quem ordinatus est. Quod si inuentus fuerit contra statuta id facere;

eadem feriatur sententia, qua Episcopus, si de minore ad maiorem transmigrauerit sedem. *Turon. sub Carolo c. 14.*

CAP. XIII.

PRESBYTER proprio loco dimisso, ad alium migrans nequaquam recipiatur, nisi suae migrationis causam dixerit, et se innocenter vixisse in parochia, in qua ordinatus est, sub testibus probauerit, et litteris, in quib. sint nomina Episcopi, et ciuitatum plumbo impressa. Quibus cognitis, et talib. inuentis, quibus fides adhiberi possit, recipiatur. *Cabilo. sub Carolo c. 41.*

CAP. XIV.

SI quis de ordine sacerdotali contemptu minoris ecclesiae, ambitiose, et improbe ad potiorem aspirare contenderit, canonica erga eum definitio conferuetur. *Mela. c. 30. Burch. lib. 3. c. 48. Iuo lib. 2. tit. 4. c. 18. panor. & par. 3. c. 52. decr.*

CAP. XV.

SI quis in contemptu positus presbyter, aut diaconus, vel quicumque ex clero recesserit ab ecclesia sua, nullo modo in alia suscipiatur ecclesia, sed omnino compellatur, vt ad suam reuertatur ecclesiam, et c. *M. Br. c. 33. Vid. Nicae. 16.*

CAP. XVI.

SI quis presbyter, aut diaconus, aut alius quis de clero propriam ecclesiam derelinquens, ad alteram ecclesiam vadit, et multo tempore ibi demoratur; omnino numquam ministret in clero. Et si admonuerit eum Episcopus suus, vt ad suam redeat parochiam, et redire noluerit; vbi est, ibi, de officio suo deponatur; ita vt numquam in suum reuertatur gradum, propter dissolutionis peccatum. Si autem Episcopus alter eum receperit, qui de reatu eius est conscius; oportet ipsum Episcopum sine increpatione in communi concilio non admitti, vt ecclesiasticum canonem ultra non soluat. *Mar. Brac. c. 34. Vid. Antioch. c. 3. Ansel. lib. 7. c. 195.*

De presbyteris, qui ante ordinationem, vel postea crimen capitale commiserunt.

TIT. XLV.

CAP.

CAP. I.

Dist. 87. c. 4. & dist. 24. c. 7. si quis.

SI qui sine examine presbyteri facti sunt, aut examinati confessi sunt sua peccata, ipsi tamen confidentib. manus imposuere sunt; hos canon non recipit. Quod enim irreprehensibile est, recipit Ecclesia catholica. *Nicac. 9. Mart. Brac. 24. Raban. c. 1. de paen. Burch. lib. 2. c. 13. Iuo par. 6. c. 33. decr. Ansel. lib. 8. c. 13.*

CAP. II.

Dis. 87. c. 7.

SACERDOS, aut quiuis alius in ordinem ecclesiasticum prouectus, si in eo scelere inueniatur, quo abiciendus existat; depositus prouidentia Episcopi bene prouiso loco constituitur, ubi peccata lugeat, et ulterius non committat. *Syn. Rom. sub Eugen. 11. & Leone IV. c. 14.*

CAP. III.

15. q. 9. c. 1. qui admittit. & c. 4. si quis.

PRESBYTER, qui confessus est, se corporaliter peccasse ante ordinationem; non offerat, sed in ceteris permaneat propter utilitatem, et c. Si vero non con-

fitetur, neque aperte contumacatur: ipse sui potestatem habet. *Neocaf. 9. Mar. Brac. 25. Raban. c. 1. de paenit. Burch. lib. 2. c. 48. et 49. Iuo lib. 3. tit. 1. c. 18. et 19. panor. & par. 6. c. 149. & 150. decr.*

CAP. IV.

SI Episcopus, presbyter, aut diaconus capitale crimen commiserit et c. ab officii honore depositus, in monasterium retrudatur, et ibi quamdiu vixerit, laicam tantum communionem accipiat. *Agath. c. 50. Epam. c. 22.*

CAP. V.

SI diaconus, aut presbyter capitale commiserit, simul et ab officio, et communione pellatur. *Aurel. c. 11. vel 9. Tarrac. lib. 6. c. 4.*

CAP. VI.

SI is, qui iam in Episcopatu, vel presbyterio positus, aliquod peccatum admiserit, retrahitur; quanto magis ante ordinationem, si peccator inuentus est, cauendum, ut non ordinetur. *Isidor. lib. 2. c. 6. de eccl. offi. apud Aquigr. c. 9. ante fin.*

Presbyter, qui paenitentiam suscepit, ea peracta potest sacra facere.

TIT. XLVI.

CAP. I.

Distin. 30. c. 14. ponde ret. p. errant.

ERRANT, qui putant Domini sacerdotes post lapsum, si condignam egerint paenitentiam, Domino ministrare non posse, et suis honoribus frui, si bonam deinceps vitam duxerint, et suum sacerdotium condigne custodierint etc. *Callist. ep. 2. ante fin. Burch. lib. 19. c. 42. Iuo lib. 3. tit. 1. c. 16. panor. et par. 6. c. 48. decr.*

CAP. II.

Distin. 30. c. 16. quid.

SACERDOS lapsus post paenitentiam redire potest ad honores. *Gregor. ep.*

ad Secundin. inclus. lib. 7. regist. epist. 53.

CAP. III.

SANCTA synodus definiuit, ut quicumque Pontificum, vel sacerdotum deinceps per manus impositionem paenitentiae donum exceperint, nec se mortalium criminum professione notauerint, tenorem retentandi regiminis non omittant, sed per Metropolitanum reconciliatione paenitentium more suscepta, solita expleant ordinis, vel cetera mysterior. sibi credita sacramenta. *Tolet. xlii. c. 10.*

Nullam presbyteri in ordinum susceptione, aut reliquorum sacramentorum administratione simoniam committant.

TIT. XLVII.

CAP. I.

1. q. 1. c. 8.

SI quis Episcopus per pecuniam ordinauerit Episcopum, Chorepiscopum, presbyterum et c. idque fecisse probetur; de suo gradu periclitetur,

et qui ordinatus est, nihil consequatur; sed sit alienus a dignitate, vel cura, quam emit. Si quis mediator huius turpitudinis fuit, clericus proprio gradu cadat, laicus, vel monachus anathematizetur;

Chalc.

T. XLVII. Null. presb. in ord. suscep. et c. simon. commit.

Chalc. c. 2. Nicac. II. c. 5. Brac. III. c. 7. Paris. sub Lud. & Loth. lib. 1. c. 11. Nannet. c. 7. Capitul. lib. 1. c. 19. Burch. lib. 1. c. 112. Iuo lib. 3. tit. 9. c. 3. panor. et par. 5. c. 118. decr. Ansel. lib. 6. c. 81. Caesar. lib. 4. c. 21.

CAP. II.

SERVETVR canon Apostolor. ut si quis ob pecunias fiat Episcopus, vel presbyter, vel diaconus; deponatur, et is, et qui ordinauit, et eiiciatur omnino a communione, ut Simon Magus a me Petro. et secundo canone Chalced. dicitur: Si quis Episcopus et c. *Nicac. II. cap. 5. Apo. 29. Chalc. c. 2. Capitul. lib. 1. c. 19.*

CAP. III.

CVM in Ecclesiae corpore omnia debeant ex caritate tractari, et quod gratis receptum est, gratis impendi: horribile nimis est, quod in quibusdam ecclesiis locum venalitas perhibetur habere, ita ut pro Episcopis, vel Abbatibus, seu quibuscumque personis ecclesiasticis ponendis in sede, seu introducendis presbyteris in ecclesiam et c. aliquid exigatur: et ille, qui indiget, non possit ista percipere, nisi manum implere curauerit largitoris, et c. Ne hoc de cetero fiat, et vel pro personis ecclesiasticis deducendis ad sedem, vel sacerdotibus, instituendis etc. aliquid exigatur, districtius inhibemus, et c. *Alex. III. in concil. Lat. c. 7.*

CAP. IV.

CAVERE oportet vnumquemque sacerdotem, ne praemiis videatur consecrari, ut non exemplo Simonis Magi in condemnationem, et laqueum incidat diabolis; quia tam factus, quam etiam faciens honore adepto debite sunt condemnandi, sicut Chalcedonensi, aliorumque Patrum habetur concilio: quia muneribus ordinatus non animae cupit remedium, sed vanae gloriae mercari lucrum. Ideo vnusquisque sacerdos ab hoc se auaritia fermento semper custodiat, ne ob temporalis lucri commodum, post damna animae, praediati Simonis particeps esse mereatur. *Eugen. 11. et Leo IV. in syn. Rom. c. 2. Chalc. c. 2.*

CAP. V.

SI Episcopus, presbyter, diaconus per pecuniam fiat, deponatur ipse, et qui cum ordinauit, et eiiciatur etiam a communione, ut Simon Magus a me Petro. *Ap. c.*

29. G. 30. L. Nicac. II. c. 5. Bituric. 47. 2. Taras. CP. ante VII. syn. Capitul. lib. 1. c. 19.

CAP. VI.

ILLVD magnopere commonens; ut hi, qui non Dei gratia, sed promissione rerum ecclesiasticarum praemissa, ad sacerdotium conantur accedere, desiderior. raliu reprimatur effectus. Qui autem ab huiusmodi se intentione non cohibent, vindictis canonum seiant se sine dubitatione subiiciendos, et c. *Symmach. ep. 1. c. 2.*

CAP. VII.

NE benedictionem per impositionem manus, quae diuina esse creditur, quis pretio comparet: quoniam ante oculos esse conuenit, quod Simon Spiritum sanctum volens redemptione mercari, Apostoli fuerit detestatione percussus. Quis non vile putat esse, quod venditur? et c. nec ille se a culpa aestimet alienum, qui et c. ad alterius redempti voluntatem, vel sponte in hoc, vel necessitate consenserit et c. *Hormisd. ep. 4. c. 2. Burch. lib. 1. c. 23. Iuo part. 5. c. 77. decr.*

CAP. VIII.

VEHEMENTI taedio maioris afficimur, si in ecclesiasticis officiiis quamquam habeat locum pecunia; et fiat saeculare, quod sacrum est. [Quicumque, ergo hoc pretii studet datione mercari, dum non officium, sed nomen attendit; sacerdos non esse, sed dici tantummodo inaniter concupiscit et c. Itaque in sacerdotibus ordinandis sinceritas vigeat; sit simplex sine venalitate consensus et c. *Greg. ad Syagrium, & Aetherium Episcop. c. 1. lib. 7. regist. ep. 108. vel 110. in prin. Iuo epist. 21. ad Eudonem dapifer. Anselm. lib. 6. cap. 72.*

CAP. IX.

OMNINO execrabile, et esse grauissimum detestatur; quod illic sacri ordines per simoniacam haeresim, quae prima contra Ecclesiam orta, et damnata est, conferantur, et c. Perit utique reuerentia, adimitur disciplina; quia qui culpas debuit emendare, committit; et nefaria ambitione honorabilis sacerdotii dignitas ducitur in deprauatione censurae. Nam quis denuo veneretur, quod venditur? aut quis non vile putet esse, quod emitur? et c. *Greg. ad Brunichild. Reginam post prin. lib. 7. ep. 111. vel 113.*

CAP.

116 DE CHOREPISC. et presbyt. etc. LIB. VI.

CAP. X. ILLUD si a simoniacam haerese in synodo confirmasse. Nam a sanctis Patri- bus longe ante statutum est, ac vehemen- ter prohibuisse, ut neque ecclesiae vllate- nus vendantur, aut pro manus impositione pretium accipiantur; quod si hoc modo ordinatus aliquis fuerit, eum a Missae ce- lebratione, et Euangelii lectione omnibus modis remouemus. Greg. vii. lib. 2. regist. ep. 67.

Matt. 10. d. CAP. XI. GRATIS inquit Dominus accepistis, gratis date et c. A me, inquit, accepistis di- gnitatem sacerdotii; si nihil pro ipso pa- trum quid, vel magnum soluitis, et hoc a me venditum est, vos quoque ipsum aliis vendite. Sin autem gratis accepistis, vos quoque gratis date. Quid hoc est manda- to apertius? Quid autem his, qui parent, utilius? Vae illis reuera, qui Dei donum acquirere, vel illud pro pecuniis dare, in animum induxerunt. et c. Genad. et sy- nod. CP. sub eo habita.

CAP. XII. CVM ad officia ecclesiastica clerici prouehuntur, nihil pro benedictione, aut subdiaconi, aut diaconi, vel presbyteri col- lata, quidquam, vel sub oblationis nomen a quocumque Episcopo, vel ab eius clero inquiratur; illud Domini Iesu meminen- tes edictum, quod ait: Gratis accepistis, gratis date. Barcin. II. c. 1.

Matt. 10. d. CAP. XIII. QVICVMQVE deinceps propter accipiendam sacerdotii dignitatem, quod- libet praemium fuerit detectus obtulisse: ex eodem tempore se nouerit anathema- tis opprobrio condemnatum, atque a par- ticipatione Christi corporis, et sanguinis alienum et c. Tolet. ix. c. 3.

CAP. XIV. PRESBYTERI, qui sanctum Dei baptisma infantibus tradunt, nihil pro tali gratia a parentibus eorum auferre praesu- mat. Quod si quis aliquid offert per bo- nam voluntatem; accipiat gratie, nihil tamen, ut diximus, auferatur quacumque occasione. Si quis sententiae huius ordi- nem non custodierit, eumque transgredi praesumpserit, tribus mensib. sub paeni-

tentia excommunicatus manebit. Emerit. cap. 9. CAP. XV. NULLVS Episcopus, nec presbyter, vel Abbas, seu diaconus per praemium ad sacrum ordinem penitus accedat. Quod qui fecerit, ipso honore, quem praemiis comparare praesumpserit, omnino priue- tur. Cabilon. c. 16. CAP. XVI.

QVID QUID inuisibilis gratiae col- latione tribuitur; nunquam quaestu, vel quibuslibet praemiis uenundari penitus debet, dicente Domino: Quod gratis acce- pitis, gratis date. Quicumque deinceps in ecclesiastico ordine constitutus, aut pro baptizandis, consignandisque fidelibus, aut collatione chrisimatis, vel promotionibus gradibusque praemia quaelibet, vel praemia nisi voluntarie oblata, pro huiusmodi ambitio- ne susceperit: si sciente loci Episcopo ta- le quidquam a subditis perpetratur; idem Episcopus duobus mensibus excommuni- cationi subiaceat et c. Sin autem suorum quispiam eodem nesciente de supradictis quodcumq. capitulis accipiendum esse sibi crediderit; si presbyter est, trium mensium excommunicatione plectatur; si diaconus, quattuor et c. Tolet. xi. c. 8. Iuo part. 1. c. 73. et par. 5. c. 126. decr.

CAP. XVII. NON expedit, ut donum sancti Spiritus pecuniis comparatur et c. Quicumque pro conferendo cuiquam sacerdotii gra- du, aut munus quodcumque, aut promif- siones muneris ante, quam ordinatur, ac- ceperit, vel etiam postquam ordinatus fue- rit, in aliquo se pro hoc ipso praesumpse- rit munerari; siue qui dederit, siue ille, qui acceperit, iuxta sententiam Chalcedonen- sis concilii, gradus sui periculum sustine- bit. Brac. III. c. 7. Iuo lib. 3. tit. 9. c. 2. pa- nor. CAP. XVIII.

NEMO Episcopus, presbyter, diaco- nus communionem dans, ab accipiente exi- gat ob eam susceptionem obolos, vel spe- ciem aliquam; non enim gratia venditur, neque pecunia sanctum Spiritum damus, sed doni meritis. Si vero quis id exigat, deponatur, ut Simonis amator. Trul. c. 23. Iuo part. 2. c. 92. decr.

CAP. XIX. QVICVMQVE presbyter per pre- tium

T. XLVII. Null. presb. in ord. suscep. et c. simon. commit. 417

tium ecclesiam fuerit adeptus, omnimodo deponatur, quod contra ecclesiasticae re- gulae disciplinam agere dignoscitur: et [qui alium presbyterum legitime ad eccle- siam ordinatum, per pecuniam expulerit, et eamq. sibi taliter vindicauerit. Turon. sub collect. Carol. c. 15. Magun. sub Raban. c. 12. Ma- gunt. sub Arnul. c. 5. Burch. lib. 3. c. 110. Iuo part. 3. c. 86. decr. CAP. XX.

STATVIMVS, ut sicut pro dedican- dis basilicis, et dandis ordinib. nihil acci- piendum est; ita etiam pro balsamo, siue luminarib. emendis nihil presbyteri chris- ma accepturi dent et c. Cabilon. sub Ca- rol. c. 16. Burch. lib. 4. c. 93. Iuo lib. 1. tit. 2. c. 91. panor. et par. 1. c. 287. decr. CAP. XXI.

SVNT in quibusdam locis Scoti, qui se dicunt Episcopos esse, et multos negli- gentes absque licentia dominor. suorum, siue magistrorum presbyteros, et diaco- nos ordinant; quorum ordinationem, quia plerumque in simoniacam incidit haere- sim, et multis errorib. subiacet, modis om- nibus irritam fieri debere omnes vno con- sensu decreuimus. Cabilon. sub Carolo c. 43. Capitul. lib. 7. c. 66. in addit. Burch. lib. 1. c. 120. Iuo part. 5. cap. 220. decr. CAP. XXII.

QVICVMQVE presbyter per pre- tium gradum, et ecclesiam acquisierit, de- ponatur. Remen. c. 21. CAP. XXIII.

OPORET, ut in electione, et or- dinatione sacerdotis, valde execranda si- moniaca haeresis, quae propter quorun- dam avaritiam, et ambitionem, in modernis temporibus dignitatem sacerdotalem sus- scire comprobatur; nihil sui detestandi iu- ris habeat, quae in primordio sanctae Dei Ecclesiae a beato Petro Principe Aposto- lorum cum auctore suo damnata est et c. In apologetico Gregorii Nazianzeni: Re- ligioni, inquit, ac doctrinae nostrae op- probrium nascitur; quod sacerdotia, vel ministeria ambitione potius, et ad gra- tiam, quam meritorum iudicio deferan- tur, et c. Parisien. sub Ludou. et Loth. lib. 1. cap. 11. CAP. XXIV.

NEMO Episcopos, vel quilibet mi- nister ecclesiasticus propter sacrum chris-

ma aliquid muneris accipiat, neque dena- rios, vel quaelibet munuscula, quae per ministros Episcopos inordinabiliter exi- guntur. Melden. c. 45. Burch. lib. 4. c. 77. Iuo part. 1. c. 271. decr.

CAP. XXV. EPISCOPVS a latere suo dirigere debet sacerdotes, et alios prudentes viros et c. qui ordinandor. vitam, genus et c. diligenter inuestigent, et c. Ipsi autem, quibus hoc committitur, cauere debent; ne aut fauoris gratia, aut cuiuscumq. mu- neris cupiditate illecti, a vero deuiant; ut indignum, et minus idoneum ad sacros gradus suscipiendos Episcopi manibus ap- plicent. Quod si fecerint; et ille, qui indi- gne accessit, ab altari remouebitur; et illi, qui donum sancti Spiritus vendere conati sunt, coram Deo iam condemnati, eccle- siastica dignitate carebunt. Nannet. c. 11. Burch. lib. 2. c. 1. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 14. pa- nor. et par. 6. c. 21. decr. Caesar. lib. 4. c. 106. CAP. XXVI.

QVIDAM (fuerunt) qui propter pres- byterii gradum pecuniam dederant; et alii, qui duas uxores ante diaconatum ha- buerant et c. Dictum de his in concilio est; nulla illis misericordia potest tri- bui, quin omnes deponantur. Lemouicen. c. 11. CAP. XXVII.

QVICVMQVE sacerdotis per pe- cuniam ordinati, missam scienter audie- rint, excommunicationi subiaccere debent. Pictau. c. 9. CAP. XXVIII.

QVI munus imponunt, sunt ministri Spiritus, non Spiritus venditores: et qui Spiritus gratia gratis accipere, eam quoq. gratis dare iis, qui illam participant, iussi sunt, a Dominica voce hac libertate acce- pra. Si quis autem eam auro emisse conui- ctus fuerit, diuina ei actione interdictum esse iubent et c. Mundi sumus a sanguine eor. qui transgrediuntur canonicas con- stitutiones, et multo magis eorum, qui pe- cuniis ordinauerunt, vel ordinati sunt; cum diuinus Petrus Apostolus, cuius ca- thedram sortita est fraternitas vestra sancti- tas, ut Simonem Magum eos deposuerit et c. Macedonii, et eorum, qui circa illum erant haeresis. Cum illi enim sanctum Spi- ritum

ritum Dei, et Patris creaturam, et seruum nungentur; hi ipsum, vt videntur, seruum suum faciunt. Omnis enim dominus id, quod habet, vendit. Similiter et qui emit, volens esse dominus eius, quod emptum est, argenti pretio eum acquirit. Sic qui rem hanc nefariam faciunt, Spiritum sanctum deprimunt et c. *Taras. Episcopus CP. ep. ad Hadr. Pont. Max. post VII. syn. Ansel. lib. 6. c. 79. Deusd. c. 2. Caesar. lib. 4. c. 20. Tarracon. lib. 1. cap. 61.*

CAP. XXIIX.

SIT, et est abdicatus, et ab omni sacerdotali dignitate, et ministerio alienus, et anathemati maledictionis obnoxius, tam qui se sacerdotium pecuniis acquirere posse putat, quam qui se pecuniis id praebere pollicetur, siue sit clericus, siue laicus, et c. *Gennad. Episcopus CP. in syn. apud Taras. in epist. ad Hadrianum.*

CAP. XXX.

SCIMVS, diuinos canones omnes accipientes, aut dantes quippiam in ordinatione sacerdotali excommunicare, et a sacer-

dotii sanctitate repellere et c. Quorsum haec dico? cum veritatis sermonem cognoscam, et cum diuinos Apostolos clamantes videam; quod quicumq. per pecuniam ordinatus est Episcopus, aut presbyter, aut diaconus, alienus est a sacerdotali dignitate. Non enim diuini Spiritus gratia venditur. Caiaphaicum hoc studium est, simoniaca haec machinatio, et aliena a sacerdotali sanctificatione. *Taras. CP. in ep. ad Ioan. presbyterum ante VII. syn. in med. Ap. c. 29. G. 30. L.*

CAP. XXXI.

PELAGIVS Papa dixit: Peto, vt petitionem meam confirmetis; vt si quis ille est, qui promouendus est in sancta Ecclesia ab ostiario vsque ad gradum Episcopatus, neque per aurum, neque per aliquas promissiones proficiat. vos enim omnes scitis, quia hoc simoniacum est; sed si quis ille est doctus in opere Dei, bonam vitam habens, non per dationem, sed per bonam conuersationem iubemus eum vsque ad primum gradum venire. *Ex Pontif.*

Ne presbyteri pretio sacerdotia consequantur.

CAP. I.

QUONIAM enormis quaedam consuetudo in quibusdam locis contra sanctor. Patrum constitutiones inualuit, vt sub annuo pretio sacerdotes ad ecclesiarum regimen statuuntur; ne id fiat, modis omnib. prohibemus. quia dum sacerdotium sub huiusmodi venali mercede disponitur, ad aeternae retributionis praemium consideratio non habetur. *Alexand. III. in concil. Turon. cap. 5.*

CAP. II.

QVIA in quibusdam Episcopatib. Decani quidam, vel Archipresbyteri ad agendas vices Episcoporum, seu Archidiaconorum, et terminandas causas ecclesiasticas, sub annuo pretio constituuntur. quod ad sacerdotum grauenam, et subuersiones iudiciorum non est dubium redundare, id vltius fieri districtius prohibemus. quod qui fecerit, remoueat a clero et c. *Alex.*

TIT. III.

III. in conc. Turo. c. 7. & post conc. Later. A. lex. III. par. 2. c. 1.

CAP. III.

PRESBYTERI non intrent ecclesias conducti pretio ad vnum annum, sicut mercenarii; sed per manum Episcopi, vel Archidiaconi gratis habeant, quamdiu recte eas regere poterunt. *Greg. VII. in conc. Rom. ann. in cer. c. 31.*

CAP. IV.

SI quis sacerdotium per pecuniae nundinum execrabili ambitione quaesierit; abiiciatur, vt reprobis: quia Apostolica sententia donum Dei esse praecipit pecuniae trutina minime comparandum. *Aurel. II. cap. 4.*

CAP. V.

LAICI omnino a presbyteris non audeant munera exigere propter commendationem ecclesiae. quia propter cupiditatem plerumque a laicis talib. presbyteris ecclesiae dantur, qui ad peragendum sacerdotale officium sunt indigni. *Arelat. sub Carolo c. 5.*

CAP. VI.

QVICVMQVE presbyter per pretium

tium ecclesiam fuerit adeptus, omnimodis deponatur. *Turon. sub Carolo c. 15. Magun. sub Rab. c. 12. Magun. sub Arnul. c. 5. Burch. lib. 3. c. 110. Iuo par. 3. c. 86. decr.*

CAP. VII.

LAICI omnino munera iniusta non exigant a presbyteris propter commendationem ecclesiae cuiquam presbytero. *Magun. c. 30. Capit. lib. 5. c. 83.*

CAP. IIX.

QVICVMQVE presbyter per pretium gradum, et ecclesiam acquisierit, deponatur. *Rem. 21.*

CAP. IX.

STATVIMVS, quod nullus clericus ad curam animar. ab Episcopo, vel Archidiacono admittatur, nisi prius iurauerit, quod nullam in adeptione beneficii, ad

cuius curam praesentatur, commiserit simoniam. *Concil. habitum in Germania sub Conrad. Card. c. 11.*

CAP. X.

SI anathemati maledictionis obnoxius, tam qui se sacerdotium pecuniis acquirere posse putat, quam qui se pecuniis id praebere pollicetur, siue sit clericus, siue laicus. *Gennad. Patriar. CP. in syn. apud Taras. ep. ad Hadr.*

CAP. XI.

SI quis presbyter inuentus fuerit alicui clerico, vel laico munera dare, aut dedisse, vt ecclesiam alterius presbyteri surripiat; sciat se pro hac rapina, et cupiditate, aut gradum amissurum, aut in carceris acrimonia longo tempore penitentiam agendo detinendum. *Theodul. ad presbyter. Aurel. cap. 16.*

Ne presbyteri auaritia studeant.

TIT. II.

CAP. I.

CAVENDVM summopere sacerdotibus est, vt ab auaritia pestis, quae est idolorum seruitus, et cupiditate, quae radix omnium malorum est, suosque sectatores a regno Christi excludunt, se compescant et c. Grauius quippe, atrociusque haec pestiferae, lues in illis damnatur, quam in his, qui eorum dictis, et exemplis ab his coerceri debuerunt. Solent namque a nonnullis multifariae occasiones obtendi, quae necessitatis nomine palliantur. Et reuera, dum exterius necessitas praetenditur, interius auaritia tegitur. Ait itaque Dominus in Euangelio: Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra et c. Iacobus Apostolus diuites alloquitur: Agite nunc diuites, plorate ululantes in miseris, quae adueniunt vobis. Diuitiae vestrae putrefactae sunt, aurum vestrum, et argentum aeruginauit, et aerugo eorum vobis in testimonium erit, et manducabit carnes vestras, sicut ignis. Scribit etiam Beda in expositione tabernaculi, ita. Nonnulli sacerdotum, ac doctorum loco potiti, quod dictu quoque graue, ac lugubre satis est; dum ignem cupiditatis, igni supernae dilectionis anteponunt, igne supernae vltio-

Ephes. 5. Colof. 3. a. 1. Tim. 6. b.

Matth. 6. 6.

Iacob. c. 5.

Leui. 19.

nis absumentur; quorum perpetua damnatio, temporali est filiorum Aaron morte figurata. *Paris. sub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 13.*

CAP. II.

AVARITIA sane, quae est idolorum seruitus, quod non sine magno pudore prosequimur, quosdam inualuit presbyteros, suisque retinaculis adeo vinxit, captiuosque effecit; vt instar caecorum. eff. sti, nesciant, quo eant; nesciant, quid esset, vel quid agere debeant. Hi namque ignib. auaritia aestuantes, sacerdotalisq. dignitatis immemores, curamque basilicar. in quibus promoti sunt, postponentes, datis quibusdam xeniis, aut pollicitis, non solum a clericis, verum etiam a laicis, alias basilicas contra fas ad Christi famulatum peragendum suscipiunt, et c. *Paris. sub Ludou. & Lothar. lib. 1. cap. 49.*

CAP. III.

NVLLVS presbyter fidelib. sanctae Dei Ecclesiae, de alterius presbyteri parochia persuadeat, vt ad suam Ecclesiam concurrant, relicta propria Ecclesia, et suas decimas sibi dent. Sed vnusquisque sua Ecclesia, et populo contentus, quod sibi non vult fieri, alteri nequaquam faciat et c. *Theodulphus ad presbyter. Aurelianen. cap. 14.*

Ne presbyteri negotiis saecularibus

dent operam.

TIT. L.

CAP. I.

C LERICI in subdiaconatu, et supra, et in minorib. quoque ordinibus, si stipendiis ecclesiasticis sustentantur, coram iudice saeculari aduocati in negotiis fieri non praesument et c. Alex. III. in conc. Lat. c. 12.

De postul. lan. cap. r. Grego. IX. et in r. collect.

CAP. II.

SACERDOTES, qui ad debita, et oportuna officia ecclesiis indifferenter adesse debent, fenore aliquo, aut venatione, vel aliqua aucupatione, rusticoque ministerio omnino non occupentur et c. contrarius inuentus, aut deinceps definat, aut canonice subiaceat disciplinae. Concil. Rom. sub Eug. II. & Leone IV. c. 12. Iuo par. I 3. c. 7. decr.

CAP. III.

QVAMQVAM sacerdotum testimonium credibilius habeatur, tamen ipsi in saecularibus negotiis pro testimonio, aut conficiendis instrumentis non rogentur, et c. Eugen. II. et Leo IV. in syn. Rom. c. 13.

14. q. 2. c. 10.

CAP. IV.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus, si saecularia negotia susceperit, deponatur. Ap. 6. G. 7. L. Ansel. lib. 6. c. 148. Vi. de Capitul. lib. 1. c. 22.

Dis. 88. c. 3.

CAP. V.

SI Episcopus, vel presbyter versetur in publicis administrationibus; aut cesset, aut deponatur, et c. Ap. 8. r. d. 80.

CAP. VI.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus militiam exercens, si vult vtrumque retinere Romanum magistratum, et sacram administrationem, deponatur: nam quae sunt Caesaris, Caesaris; et quae Dei, Deo. Ap. c. 83. vel 82.

Matth. 22. Luc. 20.

CAP. VII.

EPISCOPI, presbyteri, diaconi de locis suis negotiandi causa non discedant, nec circumeuntes prouincias quaestuosas nundinas sectentur et c. Elib. c. 19.

CAP. VIII.

EPISCOPI, presbyteri, diaconi, conductores, vel procuratores non fiant: neq. ex aliquo turpi, vel inhonesto quaestucibum parent. Scriptum est: Nemo militans Deo implicat se negotiis saecularibus.

21. q. 3. p. l. d. c. 3.

2. Tim. 2. d.

Carth. c. 16. G. Carth. III. c. 15. L. Vorm. c. 67. Burch. lib. 2. c. 151. Iuo par. 6. c. 242. decr. Ansel. lib. 7. c. 151.

CAP. IX.

EPISCOPVS, presbyter, aut diaconus non sint conductores. Hipponen. c. 17.

CAP. X.

ID per omnia seruandum institutum; vt nulli presbytero, vel diacono, sine voluntate Episcopi sui, licentia sit saeculares peragere causas, aut iniunctiones expedire publicas. Si quis huius ordinem capituli transcendere voluerit, excommunicationis sententia feriendum se nouerit. Emeriten. c. 11.

CAP. XI.

NEQVE presbyteri, neque diaconi, neq. monachi vilici fiant. Cabilon. sub Carolo c. 12.

CAP. XII.

NEMO sacerdotum, vel monachorum negotiis illicitis se implicet, quando scriptum est: Nemo militans Deo implicat se negotiis saecularibus. Remen. c. 30.

2. Tim. 2. d.

CAP. XIII.

INTER cetera, quae religioni Christianae aduersa sunt, hoc nihilominus contrarium, et periculosum extat; quod quorundam Praelatorum temerario ausu, qui sibi licere putant, quod non licet, et expedire, quod non expedit; ecclesiae suis ad tempus viduantur sacerdotibus. Quoniam si quid eis in forensibus negotiis agendum, si quid iam in diuersis aliis partibus nuntiandum occasio necessitatis opponit; id potius per sacerdotes Domini currentes, et discurrentes, quam per alios effici praecipunt. Non attendentes, quod eorum absentia, et loca Deo dicata sibi, cultu debito priuantur; et homines sine confessione, et infantes sine baptismatis regeneratione plerumque moriantur, et c. Proinde omnibus. Praelatis cauendum est; ne illicita sibi presbyteror. transmissione, animarum suarum habeant damnationem. Presbyteri porro, qui non sui Praelati imperio coacti, sed potius voluptatum suarum delectatione, immo auaritia aestuante succensi, id facere praesument; perpendant, necesse

T. LI. NE PRESB. LVDOS saecular. spectet. 421

necesse est, quam luctuosam descriptionem Hieremias Propheta Dei, et c. describat: Quomodo obscuratum est aurum, mutatus est color optimus, dispersi sunt lapides sanctuarii in capite omnium platearum. Quod beatus Gregorius in libro pastorali ita exponit: Quid namque auro, quod metallis ceteris praeeminet, nisi excellentia sanctitatis? quid colore optimo, nisi cunctis amabilis reuerentia religionis exprimitur? quid sanctuarii lapidibus, nisi sacrorum ordinum personae signantur? et c. Aurum igitur obscuratur, cum terrenis actibus sanctitatis vita polluitur et c. Paris. lib. 1. c. 29. CAP. XIV. SACERDOTES, et Principes a recto tramite deuiarunt, et c. quia et principalis potestas diuersis occasio. interuenientibus, secus, quam auctoritas diuina se habeat, in causas ecclesiasticas prosilierit; et sacerdotes partim negligentia, partim ignorantia, partim cupiditate, in saecularibus negotiis, et sollicitudinibus mundi, ultra quam debuerant, se occupauerint; et hac occasione aliter, quam diuina auctoritas doceat, in vtraq. parte actum extitisse dubium non est. Paris. sub Ludou. et Loth.

Thr. c. 1.

lib. 2. c. 7.

lib. 3. c. 26. Aquisgr. II. sub Ludou. par. 4. c. 14. CAP. XV.

DE illis presbyteris, qui contra statuta canonum vilici fiunt, tabernas ingrediuntur, turpia lucra sectantur, et diuersissimis modis vsuris inferiunt, et aliorum domus inhoneste, et impudice frequentant, et comestationibus, et ebrietatibus deseruire non erubescunt, et per diuersos mercatus indiscrete discurrunt, obseruandum iudicauimus; vt ab hinc districte, seueriterque coerceantur, ne per eorum illicitam, et indecentem actionem, et ministerium sacerdotale vituperetur; et quibus debuerant esse in eorum exemplum, deueniant in scandalum. Aquisgr. II. sub Ludou. par. 3. c. 8. CAP. XVI.

NEMO laicorum presbyteros ecclesiarum suarum turpi vilicationi, et secundum Apostolum saeculari, et inhonestae negotiationi implicare, nec secum aliorum contra auctoritatem praesumat ducere, quo ministerium sibi commissum cogatur negligere. Quod si contra interdicta praesumpserit, excommunicetur. Mel. den. c. 49. Bur. lib. 2. c. 146. Iuo part. 6. c. 219. decr. 2. Tim. 2. d.

2. Tim. 2. d.

Ne presbyter ludos saeculares spectet.

TIT. LI.

CAP. I.

SACERDOS sedule diuina debet perscrutari, et admouere cloquia; vt inueniatur beatus, de quo Psalmista ait: Et in lege eius meditabitur die, ac nocte. Quamobrem ludos aliquos coram se fieri non delectetur, transgressor quippe inuentus, admonitione Episcopi ulterius agere definat; sin autem, canonice iudicetur. Eugen. II. in syn. Rom. & Leo IV. c. 11. Iuo part. 11. c. 76. decr. Caesar. lib. 8. c. 81. CAP. II.

Psalms. 1.

De consec. d. 5. c. 37.

CAP. III.

NON licet presbytero inter epulas cantare, vel saltare. Antis. c. 40. CAP. IV. AB omnibus. quaecumque ad aurium, et ad oculorum pertinent illecebras, vnde vigor animi emolliri posse credatur; quod de aliquibus generibus musicorum, aliisque nonnullis reb. sentiri potest, Dei sacerdotes abstinere debent; qua per aurium, oculorumque illecebras vitior. turba ad animam ingredi solet. Histronum quoque turpium, et obscenorum. insolentias iocorum et ipsi animo effugere, ceterisque sacerdotibus effugienda praedicare debent. Turon. sub Carol. c. 7. CAP. V. SACERDOTIBVS non expedit, saecularibus. et turpibus quibuslibet interesse iocis. Turon. sub Carol. c. 8.

oo iij CAP.

CAP. VI.

AB omnibus oculorum, auriumque illecebris sacerdotes abstinere debent; et canum, accipitrum, falconum, vel ceterarum huiusmodi rerum curam parui pendere; et histrionum, siue scurronum, et turpium, seu obscenorum iocorum insolentiam non solum ipsi respuant, verum etiam fidelibus respuenda percenseant. *Cabilon. sub Carolo c. 9.*

CAP. VII.

MAGIS conuenit (sacerdotibus Domini) lugere, quam ad scurrilitates, et stultiloquia, et histrionum obscenas iocationes, et ceteras vanitates, quae animam Christianam a rigore suae rectitudinis emollire solent, in cachinnos ora dissolue-

re. Neq. enim decet, aut fas est, oculos sacerdotum Domini huiusmodi spectaculis foedari, aut mentem quibuslibet scurrilitatibus, aut turpiloquiis ad inania rapi et c. Nobis omnibus in commune visum fuit; ut si qui sacerdotum haecenus his vanitatibus usi fuerunt, ab his deinceps, Domino adiuuante prorsus se cauere debere meminerint. *Paris. sub Lud. et Loth. lib. 1. cap. 38.*

CAP. IIX.

NON liceat sacerdotibus, vel clericis aliqua spectacula in nuptiis, vel in conuiuibus spectare; sed oportet, ante quam ingrediantur ipsa spectacula, surgere, et recedere inde. *Mar. Brac. c. 60. Laod. 54. Burch. lib. 2. c. 135. Iuo par. 6. c. 209. decr.*

Ne presbyteri vagentur per plateas, aut alibi.

TIT. LII.

CAP. I.

NVLLVS clericus, subdiaconus, diaconus, vel presbyter in plateis resideat, certe nec in plateis stare, et fabulis diuersis commiscit, et c. *Narbonen. c. 3.*

CAP. II.

PRESBYTERI, sicut haecenus factum est, indiscrete per diuersa non mittantur, nec ab Episcopis, nec ab aliis Prae-latis, nec etiam a laicis; ne forte propter eorum absentiam, et animarum pericula, et ecclesiarum, in quibus constituti sunt, negligantur officia. *Parisiense sub Ludouico, & Lothario lib. 3. c. 4.*

CAP. III.

SACERDOTES, et Leuitae, et frequentis ordinis clerici, qui in diuersas Imperii vestri partes, maximeque in Italiae regionem fuga lapsi sunt, vestra auctoritate, per missos vestros diligenter perquirantur, et in praesentiam vestram venire compellantur; et per vestram clementiam vnicuique ecclesiae, a qua per contumaciam defecerunt, restituantur. *Paris. sub Ludou. & Loth. lib. 3. c. 13.*

CAP. IV.

PRESBYTERI nullatenus vbi-cumq. hospitari sinantur, aut aliquo modo ipsi praesumant: sed assidue apud suas ecclesias esse studeant, propter sacra mysteria, vel ministeria fidelibus exhibenda. *Meld. c. 36. Burch. lib. 2. c. 107. Iuo par. 6. c. 184. decr.*

CAP. V.

DE Episcopis, et presbyteris vagantibus, qui parochias non habent, nec scimus ordinationem eorum, qualiter fuit, placuit iuxta instituta sanctorum Patrum; ut in alterius parochia ministrare, nec vllam ordinationem facere debeant sine iussione Episcopi, in cuius parochia sunt. Et si hoc facere praesumpserint, ab officio suspendantur interim, quoad ad synodum exinde venerint, et ibidem secundum canonicam institutionem accipiant sententiam, nisi tantum pro causa itineris. Et si vllus clericus, aut laicustalem Episcopum, aut presbyterum defensauerit, sine com-meatu Episcopi, cuius parochia est, excommunicetur vsque ad emendationem. *Vormacien. c. 62. Vernen. cap. 13. ex Carthaginensi.*

Ne pres-

Ne presbyter venationi, aut aucupio operam det.

TIT. LIII.

CAP. I.

SACERDOTES, qui ad debita, et oportuna officia ecclesiis indifferenter adesse debent, fenore aliquo, aut venatione, vel aliqua aucupatione, rusticoque ministerio omnino non occupentur. *Eugen. II. in syn. Rom. et Leo IV. c. 12. Iuo par. 13. c. 7. decr.*

CAP. II.

EPISCOPIS, presbyteris, diaconibus canes ad venandum, aut accipitres habere non liceat. Quod si quis talium per-sonar. in hac voluptate detectus fuerit; si Episcopus est, tribus mensibus se suspendat a communione, presbyter duob. mensibus se abstineat, et c. *Agath. c. 55. Epaun. c. 3. Vorm. c. 17. Burch. lib. 2. c. 213. Iuo lib. 3. tit. 15. c. 1. panor. & par. 5. c. 366. & par. 6. c. 288. & par. 13. c. 30. decr.*

CAP. III.

SACERDOTES venationes ferar. vel auium minime sectentur. *Turon. sub Carolo c. 8.*

CAP. IV.

SACERDOTES canum, accipitrum, falconum, vel ceterar. huiusmodi rerum curam parui pendere debent. *Cabilon. sub Carol. cap. 9.*

CAP. V.

MINISTRI altaris Domini, vel monachi, nobis placuit, ut a negotiis saecularibus omnino abstineant et c. Canes, et aues sequi ad venandum; in omnibus quibuslibet causis superfluum esse. Ecce talia, et his similia ministris altaris Domini, nec non et monachis omnino contradicimus et c. *Magun. sub Carol. c. 14. Magun. sub Raban. c. 13. Capit. lib. 7. c. 172. in addit. Burch. lib. 8. c. 90. Iuo par. 7. c. 108. decr.*

Ne presbyter arma portet.

TIT. LIV.

CAP. I.

SERVIS Dei per omnia omnibus armaturam portare, vel pugnare, aut in exercitum, et in hostem pergere omnino prohibemus; nisi illi tantummodo, qui propter diuinum ministerium, missar. scilicet sollempnia adimplenda, et sanctorum patrocinia portanda, ad hoc electi sunt, id est vnum, vel duos Episcopos cum capellanis presbyteris Prin-

ceps. secum habeat; et vnusquisque praefectus vnum presbyterum et c. *Syn. Franc. Capit. lib. 5. c. 2. & lib. 7. c. 123. et 125. & 146. Burch. lib. 1. c. 218. Iuo par. 5. c. 332. et par. 6. c. 289. et par. 13. c. 29. decr.*

CAP. II.

NOS, qui relinquimus saeculum, id modis omnib. obseruare volumus, ut arma spiritualia habeamus, saecularia dimittamus, et c. *Magun. c. 17.*

De variis rebus, quas presbyteri facere prohibentur.

TIT. LV.

CAP. I.

NEC iis, qui vitam sacerdotalem elegerint, licet omnino seorsum cum mulieribus comedere, nisi vtique cum piis, et religiosi viris, ac mulieribus; vt ipsum etiam conuiuium ad spirituales correctionem adducat, et c. *Nicac. II. c. 22.*

CAP. II.

NVLLVS presbyter capellanus alicuius laici audeat esse in confessione sui nisi confessione f.

CAP. III.

NON liceat sacerdotes consecrare, nec diaconos, aut subdiaconos, nec virgines, nec altare erigere, nec vngere, aut sacrare; nec

oo iij eccle-

424 DE CHOREPISC. et presbyt. et c. LIB. VI.

ecclesias dedicare; nec chrisma conficere; nec chrismate baptizator. frontes signare; nec publice in missa quemquam paenitentem reconciliare; nec formatas epistolas mittere; nec populum benedicere et c. (presbyteri possunt) Damaf. ep. 4. in med.

CAP. IV.

IN diuinis litteris praecepiente Domino solus Moses in tabernaculo Dei erexit altare, solus ipse vixit; qui utique summus sacerdos Dei erat, sicut scriptum est de eo: Moses, et Aaron in sacerdotibus eius; ideoque id, quod tantum facere principibus sacerdotum iussum est, quorum typum Moses, et Aaron tenuerunt; omnino decretum est, ut Chorepiscopi, vel presbyteri, qui filiorum Aaron gestant figuram, arripere non praesumant. Nam [quamuis cum Episcopis plurima illis ministeriorum communis sit dispensatio; quaedam tamen auctoritate veteris legis, quaedam nouae, et ecclesiasticis regulis sibi prohibita nouerint; sicut presbyterorum, et diaconorum, aut virginum consecratio; sicut constitutio altaris, ac benedictio, vel unctio. Si quidem nec erigere eis altaria, nec ecclesias, vel altaria consecrare licet, et c. Leo ep. 86. in fin. Hispalen. 11. c. 7. Iuo par. 6. c. 72. decr. Ansel. lib. 7. c. 114. Tarrac. lib. 3. c. 80.

CAP. V.

PRESBYTEROS ultra modum sumo tendere prohibemus: nec Episcopali fastigio debita, sibi met audacter assumere: non conficiendi chrisma, non consignationis Pontificalis adhibendae sibi met arripere facultatem: non praesente quolibet Antistite, nisi fortasse iubeatur, vel orationis, vel actionis sacrae suppetere sibi praesumant esse licentiam: neque sub eius aspectu, nisi iubeatur, aut sedere praesumant, aut veneranda tractare mysteria. Nec sibi meminerint vlla ratione concedi, sine summo Pontifice, subdiaconum, aut acolythum ius habere faciendi: nec prorsus addubitent, si quicquam ad Episcopale ministerium specialiter pertinens, suo motu putauerint exequendum, continuo se presbyterii dignitate, et sacra communionis priuari. Gelas. ep. 1. c. 8.

CAP. VI.

DONVM Sancti Spiritus per imposi-

tionem manuum Chorepiscopi non tradant, nec presbyteri; sed Episcopi, quia non LXX. sed Apostoli tantum manus imponerant. Ioan. 111. ep. vn. in prin.

CAP. VII.

PRESBYTER in conuiuio secularium nuptiarum non interfit. Neocaes. c. 7. his. c. 8. Mar. Brac. c. 38. Burch. lib. 2. c. 33. Iuo lib. 6. tit. 4. c. 7. panor. et par. 6. c. 207. et part. 8. c. 48. et 315. decr. Ansel. lib. 10. c. 63.

CAP. VIII.

PRESBYTERI vicani in ecclesia vrbis offerre non possunt, praesente Episcopo, vel presbyteris vrbis, neque panem dare in oratione, neque calicem. Si absint, ad orationem tantum vocati, dare possunt. Neoc. 13. Mart. Brac. 56. Burch. lib. 5. c. 44. et 45. Iuo par. 2. c. 53. et 54. decr. Ansel. lib. 7. c. 188. Caesar. lib. 8. c. 18.

CAP. IX.

PRESBYTERI vicani epistolas canonicas ne dent, nec ad vicinos Episcopos mittant. Chorepiscopi dent pacificas. Antio. 8.

CAP. X.

AB vniuersis Episcopis dictum est: Chrismatis consecratio, et puellarum consecratio a presbyteris non fiant, vel reconciliare quemquam in publica missa presbytero non licere, hoc omnibus placet. Cartha. II. cap. 3. L. Carth. 6. G. CAP. XI.

CONSECRARE altare presbyter non praesumat. Agath. 43.

CAP. XII.

BENEDICTIONEM super plebem in ecclesia fundere, aut paenitentem in ecclesia benedicere, presbytero penitus non licebit. Agath. 44. Burch. lib. 2. c. 90.

CAP. XIII.

QVAMVIS cum Episcopis plurima (presbyteris) mysteriorum communis sit dispensatio, quaedam tamen auctoritate veteris legis, quaedam nouellis, et ecclesiasticis regulis sibi prohibita nouerint; sicut presbyterorum, et diaconorum, ac virginum consecratio; sicut constitutio altaris, benedictio, vel unctio. Si quidem nec benedicere eis liceat ecclesiam, vel altaria consecrare; nec per impositionem manus fidelibus baptizandis, vel conuersis ex haeresi Spiritum sanctum tradere; nec chrisma conficere, nec chrismate baptizator. frontem i-

T. LVI. DE PRESB. qui prohibent offerre sacrific. 425

tem signare; sed nec publice quidem in missa quemquam paenitentem reconciliare; nec formatas cuiuslibet epistolas mittere et c. Sed neq. coram Episcopo licere eis in baptisterium introire; nec praesente Antistite infantem tingere, aut signare; nec paenitentem sine praeepto Episcopi sui reconciliare; nec eo praesente, sacramentum corporis, et sanguinis Christi conficere; nec eo coram posito, populum docere, vel benedicere, aut salutare, nec plebem vtiq. exhortari; quae omnia eis a sede Apostolica prohibita esse noscuntur. Hispal. II. c. 7.

CAP. XIV.

EPISCOPALI eminentiae culminis auctoritas summa est. nam quae ceteris sacerdotibus exercenda prohibuit, scilicet templorum Dei sacrationem, chrisma, et benedictionem, sacrorumque ordinum institutionem et c. Tolet. 111. c. 7.

CAP. XV.

CONSECRATIO virginum, et

benedictio, vel unctio altaris a presbyteris minime fiat. Similiter non liceat eis ecclesias consecrare, nec per impositionem manus Paraclitum Spiritum tradere, nec chrisma conficere, nec chrismate baptizatorum frontem signare; sed nec publice quidem in missa quemquam per paenitentiam reconciliare. Haec enim omnia, illicita esse presbyteris cognoscuntur; quia Pontificatus apicem non habent. Vorm. cap. 8. CAP. XVI.

IN locis non consecratis, id est, in solaris, siue in cubiculis propter infimos, vel longius iter, a quibusdam presbyteris sacrificium offerrebat: quod omnimodis interdictum est. Meten. c. 5.

CAP. XVII.

SACERDOTES ex leui causa in re non debent. Tribur. cap. 21. Burch. lib. 2. cap. 182. Iuo lib. 5. tit. 1. cap. 9. panor. et par. 6. cap. 227. decr. Caesar. lib. 6. cap. 6.

De presbyteris, qui prohibentur offerre sacrificium.

TIT. LVI.

CAP. I.

VICVMQVE sacerdotum, diaconorum, subdiaconorum, post constitutum be. mem. Papae Leonis de castitate clericorum, concubinam palam duxerit, vel ductam non reliquerit et c. Missam non cantet, neque Euangelium, vel epistolam ad missam legat, neq. in presbyterio ad diuina officia cum iis, qui constitutioni obediens fuerint, maneat, et c. Nicol. II. in syn. Rom. c. 111. Episcoporum. c. 3. Iuo lib. 3. tit. 1. c. 3. panor. Caesar. lib. 8. c. 44.

CAP. II.

PRESBYTERI, qui sacrificauerunt, sed postea tormenta sustinuerunt, in honoris cathedra maneat, sed non offerant, nec concionentur, neq. ministrent in sacris ministeriis. Ancy. 1. Burch. lib. 5. c. 40. Iuo par. 2. c. 49. decr.

CAP. III.

PRESBYTER, qui confessus est se si quis. et corporaliter peccasse ante ordinationem,

non offerat, sed in ceteris permaneat propter vtilitatem. plerique enim aiunt, peccata etiam ordinationem auferre. Si vero non confiteatur, neque aperte conuincatur, ipse sui potestatem habet. Neoc. 9. Mar. Brac. 25. Raban de paenit. c. 1. Burch. lib. 2. c. 48. et 49. Iuo lib. 3. tit. 1. c. 18. et 19. panor. et par. 6. c. 149. et 150. decr.

CAP. IV.

PLACVIT de digamis, aut internuptarum maritis, et c. ut qui hucusque ordinati sunt, habita miseratione, presbyteri, vel diaconi nomen tantum obrineant: officium vero consecrandi presbyteri, et ministrandi huiusmodi diacones non praesumant. Agath. cap. 1.

CAP. V.

SI quis presbyter ante ordinationem peccauerit, et post ordinationem peccatum confessus fuerit, quod ante errauerit; non offerat, et c. M. Brac. c. 25. Raban. c. 1. de paenit. Burch. lib. 2. c. 48. Iuo lib. 3. tit. 11. c. 18. panor. et par. 6. c. 149. decr.

Presby-

Presbyter excommunicatus a suo Episcopo, non suscipiatur ab alio.

TIT. LVII.

CAP. I.
PRESBYTER, aut diaconus ab Episcopo excommunicatus, non suscipiatur ab alio, nisi post mortem Episcopi. *Ap. 32. G. 33. L.*

CAP. II.
PRESBYTER, diaconus, clericus

excommunicatus, si confugit ad alium Episcopum, qui norit eum esse a suo Episcopo communionem priuatum, non liceat Episcopo; et communionem praebere. Si fecerit, coram Episcopis conuenientib. se defendat. *Sard. c. 13. G. 16. L. Aquisgr. c. 53. Capit. lib. 1. c. 1.*

Ne presbyter sine formata suscipiatur.

TIT. LVIII.

CAP. I.
PRESBYTERI, vel diaconi, qui de alio Episcopo ad aliam transfuerunt, vel quicumque clerici, sine commendaticia suo Episcopo litteris, non recipiantur. *Greg. vii. in conc. Roman. ann. incert. cap. 23.*

CAP. II.
NE quis sine licentia Episcopi clericus, nec Episcopus sine Metropolitano curiam adeat, praecipientes praecipimus, et prohibentes prohibemus; ne quis retineat humilissimi, et c. *Vrb. II. in syn. apud Melfiam cap. 9.*

CAP. III.
EPISCOPVS, presbyter, diaconus peregrinus sine commendaticia non suscipiatur; neque cum eis, nisi facta inquisitione de religione. Nam si male sentiat, non ad communionem, sed ad alias necessitates suscipiatur. *Ap. 33. G. 34. L.*

CAP. IV.
EPISCOPVS, presbyter, clericus sine voluntate, et litteris Episcoporum, qui in prouincia sunt, et maxime Metropolitanus ad Imperatorem non eat: sed et communionem, et dignitate priuetur, et c. *Antioch. c. 11. Aquisgr. 73. Capit. lib. 1. c. 10. Burch. lib. 2. c. 177. Iuo par. 6. c. 268. decr. Ansel. lib. 6. c. 115.*

CAP. V.
QUOD non oporteat sacerdotem, vel clericum sine litteris proficisci canonicis. *Laod. c. 41. Aquisgr. c. 52. Nec sine iussione Episcopi. Laod. c. 42. Burch. lib. 2. c. 45. Iuo par. 6. c. 146. decr.*

CAP. VI.
PRESBYTERO, aut diacono, vel clerico sine Antistitis sui epistolis ambulanti, communionem nullus impendat. *Agath. c. 52. Epau. 5. Aurel. III. c. 15. Vorm. 18. Burch. lib. 2. c. 44. Iuo par. 6. c. 145. decr.*

CAP. VII.
ILLVD a vestra pietate suppliciter flagitamus; vt monachi et presbyteri, nec non et clerici, qui postposita canonica auctoritate, passim Palatium adeunt, et vestris sacris auribus importunissimam molestiam inferunt, vestra auctoritate, et potestate deterreantur, ne hoc facere praesumant. *Paris. sub Ludou. & Loth. lib. 3. c. 14. Capit. lib. 5. c. 179.*

CAP. VIII.
SIMILITER est postulandum de presbyteris, qui hinc inde de diuersis parochiis veniunt, et in Palatio morantur; vt sine proprii Episcopi consensu ibi locum consistendi non habeant, nec recipiantur: quia fieri potest, vt intra parochiam metu perpetrati criminis, ne id palam iuxta canones sanctiones vlciscatur, palatinas aedes frequentent; aut certe, licet non sit ordinatus, ipse tamen absque litteris ordinatum se attestetur. *Aquisgr. II. sub Lud. par. 4. c. 22.*

CAP. IX.
PRESBYTERI, vel quilibet clerici in alterius parochiam sine formata non recipiantur, neque retineantur, nec etiam ministrare sinantur. criminati autem ab omnib. excludantur, et reiciantur a parochiis

T. LIX. DE FEMIN. quae presbyterae appellant. *427*
chiis, in quibus cupiunt immorari, vsquequo ad eum reuertantur Episcopum, a quo aufugisse noscuntur. *Melden. c. 50.*

CAP. X.
QVI cum senioribus suis de aliis prouinciis ad nostras parochias veniunt sine formata, ministrare non permittantur.

Melden. cap. 51. Burch. lib. 2. c. 144. Iuo par. 6. c. 217. decr.
CAP. XI.
QUIDAM Comites, et Vassi domestici presbyteros, et clericos nostros et c. absq. nostra licentia recipiunt et c. quod ne vltius fiat, omnimodis est inhibendum. *Tiinen. sub Ludouico II. c. 4.*

De feminis, quae presbyterae appellantur.

TIT. LIX.

CAP. I.
SI quis presbyteram duxerit in coniugium, anathema sit. *Greg. II. in syno. Roman. c. 1. Troflei. c. 8.*

CAP. II.
VT presbyteram et c. nullus sibi praesumat nefario coniugio copulare. *Zachar. in syn. Rom. c. 5.*

CAP. III.
NON oportet eas, quae dicuntur presbyterae, aut procathemenaef in Ecclesia ordinare. *Laod. II. G. 10. L.*

bytides, aut procathemenaef in Ecclesia ordinare. *Laod. II. G. 10. L.*

CAP. IV.
SI inuentus fuerit presbyter cum sua presbyterae et c. annum integrum excommunicatus habeatur, et c. *Turon. II. c. 20.*

CAP. V.
DE Presbytibus, et proteuifis. *Trul. cap. 46.*

De filiis presbyterorum.

TIT. LX.

CAP. I.
FILII Canonico. non possunt esse Canonici in eadem ecclesia, in qua sunt parentes. *Inno. III. in conc. gen. Later. c. 31.*

CAP. II.
FILIVS presbyteri et c. non ordinetur. *Greg. VII. in conc. Rom. incerto c. 19.*

CAP. III.
NE filii presbyterorum, diaconorum, vel subdiaconorum, Canonico. ad ordines, vel ad alios honores ecclesiasticos promoueantur, nisi monachus, vel regularis Canonico fuerit. *Vrb. II. in syn. Claram. c. 25.*

CAP. IV.
PRESBYTERORVM filios a sacri altaris ministeriis remouendos decernimus, nisi aut in coenobiis, aut in canonicis religiose fuerint conuersati. *Innoc. II. in synod. Roman. c. 15. Vrb. II. in synodo apud Melfiam c. 14. Iuo par. 6. c. 410. decr. & lib. 3. tit. 5. c. 10. panor. Caesar. lib. 8. cap. 54.*

CAP. V.
FILII presbyterorum, siue diaconorum, siue subdiaconorum, in sacerdotio, vel diaconatu, vel subdiaconatu nati, nullo modo vltius ad clericatum suscipiantur et c. Qui de talibus clerici nunc sunt, sacros ordines vltius non accipiant; sed in quocumque gradu nunc sunt, in eo tamen permaneat, vt vltra non promoueantur. *Bituricen. c. 8. apud Lemonicen. act. 2.*

CAP. VI.
STATVTVM est, vt Episcopi, quando fecerint ordines, vel clericos audiente populo excommunicent, vt nullus eis offerat ad clericatum filium presbyteri, neque diaconi, neque subdiaconi et c. *Bituric. c. 11. apud Lemou. act. 2.*

CAP. VII.
FILII presbyterorum, et ceteri ex formatione nati ad sacros gradus non promouentur, nisi aut monachi fiant, aut in congregatione canonica regulariter viuentes: Praelationes vero nullatenus habeant. *Pileau. c. 8. Tarrac. lib. 6. c. 83.*

De Archi-

25. q. 8. c. 27. si quis.

De consec. dist. 5. c. 36.

Dist. 32. c. 27. mulieres.

De fil. presbyter. c. 16. Grego. IX. et in 4. col. lect.

Dis. 56. c. 7.

† procathemenaef

De fil. presbyter. c. 11. Grego. IX. et in 4. col. lect.

De Archipresbyteris, et de eorum officio.

TIT. LXI.

CAP. I.

De offi. Archipr. c. vltim. Greg. IX. & in r. collect.

VT singulae plebes Archipresbyterum habeant. Propter assiduum erga populi Dei curam, singulis plebibus Archipresbyteros praeesse volumus. Qui non solum imperiti vulgi sollicitudinem gerant; verum etiam eorum presbyterorum, qui per minores titulos habitant, vitam iugis circumspicione custodiant; et qua vnusquisque industria diuinum opus exerceat, Episcopo suo renuntiant. nec obtendant Episcopus, non egere plebem Archipresbytero: quod si ipse eam gubernare valeat; quia etsi valde idoneus sit, decet tamen, vt partiatur onera sua. et sicut ipse matrici praeesit, ita presbyteri praesint plebibus. vt in nullo titubet ecclesiastica sollicitudo. cuncta tamen ad Episcopum referant; nec aliquid contra eius decretum ordinare praesumant. *Raueana. sub Ioanne IX. parte 2. c. 12. Ansel. lib. 5. c. 40. in Rom.*

CAP. II.

Dis. 60. c. 2. NVLLVS in Praepositum, nullus in Archipresbyterum, et c. nisi presbyter, vel diaconus ordinetur. *Callist. II. in conc. Rom. c. 2.*

CAP. III.

16. q. 7. c. 11. NVLLVS omnino Archidiaconus, aut Archipresbyter, et c. animarum curam, vel praebendas ecclesiae, sine iudicio, vel consensu Episcopi, alicui tribuat et c. Si quis vero contra haec facere, aut potestatem, quae ad Episcopum pertinet, sibi vindicare praesumpserit; ab ecclesiae liminibus arceatur. *Callist. II. in conc. Rom. c. 7.*

CAP. IV.

Distin. 88. c. 7. EPISCOPVS gubernationem viduarum, et pupillarum, ac peregrinorum non per se ipsum, sed per Archipresbyterum, aut per Archidiaconum agat. *Carth. IV. c. 17.*

CAP. V.

ARCHIPRESBYTER, dum diocesium tenet, de iis, quae emerit, aut ecclesiae nomine scripturam faciat, aut ab eius, quam tenet, ecclesiae ordinatione discedat. *Epau. c. 8.*

CAP. VI.

EPISCOPVS nec Abbatem, nec

Archipresbyterum, sine omnium suorum compresbyterorum, et Abbatum consilio, de loco suo praesumat eicere, et c. nisi factis concilio tam Abbatum, quam presbyterorum suorum, quem autem negligentia eicit, cum omnium presbyterorum consilio refutetur. *Turon. II. c. 7.*

CAP. VII.

ARCHIPRESBYTERI vicarij, et diaconi, et subdiaconi, non quidem omnes, sed plures in hac suspitione tenentur a populo, quod cum coniugibus suis maneat, et c. Quotienscumque Archipresbyter seu in vico manserit, seu ad villam suam ambulauerit, vnus lectorum canonicorum, suorum, aut clericorum cum illo ambulet et c. Si inuentus fuerit presbyter cum sua presbytera et c. annum integrum excommunicatus habeatur et c. Illi vero Archipresbyteri, qui talem cautelam super iuniores suos habere noluerint, et non eos habuerint studio distringendi, ab Episcopo suo in ciuitate retrudantur in caella etc. *Turo. II. c. 20.*

CAP. VIII.

PLACVIT, vt de rebus ecclesiasticis tres aequae fiant portiones, id est, vna Episcopi, alia clericorum, tertia in reparatione, vel in luminarijs ecclesiae; de qua parte siue Archipresbyter, siue Archidiaconus illam administrans, Episcopo faciat rationem. *Bracca. 2. 5.*

CAP. IX.

SI quis ex saecularibus institutionem, aut commonitionem Archipresbyteri sui contumacia faciente audire distulerit; tam diu a luminibus sanctae ecclesiae habeatur extraneus, quam diu tam salubrem institutionem adimplere (non) studuerit, insuper et multam, quam Rex praecipio suo instituit, sustineat. *Antifio. 44.*

CAP. X.

STATVIMVS, vt singuli nostrum in cathedralibus ecclesijs Archipresbyterem, Archidiaconem, et Primicerium habere debeamus. *Emerit. c. 10.*

CAP. XI.

REMOVENDA est quorundam laicorum procacitas, qui hoc solo obtentu, quod

T. LXII. DE Decan. T. LXIII. DE Capitul. et c. 429

quod ad electionis consortium admittuntur, Archipresbyteris suis dominari praesumunt; et quos tamquam patres venerari debuerunt, velut subditos contemnunt. Hi igitur intra proprii iuris terminos sunt redigendi; et si extraordinariam dominationem in ecclesijs exercere praesumpserint, Regia sunt disciplina coercendi et c. *Ticin. sub Ludou. II. c. 5.*

CAP. XII.

NEMO Episcopatum etc. Archipresbyteratum, praebendam, vel alios eccle-

siasticos honores, vel in duabus ecclesijs praelationes exerceat, nisi in vna tantum. et neutrum horum quisquam per pecuniam adquirat. Et quicumque tali modo iam adquisisse comprobatur, omni remota occasione deponatur. *Pictau. c. 2.*

CAP. XIII.

QVI Archipresbyteratus tenent, presbyteri fiant, aut honores amittant. Quod si aliqua iusta causa prohibente presbyteri esse non potuerint, praelationes amittant. *Pictau. c. 7. Tarrac. lib. 6. c. 83.*

De aetate, et qual. ordinand. c. 1. Grego. IX. & in r. collect.

De Decanis.

TIT. LXII.

CAP. I.

De elect. c. 7. Greg. IX. & c. 16. e. 1. in r. collectione.

INFERIORA ministeria, vt puta Decanatus, Archidiaconatus, et alia, quae animarum curam habent annexam, nullus omnino suscipiat; sed nec parochialium ecclesiarum regimen, nisi qui iam vigesimum quintum aetatis annum attigerit, et qui scientia, et moribus existat commendandus. Cum autem assumptus fuerit, si Archidiaconus in diaconem, et Decani, et reliqui admoniti, non fuerint praefixo a canonibus tempore in presbyteros ordinati; et ab illo remoueantur officio, et alii conferatur, qui, et velit, et possit conuenienter illud implere, et c. *Alex. III. in concil. Lateran. cap. 3.*

CAP. II.

De censib. c. 6. Greg. IX. & in r. collect.

DECANI (cum visitant) duobus equis existant contenti et c. Archidiaconi, siue Decani nullas exactiones, vel talias in presbyteros, seu clericos exercere praesumant. *Lateran. sub Alex. III. c. 4.*

CAP. III.

Ne Praelati vices suas et c. cap. 1. Grego. IX. et in r. collect.

QVONIAM quidam in quibusdam partibus sub pretio statuuntur, qui Decani vocantur, et pro certa pecuniae quantitate Episcopalem iurisdictionem exercent;

praesenti decreto statuimus; vt qui de cetero id praesumpserit, officio suo priuetur, et Episcopus conferendi hoc officium potestatem amittat. *Lateran. sub Alex. III. c. 15.*

CAP. IV.

NVLLVS fiat Decanus in Ecclesia, nisi presbyter. *Vrb. II. in concil. Claramont. c. 3.*

CAP. V.

NVLLVS in Decanum, nisi presbyter, vel diaconus ordinetur. *Callist. II. in concil. Rom. c. 2.*

CAP. VI.

NVLLVS omnino Archidiaconus, aut Archipresbyter, siue Praepositus, vel Decanus animarum, curam, vel praebendas ecclesiae sine iudicio, vel consensu Episcopi alicui tribuat. *Callist. II. in conc. Rom. cap. 7.*

CAP. VII.

NVLLVS in Archidiaconum, vel Decanum, nisi diaconus, vel presbyter ordinetur et c. *Inno. II. in syn. Rom. c. 8. Remen. sub Eugen. III. c. 9. & in edit. c. 6. 110 post panor.*

CAP. VIII.

DECANI, qui presbyteri non sunt, presbyteri fiant, aut praelationes amittant et c. Quod si aliqua iusta prohibente presbyteri esse non potuerint, praelationes amittant. *Pictau. c. 7.*

De aetate, et qual. ordinand. c. 1. Grego. IX. & in r. collect.

De Capitulis, et collegiis, et Canonicis ecclesiarum cathedralium.

TIT. LXIII.

PP CAP.

CAP. I.

De elect. c. 7. in si. Grego. 1. x. c. 6. eo. tit. in 1. collect.

EPISCOPVS, si cui fecerit, aut fieri consenserit contra hoc (loquitur de forma praescripta collationi quorundam beneficiorum) in conferendis praedictis potestatem suam amittat: et per Capitulum, aut per Metropolitanum, si Capitulum concordare nequiverit, ordinetur. *Alex. III. in conc. Later. c. 3. in fin.*

CAP. II.

De concef. praeb. c. 2. et in 1. collect.

(SI) Episcopus, ubi ad eum spectauerit, (ultra sex menses) conferre distulerit (praebendas vacantes) per Capitulum ordinetur. Quod si ad Capitulum electio pertinuerit, et intra praedictum terminum hoc non fecerit; Episcopus hoc secundum Deum, cum virorum religiosorum consilio exequatur. Aut si omnes forte neglexerint; Metropolitanus de ipsis secundum Deum absque illorum contradictione disponat. *Alex. III. in concil. Lat. c. 8.*

CAP. III.

De his, qui fiunt a maior. part. Ca. pit. c. 1. Grego. 1. x. et in 1. collect.

CVM in cunctis ecclesiis, quod pluribus et senioribus fratribus visum fuerit, in cunctanter debeat obseruari: graue nimis, et reprehensione est dignum, quod quorundam ecclesiar. pauci quandoque non tam de ratione, quam de propria voluntate ordinationem multoties impediunt, et ordinationem ecclesiasticam procedere non permittunt. Quo circa praesenti decreto statuimus; vt nisi a paucioribus, et inferioribus aliquid rationabile fuerit ostensum, appellatione remota, semper praeualeat, et suum consequatur effectum, quod a maioris, vel sanioris parte concilii fuerit constitutum. Nec nostram constitutionem impediatur, si forte aliquis ad conseruandam ecclesiae suae consuetudinem, iuramento se dicat astrictum et c. Si aliquis huiusmodi consuetudines, quae ratione iuuantur, et sacris congruunt institutis, irritare praesumpserit; donec congruam egerit paenitentiam, a Domini corporis perceptione fiat alienus. *Alexand. III. in concil. Lateran. cap. 16.*

CAP. IV.

De off. iud. ordin. c. 3. Grego. 1. x. et c. 1. eo. tit. in 4. collect.

EXCESSVS Canonorum ecclesiae cathedralis, qui consueuerunt corrigi per Capitulum, per ipsum in ipsis ecclesiis, quae talem haecenus consuetudinem ha-

buerunt, ad commonitionem, et iussionem Episcopi corrigantur infra terminum competentem ab Episcopo praefigendum. Alioquin ex tunc Episcopus corrigat et c. Sed et alios eorum excessus corrigere non omittat et c. Ceterum si Canonici, absque manifesta, et rationabili causa, maxime in contemptum Episcopi cessauerint a diuinis, Episcopus celebret in eadem ecclesia, et c. *Innoc. III. in conc. gen. Lat. c. 7.*

CAP. V.

NON solum in qualibet cathedrali ecclesia, sed etiam in aliis et c. constituitur magister idoneus a Praelato cum Capitulo, seu maiori, ac saniori parte Capituli eligendus, qui clericos ecclesiarum ipsarum, et aliarum clericos instruat, et c. A signetur autem cuilibet magistrorum a Capitulo vnus praebendae prouentus, et a Metropolitanano tantundem et c. *Innoc. III. in concil. gen. Later. c. 11.*

CAP. VI.

STATVIMVS, vt ultra tres menses cathedralis, vel regularis ecclesiae Praelato non vacet, infra quos iusto impedimento cessante, si electio celebrata non fuerit, qui eligere debuerant, eligendi potestate careant ea vice, et ipsa eligendi potestas ad eum, qui proxime praesse dinoscitur, deuoluatur. Is vero, ad quem deuoluta fuerit potestas, non differat ultra tres menses cum Capituli sui consilio, et aliorum virorum prudentium, viduatam ecclesiam de persona idonea et c. canonice ordinare et c. *Inno. III. in conc. gen. Lat. c. 23.*

CAP. VII.

STATVIMVS, vt cum electio fuerit celebranda, praesentibus omnibus, qui debent, et volunt, et possunt commode interesse, assumantur tres de collegio fide digni, qui secreto, et singulatim voces cunctorum diligenter exquirant; et in scriptis redacta mox publicent in communi, nullo prorsus appellationis obstaculo interiecto; vt is collatione adhibita eligatur, in quem omnes, vel maior, et sanior pars consentit, et c. Qui vero contra praedictas formas eligere attemptauerint, eligendi ea vice potestate priuentur. Illud penitus interdiximus, ne quis in electionis negotio procuratorem constituat, nisi sit

absens

absens in eo loco, de quo debeat aduocari, iustoque impedimento detentus et c. et tunc, si voluerit, vni committat de ipso

collegio vicem suam. Electiones quoque clandestinas reprobamus, et c. *Inno. III. in conc. gen. Later. c. 24.*

De presbyteris Cardinalibus, et de titulis

presbyterorum vrbis Romanae.

TIT. LXIV.

CAP. I.

tertio

ANNO Dominicae Incarnationis MCLXIII. Indictione x. anno quarto sui Pontificatus, in octauis Pentecostes, iv. Kal. Iunii, saepe dictus Alexander Papa (tertius) in ecclesia sancti Mauricii Turonis concilium celebrauit: in quo interfuerunt Cardinales numero xvii. Episcopi cxxiv. Abbates cd xiv. et c. Ex actis Turon. concilii sub Alexand. III.

cd xii.

CAP. II.

STATVIMVS; vt si forte, inimico homine superfeminante zizania, inter Cardinales de substituendo Pontifice non potuerit concordia plena esse et c. ille Romanus Pontifex habeatur, qui a duabus partibus fuerit electus, et receptus, et c. *Alexand. III. in concil. Lateran. cap. 1.*

De elect. c. 6. Grego. 1. x. c. 16. eo. tit. in 1. collect.

CAP. III.

STATVIMVS, quod Archiepiscopi parochias visitantes et c. l. euectionis numerum non excedant, Cardinales vero xx. vel xxv. non excedant. Episcopi xx. vel xxx. et c. *Alex. III. in d. conc. Later. c. 4.*

De cens. c. 6. Grego. 1. x. et in 1. collect.

CAP. IV.

NOS, et fratres nostri sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales plenarie decimam perfoluemus (in subsidium terrae sanctae) et c. *Inno. III. in concil. gen. Later. c. vlt. in med.*

2. q. 4. Prae sul. c. 2.

lxiv.

Cardi-

nalis

xxxvii.

CAP. V.

PRESBYTER Cardinalis, nisi xliv. testibus non damnabitur. Diaconus autem Cardinarius constitutus vrbis Romae, nisi in xxvi. et c. *Siluest. in epilo. Rom. syn. Idem c. 3. syn. Rom. cc xxiv. Episc. Hadr. c. 68. ad Episc. Mediom. Magun. sub Arnul. c. 12. Capit. lib. 1. c. 139. Iuo lib. 4. tit. 8. c. 7. panor. et part. 6. c. 334. decr. Deusd. c. 3.*

CAP. VI.

SVBSCRIPSERVNT presbyteri numero lxxvii. Coelius Laurentius Archiepresbyter tit. sanctae Praxedis his sub-

scripti et c. Asterius presbyter tituli sancti Pudentis. Andreas presbyter tit. sancti Matthaei et c. In subscriptionibus synodi Romanae primae sub Symmacho.

CAP. VII.

SVBSCRIPTIO presbyterorum. Laurentius presbyter tituli sancti Siluestri subscripsit. Ioannes presbyter sancti Vitalis. Speciosus presbyter sancti Clementis et c. In subscriptionibus synodi Romanae sub Gregorio lib. 4. c. 88. regist.

CAP. VIII.

SVBSCRIPTIO presbyterorum. Sifinnius humilis presbyter sanctae Romanae ecclesiae, tituli sancti Laurentii, qui appellatur Lucinae, huic constituto a nobis promulgato subscripsit. Ioannes presbyter S. Ro. ec. tituli S. Sixti subscripsit. Sifinnius presb. S. Ro. ec. tituli S. Caeciliae subscripsit et c. In subscriptionibus synodi Romanae sub Grego. II. exstat etiam in extremo registro Grego. I.

CAP. IX.

ANASTASIVS presbyter cardinis nostri, quem nos in titulo beati Marcelli martyris, atque Pontificis ordinauimus, contra statuta Patrum, propriam ecclesiam deferens et c. in alienis degit, et c. Et postea. Anastasium iam nuper excommunicatum presbyterum tituli sancti Marcelli et c. a sacerdotali ministerio modis omnibus remouemus, et c. Et in fine. Subscriptio presbyterorum. Romanus Archiepresbyter tituli sanctae Pudentianae. Sergius presbyter tituli sancti Clementis. Leo S. Caeciliae et c. Romana synod. sub Leone quarto.

CAP. X.

GEORGIVS Archiepresbyter sanctae Romanae Ecclesiae, tituli sancti Laurentii, qui appellatur Lucinae, his sententiis et c. manu propria subscripsit. Romanus presbyter S. Rom. Ecclesiae tituli S. Ioannis, et Pauli similiter subscripsit. Ma-

pp ij ro pres-

ro presbyter S. R. E. tituli S. Cyriaci, similiter subscripti et c. Rom. syn. sub Hadr. II. relata in IX. syn. gen. actio. 7.

CAP. XI.

SERGIVM, Benedictum, atque Marinum dudum presbyteros sanctae Romanae Ecclesiae, seu Leonem, Paschalem, et Ioannem dudum diaconos sanctae sedis Apostolicae, iuste, et canonice damnatos, si aliquis et c. inter ecclesiasticos viros habuerit et c. sciat se fore anathemate percussum et c. Ioan. IX. in concil. Rauen. c. 8.

CAP. XII.

ELECTIO Romani Pontificis in potestate Cardinalium * Episcoporum * sit: ita ut [si quis Apostolicae sedis, sine praemissa concordia, et canonica electione eorum, ac deinde sequentium ordinum et c. consensu, inthronizatur; non Papa, vel Apostolicus, sed Apostaticus habeatur. Nicol. II. in syn. Rom. c. XIII. Episc. c. 1. Ansel. lib. 6. c. 12. in addit. Caesar. lib. 3. c. 9.

CAP. XIII.

AVCTORITATE Apostolica decernimus, quod in aliis conuentibus nostris decreuimus; ut [si quis pecunia, vel gratia et c. sine concordia, et canonica electione, ac benedictione Cardinalium * Episcoporum *, ac deinde sequentium ordinum religiosorum clericorum fuerit Apostolicae sedis inthronizatus non Papa, vel Apostolicus, sed apostaticus habeatur. Liceatque Cardinalibus * Episcopis * cum religiosis clericis, et laicis inuasorem et c. a sede Apostolica repellere et c. Nicol. II. in d. syn. Rom. c. vlt. Iuo par. 5. c. 80. decr. Ansel. lib. 6. c. 13. Caesar. lib. 3. c. 10.

CAP. XIV.

GVIBERTVS contra canonum, et Romanor. Pontificum iura, nullo Cardinalium (et) Episcoporum praecedente iudicio, nullo Romani cleri approbante suffragio et c. perditionis caput effectus est, et c. Sed cum Gregorius et c. ad aeternam requiem euolasset; vnanimi concordia Episcopi, et Cardinales; prouincialesque Antistites, vna cum Romano clero, et populo, paruitatem nostram et c. Apostolicae sedis praefecerunt et c. Ricardus Massiliensis Abbas Romae nostram electionem cum Cardinalibus, et Episcopis ege-

rat et c. Victor III. in synodo Beneuen.

CAP. XV.

PONTIFEX narravit omnibus qualiter ab Henrico Teutonicor. Rege cum Episcopis quibusdam, et Cardinalibus tam presbyteris, quam diaconibus et c. captus fuerit, atque coactus et c. et iuramenta per Episcopos, seu Cardinales fieri praecerit, et c. Et in fine. Archiepiscopi vero, et Episcopi quoque presbyteri Cardinales, qui interfuerunt ipsi concilio, hi sunt et c. Presbyteri Cardinales. B. Cardinalis tit. S. Marci. R. Card. tit. S. Clementis. R. Card. tit. S. Priscae et c. Lateran. syn. sub Pasch. II.

CAP. XVI.

DE ecclesiis parochitanis et c. sequaris, quod nos in Romana Ecclesia nuper egisse cognoscitur. [Ecclesias singulas singulis presbyteris dedimus; parochias, et coemeteria eis diuisimus et c. Dionys. ep. 2. post. prin. Burch. lib. 3. c. 43. Iuo lib. 2. tit. 4. c. 16. panor. & par. 3. c. 47. decr. Ansel. lib. 7. c. 112. & lib. 5. c. 81. in Rom.

CAP. XVII.

AD omnem causam pie, et fideliter exequendam, fratres nostros Iulianum Episcopum, et Renatum presbyterum tituli sancti Clementis, sed et filium meum Hilarium diaconum vice nostra direximus, et c. Leo ep. 10. olim 5. ad Flavian. Constantinopolitan. Episcop. in fine.

CAP. XVIII.

IOANNES Episcopus seruus seruorum Dei, dilectis filiis Cardinalibus, et clericis ecclesiae Apostolorum, perpetuo in Christi seruitio manentibus. Quoniam primitiuam Ecclesiam post incarnationem et ascensionem Christi duodecim Apostoli praedicatione nempe illustrauerunt et c. Placuit mihi Ioanni vrbis Romae humillimo Pontifici, ecclesiam duodecim Apostolorum consummare, quam Pelagius Papa bonae memoriae praecessor meus ante Palatium Constantii initiauerat et c. Hanc etiam in natali (sanctorum) Apostolor. Philippi, et Iacobi, quod est Kal. Maii, ad honorem omnium Apostolor. decenter dedicatam, titulum Cardinalem illam constituimus: nec non et parochiam, sicut ceteri tituli vrbis habent et c. Ioan. III. in priuil. eius tit.

CAP.

CAP. XIX.

PERVENIT ad nos, quod Populonenis ecclesia ita sit sacerdotis officio destituta; ut nec paenitentia decedentibus ibidem, nec baptisma possit praestari infantibus et c. Memoratae ecclesiae visitator accedat; ut vnum Cardinalem illic presbyterum, et duos debeas diaconos ordinare. In parochiis vero praefatae ecclesiae tres similiter presbyteros et c. Greg. lib. 1. reg. ep. 15. Balbino Episcopo Rossellano.

CAP. XX.

QVORVNDAM ad nos relatione peruenit, Cosmam, qui ex monacho monasterii sanctae Luciae, a decessore vestro Maximiano, in ecclesia Syracusana factus (est) subdiaconus, atque a vobis postea in possessione, quae Iuliana dicitur, presbyter est ordinatus, et c. magnae benignitatis est, si eum in ecclesia, vbi subdiaconi est functus officio, sanctitas vestra reducere, atque illic presbyterum voluerit constituuere Cardinalem, et c. Idem Greg. lib. 11. ep. 32. c. 34. ad Ioan. Episc. indict. 6. Ioan. Diaco. lib. 3. c. 10. vitae B. Greg.

CAP. XXI.

DENIQUE ecclesiae CP. hortamur statum; ut tales alere omni religione eruditos studeat viros, qui ad honorem Cardinis ipsius sanctae ecclesiae, suis Praefulibus mortuis, vel quolibet casu amodo discedentibus, valeant subrogari. Quod non solum in tanto Patriarchatu obseruari omnino debet; verum etiam in singulis quibusque ciuitatibus, ex consuetudine canonica, magna cum cautela seruetur. Nicol. in epist. ad Michael. Imp. incip. Serenissimi Imperii. in fine. lecta in IX. syn. CP. sub Hadr. II. actio. 4.

CAP. XXII.

HIS igitur vestrae Serenitatis auribus intimatis, sciat et c. missos sibi a Praefulatu nostro, Deo auctore, destinatos, Donatum videlicet reuerentiss. et sanctiss. sanctae ecclesiae Ostiensis Episcopum, et religiosos, ac venerabiles sanctae Romanae Ecclesiae Leonem, tituli sancti Christi martyris Laurentii, qui appellatur Damasi, presbyterum, atque Marinum Apostolicae nostrae sedis diaconem et c. Nicol. in epist. ad eund. Michael. Imp. incip. Quanto maiora. prope finem, & in epist. ad Bardam

presbyterum f.

Caesar. incipient. Postquam Dei. in medio.

CAP. XXIII.

POST mortem Photii fratris nostri, nullus ex dignitate mundana ad Pontificalem honorem ascendat; sed ex presbyteris Cardinalibus eiusdem ecclesiae, vel ex diaconibus, aut ex aliis sacerdotibus, qui sub ecclesia CP. consistunt. Ioan. IX. in epist. ad Basil. Imp. lecta in synod. IX. siue IX. CP. actio. 2. Iuo in praef. panor. et decr. & post epist. 97. Hildeber. Cenoman. siue Turonens. in excerptio.

CAP. XXIV.

SICVT cardo immobilis permanens ducit, et reducit ostium: sic Petrus, et sui successores liberum de omni Ecclesia habent iudicium; cum nemo debeat eorum dimouere statum: quia summa sedes a nemine iudicatur. Vnde clerici eius Cardinales dicuntur, cardini utique illi, quo cetera mouentur, vicinius adhaerentes. Leo IX. ad Mich. CP. Episcopum c. 32.

CAP. XXV.

ANNO MLXXIII. indictione, et luna XI. (die) X. Kal. Maii, feria secunda, die sepulturae D. Alexandri bo. me. secundi et c. in basilica B. Petri ad vincula, nos sanctae Romanae Ecclesiae catholicae, et Apostolicae Cardinales, clerici, acolythi, subdiaconi, diaconi, presbyteri, praesentibus venerabilibus Episcopis, et Abbatibus et c. eligimus nobis in pastorem, et summum Pontificem virum religiosum et c. pro vitae merito in Archidiaconatus honorem usque hodie sublimatum, Hildebrandum Archidiaconum et c. et dici Gregorium Papam, volumus, et approbamus et c. Initio registri Greg. VII.

CAP. XXVI.

CLETVS ex praeepto B. Petri xxv. presbyteros ordinauit in vrbe Roma. Damas. in Cleto.

CAP. XXVII.

EVARISTVS titulos in vrbe Roma diuisit presbyteris. Damas. in Euar.

CAP. XXVIII.

DIONYSIVS presbyteris ecclesias diuisit, et coemeteria, parochiasque, et dioeceses constituit. Damas. in Dionys.

CAP. XXIX.

MARCELLVS xxv. titulos in vrbe Roma constituit, quasi dioeceses, propter pp iij baptif-

baptifmum, et paenitentiam multorum, qui conuertebantur ex paganis, et propter sepulturas martyrum. Hic ordinauit xxv. presbyteros in vrbe Roma et c. Lucina vidua suscepit beatum virum, quae et domum suam nomine tituli beati Marcelli dedicauit. *Dama. in Marcello.*

CAP. XXX.

SILVESTER fecit in vrbe Roma ecclesiam in praedio Equitii presbyteri sui iuxta thermas Domitianas, quem titulum Romanum constituit, qui vsque hodie appellatur, titulus Equitii, et c. Et post alia. Eisd. temporibus constituit B. Siluester in vrbe Roma titulum suum in regione tertia, iuxta thermas Domitianas, quae cognominantur Traianae, titulum scilicet Siluestri et c. Obtulit et omnia necessaria titulo Equitii. *Dama. in Siluest.*

CAP. XXXI.

DAMASVS constituit titulum in vrbe Roma basilicam, quam ipse construxerat (iuxta theatrum S. Laurentii) et c. *Ex Pontific.*

CAP. XXXII.

INNOCENTIUS dedicauit basilicam sanctor. Geruasii, et Protasii, ex deuotione testamenti cuiusd. illustris feminae Vestinae et c. In quo loco ex delegatione eiusd. Vestinae titulum Romanum constituit et c. Et postea. Et ex dispositione Vestinae, tituli supradicti presbyteris est concessa potestas. *Ex Pontif.*

CAP. XXXIII.

LEO renouauit post cladem Vandalicam omnia ministeria sacra argentea per omnes titulos de conflatis hydriis sex et c. *Ex Pontif.*

CAP. XXXIV.

HILARIUS fecit scyphos per titulos xxv. pensantes libras x. etc. *Ex Pontif.*

CAP. XXXV.

FELIX (III.) natione Romanus ex Patre Felice presbytero de titulo Fasciolae sedit annos IIX. et c. *Ex Pontif.*

CAP. XXXVI.

SI quando necessitas ordinandi sacerdotis obrepfit; neque Cardinales ecclesiae suae, neque monachos monasterii sui pe-

nitus excusauit, et c. Ex presbyteris Cardinalibus. ecclesiae suae consecrauit Episcopos, Bonifacium Regii, Habentium Perusii, et Donum Messanae Siciliae. *Ioan. Diacono. lib. 3. c. 7. vitae B. Gregorii.*

CAP. XXXVII.

CVMQVE Gregorius percepta occasione suae ecclesiae Cardinales, si tamen consentirent, satis voluntarie proueheret: neminem et c. violenter promouere certabat. *Ioan. Diacono. d. lib. 3. c. 8.*

CAP. XXXVIII.

ITEM Cardinales violenter in parochiis forensibus ordinatos, in pristinum cardinem Gregorius reuocabat. Quapropter Ioanni Episcopo Syracusano scribens ait: [Quorundam ad nos et c. vt lib. 11. *Distin. 74. reg. epist. 32. c. 34. Ioan. Diacono. d. lib. 3. c. 6. cap. 10.*

CAP. XXXIX.

EGO N. S. R. E. diaconus, vel presbyter, aut Episcopus Cardinalis electus, vt fiam per Dei gratiam huius sanctae Apostolicae sedis humilis minister, profiteor tibi B. Petre et c. Si qua vero emerferunt contra canonicam disciplinam, filiorum meor. S. R. E. Cardinalium, cum quorum consilio, consensu, directione, et rememoratione ministerium meum geram, et peragam; consilio emendare (*curabo.*) *Professio Rom. Pontif. ex libro Diurno.*

CAP. XL.

HORA diei prima ante solis ortum, eiiciantur omnes ab ecclesia, obseratisque foribus cunctis, ad vnamianuam, per quam sacerdotes ingredi oportet, ostiarii stabunt; et conuenientes sacerdotes pariter cum Episcopo, introibunt, et secundum ordinis sui tempus residebunt. Post hos ingrediantur et diaconi et c. Deinde forenses ingrediantur presbyteri et c. *Forma, siue ordo synodi Episcopalis apud Iuon. par. 4. c. 246. decr.*

CAP. XLI.

QVIBVS taliter narratis, perscrutandi, et inquirendi sunt Cardinales sacerdotes, et Leuitae, nec non et reliqui, videlicet, de credulitate Trinitatis et c. *Ibid. Iuo d. par. 4. c. 250. decr.*

435

LIBER SEPTIMVS

DE DIACONIS ET HYPODIACONIS ET DIACONISSIS.

De institutione diaconorum, et de variis eorum muneribus. TIT. I.

CAP. I.

In diebus illis crescente numero discipulorum factum est murmur Graecorum aduersus Hebraeos; eo quod despicerentur in ministerio cotidiano viduae eorum. Conuocantes autem Duodecim multitudinem discipulorum, dixerunt: Non est aequum nos derelinquere verbum Dei, et ministrare mensis. Considerate ergo fratres, viros ex vobis boni testimonii septem, plenos Spiritu sancto, et sapientia, quos constituamus super hoc opus: nos vero orationi, et ministerio verbi instantes erimus. Et placuit sermo coram omni multitudine: et elegerunt Stephanum virum plenum fide, et Spiritu sancto, et Philippum, et Prochorum, et Nicanorem, et Timonem, et Parmenam, et Nicolaum aduenam Antiochenum. Hos statuerunt ante conspectum Apostolorum, et orantes imposuerunt eis manus. Act. c. 6. Trul. i. 6. Aquisgr. cap. 7.

CAP. II.

QUIDAM ad sacri altaris ministerium cantores eliguntur, et in diaconatus ordine constituti, modulationi vocis inseruiunt, quos ad praedicationis officium, elemosynarumque studium vacare congruebat. Vnde fit plerumque, ut ad sacrum ministerium, dum blanda vox quaeritur, quaeri congrua vita negligatur; et cantor minister Domini moribus stimulet, cum populum vocibus delectet. Qua in re praesenti decreto constituo; ut in sede hac sacri altaris ministri cantare non debeant, solumque lectionis Evangelicae officium inter missarum sollempnia exsoluant et c. Si quis au-

tem contra hoc decretum meum venire temptauerit, anathema sit. Gregor. in syn. Rom. in dicit. i. 3. c. 1. Et lib. 4. c. 88. regist. luo par. 2. c. 79. decr. Ansel. lib. 7. cap. 65. Tarrac. lib. 4. t. 22.

CAP. III.

PER presbyteros, et diaconos bona ecclesiae, ubi opus est, de voluntate Episcopi distribuuntur. Ap. 41. Ansel. lib. 6. c. 160. Caesar. lib. 7. c. 56.

CAP. IV.

DIACONI ecclesiae, tanquam oculi sint Episcopi, oberrantes, et circumlustrantes cum verecundia actus totius ecclesiae; et perscrutantes diligentius, si quem videant vicinum fieri praecipitio, et proximam esse peccato; ut referant Episcopo, et ab eo reuocentur, ne corrumpantur: negligentiores et c. ipsi commoneant, et hortentur, et c. Eos, qui aegrotant, solliciti perquirant, et plebi indicent, ut visitent eos, et necessaria praebeant eis, cum conscientia eius, qui praest, vel etiam clam. De peregrinis similiter refouendis Episcopo suggerant; et cetera his similia, quae ad cultum ecclesiae, et disciplinam eius pertinent, diaconis curae sit. Clem. epist. 1. ante med. Vide Clemen. lib. 2. c. 48. consti. Apost. Ansel. lib. 7. c. 63. Caesar. lib. 4. c. 94.

CAP. V.

MONITA vitae a presbyteris inquirere oportet; a diaconibus vero ordinem disciplinae. Clem. epist. 3. post prin. Ansel. lib. 7. c. 76.

CAP. VI.

DIACONI, qui quasi oculi videntur esse Episcopi, in vnaquaque ciuitate, iuxta Apostolorum constituta, septem debent esse; qui custodiant Episcopum praedicantem, ne aut ipse ab insidiatoribus, quoquo modo infestetur, aut laedatur a suis, aut verba diuina detrahendo, aut insidians-

† Timotheum

Dis. 92. c. 2. in sancta.

12. q. 1. c. 24. praecipuus. Dis. 93. c. 56.

Dist. 15. au dire. c. 2. Distin. 93. c. 11.

436 DE DIACON. et hypodiac. et diaconis. L. VII.

do pollutantur, vel despiciantur. sed veritas spirituali redoleat feruore; et pax praedicata labiis, animi cum voluntate concordet. *Euar. ep. 1. in prin. Ansel. lib. 7. c. 64. Tarrac. lib. 3. c. 50.*

CAP. VII.

SEPTEM diaconos in vrbe Roma per septem regiones ciuitatis, sicut a Patribus accepimus, habemus: qui per singulas hebdomadas, et dominicos dies, atque festiuitatum sollempnia, cum subdiaconibus, et acolythis, ac sequentium ordinum ministris, iniuncta sibi obseruant ministeria: et parati omni hora sint ad diuinum officium; et quidquid eis iniungitur, peragendum. Similiter et vobis, prout opportunum fuerit, per singulas ciuitates est faciendum; vt diuinum absque vlla mora; et negligentia studiose, ac sollempniter agatur officium. *Fabian. epist. 1. in princip.*

CAP. IIX.

Dist. 93. c. 32. diaconi. SEPTEM diaconos ex canone esse oportet, etsi magna vrbs sit, quod ex libro actuum constat. *Neocaes. c. vlt. Trull. 16. Aquisgr. 64. Burch. lib. 2. c. 219. & 220. Iuo par. 6. c. 294. & 295. decr.*

CAP. IX.

VT per diaconum suum Episcopi, non per se, in comitatum Caesaris eant et c. *Sardic. 8. 9. G. 9. L.*

CAP. X.

PER diaconum ei victus ministratur, qui pro catholica fide et c. tribulationes patitur: et omni honore est a sacerdotibus honorandus. *Cartha. 14. cap. 43.*

CAP. XI.

SI presbyter aliqua infirmitate prohibente, per se ipsum non potuerit praedicare, sanctorum Patrum homiliae a diaconibus recitentur. si enim digni sint diaconi, quae Christus in Euangelio locutus est, legere: quare indigni iudicentur, sanctorum Patrum expositiones publice recitare? *V4 sen. 11. c. 2.*

CAP. XII.

PRESBYTERI, et diaconi alternant septimanas in dioecesis ecclesiis. sed omnis clerus die sabbati ad vesperam sit paratus; quo facilius die dominico sollempnitas cum omnium praesentia celebretur. *Tarrac. 7.*

CAP. XIII.

POST (presbyteros) ingrediantur diacones probabiles (ad concilium) quos ordo poposcerit interesse. Et corona facta de se-

dibus Episcoporum, presbyteri a tergo eorum resideant, diaconi in conspectu eorum stent et c. Omnibus in suis locis in silentio confidentibus, diaconus alba indutus, codicem canonum in medio proferens, capitula de conciliis agendis pronuntiet. *Toletan. 14. cap. 3.*

CAP. XIV.

IN Neocaesariensi synodo septem diaconi tantum in ecclesia esse iubentur, vt in actibus Apostolorum. Sed in actibus illi septem diaconi non ad sacra mysteria, sed ad mensas esse ordinati videbantur: vt ex verbis apparet et c. Non conuenit, vt verbo Dei relicto mensis seruiamus et c. et ex interpretatione Ioan. Chrysostomi, qui ait, tunc nullos Episcopos, presbyteros, diaconos appellatos fuisse. Itaque diaconi septem ad rerum gubernationem, et pauperum necessarios vsus ordinati sunt ad nostram disciplinam. *Trull. 16. Vide Neoc. 15. G. 14. L.*

CAP. XV.

PRESBYTERI, et diacones in omnibus bonorum operum exhibitionibus sui Episcopi vestigia sectentur, et in bonorum probitate, quae Episcopo sunt obseruanda, eadem et sibi obseruanda esse cognoscant. *Turon. sub Carol. cap. 9.*

CAP. XVI.

LECTVM est Euangelium, vt diaconi etiam instruerentur, qualiter Christo, cuius funguntur officio, condigne valerent ministrare. *Rem. cap. 5.*

CAP. XVII.

DIACONOR. ordo a tribu Leui accepit exordium et c. a xxv. annis, et supra in tabernaculo seruire ipsis mandatum est; quam regulam sancti Patres et in nouo testamento constituerunt. In Euangelio enim primordia eorum, et in actibus Apostolorum ita leguntur. Conuocantes autem duodecim Apostoli multitudinem discipulorum, dixerunt: Non est aequum nos relinquere verbum Dei, et ministrare mensis et c. considerate ex vobis viros boni testimonii septem, plenos spiritu sapientiae, quos constituamus in hanc rem; nos vero erimus orationi, et ministerio sermonis instantes. Et placuit hic sermo coram multitudine; et elegerunt statim Stephanum, virum plenum fide, et Spiritu sancto: et Philippum, et Prochorum, et Nicanorem, et

T. II. DIACONI minist. sunt presb. in sacr. miss. et c. 437

rem, et Timonem, et Parmenam, et Nicolaum aduenam Antiochenum. Hos statuerunt ante Apostolos; et cum orassent, imposuerunt illis manus, verbumque Dei credebatur et c. Ex hinc iam decreuerunt Apostoli, vel successores Apostolorum, per omnes ecclesias VII, diaconos ordinandos esse; qui sublimiori gradu ceteris proxime circa aram Christi, quasi columnae altaris assisterent et c. Ipsi clara voce in modum praeconeis admonent cunctos, siue in orando, siue in flectendo genua, siue in psallendo, siue in lectionibus audiendo; ipsi etiam, vt aures habeamus ad Dominum, clamant; ipsi quoque euangelizant; siue ipsis sacerdos nomen habet, officium non habet. Nam sicut in sacerdote consecratio, ita in ministro dispensatio sacramenti est. Illi orare, huic psallere mandatur. Ille oblata sanctificat, hic sanctificata dispensat. Iphis etiam sacerdotibus propter praesumptionem non licet de mensa Domini tollere calicem, nisi eis traditus fuerit a diacono: Leuitae inferunt oblationes in altaria; Leuitae componunt mensam Domini; Leuitae operiunt arcam testamenti. Non enim omnes vident alta mysteriorum, quae

operiuntur a Leuitis; ne videant, qui videre non debent; et sumant, qui seruari non possunt. Qui propterea altari albis indui assunt, vt caelestem vitam habeant et c. mundi scilicet corpore, et incorrupti pudore et c. Quales autem diaconi ordinentur, Paulus plenissime scribit ad Timotheum et c. Diacones similiter irreprehensibiles, hoc est sine macula, sicut Episcopi; pudici vtique, id est, a libidine continentes; non bilingues, scilicet, ne conturbent habentes pacem; non multo vino deditos, quia vbi ebrietas, ibi libido dominatur, et furor; non turpe lucrum sectantes, ne de caelesti mysterio lucra terrena sectentur. Est quoque, et turpis lucri appetitio, plus de praesentibus, quam de futuris cogitare. Post haec subiicit. Hi autem probus, al. acerbentur primum, et sic ministrent, nullum crimen habentes. Hi vtique, sicut Episcopi, ante ordinationem probari debent, si digni sint, et sic postea ministrare. *1. Tim. 3. 4. b. 2. c. 8. de reclus. offic. apud Aquisgr. c. 7.*

CAP. XVIII.

EVARISTVS diacones septem ordinavit, qui custodirent Episcopum praedicantem propter stilum veritatis. *Dam. in Euarist.*

Diaconi ministri sunt presbyterorum in sacrificio missae, possuntque eucharistiam tribuere laicis.

TIT. II.

CAP. I.

De cons. di. jin. 2. c. 23.

TRIBVS gradibus commissa sunt sacramenta diuinorum sacerdotum; id est, presbytero, diacono, et ministro, et c. *Clem. ep. 2. in prin. Iuo par. 2. c. 64. decr. Ansel. lib. 8. c. 38. in aldit.*

CAP. II.

SACERDOTES Dominus sibi elegit, vt sacrificet ei, et offerant oblationes Domino. Leuitas quoque sub eis esse iussit in ministeriis eorum. *Fabian. ep. 2. in med.*

CAP. III.

Dist. 93. diaconos. c. 13. in fine.

SACRI corporis praerogationem sub conspectu Pontificis, seu presbyteri, nisi his absentibus ius non habeant exercendi (diaconi). *Gelas. epist. 1. c. 10.*

CAP. IV.

DIACONI, qui immolarunt, et ite-

rum torti sunt, maneat in honore, sed vacent ab omni ministerio sacro, etiam panis, et calicis proferendi, aut pronuntian- di. Sed Episcopi plus eis dare, et adimere possunt, quorum labores, et humilitatem cognouerint. *Ancyra. c. 2. Burch. lib. 5. c. 41. Iuo par. 2. c. 50. decr.*

CAP. V.

DIACONVS [praesente presbytero] Eucharistiam corporis Christi populo, si necessitas cogit, iustus erogat. *Carth. 14. c. 38. Burch. lib. 5. c. 13. Iuo par. 2. c. 23. decr. Ansel. lib. 7. c. 58. Caesar. lib. 8. c. 20.*

CAP. VI.

QUI dat communionem Episcopus, si nullus presbyter, diaconus nihil auri exigat, vel deponatur. *Trull. c. 23. Iuo par. 2. c. 92. decr.*

99 ij

CAP.

NEMO laicus sibi sacra mysteria tradat praesente Episcopo, presbytero, vel dia-

cono. Qui fecerit, in hebdomadam excommunicetur, ut discat non sapere plus, quam oportet. *Trull. c. 58.*

A quo ordinetur diaconus, et ne quisquam praeter Episcopum manus illi imponat. TIT. III.

CAP. I.

PRESBYTER, diaconus, et ceteri clerici ab vno Episcopo ordinantur. *Ap. 2.* CAP. II. LECTORES, subdiaconus, et exorcista Chorepiscopus ordinare potest, non presbyteros, et diaconos sine Episcopo eius urbis, et c. *Antioch. c. 10.*

CAP. III.

DIACONVS cum ordinatur, solus Episcopus, qui eum benedicit, manus super caput illius ponat; quia non ad sacerdotium, sed ad ministerium consecratur. *Carth. iv. c. 4. Iuo lib. 3. tit. 3. c. 7. panor. et par. 6. c. 13. decr. Ansel. lib. 7. c. 52. Caesar. lib. 8. c. 21.*

Ne quis diaconus, aut hypodiaconus ordinetur, qui non prius ordines inferiores suscipiat. TIT. IV.

CAP. I.

SI quis propter ipsum bonum humilitatis, quae est circa Christum Iesum, abrenuntiatis mundo fiat clericus, aut monachus; et omnem gradum ecclesiasticum transgens, per definita nunc tempora, irreprehensibilis inuentus exstiterit, et probatus; ita ut in gradu lectoris annum compleat, in subdiaconi vero duos, sitque diaconus tribus, et presbyter quattuor annis: bene placuit huic sanctae, et vniuersali synodo (*Episcopum, vel Patriarcham*) eligi hunc, et admitti. *Syn. 119. gen. sub Hadr. II. c. 5.*

conatu esset annos v. deinde ad diaconatus honorem pertingeret fixus, donec rogantibus xxx. presbyteris examen, ut esset diaconus Cardinalis, quia a prima sede erat constitutum, ut seruiret annos vii. *Siluest. in syn. Rom. cc. xxxiv. Episcoporum. c. 11.*

CAP. IV.

SI quis desiderat in Ecclesia militare, aut proficere, sit prius ostiarius, lector, exorcista per tempora, quae Episcopus constituerit, deinde acolythus annis quinque, subdiaconus an. v. custos martyrum an. v. diaconus an. v. presbyter annis trib. et c. *Siluest. in epilogo synod. Roman.*

CAP. V.

ILLVD mandamus, ut ad ordines ecclesiasticos sic ascendant in Ecclesia, qui ordinari merentur; id est, si quis Episcopus esse meretur, sit primo ostiarius, deinde lector, postea exorcista, inde sacerdos, acolythus, demum vero subdiaconus, deinde diaconus, et postea presbyter. *Causs ep. vi. in fi.*

CAP. VI.

QVID ab vniuersis posthac ecclesiis sequendum sit, quid vitandum, generali pronuntiatione decernimus. [Quicumque itaque se ecclesiae vouerit obsequis, a sua infantia, ante pubertatis annos, baptizari, et lectorum debet ministerio sociari; qui ab accessu adolescentiae usque ad tricimum

CAP. X.

NE primum, vel secundum, aut tertium in Ecclesia gradum quisquam laicorum quibuslibet suffragis fultus, ascendat; prius quam ad hoc meritum per legitima augmenta perueniat. *Leo ep. 85. ad Episc. Afric. c. 1. in fine.* CAP. XI. ORDINARI ad diaconatus, vel sacerdotii officium neophytum non debere. *Arel. II. c. 1.* CAP. XII. NVLLVS Metropolitanorum cuiusque laico dignitatem Episcopatus tribuat, sed nec reliqui Pontifices presbyterii, vel diaconatus honorem conferre praesumant, nisi anno integro fuerit ab eis praemissa conuersio. *Arel. III. c. 2.*

CAP. XIII.

LAICI, qui habentes uxores baptizati sunt et c. non prohibentur ad clericatus sortem assumi; ita sane, ut in eos tempora a maioribus constituta seruentur; nec cito quilibet lector, acolythus, diaconus, sacerdos fiat et c. *Inn. ep. 4. c. 4. et 5. Iuo lib. 3. tit. 5. c. 2. panor. et par. 6. c. 95. decr. Ansel. lib. 7. c. 29. Terrac. lib. 1. c. 129.*

CAP. XIX.

QUIS ille tam arrogans, tam impudens inuenitur, ut in caelesti militia et c. statim dux esse desideret, cum tiro ante non fuerit et prius velit dicere, quam discere? assuecat in Domini castris in lectorum primitus gradu diuini rudimentis seruitii; nec illi vile sit, exorcistam, acolythum, subdiaconum, diaconum per ordinem fieri, nec hoc saltu, sed statutis maiorum ordinatione temporibus. *Zosim. ep. 1. cap. 1. Anselm. lib. 6. cap. 24.*

CAP. IX.

HAEC autem in singulis gradibus obseruanda sunt tempora: si ab infantia ecclesiasticis ministeriis nomen dederit, inter lectores ad xx. aetatis annum continuata obseruatione perduret. Si maiorem post baptismum statim se diuinae militiae desiderat mancipari; siue inter lectores, siue inter exorcistas quinquennio teneatur. Exinde acolythus, vel subdiaconus iv. annis sit, et sic ad benedictionem diaconatus, si mereatur, accedat. *Zosim. ep. 1. c. 3. Ansel. lib. 7. c. 41.*

CAP. XIV.

QUI saltu sine gradu diaconi ad sacerdotium profiliuit, in degradationem debitam resiliere debet. *Syn. Suelson. apud S. Meardard. in accus. Hincem. in fi.*

CAP. XVI.

SILVESTER constituit, ut si quis desideraret in Ecclesia militare, aut proficere, ut esset ostiarius annis **, lector annos xxx. exorcista dies xxx. acolythus annis v. subdiaconus annis v. custos martyrum annis v. diaconus annis vii. presbyter annis iii. probatus ex omni parte et c. *Damas. in Siluest. post prin.*

De aetate, et qualitate ordinandorum diaconorum.

TIT. V.

CAP. I.

DIACONOS similiter pudicos, non bilingues, non multo vino deditos,

non turpe lucrum sectantes, habentes mysterium fidei in conscientia pura. Et hi autem probentur primum, et sic ministrent nullum

nullum crimen habentes. Et mox. Diaconi sint vnus vxoris viri, qui filiis suis bene praesint, et suis domib. Qui enim bene ministrauerint, gradum bonum sibi acquirunt, et multam fiduciam in fide, quae est in Christo. Iesu. Paul. in epist. 1. ad Timot. c. 3. Aquisgr. c. 7.

CAP. II. CONSTITVIMVS, vt nemo ante annos quindecim, aut quattuordecim subdiaconus ordinetur: Nemo ante annos

(quindecim, aut quattuordecim) diaconus fiat: Nemo ante annos triginta in presbyterum consecratur. Urban. II. in syn. apud Meliam c. 4.

CAP. III. BONVM, et congruum, si fieri potest, vt prouectae aetatis, et boni viri testimonii, iuxta saecror. canonum instituta, ordinentur sacerdotes. Si autem minime reperiuntur, et necessitas exposcit, a xxvi. annor. et supra Leuitae, et sacerdotes ordinentur, quemadmodum in lege Domini continetur. Zach. ep. 5. ad Bonif. Episcop. in med.

CAP. IV. ANTE xxv. annos diaconi non ordinentur. Carth. I. 6. in fine G. Carth. III. c. 4. L. Tribur. c. 2. 4. Vorm. 69. Burch. lib. 2. c. 1. I. Iuo lib. 3. tit. 3. c. 3. panor. et par. 6. c. 3. 1. decr.

CAP. V. EPISCOPVS benedictionem diaconatus minoribus xxv. annis non committat, etc. Agath. c. 16. Iuo par. 5. c. 3. 6. 5. decr.

CAP. VI. DIACONVS ante xxv. annos nullus Metropolitanor. ordinare praesumat; ne per aetatem, quod aliquotiens euenit, aliquo errore culpentur. Agath. c. 17. Burch. lib. 2. c. 9. Iuo lib. 3. tit. 3. c. 1. panor. et par. 6. c. 2. 9. decr.

CAP. VII. NVLLVS Episcopor. diaconum, ante quam xxv. annos impleat, ordinare praesumat. Arel. III. c. 1.

CAP. VIII. DE his, quos voluntas parentum a pri-

mis infantiae annis in clericatus officio, vel monachali posuit, pariter statuimus obseruandum et c. vt ubi octauum decimum aetatis suae compleuerint annum, coram totius cleri, plebisque conspectu voluntas eorum de expetendo coniugio ab Episcopo perscrutetur; quibus, si gratia castitatis, Deo inspirante, placuerit et c. primo subdiaconatus ministerium probatione habita professionis suae a vicesimo anno suscipiant. Quod si inculpabiliter, ac inoffense xxv. annum aetatis suae peregerint, ad diaconatus officium, si scientes implere posse ab Episcopo comprobentur, promovendi debent. Tolet. II. c. 1. Ansel. lib. 7. c. 42.

CAP. IX. NE VLLVS ex laicis ante annualem conversionem, vel aetatem legitimam, id est, xxv. annorum diaconus, et xxx. presbyter ordinetur: ita vt de ipsis quoque, qui ordinandi sunt, clericis regulari custodiatur studio; ne aut duar. vxorum vir, aut renuptae maritus, aut paenitentiam professus, aut senius corpore, aut qui publice aliquando arreptus sit, ad superscriptos ordines promoveatur, et c. Aurel. III. c. 6.

CAP. X. NVLLI liceat Episcopor. ordinare diaconum, aut presbyterum litteras ignorantem; sed si qui ordinati fuerint, cogantur discere. Narbon. c. 11.

CAP. XI. IN veteri lege ab anno xxv. Leuitae in tabernaculo seruire mandantur. cuius auctoritatem in canonibus et sancti Patres secuti sunt, et c. probentur primum, et sic ministrent, nullum crimen habentes. Tolet. IV. c. 19. Burch. lib. 2. c. 12. Iuo lib. 3. tit. 3. c. 4. panor. et par. 6. c. 32. decr.

CAP. XII. NE QVE diaconus ante xxv. annos, neq. diaconissa ante xl. ordinentur. Trul. c. 14. ordinati deponantur. Trul. I 5.

De vestibus, et insignibus diaconorum.

TIT. VI.

CAP. I.

PRESBYTERIS, et diaconis depositis, cum reconciliabantur, olim redder-

bat Pontifex oraria. Syn. IX. gen. act. 2.

CAP. II.

DIACONI non sint plures per parochiam

rochiar. examen, nisi duo, et Cardinales vrbis Romae septem; ita tamen, vt dalmaticis vterentur, et palla lino stima laeua eorum tegatur. Siluest. in synod. Roman. cc xxxiv. Episcopor. cap. 6.

CAP. III.

IN sollempniorib. diebus (Episcopus) septem, aut quinque aut tres diacones, qui eius oculi dicuntur, et subdiaconos, ac reliquos ministros secum habeat, qui sacris induti vestimentis, in fronte, et a tergo, et presbyteri e regione dextra, laeuq. stent: et c. Anacl. ep. 1. in med. Iuo par. 2. c. 67. decr. Ansel. lib. 6. c. 13. 2. Caesar. lib. 4. c. 49. Tarrac. lib. 3. c. 49.

CAP. IV.

DIACONVS tempore oblationis tantum, vel lectionis alba induatur. Carth. IV. c. 41. Ansel. lib. 7. c. 61. Caesar. lib. 8. c. 20.

CAP. V.

QVIA aliquanti huius prouinciae ecclesiae diacones absconsis infra tunicam vtuntur orariis, ita vt nihil differre a subdiacono videantur, vt de cetero superposito scapulae, sicut decet, vtantur orario; Et c. 27.

CAP. VI.

NON licet diacono velo, vel palla scapulas suas inuolui. Antifiodo. c. 13.

CAP. VII.

EPISCOPVS depositus restitutus a synodo, recipit orarium, anulum, et baculum: presbyter orarium, et planetam: diaconus orarium, et albam. Tolet. IV. c.

27. Burch. lib. 2. c. 192. Iuo lib. 3. tit. 7. c. 5. panor. et par. 5. c. 367. et par. 6. c. 237. decr. Ansel. lib. 8. c. 27.

CAP. IIX.

ORARIA duo induere nec Episcopo licet, nec presbytero, multo minus diacono, qui minister eorum est: [Vnum ergo orarium oportet Leuitam gestare in sinistro humero, propter quod orat, id est praedicat. Dexteram autem oportet habere liberam, vt expeditius ad ministerium sacerdotale discurrat. Orarium vero purum sit, nullis colorib. aut auro ornatum. Tolet. IV. c. 39. Ansel. lib. 7. c. 80. Caesar. lib. 4. c. 103.]

CAP. IX.

DIACONI propterea altari albis induti assunt, vt caelestem vitam habeant, candidique ad hostias, et immaculati accedant, mundi scilicet corpore, et incorrupti pudore, et c. Aquisgr. c. 7. in fine.

CAP. X.

STEPHANVS constituit sacerdotem, et Leuitas vestib. sacris in vsu cotidiano non vti, et nihil in ecclesia tantum.

CAP. XI.

SILVESTE R. constituit, vt diaconi dalmaticis in ecclesia vterentur, et palla lino stima laeua eorum tegeretur. Damas. in Siluest. c. 16.

CAP. XII.

ZOSIMVS constituit, vt diacones laeuas tectas de pallis lino stimis haberent.

De alimentis diaconorum.

TIT. VII.

CAP. I.

DE redditibus ecclesiae quattuor partes fiant, quarum vna cedat Pontifici, alia presbyteris, et diaconis, et omni clero et c. Siluest. in syn. Rom. cc xxxiv. Episcoporum c. 4.

CAP. II.

STATVIMVS, vt hi praedictor. ordinum (loquitur de sacerdotib. diaconis, subdiaconis) qui praedecessori nostro (Leoni) obediens castitatem seruauerunt, iuxta ecclesias, quibus ordinati sunt, sicut oportet religiosos clericos, simul manducant, et dormiant, et quidquid eis ab ecclesiis

uenit, communiter habeant et c. Nicol. II. in syn. Rom. c. xiii. Episcoporum c. 4. Iuo lib. 3. tit. 1. c. 3. panor. Caesar. lib. 8. c. 44.

CAP. III.

DIACONI, ac ceteri clerici partem oblationum accipiant ab Episcopo, et presbyteris. Ap. 4. G. 5. L.

CAP. IV.

STATVIMVS, in nostris ecclesiis, vel ciuitatib. hoc esse seruandum, vt quidquid pecuniae a fidelib. in ecclesia fuerit oblatum, fideliter collectum maneat, et conseruatum, et fideliter Episcopo praesentetur; qualiter exinde tres partes fiant aequales

442 DE DIACON. et hypodiac. et diaconis. L. VII.

les, vnam Episcopus habeat, et alteram presbyteres, et diacones inibi deseruientes consequantur; et inter se, vt dignitas, et ordo poposcerit, diuident: tertia vero subdiaconibus, et clericis tribuatur et c. Emerit. c. 14.

2. Cor. 9. b. QVI in sacrario operantur, quae de sacrario sunt, edunt; et qui altario deser-

Diaconi habeant honorem Episcopis, et presbyteris, et antiquioribus diaconis; et clerici inferiores diaconis.

CAP. I.

Distin. 93. peruenit. 24. CVM in aliquibus locis, et vrbibus presbyteris diaconi eucharistiam dent, quod neq. canon, neq. consuetudo tradidit; vt qui offerre non possunt, offerentibus dent corpus Christi; cum etiam quidam diaconi sint, qui ante Episcopos eucharistiam sumant: cessent igitur haec, et diaconi permancant in sua mensura, scientes se Episcopi ministros esse, presbyteris minores. Capiant ergo eucharistiam ordine suo post presbyteros; Episcopo eis dante, vel presbytero: Sed et non sedeant in medio presbyterorum diaconi; cum contra canonem; et ordinem id fiat. Si vero quis nolit obedire: his, cesset a diaconatu. Nicae. c. 18. G. 4. L. Aquisgr. 41. Burch. lib. 5. c. 26. Iuo par. 2. c. 36. de cr. Ansel. lib. 7. c. 55. Caesar. lib. 8. c. 13.

Dist. 93. c. 5. SILVESTER clara voce dicebat ad coepiscopos, vt [a subdiacono vsque ad lectorem omnes subditi essent diacono Cardinali vrbis Romae; in ecclesia honorem repraesentantes eadem. Pontifici vero presbyter, presbytero diaconus, diacono subdiaconus et c. in omni loco repraesentent obsequium, siue in publico, siue in gremio ecclesiae. Siluest. in syn. Rom. ec. LXXXIV. Episcop. c. 7. Burch. lib. 2. c. 224. Iuo par. 6. c. 299. de cr. Ansel. lib. 7. c. 62.

CAP. III.

Dist. 93. diaconos. 13. in fine. DIACONI absq. Episcopo, vel presbytero, baptizare non praesumant etc. Eos non in presbyterio residere, cum diuina celebrantur, vel ecclesiasticus habetur qui-

uunt, cum altario participant et c. Deus ordinavit his, qui Euangelium adnuntiant, de Euangelio viuere. De Euangelio viuunt, qui nihil proprium habere volunt; qui nec habent, nec habere aliquid concupiscunt, non suorum, sed communium possessores. Prosp. lib. 2. de vita actiua, et contemplat. c. 15. apud Aquisgr. c. 111.

TIT. VIII.

cumque tractatus. Sacri corporis praerogationem sub conspectu Pontificis; seu presbyteri, nisi his absentibus, ius non habeant exercendi. Gelas. ep. 1. c. 9. & 10. Burch. lib. 4. c. 57. Iuo par. 1. c. 252. et par. 6. c. 99. de cr. Ansel. lib. 7. c. 54.

CAP. IV.

NON cuiuslibet utilitatis causa presbyterum, seu diaconum his praeferrri, qui ante ipsos fuerint ordinati. Gelas. ep. 1. c. 13. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 18. p. nov. & par. 6. c. 74. de cr. Ansel. lib. 7. c. 138. Tarrac. lib. 3. c. 48. & lib. 6. c. 48.

CAP. V.

DE diaconibus vrbicis, vt non aliquid per se praesumant, sed honor presbyteris reseruetur. Arel. 1. c. 18.

CAP. VI.

IN secretario diaconos inter presbyteros sedere non liceat, vel corpus Christi praesente presbytero tradere non praesumant. Quod si fecerint, ab officio diaconatus abscedant. Arel. 11. c. 15.

CAP. VII.

NON oportet diaconum prius, quam presbyterum sedere, sed cum iussione presbyteri sedeat. Similiter diaconi honorentur ab aliis ministris, et clericis. Laod. 20. M. Br. c. 40. Aquisgr. 77. Burch. lib. 2. c. 221. Iuo par. 6. c. 296. de cr. Ansel. lib. 7. c. 56. Caesar. lib. 8. c. 19.

CAP. VIII.

DIACONVS ita se presbyteri, vt Episcopi ministrum esse cognoscat. Cart. 14. c. 17. c. 37. Ansel. lib. 7. c. 57. Caesar. lib. 8. c. 20.

CAP. IX.

DIACONVS quolibet loco iubente presby-

T. IX. DIAC. nihil agant sine cons. Episc. et reuer. illum. 443

presbytero sedeat. Carth. 14. c. 39. Ansel. lib. 7. c. 59.

Distin. 93. c. 19. CAP. X. DIACONVS in conuentu presbyterorum interrogatus loquatur. Carth. 14. c. 40. Ansel. lib. 7. c. 60. Caesar. lib. 8. c. 20. CAP. XI.

NON oportet diaconem sedere praesente presbytero, sed ex iussione presbyteri sedeat; similiter honorificetur diaconus a ministris inferioribus, et omnibus clericis. Agath. 65. CAP. XII.

DIACONI presbyteris omnihumilitate nouerint deferendum esse. Andegauen. c. 3. CAP. XIII.

Distin. 93. c. 20. NON NVLLI diacones in tantam erumpunt superbiam; vt sese presbyteris anteponan, atque in primo choro ipsi priores stare praesumant, presbyteris in secundo choro constitutis. Ergo vt sublimiores sibi presbyteros agnoscant, tam hi, quam illi in vtroq. choro consistant. To-

Diaconi nihil agant sine consensu Episcopi, et reuerentur illum.

TIT. IX.

CAP. I.

2. q. 7. sacerdots. c. 8. PRESBYTERI, et diaconi sine voluntate Episcopi nihil agant. Ap. 39. G. 40. L.

CAP. II.

(ADMONEBAT Petrus Apostolus) Episcopos sacerdotes suos; ac cunctos reliquos ecclesiae ministros, atque omnem plebem sibi commissam verbo diuino, et mandato instruere, et dirigere; hosque omnes eorum Episcopos tota animi virtute diligere, vt oculos suos, quia oculi sunt illorum: eorum praeceptis in omnibus obedire, etiam si ipsi aliter, quod absit, agant, memores Dominici praecepti: Quae dicunt, facite; quae autem faciunt, facere nolite. Ipsi autem Episcopi, si exorbitauerint, ab istis non sunt reprehendendi, vel arguendi, sed supportandi, nisi in fide errauerint. Clem. ep. 1. prope si. Burch. lib. 1. c. 137. Iuo par. 5. c. 251. de cr.

CAP. III.

2. q. 3. c. 11. SI vobis Episcopis non obedierint omnes presbyteri, diaconi, subdiaconi et c. non solum infames, sed et extorres a re-

let. 14. c. 38. Burch. lib. 2. c. 222. Iuo par. 6. c. 297. de cr.

CAP. XIV.

SCIMVS in aliquibus ecclesiis diaconos ecclesiastica officia habentes, auctoritate propria ante presbyteros federe. Id prohibemus, etsi dignitatem, vel officium habeant, nisi personam Patriarchae, vel Metropolitanum in alia vrbe in aliquo negotio sustineat; nam tunc vt ille honorabitur. Si quis contra fecerit, ex suo loco deiectus, vltimo loco ordinis sui in sua ecclesia constituetur, dicente Domino: Nolite quaerere primos accubitus et c. Idem in ceteris sacris ordinibus. mundi vero dignitates cedunt spiritalibus. Trul. 7. Iuo par. 6. c. 123. de cr.

CAP. XV.

DE poena, et paenitentia imponenda his, qui presbyterum, diaconum, subdiaconum iniuria affecerit, Concil. apud Theodoro. villam.

TIT. IX.

gno Dei, et consortio fidelium, ac a liminibus sanctae Dei ecclesiae alieni erunt. Clem. ep. 3. in prin. Tribur. c. 8.

CAP. IV.

16. q. 1. c. 41. CVNCTIS fidelibus omnibus presbyteris; et diaconibus, ac reliquis clericis attendendum est, vt nihil absque Episcopi proprii licentia agant. Clem. ep. 3. post med. Tribur. c. 32. Burch. lib. 2. c. 93. Iuo par. 2. c. 123. & par. 6. c. 90. de cr. Caesar. lib. 4. c. 97.

CAP. V.

DIACONOS propriam constitui- mus seruare mensuram; nec ultra tenorem paternis canonibus deputatum quippiam temptare permittimus et c. Non in presbyterio residere, cum diuina celebrantur, vel ecclesiasticus habetur quicumque tractatus. Sacri corporis praerogationem, sub conspectu Pontificis; seu presbyteri, nisi his absentibus, ius non habeant exercendi. Gelas. ep. 1. c. 9. & 10. Burch. lib. 4. c. 57. Iuo par. 1. c. 252. et par. 6. c. 99. de cr. Ansel. lib. 7. c. 54.

CAP. VI.

SI quis presbyter, vel diaconus contemnens suum Episcopum separet se ab eccle-

444 DE DIACON. et hypodiac. et diaconis. L. VII.

ecclesia, et altare erigat, et vocanti Episcopo non obediat, et si semel, atque iterum eum vocauerit; deponatur, et ministerium non tangat, neque honorem repetat. Si perseveret, et tumultuetur, per extraneas potestates, ut seditiosus coërceatur. *Antioch. c. 5. Mar. Brac. c. 37.*

CAP. VII.

EPISCOPVS provinciae nostrae, si voluerit de parochianis presbyteris, atque diaconib. cathedrali sibi in principali ecclesia facere; maneat illi per om-

nia licentia: hi tamen, qui fuerint transfusati, humilitatem dignam Episcopo suo teneant et c. *Emerit. c. 12.*

CAP. IIX.

PLACVIT, ut si in ministerio diaconi, vel presbyteri officio aliquis constitutus existat; si Episcopi, a quo ordinatus est, praeceptis non obedierit; ut in delegata sibi ecclesia officium dependat assiduam, quousque in vitio manserit, et communione, et honore priuetur. *Vorm. cap. 19.*

Diaconi, et alii clerici, qui in vicis degunt, dieb. sollemniorib. ad ciuitatem veniant. TIT. X.

CAP. I.

Dist. 92. c. 34.

PRESBYTER, diaconus, vel quilibet ecclesiae deputatus clericus, si intra ciuitatem fuerit, vel in loco, in quo ecclesia est, aut castella, aut vici sunt, aut villae, si ad ecclesiam, aut ad sacrificium cotidianum non venerit, clericus non habeatur; si castigatus per satisfactionem, veniam ab Episcopo noluit promereri. *Tolet. cap. 5. Mart. Brac. cap. 64.*

CAP. II.

De cons. dist. 1. si quis. 34.

PASCHA, Natali Domini, Epiphania, Ascensione Domini, Pentecoste, et natali S. Ioannis Baptistae, et si qui maximi dies in festiuitatib. habentur, non nisi in ciuitatibus, aut parochiis (missas) teneant. Clerici, qui tunc in oratoriis, nisi iubente, aut permittente Episcopo, missas facere, aut tenere voluerint, a communione pellantur. *Agath. c. 21. Iuo par. 4. c. 9. decr.*

CAP. III.

7. q. 1. si quis. 29.

SI clericus ab ecclesia sua dieb. sollemnibus defuerit, id est, Natiuitate Domini,

Epiphania, Pascha, vel Pentecoste, et c. triennio a communione suspendatur. Similiter diaconus, vel presbyter, si per tres hebdomadas ab ecclesia sua defuerit. *Agathens. cap. 64.*

CAP. IV.

SI quis ex presbyteris, aut diaconis, qui neque in ciuitate, neque in parochiis, canonicus esse dinoscitur, sed in villulis habitans, in oratorio sancto deseruiens, celebret diuina mysteria; festiuitates praecipuas Domini natale, Pascha, Pentecostea, et si quae principales sunt festiuitates reliquae, nullatenus alibi, nisi cum Episcopo suo in ciuitate teneat, et c. *Arner. cap. 14. Burch. lib. 2. c. 231. Iuo par. 6. c. 306. decr.*

CAP. V.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus, clericus, laicus, qui sine necessaria causa, relicta ecclesia sua, in vrbe vagans tres dominicas dies trib. hebdomadib. non conuenerit, clericus deponatur, laicus communionem arceatur. *Trull. c. 81.*

Ne diaconus in aliena ciuitate commoretur, neve suam ecclesiam relinquat. TIT. XI.

CAP. I.

7. q. 1. non oportet. 19.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus ab vna vrbe in aliam non transeat: sed ad eam in qua ordinatus est, reducatur. *Nicae. 15. Mart. Brac. c. 5. Aquisgr. 43. Vide Tribur.*

28. Burch. lib. 2. c. 97. Iuo part. 6. c. 174. decr. Ansel. lib. 6. c. 104.

CAP. II.

PRESBYTER, diaconus, clericus extra paroeciam suam sine licentia sui Episcopi non ministret. Si vocatus ab eo non re-

T. XII. NE diacon. sine litter. sui Episc. suscipiatur. 445

non redeat, ut laicus communicet. *Ap. c. 15.* Si Episcopus alienus eum, ut clericum tra-

CAP. III.

ILLAM partem ecclesiasticae disciplinae, qua olim a sanctis Patribus, et a nobis saepe decretum est, ut nec in presbyteratus gradu, nec in diaconatus ordine, nec in subsequenti officio clericor. ab ecclesia (ad ecclesiam) cuiquam transire sit liberum, ut in integrum reuocet, admonemus. *Leo ep. 84. ad Nicet. Aquileien. Episcop. in fine.*

CAP. IV.

PRESBYTERI, diaconi, qui dimittunt loca sua, et ad alia se transferunt, deponantur. *Arel. c. 2. Burch. lib. 2. c. 95. Iuo lib. 3. tit. 6. c. 4. panor. et par. 6. c. 172. decr.*

CAP. V.

NVLLVS cuiusque ordinis clericus, non diaconus, non presbyter, non Episco-

pus, quacumque occasione faciente, propriam relinquat ecclesiam, sed omnino aut excommunicetur, aut redire cogatur, et c. *Arel. II. cap. 13.*

CAP. VI.

PRESBYTER, diaconus, clericus non relinquat suam paroeciam; si admodum non redeat, deponatur. *Antioch. c. 3. Aquisgr. c. 71. Mar. Brac. c. 34. Ansel. lib. 7. c. 195.*

CAP. VII.

SACERDOTES, et Leuitae, et sequentis ordinis clerici, qui in diuersas Imperii vestri partes, maximeque in Italiae regionem fuga lapsi sunt, vestra auctoritate per missos vestros diligenter perquirantur, et in praesentiam vestram venire compellantur; et per vestram clementiam unicuique ecclesiae, a qua per contumaciam defecerunt, restituantur. *Paris. sub Lud. & Loth. lib. 3. c. 13.*

Ne diaconus sine litteris sui Episcopi suscipiatur. TIT. XII.

CAP. I.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus peregrinus sine commendatiis non suscipiatur, neque cum eis ad communionem, nisi beneficiat de religione, sed ad necessaria tantum. *Ap. 33. G. 34. L.*

CAP. II.

PRESBYTERI, vel diaconi, qui de alio Episcopo ad alium non transeunt,

vel quicumque clerici sine commendatiis a suo Episcopo litteris non recipiantur. *Greg. VII. in conc. Rom. ann. inc. c. 23.*

CAP. III.

PRESBYTERO, aut diacono, aut clerico sine Antistitis sui epistolis ambulanti communionem nullus impendat. *Agath. c. 52. Epaun. c. 6. Aurel. III. c. 15. Vorm. c. 18. Burch. lib. 2. c. 44. Iuo par. 6. c. 145. decr.*

De vita, et honestate diaconorum, et hypodiaconorum. TIT. XIII.

CAP. I.

De cons. dist. 5. c. 37.

NON oportet ministros altaris, vel quoslibet clericos spectaculis aliquibus, quae aut in nuptiis, aut in conuiuuiis exhibentur, interesse: sed ante quam thymelici ingrediantur, surgere eos, et inde abire. *Laod. c. 54. Aquisgr. c. 83. Mar. Brac. c. 60. Iuo par. 11. c. 78. decr. Caesar. lib. 8. c. 83.*

CAP. II.

EPISCOPVS, presbyter, atq. dia-

conustam sancta conscientia resplendeant; ut effugiant probitate actuum, maledicor. obloquia, et testimonium in se diuinum implere contendant, quo Dominus ait: Sic luceat lumen vestrum coram hominibus, ut videntes vestra bona opera glorificent Patrem vestrum, qui in caelis est. *Arner. cap. 15. Matis. cap. 1.*

CAP. III.

NVLLVS clericus, subdiaconus, diaconus, vel presbyter in plateis resideat, certe

444 DE DIACON. et hypodiac. et diaconis. L. VII.

ecclesia, et altare erigat, et vocanti Episcopo non obediat, et si semel, atque iterum eum vocauerit; deponatur, et ministerium non tangat, neque honorem repetat. Si perseveret; et tumultuetur, per extraneas potestates, ut seditiosus coërceatur. *Antioch. c. 5. Mar. Brac. c. 37.*

CAP. VII.

EPISCOPVS provinciae nostrae, si voluerit de parochianis presbyteris, atque diaconib. cathedralem sibi in principali ecclesia facere; maneat illi per om-

nia licentia: hi tamen, qui fuerint transducti, humilitatem dignam Episcopo suo teneant et c. *Emerit. c. 12.*

CAP. IIX.

PLACVIT, ut si in ministerio diaconi, vel presbyteri officio aliquis constitutus existat; si Episcopi, a quo ordinatus est, praeceptis non obedierit; ut in delegata sibi ecclesia officium dependat assiduum, quousque in vitio permanerit, et communione, et honore priuetur. *Vorm. cap. 19.*

Diaconi, et alii clerici, qui in vicis degunt, dieb. sollemniorib. ad ciuitatem veniant. TIT. X.

CAP. I.

Dist. 92. c. 2. h.

PRESBYTER, diaconus, vel quilibet ecclesiae deputatus clericus, si intra ciuitatem fuerit, vel in loco, in quo ecclesia est, aut castella, aut vici sunt, aut villae, si ad ecclesiam, aut ad sacrificium cotidianum non venerit, clericus non habeatur; si castigatus per satisfactionem, veniam ab Episcopo noluit promereri. *Tolet. cap. 5. Mart. Brac. cap. 64.*

CAP. II.

De conf. dist. 1. si quis. 34.

PASCHA, Natali Domini, Epiphania, Ascensione Domini, Pentecoste, et natali S. Ioannis Baptistae, et si qui maximi dies in festiuitatib. habentur, non nisi in ciuitatibus, aut parochiis (missas) teneant. Clerici, qui tunc in oratoriis, nisi iubente, aut permittente Episcopo, missas facere, aut tenere voluerint, a communione pellantur. *Agath. c. 21. Iuo par. 4. c. 9. decr.*

CAP. III.

7. q. 1. si quis. 29.

SI clericus ab ecclesia sua dieb. sollemnibus defuerit, id est, Natiuitate Domini,

Epiphania, Pascha, vel Pentecoste, et c. triennio a communione suspendatur. Similiter diaconus, vel presbyter, si per tres hebdomadas ab ecclesia sua defuerit. *Agathens. cap. 64.*

CAP. IV.

SI quis ex presbyteris, aut diaconis, qui neque in ciuitate, neque in parochiis, canonicus esse dinoscitur, sed in villulis habitans, in oratorio sancto deseruiens, celebret diuina mysteria; festiuitates praecipuas Domini natale, Pascha, Pentecosten, et si quae principales sunt festiuitates reliquae, nullatenus alibi, nisi cum Episcopo suo in ciuitate teneat, et c. *Aruer. cap. 14. Burch. lib. 2. c. 231. Iuo par. 6. c. 306. decr.*

CAP. V.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus, clericus, laicus, qui sine necessaria causa, relicta ecclesia sua, in vrbe vagans tres dominicas dies trib. hebdomadib. non conuenerit, clericus deponatur, laicus communione arceatur. *Trull. c. 81.*

Ne diaconus in aliena ciuitate commoretur, neve suam ecclesiam relinquat. TIT. XI.

CAP. I.

7. q. 1. non oportet. 19.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus ab vna vrbe in aliam non transeat: sed ad eam in qua ordinatus est, reducat. *Nicae. 15. Mart. Brac. c. 5. Aquisgr. 43. Vide Tribur.*

28. Burch. lib. 2. c. 97. Iuo part. 6. c. 174. decr. Ansel. lib. 6. c. 104.

CAP. II.

PRESBYTER, diaconus, clericus extra paroeciam suam sine licentia sui Episcopi non ministrat. Si vocatus ab eo non re-

T. XII. NE diacon. sine litter. sui Episc. suscipiatur. 445

non redeat, ut laicus communicet. *Ap. c. 15.* Si Episcopus alienus eum, ut clericum tractet, excommunicetur. *Ap. c. 16.*

CAP. III.

ILLAM partem ecclesiasticae disciplinae, qua olim a sanctis Patribus, et a nobis saepe decretum est, ut nec in presbyteratus gradu, nec in diaconatus ordine, nec in subsequenti officio clericor. ab ecclesia (ad ecclesiam) cuiquam transire sit liberum, ut in integrum reuocet, admonemus. *Leo ep. 84. ad Nicet. Aquileien. Episcop. in sine.*

CAP. IV.

PRESBYTERI, diaconi, qui dimittunt loca sua, et ad alia se transferunt, deponantur. *Arela. c. 22. Burch. lib. 2. c. 95. Iuo lib. 3. tit. 6. c. 4. panor. et par. 6. c. 172. decr.*

CAP. V.

NVLLVS cuiusque ordinis clericus, non diaconus, non presbyter, non Episcopus,

quacumque occasione faciente, propriam relinquat ecclesiam, sed omnino aut excommunicetur, aut redire cogatur, et c. *Arelat. II. cap. 13.*

CAP. VI.

PRESBYTER, diaconus, clericus non relinquat suam paroeciam; si admonitus non redeat, deponatur. *Antioch. c. 3. Aquisgr. c. 71. Mar. Brac. c. 34. Ansel. lib. 7. c. 195.*

CAP. VII.

SACERDOTES, et Leuitae, et sequentis ordinis clerici, qui in diuersas Imperii vestri partes, maximeque in Italiae regionem fuga lapsi sunt, vestra auctoritate per missos vestros diligenter perquirantur, et in praesentiam vestram venire compellantur; et per vestram clementiam unicuique ecclesiae, a qua per contumaciam defecerunt, restituantur. *Paris. sub Lud. & Loth. lib. 3. c. 13.*

Ne diaconus sine litteris sui Episcopi suscipiatur. TIT. XII.

CAP. I.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus peregrinus sine commendatiis non suscipiatur, neq. cum eis ad communionem, nisi beneficiat de religione, sed ad necessaria tantum. *Ap. 33. G. 34. L.*

CAP. II.

PRESBYTERI, vel diaconi, qui de alio Episcopo ad alium non transeunt,

vel quicumque clerici sine commendatiis a suo Episcopo litteris non recipiantur. *Greg. VII. in conc. Rom. ann. inc. c. 23.*

CAP. III.

PRESBYTERO, aut diacono, aut clerico sine Antistitis sui epistolis ambulanti communionem nullus impendat. *Agath. c. 52. Epam. c. 6. Aurel. III. c. 15. Vorm. c. 18. Burch. lib. 2. c. 44. Iuo par. 6. c. 145. decr.*

De vita, et honestate diaconorum, et hypodiaconorum. TIT. XIII.

CAP. I.

De conf. dist. 5. c. 37.

NON oportet ministros altaris, vel quoslibet clericos spectaculis aliquibus, quae aut in nuptiis, aut in conuiuuiis exhibentur, interesse: sed ante quam thymelici ingrediantur, surgere eos, et inde abire. *Laod. c. 54. Aquisgr. c. 83. Mar. Brac. c. 60. Iuo par. 11. c. 78. decr. Caesar. lib. 8. c. 83.*

CAP. II.

EPISCOPVS, presbyter, atq. dia-

conustam sancta conscientia resplendant; ut effugiant probitate actuum, maledicor. obloquia, et testimonium in se diuinum implere contendant, quo Dominus ait: Sic luceat lumen vestrum coram hominibus, ut videntes vestra bona opera glorificent Patrem vestrum, qui in caelis est. *Aruer. cap. 15. Matis. cap. 1.*

Matth. 5.

CAP. III.

NVLLVS clericus, subdiaconus, diaconus, vel presbyter in plateis resideat, certe

certe nec in plateis stare, et fabulis diuersis commisceri. Quod si quis facere praesumpserit, repellendum omnino ab offi-

cio, et execrandum, si non emendauerit; et a communione, et ab officio priuetur. Narbon. c. 3.

De temperantia diaconi, et hypodiaconi

in victu.

TIT. XIV.

CAP. I.

Dist. 35. c. 1. **E**PISCOPVS, presbyter, diaconus aleae, vel ebrietati deditus, cesset, vel deponatur. subdiaconus, lector, cantor similia faciens, cesset, aut excommunicetur. *Apost. c. 4. 2. et 4. 3. Rab. c. 2. 8. de paenit. Burch. lib. 1. 4. c. 5. Iuo lib. 3. tit. 1. 5. c. 4. panor. et par. 1. 3. c. 7. 3. decr. Caesar. lib. 8. c. 50. c. 100.*

CAP. II.

Distin. 44. **Q**UOD non oporteat sacro ministerio deditos a presbyteris usque ad diaconos, et reliquum ecclesiasticum ordinem et c. ingredi tabernas. *Laod. c. 2. 4. Aquisg. cap. 60. Capitul. lib. 1. c. 1. 4. Burch. lib. 2. c. 1. 3. Iuo par. 6. c. 2. 0. 5. decr.*

CAP. III.

Ne cleric. **MINISTRI** altaris Domini, vel mo-

De castitate diaconi, et hypodiaconi.

TIT. XV.

CAP. I.

Dist. 31. c. 3. c. 3. cum in practerito. **E**PISCOPOS, presbyteros, et diaconos, ita placuit, ut concederent sacrosanctos Antistites, et Dei sacerdotes, nec non et Leuitas, vel qui sacramentis diuinis inseruiunt, continentes in omnibus. quo possint simpliciter, quod a Deo postulant, impetrare: ut quod Apostoli tradiderunt, et ipsa seruaui antiquitas, nos quoque custodiamus. *Carth. c. 3. et 4. G. Carth. 11. c. 2. L. Raban. c. 2. 9. de paenit. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 1. 0. panor.*

CAP. II.

NON solum castitatem retinendam Pontifices suo corpore censeant, sed et presbyteris, et diaconibus ministrantibus Dei altaribus modis omnibus. obseruandam constituant; ut ex his, qui castitatis voluerint patientiam violare, tali sorte coereantur; ut vltimus, a quo est gradu deiectus,

Deo amplius non ministret, sed sacerdotis sui electione sit tali claustro confectus, ut ceteros suo exemplo corrigat, et ille ex paenitentia reuiuiscat. *Tolet. sub Reccared. Rege xvi. Episcopos. c. 1.*

CAP. III.

HOC sancta synodus fieri eligit, ut annuis vicibus vnusquisque nostrum omnes Abbates monasteriorum, vel presbyteros, et diaconos suae dioecesis ad locum, ubi Episcopus elegerit, congregare praecipiat: et c. cunctosque sub ecclesiasticis regulis adesse praemoneat: quosque etiam parsimoniae, et sobrietati, atque veridicae castimoniae honestorum virorum testimonio fama commendat. Sollicitum etiam pro hac re vnumquemque nostrum esse conuenit; ut curiosa indagine perquiramus, si presbyteris, et diaconibus. atque subdiaconibus, et clericis pudica, et casta sit vita et c. *Oscen. syn.*

CAP.

T. XVI. NE diac. vel hypod. vx. duc. aud. aut conc. hab. 447

CAP. IV.

SANCTA instituit synodus, ut constitutio, quae dudum in concilio Oscensi constituta quidem, sed minime conscripta fuit, confirmata, et in perpetuum valitura perduret. et omnia, quae ex castimonia presbyterorum. et inferius clericorum conscripta sunt, habeant eandem formam et c. *Syn. Egaren.*

CAP. V.

QUANDO presbyteri, aut diaconi per parochias constituuntur, oportet eos primum professionem Episcopo suo facere, ut caste, et pie uiuant sub Dei timore; ut dum eos talis professio obligauerit, vitae sanctae disciplinam retineant. *Tole. 14. c. 2. 6. Capit. lib. 7. c. 4. 6. 6. Burch. lib. 2. c. 1. 5. 7. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 1. 5. panor. et par. 3. c. 1. 3. 0. et par. 6. c. 2. 4. 8. decr. Ansel. lib. 7. c. 1. 0. 6.*

Ne diaconus, vel hypodiaconus vxorem

ducere audeat, aut concubinam habere.

TIT. XVI.

CAP. I.

NVLLVS subdiaconorum ad nuptias transire, aliqua praetuaricatione praesumat. *Siluest. insynod. Rom. cclxxxiv. Episcopos. cap. 8.*

CAP. II.

Dis. 32. c. 5. **Q**VICVMQVE sacerdotum, diaconorum, subdiaconorum. post constitutum beatae memoriae praedecessoris nostri sanctissimi Papae Leonis de castitate clericorum concubinam palam duxerit, vel ductam non reliquerit; ex parte omnipotentis Dei, auctoritate beatorum Apostolorum Petri, et Pauli, praecipimus, et omnino contradicimus; ut missam non cantet, neque Euangelium, vel epistolam ad missam legat; neque in presbyterio ad diuina officia cum his, qui praefatae constitutioni obedi-

CAP. III.

entes fuerint, maneat, neque partem ab ecclesia suscipiat, quousque a nobis sententia super huiusmodi, Deo concedente, procedat. *Nicol. 11. in syn. Rom. c. xliii. Episcopos. c. 3. Iuo lib. 3. tit. 1. 1. c. 3. panor. Caesar. lib. 8. c. 4. 4.*

CAP. III.

Distin. 27. c. 8. **P**RESBYTERIS, diaconibus, subdiaconibus, et monachis concubinas habere, seu matrimonia contrahere penitus interdiximus: contractaque matrimonia ab huiusmodi personis disiungi, et personas ad paenitentiam debere redigi, iuxta sacerdotum canonum definitionem iudicamus. *Callist. 11. in syn. Rom. c. 20. Paenit. Rom. lib. 8. c. 8.*

CAP. IV.

Distin. 28. c. 2. **D**ECERNIMVS, ut hi, qui in ordine subdiaconatus, et supra vxores duxerint, aut concubinas habuerint, officio, atque ecclesiastico beneficio careant et c.

CAP.

[Statuimus; quatenus Episcopi, presbyteri, diaconi, subdiaconi, regulares, et c. qui sacrum transgredientes propositum, vxores sibi copulare praesumpserint, separentur et c. Qui etiam ab iniuicem separati pro tantis excessibus condignam paenitentiam agant. *Inn. 11. in syn. Rom. c. 5. Eug. 11. in syn. Rem. c. 7. Paenit. Rom. tit. 8. c. 7. c. in fine Iuonis panor.*

CAP. V.

QVI in ordine subdiaconatus, aut supra vxores duxerint, aut concubinas habuerint, officio, atque ecclesiastico beneficio careant. *Eugen. 11. in syn. Rem. c. 3. in edit. c. 2.*

CAP. VI.

EPISCOPI, presbyteri, diaconi, subdiaconi, regulares canonici, et c. qui sacrum transgredientes propositum, vxores sibi copulare praesumpserint, separentur, et c. et agant paenitentiam. *Eugen. 11. in concil. Rem. c. 7.*

CAP. VII.

LEX continentiae eadem est ministris altaris, quae Episcopis, atque presbyteris, qui cum essent laici, siue lectores, licite, et vxores ducere, et filios procreare poterunt; sed cum ad praedictos peruenerint gradus, coepit eis non licere, quod licuit, et c. *Leo ep. 92. ad Rustic. Narbon. Episcopos. c. 3. Burch. lib. 2. c. 1. 4. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 2. 3. panor. et par. 6. c. 6. 8. decr. Ansel. lib. 7. c. 1. 3. 5. Caesar. lib. 8. c. 5. 7. Tarrac. lib. 1. c. 1. 0. 1.*

CAP. IIX.

COGNOVIMVS, quod quidam diaconus, nomine Ioannes, postquam consecratus est minister, accepisset vxorem et c. Si ita est, hoc tua fraternitas pro Dei amore corrigat, et c. *Vitalia. ep. 3.*

rr

CAP.

CAP. IX.

Dist. 27. diaconus. c. 1. dist. 28. diaconi. c. 8.
DIACONI, quicumque ordinantur, si in ipsa ordinatione protestati sunt, et dixerunt velle se coniugio copulari, quia sic manere non possunt; hi, si postmodum uxores duxerint, in ministerio maneat, propterea quod Episcopus eis licentiam dederit. Quicumque sane tacuerint, et susceperint manus impositionem, et postea nuptiis obligati sunt, a ministerio cessare debent. *Ancyran. c. 10. Mar. Brac. c. 39. suo lib. 3. tit. 8. c. 4. & 14. panor. & par. 6. c. 376. decr.*

CAP. X.

Dist. 34. c. 17. si subdiaconus.
SVBDIACONVS defuncta uxore, si uxorem aliam duxerit; ab officio, in quo ordinatus fuerat, remoueat, et habeatur inter ostiarios, et lectores et c. Qui vero tertiam acceperit, abstentus biennio, postea inter laicos reconciliatus per paenitentiam communicet. *Tolet. c. 4. Mart. Brac. c. 44.*

CAP. XI.

SI quis diaconus, in captiuitate redactus, uxori fuerit copulatus, reuersus ab officio omnino ministerio remouendus est, cui sufficere debet pro actus sui leuitate, impleta paenitentia, pro satisfactione communio. *Aurel. 11. cap. 8.*

CAP. XII.

Esa. 52. c.
RELATIVM est nobis, quosdam subdiaconos, postquam ad sacri ordinis peruenierint gradum, carnis immunditia sordidari, cum scriptum sit, Mundamini, qui feris vasa Domini; et c. et nouis vxoribus quoque copulari, asserentes hoc ideo sibi licere, quia benedictionem a Pontifice se

nesciunt percepisse, et c. Ideo cum subdiaconos ordinantur, cum vasis ministerii benedictio eis ab Episcopo detur: sicut in quibusdam ecclesiis vetustas tradit antiqua et c. omni ab illis sorde mulier, ac familiaritate remota. Quod si hoc vulnere deinceps fuerint lauciati; non erunt sub paenitentiae oneribus, vsque ad extremum vitae monasteriis religandi. *Tolet. 118. c. 6.*

CAP. XIII.

APVD Apostolicos canones reperitur, in clericum vocatos ante nuptias posse uxores ducere lectores, et cantores tantum: statuimus subdiaconum, diaconum, presbyterum post ordinationem non posse uxorem ducere; si fecerit, deponatur, et c. *Trull. c. 6. Vid. Ap. c. 26. G. 27. L.*

CAP. XIV.

PRESBYTERI, et diacones, et subdiaconi, sicut lex canonum praecipit, nec uxores, neque concubinas habeant, et qui eas modo habent, ita eas sine mora peracto hoc concilio derelinquant, vt numquam ulterius ad eas accedant. Qui vero derelinquere eas noluerint, a proprio gradu, et officio cessent, et inter lectores, et cantores permaneant. *Bituricen. cap. 5. apud Lemouic. act. 2.*

CAP. XV.

EPISCOPI nullum amplius ad subdiaconatus gradum ordinent, nisi in praesentia Episcopi ante altare sedis Deo promittat, numquam se habiturum uxorem, neque concubinam; et si tunc eam habuerit, mox ei abrenuntiet. *Bituricen. c. 6. apud Lemouic. act. 2.*

CAP. III.

Distin. 32. c. 10.
EOS, qui a subdiaconatu vxoribus vacare voluerint; vt ab omni sacro ordine remoueamus, officioque, atque beneficio ecclesiae carere decernimus. Quod si ab Episcopo communiti non se correxerint, Principibus licentiam indulgemus, vt eorum feminas mancipent seruituti, et c. *Vrbana. 11. in syn. apud Melfi. c. 12. 1uo lib. 3. tit. 8. c. 18. panor.*

CAP. IV.

PRESBYTERIS, diaconibus, et subdiaconibus concubinarum, et vxorum contubernia penitus interdiximus, et c. *Callisti. 11. in conc. Rom. cap. 3.*

CAP. V.

De cons. dist. 2. c. 23. in fi. 1. Reg. 21. b. Dist. 81. ministri. c. 19. t sanctuarium
VNDE scis tu, qui passim sacrarii panes indignis impendis, si a mulieribus ministris, et c. panes propositionis accepit et c. Ad dominica autem ministeria tales eligantur, qui ante ordinationem suam coniuges suas non nouerint. Quod si post ordinationem ministro altaris contigerit primum inuadere cubile vxoris, sacrarii non intret limina, nec sacrificii portitor fiat, nec altare contingat; nec ab offerentibus holocausti oblationem suscipiat, nec ad

† portatio nem † nec
 Dominici corporis portionem accedat, sed aquam sacerdotibus porrigat ad manus; ostia forinsecus claudat, minora gerat officia; vceum, siue calicem ad altare non sufferat. *Clem. ep. 2. post prin. 1uo par. 2. c. 86. et par. 6. c. 87. decr. Ansel. lib. 8. c. 2. Caesar. lib. 8. c. 59.*

CAP. VI.

Dist. 82. c. 3.
PLVRIMOS sacerdotes Christi, atque Leuitas; post longa consecrationis suae tempora; tam de coniugibus propriis, quam etiam de turpi coitu sobolem didicimus procreasse, et crimen suum hac praescriptione defendere; quia in veteri testamento sacerdotibus, ac ministris generandi facultas legitur attributa et c. Quarum sanctionum sacerdotes omnes, atque Leuitae insolubili lege constringimur; vt a die ordinationis nostrae sobrietati, ac pudicitiae et corda nostra mancipemus, et corpora dummodo per omnia Deo nostro in his, quae cotidie offerimus, sacrificiis placeamus. Qui autem in carne sunt, et c. Deo placere non possunt et c. Ignoranter lapsi

Leuit. 21. c. Luc. 1. d. Leuit. 21. c. Luc. 1. d. Rom. 8. b. Distin. 82.
 sine villo honoris augmento; in hoc; quod detecti sunt, quamdiu vixerint, officio perseuerent; si tamen posthaec continentem se studuerint exhibere. Hi vero, qui illiciti priuilegii excusatione nituntur, et sibi asserunt veteri hoc lege concessum; nouerint se ab omni ecclesiastico honore, quo indigne vsi sunt, Apostolicae sedis auctoritate deiectos, nec vquam posse veneranda atrectare mysteria, a quibus se ipsi, dum obscenis cupiditatibus inhiant, priuauerunt et c. Si quilibet Episcopus, presbyter, atque diaconus deinceps fuerit talis inuentus, iam nunc sibi omnem per nos indulgentiae aditum intelligat obseratum; quia ferro, necesse est, excindantur vulnera, quae fomentorum non senserint medicinam. *Syric. epist. 1. c. 7. 1uo part. 6. c. 50. decr. Caesar. lib. 8. c. 53. Tarr. lib. 6. c. 35.*

CAP. VII.

Dist. 31. te
PRAETEREA, quod dignum, et pudicum, et honestum est, tenere Ecclesia omnino debet; vt sacerdotes, et Leuitae cum vxoribus suis non misceantur et c. *Inn. ep. 2. c. 9. Burch. lib. 2. c. 118. 1uo lib. 3. tit. 8. c. 1. panor. & part. 6. c. 94. & 194. decr. Ansel. lib. 7. c. 132.*

CAP. VIII.

Dist. 22. c. 17.
PROPOSVISTI, quid de his obseruari debeat, quos in diaconi ministerio; aut in officio presbyterii positos, continentem esse, aut fuisse, generati filii prodiderunt. De his et diuinae legum manifesta est disciplina, et beatae recordationis viri Syricii Episcopi monita euidentia; commearunt; vt incontinentes in officii talibus positi, omni ecclesiastico honore priuarentur; nec admittantur ad tale ministerium, quod sola continentia oportet impleri. Est enim vetus admodum sacrae legis auctoritas, iam inde ab initio custodia, quod in templo anno vicis suae habitare praecipi sunt sacerdotes; vt seruientes sacris oblationibus purost, et ab omni labe purgatos sibi vindicent diuina mysteria; neque eos ad sacrificia fas sit admitti, qui exerceant vel cum vxore carnale consortium; quia scriptum est: Sancti estote, quia et ego sanctus sum Dominus Deus vester. Quibus vtique propter sobolis successione vxoris vsus fuerat relaxatus,

et ij quia

Diaconus, et hypodiaconus, qui habet

vxorem, abstineat ab ea. TIT. XVII.

CAP. I.

1. Cor. 7. d.
QUOD dignum, et pudicum, et honestum est, suademus; vt sacerdotes, et Leuitae cum vxoribus suis non coeant; quia in ministerio diuino cotidianis necessitatibus occupantur. Ad Corinthios namque Paulus scribit: Abstinetes vos, vt vacetis orationi. Si ergo laicis abstinentia imperatur, quanto magis sacerdos

vtique omni momento paratus esse debet munditiae puritate securus et c. *Syric. in syn. Rem. ep. 4. c. 9. apud concil. Telen. Vid. Inn. ep. 2. c. 9. et ep. 3. c. 1.*

CAP. II.

SACRO RVM canonum instituta renouantes praecipimus; vt a tempore subdiaconatus nulli liceat carnale commercium exercere; quod qui reprehensus fuerit, ordinis sui periculum sustinebit. *Vrbana. 11. in syn. apud Melfi. c. 2.*

CAP.

450 DE DIACON. et hypodiac. et diaconis. L. VII.

quia ex alia tribu etc. ad sacerdotium nullus fuerat praecipuus accedere: quanto magis hi sacerdotes, vel Leuitae pudicitiam ex die ordinationis suae seruare debent, quibus vel sacerdotium, vel ministerium sine successione est; nec praeterit dies, quae vel a sacrificiis diuinis, vel a baptismatis officio vacent, et c. Si aliquos forma illa ecclesiasticae vitae, pariter et disciplinae, quae ab Episcopo Syricio ad prouincias comueuit, non probabitur peruenisse, his ignorantibus. uenia remittitur; ita ut de cetero penitus incipiant abstinere, et ita gradus suos, in quibus inuenti fuerint, sic retentent; ut eis non liceat ad potiora conscenderet, quibus in beneficio esse debet, quod hunc ipsum locum, quem retinent, non amittunt. Si qui autem scisse formam uiuendi missam a Syricio deteguntur, neque statim cupiditates libidinis abiicisse, illi sunt modis omnibus submouendi; quia post admonitionem cognitam, praeposendam arbitrati sunt voluptatem. *Inn. ep. 3. c. 1. & ep. 2. c. 9. Troflei. c. 9. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 1. 2. & tit. 1. c. 5. panor. & par. 6. c. 57. decr. Ansel. lib. 8. c. 8. Tarrac. lib. 6. c. 194.*

CAP. IX.

Dist. 32. om. nium. c. 1. CVM extra clericorum ordinem constitutus nuptiarum societati, et procreationi filiorum studere sit liberum; ad exhibendam tamen perfectae continentiae puritatem, nec subdiaconibus quidem carnale connubium conceditur; ut, et qui habent, sint tamquam non habentes, et qui non habent, permoneant singulares. Quod si in hoc ordine, qui quartus a capite est, dignum est custodiri; quanto magis in primo, aut secundo, vel tertio seruandum est; ne aut leuitico ministerio, aut presbyterali honori, aut Episcopali excellentiae quisquam idoneus existimetur, qui se a voluptate uxoriam necdum fraenasse detegitur. *Leo ep. 82. cap. 4. ad Thessalonic. Episcop. Burch. lib. 2. c. 148. Iuo lib. 3. tit. 18. c. 17. panor. et par. 6. c. 98. et c. 221. decr. Ansel. lib. 7. c. 137.*

CAP. X.

PLACVIT in totum prohibere Episcopis, presbyteris, diaconibus, ac subdiaconibus positus in ministerio, abstinere se a coniugibus suis, et non generare filios, et c. *Elib. c. 33.*

CAP. XI.

TRES gradus sacerdotii castos esse oportet, Episcopos, et presbyteros, et diaconos; quod Episcopi, sacerdotes, et Leuitae diuinis sacrificiis seruiunt; ut possint a Deo, quod petunt, impetrare; et quod ab Apostolis traditum est, et ab antiquitate seruatum, nos obseruemus. Ab vxoribus abstineant Episcopi, presbyteri, diaconi, et omnes, qui sacra contingunt, et c. Pudicitia custodiatur ab omnibus his, qui altari seruiunt. *Carth. 3. & 4. G. Carth. II. c. 2. L. Raban. c. 29. de paenit. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 10. panor.*

CAP. XII.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus, subdiaconus, qui ab vxore non abstinet, ab officio ecclesiastico amoueat. *Carth. c. 25. G. Carth. v. c. 3. L. Afric. c. 37. L. Trul. 13. Magun. sub Arnul. c. 19. Iuo lib. 3. tit. 8. cap. 22. panor. Anselm. lib. 8. c. 7.*

CAP. XIII.

DIACONES, si vel integri, vel casti sint, et continentis vitae, etiam si uxores habeant, in ministerio constituantur; ita tamen, ut si qui etiam ante interdictum, quod per priores ante nos Episcopos constitutum est, incontinenter cum vxoribus vixerint, presbyterii honore non cumulentur. *Tolet. c. 1. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 5. panor.*

CAP. XIV.

PLACVIT, ut si presbyteri, vel diaconi coniugati ad torum vxorum suarum redire voluerint, Papae Innocentii ordinatio, vel Syricii Episcopi auctoritas seruetur. Quod si ad aliquos formula illa ecclesiasticae vitae, pariter et disciplinae, quae a Syricio Episcopo ad prouincias comueuit, non probabitur peruenisse, eis ignorationis uenia remittitur; ita, ut de cetero penitus incipiant abstinere; et ita gradus suos retineant, ut ad potiora, eis non liceat, ascendere: quibus in beneficio esse debet, quod locum ipsum, quem retinent, non amittunt. Si qui autem scisse formam uiuendi missam a sancto Syricio Episcopo deteguntur, neque statim cupiditates libidinis abiicisse; illi sunt modis omnibus submouendi; eo quod post admonitionem cognitam, praeposendam arbitrati sunt voluptatem. *Agath. c. 9. Vid. Syric. ep. 1. c. 7. et ep. 4. c. 9. innoc. ep. 2. c. 9. & epist.*

Distin. 84. c. 3. cum in praeterito. & dist. 3. c. 3. Episcopo.

Distin. 32. placuit. c. 13. dist. 84. c. 4. cum de quorundam.

T. XVII. DIAC. et hypod. qui hab. vxor. abstin. ab ea. 451

Distin. 28. & epist. 3. cap. 1. & epist. 3. cap. 1. & epist. 3. cap. 1.

CAP. XV.

NON ordinentur diacones coniugati, nisi qui prius conuersionis proposito confessi fuerint castitatem. *Araus. 22. Si quis autem post acceptam benedictionem leuiticam, cum vxore sua incontinens inuenitur, ab officio abiiciatur. Araus. 23.*

CAP. XVI.

LICET a Patribus nostris fuerit constitutum, ut quicumque sacerdos, vel Leuita filiorum procreationi operam dare uisisset conuictus, a communione Dominica abstineret: nos tamen et c. decreuimus; ut sacerdos, vel Leuita coniugali concupiscentiae inhaerens, vel a filiorum procreatione non desinens, ad altiorum gradum non ascendat et c. Sed ut haec valeant obseruari, fomitem omnium vitiorum oportet abscindi Apostolo praecipiente: Nolite inebriari uino, in quo est luxuria et c. Neque fornicatores, neque idolis seruientes, neque ebriosos regnum Dei possessuros. *Turon. c. 2.*

Ephes. 3. d.

1. Cor. 6.

CAP. XVII.

NVLVS clericorum a subdiacono, et supra, quos uxores in proposito suo accipere inhibetur; propriae, si forte iam habeat, miscetur vxori; quod si fecerit, laica communione contentus, iuxta priorum canonum statuta, ab officio deponatur. Quem si sciens Episcopus suus in hac uilitate permixtionis uiuentem, ad officium postea admitterit, et ipse Episcopus ad agendam paenitentiam tribus mensibus sit a suo officio sequestratus. *Aurel. III. c. 2.*

CAP. XVIII.

CVM presbyteri, atque diaconi sublimi dignitatis apice praerogentur, actibusque omnino saeculi renuntient, et ad sacrum ministerium electi repudient; et quisquis est presbyter, atque diaconus, diuino munere benedictione percepta, vxoris suae prius, frater ilico efficiatur ex coniugati; tamen quosdam et c. inhibita coniugia repetisse reperimus, quod nati etiam filii prodiderunt. Quod quisquis fecisse cognoscitur, omni in perpetuum, quam admissio iam crimine perdidit, dignitate priuabitur. *Araus. c. 12.*

et coniugis

CAP. XIX.

AB officio degradentur sacerdotes, et diaconi, qui cum coniugibus suis commu-

nem lectulum, vel caellulam habuerint. *Aurel. IV. c. 17.*

CAP. XX.

SI inuentus fuerit presbyter cum sua presbyterica, aut diaconus cum sua subdiaconica; aut subdiaconus cum sua subdiaconica: annum integrum excommunicatus habeatur, et depositus ab omni officio clericali, et c. inter lectores in psallentium choro colligatur. *Turo. II. c. 20.*

CAP. XXI.

SI quis clericus post acceptam benedictionem cuiuslibet loci, vel ordinis, ad conjugalem torum iam sibi illicitum, de nouo redire praesumpserit, usque in diem vitae ab honore accepti ordinis, sicut habent antiquor. Patrum canones, ab officio deponatur, ei tantummodo communione concessa. *Aurel. v. c. 4.*

CAP. XXII.

COMPERTVM est a sancto concilio, Episcopos, presbyteros, et diaconos uenientes ex haeresi, carnali adhuc desiderio vxoribus copulari. Ne ergo de cetero hoc fiat, praecipitur, quod et canonibus prioribus continetur; ut non liceat eis uiuere libidinosae societate; sed manente inter eos coniugali fidei communem utilitatem habeant, et non sub uo copulae manent et c. Si quis uero post hanc conuentionem obfoeene cum vxore elegerit uiuere, ut lector habeatur. Qui uero semper sub canone ecclesiastico iacuerint, si contra uerum imperata, in suis caellulis mulierum, quae infamiae suspicionem possunt generare, consortium habuerint; illi canonicè quidem distringantur, mulieres uero ab Episcopis uenundentur, et pretium ipsum pauperibus erogetur. *Tolet. III. c. 5.*

lege

nece

CAP. XXIII.

QUICVMQVE vxoribus iuncti ad diaconatus, aut presbyteratus ordinem quoquo modo peruenerint; non solum lecto, sed etiam frequentatione quotidiana debeant de vxoribus suis sequestrari. Quod si, quod Deus auertat, de eorum familiari contubernio post acceptam benedictionem infans natus paruerit, ab officii gradu priuetur. *Lugdun. II. c. 1.*

CAP. XXIV.

EPISCOPI, presbyteri, vel uniuersi honoratioris clerici, cum sublimi dignitatis

rr iij gnitatis

gnitatis apice sublimantur, actibus omnino renuntiant saeculi, et sacro electi ministerio repudiant carnale consortiū et c. et quisquis ille est, diuini muneris benedictione percepta, uxori suae pius frater ilico efficiatur ex coniuge et c. *Matisc. c. 11.*

CAP. XXV.

NON licet presbytero in vno lecto post acceptam benedictionem cum presbytero dormire, nec in peccato misceri, nec diacono, nec subdiacono. *Antistio. c. 21.*

CAP. XXVI.

PERVENIT ad nos, quosdam sacerdotes, et ministros obliuiscetes maiorum, et veterum constitutorum, aut vxorum, aut quarumcumque feminarum immunda societate, et execrabili contagione turpari; et pessima cordis obstinatione, tam sacris litteris, quam Patrum regulis obuiantes

et c. quibus quanto est pertinacior visus in iustus malis, tanto austerioribus conuenit obuiare decretis, et c. Omnes Episcopi id ipsam in suis quaerere sollicitudinem curent; et cum repererint, omnes placita cautione taliter distringant, ut numquam ulterius tam abominanda committant et c. *Tolet. ix. c. 5.*

CAP. XXVII.

IN Romana Ecclesia in ordine canonicis traditur, ut qui ad ordinem diaconi, vel presbyteri veniunt, promittant se suis vxoribus non copulare et c. *Trul. 13. iuo. lib. 3. tit. 8. c. 3. panor.*

CAP. XXVIII.

PLACUIT, ut Episcopi, presbyteri, diaconi, subdiaconi abstineant se a coniugibus, et non generent filios. Quod si hoc decretum violauerint, ab honore clericatus pellantur. *Vorm. c. 9.*

Ne apud diaconum, vel hypodiaconum habitent feminae, praeter matrem, et sororem, et c. TIT. XII.

CAP. I.

INTERDIXIT per omnia magna synodus, non Episcopo, non presbytero, non diacono, nec alicui omnino, qui in clero est, licere subintroducendam habere, nisi forte aut matrem, aut sororem, aut amitam, aut materteram, vel eas tantum personas, quae suspicionem effugiant. *Nicae. c. 3. Aquiligr. c. 39. Troslei. c. 9. Martin. Brac. c. 32. Iustin. Nouell. 123. in prin. Capitul. lib. 1. c. 4. Burch. lib. 2. c. 109. Iuo. lib. 3. tit. 8. c. 29. panor. & par. 6. c. 186. deur. Ansel. lib. 7. c. 133. Caesar. lib. 8. c. 63.*

CAP. II.

CLERICI in sacris ordinibus constituti, qui mulierculas suas in domibus suis sub incontinentiae nota tenuerint; aut abiciant eas, et continenter viuant, aut ab officio, et beneficio ecclesiastico fiant alieni. *Alex. III. in conc. Lat. c. 11.*

CAP. III.

PRESBYTERI, vel diaconi subintroducitas mulieres nullo modo secum auferant habitare, nisi forsitan matrem suam, aut proximitatem generis sibi habentes, quae suspicionem effugiant, sicut in synodo Nicaena continetur. Si quis vero praesumpserit praeter statuta agere; sacerdotii sui priuetur honore. *Zubar. in synodo Rom. c. 2.*

CAP. IV.

PRESBYTERIS, diaconibus, et subdiaconibus concubinarum, et vxorum contubernia penitus interdiximus, et aliarum mulierum cohabitationes, praeter quas synodus Nicaena propter solas necessitudinum causas habitare permisit; videlicet, matrem, sororem, amitam, vel materteram, aut alias huiusmodi, de quibus nulla iuste valeat oriri suspicio. *Callist. 11. in conc. Rom. c. 3.*

CAP. V.

CVM his, qui in sacro sunt ordine constituti, habitare mulieres pernitentibus; de quibus ne antiquus humani generis initus exultet, omnium deamendum consensus est; ut praeter eas, quas sacri canones complectuntur, alias mulieres habere secum non debeant. *Greg. ad Syagr. & Athleri. Episcopus lib. 7. regist. ep. 108. vel 110. c. 3.*

CAP. VI.

SI quis de clericis a gradu diaconatus in solatio suo mulierem, praeter auam, matrem, sororem, filiam neptem, vel conuersam secum vxorem, habere praesumpserit, a communione alienus habeatur.

Par

Par quoque et mulierem, si se separare noluerit, poena percussat. *Arel. 11. c. 3.*

CAP. VII.

ANTIQUA concilia non siluerunt, ut nullus clericorum a gradu subdiaconatus, et supra, in consortio familiaritatis habeat mulierem, vel ingenuam, vel libertam, vel ancillam. Sed si sunt ei huiusmodi seruitia; matri, vel sorori, vel alii propinquaē contradat, et quidquid suis manibus perfecerint, proprio domino deferatur. Si propinqua deest, alterius domus adhaerens quaeratur, ita ut femina domum eius non ingrediatur et c. *Tolet. 11. c. 3.*

CAP. VIII.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus tam sancta conscientia resplendeant, ut effugiant probitatem actuum maledicorum. obloquia; et testimonium in se diuinum implere contendant, quo Dominus ait: Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, et glorificent Patrem vestrum, qui in caelis est. Fugiat ab his extraneae mulierum culpanda libertas; et tantum cum auia, matre, sorore, vel nepte, si necessitas compulerit, habitent; de quibus, ut priorum canonum series continet, nefas est aliud, quam natura constituit, suspicari. In cubiculo etiam horum, atque caellario, vel familiari quolibet seruitio, neque sanctimonialis vlla, neque extranea mulier, neque ancilla vllomodo admittatur. Quod si quis praceptorum Dei immemor crediderit contemnendum, sciat se auctoritate canonica, communionis sine dubio iacturam subire. *Aruer. c. 15. et 16. Matisc. c. 1.*

CAP. IX.

NVLLVS clericor. Episcopus, presbyter, diaconus, subdiaconus, quatuor sanctimonialium, aut viduam, vel ancillam propriam pro confirmatione rerum in domo sua stabilire praesumat; quae et ipsa extranea est, dum non est mater, aut soror, aut filia et c. Si quis Episcopus, presbyter, diaconus, subdiaconus, de hac re statuta Patrum, vel nostra temerare praesumpserit, excommunicetur. *Turon. 11. c. 11.*

CAP. X.

NVLLVS Episcoporum, presbyterorum, et diaconorum; extranearum mulie-

rum intra domum praesumat habere solatium, quibus etiam pro vilitate sua aliqua familiariter regenda committat. Quod etiam de propinquis feminis indicentes, similiter prohibemus; ne sub concessa sibi licentia parentali, ex earum sequipedis memoratorum vita, vel opinio polluat. *Aurel. v. cap. 3.*

CAP. XI.

LICET iam prioribus canonibus fuerit statutum, placuit tamen renouare; ut si quis Episcopus, presbyter, aut diaconus, vel quicumque ex sacerdotali catalogo, praeter personas, quae in ipsis canonibus continentur, cum qualicumque extranea muliere familiaritatem habere praesumpserit, quae dedecoris, vel adulterii possit adferre suspicionem, iuxta statuta canonum ab ordine degradetur. *Cabil. c. 3.*

CAP. XII.

OMNEM fornicandi occasionem cupientes auferre, sancimus; ut nullus sacerdotum, siue quisque de clero absque honesto, et competenti testimonio, excepta sola matre, cum quibuslibet feminis secrete se praesumat adiungere; et non solum cum extraneis mulieribus, sed nec cum ipsis etiam sororibus, vel propinquis; ne licentia sororum, vel propinquarum mulierum, quisquam solus familiarior habeatur ad perpetrandum scelus. Huius praeciputionis transgressores sex mensibus se nouerint poenitentiae legibus subiicere. *Bracar. III. cap. 4.*

CAP. XIII.

QUICVMQVE clericatus vtuntur officio, extranearum mulierum familiaritatem habere prohibentur; matrum, sororum, aut filiarum sibi solatia intra domum suam nouerint tantum esse concessa. Sed quia sub occasione istarum personarum aliae mulieres subintroduci coeperunt; sancti Africani canones decreuerunt, ut nec ipsi Episcopi, aut presbyteri soli habeant accessum ad viduas, vel virgines, vel quascumque feminas; sed ubi, aut clerici praesentes sint, aut graues aliqui Christiani et c. Hinc Christiani Imperatores legem decreuerunt dicentes: Presbyteris, diaconis, et subdiaconis, et aliis in clero scriptis, non habentibus vxores secundum regulas diuinas, interdiximus et nos, mulierem habere in sua domo, excepta matre, et filia,

rr iij et soror

et forore, et aliis personis, quae omnem querellam effugiunt. Si quis autem aduersus istam obseruationem mulierem in sua domo habuerit, quae potest inferre suspicionem turpitudinis; et ille a conclericis suis audierit, quod cum tali muliere non debeat habitare; et noluerit eam a sua domo repellere, vel accusatore emergente probatus fuerit cum tali muliere inhoneste versari; tunc Episcopus secundum ecclesiasticos canones clero eum repellat, curiae ciuitatis eius, cuius clericus est, tradendum et c. *Troslei. c. 9.* CAP. XIV.

Ne diaconus solus sermones conferat cum feminis.

CAP. I.

Distin. 81. c. 20.

CLERICVS solus ad feminae tabernaculum non accedat, nec properet sine maioris natu Principis iussione et c. Nec Archidiaconus, aut diaconus sub praetextu officii humilitatis frequentet domicilia matronarum et c. *Clem. epist. 2. post princip. luo par. 6. c. 89. de cr. Ansel. lib. 7. c. 139.* CAP. II.

NVLLVS diaconus, vel presbyter, vel Episcopus ad caellarii secretum intro mittat puellam, vel ingenuam, vel ancillam. *Arel. 11. c. 4.* CAP. III.

EPISCOPO, presbytero, diacono, vel diuersis clericis, horis indebitis, id est, meridianis, vel vespertinis ad feminas prohibemus accessum; qui tamen si causam habuerit, cum presbytero, aut clericis, testimonio videatur. *Ep. aum. c. 20.*

CAP. IV.

DE familiaritate extraneorum mulierum tam Episcopi, quam presbyteri, vel diaconi praeteritorum canonum statuta custodiant. *Arel. cap. 31. vel 29.*

CAP. V.

NVPER editum concilii Toletani decretum seruatur; ut si presbyteri, diaconi, vel clerici consortia extraneorum feminarum, vel ancillarum familiaritatem per sacerdotis

NVLLVS presbyter, diaconus, subdiaconus concubinam habeat; sed nec alicuiam feminam, unde mala suspicio habetur, in vna domo secum teneat. *Pictau. c. 9.*

CAP. XV.

NVLLVS Episcopus, neque presbyter, neque diaconus, neque omnino aliquis ex clero licentiam habeat introuendi ad se quasi adoptiuam aliquam mulierem, quasi in loco filiae, aut sororis, aut matris; nisi forte sororem patris, vel matris, et illas solas personas, quae ab omni mala suspicione alienae sunt. *Mar. Bra. c. 32. Vid. Nicac. c. 3.*

TIT. XIX.

sui admonitionem a se minus remouerint, saeculi iudices easdem mulieres cum voluntate, et permisso Episcopi comprehensas in suis lucris vsurpent; ut vitium hoc, dum sacerdos inhibere non praeualet, potestas iudicialis coerceat; dato tamen ab eisdem iudicibus sacramento Episcopo, ut eas clericis nulla arte restituant, et c. *Hispal. 1. c. 3. Vid. Tolet. 11. cap. 3.*

CAP. VI.

LICET iam prioribus canonibus fuerit statutum, placuit tamen renouare; ut si quis Episcopus, presbyter, aut diaconus, vel quicumque ex sacerdotali catalogo, praeter personas, quae in ipsis catalogis continentur, cum qualicumque extranea muliere familiaritatem habere praesumpserit, quae dedecoris, vel adulterii possit afferre suspicionem, iuxta statuta canonum ab ordine degradetur. *Cabilon. c. 3.*

CAP. VII.

MONASTERIA puellarum, quae sub disciplinae regula degunt, obstructius munitis claustris, nullo pateant, nisi forte summa compellente necessitate, aditu viorum. Sed neque presbyteri, vel diacones, vel quilibet de clero et c. quasi visitationis, vel praedicationis causa, sine permisso Episcopi ciuitatis, sibi licentiam tribuant inuendi. *Feroiul. c. 12.*

De dia-

De diaconis, et hypodiamonibus, qui in fornicationem inciderunt. TIT. XX.

CAP. I.

Dist. 81. c. 22. & c. 2. de cohabit. cleri. et mulier. Greg. 1x. & in 1. collect. c. 3. eo tit.

SI quispiam sacerdotum, id est, Episcopus, presbyter, aut diaconus, vel etiam subdiaconus, de quacumque femina, crimine fornicationis suspicatus, post primam, secundamque, et tertiam admonitionem Metropolitanum, vel alterius Episcopi, aut eius, cui subiacere videatur, inueniatur fabulari cum ea, aliquo modo conuersari; canonicè iudicetur. *Eugen. 11. & Leo 1x. in syn. Rom. c. 15. Ansel. lib. 8. c. 9.*

CAP. II.

Dist. 32. c. 5. nullus. et c. 6. praeter.

QVICVMQVE sacerdotum, diaconorum, subdiaconorum, post constitutum beatae memoriae praedecessoris nostri sanctissimi Papae Leonis de castitate clericorum concubinam palam duxerit, vel ductam non reliquerit et c. Missam non cantet, neque Euangelium, vel epistolam ad Missam legat, neque in presbyterio ad diuina officia cum obedientibus maneat, neque partem ab ecclesia suscipiat, quousque a nobis sententia super huiusmodi Deo concedente procedat. *Nicol. 11. in synod. Roma. c. xiiii. Episcop. c. 3. luo lib. 3 tit. 11. c. 3. panor. Caesar. lib. 8. cap. 44.*

CAP. III.

NVLLVS sacerdos, aut diaconus, vel subdiaconus, sed et nullus, qui canonicam habet, fornicationis sibi copulam adiungat, et c. *Vrban. 11. in concil. Claram. c. 9.*

CAP. IV.

Dist. 81. c. 12. presbyter. Naum 1.

EPISCOPVS, aut presbyter, aut diaconus, qui in fornicatione et c. captus est, deponatur: non tamen communionem priuetur. Dicit enim Scriptura. Non vindicabit Dominus bis in id ipsum. *Ap. 24. G. 25. L. Magunt. sub Arnul. c. 19. Tribur. c. 11. Raban. c. 1. de paenit. Burch. lib. 2. c. 189. luo par. 6. c. 234. Ansel. lib. 11. c. 30.*

CAP. V.

SI quos tua fraternitas repererit Episcopos, presbyteros, aut diaconos contra canones, vel statuta Patrum excessisse, id

est, in adulterio, vel si plures uxores habuerunt, et c. nulla ratione Apostolica auctoritate permittat sacerdotio fungi: quia tales a suo proprio ore falsi nominantur sacerdotes, et peiores, ac deteriores saecularibus esse noscuntur; qui se neque a fornicationibus, neque a nefariis matrimonii abstinent et c. *Zach. ep. 6. ante med. incip. Susceptis.*

CAP. VI.

EPISCOPI, presbyteri, diacones, si in ministerio positi, sint moechati; propter scandalum, et nefandum crimen, nec in fine communionem accipiant. *Eliber. cap. 18.*

CAP. VII.

QVILIBET ab Episcopo usque ad subdiaconum deinceps, qui vel ex ancillae, vel ex ingenuae detestando connubio, in honore constituti filios procreauerint; illi quidem, ex quibus geniti probabuntur, canonica censura damnentur et c. *Tolet. 1x. cap. 10. luo par. 6. cap. 425. de cr.*

CAP. VIII.

SI quis Episcopus, vel presbyter, vel diaconus, vel subdiaconus et c. cum muliere Deo dicata coierit; deponatur, ut qui Christi sponsae vitium attulerit. *Trull. cap. 4.*

CAP. IX.

SANCIMVS, ut qui in his turpitudinibus sese implicari permiserint, et masculi in masculos hanc turpitudinem operauerint, Episcopus, presbyter, aut diaconus de proprio honore gradu deiectus, exi fuerint, lio perpetuo damnentur. *Tolet. xvi. c. 3.*

CAP. X.

FALSOS presbyteros, et adulteros, vel fornicatores diaconos, et clericos de peculis ecclesiarum abstulimus, et degradauimus, et ad paenitentiam coegimus. *Fran. syn. Capit. lib. 5. cap. 2.*

CAP. XI.

SI quis presbyter, aut diaconus fuerit fornicatus, aut moechatus; proiciatur, et agat paenitentiam. *Mar. Bra. c. 27. Vid. Neocaes. cap. 1.*

De filiis

De filiis diaconorum, et alior. clericorum.

TIT. XXI.

CAP. I.

NE filii presbyterorum, diaconorum, vel subdiaconorum canonicorum ad ordines, vel ad alios ordines ecclesiasticos promoueantur, nisi monachus, vel regularis Canonicus fuerit. *Urban. II. in synod. Claram. c. 25.*

CAP. II.

FILII sacerdotum, vel clericorum. Spectacula saecularia non exhibeant, sed nec spectent; quandoquidem a spectaculo et omnes laici prohibentur, et c. *Carth. III. cap. 11.*

CAP. III.

EPISCOPI, vel clerici suos filios non emancipent, nisi de moribus eorum fuerint, et aetate securi, et c. *Carthag. III. cap. 14.*

CAP. IV.

FILII presbyterorum, siue diaconorum, siue subdiaconorum, in sacerdotio, vel diaconatu, vel subdiaconatu nati, nullo modo ulterius ad clericatum suscipiantur et c. Qui de talibus clerici nunc sunt, sacros ordines ulterius non accipiant; sed in quocumque gradu nunc sunt, in eo tamen permaneant, ut ultra non promoueantur. *Bituric. c. 8. apud Lemouic. act. 2.*

CAP. V.

STATUTUM est, ut Episcopi, quando fecerint ordines, vel clericos, audiente populo excommunicent; ut nullus eis offerat ad clericatum filium presbyteri, neque diaconi, neque subdiaconi et c. *Bituric. c. 11. apud Lemou. act. 2.*

Diaconus, et hypodiaconus habeant semper

secum testes suae vitae.

CAP. I.

DE conuersatione vitae id statueri placuit, a Pontifice usque ad subdiaconum, post suscepti honoris officium, si quis ex conjugatis fuerit ordinatus, ut semper alterius fratris utatur auxilio, cuius testimonio vitae eius debeat clarior apparere. *Gerund. c. 6.*

CAP. II.

PRESBYTERI, et diaconi, et subdiaconi vicarij hoc studeant, ut mancipiola

TIT. XXII.

sua ibi maneant, ubi uxores suas. Illi tamen segregatim solitarii in caella iaceant, et orent, et dormiant. *Turon. II. c. 20.*

CAP. III.

PLACVIT, ut quemadmodum Anathematis, ita presbyteri, atque Leuitae, quos forte infirmitas, atque aetatis grauitas in conclaui suo manere non sinit, ut et iidem in caellulis suis testes vitae habeant, vitamque suam, sicut nomine, ita meritis teneant. *Tolet. IV. c. 22.*

Ne diaconi, aut hypodiaconi vsuras exigant.

TIT. XXIII.

CAP. I.

EPISCOPIVS, presbyter, diaconus vsuras a debitoribus exigens deponatur. *Ap. c. 44. Capitul. lib. 1. c. 5. Burch. lib. 2. c. 119. Iuo. lib. 3. tit. 13. c. 2. panor. & part. 6. c. 195. & par. 13. c. 15. decr.*

CAP. II.

MINISTRIS, qui fenerantur, iuxta formam diuinitus datam, a communio-

ne abstineant. *Arel. I. c. 12. Iuo. par. 13. c. 10. decr.*

CAP. III.

CLERICVS a diaconatu, et supra pecuniam non commodet ad vsuras, nec de praestitis beneficiis quidquam amplius, quam datur, speret. Nec ut in exercendis negotiis turpis lucri cupiditate versetur, sicut publici negotiatores, qui ad populares pensant obseruant; aut sub alieno nomine

T. XXIV. DE diac. q. pretio ord. obt. aut res al. spir. vend. 457

mine interdicta negotia audeat exercere. Quod si quis aduersus haec statuta venire praesumpserit, communionem concessa ab ordine degradetur. *Arel. III. c. 26.*

CAP. IV.

EPISCOPIVS, presbyter, diaconus vsuras, vel centesimas accipiens, cesset, vel deponatur. *Trull. c. 10.*

De diaconis, qui pretio ordines obtinent,

aut res alias spirituales vendunt.

TIT. XXIV.

CAP. I.

SI Episcopus per pecuniam ordinauerit Episcopum, Chorepiscopum, presbyterum, diaconum, clericum, aut constituerit oeconomum, defensore, vel paramonarium, vel alium ex canone, idque fecisse probetur; de suo gradu periclitetur, et qui ordinatus est, nihil consequatur: sed sit alienus a dignitate, vel cura, quam emit. Si quis mediator huius turpitudinis fuit; clericus proprio gradu cadat; laicus, vel monachus anathematizetur. *Chalced. c. 2. Nicae. II. c. 5. Brac. III. c. 7. Paris. sub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 11. Nannet. c. 7. Capitul. lib. 1. c. 19. Burch. lib. 1. c. 112. Iuo. lib. 3. tit. 9. c. 3. panor. et par. 5. c. 118. decr. Ansel. lib. 6. c. 81. Caesar. lib. 4. c. 21.*

CAP. II.

SERVETVR canon Apostolorum, ut si quis ob pecuniam fiat Episcopus, vel presbyter, vel diaconus deponatur, et is, et qui ordinauit, et eiiciatur omnino a communionem, ut Simon Magus a Petro, et secundo canone Chalced. dicitur: Si quis Episcopus et c. *Nicae. II. c. 5. Vide Apost. c. 29. G. 30. L.*

CAP. III.

SI quis Episcopus, presbyter, diaconus per pecuniam fiat, deponatur ipse, et qui eum ordinauit, et eiiciatur etiam a communionem, ut Simon Magus a Petro. *Ap. c. 29. G. 30. L. VII. Nicae. II. c. 5. Bituric. act. 2. Taras. CP. ante VII. synod. Capitul. lib. 1. c. 19.*

CAP. IV.

NVLLVS Episcopus, nec presbyter, vel Abbas, seu diaconus per praemium ad sacrum ordinem penitus accedat. Quod qui fecerit, ipso honore, quem praemiis comparare praesumpserit, omnino priuetur. *Cabilon. cap. 16.*

CAP. V.

NEMO Episcopus, presbyter, diaconus communionem dans ab accipiente exigit ob eam susceptionem obolos, vel speciem aliquam; non enim gratia venditur, neque pecunia sanctum Spiritum damus, sed doni meritis. Si vero quis id exigat, deponatur, ut Simonis amator. *Trull. c. 23. Iuo. par. 2. cap. 92. decr.*

CAP. VI.

SVNT in quibusdam locis Scoti, qui se dicunt Episcopos esse, et multos negligentes absque licentia dominorum suorum, siue magistrorum presbyteros, et diaconos ordinant, quorum ordinationem, quia plerumque in limoniacam incidit haeresim, et multis erroribus subiacet; modis omnibus irritam fieri debere, omnes vno consensu decreuimus. *Cabilo. sub Carol. c. 43. Capitul. lib. 7. c. 66. in additis. Burch. lib. 1. cap. 120. Iuo. par. 5. c. 220. decr.*

CAP. VII.

SCIMVS diuinos canones omnes accipientes, aut dantes quippiam in ordinatione sacerdotali excommunicare; et a sacerdotii sanctitate repellere et c. Omnis igitur Episcopus, aut diaconus conuictus, quod pecuniis, aut largitione ordinationem obtinuit; ab Episcopatu excidit. Et postea. Quorsum haec dico? cum veritatis sermonem cognoscam, et eum, qui a diuinis Apostolis initiatus est, clamantem videam: Quod quicumque per pecuniam ordinatus est Episcopus, aut presbyter, aut diaconus, alienus est a sacerdotali dignitate? *Tarasius Episcopus Constantinopolitanus epistol. ad Ioann. presbyterum ante medium, & postea, ante VII. synod. Apost. cap. 29. G. 30. L.*

Ne dia-

Distin. 47. c. 1.

Id. q. 4. c. 2.

tristam f. mine

Ne diaconi, aut hypodiaconi negotiis saecularibus operam dent.

TIT. XXV.

CAP. I.

De postul. c. 1. Grego. 1x. & in 1. collect.

CLERICI in subdiaconatu, et supra, et in minorib. quoque ordinibus, si stipendiis ecclesiasticis sustentantur, coram iudice saeculari aduocati in negotiis fieri non praesumant et c. *Alex. III. in concil. Later. c. 12.*

CAP. II.

Ne cleric. & el. monac. cap. 9. Grego. 1x. & c. 2. cod. 11. in 1. collect.

NVLLVS clericus rotariis, aut ballistariis, aut huiusmodi viris sanguinum praeponatur; nec illam chirurgiae partem subdiaconus, diaconus, vel sacerdos exerceant, quae ad vitionem, vel incisionem inducit, et c. *Imm. III. in conc. gen. Later. c. 18.*

CAP. III.

Dis. 86. c. 3.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus, si saecularia negotia susceperit, deponatur. *Ap. 6. G. 7. L. Ansel. lib. 6. c. 148.*

CAP. IV.

Matth. 22. Luc. 20.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus militiam exercens, si vult vtrumque retinere, Romanum magistratum, et sacram administrationem, deponatur. Nam quae sunt Caesaris, Caesaris; quae sunt Dei, Deo. *Ap. c. 83.*

CAP. V.

EPISCOPI, presbyteri, diaconi de locis suis negotiandi causa non discedant, nec circumuehentes prouincias quaestiuas nundinas sectentur, et c. *Elib. c. 19.*

CAP. VI.

21. q. 3. placuit. c. 3.

EPISCOPI, presbyteri, diaconi, conductores, vel procuratores non fiant; neque ex aliquo turpi, vel inhonesto quaestu cibum parent; scriptum est: Nemo militans Deo implicat se negotiis saecularibus. *Carth. c. 16. G. Carth. III. c. 15. L. Vorm. c.*

67. Burch. lib. 2. c. 151. Iuo par. 6. c. 242. decr. Ansel. lib. 7. c. 151.

CAP. VII.

EPISCOPVS, presbyter, aut diaconus non sint conductores. *Hipponen. c. 17.*

CAP. IIX.

NE QVE presbyteri, neque diaconi, neque monachi vilici fiant. *Cabilon. sub. Carolo c. 12.*

CAP. IX.

MINISTRI altaris Domini, vel monachi et c. a negotiis saecularibus omnino abstineant. Multa sunt ergo negotia saecularia; de his tamen pauca perstrinximus, ad quae pertinet omnis libido, non solum immunditia carnis, sed etiam in omni concupiscentia carnali; quidquid plus iusto appetit homo, turpe lucrum, munera iniusta accipere, vel etiam dare pro aliquo saeculari quaestu; pretio aliquem conducere; contentiones, et lites, vel rixas amare; in placitis saecularibus disputare, excepta defensione orphanorum, aut viduar. conductores, aut procuratores esse saecularium rerum; turpis verbi, vel facti ioculatorum esse, vel iocum saecularem diligere; aleas amare; ornamentum inconueniens proposito suo quaerere; in deliciis viuere vel le; gulam, et ebrietatem sequi; pondera iniusta, vel mensuras habere; negotium iniustum exercere et c. Quae omnia, et his similia ministris altaris et c. interdici-

Ne cleric. & el. mon. c. 1. Greg. 1x. et in 1. collect.

mus, de quibus dicit Apostolus: Nemo militans Deo, implicat se negotiis saecularibus. Magunt. sub Carolo c. 14. Magunt. sub Raban. c. 13. Burch. lib. 8. c. 90. Iuo par. 7. c. 108. decr. Capit. lib. 7. c. 172. in addit.

Ne diaconus vestitu saeculari vtatur.

TIT. XXVI.

CAP. I.

21. q. 4. Epi scopi. c. 3.

EPISCOPVS, presbyter, et diaconus saeculari indumento minime vtantur, nisi vt concedet, tunica sacerdotali; sed neque dum ambulauerit in ciuitate, aut in via, aut in

plateis, sine operimento praesumat ambulare; praeter si in itinere longo ambulauerit. Quia sicut mulier orans in ecclesia non velato capite, deturpat caput suum, iuxta Apostoli vocem; ita sacerdos sine operimento deturpat suum sacerdotium.

Nam

TIT. XXVII. NE diaconus venationi, aut aucupio operam det.

Nam si temere praesumpserit contra statuta agere: communionem priuetur; donec quae statuta sunt, adimplere maturet. *Zachar. in syn. Rom. c. 3. CAP. III.*

DE C R E V I M V S, vt presbyteri, vel diaconi non sagis laicorum more, sed calulis vtantur ritu seruorum Dei. *Franc. syn. in fi. Capit. lib. 5. c. 2. in fine.*

Ne diaconus venationi, aut aucupio operam det.

TIT. XXVII.

CAP. I.

Dist. 24. c. 2. Episcopi. c. 1. de cleric. & el. monac. Greg. 1x. & in 1. collect. & voluptate f. & vno f.

EPISCOPI, presbyteri, atque diaconibus canes ad venandum, et accipitres ad aucupandum habere non liceat. Quod si quis alium personar. in hac voluntate detectus fuerit, si Episcopus est, tribus mensibus se suspendat a communione, presbyter duobus mensibus se abstineat; diaconus venet ab omni officio, et de omni ratione cessabit. *Agath. c. 55. Epau. c. 3. Norm. c. 17. Burch. lib. 2. c. 213. Iuo lib. 3. tit. 15. c. 1. panor.*

& par. 5. c. 366. & par. 6. c. 288. et part. 13. c. 30. decr.

CAP. II.

MINISTRI altaris Domini, vel Ne cleric. monachi, nobis placuit, vt a negotiis saecularibus omnino abstineant, et c. Canes, et aues sequi ad venandum, in omnibus quibuslibet sit causis, superfluum esse. Ecce talia, et his similia ministris altaris Domini, nec non et monachis omnino contradicimus. *Magun. sub Carolo c. 14. Magun. sub Raban. c. 13. Capit. lib. 7. c. 172. in addit. Burch. lib. 8. c. 90. Iuo par. 7. c. 108. decr.*

Diaconus non potest offerre sacrificium.

TIT. XXIIX.

CAP. I.

DE diaconibus, quos cognouimus multis locis offerre, placuit minime fieri debere. *Arelaten. 1. cap. 15. CAP. II.*

NON oportet ministros panem dare, neque calicem benedicere. *Laod. c. 25. 6. 16. Aquisgr. 78.*

CAP. III.

MINISTRARE diaconus et c. non praesumat. *Agath. 43.*

Diaconus non baptizet iniussu Episcopi, aut presbyteri, nisi cum necessitas compellit.

TIT. XXIIX.

CAP. I.

Distin. 93. c. 13.

DIACONOS propriam constitutum seruare mensuram, nec ultra tenorem paternis canonibus deputatum, quippiam temptare. Nihil eorum suo ministerio permittimus applicare, quae primis ordinibus proprie decreuit antiquitas. Absque Episcopo, vel presbytero baptizare non praesumant, et c. nisi necessitas extrema compellat, quod et laicis Christianis facere plerumque conceditur. *Gelas. ep. 1. c. 9. Burch. lib. 4. c. 57. Iuo par. 1. c. 252. et par. 6. c. 99. decr. Ansel. lib. 7. c. 54.*

CAP. II.

SI quis diaconus regens plebem, sine Episcopo, vel presbytero aliquos baptizauerit, Episcopus eos per benedictionem perficere debet. Quod si ante de saeculo recesserit, sub fide, qua quis crediderit, poterit esse iustus. *Elib. c. 77. CAP. III.*

SI diaconus, vel presbyter pro reatu suo se ab altaris communione sub paenitentis professione submouerint, sicut quoque si alii defuerint, et causa certae necessitatis exoritur, postentem baptismum liceat baptizare. *Aurel. c. 12. al. 14. Iuo par. 6. c. 368. et par. 15. c. 18. decr. Tarrac. lib. 6. c. 4.*

De diacono, vel hypodiacono, qui crimen capitale ante ordinationem, vel postea commisit.

TIT. XXX.

CAP.

CAP. I. SVBDIACONEM eum ordinarium non debere, qui in adolescentia sua fuerit moechatus, eo quod postea per subreptionem ad altiorum gradum non sit promouendus. Si autem aliqui sunt in praeteritum ordinati, amoveantur. *Eliber. 30.* CAP. II. SI quis diaconum se permiserit ordinari, et postea fuerit in crimine detectus mortis et c. Si sponte fuerit confessus, acta legitima paenitentia post triennium accipiat communionem. Si alius detexerit, post quinque annos accipiat communionem. *Eliber. 30.*

Communia de diaconis.

TIT. XXXI. CAP. I. EPISCOPVS, presbyter, diaconus, aut ex catholico sacro, qui non communicet sine iusta causa, excommunicetur. *Ap. c. 8. G. 9. L. Vid. Antioch. c. 2. Capitul. lib. 1. c. 6.* CAP. II. PRESBYTERVS, aut diaconus excommunicatus a suo Episcopo, non suscipiatur ab alio Episcopo, nisi post mortem sui Episcopi. *Ap. 3. G. 3. L. Vid. Capitul. Caroli cap. 1.* CAP. III. SI Episcopus, presbyter, aut diaconus non susceperit curam, et ministerium populi sibi commissi, excommunicetur donec suscipiat. *Ap. c. 36. G. 37. L.*

De diaconis Cardinalibus.

TIT. XXXII.

CAP. I. DIACONVS cardinalis constitutus vrbis Romae, nisi in xxvi. (testibus) non damnabitur. *Siluest. in epilo. Rom. synodo in synodo Rom. cc lxxxiv. Episcop. c. 3. Hadr. c. 68. ad Episc. Mediom. Magun. sub xxxvii. Arnul. c. 12. Capit. lib. 1. c. 139. Iuo lib. 4. tit. 8. c. 7. panor. et par. 6. c. 334. decr. Deuid. cap. 3.* CAP. II. CONSTITVIT, vt diaconi non essent plures per parochiarum examen, nisi duo: et diaconi Cardinales vrbis Romae

post quinque annos acta paenitentia accipiat laicam communionem. *Eliber. c. 76.* CAP. III. SI Episcopus, presbyter, aut diaconus capitale crimen commiserit et c. ab officii honore depositus, in monasterium retrudatur, et ibi quamdiu vixerit, laicam communionem accipiat. *Agath. c. 50. Epaun. c. 22.* CAP. IV. SI diaconus, aut presbyter, capitale commiserit; simul et ab officio, et communione pellatur. *Aurel. c. 9. vel 11. Tarrac. lib. 6. c. 4.*

CAP. V. COGNOVIMVS; quod quidam diaconus nomine Ioannes in duabus militet ecclesiis, et c. Si ita est, hoc tua dilectissima fraternitas pro Dei amore corrigat. *Vitalia. ep. 3. in med.* CAP. V. QVICVMQVE index, aut saecularis presbytero, aut diacono, aut cuilibet de clero, aut de iunioribus, absque audientia Episcopi, aut Archidiaconi, vel Archipresbyteri iniuriam inferre praesumpserit; anno ab omnium Christianorum consortio habeatur extraneus. *Antistod. c. 43.* CAP. VI. LICITVM fit Episcopis, praesentibus presbyteris, et diaconibus, de thesauro ecclesiae familiae, et pauperibus, eiusdem ecclesiae et c. erogare. *Turon. sub Carolo c. 11.*

Communia de diaconis.

TIT. XXXII. CAP. I. SVBDIACONEM eum ordinarium non debere, qui in adolescentia sua fuerit moechatus, eo quod postea per subreptionem ad altiorum gradum non sit promouendus. Si autem aliqui sunt in praeteritum ordinati, amoveantur. *Eliber. 30.* CAP. II. SI quis diaconum se permiserit ordinari, et postea fuerit in crimine detectus mortis et c. Si sponte fuerit confessus, acta legitima paenitentia post triennium accipiat communionem. Si alius detexerit, post quinque annos accipiat communionem. *Eliber. 30.*

CAP. III. SVBSCRIPSERVNT omnes in (Euphemii) damnationem, Episcopi numero lxxv. et duo diacones Cardinales Romani, et tres presbyteri, et tres Episcopi, qui directi fuerant et c. *Hierosol. syn. relata in syn. Rom. sub Xysto III. cap. 8.* CAP. VII. SVBSCRIPTIO diaconorum, Cyprianus diaconus sanctae Ecclesiae Romanae, regionis vii. his subscripsi et c. Anastasius diaconus regionis primae subscripsi, Ioannes diaconus regionis secundae subscripsi, Tarrenis diaconus regionis primae subscripsi, Tertullus diaconus regionis quartae subscripsi. *Romana syn. prima sub Symma. in fine.* CAP. VIII. SVBSCRIPTIO diaconorum. Petrus indignus Archidiaconus sanctae sedis Apostolicae subscripsi, Muschus humilis diaconus sanctae sedis Apost. subscripsi, Gregorius indignus, et humilis diaconus S. sedis Apost. subscripsi, Benedictus indignus diaconus S. sedis Apost. huic constituto a nobis promulgato subscripsi. *Rom. syn. sub Gregor. II. in fine.* CAP. IX. LEONEM, Paschalem, et Ioannem dudum diaconos sanctae sedis Apostolicae, iuste, et canonice damnatos, si aliquis et c. inter ecclesiasticos viros habuerit, et c. sciat se fore anathemate percussum et c. *Ioan. ix. in conc. Rauen. cap. 8.* CAP. X. PONTIFEX narravit omnibus, qualiter ab Henrico Teutonico Rege cum Episcopis quibusdam, et Cardinalibus, tam presbyteris, quam diaconibus et c. captus fuerit, et c. Et in fine. Diaconi Cardinales: Abbas Sublacen. Ioannes Caietanus, Abbas S. Andreae. Leo, Gregorius, Saldo, Theobaldus, et Rosimanus. *Lateran.*

De diaconis Cardinalibus.

CAP. I. SVBSCRIPSERVNT omnes in (Euphemii) damnationem, Episcopi numero lxxv. et duo diacones Cardinales Romani, et tres presbyteri, et tres Episcopi, qui directi fuerant et c. *Hierosol. syn. relata in syn. Rom. sub Xysto III. cap. 8.* CAP. VII. SVBSCRIPTIO diaconorum, Cyprianus diaconus sanctae Ecclesiae Romanae, regionis vii. his subscripsi et c. Anastasius diaconus regionis primae subscripsi, Ioannes diaconus regionis secundae subscripsi, Tarrenis diaconus regionis primae subscripsi, Tertullus diaconus regionis quartae subscripsi. *Romana syn. prima sub Symma. in fine.* CAP. VIII. SVBSCRIPTIO diaconorum. Petrus indignus Archidiaconus sanctae sedis Apostolicae subscripsi, Muschus humilis diaconus sanctae sedis Apost. subscripsi, Gregorius indignus, et humilis diaconus S. sedis Apost. subscripsi, Benedictus indignus diaconus S. sedis Apost. huic constituto a nobis promulgato subscripsi. *Rom. syn. sub Gregor. II. in fine.* CAP. IX. LEONEM, Paschalem, et Ioannem dudum diaconos sanctae sedis Apostolicae, iuste, et canonice damnatos, si aliquis et c. inter ecclesiasticos viros habuerit, et c. sciat se fore anathemate percussum et c. *Ioan. ix. in conc. Rauen. cap. 8.* CAP. X. PONTIFEX narravit omnibus, qualiter ab Henrico Teutonico Rege cum Episcopis quibusdam, et Cardinalibus, tam presbyteris, quam diaconibus et c. captus fuerit, et c. Et in fine. Diaconi Cardinales: Abbas Sublacen. Ioannes Caietanus, Abbas S. Andreae. Leo, Gregorius, Saldo, Theobaldus, et Rosimanus. *Lateran.*

ster in d. syn. Rom. actio. 2. ante cap. 11. CAP. V. IN subdiaconatu sit annis v. deinde ad diaconatus honorem pertingat fixus, donec rogantibus xxx. presbyteris examen, ut esset diaconus Cardinalis: quia a prima sede erat constitutum, ut seruiret annos vii. *Siluest. in ead. syn. cap. 11.* CAP. VI. SVBSCRIPSERVNT omnes in (Euphemii) damnationem, Episcopi numero lxxv. et duo diacones Cardinales Romani, et tres presbyteri, et tres Episcopi, qui directi fuerant et c. *Hierosol. syn. relata in syn. Rom. sub Xysto III. cap. 8.* CAP. VII. SVBSCRIPTIO diaconorum, Cyprianus diaconus sanctae Ecclesiae Romanae, regionis vii. his subscripsi et c. Anastasius diaconus regionis primae subscripsi, Ioannes diaconus regionis secundae subscripsi, Tarrenis diaconus regionis primae subscripsi, Tertullus diaconus regionis quartae subscripsi. *Romana syn. prima sub Symma. in fine.* CAP. VIII. SVBSCRIPTIO diaconorum. Petrus indignus Archidiaconus sanctae sedis Apostolicae subscripsi, Muschus humilis diaconus sanctae sedis Apost. subscripsi, Gregorius indignus, et humilis diaconus S. sedis Apost. subscripsi, Benedictus indignus diaconus S. sedis Apost. huic constituto a nobis promulgato subscripsi. *Rom. syn. sub Gregor. II. in fine.* CAP. IX. LEONEM, Paschalem, et Ioannem dudum diaconos sanctae sedis Apostolicae, iuste, et canonice damnatos, si aliquis et c. inter ecclesiasticos viros habuerit, et c. sciat se fore anathemate percussum et c. *Ioan. ix. in conc. Rauen. cap. 8.* CAP. X. PONTIFEX narravit omnibus, qualiter ab Henrico Teutonico Rege cum Episcopis quibusdam, et Cardinalibus, tam presbyteris, quam diaconibus et c. captus fuerit, et c. Et in fine. Diaconi Cardinales: Abbas Sublacen. Ioannes Caietanus, Abbas S. Andreae. Leo, Gregorius, Saldo, Theobaldus, et Rosimanus. *Lateran.*

† lxxvi.

† Tarrenis tertiae f.

synod. sub Pasch. II. CAP. XI. SEPTEM diaconos in vrbe Roma per septem regiones civitatis, sicut a Patribus accepimus, habemus et c. *Fabia. epist. 1. in princip. Ansel. lib. 7. cap. 77.* CAP. XII. REGIONES, sicut in hac vrbe fecimus, per singulas vrbes, quae populosae fuerint, diaconibus dividuntur. *Caus. epist. 7. in fine. Ansel. lib. 7. c. 79.* CAP. XIII. LIBERATVS diaconus, si a decessore tuo non factus est Cardinalis, ordinatus a te diaconibus, nulla debet ratione praeponi, et c. Ultimum inter diacones stare constituit, et c. Si post haec Cardinalem facere volueris, nisi Pontificis sui concessionem sollempni more meruerit; abstinendum ab omni eius incardinatione memineris. *Greg. lib. 1. ep. 81. ad Ianuar. Caralit. Archiep. Ioan. diacon. lib. 3. c. 21. de vita B. Gregorii.* CAP. XIV. PRAESENTIVM lator (est) Felix diaconus et c. sustentationi eius pietatis intuitu providentes, in tua ecclesia Syracusana eum praevindimus cardinandum, siue ut officium diaconatus expleat, seu certe, ut sola eiusdem officii pro sustentanda paupertate sua commoda consequatur et c. *Idem Gregor. lib. 3. epist. 14. ad Maximian. Episc. Ioan. diacon. lib. 3. c. 20. de vita B. Gregorii.* CAP. XV. FRATER NITATEM tuam a nobis petisse recolimus, ut Gratianum ecclesiae Venafranae diaconum, tuae concederemus ecclesiae cardinandum. Et quoniam nec Episcopum, cui obsecundare (debeat) nec propriam habet ecclesiam et c. Scriptis tibi praesentibus, eum necessario duximus concedendum, habiturus licentiam, et habituro diaconum illum, nostra interveniente auctoritate, ecclesiae tuae Deo propitio constitutur Cardinalis. *Idem Greg. lib. 5. ep. 11. cap. 111. Fortunato Episc. Neapolit. in dict. 14. Ioan. diacon. lib. 3. c. 20. de vita B. Gregor. Anselm. lib. 7. cap. 75.* CAP. XVI. SEPTEM diaconos ex canone esse oportet, etsi magna vrbs sit, quod ex libro Actuum constat. *Neocaes. ult. Trull. 16. Act. 6. Aquisgr. 62. Burch. lib. 2. c. 219. c. 220.*

lvo part. 6. cap. 294. & 295. decret.

CAP. XVII.

EVARISTVS septem diaconos ordinauit, qui custodirent Episcopum praedicantem propter scilum veritatis. *Dama. in Euaristo.* CAP. XVIII.

FABIANVS regiones diuisit diaconibus, et fecit septem subdiacones et c. *Damas. in Fabiano.* CAP. XIX.

CAIVS regiones diuisit diaconibus. *Damas. in Caio, in veteri libro.* CAP. XX.

EX presbyteris Cardinalibus ecclesiae suae consecrauit Episcopos, Bonifacium Regii, et c. Ex subdiaconibus vero, Gloriosum Offitiae et c. Solis diaconibus. Apostolicae sedis et c. parcebat. Quorum cum XIX. plenitudine redundaret, ipse Bonifacium, Florentium, et Epiphanium consecrauit. Nec quemquam eorum ab officio, nisi Laurentium Archidiaconum et c. seque-

strauit. *Ioan. diacon. in vita Grego. lib. 3. c. 7.*

CAP. XXI.

ALIARVM parochiar. clericos sibi, et aliis discretissimus Pontifex discretissime incardinare curabat, Quapropter Heliae presbytero, et Abbati prouinciae Isauriae scribens; [Filium, inquit, vestrum Epiphanium et c. diaconum quidem fecimus: sed quisquis semel in hac ecclesia sacrum ordinem acceperit, egrediendi ex ea ulterius licentiam non habet et c. *Ioannes diacon. d. lib. 3. c. 19. Gregor. libr. 4. epist. 30. cap. 74. regisbr. Anselm. lib. 7. cap. 73. Tarra. lib. 1. cap. 208.*

CAP. XXII.

EGO N. S. R. E. diaconus, vel presbyter, aut Episcopus Cardinalis, electus, ut fiam per Dei gratiam huius sanctae Apostolicae sedis humilis minister, profiteor tibi B. Petre, et c. *Professio Rom. Pontif. ex libro Diurno.*

De Archidiacono, et de officio, et

potestate eius.

CAP. I.

Ne prael. vi. su. c. 2. Grego. ix. et in 1. col. lect.

IN quibusdam Episcopatibus Decani quidam, vel Archipresbyteri, ad agendas vices Episcoporum, seu Archidiaconos, et terminandas causas ecclesiasticas, sub annuo pretio constituuntur et c. id ulterius fieri districtius prohibemus et c. *Alex. III. in conc. Turon. c. 7. post conc. Later. par. 2. c. 1.*

CAP. II.

De electio. ne c. 7. Grego. ix. c. 16. eo. tit. in 1. col. lect.

INFERIORA ministeria, ut puta Decanatus, Archidiaconatus, et alia, quae animarum curam habent annexam, nullus omnino suscipiat; sed nec parochialium ecclesiarum regimen, nisi qui iam vigesimum quintum aetatis annum attigerit, et qui scientia, et moribus existat commendandus. Cum autem assumptus fuerit, si Archidiaconus in diaconem, et Decani, et reliqui admoniti; non fuerint praefixo a canonibus tempore in presbyteros ordinati; et ab illo remoueantur officio, et alii conferatur, qui velit, et possit conuenienter illud implere, et c. *Alexan. III. in conc. Later. 4. c. 3.*

TIT. XXXIII.

CAP. III.

ARCHIDIACONI (cum visitant) v. aut vii. Decani constituti sub ipsis, duob. equis existant contenti et c. Archidiaconi autem, siue Decani nullas exactio- nes, vel tallias in presbyteros, seu clericos exercere praesumant. *Alex. III. in con. Lat. c. 4.*

CAP. IV.

REPREHENSIBILIS valde consuetudo in quibusdam partibus inoleuit, ut fratres, et coepiscopi nostri, seu etiam Archidiaconi, quos appellaturos in causis suis existimant, nulla penitus admonitione praemissa, suspensionis, vel excommunicationis in eos ferant sententiam et c. statuimus, ut nec Praelati, nisi canonica admonitione praemissa, sententiam proferant et c. *Alex. III. in con. Lat. c. 6.*

CAP. V.

QUILIBET Archiepiscopus, vel Episcopus per se, aut per Archidiaconum suum, vel idoneas personas honestas bis, aut saltem semel in anno propriam parochiam, in qua fama fuerit haereticos habitare, circumeat et c. *Innocentius III. in con. il.*

consil. gener. Lateran. cap. 3. prope finem.

CAP. VI.

De censib. 23. Grego. ix. c. 2. eo. tit. in 4. collect.

PROCURATIONES, quae visitationis ratione debentur Episcopis, Archidiaconis, vel quibuslibet aliis et c. non exigantur, nisi quando praesentialiter officium visitationis impendunt etc. *Inno. III. in conc. gen. Later. 3. c. 3. V. T. A. I. c. 1.*

CAP. VII.

SI criminofus fuerit aliquis presbyter, in praesentia Episcopi, vel Archidiaconi iudicetur: Et si probata fuerit eius culpa per Episcopum, vel suos expellatur, et alius per Episcopum admittatur. *Grego. VII. in conc. Rom. ann. incen. c. 4. in 1. col. lect.* CAP. VIII.

NVLLVS fiat Decanus in Ecclesia, nisi presbyter: nullus Archidiaconus, nisi Leuita. *Urban. III. in conc. Claramont. c. 3.*

CAP. IX.

Distin. 60. c. 2.

NVLLVS in Archidiaconum nisi diaconus ordinetur. *Callist. II. in con. Rom. cap. 2.*

16. q. 7. c. 11.

NVLLVS omnino Archidiaconus etc. animarum curam, vel praebendas ecclesiae sine iudicio, vel consensu Episcopi alicui tribuat et c. Si quis vero contra haec facere, aut potestatem, quae ad Episcopum pertinet, sibi vindicare praesumpserit, ab ecclesiae liminibus arceatur. *Callist. II. in conc. Rom. c. 7.*

Dist. 60. in nouamus. c. 2.

PRAECIPIMVS, ut nullus in Archidiaconum, vel Decanum, nisi diaconus, vel presbyter ordinetur. Archidiaconi vero, Decani, vel Praepositi, qui infra ordines praenotatos existunt, si inobedientes ordinari contempserint, honore suscepto priuentur. Prohibemus etiam, ne adolescentibus, vel infra sacros ordines constitutis, sed qui prudentia, et merito vitae clarescant, praedicti concedantur honores. *Inno. II. in con. Rom. c. 8. Eugen. III. in con. Remen. c. 9. in editis cap. 6. lvo in fine panor.*

CAP. X.

NVLLVS in Archidiaconum, vel Decanum, nisi diaconus, vel presbyter ordinetur. Qui si ordinari contempserint, honore suscepto priuentur, et c. *Eugen. III. in conc. Remen. c. 9. in edit. c. 6.*

CAP. XI.

Dist. 81. c. 11.

NEC Archidiaconus, aut diaconus sub

praetextu officii humilitatis, frequentat

domicilia marronar. et c. *Clemens epif. 2. post prin. lvo par. 6. c. 8. g. decret. Ansel. lib. 7. cap. 139.*

SUBDIACONVS cum ordinatur etc. accipiat de manu Archidiaconi vreo-

lvm eum aqua, et mantile, et manutergium. *Carthag. IV. c. 5. lvo lib. 3. tit. 3. c. 8. panor. et par. 6. c. 14. et c. 9. in fine, decret. Ansel. lib. 7. c. 51.*

AGOLYTHVS cum ordinatur, ab Archidiacono accipit cereo, et vrecolum vacuum, et par.

6. lvo lib. 3. tit. 3. c. 9. panor. et par. 6. c. 15. decret. Ansel. lib. 7. c. 50.

OSTIARIVS cum ordinatur, postquam ab Archidiacono instructus fuerit, qualiter in domo Dei debeat conuersari, ad suggestionem Archidiaconi tradat ei Episcopus clauis ecclesiae de altario. *Carth. IV. c. 9. lvo lib. 3. tit. 3. c. 2. panor. et par. 6. c. 8. decret. Ansel. lib. 7. c. 47.*

EPISCOPIVS gubernationem minorum, et pupillorum, ac peregrinorum non per se ipsum, sed per Archipresbyterum, aut per Archidiaconum agat. *Carth. IV. c. 7.*

STATVTVM est, diaconum non christi- nare, sed presbyterum absente Episcopo, praesente vero non, nisi ab ipso fuerit praecipitum. Archidiaconus constitutionem huiusmodi Episcopis absentibus, et praesentibus suggerat. *Tolet. 1. c. 20.*

CLERICI, qui comam nutriunt, ab Archidiacono, etiam si noluerint, inuiti detondeantur, et c. *Agath. 20. Capitul. lib. 7. c. 234. Caesar. lib. 8. c. 51.*

SI officium Archidiaconatus propter simpliciore naturam implere, aut expedire nequiverit, ille loci sui nomen tenear, et ordinationi ecclesiae, quem elegerit Episcopus, praeponatur. *Agath. 23.*

DE rebus ecclesiasticis tres aquae fiant portiones et c. De parte (reparationis ecclesiae) siue Archipresbyter, siue Archidiaconus illam administrans, Episcopo faciat

ciat rationem. *Bracarenf. l. cap. 25.*

CAP. XXII.

A media quadragesima presbyteri chrisma petant; et si quis infirmitate detentus venire non potuerit, ad Archidiaconum suum, vel Archisubdiaconum transmittat. *Antist. c. 6.*

CAP. XXIII.

SI presbyter, aut diaconus, aut subdiaconus post acceptam benedictionem infantes procreauerit et c. et Archipresbyter hoc Episcopo, aut Archidiacono non intimauerit, integro anno non communicet. *Antistod. c. 20.*

CAP. XXIV.

QVICVMQVE iudex, aut saecularis presbyterum, aut diaconum, aut quemlibet de clero, aut de iuniorib. absque audientia Episcopi, aut Archidiaconi, vel Archipresbyteri, iniuriam inferre praesumpserit: anno ab omni Christianor. consortio habeatur extraneus. *Antistod. c. 43.*

CAP. XXV.

SEDENTIBVS in diurno silentio sacerdotibus et c. dicat Archidiaconus: Orate et c. Si presbyter aliquis, aut diaconus, vel clericus, siue laicus de his, qui foris steterint, concilium pro qualibet re crediderit appellandum; ecclesiae Metropolitanae Archidiacono causam suam intimet, et ille concilio denuntiet. *Tolet. iv. c. 3.*

CAP. XXVI.

QVICVMQVE ad hoc officium (*Archipresbyteratus, seu Archidiaconatus*) peruenerit, humilitatem Pontifici suo, et reuerentiam praebear, et c. et sui dignitatem officii per omnia teneat. *Emeriten. cap. 10.*

CAP. XXVII.

DE presbyteris, et clericis sic ordinamus; ut Archidiaconus Episcopi eos ad synodum commoneat una cum Comite; et si quis contempserit, Comes eum distringere faciat, et c. *Syn. sub Pipino c. 3. Capitul. lib. 5. c. 9.*

CAP. XXVIII.

Distin. 94. c. 11.

DICTVM est, quod in plerisque locis Archidiaconi super presbyteros parochianos quandam exercent dominationem, et ab eis census exigant et c. Teneant propriam mensuram, et quod eis ab Episcopis iniungitur, hoc per parochias suas exercere studeant, nihil per cupiditatem, et auaritiam praesumentes. *Cabilonense*

sub Carolo c. 15. luo par. 3. c. 134. deit.

CAP. XXIX.

SVBDIACONI cum ordinantur et c. ab Archidiacono scyphum aquae cum aquamanili, et manutergium accipiunt. *Isidor. lib. 2. c. 10. de eccl. offic. apud Aquisgr. c. 6.*

CAP. XXX.

STATVMVS, ut vnusquisque Episcoporum super Archidiaconis suis deinceps vigilantio rem curam adhibeat; quoniam propter eorum auaritiam, et morum improbitatem, multi scandalizantur, et ministerium sacerdotale vituperatur, et in ecclesiis a sacerdotibus multa propter eos negliguntur. *Paris. sub Ludou. et Loth. lib. 1. c. 25.*

CAP. XXXI.

ARCHIDIACONATVM nullus habeat, nisi diaconus efficiatur. *Bituric. c. 4. apud syn. Lemouic. act. 2.*

CAP. XXXII.

NEMO Archidiaconatum per pecuniam adquirat. Quicumq. tali modo iam adquisisse comprobatur, omni remota occasione deponatur. *Pictau. c. 2.*

CAP. XXXIII.

QVI Archidiaconatus tenent, diaconi fiant, et c. Quod si aliqua iusta causa prohibente diaconi esse non potuerint, praesentationes amittant. *Pictau. c. 7. Tarrac. lib. 6. c. 83.*

CAP. XXXIV.

ARCHIDIACONI si (*olericos rurales concubenarios*) in iniquitatibus uoluerint confouere, vel eorum dissimulare excessus, sciant ab officio se suspensos. *Concil. habitum in Alemaniâ sub Conrado Cardinali, c. 3.*

CAP. XXXV.

CVM Vicarius (*in ecclesia*) poni debet, et potest, perpetuo instituat, idque assensu, et auctoritate dioecesani, et Archidiaconi loci illius: nec Episcopus, vel Archidiaconus talem instituat, nisi ei de bonis ecclesiae coram eo tantum fuerit assignatum, unde iura Episcopi, et Archidiaconi possit persolvere, et congruam, et sufficientem sustentationem habere. *Concilium sub eod. Conrado Cardinali, c. 12.*

CAP. XXXVI.

MARAS (*diaconus*) secundum veritatem excommunicatus est a proprio Archidiacono; non enim a me excommunicatus est, quoniam iniuriam fecit presbytero; ob hoc

ob hoc eum a communione suspendit. *Ibas Episcopus in Chalced. synod. act. 10.*

CAP. XXXVII.

CORNELIVS ante quam passus est, omnia bona ecclesiae tradidit Stephano Archidiacono. *Damasus in Cornel.*

CAP. XXXVIII.

LVCIVS omnem potestatem ecclesiae dedit Archidiacono suo Stephano, dum ad passionem pergeret. *Dam. in Lucii.*

De hypodiaconis, et de muneribus, quae ad eos pertinent.

TIT. XXXIV.

CAP. VI.

TAM subdiaconus, quam ostiarius, vel reliqui seruitium sanctae ecclesiae confectum absque ulla desidia implent et c. Qui contempserit facere, et adimplere; subdiaconos verbis corripiendos, et si non emendauerint, ab stipendio priuandos; reliquos flagris coercendos. *Narbon. c. 13.*

CAP. VII.

LECTAE sunt epistolae Pauli, qualiter subdiaconi ministerium est, eundem Apostolum legere, ut officium tibi commissum implere, certius potuisset. *Rem. 4.*

CAP. VIII.

SVBDIACONI, qui apud Graecos hypodiaconi vocantur, in Esdra inueniuntur, appellanturque ibi Nathinnacii, id est in humilitate Domino seruites. Ex eorum ordine fuit ille Nathanael et c. *Ioan. 1. f.*

Isti oblationes in templo Domini suscipiunt a populis; isti officiis obediunt Leuitar. isti quoque vasa corporis, et sanguinis Christi diaconibus ad altaria Domini offerunt. De quibus quidem placuit Patribus, ut quia sacra mysteria contrectant, casti, et continentes sint ab vxoribus, et ab omni carnali immunditia liberi, iuxta quod illis Propheta iubente docetur. *Mun. Esdr. 52. c. c. 10. de eccl. offic. apud Aquisgr. c. 6.*

CAP. IX.

NON liceat cuilibet ministeria tan- gere, nisi subdiacono, aut acolytho in secretario vasa Dominica. *Mart. Brac. c. 41. Vid. Laod. 21. luo par. 6. c. 377. de cr.*

CAP. X.

FABIANVS regiones diuisit diaconibus, et fecit septem subdiaconos, qui septem notariis immnerent, ut gesta martyrum in integrum colligerent. *Damasus in Fabiani.*

CAP. I.

P SALMOS, ac reliquas lectiones censeo per subdiaconos, et c. exhiberi. *Greg. in syn. Rom. c. 1. & lib. 4. c. 88. regist. luo par. 2. c. 79. decret. Ansel. lib. 7. c. 65. Tarrac. lib. 4. c. 22.*

CAP. II.

IN sollempnioribus diebus septem, aut quinque, aut tres diaconos, qui eius oculi dicuntur, et subdiaconos, ac reliquos ministros, secum habeat (*Episcopus*), qui sacris induti vestimentis, in fronte, et a tergo, et presbyteri e regione dextra, laeuaque stent. *Anacl. ep. 1. in med. luo par. 2. c. 67. decret. Ansel. lib. 6. c. 132. Caesar. lib. 4. c. 49. Tarrac. lib. 3. c. 49.*

CAP. III.

SEPTEM diaconos in vrbe Roma per septem regiones ciuitatis, sicut a Patribus accepimus; habemus et c. Denique septem similiter subdiaconos ordinauimus, qui septem notariis immnerent, et gesta martyrum veraciter in integro colligerent, et c. *Fabia. epist. 1. in princip. Anselm. lib. 7. cap. 77. & 78.*

CAP. IV.

PER singula territoria presbyteri, vel ministri ab Episcopis, non prout libitum fuerit, a vicinioribus, sed a suis propriis per annos singulos petant chrisma, appropinquante sollempnitate paschali, nec per quemcumque ecclesiasticum, sed si qua necessitas, aut ministror. occupatio est, per subdiaconum, et c. *Vasens. c. 3. Vorm. c. 60. Burch. lib. 4. c. 78. luo par. 1. c. 272. de cr.*

CAP. V.

NON liceat cuilibet ex lectoribus sacra altaris vasa portare, nec aliis, nisi his, qui ab Episcopo subdiaconi fuerint ordinati. *Brac. 1. c. 28. Vide Mart. Brac. 41. luo par. 6. c. 377. de cr.*

Dist. 23. c. 31. & 32.

De acta. et qual. ord. c. 1. Grego. 18. & in 1. collect.

Hypodiaton non ordinetur ante vice-

simum annum.

CAP. I.

Distin. 28. c. 5.

DE his, quos voluntas parentum a primis infantiae annis in clericatus officio, vel monachali posuit, pariter statuimus obseruandum et c. ut ubi octauumdecimum aetatis suae compleuerint annum, coram totius cleri, plebisque conspectu voluntas eorum de expetendo coniugio ab Episcopo

De caeremoniis in ordinatione hypodiatoni.

CAP. I.

Distin. 23. c. 15.

SUBDIACONVS cum ordinatur, quia manus impositionem non accipit, patenam de Episcopi manu accipiat vacuam, et calicem vacuum; de manu vero Archidiaconi vrceolum cum aqua, et mantile, et manutergium. Carth. 14. c. 5. Isido. lib. 2. c. 10. de eccles. offi. luo lib. 3. tit. 3. c. 8. panor. & par. 6. c.

De his, quae hypodiatoni facere prohibentur.

CAP. I.

Distin. 23. c. 26.

NON oportet subdiaconost habere locum in diaconico, et Dominica vasa contingere. Laod. c. 21. Mart. Brae. c. 41. luo par. 3. c. 105. decr.

CAP. II.

Distin. 23. c. 27. ministrum.

NON oportet, subdiaconum uti oratorio, nec ostia derelinquere. Laod. c. 22. Ansel. lib. 7. c. 82.

CAP. III.

Distin. 93. c. 16.

NON oportet ministros panem da-

Diaconissae non ordinentur ante quadragessimum annum.

CAP. I.

27. q. 1. diaconissae. 23.

NON ordinetur diaconissa minor annis XI. et cum diligenti examinatione; si ordinata in

TIT. XXXV.

po-perferretur; quibus si gratia castitatis Deo inspirante placuerit, et c. primo subdiaconatus ministerium probatione habitata professionis suae a vicelesimo anno suscipiant, et c. Tolet. 11. c. 1. Ansel. lib. 7. c. 42.

CAP. II.

HYPODIACONVS minor XX. annis non ordinetur. Si quis antea subdiaconus ordinatus fuerit, deponatur. Trull. 15.

Distin. 77. c. 4. subdiaconus.

TIT. XXXVI.

14. & c. 9. in fine, decr. Ansel. lib. 7. c. 51.

CAP. II.

SUBDIACONI, cum ordinantur, sicut sacerdotes, et Leuitae manus impositionem non suscipiunt, sed patenam tantum, et calicem de manu Episcopi, et ab Archidiacono scyphum aquae cum aquamanili, et manutergium accipiunt. Isido. de eccles. offic. lib. 2. c. 10. apud Aquisg. c. 6.

TIT. XXXVII.

re, neque calicem benedicere. Laod. 25. Aquisgr. 78.

CAP. IV.

NON oportet, subdiaconost, saltem ministros paululum, ianuas deferere, et orationi vacare. Laod. cap. 43.

CAP. V.

NON oportet in sacros ministros in secretarium, quod Graeci diaconicon appellant, ingredi, et contingere vasa dominica. Agath. 66. Laod. 21.

Distin. 23. c. 30.

TIT. XXXIIX.

ministerio aliquod tempus fuerit, et nupserit, iniuria afficiens gratiam Dei, anathematizetur cum eius coniuge. Chalced. c. 15. Vorm. c. 73. Ansel. lib. 1. c. 86.

CAP.

T. XXXIX. DIACONISSAE NON NVB. 467.

CAP. II.

NON ordinetur diaconissa ante annos XI. Trull. c. 14. ordinata deponatur. Trull. 15.

CAP. III.

VIDVA eligatur LX. annor. ut ait Apostolus, diaconissa XL. ut sacri canones statuunt; virgo XVII. ut Basilii canones. Trull. 40.

Diaconissae non nubant.

TIT. XXXIX.

CAP. I.

27. q. 1. c. 23. diaconissam.

DIACONISSA, quae in ministerio aliquod tempus fuerit, si nubat, iniuria afficiens gratiam Dei, anathematizetur cum coniuge suo. Chalced. 15. Vorm. 73. Ansel. lib. 1. c. 86.

CAP. II.

SI quis diaconam in coniugium duxerit, anathema sit. Gregor. II. in syno. Rom. c. 2. Trostle. c. 8.

CAP. III.

HADRIANVS filius Exhilarati, qui post praestitum sacramentum in Apostolica confessione Epiphaniam diaconam illicito ausu in uxorem habet, anathema sit. Epiphania diacona, quae post praedictum sacramentum cum Hadriano Exhilarati filio fuga lapsa est in uxorem, anathema sit. Si quis eorum tam crudeli actu consensum praebuit, anathema sit. Grego. II. in syno. Rom. c. 14. r. 5. 16.

CAP. IV.

VT presbyteram, diaconam, nonnam, aut monacham, vel etiam spiritalem commatrem nullus sibi praesumat nefario coniugio copulare. nam qui huiusmodi opus perpetraverit, sciat se anathematis vinculo esse obligatum, et Dei iudicio condemnatum, atque a sacro corpore, et sanguine Domini nostri Iesu Christi alienum. Statuentes Apostolica censura, ut quicumque sacerdotum eos communicare praesumpserit, eorum consortio condemnatus, sacerdotii sui honore priuetur. Si autem hi, qui coniuncti sunt, admoniti declinauerint, et ab alterutrum fuerint diuisi, paenitentiae submittantur, ut sacerdos loci prouiderit. Zachar. in syn. Rom. c. 5.

CAP. V.

Vide concil. Rom. sub Greg. 11. c. 1. 2. 3. 4.

CAP. VI.

SI se cuicumque mulier duplici coniugio presbyteri, vel diaconi relicta coniuxerit, aut castigati separentur, aut pari excommunicatione plestantur. Aurel. c. 15. c. 13.

CAP. VII.

FEMINAE, quae benedictionem diaconatus, haecenus contra interdicta canonum acceperint, si ad coniugium probantur iterum deuolutae, a communione pellantur. Quod si huiusmodi contubernium admonitae ab Episcopo, cognito errore dissoluerint, in communionis gratiam acta paenitentia reuertantur. Aurel. II. cap. 16.

CAP. IX.

VIDVAM, quae in viduarum numerum relata est, hoc est, quae ab Ecclesia in diaconatum suscepta est, censuit Apostolus nubentem despici, etc. Basil. epist. ad Amphiloeh. c. 24.

CAP. X.

DIACONISSA, quae cum Graecis fornicata est, est ad communionem admittenda, ad oblationem autem septimo anno admittetur, scilicet, si in castitate vitam agat. Graecus autem, qui post fidem, rursus ad sacrilegium accedit, ad vomitum reuertitur. Nos ergo diaconissae corpus ut consecratum, esse in casu carnali non amplius permitimus. Easil. ad Amphiloeh. c. 44.

CAP. V.

Dist. 28. si quid. 12.

VIDVA Episcopi, presbyteri, diaconi, si maritum acceperit, nullus clericus,

De dia-

De diaconissis non ordinandis.

TIT. XL.

CAP. I.

DIACONISSAE omnimode non ordinandae. Si quae iam sunt, benedictioni, quae populo impenditur, capita submittant.

Araus. cap. 26.

CAP. II.

VIDVARVM consecrationem, quas diaconissas vocant, ab omni religioni nostra penitus abrogamus: solam eis paeni-

† regione f.

tentiae benedictionem, si conuerti ambunt, imponendo. *Epa. 21.*

CAP. III.

FEMINAE benedictionem diaconatus haecenus contra interdicta canonum accipiunt et c. *Aurel. II. c. 16.*

CAP. IV.

NVLLI postmodum feminae diaconalis benedictio pro conditionis huius fragilitate credatur. *Aurel. II. c. 17.*

Communia de diaconissis.

TIT. XLI.

CAP. I.

PAVLIANISTAE conuersi, rebaptizentur. Clerici eorum laudabilis vitae rebaptizati ordinentur a catholico Episcopo, minus probati deponantur. Idem de diaconissis, et ceteris ex clero seruetur. Diaconissas autem intelligimus, quae in eo ordine numerantur. nam cum manus impositionem non habeant, omnino inter laicas computentur. *Nicae. 19.*

x. q. v. si quis. 52.

CAP. II.

EPISCOPI ante Episcopatum vxor

ab eo separata ex consensu, post eius ordinationem in monasterium ingrediatur, quod longius ab Episcopi habitatione, et Episcopi prouidentia sustentetur. Quod si digna visa fuerit, ad diaconissae dignitatem ascendat. *Trul. 48.*

CAP. III.

SCIMVS sanctam Mariam prius meretricem fuisse, postea factam continentem, non tamen inter diaconas relata est. *Luc. 7. 36.*
Taras. CP. ante VII. synod. in epist. ad Ioan. presbyt. post med.

LIBER OCTAVVS

DE ACOLYTHIS ET ALIIS CLERICIS INFERIORIBVS.

De Acolythis, et de eorum officio.

TIT. I.

CAP. I.

NVLLVS lector, vel ostiarius vasa sacra audeat contingere. Nul- lus acolythorum rem sacratam a presbytero alii porrigere, et c. nisi tantum supportet, quod ei sacerdos imposuerit suo ore benedictum. *Siluest. in syno. Rom. cc. xxxiv. Epi- scopor. c. 9.*

CAP. II.

SEPTEM diaconos in vrbe Roma et c. habemus; qui per singulas hebdomadas, et Dominicos dies, atq. festiuitatum solle- mnia cum subdiaconibus, et acolythis, ac fe- quacium ordinum ministris iniuncta sibi obseruant ministeria. *Fabian. ep. 1. in prin.*

CAP. III.

Distin. 23. c. 16. ACOLYTHVS cum ordinatur, ab Episcopo quidem doceatur, qualiter in of- ficio suo agere debeat; sed ab Archidiacono accipiat ceroferarium cum cereo, vt

sciat se ad accendenda ecclesiae luminaria mancipari; accipiat et vceolum vacuum ad suggerendum vinum in eucharistiam sanguinis Christi. *Carth. iv. c. 6. Iuo lib. 3. tit. 3. c. 9. panor. & par. 6. c. 1. 5. decr. Ansel. lib. 7. c. 40.*

CAP. IV.

ACOLYTHI Graece, Latine cero- ferarii dicuntur, a deportandis cereis, quan- do legendum est Euangelium; aut sacrificium offerendum. Tunc enim accendun- tur luminaria ab eis, et deportantur, non ad effugandas tenebras, dum sol eo tempo- re rurilet, sed ad signum laetitiae demon- strandum: vt sub typo luminis corporalis illa lux ostendatur; de qua in Euangelio legitur: Erat lux vera et c. *Ista lib. 7. c. 12. Ioh. xii. c. 1. erymo. apud Aquisgran. c. 5. Raban. lib. 1. c. 9. de instit. cler.*

CAP. V.

NON liceat cuilibet ministeria tange- re, nisi subdiacono, aut acolytho in secre- tario vasa Dominica. *Mar. Brae. c. 41. Iuo par. 6. c. 377. decr. Vid. Laod. 21.*

De exorcistis, et de eorum officio.

TIT. II.

CAP. I.

Distin. 63. c. 18. **N**ON oportet exorcizare eos, qui non sunt promoti ab Episcopis, neq. in ecclesiis, neque in domibus. *Laod. c. 26. refert Felix iv. ep. 1. c. 1. in fine. Aquisgr. 79.*

CAP. II.

Distin. 23. c. 17. EXORCISTA cum ordinatur, ac- cipiat de manu Episcopi libellum, in quo scripti sunt exorcismi, dicente sibi Episco- po: Accipe, et commenda memoriae, et ha- beto potestatem imponendi manus super

energumenum, siue baptizatum, siue cate- chumenum. *Carth. iv. c. 7. Raban. lib. 1. c. 10. de inst. cler. Iuo lib. 3. tit. 3. c. 10. panor. & par. 6. c. 16. decr. Ansel. lib. 7. c. 49.*

CAP. III.

OMNI die exorcistae energumenis De cons. de manus imponant. *Carth. iv. c. 90. Euch. sin. 3. c. 116 lib. 2. c. 223. Iuo par. 6. c. 298. decr.*

CAP. IV.

ENERGVMENIS in domo Dei assidētibus, vicus cotidianus per exorcistas oportuno tempore ministratur. *Carth. iv. c. 92.*

et CAP.

470 DE ACOLYT. et aliis clericis inferiorib. L. IIX.

CAP. V.

8. Bfdr. 2. c.

QVOS Efdras actores memorat tem- pli tunc, nunc esse exorcistas inuenimus in Ecclesia Dei et c. Hi cum ordinantur, sicut ait canon, accipiunt de manu Episcopi li-

bellum, in quo scripti sunt exorcismi, acci- pientes potestatem imponendi manus su- per energumenos, (sive baptizatos) sive ca- techumenos. Isidor. lib. 2. c. 13. de eccl. offi. apud Aquisgr. c. 4. Raba. li. 1. c. 10. de inst. cler.

De lectorib. et de eorum officio, et de his,

quae facere prohibentur.

TIT. III.

CAP. I.

Dis. 69. c. 1.

QVONIAM vidimus quos- dam ex infantia tonsuram cle- ri accipientes, sine Episcopi or- dinatione, legere in ambone: id deinceps fieri prohi- bemus, etiam si monachi sint. Sed praepo- sito monasterii, si presbyter sit ab Episco- po promotus, liceat hoc facere, item ex ve- teri consuetudine liceat Chorepiscopo le- ctiores ordinare Episcopo permittente. Ni cae. II. c. 14. Iuo par. 5. c. 376. decr. Caesar. lib. 9. cap. 21.

CAP. II.

NVLVS lector, vel ostiarius vasa sa- crata audeat contingere. Siluest. in synodo Rom. cc xxci. Episcopos. cap. 9.

CAP. III.

Distin. 23. c. 28.

NON oportet lectores, aut cantores orarium ferre, et ita legere, aut canere. Laod. c. 23. Ansel. lib. 7. c. 83.

CAP. IV.

Dis. 32. c. 8.

LECTORES ad pubertatis tempus venientes cogantur vel uxores ducere, vel castitatem profiteri. Carth. c. 16. post prin. G. Carth. III. c. 19. L. Hippon. 20. L. Vorm. 68. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 28. panor. Ansel. lib. 7. c. 142. Caesar. lib. 8. c. 58. Tarrac. lib. 1. cap. 109.

CAP. V.

Dist. 77. c.

LECTORES populum non salu- tent. Carth. c. 16. in fin. G. Carth. III. c. 4. & 20. q. 1. L. Vide Vorm. 69. Burch. lib. 2. c. 11. Iuo lib. 3. tit. 3. c. 3. panor. et par. 6. c. 31. decr.

CAP. VI.

Dis. 72. pla- cuit. c. 3.

QVI in ecclesia vel semel legerit, ab alia ecclesia ad clerum non recipiatur. Car- thag. c. 91. G. Mil. 15. L. Afr. 57. L. Aquisgr. 57. Burch. lib. 8. c. 11. Iuo par. 7. c. 34. decr.

CAP. VII.

Dist. 72. c.

CLERICORVM nomen etiam le- ctiores retinent. Carth. III. c. 21. Burch. lib. 2. c. 42. Iuo par. 6. c. 143. decr.

CAP. IIX.

LECTOR cum ordinatur, faciat de illo verbum Episcopus ad plebem, indi- cans eius fidem, ac vitam, atq. ingenium. Post haec spectante plebe tradat ei codi- cem, de quo lecturus est, dicens ad eum: Accipe, et esto lectori verbi Dei, habitu- rus, si fideliter, et vtiliter impleueris offi- cium, partem cum eis, qui verbum Dei mi- nistrauerunt. Carth. IV. c. 8. Iuo lib. 3. tit. 3. c. 11. panor. & par. 6. c. 17. decr. Ansel. lib. 7. c. 48.

CAP. IX.

LECTOR fidelis, si viduam alterius vxorem acceperit, amplius nihil sit, sed semper lector habeatur, aut forte subdia- conus. Tolet. 1. c. 3. Mart. Braca. c. 43.

CAP. X.

NON liceat cuilibet ex lectorib. sa- cra altaris vasa portare; nec aliis, nisi his, qui ab Episcopo subdiaconi fuerint ordi- nati. Brac. 1. c. 28. Laod. 21. Vil. Mar. Br. cap. 1.

CAP. XI.

LECTORES in ecclesia in habitu saeculari ornato non psallant, neque gra- nosi gentili ritu dimittant. Brac. 1. c. 29. gradus

CAP. XII.

LECTORVM ordo formam, et ini- tium a Prophetis accepit. Sunt igitur le- ctiores, qui verbum Dei praedicant, quibus dicitur. Clama, ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam. Isti quippe, dum ordinantur, primum de eor. conuersatione Episcopus verbum facit ad populum; deinde coram plebe tradit eis codicem apicum diuinor. ad Dei verbum annuntiandum. Qui au- tem ad huiusmodi prouehitur gradum, iste erit doctrina, et libris imbutus, sen- suumq. ac verborum scientia perornatus, et c. Isidor. lib. 2. c. 11. de eccl. offi. apud Aquisgr. cap. 3. Raban. lib. 1. cap. 11. de in- stit. clericor.

CAP.

TIT. IV. DE OSTIAR. ET de eorum officio. 471

CAP. XIII.

LECTOR, si cum sua sponsa ante ma- trimonium commercium habuerit, post- quam anno cessauerit, ad legendum reci- pietur manens non vterius promouen- dus. Quod si sine dispensatione furtim co- ierit; cessabit a ministerio. Basil. ad Amphi- loch. cap. 68.

CAP. XIV.

Distin. 34. c. 18.

LECTOR, si viduam alterius vxo-

rem acceperit, in lectoris statu permaneat; aut si forte necessitas sit, subdiaconus fiat, nihil autem supra. Similiter et si bigamus fuerit. Mar. Brac. c. 43. Tolet. 1. c. 3.

CAP. XV.

NON liceat in pulpito psallere, aut legere, nisi qui ab Episcopo lectores sunt ordinati. Mart. Braca. 45. Vid. Laod. 15. Aquisgr. 76.

De ostiariis, et de eorum officio.

TIT. IV.

CAP. I.

NVLVS lector, vel ostiarius vasa sacra audeat contingere. Siluest. in syn. Rom. cc xxci. Episcopos. c. 9.

CAP. II.

DE velis ianuar. cura sit ostiariis et c. d. 1. nemo. Clem. epist. 2. post principium.

CAP. III.

NON oportet [ministrum orarium ferre, neque ianuam relinquere. Laod. c. 22. Ansel. lib. 7. c. 82.]

CAP. IV.

NON oportet ministros, quamuis breui tempore ianuas derelinquere, et ora- tioni vacare. Laod. c. 43.

CAP. V.

CLERICORVM nomen etiam o- stiarii retinent. Carth. III. c. 21. Burch. lib. 2. c. 42. Iuo par. 6. c. 143. decr.

CAP. VI.

OSTIARIVS cum ordinatur, post- quam ab Archidiacono instructus fuerit, qualiter in domo Dei debeat conuersari, ad suggestionem Archidiaconi tradat ei Episcopus clauis ecclesiae de altario di- cens: Sic age, quasi redditurus Deo ratio- nem, pro his rebus, quae his clauib. reclu- duntur. Carth. IV. c. 9. Iuo lib. 3. tit. 3. c. 12. panor. & par. 6. c. 18. decr. Ansel. lib. 7. c. 47.

CAP. VII.

TAM subdiaconus, quam ostiarius, vel reliqui seruitium sanctae Ecclesiae con- suctum absque vlla desidia impleant et c. qui contempserit facere, et adimplere;

subdiaconos verbis corripiendos, et si non emendauerint, ab stipendio priuandos, re- liquos flagris coercendos. Narbonen. c. 13.

CAP. IIX.

MVNIFICVS ille, qui sanctam Dei aedificauerit Ecclesiam, quod ibidem pro sua mercede largitus est; eodem loco presbyter secundum priorum canonum instituta deseruiens habeat, et si presbyte- rum ea facultas habere non permittit, vel diaconus instituatur. Certe si minor est census, ostiarius a sacerdote sit electus, qui nitorem infra sinus sanctae Ecclesiae fa- ciat, qui et sanctarum reliquiarum lumi- naria omni subsequenti nocte accendat. Tolet. habitum anno 12. Reccaredi Regis, c. 2.

CAP. IX.

OSTIARII sunt, qui in veteri testa- mento ianitores templi vocabantur, qui praerant portis Hierusalem; quique ordi- nati per vices suas, omnia interiora tem- pli, vel exteriora custodiebant. Hi deniq. inter sanctum, et iniquum discernentes, eos tantum in ecclesia, qui sunt fideles, re- ciipiunt. Intrare enim templum, nisi per hosti non possumus. Habent enim potesta- tem tam bonos recipiendi, quam reicien- di indignos. Isid. lib. 2. c. 14. de eccl. off. apud Aquisgr. c. 2. Raban. lib. 1. c. 12. de in- stit. cler.

CAP. X.

OSTIARII tonsuram ecclesiasti- cam habeant, hoc est, barbam rasam, et co- ronam in capite. Bituric. c. 7. apud syn. Le- mouic. act. 2.

et ij

De psal-

De psalmistis, siue cantorib. et de custodib.

martyrum, et de eorum officiis.

TIT. V.

CAP. I.

SI quis desiderat in Ecclesia militare, aut proficere, sit prius ostiarius, lector, exorcista per tempora, quae Episcopus constituerit, deinde acolythus annis v. subdiaconus an. v. custos martyrum an. v. diaconus an. v. et c. *Siluester in epilogo syn. Rom.*

CAP. II.

Dist. 92. no. licet. c. 3. **N**ON oportet amplius, quam eos, qui regulariter cantores existunt, qui et de eodice canunt, alios in pulpitu conscendere, et in ecclesia psallere. *Laod. c. 15. Aquisgr. 76. Mart. Brac. c. 45.*

CAP. III.

Distin. 23. c. 28. **N**ON oportet lectores, aut cantores orariis uti, et ita legere, vel canere. *Laod. c. 23. Ansel. lib. 7. c. 83.*

CAP. IV.

Dist. 72. c. 2. clericu. **C**LERICORVM nomen etiã psalmistae retinent. *Carth. III. c. 21. Burch. lib. 2. c. 42. Iuo par. 6. c. 143. decr.*

CAP. V.

Distin. 23. c. 20. **P**SALMISTA, id est cantor, potest absq. scientia Episcopi, sola iussione presbyteri officium suscipere cantandi, dicente sibi presbytero: Vide, ut quod ore cantas, corde credas; et quod corde credis, operibus comprobas. *Carth. IV. c. 10. Iuo lib. 3. tit. 3. c. 13. panor. & par. 6. c. 19. decr. Ansel. lib. 7. c. 46.*

CAP. VI.

STVDENDVM summopere cantoribus est, ne donum sibi diuinitus collatum, vitiis foedent: sed potius illud humilitate, castitate, et sobrietate, et ceteris sanctarum virtutum ornamentis exornent. Quorum melodia animos populi circumstantis ad memoriam, amoremque caelestium non solum sublimitate verborum, sed etiam suauitate sonorum, quae dicuntur, erigat. Cantorem autem, sicut traditum est a sanctis Patribus, et voce, et arte praeclarum, illustremque esse oportet; ita, ut per oblectamenta dulcedinis, animos inciter audientium. Cantores itaque non propter donum sibi collatum, se ceteris superbiendo praeferant; sed humiliter focios exhibeant. Et prouidendum est illis, quando temperate, quando submissè diuinum agatur officium: scilicet, ut secundum numerum clericorum, et officii qualitatem, cantum protendant, et voces moderentur ceterorum. Sonum etiam vocalium litterarum bene, atque ornate perstrepan, et c. *Aquisgr. c. 137.*

CAP. VII.

SILVESTER constituit; ut si quis desiderat in Ecclesia militare, aut proficere, ut esset ostiarius lector, exorcista, acolythus et c. subdiaconus annis v. custos martyrum an. v. diaconus an. vii. presbyter annis tribus. *Damas. in Siluest.*

De minoribus ordinibus ante sacros ordines

sulcipiendis.

TIT. VI.

VIDE libro septimo titulo quarto scripta.

Clerici inferioris ordinis habeant clericis ordinis superioris, et laici clericis honorem.

TIT. VII.

Dist. 93. c. 3.

ASVBDIACONO ad lectorem omnes subditi sint diacono Cardinali vrbs Romae, in ec-

clesia honorem repraesentantes eidem. Pontifici vero presbyter, presbytero diaconus, diacono subdiaconus, subdiacono acolythus, acolytho exorcista, exorcistae lector

TIT. IX. CLERICI QUI NON SUNT SACR. ORD. INIT. VXOR. DUC. POSS. 473

lector, lectori ostiarius, in omni loco repraesentent obsequium, siue in publico, siue in gremio ecclesiae. *Siluester in synodo Rom. c. lxxxiv. Episcopor. cap. 7. Burch. lib. 2. c. 24. Iuo par. 6. c. 299. decr. Ansel. lib. 7. c. 62.*

CAP. II.

SI quis quempiam clericorum honoratum in itinere obuium habuerit, vsque ad inferiorem gradum honoris veneranter, sicut condecet Christianum, illi colla subdat, prout is officia, et obsequia fidelissima Christianitatis iure promeruit. Et si

quidem ille saecularis equo vehitur, clericusque similiter; saecularis galerum de capite auferat, et clerico sinceræ salutationis munus adhibeat. Si vero clericus pedes graditur, et saecularis vehitur equo; ilico ad terram desinat, et debitum honorem clerico sinceræ caritatis exhibeat, et c. Qui vero hæc, quae Spiritu sancto dictante, sancita sunt, transgredi voluerit; ab Ecclesia, quam in suis ministris dehonorat, quamdiu Episcopus illius ecclesiae voluerit, suspendatur. *Mattheo. II. c. 15.*

Clerici, qui non sunt sacris ordinibus initiati,

vxores ducere possunt.

TIT. IIX.

CAP. I.

Distin. 32. c. 15.

QVONIAM in aliquibus prouinciis permittitur lectoribus, et cantoribus vxores ducere: non liceat eis alterius fidei vxorem ducere. Qui duxerunt, et liberòs susceperunt, si eos permiserunt ab hæreticis baptizari, referant eos ad communionem catholice Ecclesiae. non baptizatos non liceat baptizare apud hæreticos, neque copulare in matrimonio cum hæreticis, Iudæis, vel gentilibus, nisi promittant se conuertere. Qui contra fecerit; canonica poena punietur. *Chalc. c. 14. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 27. panor.*

CAP. II.

LECTORES, et cantores tantum ex omnibus innuptis clericis vxores ducere permittuntur. *Ap. c. 26. G. 27. L. Trul. 6.*

CAP. III.

SI qui clerici sunt extra sacros ordines constituti, qui se continere possunt, sortiri cap. 8. quia vxores debent, et stipendia sua exterius actua. p. si cipere. *Greg. ad August. interrog. 2. vel 1. qui vero.*

Dist. 32. c. 3. & 12. q. 1. cap. 8. quia vxores debent, et stipendia sua exterius actua. p. si cipere. Greg. ad August. interrog. 2. vel 1. qui vero.

De oeconomio, defensore, executore, et paramonario, et de eorum officio.

TIT. IX.

CAP. I.

1. q. 1. c. 8.

SI quis Episcopus per pecuniam ordinauerit Episcopum, Chorepiscopum et c. oeconomum, defensorem, siue paramonarium et c. de suo

gradu periclitetur, et c. *Chalc. c. 2. Nicæ. II. c. 5. Paris. sub Lud. & Loth. lib. 1. c. 11. Capit. lib. 1. c. 19. Burch. lib. 1. c. 112. Iuo lib. 3. tit. 9. c. 3. panor. et par. 5. c. 118. decr. Ansel. lib. 6. c. 81. Caesar. lib. 4. c. 21.*

et iij. CAP.

CAP. II.

DE clerico, vel monacho CP. veniente sine mandatis Episcopi, vt admoneatur, et eiiciatur a defensore ecclesiae CP. *Chalc. cap. 23.*

CAP. III.

APVD oconomum ecclesiae viduae fructus ecclesiae conferentur. *Chalc. c. 25. Burch. lib. 1. c. 24. Iuo par. 5. c. 135. decr. Ansel. lib. 6. c. 35. Caesar. lib. 3. c. 28.*

CAP. IV.

IN aliquib. ecclesiis sine oconomis Episcopi res ecclesiasticas tractant. Placuit omnem ecclesiam, quae habet Episcopum, habere oconomum ex clero, qui res ecclesiasticas gubernet, iuxta voluntatem Episcopi; vt non sine teste res administrantur ecclesiae, et non dispergantur, atque Antistes vituperentur. Id si non fecerit, diuinis canonib. subiaceat. *Chalc. c. 26. Deuid. c. 4. Ansel. lib. 6. c. 135.*

CAP. V.

CVM seruare canones debeamus, et dicatur in vno ex eis, oconomum esse oportere in ecclesia; is seruetur, et si Metropolitanus in ecclesia sua constituit oconomum: recte est. Sin minus, ex auctoritate sua licet CP. Episcopo oconomum constituere in ecclesia: idem et Metropolitanis licet, si Episcopi, qui sub eis sunt, non constituerint in suis ecclesiis oconomos. Idem de monasteriis dicendum. *Nicae. II. c. 11. Iuo par. 5. c. 374. decr.*

CAP. VI.

IN singulis gradibus obseruanda sunt tempora. Si ab infantia ecclesiasticis ministeriis nomen dederit, inter lectores vsq. ad vicimum aetatis annum continuata obseruatione perduret et c. Sane vt etiam defensores ecclesiae, qui ex laicis fiunt, supradicta obseruatione teneantur, si meruerint esse in ordine clericatus. *Zosim. ep. 1. c. 3. Ansel. lib. 7. c. 41.*

CAP. VII.

SI quis dederit, vel acceperit fructus

praeter Episcopum, vel ordinatum ad oeconomiam boni operis, et dans, et accipiens anathema sit. *Gang. 7. et 8. Symma. in Rom. syn. vi. in med. Aquisgr. 66. Capit. lib. 1. c. 47. et lib. 6. c. 285. et lib. 7. c. 7. Burch. lib. 3. c. 144. et 145. Iuo par. 3. c. 209. et 210. decr. Ansel. lib. 5. c. 44. Caesar. lib. 7. c. 43.*

CAP. IIX.

EXECVTORES quinque petantur electi, vt in diuersas prouincias diuidantur. Aduocator. quoque disceptatio in causis ecclesiasticis ab Imperatoribus petatur. Petatur licentia constituendi defensores scholasticos, qui res ecclesiae defendant, cum a sacerdotibus petum fuerit, vt ingrediantur secretaria iudicium. *Carth. c. 99. G. Mileu. c. 16. L. Afric. c. 64. L.*

CAP. IX.

PETANTVR [ab Imperatorib. de] defensores eligendi ab Episcopis, ne pauperes a diuitib. vexentur: ob quos ecclesiam molestant. *Carth. c. 76. G. Carth. v. c. 9. L. Afric. c. 42. L. Capitul. lib. 5. c. 31.*

CAP. X.

EOS, quos oconomos Graeci vocant, hoc est, qui vice Episcoporum. res ecclesiasticas tractant, sicut sancta synodus Chalcedonensis instituit, omnes Episcopos de proprio clero ad regendas ecclesias habere oportet. Qui contempserit, obnoxius eiusdem magni concilii erit. *Tolet. iv. c. 47. Chalc. 26.*

CAP. XI.

SECVNDVM Chalcedonensium Patrum decreta, ex proprio clero oconomum sibi constituat vnusquisq. Episcopus et c. *Hispal. II. c. 9. Chalc. 26. Burch. lib. 1. c. 89. Iuo part. 5. c. 195. decr.*

CAP. XII.

TOTIVS sacerdotalis ordinis sententia alius renuntietur oconomus, in quo Apollo quoq. Episcopus consensit, vt bona ecclesiae, vt debent, insumentur. *Theophilus Episcopus Alexandr. in commonitorio, cap. 9.*

De clericorum nomine, et munere.

TIT. X.

CAP.

CAP. I.

CLERICVS, qui Christi seruit Ecclesiae, interpretetur primo vocabulum suum, et nominis definitione prolata, nitatur esse, quod dicitur. Sic enim clerus Graece, Latine fors interpretatur: propterea vocantur clerici, quia de sorte sunt Domini, vel quia Dominus ipse, fors, id est, pars clericorum est. Qui autem vel ipse pars Domini est, vel Dominum partem habet, talem se exhibere debet; vt et ipse possideat Dominum, et ipse possideatur a Domino. Qui Dominum possidet, et cum Propheta dicit, pars mea Dominus, nihil extra Dominum habere potest. Quod si quippiam aliud habuerit praeter Dominum, pars eius non erit Dominus, verbi gratia, si aurum, si argentum, si possessiones, si variam suppellectilem, cum istis partibus Dominus pars eius fieri non dignatur, et c. *Hieron. ad Nepotianum apud Aquisgr. c. 94. Iuo lib. 6. cap. 1. decr. Ansel. lib. 7. c. 2. Deuid. c. 3.*

De tonsura clericorum.

TIT. XI.

CAP. I.

CLERICI coronam, et tonsuram habeant congruentem. *Inno. III. in conc. gen. Later. c. 16.*

CAP. II.

SI quis ex clericis relaxauerit comam, anathema sit. *Greg. II. in syn. Rom. c. 17. Magunt. sub Rab. c. 15. Caesar. lib. 15. c. 76.*

CAP. III.

SI quis clericus, aut monachus comam laxare praesumpserit, anathema sit. *Zachar. in syn. Ro. c. 8.*

CAP. IV.

PROHIBETE fratres per vniuersas regionum vestrarum ecclesias; vt clerici, qui laicis, et simplicibus virtutis, honestatis, prudentiae, et grauitatis exemplar esse debent, ac se ipsos tamquam signum purioris vitae rudioribus ad imitationem prudenter exhibere, iuxta Apostolum comam non nutriant, sed desuper caput in modum sphaerae radant, quia sicut discreti debent esse in conuersatione, ita et in tonsura, et omni habitu discreti debent

CAP. II.

OMNES, qui in ecclesiastici ministerii gradib. sunt ordinati, generaliter clericis nominantur. Cleros autem, vel clericos hinc appellatos, doctores nostri dicunt, quia Mathias sorte electus est, quem primum per Apostolos legimus ordinatum. Sic et omnes, quos illis temporibus ecclesiarum Principes ordinabant, sorte eligebant. Nam clerus, fors interpretatur. Vnde et hereditas Graece cleronomia appellatur, et heres cleronomos. Proinde ergo clericos vocari aiunt, eo quod in sorte hereditatis Domini dentur; vel pro eo, quod ipse Dominus fors eorum sit, sicut de eis scriptum est, loquente Domino: Ego hereditas eorum. Vnde oportet, vt qui Deum hereditate possident, absque vlllo impedimento saeculi, Deo seruire studeant, et pauperes spiritu esse contendat; vt congrue illud Psalmistae dicere possint: Dominus pars hereditatis meae. *Isidor. in lib. de eccl. off. 2. c. 1. apud Aquisgr. c. 99.*

apparere. *Anice. epist. vni. in fi. Iuo par. 6. c. 46. decr. Caesar. lib. 8. c. 39.*

CAP. V.

ARCHIEPISCOPVM vestrum Iacobum consuetudini sanctae Romanae Ecclesiae, matris omnium ecclesiarum, vestrarumq. specialiter, obedire coegimus: scilicet, vt quemadmodum totius Occidentalis ecclesiae clerus ab ipsis fidei Christianae primordiis barbam radendi morem tenuit, ita et ipse raderet, et c. Omnem tuae potestatis clerum barbas radere facias, atq. compellas. *Greg. vii. lib. 8. regis. epist. 10. ad Iudicem Caralitanum.*

CAP. VI.

CLERICVS nec comam nutriat, nec barbam radat. *Carth. 10. c. 44. Burch. hon. cler. c. lib. 2. c. 174. Iuo par. 6. c. 265. decr. 5. Greg. ix. et in coll.*

CAP. VII.

CLERICI, qui comam nutriunt, ab Archidiacono, etiam si noluerint, inuiti detondeantur. *Agath. c. 20. Capitul. lib. c. 22. 7. c. 234. Caesar. lib. 8. c. 51.*

tt iij CAP.

CAP. IIX.

VT nullus clericorum comam nutriat, aut barbam radat. *Barcin. c. 3.*

CAP. IX.

OMNES clerici, vel lectores, sicut Leuitae, et sacerdotes de tonso superius capite toto, inferius solam circuli coronam relinquant: non sicut hucusq. in Gallie partibus. facere lectores videntur; qui prolixis, ut laici, comis in solo capitis apice, modicum circulum tondent. Ritas enim iste in Hispaniis hucusq. haereticor. fuit et c. Qui autem hoc non custodierit, fidei catholicae reus erit. *Tolet. iv. c. 40.*

CAP. X.

TONSVRAE ecclesiasticae usus a Nazaraeis, ni fallor, exortus est, qui prius crine seruat, denuo, post magnam vitae continentiam, deuotione completa, caput radebant, et capillos in igne sacrificii ponere iubebantur; scilicet, ut perfectionem deuotionis suae Domino consecrarent. Huius ergo exempli usus ab Apostolis introductus est; ut hi, qui in diuinis cultibus mancipati Domino consecrantur, quasi Nazaraei, id est, sancti Dei, crine praeciso innouentur. hoc quippe et Ezechielii Prophetiae iubetur et c. hoc et Nazaraeos illos Priscillam, et Aquilam in actibus Apostolor. primum fecisse legimus. Paulum quoque Apostolum, et quosdam discipulorum Christi, qui in huiusmodi cultu mirandi extiterunt. Est autem clericis tonsura signum quoddam, quod in corpore figuratur, sed in animo agitur; scilicet, ut hoc signo in religione vitia rescentur, et in criminibus carnis nostrae, quasi crinibus exuamur; atque inde innouati sensibus, ut comis rudibus enitescamus, expoliantes nos, iuxta Apostolum, veterem

Num. c. 6. c.

Ezec. 7. d.

Act. 16. c.

imitandi

Ephes. 4. c.

hominem cum actibus suis; induentes novam, qui renouatur in agnitione Dei. Quam renouationem in mente oportet fieri, sed in capite demonstrari, ubi ipsa mens noscitur habitare. Quod vero de tonso capite superius, inferius circuli corona relinquitur, sacerdotium, regnumq. Ecclesiae in eis existimo figurari. Tiara enim apud veteres constituebatur in capite sacerdotum: haec ex bysso confecta, rotunda erat, quasi sphaera media, et hoc significatur in parte capitis tonsa; corona autem, latitudo aurei est circuli, quae Regum capita cingit. Vtrumque itaq. signum exprimitur in capite clericorum, ut impleatur, etiam corporis quadam similitudine, quod scriptum est, Petro Apostolo perdoctente: Vos estis genus electum, regale sacerdotium. *Isid. de ecclesiasticis officiis lib. 2. c. 4. apud Aquisgr. c. 1.*

Coloss. 3. b.

Exod. 28. g.

1. Petr. 2. b.

CAP. XI.

ARCHIDIAconi, Abbates, Praepositi, Capischoi, Canonici, ostiarii, et omnes, qui ministerium intra sanctam ecclesiam tractant, tonsuram ecclesiasticam habeant, hoc est, barbam rasam, et coronam in capite. *Bituricen. c. 7. apud Lemouic. act. 2.*

CAP. XII.

CLERICI clericaturam suam dimittentes, ab aliis clericis separentur. *Bituric. c. 2. 2. apud Lemouic. act. 2.*

CAP. XIII.

NON oportet clericos comam nutrire, et sic ministrare, sed attonso capite patentibus auribus, et secundum Aaron talarum vestem induere, ut sint in habitu ornato. *Mar. Brac. c. 67. luo part. 6. c. 378. decr.*

Dist. 23. n. 11

liceat. 32. in fine.

CAP. XIV.

ANICETVS constituit, ut clericus comam non nutriret secundum praecipitum Apostoli. *Dam. in Anice.*

tatis, aliisq. omnibus, quibus compositam decet esse rationabilem mentem. Tum praeterea declinare a consortiis inhonestis, et infidelibus, et societates habere fidelium, atque illos frequentare conuentus, in quibus de pudicitia, de iustitia, de pietate tractatur. *Clem. epist. 2. ante med. Ansel. lib. 8. c. 38. in addit.*

CAP. II.

OBSEcro te, et repetens iterum, iterumq. monebo, ne officium clericatus, genus antiquae militiae putes: id est, ne lucra saeculi in Christi quaeas militia, ne plus habeas, quam quando clericus esse coepisti, et dicatur tibi, Clericorum non proderunt eis. Mensulam tuam pauperes, et peregrini, et cum illis Christus conuiuia nouerit. Negotiatorem clericum, ex inope diuitem, ex ignobili gloriosum, quasi quandam pestem fuge. Corruptum bonos mores confabulationes pessimae. Tu aurum contemnis, alius diligit. Tu calcas opes, ille sectatur. Tibi cordi est mansuetudo, silentium, secretum: illi loquacitas, attrita frons, fora placent, et plateae, et medicor. tabernae. In tanta morum discordia, quae potest esse concordia? *Hieron. ad Nepotian. apud Aquisgr. c. 94.*

Hier. 12.

1. Cor. 13. d.

CAP. III.

OBSEcro te carissime; ut multitudines hominum, et officia, et salutationes, et conuiuia, veluti quasdam catenas fugias voluptatum. Sit vilis tibi, et vespertinus cibus, olera et legumina, interdumq. pisciculos pro maximis ducas deliciis. Qui Christum desiderat, et illo pane vescitur, ne quaerit magnopere, de quam pretiosis eibus stercus conficiat. Quidquid post gulam non sentitur, idem tibi sit, quod panis, et legumina. Semper in manu tua sacra sit lectio. Frequenter orandum flexo corpore, et mens erigenda ad Dominum. crebrae vigiliae, et ventre vacuo saepius dormiendum. Rumusculos, et gloriolas, et palpantes adultores, quasi hostes fuget. Pauperibus, et fratribus refrigeria sumptuum manu propria distribue. Humilitatem vestium timentis animo non appetas. Saecularium, et maxime potentium consortium deuita. Habeto simplicitatem columbae, ne cuiquam machineris dolos:

et serpentis astutiam, ne aliorum supplanteris insidiis. Non multum distat in vitio, vel decipere posse, vel decipi Christianum. Templum verum Christi, anima est credentis. illam exorna, illam vesti, illi offer donaria; in illa Christum suscipe. Nescio enim, quo modo plus placeat mundo, qui Christo displicet. *Hieronym in epist. ad Paulinum apud Aquisgr. c. 95.*

CAP. IV.

SI clericatus titillat te desiderium, discite quod possis docere, et rationabilem hostiam offeras Christo: ne miles, ante quam tiro, ne prius magister sis, ante quam discipulus. Non est humilitatis meae, neque mensurae, iudicare de clericis, et de ministris ecclesiarum sinistrum quippiam dicere, et c. volo ergo, ut sine intermissione, et vigil tibi sit sensus, nec vanis cogitationibus. patens corpus pariter, et animus tendatur ad Dominum. Iram vince patientia. Ama scientiam scripturar. et vitia carnis non amabis. Nec vacet mens tua variis perturbationibus. quae si pectori infederint, dominabuntur tui, et te deducunt ad delictum maximum. Facito et aliquid operis, ut te semper diabolus inueniat occupatum. Memento, quia et Apostoli Christi, habentes potestatem de Euangelio viuere, laborabant manibus suis, ne quem grauarent, et aliis tribuebant refrigeria, quorum pro spiritualibus. debebant metere carnalia. Ita ergo age, et viue in monasterio, ut clericus esse merearis, ut adolescentiam tuam nulla sorde commacules; ut ad altare Christi quasi de thalamo virgo procedas, et habeas de foris bonum testimonium. feminae, quae nomen tuum noterunt, vultum nesciant. Cum ad perfectam aetatem veneris, si tamen vita comes fuerit, et te, vel populus, vel Pontifex ciuitatis in clerum elegerit: agito, quae clerici sunt, et inter ipsos sectare meliores; quia in omni condicione, et gradu, optimis mixta sunt pessima. Multo tempore discite, quod doceas. Ne credas laudatoribus tuis, immo irrisoribus. aurem ne libenter accommodes. *Hieronym. ad Rusticum apud Aquisgr. c. 96. luo lib. 3. tit. 16. c. 5. panor. et par. 7. c. 5. decr.*

De consec.

dist. 5. c. 33.

numquam.

1 vagis

1. Cor. 9.

CAP. V.

CLERICIS lege Patrum cauetur, ut a vul-

1 deuita

Quales debeant esse clerici.

TIT. XII.

CAP. I.

Distin. 23.

c. 4.

TALES ad ministerium eligantur clerici, qui digne possint Dominica sacramenta tractare. Melius enim est Domini Sacerdoti, paucos habere ministros, qui possint

digne opus Dei exercere, quam multos inutiles, qui onus graue ordinatori adducant et c. Ornent tam clerici, quam saeculares animas suas ornamentis dignissimis, dogmatibus scilicet veritatis, decore pudicitiae, splendore iustitiae, candore pietatis

12

vt a vulgari vita seclufi, a mundi voluptatibus sefe abftineant. Non fpectaculis, non pompis interfint: conuiuia publica fugiant: priuata non tantum pudica, fed et sobria colant. vifuris nequaquam incumbant, neque turpium occupationes lucrorum, fraudisque cuiusquam ftudium appetant. Amorem pecuniae, quasi materiam cunctorum criminum fugiant: faecularia officia, negotiaque abiciant, honorum gradus per ambitiones non fubeant. Pro beneficiis medicinae Dei, munera non accipiant: dolos, et coniurationes caueant: odium, et aemulationem, obreftationem, atque inuidiam fugiant: non vagis oculis, nec infraeni lingua, aut petulanti, tumidoque gefu, incedant; fed pudorem, ac verecundiam mentis, simplici habitu, incefufuq. oftendant. Obfcaenitatem etiam verborum, ficut et operum, penitus execrentur. Viduarum, ac virginum vifitationes frequentiffimas fugiant: contubernia extranearum feminarum nullatenus appetant: caftimoniam quoque inuiolati corporis perpetuo conferuare ftudeant, aut certe vnus matrimonii vinculo foederentur. Seniorib. quoque obedientiam debitam praebant, neque villo iactantiae ftudio femetipfos attollant. Postremo, in doctrina, in lectionib. psalmis, hymnis, canticis, exercitio iugi incumbant. Tales enim esse debent, qui diuinis cultib. sefe mancipandos student; fcilicet, vt dum fcientiae operam dant, doctrinae gratiam populis adminiftrant. *Isidor. de eccl. offic. lib. 2. c. 2. apud Aquifg. c. 100.*

CAP. VI.

CLERICVS admonendus est, quatenus sic viuat, vt bonum exemplum vitae suae faecularibus praebat. et in clerico si quid iuste reprehenditur, eius vitio ipsa religionis nostrae aestimatio grauatur. Clerici discant; vt quae a senioribus suis

iuste iubentur, impleant; vt humiliter eorum imperiis subiaceant; vt nec subiectio eos conterat, nec locus superior extollat. Clerici discant, quomodo ante occulti arbitri oculos per humilitatem, et obedientiam sua interiora componant, quatenus non cum reprobis puniantur, sed cum electis aeterna praemia fortiantur. Admonendi sunt clerici; vt tanto circa se sollicitius viuant, quanto eos aliena cura non implicat. Dicendum est clericis, ne praepositorum suorum vitam temere iudicent, si quid eos fortasse agere reprehensibiliter vident: ne vnde recte mala redarguunt, inde per elationis impulsam in profundiora mergantur. Admonendi sunt clerici, ne, cum culpam suorum praepositorum considerant, contra eos audaciores fiant: sed sic eorum praua apud semetipfos diiudicent, vt tamen diuino timore constricti, sub eis iugum ferre reuerentiae non recuset: quia praepositorum facta oris gladio ferienda non sunt, etiam cum recte reprehendenda iudicantur. *Greg. lib. 5. pastor. c. 5. apud Aquifg. 102.*

CAP. VII.

SVNT nonnulli, qui tantum ex familia ecclesiastica clericos sibi commissis congregant ecclesiis. et hoc ideo facere videntur; vt, si quando eis aliquod incommodum fecerint, aut stipendia oportuna subtraxerint, nihil querimoniae contra se obicere praesumant, timentes fcilicet, ne aut seuerissimis verberib. afficiantur, aut humanae seruituti denuo crudeliter addicantur. Hoc autem non ideo dicitur, vt ex familia ecclesiae probabilis vitae in congregatione non sint admittendi, praesertim cum apud Deum non sit personarum acceptio: sed potius, vt propter, quam intulimus, occasionem nullus Praelator. seclusis nobilib. viles tantum in sua congregatione admittant personas. *Aquifg. c. 119.*

Clerici meliores collocentur in altiori

dignitatis gradu.

TIT. XIII.

CAP. I.

QUONIAM quidem dicit alicubi *LUC. 10. b.* diuinum eloquium, Dignus est ope-

rarius mercede sua; huius rei gratia et nos decernimus, et promulgamus: vt magnae ecclesiae clerici, qui in subiectis ordinibus morati

T. XIV. Clerici ordin. ab Episc. vel Chor. cum cons. cleric. 479

morati sunt, ad maiores gradus ascendant; et si digni claruerint, melioribus perfrui mercantur honorib. cum aliqui eor. qui in ipsis sunt, aut per incrementum ad superiora ministeria aduocati fuerint, aut per communem naturae terminum dormientes defuerint. Sed non ex illis, qui foris sunt, aliqui se his innectentes, debitas eis, qui multo tempore laborauerunt, dignitates, vel honores accipiant: ac per hoc inueniantur ecclesiae clerici nullo modo posse proficere. Nullatenus autem habeant potestatem, qui Principum domorum, aut suburbanar. rerum curam gesserint, inter clerum magnae ecclesiae colligi, vel constitui. Nemo quippe (Deo) militans saeculi negotiis implicatur. Si vero quis praeter definitionem, quam nunc protulimus, promotus fuerit in quocumque magnae ecclesiae gradu, reprobetur omnimodis ab omni ecclesiastico gradu, tamquam

† mysteria

2. Tim. 2. 4.

qui contra magnam synodum prouectus extiterit. *Syno. 118. CP. c. 13. sub Hadr. 11.*

CAP. II.

HABEAT vnusquisque (clericorum) *Dist. 61. c. 13. nullus.* suae fructum militiae in ecclesia, in qua suam per omnia officia transegit aetatem. in aliena stipendia minime alter obrepant: nec alii debitam, alter sibi audeat vindicare mercedem. Sit facultas clericis renitendi, si se viderint praegrauari: et quos sibi ingredit ex transuerso agnouerint, non timeant refutare. Qui etsi non debitum praemium, vel liberum de eo, qui eos re- *† ingeri † extraneorum* stitutus est, debent habere iudicium. *Cael. epist. 2. c. 5. Burch. lib. 1. c. 7. Iuo lib. 3. tit. 1. c. 7. panor. & par. 5. c. 61. decr. Ansel. lib. 6. c. 21. Caesar. lib. 3. c. 25. Tarrac. lib. 3. c. 3.*

CAP. III.

CLERICVM inter tentationes officio suo incubantem, gradibus sublimandum. *Carth. 14. c. 42.*

Clerici ordinantur ab Episcopo, vel Chore-

piscopo, cum consensu clericorum.

TIT. XIV.

CAP. I.

Dist. 69. c. 1. in fin.

IUXTA veterem morem Chorepiscopi ex permissione Episcopi ordinant lectores. *Nicae. 11. c. 14. Iuo par. 5. c. 376. decr.*

CAP. II.

PRESBYTER, et diaconus, et reliqui clerici ab vno Episcopo ordinantur. *Ap. c. 2.*

CAP. III.

LECTORES, subdiaconos, et exor-

cistas Chorepiscopus ordinare potest, non presbyteros, et diaconos sine Episcopo eius vrbis. *Antioch. c. 10. Vide Ancyr. c. 13.*

CAP. IV.

EPISCOPVS sine consilio clericorum suorum clericos non ordinet: ita vt *† concilio* concilium assensum, et conuentionem, et testimonium quaerat. *Carth. 14. c. 22. Caesar. lib. 4. c. 77.*

Ne clericus alienus ordinetur sine licentia

sui Episcopi.

TIT. XV.

CAP. I.

Distin. 71. c. 4.

CLERICOS in vna ecclesia ordinaros, vt antea dictum est, non licet in alia ordinare; sed illic ministrare, vbi ab initio constituti sunt, illis exceptis, qui per vim patrias suas amiserunt, et in aliam ecclesiam venerunt. Si vero Episcopus receperit clericum, qui alii Episcopo pertinet, excommunicatus sit recipiens, et receptus, quoad clericus absens ad suam reuertatur eccle-

siam. *Chalc. 20. Vernen. c. 12. Tribur. c. 28. Aquifg. 87. Vide Chalc. 5. c. 10. Nic. 11. c. 15. Iuo par. 6. c. 361. decr. Ansel. lib. 7. c. 97. Caesar. lib. 4. c. 100.*

CAP. II.

VT de aliena ecclesia ordinare clericum nullus usurpet. *Syric. in synod. Rom. epist. 4. c. 6. apud concil. Telen.*

CAP. III.

INTERDICIMVS, vt nullus Episcopor. audeat iuxta sanctorum canonum in-

num instituta et c. alterius ciuitatis clericum sine dimissoriis sui Episcopi suscipere, vel ordinare et c. Zachar. in syn. Rom. cap. 11.

Distin. 72. 6. 2.

CAP. IV. CLERICVM alienum, nisi concedente eius Episcopo, nemo audeat retinere, vel promouere in ecclesia sibi credita et c. Carth. III. c. 21. Tribur. c. 28. Vide Carth. 91. G. Mileu. 15. L. Afric. 57. L. Burch. lib. 2. c. 42. Iuo par. 6. c. 143. decr.

CAP. V. CLERICOS ab aliis Episcopis ordinatos, sine permisso eorum, a quibus fuerant ordinandi, promouere ad superiorem aliquem ordinem non praesumant. Venet. c. 10.

CAP. VI. NVLLVS alienum clericum, secundum decreta canonum, sine consensu Episcopi sui, audeat ordinare; sed nec vllum sanctorum sacerdotum quisquam ordinet, qui localem se futurum primitus non ponderit; vt per haec nullus a regula, vel disciplina ecclesiastica deuiare permittatur impune. Valent. Hisp. c. 6.

CAP. VII. CLERICI, qui sub qualibet occasione, aut condicione in aliorum ciuitatibus, vel territoriis crediderint immorandum; nec ad vllum clericatus honorem, absque sui Episcopi scripto, atque consensu habeant promoueri. Aurel. III. c. 15.

CAP. IIX. NVLLVS clericum, seu lectorem a-

lienum, sine sui concessione Episcopi, vel promouere, vel sibi quibuslibet conditionibus audeat vindicare. Quod si quis hanc constitutionem fuerit quacumque praesumptione transgressus, et c. ab honore, vel officio suscepto iuxta arbitrium sui Pontificis, suspendatur. Episcopus vero, qui ordinauerit, sex mensib. missas facere non praesumat. Aurel. v. c. 5.

CAP. IX. NVLLVS Episcopus clericum alterius ordinare praesumat, sicut et antiqui canones veterunt, nisi forte signata ipsius Episcopi scripta susceperit. Brae. c. 26.

CAP. X. NVLLVS alterius clericum retinere praesumat, sicut priscis est canonibus institutum, nec ad sacrum ordinem, sine voluntate sui Episcopi, penitus promouere. Cabilon. cap. 3.

CAP. XI. NVLLVS clericus cuiusque gradus sine litteris dimissoriis sui Episcopi in alia ecclesia constituatur; alias ordinatus, et ordinans deponatur. Trull. c. 17.

CAP. XII. CLERICI si (a senioribus suis) ad ordinandum offeruntur, instrui debent, vt ad Episcopos, ex quorum parochiis sumpti sunt, eos remittant, et aut ibi ordinentur, aut litteras canonicas ab Episcopo, ex cuius dioecesi sunt, perferant, sicut canonica docet auctoritas. Melden. c. 51.

De his, qui clerici ordinari non prohibentur.

TIT. XVI.

CAP. I. SI a barbaris, vel a dominis castratus dignus est, in clerum ordinetur. Nuae. c. 1. Mart. Brae. 21. Tribur. 33. Iuo lib. 3. tit. 5. c. 15. panor. & par. 6. c. 374. decr. Ansel. lib. 7. c. 31. Caesur. lib. 4. c. 110.

Dist. 55. c. 7. si quis. et c. 9. si quis.

CAP. II. AD clerum venire possunt, qui vi illata manu ipsa apposita sacrificarunt, se Christianos esse profitentes, si alias vitae laudabilis sint. Ancyr. c. 3.

Dist. 50. c. 32. presbyteros p. qui autem.

CAP. III. EOS, qui ante baptismum sacrificarunt, ordinem suscipere posse, vt iam ablutos placet. Ancyr. c. 12.

CAP. IV. PROCURATORES, actores, tutores post deposita officia, et redditas rationes, si actus vitae eorum fuerint probati, et clerici fuerint postulati, ordinentur. Carth. 1. c. 8. Eumh. lib. 2. c. 36. Iuo par. 6. cap. 137. decret.

Dist. 34. c. 3. Magnus. et de oblig. ad ratio. c. 11. Grego. 11. & in 1. collect.

CAP. V. OLIM nouella adhuc fide, de legitime coniugatis, atque a coniugio ad continentiam conuersis clerici fiebant. Troslei. cap. 9.

CAP.

CAP. VI.

QVI vsuras accipit, si iniustum lucrum in pauperes consumere voluerit, et ab auaritia morbo deinceps liberari, est ad sacerdotium admittendus. Basil. ep. ad Amphiloeh. c. 14.

ritiae morbo deinceps liberari, est ad sacerdotium admittendus. Basil. ep. ad Amphiloeh. c. 14.

De vita communi clericorum.

TIT. XVII.

CAP. I.

Distin. 32. c. 6. praet. p. 1.

STATVIMVS; vt ii praedictorum ordinum (loquitur de sacerdotib. diaconis, subdiaconis) qui praedecessori nostro (Leoni) obediens castitatem seruauerunt, iuxta ecclesias, quib. ordinati sunt, sicut oportet religiosos clericos, simul manducant, et dormiant, et quidquid eis ab ecclesiis venit, communiter habeant. Et rogantes monemus, vt ad Apostolicam, communem scilicet vitam, summopere peruenire studeant. Nicol. II. in syn. Rom. c. xiiii. Episcoporum. c. 4. Iuo lib. 3. tit. 1. c. 3. panor. Caesar. lib. 8. c. 44.

superest, date elemosynam: et ecce omnia munda sunt vobis. Greg. ad Aug. interrog. 1. et 2. Ansel. lib. 7. c. 3. Tarrac. lib. 1. c. 261.

CAP. V.

CANONICI, et clerici ciuitatum, qui in episcopis conuersantur, consideramus, vt in claustris habitantes, simul omnes in vno dormitorio dormiant, simulque in vno refectorio refectio; quo facilius possint ad horas canonicas celebrandas occurrere, ac de vita, et conuersatione sua admoneri, et doceri. Victum, et vestimentum iuxta facultatem Episcopi accipiant; ne paupertatis occasione compulsi, per diuersa vagari, ac turpib. se implicare negotiis cogantur; dimissoque ecclesiastico officio incipiant indisciplinate viuere, et propriis deseruire voluptatibus. Turo. sub Carolo c. 23.

CAP. VI.

DIXI fratrib. meis; vt quicumque habet aliquid, aut vendat, aut erogat, aut donet, aut commune illud faciat. Ecclesiam habet, per quam Deus nos pascit, et c. Faciant inde, quod volunt, dum tamen sint pauperes mecum simul expectantes misericordiam Dei, et c. Statueram nullum ordinare clericum, nisi qui mecum vellet certemane: vt si vellet recedere a proposito, recte illi tollerem clericatum; quia desereret sanctae societatis promissum, coeptumque consortium, et c. Muto consilium. Qui volunt habere aliquid proprium, quib. non sufficit Deus, et Ecclesia eius; maneat, vbi volunt, et vbi possunt; non eis aufero clericatum. Nolo habere hypocritas, et c. Malum est cadere a proposito, sed peius est simulare propositum, et c. Qui societatem communis vitae iam susceptam, quae laudatur in Apostolor. act. 2. g. et act. 1. g. et act. 2. g. et act. 4. g.

CAP. II.

12. q. 7. dilectissimis. c. 2.

COMMVNIS vita, fratres, omnibus necessaria est, et maxime his, qui Deo irreprehensibiliter militare cupiunt, et vitam Apostolorum, eorumque discipulorum imitari volunt, et c. Clem. epist. 5. in prin. Iuo epist. 208. ad Ioan. Aurel. Ep. Ansel. lib. 7. cap. 1.

CAP. III.

12. q. 7. sci. mus. 9.

VITA communis inter bonos Christianos viguit, et adhuc gratia Dei viget, et maxime inter eos, qui in sortem Domini sunt electi, id est, clericos et c. Urban. epist. sing. in prin. Iuo par. 3. c. 139. decr. et epist. 208. ad Ioan. Episcopum Aurelia. Ansel. lib. 7. c. 4.

CAP. IV.

12. q. 7. c. 8.

QVIA tua fraternitas monasterii regulis erudita, seorsum fieri non debet a clericis suis: in ecclesia Anglor. et c. hanc debet conuersationem instituere, quae in initio nascentis Ecclesiae fuit Patribus nostris: in quibus nullus eorum, ex his, quae possidebant, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia et c. communi autem vita viuentibus, iam de faciendis portionib. vel exhibenda hospitalitate, et adimplenda misericordia, nobis quid erit loquendum; cum omne, quod superest, in causis piis, ac religiosis erogandum est? Domino magistro omnium dicente; Quod

Luc. 11. f.

uu quantum

quantum sit periculum; ante oculos eius posui. Faciat, quod vult. Et postea. Clericus duas res professus est, et sanctitatem, et clericatum. Interius sanctitatem, nam clericatum propter populum suum, Deus imposuit cervicibus ipsius, et c. Ergo professus est societatem; professus est communem viuendi sanctitatem; professus est, quam bonum, et quam iocundum sit habitare fratres in vnum. Si ab hoc proposito ceciderit, et extra manens clericus fuerit; dimidius cecidit et ipse, et c. Si foris seruat sanctitatem, dimidius cecidit: si intus habuerit simulationem, totus cecidit, et c. Si paratus est pasci a Deo per ecclesiam ipsius, non debet habere aliquid proprium; sed aut erogare pauperibus, aut in communi mittere, et maneat mecum. Qui hoc non vult, habeat libertatem; sed videat, vtrum habere possit, felicitatis aeternitatem. *Augustin. sermo. 52. ad fratres in eremo, apud Aquisgr. c. 112. ante fin. Ansel. lib. 7. cap. 6.* CAP. VII.

QVI habere voluerit proprium, et de

proprio viuere, et contra ista praecepta nostra facere; parum est; vt dicam; non mecum manebit, sed nec clericus erit. Dixeram enim, vt si nollent suscipere sociallem vitam mecum, non illis tollerem clericatum, seorsum manerent, seorsum viuerent: quomodo nossent, Deo viuerent. Et tamen ante oculos posui, quantum mali sit a proposito cadere. Malui enim habere caecos, vel claudos, quam plangere mortuos. qui enim hypocrita est, mortuus est. Quomodo ergo quicumque voluisset extra manere, et de suo viuere, non ei tollerem clericatum: ita modo, quia placuit illis, Deo propitio, socialis haec vita; quisquis cum hypocriti vixerit, quisquis fuerit habens proprium, non illi permitto, vt inde faciat testamentum, sed deleo eum de tabula clericorum, et c. Vbi ego Episcopus sum, ille clericus esse non poterit, et c. Dixi aliquid suum non habere presbyteros et c. *August. sermo. 53. ad fratres in eremo, apud Aquisgr. c. 113. ante finem. Ansel. lib. 7. c. 6. in fine.*

Quo pacto sint educandi clerici a pueritia.

TIT. XIIX.

CAP. I.

NCESSARIA res existit, vt iuxta Ecclesiam claustra constituantur, in quibus clerici disciplinis ecclesiasticis vacent. Itaque omnibus vnum sit refectorium, ac dormitorium, seu ceterae officinae ad vsum clericorum necessariae. Ministri vero post Episcopum super eos tales eligantur; quorum vita, atque doctrina, illos potius exornent, quam dehonestent. *Syn. Rom. sub Eugen. 11. et Leone 14. c. 7. Ansel. lib. 7. cap. 5.*

CAP. II.

OMNES presbyteri, qui sunt in parochiis constituti, secundum consuetudinem, quam per totam Italiam satis salubriter teneri cognouimus; iuniores lectores quanto scumq. siue uxores habuerint, secum in domo, vbi habitare videntur, recipiant; et eos, quomodo boni patres spiritualiter nutriendos, psalmos parare, diuinis lectionibus, inlittere, et in lege Domini

erudire contendant; vt et sibi dignos successores prouideant, et a Domino praemia aeterna recipiant. Cum vero ad aetatem perfectam peruenerint, si aliquis eorum pro carnis fragilitate, uxorem habere voluerit, potestas ducendi coniugem non negetur. *Vasen. 11. c. 1.*

CAP. III.

DE his, quos voluntas parentum, a primis infantiae annis, in clericatus officio, vel monachali posuit, et c. mox cum detonsi, vel ministerio electi, et contraditi fuerint, in domo ecclesiae sub Episcopali praesentia, a praeposito sibi debeant erudiri. At vbi xviii. annor. fuerint, coram totius cleri, plebisque conspectu, voluntas eorum de expetendo coniugio ab Episcopo perscrutetur. quibus si gratia castitatis Deo inspirante placuerit et c. subdiaconatus ministerium probatione habita professionis suae a vicelimo anno suscipiant, et c. *Tolet. 11. c. 1. Ansel. lib. 7. c. 42.*

CAP.

CAP. IV.

PRONA est [omnis aetas ab adolescentia in malum; nihil enim incertius, quam vita adolescentium. Si qui in clero puerit, aut adolescenter existunt, omnes in vno conclauis atrii commorentur; vt lubricae aetatis annos, non in luxuria, sed in disciplinis ecclesiasticis agant, deputato probatissimo seniore, quem et magistrum disciplinae, et testem vitae habeant. Quod si aliqui ex his pupilli existunt, sacerdotali tutela foueantur; vt et vita eorum a criminibus intacta sit, et res ab iniuria improborum. Qui autem his praeceptis resultauerint, monasteriis deputentur; vt vagantes animi, et superbi seueriori regula distringantur. *Tolet. 14. c. 23. Aquisgr. c. 135. Ansel. lib. 7. c. 8.*

CAP. V.

INSTITUIT hoc sanctum synodum, vt omnes parochitani presbyteri, iuxta et in rebus sibi a Deo creditis sentiant, habere virtutem, de ecclesiae suae familia clericos sibi faciant, quos per bonam voluntatem ita nutriendos, vt et officium sanctum digne peragant, et ad seruitium suum aptos eos habeant. Hi etiam victum, et vestitum dispensatione presbyteri merebuntur, et Domino, et presbytero suo fideles esse debent, et c. *Emeriten. c. 18.*

CAP. VI.

SOLLERTER rectores Ecclesiarum vigilare oportet, vt pueri, et adole-

scientes, qui in congregatione sibi commissa nutriuntur, vel erudiuntur, ita iugibus ecclesiasticis disciplinis corrigantur, vt eorum lasciuia aetas, et ad peccandum valde procliuis, nullum possit reperire locum, quo in peccati facinus proruat. Quapropter in huiusmodi custodiendis, et spiritualiter erudiendis, talis a Praelatis constituendus est vitae probabilis frater, qui eorum curam summa gerat industria, eosque ita artissime constringat; qualiter ecclesiasticis doctrinis imbuti, et armis spiritualibus induti, et Ecclesiae vtilitatibus decenter parere, et ad gradus ecclesiasticos quoad digne possint promoueri. Libuit praeterea ob aedificationem congruam, et instructionem negotii, de quo agitur, quandam sanctorum Patrum sententiam huic operi inferere, quae ita se habet: [Prona est omnis aetas et c. His ita praemis, oportet, vt probatissimo seniore pueri ad custodiendum, licet ab alio erudiantur, deputentur. Frater vero, cui haec cura committitur, si eorum curam parumper penderit, et aliud, quam oportet, docuerit, aut eis in aliquo cuiuslibet laesionis maculam ingesserit, seuerissime correptus, ab officio amouetur: et fratri alii id committatur, qui eos et innocentis vitae exemplis informet, et ad opus bonum peragendum excitet. *Aquisgr. c. 135. Tolet. 14. cap. 23.*

De alimentis clericorum.

TIT. XIX.

CAP. I.

DIACONI, et reliqui clerici partem oblationum accipiant ab Episcopo, et presbyteris. *Ap. c. 4. G. 5. L.* CAP. II.

MOS Apostolicae sedis est, ordinatis Episcopis praeceptum tradere; vt ex omni stipendio, quod accedit, quattuor fieri debeant portiones: vna videlicet Episcopo, et familiae propter hospitalitatem, et susceptionem; alia clero; tertia pauperibus, quarta ecclesiis reparandis, et c. tu debes eam conuersationem instituire, quae initio nascentis Ecclesiae fuit et c. quibus erant om-

nia communia. Si qui vero clerici sunt extra sacros ordines constituti, qui se continere non possunt, sortiri uxores debent, et stipendia sua exterius accipere et c. quia diuidebatur singulis prout cuique opus erat. De eorum quoque stipendio cogitandum, atque prouidendum est, qui sub ecclesiastica regula sunt tenendi, et c. *Gregor. ad interrog. August. 1. & 2. Iuo lib. 2. tit. 1. c. 8. panor. Ansel. lib. 5. c. 64. & lib. 7. c. 3. Caesar. lib. 7. c. 106. Tarra. lib. 1. c. 180. & 261.* CAP. III.

HOC nobis iustum, et rationabile visum est; vt si ecclesia ciuitatis eius, cui

uu ij praeest

Psal. 132.

12. q. 1. c. 3.

si non f.

12. q. 1. c. 7. Gen. 6. d. Prou. 30. c. f puberes

f conciliū f.

12. q. 1. c. 1. Genes. 8. c.

Distin. 28.

c. 5.

f lector. f.

12. q. 2. c. 50.

12. q. 7. c. 8. quia.

A. 8.

praeest Episcopus, ita est idonea, vt ipsa nullius indigeat; quidquid parochiis fuerit derelictum, clericis, qui in ipsis parochiis deseruiunt, vel reparationib. ecclesiarum rationabiliter dispensetur, et c. *Concil. Carpent. in med.*

CAP. IV.

DEFUNCTO Episcopo, is, cui domus commissa est, et c. clericis, qui in domo sunt, consuetam alimoniam administret. *Ilerd. c. 16.*

CAP. V.

EPISCOPO e corpore recedente Metropolitanus electione talis persona ordinandae domui ecclesiasticae procuretur, quae consueta clericis stipendia dispense. *Valent. Hisp. c. 2.*

CAP. VI.

DE his clericorum personis, quae de Ciuitatis ecclesiae officio, monasterii, vel dioecesis, vel basilicis in quibuscumque locis positae, id est, siue in territoriis, siue in ipsis ciuitatibus suscipiuntur ordinandae: in potestate sit Episcopi, si de eo, quod ante de ecclesia habebant, eos aliquid, aut nihil exinde habere voluerit; quia vnicuique facultas suscepti monasterii, dioecesis, vel basilicae debet plena ratione sufficere. *Aurelia. III. c. 18.*

CAP. VII.

STATVIMVS in nostris ecclesiis, vel ciuitatibus hoc esse seruandum, vt quidquid pecuniae a fidelibus in ecclesia fuerit oblatum, fideliter collectum maneat, et conseruatum, et fideliter Episcopo praesentetur: qualiter exinde tres partes fiant aequales, vnam Episcopus habeat, et alteram presbyteres, et diacones inibi deseruientes consequantur, et inter se, vt dignitas, et ordo poposcerit, diuident. Tertia vero subdiaconibus, et clericis tribuatur, vt a Primitiario, iuxta quod in officio eos percipit esse intentos, ita singulis dispensetur. *Emerit. cap. 14.*

CAP. IIX.

NEC illi, qui sua possidentes, dari sibi aliquid volunt, sine grandi peccato suo, vnde pauper victurus erat, accipiunt. De clericis dicit per Prophetam Spiritus sanctus: Peccata populi mei comedunt. Sed sicut nihil habentes proprium, non peccata, sed alimenta quibus indigere videntur, suscipiunt: ita possessores, non alimenta, quibus abundant, sed aliena peccata suscipiunt, et c. Qui autem Ecclesiae seruiunt,

et labori suo veluti debita reddi oportere credentes, ea, quibus opus non habent, aut accipiunt libenter, aut exigunt: nimis carnaliter sapiunt, si putant, quod Ecclesiae fideliter seruientes, stipendia terrena, et c. Quod si quilibet minister Ecclesiae non habet, vnde viuatur, non ei reddit hic, sed necessaria praestatur Ecclesiae; vt in futuro praemium laboris sui recipiat, quod in hac vita iam spe Dominicae promissionis expectat. Illi quoque, qui velut idonei nihil sibi quidem dari velut debitum possunt, sed tamen Ecclesiae sumptibus viuunt, non est meum dicere, quali peccato cibos pauperum praesumendo suscipiunt, qui Ecclesiam, quam iuuare de propriis facultatibus debuerant, suis expensis insuper grauant. Propter hoc fortassis in congregatione sunt viuentes, ne aliquos pauperes pascant, ne aduenientes excipiant, aut ne suum censum expensis cotidianis imminuant, et c. Si propter hoc non vult sua quisque relinquere, vt habeat, vnde viuatur, vt quid accipit, vnde rationem reddat? vt quid peccatis alienis sua multiplicat? *Prosper lib. 2. de vita contemplatiua c. 10. et 11. apud Aquisg. c. 107. et 120.*

CAP. IX.

CLERICI, quos pauperes, aut voluntas, aut natiuitas fecit, cum perfectione virtutis, vitae necessaria, siue in domibus suis, siue in congregatione viuentes accipiunt: quia ad ea accipienda non eos habendi ducit cupiditas, sed cogit viuendi necessitas. Illi autem, qui tam infirmi sunt, vt possessionibus suis renuntiare non possint, si ea, quae accepturi erant, dispensatori relinquunt, nihil habentibus conferenda; sine peccato possident sua: quia et ipsi quodammodo sua relinquunt, quando propriis contenti rebus, nihil eorum, quae labori, vel ordini suo debentur arbitrantur, accipiunt. Quod si putant accipi debere eorum, quae conferuntur Ecclesiae, portionem, ne eam videantur abiicere; se veronon posse sua relinquere, quod eis deforme sit, inter suos pauperes reddi: nouerint esse deformius, se possessores de eleemosynis pauperum pasci. *Prosper de vita contemplatiua lib. 2. c. 12. et 13. apud Aquisg. c. 108.*

c. 108. et 109.

CAP. X.

QVI in sacrario operantur, quae de sacrario sunt, edunt: et qui altario deseruiunt, cum altario participant, et c. Deus ordinauit his, qui Euangelium adnuntiant, de Euangelio viuere. De Euangelio viuunt, qui nihil proprium habere volunt; qui nec habent, nec habere aliquid concupiscunt, non suorum, sed communium possessores. Quid est aliud, de Euangelio viuere, nisi laborantem inde, vbi laborat, necessaria vitae percipere? Apostolus tamen; qui sic Euangelium praedicauit, vt non de Euangelio viueret, sed necessaria sibi suis manibus ministraret, de se confidenter eloquitur: Ego autem nullo horum vsus sum. et quare hoc dixerit, secutus aperuit, dicens: Expedit mihi mori magis, quam vt gloriam meam quis euacuet. Euacuari dicit gloriam suam, si ab eis, quibus praedicabat, voluisset accipere vitae temporalis expensam. Nolebat quippe in praesenti laboris sui fructum, sed in futuro recipere. Si ergo ille, qui nihil habebat, noluit de Euangelio viuere, vbi laborabat, sed suis manibus; ne gloriam suae mercedis amitteret: quid nos, qui et propria nolumus amore possidendi, non viuendi necessitate, relinquere; et accipere insuper volumus, non vnde viuamus, sed censum nostrum incrementis damnabilibus augeamus? *Prosper lib. 2. de vita contemplatiua c. 15. apud Aquisg. c. 111.*

CAP. XI.

QVI suas, et Ecclesiae habent facultates, et vtilitatem Ecclesiae aut interius, aut exterius conferunt, accipiant in congregatione cibum, et potum, et partes eleemosynarum, et his contenti sint, ne plus accipientes, pauperes grauari videantur, perpendentes sententiam Prosperi, qua dicitur: Qui sua possident, et dari sibi aliquid volunt, sine grandi peccato suo, vnde pauper victurus erat, non accipiunt. Hi vero, qui nec suis rebus abundant, nec Ecclesiae habent possessiones, et magnam vtilitatem Ecclesiae conferunt, accipiant in canonica congregatione victum, et vestitum, et eleemosynarum partes, quia de talibus ita in libro Prosperi scribitur: Clericos, quos voluntas, aut natiuitas pauperes fecit, in congregatione viuentes, necessaria vitae accipiant: quia ad ea accipienda, non eos habendi ducit cupiditas, sed cogit viuendi necessitas. Porro si tales fuerint, qui nec suas, nec Ecclesiae velint habere possessiones, horum necessitatibus prouidentissima gubernatione de facultatibus Ecclesiae debent subuenire Praelati, et c. *Aquisgr. c. 120. ex Prospero lib. 2. de vita contemplatiua c. 10. et 11. et 12.*

CAP. XII.

E A, quae a Domino Imperatore, consensu Episcoporum, ob honorem, et amorem Dei ecclesiis concessa sunt, non in auaritiam presbyterorum, aut in rapacitatem Episcoporum ministri cedant; sed in vtilitatem ecclesiae, et in vsus clericorum, et pauperum deueniant. *Aquisgr. II. sub Lud. par. 3. c. 6.*

Ne plures clerici in ecclesiis constituentur, quam earum facultates ferre possunt. TIT. XX.

CAP. I.

De instit. c. 2. in 2. col. lect. et ordinandis

IN congregandis clericis modus discretionis teneatur; videlicet, ne plures admittantur, quam facultas rerum eiscanonice attributa sufficere possit. Deus enim noster omnipotens tribus in rebus vniuersa constituit, pondere videlicet, numero, atque mensura, cuius nos saluberrimum perficere, et conseruare praecipit semper oportet. *Syn. Rom. sub Eugenio II. et Leone IV. c. 9.*

CAP. II.

CAVENDVM summopere Praepositis Ecclesiarum est; vt in Ecclesiis sibi commissis non plures admittant clericos, quam ratio sinit, et facultas Ecclesiae suppetit; ne si indifere, et extraordinarie plures aggregauerint, nec ipsos gubernare, nec ceteris Ecclesiae necessitatibus, vt oportet, valeant administrari, et c. Hi namque taliter aggregati, dum a Praelatis stipendia necessaria non accipiunt, neque

12. q. 2. hacc. 38.

† Primitiario clerico

Oscae 4. b.

canonicum seruant ordinem, nec diuinis officiis insistent, claustra, societatemque ceterorum relinquentes, efficiuntur vagi, et lasciuia, gulae, et ebrietati, et ceteris suis voluptatibus dediti; quidquid sibi libitum est, licitum faciunt, et c. *Aquisgranens. cap. 118.*

CAP. III.

Clerici victum sibi quaerant aliquo officio, vel opere.

CAP. I.

Distin. 91. c. 4. **C**LERICVS, quantumlibet verbo Dei eruditus, officio victum quaerat. *Carth. 14. c. 51. Burch. lib. 2. c. 102. 1uo par. 6. c. 179. decr. Caesar. lib. 4. c. 112.*

CAP. II.

Dis. 91. c. 3. **C**LERICVS victum, et vestimentum sibi officio, vel agricultura, absque officii sui dumtaxat detrimento, praeparet.

De exercitationibus clericorum.

TIT. XXII.

CAP. I.

SACERDOTES, et alii clerici, qui fuerint in exercitu Christiano tam subditi, quam Praelati, orationi, et exhortationi diligenter insistant, docentes eos verbo pariter, et exemplo; ut timorem, et amorem semper habeant diuinum ante oculos et c. *Inno. III. c. vlt. post prin. in conc. gen. Later.*

CAP. II.

Dist. 32. si qui. c. 3. c. 8. **C**LERICI, qui extra sacros ordines sunt constituti, et c. sub ecclesiastica regula sunt tenendi; ut bonis moribus viuant, quia tua. p. et canendis psalmis inuigilent, et ab omnibus illicitis, cor, et linguam, et corpus,

NECESSARIUM in quibusdam reperimus ecclesiis, ut clericorum ordo maiori adstringatur disciplina, et custodia, ampliori. foueatur stipendiorum copia, ut occasione temporalium subsidiorum, sanctorum non depereat institutio rerum. *Aquisgr. II. sub Ludou. par. 3. c. 9.*

TIT. XXI.

Carth. 14. c. 52. Burch. lib. 2. c. 103. 1uo par. 6. c. 180. decr. Caesar. lib. 4. c. 112.

CAP. III.

OMNES clerici, qui ad operandum validi sunt, et artificiola, et litteras discant. *Carth. 14. c. 53.*

CAP. IV.

CVM iubeamur victum, aut vestitum officio quaerere, et manibus propriis laborare; quid opus est in domo (*mulierem*) includere pro veste? *Turon. 11. c. 10.*

Deo auctore conseruent, et c. *Greg. ad August. interr. 1. c. 2. 1uo lib. 3. tit. 8. c. 25. panor. et par. 6. c. 86. decr. Ansel. lib. 7. c. 3. Tarrac. lib. 1. c. 261.*

CAP. III.

CLERICI, si aliis temporibus nequeunt, saltem quadragesimae tempore pedes pauperum in competenti lauent hospitali; iuxta illud Euangelicum: Si ego Dominus, et magister vester, laui vobis pedes; quanto magis vos debetis alter alterius lauare pedes? Quapropter expedit, ut in competenti loco hospitale sit pauperum, ubi perfacilis ad illud veniendi conuentus fieri possit fratrum. *Aquisgr. c. 141.*

De vestibus clericorum.

TIT. XXIII.

CAP. I.

21. q. 4. c. 1. **O**MNIS mollities, et ornatus corporis aliena sunt ab ecclesiastico ordine. Episcopi igitur,

et clerici vestibus splendidis vtentes puniendi sunt, item vnguentis vnti et c. Sed si imaginum hostes derideant honesta vestimenta cleri, corrigantur; superioribus enim

enim temporibus ita vestiebantur et c. *Qui non necessitatis causa, sed pulchritudinis id facit, elationis crimine accusetur, ut magnus Basilius ait. A sericis quoque vestibus abstineant, et a variis coloribus et c. Nicae. 11. c. 16. 1uo parte 5. c. 377. decr. Ansel. lib. 6. c. 185. Caesar. lib. 4. c. 59.*

CAP. II.

De vita, et honest. cler. c. 15. Greg. 19. c. 4. c. tit. in 4. collect. **C**LERICI officia, vel commercia saecularia non exerceant, maxime inhonestas et c. Clausa deferant desuper indumenta, nimia breuitate, vel longitudine non notanda. Pannis rubeis, aut viridibus, nec non manicis, aut subtalaribus confuticiis, seu rostratis; fraenis, fellis, pectoralibus et calcaribus deauratis, aut aliam superfluitatem gerentibus non vtantur: cappas manicatas ad diuinum officium intra ecclesiam nulli gerant, sed nec alibi, qui sunt in sacerdotio; vel personatibus constituti, nisi iusti causa timoris exegerit habitum transformari. Fibulas omnino non ferant, neque corrigias auri, vel argenti ornatum habentes; sed nec anulos, nisi quibus competit ex officio dignitatis, et c. Palliis distibulatis non vtantur in publico, sed vel post collum, vel ante pedes hinc inde connexis. *Inno. III. in concil. gen. Lat. cap. 16.*

CAP. III.

SCISSIS vestibus clericos abuti, vltterius prohibemus; et ne pomposius induantur exuuiis admonemus et c. *Vrbani. 11. in syno. apud Melfiam. c. 13.*

CAP. IV.

21. q. 4. c. vlt. **P**RAECIPIMVS, quod tam Episcopi, quam clerici in statu mentis, et in habitu corporis Deo, et hominibus placere studeant; et nec in superfluitate fissurae, aut colore vestium, nec in tonsura intuentium, quorum forma, et exemplum esse debent, offendant aspectum; sed potius, quod eorum deceat sanctitatem. Si moniti ab Episcopis emendari noluerint, ecclesiasticis careant beneficiis. *Innocen. 11. in concil. Rom. c. 3. 1uo in sine panor.*

CAP. V.

† scissura **P**RAECIPIMVS, ut tam Episcopi, quam clerici, neque superfluitate, seu inhonesta varietate colorum, aut fissurae vestium, neque in tonsura intuentium, quorum forma, et exemplum esse debent, offendant aspectum: sed potius ita in suis

actibus errata condemnent, et amorem innocentiae conuersatione demonstrent, sicut dignitas exigit ordinis clericalis. Quod si moniti ab Episcopis suis, infra quadraginta dies non obtemperauerint, ecclesiasticis beneficiis eorundem Pontificum auctoritate priuentur et c. *Eugen. 111. in concil. Remen. c. 2.*

CAP. VI.

VESTIMENTA, vel calciamenta clericis, nisi quae religionem deceant, vti, aut habere non liceat. *Agath. c. 20. Capit. lib. 7. c. 234. Caesar. lib. 8. c. 51.*

CAP. VII.

Dist. 41. c. vlt. **C**LERICVS professionem suam, et in habitu, et in incessu probet; et ideo nec vestibus, nec calciamentis decorem quaerat. *Carth. 14. c. 45. Burch. lib. 2. c. 209. 1uo par. 6. c. 284. decr. Ansel. lib. 7. c. 202. Caesar. lib. 4. c. 112.*

CAP. VIII.

NVLVS clericus sagum, aut vestimenta, aut calciamenta saecularia, nisi quod religionem deceat, induere praesumat. Quod si clericus, aut cum indecenti veste, aut cum armis inuentus fuerit; a seniore ita coerceatur, ut triginta dierum inclusione detentus, aqua tantum, et modico pane diebus singulis sustentetur. *Matis. c. 5.*

CAP. IX.

NVLVS clericorum vestimenta purpurea induat, quae ad iactantiam pertinent mundialem, non ad religiosam dignitatem, ut sicut est deuotio in mente, ita et ostendatur in corpore et c. *Narbon. c. 1.*

CAP. X.

21. q. 4. c. 2. **N**EMO clericus indecente veste vtatur, in vrbe, vel via iter agens; sed stolis, quae clericis dedicatae sunt. Si fecerit, vnam hebdomadam excommunicetur. *Trul. cap. 27.*

CAP. XI.

OMNES clerici fornicationem non faciant, nec habitum laicorum portent. *Syn. Suesion. sub Childerico in med.*

CAP. XII.

NON vestis tenera clericum facit, aut sacerdotem; sed casta mentis intentio. *Hieron. ad Ocean. apud Aquisgr. c. 98.*

CAP. XIII.

NEMO clericorum arma portet, vel indumenta laicalia induat, id est, cotos, vel mantellos sine cappa non portet, et laici cappas non portent. *Meten. c. 3.*

Clerici seruent grauitatem, et ludos saeculares non spectent.

TIT. XXIV.

CAP. I.

De vita, et honestate clericorum. c. 15. Greg. IX. c. 4. eod. tit. in 4. collect. De cons. dist. 3. c. 37.

CLERICI mimis, ioculatoribus, et histrionibus non intendant. Innoc. III. in concil. gener. Later. cap. 16.

CAP. II.

NON oportet ministros altaris, vel quoslibet clericos spectaculis aliquibus, quae aut in nuptiis, aut in conuiuibus exhibentur, interesse; sed ante quam thymelici ingrediantur, surgere eos, et abire. Laod. c. 54. Aquisgr. c. 83. Trull. 24. Mart. Brac. c. 60. Iuo par. 1. c. 78. decr. Caesar. lib. 8. cap. 83.

CAP. III.

CLERICVM scurrilem, et verbis turpibus ioculatorem ab officio retrahendum. Carth. IV. c. 60. Agath. c. 70. Capitulum. lib. 7. c. 191. in additis. Burch. lib. 2. c. 172. Iuo lib. 3. tit. 15. c. 6. panor. c. par. 6. c. 263. c. par. 1. c. 79. decr. Ansel. lib. 7. c. 163. Caesar. lib. 4. c. 112. c. lib. 8. c. 84.

CAP. IV.

CLERICVM inter epulas cantan-

tem obiurgandum, si perstiterit in vitio, excommunicandum. Carth. IV. c. 62. Capitulum. lib. 7. c. 192. in addit. Burch. lib. 2. c. 170. Iuo par. 6. c. 261. decr.

CAP. V.

CLERICVS, vel monachus, si ad hippodromias ascenderit, vel thymelicis intersit, et c. vel cesset, vel deponatur. Trull. c. 24.

CAP. VI.

PROHIBET synodus mimos, et eorum theatra, et venationum spectacula, et scenicas saltationes fieri. Si quis haec contempserit, et se ad prohibita dederit, clericus deponatur, laicus excommunicatur. Trull. c. 51.

CAP. VII.

NON liceat sacerdotibus, vel clericis aliqua spectacula in nuptiis, vel in conuiuibus spectare; sed oportet, ante quam ingrediantur ipsa spectacula, surgere, et recedere inde. Mar. Brac. c. 60. Laod. c. 54. Aquisgr. cap. 83. Burch. lib. 2. c. 135. Iuo par. 6. c. 209. decr.

† recedere

De ordine clericorum seruando.

TIT. XXV.

CAP. I.

Distin. 61. c. 12.

NEC emeritis in suis ecclesiis clericis peregrini, et extranei, et qui ante ignorati sunt, ad exclusionem eorum, qui bene de suorum ciuium merentur testimonio, praeponantur; ne nouum quoddam, de quo Episcopi fiant, institutum videatur esse collegium. Caesari. ep. 2. c. 4. Ansel. lib. 6. cap. 7.

CAP. II.

PLACVIT, vt quicumque deinceps ab Episcopis ordinantur, litteras accipiant

ab ordinatoribus suis manu eorum subscriptas, continentibus Consulem, et diem; vt nulla altercatio de posterioribus, vel anterioribus oriatur. Carth. c. 90. G. Mileu. c. 14. L. Afric. c. 56. L.

CAP. III.

EPISCOPORVM, quorum vita non reprehenditur, posteriorem (presbyterum, vel clericum) priori nullus praeponat, nisi forte elatus superbia, quod pro necessitate ecclesiae Episcopus iusserit, implere contemnat, et c. Agath. c. 23.

Distin. 74. c. 5.

Ne cum clericis habitent feminae, praeter

matrem et c.

TIT. XXVI.

CAP. I.

Distin. 32. c. 16.

INTERDIXIT per omnia magna synodus, non Episcopo, non presbytero,

non diacono, nec alicui omnino, qui in clero est, licere subintroductam habere, nisi forte aut matrem, aut sororem, aut amitam

T. XXVI. NE cum cler. habit. fem. praeter matr. et c. 489

CAP. IX.

amitam, vel materteram, vel eas tantum personas, quae suspiciones effugiunt. Nicaen. c. 3. Aquisgr. c. 39. Troas. cap. 9. Mart. Bracar. c. 32. Iustin. Nouell. 123. in prin. Capitulum. lib. 1. c. 4. Burch. lib. 2. c. 109. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 29. panor. c. par. 6. c. 186. decr. Ansel. lib. 7. c. 133. Caesar. lib. 8. cap. 63.

CAP. II.

IN domibus clericorum nullas liceat habitare mulieres, nisi quas sancti canones habitare permittunt. Urban. II. in concil. Clarum. c. 10.

CAP. III.

NEMO clericorum cum extranea habitet femina, nisi soror, aut proxima fuerit, et hoc cum magna sollicitudine fiat. non enim ignoramus malitias Satanae. Clem. epist. 2. ante med. Ansel. lib. 7. c. 139.

CAP. IV.

FEMINAS non alias esse patimur in domibus clericorum, nisi eas tantum, quas propter solas necessitudinum causas habitare cum iisdem synodus Nicaena permittit. Syriac. epist. 1. c. 12. Burch. lib. 2. c. 110. Iuo par. 6. c. 52. c. 187. decr. Ansel. lib. 7. c. 141.

CAP. V.

EPISCOPVS, vel quilibet clericus, aut sororem, aut filiam virginem dicatam Deo tantum secum habeat; extraneam vero nequaquam. Elib. c. 27.

CAP. VI.

SI quis de clericis a gradu diaconatus in solatio suo mulierem, praeter auiam, matrem, sororem, filiam, neptem, vel conuersam secum uxorem habere praesumpserit; a communione alienus habeatur; par quoque et mulierem, si se separare noluerit, poena percussat. Arel. II. c. 3.

CAP. VII.

CVM omnibus omnino clericis extraneae feminae non cohabitent, sed solae matres, auiae, materterae, amatae, sorores, et filiae fratrum, aut sororum, et quaecumque ex familia, domestica necessitate etiam, ante quam ordinarentur, iam cum eis habitabant, vel si filii eorum iam ordinatis parentibus uxores acceperunt, aut feruis non habentibus in domo, quas ducant, aliunde ducere necessitas fuit. Carth. III. c. 17.

CAP. IX.

CLERICVS cum extraneis mulieribus non habitet. Carth. IV. c. 46.

NVLLVS clericor. extraneae mulieri, qualibet collatione, aut familiaritate iungatur. Et non solum in domo illius extranea mulier non accadat, sed nec ipse frequentandi extraneam mulierem habeat potestatem. Sed cum matre tantum, sorore, filia, aut nepte, si habuerit, aut voluerit, viuendi liberam habeat potestatem. De quibus nominibus, nefas est, aliud, quam natura constituit, suspicari. Agath. c. 10. Burch. lib. 2. c. 112. Iuo par. 6. c. 189. decr.

CAP. X.

ANCILLAS, vel libertas a caellario, vel a secreto ministerio, et ab eadem mansione, in qua clericus manet, placuit remoueri. Agath. c. 11.

CAP. XI.

FAMILIARITATEM extranearum feminarum nouerint (clerici) esse vitandam; sed qui sunt caelibes, non nisi a sororibus, aut amitis suis, aut a matribus consolentur et c. Andegauen. c. 5.

CAP. XII.

QUIA nullum diabolo locum dari oportet, nullam clericus cum extraneis feminis habeant familiaritatem et c. Si quis clericus post interdictum Episcopi sui, illicitis familiaritatibus extranearum feminarum voluerit inhaerere, a communione habeatur alienus. Turon. c. 3.

CAP. XIII.

DE his, quibus cura pro parentelae proximitate haberi permittitur, ea cautela eorum necessitates sustineant; vt pietatis beneficium, quae eis sunt necessaria, a longius praebent. Ipsi vero pro visendis eis, cum ingressi fuerint, celeri salutatione recurrant, nec ibi faciant mansionem. Qui tamen cum ad earum visitationem pergunt, testem solatii sui fide, et aetate probatum adhibeant secum. Si quis haec contempserit, si clericus est, loci sui dignitate priuetur; si vero religiosus, vel monachus, in caella monasterii inclusus paenitentiae lamenti incumbat, vbi singulari afflictione, panis, et aquae victum ex Abbatibus ordinatione percipiat. Tarrac. c. 1.

CAP. XIV.

DE his qui sine vxoribus ordinantur, et familias domus habent, habito secum pro vitae

vitae conuersatione fratre in testimoniū, non per quamcumque feminei sexus personam eorum substantia gubernetur, aut per puerum; sed aut per amicum domum suam debeant ordinare, nisi matrem, aut sororem in domo habuerint, vt secundum priorum canonum statuta per earum personas eorum debeat contutari substantia. *Gerun. c. 7.*

CAP. XV.
QVOD saepe transcenditur, conuenit replicari. Ne quis Antistitum, clericorumve omnium licentiam habeat, intra domum suam vllam absque propinquis mulierib. quas priores canones eloquuntur, habere personam et c. Si quis clericorum suspicionem aduersam, aut oblocutionem populi de muliere quacumq. fortassis incurrerit; eam statim, si intra domum habet, abiiciat. Si certe extranea, et sui iuris est, ita omnibus condicionib. studeat obuiare; vt infamia, quae excitata est, abrogetur. Qui haec vitare noluerit, pro inobedientia, triennii excommunicatione multetur. Si de adulterii permixtione fuerit comprobatus, in regradatione honorum, priorum canonum statuta seruentur et c. *Aurel. III. c. 4.*

CAP. XVI.
NVLLVS deinceps clericor. pro occasione necessitatis faciendae vestis, aut caussa ordinandae domus, extraneam mulierem in domo sua habere praesumat. Et cum iubeamur victum, aut vestitum artificioso quaerere, et manib. propriis laborare; quid opus est in domo serpentem includere pro veste? et c. *Turon. II. c. 10.*

CAP. XVII.
SI qui clericor. vel monachorum praeter matrem, aut germanam, vel etiam, quae proxima consanguinitate iunguntur, alias aliquas quasi adoptiuas feminas secum retinent, et cum ipsis habitant, sicut Priscilliani secta docuit, anathema sit. *Brac. c. 15.*

CAP. XVIII.
CVM clericis extraneae feminae nullatenus habitent, nisi tantum mater, soror, filia, amita, in quib. personis nihil sceleris aestimari naturae foedus permittit. Id enim et constitutio antiquor. Patrum decreuit. *Tolet. IV. c. 41.*

CAP. XIX.
CLERICVS praeter non suspectas

personas, canone comprehensas, non habeat mulierem, vel ancillam; idem etiam eunuchi seruent: sin minus, clerici deponantur, laici excommunicentur. *Trull. c. 5.*

CAP. XX.
CLERICVS mulierem non habeat in domo sua, quae cum illo habitet, nisi matrem, aut sororem, aut neptem suam. *Syn. Sueson. sub Childer. Rege, prope fin.*

CAP. XXI.
OMNIBVS clericis feminas secum in domib. suis habere, vltra licentiam canonum, firmiter sit contradictum. *Magun. cap. 49.*

CAP. XXII.
QVICVMQVE clericatus vtuntur officio, extraneas mulierum familiaritatem habere prohibentur, matrum suarum, aut filiar. sibi solatia intra domum suam nouerint tantum esse concessa et c. *Trosclet. cap. 9.*

CAP. XXIII.
NEC primi, nec soli statuimus, ne mulieres cum viris cohabitarent; sed lege canonem, qui a sanctis Patribus nostris Nicaeae editus est, qui aperte prohibet, ne sint introducticiae. In hoc autem situm est caelibatus decus, et honestas, quod separatus sit a consuetudine, et consortio mulierum. Si quis enim verbo profitens, reuera ea faciat, quae, qui cum mulieribus cohabitant; aperte ostendit se virginitatis quidem laudem nomine tantum prosequi, sed a turpi voluptate non recedere. Tanto magis ergo oportebat te nostrae postulationi facile acquiescere, quod dicis te ab omni corporali perturbatione liberum. Neque enim credo eum, qui septuaginta annos natus est, cum muliere animi perturbatione commotum habitare; nec tamquam propter turpem aliquam actionem, quae facta fuerit, statuimus ea, quae statuimus; sed quia ab Apostolo docti sumus, Rom. 14. b.

fratri non esse ponendum offendiculum, vel scandalum. Scimus autem, quod id, quod recte, et sane fit ab aliquib. erit aliis occasio ad peccatum. Ea de caussa decreuimus, sanctorum Patrum constitutionem sequentes, vt a muliere separeris, et c. Et tunc eam a domo tua, et statue ipsam in monasterio; sit illa cum virginibus, et viri tibi seruiant: ne nomen Dei per vos blasphemetur et c. Sin autem non correctus

ausus

T. XXVII. NE cleric. fem. valde familiar. vtatur et c. 491
ausus fueris sacerdotium apprehendere, eris toti populo anathema, et qui te susceperint, erunt in omni Ecclesia abdicati. *Basil. ad Gregor. presbyt.*

Ne clericus feminis valde familiariter vtatur,
neque solus cum illis sermones conferat. **TIT. XXVII.**

CAP. I.
CLERICVS solus ad feminae tabernaculum non accedat, nec properet sine maioris natu Principis iussione; nec presbyter solus cum sola adiungatur, sed duob. adductis testib. visitet infirmam; nec solus cum sola femina fabulas misceat. *Clem. epist. 2. post prin. Iuo par. 6. c. 8 9. decr. Ansel. lib. 7. c. 1 39.*

CAP. II.
CLERICI, vel virginitatem professi ad viduas, vel virgines non ingrediantur, nisi de consensu Episcopi, vel presbyteror. et tunc non soli, sed cum aliis clericis, vel cum his personis, cum quibus Episcopus, vel presbyteri ingredi solent, aut cum presbyteris, vel laicis honestis. *Carth. c. 3 8. Afr. 5. L. Carth. III. c. 2 5. L. Trosclet. c. 9. Capit. lib. 7. c. 2 8. Ansel. lib. 7. c. 14 3.*

CAP. III.
AD reatum Episcopi pertinet, vel presbyteri, qui parochiae praest, si sustentandae vitae praesentis caussa adolescentiores viduae, vel sanctimoniales clericor. familiaritatibus subiiciantur. *Carth. IV. c. 10 2. Burch. lib. 8. c. 5 5. Iuo par. 7. c. 7 3. decr. Caesar. lib. 9. c. 60.*

CAP. IV.
EPISCOPO, presbytero, diacono, vel diuersis clericis, horis indebitis, id est, meridianis, vel vespertinis ad feminas prohibemus accessum; qui tamen, si causam habuerit, cum presbyterorum, aut clericorum testimonio videatur. *Epaun. c. 20.*

CAP. V.
DE his, quib. cura pro parentelae proximitate haberi permittitur, ea cautela earum necessitates sustineant; vt pietatis beneficentia, quae eis sunt necessaria, a longius praebent. Ipsi vero pro visendis eis, cum ingressi fuerint, celeri salutatione recurrant, nec ibi faciant mansionem. Qui tamen cum ad earum visitationem pergunt, testem solatii sui fide, et aetate probatum adhibeant secum. Si quis haec a nobis sta-

tuta contempserit, si clericus est, loci sui dignitate priuetur; si vero religiosus, vel monachus, in caella monasterii inclusus paenitentiae lamentis incumbat, vbi singulari afflictione panis, et aquae victum ex Abbatis ordinatione percipiat. *Tar. rad. c. 1.*

CAP. VI.
FAMILIARITATEM extranearum mulier. licet ex toto sancti Patres antiquis monitionib. praeceperint ecclesiasticis euitandam; id nunc tamen nobis visum est, vt qui post primam, et secundam commonitionem se emendare neglexerit; donec in vitio perseverat, officii sui dignitate priuetur. Quod si se Deo iuuante correxerit, sancto ministerio restauretur. *Iler. c. 1 5.*

CAP. VII.
NVPER editum concilii Toletani decretum seruetur; vt si presbyteri, diaconi, vel clerici consortia extranearum feminarum, vel ancillarum familiaritatem per sacerdotis sui admonitionem a se minus remouerent; saeculi iudices easdem mulieres cum voluntate, et permissu Episcopi comprehensas in suis lucris vsurpent; vt vitium hoc, dum sacerdos inhibere non praeualet, potestas iudicialis coerceat; dato tamen ab eisdem iudicibus sacramento Episcopo, vt eas clericis nulla arte restituant. *Hispal. I. c. 3. Tolet. II. c. 3.*

CAP. VIII.
QVIDAM clerici, legitimum non habentes coniugium, extranearum mulierum, vel ancillar. suarum interdicta sibi consortia appetunt. Ideo quae comunctae taliter cum clericis sunt, ab Episcopo auferantur, et venudentur, illis pro tempore religatis ad paenitentiam, quos sua libidine infecerunt. *Tolet. IV. c. 42. Ansel. lib. 7. c. 140.*

CAP. IX.
OMNEM fornicandi occasionem cupientes auferre, sancimus; vt nullus sacerdotum, siue quisque de clero, absq. honesto, et competenti testimonio, excepta sola ma-

Distin. 81.
c. 20.

Distin. 81.
c. 32.

Distin. 81.
c. 33.

Distin. 81.
c. 30.

† relegatis

la matre, cum quibuslibet feminis *secrete* se praesumat adiungere; et non solum cum extraneis mulieribus, sed nec cum ipsis etiam sororibus, vel propinquis; ne licentia sororum, vel propin quarum mulierum, quisque solus familiarior habeatur ad perpetrandum scelus. Huius praeceptionis transgressor sex mensib. se nouerit paenitentiae legibus subiacere. *Brac. III. c. 4.*

CAP. X.

MONASTERIA puellarum, quae sub disciplinae regula degunt, obstructius munitis claustris, nullo pateant, nisi forte summa compellente necessitate, aditu virorum. Sed neq. presbyteri, vel diacones, vel quilibet de clero et c. quasi uisitationis, vel praedicationis causa, sine permisso Episcopi ciuitatis, et c. licentiam habeant ingrediendi, et c. *Foroiul. c. 12.*

CAP. XI.

PRIMA tentamenta sunt clericorum feminarum frequentes accessus. Iste sexus reprehensibiles exhibet clericos. Quid tibi reuera cum feminis, qui ad altare cum Domino fabularis? Te in publico cuncti, te in agro rustici, aratores, ac uinitores cotidie lacerabunt, si contra depositum fidei cum feminis habitare contendis. Et quia, ut arbitror, concupiscis irreprehensibilis inueniri, testimonio bono munire. Num-

quid in choro Apostolorum feminas adfuerunt? Prohibe uirgines tecum commorari, etiam quae de genere tuo sunt. Dilige eas, exterius ordina, frequenter uisita iunctus obsequio clericorum; ne cum secretaliter, ac solus ingrederis, macules testimonium tuum. Aliter namque coniugati, aliter continentis edocentur ecclesiasticum subire ministerium, et onus. Feminarum cum clericis nullo pacto coniuncta praecipitur conuersatio, et c. Mihi crede, non potest toto corde habitare cum Domino, qui feminas accessib. copulatur et c. Si pudicitiam quaeris, feminam, quam uideris conuersantem bene, mente dilige, non corporali frequenter ornatu et c. Si quis haec praecepta non obseruarit; hostis est animae suae. Quod si post monita nostra aliquis clericus agapetas amplius quaesierit amare, quam Christum; secundum synodalem regulam conueniatur, et praecepta Patrum in Nicæa definita ei legantur. Iam uero si conuentus praedicta fugerit, et reliquerit; consecuti sumus maximum lucrum. Alioquin talis ab Ecclesia anathematizandus est, et c. pro nefas, doctor est dicere, sed praeterire non decet. Christo istae nubere nouerunt, non clericis, et c. *Hieron. ad Oceanum, apud Aquisg. cap. 98.*

Communia de continentia clericorum.

TIT. XXIIIX.

CAP. I.

FRATERNITATEM tuam negligentiae merito argui putamus; quod de castitate clericorum, sicut nobis relatum est, praeceptis Romanæ synodi, cui interfuisti, inobediens usque hodie uidearis. Qua in re, tantum de te admirantes grauius dolemus, quantum te illud sollicitius operari sperabamus. Vnde Apostolica te auctoritate admonemus; ut clericos tuos, qui turpiter conuersantur, pastoralis rigore coercas; et quod Romana Ecclesia, te adstante, de immunditia clericorum statuit, neque gratiam, neq. odium alicuius considerans, constanti auctoritate in ecclesia tua prae-

dicando exerceas. *Greg. vii. lib. 1. regist. epist. 32. Geobardo Episcopo.*

CAP. II.

CLERICI, ascetae, laici in balneo cum mulieribus non lauent. Hinc enim primum a gentilib. reprehendimur. *Laod. c. tet. c. 28. 30. Trull. c. 78.*

CAP. III.

SI coniugati iuuenes consenserint ordinari, etiam vxorum uoluntas ita requirenda est, ut sequestrato mansionis cubiculo, religione promissa, postea quam pariter conuersi fuerint, ordinentur. *Agath. c. 16. Iuo par. 5. c. 365. decr.*

CAP. IV.

SI de adulterii permixtione fuerit (Ansisites, aut clericus) comprobatus; in regradationis

datione honorum, priorum canonum statuta seruentur, et c. *Aurel. III. c. 4.*

CAP. V.

2. q. 4. placuit. c. 1.

SI quis aliquem clericor. in accusatione fornicationis impetit et c. Si non poterit datis testimoniis approbare, quod dixit; excommunicationem accusati accusator accipiat. *Brac. II. c. 8. Capitul. lib. 5. c. 240. Burch. lib. 2. c. 202. Iuo lib. 4. tit. 8. c. 13. panor. c. par. 6. c. 276. decr.*

CAP. VI.

HAEC sancta synodus fieri elegit; ut annuis vicibus unusquisque nostrum omnes Abbates monasterior. vel presbyteros, et diaconos suae dioecesis ad locum, ubi Episcopus elegerit, congregare praecipiat et c. Cunctosque sub ecclesiasticis regulis adesse praemoneat: quosque etiam parimoniae, et sobrietati, atque ueridicae castimoniae honestor. uirorum testimonio

fama commendat. Sollicitum etiam pro hac re unumquemque nostrum esse conuenit, ut curiosa indagine perquiramus; si presbyteris, et diaconibus, et clericis pudica, et casta sit uita et c. *Oscen. syn. Vid. Egaren.*

CAP. VII.

SANCTA instituit synodus; ut constitutio, quae dudum in concilio Osenensi constituta quidem, sed minime conscripta fuit, confirmata, et in perpetuum ualitura perduret. Et omnia, quae ex castimonia presbyteror. et inferiorum clericorum conscripta sunt, habeant eandem formam. *Egaren. synodus.*

CAP. VIII.

FALSOS presbyteros, et adulteros, vel fornicatores diaconos, et clericos de peculiis ecclesiarum abstulimus, et degradauimus, et ad paenitentiam coegimus. *Franc. syn. Capit. lib. 5. c. 2.*

Clerici reuereantur Episcopum, et nihil

agant sine eius consensu.

TIT. XXIX.

CAP. I.

16. q. 2. c. 10. quiddam. p. 1.

CLERICI prochor. et monasteriorum, et martyrior. sub potestate Episcopor. urbium sint, iuxta sanctorum Patrum traditionem, nec per contumaciam ab Episcopo suo dissiliant, et c. *Chalc. c. 8. Iuo par. 6. c. 358. c. 359. decr. Ansel. lib. 5. c. 84. in addit.*

CAP. II.

CLERICI, qui sequuntur presbyterum se a suo Episcopo segregantem, et altare erigentem, deponantur, et laici excommunicentur, post trinam Episcopi monitionem. *Ap. c. 31. G. 32. L.*

CAP. III.

2. q. 7. Sacerdotes. c. 8.

(ADMONEBAT Petrus Apostolus) Episcopos sacerdotes suos, ac cunctos reliquos Ecclesiae ministros, atque omnem plebem sibi committam uerbo diuino, et mandato instruere, et dirigere: hosque omnes eorum Episcopos tota animi uirtute diligere, ut oculos suos; quia oculi sunt illorum: eorum praeceptis in omnibus obedire, etiam si ipsi aliter, quod ablit, agant, memores Dominici praecepti: Quae dicunt, facite; quae autem faciunt, facere

nolite. Ipsi autem Episcopi, si exorbitauerint, ab istis non sunt reprehendendi, vel arguendi, sed supportandi, nisi in fide errauerint. *Clem. epist. 1. prope fi. Vid. Istdo. lib. 3. sentent. c. 39. sent. 4. Burch. lib. 1. c. 137. Iuo par. 5. c. 251. decr.*

CAP. IV.

SI uobis Episcopis non obediunt omnes presbyteri, diaconi, subdiaconi, et reliqui clerici et c. non solum infames, sed et extorres a regno Dei, et consortio fidelium, ac a liminibus sanctae Dei Ecclesiae alienentur. *Clem. ep. 3. in prin. Tribur. c. 8.*

CAP. V.

CUNCTIS fidelibus, omnibus presbyteris, et diaconibus, ac reliquis clericis attendendum est; ut nihil absque Episcopi proprii licentia agant, et c. *Clem. epist. 3. post med. Tribur. c. 32. Burch. lib. 2. c. 93. Iuo par. 2. c. 123. c. par. 6. c. 90. decr. Casar. lib. 4. c. 97.*

CAP. VI.

SI quis sacerdotum, vel reliquor. clericorum suo Episcopo inobediens fuerit, aut insidias ei parauerit, aut contumeliam, aut calumniam; et conuinci potuerit; mox curiae tradatur. *Pius epist. 2. in fi. Iuo*

fi. Iuo par. 5. c. 243. decr. Ansel. lib. 8. c. 17. Caesar. lib. 4. c. 99.

CAP. VII.

ABBATIBVS, presbyteris, omniq. clero, vel in religionis professione viuentib. sine discussione, vel commendatione Episcoporum p̄b petendis beneficiis ad dominos venire non liceat. Quod si quisquam praesumpserit, tamdiu loci sui honore, et communione priuetur, donec per paenitentiam plenam eius satisfactionem sacerdos accipiat. Aurel. c. 9. vel 7.

CAP. IIX.

OBSERVANDVM, ne a potentib. saeculi clerici contra Episcopos suos vlllo modo erigantur. Aruer. 3.

CAP. IX.

EPISCOPI, atque clerici peregrini contenti sint hospitalitatis munere oblato: nullique eorum liceat vllum officium sacerdotale absque permisso Episcopi, in cuius parochia esse cognoscitur, agere. Anglic. c. 6.

Ne clericus sine litteris sui Episcopi discedat, neve ab vlllo suscipiatur.

TIT. XXX.

CAP. I.

Dist. 71. ex- tranco. c. 7.

PEREGRINOS clericos, vel lectores in aliena vrbe sine commendaticii litteris sui Episcopi, nullo modo ministrare oportere. Chalced. c. 13. Aquisgr. sub Lud. c. 51. Capitul. lib. 1. c. 3. Burch. lib. 2. c. 138. & 139. Iuo lib. 3. tit. 5. c. 25. panor. & par. 6. c. 212. decr. Ansel. lib. 7. c. 162.

CAP. II.

Distin. 71. c. 4.

† statui

CLERICOS in suis ecclesiis constitutos, sicut iam definiuimus, non licere in alterius ciuitatis ecclesiis ordinari: sed ad quietem in ea, in qua ab initio ministrare meruerunt, exceptis illis, qui proprias ciuitates perdidit, et ex necessitate ad alias ecclesias migrauerunt, et c. Chalced. c. 20. & adi. 6. in fine. c. 3. Aquisgr. 87. Tribur. 28. Iuo par. 6. c. 361. decr. Ansel. lib. 7. c. 97. Caesar. lib. 4. c. 100.

CAP. III.

Dist. 98. c. 1.

CONSTITVIT (Siluester) [nulla ratione transmarinum hominem penes nos in clericatus gradu suscipi, nisi quinque Episcoporum designatus sit chirographis. Siluest. in epilogo synodi Rom. in fine. Dama. in Anasl. Ansel. lib. 7. c. 19. Terrac. lib. 3. cap. 39.]

CAP. IV.

PRESBYTERI, vel diaconi, qui de alio Episcopo ad alium transeunt, vel quicumque clerici sine commendaticii a suo Episcopo litteris, non recipiantur. Greg. vii. in conc. Rom. ann. inc. c. 23.

CAP. V.

NE quis sine licentia Episcopi clericus,

nec Episcopus sine Metropolitano curiam adeat, praecipientes praecipimus, et prohibentes prohibemus, et c. Urban. 11. in syn. apud Melfi. c. 9.

CAP. VI.

SI clericus, vel laicus excommunicatus, vel suspensus in alia vrbe suscipiatur sine litteris commendaticii, suscipiens, et susceptus excommunicentur. Ap. c. 12. G. 13. L. Capitul. lib. 1. c. 3. Burch. lib. 2. c. 136. Iuo lib. 3. tit. 5. c. 24. panor. & par. 6. c. 210. decr.

CAP. VII.

ALIENVM clericum, inuito Episcopo ipsius, nemo suscipiat, nemo sollicitet, nisi forte ex placito caritatis, id interdantem, accipientemque conueniat. Nam grauis iniuriae reus est, qui de fratris ecclesia id, quod est vtilius, aut pretiosius, audet vel abicere, vel tenere. Itaque si intra prouinciam res agatur, transfugam clericum ad suam ecclesiam Metropolitanus redire compellet: si autem longius processit, tui praecipi auctoritate reuocabitur; vt nec cupiditati, nec ambitioni occasio relinquatur. Leo epist. 82. ad Anast. Thessalon. Episcop. c. 9. Aquisgran. 58. Tribur. 28. Iuo par. 6. c. 69. decr. Ansel. lib. 7. c. 161. Terrac. lib. 4. c. 18.

CAP. IIX.

NEMO peregrinus sine pacificis (litteris) suscipiatur. Antioch. c. 7. Aquisgr. c. 49. Burch. lib. 2. c. 137. Iuo par. 6. c. 211. decr.

CAP. IX.

EPISCOPVS, presbyter, clericus sine voluntate, et litteris Episcoporum, qui in prouincia sunt, et maxime Metropolitan

19. q. 2. c. 1.

† recessit

Dist. 71. nul lum. c. vlt. 49.

23. q. 8. c. 27. si quis.

CAP. XVI.

CONTRA Episcopale iudicium clericis non liceat proficere; neq. inconsultis sacerdotibus suis saecularia iudicia expectere; sed nec de loco vno ad alium sine Episcopi permissione transire, nec sine commendaticii sacerdotum suorum litteris commeari. Andegauen. c. 2.

CAP. XVII.

CLERICI non absque suorum sacerdotum commendatione ad alias prouincias, siue ciuitates ambulare disponent. Turo. c. 12.

CAP. XIX.

NVLLVS clericor. relinquens proprium Episcopum, passim quolibet discurret, neque alicubi veniens absque commendaticii litteris sui Praefulis suscipiatur. Quod si semel susceptus est, et noluerit inuitatus redire; et susceptor, et is, qui susceptus est, excommunicationi subiacebit. Anglic. c. 5.

CAP. XIX.

QVONIAM diuersar. ecclesiarum clericis suas ecclesias, in quibus ordinati sunt, relinquunt, et ad alios eunt Episcopos, et sine voluntate sui Episcopi in alienis ecclesiis versantur; ex quo contingit eos ordinem non seruare iubemus, vt post Ian. men. 14. Ind. nullus clericus cuiuscumq. ordinis possit, sine sui Episcopi litteris dimissoriis in alia ecclesia constitui; quia et ipse deponetur, et qui cum suscepto. Trul. c. 17.

CAP. XX.

PRISCIS temporibus quando iura canonum suum seruabant vigorem, nullus clericor. parochiam suam, in qua diuinae militiae deuictus erat, relinquere, et ad aliam sine commendaticii litteris, et epistolis, quas mos canonicus formatas appellat, audebat quoquo modo pergere. Nostri vero temporis miserabilis, dignaque commendatione inoleuit consuetudo; eo quod multi ecclesiasticae regulae subiecti, propositi, et loci sui desertores effecti, passim quocumque eis voluntas suaserit, posthabita auctoritate canonica pergunt, et non solum ab aliis Episcopis, et Abbatibus, verum etiam a Comitibus, et nonnullis aliis nobilibus viris recipiuntur. Quod quantum, et a diuina, et a canonica auctoritate discordet, in promptu est. Quod ne ulterius fiat, et ab Episcopis, et a ceteris eccle-

xx ij siasticis

tani, ad Imperatorem non eat: sed et communione, et dignitate priuetur, et c. Antioch. c. 11. Aquisgr. 73. Capitul. lib. 1. c. 10. Burch. lib. 2. c. 177. Iuo par. 6. c. 268. decr. Ansel. lib. 6. c. 115.

CAP. X.

De consec. d. 5. c. 36.

† profici- sci

NON oportet sacerdotem, vel clericum sine canonicis litteris peregrinari. Laod. c. 41. Aquisgr. c. 52. & 81. Nec sine iussione Episcopi. Laod. 42. Burch. lib. 2. c. 45. Iuo par. 6. c. 146. decr.

CAP. XI.

Dist. 71. c. 6. Priuatus.

NE Episcopus clericum alienum sine litteris sui Episcopi ordinet, aut apud se retineat. Carth. 1. c. 5. Vide Tribur. 28. Burch. lib. 2. c. 43. Iuo par. 6. c. 144. decr. Ansel. lib. 6. c. 124. in Rom.

CAP. XII.

STATVAT grauitas vestra; vt vnusquisque clericus, vel laicus, non communit in aliena plebe sine litteris Episcopi sui. Gratus Episcopus dixit: Nisi hoc obseruatum fuerit, communio fiet passim. Nam si cum litteris receptus fuerit, et concordia inter Episcopos seruatur, et nemo subtilis alterius fugiens communionem, ad alterum latenter accedit. Vniuersi dixerunt: Omnib. prouides, et clero, et laicis consulis. Carth. 1. cap. 7.

† passiuu

CAP. XIII.

QVICVMQVE clericus propter necessitatem suam alicubi ad comitatum ire voluerit, formatam ab Episcopo suo accipiat. Quod si sine formata voluerit pergere, a communione remoueat. Quod si alicubi ei repentina necessitas orta fuerit, ad comitatum pergendi, alleget apud Episcopum loci eius ipsam necessitatem, et de hoc scripta eiusdem Episcopi deferat, et c. Mileu. c. 20.

CAP. XIV.

25. q. 4. mo nachum. c. 3. p. 1.

CLERICIS sine commendaticii epistolis Episcopi sui, licentia non pateat euagandi. Agath. c. 38. Vide Venet. 5. Valent. 5. Burch. lib. 2. c. 141. et 142. Iuo lib. 3. tit. 5. c. 26. panor. & par. 6. c. 214. & 215. decr.

CAP. XV.

PRESBYTERO, aut diacono, aut clerico sine Antistitis sui epistolis ambulanti communionem nullus impendat. Agath. c. 52. Epsan. c. 5. Aurel. 111. c. 15. Vorm. c. 18. Burch. lib. 2. c. 44. Iuo par. 6. c. 145. decr.

fiasticis Praelatis obnixe est obseruandum, et a celsitudine Imperiali humiliter petendum; vt potestate regali prohibeatur; ne quispiam laicorum sollicitare, aut recipere praesumat alterius clericum. *Paris. sub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 36.*

CAP. XXI.

ILLVD a vestra pietate suppliciter flagitamus; vt monachi, et presbyteri, nec non et clerici, qui postposita canonica auctoritate, passim Palatium adeunt, et vestris sacris auribus importunissimam molestiam inferunt, vestra auctoritate, et potestate deterreantur, ne hoc facere praesumant. *Paris. sub Lud. & Loth. lib. 3. c. 14. Capit. lib. 5. c. 179.*

Ne clericus in aliena ciuitate commoretur, neque suam ecclesiam relinquat.

CAP. I.

7. q. 1. c. 23. si qui.

PRESBYTERI, diaconi, vel clerici, qui relictis suis ecclesiis ad alias se conferunt, et admoniti non reuertuntur, excommunicentur.

Nicae. c. 16. Aquisgr. c. 45. Mart. Brac. c. 33. Burch. lib. 2. c. 98. Iuo par. 6. c. 175. decr. Ansel. lib. 7. c. 95.

CAP. II.

Distin. 71. c. 4.

CLERICOS in Ecclesia constitutos, non licere alterius ciuitatis ecclesiae deputari, sed permanere illic, in qua ministrare ab initio deputati sunt, extra illos scilicet, qui, amissis propriis prouinciis, ex necessitate in alienam ecclesiam transierunt, et c. *Chalc. acti. 6. in fine c. 3. et Chalc. 20. Aquisgr. 87. Tribur. 28. Iuo par. 6. c. 361. decr. Ansel. lib. 7. c. 97. Caesar. lib. 4. cap. 100.*

CAP. III.

7. q. 1. c. 26. propter.

DE iis, qui transmigrant de ciuitate in ciuitatem Episcopis, aut clericis, placuit; vt canones, qui de hac re a sanctis Patribus statuti sunt, habeant firmitatem. *Chalcedo. c. 5. Aquisgr. sub Ludou. c. 44. Capitul. lib. 1. c. 24.*

CAP. IV.

36. q. 1. qui-dam. 17.

CLERICI, et monachi quidam, qui nihil ab eorum Episcoporum in mandatis acceperint, et nonnumquam ab eis excommunicati, CP. veniunt, et illic diutius morantur tumultuantes, et perturbantes ecclesiasticum ordinem, et peruertunt ali-

CAP. XXII.

PRESBYTERI, vel quilibet clerici in alterius parochiam sine formata non recipiantur, neque retineantur, nec etiam ministrare sinantur, et c. *Melden. c. 50.*

CAP. XXIII.

QVI cum seniorib. suis de aliis prouinciis ad nostras parochias veniunt sine formata, ministrare non permittantur. *Melden. c. 51. Burch. lib. 2. c. 144. Iuo par. 6. c. 217. decr.*

CAP. XXIV.

QVIDAM Comites, et Vasi domestici presbyteros, et clericos nostros et c. absq. nostra licentia recipiunt, et c. quod ne ulterius fiat, omnimodis est inhibendum. *Ticin. sub Ludou. II. c. 4.*

TIT. XXXI.

quorum domos. Commoneantur igitur a Defensore CP. ecclesiae, vt exeant ab Imperiali vrbe. Si vero in eisdem actionibus permanerint, inuiti ab eodem Defensore eiiciantur, et ad sua loca redeant. *Chalc. 23.*

CAP. V.

QVIDAM clerici transgressi canonicam constitutionem, omittunt suas paroecias, et in alias eunt, saepe etiam CP. et ad magistratus accedunt, in eorum oratoris ministeria faciunt. sine licentia sui Episcopi, et CP. non liceat eos recipi in aliqua domo, vel ecclesia; alius si fecerit, deponatur. Sed qui cum voluntate eorum id agunt, non suscipiant saeculares curas: quod sacris canonibus prohibetur. Sed vel cesset, vel deponatur, maxime si ad docendum pueros, vel seruos sacerdotio contempto descendant. *Nicae. II. c. 10.*

CAP. VI.

PRESBYTER, diaconus, clericus extra paroeciam suam sine licentia sui Episcopi non ministret. Si vocatus ab eo non redeat, vt laicus communicet. *Ap. 15. Si Episcopus alienus eum vt clericum tractet, excommunicetur. Ap. 16. Vide Antio. 3.*

CAP. VII.

EOS, qui ab ecclesiis ad ecclesias migrauerint, tamdiu a nostra communione alienos habemus, donec ad eas redierint ciuita-

7. q. 1. c. 43.

ciuitates, in quib. primitus sunt ordinati et c. *Damasc. ad Paulin. Antioch. apud Theodorit. lib. 5. c. 11. & Trip. lib. 9. c. 19. Ansel. lib. 6. c. 94. Turrac. lib. 3. c. 70.*

CAP. IIX.

ILLAM partem ecclesiasticae disciplinae, qua olim a sanctis Patribus, et a nobis saepe decretum est, vt nec in presbyteratus gradu, nec in diaconatus ordine, nec in subsequenti officio clericor. ab Ecclesia cuiquam transire sit liberum; vt in integrum reuocet, admonemus, et c. *Leo. epist. 84. ad Nicet. Aquit. Episcop. in fi.*

CAP. IX.

QVISQVIS propriae desertor ecclesiae, nullis exstantibus causis, ad aliam putauerit transeundum, temereque susceptus fuerit, et promotus: reuerendorum canonum vel ipse, vel receptor eius, atque prouector, constituta non effugiet, quae de huiusmodi praesumptorib. praefixere seruanda. *Gelas. epist. 1. c. 25.*

CAP. X.

VT nequis, dum in ea durare poterit, qualibet necessitate suam relinquat ecclesiam. *Hadr. ad Episcop. Mediom. c. 55. Capitul. lib. 7. c. 366.*

CAP. XI.

QVI in quibuscumque locis ordinati fuerint ministri, in ipsis locis perseuerent. *Arel. I. c. 2. Vide etiam c. 22.*

CAP. XII.

NVLLVS cuiusque ordinis clericus, non diaconus, non presbyter, non Episcopus, quacumque occasione faciente, propria relinquat ecclesiam, sed omnino aut excommunicetur, aut redire cogatur, et c. *Arel. II. c. 13.*

CAP. XIII.

7. q. 1. si quis. 24.

PRESBYTER, diaconus, clericus, non relinquat suam paroeciam; si admonitus non redeat, deponatur. *Antio. c. 3. Syn. Rom. sub Leo. IV. in causa Anastasii. Aquisgr. c. 71. Mart. Brac. 34. Ansel. lib. 7. cap. 195.*

CAP. XIV.

CLERICI in aliena ciuitate non immorentur, nisi causas eorum iustas Episcopi loci, vel presbyteri locor. peruiderint. *Carth. III. c. 37.*

CAP. XV.

7. q. 1. Episcopus. 37.

PRESBYTERI, et alii clerici post sunt concessione suorum Episcopor. ad alias ecclesias transmigrare. *Carth. IV. cap.*

27. Iuo lib. 3. tit. 6. c. 2. panor. & part. 5. c. 125. decr.

CAP. XVI.

SI quis clericus regulam disciplinae ecclesiasticae subterfugiens, fuerit euagatus: quicumque eum susceperit; et illum Pontifici suo non reconciliauerit, sed magis defendere praesumpserit; Ecclesiae communionem priuetur. *Arel. III. c. 4.*

CAP. XVII.

NE quis ex eis (clericis) qui tali educatione imbuuntur, qualibet occasione cogente propriam relinquens ecclesiam, ad aliam transire praesumat; Episcopus vero, qui eum suscipere absque conscientia proprii sacerdotis praesumpserit; totius fraternitatis se reum esse nouerit. Quia durum est; vt eum, quem alius rurali censu a squalore infantiae exiit, alius suscipere, ac vindicare praesumat. *Tolet. II. c. 2.*

CAP. XIX.

VAGVS, atque instabilis clericus, siue etiam in diaconi ministerio, vel presbyteri officio constitutus, si Episcopi, a quo ordinatus est, praecipis non obederit, vt in delegata sibi ecclesia officium dependat assiduum; quousque in vitio permanerit, et communionem, et honorem priuetur. *Valent. Hisp. c. 5.*

CAP. XIX.

SCRIBITVR in lege mundi de colonis agror. vt vbi esse quisque iam coepit, ibi perduret: non aliter et de clericis, qui in agro ecclesiae operantur, canonum decreto praecipitur, nisi vt ibi permanent, vbi esse coeperunt. Ideoq. placuit, vt si quis clericus ministerii ecclesiae propriae destitutus, ad aliam transitum fecerit, compellente, ad quem fugerit; sacerdotem, ad ecclesiam, quam prius incoluerat, remittatur. Qui vero eum susceperit, nec statim sine vilo nisu exceptionis ad propriam ecclesiam remittendum elegerit; quamdiu eum restituat, communionem se priuatum agnoscat. Desertorem autem clericum cingulo honoris, atque ordinationis suae exutum, aliquo tempore monasterio religari conuenit, sicque postea in ministerio ecclesiastici ordinis reuocari. Nam non poterit in talibus, peruagationibus, aboleri licentia, nisi fuerit in eis propter correptionem disciplinae subsecuta censura. *Hispal. II. c. 3.*

xx iij

CAP.

CAP. XX.

QUI occasione barbaricae persecutionis, clerici fuerit, vel ex aliqua alia causa; et cessante persecutione, vel causa secedunt: ad suas ecclesias reuertantur, et eas non derelinquant. Qui non fecerit, excommunicetur, donec reuertatur. Item Episcopus, qui eum retinet. Trul. 18.

CAP. XXI.

SACERDOTES, et Leuitae, et se-

Ne quisquam clericum alienum a suo

Episcopo auocet.

CAP. I.

NULLVS alienum presbyterum, Abbatem, ministrum, siue subdiaconum, vel quemlibet clericum, seu etiam monachum fugientem, vagumque suscipiat; non ad fugam suadeat, non fugae latibulum praebat, non apud se habito, vel retento, humanitatem impendat; non occasiones, quibus quasi se nesciente alibi lateat, turpi oppositione confingat. Nam horum omnium casibus non solum turpatur honestas, sed et frequenti dolorum acerbitate confoditur fraternitas, et c. Tolet. XIII. cap. 11.

CAP. II.

OMNIBVS ministris ecclesiasticae dignitatis interdiximus; vt nullus quo-

Nullus clericus censeatur in duabus ecclesiis,

aut in vna duo obtineat beneficia.

TIT. XXXIII.

CAP. I.

NON licet clerico in duabus ecclesiis censeretur, in qua ordinatus est, et in quam confugit; quod maior sit, ob vanae gloriae cupiditatem. Si fecerint, reuocentur ad ecclesiam eorum, in qua initio ordinati sunt, et in ea solum ministrent. Si vero quis mutatur ex vna in aliam ecclesiam, nihil attingat ex priori ecclesia, vel ex martyriis, ptochiis, xenodochiis ei subiectis. Qui contra haec fecerint, cadant ab ordine suo. Chal. c. 10. Aquisgr. c. 50. Burch. lib. 2. c. 96. Iuo. lib. 3. tit. 6. c. 5. pa-

21. q. 1. de-
vicum. c. 2.
21. q. 2. si
quis. c. 3.

quentis ordinis clerici, qui in diuersas Imperii vestri partes, maximeque in Italiae regionem fuga lapsi sunt, vestra auctoritate, per missos vestros diligenter perquirantur, et in praesentiam vestram venire compellantur; et per vestram clementiam, vnicuique ecclesiae, a qua per contumaciam defecerunt, restituantur. Parisiens. sub Ludouico; & Lothario, libr. 3. cap. 13.

TIT. XXXII.

cumque munere, aut fauore corruptus, clericum alterius parochiae latenter, ac furtiue ad ordinationem subintroducere praesumat. Quod si fecerit, iuxta Chalcedonense decretum, is, qui ordinatus est, donum sancti Spiritus, quod furari conatus est, amittat, et qui mediator existit, si clericus est, proprio gradu decidat; si laicus, aut monachus, anathematizetur. Nannet. c. 7. Chal. c. 2. Burch. lib. 1. c. 106. Iuo. par. 5. c. 208. decr.

CAP. III.

PROHIBEMVS, vt nullus vestrum alterius clericum sollicitet, aut recipiat; quia grauis de hac re in sacris canonibus sententia est. Theodulphus ad presbyteros Aurelianen. c. 15.

CAP. II.

CLERICVS non constituatur in duabus ecclesiis, est enim auari, et negotiatoris, et alienum a consuetudine ecclesiastica. Nam Dominus dixit: Nemo potest duobus dominis seruire et c. Vnusquisque igitur iuxta Apostoli vocem, in quo vocatus est, in eo permaneat, et seruiat in vna ecclesia. Quae vero per auaritiam fiunt in ecclesiasticis reb. aliena sunt a Deo; sed quae ad victum necessaria sunt, ex eis consequatur. Apostolus ait: Necessitatibus meis

21. q. 1. e. 1.
Matt. 6. c.
Luc. 16.
1. Cor. 7. d.
Act. 10. g.
meis

meis, et meorum serui erunt manus meae. Haec in hac vrbe, extra vero in agris ob hominum raritatem permittitur. Nicaen. II. cap. 15. Iuo. par. 6. cap. 31. decr. Anselm. lib. 7. cap. 98.

CAP. III.

NULLI clerico liceat deinceps in

Ne clerici a laicis ecclesias accipiant, neve

laici illas conferant.

TIT. XXXIV.

CAP. I.

QUIA in tantum quorundam laicorum processit audacia, vt Episcoporum auctoritate neglecta, clericos instituunt in ecclesiis, et remoueant etiam, cum voluerint; possessiones quoque alia bona ecclesiastica pro sua plurimum voluntate distribuunt; et tam ecclesias ipsas, quam earum homines, tallis, et exactioibus grauare praesumant: eos, qui amodo ista commiserint, anathemate decernimus feriendos. Presbyter autem, siue clericus, qui ecclesiam per laicos, sine proprii Episcopi auctoritate receperit tenendam, communione priuetur; et si perstiterit, a ministerio ecclesiastico, et ordine deponatur. Alex. III. in conc. Later. c. 14.

De iure patro. cap. 4. Grego. 19. & c. 5. eo. tit. in r. col. l. 4.

f plerūq.

CAP. II.

VT [per laicos nullo modo quilibet clericus, aut presbyter obtineat ecclesiam, nec gratis, nec pretio. Nicol. II. in concil. Rom. c. XIII. Episcopos. cap. 6.

16. q. 7. c. 20.

CAP. III.

DECERNIMVS, vt nullus clericorum inuestituram Episcopatus, vel Abbatiae, vel ecclesiae de manu Imperatoris, vel Regis, vel alicuius laicae personae, viri, vel feminae suscipiat. Quod si praesumpserit, recognoscat inuestituram illam Apostolica auctoritate irritam esse, et se vsq. ad dignam satisfactionem excommunicationi subiacere. Syn. Rom. sub Greg. VII. ann. 6. Pont. 1078. XIII. Kal. Dec. c. 3. Tarrac. lib. 5. c. 47.

16. q. 7. c. 13. quoniam.

CAP. IV.

SI quis Imperatorum, Regum, Ducum, Marchionum, Comitum, vel quarumlibet saecularium potestatum, aut personarum, inuestituram Episcopatus, vel ali-

16. q. 7. c. 12. in fine. T quilibet

duabus ciuitatib. duas praebendas obtinere, cum duos titulos non possit habere. Urban. II. in concil. Clarant. c. 12.

CAP. IV.

NULLVS deinceps in vna ecclesia geminos honores habeat. Urban. II. in concil. Clara. c. 14.

cuius ecclesiasticae dignitatis dare praesumpserit; et gratiam sancti Petri, et introitum ecclesiae ei interdiximus. Greg. VII. in conc. Rom. anni VII. cap. 2. Ansel. li. 6. cap. 65.

CAP. V.

NE aliquis clericus, vel monachus a laicis ecclesias recipiat dono, vel pretio, nisi ab Episcopo. Greg. VII. in concil. Rom. ann. incert. c. 1.

CAP. VI.

NULLVS clericus, vel monachus, vel laicus donum ecclesiasticae rei, vel ipsam ecclesiam a laico recipiat, sed ab Episcopo. Greg. VII. in concil. Rom. ann. incert. c. 10.

CAP. VII.

SI quis Imperatorum, Regum, Ducum, Principum, Comitum, vel cuiusvis potestatis saecularis, Episcopatum, vel quamuis aliam ecclesiasticam dignitatem dare praesumpserit, eiusdem sententiae vinculo loquitur de excommunicatione) se astrictum nouerit, et c. Bencuent. sub Victore III.

CAP. VIII.

INTERDICTVM est, ne Reges, vel aliqui Principes aliquam inuestituram de ecclesiasticis honorib. faciant. Urb. II. in conc. Clarant. c. 16.

CAP. IX.

ILLVD summopere et Apostolicae auctoritatis priuilegio prohibentes interdiximus; vt nullus in clericali ordine constitutus, nullusque monachus Episcopatus, aut Abbatiae, aut cuiuslibet ecclesiasticae dignitatis inuestituram de manu laici suscipere audeat. Quod si praesumpserit, depositione multetur. Urban. II. in concil. Placent. c. 16.

CAP. X.

NULLVS in clericali ordine constitutus, nullus monachus, aut Abbatiae, aut cuiuslibet ecclesiasticae dignitatis inuestituram de manu laici suscipere audeat; quod

quod si praesumpserit, depositione multetur. *Urban. II. in syn. apud Melfiam. c. 8.*

CAP. XI.

26. q. 7. c. 17. **QVICVMQVE** clericorum ab hac constitutio- hora in antea, inuicturam ecclesiae, vel nes. ecclesiasticae dignitatis, de manu laicis acceperit, et qui ei manum imposuerit, gradus sui periculo subiaceat, et communione priuetur. *Paschal. II. in concil. in cer. c. 1.*

CAP. XII.

16. q. 7. c. 16. **SI** quis clericus, Abbas, vel monachus per laicos ecclesias obtinuerit, secundum sanctor. Apostolorum canones, et Antio-

cheni concilii capitulum excommunicati- tioni subiaceat. *Paschal. II. in conc. in cer. c. 3.*

CAP. XIII.

DECREUIT sancta synodus, vt nul- lus Episcopus, Abbas, presbyter, vel quae- libet persona de clero accipiat de manu Regis, vel Comitis, vel cuiuslibet laicae personae donum Episcopatus, vel Abbatiae, vel ecclesiae, vel aliquarum ecclesia- riarum rerum. Sed Episcopus a suo Metro- politano, Abbas, presbyter, et ceterae personae a proprio Episcopo et c. *Pisan. c. 1. Tarrac. lib. 6. c. 83.*

De immunitate clericorum.

TIT. XXXV.

CAP. I.

De iure pa- tro. c. 5. in **I**N tantum quorundam laicor. pro- ceptis audacia, vt tam ecclesias ipsas, quam earum homines tallis, et exa- ctionibus praesumant grauari: eos, qui a modo ista commiserint, anathemate decernimus feriendos. *Alex. III. in conc. Lat. c. 14.*

CAP. II.

De immu- **I**N diuersis partibus mundi rectores, et eccles. c. 4. Consules ciuitatum, nec non et alii qui po- Grego. IX. testatem habere videntur, tot ecclesiis fre- quenter onera imponunt; et ita grauibus eas, crebisque exactionib. premunt; vt de- terioris conditionis factum sub eis sacer- dotium videatur, quam sub Pharaone fue- rit et c. Siue quidem fossata, siue expedi- tiones, siue quaelibet alia sibi arbitrentur agenda, de bonis ecclesiarum, clericorum, et pauperum Christi vrbibus deputatis, cun- cta volunt (sere compilarit et c. Quocir- ca sub anathematis districtione seuerius prohibemus; ne de cetero talia praesumant attemptare, nisi Episcopus, et clerus tan- tam necessitatem, vel vtilitatem aspexe- rint; vt absque coactione ad releuandas communes necessitates, vbi laicorum non suppetunt facultates, subsidia per eccle- sias existiment conferenda, et c. *Alex. III.*

CAP. III.

Ne cleric. **SI** quis ecclesiis, vel personis ecclesiasti- g. Greg. IX. cis aliquod praesumpserit inferre dispen- etc. 12. cod. dium; per censuram canonicam compesca- tit. in 4. col. tur. *Inno. III. in conc. gen. Lat. c. 18.*

CAP. IV.

SIC VTE volumus, vt iura clericorum non vsurpent laici; ita velle debemus, ne clerici iura sibi vindicent laicorum. Quo- circa vniuersis clericis interdiximus; ne quis praetextu ecclesiasticae libertatis, suam de cetero iurisdictionem extendat in praedictum iustitiae saecularis: sed contentus existat. constitutionib. scriptis, et consuetudinibus haecenus approbatis; vt quae sunt Caesaris, reddantur Caesari, *Matth. 22.* et quae sunt Dei, Deo et c. *Inno. III. in conc. gener. Later. c. 42.*

CAP. V.

NIMIS de iure diuino quidam laici De iureiu. vsurpare conantur; cum viros ecclesiasti- 30. Grego. cos, nihil temporale continentis ab eis, IX. c. 3. ad praestandum sibi fidelitatis iuramenta eo. ti. in 4. compellunt. Quia vero, secundum Apo- collect. stolium, seruus suo Domino stat, aut cadit; Rom. 14. sacri auctoritate concilii prohibemus; ne tales clerici personis saecularib. praestare cogantur huiusmodi iuramentum. *Inno. III. in concilio generali Later. c. 43.*

CAP. VI.

ADVERSVS Consules, ac rectores De immu- ciuitatum, et alios, qui ecclesias, et viros eccles. c. 7. ecclesiasticos tallis, seu collectis, et exa- Grego. IX. ctionib. aliis aggrauare nituntur, volens et cap. 3. de immunitati ecclesiasticae Lateranense con- censib. in 4. cilio prouidere; praesumptores huius- collect. modi sub anathematis districtione prohi- buit et c. Verum si quando forsitan Episco- pus si-

pus simul cum clericis tantam necessita- tem, vel vtilitatem inspexerint; vt absque vlla coactione, ad releuandas vtilitates, et necessitates communes, vbi laicorum non suppetunt facultates, subsidia per eccle- sias duxerint conferenda; praedicti laici humiliter, et deuote recipiant cum actio- nibus gratiar. Propter imprudentiam ta- men quorundam, Romanum prius consu- lant Pontificem et c. *Inno. III. in con. gen. Lat. c. 46. Vid. Alex. III. in conc. Later. c. 14. c. 19.*

CAP. VII.

VT cuiuslibet ordinis clericos laici non iudicent, nec de ecclesiis eiiciant. *Nicol. II. in conc. c. XIII. Episcopos. Rom. c. 10.*

CAP. IIX.

24. q. 3. c. **PATERNARVM** traditionum ex- 24. emplis commoniti, pastoralis officii de- bitum persoluentes: ecclesias, cum bonis suis, tam personis, quam possessionib. cle- ricanos videlicet, ac monachos, eorumque conuersos; oratores quoque cum suis ni- hilominus rebus, quas ferunt, tutos, et sine molestia esse statuimus, et c. *Callist. II. in conc. Rom. c. 19.*

CAP. IX.

SI quis iudicum clericos de quolibet corpore venientes, atque altario mancipa- tos, vel quorum nomina in matricula ec- clesiae tenentur inscripta, publicis actio- nibus applicare praesumpserit; si a sacer- dote admonitus, emendare noluerit, agnoscat se pacem Ecclesiae non habere. *Am- rel. IV. c. 13.*

CAP. X.

12. q. 2. c. **ECCLESIARVM** seruos, et Epi- 69. scoporum, vel omnium clericorum a iudi-

cibus, vel actoribus publicis in diuersis an- gariis fatigari dolemus: propterea petit concilium a gloriosissimo Domino no- stro; vt tales ausus inhibeat, sed serui su- praescriptorum officiorum in eorum vrbibus, vel ecclesiae laborent. Si qui vero iu- dicum, aut actorum clericum, aut seruum clericum, vel ecclesiae in publicis, ac priuatis negotiis occupare voluerit; a communio- ne ecclesiastica, cui impedimentum facit, efficiatur extraneus. *Tolet. III. c. 21. Ca- pitul. lib. 7. c. 290. Iuo par. 3. c. 138. decr.*

CAP. XI.

QVICVMQVE iudex, aut saecula- ris presbytero, aut diacono, aut cuiilibet de clero, aut de iuniorib. absque audien- tia Episcopi, aut Archidiaconi, vel Archi- presbyteri iniuriam inferre praesumpse- rit; anno ab omnium Christianor. confor- tio habeatur extraneus. *Antistod. c. 43.*

CAP. XII.

PRAECIPIENTE D. N. Sife- nando Rege, constituit sanctum conci- lium; vt omnes ingenui clerici, pro officio religionis, ab omni publica indictione, atque labore habeantur immunes; vt libe- ri Deo seruiant, nullaque praepediti ne- cessitate, ab ecclesiasticis officiis retrahan- tur. *Tolet. IV. c. 46.*

CAP. XIII.

DECERNIMVS, vt cultus, et hon- nor ecclesiarum Dei in omnib. et ab om- nibus religiose custodiatur, et digna reue- rentia immunitatibus earum, ac ministris exhibeatur, et c. *Troslei. c. 1.*

De clericis, qui in ordinum susceptione, aut in aliorum sacramentorum administratione simoniam committunt. TIT. XXXVI.

CAP. I.

12. q. 1. c. 8. **SI** quis Episcopus per pecuniam or- 12. q. 1. c. 8. dinauerit Episcopum, Chorepisco- 12. q. 1. c. 8. pum, presbyterum, diaconum, cleri- 12. q. 1. c. 8. cum, aut constituerit oeconomum, 12. q. 1. c. 8. defensorem, vel paramonarium, vel a- 12. q. 1. c. 8. lium ex canone, idque fecisse probetur; de suo gradu periclitetur, et qui ordinatus est, nihil consequatur; sed sit alienus a di-

gnitate, vel cura, quam emit. Si quis me- diator huius turpitudinis fuit, clericus proprio gradu cadat; laicus, vel monachus anathematizetur. *Chalced. c. 2. Nicae. II. c. 5. c. 19. Brac. III. c. 7. Paris. sub Lud. c. 5. c. 19. Loth. lib. 1. c. 11. Nannet. c. 7. Capitul. lib. 1. c. 19. Burch. lib. 1. c. 112. Iuo lib. 3. tit. 9. c. 3. panor. c. par. 5. c. 118. decr. Ansel. lib. 6. c. 81. Caesar. lib. 4. c. 21.*

CAP.

CAP. II.

EPISCO PVS, Praepositus, clericus vel cesset a simonia in datione ordinum, vel susceptione monachor. vel deponatur iuxta concilium Chalcedon. Praeposita eiiciatur a monasterio, et in alio paeniteat. Item Praepositus, si presbyter non est. *Nicae. II. c. 19. Chalced. c. 2.*

CAP. III.

De sim. 37. Grego. ix. c. 3. cod. tit. in 4. col. loc. SICVT pro certo didicimus, in ple-
risque locis, et a plurimis personis, quasi columbas in templo vendentibus, fiunt actiones, et extorsiones turpes, et pravae pro consecrationibus Episcoporum, benedictionibus Abbatum, et ordinibus clericorum: estque taxatum, quantum sit isti, vel illi, quantumve alteri, vel alii persol- uendum et c. Tantum abolere volentes ab usum, consuetudinem huiusmodi, quae magis dicenda est corruptela, penitus reprobamus; firmiter statuentes, ut pro his siue conferendis, siue collatis nemo aliquid quocumque praetextu exigere, ac extorquere praesumat. alioquin et qui receperit, et qui dederit huiusmodi pretium omnimodo damnatum, cum Giezi, et Simone condemnentur. *Inno. III. in conc. gen. Later. c. 63.*

CAP. IV.

c. r. de sim. Grego. ix. c. 1. col. lect. 1. q. 2. nullus. 3. c. 4. sicut. ANTIQVAM Patrum regulam se-
quens, nihil unquam de ordinationibus accipiendum esse constituo; neque ex datione pallii, neque ex ea, quam noua per ambitionem simulatio inuenit, appellatione pastelli et c. Sicut Pontificem non decet, manum, quam imponit, vendere; ita minister, vel notarius non debet in ordinatione eius, vocem suam, vel calamum venundare. Pro ordinatione vero, vel pallio, seu chartis, atque pastello eidem, qui ordinandus est, vel ordinatus, omnino aliquid dare prohibeo et c. Is autem, qui ordinatus fuerit, si non ex placito, neque exactus, neque petitus, post acceptas carthas, et pallium, aliquid cuiuslibet ex clero, gratiae tantummodo causa dare voluerit, hoc accipi nullo modo prohibemus; quia eius oblatio nullam culpae maculam ingerit, quae ex accipientis ambitu non processit. *Greg. in syn. Rom. c. 5. lib. 4. regist. c. 88. Ansel. lib. 6. cap. 83.*

CAP. V.

VT per simoniacam haeresim nemo ordinetur, vel promoueat ad quodlibet ecclesiasticum officium. *Nicol. II. in syn. Rom. c. 9.*

CAP. VI.

DE iis, qui non per pecuniam, sed gratis sunt a Simoniacis ordinati, et c. quia vix quaelibet ecclesia valet reperiri, quae hoc morbo non sit aliqua ex parte corrupta; eos, qui vsque modo gratis sunt a Simoniacis consecrati, et c. in acceptis ordinibus manere permittimus; nisi forte alia culpa ex vita eorum contra canones existat et c. [De cetero si quis ab eo, quem Simoniacum esse non dubitat, se consecrari permiserit, et consecrator, et consecratus non disparem damnationis sententiam subeat: sed vterque depositus paenitentiam agat, et priuatus a propria dignitate persistat. *Nicol. II. in syn. Rom. c. xlii. Episcoporum. prope si. Iuo lib. 3. tit. 9. c. 9. panor. c. par. 5. c. 79. decr. Caesar. lib. 4. c. 15. Tarrac. lib. 6. c. 23.*

CAP. VII.

ORDINATIONES, quae interueniente pretio, vel precibus, vel obsequio alicui personae ea intentione impen-
sol, vel quae non communi consensu cle-
ri, et populi secundum canonicas sanctio-
nes fiunt, et ab iis, ad quos consecratio per-
tinet, non comprobantur, falsas esse diu-
dicamus: quoniam, qui taliter ordinantur,
non per ostium, id est, per Christum in-
trant, sed vt ipsa veritas testatur, fures
sunt, et latrones. *Greg. VII. in syn. Rom. anni 6. c. 5. Iuo par. 5. c. 81. decr. Tarrac. lib. 5. c. 49.*

CAP. IIX.

EA, quae a sanctis Patrib. de Simonia-
cis statuta sunt, nos quoque sancti Spiritus
iudicio, et Apostolica auctoritate firma-
mus. Quidquid igitur in sacris ordinibus,
vel in ecclesiasticis rebus, data, vel promissa pecunia adquisitum est, nos irritum esse, nullasque vires obtinere censemus. *Vrban. II. in concil. Placent. c. 1. et 2. Caesar. lib. 4. c. 33.*

CAP. IX.

SI qui a Simoniacis non Simoniace ordi-
nati sunt, si quidem probare potuerint se, cum ordinarentur, nescisse eos Simo-
niacos esse, et sit tunc pro catholicis ha-
beantur in Ecclesia: talium ordinationes
misericorditer sustinemus, si tamen eos
laudabi-

laudabilis vita commendat. *Vrban. II. in eod. concil. Placent. c. 3. Caesar. lib. 4. c. 33.*

CAP. X.

1. q. 1. c. 108. in fine. QVI vero scienter se a Simoniacis con-
secrari, immo execrari permiserint, eorum consecrationem omnino irritam esse decernimus. *Vrban. II. in eod. concil. Placent. c. 4. Caesar. d. c. 33.*

CAP. XI.

PERSONARVM ordinationes (a schismaticis) sine communi consensu clericorum ecclesiae, siue per Simoniam itidem factas, irritas iudicamus. *Vrban. II. in concil. in cer. c. 3. Callist. II. cap. 21. in concil. Rom.*

CAP. XII.

PATRVNOSTRORUM exemplo, et scriptis instructi, qui diuersis temporibus Nouatianos, Donatistas, et alios haereticos in suis ordinibus susceperunt praefati regni (Teutonici) Episcopos in schismate ordinatos, nisi aut inuafores, aut Simoniaci, aut criminosi comprobentur, in officio Episcopali suscipimus. Id ipsum de clericis cuiuscumque ordinis constituimus, quos vita, scientiaque commendat. *Paschal. II. in concil. apud Guardastall. c. 2.*

CAP. XIII.

STATVIMVS, vt si quis Simoniace ordinatus fuerit, ab officio omnino cadat, quod illicite usurpauit. *Inno. II. in syn. Rom. c. 1. apud Iuon. post panor.*

CAP. XIV.

1. q. 1. c. 6. QVOS constiterit indignos meritis sacramentatos esse pretio dignitatem, conuictos oportet arceri, non sine periculo facinus tale perpetrantes; quia dantem pariter, et accipientem damnatio Simoniis, quam sacra lectio testatur, inuoluit. *Gelas. epist. 1. c. 26. Burch. lib. 1. c. 22. Iuo par. 5. c. 76. decr. Deusde. c. 2. Caesar. lib. 4. c. 5.*

CAP. XV.

Dist. 61. c. 1. t. Festus QVONIAM Xystus Capuanae ecclesiae Episcopus in Romana ciuitate positus, de hac luce migravit, curae nobis fuit et c. vt memoratae ecclesiae visitator accedat: sic tamen, vt nihil de prouentionibus clericorum et c. a quoquam praesumi patiaris. *Greg. ep. ad Gaudentium Episcop. lib. 4. regist. c. 56. Ansel. lib. 5. c. 12.*

CAP. XVI.

GAVDENTIO Nolanae ciuitatis Episcopo dedimus in mandatis; vt nihil de

prouentionibus clericorum et c. a quoquam usurpari patiatur et c. *Greg. ep. ad clericum ecclesiae Capuanae lib. 4. regist. c. 57.*

CAP. XVII.

VEHEMENTI taedio maeroris afficimur, si in ecclesiasticis officiis quemquam habeat locum pecunia; et fiat saeculare, quod sacrum est. [Quicumque ergo hoc pretii studet datione mercari, dum non officium, sed nomen attendit, sacerdos non esse, sed dici tantummodo inaniter concupiscit, et c. Itaque fratres carissimi, in sacerdotibus ordinandis sinceritas vi-
1. q. 1. c. 26

geat, sit simplex sine venalitate consensus, et c. *Greg. ad Syagr. et Aether. Episcop. c. 1. lib. 7. regist. epist. 108. vel 110. in prin. Iuo epist. 21. ad Eudon. dapifer. Ansel. lib. 6. cap. 72.*

CAP. XIX.

NVLLVS pro adipiscendis ecclesiasticis ordinibus dare, aliquod commodum praesumat, vel pro datis accipere. *Greg. ad eosd. Syagr. et Aether. Episcop. lib. 7. regist. d. epist. 110. vel 108. in fine.*

CAP. XIX.

OMNINO execrabile, et esse gratissimum detestatur; quod illic sacri ordinis per Simoniacam haeresim, quae prima contra Ecclesiam orta, et damnata est, conferantur et c. Petimus, vt synodum fieri iussio vestra constituat, vbi et c. sub districti anathematis interpositione debeat interdici et c. ne pro ecclesiasticis ordinibus quilibet quidquam dare, vel ausus sit accipere. *Greg. ad Brunichild. Reginam lib. 7. reg. epist. 111. vel 113. c. 2. et 3.*

CAP. XX.

VOS officium eorum, quos aut Simoniace promotos, et ordinatos; aut in crimine fornicationis iacentes cognoueritis, nullatenus recipiatis. *Greg. VII. lib. 2. regist. epist. 45. Rodulfo Duci, in fine.*

CAP. XXI.

QVI Simoniace, videlicet per interuentum pecuniae sunt promoti, vt absque vlla spe procurationis deponantur, Apostolica censura statuimus. *Greg. VII. lib. 2. regist. epist. 63. Sicardo Aquilegien. Episcop. lib. 4. regist. c. 56. Ansel. lib. 5. c. 12.*

CAP. XXII.

ILLVD fraternitati tuae notum esse volumus, contra Simoniacam haeresim in synodo confirmasse. Nam a sanctis Patri-
bus lon-

bus longe ante statutum est, ac vehementer prohibuisse; ut neque ecclesiae vllatenus vendantur, aut pro manus impositione pretium accipiatur. Quod si hoc modo ordinatus aliquis fuerit; eum a missae celebratione, et Euangelii lectione omnibus modis remouemus. *Greg. vii. lib. 2. regist. epist. 67.* CAP. XXI II.

QVOD M. presbyter filius noster interrogare curauit, quid de his, qui a Simoniacis nescienter, et sine pretio ordinati sunt, Apostolicae sedis misericors censura decernat; hoc obseruare te volumus: eos, qui ante tempus Nicolai Papae sine venalitate a Simoniacis ad aliquem gradum promoti sunt; si tamen vita eorum irreprehensibilis esse probatur, per manus impositionem confirmatos in suis ordinibus permanere, et ministrare posse. *Greg. vii. lib. 6. regist. epist. 39. Rainald. Cuman. Episc. in fine.* CAP. XXI V.

NE quis Episcopus de quibuslibet causis, vel Episcoporum. ordinationibus, ceterorumque clericorum. aliquid praesumat accipere: quia sacerdotem nefas est cupiditatis venalitate corrumpi. *Aurel. II. c. 3.* CAP. XXV.

NVLLVS Episcoporum. de ordinationibus clericorum praemia praesumat exigere, quia non (solum) sacrilegum, sed et haereticum est, sicut in dogmatibus ecclesiasticis habetur insertum, ad ordinandum clericum per ambitionem, ad imaginem Simonis Magi pecuniam offerre sacerdoti, quia dicitur: Gratis accepistis, gratis date. Et cum talis sit, qui gratiam Dei a sacerdote aestimat pretio comparari; qualis ille, qui vendit: vterque vsque ad synodum ab Ecclesia segregetur. *Turon. II. c. 28.* CAP. XXVI.

NON aliquo pretio gratia Dei, et impositio manuum venundetur: quia antiqua definitio Patrum ita de ecclesiasticis ordinationibus statuit; anathema sit danti, et accipienti; propterea, quia aliquanti multis sceleribus obnoxii sancto indigne ministrantes altari, non hoc testimonio honorum actuum, sed profusione munerum obtinent. Oportet ergo non per gratiam munerum, sed per diligentem prius discussionem, deinde per multorum testimonium

clericos ordinare: *Brac. II. c. 3. Iuo par. 5. c. 128. decr.* CAP. XXVII.

QVICVMQVE Simonis imitator Simoniacae haeresis exstiterit sectator, ut ecclesiasticorum. ordinum gradus non dignitate morum obtineat, sed munerum impensione conquirat, et per oblata munera capiat, quibus hunc nec rationis ordo, nec dignitas morum vlla commendat; talis inuentus sacror. ordinum apices penitus ad ipsi nullo modo permittatur. Sed et si adeptus fuerit, communionem priuatus, cum ordinatoribus suis propriis. bonorum amissione damnetur. *Tolet. vi. c. 4.* CAP. XXIII.

QVICVMQVE deinceps in ecclesiastico ordine constitutus, aut pro baptizandis, consignandisque fidelibus. aut collatione chrismatis, vel promotionibus graduum pretia quaelibet, vel praemia, nisi voluntarie oblata, pro huiusmodi ambitione susceperit: si sciente loci Episcopo tale quicquam a subditis perpetratur; idem Episcopus duobus mensibus excommunicationi subiaceat, et c. Sin autem suorum quispiam eodem sciente de supradictis quodcumque capitulis accipiendum esse sibi crediderit; si presbyter est, trium mensium excommunicatione plectatur; si diaconus, quattuor; subdiaconus, vel clericus his cupiditatibus seruiens, et competenti poena, et debita excommunicatione plectendus est. *Tolet. xi. c. 8. Iuo par. I. c. 73. Et part. 5. c. 126. decr.* CAP. XXIX.

EPISCOPVS, vel quiuis clericus ob pecuniam ordinatus, non ob probationem, et vitae bonum; deponatur cum ordinatoris. *Trull. c. 22.* CAP. XXX.

VT nullus per pecunias ad honorem, vel gradum ecclesiasticum accedere debeat. *Vernen. c. 24.* CAP. XXXI.

ILLVD sumopere, vigilantique studio praecauentes decernere curauimus; ut nullus canonicae deditus ditioni, donum sancti Spiritus pecuniae pretio fraudulenter deceptus, vendere, vel emere praesumat. Ne cui in quemlibet sacrum ecclesiastici ordinis gradum, muneris exigente merito, li-

to, liceat quempiam subuehendo promouere; patentique semper cordis aure per timefcens, intelligat clarissimam illam Domini vocem, dicentis: Gratis accepistis, gratis date et c. *Foroiul. c. 1.* CAP. XXXII.

NEMO Episcoporum. vel quilibet minister ecclesiasticus propter sacrum chrisma aliquid muneris accipiat, neque denarios, vel quaelibet munuscula, quae per ministros Episcoporum. inordinabiliter exiguntur. *Melden. c. 45. Burch. lib. 4. c. 77. Iuo par. I. c. 271. decr.* CAP. XXXIII.

IN ordinandis plebium rationibus cit canoniuium instituta seruentur, et pestiferae ambitionis vitium radicibus extirpetur: et neque ob quorundam propinquitatem, neque pro alicuius familiaritatis gratia, neque quod maxime detestandum, propter pecuniarum acceptionem indignus quilibet ordinetur. *Ticin. c. 4.* CAP. XXXIV.

OMNIBVS ministris ecclesiasticae dignitatis interdiciamus; ut nullus quocumque munere, aut fauore corruptus, clericum alterius parochiae latenter, ac furtiue ad ordinationem subintroducere praesumat. Quod si fecerit, iuxta Chalcedonense decretum, is, qui ordinatus est, donum sancti Spiritus, quod furari conatus est, amittat, et qui mediator extitit, si clericus est, proprio gradu decidat; si laicus, aut monachus, anathematizetur. *Nannet. c. 7. Vide Chal. 2. Burch. lib. I. c. 106. Iuo par. 5. c. 208. decr.* CAP. XXXV.

EPISCOPVS e latere suo dirigere debet sacerdotes, et alios prudentes viros et c. qui ordinandorum vitam, genus et c. diligenter inuestigent. Ante omnia, si fidem catholicam firmiter teneant, et verbis simplicibus asserere queant. Ipsi autem, quibus hoc committitur, cauere debent; ne aut fauoris gratia, aut cuiuscumque muneris cupiditate illecti, a vero deuient; ut indignum, et minus idoneum ad sacros gradus suscipiendos Episcopi manibus applicent. Quod si fecerint; et ille, qui indigne accessit, ab altari remouebitur; et illi, qui donum sancti Spiritus vendere conati

sunt, coram Deo iam condemnati ecclesiastica dignitate carebunt. *Nannet. cap. 11. Burch. lib. 2. c. 1. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 14. panov. et par. 6. c. 21. decr. Caesar. lib. 4. c. 106.* CAP. XXXVI.

NVLLVS pretium pro baptismo, neque pro paenitentia danda, neque pro sepultura accipiat, nisi quod fideles sponte dare, vel offerre voluerint. *Bituricen. c. 12. apud Lemou. act. 2.* CAP. XXXVII.

MVLTIPLICITER, multisque modis Euangelice, Apostolice, et paterne docemur; ut mores ab auaritia alienos in sacerdotii consecratione habeamus; et neque deauremur, vel deargentemur, vel nobis aliquid vindicemus in cuiusquam sacerdotalis viri ordinatione, et c. Qui enim manus imponunt, sunt ministri Spiritus, non Spiritus venditores: et qui Spiritus gratiam gratis acceperunt, eam quoque gratis dare iis, qui illam participant, iussi sunt a Dominica voce hac libertate accepta. Si quis autem eam auro emisse conuictus fuerit, diuina ei actione interdictum esse iubeant et c. Mundi sumus a sanguine eorum, qui transgrediuntur canonicas constitutiones, et multo magis eorum, qui pecuniis ordinauerunt, vel ordinati sunt; cum diuinus Petrus Apostolus, cuius cathedram sortita est fraternitas vestra sanctitas, ut Simonem Magum eos deposuerit, et c. Macedonii, et eorum, qui circa illum erant, sancti Spiritus hostium, tolerabilior erat haeresis. Cum illi enim sanctum Spiritum Dei, et Patris creaturam, et seruum nugentur; hi ipsum, ut videntur, seruum suum faciunt. Omnis enim dominus id, quod habet, vendit. Similiter, et qui emit, volens esse dominus eius, quod emptum est, argenti pretio cum acquirit. Sic, qui rem hanc nefariam faciunt, Spiritum sanctum deprimunt, aequae peccantes, ac ii, qui Christum in Beelzebub daemonia eicere impie, blasphemaeque dicebant. Vel ut verius dicam, sunt Iudaei proditori similes, qui Dei interfectores. Iudaeis argenti pretio Dominum vendidit et c. *Tarras. Episc. CP. ad Hadr. Pont. Max. post VII. syn. Ansel. lib. 6. c. 79. Deusd. c. 2. Caesar. lib. 4. c. 20. Tarrac. lib. I. c. 61.*

CAP. XXXIIX.

PELAGIVS Papa dixit; Peto, vt petitionem meam confirmetis; vt si quis ille est, qui promouendus est in sancta Ecclesia, ab ostiario vsque ad gradum Episcopatus, neque per aurum, neque per aliquas

promissiones proficiat. Vos enim omnes scitis, quia hoc Simoniacum est; sed si quis ille est doctus in opere Dei, bonam vitam habens, non per dationem, sed per bonam conuersationem iubemus eum vsque ad primum gradum venire. Ex Pontif.

Ne clerici beneficia ecclesiastica, aut res alias spirituales emant, aut vendant. TIT. XXXVII.

CAP. I.

EOS, qui per auri dationem se fuisse in Ecclesia constitutos gloriantur, et c. primum quidem vltimum proprii ordinis gradum sumere: sin autem perseuerauerint, infligta quoque poena corrigere decernimus. Si quis autem in ordinatione hoc quandoque fecisse visus fuerit; fiat vt vult canon Apostolicus, qui dicit: Si quis Episcopus et c. Nic. II. c. 5. Vide Ap. 29. G. 30. L.

CAP. II.

De simo. c. 9. Gregor. IX. c. 8. eod. tit. in 1. col. lect. CVM in Ecclesiae corpore omnia debeant ex caritate tractari, et quod gratis receptum est, gratis impendi: horribile nitens est, quod in quibusdam ecclesiis locum venalitas perhibetur habere; ita vt pro Episcopis, vel Abbatib. seu quibuscumque personis ecclesiasticis ponendis in sede, et c. aliquid exigatur, et c. Ne hoc de cetero fiat, et vel pro personis ecclesiasticis deducendis ad sedem, vel sacerdotib. instituendis et c. aliquid exigatur, districtius inhibemus, et c. Alex. III. in con. Later. c. 7.

CAP. III.

De magist. et c. cap. 1. Grego. IX. et in 1. col. lect. PRO licentia docendi nullus omnino pretium exigat et c. qui vero contra hoc venire praesumpserit, a beneficio ecclesiastico fiat alienus. Alex. III. in concil. Later. c. 18.

CAP. IV.

De simo. c. 42. Grego. IX. c. 6. eo tit. in 4. collect. AD Apostolicam audientiam frequentatione peruenit; quod quidam clerici pro exequiis mortuorum, et benedictione nubentium, et similibus pecuniam exigunt, et extorquent: et si forte cupiditatem non fuerit satisfactam, impedimenta ficticia fraudulenter opponunt. Contra vero quidam laici laudabilem consuetudinem erga sanctam Ecclesiam pia deuotione fidelium introductam, ex fer-

mento haereticae prauitatis nituntur infringere, sub praetextu canonicae pietatis. Quapropter et prauas exactiones super his fieri prohibemus, et pias consuetudines praecipimus obseruari. Statuentes, vt libere conferantur ecclesiastica sacramenta: sed per Episcopum loci veritate cognita, compescantur, qui malitiose nituntur laudabilem consuetudinem immutare. Inno. III. in conc. gen. Lat. c. 66.

CAP. V.

VT [per laicos nullo modo quilibet clericus, aut presbyter obtineat ecclesiam, nec gratis, nec pretio. Vt per Simoniacam haeresim nemo ordinetur, vel promoueatur ad quodlibet ecclesiasticum officium. Nicol. II. in syn. Rom. c. XIII. Episcopos. c. 5. c. 9.

CAP. VI.

QVICVMQVE sane cupiditate parentum, cum adhuc paruuli essent, ecclesias, vel ecclesiarum partes per pecunias adepti sunt; postquam eas omnino dimiserint, si canonice in eis viuere voluerint, pro magna misericordia ibidem eos esse concedimus; neque pro hoc facto a sacris ordinibus illos remouemus, si alias digni inueniantur. Vrb. II. in conc. Placent. c. 5. Caesar. lib. 4. c. 33.

CAP. VII.

ILLI vero, qui per se ipsos, cum iam maioris essent aetatis, nefanda cupiditate ducti, eas emerunt; si in aliis ecclesiis viuere canonice voluerint; seruatis propriis ordinibus pro magna misericordia ibi eos ministrare permittimus. Quod si ad alias fortassis transferri non poterint, et in eisdem canonice viuere promiserint; minoribus ordinibus contenti, ad sacros ordines non ascendant, salua tamen in omnibus Apostolicae sedis auctoritate. Vrb. II. in

II. in concil. Placent. c. 6. Caesar. d. c. 33.

CAP. IIX.

1. q. 5. c. 1. p. 2. SI qui tamen ante emptionem catholice ordinati sunt; cum ea, quae emerunt, dimiserint, et vitam canonicam egerint, in suis gradibus permittantur, nisi forte huiusmodi ecclesia sit, vt ibi primum locum debeant obtinere. Vrb. II. in d. conc. Placent. c. 7. Caesar. d. c. 33.

CAP. IX.

1. q. 5. c. 1. in fine. PRIMVM enim, vel singularem, vel Praeposituram, vel officii locum in emptis ecclesiis eos habere non patimur. Vrb. II. in d. conc. Placent. c. 8. Caesar. d. c. 33.

CAP. X.

1. q. 3. c. 1. SI quis praebendam, vel Prioratum, seu Decanatum, aut honorem, vel promotionem aliquam ecclesiasticam et c. interueniente execrabili ardore auaritiae per pecunias acquisiuit; honore male acquisito careat; et emptor, atque venditor,

et interuentor nota infamiae percellantur; et nec pro pastu, nec sub obtentu cuius consuetudinis, ante, vel post a quoquam aliquid exigatur, vel ipse dare praesumat; quoniam Simoniacum est, sed libere, et absque imminutione aliqua collata sibi dignitate, atque beneficio, perfruatur. Inno. III. in syn. Rom. c. 1. apud Inon. post panor.

CAP. XI.

CLERICI honorem gradus per ambitionem non subeant; pro beneficiis Dei medicinae, munera non accipiant et c. Iisdor. apud Magunt. c. 10.

CAP. XII.

STATVIMVS, quod nullus clericus ad curam animar. ab Episcopo, vel Archidiacono admittatur, nisi prius iurauerit, quod nullam in adeptione beneficii, ad cuius curam praesentatur, commiserit Simoniam. Concil. habitum in Germania sub Conra. Cardin. c. 11.

Ne clerici exigant vsuras.

TIT. XXXIIX.

CAP. I.

24. q. 4. c. 4. c. 8. c. dist. 47. c. 2. Psal. 14. b. QVONIAM multi in canone ordinati clerici auaritiam, et turpia lucra persequentes, obliuiscuntur diuinae scripturae, quae ait: Pecuniam suam non dedit ad vsuram. sed fenerantur, et centelimas exigunt. Si quis deinceps vsuras acceperit, mutuo dans, vel alia ratione lucrum consequens, aut seculum exigens, deponetur a clero, et alienus a communionem erit. Nicae. c. 17. Aquisgr. 40. Mart. Erac. 63. vel 62. Capitul. lib. 1. c. 5. Raba. c. 32. de paenit. Burch. l. b. 2. c. 120. Iuo par. 6. c. 196. et par. 13. c. 8. decr. Ansel. lib. 7. c. 153. in addit. Caesar. lib. 8. cap. 77.

CAP. II.

De vsur. c. 2. Greg. IX. et in 1. col. lect. PLVRES clericorum, et quod maiores dicimus, eorum quoque, qui praesens saeculum condicione, et habitu reliquerunt, dum communes vsuras, quali manifestius damnatas, exhorrent, commodata pecunia indigentibus, possessiones eorum in pignus accipiant, et prouenientes fructus percipiunt ultra for-

tem. Idcirco generalis concilii decernit auctoritas; vt nullus amodo constitutus in clero, vel hoc, vel aliud vsurae genus exercere praesumat. Et si quis haecenus alicuius possessionem data pecunia sub hac specie in pignus accepit; si sortem suam deductis expensis de fructibus iam recepit, absolute possessionem restituat debitori. Si autem aliquid minus habet, eo recepto, possessio libere ad dominum reuertatur. Quod si post huiusmodi constituta in clero quisquam extiterit, qui detestandis vsurarum lucris insistat; ecclesiastici officii periculum patiatur, nisi forte beneficium ecclesiae fuerit, quod redimendum et hoc modo de manu laica videatur. Alex. III. in concil. Tur. c. 2.

CAP. III.

NEC hoc praetereundum esse duximus, quosdam lucri turpis cupiditate captos, vsurariam exercere pecuniam, et fenore velle ditescere. Quod nos, non dicam in eos, qui sunt in clericali officio constituti, sed et in laicos cadere, qui Christianos se dici cupiunt, condolemus. Quod vindicari acrius in eos, qui fuerint confu-

tati, decernimus; vt omnis peccandi oportunitas adimatur. Illud etiam duximus praemonendum, vt sicut non suo; ita nec alieno nomine, aliquis clericor. exercere fenus attemptet. Indecens enim est, crimen suum commodis alienis impendere. Fenus autem hoc solum adspicere, et exercere debemus; vt, quod hic misericorditer tribuimus, ab eo Domino, qui multipliciter, et in perpetuum mansura retribuet, recipere valeamus. Leo epist. 1. c. 3. & 4. Aquisgr. sub Lud. c. 62. & 92. Raban. c. 32. de paenit. Burch. lib. 2. c. 121. et 123. Iuo par. 6. c. 65. decr. Ansel. lib. 7. c. 150. & 149. in addit. Tarrac. lib. 4. c. 27.

CAP. IV.

SI quis clericor. detectus fuerit vsuras accipere, placuit degradari, et abstinere. Elib. c. 20. Iuo par. 13. c. 12. decr. et lib. 3. tit. 13. c. 1. p. nor.

CAP. V.

DE ministris, qui fenerantur, iuxta formam diuinitus datam a communione abstinere. Arel. 1. c. 12. Iuo par. 13. c. 10. decr.

CAP. VI.

SI quis clericus pecuniam dederit ad vsuram, aut conductor alienae rei voluit esse, aut turpis lucri gratia aliquod genus negotiationis exereuerit, depositus a clero, a communione alienus habeatur. Arel. 11. c. 14.

CAP. VII.

NVLLI clerico liceat alicuius rei vsuram accipere. Quae apertissime a scriptura diuina sancuntur, magis sequenda, quam decernenda sunt. Quod laicis vetatur, multo magis clericis prohibendum est. Carth. c. 5. G. Carth. 1. c. 13. L. Aquisgr. cap. 61.

CAP. IIX.

NON oportet clericos fenerari, et vsuras, et seculi accipere. Laod. c. 4. Aquisgr. 75.

CAP. IX.

SEDITIONARIOS numquam ordinandos, sicut nec vsurarios, et c. Carth. 14. c. 67. Agath. c. 69. Burch. lib. 2. c. 17. Iuo par. 6. c. 36. decr.

CAP. X.

NE quis clericus, qui negotiandi studium habere voluerit, vsuras accipiat, quia scriptum est: Qui pecuniam suam non dedit ad vsuram, et alio loco: Et non defecit

Psal. 14. Psal. 34.

de plateis eius vsura, et dolus. Manifestum est enim, beatitudinis non posse consequi gloriam, qui a praeceptis diuinis deuiat. Turon. c. 13. CAP. XI.

NE quis sacerdotum, vel clericor. more saecularium iudicium accipiat pro impensis patrociniis munera, nisi in ecclesiis oblata et c. Si acceperit, veluti exactor feneratoris, aut vsurar. possessor, secundum statuta Patrum, degradetur. Tarrac. c. 10. Caesar. lib. 5. c. 76. CAP. XII.

CLERICI vsuris nequaquam incumbant, neque turpium occupationes lucrator. fraudisque cuiusquam studium non appetant: amorem pecuniae, quasi materiam cunctorum criminum fugiant et c. Magun. sub Carol. c. 10. ex Isid.

CAP. XIII.

CVPIDITATEM, tamquam radicem omnium malorum, et Apostolica damnat sententia, et ab omni ordine ecclesiastico canonica perturbat interdictio: ita, vt statuerit, nullum clericor. de qualibet re fenus accipere. Aquisgr. 11. sub Ludou. par. 1. c. 5. CAP. XIV.

VT Episcopi se ipsos, atque ministros suos, et maxime ecclesiasticos, cunctosque Christianos in sua parochia, perpendentes ex hoc statuta Nicaeni concilii, et ceterorum conciliorum, ab vsuris sine excusatione compescant: et quos compescere aliter non potuerint, canonicam in eos sententiam proferant. Melan. cap. 55.

CAP. XV.

VSVRARVM turpia lucra iterum canonica feueritate inhibemus. Valent. sub Loth. c. 10. in fine. CAP. XVI.

INHIBEMVS modis omnib. cum ingenti protestatione pessimam lucri rabiem, vsurar. adinventionem, quam non minus clerici sectantur, quam laici, Dominici immemores praecepti, quo dicitur: Pecuniam tuam non dabis ad vsuram, et iterum: Non accipies a fratre tuo vsuram, nec amplius quam dedisti. Trosc. c. 15. prope fin. CAP. XVII.

CLERICI vsurarii excommunicentur. Pictau. c. 10. Tarrac. lib. 6. c. 83.

De vita, et honest. cler. c. 2. Greg. 1x. & in 10. collect.

Ne cle-

Ne clerici negotiis saecularib. dent operam.

TIT. XXXIX.

CAP. I.

LABORA, sicut bonus miles Christi Iesu. Nemo militas Deo, implicat se negotiis saecularibus: vt ei placeat, cui se probauit. Paul. epist. 2. ad Timoth. c. 2. in prin.

CAP. II.

EPISCOPVS, clericus, monachus, non aliena praedia conducat, neq. tractet administrationem rerum saecularium, nisi ex legibus ad tutelam impuberum inexcusabilem vocetur, aut si Episcopus vrbis ei commiserit curam rerum ecclesiasticar. aut orphanor. (pupillarum) vel viduarum, et earum personar. quae ecclesiastico auxilio indigent. Contraueniens ecclesiasticis poenis subiaceat. Chal. c. 3. Vernen. c. 16. Paris. sub Ludou. et Loth. lib. 1. c. 28. Burch. lib. 2. c. 145. Iuo par. 6. c. 218. decr. Ansel. lib. 6. c. 181. in Rom.

CAP. III.

NON licet clericis curas saeculares suscipere, vt qui sint a canonib. prohibiti hoc facere. Niac. 11. c. 10.

CAP. IV.

NVLLATENVS habeant potestatem, qui Principum domorum, aut suburbanarum rerum curam gesserint, inter rerum magnae ecclesiae colligi, vel constitui: Nemo quippe Deo militans, saeculi negotiis implicatur. Syn. 11x. gen. c. 13. sub Hadr. 11.

CAP. V.

CLERICI in subdiaconatu, et supra, et in minoribus quoque ordinibus, si stipendiis ecclesiasticis sustentantur, coram iudice saeculari, aduocati in negotiis fieri non praesumant, nisi propriam, vel ecclesiae suae causam fuerint profecuti, aut pro miserabilibus forte personis, quae proprias causas administrare non possunt. [Sed nec procuraciones villar. aut iurisdictiones etiam saeculares sub aliquibus Principibus, vel saecularibus viris, vt Iustitiani eorum sicut, clericor. quiquam existeret praesumat. Si quis aduersus hoc tassumere venire temptauerit, quoniam contra doctrinam Apostoli est; Nemo militans Deo,

De postul. c. 1. Grego. 1x. & in 10. collect. Ne clerici, vel monac. c. 4. Greg. 1x. & c. 3. eo. tit. in 10. collect. 2. Tim. 2. d.

implicat se negotiis saecularib. et saeculariter agit: ab ecclesiastico fiat ministerio alienus; pro eo, quod officio clericali neglecto, fluctibus saeculi, vt potentib. saeculi placeat, se immergit, et c. Alex. 111. in conc. Lat. c. 12. CAP. VI.

SENTENTIAM sanguinis nullus clericus distet, aut proferat, sed nec sanguinis vindictam exerceat, aut vbi exercetur, interfit. Si quis autem huiusmodi occasione statuti, ecclesiis, vel personis ecclesiasticis aliquod praesumpserit inferre dispendium, per censuram canonicam compescatur; nec quisquam clericus litteras scribat, aut distet pro vindicta sanguinis destinandas: vnde in curiis Principum haec sollicitudo non clericis, sed laicis committatur. Nullus quoque clericus rotariis, aut ballistariis, aut huiusmodi viris sanguinum praeponeatur; nec illam chirurgiae partem subdiaconus, diaconus, vel sacerdos exerceant, quae ad vsionem, vel incisionem inducit, et c. Innoc. 111. in conc. gener. Later. cap. 18.

CAP. VII.

CLERICVS fidei vsionem dans (fidei vsionibus inseruiens) deponatur. Ap. c. 20. Burch. lib. 2. c. 173. Iuo par. 6. c. 264. 1x. & c. 3. decr. CAP. IIX.

PLVRIMOS clericorum negotiationibus inhonestis, et lucris turpibus imminere, nullo pudore cernentes, Euangelicam lectionem, qua ipse Dominus negotiatores e templo verberatos flagellis auerit expulisse: nec Apostoli verba: Nemo militans Deo, implicat se negotiis saecularibus. Psalmistam quoque David: Quoniam non cognoui negotiationes, introibo in potentias Domini Proinde ab indignis posthac quaestibus nouerint abstinentium ingenio, vel cupiditate cessandum; aut in quocumque gradu sint positi, mox a clericibus officis abstinere cogantur; quoniam domus Dei, domus orationis est et c. Gelas. epist. 1. c. 17. Aquisgr. 93. Iuo part. 13. c. 28. decr. Caesar. lib. 8. c. 76.

yy iij CAP.

CAP. IX.

TANTO nimirum a sacris debet omnis mundanarum rerum administrator esse remotus; quanto quemlibet ex catalogo clericorum, et militantium Deo nullis conuenit negotiis saecularibus implicari. Nicol. ad Michaël. Imperat. prope finem.

CAP. X.

SI quis clericus pecuniam dederit ad vsuram, aut conductor alienae rei uoluerit esse, aut turpis lucri gratia aliquod genus negotiationis exercuerit, depositus a clero, a communione alienus habeatur. Arelat. II. cap. 14.

CAP. XI.

27. q. 3. cre. 20. c. 2. QVI seruiunt Deo, et annexi sunt clero, non accedant ad actus, seu administrationem, vel procurationem domorum. et c. et Apostolorum statuta sunt, quae dicunt: Nemo militans Deo, ingerit se negotiis saecularibus. proinde aut clerici sint sine actionib. domorum, aut actores sine officio clericorum. Carth. I. c. 6. Vide Carth. 16. G. Burch. lib. 2. c. 150. Iuo par. 6. c. 2 2 3. decr.

CAP. XII.

NON liceat (laicis) clericos nostros eligere apothecarios, vel ratiocinatores. Gratus Episcopus dixit: et c. Si iniuria constitutionis Imperatoriae clericos inquietandos putauerint, si defensio ecclesiastica nos non deridet, pudor publicus vindicabitur. Carth. I. c. 9.

CAP. XIII.

24. q. 4. c. 3. CANONVM statutis firmatum est; ut quicumq. in clero esse uoluerit, emendi uilius, vel vendendi carius studio non utatur. Si haec uoluerit exercere, cohibeatur a clero. Tarrac. c. 2. Burch. lib. 2. c. 122. Iuo par. 6. c. 197. & par. 13. c. 13. decr.

CAP. XIV.

25. q. 2. obseruandum. c. 211. SI quis sacerdotum, vel clericorum more saecularium iudicium accipiat pro impensis patrocinii munera et c. ueluti exactor fenoris, aut vsurarum possessor, secundum statuta Patrum, se nouerit degradandum. Tarr. c. 10. Caesar. lib. 5. c. 76.

CAP. XV.

3. Tim. c. 2. VT saecularia negotia ultra modum mensurae, nulli liceat exercere: ait enim Apostolus: Nemo militans Deo, implicat se negotiis saecularibus, et c. Foroiul. c. 5.

CAP. XVI.

PLACVIT, ut eas prorsus mundanas dignitates, quas saeculares viri, vel Principes terrae exercere solent, in uenationibus scilicet, vel in canticis saecularibus. aut in resoluta, et immoderata laetitia, in lyris, et tibiis, et his similibus lusibus, nullus sub ecclesiastico canone constitutus, ob inanis laetitiae fluxum, audeat fastu superbiae tumidus quandoq. praesumendo abuti; nisi forte, si in hymnis, et spiritualibus canticis delectatur, de sacris uidelicet scripturarum voluminibus, digne, honesteque compositis utatur. Ab his igitur non solum non inhiemus abstinere, verum etiam coniuuantes licentiae concedimus uotum. Foroiul. cap. 6.

CAP. XVII.

MINISTRI altaris Domini, vel monachi et c. a negotiis saecularibus omnino abstineant. Multa sunt ergo negotia saecularia; de his tamen pauca perstrinximus; ad quae pertinet omnis libido, non solum in immunditia carnis, sed etiam in omni concupiscentia carnali: quidquid plus iusto appetit homo; turpe lucrum; munera iniusta accipere, vel etiam dare pro aliquo saeculari quaestu; pretio aliquem conducere; contentiones, et lites, vel rixas amare; in placitis saecularibus disputare, excepta defensione orphanorum. aut uiduarum: conductores, aut procuratores esse saecularium rerum; turpis uerbi, vel facti ioculatorem esse, vel iocum saecularem diligere; aleas amare; ornamentum inconueniens proposito suo quaerere; in deliciis uiuere uelle; gulam, et ebrietatem sequi; pondera iniusta, vel mensuras habere; negotium iniustum exercere et c. Quae omnia ministris altaris Domini et c. interdiciamus, de quibus dicit Apostolus: Nemo militans Deo, implicat se negotiis saecularibus. Magunt. sub Carol. c. 14. Magunt. sub Rab. c. 13. Capitul. lib. 7. c. 172. in addit. Burch. lib. 3. c. 90. Iuo par. 7. c. 108. decr.

CAP. XIX.

SANCTI uiri nequaquam occupationum saecularium curas appetunt; sed occulto ordine sibi superimpositas gemunt, et c. Isid. lib. 3. c. 33. de summo bono, apud Aquisgr. c. 18.

CAP. XIX.

NEGO-

NEGOTIATOREM clericum, ex inope diuitem, ex ignobili gloriosum, quasi quandam pestem fuge. Hieron. ad Nepotian. apud Aquisgr. c. 94. in prin.

CAP. XX.

PROCVRATORES, ac dispensatores domorum alienarum, atque villar. quomodo possunt esse clerici, qui proprias iubentur contemnere facultates? Hieron. ad Nepotian. apud Aquisgr. c. 94. in fine.

CAP. XXI.

DECREUIT sancta synodus (Nicæna,) nullum deinceps clericum aut possessiones conducere, aut negotiis saecularibus miscere, nisi propter curam pupillorum, et orphanorum, ac viduar. aut si forte Episcopus ciuitatis ecclesiasticarum rerum sollicitudinem habere praecipiat, et c. In cert. de primitiua Eccl. ante edictum Constantini. Vid. Chalc. c. 3.

Ne clerici alea ludant.

TIT. XL.

CAP. I.

De vita, et honest. cleric. cap. 15. Greg IX. c. 4. eo. tit. in 4. collect. CLERICI officia, vel mercantia saecularia non exerceant, maxime inhonestas: mimis, ioculatoribus, et histrionibus non intendant et c. Ad aleas, vel taxillos non ludant, nec huiusmodi ludis intersint. Inno. III. in concil. gen. Later. c. 16.

CAP. II.

Dis. 35. c. 1. EPISCOPVS, presbyter, diaconus aleae, et ebrietati deditus, cesset, vel deponatur. Ap. c. 42. Subdiaconus, lector, cantor et c. cesset, vel excommunicetur. Ap. cap. 43. Raban. cap. 2. de paeniten. Burch. lib. 1. c. 5. Iuo lib. 3. tit. 15. cap. 4. pa-

Ne clerici vagentur, aut otiosi in foro

sedent.

TIT. XLI.

CAP. I.

CLERICVS per plateas, et andronas, nisi certa, et maxima officii sui necessitate, non ambulet. Carth. IV. c. 47.

CAP. II.

Dis. 91. c. 4. CLERICVS, qui non pro emendo aliquid in nudinis, vel in foro deambulat, ab officio suo degradetur. Carth. IV. c. 48. Burch. lib. 2. c. 210. Iuo par. 6. c. 285. decr. Ansel. lib. 7. c. 202. in addit.

CAP. III.

¶ commiseri f. NVLLVS clericus, subdiaconus, diaconus, vel presbyter in plateis resideat; certe nec in plateis stare, et fabulis diuersis commiscil. Narbon. c. 3.

CAP. IV.

DE clericis vagis, seu de acephalis, et c. neque in seruitio Domini nostri, neque sub Episcopo, neque sub Abbate; sed sine canonica, vel regulari vita degentes, ut in libro officior. secundum capitulum, et tertium de eis dicit. Hos neque inter laicos, aut saecularium officior. studia, neque inter clericos religio tenet diuina; sed foliua-gos, atq. oberrantes, sola turpis vita complectitur, et vaga; quique dum nullum metuunt, explendae voluptatis suae licentiam sectantur, quasi animalia bruta, libertate, ac desiderio suo feruntur; habentes signum religionis, non religionis officium, hippocentauris similes, nec equi, nec homines

mines. Tales omnino, vbicumque inuenti fuerint, praecipimus, vt Episcopi sine vlla mora, eos sub custodia constringant canonica: et nullatenus eos amplius ita errabundos, et vagos secundum desideria voluptatum suar. viuere permittant. Sin autem Episcopis suis canonice obedire noluerint, excommunicentur, vsque ad iu-

dicium Archiepiscopi regionis illius: et si ille eos corrigere non valuerit, tunc omnino sub vinculis constringantur, vsque ad synodum: vt ibi eis indicetur, vtrum ad iudicium Domini nostri, aut ad istam magnam synodum afferantur sub custodia publica. *Magunt. c. 22. Aquisgr. c. 100. Tribur. 27. Isidor. lib. 2. c. 3. diuin. offi.*

Ne clerici venationi, aut aucupio operam dent.

TIT. XLII.

CAP. I.
VENATIONEM, et aucupationem vniuersis clericis interdiximus; vnde nec canes, nec aues ad aucupandū habere praesumant. *Innocen. III. in concil. gen. Later. c. 15. in fine.*

c. 2. de cler. venat. Gregor. ix. c. 1. in collect. c. 34. c. 5. c. 2. c. 14. Iuo par. 6. c. 289. c. 29. decret.

CAP. II.
VENATIONES, et siluaticas venationes cum canibus omnibus seruis Dei interdiximus. Similiter accipitres, et falcones non habeant. *Fran. syn. Capitul. lib. 5. c. 2. c. 125. c. 146. Burch. lib. 2. c. 214. Iuo par. 6. c. 289. c. 29. decret.*

CAP. III.
VENATIONES, et siluaticas venationes cum canibus omnibus seruis Dei interdiximus. Similiter accipitres, et falcones non habeant. *Fran. syn. Capitul. lib. 5. c. 2. c. 125. c. 146. Burch. lib. 2. c. 214. Iuo par. 6. c. 289. c. 29. decret.*

Ne clerici armis vtantur.

TIT. XLIII.

CAP. I.
NE aliquis clericus arma deferat. *Vrb. II. in conc. Claram. c. 4.*

CAP. II.
SI quis clericus relicto officii sui ordine laicam voluerit agere vitam, vel se militiae tradiderit; excommunicationis poena feriat. *Turo. c. 5.*

CAP. III.
SI clericus, aut cum indecenti veste, aut cum armis inuentus fuerit, a seniore ita coerceatur, vt triginta dierum inclusione detentus, aqua tantum, et modico pane dieb. singulis sustentetur. *Matisson. c. 5.*

CAP. IV.
SERVIS Dei per omnia omnibus armaturam portare, vel pugnare, aut in exercitum, et in hostem pergere omnino prohibemus; nisi illis tantummodo, qui

propter diuinum ministerium, missarum scilicet sollempnia adimplenda, et sanctorum patrocina portandas, ad hoc electi sunt, id est vnum, vel duos Episcopos cum capellanis presbyteris Princeps secum habeat; et vnusquisque praefectus vnum presbyterum, qui hominibus peccata confitentibus iudicare, et indicare paenitentiam possit. *Syn. Franc. Capitul. lib. 5. c. 2. c. 123. Burch. lib. 2. c. 218. Iuo par. 5. c. 332.*

CAP. V.
NOS, qui relinquimus saeculum, id modis omnibus obseruare volumus; vt arma spiritualia habeamus, saecularia dimittamus. Laicis vero, qui apud nos sunt, arma portare non praedicemus; quia antiquus mos est, et ad nos vsque peruenit. *Magun. c. 17.*

CAP. VI.
QVICVMQVE ex clero esse videtur, ar-

tur, arma militaria non sumant, nec armati incedant; sed professionis suae vocabulum religiosi moribus, et religioso habitu praebant. Quod si contempserint et c. proprii gradus amissione multentur; quia non possunt simul Deo, et saeculo militare. *Melden. c. 37. Burch. lib. 2. c. 211. Iuo li. 3. tit. 15. c. 2. panor. c. par. 6. c. 286. decret.*

CAP. VII.
CLERICI arma portantes, et vsurarii excommunicentur. *Pictau. c. 10. et hon. cleric. Grego. c. 2. de vit. et hon. cleric. Grego. c. 12. c. 18. c. in 1. collect.*

Ne clerici gulae, aut ebrietati dediti sint.

TIT. XLIV.

CAP. I.
De vita, et honestate cleric. cap. 14. Greg. ix. c. 3. cod. tit. in 4. collect.

CAP. I.
A Crapula, et ebrietate omnes clerici diligenter abstineant; vnde vinum hbi temperent, et se vino; nec ad bibendum quisquam incitetur; cum ebrietas mentis inducat exilium; et libidinis prouocet incentiuum. Vnde illum abusu decernimus penitus abolendum, quo in quibusdam partibus ad potus aequales suo modo se obligant potatores et c. Si quis autem super his culpabilem se exhibuerit, nisi a superiore communitus satisfecerit competenter; a beneficio, vel officio suspendatur. *Innocen. III. in concil. gen. Later. c. 15.*

CAP. II.
DOLENTES referimus; quod non solum quidam minores clerici, verum etiam et aliqui ecclesiar. Praelati circa comestationes superfluas, et confabulationes illicitas, vt de aliis taceamus, fere medietatem noctis expendunt et c. Haec igitur, et similia sub poena suspensionis penitus inhibemus et c. *Innocen. III. in concil. gen. Later. c. 17.*

CAP. III.
EPISCOPVS, presbyter, diaconus aleae, vel ebrietati deditus cesset, vel deponatur. *Ap. c. 42. Subdiaconus, lector, cantor, vel laicus cesset, vel excommunicetur. Ap. c. 43. Vid. Agath. c. 41. Raban. c. 28. de paenit. Burch. lib. 1. c. 4. c. 5. Iuo lib. 3. tit. 15. c. 4. panor. c. par. 13. c. 73. decret. Caesar. lib. 8. c. 50. c. 100.*

CAP. IV.
QUOD non oporteat sacerdotes, aut clericos ex collatis, vel symbolis conuiuia

celebrare. Hoc autem nec laicos posse. *Act. c. 10. et Laod. c. 54. vcl 55. Aquisgr. c. 83. in fine. cap. non lic. Mart. Brac. c. 62. Raban. c. 27. de paenit. c. 12.*

CAP. V.
ANTE omnia clericis vitetur ebrietas, quae omnium vitiorum fomes, ac nutrix est. Quem ebrium fuisse constiterit, vt ordo patitur, aut xxx. dier. spatio communionis statuimus submouendum, aut corporali subdendum supplicio. *Agath. c. 41. Venet. c. 13. Capitul. lib. 7. c. 218. c. 270. Burch. lib. 14. c. 11. Iuo par. 13. c. 79. decret.*

CAP. VI.
MINISTRI altaris Domini, vel monachi et c. a negotiis saecularibus omnino abstineant. Multa sunt ergo negotia saecularia, de his tamen pauca perstrinximus et c. In deliciis viuere velle; gulam, et ebrietatem sequi et c. *Magun. sub Carol. c. 14. c. 72. in addit. Burch. lib. 8. c. 90. Iuo par. 7. c. 108. decret.*

CAP. VII.
EPISCOPI, et Dei ministri non debent comestationibus, et vinolentiis nimis incumbere, sed considerent sententiam Domini dicentis: Attendite, ne grauentur corda vestra in crapula, et ebrietate. moderate enim cibum, et necessarium potum sumant; vt iuxta Apostolum, sobrii sint, parati ad seruitium Domini. *Remen. c. 18. Burch. lib. 1. c. 4. c. 2. Iuo par. 13. c. 71. decret.*

CAP. IIX.
ZOSIMVS praecipit; vt nullis clericis poculum in publico propinaretur, nisi tantum in caellis fidelium, maxime clericorum. *Ex Pontif.*

Clerici

Clerici ne ingrediantur tabernas.

TIT. XLV.

CAP. I.
CLERICI officia, vel commercia saecularia non exercent, maxime inhonesta: mimis, ioculatoribus, et histrionibus non intendunt; et tabernas prorsus euitent, nisi forte causa necessitatis in itinere constituti. *Inno. III. in concil. gen. Later. c. 16.*

CAP. II.
QVI ad quaerendas elemosynas destinantur, modesti sint, et discreti, nec in tabernis, aut locis incongruis hospitentur, nec inutiles faciant, aut sumptuosas expensas, cauentes omnino, ne falsum religionis habitum gestent. *Innoc. III. in concil. gener. Lateran. cap. 62.*

CAP. III.
SI clericus in taberna comedens inueniatur, excommunicetur, nisi in pandotheco in via vrguente necessitate. *Ap. c. 54.*

De poena, qua afficitur clericus, qui munus suum negligit.

CAP. I.
CLERICVM inter tentationes ab officio suo declinantem, vel negligentius agentem, ab officio suo remouendum. *Carth. iv. c. 50. Burch. lib. 2. c. 51.*

CAP. II.
DE dioecesanis ecclesiis, vel clero id placuit definiri: vt presbyteri, vel diaconi, qui inibi constituti sunt, cum clericis septimanas obseruent: id est, vt presbyter vnam faciat hebdomadam, qua expleta succedat diaconus ei. Similiter ea scilicet condicione seruata, vt omnis clerus die sabbati ad vesperam sit paratus; quo facilius die Dominico sollempnitas cum omnium praesentia celebretur. ita tamen, vt omnibus diebus. Vesperas, et Matutinas celebrent. quia desistente clero, quod est pessimum, comperimus in basilicis, nec luminaria ministrari. Si qui sane negligentiae vitio haec implere noluerint; nouerint se,

CAP. IV.
NON oportet clericos a presbyteris ad diaconos, et ceteros ecclesiastici ordinis ministros, aut lectores, cantores, exorcistas, ostiarios, aut eos, qui in ascetarum ordine sunt, in tabernam ingredi. *Laod. c. 24. Aquisgr. c. 60. Capitul. lib. 1. c. 14. Burch. lib. 2. c. 131. Iuo par. 6. c. 205. decr.*

CAP. V.
CLERICI cibi, vel potus causa non ingrediantur tabernas, nisi hospitii causa necesse sit. *Carth. c. 40. G. Afr. 7. L. Carth. III. c. 27. L. Aquisgr. c. 59. & 90. Capitul. lib. 1. c. 14. Burch. lib. 2. c. 130. Iuo par. 6. c. 204. decr.*

CAP. VI.
NON licet clerico tabernariam officinam habere. Nam si ingredi in tabernam non licet, minus alius in ea ministrare, et tractare; si fecerit, vel cesset, vel deponatur. *Trul. c. 9.*

TIT. XLVI.

secundum statuta canonum, pro modo personarum canonicae disciplinae subdendos. *Tarr. c. 7.*

CAP. III.
CLERICI, qui officium suum implere despiciunt, aut vice sua ad ecclesiam venire detrectant, loci sui dignitate priuentur. *Aurel. II. c. 13.*

CAP. IV.
SI qui clerici ministeria suscepta quacumque occasione agere, sicut et reliqui detrectant; et excusationem de patrociniis quorumcumque, ne officium impleant, praetendunt; ac sacerdotes suos sub huiusmodi causa aestimant per inobedientiam contemnendos: inter reliquos clericos canonicos, ne ea licentia alii vitientur, nullatenus habeantur; neque ex reb. ecclesiasticis cum canonicis stipendia, aut munera vlla percipiant. *Aurel. III. c. 11.*

CAP. V.
SI quis superbia elatus officium suum indignatione quacumque implere noluerit; iuxta

T. XLVII. De cler. apost. T. XLIX. Commun. de cler. 515

† laica cō-rit; iuxta statuta priora, (a communione munione retentus, et ab ordine depositus tamdiu contentus habeatur, quamdiu, sicut scriptum est, paenitentiae suppletionem satisfecerit praesente Pontifice. Tamen illis regulariter, iuxta caritatem integram, et quaecumque illis stipendior. iuxta consuetudinem debentur, pro qualitate temporis sunt ministranda, de quibus si querella procedat, officium agens recurat ad synodum. *Aurel. III. cap. 19.*

† potētum **S**I quae parochiae in potentatum domi-

mb. constitutae sunt, vbi obseruantes clerici ab ecclesia ciuitatis adinoniti, secundum qualitates ordinis sui, fortasse quod ecclesiae debent, sub specie domini domus implere neglexerint; corrigantur secundum ecclesiasticam disciplinam. et si ab agentibus potestatem, vel ab ipis rei potētum dominis de agendo officio ecclesiae ab aliquo prohibentur, auctores nequitiae a sacris caeremoniis arceantur, donec subsequente emendatione, in pace ecclesiastica sacris caeremoniis miscantur. *Aurel. IV. c. 25.*

De clericis apostatis.

TIT. XLVII.

CAP. I.
SE MEL in clero ordinatos, et monachos censemus, neque ad militiam, neque in dignitatem saecularem venire. Qui non resipuerint, anathematizentur. *Chalc. c. 7. Aquisgr. c. 85. Tribur. c. 27. Capitul. lib. 1. c. 26. Burch. lib. 8. c. 4. Iuo lib. 7. c. 28. decr. Caesar. lib. 9. c. 17.*

CAP. II.
CLERICI, qui relicto clero se ad saecularem militiam, et ad laicos contulerint, non iniuste ab Ecclesia, quam reliquerunt, amoueantur. *Andegauen. c. 8.*

CAP. III.
IN synodo Chalcedonensi cap. septimo statutum est; vt clerici, qui semel in clero deputati sunt, neque ad militiam, neque ad aliquam veniant dignitatem munda-

nam. Et hoc temptantes, et paenitentiam non agentes et c. anathematizari. Nos autem eandem sequentes canonicam auctoritatem, statuimus, vt clericus ecclesiastice nutritus, in ecclesia coram populo vel legens, vel cantans, si postmodum relicto clericatus habitu, a castris Dominicis, quibus adscriptus est, profugus, et apostata elabatur, et ad saeculum egreditur; ab Episcopo canonicè coerceatur, vt ad sinum matris Ecclesiae reuertatur. Quod si in hac indisciplinatione perdurat, vt comam nutriat; constringatur, vt iterum detondeatur, et postea nec uxorem accipiat, nec sacrum ordinem attingat. Si vero huic huius sancti concilii reluctauerit definitioni, secundum praestitutam Chalcedonensis capituli constitutionem anathematizetur, et c. *Tribur. c. 27.*

Communia de clericis.

TIT. XLVIII.

CAP. I.
SACERDOS, aut quiuis alius in ordinem ecclesiasticum prouectus, si in eo scelere inueniatur, quo abiiciendus existat; depositus prouidentia Episcopi bene prouiso loco constituitur, vbi peccata lugeat, et ulterius non committat. *Synod. Rom. Eugen. II. & Leonis IV. c. 14.*

CAP. II.
STATVTVM est; vt in omni die et monachi, et clerici, et feminae, et qui cum eis fuerint, in pace permaneant, et c. *Vrba. II. in syn. Claram. c. 1.*

CAP. III.
QUOD

OMNIS clericus ad eundem titulum, ad quem primum ordinatus est, semper ordinetur. *Vrban. II. in conc. Claram. c. 13.*

CAP. IV.
SI clericor. aliquis cuiuslibet laici possessionibus, vsus fuerit, aut vicarium, qui debitum reddat, inueniat, aut possessione cedat, ne grauamen ecclesiae inferatur. *Vrban. II. in syn. apud Melfiam c. 11.*

CAP. V.
SI populi culpa, non Episcopi Episcopus non recipiatur, excommunicetur clericus, qui non recte docuit plebem suam. *Ap. c. 36. G. 37. L.*

QVOD

QVOD in laicis reprehenditur, id multo magis debet in clericis praedamari. *Carth. 1. c. 13. L. Carth. 5. G. Hadr. ad Episc. Mediom. c. 4. 4. Capitul. lib. 7. c. 16. et 359. Caesar. lib. 2. c. 47. CAP. VII.*

Dis. 42. c. 3. NON oportet clericos, aut laicos vocatos ad agapen, partes tollere: quia iniuria fit ordini ecclesiastico. *Laod. c. 27. Iuo par. 3. c. 128. decr. CAP. IIX.*

65. q. 7. c. 6. EPISCOPVS nullius causam audiat, absque praesentia clericorum suorum: alioquin irrita erit sententia Episcopi, nisi clericorum praesentia confirmetur. *Carth. 14. c. 23. Burch. lib. 1. c. 14. Iuo par. 5. c. 214. decr. CAP. IX.*

DE his clericorum personis, quae de Ciuitatis ecclesiae officio, monasterii, vel dioecesis, vel basilicis, in quibuscumque locis positae, id est, siue in territoriis, siue in ipsius ciuitatibus suscipiuntur ordinandae; in potestate sit Episcopi, si de eo, quod ante de ecclesia habebant, eos aliquid, aut nihil exinde habere voluerit; quia unicuique facultas suscepti monasterii, dioecesis, vel basilicae debet plena ratione sufficere. *Aurel. 111. c. 18. CAP. X.*

DEPOSITIS (clericis quia officium suum implere noluerunt) regulariter caritatem integram, et quaecumque illis stipendiorum iuxta consuetudinem debetur, pro qualitate temporis sunt ministranda, de quibus si querella procedat, officium agens recurrat ad synodum. *Aurel. 111. c. 19. CAP. XI.*

NVLVS clericorum vel laicorum praeter Episcopos, epistolia facere praesumat. *Turon. 11. c. 6. CAP. XII.*

QVICVMQVE clericorum a maximo usque ad infra contra sanctae Ecclesiae utilitatem agere, tractare, vel conari fuerit repertus, merito deiciatur, qui fidem seruare minime cognoscitur. *Narbon. c. 7. CAP. XIII.*

QVICVMQVE iudex, aut saecularis presbytero, aut diacono, aut cuilibet de clero, aut de iunioribus, absque audientia Episcopi, aut Archidiaconi, vel Archipresbyteri iniuriam inferre praesumpserit; anno ab omnium Christianorum consortio habeatur extraneus. *Antistod. c. 43. CAP. XIV.*

QVICVMQVE ex clericis, vel monachis

causam contra proprium Episcopum habens, ad Metropolitanum suum causaturus accesserit, non debeat a proprio Episcopo excommunicationis sententia praedamari, antequam per iudicium Metropolitanum sui, utrum dignus excommunicatione habeatur, possit agnosci, et c. *Tolet. XIII. c. 12. CAP. XV.*

APOSTOLVS dicit: Imitatores mei estote, et obseruate eos, qui ita ambulant, sicut habetis formam nostram et c. Sicut Hieronymus in epistolam ad Galatas ait: Aemulantur autem bene, qui cum videant, vel audiunt esse in aliquibus gratias, dona, virtutesque, ipsi tales esse desiderant, et fidem, vitam, atque industriam eorum, per quae illa meruerunt, nituntur imitari; ut possint ea quoque quae bona aemulatione digna sunt, consequi, magis quaerentes spiritalia, quam carnalia, ut perseveranti gradu ad finem boni operis peruenire possint, et c. Imitemur ergo et nos (Apostolum), sicut hortatur, et castigemus corpus nostrum, et in seruitutem redigamus, si mundum volumus vincere, et c. Nihil ita hanc imitationem parit, quam si ita viuat aliquis, ut bonum eius in commune proficiat, atque vniuersis utiliora prouideat, et c. *Magunt. sub Carolo c. 15. Capitul. lib. 7. c. 172. in addit. CAP. XVI.*

INTER omnia peccata Leui, siue eorum, qui ex Leui sunt, sacerdotum Dei, illud et vltimum, et maximum ponitur, quare accipiant faciem in lege, ut non causam, sed personam considerent, iustumque pauperem despicientes, iniquos diuites suscipiant, et honorent. *Hier. in c. 2. Malach. apud Paris. sub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 12. prope fin. CAP. XVII.*

HYGINVS clerum composuit, et distribuit gradus. *Dam. in Hygi. CAP. XVIII.*

DEVS DEDIT clerum multum dilexit, sacerdotes, et clerum ad loca pristina reuocauit. *Ex Pontif. CAP. XIX.*

AGATHO clerum diuersis ordinibus super quod competebat, honoribus amplauit. *Ex Pontif.*

517 LIBER IX. DE MONACHIS ET CANONICIS REGVLARIBVS ET DE SACRIS VIRGINIBVS.

Ne religiones nouae instituantur: neue monasteria sine iussu Episcopi aedificentur. TIT. I.

18. q. 2. qui-dam. 10. CAP. I. NEMO aedificet, aut constituat monasterium, vel oratoriam domum sine voluntate Episcopi vrbs. *Chalc. cap. 4. Iuo lib. 3. tit. 16. c. 1. panor. & part. 7. c. 1. decr. Ansel. lib. 5. c. 54. CAP. II.*

QVIDAM monachi relictis monasteriis, ut imperent, et non obediant, domos oratorias aedificare conantur, non habentes ea, quae oportet; prohibeatur hoc ab Episcopo eius loci. Idem in clericis, et laicis. *Nicaen. 11. c. 17. Vid. Aurel. 24. CAP. III.*

NE nimia religiosorum diuersitas gradum in Ecclesia Dei offensionem inducat;

firmiter prohibemus, ne quis de cetero nouam religionem inueniat. sed quicumque voluerit ad religionem conuerti, vnam de approbatis assumat. Similiter qui voluerit religionis domum fundare de nouo; regulam, et institutionem accipiat de religionibus approbatis. *Innoc. III. in conc. gener. Later. c. 13. CAP. IV.*

MONASTERIUM nouum, nisi Episcopo permittente, aut probante, nullus incipere, aut fundare praesumat. *Agathen. c. 27. Iuo par. 3. c. 157. decr. CAP. V.*

CAELLVLAS nouas, aut congregatiunculas monachorum, absque notitia Episcopi prohibemus institui. *Agath. c. 58. Epau. c. 10. Burch. lib. 8. c. 74. Iuo par. 3. c. 165. & par. 7. c. 92. decr. 18. q. 2. c. 13.*

De voto. TIT. II.

CAP. I. AD reddendum vota sua Domino diligenter moneant, et inducant; et si necesse fuerit, per excommunicationis in personas, et interdicti sententias in terraseor. omni tergiuerfatione cessante compellant; illis dumtaxat exceptis, quibus tale impedimentum occurrerit, propter quod secundum sedis Apostolicae prouidentiam, votum eorum commutari debeat merito, vel differri. *Inno. III. in concil. gen. Lat. c. vlt. post principium. CAP. II.*

EOS, qui vel pro Hierosolymitano, vel pro Hispanico itinere cruces sibi in vestibus posuisse noscuntur, et viam postea

dimisissent, cruces iterato assumere, et viam ab instanti pascha usque ad proximum sequens pascha perficere; Apostolica auctoritate praecipimus: alioquin ex tunc eos ab introitu Ecclesiae sequestramus, et in omnibus terris eorum diuina officia, praeter infantibus baptismum, et morientibus paenitentiam interdicimus. *Callist. 11. in conc. Rom. c. 11. CAP. III.*

QVICVMQVE vestrum communem vitam susceptam habet, et vouit se nihil proprium habere; videat, ne pollicitationem suam irritam faciat, et c. Quoniam satius est non vouere, quam votum, prout melius potest, non perficere et c. *Vrbani. in epist. vni. prope fin. CAP.*

CAP. IV.

20. q. 3. c. 1. PROPOSITVM monachi proprio arbitrio, aut voluntate susceptum deseri non potest absque peccato. Quod enim quis vouit Deo, debet et reddere etc. Leo ep. 90. ad Rustic. Narbon. c. 12. Vid. Tribur. 26. Burch. lib. 8. c. 8. Iuo lib. 3. tit. 16. c. 9. pancr. & part. 7. c. 19. decr. Ansel. lib. 7. c. 196. et lib. 11. c. 147.

CAP. V.

1. Paral. 29. NEMO quidquam Domino recte vouerit, nisi ab ipso acceperit. Sicut legitur, Quae de manu tua accepimus, damus tibi. Atrusi. 11. c. 11.

CAP. VI.

Ne quisquam ante legitimam aetatem monachus fiat.

TIT. III.

CAP. I.

QVONIAM Deo se coniungere per separationem a vitae perturbationib. valde salutare est: oportet non sine examine nos in tempore solitariam vitam eligentes considerare; et traditam nobis formam a Patrib. in his custodire, vt confessionem vitae erga Deum tunc accipiamus, cum firma est cognitione, iudicio, et ratione. Sit igitur futurus monachus, non minor annis decem, cuius rei probatio Antistiti ostendatur, et si placeat maior actas, vt instituat. Nam ma-

gnus Basilius in canonib. sacris eam, quae se offert Deo, et virginitatem suam, xvii. annor. esse vult, vt inter virgines ponatur. Trull. c. 40. Viden. Basil. ad Amphilo. c. 18.

CAP. II.

DE clericis hoc statuimus; vt ii, qui haecenus inuenti sunt, siue in canonico, siue in monachico ordine tonsurati sine eorum voluntate; si liberi sunt, vt ita permaneant. et deinceps cauendum, vt nullus tondeatur sine legitima aetate, et spontanea voluntate, vel cum licentia domini sui. Magunt. 23.

c. r. de regula. Grego. 1x. & c. 3. eo. tit. in 1. collect.

Ne quis inuitus efficiatur monachus.

TIT. IV.

CAP. I.

20. q. 1. c. 9. SICVT, qui monasteria elegerunt, a monasteriis egredi non permittuntur; ita hi, qui inuiti sine iustae ostensionis crimine, monasteriis sunt intromissi, nili volentes non teneantur: quia, quod non petunt, non obseruant, et c. Syno. Rom. sub Eugen. 11. & Leone 1v. c. 32. Caesar. lib. 9. c. 12.

CAP. II.

MONACHICVM habitum indue-

re, ac vitam remotam ducere, non nisi a spondente, diuinitus exiguntur. Vnde quisquis vim intulerit alicui, vt monachicum habitum, et vitam remotiorem, quam non optauit, nec elegit, assumat; hic tamquam violens peccatum euadere non valet; et quoniam quod agitur, ex accipientis voto non venit; nec accipiens religiosum habitum, inde mercedem habet, nec inferens crudelitatis suae iudicio carebit. Nicolaus ad consulta Bulgarorum c. 87.

Ne quis-

Psal. 75. Eccles. 5. a.

Ne quisquam fiat monachus cum spe ascendendi ad altioris dignitatis gradum. TIT. V.

CAP. I.

PRIORIBVS canonib. concordantes, definimus, neminem de senatoria dignitate, vel mundana conuersatione nuper tonsum cum intentione, vel expectatione Pontificatus, vel Patriarchatus honoris, clericum; aut monachum factum, ad huiusmodi scandere gradum et c. Si vero quis per nullam suspicionem praedictae concupiscentiae expectationis, sed propter ipsum bonum humilitatis, quae est circa Christum Iesum, abrenuntians mundo fiat clericus, aut monachus, et omnem gradum ecclesiasti-

cum transigens per definita nunc temporaria irreprehensibilis existit et c. placuit huic. sanctae, et vniuersali synodo, eligi hunc, et admitti. Circa eos autem, qui religiose morati sunt in ordine clericor. et monachorum, digni iudicati sunt Pontificatus dignitate pariter et honore, praedictum tempus abbreviamus et c. Syno. 11x. CP. sub Hadr. 11. cap. 5.

CAP. II.

VT nullus habitum monachi suscipiat, 16. q. 7. c. spem, aut promissionem habens, vt Abbas 20. per laici fiat. Nicol. 11. in Syno. Ro. c. xiii. Episcopos. cos. cap. 7.

In monasteriis tantum hae personae sint, quae ali possint. TIT. VI.

CAP. I.

De instit. c. 1. Grego. 1x. et in 2. collect. NON amplius suscipiatur in monasterio canonicorum, atq. monachor. seu etiam puellar. nisi quantum ratio permittit, et in eodem monasterio absque necessarium rerum penuria degere possint. Arelatens. sub Carolo cap. 8.

CAP. II.

IN monasteriis canonicor. monachor. seu puellarum maior hominum numerus

non admittatur, quam facultas monasterii possit sufferre. Turon. sub Carolo c. 31.

CAP. III.

PLVS non mittatur in monasteria canonicor. vel monachorum, aut puellar. quam sufferri possit. Magunt. c. 19.

CAP. IV.

IN ciuitatib. et monasteriis non maior numerus seruientium Deo mittatur, quam possibilitas eis ministrandi fuerit. Rem. cap. 27.

De probatione regularium personarum. TIT. VII.

TIT. VII.

CAP. I.

Dist. 54. c. 23. multos. QVISQVIS ex iuris ecclesiastici seruitute ad Dei seruitium conuerti desiderat, probetur prius in laico habitu constitutus. et si mores illius, atq. conuersatio bono desiderio eius testimonium ferunt, absque retractione seruire in monasterio omnipotenti Domino permittatur; et ab humano seruitio liber recedat, qui diuini obsequii distri-

Rom. indict. 13. in fine lib. 4. reg. c. 88. Tribur. 29. Ansel. lib. 7. c. 175. Tarrac. lib. 4. cap. 21.

CAP. II.

MONACHOS si verborum increpatio non emendauerit, etiam verberibus statuimus coerceri: nec eis ad solitarias caellulas liceat a congregatione discedere, nisi forte probatis post emeritos labores et c. Agath. c. 38. Venet. c. 7.

CAP. III.

QVAECVMQVE puellae, seu propria voluntate monasterium expetunt, seu

zz ij a paren-

a parentibus offeruntur, annum in ipsa veste, qua intrauerint, permaneant. In his vero monasteriis, vbi non perpetuo tenentur inclusae, triennium in ea, qua intrauerint, veste permaneant; et postmodum secundum statuta monasterii ipsius, in loco, quo elegerint permanere, vestimenta religionis accipiant et c. *Aurel. v. c. 19.*

CAP. IV.

QVI in vrbibus, et agris, in claustris se separare volunt, et sibi solis consulere, prius in monasterio ingredi oportet, et anchoriticam conuersationem discere, et triennio monasterii praefecto in Dei timore subiicere se, et in omnibus, vt decet, obedire: et ita profitentes voluntatem eius vitae, et se ex toto corde id desiderare, apud eius loci Praefectum rursus anno extra claustrum sit, vt finis eius magis appareat, quod non vanam gloriam, sed quietem petat, et c. *Trul. c. 41.*

CAP. V.

VIRGO nominatur, quae se sua spon-

te Domino obtulit, et matrimonio renuntiavit, et vitam in sanctificatione praetulit. Professiones autem ab eo tempore iudicamus, quo aetas rationis completum habuerit. non enim pueriles voces omnino in his esse ratas existimare oportet; sed eam, quae supra sexdecim, vel septemdecim annos nata fuerit, rationisque compos, et diu examinata, probataque, persauerit, et vt admittatur precibus contendit; tunc oportet in sacrar. virginum catalogum referri, eiusque confessionem comprobare, et illius infirmationem inexorabiliter punire. Multas enim parentes, et fratres offerunt, et quidam eorum, qui eas cognatione attingunt, ante aetatem non ex se ipsis ad caelibatum incitatas; sed aliquid, quod ad victum suum pertinet, procurantes: quas non facile admittere oportet, donec aperte propriam suam sententiam perscrutati fuerimus. *Basiliius in epist. 2. ad Amphilochoium cap. 18. in fine.*

20. q. 1. c. 1. firma.

De professione monachorum.

TIT. IIX.

CAP. I.

MONACHVM aut paterna deuotio, aut propria professio facit. Quidquid horum fuerit, alligatum tenebit. Proinde his ad mundum reuertendi intercludimus aditum, et omnes ad saeculum interdicimus regressus. *Tolet. iv. c. 48. Vorm. 2. 3. Raban. c. 34. de paenit. Burch. lib. 8. c. 6. Iuo par. 7. c. 30. decr. Anselm. lib. 7. c. 193. Tarrac. lib. 5. c. 15.*

CAP. II.

VIDVA, quae sanctae religionis obtinere propositum voluerit, sacerdoti, vel ministro, ad quem aut ipsa venerit, aut quem ad se venire contigerit, scriptis pro-

fessionem faciat a se aut signo, aut subscriptione notatam, continentem, se et religionis propositum velle, et hoc perenniter inuiolate seruare et c. *Tolet. x. c. 4.*

CAP. III.

VIRORVM professiones non nouimus, praeterquam si qui se ipsos monachorum ordini adiudicauerint; qui tacite videntur caelibatum admittere: sed in illis quoque illud existimo praecedere oportere, vt ipsi interrogentur, et euidentis ipsorum accipiatur professio; vt postquam se ad libidinosam, et voluptariam vitam conuertent, eorum, qui fornicantur, punitio subiiciantur. *Basiliius ad Amphilochoium cap. 19.*

Monachi seruent regulam, quam profitentur.

TIT. IX.

CAP. I.

VI vita est quietata, et solitaria, vt qui Domino Deo iugum monasti-

cum tollere statuerit, in solitudine, et silentio sedebit. *Nicaen. 11. c. 22. ante finem.*

CAP.

CAP. II.

QVI semel se Deo vouerunt, et habitum monachi ostenderunt, vel eomas tonderunt, regularem teneant vitam, etc. Monasteriorum ordo debet persistere; vt muti orae, aut ab excellentioribus cotidie lectione, aut pia inter se agitatione monachi instruuntur, qualiter non tantum monachale nomen, quasi auribus audiunt, sed clarius inuenta meditatione, vel eruditiorum in informatione scire queant; quibus moribus, vel actibus studeant, aut participari cognoscentes; quod actu in orationibus, in lectionibus, in disputationibus, in vigiliis, in ieiuniis, moribus modesti, vt bene placati concordēs esse debeant; et in ceteris multis, quae aut a sanctis Patribus, aut a monasteriorum conditoribus, de eorum vita vbertissime reperiuntur exposita; et qualiter monachorum auctores non tantum habitum sequantur, et nomine, sed magis operibus, et virtute, pertingere valeant. *Con. Rom. sub Eugenio II. et Leone IV. c. 28.*

CAP. III.

ORDO monachorum, vel ancillarum Dei, secundum regulam sanctam stabilis permaneat. *Suesson. sub Pipino post prin.*

CAP. IV.

MONASTERIA tam virorum, quam puellarum, secundum ordinem, regulariter viuant et c. *Vernen. c. 5.*

CAP. V.

MONASTERIA monachorum, in quibus olim regula B. Benedicti conseruabatur et c. ad pristinum reuertantur statum, et Abbates eorumdem, in eodem habitu, ac vita, qua ipsa regula praecipit eos incedere; viuere studeant et c. *Turo. sub Carolo. c. 25. Trosciei. c. 3.*

CAP. VI.

VT Abbates, et monachi secundum regulam sancti Benedicti viuant; qui se vt ita viuere, cum attestatione professi sunt. *Cabilo. sub Carolo c. 22.*

CAP. VII.

ABBATES censuimus ita cum monachis suis pleniter viuere et c. secundum doctrinam regulae sancti Benedicti, quantum humana permittit fragilitas. *Magunt. cap. 11.*

CAP. IIX.

SAECVLVM relinquere, est, sicut

Gregorius dicit, saeculi voluptatibus contrahere. Hinc Paulus admonet dicens: Qui emunt, tamquam non possidentes; et qui vtuntur hoc mundo, tamquam non vtantur, et Gregorius in lib. pastorum: Vt videri vobis suppetant; et extenuis seruiant, quatenus supernae dilectionis studio animu non relectant. *Magunt. cap. 6.*

CAP. IXX.

LECTA estregula S. Benedicti, vt ad memoriam redderet Abbatibus minus scientibus, et c. qualiter et se, et suos, secundum eandem regulam custodire valerent, atque gubernare. *Rem. c. 9.*

CAP. X.

MONACHI, secundum traditam a B. Benedicto regulam, vnanimiter quantumque posse est cuiusque religionis, regularem vitam in ordinibus seruare. Sanctimoniales secundum id, quod eorumdem sexus fragilitati congruit, religionis cum omni diligentia subdantur. *Aquisgran. II. sub Ludouico parte 3. c. 15.*

CAP. XI.

DE monasteriis virorum, seu feminarum, quae secundum regulam S. Benedicti, vel secundum canonicam auctoritatem, disposita esse debent; quia inspiratio omnipotentis Dei credimus, vt vestri moderaminis incitauit, ipsi gratias referimus. Nam quod iam maxima ex parte ordinem suum amiserint, omnibus est manifestum. Quae, vt ad pristinum statum reducantur, in domini, ac genitoris vestri, ac vestra gloriosa dispositione consistit. *Ticin. sub Ludou. c. 8.*

CAP. XII.

VT in ciuitatibus, et monasteriis vtriusque sexus, et ordinis, Dei cultus, quam proxime fieri possit, instauraretur; statuit sancta synodus, annitente pio Principe; vt idonei legati dirigerentur; qui singulorum locorum statum solertissime perscrutarentur; et quae ipsi per se non valerent corrigere, iudicio proximi futuri concilii, et potestati Regiae reuelarent. *Syn. apud S. Medardum c. 4.*

CAP. XIII.

MONACHI, vel sanctimoniales, iuxta suam professionem, sobrie, ac pie, et simpliciter viuant, et pro Regum salute, et Regni pace, et Ecclesiae tranquillitate supplicent. *Trosciei. c. 3. prope finem.*

CAP. XIV.

VT monachi, et ancillae Dei monasteriales iuxta regulam sancti Benedicti coenobia, vel xenodochia sua ordinare, gubernare, et vivere studeant, et vitam propriam degere, secundum praedicti Patris ordinationem, non negligent. Syno. Franc. in fine. Capitul. lib. 3. c. 20.

CAP. XV.

OMNE Si sanctimonialis, excepta, quam infirmitas tenet, in dormitorio dormiat, et non in cella sua.

Filii a parentib. monasterio traditi, si postea consenserint, non possunt inde discedere.

TIT. X.

CAP. I.

SI pater, vel mater filium, vel filiam, intra septuaginta annos in infantiae aetate, sub regulari tradiderit disciplinae, utrum liceat eis, postquam pubertatis impleverint annos, egredi, et matrimonio copulari. Hoc omnino ei vitatum; quia nefas est, ut oblatis a parentibus Deo filiis, voluptatis fraena laxentur. Grego. ep. 6. ad Augustin. Grego. III. ep. 28. ad Bonif. in medio. Vorm. 2. Iuo par. 7. c. 15. decret.

CAP. II.

QVAE CVM QVE puellae, seu propria voluntate monasterium expectant, seu a parentibus offeruntur, in ipsa, qua intraverint, veste annum permaneant, et c. Aurel. v. c. 19.

CAP. III.

MONACHVM aut paterna devotio, aut propria professio facit, quidquid horum fuerit, alligatum tenebit: proinde his ad mundum revertendi intercludimus aditum; et omnes ad saeculum interdici-mus regressus. Toletan. iv. c. 48. Vorm. 2. 3. Raba. c. 3. de paenit. Burch. lib. 8. c. 6.

De coniugibus, qui ad religionem se conferunt.

TIT. XI.

CAP. I.

SI vir, et vxor diuertere pro sola religiosa inter se consenserint vita, nullatenus sine conscientia Episcopi fiat; ut ab eo singulariter prouiso constituatur loco. Nam vxore nolente,

miant, et omnibus diebus ad conlationem veniant; et cetera seruent, quasi in regula sanctimonialium continerentur, et quae a sanctis Patribus illis constituta sunt. Margunti. sub Rab. c. 1. 6. Cabul. sub Carol. c. 59. Burch. lib. 8. c. 7. Iuo. lib. 7. c. 9. decret.

STATVM V. M. V. S. viri, monachi, per sua coenobia regularem tenent, ordinem. Ludouicus. lib. Imperator. apud Ticinum. synodum in fine.

IN fine: statum viri monachi notum in fine.

IN fine: statum viri monachi notum in fine.

IN fine: statum viri monachi notum in fine.

Iuo par. 7. c. 3. 0. decret. Ansel. lib. 7. c. 177. Es. in Rom. post finem. lib. 1. c. 3. 0. 6. 5. Tarrac. lib. 5. c. 1. 5.

CAP. IV.

QV I a parentibus detonsi fuerunt, aut sponte sua amissis parentibus, se ipsos religioni deuouerunt, et postea habitum saecularem sumpserunt; a sacerdote comprehensi, ad cultum religionis aetate prius paenitentia reuocentur, et c. Tolet. vi. c. 54.

CAP. V.

SI in quolibet minori aetate, vel religionis tonsuram, vel religioni debitam vestem, in utroq. sexu filiis, aut vnus, aut ambobus parentes dederint, aut nolentibus, vel nescientibus, se susceptam, et non mox vitam in filiis abdicaerint; sed vel coram se, vel coram Ecclesia, palamq. in conuentu eisdem filios talia habere permiserint; ad saecularem reuertitur habitum, ipsi filii quandoq. penitus non licebit, et c. Tolet. x. c. 6. Burch. lib. 8. c. 1. Iuo. lib. 3. tit. 16. c. 1. 3. paenit. et par. 7. c. 27. decret. Ansel. lib. 1. c. 176. in Rom. Caesar. lib. 9. c. 14. Tarrac. lib. 6. c. 109.

aut altero eor. etiam pro tali re matrimonium non soluatur. Vtraq. enim pars consentiens, et magis alter ex illis diuini amoris, quam humani ardens, vt in castitate maneret, diuortium miserit, et postmodum sollicitationem propriam non ob-

serua-

TIT. XII. QVO pacto serui possint fieri monachi.

seruauerit; ad strictam mentem paenitentiam redigatur. Syno. Rom. sub Eugen. II. et Leon. iv. c. 36. Iuo. lib. 6. tit. 5. c. 2. paenit. et par. 8. c. 127. decret. Caesar. lib. 1. c. cap. 98.

CAP. II.

SI coniugatus vult monachus fieri; ex consensu mulieris fiat, ita, vt illa fiat monacha, vel profiteatur castitatem; quia eu- viuent monacho, numquam habebit alium. Similiter de muliere. Si quis isto- rum praeuaricator fuerit, mandator. ex- communicationi subiaceat. Gregor. vii. in syno. Rom. ann.incer. c. 29.

CAP. III.

SI vir, et vxor vna caro sunt, et religio- nis causa vir vxorem dimittit, vel mulier virum in hoc mundo remanentem, vel for-

tasse ad illicita migrantem; quae est ista migratio, vel conuersio, in qua vna, ead- demque caro et ex parte transit ad conti- nentiam, et ex parte remanet in pollutio- ne. Si vero vtriusque conueniat, continen- tem vitam ducere; hoc quis audeat accusa- re? quando certum est, quod omnipotens Deus, qui minora concessit, maiora non prohibuit. Et quidem multos sanctorum nouimus cum suis coniugib. et prius con- tinentem vitam duxisse, et postmodum ad sanctae Ecclesiae regimina migrasse. Gregor. ad Theodistam Patrieam. lib. 9. registr. epist. 39. ante finem. Iuo. lib. 6. tit. 5. c. 4. paenit. et par. 8. cap. 129. decret. Anselm. lib. 1. c. 18. Caesar. lib. 1. c. cap. 63. Tarrac. lib. 4. c. 50.

27. q. 2. c.

sunt qui.

Quo pacto serui possint fieri monachi.

TIT. XII.

CAP. I.

N VLLVM seruum religionis causa recipiant in monasterium monachi, praeter sui Episcopi conscientiam. Chal. c. 4. in fine. Burch. lib. 8. c. 28. Iuo. par. 7. c. 48. et par. 1. 6. cap. 46. decret.

16. q. 1. c. 12. qui vere p. et nemine.

CAP. II.

MVLTOS ex saeculari familia seu saeculari militia nouimus ad omni- potentis Dei seruitium festinare, vt ab humana seruitute liberi, in diuino seruitio valeant *familiarius* in monasteriis conuerfari. Quos si passim dimittimus, omni- nib. fugiendi ecclesiastici iuris dominium occasionem praebemus. Si vero festinantes ad omnipotentis Dei seruitium, incaute retinemus; illi inuenimur negare quae- dam, qui dedit omnia. Vnde necesse est, vt quisquis est t iuris ecclesiastici seruitute *vel saecularis militiae* ad Dei seruitium conuertit desiderat; probetur prius in laico habitu constitutus; et si mores illius atq. conuersatio *bono desiderio* illius testi- monium ferunt; absque vlla retractatione seruire in monasterio Deo permittatur, vt a seruitio humano liber recedat, qui di- uino amore strictiore subire appetit seruitutem. Gregor. in conc. Rom. c. 6. lib.

Distin. 54. c. 23. t de t Quod t ex t eius t eius t et t diuini obsequii

4. c. 88. et lib. 1. c. 3. registr. Vide Tri- bur. 29. Ansel. lib. 7. c. 175. Tarrac. lib. 4. cap. 21.

CAP. III.

PROPEMODVM caussantur vni- uersi, passim seruos, et originarios domi- norum iura, possessionemq. fugientes, sub religiosae conuersationis obtentu vel ad monasteria sese conferre, vel ad ecclesiasti- cum famulatum, conuenientibus quoque Praefulis, indifferenter admitti et c. Quisquis Episcopus, presbyter, aut diacono- nus, vel eor. qui monasteriis praesse no- scuntur, huiusmodi personas apud se tenentes, non restituendas patronis; aut de- inceps, vel ecclesiasticae seruituti, vel reli- giosis congregationib. putauerint appli- candas, nisi voluntate forsitan dominor. sub scripturae testimonio primitus abso- lutas, vel legitima transactione concessas, periculum se honoris proprii non ambi- gant, communionisque subituros, si super hac re cuiusquam verax nos querella pul- sauerit. Gelas. epist. 1. c. 16. Iuo. par. 6. c. 100. et par. 1. 6. c. 47. decret. Ansel. lib. 7. c. 196. in Rom. Caesar. lib. 9. c. 18.

Dist. 54. ge- neralis. 12.

CAP. IV.

QVAE CVM QVE virgo sub patro- cinio ante annos XII. non coacta, sed pro- pria voluntate, sacrum velamen sibi im- p-

zz iiij fuerit

20. q. 1. c. 1. addidit.

20. q. 1. c. 3.

27. q. 2. c. 22.

fuerit, annumq. et diem, nullo reperente, velata permanerit; ab eodem sancto habitu ulterius non recedat et c. Si vero idem patronus post annum, et diem sanctum propositum corrumpere, et velatam stu-

Quibus de causis aliquae personae monasteriis includantur.

c. 4. de excess. Prael. Grego. IX. c. 2. ult. de cohab. cler. in 1. collect.

QUI contra naturam peccauerint et c. si clerici fuerint, eiciantur a clero, vel ad paenitentiam agendam in monasteriis detrudantur et c.

Alex. III. in conc. Later. c. 11.

De paenit. et remi. Grego. IX. c. 2. eo. tit. in 4. collect.

QUONIAM qui peccatum in paenitentiiali iudicio sibi detectum, praesumpserit reuelare; non solum a sacerdotali officio deponendum decernimus; verum etiam ad agendam perpetuam paenitentiam in artum monasterium detrudendum. Inno. III. in conc. gen. Later. c. 21.

20. q. 11. c. 9.

SICVT qui monasteria elegerunt, a monasteriis egredi non permittantur: ita hi, qui in monasterio inuiti sine iustificatione criminis, sunt intronisi, nisi volentes non teneantur et c. Eugen. II. c. Leo IV. in syn. Rom. c. 32. Caesar. lib. 9. c. 12.

Dist. 30. si Episcopus.

SI Episcopus, presbyter, aut diaconus capitale crimen commiserit, aut chartam falsauerit, aut testimonium falsum dixerit; ab officii honore depositus, in monasterium retrudatur, et ibi quamdiu vixerit, laicam tantummodo communionem accipiat. Agath. c. 50.

SI diaconus, aut presbyter capitale commiserit; ab officii honore depositus, in monasterium retrudatur, ibi tantummodo, quamdiu vixerit, communionem sumendo. Epau. c. 22.

Dist. 31. si quis.

ADVLTER clericus depositus ab officio, communionem concessa, in monasterio toto vitae suae tempore trudatur. Aurel. III. c. 7. Iuo lib. 3. tit. 11. c. 12. panor. c. par. 8. c. 28. 5. decr.

duerit repetere, atque Christo suam sponsam rapere; secundum praestituta canonum praedictorum, ut vires non obtineat, sed Christo Regi suam sponsam relinquat et c. Tribur. c. 24.

TIT. XIII.

SECUNDOVM concilia praescorum orthodoxor. decreuit fraternitas, ut quicumque fuerit culpabilis inuentus clericus, aut honoratus de ciuitate, et ad monasterium fuerit deputatus, sic Abba, qui est praeditus, cum illo, qui dirigitur, agat, sicut ab Episcopo manifesta correptione fuerit ordinatus. aliter, si Abba facere elegerit pro correptione, tempus aliquod suspendatur; quia ob hanc causam dirigitur, ut emendetur, non ut passim ferculis diuersis faturetur. Narbonen. c. 6.

VXOR subdiaconi, exorcistae, vel acolythi mortuo illo, secundo se non audeat sociare matrimonio. Quod si fecerit, separetur, et in coenobiis puellar. Dei tradatur, et ibidem vsq. ad exitum vitae suae permaneat. Matisco. II. c. 16.

SI monachus in monasterio adulterium commiserit, aut peculiare habere praesumpserit, aut furtum fecerit, et hoc Abbas per se non emendauerit, aut Episcopo, aut Archidiacono non intimauerit; ad paenitentiam agendam in alio monasterio retrudatur. Antistod. c. 23.

DESERTO REM clericum cingulo honoris, atque ordinationis suae exutum, aliquo tempore monasterio religari conuenit, sicq. postea in ministerio ecclesiastici ordinis reuocari. Hispal. II. c. 3.

SI qui in clero impubes, aut adolescentis existunt, omnes in vno conclauis atrii commorentur et c. Qui his praecipis resultauerint, monasteriis deputentur; ut vagantes animi, et superbi seueriori regula distringantur. Tolct. IV. c. 23. Ansel. lib. 7. c. 8.

CAP.

26. q. 5. si quis. c. 5.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus, clericus magos, aut aruspices et c. confulens, ab honore dignitatis suae depositus, monasterii censuram excipiat, ibique perpetuae paenitentiae deditus, scelus admissum sacrilegii soluat. Tolet. IV. c. 28. Raba. c. 23. de paenit. Burch. lib. 10. c. 48. Iuo lib. 3. tit. 15. c. 3. c. lib. 8. tit. 5. c. 4. panor. c. par. 11. c. 5. c. 73. decr. Ansel. lib. 11. c. 122.

28. q. 1. c. 11.

IVDAEORVM filii, et filiae baptizati, a parentibus separentur, et monasteriis, aut Christianis viris, aut mulieribus Deum timentibus deputentur. Tolet. IV. c. 59. Burch. lib. 4. c. 83. Iuo lib. 1. tit. 2. c. 66. pan. c. par. 1. c. 277. decr.

QVAE vxor fuerat Episcopi ante Episcopatum, et communi conuentione separata est a viro; post eius in Episcopatu ordinationem, in monasterium ingrediatur, longe ab Episcopi habitatione, et Episcopi prouidentia curetur, et si digna fuerit, ad diaconissae dignitatem ascendat. Trul. cap. 48.

SI mortuo Episcopo, presbyteri, aut alii clerici, quib. hoc munus incumbit, et c. ad commonendum Episcopum vicinum tardi inueniantur; totius anni spatio ad paenitentiam in monasteriis deputentur.

De sta. monach. c. 2. Grego. IX. c. in 1. collect. c. 1. commissum

MONACHI non pretio recipiantur in monasterio; non peculium permittantur habere et c. Qui vero peculium habuerit, nisi ei ab Abbate pro iniuncta fuerit administratione permittunt, de communionem remoueatur altaris. Et qui in extremis cum peculio inuentus fuerit; nec oblatio pro eo fiat, nec inter fratres recipiat sepulturam et c. Alex. III. in conc. Later. c. 10.

NVLVS monachorum sine testimonio, vel consensu Abbatis sui in ecclesia aliqua locum teneat, vel ad aliquem pro-

et c. Tolet. VII. c. 3. Burch. lib. 1. c. 216. Iuo par. 5. c. 330. decr.

SIMONIA CVS suscepto honoris gradu priuetur, et in monasterio sub perenni paenitentia religetur, et c. Tolet. IX. c. 3.

SACERDOTES, et alii clerici incontinentes, et c. si omnino coerceri nequiverint, vsq. ad exitum vitae suae monasteriis deputati, disciplinis monasticis maneant omnino subiecti. Tolet. IX. c. 5.

SVB paenitentiae oneribus vsque ad extremum vitae monasteriis religandi sunt subdiaconi incontinentes. Tolet. IX. c. 6.

APOSTATAE clerici monasterii claustris, donec vixerint, sub paenitentia retrudendi sunt et c. Tolet. IX. c. 7. in fine.

DE GRADATI presbyteri agendae paenitentiae gratia in monasterio, aut canonicis, aut regulari mittantur. Cabilo. sub Carolo c. 40. Burch. lib. 2. c. 191. Iuo par. 6. c. 236. decr.

INNOCENTIVS constitutum fecit de omni Ecclesia, et de regulis monasteriorum, et de Iudaicis, et de paganis. et multos Cataphrygas inuenit, quos in exilio monasterii relegauit. Ex Pontif.

De paupertate, et obedientia monachorum.

TIT. XIV.

moueatur honorem. Greg. in syn. Later. de mona. nigris, prope fin.

QVAMQVAM plura sint genera monachorum, obseruanda videlicet, et alia omnimodo refutanda; tamen de his, qui in solo habitu existunt, diligenti cura debet vnusquisque Episcoporum in sua dioecesi decertare; ut qui religiositate conantur illudere, boni pastoris studio coarcentur; ut ad proprium, de quo fuerint, reuertantur, monasterium; aut prospectu congruo in aliud mittantur; ut qui semel se Deo vouerunt, et habitum monachi ostenderunt, vel comas totonderunt; regularem teneant

Act. 4.

neant vitam, vno scilicet, vt conuenit, dormitorio, ac refectorio dormientes, atque existentes, et ad similitudinem Apostolorum omnia peragentes; quia nec quisquam, quod habebat, suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia. *Syn. Rom. sub Eugen. II. & Leone IV. c. 28.*

CAP. IV.

18. q. 2. c. 25.

PERNICIOSAM, et detestabilem consuetudinem quarundam mulierum, quae, licet neque secundum regulam beati Benedicti, neq. Basilii, aut Augustini viuunt, sanctimoniales tamen vulgo censerent desiderant, aboleri decernimus. Cum iuxta regulam degentes in coenobiis, tam in ecclesia, quam in refectorio communiter esse debeant, propria sibi aedificent receptacula, et priuata domicilia; in quibus sub hospitalitatis velamine passim hospites minus religiosos, contra sacros, et bonos mores suscipere uullatenus erubescunt. *Inno. II. in conc. Rom. c. 20. al. 26.*

CAP. V.

SANCTIMONIALES, et mulieres, quae Canonicae nominantur; et irregulariter viuunt; iuxta beator. Benedicti, et Augustini regulam vitam suam in melius corrigant, et emendent et c. in claustro assidue permanentes, communi refectorio, et dormitorio sint contentae; et relictis praebendis, et aliis propriis, ear. necessitatibus de communi prouideatur, et c. Prohibemus etiam, ne in earundem collegiis aliqua, nisi quae regulariter uisura fuerit, recipiatur. *Eugen. III. in conc. Remen. c. 4.*

CAP. VI.

12. q. 7. sci. mus. 9.

QUICVMQVE uestrum communem vitam susceptam habet, et uouit se nihil propriam habere; videat, ne pollicitationem suam irritam faciat. Sed hoc, quod Domino est pollicitus, fideliter custodiat; ne damnationem, sed praemium sibi adquirat. Quoniam satius est non uouere, quam uotum, prout melius potest, non perficere. *Vrb. ep. singu. ante finem.*

CAP. VII.

18. q. 2. Ab. bates. 16.

MONACHI Abbatibus omni obedientia, et deuotione subiaceant. Quod si quis per contumaciam fuerit inuoluitus, aut uagetur, aut peculiare aliquid habeat: acquisita ab Abbatibus auferantur, secun-

dum regulam monasterio profutura: ipsi ubi inuenti fuerint, cum auxilio Episcopi, tamquam fugaces, sub custodia reuocentur; et reum se ille Abbas futurum esse cognoscat, qui in huiusmodi personis, non regulari animaduersione distinxerit, vel qui susceperit monachum alienum. *Aurel. c. 15. al. 19. al. 21. Burch. lib. 8. c. 67. Iuo par. 7. c. 85. decr.*

CAP. IIX.

SI monachus in monasterio adulterium commiserit, aut peculiare habere praesumpserit, aut furtum fecerit; et hoc Abbas per se non emendauerit, aut Episcopo, aut Archidiacono non intimauerit: ad penitentiam agenda in alio monasterio retrudatur. *Antistio. c. 23.*

CAP. IX.

MONACHI non migrent de loco ad locum, hoc est de monasterio ad monasterium, nisi per missionem proprii Abbatis, sed in ea permancant obedientia, quam tempore suae conuersionis promiserunt. *Angli. c. 4.*

CAP. X.

DE illis hominibus, qui dicunt, quod se propter Deum tonsurassent, et modo res eorum, vel pecunias habent, et nec sub manu Episcopi sunt, nec in monasterio regulariter viuunt, placuit; vt in monasterio sint sub ordine regulari, aut sub manu Episcopi sub ordine canonico: et si aliter fecerint, et correpti ab Episcopo suo, se emendare noluerint, excommunicentur, et de ancillis Dei eadem forma seruetur. *Vernen. sub Pipino c. 11.*

CAP. XI.

EIS, qui militant Deo, fugiendae sunt ex toto corde diuitiae: quas qui habere uolunt, sine labore non quaerunt, sine difficultate non inueniunt, sine cura non seruant, sine anxia delectatione non possident, sine dolore non perdunt. Apostolus autem Christi militib. dixit: Volo uos sine sollicitudine esse. Et radix omnium malorum est cupiditas, seu auaritia; quam quidam appetentes, errauerunt a fide, et inserruerunt se doloribus multis. Ac si census iste terrenus eis, a quibus uiciose diligitur, non est uoluptatum materia, sed dolorum. Quapropter expedit facultates Ecclesiae possidere, vt inde uiuant, qui non saeculo, cuius gaudia fugitiua repudiant, sed Deo deser-

1. Cor. 7. f. 1. Tim. 6. b.

deseruiunt, cuius ineffabilia bona desiderant. *Prosper lib. 2. de uita acti. & contempl. c. 14. apud Aquisgr. c. 110. in fine.*

CAP. XII.

Matt. 19. c.

QVI mente, et corpore uult contemnere saeculum, et pauper sequi Christum; audiat ipsum dicentem in Euangelio: Si uis perfectus esse; uade, uende omnia, quae habes, et da pauperib. et ueni, sequere me. Et iterum: Omnis, qui reliquerit domum, aut fratres, aut patrem, aut matrem, aut agros propter me: centuplum accipiet, et vitam aeternam possidebit. Ad discipulos autem: Vos, inquit, qui reliquistis omnia, et secuti estis me; sedebitis super sedes duodecim, iudicantes duodecim tribus Israel. Haec, et huiusmodi praeccepta solis specialiter congruunt monachis; et quanto singularia, tanto et praecipua. *Aquisgr. 114. in prin.*

Ibidem.

Ibidem.

CAP. XIII.

MONACHI, qui Euangelicum praecceptum sequentes, abstractis, atque renuntiatu patrimoniu, sua Christo dedere; merito de facultatib. Ecclesiae subsidium accipiunt temporale; vt quia tanto mentis desiderio caelestia appetunt; sic in hac peregrinationis uia sumptib. Dominicis su-

stententur; quatenus ad ea, quae contempserunt, minime redire qualibet necessitatis causa compellantur. et quia nihil sibi proprium reliquerunt, manifestum est, illos copiosius Ecclesiae sumptibus, quam canonicos, qui suis, et Ecclesiae licite utuntur rebus, indigere. Vnusquisque enim, vt ait Apostolus, proprium donum habet a Deo. *Aquisgr. c. 115. in fine.*

CAP. XIV.

NVLVS monachorum aliquid proprietatis habeat, et res saeculares, quibus renuntiauit, nullatenus sibi usurpet, nec parochias ecclesiarum accipere praesumat sine consensu Episcopi. De ipsis uero titulis, in quibus constituti fuerint, rationem Episcopo, vel eius vicario reddant, et conuocati ad synodum ueniant. *Magunt. sub Rabano cap. 14.*

CAP. XV.

AVDITVR, quod monachi nequam contenti communibus rebus, propriis, et lucris turpibus inseraunt; quod uitium, tamquam pessimum cancer, ne ultra proferpat, radicitus auellendum est, et Abbatum, et Episcoporum uigili cura recidendum est. *Trosleia. c. 3. in fine.*

De ieiuniis monachorum.

TIT. XV.

CAP. vni.

DE ieiuniis antiqua a monachis instituta conseruentur; vt de pascha usq. quinquagesimam, exceptis rogationib. omni die fratribus prandium praeparetur. Post quinquagesimam tota hebdomada exacte ieiuent. Postea usque ad Kal. Aug. ter in septimana ieiuent secunda, quarta, et sexta die, exceptis his, qui aliqua infirmitate constricti sunt. In Augusto, quia cotidie missae sanctor. sunt, prandium habeant.

† Octobri In Septembri toto, et Nouembri, ter in f.

septimana. De Decembri usque ad natalem Domini, omni die ieiuent. Et quia iter natalem Domini, et Epiphaniam omni die festiuitates sunt, itemque prandebunt. Excipitur triduum illud, quo ad calcandam Gentilium consuetudinem Patres nostri statuerunt, priuatas in Kal. Ianuar. fieri litanias; vt in ecclesia psallatur, et hora octaua in ipsis Kal. Circumcisionis missa Deo propitio celebretur. Post Epiphaniam uero usque ad quadagesimam ter in septimana ieiuent. *Turon. II. cap. 18.*

De uirginitatis laudibus.

TIT. XVI.

CAP.

CAP. I.

NOS sane nuptiar. vota non aspernanter accepimus, quibus velamine interfuimus; sed virgines quas nuptiae creant, Deo deuotas maiore nonorificentia munera- mus. Contra Iouinianum et alios et c. *Syrici. ep. 2. in fi.*

CAP. II.

Distin. 30. haec autē. 26. VIRGINITATEM cum humili- tate admiramur, continentiam cum casti- tate, et pietate suscipimus. Separationem a mundanis rebus cum humilitate recipi- mus; et c. [parsimoniam, et humilitatem vestium ad corporis coertionem non inane- nem laudamus et c. *Gang. in fi. Iuo par. 8. c. 3 2 1. decr.*

CAP. III.

MVLTa de comparatione virginitatis, et matrimonii, et de virginitate beatae Mariae in partu, et de viduis. contra Iouinianum, et alios. *Ambro. et alii ad Syri- ci.*

CAP. IV.

CVM duae sint viae in vita: vna quidem moderatior, et vitae magis conueniens, dico matrimonium: alia autem angelica, et qua excellentior esse non potest, virginitas. Si quis quidem mundanam, scilicet, ma-

trimonium elegerit; reprehensione quidem vacabit, sed non tot dona accipiet. Accipiet enim; nam et ipsum fert fructum tricelimum. Si quis autem castam, et supramundanam amplexus fuerit; etiam si primo aspera, et ardua via est, habet tamen dona admirabiliora; perfectum enim fructum centesimum produxit. *Athanas. Episcop. ad Amnum monachum, prope fin.*

CAP. V.

ILLVD nobis confiteri est necessarium, quod virgo nominatur, quae se sua sponte Domino obtulit, et matrimonio renuntiauit, et vitam in sanctificatione praetulit. *Basili. in ep. 2. ad Amphilo- chium cap. 1 8.*

CAP. VI.

QVAECVMQVE mulieres (ante baptisimum) virginitatem professae sunt, deinde postea matrimonium maluerunt; non existimo eas oportere condemnari. Quaecumq. enim dicit lex, iis dicit, qui sunt in lege. Quaecumque autem iugum Christi nondum subierunt, eae nec Domini leges norunt. Quare sunt ab Ecclesia cum omnibus suscipiendae. *Basilius ad Amphilo- chium cap. 2 0.*

De castitate monachor. et Canoniorum.

TIT. XVII.

CAP. I.

27. q. 1. c. 22. si qua et c. virginitatem. 12. **V**IRGO, quae se Deo dicauit, et monachi, nuptias contrahere non possunt. Si fecerint, sint excommunicati. Sed potest Episcopus humanitatem praebere eis. *Chalc. c. 16. Colonien. sub Carolo III. c. 6. Triburic. c. 2 3. Burch. lib. 8. c. 3 0. Iuo par. 7. c. 4 9. decr. Ansel. lib. 1 1. c. 8 9. Caesar. lib. 1 0. cap. 1 1 6.*

CAP. II.

QVI sponte ad monasterium peruenerit, et postmodum ad nuptias, vel ad militiam deuoluitur, publice satisfactionem paenitentiae gerat. *Synod. Rom. sub Leon. IV. c. 3 2.*

CAP. III.

27. q. 1. vt lex. 40. STATVIMVS, quatenus Episcopi et c. regulares Canonici, et monachi, conuersi, et professi, qui sanctum transgredientes propositum, vxores sibi copulare praesumpserint, separentur, et c. et con-

dignam paenitentiam agant. Id ipsum de sanctimonialib. feminis si nupserint, obseruari decernimus. *Innoc. II. in conc. Roma. c. 5. Eugen. III. in conc. Remen. c. 7. Paenit. Rom. tit. 9. c. 7. Iuo in fine panor.*

CAP. IV.

PRESBYTERIS, diaconibus, subdiaconib. et monachis concubinas habere, seu matrimonia contrahere penitus interdiciamus; contractaq. matrimonia ab huiusmodi personis disiungi, et ad paenitentiam debere redigi, iuxta sacror. canonum definitionem iudicamus. *Callist. II. in concil. Rom. c. 2 0. Paenit. Rom. par. 3. c. 8.*

CAP. V.

CANONICI regulares, et monachi, atq. conuersi, et professi, qui sanctum transgredientes propositum, vxores sibi copulare praesumpserint, separentur. Huiusmodi namque copulationem, quoniam contra

CAP. X.

QVI se sacris virginib. per coniunctionem nefandam miscuerit, vel propositum professionis dereliquerit: vtrique a communione habeantur alieni, quia si quis templum Dei violauerit, disperdet illum Deus, donec resipiscens, a laqueo diaboli, a quo capti tenentur, ab ipsius voluntate ad auxilium paenitentiae reuertantur. *Turon. c. 6.*

CAP. XI.

MONACHVS si postea vxori, vel pellici fuerit sociatus, numquam ecclesiastici gradus officium sortiatur. *Aurel. c. 2 1. al. 2 3.*

CAP. XII.

DE his, quos voluntas parentum a primis infantiae annis in clericatus officio, vel monachali posuit, pariter statuimus obseruandum; vt mox cum detonsi, vel ministerio electorum contraditi fuerint, in domo ecclesiae, sub Episcopali praesentia, a praeposito sibi debeant erudiri. At vbi octauumdecimum aetatis suae compleuerint annum, coram totius cleri, plebisque conspectu voluntas eorum de expetendo coniugio ab Episcopo perscrutetur: quibus si gratia castitatis, Deo inspirante, placuerit, et promissione castimoniae suae, absque coniugali necessitate, responderint, seruatuos; hi tamquam appetitores artificinae viae, leuissimo Domini iugo subdantur et c. Cauendum tamen est his, ne quando suae sponsonis immemores, ad terrenas nuptias, aut abortiuos concubitus vltra recurrant. Quod si forte fecerint, vt sacrilegii rei, ab Ecclesia habeantur extranei, et c. *Tolet. II. c. 1. Lemou. act. 2. post med. Ansel. lib. 7. c. 4 2.*

CAP. XIII.

SI qui in monasterio conuersi sunt, aut conuerti voluerint, non habeant licentiam euagandi, nec coniugem ducere, aut extranearum mulier. familiaritatem habere. Si vxorem duxerit, excommunicatur, et de vxoris male sociatae consortio, etiam iudicis auxilio separetur. Quod si iudex ad hoc solatium dare noluerit, excommunicetur. Si per cuiuscumq. patrocinium se conatus fuerit defensare, ambo ab Ecclesia segregetur, donec reuertatur ad septa monasterii; et indictam ab Abba-

aaa te, quam-

contra ecclesiasticam regulam constat esse contractam; matrimonium non esse censemus. Qui etiam abinuicem separati, pro tantis excessib. condignam paenitentiam agant. Id ipsum quoq. de sanctimonialibus feminis, si quod absit, nubere attemptauerint, obseruari decernimus. *Inno. II. in conc. Rom. c. 5. Eugen. III. in conc. Rem. in fine panor. Iuonis. Paenit. Rom. par. 8. c. 7.*

CAP. VI.

MONACHORVM quosdam, atq. monacharum abiecto proposito sanctitatis, in tantam (dicit) demersos esse lasciuiam; vt prius clanculo, velut sub monasteriorum praetextu, illicita, ac sacrilega se contagione miscuerint. Postea vero in abruptum conscientiae desperatione perducti, de illicitis complexibus libere filios procreauerint; quod et publicae leges, et ecclesiastica iura condemnant. Has ergo impudicas, detestabilesque personas a monasterio coetu, ecclesiarumq. conuentibus eliminandas esse mandamus. quatenus retrusae in suis ergastulis, tantum facinus continua lamentatione desistentes, purificatorio possint paenitudinis igne decoqui; vt eis vel ad mortem saltem solius misericordiae intuitu, per communionis gratiam indulgentia subuenire possit. *Syrici. ep. 1. c. 6. Tribur. c. 2 3. et 2 6. Ansel. lib. 1 1. c. 1 4 3.*

CAP. VII.

20. q. 3. pro positu. c. 1. QVI relicta singularitatis professione ad militiam, vel ad nuptias deuolutus est; publicae paenitentiae satisfactione purgandus est. Quia et si innocens militia, et honestum potest esse coniugium, electior nem tamen meliorum deleruisse transgressio est. *Leo epist. 9 0. c. 1 2. ad Rustic. Narbon. Episcop. Vid. Tribur. c. 2 6. Burch. lib. 8. c. 8. Iuo lib. 3. tit. 1 6. c. 9. panor. et par. 7. c. 1 9. decr. Ansel. lib. 7. c. 1 9 6. et lib. 1 1. c. 1 4 7.*

CAP. II X.

27. q. 1. quotquot. 24. QVI promissionem virginitatis mentiantur, digami definitionem sequantur. *Ancy. 1 9. Raban. c. 4. de paenit. Iuo par. 6. c. 3 5 1. decr. Tarrac. lib. 1. c. 1 1 0.*

CAP. IX.

HI, qui sunt desertores professionis castitatis, praeuaricatores habendi, et his omnibus per paenitentiam legitimam consulendum. *Aras. c. 2 8.*

te, quamdiu ei praeceptum fuerit, agat paenitentiam, et post satisfactionem reuertatur ad gratiam. *Turo. 11. c. 16.*

CAP. XIV.

NON licet Abbati, nec monacho ad nuptias ambulare. *Antif. c. 24.*

CAP. XV.

NONNLLI monachor. egredientes a monasterio, non solum ad saeculum reuertuntur, sed etiam uxores accipiunt. Reuocati in eodem monasterio, a quo exierant, paenitentiae deputentur, ibique desceant crimina sua, vnde decesserunt. *Tolct. 14. c. 51.*

CAP. XVI.

MONACHVS in fornicatione deprehensus, vel uxorem ducere, fornicantium poenis, iuxta canones subiciatur. *Trul. c. 44.*

CAP. XVII.

SI clericus, vel monachus in fornicationis peccatum ceciderit, post tertiam ver-

berationem in carcerem missus, vertentem annum ibi paenitentiam agat. Similiter et nonnanes, velatae, vel sanctimoniales eadem paenitentia contineantur, et radantur omnes capilli capitis earum. *Syn. Franc. prope fin. Capitul. lib. 5. c. 2.*

CAP. XIX.

CANONICORVM fornicatio pro matrimonio non reputetur, sed eorum coniunctio omnino diuellatur. *Basil. ad Amphiloc. epist. 2. c. 6. Canonicos vocat clericos in canone clericor. et monachos, et monachas virginitatem professas. Balsam.*

CAP. XIX.

QVAE virginitatem professa a voto suo, ac professione lapsa est, peccati adulterii tempus in suae vitae dispensatione complebit. Idem et in his, qui vitam monasticam profitentur, et labuntur. *Basil. ad Amphiloeh. ep. 3. c. 60.*

Ne monachi cum feminis sint in balneis.

TIT. XIIX.

CAP. I.

Distin. 8r. c. 28.

NON oportet sacerdotes, clericos, vel ascetas, vel laicos in balneo cum mulieribus lauari. haec enim prima reprehensio est Gentilium. *L. 494. c. 30.*

CAP. II.

SACERDOTES, clericos, vel ascetas non oportet in balneo cum mulieribus lauari, neque aliquem Christianum; id enim primum Gentiles reprehendunt. clericus deponatur, laicus excommunicetur. *Trul. cap. 78.*

Ne feminae habitent in monasteriis monachorum, aut ea ingrediantur; neque viri introeant in monasteria sanctimonialium.

TIT. XIX.

CAP. I.

2. Corin. 10.

NE suspicio detur exteris, inquit Apostolus, mulieres degere in Episcopis, et in monasteriis, suspitionis plenum est. Si quis ancillam, vel liberam in eis locis habuerit ad aliquod ministerium, puniatur: si perseverat, deponatur. Si vero in suburbanis mulieres sint, et velint Episcopus, vel Praepositus illic aliquid agere, dum illic sunt, non liceat mulieribus degere, sed secedant. *Nicae. 11. c. 18.*

CAP. II.

MONASTERIA puellar. non nisi probatae vitae, et aetatis prouectae ad quascumque earum necessitates, vel ministraciones laici permittantur intrare. *Epaun. c. 38. Arclat. sub Carolo c. 7.*

CAP. III.

MVLIER intra septa monasterii nulatenus introire permittatur. Si Abbas in hac parte, aut Praepositus negligens apparuerit; qui eam viderit, et non statim eiecerit, excommunicetur. *Turo. 11. c. 17.*

CAP.

CAP. IV.

NVLLVS Episcopus, presbyter, diaconus, clericus, vel quicumque saecularis in monasteriis puellarum, nisi probatae vitae, et aetatis prouectae, praeter vtilitatem, aut pro quacumque reparatione monasterii, in quacumque earum necessitate habitare, aut secretas colloctiones habere praesumant. Nec intra salutatorium, aut oratorium ingredi permittantur, praecipue Iudaei, nec pro quorumcumque negotiorum occasione puellis intra monasterium Deo dicatis, aliquid secretius colloqui, aut familiaritatem, vel moras ibidem habere praesumant. *Matisco. c. 2.*

CAP. V.

SI quis Abbas mulierem in monasterio ingredi permiserit, aut festiuitates aliquas ibi spectare praeceperit, trib. mensibus in monasterio retrudatur pane, et aqua con-

tentus. *Antifio. c. 26.*

CAP. VI.

NE QVE in viror. monasterio, mulier, neque in mulier. vir dormiat, vt extra omne scandalum sint fideles, etc. Si quis fecerit, clericus, siue laicus, excommunicetur. *Trul. c. 47.*

CAP. VII.

PRESBYTERIS, diaconibus, ceterisque clericis infra claustra monasterior. puellarum non sit concessum habitare. Neque intrent monasteria et c. Similiter et aliis hominibus eadem monasteria importune frequentare cupientibus omnis aditus praeccludatur. *Turo. sub Carol. c. 29.*

CAP. IIX.

NVLLVS vassus Abbatissae, nec minister aliquis, nec clericus, nec laicus claustra ancillar. Dei ingrediatur, nisi forte quando necessitas operandi incumbit. *Cabilo. sub Carolo c. 63.*

Ne monasteria monachorum, et sanctimonialium sint duplicia, vel vicina: neve in eodem choro sint.

TIT. XX.

CAP. I.

18. q. 2. de fin. nimir. 21.

MONASTERIA duplicia ne fiant, quia scandalum, et irrisio multis sunt. Si quae vero cum propinquis volunt manere, et vitam solitariam agere, viri ad viror. monasteria eant, mulieres ad mulierum, ita Deo magis placebit. Facta autem haec nus conferentur, iuxta canonem sancti Patris nostri Basilii, et iuxta eius ordinem viuant. Non degant simul monachi, et sanctimonialia: ne facile labantur. Monacho non liceat separatim conuersari cum sanctimoniali. Non dormiat monachus in monasterio earum; non comedant simul mas, et femina. Necessaria vitae si a parte virorum adferantur ad mulieres ca-

nonicas, ea suscipiat Praeposita extra ianuam cum aliqua anu. Si consanguineam velit videre monachus, praesente Praeposita conuersentur, breuibus, et paucis verbis. *Nicae. 11. c. 20. Iuo par. 7. c. 25. de cr. Caesar. lib. 9. c. 50.*

CAP. II.

PROHIBEMVS, ne sanctimonialia-^{18. q. 2. c.} les simul cum canonicis, siue monachis in^{25. perni-} ecclesia, in vno choro conueniant ad psal-^{ciosam. p. r.} lendum. *Inno. 11. in conc. Rom. c. 21.*

CAP. III.

MONASTERIA puellar. longius^{18. q. 2. c. 23.} a monasteriis monachor. aut propter infidias diaboli, aut propter oblocutiones hominum, collocentur. *Agath. c. 28. Iuo par. 3. c. 158. de cr.*

Presbyteri, aut monachi, qui faciunt sacra apud sanctimonialia, statim discedant.

TIT. XXI.

CAP. I.

AD faciendas missas qui in monasteria puellarum ingressi fuerint,

statim exacto ministerio regredi festinant. Alias autem nec clericus, nec monachus iuuenis ad puellar. congregationem
aaa ij habe-

habebunt accessum, nisi aut paterna, aut germana necessitudo probetur admittere. *Epum. c. 38. Arelat. sub Carolo c. 7.*

CAP. II.

NE presbyteri, diaconi, ceterique clerici intrent (*puellarum*) monasteria, nisi tempore, quo missar. sollempnia celebranda sunt, vel alia quaelibet ecclesiastica officia peragenda; quib. peractis statim egrediantur, nec ibi postea aliquam moram faciant. Similiter et aliis hominib. eadem monasteria importune frequentare cupientibus omnis aditus praeccludatur. *Tu- ro. sub Caro. c. 29.*

CAP. III.

NON debere presbyteros amplius in monasterio puellari immorari, nisi donec missar. sollempnia celebrent, aut aliquid

ibi de Dei seruitio, et suo ministerio expleant. *Cabilo. sub Carolo c. 60.*

CAP. IV.

PRESBYTERIS per monasteria puellar. oportuno tempore liceat missar. sollempnia celebrare, et iterum ad proprias ecclesias redire. *Magunt. c. 26.*

CAP. V.

QUANDO sacerdotibus in monasteriis puellaribus missarum celebrationes faciendae sunt, cum ministris sibi deputatis illuc ingrediantur; quibus rite peractis, non ad secreta colloquutiones sanctimonialium se vlllo modo diuertant, sed cum ministris suis illico egrediantur. *Parisen. sub Ludovic. & Lothar. lib. 1. cap. 46. post principium.*

Ne monachi, vel canonici feminis, neve sanctimoniales viris valde familiariter vtantur. TIT. XXII.

CAP. I.

18. q. 2. de finibus. 21.

NON d. gant simul monachi, et sanctimoniales: ne facile labantur. Monacho non liceat separatim conuersari cum sanctimoniali et c. *Nicae. II. c. 20. Iuo par. 7. c. 25. decr. Caesar. lib. 9. c. 50.*

CAP. II.

De vita, et hon. cleric. c. 8. Grego. 1x. & in 1. collect.

MONASTERIA praeterea sanctimonialium, si quisquam clericus sine manifesta, et necessaria causa, frequentare praesumpserit; per Episcopum arceatur, et si non destiterit, a beneficio ecclesiastico reddatur immunis. *Alex. III. in conc. Lat. c. 11.*

CAP. III.

Distin. 81. c. 32.

CLERICI, vel continentes ad viduas, vel virgines non ingrediantur, sine voluntate Episcopi, vel presbyteror. tunc vero non soli, sed cum aliis clericis ingrediantur, vel cum illis personis, cum quibus Episcopi, vel presbyteri ingredi possunt, puta presbyteris, vel laicis honestis. *Carth. c. 38. G. Carth. III. c. 25. L. Afric. 5. L. Capitul. lib. 7. c. 28. Ansel. lib. 7. c. 143.*

CAP. IV.

Distin. 81. c. 33.

AD reatum Episcopi pertinet, vel presbyteri, qui parochiae praest, si sustentandae vitae praesentis causa, adolescentiores viduae, vel sanctimoniales clericorum

familiaritatibus subiiciantur. *Carth. IV. c. 102. Burch. lib. 8. c. 55. Iuo par. 7. c. 73. decr. Caesar. lib. 9. c. 60.*

CAP. V.

PVELLA Dei, nec familiaritatem habeat cum confessore, aut cum quolibet laico sanguinis alieni, aut conuiuium sola adeat; nisi vbi sit seniorum, aut honestor. aut viduarum, honestarumq. frequentia, vbi honeste confessor quilibet, cum plurimor. testimonio testium, conuiuium interesse possit. Cum lectoribus autem in ipsorum domibus, non admitendas penitus, nec videndas, nisi forte consanguinea soror sit, vel vterina. *Toletan. c. 6.*

CAP. VI.

NVLLA professa, vel vidua absente Episcopo, vel presbytero, in domo sua antiphonas cum confessore, vel seruo suo faciat. *Tolet. c. 9.*

CAP. VII.

RELIGIOSVS, vel monachus, qui familiaris cu propinqua eius curae commissa conuersatur, in caella monasterii inclusus, paenitentiae lamenti incumbat, vbi singulari afflictione panis, et aquae victum ex Abbatis ordinatione percipiat. *Tarr. c. 1.*

CAP. IIX.

ABBATISSA cum viris, clericis, siue laicis, horis incompetentibus non loquatur

quatur; sed quidquid cum masculis clericis, siue laicis de reb. necessariis peragere debet, a prima hora vsque ad vespertinam peragat. Et hoc non cum singulis, sed coram pluribus. *Cabilo. sub Carolo c. 55.*

CAP. IX.

A vespera vsque ad primam neq. Abbatissa, neque alia sanctimonialium cum quibuslibet masculis vllum colloquium habeant, nisi forte talis fuerit occasio, quam euitare non possint, et si necessitas incuberit, id coram testibus facere debebunt. *Cabilo. sub Carolo c. 56.*

CAP. X.

NON debere sanctimoniales in propriis mansionibus cum aliquibus masculis clericis, siue laicis, consanguineis, siue extraneis bibere, siue comedere: sed si quando id agendum est, in auditorio agatur; et vbi auditorium deest, non fiat. Et cum nullo masculo eis colloquium habere liceat, nisi in auditorio, et ibi coram testib. *Cabilo. sub Carolo c. 61.*

CAP. XI.

FEMINIS, non solum in mansionibus, et claustris canonicor. prandendum, aut requiescendum non est: quin potius nec in ea intrandi, excepto in ecclesiam, vltra tribuenda facultas. quia valde hoc a sanctis Patrib. legitur inhibutum. Si quid vero caritatis officio illis attribuendum est; extra claustra constituatur locus, in quo id accipiant. Qui vero secus, quam praemissum est, agere temptauerit: ita teneriter a Praelatis, et a magistris corrigatur; vt ceteris, ne quid tale agere pertemprent, exemplo correptionis sibi exhibitae, terrorem incutiat. *Aquisg. c. 144.*

CAP. XII.

COMPERIMVS quosdam canonicos, et monachos, posthabito religionis suae pudore, monasteria sanctimonialium,

tam monacharum, quam canonicarum, inconsulto Episcopo suo, imprudenter, atque irreuerenter adire, et c. Quod factum, quia nec canonico, nec monastico conuenit proposito, prorsus interdiximus, nisi forte causa praedicationis, aut certe ineuitabilis necessitas id facere coegerit; et hoc nullatenus sine licentia Episcopi, aut illius, qui vice illius fungitur, fieri praesumatur. Quod si sermo praedicationis faciendus est; congruo in loco coram omnibus fiat. Si vero colloquendum cum aliqua sanctimonialium, ratio exoptulat; id non aliubi, nisi in constituto loco, id est, in auditorio, sub testimonio virorum religiosorum, et religiosarum feminarum fiat et c. Porro si sacerdotibus sanctimoniales peccata sua confiteri voluerint, id non nisi in ecclesia coram sancto altari, adstantibus haud procul testibus faciant. Si autem infirmitas praepedierit, vt in ecclesia eadem confessio fieri nequeat, in quacumque domo facienda est, non nisi testibus similiter haud procul astantib. fiat, et c. Nullo modo quippe videtur nobis conuenire; vt monachus relicto monasterio adeat, vt confitentibus peccata sua modum paenitentiae imponat, et c. Episcopis sane summo- ptere prouidendum est; ne canonicorum, aut monachorum accessus indiscretus in monasteriis puellaribus passim fiat, quia per saepe hac occasione multos vtriusque ordinis, canonici videlicet, et monastici viros, mascululam diaboli incurrisse cognouimus. *Parisen. sub Ludouico, et Lothario lib. 1. c. 46.*

CAP. XIII.

RELIGIOSIS feminis laicor. alienorum familiaritatem, et consortium prohibemus, eorum scilicet, qui nec Dei timore subiecti, nec continentiae retinent disciplinam. *Mar. Br. c. 32.*

De sanctimonialibus lapsis, et de earum corruptoribus. TIT. XXIII.

CAP. I.

27. q. 4. c. 22. si qua. et c. virginitate. 22.

VIRGO, quae se Deo dicauit, et monachi, nuptias contrahere non possunt. Si fecerint, sint

excommunicati. Sed potest Episcopus humanitatem praebere eis. *Chalc. c. 16. Ca- lonien. sub Carol. III. c. 6. Tribur. cap. 23. Burch. lib. 8. c. 30. Iuo par. 7. c. 49. decr. Ansel.*

Ansel. lib. 11. c. 89. Caesar. lib. 10. c. 116.
CAP. II.

SI quis monacham, quam Dei ancillam appellamus, in coniugium duxerit, anathema sit. Gregor. II. in synod. Rom. c. 3. Trostlei. c. 8.

CAP. III. PRESBYTERAM, diaconam, nonnam, aut monacham, vel etiam spiritalem commatrem nullus sibi praesumat nefario coniugio copulare. Nam qui huiusmodi opus perpetraverit, sciat se anathematis vinculo esse obligatum et c. Zachar. in syn. Rom. c. 5.

22. q. 1. c. mulieres. 31.

CAP. IV. FEMINAE, quae habitum religionis susceperunt, cum essent viripotentes, deinceps viro sociari non permittantur; sed eligentes monasteria, regulariter vivant, aut in domibus susceptum habitum caste observent; contra autem turpes inuentae, providentia Episcopi emendentur, et c. Synodus Rom. sub Eugenio II. & Leone IV. c. 29. Burch. lib. 8. c. 54. Iuo par. 7. c. 72. decr. Tarrac. lib. 6. c. 232.

CAP. V.

QUI sponte ad monasterium pervenerit, et postmodum ad nuptias, vel ad militiam devolvitur; publice satisfactionem paenitentiae gerat. Syn. Rom. sub Leone IV. cap. 32.

CAP. VI.

27. q. 1. c. 40. ut lex.

CANONICI regulares, et monachi, atque conuersi, et professi, qui sanctum transgredientes propositum, uxores sibi copulare praesumpserint; separentur. Huiusmodi namque copulationem, quoniam contra ecclesiasticam regulam constat esse contractam; matrimonium non esse censemus. Qui etiam ab inuicem separati, pro tantis excessibus condignam paenitentiam agant. Id ipsum quoque de sanctimonialibus feminis, si quod ablit, nubere attemptaverint, observari decernimus. Inno. II. in concil. Rom. c. 5. Eugen. III. in conc. Rem. c. 7. In fine pauc. Iuonis. Paenit. Rom. par. 8. c. 7.

CAP. VII.

MONACHORVM quosdam, atque monacharum abiecto proposito sanctitatis, in tantam (dicis) demersos esse lasciviam; ut prius clanculo, velut sub monasterio, praetextu, illicita, ac sacrilega se

contagione miscuerint. Postea vero in abruptum conscientiae desperatione perducti, de illicitis complexibus libere filios procreaverint; quod et publicae leges, et ecclesiastica iura condemnant. Has ergo impudicas, detestabilesque personas a monasteriorum coetu, ecclesiarumque conuentibus eliminandas esse mandamus. quatenus retrusae in suis ergastulis, tantum facinus continua lamentatione desistentes, purificationis poenitentiae igne decoqui; ut eis vel ad mortem saltem solius misericordiae intuitu, per communionis gratiam indulgentia subuenire possit. Syriaci. ep. 1. c. 6. Tribur. c. 23. et 26. Ansel. lib. 11. c. 43.

CAP. IIX.

QVAE Christo spiritualiter nubunt, et a sacerdote velantur, si postea nupserint publice, vel occulte corruptae fuerint; non eas admittendas esse ad agenda poenitentiam, nisi is, cui se iunxerant, de hac vita decesserit. Si enim de omnibus haec ratio custoditur, et c. quanto magis de illa, quae ante immortali se sponso coniunxerat, et postea ad humanas nuptias transire elegit. Inno. epist. 2. c. 12. Turo. II. c. 21. Burch. lib. 8. c. 13. Iuo lib. 7. c. 17. decr. Ansel. lib. 11. c. 88. Caesar. lib. 10. c. 112.

CAP. IX.

DE improbo homine Daniele, qui cum virginum sacrarum pollutus incesto diceretur, Episcopus fuit ordinatus. Caes. ep. 2. c. 3.

CAP. X.

VIRGINIB. sacris temere se quosdam sociare cognovimus: et post dicatum Deo propositum incesta foedera, sacrilegaeque miscere; quos protinus aequum est a sancta communione detruere, et nisi per publicam poenitentiam omnino non recipi; sed his certe viaticum de saeculo transeuntibus, si tamen poenituerint, non negari. Gelas. ep. 1. c. 22. Vid. Tribur. 23. Rab. c. 5. de poenit.

CAP. XI.

RAPTORES viduarum, vel virginum ob immanitatem tanti facinoris detestamur, illos vehementius persequendo, qui sacras virgines, vel volentes, vel inuitas, matrimonio sociare temptaverint. Quos pro tam nefandissimi criminis atrocitate, a communione suspendi praecipimus. Symmach. ep. 1. c. 3. Ansel. lib. 10. c. 58. Tarrac.

rad. lib. 6. c. 249.

CAP. XII.

27. q. 1. c. 3.

NEQVE viduas ad nuptias transire patimur, quae in religioso proposito, diuturna observatione permanserunt. Similiter virgines nubere prohibemus, quas annis plurimis in monasteriis aetatem peregisse contigerit. Symma. ep. 1. c. 4. Burch. lib. 8. c. 46. Iuo lib. 3. tit. 17. c. 16. panor. & par. 7. c. 64. et 144. decr. Caesar. lib. 9. cap. 56.

CAP. XIII.

Dist. 32. c. 6. praeter. p. ad hoc.

SACRAMENTA ab adulteris, et sanctimonialium violatoribus, exhibitae, et veneranda non negamus, et c. huiusmodi tamen homines a sanctis ministeriis prohibendi sunt. Urban. II. in epist. ad L. praepositum sancti Vincentii, al. Iuenci, in med.

CAP. XIV.

27. q. 1. c. quotquot. 24.

QUI promissionem virginitatis mentiuntur, digami definitionem sequantur. Ancyr. 19. Raban. c. 4. de poenit. Iuo par. 6. c. 351. decr. Tarrac. lib. 1. c. 110.

CAP. XV.

27. q. 1. c. 25.

VIRGINES Deo dicatae, si pactum perdidierint virginitatis et c. placuit nec in fine dandam eis esse communionem. Quod si poenituerint, et tempore vitae suae egerint poenitentiam, et abstinerint se a coitu; eo quod lapsae potius videantur, placuit eas in fine communionem accipere debere. Elib. c. 13. Magun. 1. c. ult. Colonien. sub Carolo III. c. 6. Magunt. sub Arnul. c. 26. Raban. c. 4. de poenit.

CAP. XVI.

PROFESSAS viduas, si in incontinentia perstiterint, cum raptoribus esse damnandas. Arel. II. c. 27. Turo. II. c. 21. in fine.

CAP. XVII.

DE puellis, quae se vouerunt Deo, et praeclari nominis decore floruerunt, si post xxv. annos aetatis ad terrenas nuptias sponte transferint, id custodiendum esse decreuimus; ut cum his, cum quibus se obligauerint, communionem priuentur; ita ut eis postulanti. poenitentia non negetur, cuius poenitentiae communicatio multo tempore differatur. Arel. II. c. 33. Turo. II. c. 21.

CAP. XVIII.

PVELLAE, quae se Deo vouerunt, si ad terrenas nuptias sponte transferint, poenitentes non statim ad poenitentiam recipiantur. Cum data tamen fuerit, nisi

plene satisfecerint Deo, in quantum ratio poposcerit, eisdem communicatio differatur. Valent. Gall. c. 2.

CAP. XIX.

SICVT bonum est castitatis praemium, ita et maiori observantia, et praecipione custodiendum est; ut si quae viduae quantumlibet adhuc in minoribus annis positae, et matura aetate a viro relictae, se deuouerunt Domino; et veste laicali abiecta, sub testimonio Episcopi, et ecclesiae religioso habitu apparuerint, postea vero ad nuptias saeculare transferunt; secundum Apostolum damnationem habebunt, quoniam fidem castitatis, quam Domino vouerunt, irritam facere ausae sunt. Tales ergo personae sine Christianorum communione maneat, nec in conuiuio cum Christianis communicent, et c. Carth. IV. c. 104. Burch. lib. 8. c. 39. Iuo par. 7. c. 58. & 147. decr.

CAP. XX.

DE VOTAM peccantem non recipiendam in ecclesiam, nisi peccare desierit; et si desinens egerit aptam poenitentiam x. annis, recipiat communionem. Priusquam autem in ecclesiam admittatur ad orationem, ad nullius conuiuium Christianae mulieris accedat. Quod si admissa fuerit, etiam haec, quae eam receperit, habeatur absentia. Corruptorem etiam par poena constringat. Quae autem maritum acceperit, non admittatur ad poenitentiam, nisi adhuc ipso viuente marito, caste viuere coeperit, aut postquam ipse decesserit. Tolet. c. 16. Mart. Bra. c. 31. Capitul. lib. 7. c. 294. Ansel. lib. 11. c. 91.

CAP. XXI.

EPISCOPI, siue presbyteri, siue diaconi filia, si deuota fuerit, et peccauerit, et maritum duxerit; si eam pater, vel mater in affectum receperint, a communione habeantur alieni. Pater vero causas in concilio nouerit se praestaturum. Mulier autem non admittatur ad communionem, nisi marito defuncto egerit poenitentiam. Si autem viuente eo secesserit, et poenituerit, nullo modo nisi vitae deficiens accipiat communionem. Tolet. c. 19. M. Bra. c. 30.

CAP. XXII.

VIDVITATIS seruandae professio- nem coram Episcopo in secretario habi-

tam, imposita a presbytero veste viduali, non esse violandam. Eius vero raptorem, vel ipsam talis professionis desertricem, merito esse damnandam. *Araus. cap. 27. Burch. lib. 8. c. 43. Iuo lib. 3. tit. 17. c. 14. panor. & par. 7. c. 61. decr.*

CAP. XXIII.

HI, qui sunt desertores professae castitatis, praeuaricatores habendi; et his omnibus per paenitentiam legitimam consulendum. *Araus. c. 28.*

CAP. XXIV.

SANCTIMONIALES, quae de virginitate crimine proprio deciderunt, a communione habeantur alienae. *Andegauen. c. 6.*

CAP. XXV.

QVAE virginitatem professae, et benedictionem fuerint per manus impositionem, sub contestatione huius propositi consecratae, si fuerint in adulterio deprehensae; cum adulteris ipsarum arcendas a communione censemus. *Venet. c. 4.*

CAP. XXVI.

1. Cor. 3.

QVI se sacratis virginibus per coniunctionem nefandam miscuerit, vel propositum professae religionis dereliquerit; utriusque a communione habeantur alieni, quia si quis templum Dei violauerit, disperdet illum Deus; donec resipiscens, a laqueo diaboli, a quo capti tenentur, ab ipsius voluntate ad auxilium paenitentiae reuertantur. *Turo. c. 6.*

CAP. XXVII.

QVI paenitenti viduae, vel virgini religiosae stuprum intulerit, si se ab eo sequestrare noluerit, pariter a communione Christianorum, et consortio segregentur. Si vero illa, quae vim pertulit, ad sanctam religionem redierit, in illo solo sententia excommunicationis teneatur, quoad usque publice paeniteat. *Iler. c. 6.*

CAP. XXVIII.

DE raptu virginum consecratarum, seu in proposito sub deuotione viuientium, id statuimus: ut quicumque sacratae, vel deuotae, id est, religionem professae vim inferre praesumpserit; a communione ecclesiastica usque ad exitum repellatur, viatico tantum ei infirmitatis periculo reseruato. Quod si quae rapta dicitur, cum raptore habitare consenserit, et ipsa excommuni-

catione simili feriatur, quae et formam de paenitentibus, ac viduis in proposito manentibus, definitam, sub districtione ecclesiastica conseruet. Quod si quis sacerdos sciens huiusmodi personis communicauerit; anno integro pacem ecclesiasticam non habebit. *Aurel. III. c. 16.*

CAP. XXIX.

NOS hoc sequamur, quod Apostolus *1. Tim. 5. b.*

Paulus, vel Papa Innocentius statuit, ita dumtaxat, ut nullus sacramentum Deo virginem, neque si in honore Christi vestem mutauit, tam viduam, quam puellam aut rapere, aut competere, aut sibi coniugem sociare praesumat; quia et lex Romana constituit: ut quicumque sacramentum Deo virginem, vel viduam fortasse rapuerit, si postea eius de coniunctione conuenerit, capit sententia feriatur. Item [si quis non

Cod. de Ep. & cler.

dicam rapere, sed attemptare matrimonio iungendi causa sacratas virgines, vel viduas ausus fuerit; capitis sententia feriatur. Cum etiam in chronicis habeatur, de virginibus Gentilium tempore, quae se Deae Vestae sacrauerant, postmissio proposito, et corrupta virginali gratia, legali sententia viuas in terra fuisse desolatas et c.

Nos vero, quos lex perimi iubet, si cupiunt audire praedonem, volumus, si conuertantur, ut viuant. Nam tunc perimendi sunt oris gladio, et a communione priuandi, si relicta sibi decreta seniorum obseruare noluerint et c. Qui ergo in hac pertinacia perdurare voluerint, et plus in volutabro malae conuersationis permanere, quam se de vetito coniugio separare; perenni excommunicatione damnentur. Et quicumque

Episcoporum, aut presbyterorum, vel diaconorum, aut subdiaconorum (eos communicare praesumpserit) ab omnibus Episcopis excommunicatus habeatur, et excludatur excusationis adinuentio, quam modo aliquae dicere meditantur, quod propterea se veste mutauerint; ne eas inferiores personae macularent: cum Childebertus, et Clotharius Reges constitutionem legum

haec de recustodierint, et seruauerint, quam nunc dominus Charibertus Rex successor *† Arithbertus* eorum praecepto suo roborauit; ut nullus, vllam nec puellam, nec viduam, absque parentum voluntate tradere, aut accipere praesu-

praesumat et c. *Turonen. II. cap. 21.*

CAP. XXX.

SACRARVM virginum neque per raptum, neque per competitiones aliquas quisquam coniugia fortiat, similiter de earum (erit) coniunctionibus abstinendum; et hi, qui eas rapere, aut competere voluerint, a communione sunt remouendi, quae vestium commutatione, tam viduae, quam puellae religionem, paenitentiam, aut virginitatem publica declaratione fuerint professae. Quod si contra dicta quis venerit, et sacerdotem suum audire neglexerit; et in praesenti a communione catholicae Ecclesiae habeatur extraneus, et perpetuo anathemate feriatur. *Paris. c. 5.*

CAP. XXXI.

QVAE in domibus propriis tam puellae, quam viduae commutatis vestibus conuertuntur, cum his, quibus coniugio copulantur, Ecclesiae communione priuentur. Sane si culpam sequestratione sanauerint, ad communionis gratiam reuocentur. *Aurel. v. c. 19.*

CAP. XXXII.

SI quis propositum castitatis viduae, vel virginis impedierit, a sancta communione, et a liminibus ecclesiae habeatur extraneus. *Tolet. III. c. 10. Burch. lib. 8. c. 44. Iuo par. 7. c. 62. decr.*

CAP. XXXIII.

DE puellis, quae se Deo voverint, et praeclarae decore aetatis ad terrenas nuptias transferint, decreuimus; ut si quae puella voluntarie, aut parentibus suis rogantibus religionem professae, vel benedictionem fuerit consecrata, et postea ad coniugium, aut ad volutabrum saeculi, quod potius stuprum est, quam coniugium iudicandum, transgredi praesumpserit; usque ad exitum cum ipso, qui se huiusmodi consortio maculauit, communione priuetur. Quod si paenitentia ducti se sequestrauerint, quamdiu Episcopo loci illius visum fuerit, a communionis gratia suspendantur. Ita tamen, ut propter infirmitatem, aut subitaneum transitum vitae, illis miserationis intuitu, communio tunc non negetur. *Matisco. c. 12.*

CAP. XXXIV.

SI qua virgo propria voluntate, abie-

cta laicali veste, deuotarum more induta, castitatem seruare promiserit; vel si quis hominum utriusque sexus, paenitentiae benedictionem expetendo, a sacerdote per ceperint, ad terrena conubia sponte transferint; et c. utriusque ab ecclesiarum liminibus expulsi, ita ab omnium catholicorum communione sint separati, ut nulla prorsus eis, vel colloqui consolatio sit relicta. *Barcinon. II. c. 4.*

CAP. XXXV.

DVO sunt genera viduarum, saeculares, et sanctimoniales. Saeculares viduae sunt, quae adhuc disponentes nubere laicalem habitum non deposuerunt. Sanctimoniales sunt, quae iam mutato habitu saeculari, sub religioso cultu in conspectu sacerdotis, et Ecclesiae apparuerunt. Hae si ad nuptias transferint, iuxta Apostolum, non sine damnatione erunt; quia se primum Deo vouentes, postea castitatis propositum abiecerunt. *Tolet. iv. c. 5. Vide Tolet. vi. c. 6.*

CAP. XXXVI.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus, *27. q. 1. si quis. c. 6.* et c. mulierem consecratam Deo violans deponatur, uti sponsam Dei corruptens; laicus excommunicetur. *Trul. c. 4.*

CAP. XXXVII.

SI clericus, vel monachus in fornicationis peccatum ceciderit, post tertiam verberationem in carcerem missus, verentem annum ibi paenitentiam agat. Similiter et nonnanes velatae, vel sanctimoniales eadem paenitentia contineantur, et radantur omnes capilli capitis earum. *Syn. Franc. prope fin. Capitul. lib. 5. c. 2.*

CAP. XXXVIII.

CONSTITVIMVS, ut nullus laicus homo Deo sacratae feminam ad mulierem habeat. *Suesson. sub Pipino ante fin.*

CAP. XXXIX.

SI homo incestum commiserit cum Deo sacrata, aut cum matre sua, aut cum matrina sua spiritali de fonte et c. pecuniam suam perdat, si habet; et si emendare se noluerit, nullus eum recipiat, nec cibum ei donet. *Synod. sub Pipino c. 1. Capitul. lib. 5. cap. 7.*

CAP. XL.

PLACVIT de feminis cuiuscumque condicionis, puellis scilicet, vel viduis, quae virginitatis, siue continentiae propositum spontanea pollicentes, Deo mancipatae

cipatae fuerint, et ob continentiae signum nigram vestem, quasi religiosam, sicut antiquus mos fuit in his regionibus, indutae fuerint et c. si postea sese siue clanculo corruperint, seu publice nupserint; dignis quidem mundano iudicio corporalibus coërcitae vindictis, segregentur ab inuicem, et agant cunctis dieb. vitae suae paenitentiam et c. *Foroiul. c. 11.*

CAP. XLI.

ILLVD necessarium visum est de monasteriis puellar. quae in quibusdam locis lupanaria potius videntur esse, quam monasteria, propter negligentiam stipendiorum, aut certe insolentiam Praelatorum. Vnde postulandum est, vt religiosi viri ad hoc dirigantur, vt talia inquirent, et secundum religionem Deo placabilem emendare studeant. *Aquisgr. II. sub Ludo. par. 3. c. 12.*

CAP. XLII.

† Praelator.

ADMONENDAE Praelatae sunt, vt praeuideant, ne in ipsis monasteriis multimodi sint anguli, vel talia loca, quae sint tenebrosa, aut certe visui Praelatar. † occulta, in quibus Deus pro sceleribus inibi commissis ad iracundiam prouocetur. *Aquisgr. II. par. 3. c. 14.*

CAP. XLIII.

DE raptoribus viduarum, ac virginum dignum duximus, vt ab vniuersis Comitibus omni nisu inuestigentur, et inuenti condigna inuestitione ex auctoritate Imperiali castigentur, vt a tam illicita praesumptionis audacia ipsi coërcantur, et ceteri hoc admittere volentes terreantur. *Aquisgr. II. sub Ludou. par. 4. c. 24.*

CAP. XLIV.

QVI sanctimoniales virgines, vel viduas rapiunt, et progressu etiam criminis in coniugium sumunt, publicae paenitentiae, iuxta modum, quem praeuiderit Episcopus, subigantur. Ipsae vero locis congruis paenitentiae retrudantur, et ad habitum religionis redire cogantur. Vterq. autem sine vlla spe vxoriae copulationis peremittere maneat. Si autem, quod absit, coniugia iterare praesumpserint, acriori subdantur vindictae, et amplius propellantur. Qui si forte obedire monitis salutaribus noluerint, anathematizentur. *Melden. c. 67. Burch. lib. 8. c. 52. Iuo part. 7.*

cap. 70. decr.

CAP. XLV.

ILLAE, quae quasi sanctimoniales sub velamine religionis degere cognoscuntur, sed potius iuxta Apostolum in deliciis viuentes mortuae in diuinis oculis computantur, libidinibusq. et ceteris carnis voluptatibus inferuire accusantur: si manifeste detegi potuerint, Episcopali auctoritate, et Regia potestate in talibus locis residere sub testimonio religioso cogantur, vbi paenitentiam si fecerint dignam, adsequantur etiam fructuosam. Si autem manifeste detegi non valuerint, erga Ecclesiam suae opinionis malam famam legaliter purgare cogantur, et vt religiosius de cetero viuant, Episcopali decreto, et Regia potestate coërcantur. *Melden. c. 70. Burch. lib. 8. c. 50. Iuo par. 7. c. 68. decr.*

CAP. XLVI.

FEMINAE, quae sacro velamine sunt consecratae, si fuerint fornicatae, velamen deponere non praesumant; sed paenitentiae iugo submissae summopere decertare festinent, vt ad indulgentiae, et remissionis valeant gratiam subuenire. *Vorm. cap. 20.*

CAP. XLVII.

SI viduae propositum castitatis assumpserint, aut monasterii claustris regulariter constringantur, aut domi manentes castitatem suae professionis integerrime custodiant. Quod si a proposito deuiauerint, canonicae institutionis censura corrigantur. *Magunt. sub Arnul. c. 26.*

CAP. XLVIII.

DVAE sanctimoniales propter suum facinus de monasterio sancti Petri sine velamine erant eiectae: sed iuxta sacros canones sancta constituit synodus; vt velamina illis redderentur, et intra monasterium in ergastulo ponerentur, paruo pane, et aqua breui, cum abundantia diuini verbi vsque ad satisfactionem fruerentur. *Metcn. c. 6.*

CAP. XLIX.

SI quis sacro velamine consecratam in coniugium duxerit, et post dicatum Deo propositum incesta foedera, sacrilegaque miscuerit; vt in constitutis Gelasii Papae cap. xx. protinus aequum est a sacra communione detrudi, et nisi per publicam, probatamq. paenitentiam omnino non recipi; si tamen paenituerint, transcuntibus de saeculo

saeculo viaticum non negetur. In Chalced. c. xvi. excommunicantur et c. Syric. c. vi. Velatae Deo et c. Vnde verbo Domini; et canonica auctoritate in hac sancta synodo praecipimus, vt omnino separentur, et iuramento conligentur, vltterius sub vno non cohabitare testo, nec familiari frui colloquio, excepto in ecclesia, et in publico, aut pariter vllam habere communionem, vnde suspicio illecebrosi desiderii, aut scandalum libidinosi facti, iuste possit oriri. Si quae etiam inter se diuidenda sint, diuidant, et vterq. sua prouideat. *Tribur. c. 23. Vid. Chalced. c. 16. Gelas. ep. 1. c. 22. Syric. epist. 1. c. 6.*

CAP. L.

SI vidua propria voluntate continentiam professam, vt in Gelasii cap. xxi. legitur, eius intentio pro se reddat rationem Deo. quia sicut secundum Apostolum, si se continere non poterat, nullatenus nubere vetabatur; sic secum habita deliberatione promissam fidem pudicitiae debet custodire. Quia auctoritate paternae suffulti sententiae, in hoc sacro conuentu sancimus, et libere iudicamus: quod si sponte velamen, quamuis non consecratam, sibi imponuerit, et in ecclesia inter velatas oblationem Deo obtulerit; velit nolit, sanctimoniae habitum vltterius habere debet; licet sacramento confirmare velit, eo tenore, et ratione velamen sibi imponere, vt iterum possit deponere. *Tribur. c. 25. Vid. Gelas. epist. 1. c. 23. Burch. lib. 8. c. 36. Iuo lib. 3. tit. 17. c. 10. panor. et par. 7. c. 55. decr.*

CAP. LI.

NVLLVS Deo deuotam virginem, nullus sub religionis habitu contententem, siue viduitatis continentiam professam, et c. illicito connubio, aut vi, aut consensu accipiat coniugem, quia nec verum poterit esse coniugium. *Troslei. c. 8.*

CAP. LII.

SCIRE vos conuenit, quia blasphemiam Deo irrogat, qui cum Deo sacrata, vel cum velata femina se commaculat. *Troslei. c. 8. prope fin. Capitul. lib. 6. c. 412. hodie. c. 309.*

CAP. LIII.

SI clericus cum velata femina, vel cum sacrata Deo se commaculauerit, proprio honore priuetur. *Troslei. c. 8. prope fin. ex*

Capitul. lib. 6. cap. 413. hodie cap. 410.

CAP. LIV.

SCIENDVM est omnibus, quod Deo sacrata feminar. corpora per votum propriae sponsionis, et verba sacerdotis Deo consecrata templa esse, scripturarum testimonio comprobantur. et ideo violatores earum sacrilegi, ac iuxta Apostolum filii perditionis esse noscuntur. *Troslei. c. 8. in fin. ex Capitul. lib. 6. c. 414. hodie. c. 311. Burch. lib. 8. c. 51. Iuo lib. 3. tit. 17. c. 19. panor. et par. 7. c. 69. decr.*

CAP. LV.

CONTRA nefandos insidiatores sacrar. virginum pudicitiae, et c. neruum rigoris apponimus, statuentes; vt quicumque pudicitiam sanctimonialium cuiuscumque habitus, ausu sacrilego sollicitare praesumpserit; ab officio, si clericus fuerit; si laicus, a perceptione corporis Domini nouerit se suspensum. Qui vero sacrilegium, vel temerarium carnis commercium cum talibus habuerit; ipso facto excommunicationis sententia se nouerit innodatum. Sanctimonialis vero, seu canonica, quae huiusmodi crimen flagitiosum perpetrauerit, vltterius ad officium aliquod in monasterio nullatenus admittatur. Sed in signum iniquitatis suae, vltima tam in claustris maneat, quam in choro. *Concil. habit. in German. sub Conrad. Card. c. 13.*

CAP. LVI.

CANONICO R. fornicatio pro matrimonio non reputetur, sed eorum coniunctio omnino diuellatur. *Basil. ad Amphilocho. epist. 2. cap. 6. Canonicos vocat clericos in canone clericor. et monachos, et monachas virginis professas Balsam.*

CAP. LVII.

DE lapsis virginibus, quae vitam in honestate Domino professae sunt, deinde quoniam carnis perturbationibus subiectae sunt, sua pacta conuenta infirmarunt; Patres quidem clementer, et leniter, in eorum, qui labuntur infirmitatem se gerentes, esse admittendas censuerunt post annum ad similitudinem digamorum decernentes. Mihi videtur, quod quoniam Dei gratia procedens Ecclesia sit fortior, et ordo virginum nunc augetur; est adhibendus animus rei, quae per intelligentiam cerui-

cernitur, et sententiae scripturae, quae potest ex consequentia inueniri. Viduitas enim virginitate minor est, ergo et viduarum delictum, a virginum delicto secundum est, et c. Si vidua itaq. grauissimo iudicio subiecta est, vt quae fidem in Christum irritam fecerit, quid de virgine putandum est, quae est sponsa Christi, et sacrum vas Domino dedicatum? Magnum quidem est peccatum, ancillam quoq. quae clandestinis matrimoniis tradit stupri domum implere, et possessorem per malam vitam iniuria afficere: sed multo est grauius sponfam fieri adulteram, et vnione cum sponso ignominia, et dedecore affecta,

2. Tim. 5. b.

se incompetentib. voluptatib. tradere. Vidua itaq. vt corrupta ancilla condemnatur; virgo vero adulterae iudicio subiicitur; sicut cum, qui cum aliena muliere cohabitatur, adulterum nominamus, eum non prius ad communionem admittentes, quam a peccato cessauerit: ita videlicet, et in eo, qui virginem habet, afficiemur. Basil. ep. 2. ad Amphilocho. c. 18. CAP. LIIX.

QVAE virginitatem professsa a voto suo, ac professione lapsa est, peccati adulterii tempus in suae vitae dispensatione complebit. Idem et in his, qui vitam monasticam profitentur, et labuntur. Basil. ad Amphilocho. epist. 3. c. 60.

De virginibus sacris, quae per vim fuerunt stupratae.

TIT. XXIV.

CAP. I.

DE his, quae in sacro virginitatis proposito constitutae barbaricam pertulerunt violentiam, et integritatem pudoris, non animo, sed corpore perdidere: ea nobis seruanda videtur moderatio, vt neque in viduarum deiciantur gradum, nec in sacrum, et perseverantium virginum numero censentur. Quib. si in omnibus virginalib. obseruationibus perseverant, et castimoniae soliditatem mente custodiunt, sacramentorum non est neganda communio: quia iniustum est, eas in eo vel argui,

vel notari, quod non voluntas admisit, sed vis hostilis eripuit. Leo epist. 85. ad Episcopos. Afric. c. 2. in fine. CAP. II.

ILLAE famulae Dei, quae integritatem pudoris opprobrio barbarica perdidere, laudabiliores erunt in humilitate, ac verecundia, si se incontaminatis non audeant comparare virginibus. Quamuis enim omne peccatum ex voluntate nascatur; et potuerit corruptione carnis mens inuita non pollui; minus tamen eisdem oberit, si quod potuerunt animo non amittere, doleant se vel corpore perdidisse. Leo ep. 85. ad Episcopos Afric. c. 5.

Ne sanctimonialis habitet cum Episcopo, aut presbytero, aut quocumq. alio viro.

TIT. XXV.

CAP. I.

NEQVE hoc silendum est, peruenisse ad nos, per diuersa loca Italiae, et Longobardor. partes, sacerdotes cum sanctimonialibus feminis, id est monachis, habitare. Quod nefarium est dicere, vel audire et c. Vbi enim talis fuerit commorantium habitatio, antiqui hostis stimuli non desunt. Vnde omnino cauendum est, ne fallant, et impleatur in eis Prophetiae dictum: Sacerdotes eius contaminant sancta, et repro-

Ezech. c. 22.

bant legem et c. Zach. in syn. Rom. c. 15. CAP. II.

QVI virginitatem profitentur, bigamorum definitionem sequantur, si praecuari- centur. Virgines, quae vti sorores cum ali- quibus viuunt, prohibemus. Ancyr. c. 19. Raban. c. 4. de penit. 1uo par. 6. c. 351. decr. Tarrac. lib. 1. c. 110. CAP. III.

EPISCOPVS, vel quilibet clericus sororem, aut filiam virginem dicatam Deo tantum secum habeat, extraneam vero nequaquam. Elib. c. 27. CAP.

CAP.

CAP. IV.

NVLLVS, nullaque sanctimoniae, et virginitati deseruiens, propter blasphemiam Ecclesiae, in vna domo cum extraneis commoretur, et c. Qui nolunt nubere, et pudicitiae meliorem eligunt partem, non solum habitare simul, sed nec habere ad se aliquem accessum (debet.) hoc et lex iubet, et in singulis conciliis statutum est, et c. Si laici sunt, post communionem, si contempserint, a communione separentur, et c. Pari sententia tenentur, qui cum viduis commorantur, et nulla secum germanitate coniuncti sunt et c. Carth. I. c. 3. et 4.

CAP. V.

IN cubiculo Episcopi, presbyteri, diaconi, atq. caellario, vel familiari quolibet seruitio, neque sanctimonialis villa, neque extranea mulier, neque ancilla villo modo admittatur, et c. Aruer. 2. 16.

CAP. VI.

NVLLVS clericor. Episcopus, presbyter, diaconus, subdiaconus, sanctimonialis, aut viduae, vel ancillam propriam, pro confirmatione rerum in domo sua stabilire praesumat et c. Si fecerit, excommunicetur. Turo. II. c. 11.

Ne quispiam praeficiatur monasteriis sanctimonialium iniussu Episcopi: neve ipse Praefectus familiariter versetur cum eis.

TIT. XXVI.

CAP. I.

15. q. 2. c. 11.

QVI religiosi feminis praeposendus est, ab Episcopo loci probetur. Carth. IV. c. 97. Burchar. lib. 8. c. 76. 1uo par. 7. c. 94. decr.

CAP. II.

MONASTERIA virginum in provincia Baetica monachor. administratione, ac praesidio gubernentur et c. remoti tamen ab earum familiaritate, nec vsque ad vestibulum habeant accedendi licentiam. Sed neque Abbati, vel ei, qui praeficitur, extra eam, quae praefest, loqui virginibus Christi aliquid, quod ad institutionem morum non pertineat, licebit, neque cum ea sola, qui praefest, frequenter, eis loqui oportet, sed sub testimonio duar. vel

trium fororum, ita vt rara sit accessio, et breuis omnino locutio et c. Vnus monachorum probatissimus eligatur, cuius curae sit, praediis earum rusticis, vel vrbis intendere, fabricas extruere, et si quid aliud est, ad necessitatem monasterii prouidere et c. Is qui ab Abbate praepositur, iudicio sui Episcopi comprobetur. vestes autem illae eisdem coenobiis faciant, a quibus tuitionem expectant, et ab iisdem denuo laborum fructus, et procurationis suffragium recepturae. Si qui autem monachorum hanc ordinationem contempserint, aut qualibet inertiae dissolutione neglexerint, sciant, quod eorum temeritas, atq. superbia excommunicationis sit plestenda censura. Hispalen. II. c. 11.

Monachi, et sanctimoniales horas canonicas

cantent.

TIT. XXVII.

CAP. I.

Dist. 11. placuit. c. vlt.

VNVS, atque idem psallendi ordo in matutinis, vel vespertinis officiis teneatur, et non diuersae, ac priuatae monasteriorum consuetudines contra ecclesiasticas regulas sint permixtae. Brac. I. c. 19. Vide Tolet. IV. c. 2. CAP. II.

ABBATIBVS indultis officiis, quae iuxta voluntatem sui Episcopi regulariter illis implenda sunt, cetera officia publica, id est, vespertas, matutinum, siue missam, aliter, quam in principali ecclesia celebrare non liceat et c. Tolet. XI. c. 3.

CAP. III.

SANCTIMONIALES in monasterio

nafterio constitutae habeant studium in legendo, et in cantando, in psalmodum celebratione, siue oratione: et horas canonicas, matutinam videlicet, primam, tertiam, sextam, nonam, vespertinam, completoriam pariter celebrent. *Cabil. sub Carol. c.*

Monachi ascendere possunt ad sacros ordines, si Episcopus, et Abbas assensum praebeant. T. XXIX.

CAP. I.

Dis. 69. c. 1. **P**RAEPOSITVS monasterii ordinatus presbyter ab Episcopo, potest ordinare lectorem in suo monasterio. *Nicae. II. c. 14. Iuo par. 5. c. 376. decr. Caesar. lib. 9. c. 21.*

CAP. II.

PARITER custodiendum est, ut invito Abbate, ad ordinanda alia monasteria, aut ad ordines sacros, vel clericatus officium, tolli exinde monachi non debeant: sed si abundantes fuerint, qui ad celebrandas Dei laudes, vel utilitates loci sufficiunt complendas, de his, qui super fuerint, offerat Abbas coram Deo, quos digne potuerit inuenire. Quisquis autem ex monasterio ad ecclesiasticum ordinem peruenerit, ulterius illic nec potestatem aliquam, nec licentiam habeat habitandi. *Grego. in synodo Lateranen. de monach. nigr. cap. 3.*

CAP. III.

NVLLI filii concubinarum ad ordines, vel aliquos honores ecclesiasticos promoueantur, nisi monachaliter, vel canonicè vixerint in Ecclesia. *Vrb. II. in conc. Claram. c. 11.*

CAP. IV.

NE filii presbyterorum, diaconorum, vel subdiaconorum canonicorum, ad ordines, vel ad alios honores ecclesiasticos promoueantur, nisi monachus, vel regularis canonicus fuerit. *Vrb. II. in syn. Claram. c. 25.*

CAP. V.

Dis. 56. c. 1. **P**RESBYTERORVM filios a sacris altaris ministeriis remouendos decernimus, nisi aut in coenobiis, aut in canonicis religiose probati fuerint conuersari. *Vrb. II. in syno. apud Melfiam c. 14. Inno. II. in conc. Rom. c. 15. Iuo lib. 3. tit. 5. c. 10. panor. & par. 6. c. 410. decr. Caesar. lib. 8. cap. 54.*

59. Magun. sub Rab. c. 16. Burc. lib. 8. c. 77. Iuo par. 7. c. 95. decr.

CAP. IV.

DA M A S V S constituit, ut psalmi die, noctuque canerentur per omnes ecclesias; qui hoc praecepit presbyteris, Episcopis, ac monasteriis. *Ex Pontif.*

CAP. VI.

MONACHOS, quos morum grauitas, et vitae, ac fidei institutio sancta commendat, clericorum officiis aggregari et optamus, et volumus; ita ut qui intra tricesimum annum aetatis sunt digni, in minoribus, per gradus singulos crescente tempore promoueantur ordinibus, et sic ad diaconatus, vel presbyterii insignia maturae aetatis consecratione perueniant, nec per saltus ad Episcopatus culmen ascendant, nisi in his eadem, quae singulis dignitatibus superius praefiximus, tempora fuerint custodita. *Syrici. epist. 1. c. 13. Iuo part. 6. c. 53. decr. Ansel. lib. 7. c. 101. in addit.*

CAP. VII.

DE monachis, qui diu morantes in monasteriis, si postea ad clericatus ordinem peruenerint, non debere eos a priore proposito deuiare, aut enim sicut in monasterio fuit, et quod diu seruauit, id in meliori gradu positus amittere non debet: aut si corruptus postea baptizatur, et in monasterio sedens, ad clericatus ordinem accedere voluerit, uxorem omnino habere non poterit; quia nec benedicimus sponsa potest iam ante corruptus: quae forma seruatur in clericis. Maxime cum vetus regula hoc habeat; ut quisquis corruptus baptizatus, clericus esse voluisset, spondeat se uxorem omnino non ducere. *Inno. epist. 2. c. 10. Ansel. lib. 5. c. 67. in addit. Tarrac. lib. 6. c. 79.*

CAP. IIX.

LA I C I, qui clericis iuncti sunt, aut monasteriis, ex quo baptizati sunt, haerent et c. non prohibentur huiusmodi ad clericatus sortem assumi. *Inno. epist. 4. c. 4. Iuo lib. 3. tit. 5. c. 4. panor. & par. 6. c. 95. decr. Ansel. lib. 7. c. 29. Tarrac. lib. 1. cap. 129.*

CAP.

CAP. IX.

EXIGIT dilectio tua praeceptum Apostolicae sedis, in quo Patrum decreta consentiunt; et significas, nonnullos ex monachorum coetu, quorum solitudo, quauis frequentia maior est, sed et laicos ad sacerdotium festinare. Hoc autem specialiter, et sub praedecessoribus nostris, et nunc *Dist. 59. si per a nobis interdictum constat et c. Quis officia. c. 2.* ille tam arrogans, tam impudens inuenitur, ut in caelesti militia, quae propensius ponderanda est, et sicut aurum repetitis ignibus exploranda, statim dux esse desideret, cum tiro ante non fuerit? et prius velit docere, quam discere? *Zosim. epist. 1. in prin. Ansel. lib. 6. c. 24.*

CAP. X.

Distin. 77. c. 8. **S**I quis de religioso proposito, et disciplinis monasterialibus eruditus, ad clericale munus accedat, in primis eius vita praeteritis acta temporibus, inquiratur, si nullo graui facinore probatur infectus, et c. *Vt in prin. Ansel. lib. 6. c. 24.*

Dist. 77. monachus. c. 9. **S**I quis ab alieno monasterio suscipit a-

CAP. XI.

Dist. 38. si **S**I quis ab alieno monasterio suscipit a-

liquem, et ad clerum promouet, vel monasterio suo Abbatem constituit Episcopus, qui id facit, separatus ab aliorum communionem, sui populi communitone contentus sit; ille autem neque clericus, neque Abbas sit. *Carth. c. 81. G. Carth. v. c. 13. L. Afri. 47. L. Caesar. lib. 9. c. 15.*

CAP. XII.

MONACHI etiam vagantes ad officium clericatus, nisi eis testimonium Abbatum suorum dederit, nec in ciuitatibus, nec in parochiis ordinentur et c. Si necesse fuerit clericum de monachis ordinari, cum consensu, et voluntate Abbatis praesumat Episcopus. *Agath. c. 27. Iuo par. 3. c. 157. decr.*

CAP. XIII.

DE monachis id obseruari placuit, quod synodus Agathensis decreuit, hoc tantum adiiciendo, ut [cum pro ecclesiae utilitate aliquos Episcopus probauerit, in clericatus officio promouendos, cum Abbatis voluntate debeant ordinari. *Ilerd. c. 3. Vid. Agathen. cap. 27.*

CAP. XIV.

FILII presbyterorum, et ceteri ex fornicatione nati ad sacros gradus non promouentur; nisi aut monachi fiant, aut in congregatione canonica regulariter viuentes: Praelationes vero nullatenus habeant. *De fil. presbyter. c. 1. Grego. IX. & in 1. col. lect.*

CAP. XV.

SI quis Abbas sibi presbyterum, vel diaconum ordinari petierit, de suis eligat, qui dignus sit sacerdotio fungi. *Ex regula sancti Benedicti apud synodum Lemouicem. act. 2. prope fin.*

Monachi, qui ad Episcopatum ascendunt, vti debent vestitu monachali. TIT. XXIX.

CAP. I.

ILLOS, qui reuerenter monasticam vitam sectati sunt, et Episcopalem meruerunt honorem, conseruare schema, et amictum monachicorum, indumentorum, et ipsam beatam vitam, decernimus: et nullus omnino habeat potestatem deponere iam dictum schema, propter typhum, et arrogantem voluntatem. Nec per hoc inueniatur proprius. Sicut enim

continuus pallior, amictus studiosum, et suae gloriae deditum demonstrat Episcopatum: ita et hic depositio, ac denudatio monachici habitus, nihilominus eidem submittit criminibus eum, qui hoc fecisse captus extiterit. Quisquis ergo Episcopus praeter definita, sibi scripto tempore se pallio induerit, aut monasticarum vestium schema deposuerit; aut corrigatur, aut a Patriar-

bbb ij Patriar-

Patriarcha proprio deponatur. Syno. iix. CP. sub Hadr. II. c. 27.

CAP. II.

De vita, et PONTIFICES in publico, et in

ecclesia superindumentis lineis omnes v- hunc. c. 15. tantur, nisi monachi fuerint, quos oportet Grego. ix. deferre habitum monachalem. Inno. III. c. 4. co. tit. in 4. col lect.

Etiam clerici possunt monachi fieri,

exceptis Episcopis.

TIT. XXX.

CAP. I.

7. q. 1. hoc nequaquam. 45.

SI quis Episcopus, vel alius Pontificalis dignitatis, monachorum vitam velit agere, et paenitentiae non possit Pontificalem dignitatem resumere. Nam monachorum status humilationis habet rationem, et disciplinae; non doctrinae, et praelationis; neque aliorum pastor esse debet, sed pasci ceteris. Quamobrem, ut dictum est, sancimus, ut nemo deinceps ex Pontificali dignitate, et pastoralis cura in ouium, et paenitentium locum seipsum submittat et c. Synodus CP. ix. sub Ioanne IX. can. 2. Iuo part. 7. c. 149. decret. Caesar. lib. 9. c. 62.

Ecclesiam Dei, quam acquisiuit proprio sanguine; ut non sit, qui vos decipiat, aut seducat in subtilitate sermonis; ut plebes vobis committas relinquatis, et quieti vos tradatis, et ut vos solummodo saluetis, et filios orphanos relinquatis. Liber. epist. 2. ad omnes Episcopos, post prin. Tarrac. lib. 6. cap. 110.

CAP. III.

CLERICI, qui monachorum propositum appetunt, quia meliorem vitam sequi cupiunt, liberos eis ab Episcopo in monasteriis largiri oportet ingressus, nec interdicti propositum eorum. Tolet. iv. c. 49. Burch. lib. 8. c. 21. Iuo par. 6. c. 371. decret. Ansel. lib. 7. c. 179. et in Rom. post lib. 13. cap. 64.

CAP. IV.

LICEAT Christiano asceticam vitam eligere, et tempestatem curarum vitae effugere, et in monasterium ingredi, ac tonsuram monachi habitum accipere, etsi in aliquo crimine fuerit deprehensus. Saluator enim noster ait: Eum, qui venit ad me, non eiciam foras, nemo igitur prohibeatur illic esse, et paenitere. Trul. 43.

CAP. V.

PAVLVS Patriarcha CP. Episcopatu renuntiauit, monachicam eligens vitam. Constantinus, et Irene ep. ad syn. Nicae. II. post prin. apud eandem syn. act. 1. post prin.

De monachis, et sanctimonialibus ab instituto vitae cursu discedentibus.

TIT. XXXI.

CAP. I.

MONACHI, qui relinquunt suum habitum, vel absque licentia sui Abbatis vagantur, non recipiantur. Greg. vii. in syn. Rom. ann. Incer. c. 21.

CAP. II.

PROPOSITVM monachi proprio

arbitrio, aut voluntate susceptum, deserere non potest absque peccato. Quod enim quis vouit Deo, debet et reddere. Vnde qui relicta singularitatis professione ad militiam, vel ad nuptias deuolutus est, publicae paenitentiae satisfactione purgandus est; quia etsi innocens militia, et honestum potest esse coniugium; electionem tamen meliorum

rum deseruisse transgressio est. Leo. epist. 70. alias epist. 90. c. 13. ad Rustic. Narbon. Episcopum. Vid. Tribur. c. 26. Burch. lib. 8. c. 8. Iuo lib. 3. tit. 16. c. 9. panor. et par. 7. c. 19. decret. Ansel. lib. 7. c. 196. et lib. 11. cap. 147.

CAP. III.

ADDIDISTI adhuc: quod si pater, vel mater filium, vel filiam intra septa monasterii in infantiae annis, sub regulari tradiderit disciplina; vtrum liceat eis, postquam pubertatis impleuerint annos, egredi, et matrimonium copulari. Hoc omnino euitamus: quia nefas est, ut oblati a parentibus Deo filiis voluptatis fraena laxentur. Greg. in epist. 6. ad Augustin. prope fin. Gregor. III. epist. 4. ad Bonifa. Vormac. c. 22. Iuo par. 7. cap. 15. decret.

CAP. IV.

HI, qui post sanctam religionis professionem apostatant, et ad saeculum redeunt, et postmodum paenitentiae remedia non requirunt; sine paenitentia communionem penitus non accipiant. quos etiam iubemus ad clericatus officium non admitti; et quicumque ille sit, post paenitentiam saecularem habitum non praesumat. Quod si praesumpserit, ab Ecclesia alienus habeatur. Arel. II. c. 25. Raban. c. 33. de paenit. Capit. lib. 6. c. 139. Burch. lib. 19. c. 67. Iuo par. 15. c. 81. decret.

CAP. V.

QVAECVMQVE puellae seu propria voluntate monasterium expetunt, seu a parentibus offeruntur, annum in ipsa, qua intrauerint, veste permaneant. In his vero monasteriis, vbi non perpetuo tenentur inclusae, triennium in ea, qua intrauerint, veste permaneant. et postmodum secundum statuta monasterii ipsius, in loco, quo elegerint permanere, vestimenta religionis accipiant. Quae si deinceps sacra relinquentes loca, propositum sanctum saeculi ambitione transcenderint; illae, quae in domibus propriis, tam puellae, quam viduae, commutatis vestibus conuertuntur, cum iis, quibus coniugio copulantur, Ecclesiae communiione priuentur. Sane si culpam sequestratione sanauerint, ad communionis gratiam reuocentur. Aurel. v. c. 19.

CAP. VI.

AGNES monacha agellos, et alias res

ad se pertinentes, aliquibus potentibus dare voluit; ut per eorum patrocinium se posset de intra monasterii sui septa subtrahere et c. Quaecumque ita se derelicto habitu ad illecebras saeculi, aut res suas, pro tam nequam liberationis causa, quibuscumque dare censuerit, tam illa, quam illi, qui acceperint, et c. tamdiu sint a communionis gratia sequestrati; quamdiu res ipsas eis, a quibus haec acceperant, digna paenitentia, aut satisfactione restituant. Matise. c. 19.

CAP. VII.

PVELLAE, quae conuenticum parentum suorum, se voluntarie dedicauerint, et intra monasterium puellarum conclusionem elegerint, et se de eodem monasterio quacumque animi leuitate, aut vilitate corporis, extra captiuitatis incursum, voluntate sua subtraxerint; et de conuersatione religiosa cuiuscumque vocationis spiritu, saeculi delectationes elegerint; quousque in monasterium, vnde egressae sunt, reuertantur, a communionis gratia segregentur: viaticum tamen illis misericordiae intuitu praebetur. Lugdunen. II. c. 3.

CAP. VIII.

QUI a parentibus detonsi fuerunt, aut sponte sua amissis parentibus, seipsum religioni deuouerunt, et postea habitum saecularem sumpserunt; ut iidem a sacerdote comprehensi, ad cultum religionis acta prius paenitentia reuocentur. Quod si conuerti non possunt; velut apostatae anathematis sententiae subiiciantur. Quae forma seruabitur etiam in viduis, virginibusque sacris, ac paenitentibus feminis, quae sanctimonialium habitum induerunt, et postea aut vestem mutauerunt, aut ad nuptias transierunt. Tolet. iv. c. 54.

CAP. IX.

PROCLIVIS cursus est ad voluptatem, et imitatrix natura vitior: Quisquis virorum, vel mulierum habitum semel induerit spontanea religiosum; aut si vir deditus ecclesiae choro, vel femina fuerit, aut fuerit delegata puellarum monasterio, in utroque sexu praeuaricator, ad propositum inuitus reuerti cogatur; ut vir detondeatur, et puella ad monasterium regrediat. Si autem quolibet patrocinio desertores permanere voluerint; sacerdos

bbb iij tali

tali sententia ita a Christianor. coetu habeantur extorres, vt nec locus eis vllus sit communionis. Viduae quoq. sicut vniuersalis synodus iam statuit, professionis, vel habitus sui desertrices, superiori sententia condemnentur. *Tolet. vi. c. 6. Burch. lib. 8. c. 14. Iuo par. 7. c. 35. de cr.*

CAP. X.

OMNIBVS feminis, quae iam in praeteritum religionis veste probantur indutae fuisse, nihil excusationis valeat etc. commoneantur sane sacerdotis auctoritate, vt redeant sponte; si noluerint, ad religionis cultum reducantur; et in monasteriis redactae, excommunicationis condignae sententia feriantur. Idem quoque ordo in illarum condemnatione manebit, quae quamuis a sacerdote sanctimoniae vestem non accepissent, ipsae tamen indutae sunt, aut in illo diu habitu confesserunt; qui religionis esse cultus ab intuentibus crederetur, si coram Ecclesia, vel sacerdote, aut etiam competentibus testibus quandoq. indutae, certis iudiciis, aut testimoniis approbantur. [Omnes tamen haec, seu venientes ad primam religionem, seu post transgressum resumentes iteratam conuersionem, sicut praemissum est, et pallio capita contegant, et conscriptam, roboratamque professionis faciant scripturam, per quam vltius non sinantur relabi ad praeuaricationis audaciam. Quae vero ex omnib. his fuerint repertae animum, aut vestem in transgressionem dedisse; excommunicationis sententiam ferant; et rursus mutato habitu, in monasteriis, donec diem vltimum claudant, sub aerumnis arduae paenitentiae maneant religatae. *Tolet. x. c. 5. Iuo lib. 3. tit. 17. c. 15. panor.*

CAP. XI.

DE his, qui in parua aetate coram parentib. religionis habitum tenuerunt etc. [Si in qualibet minori aetate, vel religionis tonsuram, vel religioni debitam vestem, in vtroque sexu filiis, aut vnus, aut ambo parentes dederint, aut nolentib. vel nescientibus, se susceptam, et non mox visam in filijs abdicauerint, sed vel coram se, vel coram Ecclesia, palamque in conuentu eosdem filios talia habere permiserint; ad saecularem reuerti habitum, ipsis filiis

quandoq. penitus non licebit. Sed conuicti, quod tonsuram, aut religiosam vestem aliquando habuerint, mox ad religionis cultum, habitumq. reuocentur, et sub strenua districtioe huiusmodi obseruantiae inseruire cogantur. Parentibus sane filios suos religioni contradere non amplius, quam vsque ad decimum aetatis eorum annum licentia poterit esse: postea vero an cum voluntate parentum, an suae deuotionis sit solitarium votum, erit filiis licitum religionis assumere cultum. Quisquis autem vel abolitione tonsurae, vel saecularis vestis assumptione, detectus fuerit attigisse transgressionem, et excommunicationis censuram accipiat, et religioni semper inhaereat. *Tolet. x. c. 6. Burch. lib. 8. c. 1. Iuo lib. 3. tit. 16. c. 13. panor. & par. 7. c. 27. de cr. Ansel. lib. 11. c. 176. in Rom. Caesar. lib. 9. c. 14. Tarrac. lib. 6. c. 109.*

CAP. XII.

VIDVA, quae sacrum capiti velamen imposuerit, et inter ceteras velatas feminas in ecclesia orauerit, et oblationem cum illis obtulerit; si professa est in eodem habitu permanere, spondens numquam religionis deponere velamen; a religionis obseruantia discedere non praesumat. Quod si praesumpserit, a liminib. sanctae ecclesiae segregetur, donec ad emendationis remedia confugiat. *Vorma. 21. Iuo lib. 3. tit. 17. c. 12. panor. & par. 7. c. 145. de cr.*

CAP. XIII.

SI pater, vel mater filium, filiamque intra septa monasterii in infantiae annis, sub regulari tradiderint disciplina; non liceat eis postquam ad pubertatis peruenierint annos, egredi, et matrimonio copulari. Hoc ergo omnino deuitandum est; quia nefas est, vt oblati a parentibus Deo filiis, voluptatum fraena laxentur. Igitur, vt praediximus, non liceat eis susceptum habitum vquam deserere; sed conuicti, quod tonsuram, aut religiosam vestem aliquando habuerint, in religionis cultu, habituque, velint, nolint, permanere cogantur. *Vorma. c. 22. Gregor. 1. in epist. 6. ad Augustin. prope fin. Greg. III. ep. 4. ad Bonif. in medio. Iuo par. 7. c. 15. de cr.*

CAP. XIV.

QVAECVMQVE virgo sub patrocinio

einio ante annos XII. non coacta, sed propria voluntate, sacrum velamen sibi imposuerit, annumque, et diem, nullo repente, velata permanferit; ab eodem sancto habitu vltius non recedat, sed sponsa vero Regi Christo, immaculato agno, vltius incorrupta, et immaculata deseruiat. Si vero idem patronus post annum, et diem, sanctum propositum corrumpere, et velam studuerit repetere, atq. Christo suam sponsam rapere; secundum praestituta canonum praedictorum, vt vires non obtineat, sed Christo Regi suam sponsam relinquat et c. *Tribur. c. 24.*

CAP. XV.

SI monachus fuga regularis disciplinae elapsus, propositum sanctitatis calcauerit; omnimodis coercendus, et ab hominibus detestandus, atque omni onere est grauandus: vt saltem rubore verecundiae confusus, et onere paupertatis afflictus, redeat;

quem relicta singularitatis professione inimicus tenebat. Si autem tam irreuerens, et pertinax est; vt ad monasterium redire, et propositum monachi reluctauerit obseruare; impleantur super eum constituta, quae de eo scripta sunt; in sancto canone in concilio Chalcedon. cap. iv. Papae Syricii vi. Leonis xxvi. quatenus retrusus ergastulo, decoqui possit paenitentiae igne purgatorio. *Tribur. c. 26. Vid. Syric. ep. 1. c. 6. Leo ep. 90. c. 12.*

CAP. XVI.

QUI voluntarii, et secundum regulam sancti Benedicti, habitum monachi susceperunt, et postea voluntarii dereliquerunt; communionem fidelium priuentur, vsq. ad emendationem dignam: Et si Abbates, vel alii monachi volunt eos suscipere; maneant cum clericis in monasteriis, vel apud clericos in habitu monastico, et reuerentia, atque abstinentia. *Bituric. c. 23. apud syn. Lemouic. act. 2.*

De variis rebus, quas monachi facere prohibentur.

TIT. XXXII.

CAP. I.

De appell. 26. Grego. 1x. c. 42. eo. tit. in i. collect. **P**RAECIPVE in locis religionis hoc volumus obseruari; ne monachi, siue quicumq. religiosi, cum pro aliquo excessu fuerint corrigendi; contra regularem Praelati sui, et Capituli disciplinam, appellare praesumant; sed humiliter, ac deuote suscipiant, quod pro salute sua, vtiliter eis fuerit iniunctum. *Alex. III. in conc. Lat. c. 6. in fine.*

CAP. II.

28. q. 2. c. 25. **PERNICIOSAM**, et detestabilem consuetudinem quarundam mulierum, quae licet neque secundum regulam beati Benedicti, neq. Basilii, aut Augustini viuunt, sanctimoniales tamen vulgo cenferi desiderant, aboleri decernimus. Cum iuxta regulam degentes in conuictis, tam in ecclesia, quam in refectorio communiter esse debeant; propria sibi aedificent receptacula, et priuata domicilia, in quib. sub hospitalitatis velamine, passim hospites minus religiosos contra faeros, et bonos mores suscipere nullatenus erubescunt et c. Hoc tam inhonestum, de-

testandumq. flagitium, ne vltius fiat, omnimodis prohibemus, et sub poena anathematis interdiximus. *Innoc. II. in syn. Rom. c. 20. alius cap. 26. Vide Eugen. III. in syn. Rem. c. 4.*

CAP. III.

16. q. 1. c. 192. **PRAETER** Domini sacerdotes, nullus audeat *docere*, praedicare, seu monachus, siue ille sit laicus, cuiuslibet sententiae nomine gloriatur. *Leo ep. 42. vel 61. in fine. ad Theodor. Episcopum. et 91. vel 60. in fine. ad Maximum Antioch. Episcopum. Burch. lib. 2. c. 158. Iuo par. 6. c. 249. de cr. Ansel. lib. 7. c. 130. et in Rom. post lib. vlt. c. 68.*

CAP. IV.

27. q. 1. c. 32. **MONACHO** orarium in monasterio, vel zonas habere non liceat. *Aurel. 32. c. 16. al. 20. al. 22.*

CAP. V.

NVLLVS sacerdotum, ac monachorum colligere alium in lecto suo praesumat; nec liceat monachis caellas habere communes, vbi aut bini maneant, aut peculiare reponi possit. Sed schola labore communi construatur, vbi omnes iaceant, aut Abbate, aut Praeposito imminente; vt dum duo, vel tres vicissim et legant, et ex-

bbb iiij cubent

cubent, alii consolentur; vt non solum sit custodia corporum, sed et surgat pro lectione assidua, profectus animar. *Turo. II. cap. 15.*

CAP. VI.

NON licet Abbati filios de baptismo habere, nec monachis commatres habere. *Antif. c. 25.*

Ne monachi negotiis saecularibus dent operam.

CAP. I.

EPISCOPVS, clericus, monachus non condat possessiones alienas, vel accipiat administrationem rerum saecularium, nisi ex legib. vocetur ad impuberis inexcusabilem tutelam, aut Episcopus vrbs commiserit ei curam rerum ecclesiasticarum, aut pupillorum, et viduarum, quae carent defensore, et earum personar. quae indigent ecclesiastico auxilio. Si quis contra audeat, ecclesiasticis poenis subiaceat. *Chalc. c. 3. Vide ibi. c. 4. et act. 6. c. 2. Paris. sub Ludou. et Loth. lib. 1. c. 28. Capitul. lib. 1. c. 22. Burch. lib. 2. c. 145. Iuo par. 6. c. 218. de cr. Ansel. lib. 6. c. 181. in Rom.*

CAP. II.

SE MEL in clero ordinatos, aut monachos factos, neq. ad militiam, neque ad dignitatem saecularem venire oportet. Qui id fecerint, neque paeniterint, vt ad partes Dei reuertantur, anathematizentur. *Chalc. c. 7. Vid. Ap. 83. Aquisgr. c. 85. Tribur. 27. Capit. lib. 1. c. 26. Burch. lib. 8. c. 4. Iuo par. 7. c. 28. decret. Caesar. lib. 9. cap. 17.*

CAP. III.

NON magnopere antiqui hostis inuidia infirma membra Ecclesiae praecipitate laborat, sed manum mittit ad desiderabilia eius, et electos quosque niritur supplantare, dicente scriptura, Escae eius electae; multor. siquidem casus operari se reputat, vbi pretiosius aliquod membrum Ecclesiae sua fuerit calliditate detractum. Inde nimirum est, quod se in angelum lucis more solito transfigurans, sub obtentu languentium fratrum consulendi corporibus, et ecclesiastica negotia fidelius pertractandi, regulares quosdam, ad legendas leges, et confessiones phycas ponderandas, de claustris suis educit: vnde ne sub hac occasione scientiae, spirituales viri mun-

TIT. XXXIII.

danis rursus actionib. inuoluantur, et in interioribus ex eo ipso deficiant, ex quo se aliis putant in exterioribus prouidere; de praesentis concilii assensu statuimus, vt nullus omnino post votum religionis, post factam in aliquo religioso loco professionem, ad phylicam, legesve mundanas legendas permittatur exire. Si vero exierit, et ad claustrum suum infra duorum mensium spatium non redierit, sicut excommunicatus ab omnib. euitetur, et in nulla caussa, si patrocinium praestare temptauerit, audiatur. Reuersus autem in choro, captulo, mensa, et ceteris, vltimus fratrum semper existat; et nisi ex misericordia forsitan Apostolicae sedis totius spem promotionis amittat. *Alex. III. in conc. Turo. c. 8. post conc. Later. par. 27. c. 2.*

CAP. IV.

CLERICI coram iudice saeculari aduocati in negotiis fieri non praesumant, nec procuraciones villarum, aut iurisdictiones etiam saeculares sub aliquibus Principib. vel saecularibus viris, vt iustitiarum eorum fiant clericor. quisquam existere praesumat. Si quis aduersus hoc venire temptauerit et c. et saeculariter agit; ab ecclesiastico fiat ministerio alienus et c.

Districcius autem decreuimus puniendum, si religiosor. quisquam aliquid praedictorum audeat attemptare. *Alex. III. in conc. Lat. c. 12.*

CAP. V.

QUOD quibusdam religiosis a sede Apostolica est prohibitum, volumus, et videlicet, absque Abbatis, et maioris partis sui Capituli licentia, pro aliquo fidei iubeat, vel ab alio pecuniam mutuo accipiat, vltra summam communi prouidentia constitutam. Alioqui non teneatur Conuentus pro his aliquatenus respondere, nisi forte in vtilitatem domus manifeste con-

ste confiterit expendisse. et qui contra statutum istud venire praesumpserit, grauiori disciplinae subdatur. *Inno. III. in conc. gen. Lat. c. 59.*

CAP. VI.

PRAVA consuetudo, prout accepimus, et detestabilis inoleuit; quoniam monachi, et regulares canonici, post susceptum habitum, et professionem factam, sprete bonorum magistror. Augustini, et Benedicti regula, leges temporales, et medicinam gratia lucri temporalis addiscunt et c. Vt ergo ordo monasticus, et canonicus Deo placens in sancto proposito inuolubiliter conseruetur; ne hoc vltius praesumatur, auctoritate Apostolica interdiciamus et c. *Inno. II. in conc. Rom. c. 6. in fine panor. Iuonis.*

CAP. VII.

NVLLVS monachus saecularia, aut ecclesiastica negotia perturbare praesumat; quia mortua in talib. vox est eorum. *Pelag. II. ep. 3. post prin. Ansel. lib. 5. c. 63. in Rom. Caesar. lib. 9. c. 6.*

CAP. IIX.

MONACHI a monasterio egredientes, ne aliquod ministerium ecclesiasticum praesumant agere, prohibemus; nisi forte cum Abbatis imperio. nullus eorum forenlis negotii susceptor, vel executor existat, nisi quod monasterii exposcit vtilitas, Abbate imperante. Canonum ante Gallicanor. de his constitutione seruata. *Tarr. c. 11.*

CAP. IX.

HOC et de Abbatibus, et de presbyteris, et diaconib. et maxime monachis obseruandum est: vt ad forum, neq. vbi publice negotia iudicaria exercentur, non pergant et c. *Cabulo. sub Carolo c. 11.*

CAP. X.

NE QVE presbyteri, neque diaconi, neq. monachi villici fiant. *Cabulo. sub Carolo c. 12.*

CAP. XI.

DE C R E V I M V S, sicut sancta regula dicit; vt monasterium, vbi fieri possit, per Decanos ordinetur: quia illi praepositi saepe in elationem incidunt, et in laqueum diaboli. Monachi ad saecularia placita nullatenus veniant, neque ipse Abbas sine consensu Episcopi sui, et eum necessitas exigit, tunc per iussionem, et consilium Episcopi illuc vadat: nequaquam tamen contentiones, aut lites aliquas ibi

mouere praesumat; sed quidquid quaerendum, vel etiam respondendum sit, per aduocatos suos hoc faciat: Abbates, et monachi vsq. ad interrogationem silentium habeant: et cum interrogantur, cum humilitate, et reuerentia respondeant; alias querellas omnino deuitent: In eorum claustro permancant, et c. *Magunt. c. 12.*

CAP. XII.

MINISTRI altaris Domini, vel monachi a negotiis saecularibus abstineant. Sunt autem haec et c. In regula sancti Benedicti praecipitur praecuidere; per quos manus negotium monasterii transeat et c. Apostolus ait: Nemo militans Deo implicat se negotiis saecularibus. *Magunt. c. 14. Magun. sub Raba. c. 13. Capitul. lib. 7. c. 172. in addit. Burch. lib. 8. c. 90. Iuo par. 7. cap. 108. decreb.*

CAP. XIII.

MONACHI ad placita saecularia nullatenus vadant. *Rem. c. 29.*

CAP. XIV.

NE M O sacerdotum, vel monachor. negotiis illicitis se implicet, quomodo scriptum est. Nemo militans Deo, implicat se negotiis saecularibus. *Rem. c. 30.*

CAP. XV.

COMP E R I M V S nonnullos presbyteros, et monachos desertores ordinis sui, quod non sine magno animi maerore prosequimur, adeo villicationes, et negotiationes, diuersaq. turpia luca spectare; vt illud videatur completum, quod dicitur: Et erit sicut populus, sic sacerdos. Quod et leges diuinae, et iura canonica condemnant, quantumq. etiam id religioni Christianae contrarium sit; manifestum est; et c. In concilio quoque Chalcedon. titulo tertio legitur. Peruenit ad sanctam synodum et c. et de monachis specialiter tit. iv. Monachos vero et c. His ita praemisissis, oportet; vt Episcopi suae parochiae sacerdotes, et monachos a memoratis illicitis actionibus, sua auctoritate compefcant: transgressores vero censura canonica corripiant, qua dicitur. Transgredientem vero hanc definitionem nostram excommunicatum esse decreuimus; ne nomen Dei blasphemetur. *Parisien. sub Lud. & Loth. lib. 1. c. 28.*

CAP.

CAP. XVI.

e. r. ne cler. vel monac. Grego. ix. et in r. collect. **MONACHI** negotiis saecularibus omnino abstineant. Multa sunt negotia saecularia, de his tamen pauca perstrinximus: ad quae pertinet omnis libido, non solum immunditia carnis, sed etiam in omni carnali concupiscentia; quidquid plus iusto appetit homo, turpe lucrum, munera iniusta accipere, vel etiam dare pro aliquo saeculari, cum quaestu; pretio aliquem conducere: contentiones, et lites, vel rixas amare; in placitis saecularibus disputare, excepta defensione orphanorum, aut viduarum; conductores, aut procuratores esse saecularium rerum, turpis verbi, vel facti ioculatorem esse, vel iocum saecularem diligere; aleas amare; ornamentum inconueniens proposito suo quaerere; in deliciis viuere, xelle; gulam, et ebrietatem sequi; pondera iniusta, vel mensuras habere; negotium iniustum exercere. nec tamen iustum negotium est interdendum, propter necessitates diuersas; quia legimus sanctos Apostolos negotiaros esse, et in regula sancti Benedicti praecipitur praenudere, per quorum manus negotium monasterii transeat. canes, et aues sequi ad venandum; in comestationibus, et vinolentijs nimis incumbere; superfluitatem in quibuslibet rebus nolle fugere. Quae omnia ministris altaris inter-

dicimus, hortantes eos seruare illud Apostolicum: Nemo militans Deo, implicat se negotiis saecularibus et c. *Magun. sub Rabano c. 13. Magunt. 1. c. 14. Capit. lib. 7. c. 172. in addit. Burch. lib. 8. c. 90. Iuo par. 7. c. 108. decr.*

CAP. XVII.

MONACHOS passim, et quasi absque canonicae auctoritatis iugo effraenatos per saecularia negotia minime oportet discurrere, et vilicis, atque saecularibus curis inferuire; sed secundum institutionem canonicam, in quibus renuntiauerunt, contentos esse; et neque saecularibus, neque ecclesiasticis negotiis, nisi in causa necessitatis, accepta tamen propriae ciuitatis Episcopi licentia, interesse. *Aquisgr. 11. sub Ludouic. part. 3. cap. 2.*

CAP. XVIII.

NE (monachi) sub praetextu obedientiae diutius villicationibus inferuiant; sed regulariter obedientiam in vicissitudine sua peragentes, secum, ut de S. Benedicto legitur, in monasterio habitent, atque se ipsos recolligant, et c. *Melden. c. 57.*

CAP. XIX.

NE monachi, vel sanctimonialia saecularibus curis, vel negotiis occupentur; ne pompas mundiales requirant; ne ecclesiastica iura inquietent; sed iuxta proprietatem sui vocabuli, quietem, et otium amplectantur. *Trosleian. c. 3. prope fin.*

Ne simoniae locus vllus sit apud monachos,

et sanctimoniales.

TIT. XXXIV.

CAP. I.

r. q. r. si quis Episcopus. s.

MEDIATOR simoniacae ordinationis clericus a suo gradu cadat, laicus, vel monachus, anathematizetur. *Chalc. cap. 2. Burch. lib. 1. c. 112. Iuo lib. 3. tit. 9. c. 3. panor. et par. 5. c. 118. decr. Ansel. lib. 6. c. 81. Caeser. lib. 4. c. 21.*

CAP. II.

ITA auaritia implicat se inter duces Ecclesiae, ut aliqui dicti pii viri, et mulieres transgressi mandata Domini, seducantur, et auro accepto faciant receptiones venientiam ad sacrum ordinem, et ad vitam monasticam, et quorum initium improbandum est, omnia sunt abiicienda, ut ait

magnus Basilus. Non enim licet seruire Deo, mediot Mamonae. Episcopus hoc faciatque ciens, vel Praepositus, vel alius clericus; vel cesset, vel deponatur, iuxta canonem II. Chalcedon. Praeposita vero eiiciatur a monasterio, et alteri monasterio tradatur ad paenitentiam. Eodem modo Praepositus, nisi presbyter sit. Quae vero dantur a parentibus liberis dotium causa, vel quia ipsorum liberor. sunt, consentientibus his, qui offerunt, ea esse consecrata Deo: iubemus, ut siue mancant, siue recedant inde, ea permaneant monasterio, nisi Praepositi sit culpa. *Nicas. 11. c. 19.*

CAP.

CAP. III.

NON satis vtiliter in populo auaritia redarguitur, si ab iis, qui in clero constituti videntur, et praecipue, qui contempto saeculo religiosorum nomen profitentur; et regulam, modis omnibus non cauetur. Prohibemus igitur, ne ab iis, qui ad religionem transire voluerint, aliqua pecunia requiratur, neve Prioratus, aut capellaniae quaelibet monachorum, aut clericorum, annua distractione vendantur, nec ab eo, qui pro regimine ipsar. committitur, pro earum commissione vllum pretium exigatur, et c. *Alex. III. in con. Turon. c. 6. post conc. Later. par. 2. c. 10.*

CAP. IV.

IN quibusdam ecclesijs locum venalitas perhibetur habere, ita ut pro Episcopis, vel Abbatibus, seu quibuscumque personis ecclesiasticis ponendis in sede et c. aliquid exigatur et c. Ne hoc de cetero fiat, et vel pro personis ecclesiasticis deducendis ad sedem et c. aliquid exigatur, districtius inhihemus et c. *Alex. III. in conc. Later. c. 7.*

CAP. V.

MONACHI non pretio recipiantur in monasterio et c. Si quis autem exatus pro sua receptione aliquid dederit; ad sacros ordines non ascendat: is autem, qui acceperit, officii sui priuatione multetur et c. Prioratus quoque, siue obedientiae pretii datione nulli tradantur: alioqui, et dantes, et accipientes a ministerio fiant ecclesiastico alieni. *Alex. III. in d. conc. Later. cap. 10.*

CAP. VI.

PRO benedictionibus Abbatum nihil recipiatur. *Inno. III. in con. gen. Lat. c. 63.*

CAP. VII.

QVONIAM simoniaca labes adeo pleraeque moniales infecit; ut vix aliquas sine pretio recipiant in sorores, paupertatis praetextu volentes huiusmodi vitium palliare: ne id de cetero fiat, penitus prohibemus. Statuentes, ut quaecumque de cetero talem prauitatem commiserit, tam recipiens, quam recepta, siue sit subdita, siue Praelata, sine spe restitutionis de suo monasterio expellatur, in locum artioris regulae ad agendum perpetuo paenitentiam retrudenda. De his autem, quae ante hoc synodale statutum taliter sunt receptae,

ita duximus prouidendum; ut remotae de monasterijs, quae perperam sunt ingre-fae, in alij eiusdem ordinis collocentur. Quod si propter nimiam multitudinem alibi forte nequieverint commode collocari; ne forte damnabiliter in saeculo euagentur, recipiantur in eodem monasterio dispensatiue de nouo, mutatis prioribus locis, et inferioribus assignatis. Hoc etiam circa monachos, et alios regulares decernimus obseruandum. Verum ne per simplicitatem, vel ignorantiam se valeant excusare; praecipimus, ut dioecesani Episcopi singulis annis hoc faciant per suas dioeceses publicari. *Inno. III. in conc. gen. Later. c. 64.*

CAP. VIII.

NVLLVS Episcopus grauamen, seu feruile seruitium ex vsu contra ecclesiasticam normam Abbatibus, seu clericis suis imponat, vel interdictum sacerdotale officium, pretio interueniente restituat; quod si fecerit; officii sui periculum subeat. *Grego. VII. in syn. Rom. an. 6. c. 10. Tarrac. lib. 5. c. 54.*

CAP. IX.

NVLLVS Abbas pretium exigere ab eis, qui ad conuersionem veniunt, aliqua placiti occasione praesumat. *Vrba. 11. in syn. apud Melfiam c. 7.*

CAP. X.

NVLLVS Episcopus, neque presbyter, vel Abbas, seu diaconus per praemium ad sacrum ordinem penitus accedat. Quod qui fecerit, ipso honore, quem praemijs comparare praesumpserit, omnino priuetur. *Cabilo. c. 16.*

CAP. XI.

IMPVTATVR quibusdam fratrib. eo quod auaritia causa hominibus, persuadeant, ut abrenuntiantes saeculo, res suas ecclesiae conferant et c. Episcopi, siue Ab-bates, qui non in fructum animar. sed in auaritia, et turpe lucrum inhiantes, quoslibet homines illectos circumueniendo tonderunt; et res eorum tali persuasione non solum acceperunt, sed potius subriperunt; paenitentiae canonicae, siue regulari, ut puta turpis lucri sectatores subiaceant. Hi vero, qui vanis promissionibus, vel quibuslibet machinationibus persuasi, mentis inopes effecti, rerum suarum domini esse nescientes, comam depofuerint; in eo quod coeperunt, perseuerare cogantur.

cogantur. Res namque, quae ab illectis, et negligentibus datae, ab auaris, et cupidis non solum acceptae, sed raptae noscuntur, heredibus reddantur, qui dementia parentum, et auaritia incentorum, exheredati esse noscuntur. Si vero nescientibus Episcopis, aut Abbatibus, ministri eorum, quilibet videlicet in clero, hoc fecisse conuincuntur; Episcopi, et Abbates desidia, illi vero rapacitate, et auaritia iudicentur. Hoc vero, quod quisque Deo iuste, et rationabiliter de rebus suis offert, Ecclesia tenere debet. *Cabilo. sub Carolo c. 6. & 7. Vide Maguntin. 23. Burchard. lib. 8. cap. 93.*

Ne monachi fenerentur.

TIT. XXXV.

CAP. vni.

De vsur. c. 1. Greg. ix. & in 1. collect.

PLVRES clericorum. et quod macerentes dicimus, eorum quoque, qui praesens saeculum professione vocis, et habitu reliquerunt; dum communes vsuras exhorrent, commodata pecunia indigentibus possessiones eorum

in pignus accipiunt, et prouenientes fructus percipiunt ultra sortem. Idcirco generalis concilii decreuit auctoritas, ut nullus amodo constitutus in clero, vel hoc, vel aliud vsurae genus exercere praesumat et c. *Alex. III. in conc. Turo. c. 2. post concil. Later. par. 16. c. 9.*

Ne monachi introeant in tabernas, aut ebrietati sint dediti.

TIT. XXXVI.

CAP. I.

SI contingat, ut, quae sunt necessaria, non alterat monachus, vel sacerdos; et propter necessitatem velit hinc in pandochaeo, vel in alicuius domo diuertere; ei liceat hoc facere, ut prope urgente necessitate. *Nicae. 11. c. 22.*

CAP. II.

Distin. 44. non oportet. c. 2.

QUOD non oporteat sacro ministerio deducos, a presbyteris vsque ad diaconos, et reliquum ecclesiasticum ordinem et c. et ex numero ascetarum ingredi tabernas. *Laod. c. 24. Aquisgr. c. 60. Capitul. lib. 1. c. 14. Burch. lib. 2. c. 131. Iuo par. 6. c. 205. decr.*

CAP. III.

MONACHI, et canonici tabernas ad edendum, vel bibendum non ingrediantur, sicut in conciliis Laodicenis, et Africano legitur esse interdictum. *Rem.*

cap. 26. Laod. 24. Carthagin. III. cap. 27.

CAP. IV.

MINISTRI altaris Domini, vel monachi, nobis placuit, ut a negotiis saecularibus omnino abstineant. Multa sunt ergo negotia saecularia; de his tamen pauca perstrinximus et c. in deliciis viuere velle; lect.

gulam, et ebrietatem sequi. *Magunt. sub Carolo c. 14. Addit Magunt. sub Rab. c. 13. in comestationibus, et vinolentiis nimis incumbere et c. Considerare quoque sententiam Domini dicentis: Attendite, ne grauentur corda vestra in crapula, et ebrietate; moderare cibum, et potum; ut iuxta Apostolum, sobrii sint parati ad seruitium Domini. Capitul. lib. 7. c. 172. in addit. Burch. lib. 8. c. 90. Iuo par. 7. c. 108. decr.*

Ne mo-

Ne monachi interfint nuptiis, aut ludis publicis, aut turpibus.

TIT. XXXVII.

CAP. I.

NON licet Abbati, nec monacho ad nuptias ambulare. *Antist. c. 24. CAP. II. NON liceat clerico, vel monacho in hypodromiis ascendere, vel thymelicorum ludis interesse: et si vocetur clericus in nuptias, quando hi ludi ingrediuntur, surgat, et recedat, ex Patrum disciplina; sin minus, vel cesset, vel deponatur. Trul. c. 24. Vid. Laod. 54.*

CAP. III.

Ne clerici, vel monac. negot. saecularia **M**INISTRI altaris Domini, vel monachi a negotiis saecularibus omnino abstineant. Multa sunt ergo negotia saecularia et c. turpis verbi; vel facti ioculato-

cul. c. 1. Greg. rem esse, vel iocum saeculare diligere; a- *gor. ix. & leas amare; ornamentum inconueniens in i. collect. proposito suo quaerere; in deliciis viuere velle et c. Magunt. sub Carolo c. 14. Magunt. sub Rab. c. 13. Capitul. lib. 7. c. 172. in addit. Burch. lib. 8. c. 90. Iuo par. 7. c. 108. decr.*

CAP. IV.

EPISCOPI, et Abbates ante se ioca turpia facere non permittant. *Remen. c. 17.*

CAP. V.

MONACHI, ante se ioca saecularia, vel turpia fieri non permittant. *Magunt. sub Rabano c. 13. in fine.*

De monachorum, vel sanctimonialium vestitu.

TIT. XXXVIII.

CAP. I.

Distin. 30. c. 15.

SI quis virorum exercitii praetextu (quasi asceta) pallio utitur, quasi hoc iustitiam habeat, et contemnat eos, qui ferunt birros, atque alia communi, et consueta veste vtuntur; anathema sit. *Gangr. c. 12. Burch. lib. 8. c. 63. Iuo par. 7. c. 81. decr.*

CAP. II.

Dis. 30. c. 6.

SI qua mulier eodem praetextu mutauerit vestem muliebrem consuetam, et virilem sumpserit; anathema sit. *Gangr. c. 13. Burch. lib. 8. c. 60. Iuo par. 7. c. 78. decr.*

CAP. III.

Dis. 30. c. 2. quaecumq.

SI qua mulier religionis praetextu (quasi ascetria) sibi comam tondeat, quam Deus in signum subiectionis ei dedit, quasi dif-

soluens subiectionis mandatum; anathema sit. *Gangr. c. 17. Burch. lib. 8. c. 62. Iuo par. 7. c. 80. & par. 8. c. 320. decr. Caesar. lib. 9. c. 54.*

CAP. IV.

MONACHI, vel sanctimoniales, iuxta suam professionem, sobrie, ac pie, et simpliciter viuant et c. Ne saecularibus curis, vel negotiis occupentur; ne pompas mundiales requirant et c. Auditur enim, quod sprete humilitate, et abiectione monastica, ornamentis, et his etiam, quae bonis laicis indecentia, et turpia sunt, operam impendant et c. propriis, et lucris turpibus inserviant; quod vitium tamquam pessimum cancer, ne ultra proserpat, radicatus euellendum est. *Trosleia. c. 3. in fine.*

Ne monachi laicis sacramenta tribuant.

TIT. XXXIX.

CAP. I.

MONACHVS officium presbyterale non praesumat facere, id est, ea, quae pertinent ad parochiam, nisi tantum per necessitatem, scilicet baptismum, et paenitentiam, si presbyter defuerit. *Greg. vii. in syn. Rom. ann. in cr. c. 6.*

Greg. vii. in syn. Rom. ann. in cr. c. 6.

CAP. II.

INTERDICIMVS et Abbatibus, et monachis publicas paenitentias dare, infirmos visitare, et vnctiones facere, et missas pu-

fas publicas cantare: chrisma, et oleum, consecrationes altarium, ordinationes clericorum ab Episcopis accipiant, in quorum parochiis manent. *Callist. II. in concil. Roman. cap. 17.*

CAP. III.

NEC illud nobis videtur congruum, ut clerici, et laici Episcoporum, et presbyterorum canonicorum iudicia declinantes, monasteria monachorum expetant; ut ibi monachi sacerdotibus confessionem

peccatorum suorum faciant; praesertim cum eisdem sacerdotibus monachis id facere fas non sit, exceptis his dumtaxat, qui sub monastico ordine secum in monasteriis degunt et c. *Paristen. sub Ludouico, & Lothario lib. 1. c. 46. in med.*

CAP. IV.

NVLLVS Abbas, monachus, vel quilibet alius paenitentias iniungat, nisi quibus proprius Episcopus hanc curam dederit. *Pictau. c. 5.*

Quonam modo possint monachi, vel canonici ex vna religione ad aliam se conferre. TIT. XL.

CAP. I.

SI quis monachus pro lucro animae, vel animarum, a suo monasterio exire, et aliud proposuerit intrare, consentientibus Episcopo, Abbate, et fratribus, consentimus, et concordamus: quia id fecisse multos sanctos legimus, et c. *Tribur. c. 26.*

CAP. II.

CANONICI, et monachi de mo-

nasteriis suis, vbi prius titulati sunt, nisi causa rationabilis necessitatis, vel aedificationis animae, vel ordinem melius obseruandi, ad aliud monasterium non transeant, propter adipiscendum aliquod ministerium, vel honorem, vel occupationem terrenam, absque consensu Episcopi sui, vel Abbatis. *Bituricen. cap. 23. apud synodum Lemouicen. act. 2.*

De monachis, qui vagantur, aut ignoti sunt, aut fingunt se monachos esse. T. XLI.

CAP. I.

QUI vere, et pure solitariam vitam sequuntur, debito honore digni sunt. Sed quia monachorum habitu ecclesias, et publicas res perturbant circumuehentes vrbes, et monasteria sibi constitui curantes; placuit, ut nulla monasteria aedificentur, aut oratoria, sine voluntate Episcopi vrbis et c. *Chalce. c. 4. Vid. Tribur. c. 26. Capitul. lib. 5. c. 25. Iuo lib. 3. tit. 16. c. 1. panor. & par. 7. c. 1. decr. Ansel. lib. 5. c. 54. & in Rom. post lib. vlt. c. 63.*

CAP. II.

MONACHVS, vel sanctimonialis non relinquat suam habitationem, et discedat ad aliam: si autem id contigerit, ipsum, ut hospitem recipi est necessarium; non tamen sine voluntate Praepositi sui recipiatur. *Nicac. 11. c. 21.*

CAP. III.

NE monachi a monasteriorum clausu-

ris, absque Abbatis, vel qui ab eo est constitutus, licentia, ad quodlibet opus exercendum egredi praesumant; cum vero licentia impetrata aliquid ad peragendum perrexerint, non sine duorum, vel trium ex fratribus testimonio pergant. *Leo IV. in synod. Romana c. 28. in fine.*

CAP. IV.

MONACHI, qui relinquunt suum habitum, vel absque licentia sui Abbatis vagantur, non recipiantur. *Greg. VII. in conc. Rom. ann. in cr. c. 21.*

CAP. V.

CONSTITVIMVS, ne quis Episcopus monachum quemlibet vagantem in sua dioecesi, prouinciave retineat, nisi Abbatis proprii fuerit litteris regulariter commendatus. *Vrb. 11. in syn. apud Melfi. cap. 10.*

CAP. VI.

QVAM illicitum sit illud, aestimari non potest, ut transeuntes siue simulent, siue

CAP. XII.

MONACHI, et sanctimoniales non exeant ex monasterio, nisi urgente necessitate; et cum benedictione Praepositi, et cum honestis sociis. *Frull. c. 46.*

CAP. XIII.

VT monachi, qui veraciter regulariter viuunt, ad Romanam sedem, vel alicubi vagari non permittantur, nisi obedientiam Abbatis sui exerceant. Et si talis causa euenerit, quod absit, quod ille Abbas sic remissus, vel negligens inueniatur; ut in manus laicorum ipsum monasterium veniat, et hoc Episcopus emendare non poterit; et aliqui tales monachi ibidem fuerint, qui propter Deum de ipso monasterio migrare velint, propter eorum animas saluandas; hi per consensum Episcopi, licentiam habeant; qualiter eorum animae possint saluari. *Vernen. c. 10.*

CAP. XIV.

MONACHI in eorum claustro permaneant: nullusque ex eis foras vadat, nisi per necessitatem ab Abbate mittatur in obedientiam. Nec foris manducent, neque bibant sine permissione Abbatis, nec ad conuiuia saecularia vadant. *Magunt. c. 12.*

CAP. XV.

MONASTERIVM ita debet constitui, ut omnia necessaria infra monasterium exerceantur; ut non sit necessitas monachis, vel clericis, vel puellis vagandi foras et c. *Magunt. cap. 20. Capitul. lib. 5. cap. 78.*

CAP. XVI.

NE monachi, aut canonici occasionem quaerant vagandi et c. *Rem. c. 25.*

CAP. XVII.

MULTI ecclesiasticae regulae subiecti, propositi, et loci sui desertores effecti, passim quocumque eis voluntas suaserit, posthabita auctoritate canonica pergunt, et non solum ab aliis Episcopis, et Abbatibus, verum etiam a Comitibus, et nonnullis aliis nobilibus viris recipiuntur. Quod quantum, et a diuina, et a canonica auctoritate discordet, in promptu est. Quod ne ulterius fiat, et ab Episcopis, et a ceteris ecclesiasticis Praelatis obnixè est obseruandum et c. *Parif. sub Ludo. & Loth. lib. 1. cap. 36.*

CAP. XIX.

ILLVD a vestra pietate suppliciter

siue sint monachi, quod se appellant, quorum nec vitam possimus scire, nec baptismum; quorum fidem inoognitam habemus, nec probatam; nolint sumptibus adiuuare; sed statim aut diaconos facere, aut presbyteros ordinare festinent, aut quod est grauius, Episcopos constituere non formident et c. *Syrict. epist. 5. c. 2.*

CAP. XVII.

MONACHVM; nisi Abbatis sui permissione, aut voluntate, ad alterum monasterium commigrantem, nullus Abbas suscipere; aut retinere praesumat. Sed vbi cumque fuerit, Abbati suo auctoritate canonum reuocetur. *Agath. c. 27. Iuo par. 3. c. 157. decr.*

CAP. XIX.

CLERICIS sine commendatitiis epistolis Episcopi sui, licentia non pateat euagandi. In monachis quoque praesentis sententiae forma seruetur. Quos si verborum increpatio non emendauerit, etiam verberibus statuimus coerceri. *Agath. c. 38. Venet. c. 5. & 6. Burch. lib. 2. c. 141. & 142. Iuo lib. 3. tit. 5. c. 26. panor. et par. 6. cap. 214. & 215. decr.*

CAP. IX.

MONACHI, qui coeptam obseruationis viam relinquunt, et absque epistolis, et absque certis negotiis, vel necessitatibus, per regiones vagantur alienas; cognita diffinitione, si se non emendauerint, ab Abbatibus suis, vel a sacerdotibus, ad communionem non recipiantur. *Andegauen. cap. 9.*

CAP. X.

SI quis clericus propter luxum, vanitatisque praesumptum de officio suo sponte discesserit, ac velut obseruatorem legis monachum videri se maluerit, quam clericum; ita de ecclesia repellendum; ut nisi rogando, atque obsecrando plurimis temporibus satisfecerit, non recipiatur. *Cassan. 6.*

CAP. XI.

RELIGIOSI propriae religionis, qui nec inter clericos, nec inter monachos habentur; siue hi, qui per diuersa loca vagi feruntur; ab Episcopis, in quorum conuentu commorari noscuntur, licentia eorum coercerentur; ut aut in clero, aut in monasterio deputentur, praeter eos, qui ab Episcopo suo, propter aetatem, aut languorem fuerint absoluti. *Tolet. 14. c. 52.*

16. q. 1. c. 12.

18. q. 2. quidam. c. 10.

flagitamus; vt monachi, et presbyteri, nec non et clerici, qui postposita canonica auctoritate passim Palatium adeunt, et vestris sacris auribus importunissimam molestiam inferunt; vestra auctoritate, et potestate deterreantur, ne hoc facere praesumant. quoniam in huiuscemodi facto et vigor ecclesiasticus contemnitur, et religio sacerdotalis, et professio monastica vilior efficitur. *Parisien. sub Lud. & Lotha. lib. 3. c. 14.*

CAP. XIX.

POSTVLANDVM est de monachis, vt et ipsi in publicis locis sine ratione decenti discurrere prohibeantur; quia hoc a proposito ipsorum procul abfistit. Fieri etiam potest, vt quidam illorum et c. per-

petrato scelere in monasterio, causam vngandi potius eligant, quam regularibus disciplinis subiacerent. *Aquisgr. II. sub Ludou. part. 4. cap. 23.*

CAP. XX.

MONACHI, quibus monasteriorum cura commissa non est, passim, et sine auctoritate Palatium non adeant, nec in eo immorentur, vel vbi cumque discurre, ac peruagari praesumant: sed si tales quilibet fuerint, vt vtilis, et necessarii ecclesiae, ac Principi reperiantur; cum auctoritate Episcopi canonice, ac religiose pergant. Sin autem, in monasteriis suis, sicut canonice, et regularis docet institutio, religiose resideant et c. *Melden. c. 57.*

De monachis solitariis, et eremitis.

TIT. XLII.

CAP. I.

VI vere, et pure solitariam vitam sequuntur, debito honore digni sunt. *Chalc. c. 4. Vide Capitul. lib. 5. c. 25. Iuo lib. 3. tit. 16. c. 1. panorm. &*

par. 7. c. 1. decre. Anselm. lib. 5. c. 54. & in Rom. post lib. vlt. c. 63.

CAP. II.

MONACHI non singuli per villas, et oppida, seu ad quascumque parochiales ponantur ecclesias; sed in maiori conuentu, aut cum aliquibus fratribus maneat: nec soli inter saeculares homines spirituum hostium conflictationem expectent, Salomone dicente: Vae soli, quia cum ceciderit, non habet subleuantem. *Alex. III. in con. Later. c. 10.*

CAP. III.

NOS quidem, qui vitam cum pluribus ducimus, etsi formidolosi, ac timidi, tamen quia contra hostem antiquum bella proposuimus, quasi in acie stamus. Vos autem, qui solitariam vitam ducitis, quid aliud, quam monachos dixerim; qui feruore virtutis etiam ante aciem exire festinatis? Cur ergo eum non singulariter hostis impetat, a quo se impeti singulariter spectat? Et nos quidem, qui inter homines viuimus, saepe per homines a callido hoste temptamur. Vos autem, qui viam vitae

praesentis extra hominum frequentiam ducitis, tanto maiora certamina pati necessesse est, quanto ad vos ipse tentationum magister accedit. Neque enim vacare orationibus, ac laudibus Dei sine aliqua interruptione temporis potestis: quia etsi intentio continue prompta est, ipsa tamen humanitatis infirmitas ad semetipsam relabitur, vt aliquando fessa iaceat, atque ab studii sui exercitatione torpescat. Antiquus vero hostis, mox vt otiosam mentem inuenerit, ad eam sub quibusdam occasionibus locuturus venit, et quaedam ei de gestis praeteritis ad memoriam reducit; audita quondam verba indecenter cogitationi resonat; et si qua dudum turpiter acta sunt, eorum species oculis cordis opponit; vt quem de praesentibus non valet inquinare, de malis transactis violet. Et decepta mens saepe inde delectationem reparat, vnde diu iam se per paenitentiam afflixit, et c. *Greg. epist. ad Secundinum inclusum, lib. 7. regist. c. 53. post prin.*

CAP. IV.

SERVANDVM est de monachis, ne eis ad solitarias caellulas liceat a congregatione discedere. Nisi forte probatis post emeritos labores, aut propter infirmitatis necessitatem, asperior ab Abbatibus, regula remittatur. Quod ita demum fiet, vt intra eadem monasterii septa manentes ta-

men sub

men sub Abbatis potestate, separatas habere caellulas permittantur. *Agath. c. 38. Venet. c. 7. Iulian. Nou. Iustin. 123. c. 53.*

CAP. V.

NVLVS monachus congregatione monasterii derelicta, ambitionis, et vanitatis impulsu, caellulam construere, sine Episcopi permissione, vel Abbatis sui voluntate praesumat. *Aurel. c. 18. ad. 2. ad. 24. Capitul. lib. 6. c. 138.*

CAP. VI.

QVOSDAM paternar. traditionum ignaros, vel oblitos esse conspiciamus et c. Dum enim indocti docere appetunt; quid aliud, quam quia ignorantiae errore vententur, ostendunt? et c. Eos, quos in caellulis propriis reclusa sanctae vitae ambitio tenet, quosque eiusdem sancti propositi, et merita inuuant, et probitas ornat; hos Dei auxilio, et nostro fauore tutos existere: illos vero, quos in tali proposito, ignauia impulit, non prudentiae cognitio deputauit; quosque nulla vitae dignitas ornat, sed et ignorantia foedat, et morum execratio turbat: decernimus ab his abiici caellulis, atque locis, in quibus aut feruntur vagi, aut tenentur inclusi; atque ab Episcopis, siue rectoribus monasteriorum, ex quorum congregatione fuerint, vel in quorum vicinitate consistunt, in monasteriis omnimodo deputentur. Vt illic sancti ordinis meditantibus doctrinam, primum possint discere, quae sunt a Patribus instituta; vt postea valeant docere, quae sunt sancta meditatione percepta; atque tunc demum, si doctrinae, et sancti operis fructu extiterint fecundati, ad summam virtutis properent, exercitio sanctae intentionis imbuti. Deinceps autem, quicumque ad hoc sanctum propositum venire disposuerit, non aliter dabitur assequi et c. nisi prius in monasteriis instituti, et secundum sanctas monasterior. regulas plenius eruditi, dignitatem honestae vitae, et notitiam potuerint sanctae promereri doctrinae. Ceteros vagos, et inhonestos, qui ex sacerdotibus, vel ministris repererint, aut si fue-

rint prope, coenobior. Patribus corrigendos assignent; aut si difficile est, pro solahonestate vigoris sui potestati erudiendos inclinent. *Tolet. VII. c. 5.*

CAP. VII.

QVI in vrbibus, et agris in claustris se claustris separare volunt, et sibi solis consulere; prius in monasterium ingredi oportet, et anachoriticam conuersationem discere, et triennio monasterii Praefecto in Dei timore subiicere se, et in omnibus, vt decet, obedire. et ita profitentes voluntatem eius vitae, et se ex toto corde id desiderare, apud eius loci Praefectum probati, rursus altero anno extra claustrum sint, vt finis eius magis appareat, quod non vanam gloriam, sed quietem petant. Tunc includantur: neque cum velint, exire possint, nisi ob communem vtilitatem, aut maiorem vim, siue necessitatem mortiferam, cum Episcopi benedictione; si qui vero alias exire temptauerint, inuiti includantur, et ieiuniis, et aliis macerationibus curentur: scientes scriptum esse: Nemo mittens manum ad aratrum, et respiciens retro, aptus est ad regnum caelorum. *Trul. c. 41.*

CAP. VIII.

QVI dicuntur eremitae, qui vestibus nigris, intonsisq. crinibus circumeunt vrbes; inter viros laicos, et mulieres, suam professionem deturpantes. Iubemus, vt si volunt crines tondere, et monachorum habitum suscipere, in monasterium induantur, et cum fratribus statuatur. Si nolunt, extra vrbes eiiciantur, et eremum habitent, vnde nomen acceperunt. *Trul. c. 42.*

CAP. IX.

NOVI monachos aliquot, cum in mundo essent, omnilibidine conspurcatos: cum autem solitarie viuerent, tamquam faces in orbe resplenduisse, nullum tamen ex his in sacerdotem ordinatum. Quod si autem id semel, atq. iterum factum est, non tamen confestim legem in Ecclesia praescribit. *Taras. CP. ante VII. syno. in epist. ad Ioan. presbyt. in med.*

De Abbate, siue Praeposito monachorum,

et de electione eius, et munere.

TIT. XLIII.

ccc iij

CAP.

CAP. I.

Dis. 69. c. 1.

LICET lectores facere Praeposito monasterii, si ipse Praepositus ab Episcopo ordinatus est presbyter. *Nicae. II. c. 14. Iuo part. 5. c. 376. decr. Caesar. lib. 9. c. 21.*

CAP. II.

De sta. monac. cap. 2. Grego. 1x. et in 1. col. lect.

MONACHI non pretio recipiantur in monasterio; non peculium permittantur habere; non singuli per villas, et oppida, seu ad quascumque parochiales ponantur ecclesias: sed in maiori conuentu, aut cum aliquibus fratribus maneant, et c. Si vero peculium habuerit, nisi ei ab Abbate pro iniuncta fuerit administratio ne permissum, de communione remoueat ur altaris, et c. Abbas etiam, qui ista diligenter non curauerit, officii sui iacturam se nouerit incursum. *Alex. III. in conc. Later. c. 10.*

CAP. III.

18. q. 2. c. 5. qua sit. p. 1.

DEFUNCTO Abbate cuiusquam congregationis, non extraneus, nisi de eadem congregatione, quem sibi propria voluntate concors fratrum societas elegerit, et qui electus fuerit, sine dolo, vel venalitate aliqua ordinetur. Quod si aptam inter se personam inuenire nequeunt, sollerter sibi de aliis monasteriis similiter eligant ordinandum. Nisi forte ex tantis criminibus, quae sacri canones punire monstrant, prohibeantur. *Greg. in syn. Later. de mona. nigris c. 2. & in epist. 18. ad Martin. Episc. Rauen. post prin. lib. 7. regist. Iuo lib. 3. tit. 16. c. 8. panor. & par. 7. c. 11. decr. Ansel. lib. 5. c. 58. Caesar. lib. 7. c. 50. Tarrac. lib. 1. c. 312.*

CAP. IV.

ABBATES per coenobia, vel ut hoc tempore monasteria nuncupantur, tales constituantur, qui sui vocabuli ministerium Deo possint indubitanter supplere; ita docti, ut quandoque fratrum negligentia acciderit, omnino cognoscere possint, et emendare; sacerdotalem quoque sint honorem adepti; ut peccantium sibi subiectorum fratrum valeant omnimodo refracnare, et amputare commissa; et ita obseruent, ut statuta regularum per omnia non inueniantur derelinqui. Quatenus Domini pro cunctis possint clementiam exorare; ut scelerum abluti squalore, piaque conuersatione muniti, sanctor. mereantur

confortio sociari. *Eugen. II. & Leo IV. in syn. Rom. c. 27.*

CAP. V.

NE monachi a monasteriorum claustris, absque Abbatis, vel qui ab eo est constitutus, licentia, ad quodlibet opus exercendum egredi praesumant. cum vero licentia impetrata aliquid ad peragendum perrexerint, non sine duorum, vel trium testimonio pergant. Nam si Abbas intentio studio cuncta haec non procurauerit adimplenda; talem se credat sustinere, iuxta Patrum sententiam, censuram; qualem delinquentes monachi tunc promereri debuerant. *Leo IV. in syn. Rom. c. 28.*

CAP. VI.

ABBAS si in culpa reperiatur, aut fraude, et innocentem se asserens, ab Episcopo suo accipere noluerit correptionem, ad Metropolitanum iudicium deducatur. *Epau. c. 19.*

CAP. VII.

ABBATIBVS, presbyteris, omnique clero, vel in religionis professione uiuentibus, sine discussione, vel commendatione Episcoporum: pro petendis beneficiis ad domnos venire non liceat. Quod si quisquam praesumpserit; tamdiu loci sui honore, et communione priuetur, donec per paenitentiam plenam, eius satisfactionem sacerdos accipiat. *Aurel. c. 9. al. 7.*

CAP. VIII.

IN alia synodo nobis perdonastis, ut illa monasteria, ubi regulariter monachi, vel monachae vixerunt, hoc quod eis de illis rebus dimittebatis, vnde viuere potuissent, ut exinde si regalis erat, ad dominum Regem faciant rationes Abbas, vel Abbatissa: et si Episcopalis, ad illum Episcopum. Similiter et de illis vicis. *Vernon. sub Pipino c. 20.*

CAP. IX.

IN victu, et vestitu, vel conuersatione Abbatum, qui monachos habere cernuntur, Dei voluntas, et domini Imperatoris impleatur. *Rcm. c. 23.*

CAP. X.

SIT rector discretus in silentio, humilis in verbo, ne aut tacenda proferat, aut proferenda reticeat. Nam sicut incauta locutio in errorem pertrahit; ita indiscretum silentium hos, quos erudire poterat, in errore derelinquit. Sit rector bene agentibus per humilitatem socius, contra delin-

delinquentium vitia per zelum iustitiae erectus; ut et bonis in nullo se praeferat, et cum prauorum culpa exigit, potestatem protinus sui prioratus agnoscat: quatenus et honore suppresso, aequalem se subditis bene uiuentibus deputet, et erga peruersos iura rectitudinis exercere non formidet. Omnes homines natura aequales genuit: sed variante meritum ordine, alios aliis culpa postponit. Ipsa etiam diuersitas, quae accessit ex vitio, diuino iudicio dispensatur; ut quia omnis homo aequae staturae non valet, alter regatur ab altero. cuncti, qui praefunt non in se potestatem debent ordinis, sed aequalitatem pensare conditionis; nec praesse hominibus, sed prodesse. Quam videlicet potentiam bene regit, qui scit per illam super culpas erigi: scit cum illa ceteris aequalitate componi etc. *Greg. in pastor. lib. 2. c. 4. & 1. apud Aquisgr. c. 21.*

CAP. XI.

COMPERIMVS, quod nonnulli Praelatorum, nulla interueniente necessitate, non cum clericis, sed potius seorsum cum laicis, et quibusdam familiaribus suis fermocinari, et conuiuari delectentur. Similiterque et a quibusdam Abbatibus, et Abbatissis fieri didicimus. Quae res, quae valde a paterna sollicitudine abhorret, et subditos in contemptum magistrorum, murmuracionemque, et in diuinorum obsequiorum transgressionem pertrahit, profus rescandam esse statuimus, et, ut ab hinc Praelati, in his, quae praemissa sunt, quantum facultas permiserit, sibi subditis participes existant, censuimus. De qua re in Actibus Apostolor. et in vita B. Augustini, et in concilio Sardicensi cap. XIV. copiosa habentur exempla. *Paris. sub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 21.*

CAP. XII.

DE Abbatibus canonicis, et regularibus, et de Abbatissis, quae sanctimonialibus, praesse videntur, siue de laicis, qui monasteria habent, illud tantummodo vestrae pietati deprecamur, ut admoneantur, ut de se ipsis ceteris bonum exemplum praebent, et religiose, sicut decet, conuersentur; et quod vniuscuiusque professioni inconueniens est, et in sacris voluminibus prohibetur, omnino caueant; et loca sibi a vobis concessa deperire, et destrui per ne-

gligentiam non dimittant et c. *Parisen. sub Lud. & Loth. lib. 3. c. 18. Capit. lib. 5. cap. 181.*

CAP. XIII.

ABBATES monachorum oportet per uigili studio gregis sibi commissi curam gerere et c. Simul etiam diuinae lectionis studio iugiter eos informent, ne aut temporali desolati auxilio, diuinum opus exple re nequeant; aut torpentes otio in laqueum tentationis incidant et c. *Aquisgr. II. sub Ludou. part. 3. c. 2.*

CAP. XIV.

MONACHOS, nec Episcopus, nec Abbas, vel quilibet alius veredariorum more, in missaticis instanter transmittat. Quia per quosdam illorum contra canonicam auctoritatem, et ecclesiastica, et ciuilia perturbantur negotia. *Melden. c. 57.*

CAP. XV.

DE monasteriis clericorum, monachorum, atque puellarum, quae clericis, siue laicis beneficii iure donata sunt, placuit; ut tales eis praeficiant prouisores, et Praepositos, sicut in Cabilonensi concilio scriptum est, qui, et praesse nouerint, et prodesse; et qui ad Episcopum recurrant, et secundum eius ordinationem ad conuentum synodi occurrant; et commissum sibi gregem canonicis, et cum magna religione custodiant, quasi rationem de animabus eorum reddituri. *Magun. sub Arnul. c. 25. Cabilon. sub Carolo c. 52. & 54.*

CAP. XVI.

ABBATES monachorum regulam per singula verba discutientes pleniter legant, et intelligenter Domino opitulante efficaciter cum monachis implere studeant. *Troslei. c. 3. ante med. ex Capitular.*

CAP. XVII.

IN doctrina sua Abbas illam semper debet Apostolicam formam seruare, in qua dicit: Argue, obsecra, increpa. *Troslei. 2. Tim. 4. d. c. 3. ante med. ex regula sancti Benedicti c. 2.*

CAP. XVIII.

MONACHORVM causam qualiter ex parte disposuerimus; et quomodo ex se ipsis sibi eligendi Abbatis licentiam dederimus; et qualiter, Deo opitulante, quiete viuere, propositumque indefessi custodire valerent, ordinauerimus, in alia scheda annotari fecimus. *Capitular. Ca-*

560 DE MONAC. et Canon. regul. et de sacr. virg. L. IX.

rol. lib. 1. c. 86. & in add. lib. 7. c. 5. poster. apud Trosleianum c. 3. post med.

CAP. XIX.

CENSEMVS, vt status monasteriorum inuolatus, iuxta antiquam regulae traditionem, vel canonum constituta seruetur, et vt Abbates sint religiosae perso-

nae, et quae regularem nouerint disciplinam. Troslei. c. 3. in fi. CAP. XX.

ABBATES, qui presbyteri non sunt, De acta. et presbyteri fiant, aut praelationes amittant, et c. Quod si aliqua iusta causa prohibente presbyteri esse non potuerint, Grego. ix. praelationes amittant. Pictau. c. 7. et in coll.

De Prioribus monachorum.

TIT. XLIV.

CAP. vni.

De stat. monac. c. 2. in fin. Grego. ix. & in collect.

PRIORATVS, siue obedientiae pretii datione nulli tradantur et c. Priores vero cum in conuentualib. ecclesiis fuerint constituti, nisi manifesta et rationabili causa, non mu-

tentur; videlicet si fuerint dilapidatores, si incontinenter vixerint, aut aliquid tale egerint, pro quo amouendi merito videbuntur, aut si etiam pro necessitate maioris officii, de consilio fratrum, fuerint transferendi. Alex. III. in conc. Lat. c. 10. in fine.

Abbates monachorum, et canonicorum, et

Abbatissae dent operam, vt suppetant monachis, quae necessaria sunt.

TIT. XLV.

CAP. I.

ABBATES monasteriorum, in quibus canonica vita antiquitus fuit, vel nunc videtur esse, sollicitate suis prouideant canonicis, vt habeant claustra, et dormitoria, in quibus simul dormiant, simulque reficiantur, horas canonicas custodiant; victum, et vestimenta, iuxta quod poterit Abbas, habeant; quo facilius ad Dei seruitium possint constringi. Sintque Abbates sibi subditis bene viuendo duces, et praecui, viamque demonstrent, qua recte gradiendo ad meliorem vitam peruenire valeant. Turo. sub Carol. c. 24. Troslei. c. 3. CAP. II.

IN monasteriis puellarum multa inueniri possunt, quae emendatione indigent. Nam quaedam Abbatissae negligentius, quam oporteat, viuere dicuntur, et c. et talium actus subdita familia imitatur. Vitus etiam, ac vestimenta, aliaque nonnulla necessaria, quae iure ab Abbatissis praeparari debuerant, abstracta sibi eadem conuerteritur familia. Turo. sub Carolo c. 26.

CAP. III.

ABBATISSA stipendia sanctimo-

nialibus praebeat necessaria, ne forte per indigentiam cibi, aut potus, peccare compellantur. Cabilon. sub Carol. c. 54.

CAP. IV.

DE monasteriis puellarum considerandum est, et Imperatoris misericordia imploranda; vt victum, et necessaria a sibi Praelatis consequi possint sanctimoniales, et vita illar. et castitas secundum fragilitatem sexus diligenter prouisa tueatur. Rem. c. 33. CAP. V.

ILLVD semper caueant Praelati (canonicorum;) ne id, quod dare debent, aut possunt, qualibet dissimulatione, aut tenacitate subditis subtrahant; ne paupertatis occasione compulli, per diuersa vagari, aut turpibus se implicare negotiis cogantur, et relicto ecclesiastico officio incipiant indisciplinate viuere, et propriis voluptatibus deseruire. Et Praelati, qui eis necessaria largiendo, a Domino remunerari poterant; districte, et seuerè iudicentur. Dent quippe eis pulmentum, iuxta quod vires suppetunt, et loca eis congrua attribuant, in quibus nutrimina fiant, vnde necessaria pulmenta habeant, exceptis his, quae de eccle-

T. XLVI. Ne vn. Abb. praesid. du. monast. aut duo Ab. vni. 561

ecclesiae villis, vel oblationibus fidelium accipiunt. Aquisg. c. 122. in fine.

CAP. VI.

HOC vigilanter perpendere debent Praelati; quod eadem pastio gregis dominici, non vniformi, sed multimoda est sollicitudine gerenda: scilicet, quia et terrena subsidia diligenter illis praebere, et exempla virtutis simul cum verbo praedicationis debent sollicitè impendere. Quapropter studeat vnusquisque Praelatus; vt familiae Christi annonam spiritualem, carnalemque fideliter subministret: vt effici mereatur ille euangelicus seruus, de quo dicitur: Fidelis seruus, et prudens, quem constituit Dominus super familiam suam; vt det illis in tempore tritici mensuram, et c. Hanc igitur geminam pastionem, Praelati sibi commissis ouibus impendere instantè procurent; vt pote pro animabus eorum Domino rationem reddituri; quatenus eas pastori omnium Christo, videlicet, summo Pontifici, secum in tremendi examinis die in laeas praesentantes, non cum reprobis, et diuina ultione feriendis damnentur; sed potius cum electis pastoribus perpetua felicitate a Domino remunerentur. Aquisg. c. 123.

Mat. 24. d. Luc. 12. c.

CAP. VII.

ABBATES congregationes sibi commissas, siue spiritualiter, siue temporaliter paterno affectu gubernare, eisque necessaria stipendia administrare non negligant; ne forte propter aliquam inopiam, et diuina

officia negligantur, et ipsae congregationes irreligiosis viuere compellantur. Parisien. sub Ludouico, et Lothario lib. 3. c. 18. Capitul. lib. 5. c. 181.

CAP. IIX.

VT Abbates canonici gregibus sibi commissis instantè inuigilent, et geminam eis pastionem impendant, id est, cibi, et verbis; quatenus absque murmurationis vitio Domino seruire valeant. Aquisgran. II. sub Ludouic. parte 3. cap. 1.

CAP. IX.

ABBATES monachorum oportet per uigili studio gregis sibi commissi curam gerere; videlicet, vt sine quibus esse non possunt, temporalia subsidia administrent; tantoque studiosius decertent agere, quanto sciunt exterius nihil contingere licere. Aquisg. II. sub Ludou. par. 3. c. 2.

CAP. X.

DE necessariis subditarum victualibus Praelatae monasteriorum ad proprios usus subditis subtrahere non praesumant; ne, et illae inde, occasione videlicet minorationis victus, atque vestimentorum, in laqueum incidant diaboli. Aquisg. II. sub Ludou. par. 3. c. 13.

CAP. XI.

NE vlla monachis euagandi detur occasio, prouideant Abbates, vel Praepositi monasteriorum; et secundum quod temporis, vel loci fert possibilitas, omnia illis in victualibus, et vestibus necessaria, sicut regula praecipit; oportune ministrentur. Trosleia. c. 3. in fine.

Ne vnus Abbas praesit duobus monasteriis,

aut duo Abbates vni monasterio.

TIT. XLVI.

CAP. I.

De religi. dom. c. 7. lt. Grego. ix. c. 3. eo. tit. in 4. col. lect. 20. q. 4. monachum. c. 3. in fine.

PROHIBEMVS, ne quis in diuersis monasteriis locum monachi habere praesumat; nec vnus Abbas pluribus monasteriis praesidere. In tit. in 4. col. noc. III. in conc. gener. Later. c. 13. in fine.

CAP. II.

ABBATIBVS singulis diuersas caelulas, aut plura monasteria habere non liceat, nisi tantum propter incursum hostilitatis intra muros receptacula collocare. Agath. c. 38. Venet. c. 8.

CAP. III.

VNUM Abbatem duobus monasteriis praesidere interdiximus. Agath. c. 57. Epau. c. 9. Capitul. lib. 6. c. 153. Burch. lib. 8. c. 81. Iuo par. 3. c. 164. et par. 7. c. 99. decr.

CAP. IV.

NVLLA Abbatissa duo monasteria praesumat habere. Vernen. sub Pipino c. 6. CAP. V.

DVO Abbates in vno monasterio esse non debent; ne sub obtentu potestatis, simulas inter monachos, et scandalum generent.

De capitulo Abbatum.

TIT. XLVII.

CAP. vni.

*De stat. mo-
nach. c. 7.
Grego. IX.
c. 2. eo.
tit. in 4. col.
lect.*
IN singulis regnis, siue prouinciis fiat de triennio in triennium, saluo iure dioecesanor. Pontificum, commune capitulum Abbatum, atque Priorum Abbatēs proprios non habentium, qui non consueuerunt tale capitulum celebrare et c. apud vnum de monasteriis ad hoc aptum. Nullusque plus, quam sex cunctiones, et octo personas adducat. Aduocent autem in his primordiis duos Cisterciensis ordinis Abbates vicinos et c. Qui duos sibi de ipsis associant, quos viderint expedire. Ac ipsi quattuor praesint capitulo vniuerso, auctoritatem tamen praelationis non assumant, quin possint mutari et c. Illic diligens habeatur tractatus de reformatione ordinis, et obseruantia regulari. et quod statutum fuerit illis iv. approbantibus, ab omnibus inuolabiliter obseruetur, omni excusatione, et contradictione, ac appellatione remotis. prouiso nihilominus, vbi sequenti termino debeat capitulum celebrari, et c. Ordinentur etiam in eodem capitulo religiosae, ac circumscriptae personae, quae singulas Abbatis eiusdem regni, siue prouinciae, non solum monachorum, sed etiam monialium, secundum formam sibi praefixam, vice nostra studeant visitare corrigentes, et refor-

mantes singula et c. Ita quod si rectorem loci cognouerint ab administratione penitus amouendum, denuntient Episcopo proprio, vt illum amouere procurer. Quod si non fecerit, ipsi visitatores hoc referant ad Apostolicam sedem examinandum. Hoc ipsum regulares canonicos secundum ordinem suum volumus, et praecipimus obseruare. Si vero in hac nouitate quidquam difficultatis emerferit et c. ad Apostolicae sedis iudicium referatur, ceteris seruatis. Porro dioecēsani Episcopi monasteria sibi subiecta ita studeant reformare; vt cum ad ea dicti visitatores accesserint, plus in illis inueniant commendandum, quam corrigendum et c. cauentes, ne per eos monasteria in debitis oneribus aggrauentur et c. Praecipimus tam dioecēsanis Episcopis, quam personis, quae praecerunt capitulis celebrandis, vt per censuram ecclesiasticam appellatione remota compefcant aduocatos, patronos, vicedominos, rectores, et Consules, magnates, et milites, seu quoslibet alios; ne monasteria praesumant offendere in personis, ac rebus. et si forsitan offenderint, eos ad satisfactionem compellere non omittant: vt liberius, et quietius omnipotenti Deo valeant famulari. *Inno. III. in conc. gen. Later. c. 12.*

Ne laici monachis praesint, aut apud illos habitent, aut Abbatis conferant; neve monachi eas ab ipsis accipere audeant,

TIT. XLIX.

CAP. I.

*c. 3. de pri-
uileg. Gre-
gor. IX. c.
in 1. collect.*
ECCELESIAS sane, et decimas de manu laicorum sine consensu Episcoporum, tam illos (*loquitur de fratribus Templi, & Hospitalis*) quam quocumq. alios religiosos recipere prohibemus: dimissis etiam, quas contra

tenorem istum moderno tempore receperunt. *Alex. III. in conc. Later. c. 9.*

CAP. II.

IN Lateranensi concilio noscitur fuisse prohibitum; ne quilibet regulares ecclesias, seu decimas sine consensu Episcoporum, de manu praesumat recipere laicali *De praeb. c. 3. Greg. IX. c. 7. eod. tit. in 4. collect.*

T. XLIX. Ne laici monach. praes. aut apud ill. habit. et c. 563

CAP. IX.

cali, et c. Innocen. III. in conc. gen. Lateran. cap. 61.

CAP. III.

NE aliquis clericus, vel monachus ab ipsis laicis ecclesias recipiat dono, vel pretio, nisi ab Episcopo. *Greg. VII. in concil. Rom. an. inc. c. 1.*

CAP. IV.

NVLLVS clericus, vel monachus, vel laicus donum ecclesiasticae rei, vel ipsam ecclesiam a laico recipiat, sed ab Episcopo. *Greg. VII. in concil. Rom. ann. inc. c. 10.*

CAP. V.

16. q. 7. c. 13. quoniam.
DE CERNIMVS, vt nullus clericorum inuestituram Episcopatus, vel Abbatiae, vel ecclesiae, de manu Imperatoris, vel Regis, vel alicuius laicae personae viri, vel feminae suscipiat. Quod si praesumpserit, recognoscat inuestituram illam Apostolica auctoritate irritam esse, et vsque ad dignam satisfactionem excommunicationi subiaceat. *Greg. VII. in syn. Rom. ann. 6. Pont. 1078. xiii. Kal. Dec. c. 3. Tarracon. lib. 5. cap. 47.*

CAP. VI.

16. q. 7. c. 12.
APOSTOLICA auctoritate decernimus, vt [si quis deinceps Episcopatum, vel Abbatiam de manu alicuius laicae personae susceperit; nullatenus inter Episcopos, vel Abbates habeatur; nec vlla ei, vt Episcopo, seu Abbati audientia concedatur. Insuper et gratiam sancti Petri, et introitum ecclesiae interdiximus, quousq. locum, quem sub crimine tam ambitionis, quam inobedientiae, quod est scelus idololatriae, cepit, resipiscendo non deserit. *Greg. VII. in syn. Rom. an. 7. Pont. c. 1. Victor III. in synod. Beneuent. Anselm. lib. 6. c. 64. Deusd. c. 1. Caesar. lib. 4. c. 32.*

CAP. VII.

16. q. 7. c. 12.
CONSTITVIMVS, vt [si quis deinceps Episcopatum, vel Abbatiam de manu alicuius laicae personae susceperit, nullatenus Episcopus, vel Abbas habeatur, neque vlla ei vt Episcopo, vel Abbati ahibeatur reuerentia et c. *Victor III. in conc. Beneuent. Greg. VII. in conc. Rom. ann. 7. c. 1. Deusd. c. 1. Ansel. lib. 6. c. 64. Caesar. lib. 4. c. 32.*

CAP. VIII.

NVLLVS Abbas, nullus ecclesiarum Praepositus, quae iuris sunt ecclesiastici, accipere sine Episcopi concessione praesumat. *Vrban. II. in syn. apud Melfi. c. 6.*

NVLLVS monachus Abbatiae inuestituram de manu laici suscipere audeat. quod si praesumpserit, depositione multetur. *Vrban. II. in concil. apud Melfiam c. 8.*

CAP. X.

16. q. 7. c. 25.
SI quis Principum, vel alior. laicorum dispositionem, siue donationem, siue donationem rerum, seu possessionum ecclesiasticarum sibi vindicauerit; vt sacrilegus iudicetur. Clerici vero, siue monachi, qui eas per eorum potestatem acceperint, excommunicationi subiiciantur. *Paschal. II. in concil. 1. in c. 5. et 6. Callist. II. in conc. Rom. c. 4.*

CAP. XI.

16. q. 7. c. 16.
SI quis clericus, Abbas, vel monachus, per laicos ecclesias obtinuerit, secundum sanctor. Apostolorum canones, et Antiocheni concilii capitulum excommunicationi subiaceat. *Paschal. II. in concil. 2. in c. 3. Vid. Ap. 30. G. 31. L.*

CAP. XII.

PRIVILEGIUM, quod bonae memoriae praedecessor noster Alexander contra sanctor. Patrum statuta, aliqua subreptione, vel deceptione inductus fecit, Euerardo Comiti, et usq. posteris aduocatum, et praeficiendi Abbatis potestatem, et totius rei administrationem concedens: nos canonicae correctionis sententia, per Apostolicam functionem vtentes, infirmamus, infringimus, atque cassamus et c. *Gregor. VII. lib. 7. regist. epist. 24. Vuillel. Abb.*

CAP. XIII.

SANCTORVM Patrum decreuit sententia; ne monasteria diuersoria saecularium fiant, et c. Placuit vniuerso coetui hoc statuere, vel potius definire; vt nullus abinceps saecularium, seu potestatiue, seu etiam vel ex permissu Abbatis, vel cuiuslibet monachor. infra claustra monasterior. hospitandi, vel commorandi habeat receptaculum, exceptis quos vita probos, egenos, aut paupertate depressos inspectio praeuiderit Abbatis; quos et suscipere beneuola voluntate in monasteriis, et alendos elemosynis modis omnibus sinimus. De reliquis autem personis saecularibus et c. nullum penitus patimur infra claustra monasteriorum hospitandi habere receptaculum. Ceterum si secretius, aut sequestra-

questratim a monasterio aliquod constructum pro superuenientibus domicilium patuerit, ibi eos suscipere Abbates, vel monachos oportebit, et c. *Caesar. aug. III. c. 3.*

CAP. XIV.

MONASTERIA diuinis solummodo cultibus dicata, non debere saecularibus dari, et canonica prodit auctoritas, et ipsorum destructio locorum. Sed quia id exigit Reipub. necessitas, saltem collapsa loca erigi debent, et clerici locis, in quibus fuerant, restitui, quousque oportunitas id permittat emendari plenius. *Aquisg. II. sub Lud. par. 4. c. 18.*

CAP. XV.

SACRVM monasticum ordinem a Deo inspiratum, et ab ipsis Apostolis fundatum, seu a nominatissimis, et sanctissimis Patribus excultum, atque per istud Imperium a vestris pie memorie praedecefforibus propagatum, et quaedam etiam loca specialius venerabilia contra omnem auctoritatem, et rationem, ac patrum vestrorum, seu Regum consuetudinem, laicorum curae, et potestati, in maximo vestro periculo, et illorum perditione, et Dei, ac sanctorum non modica ad irascendum prouocatione, vos commisisse dolemus. Quapropter pro Christo deuotissime obsecramus; vt tam magnam offensam, et iustam reprehensionem et c. ab animabus vestris, et felicitate regni vestri pellatis; et loca venerabilia, et habitum, ac ordinem sacrum eis, qui ad hoc vocati sunt, et c. ad custodiendum, et prouidendum committatis et c. *Conc. habitum in Holonia villa, apud syno. Melden. cap. 9.*

CAP. XVI.

PERVENTVM est ad nos, quod

De Abbatibus, et aliis Praelatis canonicorum

et de eorum munere.

CAP. I.

PRAEPOSITORVM (*canonicorum*) officii est, vt subditorum mentes, sanctarum scripturarum lectionibus assidue muniant; ne lupo inuisibilis aditum inueniat, quo ouile Domini ingredi, et aliquam ouium subripere valeat. Et quamquam ab his hoc in-

auditu lugubre, et dictu nefas, actuque horribile, ac nimis triste dignoscitur; quia contra omnem auctoritatem, contra Patrum decreta, et totius Christianae religionis consuetudinem, in monasteriis regularibus laici in medio sacerdotum, et Leuitarum, ac ceterorum religiosorum virorum, vt domini, et magistri resideant, et velut Abbates, de illorum vita, et conuersatione decernant, eosque diiudicent, ac regimina animarum, ac diuina eis secundum regulam, non solum sine praesentia, verum etiam sine conscientia Episcopi committant sacraria et c. Decernimus, vt quidquid huiusmodi haecenus actum est, sacerdotali, ac regali rigore, seu dispositione cassetur, et ad statum auctoritatum reducatur; et talis Abbatia, quae paternitas Latino nomine dicitur, funditus remoueatur. Et si quis hoc de cetero praesumpserit, et admonitus a tali praesumptione se corrigere noluerit; et idem, et qui ei fauerit, vel consenserit, a corpore Christi separatur, et sanguine. Qui autem de monachis per talem manum, obedientiam regularem susceperit, grauioris culpaee vindicta puniatur, et c. *Conc. habitum apud Holoniam villam apud synod. Melden. c. 10.*

CAP. XVII.

LAICVS causa manducandi, et bibendi in refectorium non ducatur. *Turonense apud Troscia. c. 3. in med.*

CAP. XIX.

DECREUIT sancta synodus, vt nullus Abbas et c. accipiat de manu Regis, vel Comitum, vel cuiuslibet laicae personae donum Abbatiae et c. Sed Abbas a proprio Episcopo. *Pictau. c. 1.*

TIT. II.

stantissime spiritualiter fieri oporteat, necesse est tamen, vt claustra, in quibus clero sibi commisso canonicè viuendum est, firmis vndique circumdant munitionibus, vt nulli omnino intrandi, aut exeundi, nisi per portam, pateat aditus. *Aquisg. c. 117.*

CAP. II.

SOLLETER Praelatis (*canonicorum*) sa-

(*rum*) satagendum est; vt eos, quibus praesunt, verbis, et exemplis ad bene viuendum informet: fixoque corde tenendum, ne eos quasi proprios, sed vt Domini sui gregem, tractare meminerint, iuxta illud, quod Petro dicitur: Si diligis me, pasce oves meas. Meas, inquit, non tuas. Et hoc ideo dicimus, quia sunt nonnulli, qui oves Christi, non amore Christi, sed suae vel gloriae, vel dominationis, vel quaestus gratia pascent, et c. Ergo sicut subditis necessaria corporis tribuunt, ita nihilominus studere debent, vt iidem religiosissime ordinem canonicum seruent, et Praelatis suis, ac magistris honorem debitum humiliter impendant: vt horis canonicis diuinum officium deuotissime expleant: intus, forisque non solum habitu, et actu, sed etiam ipso incessu inreprehensibiles existant: vt non otio vacent, non vaniloquio inseruiant, non detractionibus, et ceteris vitiorum illecebris incumbant, sed potius aut orationi, aut lectioni, aut quibuslibet ecclesiae officii se occupent: vt cotidie ad collationem veniant, vbi et hanc institutionem, et aliarum scripturarum sanctarum lectiones perlegant, et pro admissis veniam postulent, et sententiam pro qualitate admissi suscipiant: vbi etiam de communi profectu, et vtilitate ecclesiae pertractent et c. *Aquisg. cap. 123.*

CAP. III.

PRAELATI in locis sibi commissis, in quibus canonicè viuunt, erga subiectos quosque delinquentes, et ea, quae proprie ad eorum propositum pertinent, obseruare nolentes, adhibere debent correptionis modum. Sed quia omnis aetas, vel vniuscuiusque intelligentiae capacitas proprias debet habere mensuras: et iuxta modum culparum, mensura extendenda est correptionum: et haec omnia iure pendunt in Praelatorum iudicio, quo et discretissime temperanda sunt; necesse est, vt iidem Praelati circa delinquentes medici peritissimi imitentur factum; scilicet, vt adhibita magnae discretionis cura, quod cuique congruat, quodve conueniat, adhibeant. Hoc summo opere perpendentes, vt iuxta quantitatem vulnere, exhibeant fomenta curationum; quatenus (*nec alteri dent, quod noceat,*) nec alteri subtrahant, quod iuuat,

et c. Illis summo opere obseruandum est; vt iuxta modum culparum, et personarum, atque aetatum, omnino ipsa temperata sit correptio; vt nec vitium deliciae inoleat, nec correptio mansuetudinis modum excedat; ne, vt ait beatus Maximus, aut fortius Maximi-
lucior lenitas conuenientiam praebet peccanti, aut immoderata seueritas a lapsu non reuocet delinquentem. Sed et hoc illis nihilominus cauendum est; ne errata delinquentium alicuius rei liuore feriant: sed potius, vt ait beatus Augustinus, sint criminum persecutores, et hominum liberatores. Oderint vitia, diligant homines. oderint, quod instinctu diaboli ingestum est: diligant, quod Dei bonitate creatum est. Teneant in manu baculum, et virgam: baculum videlicet, quo aliorum virium imbecillitates spiritualiter sustineant; virgam vero, qua vitia delinquentium zelo reuerentiae feriant. *Aquisg. c. 134.*

CAP. IV.

OPORTET Ecclesiae Praelatos, vt de congregatione sibi commissa tales eligant boni testimonii fratres, in quibus onera regiminis seculare possint partiri. Quibus etiam talem conferant potestatem; vt vice illorum fungentes, et inobedientes canonica censura corripere, et obediens hortando ad meliora valeant prouocare. Non enim constituendi sunt personaliter, aut eo ordine, quo in collegio fratrum admissi sunt: sed secundum vitae meritum, et spiritualium donorum praerogatiuam: qui et in congregatione assidui sint, et fratrum curam peruigili studio gerant: et sicut alios praecedunt magisterio, ita nimirum innocentis vitae informet exemplo, vt iuxta Apostolum, exemplo sint ceteris in
1. Tim. 4. c. 6.
verbo, in conuersatione, in caritate, in fide, in castitate, et c. Qui etiam si Prioratus sui causa intumescere coeperint, et curam fratrum nihili penderint, si crebro admoniti, incorregibiles extiterint; a monasterio propellantur, alique in loco illorum, qui id strenue peragere possint, substituantur. *Aquisg. c. 138.*

CAP. V.

QUAMVIS omnes, qui praesunt, Praepoliti rite dicantur: vltus tamen obtinuit, eos vocari Praepositos, qui quandam Priordd ratur

Iodan. vlt. c.

ratus curam sub aliis Praelatis gerunt. Hi tamen, qui iuxta hunc morem Praepositi vocantur, tales, et tam strenui a Praelatis sunt constituendi; qui et vitae probabilis sint, et ea, quae sibi iniuncta sunt, fideliter, humiliterque expleant. Et pro eo, quod aliis praelati sunt, nequaquam parvi pendant canonica instituta: sed quanto plus implicantur in fratrum curis, tanto magis studeant caelestibus obtemperare monitis. Debent igitur cunctae congregationi Praepositi, esse vtilis, et de ministerio commissio fideliter prodesse. Ea vero, quae fratribus dare debent, cum caritate tempore oportuno incunctanter praebeant, quatenus a Domino de fidei administratione gradum bonum acquirant. Erga huiusmodi vero delinquentes, et obedientiam sibi commissam bene non admittentes, modus superius comprehensus, tenendus est. *Aquisg. c. 139.*

CAP. VI.

O P O R T E T, ut Praelati Ecclesiae, praecedentium Patrum exempla sectantes aliquod praeparent receptaculum, ubi pauperes colligantur et c. Sed et canonici tam de frugibus, quam etiam de omnib. elemosynarum oblationibus, in vsu pauperum decimas libentissime ad ipsum conferant hospitale. *Aquisg. c. 141.*

CAP. VII.

S I quemlibet (*canonicum*) Praelatus, aut qui eius vice fungitur, aut forte quilibet alius spiritualis frater, intra claustra quippiam inhoneste agentem, aut extra in biuiis, aut in plateis otio, vanisque confabulationibus vacantem repererit: primo secreta admonitione cum corripiat, et post, si necesse fuerit, coram fratrib. idem negligens acrius iudicetur; ut deinceps emendatus, in melius proficiat. *Aquisg. cap. 144.*

CAP. VIII.

D E C E T, immo necesse est, ut Abbates canonicorum attendant, ut quid Abbates vocentur. Si patres spirituales sunt, et filios spirituales Domino gignant, iuxta illud Apostoli: Secundum Euangelium meum ego vos genui et c. Oportet, ut memores sint illius Apostolici, quo dicitur: Nemini dantes ullam offensionem, ut non vituperetur ministerium nostrum; sed in

omnibus exhibeamus nosmetipsos, sicut Dei ministros: et religiose, caste, ac pudice viuere satagant; venationibus, turpibusque lucris, ceterisque vanitatibus paternitati suae non conuenientibus nullatenus inseruiant; ne per suum malum exemplum subditos ad ruinam pertrahant: quia in eiusmodi Praelatorum illicitis factis, et magnum animarum periculum generatur, et religio clericalis a multis vituperatur. Vnde etiam summopere Episcopis, ad quorum curam pertinent, prouidendum est; ut hi Abbates ab illicitis se abstineant; et dictis, et exemplis, sibi subditis ad vitam aeternam ducatum praebeere contendant. Quod si Episcopo suo obedire superbiendo renuerint, synodali iudicio aut corrigantur, aut certe Principali auctoritate interueniente, honore praelationis priuentur. *Paris. sub Ludou. et Loth. lib. 1. cap. 37.*

CAP. IX.

D E Abbatibus, canonicis et regularibus, et de Abbatissis, quae sanctimonialibus praeesse videntur, siue de laicis, qui monasteria habent, illud tantum vestrae Pietati deposcimus; ut admonentur, ut de se ipsis ceteris bonum exemplum praebeant, et religiose, sicut decet, conuersentur: et quod vniuscuiusque professioni inconueniens est, et in sacris voluminibus prohibetur, omnino caueant: et loca sibi a vobis concessa deperire, et destrui per negligentiam non dimittant. *Paris. sub Ludou. et Loth. lib. 3. c. 18. Capit. lib. 5. c. 181.*

CAP. X.

V T Abbates canonici gregibus sibi commissis instanter inuigilent, et geminam eis passionem impendant, id est, cibi, et verbi, quatenus absque murmurationis vitio Domino seruire valeant. Simul etiam, ut praedicti Abbates ecclesiastica iura intemerata custodiant, videlicet, ut cognoscant cuius praenomine notentur, in eo, quod Abbates vocati sunt; quod et intelligitur in typo Christi nomen spiritualis patris. Ideoque semetipsos nomini, quod accipiunt, conforment; ut subditis, et spiritualibus filiis exemplum praecundo, et informando religiose exhibeant. Ideoque non conuenit ministerio ipsorum aliqua turpia, aut saecularia, vel etiam inania quaeque

quaeque sectari, quae contra religionem esse noscuntur; sed potius canonice, religiose, caste; sobrie, atque pie, et iuste vita

eorum omnibus sibi commissis aeternae felicitatis ducatum praebeat, et c. *Aquisgran. sub Ludou. par. 3. c. 1.*

De vita, et honestate Canoniorum.

TIT. L.

CAP. I.

P R O V I D E N D U M necesse est vnicuique Episcopo, qualiter canonici viuere debeant; nec non et monachi; ut secundum ordinem canonicum, vel regularem viuere studeant; ut ait Apostolus: Vnusquisque in qua uocatione vocatus est, in ea permaneat. *Arel. sub Carolo c. 6. Magunt. sub R. ab. cap. 13.*

CAP. II.

I N omnibus quantum humana permittit fragilitas, de rebus; ut canonici clerici canonicè uiuant; obseruantes diuinae scripturae doctrinam, et documenta sanctorum Patrum; et nihil sine licentia Episcopi sui, vel magistrorum eorum positi, agere praesumant in uoquoque Episcopatu. et ut simul manducent, et dormiant, ubi his facultas id faciendi suppetit; vel qui de rebus ecclesiasticis stipendia accipiunt, et in suo clastro maneant, et singulis diebus mane primo ad lectionem ueniant, et audiunt, quod eis imperatur: ad mensam uero similiter lectionem audiant, et obedientiam secundum canones suis magistris exhibeant. *Magunt. c. 9.*

CAP. III.

M O N A C H I, et canonici tabernaculo ad edendum, vel bibendum, non ingrediantur, sicut in concilio Laodicensi, et Africano legitur esse interdictum. *Rem. c. 263. Vid. Laod. 24. Carth. III. c. 27.*

CAP. IV.

Q U I A euidenti auctoritate liquet, canonicam institutionem praestare ceteris institutionibus debent, necesse est; qui huius professionis censentur nomine, procurare; qualiter in semetipsis eandem institutionem vita, et moribus exornent, potius quam dehonestent: quoniam qui tantae auctoritatis institutione pollent, et se aliis imitabiles praestare debent; uelendum est, ne si, quod ablit, a proposito exorbitauerint, regno Dei indigni fiant. Quamquam enim canonicis, quia in sacris canonibus illis prohibitum non legitur, liceat linum induere, carnis uesci, dare, et accipere; proprias res, et ecclesiae cum humilitate, et iustitia habere; quod monachis, qui secundum regularem institutionem arctiorem ducunt vitam, penitus inhibuit; tamen in cauendis uitiis, et amplectendis virtutibus, eorum, et monachorum distare non debet vita et c. *Aquisg. c. 115.*

CAP. V.

S T V D E A N T summopere canonici horas vigilantissimam cura custodire, et in his diuinum officium humiliter, ac deuote persoluere. Mox enim, ut datum fuerit signum, festinato omnes ad ecclesiam conueniant. Quam non pompaticè, vel inhoneste, vel incompote; sed cum reuerentia, et Dei timore ingrediantur. Nec cum baculis in choro, exceptis debilib. sed religiosissime illis standum, et psallendum est. Sunt etenim quidam clericorum, qui in saecularibus negotiis, et disceptationibus, pae ne totum infatigabiliter deducunt diem; et mox in ecclesiam, ad diuinum officium peragendum ut intrauerint, ita fatigari videntur; ut nec orationi vacare, nec ad psallendum stare queant; sed potius sedentes, non diuinis, sed uanis solent instare loquelis; et c. Omnes igitur ab otiosis sermocinationibus auditum pariter castigent, et linguam: in ecclesia cum timore, et ueneratione stantes, aut orent, aut cantent, aut audiant. Verba uero turpia, ac liuida, et saecularia nec ipsi proferant, nec alios proferre sinant: quinimmo laudes Deo in commune persoluentes, pro suis, populorumque quorum oblationibus uiuant, delictis Dominum exorent et c. Caueant etiam, ne pro reque sibi in locis diuino cultui mancipatis concessa, otio torpeant; sed magis in persoluedis diuinis laudibus promptio-

res, ac deuotiores existant; vt per hanc quietem bene operantes, ad eam, quae sine caret, peruenire valeant. Qui vero has horas frequentare, et in his, vt dignum est caeleste neglexerit officium persolvere, digna inuectione corripiatur; vt et ipse emendetur, et ceteri timorem habentes, huiuscemodi negligentiam caueant. Sed quoniam aliud est ex toto ommittere, aliud pigre occurrere; qui segniter, aut tarde ad matutinum, aut aliud quodlibet diuinum obsequium peragendum occurrerit; dignum est, vt non cum aliis in choro, sed omnium vltimus, vt certe erubescere discat, in loco huiuscemodi negligentibus a Praelatis constituto, stet: foris vero nullatenus remanere praesumat; ne otio, et fabulis vacet, et a Dei laudibus penitus alienus existat. Custodes praeterea ecclesiae harum horarum distinctiones bene norint; vt scilicet signa certis temporibus pulsant. Luminaria vero cum omni diligentia concinnanda prouideant, sitque eorum studii, vt nihil de sibi commissis rebus ecclesiae pereat. *Aquisgr. c. 131.*

CAP. VI.

SI quis frater in congregatione canonica constitutus, horas canonicas frequentare neglexerit; ecclesiamque non religiose, sed pompaticae, vel incompote intrauerit; et opus Dei negligenter executus fuerit; ad collationem venire distulerit; obedientiam a magistris sibi iniunctam agere recusauerit; in legendo, vel cantando, vel in ceteris ecclesiasticis disciplinis iuxta vires studium non exhibuerit; ad Missam non necessitate, sed vitio tarde occurrerit; et claustris sine licetia exierit; per licentiam vero egressus, extra constitutum, siue placitum moras fecerit; in plateas ire, aut in biuiis residere temptauerit; in dormitorio aliquid indecens, aut inhonestum, verbis, aut actibus perpetrauerit; alicubi, nisi in dormitorio, cum ceteris absque causa inuitabili dormire praesumpserit; fratribus caritatis officio obedienter seruire neglexerit; discordiam, quam dicente scriptura

Prout. 6. c.

Dei anima detestatur, inter fratres seminauerit; et huic institutioni contumax, aut superbus, aut murmurans, seu in aliquo contrarius extiterit; ceteraque huiuscemodi

di agere temptauerit: hic primo secundum Domini praecipuum, non solum sensu, aut secundo, ac tertio, quinimo crebrius admoneatur; et si his admonitionibus non cesserit; publica obiurgatione corripiatur. Quod si et his renisus fuerit, ceteris sibi alimentis interdictis, pane tantum, vsque ad dignam satisfactionem vtatur, et aqua. Si vero nec sic se correxerit; separatur a mensa, et a societate fratrum in choro psallentium remouetur; et seorsum in loco huiuscemodi negligentibus a Praelatis constituto stare cogatur, vt saltem rubore sequestrationis emendetur, et cetero postremo, si inmendabiles, et incorregibiles apparuerint; ne per plures eorum diraserpant contagia; necesse est, vt a ceterorum societate, vt pote oues morbidae, secreti, ante praesentiam deducantur. Episcopi; vt ab eo canonica auctoritate publice damnentur. Si vero quis in collegio canonicorum culpam criminalem admiserit; huic nulla est danda dilatio, quin aut sponte paenitentiam pro admissio crimine gerat; aut si id agere resultauerit, eoram Episcopo deducatur, vt ab eo publica multetur paenitentia, et cetero. *Aquisgr. c. 134.*

Matt. 18. c.

CAP. VII.

EXPLETIS religiosissimo obsequio horis competentibus diurnis officiis, ab omnibus canonicis, dato signo, deuotissime ad completorium celebrandum veniendum est. Quo completo oportet, vt non epulis, non potationibus, vanisque inserviant loquelis; sed his penitus postpositis, humiliter, et honeste dormitorium perant. Et nequaquam duo in vno, sed singuli in singulis lectis quiescant. Lucerna quoque in eodem dormitorio noctis tempore iugiter ardeat. Nihil denique inhonestum, aut indecens in dormitorio geratur ab aliquo, nec quisquam aliquem inquietare praesumat, nec ad verba inutilia, et otiosa prorumpere cogat. Huius vero capituli contemptor, specialiter a Praelatis, et magistris seuerissime corripiatur. *Aquisgr. cap. 136.*

CAP. IIX.

SI ab omnibus fidelibus his salutiferis praecipuis, totis nisib. est fauendum; quanto magis ab his, qui diuinis cultibus, mancipati sunt, et alius exemplo virtutum con-

dimen-

Matt. 22. d.

dimentum esse debent. Proinde oportet primo omnium, vt Dominum Deum diligant ex toto corde, tota anima, tota virtute, et proximos tamquam se ipsos; et nosse, quia in his duob. praecipuis tota lex pendet, et Prophetarum et cetero. Diem iudicii timeant, vitam aeternam spiritualiter concupiscant, spem suam Deo committant, proprio Episcopo in omnibus, secundum canonicam institutionem obtemperant, magistris suos non temere reprehendant; postremo doctrinis spiritualibus operam dent; lectionibus, psalmis, hymnis, canticis, et ceterorum bonorum operum exercitio iugiter incumbant; in dormitorio, nisi quem infirmitas detinuerit, omnes dormiant; in refectorio pariter reficiantur; cotidie ad collationem veniant: mox, vt signum datum fuerit, ad ecclesiam festinato veniant: et horas canonicas non negligenter, sed cum omni religione pariter celebrent; ecclesiam non pompaticae, sed reuerenter ingrediatur; in choro non cum baculis stent; vaniloquiis nequaquam insistant, sed cum omni deuotione, et veneratione diuinae seruitutis opus peragant, scientes Angelorum praesentiam semper illic adesse; et claustris non nisi per licentiam, egrediantur; egressi irreprehensibiliter viuant; vt ab his, qui foris sunt, bonum testimonium habeant; et religionem, ac propositum suum actibus illicitis nequaquam maculent; sed potius omnes, quibus se iunxerint, salte sapientiae, et bonorum operum exemplis condiant; contubernia feminarum nullatenus appetant; non vanis oculis, aut petulantibus, tumidoque gestu, ac dissolutis renibus, incedant; non spectaculis, non pompis saecularibus intersint; non aleae, non quibuslibet venationibus inserviant. Apostoli quoque instructi documento, quo ait: Non in veste pretiosa; nequaquam pretiosis delectentur vestibus. Cauent summopere, ne extra claustra moras faciant, nisi vt sibi a Priore constitutum fuerit, et oportunitas temporis distauerit. Intra claustra positi, non otio vacent; sed aut diuinis officiis, aut propriis vtilitatibus, aut certe magistrorum iussionibus pareant; ne otio torpentes ab Apostolo audiant: Qui non vult operari, nec manducet. Seniores spi-

1. Tim. 2. c.

2. Theff. 3. c.

6.

ritualiter iuniores diligant; iuniores senioribus obsequium dignum exhibeant; doctiores minus doctis nequaquam se praefereant; sed magis eos cum caritate aedificent; neque hi, qui nobilitate generis, aut virtutum donis pollent, ceteris se tumide superextollant. omnes in congregatione vicissim sibi caritatis officio seruiant: quibus etiam in refectorio comedentibus, et religiose silentium tenentibus continuatim legatur lectio. Delinquentes zelo rectitudinis pariter arguant, et castigant; pueros, et adolescentes negligentes verberent; et discipulis corripiant; singuli iuxta capacitatem suam, diuersarum artium erudiantur disciplinis; vt nullus in collegio canonico inutilis appareat, nec vota fidelium otiosus comedat: tales quippe esse, immo taliter conuersari decet omnes, qui diuinis officiis se manciparunt. Quapropter studeant haec breuiter collecta sedula meditatione perlegere, et memoriae commendare; et adiuuante diuina gratia, iuxta vires adimplere; quo facilius, et liberius maiora, a sanctis Patribus edita, exsequi valeant. Vocatione ergo, qua vocati sunt, nec ad dextram, nec ad sinistram declinantes ambulent: quatenus diuinis iussionibus obtemperantes, ad Christum, in cuius sorte esse noscuntur, qui via, veritas, et vita est, eo opitulante peruenire mereantur. *Aquisgr. c. 145.*

1. verbor.

1. Iohn. 14. d.

CAP. IX.

IN custodiis congregationum tam canonicorum, quamq. monachorum, nec non sanctimonialium, summopere studendum censuimus; vt in omnibus locis claustra eis praeuideantur, religioni eorum congruentia; sed et habitacula domorum, in quibus religio Deum sequi volentibus perfici, atque augeri possit, potius quam vitia nutriri. Hoc tamen, vt non negligatur a Praelatis congregationum, missis dominicis committatur. Modus autem erga ipsarum congregationum disciplinam hic esse debet; id est, vt canonici secundum id, quod continetur in libro, qui de eorum vita collectus est, religiose conuersentur et cetero. *Aquisgr. II. sub Ludou. par. 3. c. 15.*

CAP. X.

VT canonici in ciuitate, vel monasteriis, sicut constitutum est, in dormitorio dormiant

ddd iij

dormiant, et in refectorio comedant, et in domo infirmorum necessario subleuentur: et tam sani, quam infirmi canonicè vestiantur, atque in claustris horis congruis degant, et sub custodia canonica lectionibus, et ceteris diuinae institutionis insistant officiis. Qui vero Episcoporum loci conuenientiam, aut facultatem non habuerit, vt hoc perficere, et ordinare possit; Princeps secundum constitutionem domini Imperatoris Ludouici annuat; id est, si vicina Episcopio terra de eadem ecclesia esse reperta fuerit, et ab alio posside-

tur; ecclesiae rectori ad claustra clericorum, vel alia quaelibet ecclesiae commoda faciendâ reddatur. Si autem de fisco fuerit; regia liberalitas eandem terram ad feruorum Dei habitacula construenda, largiri dignetur. Si autem de alia casa Dei, aut de cuiuslibet proprio fuerit; ex conuenientia commutandi licentia tribuatur: et si paupertas loci ad aedificandas domos necessarias non suffecerit; eos ad adiutorium aedificandi potestas regia cogat, qui res de eadem ecclesia in beneficiis retinent. *Melden. c. 53.*

De victu, et vestitu canonicorum.

TIT. LI.

CAP. I.

QUIA sanctorum Patrum sententiae docent clericos non diuitiarum sectatores esse, nec res ecclesiarum in officio accipere debere: non ab re putauimus nonnulla exempla libri Prosperi ad medium exempli causa deducere, in quibus ita legitur: Qui ecclesiae seruiunt, et ea, quib. opus non habent, aut libenter accipiunt, aut exigunt, nimis carnaliter sapiunt. Item ibi: Satis quippe indignum est, si fidelis, et operosa deuotio clericorum, propter stipendium saeculare praemia sempiterna contemnat. Item ibi: Si propter hoc non vult sua quisq. relinquere, vt habeat vnde viuat: vt quid accipit, vnde rationem reddat? vt quid peccatis alienis sua multiplicat? His igitur, et ceterorum sanctorum Patrum dictis diligenter animaduertis, studeant, necesse est, clerici, in accipiendis ecclesiasticis sumptibus suum vitare periculum. Proinde qui et suas, et ecclesiae habent facultates, et vtilitatem ecclesiae, aut interius, aut exterius conferunt; accipiant in congregatione cibum, et potum, et partes eleemosynarum, et his contenti sint; ne plus accipientes, pauperes grauari videantur, perpendentes sententiam Prosperi, qua dicitur: Qui sua possident, et dari sibi aliquid volunt; sine grandi peccato suo, vnde pauper victurus erat, non accipiunt. Hi vero, qui

nec suis rebus abundant, nec ecclesiae habent possessiones, et magnam vtilitatem ecclesiae conferunt; accipiant in canonica congregatione victum, et vestitum, et eleemosynarum partes; quia de talibus ita in libro Prosperi scribitur: Clerici, quos voluntas, aut natiuitas pauperes fecit, in congregatione viuentes, necessaria vitae accipiant: quia ad ea accipiendâ, non eos habendi ducit cupiditas, sed cogit viuendi necessitas. Porro si tales fuerint, qui nec suas, nec ecclesiae velint habere possessiones; horum necessitatibus: prouidentissima gubernatione, de facultatibus ecclesiae debent subuenire Praelati, attendentes illud Prosperi: Qui habet, inquit, aliquid ecclesiae, cum omnibus nihil habentibus commune habet. Sed et illorum curam nihilominus gerere debent, quos aut infirmitas, aut senectus aggrauat, quos etiam constat olim in vtilitatibus ecclesiae desudasse. *Aquisgr. c. 120. ex Prosperi lib. 2. de vita contemplatiua. c. 10. 11. 12.*

CAP. II.

SOLET in plerisque canonicorum congregationibus irrationabiliter, atque indilcrete fieri, vt nonnulli clerici, qui et diuitiis affluunt, et aut parum, aut nihil vtilitatis ecclesiae conferunt, maiorem ceteris diuinum strenue peragentibus officium, annonam accipiant et c. Est nempe rationale, iustumque coram Deo, et hominibus vt in vnaquaque canonica congregatione a

minimo

minimo vsque ad maximum, cibum, et potum omnes aequaliter accipiant; hi etiam videlicet, qui propter aliquam vtilitatem, in numero canonicorum fuerint admissi. Quamquam enim plerique subditorum a Praelatis, rebus quibuslibet aliis plus ceteris merito soleant honorari; in hac tamen societate, seclusa personarum acceptione, vna debet cibi, et potus aequalitas esse. *Aquisgr. c. 121.*

CAP. III.

ILLVD congruentissime, et rationaliter tenendum esse censuimus; vt in singulis locis, in quibus socialiter canonicè Domino militatur, panem, et pulmentum, et eleemosynarum partes aequaliter canonicè accipiant. Et quamquam decentissimum foret, vt similiter aequè potum acciperent; non tamen id aequaliter in omnibus locis, nec ecclesiarum diuersissimae facultates, nec terrar. qualitates, nec euentuum finunt fieri posse varietates et c. Placuit, vt omnibus locis, maioribus, scilicet, et minoribus, accipiant singuli canonici per singulos dies quattuor libras panis. In locis vero, vbi maiores facultates sunt ecclesiae, verbi gratia, tria, aut quattuor, aut certe octo, et eo amplius; millia manni, si eadem regio vini ferax fuerit, accipiant per singulos dies quinque libras vini et c. Habeant iidem canonici hortos olerum, vnde cum ceteris additamentis aliquod pulmentum cotidie in refectorio sibi vicissim ministrent. propter diuersas namque et inaequalitates mensurarum, quae apud plerosque, non aequè secundum Domini legem, sed secundum vniuscuiusque prouinciae usum habentur, mensuram cibi, et potus ponderis ratione canonicis dandam esse censuimus et c. *Aquisgr. c. 122.*

CAP. IV.

IN refectorio cotidie vna (canonici) reficiantur, nisi forte quem necessitas abesse compulerit, et hoc non sine licentia magistri fiat. Illis quoque comedentibus, et silentium religiose tenentibus, continuatim legatur lectio, et ab eis intentissime audiantur, et vicissim in refectorio, et ceteris communibus necessitatibus sibi fraternitatis officio seruiant, et nullus foras, nisi per licentiam egrediatur. Egressus quoque nullum de se detractioni locum det, sed ma-

gis imitabilem se cunctis exhibeat et c. *Aquisgr. c. 123.*

CAP. V.

CANONICIS totis viribus elaborandum est, vt et indumenta virtutum habeant interius, et per immoderatum cultum caueant de honestate religionis dignitatem exterius. Quantum etiam a superfluo, et immoderato cultu vestium se compescere debeant, multis sanctorum Patrum documentis perdoceri potest. Dicit enim beatus Hieronymus in epistola ad Eustochium: Sunt quidam mei ordinis, quibus omnis cura est de vestibus; si bene oleant, si pes laxa pelle non folleat, crines calami stri vestigio rotantur, digiti de anulis radiant, et ne plantas humidior via spargat, vix imprimunt summa vestigia. Tales, inquit, cum videris, sponso magis existimato, quam clericos. Et beatus Gregorius: Nemo, inquit, existimet, in fluxu, atque studio vestium peccatum deesse: quia si hoc culpa non esset, nullo modo Ioannem Baptistam de vestimenti sui asperitate laudasset. Si cultus vestium culpa non esset, nequaquam Petrus Apostolus per epistolam feminas a pretiosarum vestium appetitu compesceret dicens: Non in veste pretiosa. Pensandum nobis summopere est de cultu vestium, quae culpa sit, hoc etiam viros appetere, a quo curauit pastor Ecclesiae, et feminas prohibere. Quapropter oportet canonicos sanctarum scripturarum auctoritati parere, sanctorumque Patrum documenta vigilanter perpendere; vt humilitatem, quam corde gestant, actu habitu, incessu, ipsa etiam equitatione religiosissime demonstrant, et vixque velint sancta conuersatione, eximisque moribus, quam ornatu vestium fulgere. Si enim more coniugatorum in se ornandis nitore vestium, phaleris equorum, ceterisque humanae vanitatis rebus abusi fuerint; scilicet, vt se similibus vti debere contendant, in quo eorum conuersatio a laicorum distare videbitur? Debet porro, vt eorum talis sit vestium cultus, qui occasione vanitatis careat, et nihil nouitatis, nihil superfluitatis redoleat, nihilque reprehensionis, aut detractionis habeat. Non enim specialiter praesumi debet ab aliquo, quod non generaliter teneatur ab omnibus; id est,

ddd iij

nec plus

nec plus iusto cultior vestis, nec insolita, atq. deformis, quia in utroque illorum aut electionis, aut certe simulationis noxa patecet. Inter utrumq. enim, virtus discretionis moderatissime tenenda est. Quae plenissime in vita beati Augustini, in laudem illius prolata, ita legitur: Vestis eius, et calceamenta, vel lectualia ex moderato, et competenti habitu erant, nec nitida nimium, nec abiecta plurimum: quibus pleriq. vel iactare se insolenter homines solent, vel abiicere, ex utroq. non quae Iesu Christi, sed quae sua sunt, quaerentes et c. *Aquisgr. c. 124. Vid. Hier. in ep. ad Eustoch. cuius initium est, Audi filia; et Gregor. homil. 6. in Euang. in med.* CAP. VI.

REPREHENSIBILEM, et ec-

clesiastica emendatione dignum, apud ple-rosque canonicos inoleuisse comperimus usum; eo quod contra morem ecclesiasticum cucullas, quibus solis monachis utendum est, induant: cum utiq. illorum habitum penitus usurpare non debeant, a quorum proposito quodammodo distant, quia sicut et indecens est, ut arma militaria more laicorum gestent; ita nimirum inhonestum est, et valde indecorum; ut alterius propositi indumenta sibi imponant, et c. Sicut enim turpe est, virum vestem muliebrem, et mulierem vestem virilem induere; ita valde indecorum est, canonicum vestem monachicam induere, nisi tamen cum veste etiam propositum voluerit assumere et c. *Aquisgr. c. 125.*

De canonicis beati Augustini, quibus nihil

erat proprium.

CAP. I.

VOLVI habere in ista domo Episcopi mecum monasterium clericorum. Ecce quomodo vivimus. Nulli licet in societate nostra habere aliquid proprium: sed si forte aliqui habent, nulli licet: et si habent, faciunt, quod non licet, et c. Sane hoc novit caritas vestra, dixisse me fratribus meis, qui mecum manent, ut quicumque habet aliquid, aut vendat, aut erogat, aut donet, aut commune illud faciat, et c. Faciant inde, quod volunt, dum tamen sint pauperes mecum simul expectantes misericordiam Dei et c. Qui societatem communis vitae iam susceptam, quae laudatur in Apostolorum actibus, deserit; a voto suo cadit, a professione sancta cadit, obseruet iudicem, sed Deum, non me. Ego ei non au-

Act. 2. g. et 4. g.

De capitulis canonicorum, et de visitandis

eorum monasteriis.

CAP. I.

DE capitulis canonicorum regularium tertio quoque anno, Inno. III. in conc. gen. Lat. c. 12. *Vid. tit. 47. c. vni.*

De sta. monac. cap. 7. Grego. IX. c. 2. co. ti. in 4. coll.

TIT. LII.

fero clericatum. Quantum sit periculum, ante oculos eius posui; faciat, quod vult. *August. in serm. 52. ad frat. in ere. de vita, et morib. clericor. apud Aquisgr. c. 112.*

CAP. II.

QVI habere voluerit proprium, et de proprio vivere; et contra ista praecepta nostra facere: parum est, ut dicam, non mecum manebit; sed nec clericus erit. Dixeram enim, et scio me dixisse, ut si nollet suscipere socialem vitam mecum, non illis tollerem clericatum: seorsum manerent, seorsum viverent; quo modo nollet, Deo viverent. Et tamen ante oculos posui, quantum mali sit a proposito cadere, et c. *August. in serm. de vita, et morib. clericorum, serm. 53. ad fratres in eremo, apud Aquisgr. c. 113. Ansel. lib. 7. c. 6.*

TIT. LIII.

CAP. II.

MISSI per quaeque loca directi simul cum Episcopis uniuscuiusque dioecesis, perspiciant loca monasteriorum canonicorum, et monachorum, et puellarum, si in apto

in apto, et congruo loco sint posita, ubi commodum necessarium possit acquiri, quod ad utilitatem pertinet monasterii, sicut in sancta regula dicitur. *Magunt. c. 20. Capitul. lib. 5. cap. 78.*

CAP. III.

CONGREGATIONES canonicorum, secundum canonicam institutio-

nem, a propriis Episcopis strenue visitentur; et eorum religio, et habitus exquirantur; si vita, et moribus sint probi, ac officio, et unanimis studio solliciti, a levis- simis quoque et perniciosissimis actibus cauti. Subsidia etiam illorum pia dominorum providentia exquirantur, et dispensentur. *Synod. Tullensis parte vltima cap. 9.*

De claustris canonicorum, et de officio

ianitoris.

TIT. LIV.

CAP. I.

CLAVSTRA firmis undique circumdantur munitionibus, ut nulli omnino intrandi, aut exeundi, nisi per portam, pateat aditus. Sint etiam interius dormitoria (canonicorum) refectoria, caellaria, et ceterae habitationes, vltibus fratrum in una societate viventium necessariae et c. *Aquisgr. c. 117.*

CAP. II.

ELIGATUR, necesse est, a Praelato ex congregatione sibi commissa frater probabilis vitae, cuius officii sit, portam canonicorum cum summa obedientia, et humilitate, competenti tempore claudere, ac referare; ut nulli per eam, nisi per licentiam, aditus pateat intrandi, aut exeundi. Cui etiam observandum est; ne quibus cordi est plus otii vacare, quam diutius obsequiis incubare, foras euagandi locum prae-

beat, et eorum nugarum, quod nefas est, particeps fiat. Debet praeterea advenientes quosque cum caritate suscipere, et Priori adventum eorum, causamque nuntiare. Expleto vespertino, et completorio officio, obseratisque portis, claves earum idem portarius ei, qui vicem Praelati tenet, ferat, ut nulli horis incompetentibus intrandi, aut exeundi maneat facultas. Quas etiam ab eodem in crastinum tempore accipiat constituto. Si vero inobediens, atque protervus idem repertus fuerit portarius, sicut de aliis ministris negligentibus dictum est, iudicetur. *Aquisgr. c. 143.*

CAP. III.

OPORTEET claustra canonicorum ita diligenter custodiri; ut grex dominicus fraternam concorditer fruatur pace et c. *Aquisgr. c. 144.*

De caellario, et pistrino praefectis, et de aliis

famulis canonicorum.

TIT. LV.

CAP. vni.

DEBET procurare Praelatus; ut fratribus caellerarium non violentum, vel violentum, non superbum, non tardum, non prodigum; sed moribus honestum, ac Deum timentem constituat: qui et stipendia fratrum fideliter seruet, et diligenti cura administret, et in administrando nullatenus fratres contristet. Cui etiam pistrinum fratrum committendum est; ut illud ita vigilantissima cura custodiat, ne ministri

ibidem deputati annonam fratrum aut furtim subripiendo, aut alio quolibet modo negligenter vivendo dissipent. Hi vero famuli eligantur de fidelissima ecclesiae familia; et his officiis diligenter erudiantur; ut scilicet, et pistoria arte, et fidei puritate necessitatibus fratrum opportunissime valeant suffragari. Eadem quoque forma de cocis servanda est. Inutiles denique, atque inobedientes caellerarii, secundum superius comprehensam sententiam iudicentur. *Aquisgr. c. 140.*

De nos-

De nosocomio canonicorum.

TIT. LVI.

CAP. I.

QUAMVIS canonicis proprias licitum sit habere mansiones; debet tamen a Praelato mansio infirmorum, et senum intra claustra canonicorum fieri, ut qui suam forte non habent, in eadem suam possint aptissime tolerare imbecillitatem: quatenus ibidem et subsidiis ecclesiasticis, quibus indigent, et fratrum adminiculis misericorditer sustententur. Erga quos oportet, ut ceteri fratres magnam exhibeant caritatem; scilicet, ut eis compatiendo subueniant, et assiduis visi-

tationib. et scripturarum sanctarum consolationib. nec non et propriarum rerum facultatibus adminicula necessaria praebent; ut impleatur in eis illud Euangelicum: Infirmus fui, et visitastis me. *Aquisgran. 142.*

CAP. II.

CANONICI in ciuitate, vel monasteriis, sicut constitutum est, in dormitorio dormiant; et in refectorio comedant; et in domo infirmorum necessario subleuentur: et tam sani, quam infirmi canonicè vestiantur, atque in claustris horis congruis degant et c. *Melden. 53.*

Filii presbyterorum, vel canonicorum, et alii illegitimi canonicis sacris possunt initiari. TIT. LVII.

VIDE supra libro VI. titulo LX. Quibus adde cap. vnicum.

NVLLI filii concubinarum ad ordines, vel aliquos honores ecclesiasticos, promoueantur, nisi mo-

nachaliter, vel canonicè vixerint in ecclesia. *Vrbanius 11. in concilio Claramontens. cap. 11.*

Communia de canonicis regularibus.

TIT. LIX.

CAP. I.

VESTRA tres menses cathedra-
lis ecclesia, vel regularis Praelato non vacet et c. *Inno. III. in con. gen. Lat. 23.*

CAP. II.

ALTARIA congregationibus canonicorum, vel monachorum, per personas datae mortuis personis libera redeant in manus Episcoporum; nisi fuerint illis, per eorum scripta, vel priuilegia confirmata. *Vrb. II. in conal. Claramont. cap. 7.*

CAP. III.

DE clericis hoc statuimus; ut hi, qui haecenus inuenti sunt, siue in canonico, siue in monachico ordine tonsurati, sine eorum voluntate; si liberi sunt, ut ita perma-

neant, et deinceps cauendum, ut nullus eorum tonsuratur sine legitima aetate, et spontanea voluntate, vel cum licentia domini sui. *Magun. 23.*

CAP. IV.

LECTI sunt sancti canones, ut quisque canonicè legem, vitamque suam minime ignoraret, quod non expedit, sicut in decretali legitur Innocentii: *Rem. 8.*

CAP. V.

MONACHI, et canonici pleniter consilium habeant, qualiter Deo militare, animasque eorum melius valeant custodire: ne propter aliquam necessitatem, occasione quaerant vagandi, et inter ipsos propter hoc locus temptandi detur diabolo. *Rem. 625.*

CAP. VI.

CANONICORVM, qui in parochiis

T. LIX. DE CANONICIS FEMINIS. 575

rochiis tonsurantur, et erudiuntur, interdum etiam et ordinantur sine auctoritate, dignitas regalis in suum periculum non dignetur recipere, praesertim, cum eos salubriter, et auctoritatiue possit habere.

Quapropter cum quilibet canonicorum ad regiam venerit maiestatem, et suo se voluerit mancipare seruitio; consensu Episcopi, ad cuius dioecesim pertinere dignoscitur, eum recipiat, et c. *Meld. c. 58.*

De canonicis feminis.

TIT. LIX.

CAP. I.

STATVIMVS, ut sanctimoniales, et mulieres, quae canonicae nominantur, et irregulariter viuunt, iuxta beator. Benedicti, et Augustini regulam, vitam suam in melius corrigant, et emendent: superfluitatem vestitium, et inhonestatem deserant; et in claustro assidue permanentes, communi refectorio, et dormitorio sint contentae. et relictis praebendis, et aliis propriis, earum necessitatibus de communi provideatur et c. Prohibemus etiam, ne in earundem collegiis aliqua, nisi quae regulariter victura fuerit, recipiatur. *Eugen. III. in conc. Rem. c. 4. in editis c. 3.*

CAP. II.

LIBVIT huic sacro conuentui, quasdam admonitiunculas breuiter eis sanctimonialibus scribere, quae se canonicas vocant. Quoniam haec, quae sub monasticae regulae norma degunt, totius vitae suae ordinem in eadem, quam profitentur, regula scriptum habent. *Cabilo. sub Carolo cap. 53.*

CAP. III.

ABBATISSA diligentem habeat curam de congregatione sibi commissa; et provideat, in lectione, et in officio, et in psalmodiarum modulatione, ut ipsae sanctimoniales strenuae sint, et in omnibus operibus bonis illa eis ducatum praebent, utpote pro animabus earum rationem in conspectu Domini redditura: et stipendia sanctimonialibus praebent necessaria; ne forte propter indigentiam cibi, aut potus, peccare compellantur. *Cabilo. sub Carolo cap. 54.*

CAP. IV.

ABBATISSA cum viris clericis, siue laicis, horis incompetentibus non loquatur: sed quicquid cum masculis, clericis, siue laicis de rebus necessariis peragere de-

bet, a prima hora usque ad vespertinam peragat. Et hoc non cum singulis, sed coram pluribus. *Ibid. c. 55.*

CAP. V.

A vespere usque ad primam neque Abbatissa, neque alia sanctimonialium cum quibuslibet masculis vllum colloquium habeant, nisi forte talis fuerit occasio, quam cuitare non possint: et si necessitas inuenierit, id coram testibus facere debebunt. *Ibid. c. 56.*

CAP. VI.

ABBATISSA, quae in ciuitate monasterium habet, nequaquam de monasterio egrediatur, nisi per licentiam Episcopi sui, aut qui eius vicem obtinet, nisi forte aut Imperialis iussio eam cogat, aut prolixitas itineris id facere minime permittat. Et si quando foras pergit, de sanctimonialibus, quas secum ducit, curam, et vigilantiam habeat, ut nulla eis detur peccandi licentia, siue occasio. Sed et cum pergit, in monasterio talem vice sua constituere debet, quae de sanctimonialium animabus curam, et vigilantiam habeat. *Ibid. cap. 57.*

CAP. VII.

HABEAT etiam Abbatissa studium, in aedificando ea, quae ad sanctimonialium necessitatem pertinent, aut in restaurando. *Ibid. c. 58.*

CAP. VIII.

SANCTIMONIALES in monasterio constitutae habeant studium in legendo, et in cantando, in psalmodiarum celebratione, siue oratione; et horas canonicas, matutinam videlicet, primam, tertiam, sextam, nonam, vespertinam, completorium pariter celebrent. Et omnes, excepta, quam infirmitas tenet, in dormitorio dormiant. Et omnibus diebus ad collationem veniant. *Ibid. c. 59. Magunt. sub Rab. cap. 16.*

CAP. IX.

NON debere presbyteros amplius in monaste-

monasterio puellari immorari, nisi donec Missarum sollempnia celebrent, aut aliquid ibi de Dei seruitio, et suo ministerio expleant. *Cabil. sub Carol. c. 60.*

CAP. X.

NON debere sanctimoniales in propriis mansionibus, cum aliquibus masculis, clericis, siue laicis; consanguineis, siue extraneis bibere, siue comedere: sed si quando id agendum est, in auditorio agatur; et ubi auditorium deest, non fiat. Et cum nullo masculo eis colloquium habere liceat, nisi in auditorio, et ibi coram testibus. *Ibid. cap. 61.*

CAP. XI.

SANCTIMONIALES, nisi forte Abbatissa sua, pro aliqua necessitate incumbente, illas mittente, nequaquam de monasterio egrediantur. Hae vero, quae

famulos, aut famulas non habent, ad exercenda negotia, ad portam monasterii perueniant, et ibi coram testibus, negotia sua exerceant. *Ibid. c. 62.*

CAP. XII.

NVLLVS vassus Abbatissae, nec minister aliquis, nec clericus, nec laicus claustra ancillar. Dei ingrediatur, nisi forte quando necessitas operandi incumbit. *Ibid. cap. 63.*

CAP. XIII.

PORTARIA non eligatur, nisi quae aetate matura sit, et testimonium habeat bonum, et vitae probabilis sit. *Ibid. c. 64.*

CAP. XIV.

QVID QVID in his capitulis minus fuerit, ab Episcopo suo Abbatissa perquirat. Et ita illi in omnibus obediens sit, secundum canonicam constitutionem, sicut iustum, et rectum est. *Ibid. c. 65.*

Ad Episcopum pertinet cura monachorum, et sacrarum virginum, et monasteriorum. TIT. LX.

CAP. I.

EPISCOPVM conuenit ciuitatis, competentem monasteriorum, prouidentiam gerere. *Chalc. c. 4. in fine.*

CAP. II.

SACRAE virgines, cum a parentibus segregantur, a quibus custodiebantur. Episcopi, aut eo absente presbyteri prouidentia, honestioribus mulieribus commendentur, vel simul habitantes sese custodiant; ut ne vndique vagantes opinionem Ecclesiae laedant. *Carth. 44. G. Carth. III. c. 33. L. Afric. I. L. Capit. lib. I. c. 40.*

CAP. III.

DE his, quos voluntas parentum a primis infantiae annis in clericatus officio, vel monachali posuit: mox cum detroni fuerint, vel ministerio elector. t. contraditi, in domo ecclesiae, sub Episcopali praesentia, a praepositis sibi debeant erudiri et c. *Tolet. II. c. 1. Ansel. lib. 7. c. 42.*

CAP. IV.

DE his clericorum personis, quae de Ciuitatensis ecclesiae officio monasterii, vel dioecesis, vel basilicis in quibuscumque locis positae, id est, siue in territoriis, siue in ipsis ciuitatibus, suscipiuntur ordinandae, in potestate sit Episcopi, si de eo, quod

ante de ecclesia habebant, eos aliquid, aut nihil exinde habere voluerit; quia vnicuique facultas suscepti monasterii, dioecesis, vel basilicae debet plena ratione sufficere. *Aurel. III. c. 18.*

CAP. V.

ANNVIS vicibus vnusquisque nostrum omnes Abbates monasteriorum, vel presbyteros, et diaconos suae dioecesis ad locum, ubi Episcopus elegerit, congregare praecipiat: et omnibus regularem demonstrat ducendi vitam, cunctosque sub ecclesiasticis regulis adesse praemoneat; quosque etiam parsimoniae, et sobrietati, atque veridicae castimoniae honestorum virorum testimonio fama commendat. *Osense sub Reccardo Rege, in prin.*

CAP. VI.

AGNOVIMVS quosdam Pontifices praeepti Principis Apostolorum, qui ait: Pascite, qui in vobis est, gregem, non coacte, sed spontanea: neque vi dominantem in clero, sed forma facti gregis; ita esse immemores; ut quibusdam monasteriis, parochialibusque ecclesiis, aut suae consanguinitatis personas, aut sui fauoris Participes, iniquum saepe statuunt in Praelectum et c. Proinde [decenter omnibus placet, et in praesenti tale rescindere factum, et non

1. Pet. 3. 4.

Dis. 89. c. 6.

et non esse de cetero faciendum. *Tolet. x. cap. 3.*

CAP. VII.

MONASTERIA tam virorum, quam puellarum, secundum ordinem regulariter viuant. Et si hoc facere contempserint, Episcopus, in cuius parochia esse videntur, hoc emendare debeat. quod si non potuerit hoc emendare, Metropolitana hoc innotescat, et ipse emendari faciat. Quod si hoc nec ipse emendare potuerit, ad synodum publicam exinde veniant, et ibidem canonicam sententiam accipiant. Et si publicam synodum contempserint, aut honorem suum perdant, aut excommunicentur ab omnibus Episcopis; et talis in eius loco, in ipsa synodo constituatur, per verbum, et voluntatem domini Regis, vel consensu seruorum Dei, qui secundum ordinem sanctum ipsum gregem regat. *Vernen. c. 5.*

CAP. VIII.

SI aliqua monasteria sunt, quae eorum ordinem propter paupertatem adimplere non possunt, hoc Episcopus de veritate praeuideat, et hoc domino Regi innotescat; ut in sua elemosyna hoc emendari faciat. Et si tales feminae velatae ad praesens ibidem congregatae inueniuntur, quae regulariter viuere non velint, nec ad hoc dignae sunt, ut cum illis aliis habitent; Episcopus, vel Abbatissa praeuideant locum aptum, ubi separatim cum custodia in pulsatatorio habitare debeant, vel operari manibus, quod ipsa Abbatissa eis iusserit, inter quod probatae dignae sint, ut in congregatione recipiantur. *Vernen. c. 6.*

CAP. IX.

PROVIDENDVM necesse est vnicuique Episcopo, qualiter canonici viuere debeant, nec non et monachi, ut secundum ordinem canonicum, vel regularem viuere studeant, ut ait Apostolus: Vnicuique in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat. *Arel. sub Carolo c. 6. Magun. sub Raba. c. 13.*

CAP. X.

MISSI per quaeque loca directi, simul cum Episcopis vniuscuiusque dioecesis, perspiciant loca monasteriorum, et monachorum, et puellarum. si in apto, et congruo loco sint posita, ubi commodum necessarium possit acquiri, quod ad utilitatem pertinet monasterii, sicut in

sancta regula dicitur. Monasterium autem ita debet constitui, ut omnia necessaria intra monasterium exerceantur; ut non sit necessitas monachis, vel clericis, vel puellis vagandi foras, quia omnino non expedit animabus eorum. Similiter quoque aedificia monasteriorum supradicti missi, et cum eis Episcopi per diuersa loca praeuideant, si apta sint, et congruenter sanctae professioni composita; vel si claustrum firmum habeant, in quo saluari possint animae in eis commorantium sub disciplina canonica, vel regulari. Vbi autem aliter inuentum fuerit, hoc omnimodis Episcopus loci ipsius faciat emendari. ita ut condignam professioni eorum custodiam habeant canonici, vel monachi, atque nonnales; ne detur eis occasio malefaciendi, quod absit. *Magunt. c. 20. Capit. lib. 5. cap. 78.*

CAP. XI.

VNVS QVISQVE Episcopus sciat per singula monasteria, quantos quisque Abbas canonicos in monasterio suo habeat: et hoc omnino ambo pariter prouideant; ut si monachi fieri voluerint, regulariter viuant. sin autem, canonicè viuant omnino. *Magunt. c. 21. Capit. lib. 5. c. 79. Burch. lib. 8. c. 5. Iuo par. 7. c. 29. decr.*

CAP. XII.

IN quantum ipsi Abbates, Abbatumque subiecti Episcopis propriis, pro se, suisque omnibus rationem reddituros nouerint; tanto eorum consilio, atque auctoritate, modis omnibus mancipentur. *Aquisgran. II. sub Ludouico parte 3. c. 1. in fine.*

CAP. XIII.

MONACHVS de monasterio sine consultu, vel praesentia Episcopi, aut vicarii eius ad hoc regulariter deductus, non eiciatur; cuius dispositione, et auctoritate de cetero vita, et conuersatio eiectione, ne perditus perpetuo fiat, si aliquo modo saluari potest, ordinari debet, atque decerni. *Melden. c. 59.*

CAP. XIV.

MONASTERIA, quae adhuc statum suum retinent, vnumquemque Episcoporum, in cuius parochia constituta sunt, prouidere oportet, utrum ordinem suum teneant. Quod si aliter inuenierit, vna cum rectore monasterii corrigere debet. Quod si rectoris monasterii principaliter culpa

eee fuerit

fuerit, et se, suosque subditos ad Episcopi sui admonitionem corrigere dissimulauerit; synodica debet auctoritate percelli. *Ticinen. sub Ludouico II. c. 9.*

CAP. XV.

CONGREGATIONES canonicorum, et monachorum, ac sanctimonialium secundum canonicam institutionem

Monachi, et canonici, et sanctimoniales sint

in potestate Episcopi, illumq. reuerentur; et ne iniussu ipsius discedant.

TIT. LXI.

CAP. I.

QVI in singulis vrbibus, et regionib. monachi sunt, subiacent Episcopo, et quietem amment, ac ieiuniis, et orationib. dent operam in his locis, in quibus ordinati fuerint. Neque ecclesiasticis, aut saecularib. rebus occupentur, monasteriis relicti, nisi ob necessariam causam ab Episcopo vrbis id permittatur. Nullum vero seruum suscipiant, vt sine voluntate Episcopi monachus sit. Qui contra fecerit, excommunicatus sit, vt nomen Dei non blasphemetur. Episcopus vero competenti prouidentia prouideat monasteriis. *Chalc. c. 4. Paris. sub Ludou. et Loth. lib. 1. c. 28. Vide Chalc. actio. 6. c. 1. & act. 15. Tribur. 2. 6. Capitul. lib. 5. c. 25. & lib. 7. c. 18. Burch. lib. 8. c. 28. Iuo lib. 3. tit. 16. c. 1. panor. et par. 7. c. 1. et 48. & par. 16. c. 46. decr. Ansel. lib. 5. c. 54. et in Rom. lib. 17. c. 63.*

CAP. II.

CLERICI ptochior. et monasteriorum, et martyrrior. sub potestate Episcoporum vrbium sint, iuxta sanctorum Patrum traditionem. Qui vero conantur eos auferre ab Episcopis, clerici canonum poenis subiaceant; laici, vel monachi communionem careant. *Chalc. cap. 8. Iuo part. 6. c. 358. & 354. decr.*

CAP. III.

DE clerico, vel monacho coniurante, vel conspirante, aut collegia faciente aduersus Episcopos, vel laicos clericos, vt cadat a gradu suo. *Chalc. c. 18. Tullen. post epist.*

a propriis Episcopis strenue visitentur; et eorum religio, et habitus exquiratur; si vita, et moribus sint probi, ac officii, et vnanimitatis studio solliciti, a leuissimis quoq. et perniciosissimis actibus cauti. Subsidia etiam illorum pia dominorum prouidentia exquirantur, et disponantur et c. *Tullen. part. 17. c. 9.*

synodi. Vorm. 74. Raban. c. 19. de paenit. c. 25. si cle. Capitul. lib. 1. c. 29. Burch. lib. 10. c. 68. et rici. 69. Iuo par. 12. c. 87. & 88. decr. Ansel. lib. 8. c. 16. et 18.

CAP. IV.

DE clerico, vel monacho CP. veniente sine mandatis Episcopi, vt admoneatur, et eiiciatur a defensore ecclesiae Constantinopolitanae. *Chalc. c. 23.*

CAP. V.

NVLLVS laicor. vel monachorum, aut ex catalogo clericorum ante diligentem examinationem, et synodicam sententiam, a communione se separet proprii Patriarchae, et c. Si vero quis aduersus hanc sanctam synodum deprehensus fuerit agere et c. monachus, aut laicus segregetur ab omni ecclesiastica communione, atque collegio, quousque conuersus per paenitentiam recipiatur. *Syn. 118. CP. sub Hadr. II. c. 10.*

CAP. VI.

SA CERDOS, (qui monasterio, vel oratorio praest,) ad placita, et ad iustam reuerentiam Episcopi obedienter recurat. Si vero superbia elatus, vel alio quolibet modo, a proprii se subtrahere maluerit mandatis Episcopi, canonicis eum decernimus vltionib. subiaccere. *Eugen. 11. et Leo IV. in syn. Rom. c. 21. Caesar. li. 8. c. 43.*

CAP. VII.

NVLLVS Abbas, nullus ecclesiarum Praepositus, quae iuris sunt ecclesiastici, accipere, sine Episcopi concessione praesumat. *Vrb. 11. in syn. apud Melsiam c. 6.*

CAP. VIII.

VT monasteria reddantur Episcopo, ad cuius parochiam pertinent. *Vitalian. ep. 3.*

CAP.

CAP. IX.

18. q. 2. c. 16. **A**BBATES pro humilitate religionis in Episcoporum potestate consistant, et si quid extra regulam fecerint, ab Episcopis corrigantur. Qui semel in anno in loco, vbi Episcopus elegerit, accepta vocatione conueniant. *Aurelia. 15. Vel. 19. al. 21. Capitul. lib. 6. c. 137. Burch. lib. 8. c. 67. Iuo parte 7. c. 85. decr. Ansel. post lib. 17. cap. 54. in Romano.*

CAP. X.

ABBATES, qui Episcoporum praeccepta despiciunt, ad communionem nec penitus admittantur: nisi contumaciam humilitate suscepta deponant. *Aurel. II. c. 21.*

CAP. XI.

ABBATES, vel monachi, aut agentes monasterior. patrocinio saeculari pe-

nitus non vtantur, nec ad Principis praesentiam sine Episcopi sui permissu, ambulare audeant. Quod si fecerint, a suis Episcopis excommunicentur. *Cabilo. c. 15.*

CAP. XII.

CANONICI nihil sine licentia Episcopi sui, vel magistri agere praesumant. *Magun. c. 9.*

CAP. XIII.

ABBATISSA Episcopo in omnibus obediens sit, secundum canonicam constitutionem, sicut iustum, et rectum est. *Cabilon. sub Carol. c. 65.*

CAP. XIV.

MONACHI non debent paruipendere pastores suos, in cuiuscumque parochia consistentes, sicut aliqui faciunt. *Aquisg. II. sub Ludou. par. 3. c. 3.*

Ne Episcopi potestate sibi in monachos concessa abutantur.

TIT. LXII.

CAP. I.

EPISCO PVS nec Abbatem, nec Archipresbyterum, sine omnium suorum compresbyteror. et Abbatum consilio, de loco suo praesumat eiicere, neque per praemium alium ordinare, nisi facto concilio tam Abbatum, quam presbyterorum suorum, quem autem negligentia eiicit, cum omnium presbyteror. consilio refutetur. *Turo. II. cap. 7.*

CAP. II.

NVNTIATVM est, quod monachi Episcopali imperio serui opere mancipentur, et iura monasterior. contra instituta canonum illicita praesumptione vsurpentur: ita vt paene ex coenobio possessio fiat, atque illustri portio Christi ad ignominiam, seruitutemq. perueniat. Ta-

lia ne fiant; sed [hoc tantum sibi in monasterio vindicent sacerdotes, quod praecipiant canones; id est, monachos ad conuersationem sanctam praemonere, Abbates, aliaque officia instituire, atque extra regulam facta corrigere. Quod si aliquid in monachos canonib. interdictum praesumpserint, aut vsurpare quippiam de monasterii rebus temptauerint, non deest ab illis sententia excommunicationis, qui se deinceps nequaquam sustulerint ab illicitis. *Tolet. IV. c. 50. Ansel. lib. 17. c. 55. in Rom.*

CAP. III.

VT quaeque monasteria Deo consecrata, nulli Episcoporum liceat ea in aliquo inquietare, nec quidquam de eorum rebus violenter abstrahere. *Angl. c. 3.*

Ne Abbas iniussu Episcopi res monasterii

alienet.

TIT. LXIII.

CAP. I.

12. q. 2. quis quis. c. 19. **S**I quis Episcopus, vel monasterii praefectus inuentus fuerit ex Episcopatus, vel monasterii agris, in alicuius magistratus manus aliena-

re, vel alteri personae tradere; nullius sit momenti traditio, iuxta canonem Apostolorum et c. Ne liceat autem quidquam ex eis sibi vindicare, vel propriis cognatis, quae Dei sunt, elargiri. Si sint autem pauperes

ecc ij peres

peres, vt pauperibus suppeditet, sed non eorum praetextu res ecclesiae venundet et c. Sin autem aliqua improba calliditate vtatur; et ab agricola, vel clerico agrum magistratus emerit; sic quoque nullius sit momenti venditio, et Episcopatu, vel monasterio restitatur. Porro Episcopus, vel monasterii praefectus, qui hoc fecerit, exturbetur quidem Episcopus ab Episcopatu, monasterii vero praefectus a monasterio; vt qui male dissipant, quae non congregauerunt. *Nicae. II. c. 12. Vide Apost. 38. 40. 41. Iuo par. 5. c. 375. decret. Ansel. lib. 6. c. 184. Caesar. lib. 7. c. 72.*

CAP. II.

IN venditionibus, quas Abbates facere praesumunt, haec forma seruetur; vt quid sine Episcopi noticia venditum fuerit, ad potestatem Episcopi reuocetur. *Dist. 54. c. Mancipia vero monachis donata; ab Abbate non liceat manumitti. Iniustum enim putamus; vt monachis cotidianum rurale opus facientibus, serui eorum libertatis otio potiantur. Agath. c. 56. Epau. c. 8. Isidor. in regula mona. c. 5. Iuo par. 3. c. 163. decret. et in epist. 138. Roberto Comiti. Caesaraug. lib. 9. cap. 36.*

CAP. III.

DE venditionibus, quas Abbates, vel Abbatissae facere praesumpserint; forma

Monachi decimas praedior. dent ecclesiis.

TIT. LXIV.

CAP. I.

De decim. 34. Grego. IX. c. 7. eotit. in 4. col lect.

NVPER Abbates Cisterciensis ordinis in generali capitulo congregati, ad commonitionem nostram prouide statuerunt; vt de cetero fratres ipsius ordinis non emant possessiones, de quib. decimae debentur ecclesiis, nisi forte pro monasterio de nouo fundando: si tales possessiones eis fuerint pia fidelium deuotione collatae, aut emptae pro monasteriis de nouo fundandis, committant excolendas a quib. ecclesiis decimae persoluantur: ne occasione priuilegior. suorum ecclesiae ulterius praegrauentur. Decernimus ergo, vt de alienis terris, et amodo acquirendis, si eas

seruetur; vt quidquid sine ipsorum notitia venditum fuerit, ad potestatem Episcopi reuocetur. Mancipia vero monasteriis donata ab Abbatibus vtriusque sexus non liceat manumitti. Iniustum enim putamus, vt monachis cotidianum rurale opus facientibus, serui eorum libertatis vsu potiantur. *Epau. c. 8. Agath. c. 56.*

CAP. II.

PLERIQUE sicut accepimus, regulares, et clerici saeculares, interdum cum

seruetur; vt quidquid sine ipsorum notitia venditum fuerit, ad potestatem Episcopi reuocetur. Mancipia vero monasteriis donata ab Abbatibus vtriusque sexus non liceat manumitti. Iniustum enim putamus, vt monachis cotidianum rurale opus facientibus, serui eorum libertatis vsu potiantur. *Epau. c. 8. Agath. c. 56.*

CAP. IV.

ABBATIBVS, presbyteris, ceterisque ministris de rebus ecclesiasticis, vel sacro ministerio alienare, vel obligare absque permisso, et subscriptione Episcopi sui nil liceat. Quod qui praesumpserit, degradetur communionem concessa; et quod praesumptum, vel alienatum, vel temere ordinatum est, ordinatione Episcopi reuocetur. *Aurel. III. c. 23. Capitul. lib. 7. c. 275. Ansel. lib. 5. c. 85. in addit. et in Rom. lib. VII. c. 44. Tarrac. lib. 6. c. 15.*

CAP. V.

SI quid Abbatibus, aut sacris monasteriis, aut parochiis pro Dei contemplatione oblatum fuerit, in sua proprietate hoc Abbates, vel presbyteri minime reuocabunt, nec alienari a cunctis fratrib. debet, quacumque occasione; quibus si fuerit necessarium, vt statuta conuellant; non aliter valeat, nisi fuerit sui Episcopi subscriptione firmatum. *Aurel. IV. c. 11.*

vel domos locant, vel feuda concedunt, in praedictum parochialium ecclesiarum pactum adiungunt; vt conductores, et feudatarii decimas eis soluant, et apud eodem eligant sepulturam et c. pactum huiusmodi penitus reprobamus et c. *Inno. III. in concil. gen. Lat. c. 56.*

CAP. III.

NVLLVS Abbas decimas, et primitias, et reliqua, quae secundum constituta canonum ad Episcopos pertinent, sine auctoritate Romani Pontificis, seu Episcopi consensu, in cuius dioecesi habitat, de-

tineat, Apostolica sanctione firmamus. *Grego. VII. in concil. Rom. anni 6. sui Pontificatus cap. 9. Tarrac. lib. 5. c. 53.*

CAP. IV.

EPISCOPI, et Abbates de agris, et vineis, quae ad suum, vel fratrum stipendium habent, decimas ad ecclesias dari faciunt. Familia vero ibi det decimas suas, vbi infantes eorum baptizantur, et vbi per totum anni circulum missas audiunt. *Cabulo. sub Carolo c. 19. Burch. lib. 3. c. 132. Iuo lib. 2. tit. 5. c. 3. panor. et par. 3. c. 198. decret. Ansel. lib. VII. c. 48. in Rom.*

Qualis debeat esse Abbatissa, et de eius

munere.

TIT. LXV.

CAP. I.

ABBATISSAE absque Episcopi licentia monasterium non egrediantur, nisi ad Imp. sed in suis permaneant monasteriis, ibique et se ipsas custodire, sibiq. commissas seruare, quanta poterunt vigilantia, decertent. *Turon. sub Carolo c. 30.*

CAP. II.

MONASTERIIS puellarib. tales praeferri debent feminae, et Abbatissae creari; quae et se, et subditum gregem cum magna religione, et sanctitate custodire norint, et his, quib. praesunt, prodesse non desinant. Sed et se, et illas ita obseruent, vt pote. vasa sancta in ministerio Domini praeparata. Talem enim se debet Abbatissa exhibere subditis in habitu, in veste, in omni conuictu; vt eis ad caelestia regna pergantib. ducatum praebear. Sciat etiam se pro his, quas in regimine accepit, in conspectu Domini rationem reddituram. *Cabulo. sub Carolo cap. 52. Capitul. lib. 2. c. 42. apud Trose. c. 3.*

CAP. III.

ABBATISSA diligentem habeat curam, de congregatione sibi commissa, et prouideat in lectione, et in officio, et in psalmorum modulatione; vt ipsae sanctimoniales strenuae sint; et in omnibus operibus bonis illa eis ducatum praebear; vt pote pro animabus ear. rationem in conspectu Domini redditura, et c. *Cabulo. sub*

CAP. IV.

HABEAT Abbatissa studium aut in aedificando ea, quae ad sanctimonialium necessitatem pertinent, aut in restaurando. *Cabulo. sub Carolo c. 58.*

CAP. V.

ALITER, quam diuina auctoritas, et religio Christiana docet, agitur; quando feminae amissis viris eatenus carnaliter viuentes, repente, et sine probationis examine, ad regimen animarum pertrahuntur, praeficiunturque sanctimonialibus, vtpote matres spiritales, quas numquam contigit eiusdem propositi discipulas existisse. Fitque, vt quae forte feliciter incedebant, earum prauis exemplis miserabiliter ruant et c. Quia ergo haec res diuinae auctoritati non concordat; necesse est, vt caueatur; ne forte, et committenti, et his, quibus committitur, laesura animarum proueniat. *Parif. sub Ludou. et Loth. lib. 1. c. 39.*

CAP. VI.

DEPOSCIMVS, vt in Abbatissis constituendis, vestrum specialiter caueatis periculum, sicut vobis saepe est admonitum, et per diuinam auctoritatem crebrius manifestatum. *Parisien. sub Ludo. et Loth. lib. 3. c. 23. Aquisgran. II. sub Ludouico parte 4. c. 9.*

CAP. VII.

ADMONEAE sunt Praelatae monasteriorum; vt subditas moribus probis, atque exemplis praecedant, et c. Sed deinceps illae ouib. Christi praefereantur

in ministerium f.

De pat. 7. Grego. IX. c. 3. eo. et c. 3. coll. vel do-

sunt, quas contagio vitiorum non coinquinet, sed religionis deuotio commendet. Nam illud perspicuum est, quae necdum nouerant esse filiae in disciplina religionis, nec in sese religionis normam habentes, matres religiosarum fieri non posse.

Aquisgr. II. sub Ludouic. par. 3. cap. 13. CAP. IIX.

HABEAT Abbatisa studium in aedificando ea, quae ad sanctimonialium necessitatem pertinent, et in restaurando. *Maguntin. sub Rab. c. 16.*

Qua aetate, et qua die oporteat virgines consecrari.

TIT. LXVI.

CAP. I.

NVLVS Episcoporum virginem sacratam, si maritale expetierit consortium, benedice-re attemptet, nisi eam probauerit LXXII. annorum esse constitutam. Vbi probabitur iudicium verae pudicitiae, vt in LXXII. annis requirens verum Christum pudicitia custodita, vncto vertice, introducat ad nuptias Christi, velamen capitis ferens, non cordis. Nulla schemata monachorum oportet fieri, nisi post xxv. aetatis annos propter scandala, vt xxv. annis, iam euacuato omni feruore diaboli, inueniat sibi mundum vas Spiritus sanctus. *Siluest. in synodo Romana cc LXXXIV. Episcoporum. c. 10.*

CAP. II.

20. q. 1. c. 11. DEVOTIS virginibus, nisi aut in Epiphania die, aut in albis paschalibus, aut in Apostolorum natalitiis, sacrum minime velamen imponatur, * et non ante xxv. annos, * nisi forsitan, sicut de baptisate dictum est, graui languore correptis; ne sine hoc munere de saeculo exeant, implorantibus non negetur. *Gelas. epist. 1. c. 14. Vide Tribur. 2. 5. Burch. lib. 8. c. 15. Iuo lib. 3. tit. 17. c. 3. panor. & par. 7. c. 36. decr. Ansel. lib. 7. c. 199. Tarrac. lib. 3. c. 92.*

CAP. III.

Dis. 77. pla ANTE xxv. annum virgo non consecratur. *Carth. III. c. 4. L. Vide Carth. 16. G. Tribur. c. 24. Vorm. 69. Burch. lib. 2. c. 11. Iuo lib. 3. tit. 3. c. 3. panor. & par. 6. c. 31. decr. Capit. lib. 1. c. 46.*

CAP. IV.

SI Episcopus propter periculum virginis castitatis, cum potens amator, vel raptor formidetur, vel si mortis periculum

virgini immineat, petentibus parentibus, vel his, sub quorum cura est, ne sine habitu decedat; velauerit virginem minorem xxv. annis, non sit temerator eius synodi, qua is numerus annor. constituitur. *Carth. c. 127. G. Mileui. 26. L. Afric. 93. L. Turo. II. c. 21. Tribur. c. 24. Iuo lib. 3. tit. 17. c. 5. panor.*

CAP. V.

SANCTIMONIALES, quantum q. 1. c. 6. tumlibet vita earum, et mores probati sint, ante annum aetatis suae xl. non velentur. *Agath. c. 19.*

CAP. VI.

NON velandas esse virgines, quae se Deo vouerunt, nisi xl. annor. probata aetate, quam sacerdos comprobauerit. *Caesar. c. 8.*

CAP. VII.

ETSI magnus Basilius in sacris suis canonibus, eam, quae se sua sponte Deo offert, et virginitatem complectitur, si septimum decimum annum compleuerit, in virginum ordinem referendam esse statuit etc. Sacri tamen canones quadraginta annor. diaconissam ordinandam esse statuerunt. *Trull. c. 40.*

CAP. IIX.

VIRGINIBVS quoque sacrum velamen accipiendum, decreta Patrum interdicit ante xxv. annos, nisi forte aliqua cogente necessitate, pro qua licitum est haec statuta mutare, vt in canonibus si requiratur, inueniri poterit. *Turo. sub Carolo c. 28. Vide Carth. III. c. 4.*

CAP. IX.

LEO constituit monasterium apud Petrum Apostolum, et constituit, vt monacha non acciperet velaminis capitis benedictionem, nisi probata fuerit in virginitate lx. annis. *Ex Pontif. t xl.*

Ne quis

Ne quisquam praeter Episcopum virgines consecret.

TIT. LXVII.

CAP. I.

SACERDOTES consecrare, diaconos, subdiaconos, virgines Episcopi tantum possunt. *Damas. epist. 4. in med. Leo epist. 66. siue 86. Episcopis German. CAP. II.*

26. q. 6. si in bet. c. 1. & c. 2. presbyter. VIRGINES consecrare presbytero non licet. *Carth. 6. G. Carth. II. c. 3. L. Carth. III. c. 36. L. CAP. III.*

VIRGINIS consecratio Episcopis tantum permitta. *Hispalen. II. c. 7.*

CAP. IV.

COMPERIMVS, quod quidam presbyterorum incaute, et extraordinarie velum viduarum inconsultis Episcopis suis consecrent, et ob id eidem religioni macula ingeratur; quia eisdem velatis per diuersa vagandi occasio praebatur. Vt autem nullus Pontificum viduas velare attemptet, canonica auctoritas inhibet. Quod vero presbyteri inconsultis Episcopis suis, velum viduarum consecrare non praesumant, prorsus interdicitur. Quod si quipiam presbyterorum, huius constitutionis contumaciter transgressor extiterit, canonicae correptionis poenas luet. *Parisiens. sub Lud. & Loth. lib. 1. c. 40.*

CAP. V.

QUORVNDAM relatu didicimus, quosdam presbyteros suae mensurae immemores, immo canonicae auctoritati resistentibus, in tantam audaciam prorupisse; vt sacrarum virginum consecratores, extiterint et c. Quod, quia canonicae auctoritati minime concordat; ne ulterius quipiam presbyterorum id facere praesumat, prorsus inhibemus. Quod si forte, quod

non optamus, aliquis presbyterorum id facere praesumpserit, vt pote canonicae auctoritatis transgressor, irretractabiliter feriat. *Parif. sub Ludou. & Loth. lib. 1. cap. 41. CAP. VI.*

INVENIMVS, quod quaedam feminae, maxime haec, quae valde sensu tenues sunt, sine consensu sacerdotum, idcirco sibi metipsis velum imponant; vt sub praetextu huius velaminis, ecclesiarum excubatrices, et ministratrices fieri possint. Haec igitur incauta velatio, vnusquisque Episcopus provideat, ne in parochia sua fiat, et c. Huiusmodi mulierculae examinentur, et instruantur, qualiter si propter Deum se sacrari volunt, velandae sint; qualiterque eandem velationem sub castitatis, et humilitatis proposito conferrent, diligenter admoncantur. *Parisiens. sub Lud. & Loth. lib. 1. c. 42.*

CAP. VII.

INVENIMVS, quod quaedam Abbatisae, et ceterae sanctimoniales non solum viduas, sed etiam virgines puellas velare solitae sint. Quod quantum sexui femineo illicitum, et a religione Christiana sit alienum; omnis, qui sanum sapit, facile aduertit, et c. Si forte aut Abbatisa, aut alia quaelibet sanctimonialis, post hanc definitionem, in tantam audaciam proruperit, vt viduam, aut puellam virginem velare praesumat; congrua ab Episcopo suo correctione coerceatur, et paenitentiae canonicae usque ad satisfactionem subdatur. *Parisiens. sub Lud. & Lothario lib. 1. c. 43. Burch. lib. 8. c. 17. Iuo par. 7. c. 38. decr. & lib. 3. tit. 17. c. 7. panor. Statuimus.*

De consecratione viduarum.

TIT. LXIIX.

CAP. I.

20. q. 1. c. 11. deuotis. in fine. 27. q. 1. c. 8. VIDVAS velare Pontificum nullus attemptet, quod nec auctoritas diuina delegat, nec canonum

forma praestituit, et c. *Gelas. epist. 1. c. 18. Tribur. c. 25. Burch. lib. 8. c. 36. Iuo lib. 3. tit. 17. c. 10. panor. & par. 7. c. 55. decr. Ansel. lib. 7. c. 200. Tarrac. lib. 3. c. 92. ece iij CAP.*

CAP. II.

DE viduis sub nulla benedictione velandis superius latius diximus. *Gelas. ep. 1. c. 23. Tribur. c. 25. Burch. lib. 8. c. 34. Iuo par. 7. c. 53. decr. Caesar. lib. 9. c. 61.*

CAP. III.

VIDVARVM consecrationem, quas diaconissas vocant, ab omni religione nostra penitus abrogamus, solam eis paenitentiae benedictionem, si conuerti ambiunt, imponendo. *Epaun. c. 21. refert Turon. II. c. 21. in fine.*

CAP. IV.

ILLVD, quod aliqui dicunt; vidua, quae benedicta non fuit, quare non debet maritum accipere; cum omnes sciant, quod numquam in canonicis libris legitur benedictio vidualis? Quia solum propositum illi sufficere debet, sicut in Epaunen-sibus canonibus a Papa Auito, vel omnibus Episcopis conscriptum est. *Turon. II. c. 21. Epaun. 21.*

CAP. V.

IVVENES viduae cito nequaquam velentur, vsque dum probetur illar. religio, et bona ab eis nota sit conuersatio; ne forte de eisdem dici possit ab Apostolo:

1. Tim. 5. d. Quae autem in deliciis sunt, viuentes mortuae sunt. *Turo. sub Carolo c. 27.*

CAP. VI.

VT nullus Pontificum viduas velare attemptet, canonica auctoritas inhihet. *Paris. sub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 40.*

CAP. VII.

QVAEDAM Abbatissae, et ceterae sanctimoniales, non solum viduas, sed etiam virgines puellas velant et c. Ita hoc illicitum, et temerarium factum habetur in vsu; vt vix aut viduae velari a presbyteris, aut puellae virgines consecrari expectant a Pontificibus et c. *Paris. sub Ludou. & Lothar. lib. 1. cap. 43.*

CAP. VIII.

NOBILES feminae, quae amissis viris velantur, et non in monasteriis sub spiritalis matris regimine, sed potius in domibus propriis occasione liberorum, re-

rumque suarum residere, deliciisque affluere delectantur; et c. ab Episcopis pastoralis sollicitudine admoneantur, et instruantur; quatenus suae salutis consulant; ne sic indiscrete viuendo, et terrenis actionibus se sui non conuenientibus se implicando, vitam perpetuam amittant. Statuimus, vt huiuscemodi viduae amissis viris, repente non velentur, sed cum conuenientia Episcopi sui triginta diebus, vt a glorioso Principe domino Ludouico cum consensu venerabilium sacerdotum iam dudum constitutum est, expectent: quibus peractis aut nubant, aut si potius Deo se sacrari exoptauerint, admoneantur, et instruantur; vt non in domibus propriis, sed in monasteriis sub spiritalis matris regimine Deo se seruituras subdant, et c. *Paris. sub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 44.*

CAP. IX.

DE nobilibus feminis, quae amissis viris repente velantur, et in propriis domibus diuersas necessitates opponentes residere delectantur; iam dudum in aliis conuentibus coram Serenitate vestra ventilatam, et definitum est; vt nulla illarum taliter se velari inconsulto Episcopo suo attemptaret: quoniam per huiuscemodi velationem, noxiam sibi libertatem acquirere, et per diuersa vagari cupiant et c. Vnde necesse est, vt quod haecenus erga eas admonendo sacerdotalis auctoritas ex- plere nequiuit, id terror imperii, atq. potestatis ob earum salutem adimpleat. *Paris. sub Ludou. & Loth. lib. 3. c. 7.*

CAP. X.

DE viduis praecipimus; vt nequaquam cito velentur, sed in potestate earum maneat, consentiente Episcopo, vt nubant, an professionem castitatis assumant, vsque dum probetur earum conuersatio; ne forte de eisdem dici possit, quod ab Apostolo dicitur: Quae autem in deliciis sunt, viuentes mortuae sunt et c. *Magun. sub Arnulf. c. 26. Turon. sub Carol. 27.*

Virgines aliquae, et viduae non consecratae, nubere prohibentur.

TIT. LXIX.

CAP.

CAP. I.

HAB quae nec dum sacro velamine tectae, tamen in proposito virginali, semper se simulauerunt permanere; licet velatae non fuerint, si forte nupserint; his agenda aliquanto tempore paenitentia est; quia sponsio earum a Domino tenebatur. Si enim inter homines solet bonae fidei contractus nulla ratione dissolui; quanto magis ista pollicitatio, quam cum Deo pepigerunt, solui sine vindicta non poterit? Nam si Apostolus Paulus, quae a proposito viduitatis discesserant, dixit eas habere condemnationem, quia primam fidem irritam fecerunt; quanto potius virgines, quae prioris promissionis fidem minime seruauerunt? *Inno. epist. 2. c. 13. Turo. II. c. 21. Vid. Syriaci. epist. inc. quamuis. Raban. c. 5. de paenit. Capitul. lib. 7. c. 213. in addit. Burch. lib. 8. c. 12. et 45. Iuo lib. 3. tit. 17. c. 17. panor. & par. 7. c. 18. & 63. decr. Ansel. lib. 1. c. 177. in Rom.*

CAP. II.

PVELLAE, quae non coactae parentum imperio, sed spontaneo iudicio virginitatis propositum, atque habitum susceperunt, si postea nuptias eligunt; praeguaricantur, et si consecratio non accessit. Cuius vique non fraudarentur, munerem, si in proposito permanerent. Ambigi vero non potest, crimen magnum admitti, vbi et propositum deseritur, et consecratio violatur. Nam si humana pacta non possunt impune calcari; quid de eis manebit, qui corruerint foedera diuini sacramenti? *Leo epist. 90. ad Rustic. Narbon. Episcop. c. 13. et 14. Burch. lib. 8. c. 2. Iuo par. 7. c. 20. decr. Ansel. lib. 1. c. 87. Caesar. lib. 10. c. 113. Tarrac. lib. 1. c. 221.*

CAP. III.

DE viduis sub nulla benedictione velandis diximus; quae si propria voluntate professam pristini coniugii castitatem mu-

tabili mente calcauerint; periculi eius intererit, quali Deum debeant satisfactione placare: quia iuxta Apostolum, primam fidem irritam fecerunt et c. *Gelas. epist. 1. c. 23. Tribur. c. 25. Burch. lib. 8. c. 34. Iuo par. 7. c. 53. decr. Caesar. lib. 9. c. 61.*

CAP. IV.

ILLVD, quod aliqui dicunt: Vidua, quae benedicta non fuit, quare non debet maritum accipere? cum omnes sciant, quod numquam in canonicis libris legitur benedictio vidualis? Quia solum propositum illi sufficere debet, sicut in Epaunen-sibus canonibus a Papa Auito, vel omnibus Episcopis conscriptum est. *Turon. II. c. 21. in fin. Epaun. 21.*

CAP. V.

PLACVIT de feminis cuiuscumque condicionis, puellis scilicet, vel viduis, quae virginitatis, siue continentiae propositum spontanea pollicentes Deo, emancipatae fuerint, et ob continentiae signum, nigram vestem quasi religiosam, sicut antiquus mos fuit in his regionibus, indutae fuerint, licet non sint a sacerdote sacrae; in hoc tamen proposito eas perpetim perseuerare mandamus. Si vero postea sese siue clanculo corruerint, seu publice nupserint; dignis quidem mundano iudicio, corpora libas coercitae vindictis, segregentur ab iniicem, et agant cunctis diebus vitae suae paenitentiam et c. *Foroaluen. c. 11. Vide volum. 3. lib. de Paenitentia.*

CAP. VI.

SANGIMVS, et libere iudicamus; quod si sponte velamen, quamvis non consecratum sibi (vidua) imposuerit, et in ecclesia inter velatas oblationem Deo obtulerit; velit, nolit, sanctimoniae habitum vltius habere debet: licet sacramento confirmare velit, eo tenore, et ratione velamen sibi imponere, vt iterum possit deponere. *Tribur. c. 25. Burch. lib. 8. c. 36. Iuo lib. 3. tit. 17. c. 10. panor. et par. 7. c. 55. decr. Ansel. lib. 7. c. 200.*

Ne virgines nuptias excrentur.

TIT.

CAP. I.

QVI virgo est, vel continens, et separat se, quod nuptiae abominandae

dist. 30. c. 5. si quis. QVI virgo est, vel continens, et separata sit, anathema sit. *Gangr. c. 9. Burch. lib. 8. cum 1. c. 9. c. 61. Iuo par. 7. c. 79. decr.*

CAP.

CAP. II.

Dist. 30. si VIRGINES propter Deum, si coniu-
gatos contemnant, anathema sint. Gangr.
pter. 4.

cap. 10. Aquisgranen. 67. Burchard. lib. 8.
c. 64. Iuo par. 7. c. 82. Et par. 8. c. 316.
decr.

Sanctimoniales ne egrediantur ex monaste-
rio; et de portaria, siue ianitrice.

TIT. LXXI.

CAP. I.

MONACHVS, vel sancti-
monialis non relinquat suam
habitationem, et discedat ad
aliam; si autem id contigerit,
ipsum, vt hospitem accipi est necessarium;
non tamen sine voluntate Praepositi id
fiat. Nicde. II. c. 21.

CAP. II.

QVAE asceticam vitam elegerunt, et in
monasterio constitutae sunt, non exeant.
Si qua vero necessitas inexcusabilis fuerit,
cum benedictione, et cura Praepositae id
faciat. Tunc vero non solae, sed cum ali-
quibus senioribus, et antiquioribus mona-
sterii, cum mandato Praepositae: omnino
vero extra non pernoctent. Item monachi
non exeant, nisi cum benedictione Prae-
positi. Qui, quaeve, haec contempserint,
debitis poenis subiiciantur. Trul. 46. Vi-
de Trul. 41.

CAP. III.

NVLLA Abbatisa extra monaste-
rium licentiam habeat exire, nisi hostilitate
cogente: sed dominus Rex, quando ali-
quam de ipsis Abbatissis ad se venire ius-
serit, semel in anno per consensum Epi-
scopi, in cuius parochia est, vt tum ad eum
aliqua veniat ex sua iussione, si necessitas
fuerit, et alibi omnino non debeat, nec per
villas, nec per alia loca demorari, nisi tan-
tum, quam celerius potuerit, ambulare, et
reueri. Et non moueat de suo monaste-
rio, ante quam suum missum ad dominum
Regem transmittat: et si iusserit Rex ve-
nire, veniat: sin autem, in monasterio per-
maneat. Similiter nec aliae monachae ex-
tra monasterium exire debeant. Veruen.
sub Pipino c. 6.

CAP. IV.

MONASTERIA puellarum, quae
sub disciplinae regula degunt, obstructius
munitis claustris, nullo pateant, nisi forte
summa compellente necessitate, aditu vi-
rorum et c. Nulla villo vquam tempore
licentia sit Abbatissae, vel cuiuslibet mona-

chae, transfigurante se Satana in angelum
lucis, quasi orationis causa suggerente eis,
Romam adire, vel alia loca venerabilia
circuire. Quam sit namque irreligiosum,
et reprehensibile cum viris, propter itine-
ris necessitatem conuersari, nullus tam ex-
cors est; vel desipiens, qui ignoret et c.
Foroiul. c. 12.

CAP. V.

ABBATISSAE absque sui Episcopi
licentia, foras monasterium egrediendi
non habeant potestatem, nisi cum ad Im-
peratorem proficisci voluerint. Sed tan-
tum in suis permaneant monasteriis, ibiq.
et se ipsas custodire, sibiq. commissas ser-
uare, quanta poterunt vigilantia decer-
tent. Tyro. sub Carolo c. 30.

CAP. VI.

ABBATISSA (canonicar.) quae in
ciuitate monasterium habet, nequaquam
de monasterio egrediatur, nisi per licen-
tiam Episcopi sui, aut qui eius vicem ob-
tinet; nisi forte aut Imperialis iussio eam
cogat, aut prolixitas itineris id facere mi-
nime permittat. Et si quando foras per-
git, de sanctimonialibus, quas secum ducit,
curam, et vigilantiam habeat. Cabilo. sub
Carolo c. 57.

CAP. VII.

SANCTIMONIALES (canoni-
cae) nisi forte Abbatisa pro aliqua sua ne-
cessitate incumbente illas mittente, ne-
quaquam de monasterio egrediantur. Hae
vero, quae famulos, aut famulas non ha-
bent, ad exercenda negotia, ad portam mo-
nasterii perueniant; et ibi coram testibus
negotia sua exercent. Cabilo. sub Carolo
cap. 62.

CAP. VIII.

PORTARIA non eligatur, nisi quae
aetate matura sit, et testimonium habeat
bonum, et vitae probabilis sit. Cabilo. sub
Caro. c. 64. Burch. lib. 8. c. 79. Iuo part. 7.
c. 97. decr.

CAP. IX.

ABBATISSAS cum sanctimoniali-
bus omnino recte, et iuste viuere cense-

mus; quae vero professionem sanctae regu-
lae Benedicti fecerunt, regulariter viuunt.
Sin autem; canonicè viuunt, plener, et
sub diligenti cura custodiam habeant, et in
claustris suis permaneant, neq. foras exi-
tum habeant. Sed et ipsae Abbatissae in
monasteriis sedeant, nec foras vadant, sine
licentia, et consilio Episcopi sui. Magunt.
cap. 13.

CAP. X.

MONASTERIVM ita debet con-
stitui, vt omnia necessaria intra monaste-
rium exercentur; vt non sit necessitas
monachis, vel clericis, vel puellis vagandi
foras; quia omnino non expedit animabus
eorum. Magunt. c. 20. Capitul. lib. 5. c. 78.

CAP. XI.

IN custodiis congregationum, tam ca-
nonicorum, quamque monachorum, nec
non sanctimonialium, summo opere studen-
dum censuimus; vt in omnibus locis, clau-
stra eis praeuideantur religioni eor. con-
gruentia, sed et habitacula domorum, in
quibus religio Deum sequi volentibus per-
fici, atque augeri possit, potius quam vitia
nutriri et c. Aquisgran. II. sub Ludouico
parte 3. cap. 15.

CAP. XII.

ABBATISSA, quae in ciuitate mo-
nasterium habet, nequaquam de monaste-
rio egrediatur, nisi per licentiam Episco-

pi sui, aut qui eius vicem obtinet, nisi for-
te regali iussione cogatur. Et si quando fo-
ras pergit, de sanctimonialibus, quas se-
cum ducit, curam, et vigilantiam habeat,
vt nulla eis detur peccandi licentia, siue
ocasio. Sed et cum pergit, in monasterio
talem in vice sua constituere debet, quae
de sanctimonialium animabus curam, et
vigilantiam gerat. Maguntin. sub Rab. c. 16.
Burch. lib. 8. c. 80. Iuo par. 7. c. 98. decr.

CAP. XIII.

NVLLA sanctimonialis virgo, vel vi-
dua conuentus generales adeat, nisi a Prin-
cipe fuerit euocata, aut ab Episcopo suo;
nisi forte propriae necessitatis ratio impu-
lerit, et hoc ipsum cum licentia populis
sui. Nannet. c. 19. in fine.

CAP. XIV.

SACERDOTES per oratoria ne-
quaquam missas, nisi tam caute, ante se-
cundam horam celebrent; vt populus a
publicis sollempnitatibus non abstrahatur.
Sed siue sacerdotes, qui in circuiu vrbis,
aut in eadem vrbe sunt, siue populus, vt
praediximus, in vnum, ad publicam missa-
rum celebrationem conueniant, exceptis
Deo sacratis feminis, quibus mos est ad pu-
blicum non egredi, sed claustris monaste-
rii contineri. Theodulphus ad presbyteros
Aurelian. c. 46.

† Praeposi-
ti, vel Epi-
scopi f.

Virgines, et viduae, quae se Deo consecrant,

vitent corporis nimium ornatum.

TIT. LXXII.

CAP. I.

STATVMVS, vt sanctimoniales,
et mulieres; quae canonicae nomi-
nantur, et irregulariter viuunt, iux-
ta beatorum Benedicti, et Augusti-
ni regulam, vitam suam in melius corri-
gant, et emendent, superfluitatemque ve-
stium, et inhonestatem deserant, et in clau-
stro assidue permanentes comuni refectio-
rio, et dormitorio sint contentae et c. Eu-
gen. III. in concil. Remensi c. 4. in editis c. 3.

CAP. II.

SANCTIMONIALIS virgo,
cum ad consecrationem sui Episcopo of-
fertur, in talibus vestibus applicetur, quali-
bus semper vsura est, professioni, et san-

ctimoniae aptis. Carthag. IV. c. 111. Burch.
lib. 8. c. 23. Iuo par. 7. c. 43. decr.

CAP. III.

VIDVA, quae sanctae religionis ob-
tinere propositum voluerit, sacerdoti, vel
ministro, ad quem aut ipsa venerit, aut
quem ad se venire contigerit, scriptis pro-
fessionem faciat, a se, aut signo, aut sub-
scriptione notatam, continentem se, et re-
ligionis propositum velle, et hoc perenni-
ter inuolate seruare. Tunc accepta a sa-
cerdote, vel ministro apta religionis huius
veste, seu lectulo quiescens, siue quocum-
que in loco consistens, incunctanter ea v-
tatur; nec diuersi coloris, aut diuersae par-
tis eadem sit notabilis vestis, sed religiosa,
et non

Distin. 23.
c. 24.

et non suspecta; quae careat varietatib. colorum, et diuersitatibus specier. adeo vt absque vlla suspitione transgressionis maneat vsui tantum apta sanctae religionis, et sui sexui competens ad testimonium probitatis et c. Pallio purpureo, vel nigri coloris caput contegat, ab initio susceptae religionis, et c. *Tolet. x. c. 4.*

CAP. IV.
IN aliquibus monasteriis mulier. quae sumpturae sunt habitum sacrum, sericis, et variis stolis auro, lapillisq. ornatis, ab eas introducuntib. vestiuntur, et ita ad altare producuntur, vbi his vestib. exuuntur, et habitus benedicuntur, et veste nigra vestiuntur. Iubemus id non fieri et c. *Trull. c. 45.*

Ne sanctimonialia vasa sacra, aut pallas

contingant.

TIT. LXXIII.

CAP. I.

Distin. 23. c. 25.

SACRATAS Deo, feminas, vel monachas sacra vasa, vel sacratas pallas penes vos contingere, et incensum circa altaria deferre, perlatum est ad Apostolicam sedem; quae omnia reprehensione, et vituperatione plena esse, nulli recte sapientium dubium est. Quapropter huius sanctae sedis auctoritate, haec omnia vobis rescare funditus, quanto citius poteritis, censemus; et ne pestis haec latius diuulgetur per omnes prouincias, abstergi citissime mandamus,

et c. *Soter ep. 2. in prin. Burch. lib. 3. c. 215. Iuo par. 2. c. 72. et par. 3. c. 265. decr. Ansel. lib. 7. c. 204. Tarrac. lib. 4. c. 43.*

CAP. II.

SOTER constituit, vt nulla monacha pallam sacratam contingeret, nec incensum poneret in sancta ecclesia. *Dam. in Soter.*

CAP. III.

BONIFACIUS constituit, vt nulla mulier, aut monacha pallam sacratam contingeret, aut lauaret, aut incensum poneret in ecclesia, nisi minister. *Ex Pontif. in Bonifacii.*

Communia de sanctimonialibus.

TIT. LXXIV.

CAP. I.

Ioan. 13. b.

SI liceat sanctimoniales feminas, quemadmodum viros, sibi inuicem pedes abluere, tam in cena Domini, quam in aliis diebus? Hoc dominicum praeceptum est, quod qui per fidem impleuerit, habebit ex eo laudem: etenim viri, et mulieres vnum Deum habemus, qui in caelis est. *Zachar. epist. 5. post med.*

CAP. II.

VIDVAE, vel sanctimoniales, quae ad ministerium baptizandar. mulier. eliguntur, tam instructae sint ad officium; vt possint apto, et sano sermone docere imperitas, et rusticas mulieres tempore, quo baptizandae sunt, qualiter respondeant, et qualiter viuere debeant. *Carthaginien. iv. cap. 12.*

De priuilegiis concessis aliquibus religiosis,

et ne eis abutantur.

TIT. LXXV.

CAP. I.

De priuil. c. 3. Grego. ix. & in 1. collect.

CVM et plantare sacram religionem, et plantatam fouere modis omnibus debeamus et c. Fratres Templi, et Hospitalis, alii quoque religiosae professionis indulta sibi ab A-

postolica sede excedentes priuilegia, contra Episcopalem auctoritatem multa praesumunt et c. et fratrib. eorum ad eleemosynas quaerendas euntib. cum indultum sit eis, vt in aduentu eorum semel in anno ecclesiae aperiantur, atque in eis diuina celebrantur.

lebrentur officia, plures ex eis de vna, siue diuersis domib. ad locum interdictum saepius accedunt et c. Ecclesias sane, et decimas de manu laicorum sine consensu Episcoporum tam illos, quam quoscumque alios religiosos recipere prohibemus; dimissis etiam, quas contra tenorem istum moderno tempore receperunt. Excommunicatos, et nominatim interdictos tam ab illis, quam ab omnibus aliis, iuxta Episcoporum sententiam statuimus euitandos. In ecclesiis suis, quae ad eos pleno iure non pertinent, instituendos presbyteros Episcopis praesentent; vt eis quidem de plebis cura respondeant, ipsis vero pro reb. temporalibus rationem exhibeant competentem: institutos autem Episcopis inconsultis non audeant remouere. Si vero Templarii, siue Hospitalarii ad ecclesiasticum interdictum venerint, non nisi semel in anno, ad ecclesiasticum admittantur officium; nec tunc ibi corpora sepeliant defunctor. De fraternitatib. hoc statuimus, vt si non se praedictis fratrib. omnino reddiderint, sed in suis proprietatib. duxerint remanendum: propter hoc ab Episcoporum sententia nullatenus eximantur. sed potestatem suam in eos, sicut in alios parochianos suos exerceant, cum pro suis excessibus fuerint corrigendi. Quod autem de praedictis fratrib. dictum est, de aliis quoque religiosis, qui praesumptione sua Episcoporum iura praeripiunt, et contra canonicas eorum sententias, et tenorem priuilegiorum nostrorum. venire praesumunt, praecipimus obseruari. Si autem contra hoc institutum venerint; et ecclesiae, in quibus ista praesumpserint, subiaceant interdicto, et quod egerint, irritum habeatur. *Alex. III. in conc. Later. c. 9.*

CAP. II.

CLERICI non exhibeant huiusmodi pestilentib. (haereticis) ecclesiastica sacramenta, nec eos Christianae praesumant sepulturae tradere, nec eleemosynas, nec oblationes eorum accipiant. alioquin suo priuentur officio et c. Similiter quilibet regulares, quibus hoc etiam infligatur, vt eor. priuilegia in illa dioecesi non seruentur, in qua tales excessus praesumpserint perpetrare. *Inno. III. in conc. gener. Later.*

CAP. III.

VT priuilegia, quae quibusdam religiosis personis Romana concessit ecclesia, permancant inconuulsa et c. Sane quibusdam regularib. sedes Apostolica indulsit; vt iis, qui eorum fraternitatem assumpserint, si forsan ecclesiae, ad quas pertinent, a diuinis fuerint officiis interdictae, ipsosq. mori contingat; sepultura ecclesiastica non negetur, nisi excommunicati, vel nominatim fuerint interdicti; suosque confratres, quos ecclesiarum Praelati apud ecclesias suas * non permiserint sepeliri, nisi excommunicati, vel interdicti fuerint nominatim, ipsi ad ecclesias suas * deferant tumultandos. Hoc autem de illis confratrib. intelligimus, qui vel adhuc manentes in saeculo, eorum ordini sunt oblati, mutato habitu saeculari; vel qui eis inter viuos sua bona dederunt, retento sibi quamdiu in saeculo vixerint, usufructu; qui tamen sepeliantur apud ipsorum regularium, vel alior. non interdictas ecclesias, in quibus elegerint sepulturam, ne si de quibuslibet ipsorum fraternitatem assumentib. fuerit intellectum; pro duob. aut tribus denariis annuatim sibi collatis, dissoluatur pariter, et vilescat ecclesiastica disciplina. Certam tamen et ipsi remissionem obtineant ab Apostolica sibi sede concessam. Illud etiam pro huiusmodi regularibus est indultum; vt si qui fratrum suorum, qui ab eis missi fuerint ad recipiendas fraternitates, siue collectas; in quamlibet ciuitatem, castellum, vel vicum aduenerint; si forte locus ille a diuinis sit officiis interdictus, in eorum iucundo aduentu, semel in anno aperiantur ecclesiae; vt exclusis excommunicatis diuina ibi officia celebrentur. Sic intelligi volumus, quod in eadem ciuitate, aut castro, vel villa vna tantum ecclesia eiusdem ordinis fratrib. vt dictum est, semel aperiantur in anno. Quia licet pluraliter dictum sit, quod in eor. iucundo aduentu aperiantur ecclesiae: non tamen ad ecclesias eiusdem loci diuisim, sed praedictorum locorum coniunctim, sano referendum est intellectu: ne si hoc modo singulas eiusdem loci ecclesias visitarent, nimum vilipendi contingeret sententiam interdicti. Qui vero contra declarationes

fff praescri-

praescriptas quidquam sibi praesumpserint usurpare, graui subiaceant disciplinac. Inno. III. in conc. gener. Later. c. 57. CAP. I V.

De priuile. QVOD nonnullis est religiosus indul- 6.25. Greg. tum, in fauorem Pontificalis officii ad E- 1x. & c. 8. piscopos extendentes, concedimus; vt cum eo. tit. in 4. commune terrae fuerit interdictum, et c. collect.

Acceden ASCENDENTIBVS ad nos de 1x. & c. 8. tibus diuersis mundi partib. Episcoporum que De excess. rellis intelleximus, graues, et grandes quorundam Abbatum excessus, qui suis finib. Pracla. 12. non contenti, manus ad ea, quae sunt Epi- Grego. 1x.

scopalis dignitatis, extendunt, de causis c. 1. co. tit. matrimonialib. cognoscendo, iniungendo in 4. collec. publicas paenitentias, concedendo indulgentiar. litteras, et similia praesumendo. Vnde contingit interdum, quod vilescat (Episcopalis) auctoritas apud multos. Volentes igitur in his et Episcopos. dignitati, et Abbatum prouidere saluti, praesentis decreto firmiter prohibemus; ne quis Abbatum ad talia se praesumat extendere, si proprium voluerit periculum euitare: nisi forte quisquam eorum speciali concessione, vel alia legitima causa huiusmodi valeat se tueri. Inno. III. in concil. gener. Lat. c. 60.

De quibusdam Pontificibus Maxim. qui monasteria aedificauerunt.

TIT. LXXVI.

CAP. I.

GREGORIVS domum suam constituit monasterium. Ex Pontif.

HONORIVS fecit in domo sua iuxta Lateranas monasterium in honore beatorum Apostolorum Andreae, et Bartholomaei, quod appellatur Honorii, vbi praedia, et dona simul obtulit. Ex Pontif.

GREGORIVS II. monasteria, quae circa basilicam sancti Pauli Apostoli erant ad solitudinem deducta, innouauit; atque ordinatis seruis Dei monachis, congregationem post longum tempus constituit, vt ibidem die, noctuque Deo redderent laudes. Hic gerontocomium, quod post absidam sanctae Dei genetricis ad praesepe situm est, monasterium instituit; atque monasterium sancti Andreae Apostoli, quod Barbarae nuncupatur, ad nimiam deductum desertionem, in quo ne vnus quidem habitabat monachus, accitis monachis or-

dinauit; vt vtraque monasteria, ad sanctam Dei genetricem, singulis diebus, atque noctibus, Deo laudes canerent, et c. Eo tempore Honesta matre Pontificis mortua, domum propriam in honorem sanctae Christi martyris Agathae, additis a fundamentis cenaculis, vel quae monasterio erant necessaria, a nouo construxit; praedia illic suburbana, vel rustica pro monachor. obtulit necessitate. Ex Pontif.

CAP. I V.

GREGORIVS III. construxit monasterium circa titulum sanctorum martyrum Stephani, Laurentii, atque Chrysoni, constituens ibidem Abbatem, et monachorum congregationem, ad persolendas Deo laudes in eodem titulo, diurnis, atque nocturnis temporibus, ordinatas secundum instar officiorum beati Petri Apostoli, segregatum videlicet monasterium a iure potestatis presbyteri dicti tituli et c. Ex Pontif.

Communia de monachis.

TIT. LXXVII.

CAP. I.

IN ecclesia, vel monasterio ordinatio clerici fiat. Chalced. c. 6. Burch. lib. 2.

c. 6. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 20. panor. et par. 6. c. 26. decr. Ansel. lib. 7. c. 93.

CAP.

CAP. II.

OECONOMVS in monasteriis constituitur et c. Nicaen. II. c. 11. Iuo part. 5. c. 374. decr.

CAP. III.

SI quis decreta Nicolai, et Hadriani pro Ignatio Patriarcha CP. contra Photium inuasorem reprehendere ausus fuerit; si quidem sacerdos fuerit, aut clericus, a proprio decidat honore, simul et ordine; monachus, aut laicus, cuiuscumque sit dignitatis, segregetur, donec paenitens profiteatur se conseruaturum praedictor. editionem. Syn. IIX. gen. CP. sub Hadr. II. c. 2.

CAP. I V.

SANCTA, et vniuersalis synodus definit, et statuit; quod nullus laicorum, vel monachorum, aut aliquis ex catalogo clericor. ante diligentem examinationem, et synodicam sententiam, a communione se separet proprii Patriarchae et c. Sin vero quis aduersus hanc sanctam synodum deprehensus fuerit agere, et c. monachus, aut laicus segregetur ab omni ecclesiastica communione, atque collegio, quousque conuersus per paenitentiam recipiatur. Syn. IIX. gener. CP. sub Hadr. II. c. 10.

CAP. V.

NE monachi singuli per villas, et oppida, seu ad quascumque parochiales parochias, tur ecclesias et c. Alex. III. in conc. Later. et in 1. coll. c. 10.

CAP. VI.

MAGISTRO, qui clericos eiusdem ecclesiae, et scholares pauperes gratis doceat, competens aliquod beneficium assignetur, et c. In aliis quoque restituatur ecclesiis, siue monasteriis, si retroactis temporibus aliquid in eis ad hoc fuerit deputatum. Alex. III. in conc. Lat. c. 18.

CAP. VII.

INNOVAMVS, vt presbyteri monachi, clerici, conuersi, peregrini et c. congrua securitate laentur. Alex. III. in conc. et in 1. coll. Lat. c. 22.

CAP. I I X.

SI quis sententiam Abbatis Ioachim Trin. Gre. approbare praesumpserit, tamquam haereticus ab omnibus confutetur. In nullo tamen per hoc Florensit monasterio, cuius ipse Ioachim extitit institutor, volumus derogari; quoniam regularis institutio est, et obseruantia salutaris. Inno. III. in conc. gen. Lat. c. 2. in fine.

CAP. IX.

SICVT accusationem legitima praecedere debet inscriptio, sic et denuntiatio nem caritatiua admonitio, et inquisitio- nem clamosa insinuatio praeuire et c. eo. tit. in 4. Hunc tamen ordinem circa regulares personas non credimus vsquequaque seruandum; quae cum causa requirit, facilius, et liberius a suis possunt administrationibus amoueri. Inno. III. in conc. Lat. c. 8. in fine.

CAP. X.

SI patroni, vel alii clericum ipsius ecclesiae occiderint, vel mutilauerint, vsque ad quartam generationem in clericorum collegium non assumantur; nec in regularib. domibus alicuius praeciationis assentantur honorem, nisi cum eis fuerit misericorditer dispensatum. Inno. III. in conc. gen. Later. c. 45.

CAP. XI.

CETERVM has duas constitutiones (de recusatione, et appellatione commoniti) nolumus ad regulares extendi, qui suas habent obseruantias speciales. Innocen. III. in concil. gener. Lateran. cap. 48.

CAP. XII.

IN Lateranensi concilio noscitur fuisse prohibitum, ne quilibet regulares ecclesias, seu decimas, sine consensu Episcoporum, de manu praesumant recipere laicali; nec excommunicatos, vel nominatim interdictos admittant aliquatenus ad diuina. Nos autem id fortius inhibentes, transgressores condigna curabimus animaduersione punire: statuentes nihilominus; quatenus in ecclesiis, quae ad ipsos pleno iure non pertinent, iuxta eiusdem statuta concilii, Episcopis instituendos presbyteros repraesentent; vt illis de plebis cura respondeant, ipsis vero pro rebus temporalib. rationem exhibeant competentem. Institutos vero remouere non audeant Episcopis inconsultis. Sane adiciamus, vt illos repraesentare procurent, quos vel conuersatio reddit notos, vel commendat probabile testimonium Praelator. Inno. III. in conc. gen. Lat. c. 61. Alex. III. in conc. Later. c. 9.

CAP. XIII.

PRAEETEREA cum miles, aut clericus domum religionis ingreditur, vel apud religiosos eligit sepulturam; etiam si nihil loco religioso reliquerit, difficultates in-

fff ij

tes in-

tes ingerunt, (Episcopi) et malitias; donec aliquid muneris manus contingat eorum et c. exactiones huiusmodi penitus inhibemus. Quod si quis transgressor extiterit, exacta duplicata restituat, in utilitates locorum, in quos fuerint soluta dispendium, fideliter conuertenda. Inno. III. in conc. gen. Lat. c. 65. CAP. XIV.

De consec. d. 4. eos. c. 18. DE clericis, et monachis, aut puellis Dei, aut saecularibus rebaptizatis, et de paenitentia, quam agere debent. Felix III. in syno. Rom. c. 3. Burch. lib. 4. c. 99. Iuo part. 1. c. 293. decr. CAP. XV.

2. q. 7. cu pa storis. 58. MONACHI in cubiculo Episcopi, vel clerici versentur. Grego. in syno. Rom. c. 2. est in reg. lib. 4. c. 88. Et lib. 1. c. 33. Paris. sub Ludovic. Et Loth. lib. 1. c. 20. Ansel. lib. 6. c. 134. Tarrac. lib. 4. c. 62. CAP. XVI.

16. q. 7. c. 33. MONASTERIVM, vel oratorium canonice constructum, a dominio constructoris inuite non auferatur, liceatque illi id presbytero, cui voluerit, pro sacro officio illius dioeceseos, et (bonae auctoritatis dimissoria, cum consensu Episcopi, ne malus existat, commendare et c. Eugen. II. et Leo IV. in syn. Rom. c. 21. Ansel. lib. 5. c. 72. Caesar. lib. 8. c. 43. CAP. XVII.

NVLLVS presbyter volens monachus fieri, ecclesiam monachis relinquat, nisi ex licentia Episcopi. Greg. VII. in conc. Rom. ann. incer. c. 13. CAP. XVIII.

IN castellis, vel villis, in quib. sunt monachorum monasteria, postquam presbyteri a diuino cessabunt officio propter excommunicatos, monachi portas ecclesiae omnes claudant, nisi vnam ex parte claustrum, per quam ipsi intrent et c. Et signa non sonent, ne forte eis diuinum celebrantibus officium, aliquis excommunicatus se inferat. Greg. VII. in conc. Rom. ann. incer. cap. 17. CAP. XIX.

STATVTVM est, vt in omni die et monachi, et clerici, et feminae, et qui cum eis fuerint, in pace permaneant. Vrba. II. in syn. Claram. c. 1. CAP. XX.

ALTARIA congregationibus canonicorum, vel monachorum per personas data, mortuis personis libera redeant in ma-

nus Episcoporum, nisi fuerint illis, per eorum scripta, vel priuilegia confirmata. Vrba. II. in conc. Claram. c. 7. CAP. XXI.

SANCTVM concilium definit Nicaenum, aliam fidem nulli licere proferre, et c. Qui autem praesumpserit componere aliam fidem, aut proferre et c. Si Episcopi fuerint, aut clerici, alicui quidem Episcopos ab Episcopatu, clericos a clero; si vero monachi, aut laici fuerint, anathemate feriri. Liber. epist. 1. in prin. ad Athan. et alios. CAP. XXII.

QVI haec praesumpserint praeruaricari et c. Si monachi sunt, segregentur, et alieni sint de suis locis. Liber. d. epist. 1. in fin. CAP. XXIII.

DE monasterio suspecto de haeresi, et de diligentia, quae in ipso erat adhibenda. Leo epist. 68. ad Marcian. in med. CAP. XXIV.

SI pestifer morbus, aut mortalitas in ecclesia, vel monasteriis irrepserit, quos necdum tetigit, a loco fugiunt, euitantes periculum. vnde fatuum hoc videtur; non enim valet quisquam Dei effugere manus. Tob. 13. 4. Gregor. III. epist. 4. incip. desiderabilem, prope fin. CAP. XXV.

DE monasterio sub regula sancti Benedicti, priuilegio sedis Apostolicae munito, Zachar. epist. 5. post prin. incip. Benedictus Deus. post principium. CAP. XXVI.

DE monachis id obseruari praecipimus, quod synodus Chalcedonenis constituit. Barcin. 1. c. vlt. CAP. XXVII.

SI clericus, aut monachus diem dominicam non celebret, mensib. sex a consortio suspendetur fratrum. Matise. II. c. 1. in fine. CAP. XXVIII.

KALEN. Nouembr. omnes Abbates ad concilium veniant. Antisto. 7. CAP. XXIX.

NON amplius, quam duos solidos vnusquisque Episcoporum, prouinciae (Galliae cum visitat) per singulas dioecesis suae basilicas, iuxta synodum Bracarensem, annua illatione sibi expetat inferri; monasteriorum basilicis ab hac solutionis pensionem sciunctis, et c. Tolet. VII. c. 4. Bracar. II. c. 2. Ansel. lib. 7. c. 196. in addit. CAP.

CAP. XXX.

QVIA fieri plerumque cognoscitur, vt ecclesiae parochiales, vel sacra monasteria, quorundam Episcoporum vel insolentia, vel incuria horrendam decidant in ruinam et c. [Decernimus, vt quamdiu earundem fundatores ecclesiar. in hac vita superstitibus extiterint, pro eisdem locis curam permittantur habere sollicitam, et sollicitudinem ferre praecipuam, atque rectores idoneos in eisdem basilicis iidem ipsi offerant Episcopis ordinandos. Quod si tales forsitan non inueniantur ab eis; tunc, quos Episcopus loci probauerit Deo placitos, sacris cultibus instituat, cum eorum conuiuentia seruituros. Quod si superstitibus eisdem fundatoribus rectores ibidem praesumpserit Episcopus ordinare; et ordinationem suam irritam nouerit esse, et ad verecundiam suam alios in eorum loco, quos iidem ipsi fundatores condignos elegerint, ordinari. Tolet. IX. c. 2. CAP. XXXI.

SI quis religiosorum ab Episcopo vsq. ad extremum ordinis clericorum, siue monachorum, generalia iuramenta in salutem Regiam, gentisque, aut patriae data, reperiat violasse voluntate profana; mox propria dignitate priuatus, et loco, et honore habeatur exclusus; eo miserationis obtentu tantummodo reseruato, vt, an locum, an honorem, an vtraque possideat, concedendi ius, licentiamque Principalis potestas obtineat. Tolet. X. c. 2. CAP. XXXII.

STEPHANVS Episcopus Emeritensis dixit: Se violentia Principali (Vambae Regis) impulsus fuisse, vt in monasterio villulae, in qua corpus sanctiss. Pinenii confessoris quiescit, nouam Episcopalis honoris ordinationem effecerit et c. Iubemus, vt in loco villulae supradictae deinceps sedes Episcopalis non remaneat et c. et praedictus locus sub monastica deinceps institutione mansurus, non ultra Episcopali priuilegio fretus, sed sub regimine Abbatis, sicut huc vsq. fuit, erit mo-

dis omnibus mancipandus. Tolet. XII. c. 4. in prin. Et in fine. Burch. lib. 1. c. 33. Iuo par. 5. c. 144. decr.

CAP. XXXIII.

NE Abbas propter iustitiam faciendam sportulas vetitatas accipiat. Vernen. contra cap. 25. CAP. XXXIV. dictas

SAE CVLVM relinquere est, sicut Gregorius dicit, saeculi voluptatibus contraire et c. Magun. c. 16. CAP. XXXV.

PRAEPOSITI, et vicedomini secundum regulam, vel canones constituantur. Rem. c. 24. CAP. XXXVI.

ALIA monachorum, causa est, alia clericorum. Clerici pascunt oves, ego pascor. Illi de altario viuunt: mihi, quasi infructuosae arbori, securis ponitur ad radicem, si munus ad altare non defero. Nec possum obtendere paupertatem, cum in Euangelio Christi anum viduam, duo, quae tibi sola supererant, aera mittentem laudauerit Dominus. Hieron. ad Heliodo. apud Aquisgr. c. 97. CAP. XXXVII.

SAEPE contingit, vt in monasteriis furta perpetrentur, et qui haec committunt, ignorentur. Idcirco statuimus, vt quando ipsi fratres de talibus se expurgare debeant; missa ab Abbate celebretur, vel ab aliquo, cui ipse Abbas praeeperit, praesentibus fratrib. et sic in vltima missae celebratione, pro expurgatione sua corpus, et sanguinem Domini nostri Iesu Christi percipiant, quatenus ita inde innocentes se esse ostendant. Vormacien. c. 15. Burch. lib. 1. c. 66. CAP. XXXVIII.

SI quis ex presbyteris voluerit nepotem suum, aut aliquem consanguineum ad scholas mittere, in ecclesia sanctae Crucis, aut in monasterio sancti Aniani, aut S. Benedicti, aut S. Lifardi, aut in ceteris de his coenobiis, quae nobis ad regendum commissa sunt, ei licentiam id faciendi concedimus. Theodul. ad presb. Aurel. c. 19.

16. q. 7. c. 32.

Tob. 13. 4.

Luc. 21. 4.

* * *

10. q. 3. inter cetera. 8.

595

LIBER DECIMVS

DE LAICIS CATHOLICIS.

Quales debeant esse Christiani.

TIT. I.

CAP. I.

BONORVM operum inter cetera semina, ac negotia sunt; quantum vnusquisque sapit, et potest, totis intimi cordis visceribus Deum diligere, et proximum velut se ipsum. Abnegare seipsum sibi, vt Iesum Christum Dominum nostrum sequatur; et nihil eius amoris praeponeat: veritatem corde, et ore profiteri debere; et totam spem Deo semper committere. Instruebat (B. Petrus) actus suae vitae omni hora custodire; et omni loco Deum respicere, firmiter scire. Cogitationes malas cordi suo aduenientes, mox ad Christum allidere, et sacerdotibus Domini manifestare. Os suum a multo, vel prauo colloquio custodire; et verba vana, aut mendacia non loqui; quia os, quod mentitur, occidit animam. Verba diuina libenter audire; et sacerdotibus suis libenter obtemperare, atq. obediens esse docebat: Praedicationi, et orationi, ac lectioni frequenter incumbere; et eleemosynas veras perficere; desideria carnis non perficere, sed propriam frangere voluntatem. Boni aliquid in se cum viderit, Deo applicare, non sibi; et malum a se factum cognoscat, et sibi imputet. Multum loqui non amare, sed custodire labia sua, ne dolum, aut malum loquantur. Diem iudicii timere; gehennam expauescere. Vitam aeternam omni concupiscentia desiderare. Non occidere; non adulterari; non furtum facere; non rem proximi concupiscere; non falsum testimonium dicere; sed omnes homines honorare; corpus custodire; vanas, et caducas non amplecti delicias et c. dolentes consolari, et suis bonis refouere, et a malis actibus se alienum facere. non esse

superbum, non vinolentum, nec multum *1. Tim. 3. 4.* edacem, non somnolentum, non pigrum, non murmuratorem, nec detractorem; quia qui detrahit, non se, sed multos alios occidit. iram non perficere; nec iracundiae tempus referuare. Dolum in corde non tenere, nec pacem falsam dare; caritatem non derelinquere, nec iurare; ne forte periurium, quod absit, fiat. Malum pro malo non reddere; nec iniuriam facere; sed factam patienter sufferre. Inimicos diligere, maledicentes se non maledicere; sed magis benedicere, et persecutionem pro iustitia sustinere. Caritatem amare, *† Castitatem* et nullum odio habere: quia qui odit fratrem suum, homicida est. elationem fugere *1. Ioan. 3. 6.* zelum malum non habere. Inuidiam non exercere, nec contentionem amare. cum discordantibus ante solis occasum in pacem redire; et de Dei misericordia numquam desperare. Seniores venerari, et iuniores diligere et c. *Clem. epist. 1. ante fin. Theodul. c. 2 1. ad presb. Aurelian. Bened. in regu. mona. c. 2.*

CAP. II.

MAGNA contumelia, et graue nobis erit peccatum, si ita desipiamus; vt videamus eum, qui idola colit, esse sobrium; nos, qui Deum colimus, sobrii esse recusamus. Non hoc sit inter nos; sed magnum habeamus studium; vt si illi, qui errant, homicidium non faciunt, nos ne irascamur quidem; et si illi adulterium non committunt; nos ne concupiscamus quidem alienam mulierem. Si illi amant proximos suos; nos etiam diligamus inimicos nostros. Si illi mutuo dant his, qui habent vnde reddant; nos etiam his demus, a quibus recipere non speramus. et per omnia nos, qui aeterni saeculi hereditatem speramus, debemus praecedere eos, qui praesens tantum saeculum nouerunt, scientes; quia si

ggg opera

opera illorum nostris operibus collata, in die iudicii similia inueniantur, ac paria; confusio nobis erit, quod aequales inuenimur in operibus. his, qui propter ignorantiam condemnantur, et nullam spem futuri saeculi habuerunt. Et vere digna confusio est, ubi nihil amplius gessimus ab his, quibus amplius intelleximus. Quod si confusio nobis erit, aequales his inueniri in operibus bonis; quid erit nobis, si inferiores nos, ac deteriores examinatio futura reperiat? *Clem. epist. 3. in fine.*

CAP. III.

Mat. 22. d. OPORTET primo omnium, ut Dominum Deum diligant ex toto corde, tota anima, tota virtute; et proximos tamquam se ipsos: et nosse, quia in his duobus praeceptis tota lex pendet, et Prophetarum. Non occidat, neque fratrem suum oderint; quia ut ait Apostolus, qui fratrem suum oderit, homicida est. Non adulterent, non faciant furtum, non concupiscant rem alienam, non falsum testimonium dicant: et quod sibi nolunt fieri, alteri non faciant. Non sint superbia tumidi, non detractoribus assueti, non ebrietati seruientes, non luxuria eneruati, non iracundia turbidi, non quibuslibet aliis vitiis substracti: non vaniloqui, non inuidi, non somnolenti, non pigri, non murmuratores, non susurratores, non vinolenti, non multum edaces. Fraudes, et dolositates caueant; versus nequaquam inferant; non iurent, ne forte perirent: malum pro malo non reddant. Cum in se aliquid boni viderint, Deo; et malum cum viderint, sibi deputent. Discordiam fugiant; et quos discordantes inuenerint, ad caritatis concordiam reuocent: et iuxta *Psal. 33.* Psalmistae vocem, declinent a malo, et faciant bonum. Attendant et Apostolum prohibentem: Non inquit, in comestationibus, et ebrietatibus; non in cubilibus, et impudicitibus; sed induimini Iesum Christum. Animaduertant etiam, quod ab his vitiis ab Apostolo prohibitis, omnium vitiis seges emergat: et quod horum morborum mater superbia sit. Oportet etiam, ut animam, corpusque suum ab omni inquinamento carnis, et spiritus custodiant, ut iuxta *Apostolum*, integer spiritus eor.

et anima, et corpus sine querella in aduentu Domini nostri Iesu Christi seruetur. Sobrie, iuste, et pie viuant et c. ieiunium ament, hospites colligant, pauperes recreent, nudos vestiant, infirmos visitent, mortuos sepeliant, in tribulatione positos opem ferant, dolentem consolentur, amori Christi nihil praepoant, caritatem non derelinquant: pacem, si fieri potest, cum omnibus hominibus habeant: diem iudicii timeant: vitam aeternam spiritualiter concupiscant: spem suam Deo committant et c. *Aquisgr. c. 145.*

CAP. IV.

ORATIONIBVS continuis, firma fide, eleemosynis notabilibus, humilitate, spe ad Deum perpetua, diuinorum sermonum meditationibus, erga fratres compatiencia, erga familiares humanitate, omnibus denique Domini nostri Iesu Christi praeceptis veluti muro cingere sese, suamque coniugem, liberos, et omnem substantiam curare, ornare, et tueri laudo, et ad hoc hortor. *Nilus ad Olympiodorum Procos. vii. synod. acti. 4.*

CAP. V.

LIBET nobis inferere sententiam cuiusdam Patris, in qua magna breuitate quid agi, quidve vitari debeat, continetur. In primis Dominum Deum tuum diligere ex toto corde, tota anima, tota virtute; denique proximum, tamquam se ipsum etc. Quod sibi quis fieri non vult, alii ne faciat. Abnegare semetipsum sibi, ut sequatur Christum. corpus castigare, delicias non amplecti et c. A saeculi actibus se facere alienum, nihil amori Christi praepo- nere et c. Caritatem non derelinquere. non iurare, ne forte periures. veritatem ex corde, et ore proferre et c. non esse superbum, non vinolentum, non multum edacem, non somnolentum, non pigrum, non murmuriosum, non detractorem. Spem suam Deo committere: bonum aliquid in se cum viderit, Deo applicet, et non sibi. malum vero semper a se factum sciat, et sibi reputer. Diem iudicii timere, gehennam expauescere; vitam aeternam omnino concupiscencia spiritali desiderare. mortem cotidie ante oculos suspectam habere. actus vitae suae omni hora custodire. In

Mat. 22. d.

omni

omni loco Deum se respicere pro certo scire et c. Os suum a malo, vel prauo eloquio custodire. multum loqui non amare. verba vana, aut risui apta non loqui; risum multum, aut excessum non amare; lectiones sanctas libenter audire, et c. desideria carnis non perficere; voluntatem propria odisse, et c. non velle dici sanctum, ante quam sit; sed prius esse, quod verius dica-

Excusum

tur. Praecepta Dei factis cotidie adimplere; castitatem amare; nullum odisse; zelum, et inuidiam non habere; contentionem non amare; elationem fugere; et seniores venerari, iuniores diligere in Christi amore et c. de Dei misericordia non desperare et c. *Theodul. c. 21. Clemens epist. 1. ante finem. Viden. Benedict. in regula monac. cap. 2.*

Qualis debeat esse Rex, et quod sit

eius munus.

TIT. II.

CAP. I.

REX, qui sedet in folio iudicii, dissipat omne malum intuitu suo. *Prouerb. c. 20. prouerb. 8. Dissipat impios Rex sapiens, et incuruat super eos fornicem. Ibid. prou. 26. Misericordia, et veritas custodiunt Regem; et roboratur clementia thronus eius. Ibid. prou. 29. Paris. sub Ludo. & Loth. lib. 2. c. 2. post prin. Aquisgr. 11. sub Ludo. part. 4. c. 4. Magunt. sub Arnul. c. 2. post medium. Trosciei. c. 2. Capit. lib. 7. c. 25. in addit. 1.*

CAP. II.

REX iustus erigit terram, vir auarus destruet eam. *Prouer. c. 29. prou. 4. Paris. vbi supra. Princeps, qui libenter audit verba mendacii, omnes ministros habet impios. Ibid. prou. 12. Rex, qui iudicat in veritate pauperem, thronus eius in aeternum firmabitur. Ibid. prou. 14. Magunt. sub Arnul. vbi supra.*

CAP. III.

DILIGITE iustitiam, qui iudicatis terram: sentite de Domino in bonitate; et in simplicitate cordis quaerite illum, et c. *Sapient. c. 1. in prin. Paris. vbi supra. Aquisgr. 11. vbi supra. Trosciei. vbi supra. Capit. vbi supra.*

CAP. IV.

MELIOR est sapientia, quam vires; et vir prudens, quam fortis. Audite ergo Reges, et intelligite: discite iudices finium terrae. Praebete aures vos, qui continetis multitudines, et placetis vobis in turbis nationum. Quoniam data est a Domino potestas vobis, et virtus ab Altissimo; qui interrogabit opera vestra, et cogitationes scrutabitur. Quoniam cum essetis ministri regni illius, non recte iudicatis; nec custo-

distis legem iustitiae; neque secundum voluntatem Dei ambulatis. Horrende, et cito apparebit vobis: quoniam iudicium durissimum his, qui praesunt, fiet. Exiguo enim conceditur misericordia: potentes autem potenter tormenta patientur. Non enim subtrahet personam cuiusquam Deus, nec verebitur magnitudinem cuiusquam: quoniam pusillum, et magnum ipse fecit, et aequaliter cura est illi de omnibus. Fortiores autem fortior instat cruciatio. Ad vos ergo Reges sunt hi sermones mei; ut discatis sapientiam, et non excidatis. Qui enim custodierint iustitiam, iuste iudicabuntur; et qui didicerint iusta, inuenient quid respondeant et c. *Sapient. c. 6. in prin. Paris. vbi supra. Aquisgr. 11. vbi supra. Trosciei. c. 2. Capit. vbi supra.*

CAP. V.

IVDEX sapiens iudicabit populum suum: et Principatus sensati stabilis erit. Secundum iudicem populi, sic et ministri eius: et qualis rector est ciuitatis, tales et inhabitantes in ea. Rex insipiens perdet populum suum: et ciuitates inhabitabuntur per sensum prudentium. In manu Dei potestas terrae: et execrabilis omnis iniquitas gentium; et vilem rectorem suscitabit in tempus super illam, et c. Regnum a gente in gentem transferetur propter iniustitias, et iniurias, et contumelias, et diuersos dolos. *Ecclesiasti. c. 10. in prin. Paris. vbi supra.*

CAP. VI.

RECTOREM te posuerunt, noli extolli: esto in illis quasi vnus ex ipsis. Curam illorum habe, et sic considera; et omni cura tua explicita recumbe: ut laeteris propter illos, et ornamentum gratiae accipias

ggg ij corq-

coronam, et dignationem consequaris corrogationis. *Ecclesiasti. c. 32. in princ. Magun. sub Arnul. c. 2. post principium.*

CAP. VII.

Distin. 96. c. vlt. BONI Principis, ac Regis est, ecclesias contritas, atq. scissas restaurare, nouas aedificare, et Dei sacerdotes honorare, atq. tueri. *Marcellus epi. 2. ante med. ad Maxen. Ansel. lib. 6. c. 187.* CAP. IIX.

† menti IP SA regni gubernacula erga subiectos, magno sunt moderamine temperanda; ne potestas mentem surripiat. Tunc enim regnum bene regitur, cum regnandi gloria animo non dominatur. Curandum quoque est, ne ira surrepat; ne fiat citius omne, quod libet. Ira quippe, etiam cum delinquentium culpas exquirat, non debet menti, quasi domina praesire, sed post rationis tergum, velut ancilla famulari; vt ad faciem iussa veniat, et c. *Greg. epist. ad Reccar. Regem prope fin. lib. 7. c. 122. reg. CAP. IX.*

† licet NISI mouerentur potestates Christianae aduersus huiusmodi (*apostasias*) quomodo rationem redderent de imperio suo Deo? quippe cum pertineat hoc ad Reges saeculi Christianos, vt temporib. suis pacatam, et sine deminutione, velint seruari matrem suam Ecclesiam, vnde spiritaliter nati sunt. Siquidē Nabuchodonosor Rex, qui statum suam erexerat, et ad eam adorandam omnes coegerat, laudibus trium puerorum de igne liberator. commotus, dixisse legimus: Et ego ponam decretum omnibus tribubus, et linguis in omni terra, et quicumque dixerint blasphemiam in Deum Sidrac, Misaac, et Abdenago, in interitum erunt, et domus eorum in perditione. Si ergo sic fauit Rex barbarus, ne blasphemetur Deus Israel, quia potuit tres pueros de igne temporali liberare; quanto potius fauere debent Reges Christiani, quia Christus abnegatur, et irridetur; a quo non tres pueri tantum, sed et orbis terrar. cum ipsis Regib. a perpetuis ignibus liberatur? Nam qui illis mentiri, vel esse infideles conuincuntur; aut vix, aut numquam ab eis viuere profecto sinuntur: et quomodo non indignentur, et fauuant, quando vident Christum, qui est Rex Regum, et Dominus dominantium,

ab hominibus abnegari, illudi, et ei fidem promissam non custodiri? Zelentur itaque zelo Dei, quia se ipsos per Christum recolunt liberatos a gehenna, magis quam ille, qui attendit tres pueros ereptos a flamma. *Nicol. ad consulta Bulgaror. c. 18. post prin. CAP. X.*

† contra f. ERVNT (Reges) catholicae fidei assertores; eamque, et hanc, quae imminet, Iudaeorum perfidiam, et cunctar. haeresum iniuriam defendentes: erunt autem iudices, et vita modesti: erunt in prouisionibus rerum parci plus, quam extenti; vt nulla vi, aut factione, scripturarum, vel definitionum qualiumcumque contractus a subditis vel exigant, vel exigendos intendant: erunt in conquisitis oblatione gratissima reb. non prospectantes proprii iuracommodi, sed consulentes patriae, atque genti. De reb. congregatis ab eis, illas tantum sibi vindicent partes, quas dictauerit auctoritas Principalis, et c. Et non prius apicem regni quisq. percipiat, quam se illa per omnia suppleturum, iurisiurandi taxatione definiat, et c. *Tolet. iix. cap. 10. CAP. XI.*

QVOSDAM conspeximus Reges, postquam fuerint Regni gloriam assecuti, extenuatis virib. populorum, rei propriae congerere lucrum; et obliti, quod Reges sint vocati, defensionem in vastationem conuertunt, qui vastationem defensione pellere debuerunt, illud grauius innectentes; quod ea, quae videntur acquirere, non Regni deputant honori, vel gloriae; sed ita malunt in suo iure confundi, vt veluti ex debito decernant, haec in liberorum posteritatem transmitti, et c. Habeant deinceps iure conditi Reges in regendo corda sollicita, in operando facta modesta, in discernendo iudicia iusta, in parcendo pectora prompta, in conquirendo studia parca, in conseruando vota sincera; et tanto gloriam Regni cum felicitate retentent; quanto iura regiminis et mansuetudine conseruauerint, et aequitate direxerint. *Tolet. iix. in decr. concil. post canones. CAP. XII.*

LICET peccatum humanae originis per baptismi gratiam cunctis fidelibus dimissum sit; tamen aequus Deus ideo dis-

creuit hominibus vitam, alios seruos constituens, alios dominos; vt licentia male agendi seruor. potestate dominantium restringatur. Nam si omnes sine metu fuissent, quis esset, qui a malis quempiam prohiberet? Inde et in gentib. Reges, Principesque electi sunt, vt terrore suo populos a malo coererent, atq. ad recte viuendum legibus subderent, et c. *Isidor. lib. 3. de sum. bono c. 47. apud Aquisgr. c. 104. CAP. XIII.*

† Vnde

† regendo f.

REX a recte agendo vocatur. Si enim pie, et iuste, et misericorditer regit; merito Rex appellatur: si his caruerit, non Rex, sed tyrannus est. Antiqui autem omnes Reges tyrannos vocabant: sed postea pie, et iuste, et misericorditer regentes, Regis nomen sunt adepti; impie vero, iniuste, crudeliterque principantibus, non Regis, sed tyrannicum aptatum est nomen. Quia ergo Rex a regendo dicitur; primo ei studendum est, vt semetipsum, suamque domum, Christi adiuuante gratia, ab operibus nequam emaculet, bonisque operibus exuberare faciat; vt ab ea ceteri subiecti bonum exemplum semper capiant; ipse etiam salutiferis Christi praeceptis fideliter, atque obedienter obsecundet et c. Regem non iniquum, sed correctorem iniquorum esse oportet, et c. Iustitia Regis est, neminem iniuste per potentiam opprimere; sine acceptione personarum inter virum, et proximum suum iudicare; aduenis, et pupillis, et viduis defensore esse; furta cohibere, adulteria punire, iniquos non exaltare; impudicos, et histriones non nutrire; impios de terra perdere; parricidas, et peierantes viuere non sinere; ecclesias defendere, pauperes eleemosynis alere, iustos super regni negotia constituere; senes, et sapientes, et sobrios consiliarios habere; magorum, et hariolorum, pythoniis, et superstitiionibus non intendere; iracundiam differre; patriam et fortiter, et iuste contra aduersarios defendere; per omnia in Deo viuere; prosperitatibus non eleuare animum, cuncta aduersa patienter ferre, fidem catholicam in Deum habere; filios suos non sinere impie agere, certis horis orationibus insistere; ante horas congruas non gustare cibum, et c. Quan-

tum iustitia Regis (in) saeculo valet, inuentibus perspicue patet; pax populorum est, tutamentum patriae, immunitas plebis, munimentum gentis, cura languorum, gaudium hominum, temperies aeris, serenitas maris, terrae fecunditas, solatium pauperum, hereditas filiorum, et sibi metipsum spes futurae beatitudinis. Attamen sciat, quod sicut in throno hominum primus constitutus est; sic et in poenis, si iustitiam non fecerit, primatum habiturus est. Omnes namque quoscumque peccatores sub se in praesenti habuit, supra se modo in illa futura poena habebit, et c. *Paris. sub Lud. et Loth. lib. 2. c. 1. ex Isidor. et Cypr. Aquisgr. II. sub Lud. par. 4. c. 1. Magun. sub Arnul. c. 2. Trose. c. 2. Capitul. lib. 7. c. 24. in addit. prior. CAP. XIV.*

CLEMENTISSIMVS Imperator non ideo est vas misericordiae praeparatum in gloriam, quia apicem terreni principatus accepit; sed si Imperiali culmine recta fide viuat, et vera cordis humilitate praeditus, culmen regiae dignitatis sanctae religioni subiciat. si magis in timore seruire Deo, quam in timore dominari populo delectetur: si in eo lenitas iracundiam mitiget, omnet benignitas potestatem. Si se magis diligendum, quam metuendum cunctis exhibeat: si subiectis salubriter consulat; si iustitiam sic teneat, vt misericordiam non relinquat: si prae omnibus ita se sanctae matris Ecclesiae meminerit filium; vt eius paci, atque tranquillitati per vniuersum mundum prodesse suum faciat Principatum. Magis enim Christianum regitur, atque propagatur Imperium, dum ecclesiastico statui per omnem terram consulitur; quam cum in parte quacumque terrarum, pro temporali securitate pugnatur. *Paris. sub Lud. et Loth. d. lib. 2. c. 1. prope fin. ex Fulgentio lib. de veritate praedestinationis. Aquisgr. II. sub Ludonico parte 4. c. 2. Magun. sub Arnul. c. 2. Capitul. lib. 7. c. 24. in addit. 1. CAP. XV.*

QVI intra saeculum bene temporaliter imperat, sine fine in perpetuum regnat; et de gloria saeculi huius ad aeternam transmeat gloriam. Qui vero prae regnum exercent, post vestem fulgentem, ggg liij et lumi-

et lumina lapillorum, nudi, et miseri ad inferna torquendi descendunt. Reges a recte agendo vocati sunt; ideoque sicut recte agendo Regis nomen tenetur; ita peccando amittitur et c. Recte igitur illi Reges vocantur, qui tam semetipsos, quam subiectos bene regendo modificare nouerunt et c. Dum mundi Reges sublimiores se ceteris sentiunt, mortales tamen se esse agnoscant; nec regni gloriam, qua in saeculo sublimantur, aspiciant: sed opus, quod secum deportant, intendant, et c. Reges, quando boni sunt, muneris esse Dei: quando vero mali, sceleris esse populi. Secundum meritum enim plebium, disponitur vita rectorum et c. *Paris. sub Ludou. & Lothar. d. lib. 2. c. 1. prope fin. ex Isidoro lib. 3. senten. c. 48.*

CAP. XVI.

STVDENDVM est Regi, vt non solum in se, verum etiam in sibi subiectis Regis nomen adimpleat; provideatque vt populus sibi subiectus, pietate, pace, caritate, iustitia, et misericordia, atque concordia, et vnanimitate, ceterisque bonis exuberet operibus; vt haec habentes, Dominum secum habere mereantur; sciatque certissime, quod non solum de se, verum etiam de ipsis Dominus ab eo fructum bonae operationis exacturus est. *Paris. sub Ludou. & Lothar. d. lib. 2. cap. 1. in fine.*

CAP. XVII.

SCIRE (Rex) debet, quod causa, quam iuxta ministerium sibi commissum administrat, non hominum, sed Dei causa existit; cui pro ministerio, quod suscepit, in examinis tremendi die rationem redditurus est. et ideo oportet; vt ipse, qui iudex est iudicium, causam pauperum ad se ingredi faciat, et diligenter inquirat; ne forte illi, qui ab eo constituti sunt, et vocem eius agere debent, in populo, iniuste, aut negligenter pauperum oppressiones pati permittant. *Parisiens. sub Lud. & Lothar. d. lib. 2. c. 2. in prin. Vide Aquisgra. 11. sub Ludouic. parte 4. cap. 3.*

CAP. XVIII.

QUALIS debeat esse Rex, constat ex multis Diuinarum litterarum testimoniis. Iob cap. 29. Cumque sederem quasi Rex et c. Item Proverbiorum cap. 20. 29. Ecclesiastici 10. Sapient. c. 1. et 6. *Parisi. sub*

Ludou. & Lothar. d. lib. 2. c. 2. post princ. et Aquisgra. 11. sub Ludou. par. 4. c. 4. Troslei. c. 2. Magun. sub Arnul. c. 2. Capitular. lib. 7. c. 25. in add. 1.

CAP. XIX.

QVOD Rex causam pauperum ad se ingredi facere, et diligenter debeat inquirere, dat intelligi illud, quod legimus, antiquitus iudices idcirco in porta ad iudicandum sedisse; vt nullus accedendi difficultatem, aut quispiam ciuium vim, aut calumniam necesse haberet sustinere. Ideo et Hierusalem ciuitas iustitiae vocata est, quamdiu in ea iuxta exercebantur iudicia; quia non permittebatur in ea a rectoribus iniquitas permanere. Quod vero Rex bonos sublimare, et malos debeat comprimere, Apostolus Petrus docet, dicens: Sub-

1. Petr. 2. c.

diti estote omni humanae creaturae propter Deum siue Regi quasi praecellenti et c. Quae verba ita Beda exponit: non quod omnes, qui a Regibus mittuntur duces, vel malefacientes punire, vel bonos laudare nouerint: sed quae esse debeat actio boni iudicis; simpliciter narrat, hoc est, vt malefacientes coerccat, et bene agentes remuneret. *Paris. sub Ludou. et Loth. d. lib. 2. c. 3. ante med.*

CAP. XX.

LIQVIDO claret; quod pietas, iustitia, et misericordia stabiliant regnum; et laesiones viduarum, et pupillorum, calumniaeque miserorum, violentaque iudicia, et peruerlio iustitiae euidenter illud euerant. Vnde et multorum regnorum collapsio (fuit) quia pietatis, iustitiae, et misericordiae non habuerunt stabilimentum. *Paris. sub Ludou. & Loth. d. lib. 2. c. 4.*

CAP. XXI.

NEMO Regum a progenitoribus regnum sibi administrari, sed a Deo veraciter, atque humiliter credere debet dari, qui dicit: Meum est consilium, et aequitas, mea est prudentia, mea est fortitudo: per me Reges regnant, et legum conditores iuxta decernunt: per me Principes imperant, et potentes iustitiam decernunt, et c. Hi vero, qui a progenitoribus sibi succedere regnum terrenum, et non potius a Deo dari putant, illis aptantur, quos Dominus per Prophetam improbat, dicens: Ipsi regnauerunt, et non ex me; Principes extiterunt, et non cognoui, Ignorare quippe Dei

Prouer. 8.

Ose. 8.

Dei, proculdubio reprobare est. Quapropter quisquis ceteris mortalibus temporaliter imperat, non ab hominibus, sed a Deo sibi regnum commissum credat. Multi namque munere diuino, multi etiam Dei permisso regnant. Qui pie, et iuste, et misericorditer regnant, sine dubio per Deum regnant: qui vero secus, non eius munere, sed permissu tantum regnant, et c. *Parisiens. d. lib. 2. c. 5.*

CAP. XXII.

CONSTAT, potestatem regalem omnibus sibi subiectis secundum aequitatis ordinem consultum ferre debere; et idcirco oportet, vt omnes subiecti fideliter, et vtiliter, atque obedienter eidem pareant potestati. Quoniam qui potestati a Deo resistit ordinatae; Dei vtiq; ordinationi, iuxta Apostoli documentum, resistit. Sicut enim subiecti, a Rege sibi volunt pie, et iuste optulari; ita specialiter ei primum ad salutem animae suae procurandam, deinde generaliter ad honestatem, et vtilitatem regni, secundum Dei voluntatem disponendam, atque ministrandam, indissimulanter, atque irretactabiliter solatium opportunum debent exhibere et c. *Parisiens. d. lib. 2. c. 8. in principio.*

CAP. XXIII.

RECTE illi vocantur Reges, qui tam semetipsos, quamque subiectos bene regendo pacificare nouerunt. *Aquisgra. 11. sub Ludou. par. 4. c. 1. in fine.*

CAP. XXIV.

REGALE ministerium specialiter est populum Dei gubernare, et regere eum aequitate, et iustitia; et vt pacem, et concordiam habeant, studere. Ipse enim debet primo defensor esse ecclesiarum, et seruorum Dei, viduarum, orphanorum, ceterorumque pauperum, nec non et omnium indigentium. Ipsi enim terror, et studium huiusmodi, in quantum possibile est, esse debet: primo vt nulla iniustitia fiat, deinde si euenerit, vt nullo modo eam subsistere permittat; nec spem delitescendi, siue audaciam male agendi cuiquam relinquat, et c. *Aquisgra. 11. sub Ludouico*

parte 4. c. 3. Magunt. sub Arnul. cap. 3.

CAP. XXV.

REX assensum non praebet improvide affirmantibus, non debere esse res Dominicas, id est Domino dominantium deditas, ita sub defensione Regis, sicut propriae suae sunt hereditates: magisque aduertat, quia quanto Deus excellentior est homine, tanto praestantior est diuina causa mortalium possessione. Quocirca decipitur, quisquis plus in propriis, quam in Dominicis rebus gloriatur; quarum diuinarum rerum defensor, et custos diuinitus statutus, diligenti cura, non solum ea seruare, sed etiam multiplicare debet et c. *Magunt. sub Raban. cap. 6.*

CAP. XXVI.

SI fideliter vultis regnare, et vigorem Regium, ac seniore, et super vestros, et super impugnantem potestatem vestram optatis habere; caritatem illam, quam Apostolus docuit, de corde puro, et conscientia bona, et fide non ficta, cum fratribus vestris studeate habere, et c. *Melden. cap. 7.*

CAP. XXVII.

VESTR A studebit magnitudo obnoxius obseruare; vt ciuitates per Regis transitum non depraedentur: vt quando transitus vester iuxta ciuitates acciderit, immunes, et liberas vestra dominatio iubeat a depraedationum exactionibus fieri mansiones intra ciuitatem, et c. *Meld. c. 27.*

CAP. XXVIII.

VOLVMVS, vt omnes fideles nostri certissimum teneant, neminem cuiuslibet ordinis, aut dignitatis deinceps nostro inconuenienti libitu, aut alterius calliditate, vel iniusta cupiditate promerito honore debere priuari, nisi iustitiae iudicio, et ratione, atque aequitate dictante. Legem vero vnicuique competentem, sicut antecessores sui tempore nostrorum praedecessorum habuerunt, in omni dignitate, et ordine, fauente Domino, nostram magnificentiam obseruaturam promittimus. *Carol. Ludou. Pii F. in concil. Holon. ante canons. Meldens. cap. 3.*

De Regis potestate, et de dignitate potestatis sacerdotalis, quae maior est Regia.

TIT. III.

CAP. I.

CONTRA Imperatorem, et alios laicos, qui sacerdotes irridebant, anathema. *Synod. 11x. CP. sub Hadrian. 11. cap. 16.*

CAP. II.

23. q. 5. c. 21. RES humanae aliter tutae esse non possunt, nisi quae ad diuinam confessionem pertinent, et Regia, et sacerdotalis defendat auctoritas. *Leo epist. 29. ad Pulcher. Aug. in fine.*

CAP. III.

Dist. 10. c. 8. CHRISTVS memor fragilitatis humanae, quod suorum saluti congrueret, dispensatione magnifica temperans, sic ad verum. *6. ad verum. 6.* et ionibus propriis, dignitatibusque distinctis officia potestatis vtriusque discretuit, suos volens medicinali humilitate saluari, non humana superbia rursus intercipi; ut et Christiani Imperatores pro aeterna vita Pontificibus indigerent, et Pontifices pro temporalium cursu rerum Imperialibus dispositionibus vterentur; quatenus

2. Tim. 2. d. spiritualis actio a carnalibus distaret incurribus: et ideo militans Deo, minime se negotiis saecularibus implicaret: ac vicissim non ille rebus diuinis praesidere videretur, qui esset negotiis saecularibus implicatus; ut et modestia vtriusque ordinis curaretur, ne extolleretur vtroque suffultus, et competens qualitatibus actionum speculiter professio aptaretur. Quibus omnibus rite collectis, satis euidenter ostenditur, a saeculari potestate nec ligari proflus, nec solui posse Pontificem. *Gelas. ep. 3. siue in tomo de anathe. vinculo, in fine. Nicol. epist. ad Mich. Imp. ante fin. 1uo par. 4. c. 188. decr. Ansel. lib. 1. c. 72.*

CAP. IV.

Distin. 96. c. 10. DVO quippe sunt, Imperator Auguste, quibus principaliter mundus hic regitur, auctoritas sacra Pontificum, et Regalis potestas, in quibus tanto grauius est pondus sacerdotum, quanto etiam pro ipsis Regibus hominum in diuino reddituri sunt examine rationem. Nostri etenim quod licet praesideas humano generi dignitate rerum, tamen Praefulis diuina-

rum deuotus colla submittis, atque ab eis causas tuae salutis expetis, inque sumendis caelestibus sacramentis, eisque ut competit, disponendis, subdi te debere cognoscis religionis ordine, potius quam praesesse, et c. *Gelas. ep. 5. ad Anastas. August. in prin. refert Troscel. c. 2. Paris. sub Lud. & Loth. lib. 1. c. 3. Greg. vii. lib. 8. regist. epist. 21. Capitul. lib. 5. c. 167. 1uo lib. 5. tit. 3. c. 28. panor. & par. 5. c. 378. decr. Ansel. lib. 1. c. 71. Tarrac. lib. 4. c. 17.*

CAP. V.

CVR non adiutis Imperatorem? et c. allegantes numquam de Pontificibus nisi Ecclesiam iudicasse et c. obsequi solere Principes Christianos decretis Ecclesiae; non suam praepone potestatem: Episcopis caput subdere Principem solitum, non de eorum capitibus iudicare. *Gelas. epist. 6. vel 7. ad Episcopos Orientis in med.*

CAP. VI.

NON debet spirituali operi etiam Regalis praeferrri praecipio: cum primum in Ecclesia sit mandatum, Diliges Dominum Deum tuum et c. Vnde non debet praecipio Domini persona cuiuslibet hominis anteponi, neque debet terrenae conditionis actio, vel persona terrere, quos Christus spe crucis armauit. *Turon. 11. c. 1.*

CAP. VII.

PRINCIPALITER totius sanctae Dei Ecclesiae corpus, in duas eximias personas, in sacerdotalem videlicet, et regalem, sicut a sanctis Patribus, traditum accepimus, diuisum esse nouimus. De qua re Gelasius Romanae sedis venerabilis Episcopus ad Anastasium Imperatorem ita scribit: Duo sunt quippe Imperator Auguste et c. Fulgentius quoque in libro de veritate praedestinationis, et gratiae, ita scribit: Quantum pertinet ad huius temporis vitam, in Ecclesia nemo Pontifice potior, et in saeculo, Christiano Imperatore nemo celsior inuenitur. *Paris. sub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 3. Aquisgr. 11. sub Ludou. in prin. Capitul. lib. 5. c. 167.*

CAP.

T. IV. D'E vtilit. quam opt. Principes reb. eccles. affer. 603

CAP. IIX.

PRINCIPES saeculi nonnumquam intra Ecclesiam potestatis adeptae culmina tenent, ut per eandem potestatem disciplinam ecclesiasticam muniant. Ceterum intra Ecclesiam potestates necessariae non essent; nisi ut, quod non praeualet sacerdos efficere per doctrinae sermonem, potestas hoc imperet per disciplinae terrorem. Saep per regnum terrenum, caeleste regnum proficit; ut qui intra Ecclesiam positi, contra fidem, et disciplinam Ecclesiae agunt, rigore Principum contendantur; ipsamque disciplinam, quam Ecclesiae vtilitas exercere non praeualet, ceruicibus superbiorum potestas principalis imponat: et ut venerationem mereatur, virtutem potestas impertiat. Cognoscant Principes saeculi Deo debere se reddere rationem propter Ecclesiam, quam a Christo tuendam suscipiunt, et c. *Paris. sub Ludou. et Loth. lib. 2. c. 2. prope fin. ex Isidoro. Aquisgr. 11. sub Ludou. par. 4. c. 2.*

CAP. IX.

PETIMVS humiliter vestram excellentiam, ut per vos filii, et proceres vestri nomen, potestatem, vigorem, et dignitatem sacerdotalem cognoscant, quod ex verbis Domini facile intelligere possunt, quibus B. Petro, cuius vicem indigni ge-

rimus, ait: Quaecumque ligaueris super terram, erunt ligata et in caelo etc. Et alibi, discipulis generaliter dicit: Accipite Spiritum sanctum; quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; et quorum retinueritis, retenta sunt et c. licet enim sanctis praecedentibus sacerdotibus vita, et meritis longe inferiores simus, idem tamen sacrum ministerium, quod indigne susceperimus, non minoris auctoritatis, et dignitatis existit: et quamquam ministerio tanto indigni simus, propter illum tamen, cuius ministerium gerimus, in nobis non est contemnendum. *Aquisgr. 11. sub Ludouico parte 4. c. 5. Vid. Paris. sub Ludou. & Lothar. lib. 3. c. 8. & cap. 9.*

CAP. X.

CONSTAT (Ecclesiam) peregrinationem duabus praefentialiter personis gubernari, sacerdotali scilicet, ac Regali; quatenus auctoritate Episcopali, atque Imperiali censura intrinsecus, et extrinsecus circumseptus, liberius modum proprium valeat conseruare. *Aquisgr. 11. sub Ludou. par. 4. c. 25.*

CAP. XI.

BENE noctis ab illo, qui solus Rex, et sacerdos fieri potuit, ita Ecclesiam dispositam esse, ut Pontifici auctoritate, et Regali potestate gubernetur. *Concil. habitum in villa Holonia apud synod. Melan. c. 8.*

De vtilitate, quam optimi Principes rebus ecclesiasticis afferunt.

TIT. IV.

CAP. I.

SICVT ait B. Leo, licet ecclesiastica disciplina sacerdotali contenta iudicio cruentas (non efficiat) vltiones; catholicorum tamen Principum constitutionibus adiuuatur; ut saepe quaerant homines salutare remedium dum corporale super se metuunt euenire supplicium. *Alex. 111. in concil. Later. c. 27.*

CAP. II.

Dis. 97. c. 10. **I**PSA Ecclesia deuotionem tuam, Christianissime Imperator, meo quidem sermone, sed suo venerabili appellat affectu, quam Christus Deus noster, vestri fidus rector, et gubernator Imperii, vni desponsatam sibi, et intactam virginem seruat;

ne in eam aliquos patiamini insidiantium procellarum fluctus inlidi, et quietam faciem tempestatis insolitae tumore turbari; et c. Angeretur pluribus Princeps Christianissime, mater Ecclesia, nisi apud te suarum esset secura causarum; et nisi in oppressionibus, idolorum, in haeticorum correctionibus, fide tua, diuino cultu pariter cum Imperio semper florante viciisset. Habet refugium, pium tuae mansuetudinis animum, cum suae religionis veneratione coniunctum, et c. *Bonif. epist. 1. ad Honorium Imperat.*

CAP. III.

PROFVIT diu districtio ecclesiasticae lenitatis, quae ethi sacerdotali contenta iudicio, cruentas refugit vltiones; seue-

EIS 132

ris tamen Christianorum Principum constitutionibus adiuuatur; dum ad spiritale nonnumquam recurrunt remedium, qui timent corporale supplicium. *Leo epist. 91. in prin. ad Turib. Episcop. Astur.*

CAP. IV.

ORDO ecclesiasticus, et canonica forma, atque monastica religio saepe a longe superiore tempore; cum minus religiosos Principes habuit, titubauit, et paene collabens deperit; et iterum, cum deuotos, et in Dei zelo feruentes Principes accipere meruit, resurrectione quadam reuixit, et vigorem recepit, etc. *Concil. habitum in villa Holonia apud syn. Meld. c. 11.*

CAP. V.

VT Regia magnificentia liberiolem libertatem Episcopis ad suum peragendum in eorum parochiis ministerium, quam haec tenus propter diuersas perturbationes habuissent, maxime in sacratissimis temporibus, quadragesimae scilicet, et aduentus Domini tribuat; quatenus et periculum et

Episcopi ipsi, et Regia dignitas salubrius pro ministerio sibi commisso, et neglecto possint euadere, et pro strenue executo diuinam misericordiam sibi conciliare praeualeant. *Melden. c. 28.*

CAP. VI.

AUTORITATEM sigillo Regio roboratam more tractoriae, Christianissimus Princeps singulis donet Episcopis, quam quisque Episcoporum penes se habeat; vt quando ei necesse fuerit, per eandem auctoritatem reipub. ministros conueniat; vt ipsi in quibuscumque ciuili indigerit adiutorio, reipub. ministris concurrentibus, suum, immo diuinum, possit rite peragere ministerium. *Melden. c. 71.*

CAP. VII.

IVS ecclesiasticum, et legem canonicam nobis ita conseruetis, sicut antecessores vestri, qui hoc bene, et rationabiliter, ita quod sciri poterit, et Deus vobis posse dederit, nostris praedecessoribus conseruauerunt. *Melden. c. 81.*

Quales iudices, et ministros a Rege constitui oporteat.

CAP. I.

AD peccatum Regis pertinet, quando iudicibus, ministrisque iniquis ministerium suum implendum committit: neque enim ministerium suum per alios tantum administrare, et se ab eo debet alienare. Non ergo dicimus, vt solus iurgia, et querimonias populi audiat, et inuestiget, et definiat: quoniam nequaquam ad haec solus sufficere potest, sed magis, vt tales sub ferientes Deum, et auaritiam odientes constituat, per quos Regem Regum non offendant. *Paris. sub Lud. et Loth. lib. 2. c. 3. in prin.*

CAP. II.

QVALES debeant esse iudices, qui a Rege constituuntur, constat ex Deuteronomio. cap. 1. et 16. et ex Iob cap. 29. et Exodus. cap. 18. *Paris. d. lib. 2. c. 3. post prin. & lib. 3. c. 23. Aquisgran. II. sub Ludouico parte. 4. c. 10.*

CAP. III.

HI, qui post Regem, populum Dei regere debent, id est Duces, et Comites, ne-

cesse est, vt tales ad constituendum prouideantur, qui sine periculo eius, a quo constituuntur, constitui possint; scientes se ad hoc positos esse, vt plebem Christi sibi natura aequalem recognoscant, eamque clementer saluent, et iuste regant; non, vt dominantur, et affligant; neque vt populum Dei suum aestiment, aut ad suam gloriam sibi illum subiiciant; quod non pertinet ad iustitiam, sed potius ad tyrannidem, et iniquam potestatem. Valde enim exigit necessitas, vt quia ipse proculdubio Rex acquirissimo iudici de commisso sibi ministerio rationem redditurus est; vt etiam singuli, qui sub eo constituti sunt ministri, diligentissime ab eo inquirantur, ne ipse pro eis iudicium incurrat diuinum. *Parisiens. d. lib. 2. c. 3. prope fin.*

CAP. IV.

ROGAMVS vestram pietatem propter diuinam misericordiam, vestramque salutem, ac totius populi utilitatem, nec non et Regni honorem, atque stabilitatem: vt vestra pietas sollicitissimam vigilantiam

TIT. V.

lantiam adhibeat, quatenus consiliarii, et dignitatis vestrae ministri, custodesque animae vestrae, et corporis, qui debent esse intra Regnum, aliis decus, et bonitatis exemplum, et in exteris nationibus bonae

opinionis condimentum; caritatem, pacem, atque concordiam, omni simulatione, et calliditate postposita, adinuicem habeant et c. *Parisiens. sub Lud. et Loth. lib. 3. c. 24. Aquisgran. II. sub Ludouico parte 4. c. 11.*

Ne Rex sit superbus, aut crudelis.

TIT. VI.

CAP. I.

ASSERITIS, quod Rex vester cum ad manducandum in sedili, sicut mos est, ad mensam sederit, nemo ad conuescendum, etiam neq. vxor eius cum eo discumbat, vobis procul in sellis residentibus, et in terra manducantibus, et c. Suadentes hortamur; vt ad Christianae religionis Principes attendatis, et humilitatis eorum considerantes fastigium, deponatis ex vobis omne ad nihil vile supercilium, et c. nam antiqui Reges, quorum multi sanctorum consortium meruerunt, ac ideo veraciter Reges dicti sunt, quoniam sancti reperiuntur, cum amicis, quinimmo cum seruis suis conuiuati fuisse memorantur; quin potius ipse Rex Regum, et Dominus dominantium Redemptor noster, non solum cum seruis, et amicis suis, Apostolis scilicet, recubuisse; verum etiam cum publicanis, et peccatoribus, et recubuisse, et

manducasse describitur. *Nicol. ad consulta Bulgar. cap. 42.*

CAP. II.

SI quis ex Regibus contra reuerentiam legum superba dominatione, et fastu Regio in flagitiis, et facinore, siue cupiditate crudelissimam potestatem in populis exercuerit, anathematis sententia a Christo Domino condemnetur, et habeat a Deo separationem, atque iudicium; propter quod praesumpserit praua agere, et in perniciem Regnum deducere, et c. *Tolet. iv. c. 74. prope fin.*

CAP. III.

QUI recte vitur Regni potestate, ita praestare se omnibus debet; vt quanto magis honoris celsitudine claret, tanto semetipsum mente humiliet: proponens sibi exemplum humilitatis Dauid, qui de suis meritis non tumuit, sed humiliter se deiciens dixit: Vilis incedam, et vilis apparebo ante Dominum, qui elegit me. *Isidorus lib. 3. sententiarum c. 49. apud Paris. sub Lud. & Loth. lib. 2. c. 1. prope fin.*

Subditi Regib. obediant, et opem ferant.

TIT. VII.

CAP. I.

LICET census dari Caesari, an non? et c. Cuius est imago haec, et superscriptio? Dicunt ei, Caesaris. Tunc ait illis: Reddite ergo, quae sunt Caesaris, Caesari; et quae sunt Dei, Deo. *Matth. c. 22. nu. 17. Paris. sub Lud. & Loth. lib. 2. c. 8.*

CAP. II.

SVBIECTI estote omni humanae creaturae propter Deum; siue Regi, quasi praecellenti; siue Ducibus, tamquam ab eo missis ad vindictam malefactorum. laudem vero bonorum; quia sic est voluntas Dei,

et c. Omnes honorate. Fraternitatem diligite. Deum timete. Regem honorificate. *Petr. epist. 1. cap. 2. nu. 13. & 17. Paris. vbi supra.*

CAP. III.

OMNIS anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Non est enim potestas, nisi a Deo; quae autem sunt, a Deo ordinatae sunt. Itaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit. Qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt. Nam Principes non sunt timori boni operis, sed mali. Vis autem non timere potestatem? bonum fac, et habebis laudem ex illa. Dei enim minister est in bonum. Si autem malum

lum feceris, time: non enim sine causa gladium portat. Dei enim minister est, vindex in iram ei, qui malum agit, et c. *Paul. in epist. ad Rom. c. 13. in prin. Paris. ubi supra.*

AD MONE illos Principibus, et potestatibus subditos esse, dicto obedire ad omne opus bonum paratos esse. *Paul. in ep. ad Titum in prin.* CAP. V.

QVIA et religioni inimicum, et hominibus constat esse perniciosum, futura illicite cogitare, et casus Principum exquirere, ac sibi in posterum providere et censemus, ut quisquis inuentus fuerit talia perquisisse, et viuentis Principe, in alium attendisse pro futura Regni spe; aut alios in se propter id attraxisse; a conuentu catholicorum cum excommunicationis sententia expellatur. *Tolet. v. c. 4.*

CAP. VI.

SED et hoc, pro pestilentiosis hominum moribus salubri deliberatione censemus; ne quis in Principem maledicta congerat. Scriptum est enim a legislatore: Principem populi tui ne maledixeris. *Quod si quis fecerit, excommunicatione ecclesiastica plectatur et c. Tolet. v. c. 5.*

CAP. VII.

PRIMO omnium admonuimus generaliter cunctos, qui nostro conuentui interfuere, ut obedientes sint domino excellentissimo Imperatori nostro, et fidem, quam ei promissam habent, inuiolabiliter conseruare studeant, et c. *Turon. sub Carolo c. 1.*

CAP. II X.

NECESSSE est, ut vnusquisque fidelis (Regiae) potestati ad salutem propriam,

et honorem Regni, secundum Dei voluntatem, utpote membrum capiti, opem congruam ferat, plusque in illo generalem profectum, et vtilitatem, atque honorem Regni, quam lucra quaerat mundi; quatenus his saluberrimis opitulationib. sibi vicissim suffragantes, aeterno Regno pariter mereantur perfrui felices. *Paris. sub Ludou. & Loth. lib. 2. c. 8. in fine.*

CAP. IX.

HONOR Regius, et potestas Regali dignitati competens, atque sinceritas, et obtemperantia seniori debita, remota omni foecordia, et calliditate, seu qualibet indebita quorumcumque coniunctione, contra honorem, et potestatem, atque salutem nostram, siue Regni nostri soliditatem, nobis in omnibus, et ab omnib. sicut tempore antecessorum nostrorum conuenienter, exhibeatur, et c. *Concilium apud Holoniam c. 2. apud synod. Melden. c. 2.*

CAP. X.

SI quis contra Regiam dignitatem dolose, ac callide, ac perniciose satagere comprobatus fuerit, nisi dignissime satisfecerit, anathematizetur. *Melden. cap. 14. ex concil. apud Lauriac.*

CAP. XI.

SI quis potestati Regiae, quae non est iuxta Apostolum, nisi a Deo, contumaci, ac inflato spiritu contra auctoritatem, et rationem pertinaciter contradicere praesumpserit; et eius iustis, et rationabilibus imperiis secundum Deum, et auctoritatem ecclesiasticam, ac ius ciuile, obtemperare irrefragabiliter noluerit; anathematizetur. *Meld. c. 15. ex eod. conc.*

Rom. 13. 4.

Communia de Regibus.

TIT. IIX.

CAP. I.

REGEM non diligimus, si odio leges eius habemus. *Clem. ep. 1. ante med.*

CAP. II.

CONFINITIMI hostium sacerdotes, praeter eos, qui a Regia potestate sublimi licentiam acceperunt, quodlibet mandatum ad gentem extraneam occulte accipere, vel dirigere non

praesumant. Qui autem deprehenditur, aut conuincitur, denunciatus Principi, apud concilium condigna animaduersione multabitur. *Tolet. iv. c. 29.*

CAP. III.

NE Regis Chintillani posteritas bonis paternis spoliatur. *Tolet. v. c. 2. Tolet. vi. cap. 16.*

CAP. IV.

NE indigni Regiam dignitatem, nec sine

T. IX. LAICI primit. decim. et oblat. cler. persolu. et c. 607

sine electione Gothicae gentis, assequi conentur. *Tolet. v. c. 3. Tolet. vi. c. 17.*

CAP. V.

QVISQVIS superstes Principum extiterit, iuste in rebus profligatis, aut largitate Principis acquisitis, nullam debet habere iacturam, et c. *Tolet. v. c. 6. Vide Tolet. vi. c. 14. 15. & Tolet. iix. in fine.*

CAP. VI.

AB hinc ergo deinceps ita erunt in Regni gloriam praeficiendi rectores, ut aut in vrbe Regia, aut in loco, vbi Princeps decesserit, cum Pontificum, maiorumque Palatii omnimodo eligantur assensu et c.

Tolet. iix. c. 10. CAP. VII.

REX patrimonium suum relinquat filiis, aut cui velit; res autem quae ad ipsum nomine Regio pertinent, relinquat successor. *Tolet. iix. in decr. conc.*

CAP. IIX.

PRAECAVERE debent tam sacerdotes, quam Principes, omnisque populus; ut nullus res alienas competere a Regis audeat potestate, et c. *Paris. c. 6.*

CAP. IX.

REX Carolus synodum solus ingressus, simpliciter cum Episcopis residebat. *Synod. apud B. Medardum in principio.*

Laici primitias, decimas, et oblationes clericis persoluant: et ne suas, aut alienas sibi retinere audeant.

TIT. IX.

CAP. I.

De decim. 17. Grego. 1x. c. 2. eo. tit. in 2. col. lectione.

† diuini † quidam

† ecclesia- rum dispo- sitiones

Osc. 4. l.

Mat. 3. c.

De decim. c. 19. Grego. 1x. c. 23. c. ti. in 1. coll. † reddide- rit

QVAMVIS graue nimis, et omni dignum animaduersione iudicii habeatur, quod laici quidem, quod sacerdotum est, in ecclesiasticis reb. videntur, maiorem inde formidinem incutit, ac dolorem, quoniam fomitem sui erroris in ipso clero dicuntur aliquotiens inuenire; dum quidam fratrum, et coepiscoporum nostrorum, aliorumque Praelatorum ecclesiae decimas eis, et ipsarum dispensationes indulgent, et in deuia eos mortis impellunt, qui praedicatione ipsorum, et ad vitae viam fuerant reuocandi. de quibus dicit Dominus per Prophetam: Peccata populi mei comedunt, et ad iniquitates prouocant animas eorum. Vnde statui- mus; ut si quis alicui laico in saeculo remanenti ecclesiam, decimamve concesserit; a statu suo, tamquam arbor, quae inutiliter terram occupat, succidatur; et donec emendet, ruinae suae subiaceat dolore prostratus. *Alex. III. in conc. Turon. c. 3. post conc. Later. parte 26. c. 8.*

CAP. II.

PROHIBEMVS etiam, ne laici decimas cum animarum suarum periculo retinentes, in alios laicos possint aliquo modo transferre. Si quis vero receperit, et Ecclesiae non tradiderit; Christiana sepul- rit

tura priuetur. *Alex. III. in conc. Later. c. 14.*

CAP. III.

IN aliquibus regionibus quaedam per- De decimis mixtae sunt gentes, quae secundum suos c. 32. Grego. ritus decimas de more non soluunt, quam- 1x. c. 5. uis censeantur nomine Christiano. His eod. tit. in nonnulli domini praediorum ea tribuunt 4. collect. excolenda, ut decimis defraudant eccle- fias, maiores inde redditus assequantur. Vo- lentes igitur super ecclesiarum indemnita- tibus providere, statuimus; ut ipsi domini talibus personis, et taliter sua praedia ex- colenda committant; quod absque contra- dictione decimas ecclesiis cum integritate persoluant; et ad id, si necesse fuerit, per censuram ecclesiasticam compellantur, et c. *Innocen. III. in concil. gener. Later. c. 53.*

CAP. IV.

CVM non sit in homine, quod semen De decimis ferenti respondeat, quoniam iuxta verbum c. 33. Grego. Apostoli, Neque qui plantat, est aliquid, 1x. c. 6. eod. neque qui rigat, sed qui incrementum dat tit. in 4. col. Deus: ipso quidem de mortificato semine lect. plurimum fructum afferente; nimis auare 1. Cor. 3. in decimis quidam defraudare nituntur, census, et tributa, quae interdum indeci- mata praetererunt, de frugibus, et primi- tiis educentes et c. Statuimus, ut in prae- rogatiua Domini generalis exactorem tri- butorum, et censuum praecedat solutio de- cima.

hhh cima.

cimarum. Vel saltem ii, ad quos census, et tributa indecimata peruenerint; quoniam res cum onere suo transit, ea per censuram ecclesiasticam decimare cogantur ecclesiis, quibus iure debentur. *Inn. III. in concil. gen. c. 54.*

CAP. V.

De vsur. c. 18. Grego. ad satisfaciendum ecclesiis pro decimis, et ix. c. 3. eod. tit. in 4. col. lect.
IVDAEOS decernimus compellendos oblationibus debitis, quas a Christianis domibus, et possessionibus aliis percipere consueuerant ante, quam ad Iudaeos quocumque titulo deuenissent; ut sic ecclesiae conferrentur indemnes. *Innoc. III. in concil. gen. Later. c. 67.*

CAP. VI.

16. q. 2. c. 3. praecip. et dist. 32. c. 6. prae- ter. f. de in- de.
VT decimae, et primitiae, seu oblationes viuorum, et mortuorum ecclesiis Dei fideliter reddantur a laicis; et ut in dispositione Episcoporum sint, quas qui retinerent, a sanctae Ecclesiae communione separentur. *Nico. II. in concil. Rom. c. XIII. Episcoporum. c. 5. Iuo lib. 3. tit. 1. c. 3. panor.*

CAP. VII.

16. q. 7. c. 1.
DECIMAS, quas in usum pietatis concessas esse canonica auctoritas demonstrat, a laicis possideri Apostolica auctoritate prohibemus. Siue enim ab Episcopis, vel Regibus, vel quibuslibet personis eas acceperint; nisi Ecclesiae reddiderint; sciant se sacrilegii crimen committere, et aeternae damnationis periculum incurrere. *Synod. Rom. an. 6. sub Greg. VII. c. 7. Inno. II. in concil. Roman. c. 7. vel 9. Eugen. III. in concil. Remen. c. 8. Ansel. lib. 5. c. 49. Caesar. lib. 7. c. 46. Tarrac. lib. 5. c. 51.*

CAP. VIII.

f. feudum f.
NVLLVS laicus ecclesiam, vel beneficium ecclesiae teneat, oblationes scilicet altaris, sepulturam, baptisterium, sed neque ea, quae pertinent ad fedum presbyterale, et tertiam partem decimae, et c. *Greg. VII. in concil. Rom. ann. in cer. c. 1.*

CAP. IX.

NE laici decimam partem de laboribus suis retineant: et sicut non debent retinere, ita nec recipere. *Vrbani. II. in concil. Claram. c. 19.*

CAP. X.

10. q. 1. c. 14.
SANCTORVM Patrum canonibus consona sentientes, oblationes de sacratissimo, et reuerentissimo altari B. Petri, et Saluatoris, et sanctae Mariae rotundae, aut de alijs ecclesiarum altaribus, siue cru-

cibus a laicis auferri penitus interdiciamus, et sub distinctione anathematis prohibemus. *Callis. II. in concil. Rom. c. 14.*

CAP. XI.

Vid. 16. q. 7. c. 1.
DIVINARVM legum manifesta est disciplina, et sanctorum Patrum decreta sanxerunt; ut decimas ecclesiarum, quas in usum pietatis concessas, canonum demonstrat auctoritas, laici non debeant possidere. Nos quoque ne id fiat, modis omnibus prohibemus. Si vero ab Episcopis, siue a Regibus, vel quibuslibet personis acceperint, nisi ecclesiae reddiderint, sacrilegii crimen committunt, et periculum aeternae damnationis incurrunt. *Eugen. III. in concil. Remen. c. 8. Greg. VII. in syn. Rom. an. 6. c. 7.*

CAP. XII.

FRVGES nouas, et rerum offerre primitias, etiam veteribus moris erat, quod paene in ipso initio mundi Abel, et Cain egisse legimus. *Nicol. ad consul. Bulg. c. 89. Gen. 4. d.*

CAP. XIII.

REX Anglor. licet in quibusdam non ita religiose, sicut optamus, se habeat; tamen in hoc, quod ecclesias Dei non destruit, neque vendit, et c. presbyteros uxores, laicos decimas, quas detinebant, etiam iuramento dimittere compulsi, ceteris Regibus se satis probabiliorem, ac magis honorandum ostendit. *Gregor. VII. lib. 9. regist. epist. 5. Diensi Episcopo.*

CAP. XIV.

AVCTORITATE sanctae Romanae Ecclesiae vos admonemus et c. ut sacerdotibus, praecipueque Episcopis reuerentiam, ac obedientiam quali patribus procuretis impendere; nec non et decimas, quae ad usum tam ipsorum, quam ecclesiarum, et pauperum proficiant, dare, totique Regno indicere. Quod quidem nulli debet graue videri, pro meliori parte, videlicet semper victura anima, quemque decimam Deo offerre; cum pro morituro corpore, plurimae gentes coniugibus suis tertiam rerum legibus compellantur exsoluere. *Greg. VII. lib. 9. regist. epist. 14. Regibus Visogothorum.*

CAP. XV.

DECIMAS terrarum ecclesiarum, quas excolunt ecclesiae propriis sumptibus firmiter interdiciamus, ne laici de cetero teneant, vel possideant, et quicumque laici vltius

CAP. XX.

DE rebus Deo sacratis saltem nonae, et decimae ecclesiis, quibus iure debentur, fideliter ab his, a quibus, retinentur, ministrantur, et c. *Tullen. par. 2. c. 13.*

CAP. XXI.

16. q. 2. c. 2.
AD MONE MV S, atque praecipimus; ut decima omnino Deo dari non negligatur, quam Dominus ipse dari sibi constituit. Timendum est enim; ut quisquis Deo debitum suum abstrahit, Deus propter peccatum suum auferat ei necessaria sua. Qui vero decimas post crebras admonitiones, et praedicationes sacerdotum dare neglexerint, excommunicentur. *Magun. sub Arnul. c. 17. Magun. sub Carolo c. 38. Magun. sub Rab. c. 10. Capitul. lib. 5. c. 89. in addit. lib. 7. c. 28. Burch. lib. 3. c. 131. Iuo lib. 2. tit. 5. c. 1. panor. et par. 3. c. 197. decr.*

CAP. XXII.

NE M O senior, de ecclesia sua accipiat de decimis aliquam portionem; sed solummodo sacerdos, qui eo loco seruit, ubi antiquitus decimae fuerant consecratae: ipse eas cum integritate accipiat in sustentationem, et ad luminaria concinnanda, et basilicae aedificia, vestimenta quoque sacerdotalia, et cetera utensilia suo ministerio congrua obtinenda. *Meten. c. 2.*

CAP. XXIII.

16. q. 1. c. de- cimae. 66. p. decimae.
DE decimis Augustinus doctor mirabilis sub breui ratiuncula satis videtur dilucidasse, cum ait: [Decimae ex debito requeuntur. Quid si diceret Deus, nempe meus es o homo; mea est terra, quam colis; mea semina, quae spargis; mea animalia, quae fatigas; meus est solis ardor: et cum omnia mea sint, tu qui minus accommodas, solam decimam merebaris; sed seruo tibi nouem, da mihi decimam. Si non dederis decimam, auferam nouem, et c. *Tribur. c. 13. Aug. in serm. 219. de temp. Burch. lib. 3. c. 133. Iuo par. 3. c. 199. decr. lib. 2. tit. 5. c. 4. panor. Ansel. lib. 5. c. 34. Deus. ded. c. 3. Caesar. lib. 7. c. 38.*

CAP. XXIV.

SVNT nonnulli, qui ausu sacrilego surripiunt, atque defraudant Deo debitam decimarum partem ad suam ipsorum perniciem, dicentes non se debere decimas dare de militia, de negotio, de artificio, de

hhh ij lana-

vltius receperint, et terras ecclesiarum per vim, vel per furtum tenuerint, excommunicationi subiaceant. *Vrbani. II. in concil. in cer. c. 6.*

CAP. XVI.

DE decimis, vel primitiis et c. nihil melius puto docere, quam quod scriptum est in Malachia Propheta, dicente Domino: Inferte omnem decimam in horreum meum et c. Quis non alacri, et laeto pectore offerat Deo, ut possit illam promereri benedictionem, de qua dicit: Effundam super vos benedictionem meam usque ad abundantiam? Vel quis non timeat, vel contremiscat illam maledictionem, quam minatur nolentibus offerre; Vos maledicti estis, et me vos configitis gens tota? et c. *Fo- roiu. c. 14.*

CAP. XVII.

QVI decimas post crebras admonitiones, et praedicationes sacerdotum dare neglexerint, excommunicentur. Iuramento vero eos constringi nolumus propter periculum periurii. *Cabil. sub Carol. c. 18. Capitu. lib. 2. c. 38. Longob. de decim. c. 10.*

CAP. XVIII.

HI, qui ex rebus ecclesiasticis nonas, et decimas persolvere, et facta testa ecclesiae secundum antiquam auctoritatem, et consuetudinem restaurare debent, et hoc non solum negligunt, verum et per contemptum dimitunt, atque clericos fame, ac penuria, ecclesiastica quoque aedificia dissolutione anulari permittunt; tamdiu ab ecclesiastica communione separentur, usque dum diligentia emendare studeant, quod socordia neglexerunt. Quod si iterum iterauerint; post excommunicationis satisfactionem Regia potestate compulsi, iuxta legale, et antiquum edictum: Qui negligit censum, perdat agrum. *Melden. c. 62.*

CAP. XIX.

De iure pa- tron. c. 3. in x. collect.
SI laici capellas habuerint, a ratione, et auctoritate alienum habetur, ut ipsi decimas accipiant, et inde canes, aut gynaeciarum suas pascant: sed potius presbyteri ecclesiarum eas accipiant, et inde restitutionem ecclesiarum, et luminaria, et hospitium, ac pauperum receptionem exhibeant, et pro vobis, ac statu regni vestri Domini misericordiam studiosè implorent. *Melden. c. 75. Burch. lib. 3. c. 239. Iuo par. 3. c. 281. decr.*

lanar. tonsione, et de ceteris quibuscumq. a Deo largitis commerciis: audiant non nostra, sed per sacras scripturas Dei, de tali. mandata, et sancta sanctorum Patrium exempla, et c. Et primo omnium attendant, quia solius Dei causa oblationes, et decimas suas sacerdotibus, immo in sacerdotibus, ipsi Deo dare debeant et c. *Trosi. c. 6.*

Ne laici beneficia iniussu Episcopi tribuere, aut clerici ab ipsis accipere audeant.

CAP. I.

SI quis Episcopus per versutiam, vel tyrannidem Principum huiusmodi dignitatis consecrationem suscepit, deponatur, et c. *Syn. IX. gen. sub Hadr. II. c. 12.*

SANCTA haec, et vniuersalis synodus definiuit, et statuit, atque iure promulgauit, neminem laicorum Principum, vel potentum semet inferere electioni, vel promotioni Patriarchae, vel Metropolitae, aut cuiuslibet Episcopi et c. *Quisquis saecularium Principum, et potentum, vel alterius dignitatis laicus aduersus communem, et consonantem, atque canonicam electionem ecclesiastici ordinis agere temptauerit; anathema sit, donec obediat, et confiteatur, quod ecclesia de electione, et ordinatione proprii Praefuli se velle monstrauerit. Synod. IX. gener. sub Hadria. II. c. 22. 1uo lib. 3. tit. 2. c. 1. panor. c. par. 5. c. 122. decr. Ansel. lib. 6. c. 20. Deusd. c. 1. Caesar. lib. 3. c. 63. Tarrac. lib. 1. c. 47.*

CAP. III.

ECCLESIA sane, et decimas de manu laicorum sine consensu Episcoporum, tam illos (loquitur de Templariis, et Hospitalariis) quam quoscumque alios religiofos recipere prohibemus. dimissis etiam, quas contra tenorem istum moderno tempore receperunt. *Alex. III. in conc. Later. c. 9.*

CAP. IV.

QVIA in tantum quorundam laicorum processit audacia, ut Episcoporum auctoritate neglecta, clericos instituant in ecclesiis, et remoueant etiam, cum voluerint, possessiones quoque, atque alia bona ecclesiastica pro sua plurimum voluntate

CAP. XXV.

SICVT ab iis, qui labore agrorum, et ceteris laboribus, victum, atque vestitum, et necessaria vobis, humanis acquirere inhiant, res tant; decimae, et eleemosynae dandae sunt; ita iis quoque, qui pro necessitatibus suis negotiis insistant, faciendum est, et c. *Theodul. ad presbyteros Aureli. c. 35.*

TIT. X.

distribuant; et tam ecclesias ipsas, quam earum homines tallis, et exactionibus grauare praesumant. Eos, qui a modo ista commiserint, anathemate decernimus ferendos. Presbyter autem, siue clericus, qui ecclesiam per laicos, sine proprii Episcopi auctoritate receperit tenendam, communionem priuetur; et si perstiterit, a ministerio ecclesiastico, et ordine deponatur, et c. *Alex. III. in conc. gen. Later. c. 14.*

CAP. V.

QUIS QVLS electioni de se factae per saecularis potestatis abusum consentire praesumpserit contra canonicam libertatem; et electionis commodo careat, et ineligibilis fiat, nec absque dispensatione possit ad aliquam eligi dignitatem. Qui vero electionem huiusmodi, quam ipso iure irritam esse censemus, praesumpserint celebrare; ab officiis, et beneficiis per triennium suspendantur, eligendi tunc potestate priuati. *Inno. III. in conc. gen. Later. c. 25.*

CAP. VI.

IN Lateran. concilio noscitur fuisse prohibitum; ne quilibet regulares, ecclesias, seu decimas sine consensu Episcoporum de manu praesumant recipere laicali et c. Statuimus, quatenus in ecclesiis, quae ad ipsos pleno iure non pertinent, iuxta eiusdem statuta concilii, Episcopis instituendos presbyteros repraesentent, ut illis de plebis cura respondeant, ipsis vero pro rebus temporalibus rationem exhibeant competentem. Institutos vero remouere non audeant Episcopis inconsultis, et c. *Inno. III. in conc. gen. Later. c. 61. Vid. Alex. III. in conc. Later. c. 9.*

CAP. VII.

NVLLVS in ecclesiis praesumat presbyter-

byteros constituere, nisi qui et sacerdotalem gradum dare licite potest, et canonice de neglectis presbyteris irrecipere; sed ab his venerabiliter sacerdotes ad Diuini ministerii officium expectantur Episcopis, quibus singulariter et dioeceses pertinent, et canonice debent ipsas ecclesias prouidere; ordinareque prouisas. *Synod. Rom. sub Leone IV. cap. 42.*

CAP. IIX.

VT per laicos nullo modo quilibet clericus, aut presbyter obtineat ecclesiam nec gratis, nec pretio. *Nicol. II. in synod. Rom. c. XIII. Episcoporum.*

CAP. IX.

DE CERNIMVS, ut nullus clericorum inuestituram Episcopatus, vel Abbatiae, vel ecclesiae, de manu Imperatoris, vel Regis, vel alicuius laicae personae viri, vel feminae suscipiat. Quod si praesumpserit, recognoscat inuestituram illam Apostolica auctoritate irritam esse, et vsque ad dignam satisfactionem excommunicationi subiacere. *Greg. VII. in synod. Rom. an. 6. Pont. 1078. XIII. K. Dec. cap. 3. Tarrac. lib. 5. c. 47.*

CAP. X.

APOSTOLICA auctoritate decernimus; ut si quis deinceps Episcopatum, vel Abbatiam de manu alicuius laicae personae susceperit, nullatenus inter Episcopos, vel Abbates habeatur; nec vlla ei, ut Episcopo, seu Abbati audientia concedatur. Insuper et gratiam sancti Petri, et introitum ecclesiae interdicimus; quousque locum, quem sub crimine, tam ambitionis, quam inobedientiae, quod est scelus idololatriae, cepit, respicendo non deserit. Similiter etiam de inferioribus ecclesiasticis gradibus dignitatibusque constituimus. *Victor III. in synodo Beneuentana. c. 1. 3. et c. 15.*

CAP. XI.

SI quis Imperatorum, Regum, Ducum, Marchionum, Comitum, vel quarumlibet saecularium potestatum, aut personarum, inuestituram Episcopatus, vel alicuius ecclesiasticae dignitatis dare praesumpserit; eiusdem sententiae vinculo se obstrictum esse sciat. *Greg. VII. in synod. Rom. ea. c. 2. Victor III. in syn. Beneuen. Ansel. lib. 6. c. 65. Caesar. lib. 4. c. 32.*

CAP. XII.

NE aliquis clericus, vel monachus a

laicis ecclesias recipias dono, vel pretio, nisi ab Episcopo. *Greg. VII. in concil. Rom. ann. incerto. c. 1. in fine.*

CAP. XIII.

NVLLVS clericus, vel monachus, vel laicus donum ecclesiasticae rei, vel ipsam ecclesiam a laico recipiat, sed ab Episcopo. *Greg. VII. in concil. Rom. anno incerto c. 10.*

CAP. XIV.

CONSTITVIMVS, ut si quis deinceps Episcopatum, vel Abbatiam de manu alicuius laicae personae susceperit; nullatenus Episcopus, aut Abbas habeatur, neque vlla ei, ut Episcopo, vel Abbati adhibeatur reuerentia. Insuper ei beati Petri gremium, et introitum ecclesiae interdicimus, quousque locum, quem sub tanto crimine ambitionis, et inobedientiae, quod est scelus idololatriae, cepit, respicendo non deserit. Similiter etiam de inferioribus ecclesiasticis gradibus dignitatibusque constituimus. *Victor III. in synodo Beneuentana. c. 1. 3. et c. 15.*

CAP. XV.

VT nullus ecclesiasticum aliquem honorem a manu laicorum accipiat. *Vrbanius III. in Claramon. concil. c. 1. 3. et c. 15.*

CAP. XVI.

INTERDICTVM est, ne Reges, vel aliqui Principes aliquam inuestituram de ecclesiasticis honoribus faciant. *Vrbanius II. in d. concil. Claramont. c. 1. 4. et c. 16.*

CAP. XVII.

ILLVD summopere, et Apostolicae auctoritatis priuilegio prohibentes interdiximus; ut nullus in clericali ordine constitutus, nullusque monachus, Episcopatus, aut Abbatiae, aut cuiuslibet ecclesiasticae dignitatis inuestituram de manu laici suscipere audeat: quod si praesumpserit, depositione multetur. *Vrbanius II. in concil. apud Melfi. c. 8.*

CAP. XIX.

PRIVILEGIVM illud, quod non est priuilegium, nec vere debet dici priuilegium, pro liberatione captiuorum, et Ecclesiae a Domino Papa Paschali per violentiam Henrici Regis extortum, nos omnes in hoc sancto concilio cum eodem Domino Papa congregati canonica censura, et ecclesiastica auctoritate, iudicio sancti Spiritus damnamus, et irritum esse iudicamus, atque omnino cassamus, et ne quid auctori-

toritatis, et efficacitatis habeat, penitus excommunicamus. Quod ideo damnatum est, quia in eo privilegio continebatur, quod electus canonice a clero, et populo a nemine consecratur, nisi prius a Rege inuestiatur; quod est contra Spiritum sanctum, et canonicam institutionem. Synod. Rom. sub Paschali II. CAP. XIX.

PATRV M nostror. constitutionibus consentientes ecclesiar. inuestituras a laicis fieri, omnimodo prohibemus. Si quis autem huius decreti temerator extiterit, et c. clericus quidem ab eiusdem dignitatis consortio repellatur, laicus vero ab ecclesiae liminibus arceatur. Concl. apud Guardast. sub Pasch. II. c. 3. CAP. XX.

16. q. 7. c. 17. **CONSTITVTIONES** sanctorum canonum sequentes statuimus; ut quicumque clericorum ab hac hora inantea inuestituram ecclesiae, vel ecclesiasticae dignitatis de manu laicis acceperit, et qui ei manum imposuerit, gradus sui periculo subiaceat, et communione priuetur. Paschal. II. in concil. in cer. c. 1. CAP. XXI.

16. q. 7. c. 24. dist. 96. **LAICIS** quamuis religiosi nulla de ecclesiasticis dignitatibus aliquid disponendi legitur attributa facultas. Paschalis II. in concil. in cer. c. 2. vel 4. Symma. in syn. Rom. 3. c. 3. Callist. II. c. 4. in syn. Steph. ep. 2. c. 9. Trofle. c. 3. Capit. lib. 5. c. 2 49. & lib. 6. c. 2 94. Burch. lib. 1. c. 3 5. Iuo par. 1 6. c. 3 6. decr. Deusded. c. 4. Ansel. lib. 5. c. 10. Caesar. lib. 7. c. 11 2. Tarrac. lib. 1. c. 5 9. CAP. XXII.

17. q. 7. c. 25. **SI** quis Principum, vel aliorum laicorum, dispositionem, siue donationem rerum, siue possessionum ecclesiasticarum sibi vendicauerit, ut sacrilegus iudicetur. clerici vero, siue monachi, qui eas per eorum potestatem acceperint, excommunicationi subiiciantur. Paschal. II. in concil. in cer. c. 5. et 6. Callist. II. in conc. Rom. c. 4. CAP. XXIII.

17. q. 7. c. 12 5. **SVNT** quidam, qui vel violentia, vel favore non permittunt ecclesias regulariter ordinari: hos decernimus, ut sacrilegos iudicandos. Qui vero ecclesias, eorum violentia, vel potestatiuo favore susceperint, excommunicationi subiiciantur. Pa-

schalis II. in concil. in cer. c. 7. & 8. CAP. XXIV.

ECCLESIAS a laicis in castellariis, aut in seruitutem redigi, auctoritate Apostolica prohibemus. Callist. II. in concil. Rom. c. 1 4. in fine. CAP. XXV.

PRAECLIPIMVS, ut laici, qui ecclesias tenent, aut eas Episcopis restituant, aut excommunicationi subiaceant. Inno. II. in syn. Rom. c. 7. apud Iuo. post panor. CAP. XXVI.

SI quis praeposuras, praebendas, vel alia ecclesiastica beneficia de manu laici acceperit, indigne suscepto careat beneficio: Iuxta decreta itaque sanctorum Patrum laici, quamuis religiosi sint, nullam tamen habent disponendi de ecclesiasticis facultatibus potestatem. Innoc. II. in syn. odo Roma. c. 19. CAP. XXVII.

SI Episcopus per saeculares magistratus (potestates L.) ecclesiam assequatur; deponatur, et excommunicetur, et qui ei communicant. Ap. 30. G. 3 1. L. refert Nicae. omnis. II. c. 3. Burch. lib. 3. c. 10 9. Iuo par. 3. c. 8 5. & par. 5. c. 1 1 9. & 120. decr. Deusded. c. 1. et 4. Ansel. lib. 5. c. 7 1. in add. et lib. 6. c. 5. & Caesar. lib. 3. c. 6 4. Tarrac. lib. 1. c. 4 6. CAP. XXVIII.

INTER cetera, quae tua fraternitas agenda suscepit, hoc attentissime perpendat, et exsequi studeat; ut congregatis omnibus, et in conuentu residentibus, manifesta personali denuntiatione interdicat; ut conseruanda deinceps in promouendis Episcopis, canonica, et Apostolica auctoritate; nullus Metropolitanor. aut quiuvis Episcoporum alicui, qui a laica persona donum Episcopatus suscepit, ad consecrandum illum imponere manum audeat, nisi dignitatis suae honore, officioque carere et ipse velit. Similiter etiam, ut nulla potestas, aut aliqua persona de huiusmodi honoris donatione, vel acceptatione ulterius se intromittere debeat et c. Grego. VII. lib. 4. reg. epist. 2 2. Hugoni Dicensi Episcopo, in fine. CAP. XXIX.

PRIVILEGIUM, quod bonae memoriae praedeceffor noster Alexander contra sanctorum Patrum statuta, aliqua subreptione, vel deceptione inductus, fecit Euerardo Comiti, eiusq. posteris aduocatum

catiam, et praeficiendi Abbatis potestatem, et totius rei administrationem concessit: nos canonicae correctionis sententia per Apostolicam functionem vtentes, infirmamus, infringimus, atque cassamus. Grego. VII. lib. 7. regist. ep. 2 4. Vuillel. Abbat. ante finem. CAP. XXX.

HAEC scripta, quae de electione, seu inuestituris personarum facta sunt, videlicet vt electione liberè facta sine vi, et aliqua simonia, consensu Regis, facultatem habeat Rex inuestiendi per virgam, et anulum: et electus a Rege, et populo non consecratur, nisi a Rege inuestiatur: ego canonica institutione omnino cassa, omnino irrita iudico, et anathemate, et sub damnatione perpetuo permanere decerno; vt nullius vquam auctoritatis sint, et nullius bonae memoriae. Ea vero, quae sacri Apostolorum canones, et Antiochenum, atque vniuersalia concilia, et praedeceffores nostri, et praecipue fel. mem. Dominus Gregorius, et Vrbanus de his prohibuerunt, damnauerunt, statuerunt, et firmauerunt; ego prohibeo, damno, constituo, et confirmo, et me illorum sanctiones profiteor seruaturum. Paschalis II. in ep. ad Archiepif. Viennen. in fine. Vid. Ap. 30. G. 3 1. L. Antioch. 2 3. CAP. XXXI.

QVI res ecclesiae petunt a Regibus, et c. irrita habeantur, quae obtinent, et a communione ecclesiae eiusdem excludantur. Aruer. c. 4. Burch. lib. 1. c. 3 6. Iuo par. 1 6. c. 3 7. decr. CAP. XXXII.

SI quis per ordinationem Regiam Episcopatum vsurpet, et aliquis de comprouincialib. recipere eum praesumpserit, sit a fratribus omnibus segregatus, et ab ipfor. omnium caritate remotus. Paris. c. 8. Iuo par. 5. c. 1 2 3. decr. CAP. XXXIII.

LAICI presbyteros absq. iudicio proprii Episcopi non eiiciant de ecclesiis, nec alios immittere praesumant. quia [quando presbyteri ab Episcopis in parochiis ordinantur, necesse est, vt ab ipsis Episcopis diligenter instructi, ecclesias sibi deputatas accipiant; ne per ignorantiam, quod ablit, etiam in ipsis diuinis sacramentis of-

fendant, et c. Arelat. sub Carolo ca. 4. Tolet. IV. c. 2 5. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 1 6. D. panor. & par. 3. c. 1 2 9. decr. Ansel. lib. 7. tit. 2. c. 4. CAP. XXXIV.

INTE RDICE NDVM videtur clericis, siue laicis, ne quis cuilibet presbytero praesumat dare ecclesiam sine licentia, et consensu Episcopi sui. Turon. sub Carolo c. 1 5. Magun. sub Raban. c. 1 2. Magun. sub Arnul. c. 5. CAP. XXXV.

INVENTVM est, quod multi arbitrii sui temeritate, et quod grauius est, ducti cupiditate, presbyteris quibuslibet absque consensu suorum Episcoporum ecclesias dant, vel auferunt. Vnde oportet, vt canonica regula seruata nullus absque consensu Episcopi sui cuilibet presbytero ecclesiam det. Quam si iuste adeptus fuerit, hanc non nisi graui culpa sua, et coram Episcopo canonica seueritate amittat. Cabilo. sub Carolo c. 4 2. Capit. lib. 7. c. 6 5. in addit. Burch. lib. 3. c. 1 1 2. Iuo lib. 3. tit. 4. c. 1 9. panor. et par. 3. c. 8 8. decr. CAP. XXXVI.

LAICI presbyteros non eiiciant de ecclesiis suis, neque constituant sine consensu Episcoporum suorum. Magun. c. 2 9. Capit. lib. 5. c. 8 2. Burch. lib. 3. c. 1 1 1. Iuo lib. 2. tit. 4. c. 2 0. panor. & par. 3. c. 8 7. decr. CAP. XXXVII.

PERVENTVM est ad nos, et c. quod in monasteriis regularibus laici in medio sacerdotum, et Leuitarum, ac ceteror. religiosorum virorum, vt domini, et magistri resideant, et velut Abbates de illorum vita, et conuersatione decernant, eosque diiudicent, ac regimina animarum, ac diuina eis, secundum regulam, non solum sine praesentia, verum etiam sine consententia Episcopi committant sacraria, et c. Si quis hoc de cetero praesumpserit, et admonitus a tali praesumptione se corrigere noluerit; et idem, et qui ei fauerit, vel consenserit, a corpore Christi separetur, et sanguine. Qui autem de monachis per talem manum obedientiam regularem susceperit; grauioris culpa vindicta puniatur. Quod si post quicumque illorum praesumpserit, iudicio sancti Spiritus praesentis decreti auctoritate anathematizetur.

Synodus Holoniensis apud Melden. cap. 10. CAP. XXXIX. NVLLVS laicus presbyterum in ecclesiam mittere, vel eicere praesumat, nisi per consensum Episcopi. Vorm. c. 57.

CAP. XXXIX. DECRETVM est, vt nullus laicorum alicui presbytero suam commendet ecclesiam, praeter consensum Episcopi: sed eum prius mittat suo Episcopo, vel eius vicario, vt probeatur, si scientia, aetate, et moribus talis sit, vt sibi populus Dei commendetur. Salegustadien. cap. 13. post Burchardi decr. luo par. 15. c. 179. decr.

CAP. XL. NVLLVS laicus presbyteros in suis ecclesiis mittat, nisi in manu Episcopi sui; qui Episcopus curam animarum debet vnicuique presbytero commendare de parrochiis ecclesiarum singularum. Synod. Burchardi. c. 21. apud concil. Lemouicen. actio. 2.

Ne laici rebus ecclesiasticis se immisceant, aut eas sibi vindicent, aut tributa clericis imponant. TIT. XI.

De schism. c. 1. Grego. IX. c. 2. eo. tit. in 1. collect.

CAP. I. ALIENATIONES, seu inuasiones, quae per eosdem schismaticos, siue per laicos factae sunt de rebus ecclesiasticis, omni careant firmitate, et ad ecclesiam sine omni eius onere reuertantur, et c. Alex. III. in conc. Later. c. 2.

De iure pat. cap. 4. Grego. IX. c. 5. eo. tit. in 1. collect.

CAP. II. IN tantum quorundam laicorum proteritas audacia, et c. vt tam ecclesias ipsas, quam earum homines, tallis, et exactioibus praesumant grauare: eos, qui amodo ista commiserint, anathemate decernimus feriendos, et c. Alex. III. in d. conc. Later. cap. 14.

De immunit. eccles. c. 4. Grego. IX. c. in 1. collect.

CAP. III. NON minus pro peccato eorum, qui faciunt, quam pro illorum detrimento, qui sustinent, graue nimis esse dinoscitur, quod in diuersis partibus mundi, rectores, et Consules ciuitatum, nec non et alii, qui potestatem habere videntur, tot ecclesiis frequenter onera imponunt, et ita grauibus eas, crebrisque exactioibus premunt, vt deterioris condicionis factum

CAP. XLII. DECREUIT sancta synodus, vt nullus Episcopus, Abbas, presbyter, vel quaelibet persona de clero accipiat de manu Regis, vel Comitis, vel cuiuslibet laicae personae donum Episcopatus, vel Abbatiae, vel ecclesiae, vel aliquar. ecclesiasticar. rer. et c. Si vero laici decretis canonicis resistentes, ecclesias violenter tenere praesumpserint: ipsi excommunicentur. In ecclesiis vero illis, nullum diuinum officium fiat, nullus ibi oret, lumen non ponatur, mortuus non sepeliatur, et c. Pithagor. c. 1.

CAP. XLII. IN eadem synodo (loquitur de Romana sub Grego. VII.) institutum est, vt qui a laico inuestituram ecclesiae acciperet, anathemate vterq. plecteretur; et qui scilicet daret, et qui acciperet. Ex chronicis Castrensis coenobii Leonis Ostiensis Episcopi, lib. 3. c. 41.

sub eis sacerdotium videatur, quam sub Pharaone et c. Ille quidem omnibus aliis seruituti subiectis, sacerdotes suos, et eorum possessiones in pristina libertate dimisit, et de publico eis alimoniam ministravit. Isti vero vniuersa fere onera sua imponunt ecclesiis, et tot angariis eas affligunt, vt quod Hieremias ait, competat: Princeps prouinciarum facta est sub tributo. Siue quidem fossata, siue expeditio, siue quaelibet alia sibi arbitrentur agenda, de bonis ecclesiarum, clericorum, et pauperum Christi vrbibus deputatis cuncta volunt fere compleri. Iurisdictionem etiam, et auctoritatem Episcoporum, et aliorum Praelatorum ita euacuant, vt nihil potestatis eis in suis videatur hominibus remansisse et c. Quocirca sub anathematis districtione seuerius prohibemus, ne de cetero talia praesumant attemptare, nisi Episcopus, et clerus tantam necessitatem, vel vtilitatem aspexerint; vt absque coactione ad releuandas communes necessitates, subsidia per ecclesias existiment conferen-

ferenda. Si autem Consules, aut alii de cetero id praesumpserint, et commoniti desistere forte noluerint; tam ipsi, quam eorum fautores excommunicationi se nouerint subiicere, nec communioni fidelium reddantur, nisi satisfactionem fecerint competentem paenitentes. Alex. III. in d. conc. Later. c. 19.

CAP. IV. De arbit. s. Grego. IX. c. 1. eo. tit. in 4. collect. PROHIBEMVS, ne super rebus spiritualibus compromittatur in laicum, quia non decet, vt laicus in talibus arbitretur. Inno. III. in con. gen. Late. c. 40. in fine.

CAP. V. SIC VTI volumus, vt iura clericorum non vsurpent laici; ita velle debemus, ne clerici iura sibi vindicent laicorum, quocirca vniuersis clericis interdiximus, ne quis praetextu ecclesiasticae libertatis, suam de cetero iurisdictionem extendat in praerudicium iustitiae saecularis; sed contentus existat constitutionibus scriptis, et consuetudinibus hactenus approbatis, vt quae sunt Caesaris, reddantur Caesari; et quae sunt Dei, Deo recta distributione reddantur. Inno. III. in d. con. gen. Later. c. 42.

CAP. VI. De iureciu. Grego. IX. c. 3. eo. tit. in 4. collect. NIMIS de iure diuino quidam laici vsurpare conantur, cum viros ecclesiasticos nihil temporale continentes, ab eis ad praestandum sibi fidelitatis iuramenta compellunt. Quia vero secundum Apostolum, seruus domino suo stat; aut cadit: sacri auctoritate concilii prohibemus, ne tales clerici personis saecularibus praestare cogantur huiusmodi iuramentum. Inno. III. in d. concil. gener. Lateran. c. 43.

CAP. VII. De reb. eccles. alie. c. vit. Grego. IX. c. 1. eo. tit. in 4. collect. CVM laici, quamuis religiosi, dispensandi de rebus ecclesiasticis nulla sit a tributa potestas, quos subsequendi manet necessitas, non auctoritas imperandi; dolemus sic in quibusdam ex illis refrigescere caritatem; quod immunitatem ecclesiasticae libertatis, quam nedum sancti, sed etiam Principes saeculares multis priuilegiis munierunt, non formidant suis constitutionibus, vel potius consuetudinibus impugnare; non solum de feudorum alienatione, ac aliarum possessionum ecclesiasticarum, et vsurpatione iurisdictionum, sed etiam de mortuariis, nec non et aliis,

quae spirituali iuri videntur annexa, illicite praesumendo. Volentes igitur super his ecclesiarum indemnitati consulere, ac a tantis grauaminibus prouidere; constitutiones huiusmodi, et vindicationes feudorum, seu aliorum bonor. ecclesiarum, sine legitimo ecclesiasticarum personarum assensu praesumptas, occasione constitutionis laicae potestatis; cum non constitutio, sed destitutio, vel destructio dici possit, nec non vsurpatione iurisdictionum; sacri approbatione concilii decernimus non tenere, praesumptoribus per censuram ecclesiasticam compescendis. Inno. III. in d. concil. gener. Lateran. cap. 44.

CAP. VIII. ADVERSVS Consules, ac rectores ciuitatum, et alios, qui ecclesias, et viros ecclesiasticos tallis, seu collectis, et exactioibus aliis aggrauare nituntur, volens Deo censi. in immunitati ecclesiasticae Lateranense concilium prouidere; praesumptores huiusmodi, sub anathematis districtione prohibuit, transgressores, et fautores eorum excommunicationi praecipiens subiicere, donec satisfactionem impendant competentem et c. Quoniam vero nec sic quorundam malitia contra Dei ecclesiam conquieuit; adiicimus, vt constitutiones, et sententiae, quae ab excommunicatis huiusmodi, vel de ipsorum mandato fuerint promulgatae, inanes, et irritae habeantur, nullo vnquam tempore valiturae, et c. nullus vano decipiatur errore, vt infra tempus regiminis sustineat anathema, quasi post illud non sit ad satisfactionem debitam compellendus. nam et ipsum, qui satisfacere recusauerit; et successorem ipsius, si non satisfecerit infra mensem, manere decernimus ecclesiastica censura conclusum, donec satisfecerit competenter, cum succedat in onere, qui substituitur in honore. Inno. III. in d. con. gen. Late. c. 46.

CAP. IX. REQUIRATUR, et deferatur (scriptura Basilii) in medium, vt cuiusmodi sit, possit agnosci. Et dum diceret, Hormisdas diaconus recitauit. Cum in vnum apud B. Petrum Apostolum resedissent, sublimis, et eminentissimus vir, Praefectus Praetorio, atq. Patricius, agens etiam vices praecellen-

Math. 22.

De iureciu.

Rom. 14.

De reb. eccles. alie. c.

vit. Grego.

IX. c. 1. eo.

tit. in 4. col.

lect.

Gen. 47.

Thren. 1. 2.

Dist. 96. c.

1. bene.

cellentissimi Regis Odoacris, Basilii dicitur: Quamquam studii nostri, et religionis interlit, ut in Episcopatus electione concordia principaliter seruetur ecclesiae; ne per occasionem seditionis, status ciuitatis vocetur in dubium; tamen admonitione beatissimi viri Papae nostri Simplicii, quam ante oculos semper habere debemus: hoc nobis meministis sub obtestatione fuisse mandatum; ut propter illum strepitum, et venerabilis Ecclesiae detrimentum, si eum de hac luce transire contigerit, non sine nostra consultatione cuiuslibet celebretur electio. Et cum legeret, Cresconius Episcopus ciuitatis Tudertinae ecclesiae, surgens e confessu dixit: Hic perpendat sancta synodus, ut praetermissis personis religiosi, quibus maxime cura est de tanto Pontifice, laici electionem in suam redegerint potestatem: quod contra canones esse manifestum est. Item Hormisdas diaconus legit: Nam et cum quid confusionis, atque dispendii venerabilis Ecclesia sustineret; miramur praetermissis nobis, quidquam fuisse temptatum: cum etiam Sacerdote nostro superstitite, nihil sine nobis debuisset assumi. Quare, si Amplitudini vestrae, vel Sanctitati placet, incolumbia omnia, quae ad futuri Antistitis electionem respiciunt, religiosa ueneratione seruemus, hanc legem specialiter praefereamus, quam nobis, heredibusque nostris, Christianae mentis deuotione sancimus: ne vniquam praedium seu rusticum, seu vrbatum, vel ornamenta, aut ministeria ecclesiarum, quae nunc sunt, vel quae ex quibilibet titulis ad ecclesiarum iura peruenerint; ab eo, qui nunc Antistes sub electione communi fuerit ordinandus, et illis, qui futuris saeculis sequentur, quocumque titulo, atque commento alienentur. Si quis vero aliquid eorum alienare voluerit; inefficax, atque irritum iudicetur, sitque facienti, vel consentienti, accipienti, anathema. Maximus Episcopus Bleranae ecclesiae, dixit: Modo sancta synodus dignetur edicere; si licuit laico homini anathema in ordine ecclesiastico dictare? aut si potuit laicus sacerdoti anathema dicere, et contra canones, quod ei non competeat, constituere? dicite,

† honora-
tione

vobis quid videtur? De me licuit laico legem dare? Sancta synodus dixit: Non licuit, et c. Hormisdas diaconus legit: Et is, qui praedium rusticum, vel vrbatum iuris ecclesiastici fuerit consecutus, nouerit se nulla lege, vel praescriptione munitum; sed siue is, qui alienauerit, siue is, qui consequenter voluntate contraria praedium huiusmodi alienatum reuocare temptauerit, id cum fructibus restituat, qui illud fuerit consecutus, et c. Quam etiam poenam, placuit accipientis heredes, pro heredesque respicere, in qua re cuiuslibet clericorum contradicendi sit facultas. Iniquum est enim, et sacrilegii instar, ut quae, vel pro salute, vel pro requie animarum suarum vnusquisque venerabili ecclesiae pauperum causa contulerit, aut certe reliquerit; ab his, quos haec maxime seruare conuenienter, in alienitatem transferantur. Plane quaecumque in gemmis, vel auro, atque argento, nec non et vestibus, minus apta vrbibus, vel ornatui videbuntur ecclesiae, quae seruari, ac diu manere non possunt, sub iusta aestimatione vendantur, et erogationi religiosae proficiant. Cumque lecta fuisset, Laurentius (Episcopus) Mediolanensis ecclesiae dixit: Ista scriptura nullum Romanae ciuitatis potuit obligare Pontificem; quia non licuit laico statueri in ecclesia, praeter Papam Romanum, habere aliquam potestatem, cui obsequendi manet necessitas, non auctoritas imperandi, maxime, cum nec Papa Romanus subscripserit; nec alicuius secundum canones Metropolitanus legatur assensus. Petrus Episcopus Rauennatis ecclesiae, dixit: Scriptura, quae in nostra congregatione vulgata est, nullis eam viribus subsistere manifestum est: quia nec canonibus conuenit, et a laica persona concepta videtur; maxime quia in ea nullus Praefulus sedis Apostolicae interfuisse, vel propria subscriptione firmasse monstratur. Eulalius Episcopus Syracusanae ecclesiae dixit: Scriptura, quae in sacerdotali concilio recitata est, euidentissimis documentis constat inualida: primum, quod contra Patrum regulas a laicis, quamuis religiosi, qui-
bus nulla de ecclesiasticis facultatibus aliquid disponendi legitur vniquam adri-
buta

16. q. 7. c.
23. non pla-
cuit.

16. q. 7. c.
24.

T. XI. NE laici reb. eccles. se immisc. aut eas sibi vind. et c. 617

buta facultas, facta videtur. Deinde quod nullius Praefulus Apostolicae sedis subscriptione firmata docetur et c. Syn. Rom. III. sub Symm. c. 1. 2. 3. Burch. lib. 15. c. 35. Iuo par. 16. c. 36. de cr. Ansel. lib. 5. c. 9. et 10. et lib. 4. c. vlt. in Rom. Deusd. c. 1. et 4. Caesar. lib. 7. c. 112. et 113. Tarrac. lib. 1. c. 48. et 59. CAP. X.

VT plebes ecclesiae nullatenus aut Comitibus, aut Episcoporum, vassallis, aut vllis laicis in beneficia tribuantur. Ioan. ix. in concil. Rauennat. par. 2. cap. 10. CAP. XI.

VT cuiuslibet ordinis clericos laici non iudicent, nec de ecclesiis eiiciant. Nicola. II. in conc. Rom. c. 10.

CAP. XII.

NVLVS iudex laicus, vel vicarius in ecclesia, vel cimeterio aliquam potestatem exerceat, vel aliquem distingat, aut capiat, aut furtum ibi requirat. Greg. VII. in conc. Rom. ann. inc. c. 12.

CAP. XIII.

INTERDICTVM est omnibus laicis, ne amplius altaria, vel ecclesias sibi retineant. Vrb. II. in conc. Clarom. c. 20.

CAP. XIV.

STEPHANVS martyr scribit: [Laicis, quamuis religiosi sint, nullatenus tamen de ecclesiasticis facultatibus aliquid disponendi legitur vniquam attributa facultas. Neque deinde fieri permittimus, sed omnino interdicentes prohibemus. [Si quis ergo Principum, vel aliorum laicorum dispositionem, siue donationem rerum, seu possessionum ecclesiasticarum sibi vindicauerit, ut sacrilegus iudicetur. Clerici vero, siue monachi, qui eas per eorum potestatem acceperint, excommunicationi subiciantur. Paschal. II. in conc. inc. c. 4. et 5. et 6. Steph. epist. 2. c. 9. Trofle. c. 3. Capit. lib. 5. c. 249. et lib. 6. c. 294.

CAP. XV.

IVXTA beatissimi Papae Stephani sanctionem statuimus, ut laici, quamuis religiosi sint, nullam tamen de ecclesiasticis rebus aliquid disponendi habeant facultatem; sed secundum Apostolorum canones omnium negotiorum ecclesiasticorum curam Episcopus habeat, et ea velut Deo contemplante dispenset. Si quis ergo Prin-

cipum, vel aliorum laicus dispositionem, seu donationem rerum, siue possessionum ecclesiasticarum sibi vindicauerit, ut sacrilegus iudicetur. Callist. II. in conc. Rom. c. 4. Viden. Steph. vbi supra. Apost. 38.

CAP. XVI.

LAICI ecclesiastica terminare negotia non praesumant. Eugen. III. in concil. Grego. IX. Remen. c. 5. in editis c. 4. et in coll.

CAP. XVII.

SECVNDVM Chalcedonensium Patrum decreta ex proprio clero oeconomum sibi constituat Episcopus. Indecorum est enim, laicum vicarium esse Episcopi, et saeculares in ecclesia iudicare, dicente Moyse: Non arabis in boue, et asino: id est, homines diuersae professionis in officio vno non sociabis et c. Si quis Episcopus ecclesiasticam rem aut per laicalem procuracionem administrandam elegerit, aut sine testimonio oeconomi gubernandam crediderit; vere ut contemptor canonum, et fraudator ecclesiasticarum rerum non solum Christo de rebus pauperum iudicabitur reus, sed etiam concilio manebit obnoxius. Hispalen. II. c. 9. Vid. Chalc. 26. Burch. lib. 1. c. 89. Iuo par. 5. c. 195. de cr.

CAP. XVIII.

SAE CVLARES, qui necdum sunt ad clericatum conuersi, res parochiarum, vel ipsas parochias minime ad regendum debeant habere commissas. Cabilon. c. 5.

CAP. XIX.

SACERDOTES, et Principes a recto tramite deuiarunt, et c. quia et Principalis potestas diuersis occasionibus interuenientibus, secus quam auctoritas diuina se habeat, in causas ecclesiasticas profilierit; et sacerdotes partim negligentia, partim ignorantia, partim cupiditate in saecularibus negotiis, et sollicitudinibus mundi, vltra quam debuerant, se occupauerint. Et hac occasione, aliter, quam diuina auctoritas doceat, in vtraque parte actum extitisse dubium non est. Paris. sub Ludou. et Loth. lib. 3. c. 26. Aquisg. II. sub Ludou. par. 4. c. 14.

CAP. XX.

PRAECEPTA Regalia super precariis ecclesiasticis fieri, nec ratio sinit, nec auctoritas quolibet modo permittit. Quoniam praeccepta in iure ecclesiastico firmare

Ignatio Patriarcha CP. est institutus, et c. Libellus ecclesiae Roman. approbatus ab iix. synodo CP. ad i. r. sub Hadr. II.

CAP. II.

VT nullus laicus ad quemlibet gradum ecclesiasticum repente promoueat, nisi post mutatum habitum saecularem, diuturna conuersatione inter clericos fuerit comprobatus. Nico. II. in syn. Rom. c. XIII. Episcopos. c. 13.

CAP. III.

QVOD semel, aut secundo necessitas haereticorum intulit, contra Apostolica praecepta, velut lege licitum praesumi (scimus); neophytum, vel laicum, qui nullo ecclesiastico functus fuerit officio, inconsiderate vel presbyterum, vel diaconum ordinare, quasi meliores Apostolis sint, quorum audeant mutare praeceptum, et qui non didicit, iam docere compellitur. Ita nullus reperitur idoneus clericorum nec inter diaconos, nec inter alios clericos inuenitur, qui sacerdotio dignus habeatur. Sed ad condemnationem ecclesiae laicus postulatur: quod ne fiat ultra, admoneo, praedico. Syric. epist. 3. c. 3.

CAP. IV.

DE laicis, quos canones ordinare prohibent, certum est quidem hoc regulas ecclesiasticas continere: sed non ita definitum est, vt de omnibus sit laicis constitutum. Neque enim clerici nasci, et non fieri possunt, et c. Inno. ep. 4. c. 3. Iuo par. 6. c. 95. decr.

Ne laici dominicis, et festis diebus absint

ab ecclesia sua.

CAP. I.

SI quis in ciuitate positus, tres dominicas ad ecclesiam non accesserit, paucot tempore abstineat, vt correptus esse videatur. Eliber. c. 21.

CAP. II.

SCIMVS tempore praeterito Patres statuisse; vt si quis laicus in vrbe versatus tres dominicos dies, in tribus hebdomadibus non conuenisset, priuaretur communionem. Si ita de laicis, cur non idem de Episcopis dicendum? Sardicen. cap. 11. G. 14. L.

CAP. V.

ABSTINEATVR ab illicitis ordinationibus. Nullus ex laicis, nullus dignus gamus et c. ordinetur. Caelest. ep. 2. c. 6.

CAP. VI.

NE quis laicum ad ordinem clericatus admittat, et finat fieri, vnde et illum decipiat, et sibi causas generet, quibus reus constitutus decretalibus fiat. Caelest. ep. 3. c. 2. Nicol. in epist. ad Mich. imp. incip. Principatum. post prin. lecta in iix. syn. sub Hadr. II. ad. 4. Ansel. lib. 7. c. 28. Tarrac. lib. 1. c. 124. lib. 3. c. 4.

CAP. VII.

NE laicus sine religione promissa clericus ordinetur. Epau. c. 37.

CAP. VIII.

DE ordinationibus clericorum obseruandum esse decreuimus, vt nullus saecularium ad clericatus officium praesumat accedere, nisi cum Regis iussione, aut cum iudicis voluntate: ita vt filii clericorum, id est, patrum, auorum, ac proauorum, quos supradicto ordine parentum constat obseruatione subiunctos, in Episcopos. potestate, et districtione consistant. Aurel. c. 6. al. 4.

CAP. IX.

NON promoueantur ad sacerdotium, qui seruili conditioni obnoxii sunt: qui ignoti sunt: qui neophyti, vel laici sunt: qui saeculari militiae dediti sunt: qui curiae nexibus obligati sunt: qui infirmarum sunt, et c. qui per gradus ecclesiasticos non ascenderunt et c. Tolet. IV. c. 18.

TIT. XIV.

CAP. III.

PASCHA, Natali Domini, Epiphania, Ascensione Domini, Pentecoste, et natali S. Ioannis Baptistae, et si qui maximi dies in festiuitatibus habentur, non nisi in ciuitatibus, aut parochiis missas teneant. Agath. c. 21. Iuo par. 4. c. 9. decr.

CAP. IV.

VT ciues, qui superiorum sollempnitatum, id est, Paschae, et Natalis Domini, vel Pentecostes sollempnitatibus cum Episcopis interesse neglexerint, cum in ciuitatibus. communionis, vel benedictionis accipien-

Distin. 6. quid proderit. c. 7.

Dist. 51. qui in aliquo. c. 5.

De conf. di. dist. 1. si quis. 34.

T. XV. FIDELES ERVDIANT. a sacerdotib. 621

icipiendae causa positos se nosse debeant; triennio a communionem priuentur ecclesiae. Agath. c. 63.

CAP. V.

DE inuitandis ciuibus ad certas sollempnitates. Ciues natalium superiorem noctem Paschae, ac Natiuitatis Domini sollempnitatem (agant cum) Episcopis; nec interest, in quibus ciuitatibus positus accipiendae benedictionis desiderio non veniet expetendus. Epau. c. 35.

CAP. VI.

De conf. di. dist. 3. c. 5. NVLLI ciuium Paschae, Natalis Domini, vel quadragesimae sollempnia, in villa liceat celebrare, nisi quem infirmitas probabitur tenuisse. Aurel. c. 25. al. 27. Burch. lib. 2. c. 75. Iuo par. 4. c. 12. decr.

CAP. VII.

XVI. Kal. Ian. vsque in diem Epiphaniae, qui est iix. Id. Ianuar. continuis diebus nulli liceat de ecclesia se absentare in domibus, nec secedere ad villam, nec montes petere, nec nudis pedib. incedere; sed concurrere ad ecclesiam. Quod qui non obseruauerit de suspectis; anathema sit in perpetuum. Caesar. c. 4.

CAP. VIII.

VT festiuitates praecipuas, Domini Natale, Pascha, Pentecosten, et si quae aliae sunt, presbyteri, et ciues natu maiores ce-

lebrent in ciuitate cum suo Episcopo, non in villis et c. Aruer. c. 14. Burch. lib. 2. c. 231. Iuo par. 6. c. 306. decr.

CAP. IX.

QVIS QVIS de prioribus ciuib. Pascha extra ciuitatem tenere voluerit, sciat sibi a cuncta synodo esse prohibitum. Sed principales festiuitates sub praesentia Episcopi teneant, vbi sanctum decet tenere conuentum. Tamen si aliquis certa necessitate astringatur, vt hoc implere non possit; ab Episcopo postulet com meatum. Quod si hoc postulare despexerit, et eundem locum idem in festiuitate praesentibus tenere voluerit; suspendatur. Aurel. postea f. 14. 6. 3.

CAP. X.

CVSTODITE diem Dominicam et c. Si quis vestrum proximam habet ecclesiam, properet ad eandem; et ibi dominico die semetipsum praecib. lacrimisque afficiat. Sint oculi, manusque vestrae toto illo die ad Deum expansae, et c. Matifcon. H. c. 1.

CAP. XI.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus, clericus, laicus, qui sine necessitate in tribus hebdomadibus, tribus Dominicis diebus non conuenit in ecclesia sua; clericus deponatur, laicus excommunicetur. Trul. cap. 81.

Fideles erudiantur a sacerdotibus.

TIT. XV.

CAP. I.

SI quis saecularium amore religionis se ad quemcumque sacerdotum crediderit conferendum; ipse sibi eum, quem erudiendi gratia suscipit, vindicabit. Aurel. II. c. 36.

CAP. II.

FILII sacerdotum profana spectacula non celebrent, neque inspiciant. Id et omnibus Christianis praedicatur, vt vbi blasphemiae sunt, non ingrediantur. Carth. c. 15. G. Carth. III. c. 11. L.

De honore a laicis, et aliis deferendo his,

qui digni sunt.

TIT. XVI.

CAP. I.

DE honore nimio non deferendo ab Episcopis Principibus, et Strategis; Syn. iix. CP. sub Hadr. II. c. 14. CATHOLICVM, qui pro catho-

lica fide et c. tribulationes patitur, honore omni a sacerdotibus honorandum, etiam et per diaconum ei victus administratur. Carth. IV. c. 43.

CAP. III.

PAUPERES, et senes ecclesiae plus ceteris honorandi sunt. Carth. IV. c. 83. iii ij CAP.

2. Tim. 3. b.

† tanto

CAP. IV.

QVI primatur dignitatis, atque reuerentiae, vel gratiae ob meritum in Palatio honorabiles habentur, his a iunioribus

modestus honor per omnia deferatur; qui etiam minores a senioribus et dilectionis amplectantur affectu, et utilitatis ambuantur exemplo. Tolet. vi. c. 13.

De energumenis, et amentibus.

TIT. XVII.

CAP. I.

SI quis daemone[m] habeat, ne fiat clericus; cum fidelib. purgatus autem recipiatur; et si sit dignus, clericus fiat. Ap. cap. 79.

CAP. II.

VSQVE adeo sane comperimus illicita quaeq. prorumperet, ut daemone[m] similibusque passionib. irretitis, ministeria sacrosancta tractare tribuatur. Quibus, si in hoc opere positis aliquid propriae necessitatis occurrat, quis de sua fidelium salute confidat; ubi ministros ipsos curationis humanae tanta perspexerit calamitate vexari? atq. ideo necessario remouendi sunt, ne quibuslibet; pro quibus Christus est mortuus, scandalum generetur infirmis, et c. Gelas. epist. 116. 2. Burch. lib. 2. c. 20. Iuo par. 2. c. 88. Et lib. 6. c. 40. decr.

CAP. III.

ENERGVMENTI, qui ab erratico spiritu exagitur, nomen, neque ad altare cum oblatione recitandum, neque (ipsum) permittendum, ut sua manu in ecclesia ministret. Elib. c. 29.

CAP. IV.

EOS, qui a spiritibus immundis vexantur, si in fine mortis fuerint constituti, baptizari placet. Si vero fideles fuerint, dandam eis esse communionem. Si lucernas publice accendant, abstineant a communione. Elib. cap. 37.

CAP. V.

DE potestate, quam habet exorcista imponendi manus super energumenos. Carth. iv. c. 7. Rab. lib. 1. c. 10. de instit. cleric. Iuo lib. 3. tit. 3. c. 10. panor. et par. 6. c. 16. decr. Ansel. lib. 7. c. 49.

CAP. VI.

OMNI die exorcistae energumenis manus imponant. Carth. iv. c. 90. Burch. lib. 2. c. 23. Iuo par. 6. c. 298. decr.

CAP. VII.

PAVIMENTA domorum Dei energumeni verrant. Carth. iv. c. 91.

CAP. VIII.

ENERGVMENTIS in domo Dei assidentib. victus quotidianus per exorcistas oportuno tempore ministretur. Carth. iv. c. 92.

CAP. IX.

AMENTIBVS quaedumq. sunt pietatis, conferenda sunt. Araus. c. 13.

CAP. X.

ENERGVMENTI baptizati, si de purgatione sua curent, et se sollicitudini clericorum tradant, monitisque obtemperent, omnimode communicent, sacramenti ipsius virtute vel muniendi ab incurfu daemone[m], quo infestantur; vel purgandi, quorum iam ostenditur vita purgator. Araus. c. 14.

CAP. XI.

ENERGVMENTIS catechumenis, in quantum vel necessitas exegerit, vel oportunitas permiserit, de baptismate consulendum. Araus. c. 15.

CAP. XII.

ENERGVMENTI non solum assumendi sunt ad vltim[um] ordinem clericatus; sed et illi, qui ordinati sunt, ab imposito officio sunt repellendi. Araus. c. 16. Burch. lib. 2. c. 34. Iuo par. 6. c. 135. decr.

CAP. XIII.

NE duarum vxorum vir, et c. aut qui publice aliquando arreptus sit, ad ordines promoueatur. Aurel. III. c. 6.

CAP. XIV.

BENE siquidem maiorum regulis definitum est, ut daemone[m], aliisque passionibus irretitis ministeria sacra tractare non liceat. Cui praecepto consensu rationis adhibito, id communiter definimus; ut nullus de iis, qui aut in terram arrepti a daemone[m] eliduntur, aut quolibet modo vexationis incurrib. efferantur, vel saceris

Ibid.

Ibid.

26. q. 6. qui recedunt. 7. in fine.

Dist. 33. c. 3.

T. XIIIX. PARENTES filios nutriant, et erudiant. 623

cris audeant ministrare altarib. vel indiscussi se diuinis ingerant sacramentis; exceptis illis, qui variis corporum incommoditatibus dediti, in eiusmodi passionibus in terram approbantur elisi: qui tamen et ipsi tamdiu erunt ab officii sui, et ordine, et loco suspensi, quousq. vnus anni spatium per discretionem Episcopi inueniantur ab incurfu daemone[m] alieni. To-

let. xi. c. 13. Burch. lib. 3. c. 72. Iuo par. 2. c. 125. decr.

CAP. XV.

EXORCISTAE, cum ordinantur, sicut ait canon, accipiunt de manu Episcopi libellum, in quo scripti sunt exorcismi, accipientes potestatem imponendi manus super energumenos et c. Isid. lib. 2. c. 13. de eccles. offic. apud Aquisg. c. 4. in fin. Raban. lib. 1. c. 10. de instit. cleric. Vid. Carth. iv. c. 7.

Parentes filios nutriant, et erudiant.

TIT. XIIIX.

CAP. I.

SI quis suos liberos derelinquat, et non nutriat, et quod in se est, ad pietatem non inducat, sed exercitii religioni praetextu negligat, anathema sit. Gang. c. 15. Iuo par. 8. c. 318. decr. Item liberi parentes nutriant. Gang. c. 11. Iuo ibid. c. 319.

Distin. 30. c. 14. et c. 1.

CAP. II.

EPISCOPI, et clerici filios suos non emancipent, nisi moribus, et aetate eorum consuluerint: ut peccatis eorum non ipsi grauentur. Carth. 35. G. Carth. III. c. 14. L. Afr. 2. L.

CAP. III.

VT parentes filios suos, et patrini eos, quos de fonte lauacri suscipiunt, erudire summopere studeant, illi, quia eos genuerunt, et eis a Domino dati sunt: isti, quia pro eis fideiussores existunt. Arela. sub Carolo c. 19.

CAP. IV.

QVONAM modo parentes educare debeant filios, multis testimoniis confirmatur; ut Iob cap. 1. et 3. Regum c. 2. Tobiae c. 1. 4. 14. Aquisgran. II. sub Ludouico parte 4. c. 12. Parisien. sub Lud. et Lothario lib. 3. c. 25.

Filii obediant parentib. et serui dominis suis.

TIT. XIX.

CAP. I.

HONORA patrem tuum, et matrem tuam; ut sis longaeuus super terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi. Exodi c. 20. post prin.

CAP. II.

HONORA patrem tuum, et matrem, sicut praecepit tibi Dominus Deus tuus; ut longo viuas tempore, et bene sit tibi in terra, quam Dominus Deus tuus daturus est tibi. Deuter. c. 5. in med.

CAP. III.

IN opere, et sermone, et omni patientia honora patrem tuum; ut superueniat tibi benedictio a Deo, et benedictio illius in nouissimo maneat, et c. Quam malae famae est, qui derelinquit patrem; et est maledictus a Deo, qui exasperat matrem. Ecclesiast. i. c. 3. post prin.

CAP. IV.

DEVS dixit: Honora patrem, et matrem: et qui maledixit patri, vel matri; morte moriatur et c. Christus apud Matth. c. 15. post prin. Et Mar. c. 7. post prin.

CAP. V.

FILII obedire parentibus vestris in Domino: hoc enim iustum est. Honora patrem tuum, et matrem tuam; quod est mandatum primum in promissione: ut bene sit tibi, et sis longaeuus super terram. Et vos patres nolite ad iracundiam prouocare filios vestros: sed educate illos in disciplina, et correptione Domini. Serui obedite dominis carnalib. cum timore, et tremore, in simplicitate cordis vestri, sicut Christo: non ad oculum seruientes, quasi hominibus placentes, sed ut serui Christi, facientes voluntatem Dei ex animo; cum

bona voluntate seruientes sicut Domino, et non hominib. scientes, quoniam vnusquisque quodcumque fecerit bonum, hoc recipiet a Domino, siue seruus, siue liber. Et vos domini eadem facite illis remittentes minas, scientes, quia et illorum, et vester dominus est in caelis, et personarum acceptio non est apud Deum. *Paul. epist. ad Ephes. c. 6. in prin.* CAP. VI.

FILII obedite parentib. per omnia: hoc enim placitum est Domino. Patres nolite ad indignationem prouocare filios vestros; vt non pusillo animo fiant. Serui obedite per omnia dominis carnalib. non ad oculum seruientes, quasi hominib. placentes; sed in simplicitate cordis timentes Deum. *Idem in epist. ad Colos. c. 3. in fine.*

SERVOS dominis suis subditos esse, in omnibus placentes; non contradicentes, non fraudantes; sed in omnibus fidem bonam ostendentes: vt doctrinam Saluatoris nostri Dei ornent in omnibus. *Idem epist. ad Titum c. 2. post princip.*

SERVI subditi estote in omni timore dominis, non tantum bonis, et modestis, sed etiam dyfcolis. Haec est enim gratia, si propter Dei conscientiam sustinet quis tristitias, patiens iniuste. *Petrus ep. 1. c. 2. ante fin.*

DOMINI a seruis ferendi sunt, vt sub exercitatione tolerantiae, sustineatur temporalia, sperentur aeterna. *Zephyr. epist. 1. ante fi.*

SEMPER illud Pauli prae oculis habeatur salubris admonitionis dicentis: Domini, quod iustum est, et aequum, seruis praestate scientes, quoniam et vos domi-

num habetis in caelo. et alibi, cum seruis, vt obedirent dominis carnalibus, praecipisset, adiunxit: Scientes inquam, quod vnusquisque vestrum, quodcumque fecerit bonum, hoc consequetur a Domino, siue seruus, siue liber; et c. *Nicol. ad consul. Bulgaror. c. 21.*

PATRES a filiis honorari, non solum diuinis, verum etiam humanis legib. praecipitur. *Nicol. in epist. ad Mich. Imper. ante med.*

SI quis religionis praetextu docuerit seruum, vt non obediat domino, et vt separetur a ministrando: neque cum benignitate ministret, anathema sit. *Gang. c. 3. Mart. Brac. 47. Burch. lib. 8. c. 25. et lib. 11. c. 62. Iuo par. 7. c. 45. et par. 13. c. 48. et par. 16. c. 102. decr.*

SI qui liberi separentur a parentibus maxime fidelibus pietatis praetextu, neq. debitum honorem parentibus praebent, venerantes eorum religionem: anathema sint. *Gang. c. 16. Iuo par. 8. c. 319. decr.*

ADMONENDI sunt fideles sanctae Dei Ecclesiae, vt filios suos, et filias suas doceant parentibus obedientiam exhibere, dicente Domino: Fili honorifica patrem tuum. Nam et ipsi se parentes erga filios suos, ac filias suas modeste debent agere, dicente Apostolo: Et vos parentes nolite ad iracundiam prouocare filios vestros. Nam et hoc dicendum est eis; vt si illi genitili affectu parcere velint iniuriis filiorum, non has impune Dominus finit, nisi forte digna paenitentia exhibeatur: et quia leuius est filiis, parentum quaelibet flagella suscipere; quam Dei iram incur-
Theodulph. ad presbyter. Aureli. c. 33.

De seruis, et libertis non ordinandis.

TIT. XX.

VIDE infra volumine secundo, vbi agitur de sacramento ordinationis.

Quo pacto serui possint effici monachi.

TIT. XXI.

VIDE

VIDE posita libro nono titulo duodecimo. quibus adde cap. vnic.

DE clericis hoc statuimus; vt ii, qui haecenus inuenti sunt, siue in canonico, siue in monachico ordine tonsurati sine eorum voluntate; si liberi sunt, vt ita per-

maneant. Et deinceps cauendum, vt nullus tondeatur sine legitima aetate, et spontanea voluntate, vel cum licentia domini sui. *Magunt. c. 23.*

Quo modo manumitti possint serui ecclesiae.

TIT. XXII.

CAP. I.

SI (Episcopus) de seruis ecclesiae libertos fecerit numero competentis; in ingenuitate permaneant, ita vt ab officio ecclesiae non recedant. *Aurel. iv. c. 9.*

CAP. II.

SI res praecessoris tui Gaudentii Episcopi ecclesia vestra non possidet; liberi, qui ab eo facti sunt, non sunt legitime absoluti. Ceterum si res illius in compensationem ecclesiae vestrae deseruiunt; illi prorsus maneant liberi. Nam vt dictum est, si praestitum de reb. suis non fecit, tale

¶ ecclesiae
¶ inferre

damnum ferret non debuit. Propterea ergo de vno consensu omnes significamus, magis humanius, quam seuerius cogitantes; vt hi, quos constat tali condicione fuisse liberatos, in iure ecclesiae maneant, vt idonei: et peculium suum non aliis personis, sed tantum filiis suis derelinquant. Ipsi quoque filii, et nepotib. cum peculio ipsorum quasi idoneis, in iure ecclesiae permanentibus, in extraneam eis non liceat personam quippiam transmittere. Si qui eorum sine herede decesserint, peculium eorum sanctae proficiat ecclesiae. *Hispalen. c. 1.*

CAP. III.

EA vero mancipia, quae memoratus de iure ecclesiae sublata suis proximis contulit, si similia de proprio suo ecclesiae aliqua oppositione recipiat et c. Durum est enim, atque irreligiosum; vt Episcopus, qui ecclesiasticis stipendiis viuit, et proprietatem suam lucris ecclesiae minime confert, alior. oblationes a iure ecclesiastico priuet. *Hispalen. c. 2.*

CAP. IV.

EPISCOPI, qui nihil ex proprio Ecclesiae Christi compensauerunt,

diuinam sententiam metuant, et libertos reb. ecclesiae familiis ecclesiae ad condemnationem suam facere non praesumant. Impium est enim, vt qui res suas ecclesiae Christi non contulerit, damnum inferat, et ius ecclesiae alienare contendat. Tales ergo libertos successor Episcopus absque aliqua oppositione ad ius ecclesiae reuocabit, quia eos non aequitas, sed improbitas absoluit.

¶ CAP. V.

EPISCOPIVS, qui mancipium iuris ecclesiae non retento ecclesiastico patrocini-

trocinio manumitti desiderat; duos meriti eiusdem, et peculii coram concilio ecclesiae, cui praeminet, per commutationem subscribentib. sacerdotib. offerat; vt rata, et iusta inueniatur definitio commutantis. Tunc enim liberam manumissionem sine patrociniis ecclesiae concedere poterit; quia eum, quem libertati tradere disponit, iam iuri proprio acquiuit. Huiusmodi autem liberto aduersus ecclesiam, cuius iuris extitit, accusandi, vel testificandi denegetur licentia. Quod si praesumpserit; placet, vt stante commutatione in seruitutem propriam reuocetur, cui nocere conatur. *Tolet. iv. c. 67. Burch. lib. 3. c. 176. Iuo par. 3. c. 237. et par. 16. c. 65. decr.*

CAP. VI.

SACERDOTES, qui aut res suas ecclesiae relinquunt, aut nihil habentes, aliqua tamen praedia, aut familias ecclesiis suis conquirunt: licebit illis aliquos de familiis eiusdem ecclesiae manumittere, iuxta rei collatae modum, quem antiqui canones decreuerunt; ita vt cum peculio, et posteritate sua ingenui sub patrociniis ecclesiae maneant, vilitates iniunctas sibi, iuxta quod potuerint, prosequentes.

iii iij Tolct.

Tolet. iv. c. 68. Burch. lib. 3. c. 177. Iuo par. 3. c. 238. decr. CAP. VII.

MULTI sacerdotes, prout illis concessit diuina gratia, habent, vnde canonicum ordinem impleant, et sic libertos faciant; et sunt multi, qui nihil habentes ad hanc gratiam veniunt, et sic libertos facere praesumunt: tales libertos regula canonica esse non iubet stabilitos et c. Placuit huic sanctae synodo, vt quisquis digne iuxta canonicam regulam libertus fuerit factus, in libertate maneat, et a patrocino ecclesiae ipse, aut posteritas eius numquam discedat. Quisquis vero, non vt ordo canonicus possit, libertus fuerit factus, quamuis prolixitas temporis in scripturae suae textu inueniatur; quia a seruitio ecclesiae numquam visus est abscessisse, et canonica sententia rescindi iubet talem libertatem; ille, et posteritas omnis eius in seruitio permaneat sanctae ecclesiae, cui deuincti manent per veram originem. illos vero per omnia stabilitos in libertate esse statuimus, qui ab his Episcopis liberi sunt, vel fuerunt facti, qui de suo bona plurima sanctae ecclesiae, in qua praesident, per suae scripturae textum cognoscuntur contulisse. Et hi quamlibet iubeantur esse stabiles, nullo modo recidendi sunt a patrocino sanctae ecclesiae etc. Haec forma est in presbyteris seruanda; quicumque voluntate Episcopi sui iuxta canonicam regulam de familia suae ecclesiae libertos facere voluerint. Emerit. c. 20.

CAP. IIX.

NON est dubium, a sanctis Patribus definitum fuisse, vt omnes liberti, qui ab Episcopis ex propriis familiis ecclesiae manumissionis gratia titulatur, post decedentis Episcopi obitum, mox vt alius

Liberti ecclesiae semper sunt addicti ipsi ecclesiae, cuius fuerunt serui, et omnes eorum posterii.

TIT. XXIII.

CAP. I.

12. q. 2. c. 63.

DE libertis, si qui presbyteri, vel diaconi ab Episcopis facti sunt, secundum modum, quo canones antiqui dant licentiam; sint li-

peruenerit Episcopus, infra anni spatium libertates suas repraesentent: quo secundum canonis sententiam per suas professiones debitam originis suae condicionem agnoscant. Sed quia ita speciali modo sancta decreuit synodus; vt si ipsi liberti infra anni spatium superuenienti suo Pontifici chartulas libertatis suae praesentare neglexerint, protinus eos in pristinam seruitutis redigant condicionem, et c. Quia ergo comperimus, quosdam Pontifices, potius lucra sua ampliare studentes, quam de mercedis opere Domino placentes, liberos, quos ex familia ecclesiae a suis praedecessoribus inueniunt, pro eo quod chartulas libertatis suae infra consultum tempus non repraesentant, statim eos in propriam seruitutem redigere. Vnde hoc pietatis studio, generali modo subrogamus beneficium; vt si iidem liberti forsitan ignorauerint ordinem canonum, aut certe, vt ad solet fieri, ad praesentandas libertates suas tepuerint; ipsius Pontificis sollicitudo, (qui) mox in sedem sibi creditam successerit, per clericum, aut domesticos perquirere procurabit, quos decedentes Episcopi de familiis ecclesiae manumissionis gratia titulauerint: vt eosdem Pontifice praemonente ipsi liberi chartulas libertatis suae repraesentent: qualiter nec liberti ecclesiae de institutione canonum ignorantem se esse perhibeant, nec sacerdotis callida voluntas pateat; vnde contra ordinem reducuntur manumissi ad originem seruitutis. Quos, si Pontifice praemonente, contempserint infra anni spatium suas libertates propriae sedis Episcopo pandere; licitum sit ei secundum canonum sanctiones, in iure ecclesiae suae reducere seruituros. Caesar August. III. c. 4.

beri, et tamen a patrocino ecclesiae tam clerici, quam ab eis progeniti non recedant. Ab aliis quoque libertati traditi, et ecclesiis commendati, patrocino Episcopi colligantur; et ne cuiquam donentur, a Principe

T. XXIV. QVIB. de caus. libert. eccles. in seruit. reuoc. 627

Principe hoc Episcopus postulet. Tolet. III. c. 6. CAP. II.

12. q. 2. c. 65. LIBERTI ecclesiae, quia numquam moritur eorum patrona, a patrocino eiusdem numquam discedant, nec posteritas quidem eorum, sicut priores canones decreuerunt. Ac ne forte libertas eorum in futura prole non pateat; ipsaque posteritas naturali ingenuitate obnitens, sese ab ecclesiae patrocino non subtrahat, necesse est, vt tam hi liberti, quam ab eis progeniti professionem Episcopo suo faciant, per quam ex familia ecclesiae libertos ef-

fectos se esse fateantur, eiusque patrocini non relinquunt, sed iuxta virtutem suam obsequium ei, vel obedientiam praestent. Tolet. iv. c. 69. Burch. lib. 3. c. 185. Iuo par. 3. c. 245. decr. CAP. III. ECCLESIAE liberti, eorumque progenies, eidem Basilicae, de qua libertatis gratiam meruerunt, obsequia prompta, sinceraque parabunt: qui sicut hoc in obsequio pro possibilitate sui, quod viles ingenui dabunt, ita quoque in emendatione culparum, quod inutiles ingenui sustinebunt. Tolet. ix. c. 15.

Quibus de causis liberti ecclesiae in seruitutem reuocentur.

TIT. XXIV.

CAP. I.

12. q. 2. c. 35. diaconi.

LIBERTOS, quos (Episcopi) sacerdotes, vel diaconos de ecclesia sibi commissa facere noluerint, actus ecclesiae prosequi iubemus. Quod si facere contempserint, placuit eos ad proprium reuerti seruitium. Agath. c. 49. Iuo par. 3. c. 161. decr.

CAP. II.

LIBERTO R. status, qui contra Episcopum suum, vel patronam ecclesiam nituntur, decidi potius, quam conseruari conuenit: vt quorum libertas perniciofa est, sit salucifera seruitus: et qui superbire nouerint adepta libertate praediti, discant obedire subiecti. Hispal. II. c. 8. in fine.

CAP. III.

12. q. 2. c. 38. Episcopus, qui. LIBERTO, aduersus ecclesiam, cuius iuris existit, accusandi, vel testificandi denegetur licentia. Quod si praesumpserit, placeat; vt stante commutatione, in seruitutem propriam (eius) reuocetur, cui nocere conatur. Toletan. iv. cap. 67. in fine. Burch. lib. 3. c. 176. Iuo par. 3. c. 237. & par. 16. c. 65. decr.

CAP. IV.

12. q. 2. c. 61. LIBERTI ecclesiae, qui a patrocino eius discedentes quilibet personis adhaeserunt, si admoniti redire contempserint, manumissio eorum irrita sit; quia per obedientiae contemptum ingrati actione tenentur. Tolet. iv. c. 70. Burch. lib. 3. c. 184. Iuo par. 3. c. 244. decr.

CAP. V.

DE familiis ecclesiae constituere presbyteros, et diacones per parochias liceat, quos tamen vitae rectitudo, et probitas morum commendat. Ea tamen ratione, vt antea manumissi libertatem status sui percipiant, et denuo ad ecclesiasticos honores succedant et c. Quidquid autem talibus, aut per libertatem concessum, aut successione extiterit datum, aut a quolibet quoquo modo collatum, non licebit eis quippiam inde in extraneas personas transmittere; sed omnia ad ius eius ecclesiae, a qua manumissi sunt, post eorum obitum pertineant. His quoque, sicut et ceteris ecclesiae libertis accusandi, vel testificandi aduersus ecclesiam aditus intercluditur. Ad quod si aspirauerint, non solum libertatis beneficio careant; sed etiam honoris gradu, quem non dignitate naturae, sed temporis necessitate promeruerunt. Tolet. iv. c. 73.

CAP. VI.

LONGINQVITATE saepe fit temporis, vt non pateat condicio originis: vnde iam decretum est in anteriori vniuersalis concilii canone, vt professionem suam liberti ecclesiae debeant facere, et c. qui profiteantur se et de familiis esse ecclesiae, et ecclesiae obsequium numquam relicturos. His adiicimus, vt quotiens cursum vitae sacerdos impleuerit, omnes liberti ecclesiae, vel ab eis progeniti, chartulas suas in conspectu omnium debeant ipsi, qui

substituitur, Pontifici publicare, et professiones suas in conspectu ecclesiae renouare; quatenus status sui vigorem obtineant, et obedientia eorum ecclesia non careat. Si autem aut scripturas libertatis suae intra annum ordinationis noui Pontificis manifestare contempserint, aut professiones renouare noluerint; vacuae, et inanes chartulae ipsae remaneant, et illi origini suae redditi sint perpetuo serui. *Tolet. vi. c. 9.*

CAP. VII.

DE CET, vt hi, quorum parentes titulum libertatis de familiis ecclesiae perceperunt, intra ecclesiam, cui obsequium debent, caussa eruditionis enutrientur.

Contemptus quippe est patronorum, si ipsis neglectis, aliis ad educandum detur progenies manumissor. Itaque censemus; vt sine status sui praeiudicio, ab Episcopo habeantur in doctrinae obsequio; quatenus et illi debitum reddant famulatum, et nullum patiantur suae ingenuitatis detrimentum. Eos vero, qui aliter, quam sententia nostra decreuerit, agere temptauerint; inuitos iubemus ab Episcopis ad hoc ipsum reduci. Quod si forte parentes eorum eos Pontificibus suis dare contempserint, et alios sibi patronos adoptauerint; ingratorum libertorum lege feriantur. *Tolet. vi. c. 10.*

De coniugio seruorum, et libertorum.

TIT. XXV.

CAP. I.

QVAECVMQVE mancipia sub specie coniugii ad ecclesiae confugerint septa, vt per hoc credant posse fieri coniugia: minime eis licentia tribuatur, nec talis coniunctio a clericis defendatur, quia probatum est, vt sine legitima traditione coniuncti, pro religionis ordine statuto tempore ab ecclesiae communionem suspendantur; ne in sanctis locis talis coitus misceatur. De qua re decernimus; vt parentibus, aut propriis dominis, prout ratio poscit, personarum accepta fide restituti, sub separatione promissioni reddantur. Postmodum tamen a parentibus, atque dominis libertate concessa, si voluerint, eos propria voluntate coniungant. *Aurel. iv. c. 23.*

CAP. II.

CVNCTIS ecclesiarum libertus, tam viris, quam feminis, eorumque propagini interdicitur iudicio generali; ne deinceps caussa conubii, aut Romanis ingenuis copulentur, aut Gothis. Quod si hoc factum quandoque patuerit; permixtione tali genita proles numquam merebitur ius debita dignitatis; nec ecclesiae vquam carebit obsequiis, cuius beneficio donum meruisse noscitur libertatis. *Tolet. ix. c. 13.*

CAP. III.

SI contingat quemcumque de libertis

ecclesiae, eorumque profapiae contra primaenas, modernasque Patrum regulas aut Gothis, aut Romanis ingenuis copulari; tam illis, quam eorum stirpi non licebit ab ecclesiae patrocinio euagari: sed ad debita obsequia reuerti cogendi sunt; aut si redire noluerint, quaecumque vel parentes eorum, vel ipsi ab ecclesia sunt adepti, vel in eius patrocinio visi sunt conquisisse, insistente Pontifice, in ditionem propriae reducantur ecclesiae. *Tolet. ix. c. 14.*

CAP. IV.

DICTVM nobis est, quod quidam legitima seruorum matrimonia, potestatiua quadam praesumptione dirimant, non admittentes illud Euangelicum: Quod Deus coniunxit, homo non separet. Vnde nobis visum est; vt coniugia seruorum non dirimantur, etiam si diuersos dominos habeant, sed in vno coniugio permanentes, dominis suis seruiant. Et hoc in illis obseruandum est, vbi legalis coniunctio fuit, et per voluntatem dominorum. *Cabilon. sub Carolo c. 30. Capitul. lib. 7. c. 55. in addit. Burch. lib. 9. c. 29. Iuo lib. 6. tit. 2. c. 5. panor. et par. 8. c. 54. et 167. et par. 16. c. 335. decr.*

CAP. V.

STATVIMVS, et libere iudicamus; vt quisquis liber libertam, hoc est, ex ancilla per manumissionem, et Regalem largitionem liberam factam, legitime in ma-

ERITIO.

trimonium duxerit; vltius habere debet tamquam vnam ex nobili genere progenitam, excepta fornicationis caussa; et

quamdiu illa viuat, nullam aliam accipiat, et c. *Tribur. c. 38. Vid. Leon. ep. 90. cap. 4.*

De manumissis in ecclesia.

TIT. XXVI.

CAP. I.

DE manumissionibus sane in ecclesia dicendis, si id nostri sacerdotes per Italiam facere reperiuntur, nostrae etiam erit fiducia istor. ordinem sequi; data plene licentia misso legato; vt quaecumque digna fide pro statu ecclesiae, et salute animarum agere potuerit, nos laudabiliter in conspectu Domini accepturos, et c. Ab vniuersis Episcopis dictum est: Omnibus placet haec. *Carth. c. 65. Afr. 31. L. Magunt. sub Raba. c. 9.*

CAP. II.

ITEM placuit, vt de manumissionibus in ecclesia celebrandis, ab Imperatore petatur. *Carth. c. 83. Afr. 49. L.*

CAP. III.

IN ecclesia manumissos, et per testamentum ecclesiae commendatos, si quis in seruitutem, vel obsequium, vel ad coloniarum condicionem imprimeret temptauerit; animaduersione ecclesiastica coerebitur. *Araus. c. 7. Burch. lib. 3. c. 187. Iuo lib. 2. tit. 9. c. 3. panor. et par. 3. c. 154. et 247. decr.*

Dist. 87. c. 6. eos. in st.

reuocare

CAP. IV.

COMPERIMVS eos, qui in ecclesiis iuxta consuetudinem a seruitio fuerint absoluti, pro libito quorumcumque iterum ad seruitium reuocari: impium esse tractauimus et c. quaecumque mancipia ab ingenuis dominis seruitute laxantur, in ea libertate maneat, quam tunc a dominis perceperunt. Huiusmodi quoque libertas, si a quocumque pulsata fuerit, cum iustitia ab ecclesiis defendatur: praeter eas culpas, pro quibus leges collatas seruis libertates reuocare iusserunt. *Aurel. v. c. 7.*

CAP. V.

INDIGNVM est, vt ii, qui in sacrosancta ecclesia iure noscuntur legitimo manumissi, aut per epistolam, aut per testamentum, aut per longinquitatem temporis libertatis iure fruuntur, ne a quolibet iniustissime inquietentur. Vniuersa sacerdotalis congregatio dixit: Iustum est, vt contra calumniatorum omnium verustias defendantur, qui patrocinium immortalis ecclesiae concupiscunt, et c. *Matise. II. c. 7.*

Communia de seruis, et libertis ecclesiae,

et aliorum.

TIT. XXVII.

CAP. I.

SI quos de seruis ecclesiae bene meritos sibi Episcopus libertate donauerit, collatam a successoribus libertatem placuit custodiri; cum hoc, quod eis manumissor in libertatem contulerit: quod tamen iubemus viginti solidorum numeri modum in terrula, vel vineola, vel hospitio tenere, et c. *Agath. c. 7. Iuo par. 16. c. 50. decr.*

12. q. 2. c. 37.

Dist. 87. c. 7.

CAP. II.

LIBERTOS legitime a dominis suis factos ecclesia, si necessitas exegerit, reuocatur. Quos si quis ante audientiam aut peruadere, aut spoliare praesumpserit, ab

ecclesia repellatur. *Agath. 29. Iuo lib. 2. tit. 9. c. 1. panor. et par. 3. c. 159. et par. 16. c. 51. decr.*

CAP. III.

FUGITIVI domos suas, aut familias deserentes, qui etiam si reuocati fuerint, et c. ab Episcopo, si voluerit, aut si ita illi meruerint, distrahantur. *Agath. 46. Caesar. lib. 7. c. 78.*

CAP. IV.

MANCIPIA monachis donata, ab Abbate non liceat manumitti. *Agath. c. 56. Epaun. c. 8.*

CAP. V.

DE genere seruili id decreuimus obseruandum; vt descendens inde posteritas, vbicumque quamuis post longa spatia temporum

12. q. 2. c. 34.

porum reperitur in loco, cui auctores eius constat fuisse depositos, studio sacerdotis in ea, quae constituta est a deuotis condicione, permaneat. Cui praecepto si quis saecularium humanae cupiditatis impulsu crediderit obuiandum, quousque se corrigat, ab ecclesia suspendatur. *Aurel. xv. c. 31.*

CAP. VI.

DE degeneribus seruis, qui sepulchris defunctorum pro qualitate ipsius ministerii deputantur, hoc placuit obseruari; ut sub qua ab actoribus fuerint condicione dimissi, et siue heredibus, siue ecclesiae pro defensione fuerint deputati; voluntas defuncti circa eos in omnibus debeat conseruari. Quod si ecclesia eos de fisci functionibus in omni parte defenderit; tam illi, quam posteri eorum ecclesiae defensione in omnibus potiantur, et occursum impendant. *Paris. c. 9.*

CAP. VII.

IVBENTE, et consentiente domino Reccaredo Rege id praecepit sacerdotale concilium; ut clericos ex familia fisci nullus audeat a Principe donatos expetere: sed tradito capitis sui tributo, ecclesiae Dei, cui sunt alligati, usque dum viuunt, regulariter administrant. *Tolet. III. c. 8.*

CAP. VIII.

LIBERTI ecclesiae, qui a quibuscumque manumissi sunt, et ecclesiae patrocinio commendati existunt; sicut regulae antiquorum Patrum constituerunt, sacerdotali defensione a cuiuslibet insolentia protegantur, siue in statu libertatis eorum, siue in peculio, quod habere noscuntur. *Tolet. xv. c. 71. Burch. lib. 3. c. 186. Iuo lib. 2. tit. 9. c. 2. panor. et par. 3. c. 246. et par. 16. c. 52. decr.*

CAP. IX.

QVICVMQVE libertatem a dominis suis ita percipiunt, ut nullum sibi in eis obsequium patronus retentat: isti si sine crimine capitali sunt, ad clericatus ordinem liberi suscipiantur; quia directa manumissione absoluti noscuntur. Qui vero retento obsequio manumissi sunt; pro eo quod adhuc patrono seruituti tenentur obnoxii, nullatenus sunt ad ecclesiasticum ordinem promouendi; ne quando voluerint eorum domini, fiant ex clericis serui. *Tolet. xv. c. 72. Burch. lib. 2. c. 25. Iuo lib. 3. tit. 5. c. 5. panor. et par. 6. c. 126. decr.*

CAP. X.

FILII subdiaconorum, et superiorum hereditatem parentum non accipiunt, et in seruitutem eius ecclesiae, de cuius sacerdotis, vel ministri ignominia nati sunt, re perenni manebunt. *Tolet. ix. c. 10. Iuo par. 6. c. 425. decr.*

CAP. XI.

QVI ex familiis ecclesiae, seruituri deuoantur in clerum, ab Episcopis suis libertatis, necesse est, ut percipiant donum: et si honestae vitae claruerint meritis, tunc demum maioribus fungantur officiis. Quos vero flagitii sordidauerit incorrigibilis noxa, perpetua seruitus condicione religet in catheram. *Tolet. ix. c. 11. Iuo par. 6. c. 373. decr.*

CAP. XII.

SI sacerdos libertatem seruis ecclesiae conferre voluerit, non a die consecrationis scripturae, tempus annorum computatum tenebit; sed ex eo, cum eum, qui scripturam confecit, verius obisse constiterit. *Tolet. ix. c. 12.*

CAP. XIII.

LIBERTIS ecclesiae, eorumque propagini, ex omnibus, quae de iure ecclesiae noscuntur habere, nihil licebit in extraneum dominum transactione quacumque deducere: sed si ex his quaelibet vendere fortasse voluerint; sacerdoti eiusdem ecclesiae offerant conuenienter emenda, earumque pretia rerum, ut eis placuerit, aut dispensent, aut habeant. Nam et in dominum partis alterius, rei suae censum nullo modo transire permittimus. Suis ergo filiis, vel propinquis, eiusdem ecclesiae vel seruitio, vel patrocinio subiugatis, quaecumque vendere, vel donare voluerint, aditus omnino patebit. *Tolet. ix. c. 16.*

CAP. XIV.

PIETATIS est maximae, et religionis intuitus, ut captiuitatis vinculum omnino a Christianis redimatur, et c. Nullus mancipium extra fines, vel terminos, qui ad regnum Clodouei Regis pertinent, penitus debeat venundare; ne, quod absit, per tale commercium, aut captiuitatis vinculo, vel quod peius est, Iudaicae seruituti mancipia Christiana teneantur implicata. *Cabilo. 9.*

CAP. XV.

SERVOS, qui a suis dominis manumittuntur, sub tribus testibus sui honore decernimus, qui praesentes libertati vires, et h-

et fidem adferent. *Trull. cap. 86.*

CAP. XVI.

PROPTER peccatum primi hominis humano generi poena diuinitus illata est seruitutis, ita, ut quibus aspicit non congruere libertatem, his misericordius irrogetur seruitutem et c. Quantum attinet ad rationem, non est personarum acceptio apud Deum, qui mundi eligit ignobilia, et contemptibilia, et quae non sunt, ut ea; quae sunt, destrueret; ne gloriaretur omnis caro, hoc est, carnalis potentia coram illo. Vnus enim Dominus aequaliter, et dominis fert, consultum, et seruis. Melior est subiecta seruitus, quam elata libertas. Multum enim inuenitur Deo libere seruientes sub dominis constituti flagitiosis; qui etiam subiecti sunt illis corpore, praelati tamen sunt mente. *Isidor. lib. 3. de summo bono.*

Ephes. 6. b. Coloss. 3. d. 1. Cor. 1. d.

no cap. 47. apud Aquisgran. cap. 104.

CAP. XVII.

MEMINISSE debent, qui res ecclesiae, atque familiam sub manu sua habent, non eos debere seuerere, et crudeliter cum eis agere; sed cogitare, quia utrorumque dominus est in caelis: et consuetum, atque antiquum ab eis seruitium exigant, nihil superaddentes. *Aquisgr. II. sub Ludou. par. 7. lit. c. 20.*

CAP. XVIII.

SERVI ecclesiarum, quibuscumque potestatis subditi, unde melior consuetudo; vel deuotior commendatitia ex tempore; et in fisione domini Ludouici, vel certe domini Caroli, siue etiam Pipini non existit, saltem xx. diebus in anno, eidem ecclesiae ad reficiendas ipsius ruinas absque molestia seruire sinantur, et c. *Meld. 62.*

Communia de laicis.

TIT. XXIIIX.

CAP. I.

PRAECEPIMVSVS tam dioecesanis Episcopis, quam personis, quae praerunt capitulis celebrandis; ut per censuram ecclesiasticam appellatione remota compescant aduocatos, patronos, vicedominos, rectores, et Consules, magnates, et milites, seu quoslibet alios, ne monasteria praesumant offendere in personis, ac rebus, et si forsitan offenderint, eos ad satisfactionem compellere non omittant; ut liberius, et quietius omnipotenti Deo valeant famulari. *Imm. III. in conc. gen. Later. c. 12. in fine.*

De sta. mona. 7. Gre. go. ix. c. 2. co. tit. in 4. collect.

CAP. II.

SI quis clericus, aut laicus a communione suspensus, seu non communicans, ad aliam properet ciuitatem, et suscipiatur sine commendatitiis litteris; et qui susceptus est, communionem proteletur ipsa correptio, tamquam qui mentitus sit, et ecclesiam Dei seduxerit. *Ap. c. 12. 13. G. 13. L. Capitul. lib. 1. c. 3.*

CAP. III.

FIDELIS peccantes, vel infideles piscoporum, delinquentes verberans, ut ab eis timeatur,

Episcopus presbyter, diaconus, deponatur. *Ap. c. 27. G. 28. L. Anselm. lib. 6. cap. 9.*

CAP. IV.

NULLVS propter opprobrium fenestris, aut iuuentutis, vel nobilitatem generis, a paruulis, et minus eruditis, si quid forte est utilitatis, aut salutis, inquirere negligat, et c. *Clem. epist. 3. post prin.*

CAP. V.

MAGISTRATVM anno, quo agit Duumviratum, prohibere placet, ut se ab ecclesia cohibeat. *Elib. c. 56.*

CAP. VI.

NE feminae suo potius, quam maritorum nomine, laicis scribere audeant, qui fideles sunt; vel litteras alicuius pacificas, ad suum solum nomen scriptas, accipiant. *Elib. c. 81.*

CAP. VII.

DE Praesidibus, qui fideles ad Praesidatum impetu profiliunt, ita placuit; ut cum promoti fuerint, litteras accipiant ecclesiasticas communicatorias; ita tamen, ut quibuscumque locis gesserint, ab Episcopo eiusdem loci cura de illis agatur; ut cum coeperint contra disciplinam publicam agere, tunc demum a communione excludantur. Similiter et de his fiat, qui reimp.

Distin. 38. c. 17.

remp. agere volunt. *Arel. 1. c. 7.*

CAP. II X.

Distin. 30. quaecumq. 6. 2. SI qua mulier propter diuinum cultum, vt aestimat, crines attondeat, quos ei Deus ad subiectionis materiam tribuit; tamquam praeceptum dissoluens obedientiae, anathema sit. *Gangr. c. 17. Burch. lib. 8. c. 62. 1uo par. 7. c. 80. & par. 8. c. 320. decr. Caesar. lib. 9. c. 54.*

CAP. IX.

Distin. 30. haec. in fi- ne. c. 16. DIVITIAS cum iustitia, et benignitate non reuicimus. *Gan. in fine. 1uo par. 8. c. 321. decr. Carth. 1. c. 7.*

CAP. X.

operibus CLERICVS, vel laicus non comunicet in aliena plebe, sine litteris Episcopi sui. *Carth. 1. c. 7.*

CAP. XI.

Dist. 77. nul lum. c. 11. NVLLVS peregrinorum sine pacificis suscipiatur epistolis. *Antioch. c. 7. Aquisgr. 49. Capit. lib. 1. c. 3. Burch. lib. 2. c. 137. 138. 1uo par. 6. c. 211. & 212. decr. & lib. 3. tit. 5. c. 24. & 25. panor.*

CAP. XII.

NON oportere quemquam Christianorum cogi ad spectacula (*theatrorum, ceterorumque ludorum*) maxime quia in his exercendis, quae contra praecepta Dei sunt, nulla persecutionis necessitas a quoquam adhibenda est, sed, vt oportet, homo in libera voluntate subsistat sibi diuinitus concessa. Corporatorum enim maxime periculum considerandum est, qui contra praecepta Dei magno terrore coguntur ad spectacula conuenire. *Afric. c. 28. L. Carth. 62. G.*

CAP. XIII.

VT qui ludicram artem exercuerunt, si Christiani fiant, non cogantur ad eam redire: petatur ab Imp. *Afri. c. 30. L. Carth. 64. G.*

CAP. XIV.

ADMONENDI sunt domini subditorum, vt circa suos pie, et misericorditer agant; nec eos qualibet iniusta occasione condemnent, non vi opprimant, non illorum substantias iniuste tollant: nec ipsa debita, quae a subditis reddenda sunt, impie, ac crudeliter exigantur. *Turon. sub Carolo c. 49. Capitul. lib. 2. c. 44.*

CAP. XV.

QVIA constat in ecclesia diuersarum condicionum homines esse, vt sint nobiles,

et ignobiles, serui, coloni, inquilini, et cetera huiusmodi nomina: oportet, vt quicumque eis praelati sunt clerici, siue laici, clementer erga eos agant, et misericorditer eos tractent, siue in exigendis ab eis operibus, siue in accipiendis tributis, et quibusdam debitis; sciantque, eos fratres suos esse, et vnum secum habere patrem Deum, cui clamant; Pater noster, qui es in caelis. *Matth. 6. c.*

vnam matrem sanctam Ecclesiam; quae, eos intemerato sacri fontis vtero gignit. Disciplina igitur eis misericordissima; et gubernatio oportuna adhibenda est: disciplina, ne indiscipline viuendo, auctorem suum offendant; gubernatio, ne in quotidianis vitae comestibus Praelatorum adminiculo destituti fatiscant. *Cabil. sub Carolo c. 51.*

CAP. XVI.

LAICI in eorum ministerio obediunt Episcopis ad regendas ecclesias Dei, viduas, et orphanos defendendos, et vt obediens sint eis, ad eorum Christianitatem seruandam. Et Episcopi consentientes sint Comitibus, et iudicibus ad iustitias faciendas et c. *Magun. c. 8.*

CAP. XVII.

LEX Christi non specialiter clericis, sed generaliter cunctis fidelibus est a Deo attributa: licet in Euangelio quaedam sint praecepta specialia, quae solummodo contemptoribus mundi, et Apostolorum sectatoribus conueniant; cetera tamen cunctis fidelibus, vniciq. scilicet in ordine, quo se Deo seruire deuouit, indissimulenter obseruanda censentur. *Parisien. sub Lud. & Lotha. lib. 2. c. 7. in prin.*

CAP. XVIII.

CHRISTIANI modo dissimiles sunt iis, qui Apostolorum tempore floruerunt; longe enim illi pietate, misericordia, aliisque virtutibus praestabant; nunc autem magna ex parte auaritia, aliisque vitiis abundant. *Parisien. d. c. 7. post prin.*

CAP. XIX.

ILLVD cunctis volentibus confirmatum est, vt qui disciplina ecclesiastica noxii, siue ingenui, siue serui coercentur, nulli audeant eos tueri, et vindictam eorum in quoslibet ad potestatem Episcoporum pertinentium retorquere, et c. *Synod. apud B. Medardum c. 7.*

LIBER VNDECIMVS
DE HAERETICIS ET APOSTATIS
ET SCHISMATICIS.

Ne quisquam de fide catholica disputet in
turba; neve symbolum fidei componat. TIT. I.

CAP. I.
CONSTITVIT san-
ctum concilium; vt ne-
mini liceat aliam fidem
proferre, conscribere,
vel componere, quam
eam, quae praescripta, ac
praescripta est a sanctis Patribus, qui Ni-
caeae in Spiritu sancto coacti fuerunt. Qui
autem audeant aliam fidem vel compone-
re, vel producere, vel proferre volentib.
conuerti ad agnitionem veritatis siue ex
Gentilitate, siue ex Iudaismo, siue ab alia
qualicūq. secta; si quidem Episcopi, vel cle-
rici sint, ab Episcopatu, et a clero remo-
ueantur, ac prohibeantur: sin autem laici
sint, anathemate percellantur. *Ephes. c. 7.
refertur act. 1. concil. Chalced. post cap. 1 2.
eiusd. Ephes.*

CAP. II.
DECREUIT sancta, atque vniuer-
salis haec synodus; aliam fidem nemini li-
cere proferre, siue conscribere, aut expo-
nere, vel sentire, vel aliter tradere. Sed eos,
qui audent vel componere aliam fidem,
vel proferre, vel docere, vel tradere aliud
symbolum volentib. ad cognoscendam se
conuertere veritatem ex ritu Pagano, siue
Iudaico, vel qualicumq. haereticō: eos, si
quidem Episcopi, siue clerici sunt, alienos
esse Episcopos ab Episcopatu, et clericos a
clero: quod si monachi, vel laici fuerint,
anathematizari. *Chalc. act. 5. in def. in fine.*

CAP. III.
DEFINIMVS, aliam fidem nulli li-
cere proferre, aut conscribere, compone-
re, aut sapere, vel etiam aliter docere.
Qui vero praesumpserit fidem alteram
componere, vel proferre, vel docere, vel
tradere, aut symbolum volentib. conuerti

ad agnitionem veritatis ex Gentilitate, vel
Iudaismo, aut ex qualibet haerese, aut qui
nouitatem vocis, vel sermonis ad inuentio-
nem ad subuersionem eorum, quae nunc
a nobis determinata sunt, introducere:
hos, si quidem Episcopi fuerint, aut cleri-
ci, alienos esse Episcopos quidem ab Epi-
scopatu, clericos vero a clero: sin autem
monachi fuerint, vel laici; anathematiza-
ri eos. *Syn. vi. CP. sub Constantino iv. act.
17. in fine definit.*

CAP. IV.
IGITVR praedictum sanctum con-
cilium, vt legimus, definiuit Nicaenum;
aliam fidem nulli licere proferre, aut con-
scribere, vel componere, aut sapere, vel
docere aliter, nec quidquam in fide senti-
re, aut proferre, quod his Patrum regulis
possit obuiare. Qui autem praesumpserit
componere aliam fidem, aut proferre, do-
cere, vel tradere aliud symbolum ad viam
veritatis conuerti desiderantibus de qua-
cumq. haerese, vel ex Iudaicis, vel ex Paga-
nis Christianos se fieri volentib. hi si Epi-
scopi fuerint, aut clerici; alienari quidem
Episcopos ab Episcopatu, clericos a clero:
si vero monachi, aut laici fuerint, anathe-
mate feriri. *Liber. epist. 1. in principio.*

CAP. V.
PIETATEM vestram, pro sacramen-
to salutis humanae incitare praesumo, ne
cuiusquam procaci, impudentiq. versutia,
quasi de incerto, quid sequendum sit, sin-
tis inquiri; et cum ab Euangelica, Aposto-
licaq. doctrina nec vno quidem verbo li-
ceat disidere, aut aliter de scripturis diui-
nis sapere, quam beati Apostoli, et Patres
nostri didicere, atq. docuerunt; nunc de-
mum indisciplinatae moueantur, et im-
piae quaestiones; quas olim mox vt eas per

apta sibi corda diabolus excitauit, per discipulos veritatis Spiritus sanctus extinxit. Nimis autem iniquum est, vt per paucorum insipientiam ad coniecturas opinionum, et ad carnalium disputationum bella reuocemur, et c. *Leo epist. 40. ad Marcianum Aug.*

CAP. VI.

COMPRESSA, vel remota inquietudine, ac prauitate paucorum, facile firmabitur probanda concordia; si in eam fidem, quam Euangelicis, et Apostolicis praedicationibus declarata, per antiquos Patres nostros accepimus, et tenemus, omnium corda concurrant, nulla penitus disputatione cuiusquam retractationis admittant: ne per vanam, fallacemque versutiam, aut infirma videantur, aut dubia, quae in ipso lapide angulari Christo fundata sunt, et sine fine mansura, et c. *Leo epist. 48. ad eundem Marcianum Imperat.*

CAP. VII.

QVIA post illas Ephesinae synodi impietates, quibus Dioscori scelere fides catholica refutata, peruersitas Eutychniana suscepta est; nihil ad confirmationem fidei Christianae utilius potuit ordinari, quam vt praedicti facinus sancta synodus Chalcedonensis aboleret: et tanta illic haberetur caelestis cura doctrinae, vt nihil cuiusquam opinione resideret, quod a praedicationibus, vel Prophetis, vel Apostolicis dissonaret; ea scilicet moderatione seruata, vt rebellibus tantum, ac pertinacibus ab Ecclesiae unitate reiectis, nulli correctio venia negaretur. Quid probabilius, quid religiosius poterit Pietas vestra decernere; quam vt, quae non tam humanis, quam Diuinis sunt statuta decretis, nullus ultra finatur impetere; ne vere digni sint Dei munus amittere, qui de veritate ipsius aucti fuerint dubitare? et c. Quis est, nisi aut Antichristus, aut diabolus, qui pulsare audeat inexpugnabilem veritatem? qui in malitia sua inconuertibilis perseverans, per vasa irae, et suae apte fallaciae, falso diligentiae nomine, dum veritatem se mentitur inquirere, mendacia desiderat seminare? et c. *Leo epist. 73. ad Leon. Imperat. post principium.*

CAP. IIX.

MAGNIS haereticorum audentur insidiis, vt inter Eutychnis, Dioscoriq. disci-

pulos, et eum, quem Apostolica sedes direxerit, diligentior, tamquam nihil fuerit ante definitum, tractatus habeatur: et quod totius mundi catholici sacerdotes, in sancta Chalcedonensi synodo probant, gaudentque firmatum, in iniuriam etiam sacratissimi concilii Nicaeni, efficiatur infirmum, et c. Detestandum ergo nobis est, perseveranterque vitandum, quod fraus haeretica nititur obtinere: nec in aliquam disceptationem pie, et plene definita, reuocanda sunt; ne ad arbitrium damnatorum ipsi de his videamur ambigere, quae manifestum est, per omnia Prophetis, et Euangelicis; et Apostolicis auctoritatibus consonare. Vnde, si qui sunt, qui ab his, quae caelitus sunt constituta, dissentiant, suis opinionibus relinquuntur, et ab unitate Ecclesiae, cum ea, quam elegere, peruersitate discedant. Nam nullo modo fieri potest, vt qui diuinis audent contradicere sacramentis, aliqua nobis communionem sociantur. Iactent se in sui eloquii vanitate; et de argumentationum suarum versutia, quae inimica est fidei, gloriantur: nobis placet, Apostolicis obedire praeceptis, dicentibus: Videte, ne quis vos decipiat per Philosophiam, et inanem seductionem hominum et c. Praeceptioni tamen vestrae in eo adnitari obedire, vt aliquos de fratribus meis dirigam, et c. Praenoscatur igitur Pietas vestra hos, quos spondeo dirigendos, non ad confligendum cum hostibus fidei, nec ad certandum contra illos, a sede Apostolica profecturos; quia de rebus et apud Nicaeam, et apud Chalcedonem, sicut Deo placuit, definitis, nullum audeamus inire tractatum, tamquam dubia, vel infirma sint, quae tanta per Spiritum sanctum fixa auctoritas. Instructioni autem paruulorum nostrorum, qui post lactis alimoniam cibo desiderant solidiore satiari, ministerii nostri praesidium non negamus. et sicut simpliciores non spernimus, ita a rebellibus haereticis abstinemus, et c. *Leo epist. 76. ad eundem Leon. Imp. post principium.*

CAP. IX.

NEMO vel clericus, vel militaris, vel alterius cuiuslibet condicionis, de fide Christiana publice turbis adunatis, et audientibus tractare conetur in posterum, ex hoc tu-

Colos. 2. b.

C. de sum. Trin. constit. 4.

hoc tumultus, et perfidiae occasionem requirens. Nam iniuriam facit iudicio religiosissimae synodi, si quis semel iudicata,

ac recte disposita reuoluere, et publice disputare contendit, et c. *Valentinianus, & Marcianus Imp. apud Chalc. act. 3.*

Fide recta, et operibus bonis consequimur

Christiani aeternam felicitatem.

TIT. II.

CAP. I.

c. 1. de sum. Trin. Gregor. IX. & in 4. collect.

VNIGENITVS Dei filius Iesus Christus et c. passus, et mortuus descendit ad inferos, resurrexit a mortuis, et ascendit in caelum. sed descendit in anima, resurrexit in carne, ascenditque pariter in utroque venturus in fine saeculi iudicare viuos, et mortuos, et redditurus singulis secundum opera sua, tam reprobis, quam electis. Qui omnes cum suis propriis corporibus resurgent; quae nunc gestant, vt recipiant secundum merita sua, siue bona fuerint, siue mala, illi cum diabolo poenam perpetuam, et isti cum Christo gloriam sempiternam, et c. Non solum autem virgines, et continentibus, verum etiam coniugatis per fidem rectam, et operationem bonam, et sic placentes Deo, ad aeternam merentur beatitudinem peruenire. *Inno. III. in concil. gen. Later. c. 1.*

CAP. II.

1. Cor. 5. De paenit. 14. Grego. IX. c. 5. tit. in 4. collect.

QVONIAM, vt ait Apostolus, omnes stabimus ante tribunal Christi, recepturi prout in corpore gessimus, siue bonum, siue malum fuerit; oportet nos diem mensuris extremas misericordiae operibus praeveneri, ac aeternorum intuitu seminare in terris, quod reddente Domino cum multiplicato fructu colligere debeamus in caelis: firmam spem, fiduciamque tenentes, quod qui parce seminat, parce et metet; et qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus et metet vitam aeternam et c. monemus, et exhortamur in Domino, et c. vt pias eleemosynas, et grata caritatis subsidia erogetis; vt per subventionem vestram (pauperum) inopiae consulatur; et vos per haec, et per alia bona, quae Domino inspirante feceritis, ad aeterna possitis felicitatis gaudia peruenire. *Inno. III. in concil. gener. Lateran. cap. 62.*

CAP. III.

CVNCTIS credentibus, quae conti-

nentur in symbolo (Apostolorum) salus animarum, et vita perpetua bonis actibus praeparatur. *Clem. epist. 1. ante medium.*

CAP. IV.

OPERVM hic locus, hoc tempus est; meritorum, saeculum futurum. Curratur igitur per viam mandatorum Dei, et a beatorum praceptorum Domini institutis, et a Spiritus sancti doctrina non recedatur. Quapropter praeparanda sunt corda nostra, ac corpora, sanctae mandatorum eius, suorumque Episcoporum, ac praedicatorum obedientiae militaturae; vt suae gratiae iubeat nobis auxilium ministrari, et fugientes gehennae poenam ad vitam valeamus omnes peruenire aeternam. *Clem. epist. 1. in fine.*

CAP. V.

DECET omnes Christianos; vt eum imitentur, cuius nomen sortiti sunt. Quid prodest, fratres mei, Iacobus Apostolus ait, si fidem quis dicat se habere, opera autem non habeat? *Vrbani epist. VII. in principio.*

CAP. VI.

SCIENDVM est, quia in fide, et bonis operibus lex Christianorum subsistit. Nam fides prima est omnium virtutum in conuersatione credentium. Vnde et prima die lux esse dicitur, cum a Deo, Fiat lux, dictum fuisse describitur, id est, illuminatio credulitatis appareat; siquidem et propter hanc Christus in terram descendit. Opus autem bonum nihilominus a Christiano exigitur; quemadmodum in lege nostra scriptum est; Sine fide impossibile est placere Deo: sic etiam scriptum est; Sicut corpus sine spiritu mortuum est, ita et fides sine operibus mortua est. Haec est lex Christiana, haec est, quam quisque legitime custodiens, omnino saluabitur. *Nicolaus ad consulta Bulgar. cap. 1.*

CAP. VII.

PRIMA salus est, rectae fidei regulam custodire; deinde a constitutis Dei, et Patrum

kkk ij

Patrum nullatenus deuiare. Vnum quippe horum ad fidem pertinet, alterum ad opus bonum. Sicut enim scriptum est; Si ne fide impossibile est placere Deo: sic rursus legitur; Fides sine operibus est mortua. *Hadria. II. in libello dato Legatis, lecto apud syn. 118. gen. CP. act. 1. Hormisd. ep. 7. Ioan. CP. ad Hormisd. Eulal. Carthag. ad Bonifacium II.*

CAP. IIX.

DE BETVR merces bonis operibus, si fiant: sed gratia, quae non debetur, praecedit, ut fiant, et c. *Araus. II. c. 18.*

CAP. IX.

EPISCOPVS habeat homilias continentes necessarias admonitiones, quibus subiecti erudiantur, id est, de fide catholica et c. et quibus operibus possit promereri beata vita, quibusve excludi. *Turoncn. sub Carol. cap. 17.*

CAP. X.

INITIVM actionis nostrae, de fide esse decreuimus, quae bonorum omnium est fundamentum; et quia sine fide, ut dicit Apostolus, impossibile est placere Deo. *Hebr. 11. 4. Iacob. 2. c.* Fides tamen indiget opere, quia fides sine operibus mortua est: ideo B. Gregorius: Ille, inquit, vere credit, qui exercet operando, quod credit, et c. *Magunt. c. 1.*

CAP. XI.

S PES vero in Deum firmiter a cunctis Christianis tenenda est, unde Psalmista commemorat: Sperate in eo omnis congregatio populi: et reliqua. et iterum: Sperate in Deo, et fac bonitatem. et iterum: Sperantes autem in Domino misericordia circumdabit. Et Apostolus: Spe enim salui facti sumus. *Magunt. cap. 2.*

CAP. XII.

CARITAS Deus est, ut ait Ioannes Apostolus: Qui manet in caritate, in Deo manet, et Deus in eo. Item Paulus Apostolus: Finis, inquit, praecepti est caritas de corde puro, et conscientia bona, et fide non ficta. Caritatem ergo qui habet, omnia bona habet: quam ideo commemorauimus, quia volumus, ut firmiter ab omnibus aequae catholicis conseruetur. Augustinus quoque in sermone de laude caritatis dicit: Si ergo non vacat omnes paginas perferutari, omnium scripturarum secreta penetrare, tene caritatem, ubi pendent omnia; ibi tenebis, quod ibi didicisti, et c.

CAP. XIII.

NON his accommodanda fides est, qui cum pollutent integritate fidei, turpiter viuunt, et doctrinae integritatem operibus destruunt. Vtrumque enim Dei seruus necessarium est, ut opus sermone, et sermo operibus comprobetur et c. *Magunt. c. 18.*

CAP. XIV.

DE fidei ratione, ut vnusquisque iuxta intellectum suae capacitatis Domino largiente disceret, et intelligeret, atque operibus plene obseruaret. *Remen. c. 1.*

CAP. XV.

EXTANT innumera documenta, quibus perdocetur, qualiter fides Christi primum expetenda sit, deinde opera fidei exercenda; quoniam fides nisi opera habeat, mortua est in semetipsa, Apostolo Iacobo testante: Sicut enim, inquit, corpus sine spiritu mortuum est; ita et fides sine operibus mortua est, et c. Quapropter vnusquisque fidelis, si saluus esse vult, oportet, ut remotis peruersis consuetudinibus, quae periculum animarum generant, fidem Christi, quam percepit, bonis operibus exornare non negligat. Constat ergo, quod fundamentum Christianae religionis fides sit catholica, et c. Et quod nosse vnusquemque fidelem oporteat, quia haec fides vera, et fructuosa esse non potest, nisi bonis operibus exornetur; id est, fide, spe, et caritate, humilitate, castitate, continentia, sobrietate, vnanimitate, concordia, iustitia, pietate, misericordia, innocentia, et simplicitate, et ceteris his similibus, quae omnia in dilectione Dei, et proximi consistunt. Sine his enim nemo potest Deo placere, nec saluus esse, quia teste Apostolo, fides sine operibus mortua est in semetipsa. Proinde necesse est, ut vnusquisque Christianus diligenter perpendat, vtrum in eo fides viua sit, bona opera agendo; an mortua, bona opera negligendo. Et si iuxta documentum Apostoli ipsa fides sine operibus bonis mortua est; qua damnatione plectendi sunt illi, qui non solum eandem fidem bonis operibus non exornant, sed etiam diuersis flagitijs eam commaculant? *Paris. sub Lud. et Loth. lib. 1. c. 1. Capit. lib. 6. c. 160.*

CAP. XVI.

SICVT initio nascentis Ecclesiae fides ope-

des operibus floruit, ita nunc iisdem neglectis apud quosdam marcescit. ut enim verbis B. Augustini scriptis in libro sermorum vtamur; Christus in nobis idem est, qui et in illis: sed non idem animus in nobis, qui fuit in illis: eadem fides in nobis, sed non eadem deuotio. In illis enim maior erat fraternitas Christi, quam sanguinis: in illis sicut vna fides, ita erat et vna substantia: ut quibus erat communis Christus, communis esset et sumptus. Ne fas enim putabant eum sibi participem non adsciscere in substantia, qui particeps esset in gratia. Non ergo verebantur, ne esurirent: sed potius timebant, ne alius esuriret. Nunc autem, ut idem B. Augustinus ait, ita alter de alterius inopia non cogitat; ut illud sit, quod dicit Apostolus:

1. Corin. 11. Alius quidem esurit, alius ebrius est et c.

Tunc sub Apostolis tanta fraternitatis dilectio fuit, ut in conuentu suo nulla inueniretur indigentia: tanta autem modo Christianitatis dissimulatio est, ut in coetu nostro vix inuenias locupletem. Locupletem autem vix inueniri dico, non facultatibus, sed operibus. Ait autem Apostolus:

1. Timot. 6. Diuites sint in operibus bonis. Locupletem enim in Ecclesia intelligi voluit, qui diues in Christo est, et c. *Paris. sub Lud. et Loth. lib. 2. c. 7.*

CAP. XVII.

PROCVRANDVM est, ut dum in hac vita viuunt, bonis operibus insistatur. Admonet quippe Dominus in Evangelio: Vigilate, et orate; quia nescitis diem, neq. horam. Item: Dies Domini sicut fur in nocte veniet. Item: Ambulate dum lucem habetis, ne tenebrae vos comprehendant, et c. His documentis perdocemur, quod indulta tempora paenitentiae in vanum non sint deducenda; et quod fides Christi bonis semper sit operibus exornanda. *Paris. d. lib. 2. cap. 10. in fine.*

CAP. XVIII.

MVLTI fide tantum Christiani sunt, opere vero a Christiana doctrina dissentiant; et attestante Iacobo Apostolo didicimus, fidem non solum otiosam, sed etiam esse mortuam sine operibus. ait enim: Quid proderit fratres mei, si fidem quis dicat se habere, opera autem non habeat? numquid poterit fides saluare eum? Et B. Hierony-

Iac. c. 2. c.

mus: Quid prodest, si impie agens Dominum voce inuocas, quem operibus negas? Sanctus quoque Papa Gregorius: Quid prodest, si Redemptori nostro per fidem iungamur, si ab eo moribus disiungamur? Itaque ille vere credit, qui exercet opere, quod credit. Magnopere fatigandum est; ut qui fideles esse dicuntur, si cum fidei Abraham benedici cupiunt, qui non tantum ex fide, sed ex operibus iustificari meruit, beate viuere studeant, et c. Exornetur ergo sancta fides, ut vera, et fructuosa sit, spe, caritate, humilitate, castitate, continentia, sobrietate, vnanimitate, concordia, iustitia, pietate, misericordia, innocentia, et simplicitate, et ceteris his similibus, quae in dilectione Dei consistunt, et proximi, et c. *Trosleian. cap. 15.*

CAP. XIX.

RECTA sane, et irreprehensibilis fides, quam fulgor ex bonis operibus comitatur, omni bono vos implet, et decorans nactus gloriam ostendit; at operum fulgor, si expertus videatur esse rectorum dogmatum, inculpataque fidei, humanae animae nullo modo mea sententia utilis fuerit. Nam sicut fides absque operibus mortua est, ita si veritas, et dicas opera absque fide mortua, verum esse fatemur. Igitur simul fulgeat cum honestae vitae gloria, etiam immaculatae fidei candor, et c. *Cyrl. in expos. symboli Nicae. in prin. post concil. Ephes.*

CAP. XX.

CHRISTIANISMVS vere est scientiam inueniens venerabilis sanctae Trinitatis: per hanc sanctam scientiam ab ignorantia liberatus homo, gratia filius Dei vocatur, detergens maculas peccatorum per bona opera, ex quibus proprie purgata mens fit susceptibilis sanctae Trinitatis, et vnitatis. *Theodoret. contra Sabelliana. ante fin. post Liberati breuiar.*

CAP. XXI.

QVAMVIS non minus in sanctas regulas, quam in catholicam fidem delinquatur; et diabolus non pro fidei prauitate, sed ob peruersitatem operum perpetuo maneat condemnatus. Nam sicut vnusquisque sine fide impossibile est placere Deo, ita et fides si non habeat opera, mortua est in semetipsa. *Ana. Iac. 2. c. 2. Bibliot. in proem. syn. 118. CP. ad Had. II.*

Communia de fide.

TIT. III.

CAP. I.

SI quis secundum sanctos Patres non confitetur proprie, et secundum veritatem omnia, quae tradita sunt, et praedicata sanctae catholicae, et Apostolicae Dei Ecclesiae, perindeque a sanctis Patribus, et venerandis vniuersalibus quinque conciliis vsque ad vnum apicem verbo, et mente; condemnatus sit. *Later. conc. sub Marti. c. 17.*

CAP. II.

INFIDELITAS dum non credit futurum Dei iudicium, peccandi licentiam praebet: peccatum vero hominem passionibus obnoxium facit. Fides autem, futurum Dei iudicium esse credens, continet homines a peccato. *Clem. epist. 3. ante med.*

CAP. III.

FIDES omnes actus hominis praecedere debet: quia [dubius in fide infidelis est; nec eis omnino est credendum, qui veritatis fidem ignorant. *Xyst. epist. 1. in fi. Vid. Nicacn. 45. apud Iul. epist. 2. cap. 11. Hadr. c. 4. ad Episc. Mediom. Capit. lib. 5. c. 183. et lib. 7. c. 147. in adit. Burch. lib. 1. c. 144. Iuo par. 5. c. 257. decr. Ansel. lib. 3. cap. 88.*

CAP. IV.

EST locus apud Deum, videlicet sanctae Ecclesiae vnitas, in qua supra petram statur, dum confessionis soliditas humiliter tenetur. *Fabia. epist. 3. ante med. Xyst. III. epist. sing. in med. Gregor. lib. 7. epist. 53. ad Secundin. in med.*

CAP. V.

DVLTISSIMA mihi tua dilectio in hoc, quod praecipue in bonis moribus viuunt; quod se per abstinentiam affligit;

quod doctrinae Dei vehementius insistit; hoc studiosius cogitet, ne errorem schismaticorum sequens, a sanctissima vniuersali Ecclesia diuisa possit inueniri. Et quid tot labores proderunt; si in vnitate fidei inuenti non fuerint? quae ante Dei omnipotentis oculos in bonis actionibus animam praecipue custodit? et c. *Greg. ep. 2. ad Secundinum ante med. lib. 7. regist. c. 53.*

CAP. VI.

INDVBITANTER doctoribus pie, et recte tractantibus verbum veritatis, ipsisque sacrae scripturae lucidissimis expositoribus. id est, Cypriano, Hilario, Ambrosio, Hieronymo, Augustino, ceterisque in catholica pietate quiescentibus, reuerenter auditum, et obtemperanter intellectum submittimus; et pro viris, quae ad salutem nostram scripserunt, amplectimur. *Valent. sub Lothar. c. 1.*

CAP. VII.

ILLVD nobis simpliciter, et fideliter tenendum, ac docendum placet, iuxta Euangelicam, et Apostolicam veritatem; quod pro illis hoc datum pretium (*sanguinis Christi*) teneamus, de quibus ipse Dominus noster dicit: Sicut Moyses exaltauit serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium hominis; ut omnis, qui credit in ipsum, non pereat, sed habeat vitam aeternam. Sic enim Deus dilexit mundum, ut filium suum vnigenitum daret; ut omnis, qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam aeternam, et c. *Valent. sub Lothario cap. 4.*

Ioan. 3. b.

t ipso

De apostatis, et de paenitentia illis imponenda.

TIT. IV.

CAP. I.

DE iis, qui praeuaricarunt sine vi, aut sine rerum ablatione, aut sine periculo, aut alia de causa, ut tempore Licinii euenit. Et si indigni essent humanitate, tamen benigne cum eis agendo, si vere eos paeniteat; tres

annos inter audientes, fideles sint. Septem annos subiicient se, duos vero annos sine oblatione communicabunt populo in orationibus. *Nicac. c. 11.*

CAP. II.

QVI vero prius vocati per gratiam, et priorem viam testati cingulos deposuerunt, postea vero ad vomitum, ut canes reuer-

De paenit. distin. 5. si qui. c. 4.

reuer-

T. IV. DE APOST. et de paenit. illis imponenda. 639

CAP. VI.

t in afflictione permancant

reuerfi sunt, et pecunias, ac beneficia dererunt, ut ad militiam redirent: hi decem annis subiicient se (*sint inter paenitentes, L.*) post tres annos auditionis. In his autem omnibus exquirere oportet voluntatem eorum, et paenitentiae speciem. Nam qui timore, et lacrymis, et humilitate, et bonis operibus conuersionem opere, non specie simulata demonstrent; hi impleto definito tempore auditionis, orationum participes fient, postea licebit Episcopo aliquid humanius de eis consulere. Qui vero non differre videntur, et putant eis sufficere habuisse locum ingrediendi in ecclesiam ad conuersionem, omne tempus adimpleant. *Nicacn. c. 12. G. 11. L. Ansel. lib. 11. cap. 141.*

CAP. VII.

SI qui vero (*ex his*) decesserint, vel, et canonica lex seruetur: ut si quis decedat, ultimo, et necessario viatico non priuetur. Si vero deploratus communionem accepta reuixerit, inter orationem tantum communicantes sit. Et generatim quocumque decedente petente eucharistiam, Episcopus cum exploratione ei conferat. *Nicacn. c. 13. G. 12. L. Tribur. c. 31. Mart. Brac. c. 83. Burch. lib. 18. c. 6. Iuo par. 15. c. 31. decr. Ansel. lib. 11. cap. 22.*

CAP. IV.

DE catechumenis lapsis placuit, ut tribus annis auditores sint, postea orent cum ceteris catechumenis. *Nicac. c. 14. G. 13. L.*

CAP. V.

QUIDAM, sicut accepimus, qui ad sacri vndam baptismatis voluntarii accesserunt, veterem hominem omnino non exuunt, ut nouum perfectius induant; cum prioris ritus reliquias retinentes, Christianae religionis decorem tali commixtione confundant. Cum autem scriptum sit: Maledictus homo, qui terram duabus viis ingreditur; et indui vestis non debeat lino, lanaque contexta: statuimus, ut tales per Praelatos ecclesiar. ab obseruatione veteris ritus omnimodo compescantur: ut quos Christianae religioni liberae voluntatis arbitrium obtulit, saluiferae coactionis necessitas in eius obseruatione conseruet: cum minus malum existat, viam Domini non agnoscere, quam post agnitam retro ire. *Inno. III. in concil. gen. Lat. c. 70.*

Eccles. 3. Deute. 22.

2. Pet. 2.

SI clericus ob metum Iudaei, Graeci, vel haeretici negauerit nomen Christi, eiiciatur; si nomen clerici, deponatur. sed post paenitentiam, ut laicus suscipiatur. *Ap. c. 62.*

CAP. VII.

BEATVS praedecessor noster Clemens vir Apostolicus, et spiritu Dei plenus, vna cum reliquis sanctis collegis suis statuit, dicens: Accusandi, vel testificandi licentia denegetur iis, qui Christianae religionis, et nominis dignitatem, et suae legis, vel sui propositi normam, aut regulariter prohibita neglexerint. Transgressores enim sponte legis suae, eiusque violatores, et recedentes apostatae nominantur. Omnis enim apostata refutandus est ante reuersionem suam, non in accusatione recte agentium, aut testimonio suscipiendus: quia vir duplex animo inconstans est in omnibus viis suis. *Anacle. epist. 1. post prin. Iuo lib. 4. tit. 7. cap. 8. panor. & part. 5. c. 237. decr. Ansel. lib. 3. c. 10.*

3. q. 4. c. 2.

Iacob. 1. 4.

CAP. IIX.

ADIECTVM est, quosdam Christianos ad apostasiam, quod dici nefas est, transeuntes, et idolorum cultu, ac sacrificiorum contaminatione profanatos, quos a Christi corpore, et sanguine, quo dudum redempti fuerant, renascendo, iubemus abscindi. et si respicientes forte ad lamenta fuerint aliquando conuersi, his quamdiu viuunt, agenda paenitentia est, et in ultimo fine suo reconciliationis gratia tribuenda. quia docente Domino, nolimus mortem peccatorum, sed ut conuertantur, et viuant. *Syrici. epist. 1. c. 3. Raban. de paeniten. cap. 33.*

Exec. 18. g.

CAP. IX.

DE his Christianis, qui inter eos, a quibus fuerant captiuati, immolaticis cibis afferantur esse polluti, consultationi caritatis tuae hoc etiam respondendum esse credimus; ut paenitentiae satisfactione purgentur, quae non tam temporis longitudine, quam cordis compunctione pensanda est. Et siue hoc terror extorserit, siue famas suaserit, non dubitetur abolendum; cum huiusmodi cibus pro metu, aut indigentia, non pro religionis veneratione sit sumptus. *Leo ep. 77. c. 5. ad Nicet. Aquile.*

kkk iij

CAP.

CAP. X.

QVI conuiuio solo Gentilium, et eis immolatiis vti sunt, possunt ieiuniis, et manus impositione purgari, vt deinceps ab idolothitis abstinere, sacramentorum Christi possint esse participes. Si autem idola adorauerunt, aut homicidiis, vel fornicationibus contaminati sunt; ad communionem eos, nisi per paenitentiam publicam, non oportet admitti. *Leo epist. 90. ad Rustic. Narbon. c. 17. Burch. lib. 10. c. 37. Iuo par. 11. c. 62. decr.*

CAP. XI.

NON adoretis idola, neque immoletis carnes, quia Dominus non recipit ista. *Greg. 11. epist. 5. ad Thuringos.*

CAP. XII.

QVICVMQVE in vobis susceperunt Christum dominum nostrum, in ipso ambulent radicati, et superaedificati, et confirmati fide et c. *Discedit filii ab idolol. cultura, et accedite, et adorare dominum Deum nostrum et c. Greg. 11. ep. 6. ad Saxones, in medio.*

CAP. XIII.

QVI fidem respuit, quam promisit, ab illo, a quo susceptus est, et qui fide eius interuentor extitit, debet per omnia reuocari. Iam vero si non audierit eum, quem ipse pro se dederat vadem, dicendum est Ecclesiae, a qua faciente maiori studio ad ouile proprium ouis reduci conuenit, quae errauit; et vt ad viam veritatis, quae Christus est, redeat modis omnibus reuocari. si quidem ab ea, tamquam a matre, tamquam a magistra suadendum est illi; quatenus videat, quoniam apostatam spiritum imitatus est, de quo scriptum est, quod in veritate non steterit et c. Porro si nec Ecclesiam auerit, sit omnibus. reuera sicut ethnicus, id est Gentilis, ac per hoc iam merito per potestates exteras tamquam extraneus opprimatur, et c. Nam nisi mouerentur potestates Christianae aduersus huiusmodi; quomodo rationem redderent de imperio suo Deo? quippe cum pertineat hoc ad Reges saeculi Christianos, vt temporibus suis pacatam, et sine deminutione velint seruare matrem suam Ecclesiam, vnde scriptum est: *Nicol. ad consulti Bulg. c. 18.*

CAP. XIV.

PRESBYTERI, qui immolarunt, *Dist. 50. c. 31. presbyteros.* et postea reuersi sunt ad certamina pro religione peragenda, si non artificio quodam, vt praepararent, et persuaderent se tormentis subiectos fuisse: hi honoris quidem cathedram teneant, sed neque offerant, neque concionentur, neque ministrent in sacris ministeriis. *Ancy. c. 1. Burch. lib. 5. c. 40. Iuo par. 2. c. 49. decr.*

CAP. XV.

SI diaconi eodem modo sacrificarunt, et rursus ad certamen redierunt, alium quidem honorem habeant. Sed cessent ab omni sacro ministerio, panem, et calicem non ferant, neque praedicent. Si vero aliqui Episcopi videant labores; et humilitatem, ac tranquillitatem eorum, et velint plus eis dare, aut auferre; habeant potestatem. *Ancy. c. 2. Burch. lib. 5. c. 41. Iuo par. 2. c. 50. decr.*

CAP. XVI.

QVI fugientes capti sunt, vel a suis pro diti, vel bona amiserunt, vel tormenta tulerunt, vel in carcerem coniecti sunt, et se Christianos esse proclamarunt; si per vim manus eorum ad cibum intulerunt, sed semper confessi sunt se esse Christianos, et dolorem eius rei demonstrarunt habitu, et vitae humilitate: hi extra peccatum sunt, et a communionem non sunt prohibendi. Et si maioris examinis causa, vel ignoranter prohibiti sunt, statim recipiantur. Idem de clericis, et laicis censendum. Sed et hi laici possunt ordinari, si alias vitae probabilis sint. *Ancy. c. 3.*

CAP. XVII.

DE iis, qui per vim immolarunt, et cenam sumpserunt cum idolis. Quicumque habitu meliore profecti sunt, et veste pretiosiore accubuerunt; annum audiant, triennio subiiciantur, biennio oratione tantum communicent, postea in integrum restituantur. *Ancy. 4.*

CAP. XVIII.

QVI vero cum veste lugubri profecti sunt, sed accubuerunt semper cum lacrymis, si triennium subiectionis impleuerunt; sine oblatione recipiantur. Si non comederunt, duos annos subiiciantur, tertio communicabunt sine oblatione, quarto anno integre percipient. Episcopi autem possint modum conuersionis considerantes

CAP. XXV.

FLAMINES, qui non immolauerunt, sed munus tantum dederunt; eo quod se a funestis abstinerunt sacrificiis, placuit, in fine eis praestare communionem, acta tamen legitima paenitentia. Item ipsi, si post paenitentiam fuerint moechati, placuit, vltius eis non esse dandam communionem; ne lulisse de Dominica communionem videantur. *Eliber. c. 3.*

CAP. XXVI.

IDOLO datum qui accepto ferunt; quinquennio a communionem arceantur. *Elib. c. 40.*

CAP. XXVII.

SI quis fidelis apostata per infinita tempora ad ecclesiam non accesserit: si tamen aliquando fuerit reuersus, nec fuerit idololatra; post x. annos placuit eum communionem accipere. *Elib. c. 46.*

CAP. XXVIII.

POST biennium accipiant communionem sacerdotes, qui coronas sacrificantium tulerunt. *Eliber. c. 55.*

CAP. XXIX.

SI Christianus, vel Gentilis ad idolum capitolii sacrificandi causa ascenderit, et viderit; pari crimine teneatur. fidelis post x. annos acta paenitentia recipiatur. *Elib. c. 59.*

CAP. XXX.

QVI apostatant, et antequam se ad Ecclesiam repraesentent, nec quidem paenitentiam agere quaerunt, et postea infirmitate arrepti, petunt communionem; placuit eis non dandam communionem, nisi reualuerint, et egerint dignos fructus paenitentiae. *Arel. 1. c. 23.*

CAP. XXXI.

DE his, qui in persecutione praeuariati sunt, si voluntarie fidem negauerint, hoc de eis Nicaena synodus statuit; vt quinque annis inter catechumenos exeant, et duos inter discommunicantes, ita vt communionem inter paenitentes non praesumant. In potestate tamen, vel arbitrio erit Episcopi, vt si eos ex animo errorem deslere, et agere paenitentiam viderit, ad communionem pro ecclesiastica humanitate suscipere. *Arel. 11. c. 10. Vid. Nicae. cap. 11.*

CAP. XXXII.

SI qui vero dolore victi, et pondere persecutionis, negare, et sacrificare compulli

rantes, humanius agere, aut plus temporis prorogare. Sed et antiqua vita examine-tur, et ita humanitas metiatur. *Ancy. c. 5. G. 4. L.*

CAP. XIX.

DE his, qui minis punitionis, et ablationis bonorum, et exilii, sacrificarunt: et ante hanc diem non eos paenituerit, neque conuersi sunt: tempore autem huius synodi reuerti cogitant. Placuit, vt hinc ad magnam diem (Paschatis) ad audiendum recipiantur, post eam diem triennio paeniteant subiecti, et post aliud biennium communicent (in oratione) sine oblatione, et ita in integrum restituantur sexennio completo. Si qui vero ante synodum suscepti fuerunt ad paenitentiam, ab eo tempore initium sexennii ducant. Si quod vero mortis periculum ex morbo, aliave causa euenerit, recipiantur. *Ancy. c. 6. G. 5. L.*

CAP. XX.

DE his, qui simul cenarunt in Gentilium festo, in separato loco Gentilium, sed ipsi sua cibaria attulerunt, et comederunt: biennio paeniteant subiecti, et recipiantur. Sed an cum oblatione, Episcopi considerent, et vniuscuiusque vitam aduertant. *Ancy. c. 7. G. 6. L.*

CAP. XXI.

QVI bis, vel ter per vim sacrificarunt; quadriennio subiecti paeniteant, biennio autem sine oblatione communicent, septimo integre recipiantur. *Ancy. c. 8. G. 7. L.*

CAP. XXII.

QVI non solum deuiarunt, sed et coegerunt alios fratres: hi triennio audiant, sexennio subiecti paeniteant, annum communicent sine oblatione; vt decennio expleto integre participant. Hoc autem tempore eorum vita consideretur. *Ancy. 9. G. 8. L.*

CAP. XXIII.

PLACUIT, vt quicumque post fidem baptismi salutaris, adulta aetate ad templum idoli idololatrurus accesserit, et fecerit, quod est crimen capitale; nec in fine eum ad communionem suscipere. *Eliber. c. 1.*

CAP. XXIV.

FLAMINES, qui post fidem lauari, et regenerationis sacrificauerint; eo quod geminauerint scelera, accedente homicidio, vel triplicauerint facinus, cohaerente moechia; placuit, eos nec in fine accipere communionem. *Eliber. c. 2.*

pulsi sunt: duobus annis inter catechumenos, triennio inter paenitentes habeantur, a communione suspensi. *Arel. II. c. 11.*

CAP. XXXIII.

NON oportet Christianos relinquere Ecclesiam Dei, et abire, atque angelos nominare, et conuentus facere, quae prohibentur. Si quis in ea idololatria reperitur, anathema sit; quod reliquerit Dominum nostrum Iesum Christum filium Dei pro idololatria. *Laod. c. 35. Capitul. lib. 1. cap. 16.*

CAP. XXXIV.

De consec. d. 2. sceni- tis. 96. APOSTATIS misericordia, et reconciliatio non negetur. *Carth. c. 46. G. Carth. III. c. 35. L. Afric. 12. L. Burch. lib. 4. c. 36. Iuo par. 1. c. 230. decr.*

CAP. XXXV.

CIRCA eorum personas, qui se post vnum, et sanctum lauacrum vel profanis sacrificiis daemum, vel incesta lauatione polluerunt, eam censurae formam duximus esse seruandam; vt his iuxta synodum Nicaenam, satisfactionis aditus non negetur et c. acturi vero paenitentiam vsque in diem mortis, non sine spe tamen remissionis: quam ab eo plene sperare debent, qui eius largitatem et solus obtinet, et tam diues misericordiae est, vt nemo desperet, et c. *Valent. Gal. c. 3. Vid. Nicae. c. 11.*

CAP. XXXVI.

QUI in praeuaricatione rebaptizati, sine aliqua necessitate, vel tormento lapsi sunt, Nicaenae synodi statuta seruent, quae de praeuaricatoribus sancita esse notantur; vt VII. annis inter catechumenos orent, et duobus inter catholicos, et postea moderatione, et clementia Episcopi fidelibus in oblatione Eucharistiae communicent. *Iler. c. 9. Vid. Nicae. c. 11.*

CAP. XXXVII.

CATHOLICI, qui ab idolol. cultu se non custodiunt, nec ad integram accepti baptismi gratiam reuertuntur; vel qui cibis idolol. cultibus immolatis gustu illicitae praesumptionis vtuntur; ab Ecclesiae coetib. arceantur. *Arel. 11. c. 19.*

CAP. XXXVIII.

SI quis post acceptum baptismi sacramentum, ad immolata daem. sumenda, tamquam ad vomitum reuertitur; si commonitus a sacerdote, se corrigere ex

hac praeuaricatione noluerit, a communione catholica pro emundatione sacrilegii suspendatur. *Arel. IV. c. 15.*

CAP. XXXIX.

SI quis Christianus vt Gentilis, apud ferac, vel pecudis exta iurauerit, inuocatis nominibus paganorum, nec commonitus resipiscat; donec reatum emendet, a consortio fidelium, vel Ecclesiae communione pellatur. *Arel. IV. c. 16.*

CAP. XL.

CLERICVS deponatur, laicus excommunicetur, qui festa Gentilium celebrat. *Trull. c. 62. 65. Paenit. Rom. tit. 7. cap. 1.*

CAP. XLI.

IN eos, qui iurant, vt pagani, canon paenitentias, nos excommunicationem imponimus. *Trull. c. 95.*

CAP. XLII.

PRAECEPTA Domini sunt: Non facies tibi sculptile, neque omnem similitudinem et c. Item: Qui immolat Diis, occidetur et c. Cultores idolorum veneratores lapidum, accensores facularum, et excultores fontium admonemus; vt agnoscant, quod ipsi spontaneae se morti subiiciunt, qui diabolo sacrificare videntur et c. Ac proinde omne sacrilegium idololatriae, vel quidquid illud est contra sanctam fidem, in quo insipientes homines captiuati, diabolicis culturis inferuiunt, sacerdotis, vel iudicis instantia inuentum, vt sacrilegia eradantur, et exterminata truncentur. Eos vero, qui ad talem errorem accurrunt, et verberibus coercent, et onustos ferro dominis suis tradant, et c. Ingeniui perpetua excommunicationis sententia feriantur, et artiori exilio vlcescantur. *Tolet. XII. c. 11.*

CAP. XLIII.

SI quis, siue sit vir, siue mulier, aliquem a recta credulitate, et catholica fide inlusionem diabolica auerterit; expedit ei, vt Euangelicus intonat sermo, vt suspendatur mola alinaria in collo eius, et demergatur in profundum maris et c. *Tribur. cap. 50.*

CAP. XLIV.

QUONIAM quartum Pascha persecutionem iam apprehendit; satis est iis, qui delati quidem sunt, in custodiamque coniecti, tormenta q. non sufferenda, et intolerabilia flagella, et multas alias graues necessitates sustinuerunt; postea autem sunt a carnis imbecillitate prodiiti; etiam si non ab initio suscepti sunt, propter grauem lapsum; consecutum tamen, quia multum decertarunt, et diu restiterunt; non enim sponte ad ea deuenerunt, sed a carnis imbecillitate prodiiti; nam et stigmata Iesu in suis corporibus ostentant, et anno iam tertio desent; eis ab aduentu per reuocationem in memoriam, alii quadraginta dies iniungantur; quos cum ieiunaf-

Matth. 4. d. et Dominus noster Iesus Christus, postquam baptizatus fuerat, temptatus est a diabolo. In quibus et ipsi cum valde exercitati fuerint, et constantius ieiunauerint, vigilabunt in orationibus et c. *Petrus Alexandr. in sermone de paenitentia c. 1.*

CAP. XLV.

QUI postquam in custodiam traditi sunt, et in carcere, tamquam in obsidione afflictiones, grauesque fetores passii sunt, postea autem sine bello tormentorum captiui facti sunt, nimia virium inopia, et quadam caecitate confracti, his placet annum ad aliud tempus adiungi, et c. His, qui nihil eiusmodi passii sunt, nec fidei fructum ostenderunt; sed ad vitium transugerunt, a metu, et timiditate prodiiti, nunc autem veniunt ad paenitentiam; necesse est, et conueniens in frugiferae ficis parabolam proponere. Habebat quis ficum plantatam in suo vineo, et venit quaerens in ea fructum, et non inuenit et c. qua ante oculos accepta, et ostenso digno fructu paenitentiae in tanto temporis interuallo (*annor. 14.*) magis iuuabuntur. His, qui sunt omnino desperati, et paenitentiam non agunt, et pellem Aethiopsis immutabilem possident, et pardi varietates; dicitur, quod alii ficui dictum est: Nequaquam ex te fructus fiat in aeternum, et ideo statim quoq. exarescit et c. His, qui simularunt, sicut et Dauid, qui se epilepticum fingebat, ne moreretur, quamuis reuera epilepticus non esset; et non nude negationi inscripserunt, sed in multis angustiis, tamquam pueri consilio, et prudentia praediti inter pueros insipientes, inimicorum insidias ludificati sunt; vel, vt qui altaria peruaserunt, vel tamquam qui chirographum dederint, vel vt qui pro se ethnicos

immiserint; etiam si nonnulli eorum, qui confessi sunt, vt audiui, aliquibus eorum cesserunt: quoniam maxima cautione vitarunt, ne ipsi suis manib. ignem facerent, et daemonas impuros suffirent. Quoniam ergo propter ignorantiam eos id fecisse, *non* compertum est; eis semestre imponetur in paenitentia conuersionis. His autem, qui seruos Christianos pro se submiserunt; serui quidem, vt qui ipsi sub manu essent, et quodammodo ipsi quoque in dominor. custodia essent; minisque ab ipsis territi, et propter eorum merum eo compulsi, et lapsi; anno opera paenitentiae ostendent deinceps discentes, vt serui Christi, facere Christi voluntatem, et eum timere et c. Liberi autem trib. annis in paenitentia examinabuntur, tum quod dissimulauerint, tum quod effecerint, vt serui sacrificarent et c. His autem, qui prodiiti sunt, et exciderunt, qui et ipsi ad certamen accesserunt, se esse Christianos confitentes, et in custodiam cum tormentis coniecti sunt; aequum est in exultatione cordis vires simul addere; et eis in omnib. communicare, et in orationibus, et in participatione corporis, et sanguinis, et sermonis adhortatione et c. His quoq. qui tamquam ex somno ipsi ad certamen parturientes, et trahere differens prosiliunt, sibi autem pugnae maritimae, et multae fluxuum inundationis attrahunt, vel potius fratrib. peccatorum carbonem accendunt; ipsis quoq. communicandum est, vt qui in nomine Christi ad id veniant et c. Non est autem quum, vt vel clerici, qui sua sponte auferunt, lapsi autem, et reluctati sunt, amplius in sacro ministerio maneant, vt qui Domini gregem reliquerint, et se ipsos vituperauerint et c. Quando lapsi sunt, vt qui perperam se gesserint, et se ipsos vituperauerint, non possunt amplius sacra ministeria obire et c. eis sufficit communio et c. His, qui pecuniam dederunt, ne vt ab omnis improbitati molestia omni ex parte remoti essent, crimen intendi non potest. Damnum enim, et iacturam pecuniarum sustinuerunt, ne ipsi animae detrimento afficerentur et c. Vnde nec eos, qui omnia reliquerunt propter salutem animae, et secesserunt, licet accusare, tamquam

Matth. 4. d.

C. III.

Luc. 13. b.

C. IV.

Mat. 21. b.

Marc. 11. b.

C. V.

1. Reg. 21.

d.

EXO. 20. d.

EXO. 22. c.

Mat. c. 18.

C. VI.

C. VII.

C. VIII.

C. IX.

C. X.

C. XII.

C. XIII.

Act. 19.
c. XIV.

quam aliis propter ipsos detentos. Nam et Ephesi pro Paulo Caium, et Aristarchum in theatro comprehenderunt vna cum Paulo peregrinantes et c. Si qui autem vim multam, et necessitatem passi sunt, quique et in ore ferrum, et vincula acceperunt, et propter bonam fidei affectionem suas quoque manus vri fortiter pertulerunt ad profanum sacrificium eis inuitis adductas, quemadmodum mihi scripserunt ex custodia beatissimi martyres de iis, qui sunt in Libya, et alii etiam in sacris comministri; hi simul testificantibus reliquis quoque fratribus possunt esse in sacro ministerio inter confessores collocati, vt et qui in multis tormentis mortificati fuerint, et non amplius potuerint vel loqui, vel dicere, vel moueri, vt resisterent iis, qui vim afferebant, et c. *Petrus Archiepiscopus Alexandri et martyr. in serm. de paenitentia c. 2. 3. et c. vsque ad 14.*

CAP. XLVI.

FACTA est (synodus) et apud sacrorum comministros, qui habitant in Graecia; nihilo secius autem, et apud eos, qui habitant in Hispania; et Gallia; et placuit hoc; quod hic, et vbiq; vt iis quidem, qui lapsi sunt, impietati autem praesunt, venia quidem detur paenitentibus, ac resipiscentibus. Iis autem, qui impietatis auctores non fuerunt, sed vi, et necessitate tracti sunt; visum est dari veniam, habere autem etiam locum in clero: maxime quia probabilem defensionem attulerunt, et visum est hoc quodammodo oecumenico quodam concilio factum esse, et c. *Athanasius episc. ad Rufinianum post prin.*

CAP. XLVII.

MASCVLORVM, et animalium initores, et homicidae et c. et idololatrae eadem condemnatione digni habentur. *Basil. episc. ad Amphilocho. c. 7.*

CAP. XLIIIX.

QVI Christum negauit, et salutis my-

sterium transgressus est, cum toto vitae suae tempore deslere, et confiteri conuenit, in tempore, quo e vita excedit, sacramento dignus habitus, propter fidem diuinae clementiae. *Basil. ad Amphilocho. c. 7. 2.*

CAP. XLIX.

QVI in barbarorum incurfione fidem in Christum violarunt factis sacramentis Gentilib; et quibusdam nefariis, quae idolis magicis oblata sunt, ab eis gustatis; hi secundum leges a Patribus iam editas, et canones dispensentur, et c. *Basil. ad Amphilocho. cap. 80.*

CAP. L.

SI quis fidem in Christum negauit, vel ad Iudaismum, vel idolorum cultum, vel Manichaeismum, vel aliud quid tale impietatis genus desciuiffe visus sit; qui suapte quidem sponte ad eiusmodi masculum iruens, deinde ad se rediens, totum vitae suae habet tempus paenitentiae. Numquam enim si mystica peragatur oratio, Deum vna cum populo adorare dignus censetur; sed seorsum precabitur, a sacramentorum autem communione omnino erit alienus; in hora autem sui excessus sacramenti parte dignus censetur. Sin autem contigerit, vt is praeter spem vitae, in eodem iudicio rursus vitam traducet mysticorum sacramentorum ad exitum vsque expers. Tormentis autem, et grauib; suppliciis excruciat, praestituto tempore poenas dent, sanctis Patribus in eo clementia sic visis, tamquam anima non lapsa sit, sed corporalis imbecillitas tormentis non resistens. Quare mensura eorum, qui in fornicatione peccarunt, et vi, doloreque expressa transgressio in conuersione commensurata est. *Greg. Nyss. episc. canon. c. 2.*

CAP. LI.

DE paenitentia, quae constitui debet iis, qui religionem Christianam abnegarunt; *Methodius Patriarch. Constantinopolitanus.*

De paenitentia imponenda haereticis resipiscentibus.

TIT. V.

CAP.

CAP. I.

VENIENTES a Nouatianis, vel Montensibus per manus tantum impositionem suscipiantur. quia: quamuis ab haereticis, tamen in Christi nomine sunt baptizati. praeter eos, qui forte a nobis ad illos transeantes rebaptizati sunt. Hi si resipiscentes, et ruinam suam cogitantes redire maluerint, sub longa paenitentiae satisfactione admittendi sunt. *Inno. episc. 2. c. 8.*

CAP. II.

SI quis de catholica Ecclesia ad haesim transitum fecerit, rursusque ad Ecclesiam recurrat: paenitentia huic non denegetur, quod cognouit peccatum suum. et post x. annos paenitentiae ei communicatio detur. Si infantes fuerint transducti, incunctanter recipi debent. *Elib. c. 2. 2. Ansel. lib. 1. 1. c. 1. 2. 8. Paenit. Rom. tit. 7. c. 4.*

CAP. III.

LAPSIS, id est, qui in catholica fide baptizati sunt, si praeuaricatione damnabili post in haesim transierint; grandem redeundi difficultatem sanxit antiquitas. quibus nos annor. multitudinem breuiata; paenitentiam biennii condicione infra scriptae obseruationis imponimus. vt praescripto biennio, tertio (die) sine relaxatio-

ne ieiuent, et ecclesiam studeant frequentare paenitentium locum, standi, orandi humilitatem ita nouerint obseruandam; vt etiam ipsi, cum catechumeni egredi comonentur, abscedant. Constituto tempore admittantur ad altarium; aut si noluerint, statuta praeteritorum canonum implere debebunt. *Agathen. c. 60.*

CAP. IV.

DE iis, qui post baptismi sacramentum ad haeresis lapsum carne sua dente descendunt, et agnoscentes rectum, ad vnitatem fidei catholicae venire desiderant; in Episcoporum potestate consistat, cum eos viderint dignam paenitentiam agere, quando, vel qualiter communioni pristinae reformentur. *Aurel. 14. c. 8.*

CAP. V.

SYRICIVS constituit, vt si quis conuersus de Manichaeis rediret ad Ecclesiam, nullatenus communicaret, nisi tantum relegationi monasterii diebus vitae suae teneretur obnoxius; vt ieiuniis, et orationibus maceratus; probatus sub omni examinatione vsque ad vltimum, die transitus sui, humanitate Ecclesiae viaticum eis largiretur. Hic constituit, haereticos sub manus impositione recipi, et reconciliari praesente cuncta Ecclesia. *Ex Pontif. in Syric.*

De recipiendis haereticis, cum resipiscunt.

TIT. VI.

CAP. I.

Distin. 50.
c. 14. ponde-
ret. p. cr-
rant.

ERRANT, qui putant Domini sacerdotes post lapsum, si condignam egerint paenitentiam, Domino ministrare non posse, et suis honoribus frui, si bonam deinceps vitam duxerint, et suum sacerdotium condigne custodierint. Et ipsi, qui hoc putant, non solum errant, sed etiam contra traditas Ecclesiae clauas disputare, et agere videntur: de quibus dictum est: Quaecumque solueritis et c. Nos vero indubitanter, tam Domini sacerdotes, quam reliquos fideles, post dignam satisfactionem, posse redire ad honores credimus, testante Domino per Prophetam: Numquid, qui cedit, non adiciet, vt resurgat? et qui auer-

Matt. 16. c.

Hiere. s. b.

sus est, non reuertetur? et c. Mundatur ergo homo a peccato, et resurgit gratia Dei lapsus, et in pristino manet officio, et c. *Callist. episc. 2. in si. Eurb. lib. 19. c. 42. Iuo lib. 3. tit. 1. 1. c. 16. panor. et part. 6. c. 48. decr.*

CAP. II.

SI aliquando (pelagiani) in se Dei adiutorium, quod hucusq; negauerunt, prouocauerint, et opus sibi eius auxilium esse cognouerint, et c. damnent haec, quae hucusque senserunt, et aliquando animum re-ctis disputationibus commodantes, ab hac aliquantulum labe correcti, veris se sanandos consiliis tribuant, atque submittant. Quod si fecerint, erit in potestate Pontificum, istis aliquatenus subuenire, et talibus aliquam curam praestare vulneribus, quam

quam solet lapsis, cum resipuerint, Ecclesia non negare; vt a suis remoti praecipitiis, intra ouile Domini redigantur: ne foris positi, et tanto praesidio a fide munitiois exclusi, periculis omnibus exponantur deuorandi luporum dentibus, atque vexandi; quibus obsistere hac, qua illos in se irritauerant, doctrinae peruersitate non possunt. *Innocent. epist. 25. ad concil. Carthag. in fine.* CAP. III.

Exec. 18. g. & 33. c. **IVBEMVS** sane, quia Christus Dominus noster propria voce signauit, nolle se mortem morientis, sed vt reuertatur, et viuatur; vt si vquam ad sanum deposito prauo dogmatis errore, resipuerint (*Pelagius, et Caecilius,*) damnauerintque ea, quorum se ipsi praeuaricatione damnauerunt, eis medicinam solitam, id est, receptaculum suum, ab Ecclesia non negari: ne dum eos redeuntes forsitan prohibemus, vere extra ouile remanentes, expectantis hostis rapidis faucibus glutiantur, quos in semetipso spiculis malae disputationis armarunt. *Innocent. epist. 26. ad concil. Mileuit. in fine.* CAP. IV.

f. quas f. **DE** his, qui in hac causa grauius peccauerunt (*in pseudosynodo Ephesina*) et ob hoc superiorem sibi locum in eadem infelici synodo vindicarunt, vt humilium fratrum simplicitatem arrogantiae suae praecudicis aggrauarent; si forte resipiscunt, et a facti sui defensione cessantes, in condemnationem proprii conuertuntur erroris: horum si satisfactio talis accedit, quae non refutanda videatur, maturioribus Apostolicae sedis consiliis reseruetur; vt examinatis omnibus, atque perpensis, de ipsis eorum actionibus, quid constitui debeat, aestimetur. Neque prius in ecclesia, cui te Dominus voluit praesidere, cuiusquam talium nomen ad altare recitetur, quam quid de eis constitui debeat, rerum processus ostendat. *Leo epist. 44. ad Anatolium Episcop. C. P. in med.*

CAP. V.

PRIMATES synodi (*Ephesinae*) nec resistentibus sibi fratrib. nec consentientibus perceperunt, cum ad infringendam catholicam fidem, et ad execrabilem haeresim roborandam, alios privilegio honoris exuerint, alios consortio impietatis in-

fecerint, et c. Verumtamen quia tales sibi maxime sua iniquitate nouerunt; et maioribus vulneribus diligentior est adhibenda medicina; nullis vquam epistolis definiui, etiam talibus, si resipiscerent, veniam denegandam. Et quamuis incomparabiliter inimicissimam Christianae religioni haeresim detestemur; ipsos tamen, si corrigantur, et digna se satisfactione purificent, ab ineffabili misericordia Dei non iudicamus alienos: sed potius cum gemitibus gemimus, et cum fletibus flemus; et sic vimur iustitia commotionis, vt non amittamus remedia caritatis, et c. Qui etsi post illud iudicium suum tam impium, quam iniustum, non sunt catholicae fraternitati ita honorabiles, vt fuerunt, suas tamen adhuc obtinent sedes; et Episcopatus sui honore potiuntur, aut per veram, et necessariam satisfactionem pacem Ecclesiae recepturi, aut si haeresim tuebuntur, professionis suae merito iudicandi. *Leo epist. 49. ad Pulcheriam in fine.*

CAP. VI.

TVA sanctitas hoc a nobis requisit, vt sibi de sacerdotali officio post lapsum resurgendi rationem scriberemus; dum dicis de hoc canonum diuersorum legisse diuersas sententias, alias resurgendi, alias nequaquam posse et c. Post dignam satisfactionem credimus posse redire ad honorem, et c. *Greg. epist. 4. in med. ad Secundin. lib. 7. regist. c. 53. Raban. c. 1. de penit. Burch. lib. 19. c. 43. Iuo lib. 3. tit. 11. c. 15. panor. & par. 6. c. 85. decr.*

CAP. VII.

QVICVMQVE clerici ex Donatistis correcto consilio ad catholicam vnitatem transire voluerint, secundum vniuersi cuiusque Episcopi catholici voluntatem, atque consilium, qui in eodem loco gubernat ecclesiam, si hoc paci Christianae prodesse visum fuerit, in suis honoribus suscipiantur; sicut prioribus eiusdem diuisionis temporibus factum esse manifestum est, et c. Non vt concilium, quod in transmarinis partibus de hac re factum est, dissoluatur: sed vt illud maneat circa eos, qui sic transire ad catholicam volunt, vt nulla per eos vnitatis compensatio procuretur. Per quos autem, vel omnimodo perfici, vel

vel adiuuari manifestis fraternarum animarum lucris catholica vnitatis in locis, in quibus degunt, visa fuerit; non eis oblit, quod contra honores eorum, quamuis salus nulli interclusa sit, in transmarino concilio statutum est; id est, vt ordinati in parte Donati, si ad catholicam correcti transire voluerint, non suscipiantur in honoribus suis secundum transmarinum concilium, exceptis his, per quos catholicae vnitati consulatur. *Afric. c. 35. L. Carth. c. 69. G.* CAP. IX.

MORBORVM, qui longissimi sunt, difficillimi curatu esse solent; sic animus haereseos tenebris obrutus, lumen veritatis difficillime admittit. *Taras. CP. in vii. syn. act. 1. post prin.* CAP. IX.

DE Eustathio Ariano saepius lapsus, saepe restituito ad Episcopatum, *Basilus in epistola ad Occidentis Episcopos, & in epistola ad Terentium Comitem. vii. synod. act. 1. in med. referuntur.* CAP. X.

IN prioribus cum a vi cessatum esset, synodusque praesentium, et eorum, qui longinquas regiones incolebant, Episcoporum haberetur, nec modo comministris, qui per Graeciam passim habitant, verum etiam in Gallis, et Hispania, communi decreto placuit. vt et hic, et vbiq; gentium quicumq; lapsi fuissent proprio arbitrio, et antesignani fuissent impietatis, si resipiscerent; ignoscendum quidem illis, verum non restituendos in cleri numerum. Qui vero non auctores, sed necessitate, et violentia compulli fuissent, visum est illis quidem ignoscendum, et in cleri locum restituendos, maxime cum probabilem defensionem, et excusationem dederint, et c. Hae de causa clero per ea tempora ignotum est, qui vero in errorem seducti erant, et violentia huc compulli, data quoque his communio est: quemadmodum haec et Romanam scripta sunt, Romanorumque Ecclesiam omnia comprobasse constat. *Athanas. ad Rufinianum apud vii. synod. act. 1. post med.* CAP. XI.

Luc. 15. **ILLE** Euangelicus iunior filius, et c. et anulum fidei recepit, et stola circumdatur, per quam quid aliud, quam sacerdotii declarantur insignia? et c. *Ex concilio Alexandriae Rufinus lib. 10. c. 28. apud vii.*

synod. act. 1. post med. CAP. XII. **QVI** in Sardicensi synodo fuerant, et c. reddiderunt sedes Paulo, et Athanasio, et Marcello Ancyrano apologiam afferenti, et dicenti non intellectum suum librum, cum ipse etiam auerfaretur omnes, qui purum hominem Christum dicunt. *Socrates in hist. ead. Triper. lib. 4. c. 23. vii. synod. act. 1. post med.* CAP. XIII.

TARASIVS dixit: Plurimi iam canonici, sanctorumque synodorum, et Patrum libri lecti sunt, qui docent nos reuersos ab haeresi recipere debere, modo non sublit improba aliqua causa. *Vii. synod. act. 1. post med.* CAP. XIV.

VT scriptum est ab historicis, B. Meletius creatus fuit ab Arianis Episcopus, et cum ascendisset ambonem, praedicauit consubstantialitatem, et tamen illius electio reprobata est. *Petrus Adriani PP. vicarius in syn. vii. act. 1. post med.*

CAP. XV.

DEMETRIVS diaconus armamentarius sanctae ecclesiae CP. dixit: Quandoquidem in priori actione visum est magna, et generali synodo, insequenti doctrinam Patrum, et legislationem ecclesiasticam; eos, qui ex haeresi reuertuntur, recipiendos: quin etiam rursus admittendos, qui ab haereticis ordinati sunt, modo orthodoxam fidem sapiant: ecce astant ante fores Episcopi, qui libellos confessionis orthodoxiae suae paullo ante legerunt, rogantes, vt admittantur, et c. Sancta synodus respondit: Adiant et c. *Vii. synod. act. 3. in prin.* CAP. XVI.

SCITIS, inquit Sabas monachus, et Praefes Studii, beatum nostrum Patrem Athanasium ad Rufinianum scripsisse, haereticorum antesignanis satis sit, vt ad penitentiam recipiantur et c. Constantinus Episcopus Constantiae Cypri dixit. Iuuenalis, quiq; stabant a partibus illius, principes erant synodi Iatronum, attamen in quarta synodo recepti sunt, et c. *Taratus dixit: Quin etiam Eustathius haeresiarum haec Macedoniorum fuerat, sed tamen B. Basilus Pater noster cum lib. illo illum recepit, et c. vii. synod. act. 3. post prin.*

CAP. XVII.

HAERETICOS, qui in excessu e-

vita paenitentiam agunt, recipere oportet, recipere autem non sine iudicio; sed examinantes, an veram paenitentiam ostendunt, et si fructus habent, qui salutis studium testificentur. *Basil. epist. ad Amphilocho. c. 5.*

dant, et si fructus habent, qui salutis studium testificentur. *Basil. epist. ad Amphilocho. c. 5.*

Haeretici, cum recipiuntur ab Ecclesia, detestentur haeresim, in qua fuerunt. TIT. VII.

CAP. I.

1. q. 7. c. 8. si qui.

DE iis, qui se Catharos (*Nouatianos L.*) nominant, et ad catholicam, et Apostolicam ecclesiam reuertuntur, recepta manus impositione, maneat in clero. Sed prius scripto confiteantur, quod sentient, et sequentur catholicae, et Apostolicae Ecclesiae dogmata. hoc est, cum his, qui secundas nuptias contraxerunt, communicabunt, et cum his, qui in persecutione praeuaricati sunt: de quibus tempus, et ratio (*paenitentiae L.*) definita est, ut ipsi in omnibus sequantur dogmata catholicae Ecclesiae. Illi igitur omnes, siue in vicis, siue in urbibus soli inuentantur ordinati, permaneat in eodem ordine: sed si ad catholicae Ecclesiae Episcopum, vel presbyterum aliqui ex istis pertinent, is Episcopus in sua dignitate, ut par est, maneat; (*similiter presbyteri, et diaconi L.*) et qui vocatur a Catharis Episcopus, presbyteri habeat honorem, nisi forte Episcopo videatur honorem nominis Episcopi eidem relinquere. Sed si id displiceat, inueniat locum Chorepiscopi, vel presbyteri, in quo in clero esse videatur. *Nicae. c. 8. refert vii. syn. act. 1. ante med. Inno. ep. 2. c. 5. ad Episc. Maced. Tolent. xii. cap. 4.*

CAP. II.

PLVRIMOS (*Manichaeos.*) inuestigatio nostra reperit: et c. quos potuimus emendare, correximus; et ut damnarent Manichaeum cum praedicatione, et disciplinis suis, publica in ecclesia professione, et manus suae subscriptione compulimus; et ita de voragine impietatis suae confessos, paenitentiam concedendo leuauimus. *Anast. epist. 1. c. 3. Leo epist. 2. ad Episcopos Italiae.*

CAP. III.

DILECTIONEM tuam duximus commendam, insinuantes ad animae periculum pertinere, si quisquam de his, qui a nobis in haeticorum, atque schismaticorum sectam delapsus, et se utcumque haereticae communionis contagione macularit, resipiscens, in communionem catholicam, sine professione legitimae satisfactionis habeatur. [Saluberrimum enim, et spiri-

tualis medicinae utilitate plenissimum est; ut siue presbyteri, siue diaconi, aut cuiuslibet ordinis clerici, qui se correctos videri volunt, atque ad catholicam fidem, quam pridem amiserant, rursus reuerti ambunt; prius errores suos, et ipsos auctores errorum damnari a se sine ambiguitate fateantur, et c. *Leo ep. 3. ad Episcopum Aquileien. et epist. 8. 3. ad Altinum Episcopum. Iuol. lib. 3. tit. 1. c. 4. panor. et par. 6. c. 97. decret. Ansel. lib. 12. c. 39. Tarrac. lib. 4. c. 13.*

CAP. IV.

SI fideliter, atque utiliter (*Eutyches*) dolet, et quam recte mota sit Episcopalis auctoritas, vel se reum cognoscit; vel si ad satisfactionis plenitudinem omnia, quae ab eo male sunt sensa, viua voce, et praesenti subscriptione damnauerit; non erit reprehensibilis erga correctum quantumque miseratio. Quia Dominus noster, verus, et bonus pastor, qui animam suam posuit pro ouibus suis; et qui venit animas hominum saluare, non perdere; imitatores nos vult esse suae pietatis, ut peccantes quidem iustitia coerceat, conuersos autem misericordia non repellat. *Leo epist. 1. c. cap. 6. ad Flavian. CP.*

CAP. V.

SI ipse (*Eutyches*) qui in hanc temptationem incidit, resipiscat, ita ut per libellarem satisfactionem propriam damnet errorem; communio ei sui ordinis non negetur. *Leo epist. 1. 3. et epist. 1. 7. ad Pulcheriam, in fine.*

CAP. VI.

SI condemnatus (*Eutyches*) presbyter plena satisfactione corrigitur; sententia, qua obstrictus est, relaxetur. *Leo epist. 1. 8. ad Iulian Episcop. in fine.*

CAP.

T. VII. Haeret. cum recip. ab Eccles. detest. haeres. in q. f. 649

CAP. VII.

SI deposita imperitiae suae vanitate (*Eutychni*) resipiscunt, omnique errore damnato, fidem veram, singularemque suscipiunt; misericordia eisdem Episcopalis beneuolentiae non negetur, mansuro iudicio, quod praecessit, si impietas merito condemnata, in sua prauitate perstiterit. *Leo ep. 19. ad Flavianum Episcop. CP. in fine.*

CAP. VIII.

QVOSDAM Episcopos de his, qui rebus impiis videntur praebuisse consensum, reconciliationem reposcere, et catholicorum communionem desiderare, tam nostrorum, quam fratris, et coepiscopi mei Anatolii, cui testimonium ferre dignamini, relatione cognouimus: quorum desiderii sic praebemus effectum; ut correctis, et quae male sunt facta, propria subscriptione damnantibus, participata nostrorum, quos misimus, cura cum supradicto Episcopo pacis gratia tribuatur; quia deuotionis utrumque est Christianae, ut et pertinaces veritas iusta coerceat, et conuersos caritas non repellat. *Leo epist. 37. ad Pulcheriam Augustam, circa finem.*

CAP. IX.

QVI plenius satisfactionibus male gesta condemnant, et accusare magis se eligunt, quam tueri; pacis, et communionis nostrae unitate laentur; ita ut digno prius anathemate, quae contra fidem catholicam sunt recepta, damnentur. Aliter enim [in Ecclesia Dei, quae corpus est Christi; nec rata sunt sacerdotia, nec vera sacrificia, nisi in nostrae proprietate naturae verus nos Pontifex reconciliet, verus immaculati agri sanguis emundet. *Leo epist. 38. c. 2. ad Anatolium Episcop. CP. Iuo par. 2. c. 9. decret.*

CAP. X.

QVICVMQVE in illa synodo (*Ephesina*) quae nomen synodi nec habere potuit, nec meretur, et in qua maleuolentiam suam Dioscorus, imperitiam autem Iuuenalis ostendit, dolent et c. se metu victos, et terrore superatos ad consensum scelestissimi iudicii potuisse compelli, et communionem catholicam obtinere desiderant; satisfactioni eorum pax fraterna praestetur, ita ut non dubiis professionibus, Eutychem cum suo dogmate, cumque

consortibus suis anathematis execratione condemnent. *Leo epist. 44. ad Anatolium Episc. CP. in med.*

CAP. XI.

PAENE omnes, qui in consensum praesidentium aut traducti fuerant, aut coacti, rescindendo, quod statutum fuerat ab illis, et condemnando, quod scripserant, perpetuam culpae abolitionem, et Apostolicae pacis gratiam sunt adepti, et c. *Leo epist. 49. ad Pulcheriam, ante finem.*

CAP. XII.

SI conscientiam suam voluisset (*Atticus presbyter*) probare sinceram, non Eutychem sibi odiosum fuisse; sed quod perfidiam ipsius reprobarer, atque damnarer, debuerat confiteri, et c. Praedictus Atticus, ut ab omni suspicione contraria liber appareat, quid in Eutyche anathematizet, ac damnet, euidenter ostendat, et in damnationem erroris expressi remota omni dubitatione subscribat; ita ut Chalcedonensis symboli definitionem de fide, cui etiam dilectio tua subscribendo consensit, et quam Apostolicae sedis firmavit auctoritas, profiteatur se per omnia seruaturum, adiecta subscriptione propriae manus, quae in ecclesia Christiano populo praesente recitetur; ut pro catholica fide neque nos negligentes, neque ipse ultra suspectus habeatur. Qui si in eadem prauitate perdurans praecipis salubribus parere noluerit, sententiam synodi Chalcedonensis, cuius definitionibus resultat, recipiet. *Leo epist. 75. ad Anatolium Episcop. CP. in med.*

CAP. XIII.

AGNOVIMVS quosdam presbyteros, diacones, ac diuersi ordinis clericos, quos Pelagiana, vel Caelestiana haeresis habuerit implicatos, ita in vestra prouincia ad communionem catholicam peruenisse, ut nulla ab eis damnatio proprii exigeretur erroris, et pastoralibus excubiis nimium dormitantibus, lupos ouium pelhib. reclusos in ouile dominicum non depositis bestialibus animis introisse, et c. Congregata apud vos synodo prouincialium sacerdotum, omnes siue presbyteri, siue diaconi, siue cuiuscumque ordinis clerici, qui de Pelagianorum, Caelestianorumque consortio in communionem catholicam ea imprudentia sunt recepti; ut non prius

III iij ad dam-

1. q. 7. c. 42. si quis.

1. q. 7. c. 21. Omnis. 112.

1. q. 7. c. 68.

Iod. 10. b. c. Lu. 9. g.

ad damnationem sui coartarentur erroris, quam nunc saltem, postea quam hypocrisis eorum ex quadam parte detegitur; ad veram correctionem, quae et ipsis professe, et nullis possit nocere, cogantur. Damnant apertis professionibus sui superbi erroris auctores, et quidquid in doctrina eorum vniuersalis Ecclesia exhorruit, detestentur; omniaque decreta synodalia, quae ad excisionem haereseos Apostolicae sedis confirmavit auctoritas, amplecti se, et in omnibus approbare, plenis, et apertis, ac propria manu subscriptis protestationibus eloquantur. Nihil in verbis eorum obscurum, nihil inueniatur ambiguum; quoniam nouimus hanc istorum esse veritatem; ut in quacumque particula dogmatis execrandi, qua se a damnatorum societate discreuerint, nihil sibi sensuum suorum existiment esse non saluum, et c. Leo epist. 84. ad Aquilici. Episcop. in prin.

CAP. XIV.

8. q. 7. c. 20. DONATVM Salicinensem, ex Nouatiano cum sua, ut comperimus, plebe conuersum, ita Dominico volumus gregi praesidere; ut libellum fidei suae ad nos meninerit dirigendum; quo et Nouatiani dogmatis damnet errorem, et plenissime confiteatur catholicam veritatem. [Maximum quoque ex laico, licet reprehensibiliter ordinatum, tamen si Donatista iam non est, et a spiritu schismatica prauiditatis alienus, ab Episcopali, quam quoquomodo adeptus est, non repellimus dignitate; ita ut et ipse libello ad nos edito catholicum se esse manifestet. Leo. epist. 85. ad Episcop. African. c. 3.

† repellamus

CAP. XV.

QVIA de Hierosolymitanorum professione respondimus, hoc quoque existimauimus salutis eorum causa competenter addendum, ut si communionis Apostolicae se dederint vnitati, et professionem suam scripto indicent, quam Legatis nostris a-

pub Constantinopolim positis offerant, aut per suos ad nos dirigant, aut fraternitati vestrae tradant, eodem tamen tenore conscriptam, quae ad nos modis omnibus seu sub nostra ordinatione deferatur. Hormisdas ep. 6. ad Epiphanium Episc. CP. ante fi.

CAP. XVI.

SI per paenitentiam condemnauerint (Eustathiani) omnia haec, quae male dixerunt, acceptabiles fiant; atque ideo singula, quae debeant condemnare, synodus credidit exponenda. Quod si quis renuerit haec; tamquam haereticus, et anathematizatus, et sine communione, ac damnatus abiiciatur. Gang. in principio.

CAP. XVII.

NOVATIANVM in communionem recipi non debere, nisi suscepta paenitentia incredulitatis praeteritum damnet errorem. Arcl. 11. c. 9.

CAP. XVIII.

QVI ex haeresi conuertuntur Nouatianorum, Photinianorum, aut Quartodecimanorum, aut fideles, aut catechumeni eorum, non ante suscipiantur, quam anathematizent omnem haeresim, eam praefertim, in qua erant. tunc vero, qui apud eos fideles dicebantur, cum didicerint fidei symbola, peruncti sancto chrismate, communicent sanctis mysteriis. Laod. 7.

CAP. XIX.

QVOD si dicunt se resipuisse, doceant per scripturam suam resipiscantiam, et execrationem fidei, quam CP. susceperunt, praeterea ab haereticis separent se, et simpliciores minime decipiant. Basil. in epist. ad Euaisenos. vii. syn. act. 1. in med.

CAP. XX.

RESIPISCENTES ab haeresi anathematizare scripto haeresim est traditum ab Apostolis, et ceteris sanctis Patribus, et conciliis vniuersalibus, et prouincialibus. Basilii Ancyranus resipiscens e libello dixit. vii. syn. aci. 1. in prin.

Haeretici sine forma Ecclesiae baptizati, si ad Ecclesiam veniunt, iterum baptizentur.

TIT. VIII.

CAP.

CAP. I.

2. q. 1. si quis. c. 52.

DE Paulianistis, (et Cataphrygis L.) qui ad Ecclesiam catholicam confugerunt, definitum est, ut rebaptizentur omnino. Si qui vero antea clerici fuerunt, si sine culpa, et reprehensione esse videantur; rebaptizati ordinentur a catholicae Ecclesiae Episcopo. Si vero in examine inutiles reperiantur, deponantur. Idem de diaconis, et ceteris ex clero eadem ratione seruetur. Nicae. c. 19. refert Innoc. ep. 22. c. 5. ad Episc. Maced. Ansel. lib. 9. c. 55. in addit.

CAP. II.

† vel finistros

CONVERSOS ab haeresi ita suscipimus. Arianos, et Macedonianos, et Sabatianos, et Nouatianos, qui se dicunt Catharos, et Aristeros, et Quartodecimanos, siue Tetraditas, et Apollinaristas suscipimus datis libellis, et anathematizata omni haeresi, quae non sentit, ut sentit Ecclesia sancta Dei catholica, et Apostolica: et signatos, vel vnctos primum sancto vnquento in fronte, et oculis, et naribus, et ore, et auribus, et signantes eos dicimus: Signum doni sancti Spiritus. Eunomianos vero, qui in vnam immersionem baptizantur; et Montanistas, quos nunc Phrygas dicimus, et Sabellianos, qui hyiopatoriam docent, et alia difficilia faciunt, omnesque alias haereses, quoniam multae sunt, maxime eorum, qui a Galatarum regione veniunt; omnes hos, qui reuertuntur ad orthodoxam fidem, ut paganos recipimus. Prima die facimus eos Christianos: altera catechumenos: tertia exorcizamus eos insufflando ter in faciem, et aures, atque ita eos instruimus, et facimus, ut sint aliquo tempore in Ecclesia, et audiant scripturas: et tunc eos baptizamus. CP. c. 7. G. Trull. cap. 96.

CAP. III.

De conf. di. fin. 4. c. 84. hi vero.

HI haeretici, qui in Trinitatis nomine minime baptizantur, sicut sunt Bonosiaci, et Cataphrygae; quia et illi Christum Dominum non credunt, et isti Spiritum sanctum peruerso sensu esse prauum quendam hominem Montanum credunt, quorum similes multi sunt alii: cum ad sanctam Ecclesiam veniunt, baptizantur; quia baptismus non fuit, quod in errore polito, in sanctae Trinitatis nomine perceperunt.

Greg. ad Quirinum Episcop. lib. 9. regist. ep. 61. luo lib. 1. tit. 2. c. 57. panor. & par. 1. c. 153. decr. Caesar. lib. 12. c. 68.

CAP. IV.

ARIANI, qui propria lege sua vtuntur De consecratur, rebaptizentur. Si ad Ecclesiam aliqui de hac haeresi venerint, interrogent eos nostrae fidei sacerdotes symbolum; et si peruiderint in Patre, et Filio, et Spiritu sancto eos baptizatos, manus eis tantum imponantur, ut accipiant Spiritum sanctum. quod si interrogati non responderint hanc Trinitatem, baptizentur. Arcl. 1. cap. 8.

CAP. V.

PHOTINIANOS, siue Paulianistas, secundum Patrum statuta, baptizari oportet. Arcl. 11. c. 16.

CAP. VI.

BONOSIACOS ex eodem errore venientes, quos sicut Arianos baptizari in Trinitate manifestum est, dum interrogati, fidem nostram ex toto corde confessi fuerint; cum chrismate, et manus impositione in ecclesia recipi sufficit. Arcl. 11. cap. 17.

CAP. VII.

QVI ab haeresi Phrygiorum (Cataphrygarum L.) conuertuntur, etsi in clero apud eos permaneant, et maximi appellantur, hos cum omni cura instrui, et baptizari oportet ab Episcopis, et presbyteris. Laod. cap. 8.

CAP. VIII.

CONVERSOS ad fidem haereticos ita suscipimus. Arianos, et Macedonianos et c. (ut CP. 7. G.) De Paulianistis definitio Ecclesiae est, ut rebaptizentur omnino. Eunomenianos, qui in vna immersione baptizant; Montanistas et c. (ut CP. 7.) et c. Manichaeos vero, et Valentinianos, et Marcionistas, et Nestorianos, et ex similibus haeresibus oportet facere libellos, et anathematizare eam haeresim, et Nestorium, et Eutychem, et Dioscorum, et Seuerum, et reliquos principes harum haeresum, et qui ea sentiunt, et omnes supradictas: et ita participant de sacra communione. Trull. c. 96. Vide CP. 7. G.

CAP. IX.

PEPVZENORVM baptismus nullam mihi habere rationem videtur: et miratus sum, quomodo hoc Dionysium, qui fuit canonicus, praeteriit. Antiqui enim illum baptismum suscipiendum putarunt, illi iij qui ni-

qui nihil fidei transgreditur et c. Pepuzeni sunt aperte haeretici. In sanctum enim Spiritum blasphemarunt et c. Quamnam ergo habet rationem, verum eorum baptismus iudicari, qui in Patrem, et Filium, et Montanum, Priscillamq. baptizantur? non enim baptizati sunt, qui non in nobis tradita baptizati sunt. *Basil. epist. ad Amphilocho. cap. 1. post principium.*

CAP. X.

ENCRATITARVM versutia fuit, ne ab Ecclesia reciperentur, proprium baptismus occupare, et c. Si quispiam ab illis fuerit assumptus, si ad Ecclesiam redierit, baptizandus est, et c. Patres tamen, qui apud nos rerum ecclesiasticarum dispensationem habent, sequendi sunt, et c. Si vero illi baptismum nostrum seruant, nihil nos angat; et c. canonibus exacte seruiendum est. Qui ad eorum baptismum accedunt, inungi fidelium modo, et ita ad mysteria accedere. Noui vero, quod fratres, qui cum Izoë, et Saturnino, qui ex eo ordine sunt, conueniunt, in Episcoporum sedem receperimus. vt etiam nunc, qui eius sunt ordinis, dissepurare ab Ecclesia nequea-

mus, qui canonem quendam, qui de communicatione cum his agit, ex Episcoporum traditione ediderimus. *Basil. ad Amphilocho. epistola canonica 1. post prin. refertur in vii. synod. actio. 1. in med.*

CAP. XI.

ENCRATITAE, et Saccophori, et Apotactitae subiiciuntur eidem rationi, cui et Nouatiani, quia de illis editus est canon, et si diuersus: quae autem sunt aduersus eos, silentio praetermissa sunt. nos autem vna ratione eos rebaptizamus. si autem prohibita est apud vos haec rebaptizatio, sicut et a Romanis, alicuius oeconomiae gratia; nostra tamen oratio vires obtineat, quandoquidem est veluti Marcionistarum germen eorum haereseis, nuptias abhorrentium, et nuptias aduersantium, et Dei creaturam inquinatam esse dicentium. Eos ergo in Ecclesiam non admittimus, nisi in nostrum baptismum baptizati fuerint, et c. *Basil. ad Amphilocho. c. 47.*

CAP. XII.

PIVS constituit, haeticum venientem ex Iudaeorum haerese, suscipi, et baptizari. *Dam. in Pij.*

Haeretici rite baptizati per manus impositionem, aut per fidei professionem suscipiuntur ab Ecclesia.

TIT. IX.

CAP. I.

1. q. 7. c. 8. si qui. DE his, qui se Catharos nominant, et ad catholicam, et Apostolicam Ecclesiam reuertuntur, et c. Scripta professione catholica, et recepta manus impositione maneat in clero, et c. *Nicae. c. 8. refert Innoc. epist. 22. c. 5. ad Episc. Maced.*

CAP. II.

DEINDE venerunt ad synodum aliqui Iconomachi, et monitis sanctae synodi, et Imperatoris conuerti, recepti sunt cum anathematizatione. *Syn. 11. c. CP. sub Hatr. 11. act. 8. in fin.*

CAP. III.

f Callistum f. NICAENI Patres damnauerunt Arium, Photinum, Sabelliumq. atq. sequaces eorum, eodemque tempore Siluester Romae congregauit CC LXVII. Episcopos, et damnauit iterum Calixtum, Arium, et

Photinum, atq. Sabellium. et constituit; vt presbyterum Arium resipiscentem nemo susciperet, nisi Episcopus eiusdem loci eum reconciliaret, et sacrosancto chrismate per Episcopalis manus impositionem sancti Spiritus gratia, quae ab haeticis dari non potest, confirmaret. *Ex decretis ex decretis Siluestri in epilogo. Concil. Rom. in prin.*

CAP. IV.

VENIENTES a Nouatianis, vel Montensib. per manus impositionem suscipiuntur, praeter eos, quos rebaptizant. *Syriaci. in syn. Rom. ep. 4. c. 8. apud con. Telen.*

CAP. V.

QVOD significastis, quid de conuersis haeticis fieri debuisset? Scitote nos, eos, qui in sanctae Trinitatis fide baptizati sunt, per impositionem manus suscipere. *Euseb. epist. 1. in prin.*

CAP.

CAP. VI.

HAETICOS omnes, quicumq. Dei gratia conuertuntur, et in sanctae Trinitatis nomine credentes baptizati sunt, Romanae Ecclesiae regulam tenentes, per manus impositionem reconciliari praecipimus. *Euse. epist. 3. in fine.*

CAP. VII.

VENIENTES a Nouatianis, vel Montensib. per manus tantum impositionem suscipiuntur; quia quamuis ab haeticis, tamen in Christi nomine sunt baptizati: praeter eos, si qui forte a nobis ad illos transeuntes, rebaptizati sunt. Hi, si resipiscentes, et ruinam suam cogitantes, redire voluerint, sub longa paenitentiae satisfactione admittendi sunt. *Inno. epist. 2. cap. 8.*

CAP. IIX.

1. q. 1. c. 73. ARIANOS, ceterasque huiusmodi pestes, quia eorum laicos conuersos ad Dominum, sub imagine paenitentiae, ac sancti Spiritus sanctificatione per manus impositionem suscipimus; non videtur, clericos eorum cum sacerdotii, aut ministerii cuiuspiam suscipi debere dignitate, et c. *Inno. ep. 18. c. 3. ad Alex. Episc. Iuo lib. 3. tit. 10. c. 2. panor. Ansel. lib. 9. c. 58. Caesar. lib. 13. c. 50. Tarrac. lib. 1. c. 27.*

CAP. IX.

1. q. 1. ven. tum. in fin. c. 18. NOSTRAE lex Ecclesiae est, venientibus ab haeticis, qui tamen illic baptizati sunt, per manus impositionem, laicam tantum tribuere communionem, nec ex his aliquem in clericatus honorem vel exiguum surrogare. *Inno. epist. 22. c. 4. in fine ad Episcopos Macedo. Iuo lib. 3. tit. 5. c. 17. & tit. 10. c. 3. panor. et par. 6. c. 60. decr.*

CAP. X.

De consec. dist. 4. c. 38. HI, de quibus scripsisti, qui se baptizatos sciunt, sed cuius fidei fuerint, qui eos baptizauerunt, se nescire profitentur; quolibet modo formam baptismus acceperint, rebaptizandi non sunt; sed per manus impositionem inuocata virtute Spiritus sancti, quam ab haeticis accipere non poterunt, catholicis copulandi sunt. *Leo epist. 90. c. 16. ad Rustic. Narbon. Burch. li. 4. c. 42. Iuo lib. 1. tit. 2. c. 84. panor. et par. 1. c. 236. decr. Ansel. lib. 9. c. 57.*

CAP. XI.

De consec. dist. 4. c. 44. AB antiqua Patrum institutione didi-

cimus; vt quilibet, qui apud haeresim in Trinitatis nomine baptizantur, cum ad sanctam Ecclesiam redeunt; aut vnctione chrismatis, aut impositione manus, aut sola professione fidei ad sinum matris Ecclesiae reuocentur. Vnde Arianos per impositionem manus Occidens, per vnctionem vero sancti chrismatis, ad ingressum sanctae Ecclesiae catholicae, Oriens reformat. Monophysitas vero, et alios ex sola vera confessione recipit: quia sanctum baptismus, quod sunt apud haeticos consecuti, tunc in eis vires emundationis accipit; cum vel illi per impositionem manus Spiritum sanctum acceperint, vel isti per professionem verae fidei, sanctae, et vniuersalis Ecclesiae visceribus fuerint vniti, et c. Nestoriani vero, quia in sanctae Trinitatis nomine baptizantur, sed eos Iudaicae perfidiae similes incarnationem vniueriti non credentes, suae haereseos error obscurat; ad sanctam Ecclesiam catholicam venientes, de verae fidei firmitate, et confessione docendi sunt; vt vnum, eundemq. Dei, et hominis filium, Deum Dominum nostrum Iesum Christum credant et c. Hanc ergo natiuitatis eius veritatem quicumque a peruerso errore Nestorii reuertuntur, coram sancta fraternitatis vestrae congregatione fateantur, eundem Nestorium cum omnibus sequacibus suis, ac reliquas haereses anathematizantes; venerandas quoque synodos, quas vniuersalis Ecclesia recipit, se recipere, et venerari promittant, et absq. vlla dubitatione sanctitas vestra, seruat eis propriis ordinibus in suo coetu recipiat, et c. *Greg. ad Qyirinum Episcop. lib. 9. reg. epist. 61. Iuo lib. 1. tit. 2. c. 81. panor. & par. 1. c. 153. decr. Caesar. lib. 12. c. 68.*

CAP. XII.

QVI in infirmitate credere volunt, debet his manus imponi. *Arel. 1. c. 6.*

CAP. XIII.

HAETICOS in mortis discrimine positos, si catholici esse desiderant, si desit Episcopus, a presbyteris cum chrismate, et benedictione consignari placet. *Araus. 2.*

CAP. XIV.

PRESBYTERO, propter salutem animarum, quam in cunctis optamus, desperatis, et in lecto recumbentibus haeticis, si

eis, si conuersionem subitam petant, chrismate subuenire permittimus; quod etiam omnes conuersuri, si sani sunt, ab Episcopo nouerint expetendum. *Epauc. c. 16.*

CAP. XV.

PER impositiones manus fidelibus baptizandis, vel conuersis ex haeresi Spiritum sanctum tradere Episcopis tantum li-

Baptizati apud haereticos, qui formam Ecclesiae seruant, non rebaptizentur.

CAP. I.

EPISCOPVS, aut presbyter, qui haereticorum baptismum, vel sacrificium susceperit, deponatur. Quid enim conuenit Christo cum Belial? aut quae pars est fidei cum infideli? *Ap. c. 46.*

CAP. II.

EPISCOPVS, aut presbyter, qui vere baptizatum iterum baptizat, vel qui ab impiis pollutum non baptizat, deponatur: ut irridens crucem, et mortem Domini, et non discernens veros a falsis sacerdotibus. *Ap. c. 47.*

CAP. III.

AB haereticis baptizati, vel ordinati, neque fideles, neque clerici esse possunt. *Ap. c. 68.*

CAP. IV.

QVIBVS (haereticis) solum baptismum esse permittimus, quod utique in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti perficitur; nec Spiritum sanctum eos habere ex illo baptismate, illisque mysteriis arbitramur. *Inno. epist. 18. c. 3. ad Alex. Episc. Iuo lib. 3. tit. 10. c. 2. panor. Ansel. lib. 9. c. 58. Caesar. lib. 13. c. 50. Tarrac. lib. 1. cap. 27.*

CAP. V.

SI ab haereticis baptizatum quempiam fuisse, constiterit, erga hunc nullatenus sacramentum regenerationis iteretur: sed hoc tantum, quod ibi defuit, conferatur; ut per Episcopalem manus impositionem, virtutem sancti Spiritus consequatur. *Leo epist. 35. c. 2. ad Leonem Episc. Rauenn.*

CAP. VI.

HI, qui baptismum ab haereticis acceperunt, cum baptizati ante non fuissent,

cet. Hispal. 11. c. 7.

CAP. XVI.

EVSEBIVS haereticos inuenit in urbe Roma, quos sola manuum impositione reconciliauit. *Dam. in Euse.*

CAP. XVII.

SYRICIVS constituit, haereticos sub manus impositione recipi, et reconciliari praesente cuncta Ecclesia. *Ex Pontifi.*

sola inuocatione Spiritus sancti per impositionem manuum confirmandi sunt; quia formam tantum baptismi sine sanctificationis virtute sumpserunt. Et hanc regulam, ut scitis, seruandam omnibus ecclesiis praedicamus; ut lauacrum semel initum, nulla iteratione violetur, dicente Apostolo: Vnus Dominus, vna fides, vnum baptisma. Cuius ablutio nulla iteratione temeranda est; sed, ut diximus, sola sanctificatio sancti Spiritus inuocanda est, ut, quod ab haereticis nemo accipit, a catholicis sacerdotibus consequatur. *Leo epist. 77. c. 7. ad Nicet. Aquile. Ansel. lib. 9. c. 26. Tarrac. lib. 4. c. 11. & lib. 6. c. 49.*

CAP. VII.

QVICVMQVE baptizatus fuerit ab haereticis in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti, nullo modo rebaptizari, sed per solam manus impositionem purgari debet. *Zach. ep. 2. in fi. Burch. lib. 4. c. 40. & 43. 140 par. 1. c. 234. & 237. decr.*

CAP. VIII.

CYPRIANVS, et omnes paene per Africam sacerdotes decreuerunt, haereticos esse rebaptizandos. Cornelius, et ceteri omnes per Italiam statuerunt, quod antiquitus a Patribus acceperant, ut post abiectionem prauum, et confessionem recti dogmatis, sola manus impositione purgarentur. *Euse. lib. 7. c. 2. eccles. historiae.*

CAP. IX.

STEPHANVS statuit, non communicandum esse his, qui rebaptizant eos, qui ab haereticis ad Ecclesiam transiunt et cetera. *Euse. lib. 7. c. 4. & 6.*

Num

Num haeretici post mortem possint damnari, aut absolui.

TIT. XI.

CAP. I.

HAERETICI etiam post mortem anathematizari possunt. *Cyrrillus libro primo de eo, quod vnus est Christus, et in epistola ad Marcianum, et alios monachos. Augustinus ad Bonifacium loquens de Caeciliano, et in ep. ad catholicos, et lib. 3. c. 35. & 39. contra Cresconium: quae omnia, et alia multa sunt apud v. syno. CP. act. 5. in med. et approbantur a synodo ibid. Idem confirmat eadem synodus act. 8. post prin. et postea in condemnatione Theodori haeretici iam mortui; & vi. syn. CP. v. ariis in locis; & Nicae. 11. epist. synodi ad Constantin. & Iren. vbi multi mortui haeretici anathematizantur.*

CAP. II.

ACACIVM haereticorum fautorem a Romano Pontifice condemnatum non posse iam post mortem absolui, affirmat *Gelasius epist. 3. ad Faustum, cuius initium est, Ego quoque. in princip.*

CAP. III.

SI quis Episcopus haereticos etiam con-

fanguineos, aut paganos Ecclesiae praetur. *c. 5. Greg. lerit; post mortem anathema ei dicitur. 1x. c. 8. cod. Carth. c. 82. G. Afr. c. 48. L. tit. in 1. col. lect.*

CAP. IV.

DICTA possumus, non auctores damnare. quod si adhuc viuerent, et correpti errorem suum non condemnarent, iustissime damnarentur. *Pontianus ad Iustinia.*

CAP. V.

SANCTI Patres non solum viuentes haereticos condemnauerunt, sed et post mortem, utpote in sua impietate mortuos anathematizauerunt; sicut eos, qui iniuste condemnati sunt, reuocauerunt post mortem, et in sacris diptychis scripserunt: quod factum est, et in Ioanne, et in Flauiano religiosae memoriae Episcopis CP. *Iustinianus epist. ad syno. CP. v. ante fin. lecta act. 1. in prin.*

CAP. VI.

POST mortem haeretici anathematizantur, ut Valentinus, Basilides, Marcion, Cerinthus, Manichaeus, Eunomius, Bonosus. *Iustin. ad Ioa. 11. ante fin. vbi alia multa.*

Episcopi adhibeant diligentiam in oppugnandis haereticis.

TIT. XII.

VIDE supra libro quarto titulo quinquagesimo octauo.

Principum est, opem ferre Ecclesiae contra haereticos:

TIT. XIII.

CAP. I.

FAVETE catholicis vestro more, parentumque vestrorum, date defendendae fidei libertatem, quam salua clementia vestrae reuerentia, nulla vis, nullus poterit mundanus terror auferre. Cum enim Ecclesiae causa statum regni vestri agamus, et salutis, ut prouinciarum, vestrarum quieto iure potiamini; defendite contra haereticos inconcussam Ecclesiae statum, ut et vestrum Christi dextera defendatur Imperium.

Leo in syn. Rom. ep. 23. ad Theodosium Imperat. in fine.

CAP. II.

ITA haereticorum impudentiae restitit, ut profiteremini ad totius mundi pacem, Chalcedonensis synodi vos esse custodem. Quod cum ex vestrae fidei sententia saluberrime definitum sit; quanto studiosius vniuersali Ecclesiae est conferendum: ut tranquillitas fidei Christianae etiam vestro prolii Imperio, nec improbitas haeretica in aliquo suo molimine gloriatur? cuius pertinax inuidiosa contentio illico

illico conquiescet, si Imperiali potestate fraenetur. *Leo epist. 72. ad Leon. Imperat. in fin.*

CAP. III.

APVD Christianissimum Principem, et inter Christi praedicatores digno honore numerandum, vtor catholicae fidei libertate; et ad consortium te Apostolorum, ac Prophetarum securus exhortor; vt constanter despicias, ac repellas eos, qui se Christiano nomine priuauerunt: nec patiaris impios parricidas sacrilega simulatione de fide agere, quos constat a fide deuicare. Cum enim clementiam tuam Dominus tanta sacramenti sui illuminatione ditauerit, debes incunctanter aduertere, Regiam potestatem tibi non solum ad mundi regimen, sed maxime ad Ecclesiae praesidium esse collatam; vt ausus nefarios comprimendo, et quae bene sunt statuta, defendas, et veram pacem his, quae sunt turbata, restituas, depellendo scilicet peruersores iuris alieni, et antiquae fidei sedem Alexandrinae ecclesiae reformando, et c. Sacerdotalem namque, et Apostolicum tuae pietatis animum, etiam hoc malum ad iustitiam vltionis debet accendere, quod CP. ecclesiae puritatem pestilenter obscurat, in qua inueniuntur clerici quidam haereticorum sensui consonantes, et intra ipsa catholicorum viscera assertionibus suis haereticorum partem adiuuantes. In quibus deturbandis frater meus Anatolius, cum nimis benigne parcat, segnior inuenitur. Dignamini pro fide vestra, etiam

Ecclesiae istam praestare medicinam, vt tales non solum ab ordine clericatus, sed etiam ab vrbs habitatione pellantur; ne vltius sanctus Dei populus peruerforum hominum contagio polluat. *Leo ep. 73. ad Leon. Imper. in med. et in fin.*

CAP. IV.

SI qui sua obdurate caecati, ita in reprobi sensus amentiam transferunt, vt mallet furere, quam sanari: ad Imperialem pertinet potestatem, vt perturbatores Ecclesiae pacis, et reipublice, quae Christianis Principibus merito gloriatur, inimici sollicitius comprimantur et c. Agat itaque fraternitas tua oportunis suggestionibus, vt clementissimus Princeps, quae Domino sint placitura, praecipiat, et incensores cruentar. seditionum iubeat comperentius coerceri, vt nec illi impuniti sint, quorum manus scelera perpetrarunt, nec illi, qui talium videntur insania, et c. *Leo ep. 80. ad Iulian. Coen. Episcop. in med.*

CAP. V.

ADVERSUS haereticos, vel paganos, vel eorum superstitiones legati missi de hoc concilio, quidquid utile protulerint, a gloriosissimis Principibus impetrent. *Milevit. c. 11.*

CAP. VI.

PRINCIPES erunt catholicae fidei assertores, eamque, et hanc, quae imminet, Iudaeorum perfidiam, et cunctarum haeresum iniuriam defendentes, et c. *Tolet. 118. c. 10. in med.*

De libris haereticorum reiiciendis, et comburendis.

CAP. I.

DE Theodoro Mopsuesteno, et eius scriptis; item de scriptis Theodoriti contra Cyrillum, et synodum Ephesinam, et de epistola Ibae ad Marin Perlam: vide syn. v. gener. CP. variis in locis, et in primis collat. 8. in definitione, c. 12. 13. 14. et in subscript. Episcoporum. et in epist. Iustiniani Imp. ad Ioannem 11. Papam, cuius initium est: *Scientes.*

CAP. II.

DE quibusdam falso inscriptis sanctor.

Apostolor. itinerariis comburendis, vt. *syn. act. 5. ante med.*

CAP. III.

LAICVS, vel monachus excommunicetur; Episcopus, presbyter, diaconus deponatur, qui occultauerit libros haereticorum contra imagines. *Nicae. 11. c. 9.*

CAP. IV.

RVFIVM beatus Hieronymus de arbitrii libertate notauit: de illo ea sentimus, quae praedicatum Hieronymum sentire cognoscimus. Item alios, quos Hieronymus reprehendit, reiicimus. Origenis opera

opera a Hieronymo repudiata cum auctore suo dicimus esse renuenda et c. Cetera, quae ab haereticis, sine schismaticis conscripta, vel praedicata sunt, nullatenus recipit catholica, et Apostolica Romana Ecclesia, et c. *Gelas. et synodus LXX. Episcoporum. Burch. lib. 3. c. 220. Iuo. lib. 2. tit. 11. c. 3. panor. et par. 4. c. 64. decr.*

CAP. V.

EVANGELIVM nomine Thomae, c. 3. p. in quo videntur Manichaei, apocryphum, et c. primis. Euangelia, quae falsauit Lucianus, apocrypha et c. Euangelia, quae falsauit Eustatius, apocrypha, et c. Libri omnes, quos se

Leutius ait Lucius discipulus diaboli, apocryphi, et c. Liber prouerbior. qui ab haereticis conscriptus, et sancti Xysti nomine praenotatus est, apocryphus, et c. Liber Ogiæ nomine gigantis, qui ab haereticis cum dracone post diluuium pugnae perhibetur, apocryphus, et c. Liber Physiologus, qui ab haereticis conscriptus est, et beati Ambrosii nomine signatus, apocryphus, et c. Opuscula Tertulliani, Lactantii, Africani, Postumiani, et Galli, Montani, Priscillae, et Maximillae, Fausti, Manichaei, Commodiani, alterius Clementis Alexandrini, Tatii Cypriani, Arnobii, Tychonii, Casiani presbyteri Galliarum, Victorini Pitauientis, Fausti Regiensis Galliarum, Frumenti Caeci et c. Phylacteria omnia, quae non Angelorum, vt illi confingunt, sed daemonum magis arte conscripta sunt, apocryphi. Haec, et omnia his similia, quae Simon Magus, Nicolaus, Cherintus, Marcion, Basilides, Ebion, Paulus Samosatenus, Photinus, Bonosus, Montanus, Apollinaris, Valentinus, Manichaeus, Faustus, Africanus, Sabellius, Arius, Macedonius, Eunomius, Nouatus, Sabbatius, Caelestius, Donatus, Eustachius, Iouinianus, Pelagius, Iulianus Celanensis, Caelestius, Maximinus, Priscillianus ab Hispania, Nestorius CP. Maximus, Venicus, Lamperius, Dioscorus, Eutyches, Petrus Alexandrinus, et alius Petrus Antiochenus, Acacius CP. cum confortibus suis docuerunt, vel scripserunt, in aeternum constentur esse damnata. *Gelas. et synodus LXX. Episcoporum. Burch. lib. 3. c. 221. Iuo. lib. 2. tit. 11. c. 36. panor. et par. 4.*

cap. 65. decret. Caesaraug. lib. 2. cap. 23.

CAP. VI.

SI quis falsos libros impiorum, vt sanctos in Ecclesia publica, perit in pestem populi, et clerici deponatur. *Ap. c. 60.*

CAP. VII.

SI quis Episcoporum, vel apocrypha (Priscillianistar.) haberi per domos non prohibuerit, vel sub canonicorum nomine eos codices in Ecclesia permiserit legi, qui Priscilliani adulterina sunt emendatione corrupti; haereticum se nouerit iudicandum: quoniam [qui alium ab errore non reuocat, seipsum errare demonstrat. *c. 2. de haeret. Grego. Leo ep. 91. ad Turib. Asturic. Episcop. c. 15.*

CAP. VIII.

SI quis falsos libros impiorum, vt sanctos in Ecclesia publica, perit in pestem populi, et clerici deponatur. *Ap. c. 60.*

CAP. IX.

DICTICINI tractatus vetantur, licet auctor resipuerit. *Leo d. ep. 91. cap. 16.*

CAP. X.

NVMQVID NAM in ipso haereticorum libris non multa, quae ad veritatem pertineant, posita relegendur? Num quidnam ideo veritas refutanda est, quia illorum libri, vbi prauitas inest, refutantur? Aut ideo prauis libri suscipiendi sunt eorum, quia veritas, quae illic inserta est, non negatur? *Gelas. in tom. de anathem. vinculo post prin.*

CAP. XI.

MANDAMVS, quatenus libros erroris (Petri Abaelardii et Arnaldi de Brixia) faciat igne comburi. *Imo. 11. epist. 2. ad Sampsonem Archiep. Remen. et alios.*

CAP. XII.

EPISCOPVS Gentilium libros non legat, haereticorum autem pro necessitate, et tempore. *Carth. 14. c. 16. Burch. lib. 1. c. 95. Iuo. lib. 2. tit. 11. c. 44. panor. et par. 4. c. 160. et par. 5. c. 197. decr. Ansel. lib. 7. c. 202. in addit. Caesar. lib. 2. c. 29. et lib. 4. cap. 56.*

CAP. XIII.

SI quis scripturas, quas Priscillianus secundum suum deprauauit errorem, vel tractatus Distincti, quos ipse Distinctus, ante quam conuerteretur, scripsit sub nomine Patriarcharum, Prophetarum, et Apostolorum, et suo errori consona confinxit, legit, et impia eorum figmenta sequitur, aut defendit: anathema sit. *Bra. 1. c. 17.*

CAP. XIV.

INTER epistolas diuini Apostoli quaedam fertur ad Laodicenses, quam Patres no-

c. 2. de haeret. Grego. 1x. et in collect.

Distincti

Dis. 37. c. 1.

tres nostri tamquam alienam reprobauerunt. Ad haec Manichaei Euangelium secundum Thomam inuenerunt, quod Ecclesia catholica merito ut impium auerfatur. Quemadmodum etiam id, quod nunc de B. Patre nostro Epiphano dictum est, cum illius nequaquam existat. *Epiph. apud vii. syn. act. 6. tom. 5. in prin.*

CAP. XIV.

IN quarta, et quinta synodo epistola, quae dicebatur Ibae ad Marin Persam, anathematizata est, quasi Nestorio consentiens, ipse Iba non est damnatus. *Epiph. vii. syn. ubi supra, tomo quinto post prin.*

CAP. XV.

COMPERIMVS (Eutyrianos) conscriptis libris, et chartar. tomis plura finxisse, quae eorum insaniam aduersus veram fidem aperte signarent: atq. ideo praecipimus, ubicumque huiusmodi scripta reperta fuerint, ignibus concremari, et c. *Valentin. et Marcanus Imp. ep. 2. ad Palladium apud syn. Chal. act. 3. in fine.*

CAP. XVI.

OMNES chartae, ac libri, qui funestum Eutychetis dogma fuerint comple-

xi, incendio concrementur, ut facinorosae peruerfitatis vestigia ipsa flammis combusta depereant. *Marcanus Imp. apud syn. Chal. act. 1. 6. in fi.*

CAP. XVII.

NEMO audeat sacrilegos codices a Theodoro, et Nestorio expositos, et contrarios verae doctrinae (concilii Ephesini) legere, aut possidere, aut scribere: oportet enim eos codices cum omni diligentia requiri, et inuentos publice coram omnibus comburi. *Edictum Theodosii, et Valentini Imp. in med. apud syn. v. CP. act. 5. in med.*

CAP. XVIII.

B. Symmachus inuenit Manichaeos in vrbe Roma, quorum omnia simulacra, vel codices ante fores basilicae Constantinianae incendio concremavit, et eos ipsos exilio relegauit. *Ex Pontif.*

CAP. XIX.

HORMISDA codices (Manichaeorum) ante fores basilicae Constantinianae incendio concremavit. *Ex Pontif.*

CAP. XX.

SCRIPTA Arii comburantur, qui ea caelauerit, capite plectatur. *Const. apud Socratem lib. 2. c. 15. Tripart.*

TIT. XV.

drinis, qui eam clero, et plebi ipsius ciuitatis, cum praedictorum Episcoporum praedicationibus, qui et meo scripto consentiunt, faciant recitari; ut agnoscant, se fallacium hominum fraude ulterius decipi non debere, et c. *Leo epist. 67. ad Marcian. Imperator. in fine.*

CAP. III.

SCIMVS in Nicaena magna synodo ccc. xlix. Episcoporum ab omnibus concorditer esse roboratum, non debere absq. Rom. Pont. sententia concilia celebrari et c. Licet haec, et alia quam plura necessaria ab haereticis, qui nos cotidie infestant, et perdere nituntur, ut facilius nos capere possint, sint synodica capitula inuenta, nobisque sublata. *Athan. et alii ad Felic. 11. post prin. Ansel. lib. 2. c. 50.*

Ne ca-

Ne catholici communicent cum haereticis, neve illorum dona accipiant.

TIT. XVI.

CAP. I.

HAERETICVM hominem post vnam, et secundam correctionem deuita sciens, quia subuersus est, qui eiusmodi est, et delinquit; cum sit proprio iudicio condemnatus. *Paul. in epist. ad Titum c. 3. ante fin.*

CAP. II.

SI quis venit ad vos, et hanc doctrinam non adfert; nolite recipere eum in domum, nec Haue ei dixeritis: Qui enim dicit illi Haue, communicat operibus eius malignis. *Ioan. epist. 2. ante fin.*

CAP. III.

CREDENTE S, receptores, defensores, et fautores haereticorum excommunicationi decernimus subiaccere et c. Si qui autem tales, postquam ab Ecclesia denotati fuerint, euitare contempserint; excommunicationis sententia usque ad satisfactionem idoneam percellantur. Sacerdotes non exhibeant huiusmodi pestilentibus ecclesiastica sacramenta; nec eos Christianae praesumant sepulturae tradere, nec eleemosynas, neque oblationes eorum accipiant: alioquin suo priuentur officio et c. *Innoc. III. in concil. gener. Later. c. 3. in med.*

CAP. IV.

HABE cum his, quos libenter amplecteris, portionem ex sententia praesenti, quam per tuae tibi direximus ecclesiae Defensorem sacerdotali honore, et communionem catholica, nec non etiam a fidelium numero segregatus, sublatum tibi nomen, et munus ministerii sacerdotalis agnosce, et c. *Felix III. cum LXVII. Episc. ep. ad Acacium CP.*

CAP. V.

EPISCOPVS; presbyter, diaconus cum haereticis orans excommunicetur. Si vero permittat eis, ut clericis operari, deponatur. *Ap. c. 45.*

CAP. VI.

SI clericus, vel laicus ingrediatur in synagogam Iudaeorum, vel haereticorum ad orandum; deponatur, et excommunicetur. *Ap. c. 65.*

CAP. VII.

NECESSSE est, ut salutis causa filius, qui sermonem receperit veritatis, a

parentibus separetur incredulis, aut rursus pater separetur a filio, aut filia a matre. Et hoc modo inter propinquos, atque consanguineos credentes, atque incredulos, scientiae, atque ignorantiae, veritatisque, et erroris pugna confurgit; et c. Quod si dicat aliquis, Et quomodo iustum videtur, separari filios a parentibus? Audi quomodo: quia cum ipsis si in errore permaneant, neque illis proderunt, et ipsi cum illis pariter interibunt. Iustum igitur, et valde iustum est, separari eum, qui saluari vult, ab eo, qui non vult. *Clem. ep. 4. post prin.*

CAP. VIII.

QUIS catholicor. virorum cum aduersariis Christi velit ulterius miscere sermonem? quis saltem ipsam vitam lucem communionem partiri? Nouae haereseos nimirum fugiantur auctores. Quid enim acerbis in Dominum fingere potuerunt; quam cum adiutoria diuina cassarent, causamque quotidianae preceationis auferrent? *Innocent. epist. 2. 6. ad concil. Mileuit. post prin.*

CAP. IX.

SICVT non potest peruerfitatis communicatore suscepto non pariter peruerfitas approbari: sic non potest refutari peruerfitas complice sectatore peruerfitatis admisso, et c. Proinde cum Chalcedonense concilium pro fidei catholicae, atque Apostolicae veritate, communionemque celebratum damnauerit Eutychem detestandi furoris auctorem; non satis habuit, nisi ut pariter eius quoque consortem Dioscorum, ceterosque propelleret. Hoc igitur modo, sicut in vnaquaque haeresi vel factum semper, vel fieri non habetur ambiguum, successores eorum Timotheum, Petrum, atque alterum Antiochenum Petrum, non virum per singulos quosque, rursus facto concilio, sed synodi semel iacta regula consequenter elisit. Quemadmodum ergo non euidenter apparet, etiam cunctos simili tenore constringi? et qui eorum communicatores, et complices extiterunt, atque omnes omnino a catholica, atque Apostolica merito communionem discerni? hinc Acacium

mm ij cium

De haeret. const. 8. qui cuq. in fine.

Haereticis mos est, catholicorum libros deprauare.

CAP. I.

DE quibusdam exemplaribus synodi v. CP. deprauatis ab haereticis, *Syn. vi. gen. CP. act. 3. in prin. et act. 1. 2. post prin.*

CAP. II.

QVIA quorundam haereticorum, versuta nequitia ad conturbandam aliorum simplicitatem, epistolam meam, quam ad beatae memoriae Flavianum dedi, falsasse perhibetur; ut commutatis quibusdam verbis, vel syllabis, receptorem me Nestoriani erroris asserat: obsecro venerabilem clementiam vestram, ut eandem epistolam, et c. in Graecum sermonem iubeatis integre, diligenterque translata, per idoneum latorem sub vestri signaculi impressione deferri, tradendam iudicibus. *Alexan-*

cium quoque iure dicimus a nostro confortio submouendum; qui maluit in fortem transire perfidiae, quam in catholicae, atque Apostolicae communionis sinceritate consistere; cum fere per triennium, ne in id veniret, Apostolicae sedis epistolis doceatur competenter instructus. Postquam vero communionis est factus alienae, non potuit, catholicae, et Apostolicae mox societate non praescidit; ne per eum, si vel paullulum cessaremus, nos quoque videremur subiisse contagia perfidorum, et c. Quo in sua perfidia, et damnatione manente, tam eius in ecclesiastica recitatione non potest nomen adscribi, quam externae contagium non debet communionis admitti. Quapropter aut doceatur ab haeretica participatione sincerus, quorum se ille communioni permiscuit, aut cum eisdem non potest non repelli. *Gelas. ep. 5. ad Anastasium Imperat. post med.*

CAP. X.

AVCTORE cuiuslibet insaniae, ac pariter errore damnato, sufficere iudicantur (*maiores nostris*); vt quisquis aliquando huius erroris communicator existeret, principali sententia damnationis eius esset obstrictus; quomodo manifeste quilibet vel professione sua, vel communionem posset agnosci et c. *Gelas. epist. 6. ad Episcop. Dardaniae post prin. Ansel. lib. 12. c. 69.*

CAP. XI.

CVM quibus erat (*de Acacio*) synodus ineunda? Catholici Pontifices fuerant vndique iam depulsi, solique remanserant socii perfidorum, cum quibus iam nec licebat habere conuentum, dicente Psalmista: Non sedi in concilio vanitatis, et cum iniqua gerentibus non introibo. Nec ecclesiastici moris est, cum his, qui pollutam habent communionem, permixtamque cum perfidis, miscere concilium, et c. *Gelas. ep. 6. ad Episcop. Dardaniae ante med. Ansel. lib. 12. c. 69.*

CAP. XII.

DE Acacio, et aliis Episcopis Orientalibus, qui sedis Apostolicae communionem priuati fuerunt, quia cum haereticis communicauerunt, *Gelas. epist. 7. ad Episcop. Orientis.*

CAP. XIII.

NONNE missis huc saepe litteris indicastis, cum ceteris haereticis vos Euty-

chen quoque respuere? Hoc si verum est, aut eos, qui communicauerunt Eutychem successoribus, pariter abdicare; aut aliorum quoque haereticorum successoribus communicantes admittite. Sed Acacius, inquit, nihil contra fidem, sicut Eutyches, et successor eius, legitur vbiq. dixisse: quasi non sit deterius, et non ignorasse veritatem, et tamen communicasse veritatis inimicis, et c. Miramur tamen, quomodo ista profertis; hoc est, vt et synodum Chalcedonensem vos suscipere pro fide catholica profiteamini; et eos, quos damnauit, sectantium communicatores, non pariter, generaliterque putetis fuisse damnatos. Ostendite ergo, quae synodus in vnaqua haeresi cum erroribus successores eorum his communicantes, simulque omnes non damnet et complices. Itaq. ille vester Acacius, qui Eutychem haeresibus detestabili communionem factus est particeps, ab eadem synodo sine dubitatione damnatus, quae et Eutychem, Dioscorumque cum successoribus, eor. hisq. communicantes, synodico tenore prostravit. Sic sequaces quorum, Timotheum, Petrumque simili definitione deiecit. Proinde si ea, quae in synodo Chalcedonensi pro fide, et communionem catholica, lege Apostolica definita sunt, vere, certeque sectamini, sicut vestra professione multiplici continetur: aut successores ab illa synodo damnatorum, hisque communicantes abiicite; aut si istos admittitis, ea, quae in illa synodo, pro fide, et communionem catholica, et Apostolica sunt peracta, non solum falso vos retinere perpenditis, sed insuper labefactare conamini, et in Eutychemianam haeresim sine retractatione reciditis, et c. *Gelas. epist. 8. ad Euphemian. in med.*

CAP. XIV.

OMNINO vos ipsos euellite a caeno, in quo haeretici demersi tenentur, et excutite immunditiam pulueris, qui adhaesit, generaliterque omnes, ab Apostolicis dogmatibus, declinantes, fidei abdicatio- ne condemnate. Nulla quidem est com- munitio tenebris ad lucem, neque am- bulantes per viam rectam, vestigia sua cum errore declinantium coniungunt. Tenendum est vinculum fidei, recusandaque est infide-

CAP. XXIII.

SI superioris loci clericus haeretici cuiuscumque conuiuio interfuerit; anni spatium pacem ecclesiae non habebit, minores clerici vapulabunt. *Epau. c. 15. Mel- den. c. 73.*

CAP. XXIV.

QUI pro haeresi, aut pro crimine aliquo excommunicatur, nullus eis communicare praesumat, sicut antiqua Patrum continent statuta. Quae si quis spernit voluntarie, se ipsum alienum a communionem facit. *Brac. l. c. 33.*

CAP. XXV.

SI quis Episcopus, siue alicuius Episcopi presbyter, aut diaconus in alicuius haeretici opinionem offenderit, et ob hanc causam fuerit excommunicatus; nullus Episcopus eum in communionem recipiat, nisi prius in communi concilio, porrecto fidei suae libello, satisfaciat omnibus et c. Hoc idem et de fidelibus laicis sit, decretum, si in aliqua haeretici opinionem fuerint nominati. *Mar. Brac. c. 36.*

CAP. XXVI.

AN debet clericus praesentibus Arianis, vel aliis haereticis, orare; et an eum laedit, quando facit orationem, seu oblationem? Respon. In diuina oblatione diaconus ante salutationem loquitur: Qui non communicatis, ambulate. non debent ergo interesse, nisi profiteantur se paenitentiam acturos, et haeresim vitaturos. *Timotheus Episcopus Alexandriae in responsis cap. 9.*

CAP. XXVII.

DE iis, qui Arianis communicauerunt, et ecclesias hucusque detinent, vt se habet consuetudo, fiat; ita tamen, vt alii constituentur, qui in orthodoxia testificentur, et alii permaneant et c. Et qui communicauerunt cum Arianis ecclesias habentibus, puniantur, si quidem ipsorum voluntate hoc fecerunt. Sin autem proprio Episcopo obedierunt, permaneant. *Theophilus Episcop. Alexandr. in Communitorio in prin.*

infidelis communicationis lues: quoniam secundum Apostolum, quemadmodum qui adhaeret Deo, vnus spiritus est cum eo: ita qui adhaeret meretrici, vnus corpus fit. *Hormisdas epist. 9. ad clericos secundae Syriae, in med.*

CAP. XV.

NON licere in haereticorum coemeteria, vel martyria, vt appellantur, abire clericis orationis, aut salutis causa. Sed hos omnes, etsi fideles sint, excommunicatos fieri ad certum tempus, paenitentes vero, et confessos se peccasse, suscipi. *Laod. cap. 9.*

CAP. XVI.

NON oportet haereticorum benedictiones, quae potius maledictiones sunt, accipere. *Laod. c. 32. Mar. Brac. c. 70. Burch. lib. 3. c. 209. Iuo par. 3. c. 260. decr. Deusd. c. 2. Caes. lib. 13. c. 49. Tar. rae. lib. 6. c. 20.*

CAP. XVII.

NON oportet cum haereticis, vel schismaticis orare. *Laod. c. 33. Mart. Brac. 71.*

CAP. XIX.

NON oportet Christianum relinquere martyres Christi, et abire ad falsos martyres haereticorum, vel quos haeretici finxerunt; namque hi a Deo alieni sunt. Sint igitur anathema, qui ad eos proficiscuntur. *Laod. c. 34. Burch. lib. 3. c. 210. Iuo par. 3. cap. 261. decr.*

CAP. XIX.

NON oportet a Iudaeis, vel haereticis accipere missas res festiuas, neque cum eis festa celebrare. *Laod. c. 37.*

CAP. XX.

CLERICVS haereticorum, aut schismaticorum, tam conuiuia, quam sodalitates euitet aequaliter. *Carth. iv. c. 70.*

CAP. XXI.

HAERETICORVM coeust, non ecclesias, sed conciliabula esse. *Carth. iv. cap. 71.*

CAP. XXII.

CVM haereticis nec orandum, nec psallendum. *Carth. iv. c. 72.*

Ne catholici matrimonia cum haereticis

contrahant.

TIT. XVII.

CAP. I.

LECTORES, et Cantores non ducant alterius sectae uxorem. Sed qui

duxerunt, et liberos susceperunt, si eos fuerunt baptizari apud haereticos, redcant ad communionem catholicae Ecclesiae

fiac. non baptizatos non baptizent apud haereticos. neque copulent eos in matrimonio cum haeretico, Iudaeo, vel Gentili, nisi promittat se ad orthodoxam fidem venturum. Qui contra venerit, canonicis poenis subiaceat. Chalc. c. 14. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 27. panor. CAP. II.

HAERETICIS, qui errant ab Ecclesia catholica, nec ipsis catholicas dandas puellas, neque Iudaeis, quod nulla potest esse societas fideli cum infideli. Si fecerint, parentes abstinere per quinquennium placet. Elib. c. 16. CAP. III.

FILII clericorum (et Episcoporum. L.) Gentilibus, vel haereticis (vel schismaticis L.) matrimonio non copulentur. Carth. c. 21. G. Carth. III. c. 12. L.

CAP. IV. NON oportet cum omnibus haere-

ticis miscere connubia, et filios, vel filias dare; sed potius accipere, si tamen profiterentur, Christianos futuros esse se, et catholicos. Agath. c. 67. Burch. lib. 9. c. 78. Iuo par. 8. c. 204. decr. CAP. V.

NON licere clericis indifferenter ad nuptias suos liberos haereticis copulare. Laod. c. 10. G. 11. L. CAP. VI.

NON oportet cum vllis haereticis nuptias facere, aut dare eis filios, vel filias; sed potius accipere, si promittant se Christianos fore. Laod. c. 31. G. 32. L. Vid. Burch. lib. 9. c. 78. Iuo par. 8. c. 204. decr. CAP. VII.

ORTHODOXVS non ducat haereticam, neque haereticus orthodoxam; nullae sint nuptiae inter eos, et dissoluantur. non ovis lupo iungatur, neque Christi portioni, portio peccatorum. Qui contra venerit, excommunicetur. Trul. c. 72.

2. Cor. 6. c.

28. q. 1. c. 16. f hominibus

Haereticus non potest accusare, neque esse testis.

CAP. I.

SEMPER in accusatione clericorum primo persona, fides, vita, et conuersio blasphemantium perferretur. nam fides omnes actus hominis praecedere debet, quia [dubius in fide] infidelis est. nec eis omnino est credendum, qui veritatis fidem ignorant, nec rectae conuersationis vitam ducunt. quoniam tales et facile, et indifferenter lacerant, et criminantur recte, et pie viuentes. Ideo suspicio eorum discutienda est primo, et corrigenda; neq. accusatoribus suspectis, vel de inimicor. domo prodeuntibus est credendum. Nicae. c. 45. apud Iulium ep. 2. c. 11. Xyst. epist. 1. in fi. Hadr. c. 4. ad Episc. Mediom. Capit. lib. 5. c. 183. et 239. et lib. 7. c. 147. in addit. Burch. lib. 1. c. 144. Iuo par. 5. c. 257. decr. Ansel. lib. 3. c. 88.

CAP. II.

HAERETICIS non licet accusationes contra orthodoxos Episcopos super ecclesiasticis negotiis facere. Haereticos autem dicimus, iam olim ab Ecclesia detestatos, et a nobis anathematizatos, et qui fidem quidem rectam consentiant, sed

TIT. XIIX.

se separant, aut contradicunt canonicis Episcopis. CP. c. 6. G. Nicol. in ep. ad Mich. Imp. incip. Proposueramus. Iuo lib. 4. tit. 7. c. 20. panor. & par. 14. c. 70. decr. Ansel. lib. 4. c. 72. CAP. III.

CREDENTES, receptores, defensores, et fautores haereticorum excommunicationi decernimus subiacerere, firmiter statuente; vt si postquam quis talium fuerit excommunicatione notatus, satisfacere contempserit infra annum; ex tunc ipso iure sit factus infamis, nec ad publica officia et c. nec ad testimonium admittatur, et c. Inn. III. in conc. gen. Later. c. 3.

CAP. IV.

TESTES, et accusatores sine aliqua sint infamia, uxores, et filios habentes, et omnino Christum praedicantes. Siluest. in epilogo syn. Rom. cc. LXVII. Episcoporum in med. Hadr. ad Episc. Mediom. c. 68. Magun. sub Arnul. c. 12. Capit. lib. 1. c. 139. Iuo par. 6. c. 334. decr. Ansel. lib. 3. c. 88. CAP. V.

SI ex vtraque parte ad causam dicendam venerint; quia vnus absque altero auidiri non debet, quaerendum est in iudicio,

cuius

cuius sint conuersationis, et fidei, atq. suspicionis accusatores; quia ad hoc admitti non debent, nisi bonae conuersationis, et rectae fidei viri, et c. Felix in syn. LXX. Episc. op. epist. 2. ante med. Hadr. ad Episc. Mediom. c. 5. them. 5. Capit. lib. 7. c. 143. in addit. Iuo lib. 4. tit. 7. c. 5. panor. & par. 5. c. 248. decr. Ansel. lib. 3. c. 88. CAP. VI.

TESTIFICANDI, vel accusandi licentia denegetur (his,) qui Christianae religionis, et nominis dignitatem, et suae legis, vel sui propositi normam, aut regulariter prohibita neglexerint. Felix II. in syn. Rom. epist. 1. c. 9. CAP. VII.

PERSONAE accusantium tales esse debent, quarum fides, et conuersatio, et vita probabilis, et absque reprehensione sit et c. Prius requiratur fides personae, vita, et actus discutiatur. Felix II. in syno. Rom. epist. 1. c. 11. & 13. CAP. IIX.

HAERETICI, a quibus nimium opprimimur, excommunicatique et c. nullatenus ad accusationem, vel ad testimonium erunt admittendi. Felix II. in syno. Rom. epist. 1. c. 15. CAP. IX.

CONTRA Episcopum haereticus testis; vel singularis fidelis non admittatur. Ap. c. 75. CAP. X.

ACCVSANDI, vel testificandi licentia denegetur iis, qui Christianae religionis, et nominis dignitatem, et suae legis, vel sui propositi normam, aut regulariter prohibita neglexerint. Transgressores enim sponte legis suae, eiusque violatores, et recedentes apostatae nominantur. Omnis enim apostata refutandus est ante reuersionem suam, non in accusatione recte agentium, aut testimonio suscipiendus. Ex Clemente Anacl. epist. 1. c. 1. Iuo lib. 4. tit. 7. cap. 8. panor. & part. 5. c. 237. decr. Ansel. lib. 3. c. 10. CAP. XI.

REPROBARI oportet eorum redargutiones, qui in recta fide suspecti sunt. Fides autem, et conuersatio primum scrutanda est. Pius epist. 1. c. 2. CAP. XII.

OMNES, qui in recta fide suspecti

sunt, in accusatione sacerdotum, et eorum, super quorum fide non haesitatur, minime recipiantur, et in testimonio humano dubii habeantur. Infirmari ergo oportet eorum vocem, de quorum fide dubitatur, nec eis omnino est credendum, qui rectam fidem ignorant. [Quaerendum est ergo in iudicio, cuius sit conuersationis, et fidei, is, qui accusat, et is, qui accusatur; quoniam ii, qui non sunt rectae conuersationis, ac fidei et c. non permittuntur maiores natu accusare; nec quorum fides, vita, et libertas nescitur. Callist. epist. 2. c. 5. Carth. IV. c. 96. Capit. lib. 7. c. 110. & 111. & 112. & in addit. poster. c. 10. et 11. Isidor. lib. 3. c. 46. de sum. bon. Burch. lib. 1. c. 171. Iuo par. 5. c. 289. decr. CAP. XIII.

ACCVSANDI non sunt (sacerdotes Domini) ab infamibus et c. aut alterius sectae, vel religionis hominibus. Pontian. epist. 1. in prin. Trosl. c. 4. CAP. XIV.

SVSPECTOS, aut inimicos, aut facile litigantes, et eos, qui non sunt bonae conuersationis, aut quorum vita est accusabilis, et qui rectam non tenent, et docent fidem, accusatores esse, et testes, et antecessores nostri Apostolica repulerunt auctoritate, et nos submouemus. Pontian. epist. 2. in prin. Ansel. lib. 3. c. 16. CAP. XV.

OMNES, qui rectam non docent doctrinam, vel rectam non tenent fidem, accusatores neminem recte credentium accusare possunt, quia infamia sunt notati, et a sinu sanctae matris Ecclesiae Apostolico mucrone vsque ad rectam conuersationem, et reuersionem eorum abscissi. Vnde Apostolica auctoritate cum omnibus eiusdem Apostolicae, atque vniuersalis Ecclesiae filiis statuente; sancimus; vt omnes, qui in catholica fide suspecti sunt, in accusatione recte credentium non suscipiantur; quia suspiciones semper sunt amouendae. Merito ergo eorum reprobatum accusatio, qui in recta fide suspecti sunt, nec eis omnino est credendum, qui Trinitatis fidem ignorant. Fabia. epist. 1. in med. Ansel. lib. 3. c. 17. CAP. XVI.

IPSI Apostoli, et successores eorum

mm iii oim

olim statuerunt, eos ad accusationem non recipi et c. qui sunt suspecti et c. aut dubii in recta fide et c. *Fabia. ep. 2. ante med.*

CAP. XVII.

DECERNIMVS, vt ii, qui non sunt bonae conuersationis, aut quorum vita est accusabilis, aut quorum fides, vita, et libertas nescitur; non possint Domini sacerdotes accusare. *Fabia. epist. 3. c. 1. Xyst. III. epist. vn. Capitul. lib. 7. c. 111. Ansel. lib. 3. c. 73.*

CAP. XVIII.

IN FAMES esse eas personas dicimus, quae pro aliqua culpa notantur infamia. id est, omnes, qui Christianae legis normam abiiciunt, et statuta ecclesiastica contemnunt, et c. et Apostolorum, atque successorum eorum, reliquorumque Patrum statuta libenter violantes; et c. Hi omnes nec ad sacros gradus debent prouehi, et c. nec rectam fidem, vel dignam conuersationem non habentes, summos sacerdotes possunt accusare. *Steph. ep. 1. in med. Burch. lib. 1. c. 173. Iuo lib. 4. tit. 7. c. 14. panor. et par. 5. c. 291. decr. Deusd. c. 3. Ansel. lib. 3. c. 5. Caesar. lib. 5. c. 28. Tarrac. lib. 2. c. 8.*

CAP. XIX.

HI, qui non sunt bonae conuersationis, et quorum vita est accusabilis, aut quorum fides, vita, et libertas nescitur; non possunt (Episcopos) accusare. Primo semper accusatorum personae, fides, vita, et conuersatio est enucleatim inquirenda et c. quia nihil prius fieri debet, quam imperitorum personae, fidesq. vita, et conuersatio diligenter discutiantur, et c. *Steph. epist. 2. in med.*

CAP. XX.

CRIMINA, quae Episcopis impingeret dicis, per alios non linas vilo modo fieri, nisi per ipsos, qui crimina intendunt. Si tamen ipsi digni, et irreprehensibiles apparuerint, et actis docuerint publicis, omni se carere suspitione, et inimicitia, et irreprehensibilem fidem, conuersationemque ducere. *Dionys. epist. 2. ante fin.*

CAP. XXI.

HAERETICI omnes, et suspecti et c. nullatenus ad accusationem sunt admittendi. *Eutyech. epist. 2. c. 2. Iuo par. 6. c. 333. decr.*

CAP. XXII.

OMNIBVS accusandi, vel testificandi licentia denegetur, qui Christianae religionis, et nominis dignitatem, et suae legis, vel sui propositi normam, aut regulariter prohibita neglexerint. *Eutyech. ep. 2. c. 3. Ansel. lib. 3. c. 25. Caesar. lib. 5. c. 35.*

CAP. XXIII.

PAGANOS, et haereticos scias non posse Christianos accusare, aut vocem eis infamationis inferre. *Caius epist. 1. c. 1. Iuo lib. 4. tit. 7. c. 11. panor. Ansel. lib. 3. c. 45. Tarrac. lib. 2. c. 15.*

CAP. XXIV.

PERSONA, fides, vita, et conuersatio, atque suspicio accusantium enucleatim primo inquirenda est, et c. *Marcellus epist. 2. in medio.*

CAP. XXV.

NEC illi, qui aut in fide catholica, aut inimicitia suspecti sunt, ad pulsationem (Episcoporum) admittantur. *Euseb. epist. 1. post prin. Ansel. lib. 3. c. 26.*

CAP. XXVI.

OMNES infames, cunctosque suspectos, vel inimicos, et eos, qui non sunt eorum gentis, vel quorum fides, vita, et libertas nescitur, et c. ab omni accusatione Episcoporum funditus submouemus. *Pelag. II. epist. 3. in prin. Ansel. lib. 3. c. 59.*

CAP. XXVII.

NOVIMVS in Nicaena synodo generaliter esse decretum; vt nullus passim, vageque Episcopos lacerare, aut accusare, et qui non sunt rectae fidei, vel bonae vitae, vel clarae conuersationis, aut infamare praesumat. *Athanas. & alii ad Felic. II. post principium.*

CAP. XXVIII.

HAERETICI, pagani, Iudaei non admittuntur ad accusandum, nisi suas causas prosequantur. *Carth. c. 130. G. Cart. VII. c. 2. L. Afr. 96. L. Iuo par. 16. c. 64. decr.*

CAP. XXIX.

QVAERENDVM in iudicio, cuius sit conuersationis, et fidei is, qui accusat, et is, qui accusatur. *Carth. IV. c. 96. Callist. epist. 2. Capitul. lib. 7. c. 110. & in addit. cap. 10.*

Ne cler-

Ne clerici donent, aut relinquunt bona sua haereticis.

TIT. XIX.

CAP. I.

De haeret. c. 5. Greg. IX. c. 9. eo. tit. in 1. collect. **E**PISCOPI, vel clerici non orthodoxis Christianis, etsi propinqui eorum sint, nihil largiantur ex bonis suis. *Carth. c. 22. G. Carth. III. c. 13. L.*

SI Episcopus heredes haereticos, vel Gentiles reliquerit, etiam propinquos, etiam ab intestato, anathema ei dicatur, etiam mortuo, et nomen eius fileatur a sacerdotibus. *De haeret. si quis. c. 5. Grego. IX. c. 8. eo. tit. Carth. c. 82. G. Afr. 48. L. in collect.*

De ordinatis ab haereticis, et schismaticis.

TIT. XX.

CAP. I.

De haeret. c. 5. Greg. IX. c. 9. eo. tit. in 1. collect. **D**E iis, qui se Catharos nominant, et ad catholicam, et Apostolicam Ecclesiam reuertuntur, recepta manus impositione maneat in clero et c. *Nicae. c. 8. VII. syno. Ato. 1. ante fin. Inno. epist. 2. c. 5.*

berto haeresiarcha, postquam ab Ap. mem. Papa Gregorio, et a Rom. Ecclesia est damnatus, factae sunt, et ab eis, qui catholicorum adhuc viuentium Episcoporum sedes inuasunt, irritas esse iudicamus. *Vrb. II. in concil. Placent. c. 9.*

CAP. VII.

SIMILITER autem eas, quae a ceteris haeresiarchis, nisi probare valuerint, se, cum ordinarentur, eos nescisse damnatos. *Vrb. II. in conc. Placent. c. 10.*

CAP. VIII.

QVI vero ab Episcopis quondam quidem catholice ordinatis, sed in schismate a Romana Ecclesia separatis, consecrati sunt; eos nimirum, cum ad Ecclesiae unitatem redierint, seruatis propriis ordinibus, misericorditer suscipi iubemus, si vita, et scientia eos commendat. *Vrb. II. in concil. Placent. c. 11.*

CAP. IX.

AMODO vero quicumque a praedictis schismaticis, sanctaeque Rom. Ecclesiae aduersariis se ordinari permiserit, nullatenus hac venia dignus habeatur. *Vrb. II. in concil. Placent. c. 12.*

CAP. X.

QVAMVIS autem misericordiae intuitu, magnaue necessitate cogente hanc in sacris ordinibus dispensationem constituerimus; nullum tamen praecidium sacris canonibus fieri volumus, sed obtineant proprium robur, et cessante necessitate, illud quoque cesset, quod factum est pro necessitate. Vbi enim multor. strages iacet, subtrahendum est aliquid seueritati, vt addatur amplius caritati. *Vrb. II. in concil.*

CAP. II.

De schism. c. 1. Grego. IX. c. 2. eo. tit. in 1. collect. **D**E Maximo Cynico, et de seditione CP. propter eum secuta, vt neque Maximus Episcopus fiat, aut sit, neque qui ab eo ordinati sunt, in aliquo gradu clerici irrita autem sunt, quae erga eum, vel ab eo facta sunt. *CP. c. 4. G. c. 3. L.*

CAP. III.

PHOTIVM (schismaticum,) qui tumultibus, et turbationibus orbem terrae repleuit, iusto decreto damnamus, promulgantes, numquam fuisse prius, aut nunc esse Episcopum; nec eos, qui in aliquo sacerdotali gradu ab eo consecrati, vel promoti sunt, manere in eo, ad quod promoti sunt. *Syn. IX. gener. CP. sub Hadr. II. cap. 4.*

CAP. IV.

AD haec ordinationes ab Octauiano, et aliis schismaticis, et haereticis euacuamus, et irritas esse censemus. *Alex. III. in concil. Turonen. c. 9.*

CAP. V.

De schism. c. 1. Grego. IX. c. 2. eo. tit. in 1. collect. **Q**UOD a praedecessore nostro Innocentio factum est, innouantes, ordinationes ab Octauiano, et Guidone haeresiarchis, nec non et a Ioanne Strumense, qui eos secutus est, factas, et ab ordinatis ab eis irritas esse censemus. *Alex. III. in concil. Later. c. 2.*

CAP. VI.

ORDINATIONES, quae a Gui-

concil. Placen. c. 13. CAP. XI. PERMVLTVS iam annos regni Teutonici latitudo ab Apostolicae sedis unitate diuisa est; in quo nimirum schismate tantum periculum factum est, vt quod cum dolore dicimus, vix pauci sacerdotes, aut clerici catholici in tanta terrarum latitudine reperiantur. Tot igitur filiis in hac strage iacentibus, Christianae pacis necessitas exigit, vt super hac materia Ecclesiae viscera aperiantur. Patrum itaq. nostrorum exemplo; et scriptis instructi, qui diuersis temporibus Nouatianos, Donatistas, et alios haereticos in suis ordinibus susceperunt; praefati regni Episcopos in schismate ordinatos, nisi aut inuasores, aut simoniaci, aut criminosi comprobentur; in officio Episcopali suscipimus. Id ipsum de clericis euiusq. ordinis suscipimus, quos vita, scientiaque commendat. Paschal. 11. in concil. apud Guardastall. cap. 2.

CAP. XII. ORDINATIONES, quae a Burdino haeresiarcha; postquam a Romana Ecclesia est damnatus, quaeq. et a pseudoepiscopis per eum postea ordinatae sunt, nos esse irritas iudicamus. Callist. 11. in concil. Rom. c. 6.

ve. q. 2. c. 57. ORDINATIONES (ab Othone, Guidone, Hieremia, seu forte Philippo) factas sine communi consensu clericorum Ecclesiae, siue per simoniam factas irritas iudicamus. Callist. 11. in concil. Rom. c. 21.

CAP. XIV. ORDINATIONES factas a Petro Leonis, et schismaticis, et haereticis, euacuamus, et irritas esse censemus. Innocentio. 11. in conc. Rom. c. 24.

CAP. XV. QVOD a praedeceffore nostro Papa Innocentio statutum est, innouantes, ordinationes factas a filio Petri Leonis, et aliis schismaticis, et haereticis, euacuamus, et irritas esse censemus. Eugen. 111. in concil. Remen. c. 16.

CAP. XVI. EPISCOPVS, presbyter, diaconus iterum ordinatus deponatur cum ordinatore, nisi constiterit, quod ab haereticis ordinatus est. Ab eis enim baptizati, vel ordinati neque fideles, neque clerici esse possunt. Ap. c. 68.

CAP. XVII.

ARIANOS praeterea, ceterasq. huiusmodi pestes, quia eor. laicos conuersos ad Dominum, sub imagine paenitentiae, ac sancti Spiritus sanctificatione per manus impositionem suscipimus; non videtur clericos eorum, cum sacerdotii, aut ministerii cuiuspiam suscipi debere dignitate: quoniam quibus solum baptismatum esse permittimus, quod vtiq. in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti perficitur; nec Spiritum sanctum eos habere ex illo baptismo, illisque mysteriis arbitramur. quoniam cum a catholica fide eorum auctores desciscerent, perfectionem spiritus, quam acceperant, amiserunt. Innocentio. epist. 18. ad Alex. Episc. c. 3. Iuol. lib. 3. tit. 10. c. 2. panor. Ansel. lib. 9. c. 58. Caspar. lib. 13. c. 50. Tarrac. lib. 1. c. 27.

CAP. XIX.

SI vere constat, aliquos ante damnationem Bonosi ab eodem ordinatos, postea voluisse, vel nunc velle reuerti; eos recipiendos esse censemus. Innocentio. epist. 21. ad Marcian. Episc.

CVM dicamus ab haereticis ordinatos, vulneratum per illam manus impositionem habere caput et c. vbi paenitentiae remedium necessarium est, illic ordinationis honorem locum non posse habere et c. Certe, qui quod non habuit, dare non potuit; damnationem vtiq. quam habuit, per prauam manus impositionem dedit et c. At dicitur vera, ac iusta legitimi sacerdotis benedictio auferre omne vitium, quod a vitioso fuerat iniectum. Ergo si ita est, applicentur ad ordines sacrilegi et c. Sed nostrae lex Ecclesiae est, venientibus ab haereticis, qui tamen illic baptizati sunt, per manus impositionem, laicam tantum tribuere communionem, nec ex his aliquem in clericatus honorem vel exiguum subrogare. At vero hi, qui a catholica fide ad haeresim transierunt, quos non aliter oportet, nisi paenitentia suscipi, apud vos non solum paenitentiam non agunt, verum etiam honore cumulantur. Sed Anisii quondam fratris nostri, aliorumque consacerdotum summa deliberatio haec fuit; vt quos Bonosus ordinauerat, ne cum eodem remanerent, ac ne fieret non

ret non mediocrem scandalum; ordinati remanerent. Vicimus, vt opinor, ambigua iam ergo, [quod pro remedio, ac necessitate temporis statutum est, constat primitus non fuisse: ac fuisse regulas veteres, quas ab Apostolis, vel Apostolicis viris traditas Ecclesia Romana custodit, custodiendasque mandat his, qui eam audire consueuerunt. Sed necessitas temporis id fieri magnopere postulabat et c. Sed canones apud Nicaeam constituti de Nouatianis fieri permiserunt et c. De his, inquit, qui nominant se ipsos Catharos, id est mundos et c. Possimus dicere de solis his Nouatianis esse praeceptum, et c. addidisse enim, aliisque haereticis et c. Quod de Paulianistis dictum est, poterit confirmare, a quibus venientes etiam baptizari praecipuntur. Nam quidnam, cum de Paulianistis iubent, omnes qui ab haereticis reuertuntur, erunt hoc exemplo baptizandi? et c. Quod ideo distinctum esse, ideo omnia haereticis, ratio manifesta declarat: quia [Paulianistae in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti minime baptizant vt Nouatiani: nec apud istos de vinitate potestatis diuinae, hoc est Patris, Filii, et Spiritus sancti quaestio aliquando mota est, et ideo omnibus segregatis haec sola electa est, cui istud crederent concedendum; quia nihil in Patris, et Filii, et Spiritus sancti sacramento peccarent. Si quis vero de catholica ad haeresim transiens, aut fidelis ab apostasia reuertens, et respiciens, redire voluerit; numquid eadem ratione poterit ad clerum permitti? cuius commissum non, nisi per longam paenitentiam poterit aboleri, nec post paenitentiam clericum fieri ipsi canones sua auctoritate permittunt. Vnde constat, qui de catholica ad Bonosum transierunt damnatum, atq. se passi sunt, aut cupierunt, ab eodem ordinari, non oportuisse ordinationis ecclesiasticae suscipere dignitatem, qui commune omnium ecclesiarum iudicium deferentes, suam peculiariter in Bonoso vanitatem sequendam esse duxerunt. Sed multos [constat vim passos, atq. inuitos, attractos, repugnantesque ab eodem ordinatos. Dicat mihi, volo, quisquis hoc credit; si non post ordinationem Bonosi

interfuit, cum conficeret sacramenta; si communioni eius participatus non est; si statim ad Ecclesiam rediit; et iste talis potest habere colorem aliquem excusationis. Ceterum, alii, qui vel post annum, aut mensem ad Ecclesiam redierunt, intelligimus eos, qui in catholica hauerant se propter vitia sua non posse suscipere ordinationem; ideo ad illum perrexisse, qui passim, et sine vlla discussione ordinationes illicitas faciebat, credentes se posse per istam institutionem, locum in Ecclesia catholica recipere; de quo antea desperauerant et c. Ad summam certe, qui nihil a Bonoso acceperunt, rei sunt usurpatae dignitatis, qui conficiendorum sacramentorum sibi vindicauerunt auctoritatem, atque id se putauerunt esse, quod de his nulla fuerat regulari ratione concessum. Praeuideat ergo dilectio vestra, haec talia transisse, et aduertite, quod, vt dicitis, necessitas imperauit, in pacem ecclesiam constitutas, non posse praesumere; sed, vt saepe accidit, quotiens a populis, aut a turba peccatur, quia in omnes propter multitudinem non potest vindicari; inultum solet transire. priora ergo dimittenda dico Dei iudicio, et de reliquo maxima sollicitudine praecauendum. Innocentio. epist. 22. c. 3. 4. 5. 6. Nicae. 8. c. 19. Synod. 111. vel 118. CP. sub Ioan. VIII. actio. 2. Rab. c. 17. de paenit. Iuo in prol. panor. c. decret. part. 5. c. 10. c. lib. 3. tit. 5. c. 17. c. tit. 10. c. 3. panor. et par. 6. c. 59. et 60. decr. Ansel. lib. 6. c. 73. Deusd. c. 2. Tarrac. lib. 6. c. 141.

CAP. XX.

QVOS baptizauit Acacius, vel quos sacerdotes, siue Leuitas secundum canonem ordinauit, nulla eos ex nomine Acacii portio laesionis attingit, quo forsitan per iniquam tradita sacramenti gratia, minus firma videatur, et c. Nam si visibilis solis istius radii, cum per loca foetidissima transeunt, nulla contactus inquinatio maculantur; multo magis illius, qui istum visibilem fecit, virtus nulla ministri indignitate constringitur. Nam et Iudas, cum fuerit sacrilegus, et fur, quidquid egit inter Apostolos, pro dignitate commissa beneficia per indignum data, nulla ex hoc detri-

Dist. 19. secundum. c. 8.

detrimenta senserunt et c. Ideo ergo et hic Acacius, cuius nomen dicimus esse reticendum, male bona ministrando, sibi tantum nocuit. Nam inuiolabile sacramentum, quod per illum datum est, aliis perfectionem suae virtutis obtinuit, ei autem obfuit. *Anast. II. epist. vii. c. 7. & 8. Iuo par. I. c. 151. decr. & in epist. 67. ad Bern. Abb. Ansel. lib. 9. c. 62. Tarrac. lib. 6. c. 145. Caesar. lib. I 2. c. 63.*

CAP. XXI.

Dist. 32. c. 6. practer. p. ad hoc. AD hoc, quod subiungitur in eadem epistula, vtrum sit vtrum ordinacionibus, et reliquis sacramentis a criminosis exhibitis, vt ab adulteris, et sanctimonialium violatoribus, et huiusmodi; ad hoc ita respondemus: Si schismate, vel haeresi ab Ecclesia non separantur, eorundem ordinaciones, et reliqua sacramenta sancta, et veneranda non negamus, sequentes B. Augustinum, qui super Ioannem de huiusmodi tam copiose, quam veraciter differit. ait enim: Baptizet seruus malus, siue seruus bonus, non sciat se ille, qui baptizatur, baptizari, nisi ab eo, qui sibi tenuit baptizandi potestatem. et paulo post: Non horreat columba ministerium malorum, respiciat Domini potestatem et c. Ceterum schismaticorum, et haeticorum sacramenta, quoniam extra Ecclesiam sunt, iuxta sanctorum Patrum traditiones, S. Pelagii, Gregorii, Cypriani, Augustini, Hieronymi, formam quidem sacramentorum, non autem virtutis affectum habere profiteamur, nisi cum ipsi, vel eorum sacramentis initiati per manus impositionem ad catholicam redierint vnitatem, et c. *Vrbanus II. in epist. ad L. Praeposit. S. Vincentii, centii in med.*

sequendo

dedit

scilicet f.

effectum

Inuentii, vel Iuueci

CAP. XXII.

PLACVIT, vt ex ipsis Donatistis quicumque clerici ad catholicam vnitatem transire voluerint, si eos catholicae vnitati vtilitatem asserre Episcopus iudicauerit, in suis honoribus recipiantur, et c. *Carth. c. 69. G. Afric. c. 35. L.*

CAP. XXIII.

PRESBYTERI, qui ex haeresi Arianiana ad sanctam catholicam Ecclesiam conuersi sunt, qui sanctam, et puram fidem, atque castissimam tenuerint vitam, accepta denuo benedictione presbyterii,

sancte, et pure ministrare debeant. ceteri vero, qui hanc supra scriptam vitam adimplere, vel tenere neglexerint, ab officio depositi sint in clero. Ita et de diaconibus, sicut et de presbyteris constitutum est. *Caesar August. II. cap. I.*

CAP. XXIV.

SERIE deponitionis memorati Ebonis plenissime prolata et c. claruit praefatum Ebonem Episcopale officium illicito repetiisse, quosque gradibus ecclesiasticis aestimatus fuerit promouisse, damnationi potius obnoxios effecisse. *Syn. apud B. Medard. in prin.*

CAP. XXV.

QVID de Anatolio dicitis? nonne princeps fuit quartae synodi? et tamen a Dioscuro impio illo fuerat creatus, atque id etiam praefate Eutyche. ergo et nos ab haeticis ordinatos recipiamus, et c. addatur, quod ordinatio a Deo est et c. *Taras. VII. syn. acti. I. ante fi.*

CAP. XXVI.

SANE et plurimi, qui in sexta synodo praesides fuerunt, a Sergio, Pyrrho, Paulo, et Petro doctoribus haereseos monothelitarum fuere creati. Sed et hi vicissim CP. sedes inter clerum distribuerunt, et ab extremo eorum doctore Petro, vsque ad sextam synodum anni non pauciores, quam xv. intercesserunt. qui vero inter medijs temporibus fuerunt, Thomas scilicet, Ioannes, et Constantinus, ab haeticis fuerunt ordinati; verum ea de causa non sunt reprobati. Circiter enim L. annos haeresis illa viguit, et tamen in vi. synodo Patres, quattuor illos praenominatos tantum damnarunt, eorum ordinacionem reliquerunt. *Taras. VII. synod. acti. I. ante fin.*

CAP. XXVII.

NON noui Episcopum, neque inter sacerdotes Christi numerauerim, qui a contaminatis manibus, in fidei vastationem, ad dignitatem aliquam fuerit prouectus, et c. ne scilicet quoslibet ad communionem suscipiatis, neve manuum impositionem ab eis recipiatis. vt postea pace facta violenter se ipsos sacerdotali complemento adnumerent. *Basilius ad Nicopolitas. VII. syn. acti. I. ante fi.*

CAP. XXVIII.

TARASIVS dixit; Et ego profecto, qui in

qui in fidei dissolutionem creati sunt, ab minor. rum autem maxime, quotiens orthodoxi Episcopi fuerint praesentes, a quibus potuere creari. Haec autem est sententia beati Patris, si synodica conuocatio fuerit facta, et ecclesiarum in recta fide concordia; qui ausus fuerit impuris haeticis creandum se dare, deponi dignus est. Sancta synodus ait: Haec vera senten-

tia est. VII. synodus act. I. ante finem.

CAP. XXI X.

SATIS iam videtur mihi confirmatum eos, qui ab haeticis ordinati sunt, recipiendos: si quis vero desinato animo ad haeticos se contulerit, ab eisque ordinatus fuerit, eum nequaquam recipiendum. *Constan. Episcopus Constantiae. Cypri. VII. syno. act. I. in fin.*

Ne haeretici, aut baptizati ab haeticis

sacris initientur, exceptis Nouatianis, et aliis quibusdam.

TIT. XXI.

CAP. I.

v. q. 7. c. 8. si qui. DE iis, qui se nominant catharos, id est mundos, si aliquando venerint ad Ecclesiam catholicam, placuit sancto, et magno concilio, vt impositionem manus accipientes sic in clero permaneant, et c. *Nicae. c. 8.*

CAP. II.

Dis. 81. c. 5. QVICVMQVE ex lapsis per ignorantiam ordinati sunt, aut etiam scientibus, qui ordinauerunt; non praeducant regulae ecclesiasticae. nam cum primum compertum fuerit, deponentur. *Nicae. cap. 10.*

CAP. III.

v. q. 1. c. 52. si quis. PAVLIANISTAE ad Ecclesiam catholicam confugientes baptizentur, et si irreprehensibiles inuenti fuerint, ordinentur. *Nicae. c. 19. Ansel. lib. 9. c. 55. in addit.*

CAP. IV.

v. q. 7. c. 10. QVI in qualibet aetate alibi, quam in Ecclesia catholica aut baptizati, aut rebaptizati sunt, ad ecclesiasticam militiam non permittantur accedere, et c. *Felix. III. in syn. Rom. c. 5. Burch. lib. 4. c. 99. Iuo par. I. c. 293. decr. Ansel. lib. 7. c. 14. Tarrac. lib. I. c. 31.*

CAP. V.

AB haeticis baptizati et c. clerici esse non possunt. *Ap. c. 68.*

CAP. VI.

v. q. 1. c. 18. ventum est. p. sed no. strae. NOSTRAE lex Ecclesiae est; venientibus ab haeticis, qui tamen illic baptizati sunt, per manus impositionem, laicam tantum tribuere communionem; nec ex his aliquem in clericatus honorem, vel exiguum subrogare. *Iun. epist. 2. 2. c. 4. ad Episc. Macedo. Iuo lib. 3. tit. 5. c. 17. et tit. 10. c. 3. panor. & par. 6. c. 60. decr.*

CAP. VII.

CIRCA (haeticos) etiam illam canonum constitutionem praecipimus custodiri; vt in magno habeant beneficio, si adempta sibi omni spe promotionis, in quo inueniuntur ordine, stabilitate perpetua maneant; si tamen iterata tinctio non fuerint maculati. Non leuem apud Deum noxam incurrit, qui de talibus ad sacros promouendos ordines iudicarit. Quod licum grandi examinatione promotio conceditur inculpatis, multo magis non debet licere suspectis. *Leo ep. 3. ad Iulian. Episcop. Aquileien. in med. et epist. 83. ad Septimum Episc. in fine. Iuo lib. 3. tit. 10. c. 4. panor. et par. 6. c. 97. decr. Ansel. lib. I 2. c. 39. Tarrac. lib. 4. c. 13.*

CAP. IIX.

ANDREAM, qui rationabiliter Archidiaconi est priuatus officio; et Euphratam, qui sanctae memoriae Flauiani, vt comperi, improbus extitit accusator, si professione plenissime scriptis, non minus Eutycheianam haeresim, quam Nestorianum execrabile dogma condemnant; quoniam venia est praestanda correctis, presbyteros consecrabis, vt tibi remedium catholicae fidei sentiant profuisse et c. Ceteri vero, quos par reatus inuoluerat, si veniam simili professione cum satisfacione deposcunt, suis ordinibus reformentur; his tantum ad officiorum primatum admittis, quos ab omni errore liberos fuisse constiterit. *Leo epist. 69. ad Anatolium CP. Episcop. in med.*

CAP. IX.

BONIFACIO dedimus in mandatis, et c.

Dis. 98. c. 3. tis, et c. vt [A]fros passim ad ecclesiasticos ordines praetendentes nulla ratione suscipiat, quia aliqui eorum Manichaei, aliqui rebaptizati saepius sunt probati. *Gregor. 11. epist. 3. in prin. ad clerum Thuring. Gelas. ad ordinan. Episc. Ansel. lib. 7. c. 21. Tarrac. lib. 3. c. 41.*

CAP. XIII.

CLERICI Donatistae, si Ecclesiae vtilis fuerint, suscipiantur in suis honoribus et c. *African. c. 35.*

CAP. XIV.

NON promoueantur ad sacerdotium, qui in haeresim lapsi sunt, vel qui in haeresi baptizati, aut rebaptizati esse noscuntur et c. *Tolet. iv. c. 18.*

CAP. XV.

PLACVIT in synodis, vt his, qui lapsi sunt, impietati autem praesunt, venia quidem detur paenitentibus, ac resipiscen- tibus, eis autem locus cleri non detur. His autem, qui impietatis auctores non fuerunt, sed vi, et necessitate tracti sunt, visum est dari veniam, habere autem etiam locum in clero et c. *Athanas. in epist. ad Rufinianum post prin. refertur apud Nicac. 11. acti. 1. ante fin.*

CAP. XVI.

DECLARAVIT mihi tua pietas, quod quidam eorum, qui se Catharos nominant, volunt ad Ecclesiam accedere. Quoniam ergo magna synodus, quae Nicacae habitata est a sanctis Patribus, statuit; vt ordinentur, qui accedunt; velis iuxta hanc formam eos, qui ad Ecclesiam accedant, ordinare: si quidem vita eorum recta est, et nihil eis aduersatur. *Theophil. Episcop. Alex. in expositio. de Catharis. Vid. Nicac. 8.*

TIT. XXII.

gen. sub Hadr. 11. c. 7. CAP. III.

IN partibus Tolosae damnanda haeresis dudum emerit et c. *Contra eam Episcopos, et omnes Domini sacerdotes in illis partibus commorantes inuigilare praecipimus, et sub interminatione anathematis prohibere; ne vbi cogniti fuerint illius haeresis sectatores, receptaculum quicquam eis in terra sua praebere, aut praesidium impertiri praesumat; sed nec in venditione, aut emptione aliqua cum eis communicatio habeatur; vt solatio saltem humanitatis amisso, ab errore viae suae resipiscere compellantur. Quisquis autem*

contra

contra haec venire pertemptauerit, tamquam particeps iniquitatis eorum anathemate feriatur. *Alex. III. in conc. Turon. c. 4.*

CAP. IV.

(HAERETICOS) et defensores eorum, et receptores anathemati decernimus subiaccere; et sub anathemate prohibemus, ne quis eos in domibus, vel in terra sua tenere, vel fouere, vel negotiationem cum eis exercere praesumat, et c. Qui eos tenuerint, vel fouerint per regiones, in quibus taliter debacchantur; in dominicis, et aliis sollempnibus diebus, per ecclesias publice denuntientur et c. Episcopi vero, siue presbyteri, qui talibus forte non restiterint, officii sui priuatione multentur, donec misericordiam Apostolicae sedis obtineant. *Alex. III. in concil. Turon. c. 11. in prin. et in fine.*

† suspensio

De haeret. c. 13. Grego. 11. c. 6. et 7. c. tit. in 1. collect.

De haeret. c. 13. Grego. 11. c. 2. c. tit. in 4. collect.

CAP. V.

CREDENTES, receptores, defensores, et fautores haereticorum, excommunicationi decernimus subiaccere, et c. *Innocen. III. in conc. gener. Later. c. 3. in med.*

CAP. VI.

HABE cum his, quos libenter amplecteris, portionem ex sententia praesenti, et c. Sacerdotali honore, et communione catholica, necnon etiam a fidelium numero segregatus, et c. *Felix III. cum LXVII. Episcopis ad Acacium CP.*

CAP. VII.

NVLLVS omnium hominum haeresiarchas, et eorum sequaces, qui in partibus Guasconiae, aut Prouinciae, vel alibi commorantur, manu teneat, vel defendat; nec aliquis eis in terra sua receptaculum praebet. Si quis autem vel eos de cetero retinere, vel ad alias partes proficiscentes eorum errori consentiens recipere forte praesumpserit; quo iratus Deus animas percutit, anathemate feriatur, et in terris eorum, donec condigne satisfaciant, diuina celebrare officia interdicitur. *Eugen. III. in conc. Remen. c. 17.*

CAP. VIII.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus cum haereticis orans, excommunicetur. Si vero permittat eis, vt clericis operari, deponatur. *Ap. 45.*

CAP. IX.

SI quis falsas scripturas impiorum vt sanctas in Ecclesia publicauerit in pestem populi, et cleri; deponatur. *Ap. 60.*

CAP. X.

SI clericus, vel laicus ingrediatur synagogam Iudaeorum, vel haereticorum ad orandum; deponatur, et excommunicetur. *Ap. 65.*

CAP. XI.

DE excommunicatione Acacii Episcopi CP, qui cum haereticis communicauit: *Gelas. in tomo de anathemate, et in epist. 5. ad Anast. post med. et epist. 6. ad Episcopos Dardan. post prin. et in med. et in epist. 7. ad Episcopos Orientis, et epist. 8. ad Euphemia. Episcop. CP. Anastasius II. epist. 1. Iustinus ad Hormisdan.*

CAP. XII.

AMITTAT Episcopatum, qui falso dixerit Donatistas communicasse, cum sciat non communicasse. *Carth. 125. G. Mile. 25. L.*

CAP. XIII.

NVLLI clerico liberum sit discedere ab Episcopo suo, et alteri Episcopo communicare, nisi forte ei, quem Episcopus alius libenter habeat de haereticorum schismate discedentem, et ad fidem catholicam reuertentem. Si qui autem de catholicis discesserint, et in communione eorum palam, vel occulte cum eis, qui excommunicati sunt, vel per sententiam iam notati, fuerint inuenti; habeant illorum, ad quos ire voluerint, etiam in damnatione consortium. *Tolet. 1. c. 12.*

CAP. XIV.

SI superioris loci clericus haeretici cuiuscumque conuiuio interfuerit, anni spatium pacem Ecclesiae non habebit. Quod si minores clerici praesumpserint, vapulabunt. *Epaumen. c. 15. Melden. c. 73.*

CAP. XV.

CATHOLICVS, qui filios suos in haeresi baptizandos obtulerit, oblatio illius in Ecclesia nullatenus recipiatur. *Iler. 13.*

CAP. XVI.

IVDEX ciuitatis, vel loci, si haeticum, aut Bonosiacum, vel cuiuilibet alterius haeresis sacerdotem, vel quamcumque personam de catholicis rebaptizasse cognouerit; quia Reges nos constat habere catholicos; non statim rebaptizantes adstringendos adduxerit, et ad Regis fidem propterea distringendos adduxerit, annali excommunicationi subdatur. *Aurel. III. c. 30.*

CAP. XVII.

QUI pro haeresi, aut pro crimine aliquo ex-

quo ex-

De poenis, quae propositae sunt fautoribus

haereticorum.

CAP. I.

CCVLTRANS libros contra imagines Episcopus, presbyter, diaconus deponatur; laicus, vel monachus excommunicetur. *Nicac. 11. c. 9.*

CAP. II.

QVISQVIS post hanc definitionem nostram ad picturae sanctar. imaginum in ecclesiis, aut doctrinae actionem quoquo modo (iconoclastis) admiserit; si quidem clericus fuerit, proprio gradu periclitetur, si vero laicus, separetur, et diuinorum mysteriorum communione priuetur. *Syn. 11.*

quo excommunicantur, nullus eis communicare praesumat, sicut et antiqua canonum continent statuta. Quod si quis spernit voluntarię, se ipsum alienum a communione facit. *Brac. l. c. 33.*

CAP. XIII.

SI quis ex nobis in parochiis suis, post agnita huius concilii instituta aut clericum, aut monachum sanae huic doctrinae resistentem inuenerit, aut in aliquo adhuc Priscillianae sectae errore latitare perferit, et non continuo illum excommunicatum, et anathematizatum de ecclesia eiecerit foras; ita ut cum huiusmodi homine

nec cibum aliquis fidelis sumere, nec communicare praesumat; nouerit se is, qui talem receperit, fraternae esse excommunicationi obnoxium, et diuinae proculdubio sententiae reum, et c. *Brac. l. c. 40.*

CAP. XIX.

STATVIT sancta synodus, ut reliquiae in quibuscumque locis de Ariana haeresi inuentae fuerint, prolatae a sacerdotibus, in quorum ecclesiis reperiuntur, Pontificib. praesentatae igne probentur. Quod si a quibuslibet occultatae fuerint, et deteguntur; a sacrosanctae catholicae Ecclesiae coetu segregentur. *Caesar. II. c. 2.*

De basilicis haereticorum.

TIT. XXIII.

CAP. I.

ECCLESIAS Arianorum, vbi cumque inueneritis, catholicas eas diuinis precibus, et operibus absq. vlla mora consecrate; quia et nos, quando fuimus Constantinopoli, tam pro religione catholica, quam et pro Regis Theodorici causa negotii suadente, atq. hortante, Arianosq. extirpante pifissimo, atq. Christianissimo Iustino orthodoxo Imperatore, quascumq. illis in partibus eorum Ecclesias reperire potuimus, catholicas eas, Domino opem ferente, consecrauimus. *Ioan. epist. 2. ad Episc. Italiae post prin.*

CAP. II.

HAERETICORVM coetus non Ecclesia, sed conciliabulum est. *Carth. iv. cap. 71.*

CAP. III.

BASILICAS haereticorum, quas tanta execratione habemus exofas, ut pollutionem earum purgabilem non pute-

mus, sanctis vsibus applicare despiciamus, nisi quas per violentiam nostris abstulerant, possimus reuocare. *Epau. c. 33.*

CAP. IV.

BASILICAS, quas in peruersitate sua Gothi (Ariani) haecenus habuerunt, et c. simili, quo nostrae inuocari solent, placuit ordine consecrari. *Aurel. c. 12. al. 10.*

CAP. V.

ECCLESIAE, quae fuerunt in haeresi Ariana, nunc autem sunt catholicae, ad eos Episcopos cum suis rebus pertineant, ad quos parochiae ipsae, in quibus ipsae ecclesiae fundatae sunt, pertinere videntur. *Tolet. III. c. 9.*

CAP. VI.

STATVIT sancta synodus, ut Episcopi de Ariana haeresi venientes, si quas ecclesias sub nomine catholicae fidei nec dum benedictione a catholico sacerdote percepta consecrentur denuo. *Caesar. II. cap. 3.*

De Nouatianis, siue Catharis, et de paenitentia lapsis non deneganda.

tia lapsis non deneganda.

TIT. XXIV.

CAP. I.

DE his, qui se nominant Catharos, id est mundos (Nouatianos, L.) si aliquando venerint ad Ecclesiam catholicam, placuit sancto, et magno concilio, ut impositionem

manus accipientes, sic in clero permanent. Haec autem prae omnibus eos scriptis conuenit profiteri; quod catholicae, et Apostolicae Ecclesiae dogmata suscipiant, et sequantur; id est, et bigamis se communicare, et his, qui in persecutione prolapsi

prolapsi sunt, erga quos, et spatia constituta sunt, et tempora definita, ita ut Ecclesiae catholicae, et Apostolicae placita sequantur in omnibus, et c. *Nicae. c. 8. refert vii. syno. actio. 1. ante med. & Innoc. ep. 22. c. 5. ad Episc. Maced.*

CAP. II.

SVPERVENIT Nouatus ex Africa, et separauit de Ecclesia Christi Nouatianum, et quosdam alios Christi confessores, et conuertit in prauam doctrinam. A quibus vos fratres auertite, et caute ab omnibus, qui alteram fidem, et doctrinam tenent, quam Apostoli, et successores eorum tenuerunt et c. *Fabian. ep. 1. post prin.*

CAP. III.

INVIDENS antiquus hostis suscitauit nobis aduersarium Nouatum, rectae fidei, et sanctae doctrinae aemulum. qui extra ecclesiam ordinauit Nouatianum, et in Africa Nicostatum, utrosque haereticos, sicut ille erat et c. Quidam confessores, qui dudum fuerant fideles, a nobis, et a recta fide diabolo instigante se separantes, cum Maximo presbytero, ad Ecclesiam catholicam, et fidem rectam sunt reuersi, et denuo, sicut prius, facti sunt confessores fideles, et c. *Corn. epist. 1. in med.*

CAP. IV.

HIS, qui post baptismum omni tempore incontinentiae, et voluptatib. dediti, in extremo fine vitae suae paenitentiam simul et reconciliationem exposcunt, communionem dare obeuntibus placuit, et propter Domini misericordiam, quasi uaticum profecturis, et ne Nouatiani haeretici negantis veniam, asperitatem, et duritiam sequi videamur. *Inno. epist. 3. c. 2. Vide Triburi. 31. in fine.*

negantes

7. q. 7. c. 20.

DO NATVM Saliciniensem ex Nouatiano cum sua, ut comperimus, plebe conuersum, ita dominico volumus gregi praesidere; ut libellum fidei suae ad nos mernerit dirigendum; quo et Nouatiani dogmatis damnet errorem, et plenissime con-

CAP. V.

fiteatur catholicam veritatem. *Leo ep. 85. ad Episcopos Africae c. 3.*

CAP. VI.

CONTRA Nouatianum, et de confessoribus, et martyribus Nouatianis: *Cypria. epist. 1. ad Cornelium.* Et de Nouato, et aliis; *Cypr. epist. 6. ad Corn. & epist. 7. quae sunt epist. 8. & 9. lib. 2. eiusd.*

CAP. VII.

CATHARI sunt, ex his, qui sunt abfissi, verum enim uero antiquis visum est, Cypriano dico, et nostro Furmiliano, eos omnes vni calculo subicere; Catharos, et Encratitas, et Hydroparastatas et c. nonnullis Asiaticis visum est, et c. eorum baptismum suscipi; suscipiatur, et c. *Basili. epist. 1. ad Amphilochem c. 1.*

CAP. IIX.

DECLARAVIT mihi tua pietas, quod quidam eorum, qui se Catharos nominant, volunt ad Ecclesiam accedere. Quoniam ergo magna synodus, quae Nicaeae habita est a sanctis Patribus, statuit; ut ordinentur, qui accedunt; velis, iuxta hanc formam, eos, qui ad Ecclesiam accedant, ordinare: si quidem vita eorum recta est, et nihil eis aduersatur. *Teophil. Episcop. Alexandr. in exposi. de Catharis. Vid. Nicae. 8.*

CAP. IX.

NOVATVM, et eius impiae haeresis asseclas anathematizo, utpote qui iniuriosius sit aduersus paenitentiam, et mansuetudinem Dei eleuat. *Taras. CP. ante vii. syn. epist. ad Ioan. presbyter. post med.*

CAP. X.

POST passionem Fabiani superuenit Nouatus ex Africa, et separauit Nouatianum de Ecclesia, et quosdam confessores. *Dam. in Fabia.*

CAP. XI.

SVB Cornelii Episcopatu Nouatus Nouatianum extra ecclesiam ordinauit, et in Africa Nicostatum, et c. *Dam. in Corn.*

CAP. XII.

MVLTA de Nouato, Nouatianis, et Catharis; *Euse. lib. 6. c. 33.*

De Origenis, et sociorum damnatione.

TIT. XXV.

nnn iij

CAP.

24. q. 3. c. 33. clericus.

7. q. 7. si qui c. 80.

* * *

CAP. I.

† Apollinarium

SI quis non anathematizat Arium, Eunomium, Macedonium, Apollinarem, Nestorium, Eutychen, et Origenem cum impiis eorum scriptis, et c. anathema sit. *Syn. v. CP. actio. ult. c. 11.*

CAP. II.

QVINTA synodus hic congregata est aduersus Theodorum Mopsuestenum, Origenem, Didymum, et Euagrium, et scripta Theodoretum aduersus XII. capitula Cyrilli, et Epistolam, quae dicitur Ibae ad Marin Perlam et c. *VI. syno. CP. act. 17. in desin. in prin.*

CAP. III.

ORIGENIS, Euagrii, et Didymi fabulositates anathematizamus, quemadmodum synodus Constantinopoli conflata, quinta numero docuit. *VII. syn. act. 7. in desin. in med.*

CAP. IV.

AVDEMVVS anathematizare Arii insanium, Macedonii rabiem, et c. et horum multorum capitum hydram, Origenis, Didymi, et Euagrii nugas, fabulasque et c. *VII. syn. in ep. ad Constantinum, et Irenem in med.*

CAP. V.

ANATHEMATIZAMVS Origenem, qui vana suscipit, et Theodorum Mopsuestiae quoque pariter et Euagrium, qui etiam secundum eandem, et diuersas opinionem eodem perditionis irretiti sunt barathro. *Syn. 118. CP. sub Hadr. II. act. 10. in desin. syn. post prin.*

CAP. VI.

ORIGENIS nonnulla opuscula, quae vir beatissimus Hieronymus non reputat, legenda suscipimus. Reliqua autem omnia cum auctore suo dicimus esse renuenda. Eusebius in laudibus, et excusatione Origenis schismatici vnum conscripsit librum et c. *Gelas. in syn. LXX. Episcoporum. post med. Burch. lib. 3. c. 220. Iuo lib. 2. tit. 11. c. 3. panor. et par. 4. c. 64. decr. Caesar. lib. 2. c. 6. Tarrac. lib. 1. c. 232.*

CAP. VII.

SI quis secundum sanctos Patres consonanter nobis, pariterque fide non respuit, et anathematizat anima, et ore omnes, quos sancta Dei Ecclesia respuit, et anathematizat nefandissimos haereticos, id est Sabellium, Arium et c. Origenem, Didymum, Euagrium, et c. condemnatus sit. *Martin. in conc. Later. secret. 5. c. 18.*

CAP. II X.

QVOD in Origene merito damnum est, qui animarum, antequam corporibus infererentur, non solum vitas, sed et diuersas fuisse asseruit actiones: necesse est, ut etiam in (Eutychete) nisi maluerit sententiam abdicare, plectatur. *Leo ep. 11. ad Iulian. Episcop. ante si.*

CAP. IX.

ANATHEMATIZAMVS, atque execramur omnes haereses, omnesque eorum auctores, atque fautores, qui aduersus Apostolicam, et orthodoxam fidem diabolicis decepti fallaciis falsitatis errores in Ecclesiam conati sunt introducere, id est, Arium, Sabellium et c. Origenem, qui et Adamantius, Didymum, et Euagrium et c. *Leo II. in epist. ad Constantin. IV. Imperat. post med. post VI. syn.*

CAP. X.

DIVINORVM Patrum CLXV. in hac ciuitate Imp. congregatorum sub Iustiniano pia mem. Imp. nostro pias voces, ut a Spiritu sancto editas cognoscimus, qui Theodorum Mopsuestiae Nestorii magistrum, et Origenem, et Didymum, et Euagrium, qui Graecas fabulas rursus fictas retulerunt, et corporum quorundam, et animarum circuitiones, et immutationes, seu transmigrations de integro ruminauerunt, et c. et in mortuorum resurrectionem impie, ac contumeliose insultarunt et c. anathematizarunt, et execrati sunt. *Trull. c. 1. ante fin.*

CAP. XI.

QVINTA synodus triumphauit de Origene, Didymo, et Euagrio; quos omnes, ut haereticorum magistros execror. *Tarasius CP. in epist. ad Orientis Episcopos. VII. syn. act. 3. in med.*

CAP. XII.

QVINTVM sanctum concilium vniuersale suscipio, omnesque eius praeclaras definitiones, quod ad confirmationem Chalcedonenis concilii congregatum est: perimit autem, et in interitum proiicit, principaliter quidem Origenem insanum, et omnes eius pompofas somnolentias, et plena multae impietatis commenta; Euagrii quoque cum eo, et Didymi dogmata, et omnia eorum pagana, atque prodigiosa, nec non et fabulosa deliramenta et c.

Anathe-

Anathema in perpetuum, et catathema a sancta, et consubstantiali adoranda Trinitate, Patris, et Filii, et Spiritus sancti sint. Primum quidem Simon Magus, et c. post quem Cleobius, Menander, et c. Helceus, Origenes, alter Origenes, qui et Adamantius, et c. *Sophronius Hierosolymitanus apud VI. synod. actio. 11. ante fin.*

CAP. XIII.

CVM sancta vniuersalis quinta synodus CP. esset congregata; communi, et generali anathemate reiecti sunt Origenes, et Theodorus Episcopus Mopsuestiae, et quaecumque ab Euagrio, et Didymo dicta sunt de praexistentia, siue *πρόπι πρὸ ὕπαρξεως* et c. Alexander Episcopus Abyles contra sensit, quare Episcopatu exutus Byzantium se recepit, et terrae motu absorptus est, et defossus. Neolauritas autem, cum se a catholica communione separassent, Eutychius Patriarcha diuersis rationibus aggressus est, et c. eos a Neolaura expulit. *N. in vita S. Sabae, apud VII. synod. acti. 1. in fine.*

CAP. XIV.

QVINTA synodus CLXIV. Episcoporum priores quattuor confirmavit, execrans Arium et c. praeterea Origenem, Euagrium, Didymum, omnesque fabulosas, et gentiles eorum prodigiosas narrationes, et c. *Theodor. Hierosoly. apud VII. synod. act. 3. post med.*

CAP. XV.

VLTRA has Constantinopoli congregata Iustiniani Imperatoris imperio synodus est, quae Origenem, qui et Adamantius, Euagrium, Didymum cum gentilibus eorum commentariis anathemate deuouit et c. *VII. syn. actio. 6. ante med. tomo 1. Verba sunt haereticorum, sed probantur ab Epiphano, qui contradicit ceteris.*

CAP. XVI.

SVSCIPIMVS quae in temporib.

Iustiniani diuae memoriae in praedicta a Deo conseruanda nostra felicissima ciuitate complosa est synodus, contra Dei impugnatores Origenem, Didymum, et Euagrium et c. *Edictum imp. Constantini IV. apud VII. synod. CP. act. 18. ante fin.*

CAP. XVII.

MONACHI quidam ab Hierosolymis venerunt ad Pelagium in comitatu, portantes capitula de libris Origenis excerpta, volentes agere apud Imperatorem, ut Origenes damnaretur cum illis capitulis et c. Annuit Imperator facillime, gaudens se de talibus causis iudicium ferre. Iubente eo, dictata est in Origenem, et in illa capitula anathematis damnatio; quam subscribentes vna cum Menna Archiepiscopo apud CP. reperto; deinde directa est Vigilio Romano Episcopo, Zoilo Alexandrino, Euphemio Antiocheno, et Petro Hierosolymitano. Quibus eam accipientibus, et subscribentibus, Origenes damnatus est mortuus, qui viuens olim fuerat ante damnatus. *Liberat. c. 23.*

CAP. XIX.

QVINTA (synodus) iterum fuit Constantinopoli, quinque vero et sexaginta supra centum Patres in hac coacti sunt et c. ciecerunt autem pie extra diuina scripta Euagrium, et Didymum cum Origene, viros, qui non eodem tempore decesserunt, sed tamen eadem conscripserunt, falsa nempe, et peregrina dogmata a diuina Ecclesia. Et nunc quidem corporum resurrectionem omnino auferebant; nunc vero alienigenarum resurrectionem praeter opinionem asserbant; Paradisum vero, et Adam dicebant incorporeum, et poenam ad tempus putabant terminandam. Quinetiam daemonum restitutiones scripserunt. *Pfellus ante VII. syn.*

Contra Paulum Samosatenum, et Photinum, et alios, qui Christum tantum esse hominem dicebant.

TIT. XXVI.

CAP. I.

DE Paulianistis, qui ad Ecclesiam catholicam confugiunt, baptizandis, et ordinandis, si digni

sunt: *Nicae. II. c. 19. De iisdem Paulianistis, et Photinianis baptizandis: Arel. II. c. 16. Trull. c. 96. De Paulianistis tantum vide supra tit. 8. c. 1. et 5. et 8.*

nnn iiii

CAP.

CAP. II.

CONTRA Paulum Samosatenum, et Photinum: CP. syno. in epist. ad Damas. apud Theodorit. lib. 5. c. 9.

CAP. III.

CONTRA Photinum, et Photinianos: CP. c. 1. Chalced. act. 16. in allocu. concilii. Leo in syn. Rom. ep. 2. 2. ad clerum CP. Felix III. in epist. 2. ad Petr. Fullo. ante v. synod. Leo II. in episto. ad Constantin. iv. Imperat. post vi. syn.

CAP. IV.

CONTRA Paulum Samosatenum: Martin. in conc. Later. c. 18. Felix III. in epist. 1. & 2. ad Petr. Fullo. ante v. synod. Leo II. in d. epist. ad Constantin. iv. Imper. Sophronius Hierosolym. apud vi. syn. act. 11. Tarasius CP. in epist. ad Orientis Episcopos apud vii. syn. actio. 3.

CAP. V.

ANATHEMATIZAMVS Photinum, qui Hebionis haeresim instaurans, Dominum Iesum Christum tantum ex Maria virgine confitetur. Damas. epist. 1. in professione fidei, in prin.

CAP. VI.

CONTRA Photinum, et Marcum haereticos, qui Christum Deum ex Patris substantia ante saecula negant genitum; Inno. epist. 20. ad Lauren. Episc.

CAP. VII.

PAVLVS Samosatenus, et Photinus dixerunt, Dominum nostrum Iesum Christum, ante quam nasceretur ex virgine Maria, non fuisse. Leo epist. 91. ad Turibium cap. 3.

CAP. IIX.

CONTRA Euphratam Episcopum negantem Christum esse Deum; qui a synodo deponitur: Agrippin. syno.

CAP. IX.

SI quis dicit, filium Dei Dominum nostrum, antequam ex Virgine nasceretur, non fuisse, sicut Paulus Samosatenus, et Photinus, et Priscillianus dixerunt: anathema sit. Brac. cap. 3.

CAP. X.

NICAEAETHYTHYNAE CCCXIX. Episcopi damnauerunt Arium, Photinum, et Sabellium, vel sequaces eorum. et in vrbe Roma congregauit (Silvester) cum consilio Augusti Episcopos CC LXXXVIII. et damnauit iterum eosdem. Damas. in Silue.

CAP. XI.

DE Paulo Samosateno tempore Dionysii Papae, et de concilio Antiocheno aduersus eundem Paulum Samosatenum Episcopum Antiochiae: Euse. lib. 7. c. 22. 23. 24. 25. 26.

Contra Sabellianos, et Patripassianos:

Personas Diuinas re vera distinctas esse. TIT. XXVII.

CAP. I.

NON sperendam esse fidem sanctorum Patrum CCCXIX. qui Nicaeae Bithyniae conuenerunt, sed manere eam ratam oportet, et anathematizari omnem haeresim, specialiter autem Eunomianorum et c. et Sabellianorum. CP. c. 1.

CAP. II.

CONTRA Sabellium Afrum, siue Libycom: CP. syn. in epist. ad Damas. apud Theodorit. lib. 5. c. 9. Syn. CP. gen. 11. sub Hadr. II. act. 10. in defi. Felix III. in epist. ad Petr. Fullo. ante v. syno. Leo II. epist. ad Constantinum iv. Imperat. post vi. syn. gen. Sophronius Hierosolom. apud vi. syn. gen. actio. 11. Tarasius Episcopus CP. in epist. ad Episcopos Orientis apud vii. syn. act. 3. in

med. vbi Sabellius appellatur Afer. Theodor. Hierosol. Episcopus apud eandem vii. syn. actio. 3. post medium.

CAP. III.

SI quis non anathematizat et c. Sabellium, Arium, et c. condemnatus sit. Martin. in conc. Later. c. 18.

CAP. IV.

ANATHEMATIZAMVS eos, qui Sabellii sequuntur errorem, eundem dicentes Patrem esse, quem et Filium. Damas. ad Paulin. in profess. fidei. Vid. Theodor. lib. 5. c. 10. et Nicepho. lib. 12. c. 18.

CAP. V.

PRIMO capitulo demonstratur, quam impie sentiant (Priscillianistae) de Trinitate diuina, qui et Patris, et Filii, et Spiritus sancti vnam, atque eandem asserunt esse

esse personam, tamquam idem Deus, nunc Pater, nunc Filius, nunc Spiritus sanctus nominetur: nec alius sit, qui genuit; alius, qui genitus est; alius, qui de vtroque processit: sed singularis vnitas in tribus quidem vocabulis, et non in tribus sit accipienda personis. Quod blasphemiae genus de Sabellii opinione sumpserunt, cuius discipuli, etiam Patripassiani merito nuncupantur: quia si ipse est Filius, qui et Pater; crux Filii, Patris est passio: et quidquid in forma serui Filius Patri obediendo sustinuit; totum in se Pater ipse suscepit. Quod catholicae fidei sine ambiguitate contrarium est, quae Trinitatem vnitatis, sic homouision confitetur; vt Patrem, et Filium, et Spiritum sanctum, sine confusione indiuisos, sine tempore sempiternos, sine differentia credat aequales: quam vnitatem in Trinitate non ex eadem persona, sed eadem implet essentia. Leo ep. 91. c. 1. ad Turibium.

CAP. VI.

SABELLIVM damnauit synodus, nec fuit necesse, vt eius sectatores postea damnarentur, singulas viritim synodos celebrari: sed pro tenore constitutionis antiquae, cunctos, qui vel prauitatis illius, vel communionis exstiterent participes, vniuersalis Ecclesia duxit esse refutandos. Gelas. in epist. ad Episcopos Dardan. in prin. Ansel. lib. 12. c. 69.

CAP. VII.

SI quis dixerit, atque crediderit Deum Patrem, eundem esse Filium, vel Paracletum, anathema sit. Si quis dixerit, vel crediderit Filium eundem esse Patrem, vel Paracletum, anathema sit. Si quis dixerit, vel crediderit Paracletum esse vel Patrem, vel Filium, anathema sit. Tolet. 1. in asserti. fidei, vel in concil. Aquis Celenis habito contra Priscillian.

CAP. IIX.

SI quis Patrem, et Filium, et Spiritum sanctum, non confitetur tres personas, vnius substantiae, et virtutis, ac potestatis, sicut catholica, et Apostolica Ecclesia docet: sed vnam tantum, ac solitariam dicit

esse personam; ita vt ipse sit Pater, qui Filius; ipse etiam sit Paracletus Spiritus, sicut Sabellius, et Priscillianus dixerunt: anathema sit. Brac. cap. 1.

CAP. IX.

CONFITEMVR esse Patrem, qui genuerit ex substantia sua Filium sibi et coaequalem, et coaeternum: non tamen vt idem ipse sit natus, et genitor, sed persona alius sit Pater, qui genuit; alius sit Filius, qui fuerit generatus, vnius tamen vterque substantiae et c. Tolet. III. ante canones.

CAP. X.

NEC quia tres has personas esse diximus vnum Deum; eundem esse Patrem, quem Filium: vel eum esse Filium, qui est Pater: aut eum, qui est Spiritus sanctus, vel Patrem, vel Filium dicere poterimus. Non enim ipse est Pater, qui Filius: nec ipse Filius, qui Spiritus sanctus: nec Spiritus sanctus ipse, qui est Pater, vel Filius: cum tamen ipsum sit Pater, quod Filius: ipsum Filius, quod Pater: ipsum Pater, et Filius, quod est et Spiritus sanctus, id est natura vnus Deus. Tolet. xi. in confess. fidei, ante med.

CAP. XI.

QVAMVIS Pater genuerit Filium, nec ideo Filius sit idem, qui Pater; nec Pater sit ipse, qui Filius; sed neque Spiritus sanctus Pater sit, Filiusque. sed tantum Patris, Filiique Spiritus, eidem Patri, et Filio etiam ipse coequalis; et c. Tolet. xvi. in confess. fidei.

CAP. XII.

CONTRADICIMVS per omnia Patripassianis, qui Diuinitatem passibilem auli sunt elinguare. Paulinus apud synodum Foroiul. paulo ante symbolum.

CAP. XIII.

NICAEAETHYTHYNAE CCCXIX. Episcopi damnauerunt Arium, Photinum, et Sabellium, vel sequaces eorum. et in vrbe Roma congregauit (Silvester) cum consilio Augusti Episcopos CC LXXXVIII. et damnauit iterum Callistum, et Arium, et Photinum, et Sabellium. Damas. in Siluestri.

De Manichaeis, et de variis eorum errorib.

TIT. XXIIIX.

CAP.

CAP. I.

NON dubie (*Eutychniani*) Manichaeor. confoederantur errori, qui ab vnigenito Dei filio, verum, et nostrae naturae hominem negant esse susceptum, omnesque eius corporeas actiones simulatorii volunt fuisse phantasmatis, et c. Non Deum tantum dicimus Christum, sicut haeretici Manichaei; nec hominem tantum, sicut haeretici Photiniani. *Leo in syn. Rom. ep. 2. 2. ad clerum, et plebem CP. in prin. & in fi.*

CAP. II.

DE Manichaeorum erroribus, *Leo epist. 1. 1. ad Iulian. Coenssem Episcop. in prin. et epist. 8. 1. ad Episcopos Palaest. post prin. et epist. 9. 5. ad Leonem Imper. post prin. Felix III. in epist. 1. & 2. ad Petr. Fullo. ante v. synod. Tolet. 1. 5. post medium.*

CAP. III.

VT Manichaei Priscillianistae die natalis Christi, et die dominico ieiunabant, quia Christum hominem verum fuisse negabant, atque ita nec in vera hominis natura natum asseriebant. *Leo epist. 9. 1. ad Turibium Asturicen. Episcop. c. 4. Animam hominis diuinae esse substantiae affirmabant. Ibid. c. 5. Damnant nuptias. Ibid. c. 7. Corpora humana a diabolo fuisse facta dicebant. Ibid. c. 8. Hos errores refellit Leo in ead. epist.*

CAP. IV.

MANICHAEORVM cum Priscillianistis tam foederata sunt corda; vt solis nominibus discreti, sacrilegiis autem suis inueniantur vniti: quia etli vetus testamentum, quod isti se suscipere simulant, Manichaei refutant; ad vnum tamen finem vtrorumque tendit intentio, cum quod isti recipiendo corrumpunt, illi abdicando impugnant. In execrabilibus autem mysteriis eorum, quae quanto immundiora sunt, tanto diligentius occultantur, vnum prorsus nefas, vna est obscenitas, et similis turpitudine, et c. *Leo d. ep. 9. 1. cap. 1. 6.*

CAP. V.

IN eo, quod in extrema familiaris epistolae tuae parte posuisti, miror cuiusquam catholici intelligentiam laborare, tamquam incertum sit, an descendente ad inferna Christo, caro eius requieuerit in sepulcro; quae sicut vere et mortua est, et

sepulta, ita vere est die tertia resuscitata et c. Quod non credere satis impium est, et ad Manichaei, Priscillianique doctrinam pertinere non dubium est; qui sacrilego sensu ita se Christum simulant confiteri, vt et incarnationis, et mortis, et resurrectionis auferant veritatem. *Leo d. ep. 9. 1. cap. 1. 7.*

CAP. VI.

CONTRA Manichaeos; et Priscillianistas, qui carniū escas execrabantur. *Vigil. epist. 1. c. 1.*

CAP. VII.

CREDIMVS imaginarium corpus, aut phantasmatis alicuius in (Christo) non fuisse, sed solidum, atque verum; hunc et esurisse, et sitisse, et doluisse, et fleuisse, et omnes corporis iniurias pertulisse. *Tolet. 1. in assertionem fidei, vel in syno. Aquis Celenis edita.*

CAP. VIII.

SI quis natale Christi secundum carnem non vere honorat, sed honorare se simulat, ieiunans in eodem die, et in Dominico; quia Christum in hominis vera natura natum esse non credit, sicut Cerdon, Marcion, Manichaeus, et Priscillianus dixerunt; anathema sit. *Brac. c. 4. Si quis animas humanas, vel angelos ex Dei credit substantia existisse, sicut Manichaeus, et Priscillianus dixerunt; anathema sit. Ibid. c. 5. Si quis dicit, diabolum non fuisse prius Angelum bonum a Deo factum; nec Dei opificium fuisse naturam eius; sed dicit eum ex tenebris emeruisse, nec aliquem sui habere auctorem; sed ipsum esse principium, atque substantiam mali, sicut Manichaeus, et Priscillianus dixerunt; anathema sit. Ibid. c. 7. Si quis coniugia humana damnat, et procreationem nascentium perhorrescit, sicut Manichaeus, et Priscillianus dixerunt; anathema sit. Ibid. c. 1. 1. Si quis plasmationem humani corporis, diaboli dicit figmentum esse, et conceptiones in vteris matrum, operibus dicit daemonum figurari, propter quod resurrectionem carnis non credit, sicut Manichaeus, et Priscillianus dixerunt; anathema sit. Ibid. c. 12. Si quis dicit creationem vniuersae carnis non opificium esse Dei, sed malorum esse angelor. sicut Manichaeus, et Priscillianus dixerunt; anathema sit. Ibid. c. 13. Si quis immundos putat cibos carniū et c. sicut Manichaeus*

T. XXIX. Cont. Manich. Priscill. et al. q. cib. carn. detest. 679
chaeus, et Priscillianus docuerunt; anathema sit. *Ibid. c. 14.*

CAP. IX.

CREDO, quod Deus Verbum, vni-genitus Patris Filius, et c. non separatus a gremio generantis, ad nos humiles descendit, et c. et formam suscepit nostram, qui secundum diuinam essentiam, quantum ad habitum, et speciem inexformabilis: et corporatur secundum nos incorporeus. Et homo iuxta veritatem efficitur, qui semper Deus cognoscitur: et materno ventre gestari monstratur, qui sempiterni Patris in sinu est: et intemporeus, principium recipit temporale; non per phantasmam factus haec omnia, vt Manichaeis, et Valentinis videtur insanis; sed re, et veritate totum se ipsum exinaniens paterna, et

propria voluntate, et totam nostram assumens massam, carnem inquam nobis substantialem, et animam rationalem animabus nostris contibulem, et mentem menti nostrae comparem. Hic itaque homo est, et cognoscitur, et homo secundum veritatem factus est ab ipso summo conceptu de sanctissima virgine et c. *Sophronius Hierosol. vi. syn. act. 1. 1. ante med.*

CAP. X.

MANICHAEI inuenti sunt in vrbe Roma, Miltiadis, et Anastasii tempore. *Dam. in Miltiad. Pontif. in Anast.*

CAP. XI.

DE poenis, quibus Manichaei olim afficiebantur; *Anast. epist. 1. c. 3. Leo epist. 2. ad Episcopos Italiae, in prin. et Pontif. in Syric. & Gela. & Hormis.*

Contra Manichaeos, Priscillianistas, Eustathianos, et alios, qui cibos carniū detestabantur. TIT. XXIX.

CAP. I.

SPIRITVS manifeste dicit; quia in nouissimis temporibus discedant quidam a fide, et c. prohibentium nubere, abstinere a cibis, quos Deus creauit ad percipiendum cum gratiarum actione fidelibus, et his qui cognouerunt veritatem, et c. *Paul. epist. 1. ad Timoth. c. 4. in prin.*

CAP. II.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus, clericus, laicus nuptiis, carne, et vino non abstinentiae, sed abominationis causa abstinent et c. deponatur: et ab Ecclesia abiiciatur. *Ap. 5. 1.*

CAP. III.

SI Episcopus, presbyter, diaconus diebus festis non suscipit carnem, et vinum; abominationis, non abstinentiae causa; deponatur. quasi cauteriatam habens conscientiam, et causa scandali multis sit. *Apost. cap. 5. 3.*

CAP. IV.

ESCAS, quas vitare vos audiimus, irrationabiliter non respuatis. Scitis fratres legislatorem docuisse, omnia, quae creauit Deus, erant valde bona: et ipsa per se veritas ait: Non quod intrat in os, coinquinat hominem; sed quod exit de ore. Vnde constat, non debere refutari escas communes, quas Deus ad cibos tribuit si-

delibus suis. Et in actibus Apostolor. *de Act. 10. b.* mundis escis legitur ita: Postera autem die et c. Quae Deus purificauit, tu commone ne dixeris, et c. *Eleuth. epist. 1. in prin.*

CAP. V.

CONTRA Priscillianistas, et Manichaeos, qui carniū esum execrabantur: *Vigil. epist. 1. c. 1.*

CAP. VI.

QVAE animalia, seu volatilia liceat manducare? Quantum existimo, Dominus euidenter ostendit, cum post diluuium animalia cuucta Noë tribuit, et filiis eius edenda dicens: Omnes pisces maris manū vestrae traditi sunt, et omne, quod mouetur, et viuit, erit vobis in cibum, quasi ole- *Genes. 9. 4.* ra virentia, et demonstratis caelitus beato Petro in illo disco, quamuis hoc altius intelligendum sit, cunctis animantibus, dicitur: Macta, et manduca. Itaque omne animal, cuius cibus minime corpori nociuus esse probatur, et societas hoc in cibum admittet humana, comedi non prohibetur, et c. Testamento veteri, vbi quidam cibi carniū prohibentur, cur non sit contraria ista sententia, qua dicit Apostolus: Omnia munda mundis; et, Omnis creatura Dei bona est; si possunt, intelligant hoc *Ad Tit. 1. d. 4. b.* Apostolum de ipsis dixisse naturis. Illas autem

autem litteras propter quasdam praefigurationes temporibus congruentes, animalia quaedam non natura, sed significatione immunda dixisse, etc. Nicol. ad consul. Bulg. c. 43. ex Augustino.

CAP. VII.

Dist. 30. c. PRESBYTERI, et diaconi, qui in fine carnibus ut malis abstinent, neque olera cum carne cocta comedunt, cessent ab ordine suo. Anc. c. 14. Aquigr. 63. Mart. Brac. c. 59. Burch. lib. 1. c. 15. Iuo par. 4. c. 48. decr.

CAP. IIX.

Dist. 30. c. SI quis carnem edentem, praeter sanguinem, et idolis immolatum, et suffocatum cum religione, et fide condemnat, velut spem propter huiusmodi perceptionem non habentem; anathema sit. Gang. c. 2. Aquigr. 65. Iuo par. 4. c. 30. decr.

CAP. IX.

Dist. 23. c. QVAERENDVM ab Episcopo, si qui Episcopus nuptias non improbet et c. Si carni-um perceptionem non culpet, et c. Carth. iv. c. 1. Burch. lib. 1. c. 8. Iuo par. 5. c. 62. decr.

CAP. X.

SI quis dixerit, vel crediderit, carnes auium, seu pecudum, quae ad escam datae

sunt, non tantum pro castigatione hominum abstinentas, sed execrandas esse; anathema sit. Tolet. in assertione fidei, vel in syno. Aquis Celenis habita.

CAP. XI.

SI quis immundos putat cibos carni-um, quas Deus in usu hominum dedit, et non propter afflictionem sui corporis, sed quasi immunditiam putans, ita abstineat ab eis, ut nec olera cocta cum carnibus praegustet, sicut Manichaeus, et Priscillianus docuerunt; anathema sit. Brac. c. 14.

CAP. XII.

QVICVMQVE in clero cibo carni-um non vtuntur, pro amputanda suspitione Priscillianae haeresis, vel olera cocta cum carnibus tantum praegustare cogantur. Quod si contempserint et c. necesse est, hos excommunicatos ab officio omnino remoueri. Brac. c. 32. Vid. Mart. Brac. 59.

CAP. XIII.

ELEVETHERIVS constituit, ut nulla esca vsualis, quae tamen rationabilis, et humana est, quam Deus creauit, a Christianis maxime fidelibus repudiaretur. Damas. in Eleuth.

Contra Catharos, Manichaeos, Eustathianos, Priscillianistas, et alios, qui primas, vel secundas nuptias damnabant.

CAP. I.

SPIRITVS manifeste dicit; quia in nouissimis temporibus discedent quidam a fide, attendentes spiritibus erroris, et doctrinis daemoniorum, in hypocrisis loquentium mendacium, et cauteriatam habentium suam conscientiam; prohibentium nubere, abstinere a cibis et c. Paul. epist. 1. ad Timoth. c. 4. in prin.

CAP. II.

CATHARI resipiscentes suscipiant dogmata catholicae, et Apostolicae Ecclesiae, id est, et bigamis se communicare; et his, qui in persecutione prolapsi sunt, et c. Nicae. c. 3. refert Nicae. II. actio. 1. in med.

CAP. III.

EOS, qui religiositatis speciem simulant et c. legitimarum damnant foedera

nuptiarum, tamquam haereticos ab Ecclesia Dei pellimus, et c. Inn. II. in syn. Rom. cap. 17.

CAP. IV.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus, clericus, laicus, qui nuptiis, carne, et vino abstinet, non continentiae causa, sed abominationis; deponatur, vel resipiscat, et ab Ecclesia abiiciatur: sunt enim omnia valde bona, et masculum, et feminam creauit Deus. Ap. c. 51.

CAP. V.

PRISCILLIANISTAE nuptias damnant, et procreationem nascentium perhorrescunt, in quo sicut paene in omnibus cum Manichaeorum profanitate concordant et c. quia non est illic libertas turpitudinis, ubi pudor matrimonii seruatur, et spes sobolis. Leo epist. 9. c. 9. ad Turibium Episcopum.

CAP.

CAP. VI.

Dist. 31. c. 8. SI quis vituperet nuptias, et dormientem cum viro suo fidelem, ac religiosam detestetur, aut culpabilem aestimet, velut quae in regnum Dei introire non possit; anathema sit. Gang. c. 1.

CAP. VII.

Dist. 30. c. 5. si quis stodiens, aut continentiae studens, velut horrescens nuptias temerat, nec propter hoc, quod bonum, et sanctum est, nomen virginittatis assumit; anathema sit. Grangr. c. 9. Burch. lib. 8. c. 61. Iuo par. 7. c. 79. decr.

CAP. IIX.

Dist. 30. si quis propter Dominum seruans, extollitur aduersus coniugatos; anathema sit. Gang. c. 10. Aquigr. 67. Burch. lib. 8. c. 64. Iuo par. 7. c. 82. & par. 8. c. 316. decr.

CAP. IX.

Dist. 30. c. 3. SI qua mulier virum proprium relin-

quens discedere voluerit nuptias execrans; anathema sit. Gang. c. 14. Iuo par. 8. c. 229. & 317. decr.

CAP. X.

NVPTIARVM cohabitationem castam honoramus. Gregen. in fine. Iuo par. 8. cap. 321. decr.

CAP. XI.

QVAERENDVM ab Episcopo si nuptias non improbet, si secunda matrimonia non damnet. Carth. iv. c. 1. Burch. scopus. c. 2. lib. 1. c. 8. Iuo par. 5. c. 62. decr.

CAP. XII.

SI quis dixerit, vel crediderit coniugia hominum, quae secundum legem diuinam licet habere, execrabilia esse; anathema sit. Tolet. I. in fi. vel ex conc. Aquis Celenis habito.

CAP. XIII.

SI quis coniugia humana damnat, et procreationem nascentium perhorrescit; sicut Manichaeus, et Priscillianus dixerunt; anathema sit. Brac. c. 11.

De aequalitate trium Diuinarum personarum.

contra Arianos.

TIT. XXXI.

CAP. I.

REDIMVS in vnum Deum Patrem omnipotentem et c. Et in vnum Dominum Iesum Christum Filium Dei, natum ex Patre vnigenitum, hoc est de substantia Patris, ante omnia saecula Deum ex Deo, lumen ex lumine, Deum verum ex Deo vero: natum, non factum, homouision, hoc est, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Nicaen. Symbol. & Constantinopol. in multis conciliis lectum, et confirmatum. Vid. apud syn. Ephes. in aliis, quae referuntur apud syn. Chalced. act. 1. post med. et apud eandem syno. Chalced. act. 2. in prin. & apud CP. v. act. 6. ante fin. et apud CP. vi. act. 17. in prin. (Nicae. II. in def. CP. ix. sub Hadri. II. in def. in.) Syn. Rom. sub Iulio in prin. Syn. Later. sub Martin. secret. 4. Leo ep. 95. c. 1. ad Leonem August. Athanas. et syn. Aegyptior. ad Liberium. Carth. vi. in fin. Afric. c. 164. (Cyril. & syn. Alex. in ep. ad Nestor. post Ephes. syn.) Tolet. III. in prin. (Tolet. ix. in prin.) Brac. III. in prin. (Tolet. xii. in prin. Tolet. xiii. ante canones, Tolet. xv. in

prin. Tolet. xvii. in prin. Foroiul. ante canones) Cyrill. Alex. in exposit. Symbol. Nicaen. post. syn. Ephes. In his omnibus locis referitur Symbolum Nicaenum, aliquando ipsum solum, aliquando aliis verbis compositum.

CAP. II.

IMMVTABILIS est fides CCC. XIX. Patrum, qui Nicaeae Bithyniae conuenerunt. et anathematizatur omnis haeresis, Eunomianorum praesertim, vel potius Anomoeorum; et Arianorum, siue Eudoxianorum; et Semiarianorum, siue Pneumatomachorum, et Sabellianorum, et Marcellianorum, et Photianorum, et Apollinaristarum. CP. c. 1.

CAP. III.

DE tomo Dyticorum. Antiochenos suscipimus, qui contentur Patris, et Filii, et Spiritus sancti diuinitatem. CP. c. 5. G.

CAP. IV.

CONTRA Arianos: Chalced. in allocatione concilii habita apud Marcianum Imper. act. 16. CP. v. variis in locis, & in prin. act. 8. c. 11. CP. vi. act. 17. in def. Nicae. II. act. 7. in def. & in epist. ad Constantinum, &

Irenem Imperatores, & in episto. ad clericos Constantinopolitanos. Syn. 118. gen. CP. sub Hadr. 11. in def.

CAP. V.

c. 1. de sum. Trin. Gre- FIRMITER credimus, et simplici-
gor. IX. & ter confitemur, quod vnus solus est verus
in 4. collec. Deus et c. Pater, et Filius, et Spiritus san-
ctus. Pater a nullo, Filius autem a solo

Patre, ac Spiritus sanctus ab vtroque pari-
ter, absque initio semper, et sine. Pater
generans, Filius nascens, et Spiritus san-
ctus procedens, et c. Inn. III. in conc. gen.
Lat. c. 1.

CAP. VI.

c. 2. de sum. Trin. Gre- DAMNAMVS ergo, et reprobamus
gor. IX. & libellum, siue tractatum, quem Abbas Ioa-
in 4. collec. chum edidit contra magistrum Petrum
Lombardum de vnitatem, seu essentia Tri-

nitatis: appellans haereticum, et insanum,
pro eo quod in suis dixit sententiis; quod
quaedam summa res est Pater, et Filius, et
Spiritus sanctus, et illa non est generans,
neque genita, nec procedens et c. Tres

v. Ioh. 5.

sunt, qui testimonium dant in caelo, Pa-
ter, et Verbum, et Spiritus sanctus, et hi
tres vnum sunt: et tres sunt, qui testimo-
nium dant in terra, spiritus, aqua, et san-
guis, et tres vnum sunt, sicut in codicibus
quibusdam inuenitur. Nos autem sacro,
et vniuersali concilio approbante, credi-

mus, et confitemur cum Petro, quod vna
quaedam res est incomprehensibilis qui-
dem, et inaeestimabilis, quae veraciter est
Pater, et Filius, et Spiritus sanctus et c.

quia quaelibet trium personarum est illa
res, videlicet substantia, essentia, siue na-
tura diuina, quae sola est vniuersorum
principium et c. vt secundum orthodo-
xum, et catholicam fidem consubstantia-
les esse credantur. Pater enim ab aeterno
Filium generando suam substantiam ei de-
dit, iuxta quod ipse testatur: Pater, quod

Ioh. 10.

dedit mihi, maius est omnibus et c. et sic
eadem res est Pater, et Filius, et Spiritus
sanctus ab vtroque procedens et c. Si quis
igitur sententiam, siue doctrinam praefati
Ioachim in hac parte defendere, vel ap-
probare praesumpserit, tamquam haere-
ticus ab omnibus confutetur, et c. Maxi-
me cum idem Ioachim omnia scripta sua
nobis assignari mandauerit, Apostolicae
sedis iudicio approbanda, seu etiam corri-
genda et c. Reprobamus etiam, et dam-

namus peruersissimum dogma impii A-
malrici, cuius mentem sic pater menda-
cii excaecauit; vt eius doctrina non tam
haeretica censenda sit, quam insana. In-
no. III. in con. gen. Latera. c. 2.

† Almarici

CAP. VII.

CONTRA Arium, Iulius in syn.
Rom. Damas. in syn. Rom. idem in syn. ep. 5.
ad Episcopos Illyrici. Leo in syn. Rom. ep. 22.
ad clericum, et plebem Constantinop. Felix. III.
in synod. Rom. vel epist. 2. ad Petrum Fullo-
nem, et ad Zenonem Imperat. ante v. syn. CP.
Martin. in syn. Later. secret. 5. c. 18. Agatho,
& syno. Rom. in epist. 1. ad Constantin. IV.
Imp. relata in vi. syn. CP. actio. 4.

CAP. VIII.

ADVERSVS eos, qui dicunt, quod
Filius in eo minor est, quia Propheta in-
quit: Verbum faciet Dominus breuiatum
vniuerso orbi et c. quod dispensationem
susceptae carnis annuntiat et c. Anacle.
epist. 2. ante fin.

Esa. 10. f.

CAP. IX.

ADVERSVS eos, qui dicunt de Pa-
tre solo dictum esse; quia ipse solus habet
immortalitatem, et lucem habitat inacces-
sibilem et c. non enim solus Pater sine Fi-
lio et c. Euari. epist. 1. in med.

1. Tim. 6. c.

CAP. X.

DE Trinitate Diuinarum personarum,
et vnitatem essentiae; Alexan. epist. 1. pro-
pe finem. Vide Benedict. epist. singulari.

CAP. XI.

DE Trinitate, et vnitatem, et quod Fi-
lius non sit minor Patre: Xyst. epist. 1. in
prin. Hygin. epist. 1. in prin. Soter epist. 1.

CAP. XII.

MVLTa contra eos, qui dicunt Fi-
lium ex tempore, vel post tempora natum
ex Patre: Xyst. 11. epist. 1. in prin.

CAP. XIII.

CONTRA eos, qui dicunt Filium
non posse proprie videre Patrem, et mi-
norem esse Patre: Felix epist. 3. in prin.

CAP. XIV.

CONTRA eos, qui dicunt Filium
esse minorem Patre: Marcellin. ep. 1. in prin.

CAP. XV.

ANATHEMATIZAMVS A-
rium, atque Eunomium, qui pari impie-
tate Filium, et Spiritum sanctum asserunt
esse creaturas, et c. Damas. epist. 1. ad Pau-
linum

linum in professione catholicae fidei.

CAP. XVI.

ADVERSVS Arianos, Leo epist. 10.
ad Flavianum CP. Episcop. & epist. 51. ad
Anatol. CP. et epist. 81. ad Episc. Palaestin. et
epist. 91. ad Turibium Asturi. Episcop. & e-
pist. 95. ad Leonem August. in prin. Gelas. in
tomo de anathemate ante med. et in epist. 6. ad
Episcopos Dardan. post prin. Hormisd. ep. 1.
c. 2. ad Iustin. Imper. et epist. 6. ad Epiph-
nium Episcop. CP. Ioan. II. in epist. vn. ad Va-
lerium Episcop. Agapet. epist. vni. ad Anthi-
mum CP. Episcop. Vigil. epist. 1. c. 2. & 3.
Pelag. epist. vn. ad Vigilium Episcop. Bene-
dict. epist. sing. Agatho epist. ad Constantin.
IV. Imperator. apud vi. synod. CP. actio. 4.
Leo II. ad eundem Constantin. post vi. sy-
nod. Concl. Sardien. in epist. ad omnes Epi-
scopos apud Theodorit. lib. 2. c. 8. & Tri-
partit. lib. 4. c. 24. Athanasius, & synodus
Alexandr. ad Liber. Aquileiens. in quo mul-
ta contra Arianos. Carthag. c. 2. G. Car-
thag. II. c. 1. Carthag. IV. c. 1. Toletan. I.
in assertione fidei. Libellus a Paulo Episcopo
Apamear. & ab aliis Episcopis apud synod.
v. CP. sub Menna. Rescriptum Ioan. Hiero-
solym. & synod. ad Ioan. CP. ibid. Bracaren.
I. c. 1. & 3. Toletan. III. ante canones. To-
letan. IV. c. 1. Toletan. VI. c. 1. Emerit. c. 1.
Toletan. XI. ante canon. Anglic. II. in prin-
cip. Mediolanen. sub Mansueto in episto. ad
Constantin. IV. Imperator. ante vi. synodum.
Trull. c. 1. Toletan. xv. in prin. Toletan.
xvi. in confessione fidei. Francoford. in libello
Sacrosyllabo, & in epist. ad Episcopos Ger-
man. Galliae, & Hispaniae. Arel. sub Caro-
lo c. 1. Parisiens. sub Ludouic. & Lothar. lib.
1. c. 1. Vormacien. in prin. Aduersus eos-
dem, Ambros. apud synod. Aquileien. in dis-
putatione contra Palladium, & Secundianum
Arianos. Vid. libell. Ioann. Episcop. CP. ad
Hormisdam Romanum Pontificem. Contra
eosdem, Athanas. in episto. ad Rufinianum.
Gregor. Neocaesar. in expositione fidei ante
v. synodum CP. Basil. in sermone de fide, ibid.
Faustus Episcopus Apollonidae ad Petrum Ful-
lonem, ibid. Asclepiades Episcopus Tralliar.
ad eund. ibid. Iustinianus Episc. Siciliae ad
eund. ibid. Cincianus, siue Quintianus Epi-

scopus ad eundem ibidem. Sophronius Epi-
scopus Hierosolymit. apud synodum vi. CP.
actio. 11. Psellus ante vii. synod. Tarasius
Episcopus Constantinopolitan. ad Episcopos
Orientis, apud synodum Nicaen. II. actio. 3.
Theodorus Episcopus Hierosolym. in eadem
actio. 3. Epiphanius in refutatione pseudo-
synod. CP. variis in locis ibid. actio. 6. Pau-
linus apud synod. Ecroiul. in prin. Epist. cle-
ricorum Hierosolymitan. ad Iustinum August.
post Hormisd. epist. 8. Iustinus August. in
epist. ad Hormisdam. Iustinianus in epist. ad
Ioan. II. Romanum Pontif. in qua suam fi-
dem explicat; & in epist. ad synodum v. CP.
apud eandem synodum actio. 1. Reccaredus
Gothorum Rex apud synodum Toletan. III.
in princip. Constantin. IV. Imperat. in edi-
cto post vi. synodum CP. Carolus Imperat.
in epist. ad Elipandum Archiepisc. Toletan.
apud synodum Francoford.

CAP. XVII.

NICAEA E Bithyniae congregati
sunt CCC XIX. Episcopi et c. qui dam-
nauerunt Arium, Photinum, et Sabellium,
vel sequaces eorum. Et in vrbe Roma con-
gregauit Siluester cum consilio Augusti
Episcopos CC LXXVII. et damnauit ite-
rum Calixtum, et Arium, et Photinum,
et Sabellium. Et constituit, vt presbyter
Arianum resipiscentem non susciperet,
nisi Episcopus loci designaret eum. Da-
mas. in Siluestri.

CAP. XVIII.

DOCTRINA, quae nuper contra
pietatem surrexit ecclesiasticam, Hebionis
est, et Artemonis, et zelus Pauli Samosa-
teni, de Antiochia synodali omnium Epi-
scoporum iudicio ab Ecclesia pulsus. cui
succedens Lucianus extra synagogas man-
sit trium Episcoporum et c. Alex. ander
Alexandrinus ad Alexandrum Constantinop.
apud Theodorit. lib. 1. c. 4. histor. ecclesiast.
& lib. 1. cap. 14.

CAP. XIX.

CONTRA Arianos, Sabellium, Eu-
nomianos, Pneumatomachos, Aetium,
Photinum, Marcellum, Paulum Samosat.
Apollinarem; CP. syn. epistola ad Damas.
apud Theodorit. lib. 5. c. 9.

Varia de Arianis.

TIT. XXXII.

CAP. I.

CYPRIOS sane asseris, olim Arianae impietatis potentia fatigatos, non tenuisse Nicaenos canones in ordinandis sibi Episcopis et c. Persuademus eis, ut curent iuxta canonum fidem, fidem catholicam sapere. Inno. epist. 18. c. 2. ad Alex. Episc. Vid. Nicae. c. 2. & 6.

CAP. II.

ECCLESIAS Arianor. ubicumque inueneritis, catholicas eas diuinis precibus et operibus absque vlla mora consecrate: quia et nos, quando fuimus Constantino- poli, tam pro religione catholica, quam et pro Regis Theodorici causa negotii, suadente, atque hortante, Arianosque extirpante piissimo, atque Christianissimo Iustino orthodoxo Imperatore, quascumque illis in partibus eorum ecclesias reperire potuimus, catholicas eas, Domino opere ferente consecrauimus, et c. Ioa. epist. 2. ad Episcopos Italiae post prin.

CAP. III.

DE Reccaredo Rege Visigothorum, et Sueuorum conuerso ab Ariana haeresi: Greg. epist. 1. et 3. lib. 1. reg. c. 41. ad Leand. Hisp. & lib. 7. c. 122. ad Reccar. Reg.

Contra Macedonium, qui Spiritum sanctum creaturam esse dicebat.

TIT. XXXIII.

CAP. I.

REDIMVS in Spiritum sanctum Dominum, et uiuificantem, ex Patre procedentem, cum Patre, et Filio adorandum, et conglorificandum; qui locutus est per Prophetas. Symbo. Constantinop. lectum, & confirmatum in conciliis Chalced. actio. 2. in prin. v. syno. CP. actio. 6. ante fin. v. syn. CP. actio. 17. in prin. refert Iulius in syn. Rom. Martin. in syn. Later. secret. 4. Tolet. III. in prin. confirmat Nicae. II. actio. 7. in definit. III. syn. CP. sub Hadr. II. in defin.

CAP. II.

ANATHEMATIZATVR om-

CAP. IV.

ECCLESIAE, quae fuerunt in haeresi Ariana, nunc autem sunt catholicae, ad eos Episcopos cum suis rebus pertineant, ad quos parochiae ipsae, in quibus ipsae ecclesiae fundatae sunt, pertinere videntur. Tolet. III. c. 9.

CAP. V.

STATVIT sancta synodus; ut reliquiae, in quibuscumque locis de Ariana haeresi inuentae fuerint, prolatae a sacerdotibus, in quorum ecclesiis reperiuntur, Pontificibus praesentatae, igne probentur, et c. Caesaraugust. II. c. 2.

CAP. VI.

STATVIT sancta synodus; ut si Episcopi de Ariana haeresi venientes, aliquas ecclesias sub nomine catholicae fidei, nec dum benedictione a catholico sacerdote percepta (consecrauerint) consecrentur de nouo. Caesaraug. II. c. 3.

CAP. VII.

IOANNES Papa missus est a Theodorico (Ariano) Rege ad Iustinum Augustum, ut Arianae ecclesiae in Oriente restituerentur, ne Theodoricus Italiam perderet; et obtinuit. Ex Pontif.

nis haeresis, Eunomianorum praesertim et c. Arianorum, siue Eudoxianorum, et Semiarianor. siue Pneumatomachorum et c. CP. c. 1. et in epist. ad Damas. apud Theodorit. lib. 5. c. 9.

CAP. III.

CONTRA Macedonii haeresim, Vid. Chalced. actio. 16. in allocut. synodi. V. syn. CP. collat. 8. c. 11. VI. syn. CP. actio. 17. in defin. Nicae. II. actio. 7. in defin. et in epist. ad Imp. et in ep. ad clericos CP. III. syn. CP. sub Hadr. II. in defin. Martin. in Latera. secret. 5. c. 18.

CAP. IV.

POST Nicaenum concilium aliud in urbe Romana postea congregatum est, in quo catholici Episcopi addiderunt de Spiritu sancto,

T. XXXIV. Cont. Eustat. et socios, qui var. haer. ampl. 685

CAP. V.

ritu sancto, quia postea is error inoleuit; ut quidam ore sacrilego auderent dicere Spiritum sanctum factum esse per Filium. Unde anathematizamus omnes, qui non rota libertate proclamant eum cum Patre, et Filio vnus potestatis esse, atque substantiae, et c. Anathematizamus Macedonianos, qui de Arianis stirpe venientes, non perfidiam mutauerunt, sed nomen, et c. Damas. epist. 1. in professi. cathol. fidei.

CONTRA Macedonium, et Eudoxium, Gregor. lib. 6. reg. epist. 31. c. 195. ad Eulog. Alex. et alios, et epist. 5. c. 169. ad Cyriacum CP. et lib. 7. epist. 30. indict. 1. ad eund. Eulogium.

CAP. VI.

CONTRA Macedonium, Mansuet. in synod. Mediolanen. ante VI. synod. Isidor. in collectione concilior. & libr. 6. c. 16. et ymolog.

Contra Eustathium, et socios, qui varias

haereses amplectebantur.

TIT. XXXIV.

CAP. I.

QVONIAM conueniens sancta synodus Episcoporum in Ecclesiam Gangrensem propter quasdam ecclesiasticas, et necessarias causas in-

quirendas, et ea, quae circa Eustathium gesta sunt, dignoscenda, inuenit multa fieri indecenter ab his, qui eundem Eustathium secuti sunt; necessario statuit palam omnibus facere, ut amputentur vniuersa, quae ab eodem male commissa sunt. Declaratum est enim, hos eisdem nuptias accusare, et docere, quod nullus in coniugio positus spem habeat apud Deum et c. Inuenti sunt discisiones a dominicis ecclesiis Dei docere, et ea, quae in ecclesiis aguntur, debere contemni, priuatisque conuenticulis institutis ad imitationem eorum, quae in domo Dei aguntur, omnia praesumere celebrare. Adhuc etiam vestibus communibus spretis, novos etiam, et insolitos habitus assumpsisse. fructuum quoque oblationes, quas veterum institutio ecclesiis tribuit, sibi vindicasse, tamquam sanctos, sibi eas offerri debere, apud se, et inter se dispensandas. Seruos a dominis recedentes, per hunc inuitatum religionis morem dominos contempsisse. Mulieres quoque praeter consuetudinem, et sui sexus ordinem, hinc se iustificari credentes, virilem habitum suscepisse et c. Ieiunia dominicis diebus, et aliis festis agere, at quae in Ecclesia praedicantur, contemnenda asseruisse. Nonnullos eorum etiam cibos carnum, tamquam illicitos

† illicite

reputasset et c. Si per paenitentiam condemnauerint omnia haec, quae male senserunt, tamquam a se non bene gesta, recipiantur; atque ideo ut singula debeant condemnare, synodus ea creditit exponenda. Quod si quis eorum renuerit id agere, tamquam haereticus anathema sit, et excommunicatus, et separatus ab Ecclesia, et c. Gangr. in prin. De hoc eodem Eustathio saepe in haeresim Ariana lapsus, saepe restitutus ad Episcopatum, Basil. in epist. ad Occidentis Episcopos, & in epist. ad Terentium Comitum apud VII. syn. act. 1. in med.

† refutasse

CAP. II.

SI quis seruum, praetextu diuini cultus doceat dominum contemnere proprium, ut discat ab eius obsequio, nec ei cum beneuolentia, et omni honore deseruiat; anathema sit. Gang. 3. Mart. Brac. c. 47. Burch. lib. 8. c. 25. et lib. II. c. 62. Iuo par. 7. c. 45. et par. 13. c. 48. et par. 16. c. 102. decr.

17. q. 4. c. 37. & 38.

CAP. III.

QVICVMQVE discernit a presbytero, qui uxorem habuit, quod non oporteat, eo ministrante, de oblatione percipere; anathema sit. Gang. c. 4. Burch. lib. 3. c. 75. Iuo par. 2. c. 128. decr.

Dist. 29. si quis. c. 15.

CAP. IV.

SI quis docet, domum Dei contemptibilem esse, et conuentus qui in ea celebrantur; anathema sit. Gang. c. 5. Burch. lib. 3. c. 94. Iuo par. 3. c. 84. decr.

Distin. 30. c. 10.

CAP. V.

SI quis despicit eos, qui fideliter agapas exhibent, et propter honorem Dei conuocant fratres; et noluerit communicare huiusmodi uocationibus, paruipendens, quod geritur; anathema sit. Gang. c. 11. Burch. lib. 19. c. 124. Iuo par. 15. c. 136. decr.

Distin. 42. c. 11.

CAP. VI.

Distin. 30. c. 15. SI quis virorum propter continentiam, quae putatur, amictu pallii vitur, quasi per hoc habere se iustitiam credens, et despicit eos, qui cum reuerentia byrhost, et aliis communibus, et solitis vestib. vtuntur: anathema sit. Gangr. c. 12. Burch. lib. 8. c. 63. Iuo par. 7. c. 81. decr.

CAP. VII.

Dist. 30. c. 6. SI qua mulier propter continentiam, quae putatur, habitum mutat, et pro solito muliebri amictu virilem sumit: anathema sit. Gangr. c. 13. Burch. lib. 8. c. 60. Iuo par. 7. c. 78. decr.

CAP. IIX.

Dist. 30. si quis derelinquit. c. 14. SI quis filios suos relinquens non eos enutrit, et quod ad se pertinet, non ad pietatem diuini cultus informat, sed per occasionem continentiae negligit: anathema sit. Gangr. c. 15. Iuo par. 8. c. 318. decr.

CAP. IX.

Dist. 30. si qui filii. c. 1. QVICVM QVE filii a parentibus praetextu diuini cultus abscedunt, nec debitam reuerentiam dependunt illis, qui diuinum cultum sibi proculdubio praeferrunt: anathema sit. Gangr. c. 16. Iuo par. 8. c. 319. decr.

CAP. X.

Distin. 30. SI qua mulier propter diuinum cul-

tum, vt aestimat, crines attondeat, quos ei Deus ad subiectionis materiam tribuit, tamquam praeceptum dissoluens obedientiae: anathema sit. Gangr. c. 17. Burch. lib. 8. c. 62. Iuo par. 7. c. 80. et par. 8. c. 320. decr. Caesar. lib. 9. c. 54.

CAP. XI.

SI quis propter continentiam, quae putatur; in die dominico ieiunat; anathema sit. Gangr. c. 18. Vid. Aquisgr. c. 68. Mart. Brac. c. 57. Burch. lib. 13. c. 19. et 20. Iuo par. 4. c. 51. et 52. decr.

CAP. XII.

SI quis eorum, qui continentiae student, sine necessitate corporis, tradita in commune ieiunia, et ab Ecclesia custodita superbiendo dissoluit, stimulo suae cogitationis impulsus: anathema sit. Gangr. c. 19. Aquisgr. 69. Capit. lib. 1. c. 48. et lib. 7. c. 187. in addit. Burch. lib. 13. c. 5. Iuo par. 4. c. 38. decr.

CAP. XIII.

SI quis superbiae vsus affectu conuentum abominatur, qui ad confessiones martyrum celebrantur, et ministeria, quae in iis fiunt, simul cum eorum memoris excratur: anathema sit. Gangr. c. 20.

Dist. 30. si quis per superbiam. c. 9. et in 4. collectiones et missas

Contra Apollinarem, qui Christum animam rationis participem habere negabat. TIT. XXXV.

CAP. I.

NON spernendam esse fidem Patrum ccc xviii. qui Nicaeam Bithyniae conuenerunt; sed manere eam ratam oportet, et anathematizari omnem haeresim, specialiter autem Eunomianorum et c. et Photinianorum, et Apollinaristarum.

CP. c. 1. CAP. II.

SI quis non anathematizat Arium, Eunomium, Macedonium, Apollinarium, Nestorium, Eutychen, Origenem et c. anathema sit. V. syno. CP. collatio. 8. c. 11. et alibi.

CAP. III.

AVDE MVVS anathematizare Arii infantiam, Macedonii rabiem, Apollinarii dementia. VII. syno. in epist. ad Constanti. et Irenem. Vide epist. eiusdem syn. ad clericum CP. in fin. syn.

CAP. I V.

VNIGENITVS Dei filius Iesus

Christus a tota Trinitate comuniter incarnatus: ex Maria virgine Spiritus sancti cooperatione conceptus, verus homo factus, ex anima rationali, et humana carne compositus, vna in duabus naturis persona, viam vitae manifestius demonstravit. Inn. III. in concil. gen. Later. c. 1.

CAP. V.

CONTRA Apollinarem, et illius haeresim: Leo, et synod. Rom. epist. 2. 2. ad clericum, et plebem CP. in fi. Felix III. et syn. in epist. ad Petrum Fullonem, cuius initium est, Quis dabit. et in epist. ad Zenon. Imp. cuius initium est, Conuenit. ante v. syn.

CAP. VI.

SI quis non anathematizat Sabellium, Arium, Eunomium, Macedonium, Apollinarem, et c. condemnatus sit. Later. sub Mart. c. 18. secret. 5.

CAP. VII.

QVICVM QVE illi sunt ita obsecrati

Trinit. et fid. cathol. c. 1. Grego. ix. et in 4. collect.

† verbo cati, et a lumine veritatis alieni, vt verbit Dei a tempore incarnationis (humanac carnis) denegent veritatem: ostendant, in quo sibi Christianum nomen vsurpent, et stram nequam Euangelio veritatis qua ratione congruent inefse naturam

Ioan. 1. b. 2. Cor. 5. d. † Saluatoris nostri corpore humanae substantiae

† in quo caro resurrexit? et qui post resurrectionem suam non credentes quosdam discipulos arguebat, et haesitationem cunctantium confutabat, cum diceret: Palpate, et videte, quia spiritus carnis, et ossa non habet, sicut me videtis habere. Et Apostolo Thomae: Infer manum tuam in latus meum, et vide manus meas, et pedes; et noli esse incredulus, sed fidelis, et c. Caius ep. sing. c. 4. Leo epist. 81. ad monachos Palaestinos post prin. et epist. 95. c. 2. ad Leonem August. Agapet. ep. vn. ad Anthim. Episc. CP.

Luc. 24. f. Ioan. 20. g.

CAP. IIX.

HAERESIS eradicanda est, quae postea in Oriente dicitur pullulasse: id est, confitendus est ipse sapientiae sermo filius Dei humanum suscepisse corpus, animam, sensum et c. Si quis autem dixerit, verbum pro humano sensu in Domini carne versatum; hunc catholica Ecclesia anathematizat et c. Anathematizamus eos, qui pro hominis anima rationali, et intelligibili dicunt Dei verbum in humana carne versatum; cum ipse Filius sit verbum Dei, et

non pro anima rationali, et intelligibili in suo corpore fuerit; sed nostram, id est, rationalem, et intelligibilem sine peccato animam suscepit, atq. saluauerit. Damas. ad Paulin. c. 1. et 2. et in professio. catho. fidei, post prin.

CAP. IX.

CONTRA eundem Apollinarem Antiochenum, et illius haeresim: Damas. in ep. ad Orientis Episcopos apud Theodori. lib. 5. c. 10. hist. eccl. et lib. 9. c. 15. triper. Leo ep. 10. ad Flavian. Episcop. CP. et ep. 11. ad Iulianum Coenssem Episcop. post prin. et epist. 95. ad Leonem Imperat. post med. qua affert testimonium B. Ambrosii. contra Apollinaristas. Leo II. epist. ad Constantin. iv. post v1. syn. Carth. iv. c. 1. Tolet. xi. in prin. Tolet. xiv. c. 2. Vormacien. in prin. Quintianus, siue Cinciarus Episcop. in epist. ad Petrum Fullonem ante v. syn. CP.

CAP. X.

SI quis crediderit, vel dixerit, carnem tantum sine anima a Filio Dei fuisse susceptam: anathema sit. Tolet. 1. in fine. vel concil. Aquis Celenis habit. in assertio. fidei, post prin.

CAP. XI.

AVERSOR Macedonium, et omnes, qui ab illius partibus stant. Cum his vero, et Deo odiosum Apollinarium hominem plane de diuinis insipide loquentem. Taras. CP. epist. ad Episcopos Orientis VII. syn. act. 3.

CAP. XII.

VNVS Christus Iesus propter vnam personam Dei, et hominis filius, Deus verus, et homo verus, in anima rationali, et vera carne. Paulinus apud synodum Foro iul. post symb.

CAP. XIII.

CONTRA Apollinaristas: editum Marciani Imperat. post synod. Chalcedonen. Iustinian. Imperat. in epist. ad Ioann. II. Papan, vbi fidem suam explicat, et anathematizat Apollinarium; et in epist. ad syn. v. CP. apud eandem synod. collatio. 1. Constantinus IV. Imperat. in edicto post v1. synodum, cuius initium, Firmamentum. Liberat. in breuiario cap. 3.

De Priscillianistis, variisq. eorum erroribus.

TIT. XXXVI.

ooo iij CAP.

CAP. I.

EPISTOLAE sermo, et com-
monitorii series, et libelli tui tex-
tus demonstrat, Priscillianistar.
foetidissimam apud vos recalui-
se sententiam. Nihil est enim sordium in
quorumque sensibus impiorum, quod in
hoc dogma non confluerit: et c. Denique
si vniuersae haereses, quae ante Priscillia-
ni tempus exortae sunt, diligentius retra-
ctentur: nullus paene inuenietur error, de
quo non traxerit impietas ista contagium;
quae non contenta eorum recipere falsi-
tates, qui ab Euangelio Christi sub Chri-
sti nomine deuiarunt, tenebris etiam pa-
ganitatis immerfi sunt, vt per magicarum
artium profana secreta, et mathematico-
rum vana mendacia, religionis fidem, mo-
rumque rationem, in potestate daemo-
num, et effectu siderum collocarent, et c.
Leo ep. 91. ad Turibium Episcopum in prin.

CAP. II.

PRISCILLIANISTAE in Tri-
nitate distinctionem personarum nega-
bant, vt Sabelliani. *Leo d. epist. 91. c. 1.*
Virtutes quasdam ex Deo profluxisse di-
cebant, quas ipse sua essentia praecessit.
Ibi. c. 2. Christum solum hominem esse
affirmare videbantur. *Ibidem c. 3.* Ieiuna-
bant die dominico, et die Natali Christi.
Ibi. c. 4. Animam hominis Diuinam esse
substantiae asseriebant. *Ibidem c. 5. & 13.*
Diabolum numquam fuisse bonum, neq.
naturam eius a Deo creatam. *Ibidem c. 6.*
Damnabant nuptias. *Ibi. c. 7.* Corpora hu-
mana a diabolo fuisse facta dicebant, et re-
surrectionem carnis non esse credendam.
Ibi. c. 8. Filios promissionis ex mulierib.
quidem natos, sed ex Spiritu sancto esse
conceptos. *Ibi. c. 9.* Animas hominum fuisse
sine corpore, et in caelesti habitatione
peccasse. *Ibi. c. 10.* Animas hominum, et
corpora stellis fatalib. obstringi opinaban-
tur. *Ibi. c. 11.* Sub aliis potestatib. partes
animae, sub aliis corporis membra descri-
bant. *Ibi. c. 12.* De scripturis canonicis
multa impie proferebant. *Ibidem c. 13. et 14.*
Scripturae Diuinæ codices deprauabant,
multosque libros a se conscriptos quasi au-
thenticos nomine Apostolorum propone-
bant in medium, quibus suos errores con-

firmabant. *Ibidem c. 15. & 16.* Hos omnes er-
rores Leo ead. epist. refellit. *& concil. Brac.
c. 1. & reliquis vsque ad 18.*

CAP. III.

VETVS testamentum isti se suscipere
simulant, Manichaei refutant et c. In exe-
crabilibus mysteriis eorum, quae quanto
immundiora sunt, tanto diligentius occul-
tantur, vnum prorsus nefas est, vna obsca-
ritas et c. *Leo d. epist. 91. c. 16.*

CAP. IV.

PRISCILLIANISTAE, et Ma-
nichaei, ita se Christum simulant confite-
ri; vt et incarnationis, et mortis, et resur-
rectionis auferant veritatem. *Leo d. ep. 91.
c. 17.*

CAP. V.

CONTRA Priscillianistas, et Ma-
nichaeos, qui carnis esum execrabantur;
Vigil. epist. 1. c. 1.

CAP. VI.

EPISCOPORVM nomina, qui in
conuentu municipii Celenorum aduersus
Priscilliani sectatores, et haeresim, quam
astruxerat, libellarem dedere sententiam.
Tolet. 1. in prin.

CAP. VII.

ASSERTIO fidei contra omnes hae-
reticos, et praesertim Priscillianistas. *To-
let. 1. in fine, vel in conc. Aquis Celenis habito.*

CAP. VIII.

SI quis in errore Priscilliani sectam se-
quitur, vel profitetur; vt aliud in salubri
baptismo contra sedem sancti Petri faciat;
anathema sit. *Tolet. 1. in fine, vel in d. conc.
Aquis Celen. habito.*

CAP. IX.

LVCRETIVS Episcopus dixit; et c.
Eo tempore, quo in his regionibus nefan-
dissimae Priscillianae sectae venena ser-
pebant, beatissimus Papa vrbis Romae
Leo et c. per Turibium notarium sedis
suae ad synodum Galliciae contra eam im-
piam haeresim et c. scripta direxit. Cuius
etiam praecepto Tarraconenses, et Car-
thaginenses Episcopi, Lusitani quoque, et
Baethici facto inter se concilio regulam
fidei contra Priscillianam haeresim cum
aliquibus capitulis conscribentes ad Ba-
leonium tunc huius Bracarensis ecclesiae
Praesulem direxerunt et c. Omnes Epi-
scopi dixerunt: Valde necessaria horum
capitulorum est lectio; vt damnata et c.
abominata iam olim a sede beatissimi Pe-
tri Apostoli, et damnata Priscillianae hae-
resis

T. XXXVII. Cont. Priscill. q. diceb. n. om. a D. fuis. cre. 689

refis figmenta cognoscantur et c. *Bracar.
1. in princip.*

CAP. X.

SI quis animas humanas, vel Angelos ex
Dei credit substantia existisse, sicut Mani-
chaeus, et Priscillianus dixerunt; anathema
sit. Si quis animas humanas dicit prius in
caelesti habitatione peccasse, et pro hoc in
corpora humana in terram deiectas, sicut
Priscillianus dixit; anathema sit. Si quis di-
cit diabolum non fuisse prius Angelum bo-
num a Deo factum, nec Dei opificium fuisse
naturam eius; sed dicit eum ex tenebris e-
meruisse, nec aliquem sui habere auctorem,
sed ipsum esse principium, absq. substantia
f. mali, sicut Manichaeus, et Priscillianus di-
xerunt; anathema sit. Si quis credit, quod
aliquantas immundast creaturas diabolus
fecerit, et tonitrua, et fulgura, et tempesta-
tes, et siccitates ipse diabolus sua auctori-
te facit, sicut Priscillianus dixit; anathema
sit. *Brac. c. 5. 6. 7. 8.*

CAP. XI.

SI quis dicit creationem vniuersae car-
nis non opificium esse Dei, sed malorum
angelorum, sicut Manichaeus, et Priscil-
lianus dixerunt; anathema sit. *Brac. c. 13.*

CAP. XII.

SI qui clericor. vel monachor. praeter
matrem, aut germanam, vel etiam quae pro-
xima consanguinitate iunguntur, alias ali-
quas quasi adoptiuas feminas secum reti-
nent, et cum ipsis habitant, sicut Priscillia-
ni secta docuit; anathema sit. *Brac. c. 15.* Si
quis quinta feria paschali, quae vocatur ce-

na Domini, hora legitima post nonam, iei-
unus in ecclesia missas non tenet; sed secun-
dum sectam Priscilliani, festiuitatem ipsius
ab hora tertia per missas defunctor. soluto
ieiunio colit; anathema sit. *Brac. c. 16.* Si
quis scripturas, quas Priscillianus secun-
dum suum deprauauit errorem, vel tracta-
tus Dictinii, quos ipse Dictinius, ante quam
conuerteretur, scripsit sub nomine Patriar-
char. Prophetar. et Apostolor. et suo er-
rori consona confinxit, legit, et impia eor.
figmenta sequitur, aut defendit; anathema
sit. *Brac. cap. 17.*

CAP. XIII.

NON aliter Episcopi, et aliter pres-
byteri populum, sed vno modo saluent,
dicentes; Dominus sit vobiscum, sicut in
libro Ruth legitur, et vt respondeatur a
populo; Et cum spiritu tuo. Sicut et ab i-
psis Apostolis traditum, omnis retinet O-
riens, et non sicut Priscilliana haeresis per-
mutauit. *Brac. c. 21.*

CAP. XIV.

QVIA per stultitiam praesumpti nu-
per erroris, aut certe ex veteris Priscillia-
nae adhuc haeresis fetore corrupto co-
gnouimus, quosdam presbyteros in huius
praesumptionis audacia retineri, vt missas
mortuor. etiam post acceptum merum, vel
oblationem, auli sunt consecrare; placuit,
vt si quis presbyter post hoc edictum nostrum,
non ieiunus, sed quocumq. cibo praesum-
pto oblationem consecrauerit in altari;
continuo ab officio suo priuatus, a proprio
deponatur Episcopo et c. *Brac. 11. c. 10.*

Contra Priscillianistas, qui dicebant, non

omnia a Deo fuisse creata.

TIT. XXXVII.

CAP. I.

*c. 7. de sum.
Trin. Gre-
gor. IX. &
in 4. collec.*

FIRMITE R credimus, et sim-
pliciter confitemur; quod vnus
solus est verus Deus, aeternus, et
immensus, omnipotens, incommu-
tabilis, incomprehensibilis, et ineffabilis,
et c. Vnum vniuersorum principium, crea-
tor omnium inuisibilem, et visibilem et c.
qui sua omnipotenti virtute simul ab ini-
tuo temporis vtramque de nihilo condidit
creaturam, spiritualem, et corporalem; an-
gelicam videlicet, et mundanam, ac deinde
humanam quasi communem ex spiritu, et
corpore constitutam. Diabolus enim, et
daemones alii a Deo quidem natura crea-

ti sunt boni, sed ipsi per se facti sunt mali.
Homo vere diaboli suggestionem peccauit.
Haec sancta Trinitas et c. doctrinam hu-
mano generi tribuit salutarem. *Inno. III.
in con. gen. Latera. c. 1.*

CAP. II.

DIABOLVM non fuisse a Deo crea-
tum; haeresis Priscillianistar. *Leo ep. 91.
ad Turib. Astur. Episc. c. 6.*

CAP. III.

CORPVS humanum diaboli esse fig-
mentum; haeresis Manichaeorum, et Pri-
scillianistarum. *Leo d. epist. 91. c. 8. et 9.*

CAP. IV.

DIABOLVM, et multa alia non
fuisse creata a Deo; haeresis Priscilliana-
starum. *Brac. c. 7. 8. 13.*

De ani-

De anima, et corpore humano, et de resurrectione mortuorum; decreta catholica contra Manichaeos, Priscillianistas, et alios haereticos. TIT. XXXIIX.

CAP. I.

VETERI, et nouo testamento vnam animam rationalem, et intellectualem habere hominem docente, ac omnibus de loquis Patribus, et magistris Ecclesiae eandem opinionem asseuerantibus, in tantum impietatis quidam malorum inuentionibus, dantes operam deuenerunt; ut duas eum habere animas impudenter dogmatizare, et quibusdam irrationabilibus conatibus, per sapientiam, quae stulta facta est, propriam haeresim confirmare pertempant. Itaque sancta haec, et vniuersalis synodus, et c. talis impietatis inuentores, et patratores, et his similia sentientes magna voce anathematizant; et definit, atque promulgat, neminem prorsus habere, vel seruare quoquo modo statuta huius impietatis auctorum. Si autem quis contraria gerere praesumpserit huic sanctae, et magnae synodo; anathema sit, et a fide, atque cultura Christianorum alienus. Synod. IX. CP. sub Hadr. II. c. 11. CAP. II.

De summa Trinit. c. 1. Grego. IX. et in 2. col. lect.

OMNES (homines) cum suis propriis corporibus resurgent: quae nunc gestant, ut recipiant secundum merita sua, siue bona fuerint, siue mala, illi cum diabolo poenam perpetuam, et isti cum Christo gloriam sempiternam. Inno. III. in concil. gen. Later. c. 1. CAP. III.

ANIMAM hominis esse diuinae substantiae error Philosophorum, et Manichaeorum, et Priscillianistarum. Leo ep. 91. c. 5. et 13. ad Turib. Episcop. CAP. IV.

PLASMATIONEM humanorum corporum signum esse diaboli: error Manichaeorum, et Priscillianistarum, qui item haeretici carnis resurrectionem negabant. Leo d. epist. 91. c. 8. CAP. V.

DE creatione corporis, et animae, et de peccato originali: Leo d. epist. 91. c. 9. CAP. VI.

ANIMAS hominum fuisse, et in caelesti habitatione peccasse: error Priscillianistarum. Leo d. ep. 91. c. 10. CAP. VII.

ANIMAS, et corpora humana fatalium stellarum, atque siderum potestati subii-

ci: error Priscillianistarum. Leo d. epist. 91. c. 11. 12. 14. CAP. IIX.

QVAERENDVM ab (Episcopo) si Distin. 23. credat huius, quam gestamus, et non alterius carnis resurrectionem. Carth. IV. c. 1. scopus. c. 2. Burch. lib. 1. c. 8. Iuo par. 5. c. 62. decr. CAP. IX.

RESURRECTIONEM futuram humanae credimus carnis. Animam hominis non diuinae esse substantiae, aut Dei Patris; sed creaturam dicimus Dei voluntate creatam. Tolet. 1. in fine, siue conc. Aquis Celenis habit. in asserti. fidei. CAP. X.

SI quis dixerit, vel crediderit corpora humana non resurgere post mortem: anathema sit. Tolet. 1. in fine, siue d. conc. Aquis Celen. hab. CAP. XI.

SI quis dixerit, vel crediderit animam humanam Dei portionem, vel Dei esse substantiam; anathema sit. Tolet. 1. in fin. siue d. conc. Aquis Celen. hab. CAP. XII.

SI quis animas humanas, vel angelos, ex Dei credit substantia extitisse, sicut Manichaeus, et Priscillianus dixerunt: anathema sit. Brac. c. 5. CAP. XIII.

SI quis animas humanas, dicit prius in caelesti habitatione peccasse, et pro hoc in corpora humana in terram deiectas, sicut Priscillianus dixit: anathema sit. Brac. c. 6. CAP. XIV.

SI quis animas, et corpora humana fatali signo credit adstringi, sicut pagani, et Priscillianus dixerunt: anathema sit. Brac. cap. 9. CAP. XV.

SI qui duodecim signa, id est, sidera vel f. quae Mathematici obseruare solent, per singula animae, vel corporis membra dissipata credunt, et nominibus Patriarcharum adscripta dicunt, sicut Priscillianus dixit: anathema sit. Brac. c. 10. CAP. XVI.

SI quis plasmationem humani corporis, diaboli dicit signum esse, et conceptiones in uteris matrum, operibus dicit daemonum figurari; propter quod resurrectionem carnis non credit, sicut Manichaeus, et Priscillianus dixerunt: anathema sit. Brac. c. 12. CAP.

T. XXXIX. Cont. Pelag. q. gratiam diuin. n. ef. neces. et c. 691 CAP. XVII.

HOC exemplo capitis nostri confitemur vera fidei resurrectionem carnis omnium mortuorum: nec in aere, vel qualibet alia carne, ut quidam delirant, resurrecturos nos credimus; sed in ista, qua viuimus, consistimus, et mouemur et c. Tolet. XI. in proli. in fine. CAP. XIII.

E XEMPLVM nobis (Christus) sua resurrectione impendit; ut sicut ille viuificans nos, post duos dies die tertio viuus

resurrexit a mortuis; sic nos etiam in huius saeculi fine resurrecturos usquequaque credamus: non in aerea, vel in phantasticae visionis umbra, ut quorundam improbanda opinio praestruit; sed in veridicae carnis substantia, in qua nunc sumus, et viuimus. Tolet. XVI. in confessione fidei prope finem. CAP. XIX.

E XEMPLO capitis nostri, in hac carne, qua nunc sumus, et mouemur, resurrecturos nos credimus. Vorm. in prin.

Contra Pelagianos, qui gratiam diuinam non esse necessariam, sed liberum arbitrium homini sufficere dicebant. TIT. XXXIX.

CAP. I.

EXCOMMUNICANTVR, qui assentiuntur Caelestio. Epist. c. 1. G. CAP. II. CONTRA Pelagianos, inno. epist. 25. ad concil. Carthag. et epist. 26. ad concil. Mileuit. et epist. 27. ad Aurelium, Alypium, Augustinum, et alios. CAP. III.

QVIS QVIS huic assentiens videtur esse sententiae, qua dicat adiutorio nobis non opus esse diuino; inimicum se catholicae fidei, et Dei beneficio profitetur ingratum. Nam nec nostra communione sunt digni, quam praedicando taliter polluerunt et c. Inno. epist. 25. post med. ad concil. Carthag. CAP. IV.

CVM in omnibus diuinis paginis voluntati liberae, non nisi adiutorium Dei legamus esse necessarium; eamque nihil posse caelestibus praesidiis destitutam: quoniam modo huic soli possibilitatem hanc pertinaciter defendentes, sibi met, immo, quod est dignius dolore communi, plurimis Pelagius, Caelestiusque persuadent et c. Inno. ad concil. Mileu. epist. 26. in med. CAP. V.

CONTRA Pelagium, et Caelestium de gratia, et libero arbitrio multa; Caelestin. epist. 1. c. 3. et postea. CAP. VI.

IN praeuaricatione Adae omnes homines naturalem possibilitatem, et inno-

centiam perdidisse, et neminem de profundo illius ruinae per liberum arbitrium posse consergere, nisi eum gratia Dei miserentis erexerit, pronuntiante beatae memoriae Innocentio Papa, atque dicente in epistola ad Carthaginense concilium: Liberum enim arbitrium olim ille perperisus, dum suis inconsultius utitur bonis, cadens, in praeuaricationis profunda demersus est; et nihil, quemadmodum exinde resurgere posset, inuenit; suaeque in aeternum libertate deceptus, huiusmodi ruina iam huiusmodi cuiusdam oppressus, nisi eum postea Christi di f. per suam gratiam releuasset aduentus, qui per nouae regenerationis purificationem omne praeteriti peccati vitium sui baptismatis lauacro purgauit. Caelest. epist. 1. c. 4. Inno. epist. 25. ad concil. Carth. post med. CAP. VII.

NEMINEM esse per semetipsum bonum, nisi participationem sui ille donet, qui solus est bonus. Quod in eisdem scriptis eiusdem Pontificis sententia protestatur dicens: Numquid nos de eorum post haec rectum mentibus aestimemus, qui sibi se putant deberi, quod boni sunt; nec illum considerant, cuius cotidie gratiam consequuntur, qui sine illo tantum se assequi posse confidunt? Caelest. d. ep. 1. c. 5. Inno. ep. 25. ad concil. Carthag. post prin. CAP. IIX.

NEMINEM etiam baptismatis gratia renouatum, idoneum esse ad superandas dia-

das diaboli insidias, et ad euincendas carnis concupiscentias, nisi per cotidianum adiutorium Dei perseuerantiam bonae conuersationis acceperit. Quod eiusdem Antistitis in eisdem paginis doctrina confirmat, dicens: Nam quamuis hominem redemisset a praeteritis ille peccatis; tamen sciens iterum posse peccare, ad reparationem sibi et c. multa seruauit, cotidiana praestans illi remedia, quibus nisi freti, confisque nitamur, nullatenus humanos vincere poterimus errores. Necesse est enim, ut quo auxiliante vincimus, eo iterum non adiuuante vincamur. *Caelest. d. epist. 1. c. 6. Inno. ubi supra post med.*

CAP. IX.

QVOD nemo, nisi per gratiam, libero bene utatur arbitrio, idem magister in epistola ad Mileuitanum concilium data, praedicat, dicens: Aduerte tandem, o prauissimarum mentium peruersa doctrina, quod primum hominem ita libertas ipsa decepit; ut dum indulgentius fractis eius utitur, in praeuarcationem praesumptionis conciderit. Nec ex hac potuit erui, nisi ei prouidentia regenerationis statum pristinae libertatis Christi Domini reformasset aduentus. *Caelest. epist. 1. c. 7. Inno. epist. 2. 6. ad concil. Mileu. in med.*

CAP. X.

QVOD omnia studia, et omnia opera, ac merita sanctorum ad Dei gloriam, laudemque referenda sunt: quia nemo aliunde ei placet, nisi ex eo, quod ipse donauerit. in quam nos sententiam dirigit beatae recordationis Papae Zosimi regularis auctoritas, cum scribens ad totius orbis Episcopos ait: Nos autem instinctu Dei; omnia enim bona ad auctorem suum referenda sunt, unde nascuntur; ad fratrum, et coepiscoporum nostrorum conscientiam vniuersa retulimus. Hunc autem sermonem sincerissimae veritatis luce radiantem, tanto Africi Episcopi honore venerati sunt; ita ut ad eundem virum rescriberent. Illud vero, quod in litteris, quas ad vniuersas prouincias curasti esse mittendas, posuisti, dicens: Nos tamen instinctu Dei, et c. sic accepimus dictum; ut illos, qui contra Dei adiutorium extollunt humani arbitrii libertatem, districto gladio

veritatis, velut cursim transiens, amputaret et c. Praeparatur voluntas a Domino, et ut boni aliquid agant, paternis inspirationibus suorum ipse tangit corda fidelium. Quotquot enim spiritu Dei aguntur, hi filii sunt Dei; ut nec nostram deesse sentiamus arbitrium, et in bonis quibusque voluntatis humanae singulis motibus magis illius valere non dubitemus auxilium. *Caelest. epist. 1. c. 8.*

CAP. XI.

QVOD ita Deus in cordibus hominum, atque in ipso libero operetur arbitrio, ut sancta cogitatio, pium consilium, omnisque motus bonae voluntatis ex Deo sit; quia per illum aliquid boni possumus, sine quo nihil possumus (*Zosimus ibidem ait.*) Quod ergo tempus interuenit, quo eius non egeamus auxilio? In omnibus igitur actibus, causis, cogitationibus, motibus adiutor, et protector orandus est, et c. *Caelest. epist. 1. c. 9.*

CAP. XII.

ILLUD, quod intra Carthaginensis synodi decreta constitutum est, quasi proprium Apostolicae sedis amplectimur, quod scilicet tertio capitulo definitum est, ut quicumque dixerit gratiam Dei, qua iustificamur per Iesum Christum dominum nostrum, ad solam remissionem peccatorum valere, quae iam commissa sunt; non etiam ad adiutorium, ut non committantur: anathema sit. Et capite quarto. Si quis dixerit gratiam Dei per Iesum Christum, propter hoc tantum nos adiuuare ad non peccandum; quia per ipsam nobis reuelatur, et aperitur intelligentia mandatorum; ut sciamus, quid appetere, et quid vitare debeamus; non autem per illam nobis praestari, ut quod faciendum cognouimus, etiam facere diligamus, atque valeamus: anathema sit et c. Item quinto capite. Quisquis dixerit, ideo nobis gratiam iustificationis dari; ut quod facere per liberum arbitrium iubemur, facilius possimus implere per gratiam; tamquam et si gratia non daretur, non quidem facile, sed tamen possimus etiam sine illa diuina implere mandata: anathema sit, et c. *Caelest. epist. 1. c. 10. Mileu. c. 3. 4. 5. 1. Afr. 78. 79. 80. L. Carth. 112. 113. 114. G. Vid. August. c. 28. de dogm. eccles. Burch. lib. 20.*

Rom. 8. c.

De conf. d. 4. c. 124. pl. cuit.

c. d. c. 155. quisquis.

c. d. c. 151. placuit.

lib. 20. c. 18. Ino par. 17. c. 30. decr.

CAP. XIII.

NON dubitemus ab ipsius (Dei) gratia omnia hominis merita praecueniri, per quem fit, ut aliquid boni, et velle incipiamus, et facere. Quo utique auxilio, et munere Dei non aufertur liberum arbitrium, sed liberatur; ut de tenebroso lucidum, de prauo rectum, de languido sanum, de imprudente sit prouidum. Tanta enim erga omnes homines est bonitas Dei; ut nostra velit esse merita, quae sunt ipsius dona etc. *Caelest. epist. 1. c. 12.*

CAP. XIV.

AD confitendum gratiam Dei, cuius operi, ac dignationi nihil penitus subtrahendum est, satis iustificere credimus, quidquid secundum praedictas regulas, Apostolicae sedis nos scripta docuerunt: ut prorsus non opinemur catholicum, quod apparuit praefixis sententiis esse contrarium. *Caelest. epist. 1. c. 13.*

CAP. XV.

DE recipiendis Pelagianis, et Caelestianis, si respiciunt; ita tamen, ut suum damnent errorem, et auctorem illius: *Leo epist. 83. ad Septimum Episc.*

CAP. XVI.

HOC sibi tota arte fallendi (Pelagiani) nisi intelligantur, excipiunt; ut gratia Dei secundum merita dari accipientium sentiantur. Quae nisi gratis detur, non est gratia, sed merces, retributioque meritorum, dicente beato Apostolo: Gratia salui facti estis per fidem, et hoc non ex vobis, sed Dei donum est; non ex operibus, ne forte quis extollatur. Ipius enim sumus signum, creati in Christo Iesu in operibus, quae praeparauit Deus; ut in illis ambulemus. *Leo epist. 84. ad Aquileien. Episcop. in med.*

CAP. XVII.

CONTRA Pelagianos, Concil. Carthagin. ep. ad Innocen. ante epist. 25. et concil. Mileuit. ad eundem Innocen. ante ep. 26. & epist. Aurelii, et alior. post epistolam 26. Innocentii.

CAP. XVIII.

Id enim agunt isti (Caelestius, & Pelagius) ut non defendendo, sed potius in sacrilegam superbiam extollendo liberum arbitrium, nullum relinquunt locum gratiae Dei, qua Christiani sumus; qua et id

ipsum nostrae voluntatis arbitrium vere sit liberum, dum a carnalium concupiscentiarum dominatione liberatur, dicente Domino: Si vos filius liberauerit, tunc vere liberi eritis. quod auxilium fides impetrat, quae est in Christo Iesu domino nostro et c. Quicumque dogmatizat, et affirmat humanam sibi ad vincenda peccata, et Dei mandata facienda, sufficere posse naturam; et eo modo gratiae Dei, quae sanctorum euidentius orationibus declaratur, aduersarius inuenitur: et quicumque negat, paruulos per baptismum Christiana perditione liberari, et salutem percipere sempiternam: anathema sit. *Carth. concil. epist. ad Inno. post prin. et in fin. ante ep. 25. eiusd.*

CAP. XIX.

HAEC interim duo, quibus omnino rotum, quod Christiani sumus, conantur (Pelagiani) euertere, quae fidelia corda sustineant? non esse rogandum Deum, ut contra peccati malum, atque ad operandam iustitiam sit noster adiutor: et non optulari paruulis ad consequendam vitam aeternam. Christiani gratiae sacramentum? *Mileuit. concil. ad Innocen. in med. ante epistol. 26. eiusd.*

CAP. XX.

CONTRA Pelagium Hierosolymis praecipue sanctus filius tuus, frater, et compresbyter noster Hieronymus confixit. *Mile. conc. ad Inno. ibid. ante si.*

CAP. XXI.

SI quis inuocationem humanam gratiae Dei dicit posse conferri, non autem ipsam gratiam facere, ut inuocetur a nobis; contradicit Esatae Prophetae, vel Apostolo idem dicenti: Inuentus sum non quaerentibus me: Palam apparui his, qui me non interrogabant. *Araus. 11. c. 3.*

CAP. XXII.

SI quis, ut a peccato purgemur, voluntatem nostram Deum expectare contendit, non autem ut etiam purgari velimus, per sancti Spiritus infusionem, et operationem in nos fieri consitetur; resistit ipsi Spiritui sancto, per Salomonem dicenti: Praeparatur voluntas a Domino; et Apostolo salubriter praedicanti: Deus est, qui operatur in nobis, et velle, et perficere pro bona voluntate. *Araus. 11. c. 4.*

PPP CAP.

1041. s. d.

Es. 65. d. Rom. 10. d.

Phil. 2. b.

CAP. XXIII.

SI quis sicut augmentum, ita etiam initium fidei ipsum credulitatis affectum, quo in eum credimus, qui iustificat impium, et ad regenerationem baptismatis peruenimus, non per gratiae donum, id est per inspirationem Spiritus sancti corrigentem voluntatem nostram ab infidelitate ad fidem, ab impietate ad pietatem; et naturaliter nobis ineffe dicit, Apostolicis dogmatibus aduersarius approbatur, beato Paulo dicente: Confidimus, quia, qui coepit in vobis bonum opus, perficiet vsq. in diem Domini nostri Iesu Christi. Et illud: Vobis datum est pro Christo, non solum, ut in eum credatis, sed etiam ut pro illo patiamini. Et, Gratia salui facti estis per fidem, non ex vobis; Dei enim donum est, et c. Araus. II. c. 5.

CAP. XXIV.

SI quis sine gratia Dei, credentibus, volentibus, desiderantibus, conantibus, laborantibus, vigilantibus, studentibus, petentibus, quaerentibus, pulsantibus, nobis misericordiam dicit conferri, non autem diuinitus, ut credamus, velimus, vel haec omnia, sicut oportet, agere valeamus, per infusionem, et inspirationem sancti Spiritus in nobis fieri confiteretur, aut humilitati, aut obedientiae humanae subiungit gratiae adiutorium, nec ut obediens, et humillimus, ipsius gratiae donum esse consentit, resistit Apostolo dicenti: Quid habes, quod non accepisti? et, Gratia Dei sum, id, quod sum. Araus. II. c. 6.

CAP. XXV.

SI quis per naturae vigorem bonum aliquod, quod ad salutem pertinet vitae aeternae, cogitare, aut elgere, siue salutaris praedicationi consentire posse confirmat, absque illuminatione, et inspiratione Spiritus sancti, qui dat omnibus suauitatem in consentiendo, et credendo veritati; haeretico fallitur spiritu, non intelligens vocem Dei in Euangelio dicentis: Sine me nihil potestis facere, et illud Apostoli: Numquid idonei sumus cogitare aliquid a nobis, quasi ex nobis? sed sufficientia nostra ex Deo est. Araus. II. c. 7.

CAP. XXVI.

SI quis alius misericordia, alius vero

per liberum arbitrium, quod in omnibus, qui de praeuaricatione primi hominis nati sunt, constanti saeuitia hominem ad gratiam baptismi posse venire contendit, a reeta fide probatur alienus. is enim, non omnium liberum arbitrium per peccatum primi hominis asserit infirmatum, aut certe ita laesum putat, ut tamen quidam valeant, sine reuelatione Dei, mysterium salutis aeternae per semetipsum posse conquirere. Quod quam sit contrarium, ipse Dominus probat, qui non aliquos, sed neminem ad se posse venire testatur, nisi quem Pater attraxerit, sicut et Petro dicit: Beatus es Simon Bariona; quia caro, et sanguis non reuelauit tibi, sed Pater meus, qui in caelis est. Et Apostolus: Nemo potest dicere Dominum Iesum Christum, nisi in Spiritu sancto. Araus. II. c. 8.

CAP. XXVII.

DIVINI est muneris, cum et recte cogitamus, et pedes nostros a fallitate, et iniustitia tenemus. Quotiens enim bona agimus, Deus in nobis, atque nobiscum, ut operemur, operatur. Araus. II. c. 9.

CAP. XXVIII.

ADIVTORIVM Dei etiam renantis, ac sanctis semper est implorandum, ut ad finem bonum peruenire, vel in bono possint opere perdurare. Araus. II. c. 10.

CAP. XXIX.

NEMO quidquam Domino recte voverit, nisi ab ipso acceperit, sicut legitur: Quae de manu tua accepimus, damus tibi. Araus. II. c. 11.

CAP. XXX.

TALES nos amat Deus, quales futuri sumus ipsius dono, non quales sumus nostro merito. Araus. II. c. 12.

CAP. XXXI.

ARBITRIUM voluntatis in primo homine infirmatum, nisi per gratiam baptismi non potest reparari. Quod amissum, nisi a quo potuit dari, non potest reddi. Vnde ipsa veritas dicit: Si vos Filius liberauerit, tunc vere liberi eritis. Araus. II. c. 13.

CAP. XXXII.

NVLLVS miser de quacumque miseria liberatur, nisi qui Dei misericordia praeuenitur, sicut dicit Psalmista: Cito anticipet nos misericordia tua Domine. Et illud: Deus meus, misericordia eius

praue-

praueueniet me. Araus. II. cap. 14.

CAP. XXXIII.

AB eo, quod formauit Deus, mutatur Adam, sed in peius per iniquitatem suam. ab eo, quod operata est iniquitas, mutatur fidelis, sed in melius per gratiam Dei. illa ergo mutatio fuit praeuaricatoris primi: haec secundum Psalmistam, mutatio dexterae excelsi. Araus. II. c. 15.

CAP. XXXIV.

NEMO ex eo, quod videtur habere, gloriatur, tamquam non acceperit: aut ideo se putet accepisse, quia littera extrinsecus, vel ut legitur, apparuit, vel ut audiretur, sonuit. Nam sicut Apostolus dicit: Si per legem iustitia, ergo Christus gratis mortuus est. Ascendens in altum, captiuam duxit captiuitatem, de diuina dona hominibus. Inde habet, quicumque habet. Quisquis autem inde se habere negat, aut vere non habet, aut id, quod habet, aufertur ab eo. Araus. II. c. 16.

CAP. XXXV.

FORTITVDINEM gentilium mundana cupiditas, fortitudinem Christianorum Dei caritas facit, quae diffusa est in cordibus nostris, non per voluntatis arbitrium, sed per Spiritum sanctum, qui datus est nobis, nullis meritis gratiam praeuenientibus. Araus. II. c. 17.

CAP. XXXVI.

DEBETVR merces bonis operibus, si fiant: sed gratia, quae non debetur, praecedat, ut fiant. Araus. II. c. 18.

CAP. XXXVII.

NATURA humana, etiam si in illa integritate, in qua est condita, permaneret, nullo modo se ipsam, creatore suo non adiuuante seruaret. Vnde cum sine gratia Dei salutem non possit custodire, quam accepit; quomodo sine Dei gratia poterit reparare, quod perdidit? Araus. II. c. 19.

CAP. XXXVIII.

MVLTAE in homine bona fiunt, quae non facit homo. Nulla vero facit homo bona, quae non Deus praestet, ut faciat homo. Araus. II. c. 20.

CAP. XXXIX.

SICVT eis, qui volentes in lege iustificari, et a gratia exciderunt, verissime dicit Apostolus: Si ex lege iustitia est, ergo

Christus gratis mortuus est. Iam hic enim erat lex, et non iustificabat: iam hic erat et natura, et non iustificabat: ideo Christus non gratis mortuus est, ut et lex per illum impleretur, qui dixit: Non veni legem soluere, sed adimplere: et natura per Adam perita, per illum repararetur, qui dixit, venisse se quaerere, et saluare, quod perierat. Araus. II. c. 21.

CAP. XL.

NEMO habet de suo, nisi mendacium, et peccatum. Si quis autem habet homo veritatem, atq. iustitiam; ab illo fonte est, quem debemus sitire in hac eremo; ut ex eo, quasi guttis quibusdam inrorati non deficiamus in via. Araus. II. c. 22.

CAP. XLI.

SVAM voluntatem homines faciunt, non Dei; quando id agunt, quod Deo displicet. Quando autem ita faciunt, quod volunt, ut diuinae seruiant voluntati; quamuis volentes agunt, quod agunt; illorum tamen voluntas est, a quo praeparatur, et obitur, quod volunt. Araus. II. c. 23.

CAP. XLII.

ITA sunt in vite palmites, ut viti nihil conferant; sed inde accipiant, vnde viuant. Sic quippe vitis est in palmitibus, ut vitale subministret eis, non sumat ab eis. Ac per hoc et manentem in se habere Christum, et manere in Christo, discipulis prodest, et non Christo: nam praeciso palmite, potest de vicia radice alius pullulare; qui autem praecisus est, non potest sine radice viuere. Araus. II. c. 24.

CAP. XLIII.

PER peccatum primi hominis ita inclinatum, et attenuatum fuit liberum arbitrium; ut nullus postea aut diligere Deum, sicut oportuit, aut credere in Deum, aut operari propter Deum, quod bonum est, possit, nisi gratia eum, et misericordia diuina praeuenierit, et c. Araus. II. c. 25.

CAP. XLIV.

SICVT homo propria arbitrii voluntate serpenti obediens periit; sic vocante se gratia Dei propriae mentis conuersione homo quisq. credendo saluatur. Ergo non vi, sed libera arbitrii voluntate, (iudaei) ut conuertantur suadendi sunt, non penitus impellendi. Tolet. IV. c. 56. Burch. lib. 4. c. 82. In lib. 1. tit. 2. c. 65. panorm.

par. 1. c. 276. & par. 13. c. 94. decr.
CAP. XLV.

DE gratia, per quam saluantur credentes, et sine qua rationalis creatura nunquam beate vixisset de libero arbitrio, per peccatum in primo homine infirmato, sed per gratiam Domini Iesu fidelibus eius redintegrato, et sanato, id ipsum constantissime, et fide plena fatemur; quod sanctissimi Patres auctoritate sacrarum scripturarum nobis tenendum reliquerunt; quod Africana, quod Arausica synodus professi est, quod beatissimi Pontifices Apostolicae sedis, catholica fide tenuerunt. Sed et de natura, et gratia in aliam partem nullo modo declinare praesumentes;

ineptas autem quaestiuunculas et c. penitus respuimus, et ut fraterna caritas cauendo a talibus auditum castiget, Christi amore monemus. Valent. sub Lothario c. 6.

CAP. XLVI.

VNDE satis apparet, quod ad non peccandum, id est, ad non male faciendum, quamuis esse non dubitetur liberum arbitrium voluntatis, tamen eius potestas non sufficiat, nisi adiuetur infirmitas, et c. Aurel. et alii ad Inno. ante med. ante epist. 27. eiusdem.

CAP. XLVII.

DOGmata catholicor. contra dogmata Pelagii: Post epistolam Aurel. Carthagin. Episcopi, quae circumfertur inter epistolas Leonis in editione veteri ante epist. 73.

De baptismo pueris necessario, et de peccato originali: contra Pelagianos, et alios haereticos. TIT. XL.

CAP. I.

TALIS erat omnium a primis ducta genitoribus causa mortalium; ut originali peccato transeunte per posteros, nullus poenam damnationis euaderet, nisi Verbum caro fieret, et habitaret in nobis, in ea scilicet natura, quae nostri et sanguinis esset, et generis et c. Leo in syn. Rom. epist. 22 ad clerum, et plebem CP. ante fin.

CAP. II.

EOS, qui religiositatis speciem simulant, Dominici corporis, et sanguinis sacramentum, baptisma puerorum, sacerdotium, et ceteros ecclesiasticos ordines, et legitimar. damnant foedera nuptiarum; tanquam haereticos ab Ecclesia Dei pelimus, et damnamus, et per potestates externas coerceri praecipimus. Defensores quoque ipsorum eiusdem damnationis vinculo innodamus. Inno. 11. in syn. Rom. c. 17.

CAP. III.

NEC putetis, quod etiam si omnem pietatem colatis, omnemque iustitiam, baptismum vero non accipiatis, spem possitis habere apud Deum; immo maiori poena digni eritis, qui bona opera non bene operati estis. Confertur enim meritum homini ex bonis gestis, sed si ita gerantur, sicut Deus iubet. Deus autem iussit om-

nem colentem se baptismo consignari. Quod si vos renueritis, ut vestrae voluntati magis, quam Dei obtemperetis; contrarii sine dubio, et inimici estis voluntati eius et c. Siue enim iustus, siue sit iniustus, baptismus ei per omnia necessarius est. Iusto quidem, ut impleatur in eo perfectio, et regeneretur Deo; iniusto vero, ut peccatorum, quae gessit, remissio concedatur. Omnibus ergo festinandum est, sine mora renasci Deo. Clem. epist. 4. post med.

CAP. IV.

LIBERVM arbitrium olim perpeffus, dum suis inconsultus (homo) vitur bonis, cadens in praeuaricationis profunda demersus est: et nihil quemadmodum exinde surgere posset, inuenit: suaque in aeternum libertate deceptus, huic ruinae iacuisset oppressus, nisi eum postea Christi, per suam gratiam, releuasset aduentus; qui per nouae regenerationis purificationem, praeteritum omne vitium sui baptismatis lauacro purgauit: et eius confirmans statum, quo rectius, constabiliusque procederet, tamen suam gratiam in posterum non denegauit, et c. Inno. epist. 25. ad con. Cartha. post med. Caelest. epist. 1. c. 4.

CAP. V.

PVEROS paruulos, si nullis imbuantur Christianae gratiae sacramentis, habituros

T. XL. De bapt. puer. necel. et de pec. orig. cont. Pelag. et c. 697

turos vitam aeternam nequaquam, Christiana praesumptione contendunt (Pelagius, et Caelestius) et c. Non opitulari paruulis ad consequendam vitam aeternam Christianae gratiae sacramentum. Mileu. concil. ad Innocent. post principium.

CAP. VI.

ILLVD, quod (Pelagium, et Caelestium) vestra fraternitas asserit praedicare; paruulos aeternae vitae praemiis absque baptismatis gratia posse donari, per fatuum est. Nisi enim manducauerint carnem filii hominis, et biberint sanguinem eius, non habebunt vitam in semetipsis. Qui autem hanc in eis sine regeneratione defendunt; videntur mihi ipsum baptismum velle cassare et c. Sinite infantes, et nolite eos prohibere venire ad me; talium est enim regnum caelorum et c. Inno. ep. 26. ad concil. Mileuit. ante finem.

CAP. VII.

IN praeuaricatione Adae, omnes homines naturalem possibilitatem, et innocentiam perdiderunt et c. Caelest. ep. 1. c. 4.

CAP. VIII.

ILLVD, quod circa baptizandos in vniuerso mundo sancta Ecclesia vniiformiter agit, non otioso contemplatur intuitu; cum siue paruuli, siue iuuenes ad regenerationis veniunt sacramentum; non prius fontem vitae adeunt, quam exorcismis, et exufflationibus clericorum spiritus ab eis immundus abigatur: ut tunc vere appareat, quomodo Princeps mundi huius mittatur foras, et quomodo prius alligetur fortis, et deinceps vasa eius diripiantur, in possessionem translata victoris, qui captiuam ducit captiuitatem, et dat dona hominibus. Caelest. epist. 1. c. 12. Burch. lib. 4. c. 10. Iuo par. 1. c. 205. decr.

CAP. IX.

PARVULOS dicunt (Pelagiani,) si sine baptismo hinc de saeculo exierint, non posse damnari, neque reos in peccato Adae teneri; sed ad regnum Dei, vel ad vitam aeternam, sine vlla cunctatione venire; cum Apostolus dicat: Per vnum hominem peccatum intrauit in mundum, et per peccatum mors; et ita in omnes homines pertransiit; propter quod et ipsi paruuli baptizantur, et c. A paruulo recens na-

to, vsque ad decrepitum senem, quamlibet corporis aetatem gerant, sicut nullus prohibendus est a baptismo; ita nullus est, qui non peccato moriatur in baptismo. Sed paruuli originali: maiores autem, etiam his omnibus moriuntur peccatis, quaecumque male viuendo addidere ad illud, quod nascendo traxere. Leo epist. 84. ad Nicetan Aquilei. Episcop. ante med. et ante si. Iuo par. 17. c. 4. decr.

CAP. X.

OMNEM hominem in corporis, animaeque substantiam a conditore vniuersitatis formari, atque animari intra materna viscera (catholica fides) confiteretur, manente quidem illo peccati, mortalitatisque contagio, quod in prolem a primo parente transcurrit; sed regenerationis sacramento subueniente, quo per Spiritum sanctum promissionis filii renascuntur, non in vtero carnis, sed in virtute baptismatis, et c. Leo epist. 91. ad Turibium, c. 9.

CAP. XI.

FIDES catholica constanter praedicat, atque veraciter; quod animae hominum, prius quam suis inspicientur corporibus, non fuerunt, nec ab vilo incorporantur, nisi ab opifice Deo, qui et ipsarum est creator, et corporum. Et quia per primi hominis praeuaricationem tota humani generis propago vitata sit; neminem posse a condicione veteris hominis liberari, nisi per sacramentum baptismatis Christi, in quo nulla est discretio renatorum, dicente Apostolo: Quicumque enim in Christo baptizati estis, Christum induistis, et c. Leo d. epist. 91. c. 10.

CAP. XII.

PELAGIVS, qui in Ephesina synodo damnatus est, ea intentione hoc dixit; ut ostenderet, nos a Christo vacue redeptos: si nos per Adam in anima mortui non sumus et c. Gregor. lib. 5. regist. epist. 14. c. 114. Narsi Comiti post prin.

CAP. XIII.

CVM Caelestius, atque Pelagius in ea De haeret. synodo (Ephesina) sint damnati; quomodo poterant illa capitula recipi, quorum damnabantur auctores? Gregor. lib. 7. reg. collect. epist. 47. ind. 2. ad Anast. Antioch. prope fin.

CAP. XIV.

IN extremo epistolae quaesisti, quid

ppp. iij. eis re-

Iodit. 6. f.

Matth. 19.

Iodit. c. 12.

Matth. 12.

Marc. 3.

Ephes. 4.

Psal. 67.

Rom. 5. b.

De conf. d.

Iodit. r. b.

4. c. 134.

Gal. 3. d.

eis respondendum sit, qui dilectionem tuam de paruulorum animab. requirunt, qui sine gratia baptismatis moriuntur et c. Illud incertum non est; quia nisi sacri baptismatis gratia fuerit renatus homo, omnis anima originalis peccati vinculis est obstricta. Hinc enim scriptum est: Non est mundus in conspectu eius, nec vnus diei infans super terram. Hinc David ait: In iniquitatibus conceptus sum, et in delictis peperit me mater mea. Hinc ipsa veritas dicit: Nisi quis renatus fuerit ex aqua, et Spiritu sancto, non introibit in regnum caelorum. Hinc Paulus Apostolus ait: Sicut in Adam omnes moriuntur, ita et in Christo omnes viuificabuntur. Cur ergo infans, qui nihil egit, in conspectu omnipotentis Dei non valet esse mundus? cur Psalmista ex legitimo coniugio prolatus, in iniquitate conceptus est? cur nisi qui mundatus aqua baptismatis fuerit, mundus non est? Cur in Adam omnis homo moritur, si originalis peccati vinculis non tenetur? sed quia genus humanum in parente primo, velut in radice putruit, et ariditatem traxit in ramis. Et inde omnis homo cum peccato nascitur, vnde primus homo permanere noluit sine peccato. *Gregorius ad Secundum inclusum, lib. 7. regist. epist. 53.* CAP. XV.

PRIMI parentes cum in paradiso deliquissent, immortalitatem, quam acceperant, recto Dei iudicio perdiderunt et c. immortalitatem homini pro peccato suo abstulit et c. Baptizari autem quod genuerit mulier, si mortis periculo vrgetur, vel ipsa hora, qua natum est, nullo modo prohibetur, et c. Ex culpa primi hominis factum est, vt esuriamus. *Gregor. ad interrog. Aug. c. 10.* CAP. XVI.

SI etiam grauissimis delictoribus, et in Deum multum ante peccantibus, cum postea crediderint, remissio peccatorum datur, et a baptismo, atque a gratia nemo prohibetur; quanto magis prohiberi non debet infans, qui recens natus nihil peccauit, nisi quod secundum Adam carnaliter natus contagium mortis antiquae prima natiuitate contraxit? qui ad remissam peccator. accipiendam hoc ipso facilius accedit; quod illi remittuntur non pro-

pria, sed aliena peccata, et c. *Concil. apud Cypri. lib. 3. ep. 8. ad Fidum presbyt. ante fin.* CAP. XVII.

PARVULOS etiam propter salutem, quae per Saluatorem Christum datur, baptizandos (*Pelagius, et Caelestius*) negant, ac sic eos mortifera doctrina in aeternum necant; promittentes etiam si non baptizentur, habituros vitam aeternam et c. Quicumq. negat paruulos per baptismum Christi a perditione liberari, et salutem percipere sempiternam; anathema sit. *Carth. concil. ad Inno. in fine, ante epist. 25. eiusd.* CAP. XVIII.

QUICVMQVE dicit, Adam primum hominem mortalem factum, ita vt siue peccaret, siue non peccaret, moreretur in corpore, hoc est, de corpore exiret, non peccati merito, sed necessitate naturae: anathema sit. *Mileut. c. 1. Afr. 76. L. Carth. 110. G. ex conc. Carth. apud Leo. post epist. 72. in veteri edit. Aug. c. 23. de eccl. dogmat.* CAP. XIX.

PLACVIT, vt quicumque paruulos recentes ab vteris matrum baptizandos negat, aut dicit in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lauacro expietur; vnde fit consequens, vt in eis forma baptismatis, in remissionem peccatorum, non vere, sed false intelligatur: anathema sit. Quoniam non aliter intelligendum est, quod ait Apostolus: Per vnum hominem peccatum intrauit in mundum, et per peccatum mors, et ita in omnes homines pertransiit, in quo omnes peccauerunt; nisi quemadmodum Ecclesia catholica vbique diffusa semper intellexit. Propter hanc enim regulam fidei, etiam paruuli, qui nihil peccatorum in semetipsis adhuc committere potuerunt, ideo in peccatorum remissionem veraciter baptizantur, vt in eis regeneratione mundetur, quod generatione traxerunt. *Mileu. c. 2. Apic. c. 77. L. Carthaz. c. 11. G. August. de dogm. eccl. c. 24. Burch. lib. 4. c. 34. Iuo par. 1. c. 228. decr.* CAP. XX.

SI quis per offensam praeuaricationis Adae, non totum, id est, secundum corpus, et animam, in deterius dicit hominem commu-

commutatam; sed animae libertate illaefadurante, corpus tantummodo corruptio-ni credit obnoxium, Pelagii errore deceptus; aduersatur scripturae dicenti: Anima, quae peccauerit, ipsa morietur. Et, *Exec. 18. d.* Nescitis, quoniam cui exhibetis vos seruos ad obediendum, serui estis eius, cui obeditis? Et, A quo quis superatur, eius et seruus addicitur. *Araus. II. c. 1.*

CAP. XXI.
SI quis soli Adae praeuaricationem suam, non et eius propagini asserit nocuisse, aut certe mortem tantum corporis, quae poena peccati est, non autem et peccatum, quod mors est animae, per vnum hominem in omne genus humanum transisse testatur; iniustitiam Deo dabit, contradicens Apostolo dicenti: Per vnum hominem peccatum intrauit in mundum, et per peccatum mors in omnes homines pertransiit, in quo omnes peccauerunt. *Araus. II. c. 2.* CAP. XXII.

ARBITRIUM voluntatis in primo homine infirmatum, nisi per gratiam baptismi non potest reparari. Quod amissum, nisi a quo potuit dari, non potest reddi. vnde ipsa veritas dicit: Si vos filius liberauerit, tunc vere liberi eritis. *Araus. II. cap. 13.* CAP. XXIII.

SICVT homo propria arbitrii voluntate serpenti obediens periit: sic vocante se gratia Dei propriae mentis conuersione homo quisque credendo saluatur. Ergo non vi, sed libera arbitrii voluntate, vt conuertantur (*Iudaei*) suadendi sunt, non potius compellendi. *Tolet. IV. c. 56. Burch. lib. 4. c. 82. Iuo lib. 1. tit. 2. c. 65. panor. et par. 1. c. 276. et par. 13. c. 94. decr.* CAP. XXIV.

SOLVM filium fatemur ad redemptionem humani generis propter culpam debitam, quae per inobedientiam Adae originaliter, et nostro libero arbitrio contraximus, resoluenda a secreto Patris, arcanoque prodiisse, et humanitatem sine peccato de sancta semper virgine Maria assumpsisse. *Tolet. VI. c. 1.* CAP. XXV.

PARVVLORVM infantium vita

originali peccato obnoxia, quae nulli propter aetatem discernendi, vel expectandi sensui aptior iudicetur, nisi ex sponione fidelium baptismi accipiant sacramentum, nullo sensu, nulla etiam discretionis industria id appetere possunt, et c. *Tolet. XII. c. 2.* CAP. XXVI.

DOGMA Pelagii haeretici. Cum diceret Adam mortalem factum, qui siue peccasset, siue non peccasset, moriturus esset: et quod peccatum ipsius ipsum solum laeserit, non genus humanum: et quod infantes nuper nati in illo statu sunt, in quo Adam fuit ante praeuaricationem: et quod neque per mortem, vel praeuaricationem Adae omne genus moriatur et c. Et si non baptizentur infantes, habere vitam aeternam; et diuites baptizatos, nisi omnibus abrenuntient, si quid boni vili sunt facere, non reportare illos, nec eos habere posse regnum Dei. Catholicor. dogma. Quod Adam nisi peccasset, moriturus non fuisset. secundo, quod peccatum eius non ipsum solum laeserit, sed et genus humanum. tertio, quod infantes nuper nati non sunt in illo statu, in quo Adam fuit ante praeuaricationem. quarto, vt ad ipsos etiam pertineat, quod breuiter ait Apostolus: Per vnum hominem mors, et per v-

num hominem resurrectio mortuor. Sicut enim in Adam omnes moriuntur; ita et in Christo omnes viuificabuntur. Vnde fit, vt infantes non baptizati, non solum regnum caelorum, verum etiam vitam aeternam habere non possunt. Quinto confitentur, diuites baptizatos, etiam si diuitiis suis non careant, et sint tales, quales ad Timotheum describit Apostolus dicens: Praeceptis diuitibus huius saeculi, non superbe sapere et c. habere posse regnum Dei. *Concilium Carthaz. post Leonis epist. 72. in veteri editione.*

CAP. XXVII.
INNOCENTIVS inuenit Pelagium, et Caelestium haereticos, et damnauit eos, et constituit; vt qui natus fuerit de Christiana, denuo nasci debeat per baptismum, hoc est baptizari, quod Pelagius damnabat. *Ex Pont. sic.*

Contra Pelagianos, qui dicebant, iustum numquam peccare.

TIT. XLI.

CAP. I.

PLACVIT, quod ait sanctus Ioannes Apostolus; Si dixerimus, quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, et veritas in nobis non est: quisquis sic accipiendum putauerit, ut humani dicat, propter humilitatem oportere dicere non ei, nos habere peccatum, non quia vere ita est: anathema sit. Sequitur enim Apostolus, et adiungit: Si autem confessi fuerimus peccata nostra, fidelis est, et iustus, qui remittat nobis peccata, et mundet nos ab omni iniquitate. Vbi satis apparet, hoc non tantum humiliter, sed etiam veraciter dici et c. *Mileu. c. 6. L. Carth. 115. G. Afric. c. 81. L.*

PLACVIT, ut quicumque dixerit, in oratione Dominica ideo dicere sanctos: Dimitte nobis debita nostra; ut non pro se ipsis hoc dicant, quia non est eis iam necessaria ista petitio, sed pro aliis, qui sunt

in suo populo peccatores: et ideo non dicere vnumquemq. sanctor. Dimitte mihi debita mea, sed dimitte nobis debita nostra, ut hoc pro aliis potius, quam pro se iustus petere intelligatur: anathema sit. Sanctus enim, et iustus erat Apostolus Iacobus, cum dicebat: In multis enim offendimus omnes, et c. *Mileu. c. 7. L. Carthag. 116. G. Afric. c. 82. L.*

CAP. III.

PLACVIT, ut quicumque verba ipsa Dominicae orationis, ubi dicimus: Dimitte nobis debita nostra: ita volunt a sanctis dici, ut humiliter, non veraciter hoc dicatur: anathema sit. Quis enim ferat orantem, et non hominibus, sed ipsi Domino mentientem; qui labiis sibi dicit, dimitti velle, et corde dicit, quae sibi dimittantur, debita non habere? Hucusque de fide contra Pelagianos, *Mileu. c. 8. L. Carth. 117. G. Afric. 83. L.*

De Donatistis, qui baptismum haereticorum nullo modo admittebant.

TIT. XLII.

CAP. I.

DE litteris Anastasii Rom. Pont. quib. Africanos Episcopos contra Donatistas excitauit: *Carth. c. 66. G. Afr. 32. L.*

CAP. II.

MULTA de diligentia, quam Episcopi Africani adhibuerunt in traducendis Donatistis a sua secta ad Ecclesiam catholicam: *Carth. c. 67. 68. 69. 70. 93. 94. 95. 96. 109. G. Afric. c. 33. 34. 35. 36. 58. 59. 60. 61. 73. 74. 75. L.*

CAP. III.

DONATISTAE, per quos vel omnimodo perfici, vel adiuuari manifestis fraternarum animarum lucris, catholica unitas in locis, in quibus degunt, visa tuerit, et c. suscipiantur in suis honoribus. *Afr. 35. L. Carth. c. 69. G.*

CAP. IV.

DE Maximianistis, qui cum essent ex

Donatistis, ab eis schisma fecerunt, et c. Donatistae baptismum haereticorum nullo modo admittebant, praeterea ordinatorum ab haereticis in suis honoribus nolabant recipere. *Carth. c. 70. G. Afr. 36. L.*

CAP. V.

SA N E ut illae plebes, quae conuersae sunt a Donatistis, et habuerunt Episcopos, sine dubio inconsulto concilio habere mereantur: quae autem plebes habuerunt Episcopum, et eo defuncto, voluerint non Episcopum proprium habere, sed ad aliquis Episcopi dioecesim pertinere, non eis esse denegandum. Nec non et illud suggestum est, quod Episcopi, qui ante legem Imperator. de unitate latam conuerterunt plebes ad catholicam, quas habebant ipsi, eas obtinere debeant, et c. *Afric. c. 66. L. Carth. c. 102. G.*

CAP. VI.

IT E M placuit, quoniam quidem ante aliquot

T. XLIII. Cont. Nestor. et eos, q. in Christ. d. pers. const. 701

aliquot annos in Ecclesia plenario concilio constitutum est; ut quaecumque ecclesiae in dioecesi constitutae, ante leges de Donatistis latas catholicae factae sunt, ad eas cathedras pertineant, per quarum Episcopos factum est; ut catholicae unitati communicarent: post leges autem quaecumque communicauerint, illuc pertineant, quo pertinebant, cum essent in parte Donati. Sed quia multae controuersiae postea inter Episcopos de dioecesibus ortae sunt, et oriuntur; quibus tunc minus videtur esse prospectum: nunc isto concilio sancto placuit; ut vbi cumque catholica fuit, et pars Donati; et ad diuersas cathedras pertinebant, quocumq. tempore illic unitas facta est, vel facta fuerit, siue ante, siue post leges; ad eam cathedram pertineant, ad quam catholica, quae iam ibi fuerat, pertinebat. *Afric. c. 84. L. Carthag. 118. G.*

CAP. VII.

SI Episcopus ex Donatistis ad catholicam unitatem conuersus est; aequaliter inter se diuidant eas, quae sic inuentae fuerint, (ecclesiae) et c. Quod si forte antiqui catholici suum Episcopum voluerint, et illi suum, qui ex Donati parte conuersi sunt: plurimorum voluntas praefertur. Si partes aequales sunt, maioris temporis Episcopo deputetur, et c. *African. 85. L. Carth. 119. G.*

CAP. VIII.

PLACVIT, ut si quisquam post leges aliquem locum ad catholicam unitatem conuerterit, si eum per triennium nemine repetente retinuit; ulterius ab eo non repetatur et c. Si fuerit Episcopus ad catholicam ex Donati parte conuersus, non ei praeiudicet praefinitum tempus, sed ex quo die conuersus est, habeat per triennium potestatem repetendi loca, quae ad ipsius pertinebant cathedram. *Afric. 86. L. Carth. c. 121. G.*

Contra Nestorianos, et eos, qui in Christo duas personas constituebant.

TIT. XLIII.

CAP. I.

SI quis non confitetur, Deum esse veraciter Emmanuel, et propterea Dei genitricem sanctam Virginem: peperit enim secundum carnem, carnem factum Dei verbum, secundum quod scriptum est: Verbum caro factum est: anathema sit. *Ephes. c. 1.*

CAP. II.

SI quis non confitetur, carni secundum substantiam unitum Dei Patris verbum, vnumque esse Christum cum propria carne, eundem scilicet Deum, simul et hominem: anathema sit. *Ephes. c. 2.*

CAP. III.

CONTRA Nestorianos duodecim anathemata: apud synodum Ephesinam, quae repetuntur apud syn. d. Chalcedonensem act. 1. et apud synodum v. CP. act. 6. et apud Cyrill. epist. synodica ad Nestorium, cuius initium est, salutare, vel, cum saluator. Canonnes vii. concilio Ephesini GR. Plures Caeclestini, et Cyrilli, et alior. epist. relatae in ead. synodo Ephes. Afferuntur etiam in eadem Ephes. synodo contra Nestorium testimonia sanctor.

Patrum, Petri Alexandrini martyris in libro de ciuitate, Athanasii Alex. libro contra Arianos, et epist. ad Epiactum; Iulii Papae Rom. epist. ad Prosdocium, Felis Papae Rom. epist. ad Maximum, Theophili Alex. epist. 5. et 6. Paschali; Cypriani lib. de cleomofnyd, Ambrosii lib. 1. ad Gratianum c. 6. et lib. 2. c. 4. Gregorii Nazianzeni ep. ad Celidonium, Basilii Caesar. Gregorii Nyssaeni, Attici Episcopi CP. Amphilochei Episcopi Iconi. Quae item referuntur in syn. Chalced. act. 1.

CAP. IV.

CONTRA eundem Nestorium, eadem syn. Chalced. act. 5. in definitione fidei, et act. 16. in allocutione habita apud Marcianam imp. in qua afferuntur testimonia sanctorum Patrum, Damasi Papae, Basilii, Ambrosii, Gregorii Nazianzeni, Athanasii, Amphilochei, Antiochi Episcopi Ptolemaidis, Flautiani Episcopi Antiocheni, Ioan. Chrysostom, Attici CP. Procli, Cyrilli.

CAP. V.

CONTRA Theodorum Mopsuestenum, et eosdem Nestorianos: syno. CP. v. variis in locis, in quib. multa ex syn. Ephes. et ex Cyrillo, Proclo, Caeclestino Papa, et ex aliis

aliis afferuntur. & in primis act. 8. in definitione, ubi Theodorus, & Nestoriani anathematizantur, et quattuordecim fidei decretis horum haeresis refellitur. Syn. vi. CP. act. 17. in defn. et act. 18. in serm. acclamatorio. Synodus Nicaena II. act. 7. in definitione, & in epist. eiusdem syn. ad Constantinum, & Irenem, in med. et ep. eiusdem syn. ad clericos CP. in med. post acton. 7. & synodus II. sub Hadr. II. act. 10. in definitione. Syn. gen. Later. sub Inno. III. c. 1. Leo, et syn. Rom. in epist. 2. 1. ad CP. et 2. 2. ad clerum, et plebem CP. Felix III. et syn. in epist. ad Petrum Fullonem, cuius initium est: Quoniam. et ep. ad eundem, cuius initium est: Quis dabit. et epist. ad Zenonem Imp. cuius initium est: Conuenit. ante v. syn. CP. Lateran. sub Mart. variis in locis, & in primis act. 5. c. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 16. 18. et syn. Rom. c. xx. Episcoporum sub Agathone, apud syn. vi. CP. act. 4. CAP. VI.

ITEM contra dogmata Nestorii, aliqui ipso Nestorio antiquiores; ut Eutybian. ep. 1. Caius ep. sing. Damas. in ep. ad Paulin. CAP. VII.

CONTRA eandem haeresim, Leo multis in locis, et in primis ep. 6. ad Eutychem, 9. ad Theodosium August. 10. ad Flavianum CP. Episcopum, 11. ad Iulianum Episcopum, 13. ad Pulcheriam August. 17. ad eandem Pulcheriam, 18. ad Iulianum Episcopum, 31. ad Theodosium Imperat. 37. ad Pulcheriam Aug. 41. ad Marcianum Imp. 43. ad Pulcheriam August. 44. ad Anatolium CP. Episcopum, 45. ad synodum Chalced. 46. ad Anatolium Episcopum, 47. ad Marcianum Imp. 50. ad omnes Episcopos Galliar. 54. ad Iulianum Episcopum, 59. ad synodum Chalcedon. cuius initium est, Omnem quidem. 60. ad Maximum Antioch. Episcopum, 61. ad Theodoric. Cypri Episcop. 64. ad Eudociam August. 67. ad Marcianum Imp. 69. ad Anatolium CP. 80. ad Iulianum Episcop. 81. ad Palaestinos Episcopos, 92. ad Rusticum, et alios Episcopos Galliae, 95. ad Leonem Imp. Gelas. ep. 6. ad Episcopos Dardaniae. Hermisda epist. 1. c. 1. et c. 3. et epist. 5. ad Episcopos Hispaniae, & ep. 6. ad Epiphanius Episcop. CP. et epist. 9. ad clericos secundae Syriae. Agapetus ep. ad Anthimum. Vigil. in epist. ad Rusticum, et Sebastianum. et in epist. ad Valentinian. Episc. & in epist. ad Aurelianum Episc. apud v. syn.

CP. act. 7. Gregor. ep. ad Secundinum lib. 7. regist. epist. 53. et epist. ad Quirin. Episcop. lib. 9. regist. epist. 61. Agatho ad Constantinum IV. Imperat. apud vi. synod. CP. act. 4. Leo II. in epist. ad eundem Const. post vi. syn. Hadrian. in epist. aduersus Eliphan. apud syn. Francofor. in prin. CAP. IX.

CONTRA eosdem Nestorianos, Carthag. IV. c. 1. Tolet. I. in assert. fidei, siue concil. Aquis Celenis habitum. Mediolan. in epist. ad Leonem cuius initium est, Reuerfus: post epist. Leonis 50. Item CP. sub Menna ante v. syno. variis in locis. Libellus a Paulo Episcopo Apamear. & ab aliis ad Iustinian. Imper. apud syn. CP. sub Menna act. 1. Aurel. v. c. 1. Tolet. III. post prin. Hispan. II. c. 1. 2. et 13. Tolet. IV. c. 1. Tolet. VI. c. 1. Tolet. XI. ante canones. Anglic. II. in prin. Mediolan. sub Mansucto Episcopo in epist. ad Constantinum IV. Imper. ante vi. syn. Trull. c. 1. Tolet. XIV. c. 8. et 10. Francofordien. in libello Sacrosyllabo, et in epist. eiusdem syn. ad Episcopos Hispan. Arel. sub Carolo c. 1. Vormac. in prin. Flavianus Episcopus CP. ad Leonem post epist. 8. Libellus fidei Ioan. CP. ad Hormisdam. Epist. clericorum Hierosolym. ad Iustinum Imper. post Hormis. epist. Faustus Episcopus Apollonid. ad Petrum Fullonem ante syn. v. CP. Pamphilus Episcopus Abydar. ad eundem Petrum. Aselepiades Episcopus Tralliarum, Iustinianus Episcopus Siciliae, Cincianus, siue Quintianus Episcopus Aculanarum, vel Camulianor. ante v. syn. Sophron. Hierosolym. apud vi. syn. act. 1. qui refert quintam synodum damnasse Theodorum Mopsuestenum magistrum Nestorii Deo rebellis. Taras. Episcopus CP. ep. ad Episcopos Orientis apud vii. syn. act. 3. Theodorus Hierosolym. ead. syn. et actione. Paulinus apud syn. Foro iul. in prin. Iustinianus Imper. in epist. ad 10. II. Papam, ubi suam fidem explicat, & refert Cyrillum, Gregorium Nazianzenum, Basilium, Gregorium Nyssacum; et in ep. ad Mennam CP. ante syn. v. CP. act. 1. Constantin. IV. Imp. in edicto post vi. syn. Carolus Imper. in ep. ad Eliphanum Archiepiscop. Tolet. apud syn. Francoford. in fi. CAP. IX.

DE synodo Ephesina, in qua Nestorius; et de Constantinopolitana v. in qua idem Nestorius, et Theodorus Mopsuestic. damnati fuerunt: Psel. ante vii. syn. & Epi-

T. XLIV. Cont. Eut. Diosc. et c. q. in Christ. du. nat. neg. 703
et Epiphani. apud vii. syn. gen. act. 6. tomo 2.
CAP. X.

Leo inuenit duas haereses Eutychnam, et Nestorianam et c. Episcopi catholici in concilio damnauerunt Eutychem, et Nestorium, et Dioscorum. Ex Pont. CAP. XI.

HILARIUS damnauit Eutychem, et Nestorium, et omnes eor. sequaces, et omnes haereses. Ex Pontif. CAP. XII.

GELASIVS fecit quinq. libros ad-

uersus Nestorium, et Eutychem et c. Ex Pontif. CAP. XIII.

NESTORIVS CP. Episcopus contra Arianos, Nouatianos, Quartadeimanos multa fecit. Idem Anastasii haeresim secutus, non Photini, et Pauli Samofateni. Trip. lib. 1. c. 4. Multa de Nestorio, ut damnatus sit in concilio Ephesino, et in exilium in Oasim missus, in quo obiit. Euagr. lib. 1. c. 2. histor. & Liberat. in breuiario.

Contra Eutychem, Dioscorum, Acephalos, et alios haereticos, qui in Christo duas naturas negabant.

TIT. XLIV.

CAP. I.

SEQUENTES sanctos Patres, vnum, eundemq. confiteri Filium, et Dominum nostrum Iesum Christum consona voce omnes docemus; eundem perfectum in deitate, eundem perfectum in humanitate, Deum vere, et hominem vere eundem ex anima rationali, et corpore, coessentialem Patri secundum deitatem, coessentialem nobis eundem secundum humanitatem, per omnia nobis similem absque peccato; ante saecula quidem de Patre genitum secundum deitatem, in nouissimis autem diebus eundem propter salutem nostram ex Maria virgine theotoco secundum humanitatem; vnum, eundem Christum, Filium, Dominum, vnigenitum, in duabus naturis inconfuse, immutabiliter, indiuisum, inseparabiliter agnoscendum; nusquam sublata essentia naturarum propter vnionem, magisque salua proprietate vtriusque naturae, et in vnam personam, atque existentiam concurrente, non in duas personas partitum, atque diuisum, neque diiunctum; sed vnum, et eundem Filium, vnigenitum, Deum verbum, Iesum Christum, sicut ante Prophetarum de eo, et ipse nos Iesus Christus erudiuit, et Patrum nobis symbolum tradidit. Chalced. act. 5. in defn. CAP. II.

CONTRA Eutychnos, epist. syn. Chalcedon. ad Valentinianum, & Marcianum Imp. et ad Leon. Papam act. 3. Allocutio syn.

Chalced. habita apud Marcianum Augustum act. 16. ubi testimonia sanctor. Patrum afferuntur: Damasi Papae ad Paulinum, Athanasii ad Epictetum, Basilii contra Eunomium, Ambrosii ad Gratianum, Gregorii Nazianzeni ad Celidonium, et ex secundo sermone de Filio; Athanasii aduersus haereses, Amphilocheii in expositione Euangelii secundum Io. Antiochi Episcopi Ptolemaidis, Flauiani Episcopi Antiocheni, Ioannis Chrysostomi in explanatione Euangelii secundum Ioannem, & secundum Mattheum; Attii Episc. Constantinopolitani ad Euphychium, Procli, & Cyrilli, qui omnes duas naturas in Christo confitentur.

CAP. III.

CONTRA eosdem, Syn. v. gen. CP. variis in locis, et in primis act. 8. in prin. definitionis, et c. 7. 8. 9. 11. Syn. vi. CP. in def. fidei, act. 17. & in sermone acclamatorio ad Constantin. IV. Imper. act. 18. Syn. Nicaen. II. in defn. et in epist. syn. ad Constantinum, et Irenem Imperatores in med. et ad clericos CP. in med. post act. 7. Syn. II. CP. sub Hadr. II. in defn. act. 10. Syn. gen. Later. sub Inno. III. cap. 1. CAP. IV.

CONTRA eosdem Eutychnos, Leo, et syn. Rom. epist. 21. ad Constantinopolitanos, et ep. 22. ad clerum, et plebem CP. 23. ad Theodosium Augustum, 24. ad Pulcheriam Augustam, 26. ad Faustum, et alios. Felix III. in ep. ad Zenon. Imp. cuius initium est, Conuenit: ante v. syn. CP. Lateran. sub Martino variis in locis, et in primis in def. secret. 5. & c. 1. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 18. Roman. sub Agathone c. xx. Epi-

xxx. Episcoporum apud vi. syn. CP. act. 4.

CAP. V.

CONTRA eiusdem Eutycheus haeresim, aliqui ipso Eutycheus antiquiores, Eutycheus Rom. Pont. in epist. i. Catus epist. sing. Concil. Carthag. iv. c. i.

CAP. VI.

CONTRA Eutychianos, Leonis multae epistolae, et in primis ep. i. o. ad Flavianum, cuius intimum est, Lectis in qua Eutychianos, et Nestorianos accurate refellit. Fuit autem haec epistola lecta in syn. Chalced. act. 2. Et approbata in eadem synodo act. 5. in def. Fuit item lecta in synod. CP. v. act. 6. Facitque illius mentionem Gelas. in syn. lxx. Episcoporum. ubi de illa loquens ait: Cuius textum quispiam si usque ad unum iota disputaverit, et non in cunctis venerabiliter receperit; anathema sit.

CAP. VII.

CONTRA eosdem Eutychianos, Idem Leo in epist. 9. ad Theodosium August. i. i. ad Iulianum Coenssem Episcopum, ep. 12. ad Theodosium Augustum, i. 3. ad Pulcheriam Augustam, i. 4. ad synod. Ephesin. 11. i. 7. ad Pulcheriam Augustam, i. 8. ad Iulianum Episcopum, i. 9. ad Flavianum Episcopum, 27. ad Anastasium Episcopum. Thessalonien. 29. ad Pulcheriam Augustam, 31. ad Theodos. August. 34. ad Martinum presbyterum, 37. ad Pulcheriam Augustam, 41. ad Marcianum Augustum, 43. ad Pulcheriam Augustam, 44. ad Anatolium Episcopum, 45. ad syn. Chalced. 46. ad Anatolium Episcopum, CP. 47. ad Marcianum Augusti. 50. ad Raucennium, et alios; 54. ad Iulianum Episcopum. Coenssem, 59. ad syn. Chalced. 60. ad Maximum Antioch. Episcopum, 61. ad Theodoret. Episcopum, 64. ad Eudociam Augustam, 67. ad Marcianum Augusti. 68. ad eundem Marcianum, 69. ad Anatolium Episcopum, 70. ad Iuvenentem Episcopum. Hierosol. 73. ad Leonem Augusti. 75. ad Anatol. CP. 76. ad Leonem Augusti. 78. 80. ad Iulianum Episcopum, 81. ad Episcopos Palaest. 92. ad Rusticum, et alios Galliae Episcopos, 95. ad Leonem Augusti.

CAP. VIII.

ADVERSUS eosdem, Sancti Hilarii Pictaviensis Episcopi, et confessoris de fide vna, de Trinitate lib. 2. et 9. Sancti Athanasii Alexandrinae ecclesiae Episcopi, et confessoris ad Epictetum Corinthiorum Episcopum. Sancti Ambrosii Episcopi, et confessoris

Mediolanensis ecclesiae, quod misit ad Imp. Gratianum, lib. 2. de fide, et in libro de incarnatione Domini contra Apollinaristas, lib. 10. c. 6. et ad Sabinum Episcopum lib. 7. ep. 47. Sancti Augustini Episcopi Hipponensis ecclesiae ad Dardanum, et in epistola ad Volustanum, et in expositione Evangelii secundum Ioannem (tract. 78. post med.) Sancti Iohannis CP. Episcopi, et confessoris in homilia de cruce, et Latrone, et in homilia de ascensione Domini. Sancti Theophili Episcopi Alexandrini de epistola Paschali, quam per Aegyptum destinavit; et in alia epistola Paschali contra Origenem. Sancti Gregorii Episcopi Nazianzeni in homilia de Epiphania. Sancti Basilii Episcopi Cappadocis. Sancti Cyrilli Episcopi Alexandrini tum alibi, tum et in libro, qui dicitur Golia; et in ep. ad Nestorium. Haec refert Leo ep. 95. ad Leon. Aug. vide Hispan. len. 11. c. 12. et 13.

CAP. IX.

CONTRA eosdem, Gelas. in tomo de anathematis vinculo, et in ep. 4. ad Faustum, et in epist. 5. ad Anastasium Augustum, et in epist. 6. ad Episcopos Dardaniae, et epist. 7. ad Episcopos Orientis, et in epist. 8. ad Euphemianum: in quibus omnibus epistolis multa sunt contra Eutychianos; et contra Acacium Episcopum CP. qui cum illis communicavit. Symmach. epist. 4. ad clericum Dardaniae. Hormisd. epist. 1. ad Iustinum Imperat. c. 1. et 3. et epist. 6. ad Epiphanium Episcopum. CP. in med. et epist. ult. ad clericos secundae Syriae. Agapetus epist. ad Anthimum Episcopum CP. Vigilius in epist. ad Rusticum, et Sebastianum; et in epist. ad Valentinianum Episcopum, et in epist. ad Aurelianum Episcopum Arelat. apud v. syn. act. 7. in quibus syn. Chalced. quae Eutychem damnavit, amplectitur. Gregor. ep. ad Secundinum inclusum post prin. lib. 7. reg. ep. 53. in qua synodum Chalcedonensem veneratur, quae Eutychianos damnavit. Agatho ep. ad Constantinum iv. Imperat. apud syn. vi. CP. act. 4. Leo II. in epist. ad Constantin. iv. Imp. post vi. syn. CP.

CAP. X.

INGRESSVS est ad nos quidam ex haeresi Acephalorum, natione Syrus, ut asserit ipse, Episcopus, duarum in Christo naturarum proprietatem abnegans, et deitatem passibilem asserens et c. Hispan. 11. c. 12. Contra eum multa asseruntur ex sacra scriptura. Item hi sancti Patres: Hilarius in explana-

explicatione epist. ad Timoth. Ambrosius in exposit. Euang. secundum Lucam. (lib. 10. c. 99. et c. 104. Lucae 22. et 23. et c. 94.) Athanasius in tract. de Christi nativitate: et in exposit. fidei. Gregorius Nazianzenus in epist. ad Celdionum: et in sermo. de Filio: et lib. 4. contra Eunomium. Basilii lib. 4. contra eund. Eunom. Cyrillus epist. 1. et 2. ad Successum: et in exposit. Leuitici. Augustinus tum alibi, tum adversus Maximinum, et in exposit. Ioan. euang. Leo in ep. ad Flavianum. CP. Episcopum. Fulgentius in libro de incarn. D. N. Iesu Christi. 1. 1. in d. conc. Hispan. c. 13.

CAP. XI.

CONTRA eosdem Eutychianos, Syn. Tolet. i. in assert. fidei, vel concil. Aquis Celenis habit. CP. sub Flaviano apud synod. Chalced. act. 1. Gallica sub Raucennio post epist. 49. Leonis. Mediolan. sub Eusebio post ep. 50. Leonis. CP. sub Memna v. artis in locis.

CAP. XII.

CONTRA Timotheum Aelurum Eutychianum, Synod. Aegyptiorum in epist. ad Leonem Augusti, et in ep. ad Anatolium Episc. post syn. Chalced. Practerea viginti et octo epistolae quarundam synodorum provincialium pro synodo Chalcedonensi, et contra Timotheum Aelurum Eutychianum, quae post syn. Chalced. editae sunt.

CAP. XIII.

CONTRA Eutychianos, Libellus a Paulo Episcopo Apamear. et ab alii ad Iustinianum Imper. apud syn. CP. sub Memna act. 1. Rescriptum Ioan. Hierosolym. et synodi Hierosolymus congregatae ad Ioannem Episc. CP. in d. syn. CP. act. 1. Aurelian. v. c. 1. Tolet. III. ante canones. Tolet. iv. c. 1. Tolet. vi. c. 1. Tolet. xi. ante canones. Anglic. 11. post prin. Mediolan. sub Mansueto Episc. in ep. ad Constantinum iv. Imper. ante vi. syn. Trull. c. 1. Tolet. xiv. c. 8. 9. 10. Francofordien. in libello sacrosyllabo, et in epist. eiusdem syn. ad Episcopos Hispaniae. Arelat. sub Carolo c. 1. Vormac. in prin. Flavianus Episcopus CP. ad Leonem post epist. 8. eiusdem Leonis.

CAP. XIV.

DE damnatione Dioscori haeretici Eutychiani, Paschasius, et alii legati Leonis Pont. Max. post synod. Chalcedonem.

CAP. XV.

CONTRA Timotheum Aelurum Eutycheus discipulum, et pro syn. Chal-

ced. quae Eutycheus damnavit: multorum Episcoporum epistolae editae sunt post syn. Chalced. Anatolii Episcopi CP. ad Leonem Imper. Luciani Episcopi Byzae, Valentini Episcopi Philippopolis, Sebastiani Episcopi, Theotimi Episcopi Scutiae, Agapiti Episcopi Rhodi, Iuliani Episcopi Coenssis.

CAP. XVI.

ADVERSUS Eutychianos, Libellus fidei Ioan. CP. ad Hormisdam. Epistola clericorum Hierosolym. Antiochen. et secundae Syriae ad Iustinum Imper. inter Hormisd. epist. Faustus Episcopus Apolloniae ad Petrum Fullonem, ante v. syn. CP. Pamphilus Episcopus Abidar. ad eundem, ibid. Iustinianus Episcopus Siciliae ad eundem ibid. Cincianus, sive Quintianus Episcopus Aculanar. vel Canulanor. ad eundem ibid. Sophronius Hierosolym. apud vi. synod. CP. act. 11. Tarasius Episcopus CP. epist. ad Episcopos Orientis apud syn. Nicae. 11. act. 3. Theodorus Episcopus Hierosolym. apud eand. syn. ead. act. Epiphanius tomo 2. et 3. apud eand. syn. in refutat. act. 6. Paulinus apud syn. Foroiul. in prin. Varadatus monachus in epist. ad Leonem Augustum pro syn. Chalced. et contra Timotheum Aelurum Eutychianum post syn. Chalced.

CAP. XVII.

ADVERSUS Eutychianos, Marcianus Imper. in edicto ad civem Constantinopolitanos. Valentinianus, et Marcianus in duabus epistolis ad Palladium Praefectum praetor. apud syn. Chalced. act. 3. Idem Marcianus Augusti. in alia ep. ad Palladium Praefectum praet. post syn. Chalced. et in ep. ad Alexandrinos, et in epist. ad Archimandritas post syn. Chalced. Iustinus in ep. 2. ad Hormisd. Rom. Pont. Iustinianus Imper. in epist. ad Io. 11. Papam, ubi suam fidem explicat, et refert Cyrillum, Gregorium Nazianzenum, Basilium, Gregorium Nyssacum, et in epist. ad syn. CP. sub Memna, apud eandem syn. act. 1. Constantin. iv. Imp. in edicto post vi. syn. Carolus Imper. in epist. ad Elipandum Archiepiscopum. Tolet. apud synod. Francoford. Pulcheria Augusta in ep. ad Archimandritas post syn. Chalced.

CAP. XVIII.

LEO invenit duas haereses, Eutychianam, et Nestorianam, et c. Congregati sunt (Episcopi) vna cum tomo, hoc est, fide Apostolicae Ecclesiae Romanae et c. qui exposuerunt fidem catholicam, duas adferentes naturas in vno Christo Deo, et

habetur, ex altera mortalium condicione resolutur; habens in aeterna diuinitatis voluntate, quo susceptum hominem sumeret; habens in suscepti hominis voluntate, vt humana voluntas Deo subdita esset. vnde et ipse dicit ad Patrem: Pater, non mea voluntas, sed tua fiat. Altera videlicet ostendens voluntatem diuinitatis, qua susceptus est homo; alteram hominis, qua obediendum est Deo. *Tolet. xiv. c. 8. in fine.* Et ideo secundum harum duarum differentiam naturarum, duarum quoque inseparabilium proprietates praedicandae sunt voluntatum, et operum. *Ibidem c. 9.*

CAP. XI.

CONTRA Theodorum Pharan, Cyrum Alexandriae, Honorium Romae, Sergium, Pyrrhum, Petrum, Paulum CP. Macarium Antiochiae, Stephanum, et Polychronium: *Trul. c. 1.*

CAP. XII.

DVAS (Christo) voluntates ineffe, vnam diuinitatis suae, aliam humanitatis nostrae, credimus et c. Alia est voluntas Deitatis suae, alia etiam humanitatis nostrae. *Tolet. xvi. in confessione fidei.*

CAP. XIII.

CONTRA Monothelitas, *Constantin. iv. Imperat. in edict. post vi. syn. CP. et in iussione eiusdem post edict.*

CAP. XIV.

TEMPORIBVS Constantini Pii Imp. in hac deuota ciuitate c. LXX. Episcoporum concilium coactum est, in quo Theodorus, quem Pharan vocant, et Cyrus Alexandriae Praesul, et Honorius Romanus Episcopus, Sergius item, et Paulus, Pyrrhus, et Petrus, qui hict praedebant,

item Macarius Antiochenus cum Stephano illius discipulo, anathemate percussus est, et extra catholicam Ecclesiam eiecit, quod vnam voluntatem, et operationem in duabus vnus Dei nostri Christi naturis statuerent. *Pseudo synodus tomo 2. apud vii. syno. act. 6. post prin. quod non improbat Epi- phanius.*

CAP. XV.

THEODORVS Papa Pyrrhum olim CP. Patriarcham venientem ex Africa recepit detestantem ea, quae a se, et a decessorib. suis scripta, vel acta sunt aduersus immaculatam nostram fidem et c. Sed reuersum ad proprium vomitum in concilio damnauit, et c. Item Paulum Regiae ciuitatis Patriarcham. *Ex Pontif.*

CAP. XVI.

DE synodo sexta contra Cyrum, Sergium, Pyrrhum, Paulum, Petrum, Macarium Antiochenum, Stephanum, Anastasium, Leontium, Polychronium, Epiphanium, et Anastasium; *Ex Pontif. in Agathonis, et in Leonis II. additur Honorius.*

CAP. XVII.

SEXTA synodus CP. constitit, et dissipauit dogmata impior. quorum antelignani Theodorus Episcopus Pharan, Honorius Romae, Cyrus Alexandriae, Sergiusque, et Pyrrhus, item Paulus Samofatenlis, praeter hos, et Petrus, et miser Macarius, cumque illo Stephanus. Hi incarnati Verbi negabant duas naturas, vnam quandam dicentes esse compositam, et actionem vnam. Cum his Polychronium abstulerunt perfecte. Et duas dogmatizauerunt incarnati Verbi naturas; et duas voluntates plane pie asseruerunt. *Psellus ante vii. syno.*

De Iconomachis, et de veneratione imaginum.

CAP. I.

CONTRA Iconomachos, et de veneratione imaginum: multa apud vii. syn. variis in locis, vbi asseruntur multa testimonia sanctorum pro imaginib. et in primis act. 6. vbi refutatur quaedam pseudo synodus CP. contra imagines. *Vid. act. 7. in defn. et epist. synod. ad*

TIT. XLVII.

Constantinum, et Irenem Imperatores; et episc. eiusdem synodi ad clericos Constantinopolitanos, et epistol. Hadriani ad Constantinum, et Irenem apud eandem synod. act. 2. Vid. item eunaem Hadr. in libr. de imaginib. ad Carolum Imperat.

CAP. II.

SEPTIMA pseudo synodus contra imagines, cui praetuit Theodosius Episcopus Ephe-

pus Ephesus, Sifinnius Pastillas Pergae Episcopus, Basilus Pisidiae, qui et Tricacabus, et Constantinus Patriarcha, execranda et c. Qui doctrinas sanctorum Patrum, et traditionem catholicae Ecclesiae contemnunt, quiq. caulantur et voces Arij, Nestorii, Eutychis, et Dioscori iactant, dicentes; quod nisi satis ex veteri, et nouo Testamento instructi essemus, sanctorum Patrum, sacrarum sex synodorum doctrinas, et catholicae Ecclesiae traditiones sequeremur. *Execratio Basil. Ancyrae Episcopi resipiscantis. quae verba ab omnibus resipiscantibus in ea synodo dicta sunt. Syno. vii. act. 1. in prin.*

CAP. III.

DE haeresi Christianos accusantium, qui imagines ab ecclesiis abstulerunt: *Nicaen. II. c. 7.*

CAP. IV.

LIBRI contra imagines ponantur in Episcopo CP. vt cum libris aliorum haereticorum conferuentur. *Nicaen. II. c. 9.*

CAP. V.

VICARII senioris Romae dixerunt et c. Theodorum (Iconomachum) qui nominatur Critinus, anathematizat sancta haec, et vniuersalis synodus, et omnes consentaneos eius, tam qui nunc adhuc supersunt, quam qui in eodem sensu, et opinione vita excesserunt. Et ascendens Stephanus Deo amicissimus diaconus, et notarius anathematizauit ita: Omnibus haereticis anathema. Concilio, quod adhuc fremit contra venerabiles imagines, anathema. His, qui sumunt diuinae Scripturae dicta, quae sunt aduersus idola, contra venerandas imagines, anathema. His, qui vocant sacras iconas idola, anathema. His, qui dicunt, quia vt ad deos Christiani ad imagines accesserunt, anathema. His, qui inhonorant venerabiles iconas, anathema, et c. His, qui audent dicere, catholicam Ecclesiam idola aliquando suscepisse, anathema, et c. *Syn. iix. CP. act. 8. in fine sub Hadr. II. Vid. etiam acti. 10. in defniti.*

CAP. VI.

IOANNE M quondam CP. Anti-

Contra Berengarium, et reliquos Sacramentarios, qui corpus Christi vere esse in sacramento Eucharistiae negat. **TIT. IIL.**

ritem, et sequaces ipsius, qui imagines (Christi, et sanctor.) frangendas, atq. calcandas esse ore polluto alleuerant, et c. sancimus eos a Christo, et ab Ecclesia catholica, atque Apostolica esse anathema. *Nicol. in syno. Rom. c. 6. in regist. refertur apud syn. iix. CP. actio. 7. et 8. sub Hadr. II.*

CAP. VII.

INVENIMVS et Manichacos respuisse imagines, et Marcionistas, et qui confundunt naturas Christi, quorum princeps Petrus Fullo; praeterea Xenaeum Hieropolitanum, et Seuerum, aliosq. haereticos. *Taras. apud vii. syn. act. 1. post med.*

CAP. IIX.

DERELIQUERVNT me fontem aquae viuae, et foderunt sibi cisternas dissipatas, quae non possunt continere aquas. Cisterna dissipata haereticorum, quaeuis oratio est, ex qua Christianorum calumniatores, quique eam haeresim inducere, hauserunt, potaueruntque ex ea simplices peruersionem, et errorem intolerabilem, quibus per Prophetica vocem Vae, vae, immitteretur. Imitati enim Hebraeos, Saracenos, Gentiles, Samaritas, item Manichacos, Phantasiastas, et haereticos, qui Deum passum fuisse asserunt, sanctar. imaginum vsum prohibere voluerunt, quem tamen a primordiis in Ecclesia catholica fuisse, ex sanctor. Patrum lectione clarum est. *Taras. in vii. syn. act. 5. in prin.*

CAP. IX.

DE Xenaeo Calandrione, et Petro, et Cyro, et Philoxeno: *Theodorus Lector, et Ioannes Diarunomus in hist. ecclesiastic. VII. syn. act. 5.*

CAP. X.

GREGORIVS tertius in synodo Romana decreuit; vt si quis deinceps antiquae consuetudinis, et Apostolicae Ecclesiae fidelem vsum contemnens, aduersus venerationem sacrar. imaginum et c. deponitor, atq. destructor, et profanator, vel blasphemus exstiterit, sit extorris a corpore, et sanguine D. N. Iesu Christi, vel totius Ecclesiae vnitate, atq. compage. *Ex Pontif.*

CAP. I.

IN diuina mensa rursus itidem non propositum panem, et calicem humi respiciamus, sed mentem eleuantes fide, consideremus, iaceret in sacra illa mensa agnum illum Dei, qui tollit peccata mundi (sine veteri sacrificio a sacerdotibus immolatum, et pretiosum eius corpus, et sanguinem vere accipientes, credamus haec esse nostrae resurrectionis signa, siue symbola. Ob hoc enim non multum accipimus, sed parum; ut noscimus non ad repletionem, sed ad sanctificationem (sumi.) Ex *Actis concil. Nicae. diatyp. 6.*

CAP. II.

VNA est fidelium vniuersalis Ecclesia, extra quam nullus omnino saluatur; in qua idem ipse sacerdos, et sacrificium Iesus Christus; cuius corpus, et sanguis in sacramento altaris sub speciebus panis, et vini veraciter continentur, transubstantiatis pane in corpus, et vino in sanguinem potestate diuina: ut ad perficiendum mysterium vnitatis accipiamus ipsi de suo, quod accepit ipse de nostro. Et hoc vtiq. sacramentum nemo potest conficere, nisi sacerdos fuerit rite ordinatus secundum clauas Ecclesiae, quas ipse concessit Apostolis, et eorum successoribus Iesus Christus. *Imm. III. in conc. gen. Lat. c. 1.*

CAP. III.

IN quibus isti ignorantiae tenebris, in quo haecenus desidia torpore iacere, ut neq. auditu discerent, vel lectione cognoscerent, quod in Ecclesia Dei in omnium ore tam consonum est; ut nec ab infantium linguis, veritas corporis, et sanguinis Christi inter communis sacramenta fidei taceatur. Quia in illa mystica distributione spiritalis alimoniae hoc impartitur, hoc sumitur; ut accipientes virtutem caelestis cibi, in carnem ipsius, qui caro nostra factus est, transeamus. *Leo in syn. Rom. epist. 22. ad clerum, et plebem CP. Ansel. lib. 9. c. 7. Casar. lib. 13. c. 6.*

CAP. IV.

EGO Berengarius corde credo, et ore confiteor, panem, et vinum, quae ponuntur in altari, per mysterium sacrae orationis, et verba nostri Redemptoris substantialiter conuerti in veram, ac pro-

priam, ac viuificatricem carnem, et sanguinem Iesu Christi Domini nostri, et post consecrationem esse verum Christi corpus etc. *Concil. Rom. sub Greg. VII. ann. 1079. lib. 6. regist. et lib. 3. post epist. 17. Tarrac. lib. 5. c. 58.*

CAP. V.

EGO Berengarius indignus diaconus Ecclesiae sancti Mauricii Andegauenfis cognoscens veram, catholicam, et Apostolicam fidem, anathematizo omnem haeresim, praecipue eam, de qua haecenus infamatus sum; quae adstruere conatur, panem, et vinum, quae in altari ponuntur, post consecrationem solummodo sacramentum, et non verum corpus, et sanguinem Domini nostri Iesu Christi esse, et c.

Consentio autem sanctae Romanae, et Apostolicae sedi; et ore, et corde profiteor, de sacramentis dominicae mensae eam fidem tenere, quam Dominus, et venerabilis Papa Nicolaus, et haec sancta synodus auctoritate Euangelica, et Apostolica tenendam tradidit, mihiq. firmavit; et c. Iurans per sanctam, et homouision Trinitatem, et per haec sacrosancta Christi Euangelia. Eos vero, qui contra hanc fidem venerint, cum dogmatibus, et sectatoribus suis, aeterno anathemate dignos esse pronuntio. Quod si ego ipse aliquando aliquid contra haec sentire, ac praedicare praesumpsero, subiaceam canonum seueritati. *Lecto, et perlecto sponte subscripsi. Nicol. II. in syno. Rom. c. XIII. Episcoporum. Iuo lib. 1. tit. 4. c. 4. panor. & par. 2. c. 10. decr.*

CAP. VI.

IPSA veritas nos instruit, calicem, et panem in sacramento offerre, quando ait: Accipit Iesus panem, et benedixit, deditq. discipulis suis dicens: Accipite, et manducate; Hoc est enim corpus meum, quod pro vobis tradetur. Similiter postquam caenauit, accepit calicem, deditque discipulis suis dicens: Accipite, et bibite ex eo omnes, quia hic est calix sanguinis mei, qui pro vobis fundetur in remissionem peccatorum. Crimina enim, atque peccata oblati his Domino sacrificiis delentur etc. [Nihil in sacrificiis maius esse potest, quam corpus, et sanguis Christi; nec vlla oblatio hac potior est, sed haec omnes praecellit, quae pura conscientia Domino offerenda-

offerenda est, et pura mente sumenda, atq. ab omnibus veneranda; et sicut potior est ceteris, ita potius excoli, et venerari debet. *Alex. epist. 1. post med. Burch. lib. 5. c. 5. Iuo par. 2. c. 15. et c. 68. decr. Tarrac. lib. 6. c. 179.*

CAP. VII.

IPSI [(sacerdotes,) qui proprio ore corpus Domini conficiunt, ab omnib. sunt audiendi, obediendi, atque timendi, et c. *Telephor. epist. vnic. ante med. Iuo par. 6. c. 314. decr. Ansel. lib. 3. c. 13.*

CAP. VIII.

ABSIT, ut quidquam sinistrum de iis loquar, qui Apostolico gradui succedentes Christi corpus sacro ore conficiunt. *Anter. ep. vnic. post med. Hierony. ad Heliodor. Iuo epist. 57. Lanloni presb.*

CAP. IX.

NON leuiter quisquam assentiat in detractione, vel iudicatione, vel damnatione fratrum, maximeque sacerdotum, et c. qui proprio ore corpus Christi conficiunt. *Damas. epist. 3. ad Stephan. & alios Episcop. ante fin.*

CAP. X.

QUOD beatus Ambrosius videlicet de sumendo corpore Domini senserit, his litteris intimaui et c. Item Gregorius Papa in lib. IV. dialogorum. Debemus itaque praesens saeculum, vel quia iam conspiciamus defluxisse, tota mente contemnere, cotidiana Deo lacrymar. sacrificia, cotidianas carnis eius, et sanguinis hostias immolare: haec namque singulariter victima ab aeterno interitu animam saluat, quae illam nobis mortem vnigeniti per mysterium reparat, quae licet iurgens a mortuis iam non moritur, et mors ei ultra non dominabitur; tamen in se ipso immortaliter, et incorruptibiliter viuens, pro nobis iterum in hoc mysterio sacrae oblationis immolatur. Eius quippe ibi corpus sumitur, eius caro in populi salute partitur, eius sanguis, non iam in manus infidelium, sed in ora fidelium funditur. Hinc ergo pensamus, quale sit pro nobis hoc sacrificium, quod pro absolutione nostra passionem vnigeniti Filii semper imitatur. Quis enim fidelium habere dubium possit, in ipsa immolationis hora ad sacerdotis vocem caelos aperiri, in illo Iesu Christi mysterio Angelorum choros adesse, sum-

mis ima sociari, terrena caelestibus iungi, vnum quid ex visibilibus, et inuisibilibus fieri. Item Ioannes Chrysostomus Patriarcha ad Neophytos: Videte, quemadmodum sponsam sibi Christus coniunxit; videte, quo vos cibo satietatis enutrit; ipse nobis cibi substantia est, atque nutrimentum. Nam sicut mulier attentione cogente genitum alere sui lactis foecunditate festinat; sic et Christus, quos ipse regenerat, suo sanguine semper enutrit, et c. *Greg. VII. in ep. ad Matild. lib. 1. reg. ep. 50.*

CAP. XI.

PROTECTIONE sanguinis, et corporis Christi muniamus (lupos:) et cum ad hoc fiat Eucharistia, ut possit accipientibus esse tutela, quos tutos esse contra aduersarium volumus, munimento Dominicae tauritatis armemus. Nam quo modo docemus, aut prouocamus eos in confessione nominis sanguinem suum fundere; si eis militaturis Christi sanguinem denegamus? aut quo modo ad martyrii poculum idoneos facimus; si non eos ad bibendum prius in Ecclesia poculum Domini iure communicationis admittimus? *Cypri. & alii Episcopi epist. 2. ad Cornel. post prin.*

CAP. XII.

ANNUNTIANTE S secundum carnem mortem vnigeniti filii Dei, id est, Iesu Christi, et resurrectionem eius, et in caelis ascensionem, pariter consistentes, in euentam celebramus in ecclesiis sacrificii seruitutem; sic etiam ad mysticas benedictiones accedimus, et sanctificamur participes sancti corporis, et pretiosi sanguinis Christi omnium nostrum redemptionis effectum; non ut communem carnem percipientes, quod ablit, nec ut viri sanctificati, et verbo coniuncti secundum dignitatis vnitatem, aut sicut diuinam possidentis habitationem; sed vere viuificatricem, et ipsius verbi propriam factam. Vita enim naturaliter, ut Deus existens, quia propriae carni vnitus est, viuificatricem esse eam professus est. Et ideo quamuis dicat ad nos: Amen, amen dico vobis, nisi manducaueritis carnem filii hominis et c. non tamen eam, ut hominis vnus ex nobis existimare debemus; quomodo enim iuxta naturam suam viuificatrix esse caro pote-

rit hominis? Sed vt vere propriam eius factam, qui propter nos filius hominis est factus, et vocatus. *Cyrill. et syn. Alexandr. in ep. ad Nestorium confirmata in concil. Ephes. luo par. 1. c. 3. et par. 2. c. 4. paragr. necessario, de cr. Caesar. lib. 1. c. 1.*

CAP. XIII.

CHRISTIANI instar templi Hierosolymitani, vbi sanguis brutor. animalium effundebatur, basilicas in amore, et honore Dei construunt; vbi non iam sanguis tauror. effunditur, sed corpus, et sanguis Christi conficitur, et a fidelibus percipitur, et Deus tam euidentibus oraculis loca nomini suo dicata inhabitare, ibique supplicum preces se exaudire polliceri dignatur et c. Quod si etiam memoratum templum, in quo pecudes mactabantur, tantae venerationi habebatur et c. quanto magis templa Christi, vbi eius caro, et sanguis immolatur, a fidelibus sunt religiosius obsequiis veneranda, et assiduis precibus inexcusabiliter frequentanda! *Paris. sub Lud. et Loth. lib. 2. c. 1. ante fin.*

CAP. XIV.

HIC est sanguis ille Dominicus, (qui profuxit ex imagine) qui apud plerisque reperitus esse dicitur; nec esse aliter aestimandum a vere catholicis, praeter id, quod scribitur a nobis; quasi ex carne, et sanguine Christi aliquid possit in mundo inueniri; nisi illud, quod in ara altaris per manus sacerdotum cotidie spiritualiter elicitur. *Athanas. in serm. de imagine Christi Eryt. prope fin. apud VII. syn. act. 4.*

CAP. XV.

AMEN, amen dico vobis, nisi manducaueritis carnem filii hominis, et biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis ipsis. Viuifica igitur sunt sanctum corpus, et sanguis Christi. Corpus enim, sicut dixi, est, non hominis cuiusdam, qui vitae particeps est, sed potius proprium vitae secundum naturam, vniuersum. *Cyrill. in ex pos. symboli Nicae. ante si. post Ephes. syno.*

CAP. XVI.

SEMPER laudem eius, qui nos fecit, in ore ferentes, et exaltationes eius in gutture habentes, omnis populus Christi in transumptione sanguinis, et corporis eius, per quam memoriam mortis, et resur-

rectionis illius, iuxta suam traditionem celebramus, insatiabili desiderio, et a Deo incitato studio, ad ea incitatur magis, quam ad fontes aquarum ceruus. *German. Episcopus CP. ad Thomam Episcopo. Claudio pol. apud Nicaen. II. act. 4. ante finem.*

CAP. XVII.

NEMO vquam sanctor. Apostolorum, qui tubae sunt Spiritus sancti, aut gloriolor. Patrum nostror. incruentum nostrum sacrificium in memoriam passionis Christi Domini Dei nostri, et totius suae dispensationis factum, imaginem corporis illius dixit. Nam is, qui accepit a Domino, sic non dicit, aut confitetur, sed audiunt eum sic dicentem euangelice: *Ioan. 6.* Nisi comederitis carnem filii hominis, et biberitis eius sanguinem, non intrabitis in regnum caelorum. et Qui manducat carnem meam, et bibit sanguinem meum, in me manet, et ego in eo. et Cum accepisset panem, et gratias egisset, fregit, et dedit discipulis suis, et dixit: Accipite, edite: hoc est corpus meum; et accepto calice, cum gratias egisset, dedit illis dicens: Bibite ex hoc omnes. Hic est enim sanguis meus noui testamenti, qui pro multis effunditur in remissionem peccatorum. Non autem dixit: Sumite, edite imaginem corporis mei. Quin etiam Paulus diuinus Apostolus e sacris Domini verbis hauriens dixit: Ego accepi a Domino, quod et tradidi vobis. quia in ea, qua traditus est, nocte accepit panem, et postquam gratias egisset, fregit, et dixit: Accipite, manducate; hoc est corpus meum, quod pro vobis frangitur; hoc facite in meam recordationem. Simili modo et poculum, postquam caenatus esset, dicens: Hoc poculum nouum testamentum est in sanguine meo. Hoc facite, quotiescumque biberitis, in meam commemorationem. Quotiescumque panem hunc ederitis, et poculum hoc biberitis, mortem Domini annuntiat. Legas quouisque voles, numquam inuenies, neque Dominum, neque Apostolos, neque Patres incruentum illud sacrificium, quod a sacerdote offertur, imaginem dixille; verum ipsum corpus, et ipsum sanguinem. Attamen ante sanctificationis consecrationem quibusdam Patribus praefane visum

Ioan. 6.

Matt. 26. c.

Marc. 14. c.

Luc. 22. b.

1. Cor. 11. c.

Ioan. 6.

Psal. 149.

Luc. 22.

sum est *ἀπίτυπον*, hoc est, exemplar similis formae, nominare; quorum de numero Eustathius, constansis propugnator orthodoxae fidei, et Arianicae insaniae expugnator clarus: item Basilius eiusdem superstitionis auerruncator, qui apertam, et planam rectorum, et probatorum dogmatum viam docentes, vno ore, et spiritu loquuntur. Hic quidem exponens dictum illud in Prouerbis Salomonis: Edite meum panem, et bibite vinum, quod commiscui vobis, haec inquit: Per panem, et vinum *ἀπίτυπον* membror. corporalium Christi praedicat. Ille vero ex eodem fonte hauriens, vt omnes sacerdotii mystae cognoscunt, in precatione diuinae anaphorae: ita Graeci Missae partem vocant; sic alicubi legit: Confidentes tuo sacro altari appropinquamus, et proponentes *ἀπίτυπον* sancti corporis, et sanguinis Christi tui te precamur, et inuocamus. Et quae deinceps sequuntur, sententiam Patris amplius confirmant, quod ante sanctificationem *ἀπίτυπον* vocauerint; post consecrationem autem corpus Domini, et sanguinem Chri-

Prohc. 9. 4.

sti, atque ita esse creduntur. Sed generosi isti sacrarum imaginum cupientes contemplationem obscurare, aliam scilicet imaginem introduxerunt; quae sane non imago est, sed corpus, et sanguis. Verum vafricia, et improbitate consili falso sophismate se ipsos subuertunt. hanc sacram oblationem positione fieri dicentes. Verum quemadmodum istud dicere aperta insania est; sic et imaginem asserere corpus, et cruorem Domini, eiusdem est demeritiae. Et praeter id, quod est singularis ruditatis opus, impietatem quoque admixtam habet. Deinde dimittentes mendacium, quadamtenus veritatem contingunt; contesi diuinum corpus panem fieri. At si imago corporis est, non potest sane fieri diuinum corpus. Numquid igitur huc, illucque se iactantes, inconstantia, et minime firma omnia sua dogmata asserunt? et c. et nunc quidem sanctum, et notabile nostrum sacrificium, imaginem sacri corporis Christi, nunc autem sacrum, et diuinum corpus asserunt et c. *Epiphanius in refuta. apud VII. syn. gen. act. 6. tom. 3. in fin.*

Contra Gilbertum Porretanum Pictauiensem Episcopum. TIT. II.

CAP. I.

CREDIMVS, et confitemur simplicem naturam Diuinitatis esse Deum, nec aliquo sensu catholico posse negari, quin diuinitas sit Deus, et Deus diuinitas. Sicubi vero dicitur Domini sapientia sapientem, magnitudine magnum, Diuinitate Deum esse, et alia huiusmodi; credimus, non nisi

ea sapientia, quae est ipse Deus, sapientem esse; non nisi magnitudine, quae est ipse Deus, magnum esse et c. *Eugenius III. in con. il. Remensi.*

CAP. II.

CREDIMVS, et confitemur ipsam diuinitatem, siue substantiam diuinam, siue naturam diuinam dicas, incarnatam esse, sed in Filio. *Eugen. III. in concil. Remensi.*

Contra aliquos haereticos, qui liberum arbitrium negant. TIT. L.

CAP. I.

DEVS ab initio constituit hominem, et reliquit illum in manu consilii sui. Adiecit mandata, et praecepta sua: si volueris mandata seruire, conseruabunt te, et in

perpetuum fidem placitam facere. Apposuit tibi aquam, et ignem; ad quod volueris, porrige manum tuam. Ante hominem vita, et mors; bonum, et malum; quod placuerit ei, dabitur illi. *Ecclesiastic. 1. 5. III. 4.*

CAP.

CAP. II.

NIHIL aliud constituit humanae substantiae integritatem, nisi essentialis voluntas, per quam liberi arbitrii vigor in nobis designatur, sic se habeat, ut substantialis operatio. VI. *syno. CP. act. 18. in acclamatorio.*

CAP. III.

De apost. QVOS Christianae religioni liberae voluntatis arbitrium obtulit, salutiferae 1x. c. 3. de coactionis necessitas in eius obseruatione Iudae. in 4. conseruet et c. Inno. III. in con. gen. Latera. c. 70.

CAP. IV.

SI quis sane audiens sermonem veri Prophetarum, velit, aut nolit recipere, et amplecti onus eius, id est, mandata vitae,

habet in sua potestate. Liberi enim sumus arbitrii. Nam si hoc esset, ut videntes ea, iam non haberent in potestate aliud facere, quam audierant; vis erat quaedam naturae, per quam liberum non esset ad aliam migrare sententiam. Aut si rursus ex audientibus nullus omnino reciperet, et hoc naturae vis erat, quae vnum aliquid fieri cogeret, et alteri parti non daret locum. Nunc autem quia liberum est animo, in quam velit partem, declinare iudicium suum, et quam probauerit, eligere viam; constat euidenter, inesse hominibus arbitrii libertatem. Clemens epist. 3. ante medium.

Contra Graecos, qui dicunt, Spiritum sanctum procedere tantum a Patre, et non a Filio. TIT. LI.

PARS PRIOR.

CAP. I.

CREDIMVS in vnum Deum Patrem omnipotentem creatorem etc. Et in Spiritum sanctum Dominum, viuificantem, qui ex Patre, Filioque procedit, etc. VII. *syn. act. 7. in definitione.*

CAP. II.

FIRMITER credimus, et simpliciter confitemur, quod vnus solus est verus Deus, Pater, et Filius, et Spiritus sanctus. Pater a nullo, Filius autem a solo Patre, ac Spiritus sanctus ab utroque, pariter absque initio semper, et sine. Pater generans, Filius nascentis, et Spiritus sanctus procedens, consubstantiales, et coaequales etc. Inno. III. in con. gen. Latera. c. 1.

CAP. III.

PRIMO capitulo demonstratur, quam impie sentiant (Priscillianistae) de Trinitate diuina: qui et Patris, et Filii, et Spiritus sancti vnam, atque eandem asserant esse personam: tamquam idem Deus nunc Pater, nunc Filius, nunc Spiritus sanctus nominetur; nec alius sit, qui genuit; alius, qui genitus est; alius, qui de utroque processit. Leo ep. 91. ad Turib. Episc. Astur. c. 1.

CAP. IV.

PROPRIVM est Patris, ut generaret Filium; proprium Filii Dei, ut ex Pa-

tre Patri nasceretur aequalis; proprium Spiritus sancti, ut de Patre, et Filio procederet sub vna substantia deitatis. Hormisd. epist. 1. c. 2. in fi.

CAP. V.

CONSTANTINOPOLITANA ecclesia de sancto Spiritu a nobis dissidens concordiam Apostolicae sedis expectat, Armeni etiam fere omnes a catholica fide aberrant, et paene vniuersi Orientales praesolantur, quid fides Apostoli Petri inter diuersas opiniones eorum decernat. Grego. VII. lib. 2. registri epist. 3. r.

CAP. VI.

QVAMVIS in sua sit substantia Spiritus eius, et intelligatur in persona proprietatis, iuxta id, quod Spiritus est, et non Filius; attamen alienus ab illo non est. Nam Spiritus appellatus est veritatis, et veritas Christus est, unde et ab isto, similiter sicut ex Deo Patre procedit. Cyrill. et syn. Alex. in ep. ad Nestor. apud syn. Ephesin. et apud syn. v. CP. gen. act. 6. mo par. 1. c. 3. decr.

CAP. VII.

CREDIMVS Spiritum esse Paraclitum, qui nec Pater sit ipse, nec Filius; sed a Patre, Filioque procedens. Est ergo ingenitus Pater, genitus Filius, non genitus Paraclitus, sed a Patre, Filioque procedens. Tolet. 1. in fi. in asser. fidei, siue syn. Aquis Celenis habita.

CAP.

CAP. IIX.

QVICVMQVE Spiritum sanctum non credit a Patre, et Filio procedere et c. anathema sit. Tolet. III. ante canones.

CAP. IX.

SPIRITVM sanctum nec creatum, nec genitum, sed procedentem ex Patre, et Filio profitemur. Tolet. IV. c. 1.

CAP. X.

SPIRITVM sanctum nec creatum, nec genitum, sed procedentem ex Patre, et Filio profitemur. Tolet. VI. c. 1.

CAP. XI.

SICVT a sanctis Apostolis ostensa docetur: sicut a sequentibus Patribus orthodoxis disserta probatur: sicut etiam a sanctis illis synodalibus gestis vere, sancteque confirmata dinoscitur; in quibus Arii, vel Eutychetis insanissimus error deprehenditur, et radicitus extirpatur: sicut denique in sacris missarum sollempnitatibus concordivoce profitemur, ac dicimus: Credimus in vnum Deum et c. Credimus et in Spiritum sanctum viuificantem, ex Patre, et Filio procedentem et c. Tolet. IX. cap. 1.

CAP. XII.

CREDIMVS Spiritum sanctum et c. non tamen genitum, vel creatum, sed ab utrisque procedentem, amborum esse Spiritum et c. nec enim de Patre procedit in Filium, vel de Filio procedit ad sanctificandam creaturam; sed simul ab utrisque processisse monstratur; quia caritas, siue sanctitas amborum esse agnoscitur. Hic ergo Spiritus sanctus missus ab utrisque creditur et c. Tolet. XI. in prin.

CAP. XIII.

HANC nostrae fidei regulam ipsis verbis, atque sententiis commemoranter reteximus, quibus eam in conuentu Nicaeni concilii declaratam esse scimus. Credimus in vnum Deum et c. Credimus et in Spiritum sanctum Dominum, viuificantem, ex Patre, et Filio procedentem et c. Brae. III. in pro. Emerit. c. 1.

CAP. XIV.

GLORIFICAMVS Deum Patrem sine initio, et Filium eius vnigenitum, ex Patre generatum ante saecula, et Spiritum sanctum procedentem ex Patre, et Filio inenarrabiliter. Anglic. II. in med.

CAP. XV.

QVID QUID Euangelica, et Apostolica traditio sanxit, quidquid Nicaena, CP. et Ephesina synodus constituit, quidquid Chalced. concilii promulgatio definiuit: sicut multorum Catholicorum Patrum documento expositum, traditumque nobis accepimus; sicut etiam in missarum sollempniis patulis confessionum vocibus proclamamus: Credimus in vnum Deum et c. Credimus in Spiritum sanctum Dominum, et viuificantem ex Patre, et Filio procedentem et c. Tolet. XII. in pro. Tolet. XVII. cap. 1.

CAP. XVI.

IVXTA quod sacrosancti Symboli elucubrata professio claret, quae in missarum sollempnitatibus patula cunctorum acclamatur fidelium voce: Credimus in vnum Deum et c. Credimus et in Spiritum sanctum Dominum, et viuificantem, ex Patre, et Filio procedentem et c. Tolet. XIII. in pro.

CAP. XVII.

CREDIMVS et in Spiritum sanctum Dominum viuificantem, ex Patre, et Filio procedentem. Tolet. XV. in confess. fidei.

CAP. XVIII.

CREDIMVS, et confitemur omnium creaturarum, quae trinis rerum machinis continentur, auatrice, atque conseruatricem indiuiduam Trinitatem, id est, Patrem, qui est totius fons, et origo Diuinitatis: Filium, qui est plena imago Dei et c. Spiritum vero sanctum ex Patre, Filioque absque aliquo initio procedentem, et c. Tolet. XVI. in confessione fidei, in qua multa de processione Spiritus sancti.

CAP. XIX.

PROPTER eos haereticos, qui suffragant Spiritum sanctum solius esse Patris, et a solo procedere Patre, additum est: Qui ex Patre, Filioque procedit, et c. Iegerant nempe ii, qui addiderunt: Qui ex Patre, Filioque procedit; ipsam, eandemque veritatem in Euangelio redarguentem Philippum: Philippe, inquit, qui videt me, videt et Patrem meum. An non credis, quia ego in Patre, et Pater in me est? Si ergo sicut ipse testatur, inseparabiliter, et substantialiter, est Pater in Filio, et Filius in Patre; quo pacto credi potest, ut consubstantialis Patri, Filioque Spiritus sanctus

sanctus, non a Patre, Filioque essentialiter, et inseparabiliter semper procedat? et c. Saepa a nobis, nostrisque maioribus indubitanter definitum est, inseparabilia semper esse opera sanctae Trinitatis. In eo namque Spiritus sanctus a Filio procedere creditur, in quo a Patre procedere non dubitatur, et c. De Spiritu sancto, ut ostenderet (Dominus) eum suum, Patrisque sic ait: Spiritus, inquit veritatis, qui a Patre procedit, ille me clarificabit. Nam qui de Patre procedit, Patris profecto Spiritus est, et qui veritatis Spiritus est, suus nihilominus Spiritus est, ipse enim de se dicit: Ego sum via, veritas, et vita, et c. *Paulinus apud syno. Foroiul. ante symbolum.*

8047. 15. d.

8048. 14. d.

CAP. XX.

CREDO in Spiritum sanctum, Dominum, et viuificantem, qui ex Patre, Filioque procedit. *Foroiulien. in simbolo.*

CAP. XXI.

SPIRITVS sanctus verus Deus, vere, et proprie Spiritus sanctus est: non genitus, nec creatus; sed ex Patre, Filioque, in temporaliter, et inseparabiliter procedens et c. Et non est personaliter Pater, vel Filius; sed ex utroque procedit. *Paulin. apud syn. Foroiul. post symbol.*

CAP. XXII.

SPIRITVM sanctum nec creatum, nec genitum, sed procedentem ex Patre, et Filio profiteamur. *Arclat. sub Carolo c. 1.*

CAP. XXIII.

SPIRITVM sanctum, qui est tertia in Trinitate persona, vnum, atque aequalem cum Deo Patre, et Filio credimus esse Deum, vnius substantiae, vnius quoque naturae: nec tamen genitum, vel creatum, sed a Patre, Filioque procedentem, amborum esse Spiritum. Nec enim procedit de Patre in Filium, nec a Filio tantum procedit ad sanctificandam creaturam; sed ab v-

trisque, procedere monstratur, quia caritas, siue sanctitas amborum, esse agnoscitur et c. Habet Pater aeternitatem sine natiuitate, Filius aeternitatem cum natiuitate, Spiritus vero sanctus aeternitatem processionalis a Patre, et Filio sine natiuitate. *Vorm. in principio.*

CAP. XXIV.

INNOTVIT nobis sancta sedes Apostolica, errores, blasphemiasque cuiusdam in partibus Orientis in Spiritum sanctum, quod non a Filio, nisi tantum a Patre procedat, blasphemantis, hortamur vestram fraternitatem vna mecum, ut secundum admonitionem Domini Romanae sedis Praefidiis, singuli nostrum perspectis Patrum catholicorum, sententiis de diuinae scripturae pharetris, acutas proferamus sagittas potentis ad confodiendam belluam monstri renascentis, et ad conterebrandum caput nequissimi serpentis. *Trostlei. c. 14. in fine.*

CAP. XXV.

OMNIS turba coepit cantare, et dicere: Vnus Deus Pater et ipse ingenitus; Vnus Filius, et ipse vnigenitus Christus et c. Vnus Spiritus sanctus, et ab utroque procedens, per quem veraciter nos credimus esse saluandos. *Athanasius in sermone de imagine Berytensi post med. apud syn. VII. act. 4. post principium.*

CAP. XXVI.

SPIRITVS sanctus constitendus a nobis, et praedicandus, a Patre est, et Filio procedere et c. *Tolet. III. c. 2. in tomo Regis Reccaredi.*

CAP. XXVII.

CREDIMVS et in Spiritum Deum verum, viuificantem omnium, a Patre, et Filio procedentem et c. Credimus Spiritum sanctum procedentem ex Patre, et Filio et c. Aeternus Pater, aeternus Filius, aeternus et Spiritus sanctus ex Patre, Filioque procedens. *Ep. Caroli Imp. ad Episcopos Hispaniae in fin. apud syn. Francoford.*

PARS POSTERIOR.

Varia decreta, in quibus Spiritus sanctus dicitur procedere a Patre, non facta mentione Filii: in quibus tamen non excluditur Filius.

CAP. XXVIII.

CVM autem venerit Paracletus, quem ego mittam vobis a Patre Spiritum veritatis, qui a Patre procedit; ille testimo-

nium perhibebit de me. *Christus apud Ioan. c. 15. in fine.*

CAP. XXIX.

CREDIMVS in Spiritum sanctum, Dominum, et viuificantem, ex Patre

† viuificantem

procedentem: *Symbolum Constantinopol.*

CAP. XXX.

ET in Spiritum sanctum Dominum, et viuificantem, ex Patre procedentem, cum Patre, et Filio coadorandum, et c. *In simbolo CP. apud Chalc. act. 2. post prin. et apud syn. VI. CP. actio. 17. et apud Tolet. I. ante canones.*

CAP. XXXI.

SANCTVM Spiritum Dominum, et Deum ex Patre procedentem, secundum fidei documenta defensores veritatis declararunt. *Chalc. act. 16. in allocutione synod.*

CAP. XXXII.

ET in Spiritum sanctum Dominum, et viuificantem ex Patre procedentem. *Agatho, et alii relati in syn. VI. act. 5. Petrus Nicomediensis, et alii ibid. act. 10. in fin.*

CAP. XXXIII.

NEQVE enim ipsi erant, qui loquebantur, sed Spiritus Dei, et Patris, qui procedit quidem ex ipso; est autem et a Filio non alienus, secundum vnius essentiae rationem. *Cyrill. epist. ad Ioan. Antioch. in fin. apud Chalc. act. 1. post prin.*

CAP. XXXIV.

SPIRITVS sanctus est Patri, Filioque, consubstantialis, et profunditur quidem, hoc est egreditur, sicut a fonte Deo, et Patre, conceditur autem creaturae per Filium. Vnde inspirauit in sanctos Apostolos dicens: Accipite Spiritum sanctum. *Cyrill. in expos. Nic. symboli ante fin. post Ephes. syno.*

CAP. XXXV.

MACEDONIVS spirat a Patre

1041. 20.

solo Spiritum sanctum. *Iustinianus Episcopus Siciliae ante v. syn.*

CAP. XXXVI.

ET in vnum Spiritum sanctum, qui sempiternus a Deo Patre procedit. *Sophronius Hieros. epist. syn. ad Sergium post prin. apud VI. syn. act. 11.*

CAP. XXXVII.

ET in Spiritum sanctum Dominum viuificantem, qui ex Patre per Filium processit. *Taras. in epistola ad Episcopos Orientis, in prin. apud VII. syno. act. 3.*

CAP. XXXVIII.

ET in vnum sanctum Spiritum sine fine ex Patre procedentem. *Theodorus Hieros. Episc. et Orientales, in prin. apud VII. syn. act. 3. in med.*

CAP. XXXIX.

SECVNDA synodus Spiritum sanctum ducem, et ductorem nata declarauit ex Patre ante tempora, et perpetuo Spiritum sanctum egressum habuisse et c. *Theodorus Hieros. et alii ibid. VII. syno. actio. 3. in med.*

CAP. XL.

SPIRITVS sanctus subsistens est, ex Patre procedens, et per Filium datus, aduersus Arium impium. *Theodoric. contra Sabellium post Liberatum.*

CAP. XLI.

SPIRITVM sanctum Deum, et Dominum nostrum non genitum, neque ingenitum, non creatum, neque factum, sed de Patre procedentem, Patris, et Filii spiritum, cum Patre, et Filio coaeternum veneramur. *Acta de Liberio c. 1.*

Contra varios haereticos, quorum haereses

ad certa capita redigi vix possunt.

TIT. LII.

CAP. I.

HOC habes, quia odisti facta Nicolaitarum, quae ego odi. Et postea. Habes illic tenentes doctrinam Balaam, qui docebat Balac mittere scandalum eorum filiis Israel, edere, et fornicari: ita habes et tu tenentes doctrinam Nicolaitarum. *Apocal. ca. 2. nu. 6. et 14.*

CAP. II.

CONTRA Eunomianos, siue Anomoeos, Arianos, siue Eudoxianos, Semianianos, siue Pneumatomachos, Sabellia-

nos, Marcellianos, Photinianos, et Apollinarianos. *CP. c. 1.*

CAP. III.

CONTRA Messalianitas, Eucheretas, vel Enthusiaistas. *Ephesina synodus confirmat schedulam synodicam Sisinii CP. post Ephes. syn. contra eorum librum Ascticon. ibid.*

CAP. IV.

SI quis non anathematizat Arium, Eunomium, Macedonium, Apollinarium, Nestorium, Eutychen, Origenem cum impiis eorum conscriptis, et alios omnes haereticos et c. anathema sit. *Syn. v. gen.*

CP. c. 11.

CP. c. 11. refert Martin. in syn. Later. secr. 4.
CAP. V.

CONTRA Arium, Macedonium, Apollinarem, Nestorium, Eutychem, et Dioscorum; VI. syn. CP. actio. 17. in definit.
CAP. VI.

EVSEBII Pamphili haereses, ex ep. ad Constantiam Licinii uxorem, et ex eius libris ad Euphrationem, et ex libro 1. Antipatri Episcopi Bostorum refutationis Apologiae pro Origene ab Eusebio Pamphili Episcopo Caesareae conscriptae. VII. syno. act. 5. in med. et Epiphani. apud eandem syn. act. 6. qui item illius haereses refert tom. 3. post prin. et tom. 5. ante med.
CAP. VII.

CONTRA Arium, Macedonium, Pneumatomachos, Nestorium, Eutychem, Dioscorum, Petrum, Seuerum, Origenem, Euagrium, Didymum, Sergium, Honorium, Cyrum, Pyrrhum, Macarium; VII. syn. act. 7. in definit.
CAP. IIX.

AVDEMVVS anathematizare Arii infaniam, Macedonii rabiem, Apollinari dementiam, Nestorii idololatriam in homine, Eutychem, et Dioscori conspirantem vanitatem, et horum multorum capitum hydram, Origenis, Didymi, et Euagrii nugas, fabulasque Sergii, Honorii, Cyri, et Pyrrhi, eorumque aedificiarum vnam voluntatem, immo malam, et improbam voluntatem. Deinde, et qui post hos vana, et noua excogitarunt nugamenta contra venerandas imagines et c. Syno. VII. in epist. ad Const. et Irenem post prin.
CAP. IX.

CONTRA Seuerum, Petrum, Zoaram, Origenem, Theodorum Mopsuestiae, et Euagrium; IIX. syno. CP. sub Hadr. II. actio. 10. in defini.
CAP. X.

DAMNATIO Callisti Sabelliani, Hippolyti diaconi Valentianistae, et Victorini Episcopi schismatici, propter Pascha. Syn. Rom. cc. LXXXIV. Episcoporum. sub Siluestro c. 2.
CAP. XI.

CONTRA Arium, Macedonium, Nestorium, Eutychem, et Dioscorum; Gelas. in syn. LXX. Episc.
CAP. XII.

SI quis secundum sanctos Patres consonanter nobis, pariterque fide non respuit, et anathematizat anima, et ore omnes, quos respuit, et anathematizat nefandissimos

haereticos, cum omnibus impiis eorum conscriptis usque ad vnum apicem sancta Dei Ecclesia catholica, et Apostolica hoc est, sanctae, et vniuersales quinque synodi, et consonanter omnes probabiles Ecclesiae Patres, id est, Sabellium, Arium, Eunomium, Macedonium, Apollinarem, Polemonem, Eutychem, Dioscorum, Timotheum Aelurum, Seuerum, Theodosium, Colluthum, Themistium, Paulum Samosatenum, Diodorum, Theodorum, Nestorium, Theodulum, Persam, Origenem, Didymum, Euagrium, et compendiose omnes reliquos haereticos, qui a catholica Ecclesia reprobati, atque abiecti sunt, quorum dogmata diabolicae operationis sunt genimina; et eos, qui similia cum his usque ad finem sapuerunt, aut sapiunt, vel sapere sperantur et c. huiusmodi condemnatus sit. Later. sub Mart. c. 18. secret. 5.
CAP. XIII.

CONTRA Iouinianum, Auxentium, Genialem, Geminatorem, Felicem, Plotinum, Marcianum, Ianuarium, et Ingeniosum, et alios, qui virginitatem aspernabantur; Syric. epist. 2. Qui etiam perpetuam virginitatem Mariae matris Dei negabant. Ambros. et alii epist. ad Syric. ante med.
CAP. XIV.

CONTRA Marcionem, Leo ep. 81. ad Episcopos Palaestinae. Contra Valentinum, epist. 95. post prin. ad Leon. Imp.
CAP. XV.

EVNOMIVM, Macedonium, Nestorium synodus semel gesta condemnans, vltius ad noua concilia venire non fuit. Gelas. ep. 6. ad Episcopos Dardan. post prin. Ansel. lib. 12. c. 69.
CAP. XVI.

CONTRA Arium, Eunomium, Macedonium, Nestorium, Eutychem, et Dioscorum; Gregor. lib. 1. ep. 24. ad Ioan. CP. et alios; et lib. 3. epist. 33. ad Theodelindam; et lib. 5. epist. 2. c. 102. ad clericum Raucen.
CAP. XVII.

CONTRA eos, qui dicunt, religionis causa coniugia debere dissolui, qui etiam dicebant, peccata in baptisate superficie tenus dimitti. Et ei, qui triennium paenitentiam ageret de quocumque peccato, licere postea agere vitam in voluptatibus. Et si quis compulsus aliquid anathe-

anathematizare se diceret, de quo reprehenderetur, anathematis vinculo non obstringi. Greg. ad Theodistan Patrician lib. 9. regist. epist. 39. in si. qui eos ibidem anathematizat.
CAP. XIX.

ANATHEMATIZAMVS Arium, Sabellium, Macedonium, Apollinarem, Eunomium, Nestorium, Eutychem, Dioscurum, Timotheum, Seuerum, Themistium, Origenem, qui et Adamantius, Didymum, et Euagrium: similiter scripta Theodoriti aduersus XII. sancti Cyrilli capitula, cum epistola, quae dicitur Ibae ad Marin. Persam; et Iacobum, Theodosium, Gaiantum, Anthimum, Zoaram, Donatum, Nouatum, Priscillianum, Paulum, Photinum, Pelagium, Caelestium, Iulianum, Faustum, Maximinum, Theodorum Pharanitanum Episcopum, Cyrum Alexandrinum, Sergium, Pyrrhum, Paulum, Petrum CP. nec non et Honorium, qui hanc Apostolicam Ecclesiam non Apostolicae traditionis doctrina iustravit, sed profana prodicione immaculatam fidem subuertere conatus est; Macarium Antiochenum, Stephanum, Polychronium. Leo II. post vi. syn. post med.
CAP. XIX.

CONTRA Arium, Macedonium, Nestorium, Eutychem, et Dioscorum; Innoc. II. in ep. ad Sampson. et alios contra Petri. Abaelard. Bracar. II. ante canon. Reccared. Rex in tomo fidei initio cono. Tolet. III.
CAP. XX.

DE circumcellionibus, et Donatistis; Afric. c. 60.
CAP. XXI.

QVIA haereses presbyterorum a quodam presbytero primum surrexit et c. Si illud iudicium omnium sententia Episcoporum damnati sunt; et haeretici reputati; quid presbyteri merentur? et c. Turon. II. cap. 20.
CAP. XXII.

SI quis extra sanctam Trinitatem aliam diuinitatis nomina introducit, et c. sicut Gnostici, et Priscillianus dixerunt: anathema sit. Brac. c. 2.
CAP. XXIII.

CONTRA Arium, Macedonium, Eudonium, Nestorium, et Eutychem; Anglic. syn. II. X XV.

CONTRA Arium, Macedonium,

Apollinarem, Nestorium, Eutychem, et Dioscorum; Trull. c. 1.

CAP. XXV.

DE Hydroparastatis, qui pro vino, sola aqua in sacrificio utebantur; Trull. c. 32.
CAP. XXVI.

DE praescientia Dei, et praedestinatione assertiones contra haereticos; Valentin. syn. sub Loth. c. 2. et 3. Vide Arausi. II. c. 25.
CAP. XXVII.

ANATHEMA itaq. in perpetuum, et catathema a sancta, et consubstantiali adoranda Trinitate Patris, et Filii, et Spiritus sancti sint, primum quidem Simon Magus, qui primus pessimis haeresibus pessimus principauit; post quem Cleobius, Menander, Philetus, Hermogenes, Alexander aerarius, Dositheus, Corpheus, Saturninus, Masbotheus, Hadrianus, Basilides, Isidorus eius filius, et furor superior Ebion, Carpocrates; Epiphanius, Prodicus, Drinthusque, et Mirinthus, Valentinus, Florinus, Blatius, Artemon, Secundus, Casianus, Theodotus, Heraclion, Ptolemaeus, Marcus, Ademus, Colorbasus, Carustienus, Theodotus Scytheus, Theodotus alter, Euphrates, (vel Euphrates) Transmarinus, Monoimus Arabs, Hermogenes, Tatianus Syrus, Seuerus, Aclepiodotus, Bardisanus, Armonius eius filius, Hermophilus, Cerdon, Sacerdon, Marcion Ponticus, Apelles, Apollinidis, Potitus, Prepon, Python, Seuerus, Theodotus trapezita, Montanus, Priscilla, quae et Maximilla, huius furiosae discipulae nepos, Helcesus Origenes, alter Origenes, qui et Adamantius, Sabellius Libycus, Nouatus, Paulus Samosatenus, Epigenus, Cleomenes, Nothus Smyrnenus, Manes, Sabbatius, et Arius, Meletius, Aëtius, Eunomius, Asterius, Eudoxius, Donatus, Macedonius Pneutomachus, Apollinaris Laodicensis, et eius filius Apollinaris Magnus, Polemon, Pelagius, Caelestius, Iulianus eiusdem furoris defensores (hoc est Pelagiani) Theodorus Mopsuestenus, et Nestorius Anthropolatrac, Cyrus, et Ioannes Cilices, eiusdem impietatis, Eutychem, Dioscorus Eutychemis defensor, et aduocatus; Barsunias, Zoaras, Timotheus, qui dicitur Aelurus; Petrus Mungos (vel

Magogus) id est, Balbus, et Acacius: qui
 † *φύστικόν κοινόν* Zenonis machinati sunt. Lam-
 pedius auctor Marcionistarum haereseos,
 Didymus, et Euagrius Origenianae vani-
 † *sectato-* tatis primi secretarum; Petrus Fullo, qui
res f. ad hymnum trisagii crucem ausus est co-
 aptare; Petrus alter Ibericum contagium,
 Esaias huius collega, qui aliam inter Ace-
 phalos haeresim propagauerunt; et Seue-
 rus horum discipulus Acephalista Antio-
 chenus adulter, Theodosius Alexandri-
 nus, Anthemius Trapezuntenus, Iacobus
 Syrus, Iulianus Halycarnassensis, Felicissi-
 mus, Gaianus Alexandrinus, a quib. Gaia-
 nitarum, siue Iulianistarum haeresis; Do-
 rotheus eiusdem haeresis, Paulus Fuscus,
 Ioannes Grammaticus Philoponus, et Co-
 non, et Eugenius trium triplicis deitatis
 assertores, Themistius ignorantiae pater,
 genitor, atque seminator nefandissimus,
 qui Christum verum Deum nostrum, diem
 iudicii nescisse delirabat; Petrus Syrus,
 Sergius Armenius Tritheitae, Damianus
 Sabellianus, Athanasius Syrus, Apozyga-
 rius Anastasius, Benjamin Alexandrinus,
 Ioannes, et Sergius, Thomas, et Seuerus
 Syri, Maenas Alexandrinus Gaianitarum
 propugnator. Et omnes haereses Nico-
 laitaram, Eutychetarum, Cainorum, Ada-
 mianorum, Barbalitarum (vel *Bardeiani-
 tarum*) Borbonianorum, Naasilitinorum,
 (vel *Narcissinorum*) Estraloricorum, O-
 gnitorum, Sethianorum, Sophianorum, O-
 phitarum, Antitacitorum (vel *Anthiacista-
 rum*) Petraticorum, Hydroparastitorum,
 Encretorum, Marcionistarum, Phryga-
 rum, Pepudianorum, Artitororum, A-
 brodicorum, (vel *Aporior*.) Tessaradeca-
 ditarum, Nazaraeorum, Melchisedeano-
 rum, Antidicomarianitarum, Spatirianorum,
 (vel *Sphaeronistarum*) Cyrcianorum,
 Dulianorum, Anthropomorphitarum, He-
 raclitarum, Messalianorum, Eutychita-
 rum, Acephalorum, Versunophitarum,
 (vel *Venusianorum*) Esaiianorum, Agnoe-
 tarum, (vel *Gnoitarum*) Iacobitarum, Tri-
 theitarum, et c. *Sophronius Hierosol. apud
 vi. syn. act. 11.* CAP. XXIIIX.

OMNEM haereticam vaniloquen-
 tiam execror, eorumque antesignanos, et
 Primates, Simonem dico, Marcionem, Ma-

nenta, Paulum Samosatenum, et Sabel-
 lium Afrum, et c. Prima synodus anathe-
 matizat Arium, Aetium, Eunomium, Eu-
 doxium, Demophilum, Anomios, et Se-
 mianianos et c. Secunda synodus Macedo-
 nium, Apollinarium et c. Tertia Nesto-
 rium, Diodorum, Theodorum, quique il-
 lius quadruplarem fabulam sectantur et c.
 Quarta anathematizat Eutychem, Diosco-
 rum, et omnem Acephalorum turbam,
 Seuerum, Iulianum Halycarnassensem etc.
 Quinta Origenem, Didymum, Euagrium
 et c. Sexta Cyrum, Sergium, Honorium,
 Pyrrhum, Paulum et c. *Taras. CP. in epi-
 stola ad Episcopos Orientis. VII. syn. act. 3.
 in medio.* CAP. XXIX.

QVINTA synodus priores quattuor
 confirmavit, execrans Arium, Nestorium,
 Eutychem, Theodorum Mopsuestiensem,
 praeterea Origenem, Euagrium, Didy-
 mum, ad haec epistolam Ibae ad Marin
 Perlam, et Theodoriti commentaria con-
 tra XII. capita B. Cyrilli. Sexta synodus ana-
 thematizavit Sergium, Pyrrhum, Petrum,
 Cyrum, Honorium, Theodorum Pharan,
 ac Polychronium et c. Item anathemati-
 zamus omnes haereticos. a Simone Mago
 ad Seuerum Acephalorum Principem, et
 Petrum Fullonem, qui ter sancto hymno
 adiecit passionem deitatis, et c. *Theodorus
 Hieros. Episcopus. vii. syno. act. 3. post. med.*
 CAP. XXX.

HAERESIS est, vt Manichaeorum,
 et Valentinorum, et Marcionistarum, et
 Pepuzenorum. Hi Pepuzeni in sanctum Spi-
 ritum blasphemarunt, Montano, et Pri-
 scillae Paraleti appellationem nefarie,
 et impudenter attribuentes, et c. in Patrem,
 et Filium, et Montanum, Priscillamque
 baptizant. *Basili. ep. 1. ad Amphiloichium c. 11.*
 CAP. XXXI.

DE Catharis, Enkratitibus, et Hydropa-
 rastibus; *Basil. d. epist. ad Amphilo. c. 11.*
 CAP. XXXII.

ENCRATITARVM, et saccopho-
 rorum, et Apotaticorum est; veluti Mar-
 cionistarum germen, eorum haeresis, nu-
 ptias abhorrentium, et Dei creaturam in-
 quinatam esse dicentium. *Basili. ad Amphilo-
 ichium c. 47.* CAP. XXXIII.

MISCEBANTVR Arianis Mile-
 tiani

tiani dudum ab Ecclesia segregati. Sub
 Petro enim Alexandrinae ciuitatis Epi-
 scopo Melitius quidam vnus ciuitatis Ae-
 gyptiorum Episcopus depositus est pro-
 pter multas causas, et maxime quia in
 persecutione fide negata sacrificauerat.
 Inter haec igitur superuenit quaestio A-
 riana, et Melitius vna cum suis defende-
 bat Arium et c. *Tripert. libr. 1. cap. 18.
 ante concil. Nicaen. Vid. Theodorit. libr. 1.
 cap. 9.*

CAP. XXXIV.
 OMNES (Christiani) simul in eccle-
 siam conueniebant, atque communicabant
 praeter Nouatianos, et Phrygas, et Va-
 lentinianos, et Marcionistas, et Pauliani-
 stas, et alios haereticos, contra quos om-
 nes Imperator posita lege sancit, auferri
 eorum oratoria, et ecclesiis applicari, et
 neque in domibus priuatorum eos con-
 gregationes, nec publice celebrare. *Sozo-
 lib. 3. c. 12. Triper. post Nicae. syno.*

De poenis, quae sunt haereticis con-
 stitutae. TIT. LIII.

PARS PRIOR.

Anathemata contra haereticos.

CAP. I.
 NATHEMATA contra Aria-
 nos, *Symb. Nicae. in fi. Vid. tit. 31.
 c. 1. et postea.* Contra Eunomia-
 nos, Arianos, Macedonianos, et
 alios haereticos; *CP. c. 1. Vid. tit. 33. c. 1.
 et 2. et postea.* Contra Nestorianos, *Ephes.
 c. 1. et 2. et reliquis. Vid. tit. 43. c. 1. et 2. et
 postea.* Contra eosdem, et Eutychianos;
*Chalced. variis in locis. Vid. tit. 44. c. 1. et
 postea.* Contra Seuerum Acephalum, et
 alios; *Syn. CP. v. sub Menna variis in locis.
 Vid. tit. 44.* Contra Theodorum Mopsue-
 stenum, et Nestorium; *CP. v. in desin. vbi
 multa anathemata. Vid. tit. 43.* Contra Mo-
 nothelitas, *Syn. CP. vi. sub Constantino iv.
 Imper. Vid. act. 8. vbi anathematizatur, et
 deponitur Macarius; et act. 15. in qua Poly-
 chron. Vid. tit. 46.* Contra Iconomachos,
Nicae. II. multis in locis. Vid. tit. 47. Con-
 tra Manich. et alios. *Gelas. cum lxx. Episc.*
 CAP. II.

CONTRA eos, qui in homine duas
 animas esse dicebant; *VIII. syno. CP. sub
 Hadr. II. c. 11.* Contra omnes haereticos,
*Innoc. III. in conc. gen. Later. c. 3. Xyst. II.
 epist. 1. in med.* Contra Callistum Sabel-

lianum, et Hippolytum Valentinianistam;
*Siluest. in conc. Rom. cc. lxxxiv. Episcoporum.
 c. 2.* Contra eos, qui de Eucharistia, et ali-
 liis sacramentis impie sentiebant; *Inno. II.
 in syno. Rom. c. 17.* Contra Iouinianum,
 et alios, qui virginitatem aspernabantur;
Syric. epist. 2. in fine. CAP. III.
 CONTRA Pelagianos, *Innoc. in e-
 pist. 25. ad concil. Carth. et in epist. 26. ad
 conc. Mileuit. Vid. supra tit. 39. 40. et 41.*
 Contra eos, qui nuptias dissoluebant, et de
 baptismo, et anathemate peruerse sentie-
 bant; *Gregor. in epist. ad Theodistam lib. 9.
 reg. epist. 39. Vid. tit. 52. c. 13.* Contra
 Petrum Abaelardum, et eius sectatores;
Inno. II. in epist. ad Sampson. Remen. et alios.
 Contra Eustathium, et alios sectatores;
*Gangr. syn. multis capit. Vid. supra tit. 29.
 30. 34.* Contra Priscillianistas, et Mani-
 chaeos; *Leo epist. 91. ad Turib. Tolet. I. in
 fine, siue Aquis Celen. et Bracar. c. 1. et alia.
 Vid. tit. 28. 29. 30. 36. 37. 38.* Contra
 Anthimum CP. et alios; *Syn. CP. sub Men-
 na ante syn. v. gen.* Contra omnes haereti-
 cos a sex synodis condemnatos, *Trul. c. 1.
 Contra Elipandum Toletanum, et Feli-
 cem Orgellitanum; Francof. syno.*

PARS POSTERIOR.

De aliis poenis haereticorum.

VIDE volumine tertio, vbi de poenis omnium criminum agitur.

De schismaticis.

TIT. LIV.

CAP. I.

STEPHANVS diaconus, et notarius fecit anathematismum Photii, et sequacium, et cooperatorum eius, in quo ipsum Photium, vt Curialem, et inuasorem, saecularem, et forensem, neophytum, et tyrannum, vt schismaticum, et damnatum, vt moechum, et parricidam, vt fabricatorem mendacii, vt inuentorem peruerforum dogmatum, vt nouum Maximum Cynicum, et vt nouum Dioscorum anathematizat cum omnibus sequentibus, et fautoribus suis. *Syn. 11x. CP. act. 7. in fin. sub Hadr. II.*

CAP. II.

Disti. 22. c. 18. **D**EFINIMVS, neminem prorsus inundi potentum, quemquam eorum, qui Patriarchalibus sedibus praesunt, inhonorare, et c. Sed nec alium quemquam conscriptiones contra sanctissimum Papam senioris Romae, ac verba complicare, vel componere, sub occasione quasi diffamatorum quorundam criminum, quod et nuper Photius fecit, et multo ante Dioscorus. Quisquis autem tanta iactantia, et audacia vltus fuerit, vt secundum Photium, et Dioscorum in scriptis, vel sine scriptis iniurias quasdam contra sedem Petri Apostolorum Principis moueat: aequalem, et eandem, quam illi condemnationem recipiat. *Syn. 11x. CP. c. 21. sub Hadr. II. Ansel. lib. 2. c. 72. Deusd. c. 3.*

CAP. III.

ORDINATIONES ab Octauiano, et aliis schismaticis, et haereticis euacuamus. *Alex. III. in conc. Turon. c. 9. siue vlt.*

CAP. IV.

De elect. c. licet. 6. Gre go. IX. c. 15. cod. tit. in collect. **S**I quis de tertiae partis nominatione confusus sibi nomen Episcopi vrbs Romae usurpauerit; tam ipse, quam qui eum receperint, excommunicationi subiaceant, et totius sacri ordinis priuatione multentur, ita vt viatici eis etiam, nili tantum in vltimis communitio denegetur; et nisi resipuerint, cum Dathan et Abiron, quos terra viuos absorbit, accipiant portionem. *Alex. III. in conc. Later. c. 1.*

CAP. V.

QVOD a praedeccessore nostro felicitis memoriae Innocentio factum est, innotuantes, ordinationes ab Octauiano, et Guidone haeresiarchis, nec non et a Ioanne Struinentis, qui eos secutus est, factas, et ab ordinatis ab eis, irritas esse censemus. Adiacientes etiam, vt si qui dignitates ecclesiasticas, seu beneficia per praedictos schismaticos receperunt, careant impetratis. Alienationes quoque, seu inuasiones, quae per eosdem schismaticos, siue per laicos factae sunt de rebus ecclesiasticis, omni careant firmitate, et ad ecclesiam sine omni eius onere reuertantur. Si quis autem contraire praesumpserit, excommunicationi se nouerit subiacere. Illos autem, qui sponte iuramentum de tenendo schismate praestiterunt, a sacris ordinibus, et dignitatibus decernimus manere suspensos. *Alex. III. in conc. Later. c. 2.*

CAP. VI.

ANATHEMATIZAMVS et Photium, qui contra sacras regulas, et sanctorum Pontificum Romanorum veneranda decreta repente de curiali administratione, saecularique militia sublatus, superstitite Ignatio Patriarcha Constantinopoli est peruasoric, immo tyrannice a quibusdam schismaticis, vel anathematizatis, atque depositis institutus in ecclesia, donec sedis Apostolicae sanctionibus, inobediens fuerit et c. *Libell. Ecclesiae Romanae lectus in syn. 11x. CP. sub Hadr. II. act. 1.*

CAP. VII.

IN synodo Romana excommunicauit Gregorius VII. Sigifredum Maguntinum Archiepiscopum in hunc modum. Sigifredum Maguntinum Archiepiscopum, qui conatus est Episcopos, atque Abbates regni Theutonicor. a sancta Romana Ecclesia, videlicet spirituali matre sua scindere, iudicio sancti Spiritus, et auctoritate beatorum Apostolorum Petri, et Pauli, ab omni Episcopali officio suspendimus, et a communione corporis, et sanguinis Domini separamus, nisi forte mortis periculum superue-

TIT. LIV. DE SCHISMATICIS. 723

perueniat; ita tamen, vt paenitentia ductus resipiscat. Ceteri vero, qui sua sponte eius schismati consentiendo subscripserunt, et in ea iniquitate perdurare volunt; similiter ab omni Episcopali officio suspendimus. Illos vero, qui non sponte consenserunt, vsque ad festiuitatem sancti Petri sufferimus, eo quidem respectu, vt si infra istum terminum, idoneam, aut per se, aut per nuntios suos satisfactionem praesentiae nostrae non obtulerint, Episcopali deinceps officio priuentur. *Greg. VII. in syn. Rom. ann. 3. sui Pontif.*

CAP. IIX.

TEDALDVM Archiepiscopum Mediolanensem, et Rauennatem Guibertum inaudita haeresi, et superbia aduersus hanc sanctam catholicam Ecclesiam se extolentes, ab Episcopali omnino suspendimus, et sacerdotali officio, et olim iam factum anathema super ipsos innouamus et c. Rolandus Taruisensis, qui pro adipiscendo Episcopatus honore, schisma facere non abhorruit, a modo vsque in saeculum Episcopali careat dignitate, et c. Hugonem Cardinalem tituli sancti Clementis et c. (schismaticum) ab omni sacerdotali officio priuamus, et vsque ad satisfactionem anathemate percutimus. *Gregor. VII. in concil. Roman. ann. 5. c. 3.*

CAP. IX.

SENTENTIAM depositionis, et excommunicationis iam plerumque datam in Tedaldum Mediolanensem dictum Archiepiscopum, Guibertum Rauennatem, et Rolandum Taruisensem (schismaticos) confirmamus, et corroboramus. Et Petrum olim Rodonensem Episcopum, nunc autem Narbonensis ecclesiae inuasorem pari sententia damnamus. *Greg. VII. in syn. Rom. ann. 7. c. 3.*

CAP. X.

AVCTORITATE Dei, et beatorum Apostolorum Petri, et Pauli, omniumque sanctorum. (Guibertum haeresiarcham) omni sacerdotali officio, et honore priuamus, et a liminibus ecclesiae separantes, anathematis vinculo innodamus. Nostis praeterea, quos dolos machinati sint, quantasque mihi pressuras intulerint Hugo Lugdunensis Archiepiscopus, et Ricardus Massiliensis Abbas, qui pro fastu, et ambitione sedis Apostolicae, ad quam dudum clam inhiabant, vbi votis suis potiti non sunt, schi-

smata in sancta Ecclesia fecerunt et c. Vnde vobis Apostolica auctoritate praecipimus, vt ab eis abstinere curetis, neque illis omnino communicetis; quia Ecclesiae Romanae communionem sua se sponte priuarunt. Nam, vt beatus scribit Ambrosius, qui se a Romana Ecclesia segregat, vere est habendus haereticus. *Victor III. in syn. Beneuent.*

CAP. XI.

ORDINATIONES, quae a Guiberto haeresiarcha, postquam ab Apostolicae mem. Papa Gregorio, et a Romana Ecclesia est damnatus, factae sunt, et ab eis, qui catholicor. adhuc viuentium Episcoporum sedes inuasurunt, irritas esse iudicamus. Similiter autem eas, quae a ceteris haeresiarchis, nisi probare valuerint se, cum ordinarentur, eos nescisse damnatos. Qui ab Episcopis quondam quidem catholice ordinatis, sed in schismate a Romana Ecclesia separatis consecrati sunt; eos nimirum, cum ad Ecclesiae vnitatem redierint, seruatim propriis ordinibus misericorditer suscipi iubemus, si vita, et scientia eos commendant. A modo vero quicumque a praedictis schismaticis, sanctaeque Romanae Ecclesiae aduersariis se ordinari permiserit; nullatenus hac venia dignus habeatur. Quamuis autem misericordiae intuitu, necessitate cogente, hanc in sacris ordinibus dispensationem constituerimus; nullum tamen praecudicium sacris canonibus fieri volumus; sed obtineant proprium robur, et cessante necessitate, illud quoque cesset, quod factum est pro necessitate. *Vrbani II. in concil. Placen. c. 9. 10. 11. 12. 13.*

CAP. XII.

ORDINATIONES, quae a Burdino haeresiarcha, postquam a Romana Ecclesia est damnatus, quaeque et a pseudoepiscopis per eum postea (ordinatis) ordinatae sunt, nos esse irritas iudicamus. *Callist. in concil. Rom. c. 6.*

CAP. XIII.

ALIENATIONES, quae specialiter per Othonem, Guidonem, Hieremiam, seu forte Philippum vbiliber de possessionibus Rauennatis Exarchatus factae sunt, damnamus, et c. *Callist. d. concil. Rom. c. 21.*

CAP. XIV.

ORDINATIONES factae a Petro Leonis, et schismaticis, et haereticis

rrr iiii cuacua

dispensante quilibet Episcopus ad Dominum migraverit, submotâ funditus peste Simoniacae haeresis, sine dilatione iuxta auctoritatem sedes vacans Episcopum a vobis regulariter designatum, et gratia sancti Spiritus consecratum accipiat. Concil. habitum in Villa Rotonae apud syn. Meld. c. 8. CAP. XVIII.

7. q. 7. c. 3. NEMO per Simoniacam haeresim recavendum. giminis locum obtineat; et c. cum Spiritus sanctus per os sancti dicat Gregorii:

Cur non perpenditur, quia benedictio illi in maledictionem conuertitur; quia ad hoc, ut fiat haereticus, promovetur? et item: Ementes quippe, atque vendentes par poena constringit; cum liqueat hanc haeresim in ipsa sua origine, Apostolica esse detestatione damnatam. Meld. c. 43. ex Gregor. lib. 4. reg. epist. ult. & lib. 7. epist. 108. vel 110. Burch. lib. 1. c. 21. Iuo par. 5. c. 75. et 112. decr. Ansel. lib. 6. c. 72. Deuid. c. 2.

Communia de haereticis, et schismaticis.

TIT. LVI.

CAP. I.

ALIENIS errorib. sociatum, vel a sui propositi tramite recedentem, aut sacris canonib. inobedientem suscipere non possumus, nec impeterè recte credentes, vel sanctorum Patrum sanctionibus obtemperantes permittimus. Nicae. c. 52. apud Iuli. epist. 2. c. 15. CAP. II.

SI qui in qualibet ciuitate clericorum a Nestorio, quiue illius dogma sequuntur, prohibiti sunt, ut minus recte senserint; hos ut gradum proprium recuperent, iustum censuimus. Quicumque autem clerici vniuersali, et orthodoxae synodo consentiunt, et nunc, et in futurum, etiam quouis tempore iubemus; ne omnino Episcopis, a sacris canonibus, et orthodoxa fide deficientibus, et absentibus, eaque transgredientibus subiiciantur. Ephes. c. 3. apud VII. syn. act. 1. CAP. III.

De simon. QUIDAM laici laudabilem consuetudinem (in oblationib.) erga sanctam Ecclesiam pia deuotione fidelium introducant, ex fermento haereticæ prauitatis, nituntur infringere. sub praetextu canonicae pietatis et c. pijs consuetudines praecipimus obseruari. Inno. III. in con. gen. Later. c. 66. CAP. IV.

ALIENI erroris socium, a sui propositi tramite recedentem, aut Apostolicae sedis iussionibus inobedientem suscipere non possumus, nec impeterè recte credentes, vel sanctor. Patrum iussionibus

obtemperantes permittimur: quia inter fideles, et infideles magna debet esse discretio. Hygin. epist. 2. in med. Dionys. ep. 2. Iuo lib. 4. tit. 8. c. 5. panor. et par. 5. c. 288. decr. Ansel. lib. 2. c. 15. & lib. 3. c. 9. et 61. Caesar. lib. 5. c. 31. CAP. V.

OMNIS haeresis nimis est impia, et Evangelicæ veritatis inimica, quae non portionem aliquam laedere, sed ipsa Christianae religionis conatur fundameta conuellere. Xyst. II. epist. 1. in prin. Felix epist. 1. in prin. latius. CAP. VI.

QVOD ab infidelibus, aut haereticis factum fuerit, omnino cassabitur. Marcelli. epist. 2. in fine. Burch. lib. 1. c. 8. Iuo par. 1. 6. c. 9. decr. CAP. VII.

PRO talibus (Episcopis, qui per chor-episcopos administrant) animae negliguntur, oues pereunt, morbi crescunt, haereses, et schismata prodeunt, ecclesiae destruantur, sacerdotes vitiantur, et reliqua mala proueniunt. Dama. epist. 4. post prin. CAP. VIII.

QVOD semel, aut secundo necessitas haereticorum intulit contra Apostolicae praecepta, velut lege licitum praesumi (non debet, ut) neophytum, vel laicum ordinari et c. Syriaci. epist. 3. c. 3. CAP. IX.

ORAT Ecclesia, ut haeretici catholicae fidei perceptione resipiscant; ut schismatici spiritum redituæ caritatis accipiant. Caelesti. epist. 1. c. 11. CAP. X.

QVOD iniquius, quam impia sapere, et sapientiorib. doctioribusq. non credere? Sed in hanc insipientiam cadunt; qui cum ad cognoscendam veritatem aliquo impediantur obscuro; non ad Propheticas voces, non ad Apostolicas litteras, nec ad Evangelicas auctoritates, sed ad semetipsos recurrunt; et c. Leo epist. 10. c. 1. CAP. XI.

† obstaculo

Dis. 68. c. 4. PER impositiones manuum fidelibus baptizandis, vel conuersis ex haeresi Paracletum Spiritum sanctum traderè (chor-episcopi non possunt, vel presbyteri, sed tantum Episcopi.) Leo epist. 86. ad Episcopos Germ. Vid. Damas. epist. 4. Iuo par. 6. c. 72. decr. Ansel. lib. 7. c. 114. Tarra. lib. 3. c. 80. CAP. XII.

NON necesse est in singulas personas synodum conuocare, sed damnato haereticum sententur damnati socii. Gela. epist. 6. in prin. ad Episcopos Dardan. CAP. XIII.

SIC decet fidem sanctorum Patrum in Ecclesia seruari catholicam, ut quod habuit, amittat, qui improbabiliter temeritate, quod non accepit, assumpserit. Siluer. epist. 2. in fine ad Vigili. Iuo par. 6. c. 73. decr. & in epist. 2. ad Eudonem. Ansel. lib. 6. c. 155. Tarra. lib. 3. c. 62. & lib. 6. c. 140. CAP. XIV.

NECTARIVS laicus a synodo secunda factus est CP. Episcopus, quia nullus clericorum inueniri poterat non haereticus, et is expugnator haereticorum fuerat, et defensor ecclesiarum. Nicol. ad Photium in epist. incip. Postquam. post prin. lecta apud syn. 118. CP. act. 4. sub Hadr. II. CAP. XV.

CVM Episcopus ordinandus est, antea examinatur et c. Si fidei documenta verbis simplicibus asserat et c. Carth. IV. c. 1. Burch. lib. 1. c. 8. Iuo par. 5. c. 62. decr. CAP. XVI.

EPISCOPVS nullum prohibeat ingredi ecclesiam, et audire verbum Dei, siue Gentilem, siue haereticum, siue Iudaeum vsq. ad missam catechumenorum. Carth. IV. c. 84. Burch. lib. 3. c. 28. Iuo lib. 2. tit. 4. c. 14. panor. et par. 3. c. 33. decr. Caesar. lib. 4. c. 91. CAP. XVII.

SI nunc vsque ab haereticis infans in baptisate tertio mergebatur; faciendum

apud vos esse non cenfeo; ne, dum meriones numerant; diuinitatem diuidant; dumque quod faciebant, faciunt, morem vestrum se fecisse gloriantur. Tolet. IV. c. 5. Vorm. c. 5. CAP. XVIII.

RITVS haereticorum (clericorum) in Hispaniis, prolixis, ut laici, comis in solo capitis apice modicum circulum tondere et c. Tolet. IV. c. 40. CAP. XIX.

SCHOLAS constituant (Episcopi,) ut praecepit Imp. Carolus, quar. doctrina diuersis haeresibus, et Antichristo resistatur. Cabilo. sub Carolo c. 3. CAP. XX.

QVI in suis monasteriis religiose residere debent, et vocum nouitates, ut innotescant, studio proferre satagunt, acerrime, ut praesumptores arguantur, et comprimantur. Meld. c. 34. CAP. XXI.

HYPATIVS, et complices Episcopi aiunt: Ex malis magistris malas doctrinas assumpimus: Tarasius Patriarcha ait: Quandoquidem dixistis, κακῶν διδασκῶλων κακὰ τὰ μαθήματα: ex malis doctoribus sacerdotes Ecclesia recipere non debet. Syn. VII. act. 1. CAP. XXII.

QVOD si iam videas (Nestorianos) congregari in recta fide, malorum oportet te obliuionem praeteritorum inducere, et c. Cyril. epist. ad Maximum diaconum. VII. syno. act. 1. CAP. XXIII.

CVM non liceat exacte omnes ad salutem perducere, subinde aliquem conuenter relinquimus; ne vniuersorum iacturam, et damnum patiamur. Cyrill. ad Gennadium presbyterum, apud VII. synod. act. 1. CAP. XXIV.

MALVM perpetuo idem est, et aequale, maxime autem in rebus ecclesiasticis, in quarum decretis cum paruis, tum magnis errare idem est, si quidem in vtrisque lex diuina violatur. Taras. VII. syno. act. 1. CAP. XXV.

MACARIVS haereticus erat a sexta synodo designatus, verum piae memoriae Benedictus deliberandi spatium per xxx. dies illi concessit, et Bonifacium consiliarium ad eum misit, verum noluit resipiscere. Petrus Hadriani Papae Vicarius ibid. VII. synod. act. 1. CAP.

apud vos esse non cenfeo; ne, dum meriones numerant; diuinitatem diuidant; dumque quod faciebant, faciunt, morem vestrum se fecisse gloriantur. Tolet. IV. c. 5. Vorm. c. 5. CAP. XVIII.

RITVS haereticorum (clericorum) in Hispaniis, prolixis, ut laici, comis in solo capitis apice modicum circulum tondere et c. Tolet. IV. c. 40. CAP. XIX.

SCHOLAS constituant (Episcopi,) ut praecepit Imp. Carolus, quar. doctrina diuersis haeresibus, et Antichristo resistatur. Cabilo. sub Carolo c. 3. CAP. XX.

QVI in suis monasteriis religiose residere debent, et vocum nouitates, ut innotescant, studio proferre satagunt, acerrime, ut praesumptores arguantur, et comprimantur. Meld. c. 34. CAP. XXI.

HYPATIVS, et complices Episcopi aiunt: Ex malis magistris malas doctrinas assumpimus: Tarasius Patriarcha ait: Quandoquidem dixistis, κακῶν διδασκῶλων κακὰ τὰ μαθήματα: ex malis doctoribus sacerdotes Ecclesia recipere non debet. Syn. VII. act. 1. CAP. XXII.

QVOD si iam videas (Nestorianos) congregari in recta fide, malorum oportet te obliuionem praeteritorum inducere, et c. Cyril. epist. ad Maximum diaconum. VII. syno. act. 1. CAP. XXIII.

CVM non liceat exacte omnes ad salutem perducere, subinde aliquem conuenter relinquimus; ne vniuersorum iacturam, et damnum patiamur. Cyrill. ad Gennadium presbyterum, apud VII. synod. act. 1. CAP. XXIV.

MALVM perpetuo idem est, et aequale, maxime autem in rebus ecclesiasticis, in quarum decretis cum paruis, tum magnis errare idem est, si quidem in vtrisque lex diuina violatur. Taras. VII. syno. act. 1. CAP. XXV.

MACARIVS haereticus erat a sexta synodo designatus, verum piae memoriae Benedictus deliberandi spatium per xxx. dies illi concessit, et Bonifacium consiliarium ad eum misit, verum noluit resipiscere. Petrus Hadriani Papae Vicarius ibid. VII. synod. act. 1. CAP.

CAP. XXVI.

OMNES haeresiarchae suorum errorum occasiones e diuina scriptura collegerunt et c. Quae imperiti, et minime constantes secundum proprias cupiditates peruertunt et c. Arius, et Eunomius ex illa sententia, Dominus creauit me principium viar. et c. et Apollinarius, Nemo ascendit in caelum, nisi qui descendit de caelo filius hominis. Epipha. in refut. apud VII. synod. act. 6.

CAP. XXVII.

ANTIQUI alia haereses nominauerunt, alia vero schismata, alia parasynagogas, hoc est, peruersas a congregatione dissensiones. Haereses quidem, eos, qui omnino abrupti sunt, et in ipsa fide sunt alienati. Schismata autem eos, qui propter

aliquas ecclesiasticas causas, et medicabiles quaestiones inter se dissident. Parasynagogas autem congregationes, quae fiunt ab insolentibus presbyteris, vel Episcopis. ut si quis peccauisse conuictus sit, a sacra obeundi ministerio prohibitus, et is canonicibus se non submitit; sed sibi Praesulatum, et sacrum ministerium attribuit. Basilii epist. 1. ad Amphilochoium.

CAP. XXVIII.

VIDETVR omnino haeresis esse, quaedam cathena a daemone contexta, alia alii connexa, omnibus tamquam ab vno vertice impietatis appensis, etiam si diuersas cognominationes sortitae, et loco, et tempore, et quantitate, et qualitate, et potentia, et actu differant. Theodorus Studit. epist. 4. ad Naukrat. filium.

3. Pet. 3.

Prou. 8. c.

Joan. 3. b.

2. Cor. 15. f.

LIBER DVODECIMVS DE IVDAEIS ET PAGANIS.

Ne Iudaei inuiti cogantur suscipere Christianam religionem. TIT. I.

CAP. I.

ET RVS, qui ex (Iudaeorum) superstitione ad Christianae fidei cultum Deo volente perductus est, adhibitis sibi quibusdam indisciplinatis, sequenti die baptismatis sui, hoc est, Dominico, in ipsa festiuitate Paschali, cum graui scandalo et c. imaginem (in synagoga) genitricis Dei, Dominiq. nostri, et venerandam crucem, vel birrum album, quod de fonte surgens indutus fuerat, posuit et c. Ne ergo superscriptus Petrus, vel alii, qui ei in hac indisciplinatione praebuerent consensum, hoc zelo fidei se fecisse respondere; ut per hoc quasi eis necessitas fieret conuertendi; admonendi sunt, atque scire debent, quia hac circa eos temperantia magis vtendum est; vt trahatur ab eis velle, non reniti, non vt adducantur inuiti: quia scriptum est: Voluntarie sacrificabo tibi, et c. Hadr. de imaginib. c. 50. ex B. Greg. ad Ianuariam Episc. Caralit. lib. 7. regist. epist. 5.

Psal. 53.

De consec. dist. 4. c. 93.

CAP. II.

IVDAEI, quorum perfidia frequenter ad vomitum redit, si ad legem catholicam venire voluerint, octo menses inter catechumenos ecclesiae limen introeant; et si pura fide noscuntur venire, tunc demum baptismatis gratiam mereantur. Quod si

casu aliquo periculum infirmitatis intra praescriptum tempus incurrerint, et desperati fuerint, baptizentur. Agath. 34. Burch. lib. 4. c. 81. Iuo par. 1. c. 275. decret. et lib. 1. tit. 2. c. 64. panor.

CAP. III.

DE Iudaeis praecipit sancta synodus, Distin. 43. nemini deinceps ad credendum vim inferre: cui enim vult, Deus miseretur, et Rom. 9. d. quem vult, indurat: non enim tales inuiti saluandi sunt, sed volentes; vt integra sit forma iustitiae. Sicut enim homo propria arbitrii voluntate serpenti obediens perit: sic vocante se gratia Dei propriae mentis conuersione homo quisque credendo saluatur. Ergo non vi, sed libera arbitrii voluntate, vt conuertantur, suadendi sunt, non potius impellendi. Qui autem iam pridem ad Christianitatem venire coacti sunt, sicut factum est temporibus religiosissimi Principis Sisibutit: quia iam constat eos sacramentis diuinis sociatos, et baptismi gratiam suscepisse, et christi mate vnctos esse, et corporis Domini, et sanguinis extitisse participes; oportet, vt fidem etiam, quam vi, vel necessitate susceperunt, tenere cogantur; ne nomen Domini blasphemetur, et fides, quam susceperunt, vilis, ac contemptibilis habeatur. Tolet. 14. c. 56. Toletan. 111. c. 12. Burch. lib. 4. c. 82. Iuo lib. 1. tit. 2. c. 65. panor. et par. 1. c. 276. et par. 1. 3. c. 94. decret.

Gen. 3. d.

Sisibutit

De priuilegiis Iudaeorum, qui ad Christianam fidem se conferunt. TIT. II.

CAP. I.

SI qui (Iudaei) Deo inspirante ad fidem se conuerterint Christianam, possessionibus suis nullatenus excludantur, cum melioris condicio-

De Iudaeis c. 3. Grego. IX. et in 1. collect.

nis conuersos ad fidem esse oportet, quam ante, quam fidem acceperunt, habebant. Si autem secus factum fuerit, Principibus, vel potestatibus eorundem locorum, sub poena excommunicationis iniungimus

suscipetur

mus; vt portionem hereditatis, et bonorum suorum ex integro eis faciant exhiberi. *Alex. III. in conc. Later. c. 26. in fine.*

CAP. II.

DELEGIT nostrae humanitatis conuentus; vt quidquid eorum sententiae, vel leges, qui nos in fide catholica praecesserunt, ad obtinendam (*Iudaeorum*) perfidiam continere noscuntur, ab omnibus sacerdotibus, cunctisque iudiciariam curam habentibus studiosius in eis nihilominus compleantur; et ea, quae nunc a nobis instituantur; votis feruentibus conferuntur. Ita nempe, vt quique eorum ad Christum plena mentis intentione se conuerterint, et fidem catholicam absque aliquo

seniorib.

infidelitatis furo seruauerint; ab omni functione, quam sacratissimo fisco persolvere consueuerunt, cum his, quae habere potuerint, securi, extorresque persistant. Eandemque impensionem ii, qui in infidelitate sua persistenter, publicis utilitatibus in integritate persoluant. Ipsi vero, qui ab errore suo conuersi extiterint, suis tantum utilitatibus; vt ceteri ingenui vacent, et negotia sua agentes, quidquid pro publicis indictionibus a Principe eis fuerit imperatum, vt vere Christianis expediant. nam aequitatis ordo deposcit; vt qui fide Christi decorantur, coram hominibus nobiles, ac honorabiles habeantur. *Tolet. XVI. c. 1.*

De Iudaeis, qui a religione Christiana

defecerunt.

TIT. III.

CAP. I.

SVNT, qui cum Iudaei essent, vt Christiani credantur, sed id occulte negabant sabbatizantes, aut alia Iudaice facientes; iubemus hos neque in communionem, neque in orationem, neque in ecclesiam suscipi: sed aperte Hebraeos esse; neque filios eorum baptizari, neque seruum emere, vel possidere. Si quis conuersus fuerit, et crediderit toto corde, et eorum facta, et mores detestetur, et alios coarquat, et corrigat; recipiatur, et eius liberi baptizentur. Aliiter non recipiantur. *Nicae. II. c. 8.*

CAP. II.

De consec. *dist. 4. c. 94.* PLERIQUE, qui ex Iudaeis ad Christianam fidem promoti sunt, nunc blasphemantes in Christum non solum Iudaicos ritus perpetrasse noscuntur, sed etiam abominandas circuncisiones exercere praesumpserunt, de quibus consulto Sisenandi Regis concilium decernit: vt huiusmodi transgressores Pontificali auctoritate correcti, ad cultum Christiani dogmatis reuertantur, et c. Eos autem, quos circumciderunt, si filii eorum sunt, a parentum consortio separentur; si serui, pro iniuria corporis sui, libertati tradantur. *Tolet. IV. c. 58. Tolet. III. c. 12. Burch. lib. 4. c. 85. Iuo lib. 1. tit. 2. cap. 68. panor. & par. 1.*

CAP. III.

NON potest erga homines esse fidelis, qui Deo existit infidelis. Iudaei ergo, qui dudum Christiani effecti sunt, et nunc Christi fidem praecurati sunt; ad testimonium dicendum admitti non debent, quamuis esse se Christianos annuntient. quia sicut in fide Christi suspecti sunt, ita in testimonio humano dubii habentur et c. *Tolet. IV. c. 63. Tolet. III. c. 12.*

CAP. IV.

DVM in hac sancta synodo per aliarum caussarum semitas dirigeremus cautissimè gressus, extemplo (*Iudaeorum*) infidorum conspiratio ad vnionis nostrae peruenit auditus; eo quod non solum contra suam pollicitationem suorum rituum obseruatione, tunicam fidei, qua eos per vnam sacri baptismatis induit sancta mater Ecclesia, maculauerint, sed et regni fastigium sibi per conspirationem usurpare maluerint. Quod infansum facinus, dum ex ipsorum professionibus noster plenissime nosset conuentus; huius decreti nostri sententia eos decernimus irreuocabili feriri censura; scilicet, vt ex insione piissimi, et religiosissimi Principis nostri Egicanis, et c. suis omnibus rebus nudati, et ipsae resculae fisci viribus sociatae, tam eorundem perfidorum personae, quam vxorum suarum

T. IV. Iudaeor. filii fidel. apud Christian. educent. et c. 731
suorum, ac filior. vel reliquae posteritatis a locis propriis exulatae, per cunctas Hispaniae prouincias perpetuae seruituti subactae, his, quibus eos iusserit, seruituros largiri, maneant vsquequaque dispersae, et c. *Tolet. XVII. c. 8.*

Iudaeorum filii fideles apud Christianos

educuntur, et non priuentur hereditate paterna. TIT. IV.

CAP. I.

IVDAEORVM filios, vel filias baptizatos, ne parentum ultra inuoluantur erroribus, ab eorum consortio separari decernimus, deputandos monasteriis, aut Christianis viris, aut mulieribus Deum timentibus, vt sub eorum conuersatione cultum fidei discant; atque in melius instituti, tam in moribus, quam in fide proficiant. *Tolet. IV. c. 59. Meld. 73. Tolet. III. c. 12. Burch. lib. 4. c. 83. Iuo lib. 1. tit. 2. c. 66. panor. & par. 1. c. 277. decr.*

1. q. 4. c. 7.

CAP. II.

IVDAEI baptizati, si postea praecurantes in Christum qualibet poena damnati extiterint, a rebus eorum fideles filios excludi non oportebit, quia scriptum est; Filius non portabit patris iniquitatem. *Tolet. XVII. c. 8. in fine.*

Ezcc. 18. c.

letan. IV. cap. 60. Toletan. III. cap. 12.

CAP. III.

FILIOS (*Iudaeorum, qui a fide defecerunt*), vtriusque sexus decernimus, vt a septimo anno nullam cum parentibus suis habitationem, aut societatem habentes, ipsi eorum domini, qui eos acceperint, per fidelissimos Christianos eos nutriendos tradant; ea scilicet ratione, vt et masculos Christianis feminis in coniugio copulent, et feminas Christianis similiter viris maritali societate adiungant. Et neque parentibus, neque filiis sit penitus licentia quoquo pacto Iudaicae superstitionis caerimonias custodire, neque infidelitatis suae fermitas quibuslibet occasionibus iterare. *Tolet. XVII. c. 8. in fine.*

De Iudaeor. seruis, praesertim Christianis.

TIT. V.

CAP. I.

IVDAEI, siue Sarraceni, nec sub alendorum puerorum obtentu, nec pro seruitio, nec alia qualibet causa, Christiana mancipia in domibus suis permittantur habere. *Alex. III. in concil. Later. c. 76.*

De Iudaeis c. 5. Greg. IX. & in 4. collect.

CAP. II.

SI quis Christianus seruum, aut ancillam Iudaeo venundare praesumpserit, anathema sit. *Zach. in syn. Rom. c. 10.*

CAP. III.

MIRATI sumus, quod in regno vestro Iudaeos Christiana mancipia possidere permittitis. Quid enim sunt omnes Christiani, nisi membra Christi? et c. In hoc vos amplius petimus, Dei cultores demonstretis, quod fideles eius ab inimicis eius absoluitis. *Gregorius ad Brunichild. Reginam lib. 7. regist. epist. 113. & 114. apud synod. Melden. c. 73.*

CAP. IV.

CHRISTIANA mancipia, quae a Iudaeis adducuntur, aut possidentur, aut mandatoribus contradantur, aut certe Christianis emptoribus intra diem quadragesimum venundantur; et transacto hoc dierum numero, nec apud eos quolibet modo remaneant. Si autem quaedam ex iisdem mancipiis talem aegritudinem fortassis incurrerint, vt intra statutos dies vendi non valeant; adhibenda sollicitudo est, vt dum saluti fuerint pristinae restituta, similiter modis omnibus distrahantur, et c. nec Christiana mancipia in domo Iudaei habitare sinantur. *Grego. in registro lib. 7. c. 35. apud synod. Melden. d. cap. 73.*

CAP. V.

DE mancipiis Christianis, quae in Iudaeorum seruitio detinentur, si eis, quod Christiana religio vetat, a dominis imponitur

sss ij nitur

nitur; aut si eos de ecclesia excusatos tollant pro culpa, quae remissa est, et affligere, aut caedere fortasse praesumpserint, et ad ecclesiam iterato confugerint; nullatenus a sacerdote reddantur, nisi pretium offeratur, ac detur, quod mancipia ipsa valere pronuntiauerit iuxta taxationem. *Aurel. III. c. 13.*

CAP. VI.

CVM prioribus canonibus iam fuerit definitum, ut de mancipiis Christianis, quae apud Iudaeos sunt, si ad ecclesiam confugerint, et redimi se postulauerint; etiam si ad quoscumque Christianos refugerint, et seruire Iudaeis noluerint; taxato, et oblato a fidelibus iusto pretio, ab eorum dominio liberentur. Statuimus, ut tam iusta constitutio ab omnibus catholicis obseruetur. *Aurel. IV. c. 29. Vid. Aurel. III. c. 13.*

CAP. VII.

SI quicumque Iudaeus profelytum, qui adiuua dicitur, Iudaeum facere praesumpserit, aut Christianum factum ad Iudaicam superstitionem adducere: vel si Iudaeus Christianam ancillam suam sibi crediderit sociandam; vel si de parentibus Christianis natum, Iudaeum sub promissione fecerit libertatis; mancipiorum amissione multetur. Ille vero, qui de Christianis natus, Iudaeus factus est, si sub conditione fuerit manumissus, ut in ritu Iudaico permanens, habeat libertatem: talis condicio non valebit, quia iniustum est, ut ei libertas maneat, qui de Christianis parentibus veniens, Iudaicis vult cultibus adhaerere. *Aurel. IV. c. 30.*

CAP. IIX.

SVGGERENTE concilio, id gloriosissimus dominus noster Rex canonibus inferendum praecipit; ut Iudaeis non liceat mancipium Christianum in usus proprios comparare etc. Si qui vero Christiani ab eis Iudaismi ritu sunt maculati, vel etiam circumcisi; non reddito pretio, ad libertatem, et religionem redeant Christianam. *Tolet. III. c. 14. Raban. c. 26. de paenit.*

CAP. IX.

LICET, quod de Christianis, qui aut captiuitatis incurfu, aut quibuscumque fraudibus Iudaeorum seruitio implicentur, debeat obseruari, non solum canonicis, sed et legum beneficio iam pridem fue-

rit constitutum; tamen, quia nunc dicitur, quosdam Iudaeos per ciuitates, aut municipia consistentes, in tantam insolentiam, et proteruiam prorupisse; ut nec reclamantibus Christianis liceat, vel pretio de eorum posse seruitute absolui: sancimus, quod, qui Iudaeo deinceps debeat deseruire, datis pro quolibet bono mancipio duodecim solidis, ipsum mancipium quicumque Christianus, seu ad ingenuitatem, seu ad seruitium licentiam habeat redimendi. Quia nefas est, ut quos Christus Dominus sanguinis sui effusione redemit, persecutor. vinculis permaneant irretiti. Quod si acquiescere his, quae statuimus, quicumque Iudaeus noluerit, quamdiu ad pecuniam constitutam venire distulerit; liceat mancipium ipsum cum Christianis, vbicumque voluerit, habitare. *Matiscon. apud Melden. c. 73. Burch. lib. 4. c. 88. Iuo par. 1. c. 282. decr.*

CAP. X.

SI quis Iudaeus Christianum mancipium ad ritum Iudaicum conuictus fuerit persuasisse; et ipso mancipio careat, et legali damnatione plectatur. *Matiscon. apud Melden. c. 73.*

CAP. XI.

EX decreto gloriosissimi Principis hoc sanctum elegit concilium; ut Iudaeis non liceat Christianos seruos, nec Christiana mancipia emere, nec cuiusquam consequi largitatem; nefas enim est, ut membra Christi seruiant Antichristi ministris. Quod si deinceps seruos Christianos, vel ancillas Iudaei habere praesumpserint; sublatis ab eorum dominatu, libertatem a Principe consequantur. *Tolet. IV. cap. 65. Tolet. IX. c. 12.*

CAP. XII.

NVLLVS mancipium extra fines, vel terminos, qui ad regnum Clodouei Regis pertinent, penitus debeat venundare: ne per tale commercium, aut captiuitatis vinculo, vel quod peius est, Iudaicae seruituti mancipia Christiana teneantur implicita. *Cabil. c. 9.*

CAP. XIII.

TITVLVS legis, Ne Iudaeis mancipia deseruiant, vel adhaereant Christiana. Item, si Iudaeus se Christianum esse testetur, ne reiciat Christianum mancipium. Item de Christianis mancipiis Iudaeorum, et c. Item [ut si Iudaeorum serui, necdum adhuc conuersi, ad Christi gratiam

Dist. 54. c. 18. praesenti. & de Iudae. cap. 1. Grego. IX. & in 1. col. lect.

Distin. 54. et si. c. 17.

tiam conuolauerint, libertate donentur. *Tolet. XII. c. 9. Burch. lib. 4. c. 86. Iuo par. 1. c. 280. decr.*

CAP. XIV.

CONSTANTINVS Flavius Imperator Augustus. Si quis Iudaeor. Christianum seruum, vel cuiuslibet alterius sectae emerit, et circumciderit; a Iudaei ipsius potestate sublatus in libertate permaneat. *Apud synod. Meld. cap. 73. Verba sunt interpr. Cod. Theod. lib. 16. tit. 9. const. 1. Burch. lib. 4. c. 90. Iuo par. 1. c. 284. decr.*

CAP. XV.

I. cum, qui. QVICVMQVE Iudaeus seruum,

Nulli Iudaeis magistratus, aut honores mandentur.

CAP. I.

De Iudaeis c. 16. Greg. IX. c. 2. col. lect. CVM sit nimis absurdum, ut Christi blasphemus in Christianos vim potestatis exerceat; quod super hoc Toletanum concilium prouide statuit, nos propter transgressorum audaciam in hoc capitulo innovamus; prohibentes, ne Iudaei officiis publicis praeferrantur. quoniam sub tali praetextu Christianis plurimum sunt infesti. Si quis autem officium eis tale commiserit, per prouinciale concilium, quod singulis praecipimus annis celebrari, monitione praemissa, distractione, qua continent, compescantur. Officiali vero huiusmodi, tamdiu Christianorum communio in commerciis, et aliis denegetur; donec in usus pauperum Christianorum secundum prouidentiam dioecesani Episcopi conuertatur, quidquid fuerit adeptus a Christianis occasione officii sic suscepti; et officium cum pudore dimittat, quod irreuerenter assumpsit. Hoc idem extendimus ad Paganos. *Inno. III. in conc. gen. Later. c. 69. Vide Tolet. III. c. 14.*

CAP. II.

IVDAEOS Christianis dominari, vel supra eos potestatem exercere, ulterius nullatenus sinas. Quid enim est Iudaeis Christianos supponere, atque hos illorum iudicio subicere, nisi Ecclesiam Dei opprimere, et Satanac synagogam exaltare? et dum inimicis Christi velis placere,

seu ingenuum, inuitum, vel suasione ple-

stenda ex cultu Christianae religionis in nefandam sectam, ritumve traduxerit; amissis facultatibus, capite puniatur, iustissimae poenae sanguinis destinatus, qui fidem alterius expugnauit peruersa doctrina. *Theodosius, & Valentinianus apud syn. Meld. c. 73. Nouel. Theodos. tit. 3. de Iudae.*

CAP. XVI.

IVDAEIS Christianae legis nolumus seruire personas: ne occasione domini sectam venerandae religionis immutent, et c. *Theod. et Valenti. apud syn. Meld. c. 73.*

TIT. VI.

ipsum Christum contemnere? *Grego. VII. lib. 9. regist. epist. 2. ad Alfon. Regem. Hisp.*

CAP. III.

NE Iudaei Christianis populis iudices praeponantur. *Aruer. c. 8.*

CAP. IV.

NVLLA officia publica (Iudaeis) iniungantur, per quae eis occasio tribuatur, Christianis poenam inferre. *Toletan. III. c. 14. Raban. c. 26. de paeniten.*

CAP. V.

NEC Iudaei Christianis populis iudices deputentur, aut telonarii esse permittantur, per quod illis, quod Deus auertat, Christiani videantur esse subiecti. *Matiscon. c. 13. Melden. c. 73.*

CAP. VI.

PRAECIPIENTE Sisenando Rege [constituit sanctum concilium; ut Iudaei, aut hi, qui ex Iudaeis sunt, officia publica nullatenus appetant; quia sub hac occasione Christianis iniuriam faciunt. Ideoq. iudices prouinciarum cum sacerdotibus eor. subreptiones fraudulenter relicitas suspendant, et officia publica eos agere non permittant. Si quis iudicum hoc permiserit; velut in sacrilegum excommunicatio proferatur, et is, qui subrepsit, publicis caedib. deputetur. *Tolet. IV. c. 64. Tolet. IX. c. 12. Iuo par. 13. c. 97. decr.*

CAP. VII.

THEODOSIVS, et Valentinianus Augusti. Iudaeis, vel Paganis causas agendi, vel militandi licentiam denegamus, quibus

Dist. 54. c. 34. nulla.

Cod. de

postea.

Distin. 54.

c. 14.

17. q. 4. c. 30.

f elicita

† dominii
i.

quibus Christianae legis nolimus seruire personas, ne occasione dominif, sectam venerandae religionis immutent. Omnes igitur personas erroris, intausti iubemus excludi, nisi his emendatio matura subueniat. *Apud syn. Melden. c. 73.*

CAP. IIX.

Cod. de Iudae. l. vlt.

THEODOSIVS, et Valentinianus Augusti: Hac victura in omne aeuum lege sancimus, neminem Iudaeum ad honores, et dignitates accedere, nulli administrationem patere ciuilib obsequii, nec Defensoris saltem fungi officio. Nec fas quippe credimus, vt supernae Maestati, et Romanis legib. inimici sub specie cuiuslibet officii Christianos, vel etiam sacerdotes,

sub quacumq. occasione iniuriis audeant fatigare, vel legis nostrae aliquos aut condemnare, aut adiudicare praesumant: nec carcerali custodiae praesint; ne Christiani, vt fieri assolet, nonnumquam abstrusi, custodum odiis alterum carcerem patiantur. *Apud synod. Meldens. c. 73. Nouella Theodos. tit. 3. de Iudaeis.*

CAP. IX.

QVICVMQVE (ex Iudaeis) ad honores irrepsit; habeatur, vt ante, conditionis extremae, ne videamur hominib. exferendis contumeliosum immunitatis beneficium praestitisse. *Theodosius, & Valentinianus apud synod. Meld. d. c. 73. Vid. d. Nou. Theod. 3.*

Ne Iudaei Christianas, neve Christiani Iudaeas vxores ducant, aut illis copulentur. TIT. VII.

CAP. I.

Distin. 32.
quoniam. c. 25.

LECTORES, et cantores non ducant vxores alterius religionis, neque liberos copulent in matrimonio cum haeretico, Iudaeo, vel Gentili, nisi promittat orthodoxam fidem recipere. Contra veniens subiaceat poeniscanonicis. *Chalcedo. c. 14. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 27. panor.*

CAP. II.

De Iudaeis c. 15. Greg. IX. c. 1. co. lect.

IN nonnullis prouinciis a Christianis Iudaeos, seu Sarracenos habitus distinguit diuersitas; sed in quibusdam et c. continet interdu, quod per errorem Christiani Iudaeorum, seu Sarracenorum; et Iudaei, seu Sarraceni Christianorum mulieribus commiscantur et c. Statuimus, vt tales vtriusque sexus in omni Christianorum prouincia, et omni tempore, qualitate habitus publice ab aliis populis distinguantur, cum etiam per Moysen hoc ipsum legatur eis iniunctum. *Innocen. III. in con. gen. cap. 68.*

CAP. III.

SI quis Christianus filiam suam Iudaeo in coniugio copulare praesumpserit, nisi perfecte crediderit Christo, et baptizatus fuerit, et c. et si vidua Christiana Iudaeum duxerit virum, vel consentientibus ei, anathema sit. *Zachar. in syn. Rom. c. 10.*

CAP. IV.

NEQVE haereticis, neq. Iudaeis puel-

lae dantur vxores; quod nulla potest esse societas fideli cum infideli. Si contra fecerint parentes, per quinquennium abstineant. *Elib. c. 16.*

CAP. V.

SI quis fidelis habens vxorem, cum Iudaea, vel Gentili fuerit moechatus; a communione arceatur. Quod si alius eum detexerit, post quinquennium, acta legitima paenitentia, poterit Dominicae sociari communioni. *Elib. c. 78.*

CAP. VI.

NVLLVS Christianus Iudaeam, neq. Iudaeus Christianam in matrimonio ducat vxorem, quia inter huiusmodi personas illicitas nuptias esse censemus. Qui si commoniti a consortio hoc se separare distulerint; a communionis gratia sunt sine dubio submouendi. *Aurel. 11. c. 18.*

CAP. VII.

CHRISTIANIS omnibus interdiciamus, ne Iudaeorum coniugiis miscantur, qui, si fecerint, vsque ad sequestrationem, quisquis ille est, communionem pellatur. *Aurel. III. c. 13.*

CAP. IIX.

SI quis Iudaicae prauitati iugali societate coniungitur, et seu Christiana Iudaeo, siue Iudaeus Christianae consortio miscetur carnali; a Christianorum coetu, atq. conuiuio, et a communione Ecclesiae

2. Cor. 6. c.

Leui. 19. Deut. 22.

T. IIX. NE Iudaei cler. accus. neve Christ. testi. recuf. 735

fiae, cuius sociatur hostibus, segregetur. *Aruer. c. 6. Melden. 73.*

CAP. IX.

SI Iudaeus Christianam ancillam suam sibi crediderit sociandam: (illius) amissionem multetur. *Aurel. IV. c. 30.*

CAP. X.

IVDAEIS non liceat Christianas habere vxores, vel concubinas et c. Sed et filios, qui ex tali coniugio nati sunt, assumendos esse ad baptismum. *Tolet. III. c. 14. Raban. c. 26. de paenit.*

CAP. XI.

28. q. 1. c. 10. IVD AEI, qui Christianas mulieres

in coniugio habent, admoneantur ab Episcopo ciuitatis ipsius, vt si cum eis permanere cupiunt, Christiani efficiantur; si noluerint, separentur: quia non potest infidelis in eius permanere coniunctione, quae iam in Christianam translata est fides. Filii autem, qui ex talibus nati existunt, fidem, atq. condicionem matris sequantur: similiter et hi, qui procreati sunt de infidelibus mulierib. et fidelibus viris, Christianam religionem sequantur, non Iudaicam superstitionem. *Tolet. IV. c. 62. Tolet. IIX. c. 12.*

Ne Iudaei clericos accusent, neve Christianorum testimonia recufent. TIT. IIX.

CAP. I.

De testib. c. 21. Grego. IX. c. 5. de Iudae. in c. collect.

TESTIMONIUM Christianorum aduersus Iudaeos in omnibus causis, cum illi aduersus Christianos testibus suis vtantur, recipiendos esse censemus; et anathemate decernimus feriendos, quicumque Iudaeos Christianis voluerint in hac parte praeferre: cum eos subiacere Christia-

nis oporteat, et ab eis pro sola humanitate foueri. *Alex. III. in concil. Later. c. 26.*

CAP. II.

IVDAEI, aut Pagani ad accusandum clericos non recipiantur, nisi suas causas profsequantur. *Carthag. 130. G. Carth. VII. c. 2. L. Afr. 95. & 96. L. Raba. c. 1. de paenit. Iuo par. 16. c. 64. decr.*

4. q. 1. c. 1. definimus. 4. q. 6. omnibus. c. 2.

Ne Christiani cum Iudaeis cibum fumant, neve eis valde familiariter vtantur. TIT. IX.

CAP. I.

De Iudaeis c. 5. Grego. IX. & in c. collect.

EXCOMMUNICENTVR, qui cum (Iudaeis, siue Sarracenis) praesumpserint habitare. *Alex. III. in concil. Later. c. 26.*

CAP. II.

SI clericus, vel fidelis cum Iudaeis cibum sumpserit, a communione abstineat, vt emendetur. *Elibertin. c. 50.*

CAP. III.

OMNES deinceps clerici, siue laici Iudaeorum conuiuia euitent; nec eos ad conuiuium quisquis excipiat; quia cum apud Christianos cibus comunib. non vtantur, indignum est, atque sacrilegum, eorum cibos a Christianis sumi: cum ea, quae Apostolo permittente nos sumimus, ab illis iudicentur immunda, ac sic inferiores incipiant esse Christiani, quam Iudaei; si

nos, quae ab illis apponuntur, vtamur, illi vero a nobis oblata contemnant. *Agath. c. 40. Venet. c. 12. Meten. 4. Melden. c. 73. Iuo par. 13. c. 117. decr.*

CAP. IV.

IVDAEORVM conuiuia etiam laicos constitutio nostra prohibuit; et ne cum illo clericus panem comedat, quisquis in Iudaeorum fuerit conuiuio inquinatus. *Epaun. c. 15. Melden. c. 73.*

CAP. V.

CHRISTIANIS conuiuia interdiciamus Iudaeorum: in quibus si forte fuisse probantur, annali excommunicationi pro huiusmodi contumacia subiacebunt. *Aurel. III. c. 13.*

CAP. VI.

NVLLVS Christianus Iudaeorum conuiuia participare praesumat. Quod si facere quicumq. quod nefas est dici, clericus, aut

sss iiii cus, aut

736 DE IVDAEIS ET PAGAN. L.IIX.

cus, aut saecularis praesumpserit; ab omnium Christianorum consortio se nouerit compescendum, et c. *Matisc. c. 15. Melden. c. 73.*

De q. n. c. 11. SAEPE malorum consortia etiam bonos corrumpunt, quanto magis eos, qui ad vitia proni sunt. Nulla ergo communio ultra sit Hebraeis ad fidem Christianam translatis cum his, qui adhuc in veteri ritu consistunt; ne forte eor. participio subuertantur. Quicumque ex his infidelium consortia non vitauerint, et hi Christianis donentur, et illi publicis caedib. deputentur. *Tolet. iv. c. 6. Tolet. iix. c. 12. Burch. lib. 4. c. 84. Iuo lib. 1. tit. 2. c. 67. panor.*

Ne Iudaei in feriis Passionis, et Resurrectionis Christi in publicum prodeant.

CAP. I.

De Iudaeis c. 15. Greg. ix. c. 1. eo. tit. in 4. col. lect. **I**N diebus lamentationum, et Dominicae Passionis in publicum minime prodeant (Iudaei) eo quod nonnulli ex ipsis talibus dieb. sicut accepimus, ornatius non erubescunt incedere, ac Christianis, qui sacratissimae Passionis memoriam exhibentes, lamentationum signa praetendunt, illudere non formidant. Illud autem districtissime inhibemus; ne in contumeliam Redemptoris prosilire aliquatenus praesumant. Et quoniam illius dissimulare non debemus opprobrium, qui probra nostra deleuit; praecipimus, praesumptores huiusmodi per Principes saeculares condignae animaduersionis adiectione compesci, ne crucifixum pro nobis praesumant aliquatenus blasphemare. *Inno. III. in con. gen. Later. c. 68.*

CAP. II.

IVDAEI a die cenae Domini, vsque in secundam sabbati in Pascha, hoc est,

Ne Christiani Iudaeorum ferias agant, neve alio modo eorum ritibus faueant.

CAP. I.

SI quis Episcopus, presbyter, diaconus Pascha ante aequinoctium verum cum Iudaeis celebraverit, de-

par. i. c. 278. de cr. CAP. IIX.

INTERDICTVM est iuxta capitula sanctor. Patrum; vt nemo Christianorum cum (Iudaeis) manducet, et bibat, vel quidquid comedi, aut potari potest, a Iudaeis accipiat. Nimis enim, iuxta quod ait Caesarius Arelatensis ecclesiae Episcopus, indignum est, atque sacrilegum, eorum cibos a Christianis sumi, cum ea, quibus nos fruimur, ab illis iudicentur immunda; ac sic inferiores incipiant esse Christiani, quam Iudaei. Et omnes eorum conuiuas, ipse, et sanctus Syagrius Aeduorum Episcopus cum aliis multis excommunicauerunt. *Meten. c. 4. Agath. 40.*

TIT. X.

ipso quadriduo procedere inter Christianos, neque catholicis populis se villo loco, vel quacumque occasione miscere praesumant. *Aurel. III. c. 29. Melden. 73.*

CAP. III.

IVDAEIS, a cena Domini, vsque ad primam diem post Pascha, secundum edictum bonae recordationis domini Childeberti Regis, per plateas, aut forum quasi insultationis causa, deambulandi licentia denegetur. et vt reuerentiam cunctis sacerdotibus Domini, vel clericis impendant: nec ante sacerdotes confessum, nisi ordinati habere praesumant. Qui hoc facere fortasse praesumpserit; a iudicib. locorum, prout persona fuerit, distringatur. *Matisc. c. 14. Mel. c. 73.*

CAP. IV.

CHILDEBERTVS Rex Francorum. Iudaeis a cena Domini vsque in primum Pascha per plateas, aut forum quasi insultationis causa deambulandi licentia denegetur. *Apud syn. Melden. c. 73.*

ponatur. *Apost. cap. 7. G. 8. L.*

CAP. II.

SI clericus, vel laicus ingrediatur synagogam Iudaeorum, vel haereticorum ad orationem;

T. XII. NE IVDAEI Christian. vsuris vexent. 737

orandum; deponatur, et excommunicetur. *Apost. c. 65.*

CAP. III.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus, clericus ieiunans cum Iudaeis, vel festa celebrans, vel xenia festorum ab eis accipiens, vt azyma, vel aliud quid; deponatur, laicus excommunicetur. *Apost. c. 70.*

CAP. IV.

† deferat SI Christianus oleum offerat in templo Gentilium, vel in synagoga Iudaeorum in eorum festis diebus; aut lucernas incendat, excommunicetur. *Apost. c. 71.*

CAP. V.

ADMONERE placuit possessores, vt non patiantur fructus suos, quos a Iudaeis benedici; ne nostram irritam, et infirmam faciant benedictionem. Si quis fecerit, ab Ecclesia abiiciatur. *Elib. c. 49.*

CAP. VI.

EPISCOPVS, presbyter, diaconus qui contra Nicaeni concilii decretum Pascha cum Iudaeis celebrat; deponatur, et qui cum eo iam deposito communicat. *Anti. c. 1.*

CAP. VII.

QVI sabbato vacant, vt Iudaei, anathema Christo sint. *Laod. c. 29.*

CAP. IIX.

NON oportet a Iudaeis, vel haeretici munera missa festiua accipere, neque cum eis festos dies agere. *Laod. c. 37. Melden. c. 73.*

CAP. IX.

NON oportet a Iudaeis azyma acci-

pere, aut communicare cum impietate eor. *Laod. c. 38. Melden. c. 73.*

CAP. X.

SVPERSTITIONIBVS Iudaeis, vel feriis inhaerentem, a conuentu Ecclesiae separandum. *Carth. iv. c. 89. Burch. lib. 10. c. 7. Iuo lib. 8. tit. 6. c. 4. panor. par. 11. c. 35. de cr. Tarrac. lib. 4. c. 73.*

CAP. XI.

TANTA est quorundam cupiditas; vt quidam eam appetentes, iuxta quod ait Apostolus, etiam a fide errauerunt. Multi quippe ex sacerdotibus, ac laicis accipientes a Iudaeis munera, perfidiam eorum suo patrocino fouent; qui non immerito ex corpore Antichristi esse noscuntur, quia contra Christum faciunt. Quicumque ergo deinceps Episcopus, clericus, saecularis illis contra fidem Christianam suffragium, vel munere, vel fauore praestiterit; vt profanus, et sacrilegus anathema effectus, ab Ecclesia catholica, et regno Dei habeatur extraneus. quia dignus est, vt a corpore Christi separetur, qui inimicis Christi patronus efficitur. *Tolet. iv. c. 57. Meld. 74. Vid. Tolet. iix. c. 12.*

CAP. XII.

NEMO clericus, vel laicus azyma aut eos in morbis vocet, aut ab eis medicinam accipiat, aut in balneis cum eis lauet. Sin minus, clericus deponatur, laicus excommunicetur. *Trul. c. 11. Iuo par. 13. c. 116. de cr. Caesar. lib. 8. c. 102.*

Ne Iudaei Christianos vsuris vexent.

TIT. XII.

CAP. I.

De vsur. c. 18. Grego. ix. c. 3. eo. tit. in 4. col. lect. **Q**VANTO amplius Christiana religio ab exactione compescitur vsurarum, tanto grauius super his Iudaeor. perfidia insolenscit; ita quod breui

tempore Christianorum exhauriunt facultates, et c. Statuimus; vt si de cetero quocumque praetextu Iudaei a Christianis graues, et immoderatas vsuras extorserint; Christianorum eis participium subtrahatur, donec de immoderato grauamine satisfecerint competenter. Christiani

quoque, si opus fuerit, per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita compellantur ab eorum commerciis abstinere. Principibus autem iniungimus, vt propter hoc non sint Christianis infesti; sed potius a tanto grauamine Iudaeos studeant cohibere. Ac si eadem poena Iudaeos decernimus compellendos, ad satisfaciendum ecclesiis pro decimis, et oblationibus, debitis, quas a Christianis de domibus, et possessionibus aliis percipere consueverant, ante quam ad Iudaeos quocumque titulo deuenissent, vt sic ecclesiae conseruentur.

seruentur indemnes. Inno. III. in con. gen. Later. c. 67. CAP. II. IVDAEOS ad remittendas vsuras

(cruce signatis) per saecularem compelli praecipimus potestatem. Inno. III. in con. cil. gen. Later. c. vlt.

Principes Christiani propulsent ab Ecclesia iniurias Iudaeorum.

TIT. XIII.

CAP. I.

ERVNT catholicae fidei (Principes) assertores, eamque et ab hac, quae imminet, Iudaeorum perfidia, et a cunstarum haeresum iniuria defendentes, et c. Toletan. ix. cap. 10.

CAP. II.

ERGA Iudaeos a Christianis Principibus, ac ceteris omnibus Dei fidelibus, tam clericis, quam laicis; viris, seu feminis, sacrorum canonum, et antiquorum Regum, atque legum iura seruentur, et c. Meld. c. 73. in prin.

Communia de Iudaeis.

TIT. XIV.

CAP. I.

POSTOLICI praecepti verba sunt, apud Iudaeos, atque Gentiles sine offensione nos esse debere. Hoc quisquis Christianus est, tota animi virtute custodiat. Milites epist. vii. in principio. Caelesti. epist. i. in prin.

CAP. II.

ORAT Ecclesia, vt Iudaeis ablato cordis velamine, lux veritatis appareat. Caelesti. epist. i. c. 11.

CAP. III.

RECCARE DVS Rex constitutionem fecit contra Iudaeos, quam eorum pecuniis noluit tollere. Gregor. ep. 3. c. 3. lib. 7. c. 12. 2. reg. post prin. ad eund. Reccare.

CAP. IV.

EPISCOPVS nullum prohibeat ingredi ecclesiam, et audire verbum Dei, siue Gentilem, siue haereticum, siue Iudaeum, vsque ad missam catechumenorum. Carth. iv. c. 84. Burch. lib. 3. c. 28. Iuo lib. 2. tit. 4. c. 14. paucor. et par. 3. c. 33. decr. Caesar. lib. 4. c. 91.

CAP. V.

NE intra saluatorium, aut oratorium (sanctimonialium) ingredi permittantur praecipue Iudaei. Matisc. c. 2.

CAP. VI.

IVDAEIS non liceat corpus deducere possellendo, sed vt eorum habuit mos, et consuetudo antiqua, corpus deducant, et

deponant. quod si facere aliter praesumpserint, inferant Comiti ciuitatis auri vncias sex. Narbonen. c. 9.

CAP. VII.

INFLEXIBILIS Iudaeor. perfidia, deflexa tandem videtur pietate, et potentia superna. nam excellentissimus, et Christianissimus Princeps et c. non finit degere in regno suo eum, qui non est catholicus et c. Quisquis succedentium tempor. regni fortitus fuerit apicem, non ante conscendat regiam sedem, quam inter reliqua condicionum sacramenta pollicitus fuerit, hanc se catholicam non permissurum eos violare fidem et c. Si temerator huius promissi extiterit; sit anathema maranatha in conspectu Dei, et pabulum efficiatur ignis aeterni, similiq. cum eo damnatione percussis, quicumq. sacerdotum, vel quilibet Christianorum eius implicati fuerint errore. Quae vero in vniuersali synodo de Iudaeis conscripta sunt, confirmamus, et c. Toletan. vi. c. 3.

CAP. IIX.

BAPTIZATI Iudaei quocumq. loco, certo tempore conuerterentur, festis tamen praecipuis noui testamenti serie consecratis, et diebus illis, quos olim sanctione veteris legis sibimet censebant esse sollemnes, in ciuitatibus, publicisque conuentibus cum summis Dei sacerdotibus celebrare

brare praecipimus; vt eorum conuersationem, et fidem, et Pontifex approbet, et veritas seruet. Huius vero temeratoꝝ edicti, prout Episcopust permiserit, aut flagris, aut abstinentiae subiacebit. Tolet. ix. c. 17. CAP. IX.

DE Iudaeorum execranda perfidia discretis titolor. sententiis editas nouiter a glorioso Principe leges vigilanti sensuum intentione perlegimus, districto etiam grauitatis pondere earum instituta probauimus, et c. (Tituli legum.) Ne Iudaei aut se, aut filios suos, vel famulos a baptismiti gratia subtrahant. Item, ne Iudaei more suo celebrent Pascha, vel carnis circuncisiones exercent; ac ne Christianum quemquam a fide Christi dimoueant. Item, ne Iudaei sabbata, ceterasque festiuitates ritus sui celebrare praesumant. Item, vt omnis Iudaeus diebus Dominicis, et in praenotatis diebus ab opere cesset. Item, ne Iudaei more suo diiudicent escas. Item, ne Iudaei ex propinquitate sui sanguinis connubia ducant; et vt sine benedictione sacerdotis nubere non audeant. Item, ne Iudaei religioni nostrae insultantes, sectam suam defendere audeant: nec a fide refugientes, alibi se transducant. Et ne quilibet refugientes eos suscipiat. Item, ne Christianus a Iudaeis quodcumq. muneris contra fidem Christi accipiat. Item, ne Iudaei libros legere audeant, quos Christiana fides repudiat, et c. Item, professio Iudaeorum, quomodo vnusquisque ad fidem veniens, indiculum professionis suae conscribere debeat. Item, condiciones Iudaeorum, quas iurare debeant hi, qui ex eis ad fidem venientes, professiones suas dederint. Item, de Christianis mancipiis Iudaeor. quae se non prodiderint Christiana, siue de publicatoribus eorum. Item, ne Iudaei a quolibet potestate accepta extra regiam ordinationem, Christianum quemque impetere, plectere, vel distringere audeant, et c. Item, ne Iudaei administratorio vsu in ordinem villicorum, atque actorum, Christianam familiam redigere audeant, et de damnis eorum, qui talia ordinanda iniunxerint. Item, Iudaeus ex aliis prouinciis, vel ter-

ritoriis ad Regis nostri ditionem pertinentibus veniens, Episcopo loci, vel sacerdoti se praesentare non differat; vt sciat, quid eum in toto obseruare conueniat. Item, vt concursus Iudaeor. diebus institutis ad Episcopum fieri debeant. Item, vt quicumque Iudaeum secum assequentem habuerit, expetente sacerdote eum apud se retinere non audeat. Item, vt cura omnis distringendi Iudaeos solis sacerdotibus debeatur. Item, de damnis sacerdotum, vel iudicum, qui Iudaeis instituta legum adimplere distulerint. Item, ne iudices quidquam de perfidor. excessibus, extra sacerdotum conuiuentiam, iudicare praesumant. Item, vt Episcopi tunc immunes habeantur a damnis, cum eorum presbyteros ad ea, quae ipsi non correxerint, remiserint corrigenda. Item, de seruata Principibus miserendi potestate in his, qui conuersi ad fidem Christi veraciter fuerint. Item, vt Episcopi omnes Iudaeis ad se pertinentibus libellum de suis editum erroribus tradant; et vt professiones eorum, vel condiciones in scriniis ecclesiae condant. Quarum omnium legum promulgatio grauida, sicut synodali iudicio comprobata, ita generali omnium nostrorum definitione, in eorum erit deinceps excessus exercenda. Tolet. xii. c. 9.

CAP. X.

SI quis fidem in Christum negauit, vel ad Iudaismum, vel idolorum cultum, vel Manichaeismum, vel aliud quid tale impietatis genus desciuisse visus sit; qui suapte quidem sponte ad eiusmodi malum irruens, deinde ad se rediens, totum vitae suae habet paenitentiae tempus. Numquam enim, si mystica peragatur oratio, Deum vna cum populo adorare dignus censetur, sed seorsum precabitur; a sacramentorum autem communione, omnino erit alienus. In hora autem sui excessus tum sacramenti parte dignus censetur, et c. Greg. Nyss. epist. canonica c. 2.

CAP. XI.

INNOCENTIVS constitutum fecit de omni ecclesia, et de regulis monasteriorum, et de Iudaeis, et de Paganis. Ex Pontif.

De Pa-

De Paganis: et quod Ecclesia cupit omnes infideles ad fidei cognitionem peruenire. TIT. XV.

CAP. I.

ORAT Ecclesia, ut infidelibus donetur fides; ut idololatriae ab impietatis suae liberentur erroribus. *Caes. epist. 1. c. 11.*

CAP. II.

De consec. d. 1. c. 66. EPISCOPVS nullum prohibeat in-

gredi ecclesiam, et audire verbum Dei, siue Gentilem, siue haereticum, siue Iudaeum usque ad missam catechumenorum. *Carth. 1v. c. 84. Burch. lib. 3. c. 28. 1uo lib. 2. tit. 4. c. 14. panor. & par. 3. c. 33. decr. Caesar. lib. 4. c. 91.*

Dent operam Christiani, ut aboleatur cultus idolorum. TIT. XVI.

CAP. I.

GENTILITATIS ritum, et doctrinam et c. abiicite: et populum vobis a Deo commissum piis admonitionibus edocete; et a sacrificiis mortuorum omnino deuitate, et c. *Gregor. III. ep. 3. in med. ad Baioarios.*

CAP. II.

DE his, qui Christianitatis bonum suscipere renuunt, et idolis immolant; vel genua curuant, nihil aliud scribere possumus vobis, nisi ut eos ad fidem rectam monitis, exhortationibus, et ratione illos potius, quam vi, quod vane sapiant, conuincatis; opera manuum suarum, et insensibilia elementa; cum sint homines intellectuabiles, adorantes, immo daemones suam ceruicem flectentes, et immolantes, et c. *Nicol. ad consul. Bulg. c. 41. 1uo par. 1. c. 181. & par. 1. c. 85. decr. Caesar. lib. 12. c. 88.*

CAP. III.

ADMONERE placuit fideles, ut quantum possunt, prohibeant, ne idola in domibus suis habeant. Si vero vim metuunt seruorum, vel se ipsos puros conferuent. Si non fecerint, alieni ab Ecclesia habeantur. *Elib. c. 41.*

CAP. IV.

SI quis idola fregerit, et ibidem fuerit occisus; quia in Euangelio non est scriptum, neque inuenitur ab Apostolis vquam factum; placuit in numerum eum non recipi martyrum. *Elib. c. 60.*

CAP. V.

SI in alicuius presbyterio infideles aut faculas accenderint, aut arbores, fontes,

vel saxa venerentur; si haec eruere neglexerit, sacrilegii se esse reum cognoscat. Dominus autem, vel ordinator rei ipsius, si admonitus emendare noluerit; communionem priuetur. *Arelat. 11. c. 23.*

CAP. VI.

IDOLORVM reliquiae per totam Africam deleantur, nam in multis locis maritimis, et possessionibus diuersis hic error manet. Et templa eorum, quae in agris, et occultis locis cum dedecore sunt, destruantur, de voluntate Imperatoris. *Carth. c. 59. G. Carth. v. c. 15. L. Afri. 2. 5. L.*

CAP. VII.

PETATVR ab Imp. ut reliquiae idololatriae non solum in simulachris, sed in quibuscumque locis, vel lucis, vel arboribus omnino deleantur. *Carth. c. 85. G. Carth. v. c. 15. L. Afri. 5. 1. L.*

CAP. VIII.

PLACVIT et illud aduersus haereticos, vel Paganos, vel eorum superstitiones, ut legati missi de hoc glorioso concilio, quidquid utile prouiderint, a gloriosissimis Principibus impetrent. *Mileu. c. 11.*

CAP. IX.

SVNT, qui Kal. Ian. colunt, cum Ianus homo Gentilis, et Rex fuerit, Deus esse non potuit, et c. Sunt etiam, qui in festiuitate cathedrae domini Petri Apostolici cibos mortuis offerunt, et post missas redeuntes ad domos proprias, ad Gentilium reuertuntur errores; et post corpus Domini sacratas daemones accipiunt, et c. Quemcumque in hac fatuitate Pastores, atque

T. XVI. DENT oper. Christiani, ut abol. cult. idolor. 741

atque presbyteri persistere viderint, vel nescio (quas) ad petras, aut arbores, aut ad fontes designata loca Gentilium perpetrare, quae ad Ecclesiae rationem non pertinent; eos ab Ecclesia sancta (haec) auctoritate repellant, nec participare sancto altario permittant, qui Gentilium obseruationes custodiunt, et c. *Turon. 11. c. 23.*

CAP. X.

QVONIAM paene per omnem Hispaniam, siue Galliciam idololatriae sacrilegium inoleuit: cum consensu glorios. Principis (Reccaredi) sancta synodus ordinauit; ut omnis sacerdos in loco suo vna cum iudice territorii, sacrilegium memoratum studiose perquirat, et exterminare inuentum non differat. Omnes vero, qui ad talem errorem concurrunt, sine discrimine, qua poterunt, animaduersione coercant. Quod si neglexerint, sciant se vtriusque excommunicationis periculum esse subituros. Si qui vero domini extirpare hoc malum de possessione sua neglexerint, et familiae prohibere noluerint, ab Episcopo et ipsi a communione pellantur. *Tolet. 111. c. 16.*

CAP. XI.

PRAECEPTA Domini sunt dicentis: Non facies tibi sculptile et c. Cultores idolorum, veneratores lapidum, accensores facularum, et excoltores fontium admonemus; ut agnoscant, quod ipsi spontaneae se morti subiiciunt, qui diabolo sacrificare videntur, et c. Ac proinde omne sacrilegium idololatriae, vel quidquid illud est, contra sanctam fidem, in quo insipientes homines captiuati, diabolicis culturis inserviunt, sacerdotis, vel iudicis instantia inuentum, ut sacrilegia eradantur, et exterminata truncentur. Eos vero, qui ad talem errorem accurrunt, et verberibus coercant, et onustos ferro dominis suis tradant, et c. Domini tamen eorum, qui nuntiatos sibi talium feruor. errores vlicisi noluerint, et excommunicationis sententiam perferant, et iura serui illius et c. se amittisse cognoscant et c. *Tolet. 111. c. 11.*

CAP. XII.

CVM Dominus praecipiat: Non facies tibi sculptile, et c. Cultores idolor. efficiuntur, veneratores lapidum, accensores facularum, excolentes sacra fontium, vel

arborum, auguratores quoque, seu praecantatores, et c. Restoribus ecclesiarum Dei studere, ut et c. suo eos restituant creatore. De quibus sacrilegiis extirpandis multa sanctorum Patrum in diuersis conciliis clarent edicta, et c. Cum consensu, et iussu Egicani Regis decernimus; ut omnes Episcopi, seu presbyteres, vel hi, qui iudicandis causarum negotiis praesunt, in cuiuscumque loco praemissa sacrilegia, vel quaelibet alia et c. repperint; emendare, et extirpare non differant, et c. Quod si emendare neglexerint, iudex loci sui dignitate priuatus, anni vnus spatium erit sub paenitentia constitutus, et c. Si qui vero pro talium defensione obstiterint sacerdotibus, aut iudicibus, ut ea nec emendant, nec extirpent et c. sint anathema in conspectu diuinae Trinitatis et c. *Tolet. xvi. cap. 2.*

CAP. XIII.

VNVSQVISQVE Episcopus in sua parochia sollicitudinem habeat, adiuuante graphione, qui defensor ecclesiae est; ut populus Dei paganismus non faciat: sed ut omnes spurcicias Gentilitatis abiiciat, et respuat; siue profana sacrificia mortuorum, et c. siue hostias immolaticias, quas stulti homines iuxta ecclesias ritu pagano faciunt et c. siue illos sacrilegos ignes, quos Nedfri vocant; siue omnes, quaecumque sunt Paganorum obseruationes, diligenter prohibeant. *Franc. syn. Capit. lib. 5. c. 2.*

CAP. XIV.

VNVSQVISQVE Episcopus in sua parochia sollicitudinem habeat; ut populus Christianus Paganismum non faciat. *Suessonen. sub Pipino.*

CAP. XV.

SVMMO decertare debent studio Episcopi, et eorum ministri; ut arbores daemonebus consecratae, quas vulgus colit, et in tanta veneratione habet, ut nec ramum, vel surculum inde audeat amputare, radicibus excindantur, atque comburantur. Lapidibus quoque, quos in ruinosis locis, et siluestribus daemonebus ludificationibus decepti venerantur, vbi et vora vouent, et fouent deferunt; funditus effodiantur, atque in tali loco proiciantur, vbi numquam a cultoribus suis venerari possint. et omnibus annuntietur, quantum scelus sit idololatriae

est tria

tria, et qui haec veneratur, et colit, quasi Deum suum negat et c. Si quis hoc transfregit, fidem perdidit, et est infidelior deterior, et c. *Nanneten. c. 20.*

CAP. XVI.

QVICVMQVE Antistes huiusmo-

Ne Pagani cogantur suscipere fidem Christi.

CAP. I.

DV his, qui Christianitatis bonum suscipere renuunt, et idolis immolant, vel genua curuant, nihil aliud scribere possumus vobis; nisi vt eos ad fidem rectam monitis, exhortationibus, et ratione illos potius, quam vi, quod vane sapiant, conuincatis; opera manuum suarum, et insensibilia elementa, cum sint homines intellectuabiles, adorantes, immo daemoneis suam ceruicem flectentes, et immolantes: nam, vt Apostolus docet: scimus, quoniam nihil est idolum, sed quae immolant gentes, daemoneis immolant. Iam vero si vos non audierint; cum eis nec cibos sumere, nec vllam penitus communionem habere, et c. Nulla igitur cum his, qui non credunt, idolaq. adorant, miscenda communio est.

1. Cor. 8. d.

Ne Christiani communicent cum Paganis, neq. eorum libros legant.

CAP. I.

EXCOMMVNICENTVR, qui cum Iudaeis, et Sarracenis praesumpserint habitare. *Alex. III. in conc. Later. c. 26.*

CAP. II.

NECESSE est, vt salutis causa filius, qui sermonem receperit veritatis, a parentibus separetur incredulis, aut rursum pater separetur a filio, aut filia a matre. Et hoc modo inter propinquos, atque consanguineos credentes, atque incredulos, scientiae, atque ignorantiae, veritatisque, et erroris pugna confurgit, et c. Quod si dicat aliquis; et quomodo iustum videtur, separari filios a parentibus? Audi quo mo-

di nefas (*idololatriae*) agi permiserit, vel peractum in sua dioecesi protinus abolere distulerit; a loci sui officio pulsus, vnus anni excursu sub paenitentiae maneat religatus lamento, et c. *Tolet. xvi. in tom. Regis Egicani.*

TIT. XVII.

Porro illis violentia, vt credant, nullatenus inferenda est. Nam omne, quod ex voto non est, bonum esse non potest. Scriptum est enim: Voluntarie sacrificabo tibi. *Psal. 53.* et rursus: Voluntaria inquit, oris mei, beneplacita fac Domine. et iterum: Et ex voluntate mea confitebor illi. Vltronea quippe Deus obsequia, et exhiberi tantum ab vltroneis praecipit; nam si vim, inferre voluisset, nullus omnipotentiae illius resistere potuisset, et c. *Nicolaus ad consulta Bulgarorum c. 41. Iuo par. 1. c. 18 1. & 182. et par. 11. c. 85. & 86. decr. Caesar. lib. 1. 2. c. 88.*

CAP. II.

NON esse inferendam Pagano violentiam, supra docuimus capite xli. *Nicolaus ad consulta Bulgarorum c. 102. Iuo par. 1. c. 182. decr. Caesar. lib. 1. 2. c. 88.*

TIT. XIIX.

do: quia cum ipsis, si in errore permanent, neq. illis proderunt, et ipsi cum illis pariter interibunt. Iustum igitur, et valde iustum est, separari eum, qui saluari vult, ab eo, qui non vult, et c. *Clem. ep. 4. post prin.*

CAP. III.

INFIDELIBVS nolite coniungi, nec cum eis vllam participationem habere. Talia vero agentes, non fideles, sed infideles iudicantur. Vnde ait Apostolus: Quae portio fidei cum infideli? aut quae participatio iustitiae cum iniquitate? *Cal. list. epist. 2. in prin.*

CAP. IV.

NVLLA cum his, qui non credunt, idolaq. adorant, miscenda communio est, et c. Si quaeritis, quid de (*idololatriis*) iudicandum

1. Cor. 5. d.

candum sit, Apostolum Paulum audite, qui cum Corinthiis scriberet, ait: Quid mihi de iis, qui foris sunt? et c. Veruntamen auferte malum ex vobis ipsis; ne videlicet vobiscum morans, vt cancer serpat; aut certe, dum a fidelibus sibi communicari conspicit, suae vanitati communicari putet; ac per hoc veraciorem, et sanctiorem suam sectam, quam nostram existimet religionem. Propter conscientiam ergo magnopere idola colentium cauenda est omnino communio. nam qui idololatriis communicat; ipsis idolis, immo daemoneis communicare videtur, et c. *Nicol. ad consul. Bulgar. c. 41. Iuo par. 1. c. 182. et par. 11. c. 86. decr. Caesar. lib. 1. 2. c. 88.*

CAP. V.

2. Cor. c. 5.

CVM Paganis, quod sit Christianis pactum faciendum, Apostolus indicat, qui nullam communionem luci ad tenebras, Christi ad Belial, fidei cum infideli, dat intelligi debere prorsus existere. Verum si eo fidelis animo pactum cum infideli constituit, vt eum ad cultum veri Dei possit attrahere; non est prohibendum, et c. Inueniuntur autem nonnulli sanctorum, et fidelium cum alienigenis, et infidelibus pacta, et amicitiae foedera contraxisse diuersa, sed eos non tamquam infidelitatem eorum, et superstitionem approbantes, coluisse; sed tamquam in angarias diuersis vltibus implicasse, et praec-

cipue in terrenis eos quaestibus, et seruilibus occupasse. *Nicolaus ad consulta Bulgarorum. c. 82.*

CAP. VI.

DE libris profanis, quos a Sarracenis vos abstulisse, ac apud vos habere perhibetis, quid faciendum sit, inquiritis. Qui nimirum non sunt reseruandi; corrumpunt enim, sicut scriptum est, mores bonos colloquia mala: sed vt pote noxii, et blasphemii igni tradendi. *Nicol. ad consul. Bulgar. cap. 103.*

CAP. VII.

PETATVR a Christianis Imperatoribus, cum contra diuina praeccepta in multis locis conuiuia ita fiant, ex Gentili errore ducta, vt Christiani Gentilibus clam coniungantur; vt haec prohibeant, et ex vrbibus, et possessionibus expellant. maxime in natalibus martyrum, per vrbes, et sacra loca hae sordes inferuntur, quibus diebus, quod dicere turpe est, choreas per agros, et plateas ducunt, et matronarum honos, et aliarum multarum mulierum pudor contumeliis afficiuntur; ita vt sanctae fidei cultus periclitetur. *Cartha. c. 61. G. Afric. 27. L.*

CAP. IIX.

EPISCOPVS Gentilium libros non legat, haereticorum, autem pro necessitate, et tempore. *Carth. 14. c. 16. Burch. lib. 1. c. 95. Iuo lib. 2. tit. 11. c. 44. panor. & par. 4. c. 160. & par. 5. c. 197. decr. Ansel. lib. 7. c. 102. in addit. Caesar. lib. 2. c. 29. & lib. 4. c. 56.*

1. Cor. 15. d.

Dist. 37. c. 10.

Ne fideles coniungantur cum Paganis.

TIT. XIX.

CAP. I.

Distin. 32. quoni. 15.

LECTORES, et cantores non ducant vxores alterius sectae, liberos non copulent in matrimonio cum haeretico, Iudaeo, vel Gentili, nisi promittat orthodoxam fidem recipere. contra veniens canonice puniatur. *Chal. c. 14. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 27. panor.*

CAP. II.

IN nonnullis prouinciis a Christianis Iudaeos, seu Sarracenos habitus distinguit diuersitas; sed in quibusdam et c. contingit interdum, quod per errorem Christiani Iudaeos, seu Sarracenos; et Iudaci,

seu Sarraceni Christianorum mulieribus commiscantur, et c. Statuimus, vt tales vtriusque sexus in omni Christianorum prouincia, et omni tempore, qualitate habitus publice ab aliis populis distinguantur, cum etiam per Moysen hoc ipsum legatur eis iniunctum. *Inn. III. in conc. gen. Later. c. 68.*

Leuit. 19.

Deuteron.

CAP. III.

PROPTER copiam puellarum Gentilibus minime in matrimonium dandae sunt virgines Christianae; ne aetas in flore tumens, in adulterio resoluatur animae. *Elib. c. 15.*

CAP. IV.

SI qui sacerdotibus idolorum filias suas iungunt

ttt ij xerins

xerint, placuit nec in fine eis dandam communionem. *Elib.c.17.* CAP. V.

SI quis fidelis habens uxorem, cum Iudaea, vel Gentili fuerit moechatus, a communionem arceatur, et c. *Eliber.78.*

CAP. VI.

PVELLAE fideles, quae Gentilibus

iunguntur, aliquanto tempore a communionem separentur. *Arel.c.11.*

CAP. VII.

LIBERI clericorum Gentilibus, vel haereticis (aut schismaticis L.) matrimonio non copulentur. *Carth.21.G.Carth. III.c.12.L.*

Ne Christiani Paganorum superstitioni faueant.

faueant.

TIT. XX.

CAP. I.

SI quis Kal. Ianuarias, et bromas colere praesumpserit, aut mensas cum dapibus in domibus praeparare, et per vicos, et plateas cantationes, et choreas ducere, quod maxima iniquitas est coram Deo, anathema sit. *Zachar. in syn. Roman. c.9. Burch. lib.10.c.16. Iuo par. 11.c.43. decret.*

CAP. II.

SI Christianus oleum mittat in templum Gentilium, vel in synagogam Iudaeorum, in eorum festis diebus, aut lucernas accendat; excommunicatur. *Ap.c.71.*

CAP. III.

DIVINOS, vel sortilegos, sacrificia mortuorum, vel lucor, vel fontium, auguria, vel phylacteria, vel incantatores, et veneficos, id est, maleficos, et observationes sacrilegas, quae in vestris finibus fieri solebant, omnino respuentes, tota mentis intentione ad Dominum conuertimini, et c. *Greg. III. ep. 2. in med. ad Germanos.*

CAP. IV.

DE Kal. Ianuar. vel ceteris auguriis, phylacteriis, et incantationibus, vel aliis diuersis observationibus, quae Gentili more obseruari dixisti apud beatum Petrum Apostolum, vel in vrbe Roma, hoc a nobis, et omnibus Christianis detestabile, et perniciosum esse iudicamus et c. *Zachar. ep. 6. post med. ad Bonif. incip. Susceptis.*

CAP. V.

PLACVIT prohiberi, vt cum rationes suas accipiunt possessores, quidquid ad idolum datum fuerit, acceptum non inferant. Si vero post interdictum fecerint, per quinquennii spatia temporis a communionem esse arcendos. *Elib.c.40.*

CAP. VI.

SACERDOTES, qui tantum sacrificantium coronam portant, nec sacrificant; nec de suis sumptibus aliquid idolis praestant; placuit post biennium accipere communionem. *Eliber. 55.*

CAP. VII.

MATRONAE, vel ear. mariti vestimenta sua ad ornandam saeculariter pompam non dent: si fecerint, triennii tempore abstineant. *Elib.c.57.*

CAP. VIII.

SI in alicuius presbyterio, infideles aut praedio faculas accenderint, aut arbores, fontes, f. vel saxa venerentur: si haec eruere neglexerit, sacrilegii se esse reum cognoscat. Dominus autem, vel ordinator rei ipsius, si admonitus emendare noluerit; communionem priuetur. *Arel. II. c. 23.*

CAP. IX.

SI haeretici, vel Gentiles, ab Episcopo heredes relinquuntur, et si propinqui sint, et si ab intestato succedant; anathema dicitur Episcopo, et a nomine eius sacerdotes abstineant. *Carth. c. 82. G. Afr. c. 48. L. lect.*

CAP. X.

NON oportet cum Paganis festa celebrare, et communicare impietati eorum. *Laod. c. 39.*

CAP. XI.

SI quis Christianus, vt est Gentilium consuetudo, apud cuiuscumque ferae, vel pecudis exta, inuocatis in super nominibus Paganorum fortasse iurauerit: si se ab hac superstitione communitus noluerit cohibere, donec reatum emendet, a consortio fidelium, vel Ecclesiae communionem pellatur. *Arel. IV. c. 16.*

CAP. XII.

AD nos peruenit, quosdam de populis catholicae fidei, execrabili ritu, die quinta feria

feria, quod dicitur Iouis excolere, et operationem non facere. Quam rem pro Dei timore execrantes, et blasphemantes, quicumque ab hac die praeter festiuitates in eo die venientes, ausus, vel ausa fuerit vacare, et operam non facere; si ingenuus est, aut ingenua, de ecclesia repellendum; et sub paenitentia mittendi anno vno, et cleemosyna, et fletu satisfaciatur, vt eis Dominus ignoscat. Si seruus, aut ancilla fuerit, contenta flagella correcti domino consignentur, et ultra talia eos obseruare non permittant. *Narbon. c. 15.*

CAP. XIII.

NON licet Kal. Ian. vecolos, aut ceruolos facere: vel strenas diabolicas obseruare. Sed in ipsa die sic omnia beneficia tribuantur, sicut et reliquis diebus. *Antistodor. c. 1.*

CAP. XIV.

NON licet compensas in domibus propriis, nec vigilias in festiuitates sanctor. facere: nec inter sentes, aut arbores facriuos, vel ad fontes vota exsoluere: sed quicumque votum habuerit, in ecclesia vigilet, et matricolae ipsum votum, aut pauperibus reddat. Nec subtilia, aut pedes, aut hominem lineo fieri penitus praefumat. *Antistod. cap. 3.*

CAP. XV.

KALENDAS, Vota, et Brumalia, et Kalendar. Martii conuentum ex Christianorum repub. tollimus. Item mulierum publicas saltationes, et quae nomine falorum deorum Gentilium ex viris, vel mulieribus fiunt choreae, et festa; quae omnia aliena sunt a Christianis. Nemo etiam vir mulieris stolam induat, nec mulier vi-

ri, neque personas comicas, vel satyricas, vel tragicas inducant. Neque Dionyli nomine exclamato uas exprimant. Neque dum vinum in cuppis diffundunt, risum moueant ignorantiae, vel stultitiae praetextu daemniaco modo operantes. Qui fecerint, clerici deponantur, laici excommunicentur. *Trull. c. 62. Paenit. Rom. tit. 7. cap. 1.*

CAP. XVI.

INCENDIA, quae ante domos, vel opificinas in Neomeniis quidam ponunt, et super ea veteri more transfiliunt, cessare iubemus. Quisquis tale fecerit, clericus deponatur, laicus excommunicetur. Scribitur enim quarto Regum, Manassen altare aedificasse militiae caeli et c. *Trull. a. cap. 65.*

CAP. XVII.

QUI iurant, vt Gentiles, paenitentia canon coerctet, nos excommunicatione. *Trull. c. 95.*

CAP. XIX.

NON liceat Christianis prandia ad defuatores, sepulcra deferre, et sacrificare mortuis. *Mar. Brac. c. 70. Burch. lib. 10. non oportet. in fine.*

CAP. XIX.

NON liceat Christianis tenere traditiones Gentilium; et obseruare, et colere elementa, et c. *Mar. Brac. c. 73. Raban. c. 24. de paenit. Burch. lib. 10. c. 13. Iuo par. 11. c. 40. decret.*

CAP. XX.

NON liceat iniquas obseruationes agere diebus Kalendarum, et otiis vacare Gentilibus, neque lauro, aut viriditate arborum cingere domos. Omnis haec obseruatio paganismus est. *Mar. Brac. c. 74. Raban. c. 24. de paenit. Burch. lib. 10. c. 15. Iuo par. 11. c. 42. decret.*

Ne Christiani deferant ad Paganos arma, et alia, quib. ipsi nocere possint Reipub. Christianae. TIT. XXI.

alia, quib. ipsi nocere possint Reipub. Christianae. TIT. XXI.

CAP. I.

ITA quorundam animos occupauit saeva cupiditas, vt cum gloriantur nomine Christiano, Sarracenis arma, ferram, et lignaminat galeas, deferant, et pares eis, aut etiam superiores in malitia fiant; dum ad impugnandos Christianos arma eis, et necessaria subministrant. Sunt etiam, qui pro diu cupiditate in ga-

leis, et piraticis Sarracenor. nauibus regimen, et curam gubernationis exercent. Tales igitur a communionem Ecclesiae praecisos, et excommunicationem pro sua iniquitate subiectos, et rerum suar. per saeculi Principes catholicos, et Consules ciuitatum priuationem multari, et capientium seruos, si capti fuerint, fore censemus. Praecipimus etiam, vt per ecclesias maritimar.

timar. vrbiū crebra, et sollempnis excommunicatio proferatur in eos. Alex. III. in con. gen. Lat. c. 24. CAP. II. De Iudæis EXCOMMVNICAMVS, et c. 17. Gregor. IX. Christianos, qui contra ipsum Christum, et populum Christianum Sarracenis arma, ferrum, et ligamina deferunt galearum: eos etiam, qui galeas eis vendunt, vel naues, quique in piraticis Sarracenorum nauib. curam gubernationis exercent, vel in machinis, aut quibuslibet aliis aliquod eis impendunt consilium, vel auxilium in dispendium terrae sanctae; ipsar. rerum

suarum priuatione multari, et capientium seruos fore censemus. Praecipientes, vt per omnes vrbes maritimas diebus Dominicis, et festiuis huiusmodi sententia inuouetur, et talibus gremium non aperiatur Ecclesiae; nisi totum, quod ex substantia tam damnata perceperint, et tantumdem de sua in subsidium praedictae terrae transmiserint; vt aequo iudicio, in quo deliquerint, puniantur. Quod si forte soluendo non fuerint, alias sic reatus talium castigetur, quod in poena ipsorum aliis interdicitur audacia similia praesumendi. Inno. III. in conc. gen. Lat. c. 24.

Pagani non gerant magistratus, neque habeant mancipia Christiana. TIT. XXII.

CAP. I. De Iudæis IVDÆI, siue Sarraceni nec sub alendorum pueror. obtentu, nec pro seruitio, nec alia qualibet causa Christiana mancipia in domibus suis permittantur habere. excommunicentur au-

tem, qui cum eis praesumpserint habitare. Alex. III. in con. Lat. c. 26. CAP. II. NE Iudæi officiis publicis praeficiantur et c. Hoc idem extendimus ad Paganos, et c. Inno. III. in conc. gen. Lat. c. 69.

De Iudæis c. 16. Greg. IX. c. 2. eo. tit. in 4. col lect.

Infidelis non potest accusare Christianum. TIT. XXIII.

CAP. I. SEMPER in accusatione clericorum primo persona, fides, vita, et conuersatio blasphemantium perscrutetur. Nam fides omnes actus hominis praecedere debet, quia dubius in fide infidelis est. Nec eis omnino est erendum, qui veritatis fidem ignorant, nec rectae conuersationis vitam ducunt: quoniam tales et facile, et indifferenter lacerant, et criminantur recte, et pie viuentes, et c. Nicae. c. 45. apud Iul. epist. 2. c. 11. Xyst. ep. 1. in st. Hadr. c. 4. ad Episcop. Mediom. Capitul. lib. 5. c. 183. et 239. et lib. 7. c. 147. in addit. Burch. lib. 1. c. 144. Iuo par. 5. c. 257. decr. Ansel. lib. 3. c. 88.

CAP. III. NEC liberti, neque suspecti, nec recetam fidem, vel dignam conuersationem non habentes, summos sacerdotes possunt accusare. Steph. epist. 1. c. 1. Burch. lib. 1. c. 173. Iuo par. 5. c. 291. decr. Deusd. c. 3. CAP. IV. PAGANOS, et haereticos scias non posse Christianos accusare, aut vocem eis infamationis inferre. Caius epist. vni. c. 1. Iuo lib. 4. tit. 7. c. 11. panor. et Ansel. lib. 3. c. 45. Tarrac. lib. 2. c. 15. CAP. V. PERSONA, fides, vita, et conuersatio, atque suspicio accusantium enucleatim primo inquirenda est. Marcellus ep. 2. in med. CAP. VI. GENTILIS ad accusandum clericos non admittatur, nisi suam causam prosequatur. Carth. c. 130. G. Carth. vii. c. 2. L. Afr. 96. L. Iuo par. 16. c. 64. decr.

6. q. 1. c. 17. in fine.

2. q. 7. c. 29.

4. q. 8. ois. nib. c. 2.

De iis

De iis, qui credunt, et nondum sunt baptizati. TIT. XXIV.

CAP. I. ANTEQVAM quis baptizetur, docendus est, non statim post Gentilitatis conuersionem est baptizandus. Minus est statim ordinandus Episcopus, cum dicat Apostolus: Non neophytus, ne forte elatus in iudicium incidat, et laqueum diaboli. Nicaen. c. 2. Mart. Brac. c. 22. Ioann. 118. in 118. vel 119. synod. gener. act. 2. Iuo in prolog. panorm. et decr.

catechizamus, siue iniciamus, et curamus, vt longo tempore versentur in ecclesiis, et audiant scripturas, et tunc eos baptizamus. CP. c. 7. G. CAP. III. FLAMINES si fuerint catechumeni, et se a sacrificiis abstinuerunt, post triennii tempora ad baptismum admittantur. Elib. c. 4. CAP. IV. GENTILES si in infirmitate desiderant sibi manus imponi et c. placuit eis manus imponi, et fieri Christianos. Elib. cap. 39. CAP. V. NEQVIS Christianus, aut Gentilis ad idolum Capitolii sacrificandi causa ascendat, et videat. Si fecerit, pari crimine teneatur. Si fuerit fidelis, post x. annos acta paenitentia recipiatur. Elib. c. 59.

CAP. II. QVICVMQVE (ex Eunomianis, et Montanistis, et Sabellianis) rectae fidei adscribi volunt, vt Graecost admittimus; et primo quidem die ipsos Christianos facimus, secundo catechumenos et c. et sic eos

CETERA vide parte secunda, vbi de catechumenis, et de baptismo agitur.

Communia de Paganis. TIT. XXV.

CAP. I. IN nonnullis prouinciis a Christianis Iudaeos, seu Sarracenos habitus distinguit diuersitas et c. Contingit interdum, quod per errorem Christiani Iudaeor. seu Sarracenorum, et Iudaei, seu Sarraceni Christianor. mulieribus commiscantur, et c. Statuimus, vt distinguantur et c. Inno. III. in conc. gen. Lat. cap. 68. CAP. II. EPISCOPVS, presbyter, diaconus fideles peccantes, vel infideles delinquentes verberans, deponatur. Ap. c. 27. G. 28. L. Ansel. lib. 6. c. 159.

gere, an non? Salutare consilium damus, si fieri potest, et locum inueneris, insta ad praedicandum illis: si autem supportare non valueris eorum persecutionem; habes praeceptum dominicum, vt in aliam ingrediaris ciuitatem. Zacha. epist. 5. ad Bonif. ante fin. cuius init. Benedictus Deus. CAP. V. ADVERSVS haereticos, vel Paganos, vel eorum superstitiones, legati missi de hoc glorioso concilio, quidquid vile prouiderint, a gloriosissimis Principibus impetrent. Mileu. c. 11. CAP. VI. LECTORES in ecclesia in habitu saeculari ornato non psallant, neque grauosi Gentili ritu dimittant. Brac. 1. c. 29. f. gradus CAP. VII. QVI iura ciuilia discunt, non debent Paganor. moribus uti, neque in theatrum ascendere, vel nullis celebrare, vel induci praeter communem usum stolas induere, et c. aut

CAP. III. APOSTOLICI praecepti verba sunt, apud Iudaeos, atque Gentiles sine offensione nos esse debere. hoc quisquis Christianus est, tota animi virtute custodit. Milti. epist. 1. in prin. Caelest. epist. 1. in prin. CAP. IV. SI licet persecutionem Paganorum fu-

Mat. 10. c.

e. v. de haeret. Greg. IX. et in 1. collect.

De Iudæis 15. Grego. IX. c. 1. eo. tit. in 4. col lect.

Dis. 45. c. 7. Episcopu.

1. Cor. 10. g.

et c. aut excommunicentur. *Trul. 71.*

CAP. IIX.

MERCATORES huius regni Christiani, siue Iudaei, mancipia Pagana, quae per tot populos, et ciuitates fidelium transfuentes ad manus infidelium, et fauissimorum hostium nostrorum perducunt: ex quo et ipsi infelices serui, qui si a Christianis emerentur, poterant saluari, miserabiliter pereunt, et inimicorum regni maxime numerus augetur; coërceantur a piis Principibus nostris, et intra Christianorum fines vendere compellantur; ne tam horrenda crudelitate, et aperta infidelitate, et animarum damnis Deus exasperetur, et vires hostibus augeantur. *Melden. c. 73. in fine, ex Tolet. iv. c. 59.*

tur, et vires hostibus augeantur. *Melden. c. 73. in fine, ex Tolet. iv. c. 59.*

CAP. IX.

SARRACENIS sufficit, quod in eremo lapidi inanimato sacrificia faciant, acclamentq. hanc vocem chobar, quod a patribus acceptum per puerilia mysteria, et festa peragunt. *Germanus Episcopus CP. ad Theod. Episcopum Claudiopoleos, post prin. vii. syno. act. 4. post prin.*

CAP. X.

INNOCENTIVS constitutum fecit de omni ecclesia, et de regulis monasteriorum, et de Iudaeis, et de Paganis. *Ex Pontif.*

